

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා:10

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි

04 වන ග්‍රන්ථය

මජ්ඣිමනිකාය

ප්‍රථමභාගය

මූලපණ්ණාසකය

ලභිකාබොධිමණ්ඩලයෙහි ආරාධනයෙන්

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන කාරක සභාවේ

මජ්ඣිමනිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය

විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් සුකත යි.

බු. ව. 2550

ක්‍රි. ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 10

The Fourth Book in the
Suttanta-Pitaka

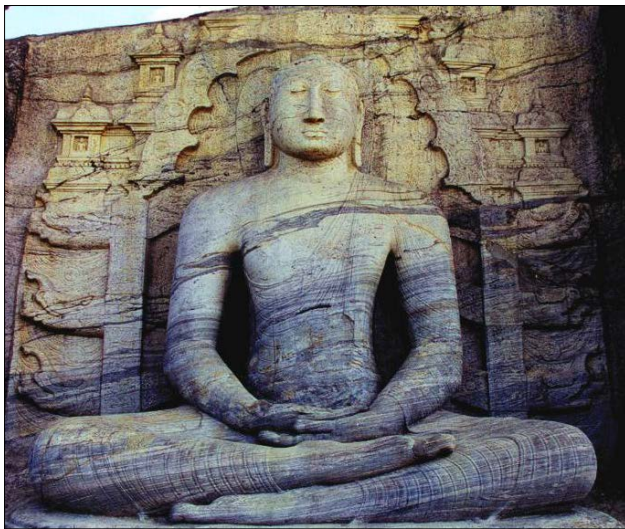
4

MAJJHIMANIKĀYA (I)

MŪLAPANNĀSAKA

With the Sinhala Translation by

**The Majjhimanikāya
Editorial Board of
The Tripitaka Translation Committee**

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් දායකත්වය දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආතිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට දායකත්වය දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (18) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභානන්දිවතෙ
මජ්ඣිමනිකායො
මූලපණ්ණාසකො

සුත්‍රානන්දිවතයෙහි
මජ්ඣිමනිකාය
මූලපණ්ණාසකය

පටුන

CONTENTS

සංස්කාරක නිවේදනය	...	...	...	...	...	xxi - xxii
සංඥාපනය	...	...	...	...	...	xxiii - xxviii
සමෘක්කත නිරූපණය-Abbreviations	...	...	...	...	...	xxix
පාලි හෝචිත-Pali Alphabet	...	...	...	...	...	xxx
විසගසුචි	...	...	...	...	...	xxxi - xxxii
පෙළ හා පරිවර්තනය	...	...	...	...	...	2 - 791
ගාථාදීපාදනකමණිකා	...	...	...	...	...	793
සඤ්ඤාතාමිත්‍රකකමණිකා	...	...	...	...	...	794 - 798
විසෙසපද්‍යානං අනුකකමණිකා	...	...	...	...	...	799 - 816

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සංස්කාරක නිවේදනය

ත්‍රිපිටක - පාළියෙහි සුත්‍රාන්ත පිටකයට අයත් මජ්ඣිමනිකායෙහි ප්‍රථම ගායක වූ මූලපණ්ණාසකපාළිය සිංහලභාෂාවට පරිවර්තනය කිරීම පිණිස බුද්ධිමත්යන් කාන්ත සංවිධානය සඳහා පත් වූ ලඛිකා බෞද්ධ මණ්ඩලය විසින් - දූතට ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යාලඛිකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාමායරී වරයකු වන කොස්ගොඩ පණ්ඩිත ධම්මවංස මහානායකසථිවිරයන් වහන්සේට පවරා දෙන ලදී.

ඒ තායක සථිවිරයන් වහන්සේ විසින් කරණ ලද මූලිකපරිවර්තනය ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංස්කාරක මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කළ පසු එය නැවත පරිවර්තනය කොට සකස් කළ යුතු යයි සම්මත වූ බැවින් ඒ තායක සථිවිරයන් වහන්සේ ද, විද්‍යොදයපරිවේණිකපති ව සිටි පණ්ඩිත වැලිවිටියේ සෞරත තායකසථිවිරයන් වහන්සේ ද, අම්බලමිගොඩ ශාස්ත්‍රොදයපරිවේණික - ධිපති පණ්ඩිත අම්බලමිගොඩ ධම්මකුසල සථිවිරයන් වහන්සේ ද, ප්‍රධාන - පිරිවෙන්පරික්ෂක පණ්ඩිත අකුරුවිලේ අමරවංස තායක සථිවිරයන් වහන්සේ ද යන සිවුදෙනම මජ්ඣිමනිකායසංස්කාරක මණ්ඩලය වශයෙන් පත්වී ඒ කායරීයෙහි ගෙදී සිටිනා අතර ගරු වැලිවිටියේ සෞරත තායක සථිවිරයන් වහන්සේ ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයේ අධිපති විමේන් ද, කොස්ගොඩ ධම්මවංස තායක සථිවිරයන් වහන්සේ රෙහි අවසාරවකට පැමිණීමෙන් ද, අකුරුවිලේ අමරවංස තායක සථිවිරයන් වහන්සේත් අඛාධිත විමේන් ද ඒ කායරීය අඩාල විය.

ඉන්පසු මජ්ඣිමනිකාය ප්‍රථමගායකේ ඉතිරි කොටසේ පරිවර්තනය හා සංස්කරණය - දූතට ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යාලඛිකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාමායරී වරයකු වන, අනංගම විද්‍යාවිද්‍යාපරිවේණිකපති පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක, දක්ෂිණලඛිකාමේ ප්‍රධානසංකීර්ණායක සථිවිරයන් වහන්සේ වෙත පැවරුණේය. උත්තරයන් විසින් ඇතමු සුත්‍රාන්තයත් අමුතුව ලා සිංහලයට නැගීමෙන් ද, විශේෂයෙන් පාඨාන්තරසංකලනයෙන් හා ලිපි - දෙයෙන් අකුලව තුබූ උද්දනිකාමා සකස් කිරීමෙන් ද එය සම්පූර්ණ කොට මුද්‍රණයට ගේගා අවසාරවට පත් කරණ ලදී. ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කිරීමෙහි දී උත්තරයන් විසින් ද මුල් ශෝධාපත්‍ර බලන ලදී. ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි සාමාජිකයන් වන - දූතට ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යාලඛිකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාමායරීවරයකු වන පණ්ඩිත ලබ්‍රහම ලඛිකානන්ද සථිවිරයන් වහන්සේ ද, පණ්ඩිත කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථිවිරයන් වහන්සේ ද ශෝධාපත්‍ර බැලීමෙහි සහායක වූහ.

ග්‍රන්ථාවසානයෙහි ගෙදී ඇති ගාථාදිපාද - සඤ්ඤානාම - පදනුකක - මණ්ඩාදිය සම්පාදනය සඳහා - දූතට ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයේ බුද්ධිමත්යන් කාන්ත සංවිධානයෙන් ප්‍රමුඛවූයායරී බලන්ගොඩ අනන්දසේනෙත්‍රය මහා තායක සථිවිරයන් වහන්සේ ද, කොත්තල විජයමිහලාඤාමාධිපති අමායරී මකුළුපේ පියරතන සථිවිරයන් වහන්සේ ද, ලබ්‍රහම ලඛිකානන්ද සථිවිරයන් වහන්සේ සහ කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථිවිරයන් වහන්සේ ද උපකාරී වූහ.

අපගේ අවසානසංස්කරණයෙන් මුද්‍රිත වූ මේ මණ්ඩිමනිකාය ප්‍රථම භාගය පිවිසින හුන්ථ සබ්බසා වශයෙන් සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි සිවුවන, මුද්‍රිත කාණ්ඩ සබ්බසා වශයෙන් බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාවෙහි දසවන ග්‍රන්ථය වේ. ප්‍රාචීනභාෂාවන්ගෙහි හා ධර්මසාත්තවශයෙනි නිපුණ වූ, විශේෂයෙන් පාලිව්‍යාකරණයෙහි ද සිංහල භාෂිතයෙහි ද ප්‍රචිණ පණ්ඩිතයකු වශයෙන් සමාපිත වූ ශක්‍රදූෂ්‍යාධි ඤාණාලෝක නායක සංවිරෝධ්‍ය වහන්සේ විසින් මේ ග්‍රන්ථයට මුලබාද්ධතා වශයෙන් ලියා ඇති සංශුද්ධතා ත්‍රිපිටකපාලියෙහි මණ්ඩිමනිකාය පිළිබඳ මහනියතිය වශයෙන් සිරිමෙහි පාඨාප්‍රාප්ත වනු ඇත.

මෙහි ඇතුළත් එක් එක් සුත්‍රාන්තයට විෂය වන ධර්මසංකීර්ණ විභාවන සිරිමට නම් එක් එක් උපග්‍රන්ථයක් ලියනු ලැබේ. තථාගතප්‍රණීත නිවේදනාදි-ගමයට බාධක දූෂිතාද මිථ්‍යා මණ්ඩිමාගමයෙහි මුඛ්‍යාංග වන බැව් කියා ඇත එහි ප්‍රධාන දූෂිතාදය වූ සත්‍යාදූෂිතය හෙවත් ආත්මවාදය පිළිබඳ සියලු දෘෂ්ටිකෝණ මතයන්ගේ සම්භවය හා ව්‍යාප්තිය මූලපරික්ෂාය නම්වූ ප්‍රථම සුත්‍රයෙන් දැන ගැනිය හැකි වේ. දෘෂ්ටිකෝණාරෝපණ නාමයෙන් චාලිංගික වූ ආත්මවාදය පිළිබඳ මූලධර්මයන්ගේ සංග්‍රහයක් වූ මේ සුත්‍රය පමණක් ම සථිකාදිකයෙහි විෂයමහනියට ප්‍රමාණ වෙයි. ත්‍රිවේදපාරප්‍රාප්ත වූ පන්සියයක් බමුණු පෑවිදිනැන්ගේ මානමදනිඥ්‍යවය සඳහා බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් වේද විෂය ඉක්මවා නාමා නය යුක්ත කොට දේශිත මේ සුත්‍රාන්තයෙහි දක්වන “පඨවිං.. සඤ්ජානාති” ආදී සූරිය පද්ධතියෙන් සමස්තානුකූල - අවස්ථානුකූල - සමච්ඡිද්ධතා - අවස්ථානුකූල හා විෂයන් කෙරෙහි ආත්මදූෂිත නැගීමෙන් යන සැටින්, සංකල්පවශයෙන් ඒ ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ඒ ආත්මදූෂිත විශේෂවන සැටින්, හේතුප්‍රත්‍යය විෂය කොට ඇති විවේක ඥානය ආත්ම දූෂිත විෂයය කොට නිවේදනයකින් සිදු කරන සැටින් එයින් ප්‍රකාශ වේ.

සම්මුඛශාසනානිවේදනාසංකීර්ණ වූ මේ උතුම් ධර්මග්‍රන්ථය මුද්‍රණාලයෙන් වෙසේ ප්‍රසිද්ධියට පැමිණ විමට උපකාරී වූ සංස්කාරක මහතෙරවරුන්ගේ, ලබ්ධාණ්ඩුවේ හා සංස්කාරකාධිපතිවරුන්ගේ අධිකාරීත්වය මහාමාත්‍ය මුද්‍රණාලයේ කාර්‍යාලයායන - සේවක මණ්ඩලයටත් මෙයින් ජනිත ධර්මදායක පුණ්‍යමිතිමයෙන් සහමොක්සුව ලැබේවා යි ආශංසනය කරමිනි.

පරමාහාර චජිරඤ්ඤා සංචිත

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සංස්කාරක
මණ්ඩලයෙහි සමාදායක.

ත්‍රිපිටක කාශ්‍යපාලය, ධර්මකාශ්‍යපාලය,
සිරිවජිරඤ්ඤා මාවත,
දෙමටගොඩ - කොළඹ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සංඥාපිනය

ග්‍රන්ථකරු:

“මජ්ඣිමනිකායා සුත්තකඛ්ඛානං ඉධ මජ්ඣිමනිකායා,
බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිකායා පරවාදමථකායා.”

විශුද්ධ බුද්ධත් ප්‍රසිද්ධ වූ අනුබුද්ධබුද්ධකොස අවාරිත් වහන්සේ මැදම්
සහිතෙහි සාරාංස විභාග කරනුමේ ‘මජ්ඣිමනිකායා සුත්තකඛ්ඛානං’ යනාදීන්
එයට යොනාත්‍ර කෙරෙහි. දිසාගමාදීන් හා යහපත් ම, මේය මධ්‍යමප්‍රමාණ
සුත්‍රාන්ත විසින් සැදුම් ලද බව ද, බුද්ධානුබුද්ධයන් විසින් සංවර්ණිත
බව ද පරවාදමථකායා කරන බව ද එයින් පවසයි. මෙහි බුද්ධානු-
බුද්ධසංවර්ණිත විසින් විසිත යොනාත්‍රය සාමාන්‍යයෙන් දිසාගමාදීන්
කෙරෙහිද යෙදෙයි. පරවාදමථකායා විසින් අදාළ යොනාත්‍රය මජ්ඣිමනිකායෙහි
යෙදෙන විශේෂයෙකි. එයින් මජ්ඣිමනිකායා වෛතෙකප්‍රකාශනව
දෘටවිශුද්ධිසාධනයෙහි අත්‍යන්තරයෙන් හිතකර බව පැවසිණි.

ග්‍රන්ථිකාය:

අර්ථකථාවාරිත්‍ර මෙහි පණණාසක වශයෙනුද, වර්ග වශයෙනුද, සුත්‍ර
වශයෙනුද, පද වශයෙනුද, අක්ෂර වශයෙනුද, භාණ්ඩාර වශයෙනුද, අනුසංකී
වශයෙනුද විසාර විභාග කෙරෙහි. මෙහි මූලපණණාසකය, ‘මජ්ඣිම
පණණාසකය, උපරිපණණාසකය සි පණණාසකයෝ තුන්දෙනෙක් වෙති.
එක් එක් පණණාසකයෙකු පසක් පසක් බැගින් වර්ගයෝ පහළොස් දෙනෙක්
වෙති. සුත්‍ර වශයෙන් සෛල සියක් හා අතිරේක දෙදෙනෙකු සුත්‍රයෝ
එක්සිය දෙපහක් දෙනෙක් ඇති. පදවශයෙන් අසුදහස් පන්සියනෙහි පද
කෙතෙක් වෙති. අක්ෂරවශයෙන් සත්ලක්ෂ සතළිස් දහස් හතරහස් අක්ෂර
කෙතෙක් වෙති. භාණ්ඩාර වශයෙන් පිරිපුන් අසුබණ්ඩරක් හා අඩබණ-
රක් හා තෙවිසිපද කෙතෙක් ඇත. අනුසංකී (අනුසංකී අවසරනා)
වශයෙන් පාවර්තනසංකී ය, අධ්‍යායනසංකී ය, යථානුසංකී ය, පි
සැකෙවින් ත්‍රිවිධ අනුසංකී කෙතෙක් වෙති. විසාර විසින් තුන්දහස්
නවසිය අනුසංකී කෙතෙක් වෙති. මෙසේ පඤ්චාශත් ප්‍රමාණ ආදී වශයෙන්
මෙහි විභාග දන්නේ ය.

ග්‍රන්ථමුද්‍රේ:

ධම් සබ්බිත්ථියට නැගුණු පරිදි තෙවලාදකම ගෙනැ ආශ්‍ර - ව්‍යවහාර-
පරමාර්ථදේශනා වශයෙන් බෙදා බලත් ම, තෙල මජ්ඣිමනිකායා වෛතෙක-
දේශනායෙහි වැටෙයි. යථාපරාධ - යථානුලෝම - යථාධර්මාසන්න වශයෙන්
බෙදා බලත් ම, යථානුලෝම යාසනයෙහි වැටෙයි. සංවර්ණිත-
විමෝචන - නාමරූපපරිච්ඡේද කථාවශයෙන් බෙදා බලත් ම, දෘටවිමෝචන
කථායෙහි වැටෙයි. ත්‍රිවිධශික්ෂා වශයෙන් බෙදා බලත් ම, කෙල්පයෙන්
නැගීම් මැඩලන සමාසයට අයත් හෙයින් පසුභික්ෂාන ප්‍රකාශය කියනු
වෙයි. ධම් - අර්ථ - දේශනා - අභිසම්ම වශයෙන් පරමමග්ගික ද වෙයි.
සමත් වශයෙන් සබ්බිකසමත් උද්දෙහු වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද, බුද්ධිසංඝාතයෙන් වහන්සේ මැදුම්සඟි අටුවායෙහි තෙල සඟි යනුවෙන් කලාණ ඇතිසේ දක්වයි. එය “සබ්බමමමුලපරිභාසං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි” යි පුරාණ වන හෙයින් අදිකලාණ වන බව ද, අවසන්හි ඉන්ද්‍රියයාවනා සුත්‍රයෙහිදී “දෙසිතො අරියො භාවිතීන්ද්‍රියො” යි වදාළ වචනවශයෙන් පරිච්ඡේදයකලාණ වන බව ද, අදි - අනන්ත - උභය - සුත්‍රමධ්‍යයෙහි සුත්‍ර - ගෙයාදි නමාඛන ඇතිසේ මධ්‍යකලාණ වන බව ද කියයි.

ග්‍රන්ථාශය:

මෙසෙයින් ත්‍රිවිධකලාණ වන මේ මැදුම් සඟි ‘මහාපිටකයා’ නමින් පුරාණාචාර්යයන් විසින් හඳුන්වන බව ද සඳහන් කොට මෙහි ආශ්‍රය හඳුළා ගෙන, විශේෂවිභාවන ධාරණානු “කුලපුත්‍රයතට දූෂි- විගුණික පිණිස නය එලවන්නෙ මැදුම්සඟිය” යි කියයි. දූෂිවිගුණි නම් තාමරුපයන්ගේ යාපාවදයීන වෙයි. ‘සත්තියෙකැ, පුද්ගලයෙකැ’ යන සත්තියමොහය නස්තා සදහා සුත්‍රාන්ත සිමිදීමින් ‘තාමරුපමාත්‍ර වත්මුත් සත්තියෙකැ, පුද්ගලයෙකැ තැනි’ යි ව්‍යවස්ථා කරන ගෝතිනට ප්‍රතිශෝ වන සුත්‍රාන්තයෝ මෙහි බොහෝහ.

“සෙය්‍යපාපි අවුසො කට්ඨඤ්ච පටිච්ච වලච්ඤ්ච පටිච්ච මහතිකඤ්ච පටිච්ච නිකඤ්ච පටිච්ච ආකාශො පරිවාරිතො අභාරනෙතිව සබ්බං ගච්ඡති, එවමෙව ඛො අවුසො අට්ඨඤ්ච පටිච්ච තසාරුඤ්ච පටිච්ච මංසඤ්ච පටිච්ච චම්බඤ්ච පටිච්ච ආකාශො පරිවාරිතො රූපනෙතිව සබ්බං ගච්ඡති.” යනාදි වශයෙන් මෙහි වදාළ ඒ ඒ සුත්‍රාපදේශය සතසංඥාතක සමමොහය නස්තට ඉවතල් වෙයි. පඤ්ඤාපාදානසංකයෙහි එක් එක් සකකියක් වෙත වෙත ගෙන ඇතිතනු පරික්ෂා කොට බලත් ම ‘මම යා, මාගෙ මෙය’ යි අනාවසාරවශයෙන් ග්‍රාහයට වස්තුභූත සත්තියෙකැ නැත, තාමරුපමාත්‍ර මිස ය යි දක්නුයේ දැනට යාපාවදයීන නම් වෙයි.

යමෙක් මේ යාපාවදයීනය තබා ‘සත්තියෙකැ ඇති’ යි ගත්තේ වේ නම්, හේ ඒ සත්තියාගේ විනාශය හෝ අවිනාශය පනවන්නේ ය. එහි විනාශය පනවන්නේ උච්චේදයෙහි හෙයි. අවිනාශය පනවන්නේ ශාශ්වතයෙහි හෙයි. මේ පිපරිතග්‍රාහය බිඳුනට තාත්තායෙන් තාමරුප පරි- ච්චේද කොට සත්තියාගේ නයා අසමමාන භූමියෙහි සිටුමින් දූෂිවිගුණි සිද්ධි කළමනා වෙයි. මේ සංයකාර පරිච්චේදයෙහි ලබන්නට මජ්ඣිමානික ය නය දෙන්නේය. මූලපටිපාස සුත්‍රය, සම්මක සුත්‍රය, හත්ථිපඥපම සුත්‍රය, අදි සුත්‍රාන්ත අනුසාරයෙන් එකරුණ මැනවින් දන්නේ ය.

මෙසේ පරිවාරිතයෙන් එන ශාශ්වතදූෂි උච්චේදදූෂි බිඳුලන හෙයින් මෙය පරිවාරිතය යි කීම සරිත වෙයි. චක්ඛුසම සුත්‍රයෙහි එන පුද්ගලික භාරදාය්‍ය බ්‍රාහ්මණාදීන්ගේ උදකාවගානගුණි අදි මිථ්‍යාමිත ද, උපාලිසුත්‍රාදියෙහි සඳහන් වන අවේතනයන් වේතනයන් කොට ගෙන කායදණ්ඩාදිය පැන වූ ඇතැම් කම්මාදී ශාස්ත්‍රයන්ගේ විකල්ප විසදීමෙන් පරිසමයමාදීන්ගේ මිත්‍යාවාද ද බිඳුල සැටි මැදුම් සඟියෙහි වෙසෙසින් සඳහන් වන්නේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මෙකලැ කිසි අවිවේකී කෙනෙකුත් දිසී සුත්‍ර මැදුම් සහිතෙහි ඇතිගෙන් 'මජ්ඣිමනිකාය' යනු අනුච්ඡිද්‍ර භාෂාවක සේ කියනු ලබන බුදුමිත් පරමාදර්ශනය කරන්නට පොතොසත් ධර්මප්‍රදේශ විස්තර වශයෙන් ගෙන ප්‍රමාණාතී කොට දක්වන කල අනුච්ඡිද්‍රයට විරෝධයක් නැත. ඒ ඒ නිකායට වෙන් කළ සුත්‍රසංඛ්‍යා පරිගණනයෙහි දී ප්‍රමාණ වශයෙන් මධ්‍යමප්‍රමාණ සංඛ්‍යායෙන් මෙහි ඇත්තැයි එයින්ද තෙල අනුච්ඡිද්‍ර වන්නේය.

බුද්ධශාසනයෙහි:

පමණ විසින් බලත් ම, අප දිවයින කුඩාවූ ද, එය බුද්ධශාසනයෙහි සිද්ධිකෘත්‍රය විසින් සැලැකියැ හෙත්තේ ය. අද ලෝකයෙහි ප්‍රචලිතපාලිය පවත්නේ එය ලක්දිව සිංහල මහතෙරවරුන් ලියා තැබූ හෙයිනි. ඉදින් එදා බබ මුඛපරමපරයෙන් ගෙන ආ ගෙවලාදහම මාතලේ අලුතින්ගරයෙහි දී නො ලියුනු නම්, ලොව ත්‍රිපිටක පාලියක් නැත. නැම ත්‍රිපිටක අවකාශයක් සිට බසින් නිරවුල් ව මෙහි පැවැතිණ. සාරවර්ධාද සංඛ්‍යාත විභජ්‍යාදයෙහි සිද්ධිකෘත්‍රය වන අනුරාධපුර මහාවිහාරය සිංහලයන් විසින් ම ගොඩනැංවිණ. බුදුන් පහල වැ දහම දෙසු දඩ්දිව් තෙලෙහි සිට ඒ බුදුන්ගේ දහම නිසිසේ දක්නට බුද්ධසාසනාදර්ශන වහන්සේ බුදු මහ පව්වරුන් සිංහලද්විපයට පැමිණීම ද සිංහලයන් කෙරෙහි පැවැති ධර්මශ්‍රද්ධා මිනීම දක්වන සාධකයෙකි.

සම්බුද්ධ ශාසනභාරය නිශ්ශේෂයෙන් සිංහල වාසීයා කෙරෙහි රැදියන බව දැක එය උන් කෙරෙහි පිහිටුවනු සඳහා මෙහි වැඩි මිනිසු ගෙ රහතත් වහන්සේ සිංහලයනට පලමු ම දෙසු දහම වන බුද්ධසාසනප්‍රදාය-සූත්‍රය මේ මැදුම්සහිතෙහි ඇතුළත් වෙයි. එයින් සිංහල ජාතිය බුද්ධශාසනයෙහි උපායකතියට පැමිණ වූයේ මේ මජ්ඣිමනිකායෙහි සලකන්නේය.

මජ්ඣිමනිකායාපරමපරාව:

ප්‍රථම සංඛ්‍යාතාචාර්යයෙහි මජ්ඣිමනිකායා සෑදිසුන් මහ රහතත් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යගණයා හට දක්වා දුන් ද, එය ඒ පරපුරෙහි වූ මජ්ඣිමනිකායා සිංහල මහතෙරවරුන් තමන් ම ලත් සාදායාදක් හෙයින් අතපාරයෙන් පුහුණුකළ සේ පෙනේ. මුලපරිශාය සූත්‍රයෙහි ඒ ඒ භූමි-පරිවේෂ්ඨයෙහි වැටෙන පැරැණි හෙලවැඩිවැලිනුද දිවයිනෙහි අශෝකාක්ෂර-යෙන් කෙටු ලෙන් ලිපි රැසෙහි නොගෙක් තැනැ එන 'මජ්ඣිමනිකායා' යන වචනයෙහිද එබව හෙළි වෙයි. මෙරට පැරැණි ලෙන් ලිපි අතර 'මජ්ඣිමනිකායා' යන සඳහන මිස ඉතිරි ගාණකයන් ගෙනැ කළ සඳහනක් දුර්ලභ ද වෙයි. මේ හැම කරුණින් හෙළිවන දෑයක් ඇත: සිංහල මහතෙරවරුන් "මජ්ඣිමනිකායා සෑදිසුන් මහරහතත් වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය-ගණයා කෙරෙහි මතු නොවැ අප ද කෙරෙහි පවරා දුන් දෑයකැ"යි සිතුවාක් වැඩි බවයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුරාණපරිවර්තන:

අතීතයෙහි බුද්ධදස මහරජතු දවස බමිකපික නම් අංගමධර මහ තෙර කෙනෙකුත් සුත්‍රාන්තයන් සිය බසින් අරවා නැවු බව ඉතිහාස-
යෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ ඇත. එය බුද්ධභෞතාචාරීන් වහන්සේ මෙරටට පැමිණෙත්-
තට පෙර ක්‍රිස්තු වර්ෂයෙන් සිවුවැනි ශතවර්ෂයෙහි සිදු වූ දූෂයකි. මැදුම්
සකියන් ඒ පරිවර්තනයෙහි ඇතුළත් වුවද අද ඒ ලිපි නැත. බම්පියාවුවා
ගැටපද සත්තයෙහි "මහ තෙරුන් කහසින් සම්ප්‍රදිතා සුතත් පියබැත්
කෙරෙමින්" යනාදී පාඨයෙක් එහි. කලින් කල ඒ ඒ ඇදුරෙල්ලි තෙර-
වරුන් සහිතයෙහි සුත්‍රාන්ත ගෙනා ව්‍යාධ්‍යාන සැපයුනේ එයින් පැමිණෙනුද
අද ඒ ලිපි ද නැත. අමාවතුර කරන ශුරුළුගෝමින් සවිවක සුත්‍රාදිය
ඇසිරි කොට කල පරිවර්තන කිහිපයක් අද ද ප්‍රකාශයට ඇත. මූල-
පරිණාය, හමොද්ධි, මහාසිහනාද, වමෙක, රට්ඨපාල, සංලෙඝා ආදී
සුත්‍රාන්ත ගෙන වෙත වෙත කල පරිවර්තන බෙහෙවින් ඇත ද එ හැම
සම්පාදනයෙහි වැටෙනුයෙන් එහි හැඳින්විය යුතු විශේෂ දූෂයක් නො
එයි.

පාඨශුද්ධි:

පාඨානතර විමසා බලත් ම, ප්‍රකාශය සම්පිණ්ඩය තෙක් පාඨශුද්ධි
මැනැවින් පැවැත්විය යුතු සාධක කපා දක්නා ලැබේ. මහාසමය සුත්‍ර
අටුවායෙන් සිය බසට ගත් තෙල මැනිය බලන්නේය:

"කෙලපවු වෙතෙරු නාලෙතදෙරු තාරුකා එක් දෙව් දුවක් වෙතෙයි.
එක් ලදරු පැවිඳි කෙනෙක් ඇතුළුලෙනා හිදා මෙසුත පිරිවතයි. දෙව්
දු අසා සමකරයෙහි මහත් කොට සාධුකාර දුනා. 'පැවිඳිපේරා තො කම-
රහු' යි කිනු. 'වහන්සේ, මම දෙව්දුවක්වු' යි කිවැ. කුමට සාධුකාර
දුන්හු' යි කින. 'වහන්සේ, බුදුන් මහාවතයෙහි වැඩා හිදා මෙසුත
දෙසන දවස් ඇතිමි. දන් අද ඇසිමි. බුදුන් වදාල තිසායෙන් එක් අතුර-
කුදු තො පිරිසෙලා ගත් දූශායි කිවැ."

මෙහි පාඨශුද්ධි පිණිස දෙවියන් සාධුකාර දුන්සේ කියනුයෙන් මුඛ-
පාඨ මගයෙන් තෙවලා ගෙනා අද දවස් පාඨශුද්ධිය මැනැවින් වැඩුණු
බව පෙනේ. ශුරාවාසයෙහි දී මුඛපාඨමගයෙන් හදුල පෙළ අවුල් වන්නට
කරුණක් නැත. ප්‍රකාශයකරණයෙන් පසු ලෙඛකයන්ගේ අනවධාන-
යෙනුද, දෙශානතරයෙහි දී හවගත් විෂමපාඨයෙකුයෙනුද බෙහෙවින්
අවුල්වැ ගියතැන් මෙහිද දක්නට ලැබේ. එහි නිමිලිකරණය අද දුෂකර
වූ ක්‍රියායෙකි. මෙහි අඩොලිපි වශයෙන් බහාලු පාඨරූපයෙන් එය දත
හෙන්නේය. විශේෂයෙන් මෙහි සාණකයන් ලියූ 'වර්තන උද්දනසාපා,
සලකා බලත් ම අවුල්වියවුලෙහි තතු කොතරම් මේ ද යනු දත හැකිවෙයි.
පාඨශාධනය පිණිස මෙහි දැරූ උත්සාහ මේ ග්‍රන්ථය හදාරන
බුද්ධභෞතවතට මැනැවින් වැටිය යුතු වූ ඇතැයි සිතමික.

පාළිපදප්‍රයෝග:

පාළියෙහි බස විමසන් ම, එය බුද්ධිකාලයෙහි ව්‍යවහාරපට්‍රයෙහි වැඩුණු බසක් බව කියන සංවිධානයේ බොහෝ වෙති. “විශැරුණා, සුචාරි, දුචාරි, කුචාරි” ආදී සහස්‍රසංඛ්‍යාත ශිෂ්ටපද ද, “අච්චායං, එච්චං ව්‍යා බො (අපි ම අයං, එච්චං විශ බො)” යනාදී ශතසංඛ්‍යාත සන්ධි පද ද එයට දෙස් විසින් දක්වනු ලැබේ. ප්‍රාකෘතිකයෙහි ඇති පදයන්ගේ ප්‍රයෝග ද නිකායානතර-වෘත්තීන්ගේ වෘත්තීයයෙහි ද දෙශනාමා පදවශයෙන් විකෘත වූ පදයන්ගේ ප්‍රයෝග ද කිසි තැනෙකු ඇත. “සෙ ජෙ කාළි - කිං ජෙ දිවා උට්ඨාසි” යි කතාවූ පමණක් සුත්‍රාදියෙහි එන ‘ජෙ’ යන පදය ප්‍රාකෘතිකයෙහි ඇති සේ පෙනේ. බුද්ධිකාලයෙහි පැවැති ලෝක වාරිත්‍ර විධි අනුවා සිව්වැදුරුම දසගණ-යෙන් වෙයි. ‘අනෙකාජාත, ඛතකකිත’ ආදී වශයෙන් අවුවායෙහි එය සදහන් කෙරෙයි. මෙහි ‘ජාත’ යනු සිංහලයෙහි මෑ පරම්පරාවශයෙන් එන දහයට ද වැ දසය කුස උපන් දරුවෙයි හේ නම් ‘ජාතදහ’ යි. එහි කෙල්ල ‘ජාතා’ නමු. එහි සම්බුද්ධි රූපය ‘ජාතෙ’ යි විශාසකාරය. ප්‍රාකෘත-වම් වශයෙන් ‘ජාඵ’ යි සිද්ධ වූ සංහිතා විසින් ‘ජෙ’ යි ද්විතීයානුපද-සිද්ධිය සැලකිය යුතුය. නිසංසුතයෙහි නිර්විශේෂ ආමන්ත්‍රණනිපාත වශයෙන් කිව ද තෙල පදය ජාතදහාමන්ත්‍රණයෙහි ම රූප වෙයි. ප්‍රාකෘත-යෙහිද ‘ජෙ’ යි නිපාතපදයක් කිව ද ඒ පදපුරුණාවයෙහි ම වෙයි. සකුගෙහි මේ රූපය නොලැබේ. මෙබඳු ප්‍රාකෘතිකපද මේ සහිතයෙහි ද යි. මේ ද පාළියෙහි හාමාව ව්‍යවහාරහාමා වන හෙයින් සිද්ධියේ සලකමක. “එකුත පඤ්ඤා ආර්ථවගතෙ, පරිබ්බජ්‍යතෙ, නාගාචාරිකතෙ, විසෙතාදියසතෙ” යි සංඥාන සුත්‍රාදියෙහි එන වාක්‍යප්‍රදේශ සම්මානතරවෘත්තීන්ගේ වෘත්තීයයෙහි විසින් සලකන්නේය. ‘තං පවුතතං’ යනු පිණිස ‘සෙ පවුතතං’ කියා ද, ‘තං භිතතං’ යනු පිණිස ‘සෙ භිතතං’ කියා ද ‘තං චිතතං’ යනු පිණිස ‘සෙ චිතතං’ කියා ද ‘තං’ යන රූපයෙන් මෙහිද පෙනේ. එය කල්පිතයෙහි වැටෙන්නාක් හෙයින් මෑ පුංලිඛයෙහිද වැටේ. සුතෙත සුචුචාරණසම්මකරලොපො, විපරිතතා ව යන ශබ්ද නීති සුත්‍රයෙහිදී ‘එසො, සො, එසො’ යනු ‘එසෙ, සෙ, එසෙ’ යි විපර්යාස වන සේ දක්වනු ලැබේ. මෙහි ‘සෙ’ යනු පුංලිඛනිදේශවශයෙන් කියති ‘තං’ ශබ්දයෙන් රූපොත්තයෙහිදී තෙල රූපය දෙශානතරයේද වශයෙන් එන විපර්යාසරූප වත් මුත් මෛලිකරූප නොවනුයෙන් කල්පායන, මොහන-ලායන දෙකේ අනුමාන සේ සලකමක.

ශබ්දනීතිකාරයන් පාළියෙහි ආගම හකාරයක් කියා ‘හෙවන්’ යනාදී පද උදහරණ කරනුදු කල්පායනාදියෙහි එවන් උපදේශයක් නො එයි. ඒ පද සාමාන්‍යයෙහි එන කාලානතරසංස්කෘත වූ උච්චාරණ විකෘති-රූප වත් මුත් පාළියෙහි එන මෛලිකශබ්දවම් නොවන හෙයින්. ‘තං’ ශබ්දයෙන් රූපොත්තයෙහිදී ද කල්පායනාදියෙහි ‘සෙ’ යනු සහිතානිත නොවනුයේ තෙල හේතුකොට එයෙහින්ම සැලකිය හැකිය. මෛලික-රූප නොවනුදු ‘සෙයාපිදං’ යනාදී පද අවශ්‍ය විසින් බිඳගනුත් හොත් පාළියෙහිම දක්නා ලැබෙන ‘සෙ’ යනු මෑ ගෙන නිෂ්පාදන දක් විශ හැකිය. ශබ්දනීතිකාරයෝ “අඵ පනාචරියා සෙයාපිදනි ඔකාරයා එකා-රතනමිච්ඡති. පාඨනතරං තෙහි දිට්ඨං භවිස්සති. මයං පන ත පසාමි” යි පැරැණියන් ‘සො යථා’ යි පද බිඳ ඔකාරයට එකාර නොව ‘සෙයාපා’ යි සිද්ධි කියනුදු නමන් එබඳු පාඨානතරයක් නො දුටු සේ සදහන් කෙරෙයි.

“සෙය්‍යපිදන්ති සො කතමොති වා, තෙ කතමෙති වා, සා කතමාති වා, තා කතමාති වා, තං කතමන්ති වා, තාති කතමාතිති වා, එවං ලිඛිතවචන වසෙන අතියමිතෙ අනෙ” යි සෙය්‍යපිදං - යනු ලිඛිතවචන ප්‍රථමා එක වචන බහුවචන දෙකේ ම අතියමිතාපියෙහි ප්‍රයෝගය බව ද දෙකත් කෙරෙති. මෙයින් පැරණියන් ‘සො යථා’ යි ගත ද එය නබා, චූලා කී ‘සෙ’ යන රූපය කිසි තැනෙකැ අසඹියා සාරූපයෙන් සිටුනා සේ සැලැකිය හෙන්නේය. තසාර සකාරයෝ දෙදෙනා උත්පත්තින් දන්තජ් වෙන් නුසි සකාරයා විසින් තසාරයා ඇතුළත වත් මැ ‘තං, තෙ’ යනු පිණිසැ ‘සෙ’ යනු පැමිණියැ හෙන්නේය. ඒ රූපය පාළියෙහි මැ අතිප්‍රසන්නදේශපද වශයෙන් බැසැහෙනැ සිටුනාසේ දත කැකිවෙයි. තෙල සහියෙහි එන ‘සෙය්‍යාසො, පාපියාසො, යනාදි පද විමසත් ම, වෛදික පක්‍ෂයෙහිත් සිටුනා ‘ශ්‍රෙයස්, පාපියස්’ යනාදි යඛ්‍යයන්ගේ රූපානතර බව කියැ කැකියැ.

මෙයෙහිත් පාළියෙහි භෞතියාය ඇති තෙරුක්කියත් පිසින් විමැසියැයුතු බොහෝ පදරත්නයන් උච්චරණය කොටගත්තට මැදුම්පතිග සාගරසද්‍රය බව කියමහ.

පිටකසංසද්දතා වශයෙන් පදප්‍රයෝග විමසා බලත් හොත් විනය-පාළියෙහි ලැබෙන ඇතැම් ප්‍රයෝග විධි මෙහි දුර්ලභ බව කියැ යුතු වෙයි. “භික්ඛු තිසිනෙන මාතුගාමො උපතිසින්නො වා” යි විනයෙහි ‘භික්ඛුමිති’ යි තැබුව මනා පදය අවිහක්කිකතිදේශ වශයෙන් ‘භික්ඛු’ යි තැබී. එහි මෙබඳු බොහෝ යෙදුම් ඇත ද සුත්‍රාන්තපාළියෙහි එබඳු යෙදුම් දුර්ලභ වෙයි. මේ හැම නුවණැතියන් පිසින් ඒ ඒ තත්ති විමසා බලන්නේය.

මේ මණ්ඩමතිකාය ප්‍රථමභාග පරිවර්තනසංකරණයෙහි දී ගෞරවාරී දඨිතවිශාරද මහොපාධ්‍යාය පරමාහාර සිව් වජිරඤ්ඤාණාභිධාන, කොළඹ නවකෝරළයෙහි ප්‍රධාන සභිකයාසක මහාසාරවරපාදගන් වහන්සේගේ සදුපදේශ අත්‍යවශයෙන් එළිය දුන් බව ඔබ කෙරෙහි අතියග ගෞරවයෙන් සදහන් කරමින. ත්‍රිපිටකයෙහිද දඨිතයාස්ත්‍රවිමසයෙහිද පරිණතබ්‍රහ්මයා ඇති ඔබගේ උපදේශ නො ලද නම්, මේ පරිවර්තනයෙහි ධර්මාපිකත් පිළිබඳ දුර්බොධසාධන සුබොධ නොවන බව කියනු කැමැතියමින.

කෝදගොබ ඤාණාලොභ සඨවිර

පිදු වතු පිරිවෙන, අහංගම.

බ්‍රහ්ම වසී - 2508

සමූහකතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සි.	—	වැලිගම අග්ගකොඩි රාජමහාවිහාරෙ සිහල තාලපණ්ණ- පොථකං.
සි. කථාවි.	—	අම්බලමගොඩ වහාවිහාරෙ තාලපණ්ණ පොථකං.
සි.මු.	—	විජ්ජාලංකාර තිපිටක මණ්ඩල - සිහලකතර - මුද්දිත- පොථකං..
සසා.	—	සසාමකතර - මුද්දිතපොථකං.
මජ්ඣ.	—	මජ්ඣිමනිකායාසූත්තපිටකපොථකං.
PTS.	—	Pali Text Society - Majjhimanikaya.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මජ්ඣිමනිකායෙ මූලපණ්ණාසකෙ

විසයසූචි

සූත්තසංඛ්‍යා	1. මූලපටිසායවග්ගො	පිටිපඨකා
		2 - 154
1. මූලපටිසාය සූත්තං	...	2 - 18
2. සබ්බාසව	...	18 - 28
3. ධම්මද්‍යාද	...	30 - 36
4. භයනෙහරව	...	38 - 54
5. අනභිගණ	...	54 - 74
6. ආකෂෙඛධ්‍යා	...	74 - 82
7. චන්ද්‍රපම	...	82 - 92
8. සලලංඛ	...	92 - 108
9. සමමාදිට්ඨි	...	110 - 132
10. සතිපට්ඨාන	...	134 - 154

මූලපටිසායවග්ගො පඨමො.

	2. සීහනාද වග්ගො	154 - 306
11. චූළසීහනාද සූත්තං	...	154 - 164
12. මහාසීහනාද	...	164 - 198
13. මහාදුක්ඛකඛ්ඛි	...	200 - 214
14. චූළදුක්ඛකඛ්ඛි	...	214 - 226
15. අනුමාන	...	228 - 250
16. වෙනොබ්ඵ	...	252 - 262
17. චතපත්ථ	...	264 - 272
18. මධුපිණ්ඩික	...	272 - 286
19. දොඩා විතකක	...	288 - 298
20. විතකකසණ්ඨාන	...	300 - 306

සීහනාදවග්ගො ද්විතියො.

	3. බපමමවග්ගො	308 - 492
21. කකචූපම සූත්තං	...	308 - 322
22. අලගද්දුපම	...	324 - 354
23. විම්බික	...	354 - 360
24. රජවිනිත	...	362 - 372
25. නිවාප	...	374 - 392
26. අරියපටිසෙසන	...	394 - 424
27. චූළභන්ට්ටදොපම	...	426 - 446
28. මහාභන්ට්ටදොපම	...	448 - 462
29. මහාසාරොපම	...	462 - 476
30. චූළසාරොපම	...	478 - 492

බපමමවග්ගො තතියො.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. මහායමකවග්ගො				494 - 660
31.	චූළගොසිඞ්ග සුත්තං	...	...	494 - 506
32.	මහාගොසිඞ්ග	„	...	508 - 524
33.	මහාගොපාලක	„	...	526 - 534
34.	චූළගොපාලක	„	...	536 - 540
35.	චූළසච්චක	„	...	540 - 558
36.	මහාසච්චක	„	...	560 - 592
37.	චූළතණ්හාසඞ්ඛය	„	...	592 - 600
38.	මහාතණ්හාසඞ්ඛය	„	...	602 - 632
39.	මහාඥස්සපුර	„	...	632 - 650
40.	චූළඥස්සපුර	„	...	652 - 660

මහායමකවග්ගො වතුපඤ්චා.

5. චූළයමකවග්ගො				662 - 790
41.	සාලොග්ගක සුත්තං	...	...	662 - 672
42.	චේරඤ්ඤක	„	...	672 - 684
43.	මහාවේදලල	„	...	684 - 700
44.	චූළවේදලල	„	...	702 - 716
45.	චූළධම්මසමාදාන	„	...	718 - 726
46.	මහාධම්මසමාදාන	„	...	728 - 742
47.	විමංසක	„	...	744 - 750
48.	කොසමඞ්ඤ	„	...	752 - 762
49.	චුඤ්චනිමනතතික	„	...	764 - 774
50.	මාරතඤ්ඤක	„	...	776 - 790

චූළයමකවග්ගො පඤ්චොමා.

චූළපණ්ණසකං නිට්ඨිකං.

සුභාන්තපිටකේ

මජ්ඣිමනිකායෝ

පඨමො භාගෝ

සුභානන්තරිප්පක

මජ්ඣිමනිකායො

මූලපණ්ණාසකො

1. මූලපරියායවග්ගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස.

1. 1.

මූලපරියායසූතං

1. එවං මෙ¹ සූතං: එකං සමයං භගවා උක්ඛම්භායං විහරති සුභගවනෙ සාලරාජමූලෙ තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතස්සි භික්ඛවොති. හදනෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

2. සඛබ්බමමූලපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසෙස්සාමි². තං සුණාථ. සාධුකං මනසි තරොථ. හාසිස්සාමිති. එවං හනෙතති³ ඛො තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

(1)

3. ඉධ භික්ඛවෙ අසුත්ථා පුපුජ්ජනො අරියානං අදස්සාථි⁴ අරියබ්බමස්ස අකොවිදො අරියබ්බමෙ අවිනිතො, සපපුරිසානං අදස්සාථි⁵ සපපුරිසබ්බමස්ස අකොවිදො සපපුරිසබ්බමෙ අවිනිතො පඨවිං පඨවිතො⁶ සඤ්ඤානාති. පඨවිං පඨවිතො⁷ සඤ්ඤානාති. පඨවිං මඤ්ඤාති. පඨවියා මඤ්ඤාති. පඨවිතො මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙත්⁸ මඤ්ඤාති. පඨවිං අභිනන්දාති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං⁹ තස්සාති වදාමි. (1)

1. එවමෙම, ස්‍යා. PTS සි I. සි. 11.

2. දෙසිස්සාමි, ස්‍යා.

3. එවමනෙතති, ස්‍යා. PTS සි I. සි II.

4. අදස්සාමි, සි I.

5. පඨවිං පඨවිතො, මජ්ඣ.

6. පඨවිමෙත්ති, ස්‍යා. PTS. සි I. සි II.

7. අපරිඤ්ඤාතං, සි I.

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

මැදුම්සඟිය

මූලපණ්ණාසකය

1. මූලපණ්ණාසකවග්ගීය

ඒ භාග්‍යවතුන් අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා.

1. 1.

මූලපරියායසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
උක්කඨ්ඨානුවර සම්පයෙහි වූ සුභගවනයෙහි වනදෙබ්බමහරුකක් මූල
වැඩ වසනසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි හිසැන
ඇමතුසේක. ඒ හිසැන ‘ඤාමිති’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන්
ඇස්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළසේක:

2. මහණෙනි, කොපව සියලු සත්කායධර්මයන්ට මූලකාරණය දෙයනා
කරන්නෙමි. එය අසවු. මනා කොට මෙනෙහි කරවු. දෙයනා කරන්නෙමි.
‘එසේ ය, ඤාමිති’යි ඒ හිසැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ.
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක-

(1)

3. මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි (බුද්ධාදි) ආරාමයන් නො දක්නාසුලු
ආරාමධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වූ ආරාමධර්මයෙහි නො හික්මුණා වූ (බුද්ධාදි)
සත්පුරුෂයන් නො දක්නාසුලු සත්පුරුෂධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වූ සත්පුරුෂ-
ධර්මයෙහි නො හික්මුණා වූ අශ්‍රැතවත් (ආගමාධිගමරහිත වූ) පාචන්ද්‍රික
කෙමේ පාපිච්ඡ පාපිච්ඡ වශයෙන් (කණ්ණා මාන දිට්ඨි මඤ්ඤානාවෙන්
සංඥාපිපසායවශයෙන්) හදුනයි. පාපිච්ඡ පාපිච්ඡ වශයෙන් හැදින
පාපිච්ඡ (කණ්ණා මඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඟියි. ‘මම පාපිච්ඡයෙහි පිහිටියෙමි’යි
හඟියි. ‘මම පාපිච්ඡයෙන් බැහැර වෙමි’යි හඟියි. ‘පාපිච්ඡ මාගේ’යි හඟියි.
පාපිච්ඡ අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහුගේ පාපිච්ඡ
(පිළිබඳ) පිරිසිඳ නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (1)

4. ආරං ආරතො සඤ්ජානාති. ආරං ආරතො සඤ්ඤානා ආරං මඤ්ඤාති. ආරසම් මඤ්ඤාති. ආරතො මඤ්ඤාති. ආපං මෙති මඤ්ඤාති. ආරං අභිනන්ති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (2)

5. තෙජං තෙජතො සඤ්ජානාති. තෙජං තෙජතො සඤ්ඤානා තෙජං මඤ්ඤාති. තෙජසම් මඤ්ඤාති. තෙජතො මඤ්ඤාති. තෙජං මෙති මඤ්ඤාති. ඔතජං අභිනන්ති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (3)

6. වායං වායතො සඤ්ජානාති. වායං වායතො සඤ්ඤානා වායං මඤ්ඤාති. වායසම් මඤ්ඤාති. වායතො මඤ්ඤාති. වායං මෙති මඤ්ඤාති. වායං අභිනන්ති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (4)

7. භූතෙ භූතතො සඤ්ජානාති. භූතෙ භූතතො සඤ්ඤානා භූතෙ මඤ්ඤාති. භූතෙසු මඤ්ඤාති. භූතතො මඤ්ඤාති. භූතෙ මෙති මඤ්ඤාති. භූතෙ අභිනන්ති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (5)

8. දෙවෙ දෙවතො සඤ්ජානාති. දෙවෙ දෙවතො සඤ්ඤානා දෙවෙ මඤ්ඤාති. දෙවෙසු මඤ්ඤාති. දෙවතො මඤ්ඤාති. දෙවෙ මෙති මඤ්ඤාති. දෙවෙ අභිනන්ති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (6)

9. රජාපතිං රජාපතිතො සඤ්ජානාති. රජාපතිං රජාපතිතො සඤ්ඤානා රජාපතිං මඤ්ඤාති. රජාපතිසම් මඤ්ඤාති. රජාපතිතො මඤ්ඤාති. රජාපතිං මෙති මඤ්ඤාති. රජාපතිං අභිනන්ති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (7)

10. බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මතො සඤ්ජානාති. බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මතො සඤ්ඤානා බ්‍රහ්මං මඤ්ඤාති. බ්‍රහ්මනි² මඤ්ඤාති. බ්‍රහ්මතො මඤ්ඤාති. බ්‍රහ්මං මෙති මඤ්ඤාති. බ්‍රහ්මං අභිනන්ති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (8)

1. අපරිඤ්ඤාතං, සී. I.

2. බ්‍රහ්මසම්, මජ්. ස.

4. ආපය ආපය වශයෙන් (සංඥවිපය්‍යාසයෙන්) හඳුනයි. ආපය ආපය වශයෙන් හැඳින ආපය (තණ්හාමඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඟියි. 'මම ආපයෙහි පිහිටියෙමි' යි හඟියි. 'ආපයෙන් බැහැර වෙමි' යි හඟියි. 'ආපය මාගේ' යි හඟියි. ආපය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආපය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (2)

5. තෙජස තෙජෝවශයෙන් (සංඥවිපය්‍යාසයෙන්) හඳුනයි. තෙජස තෙජෝවශයෙන් හැඳින තෙජස (තණ්හාමඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඟියි. 'මම තෙජසෙහි පිහිටියෙමි' යි හඟියි. තෙජසින් බැහැර වෙමි' යි හඟියි. 'තෙජස මාගේ' යි හඟියි. තෙජස අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තෙජස (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (3)

6. වායුව වායුවශයෙන් (සංඥවිපය්‍යාසයෙන්) හඳුනා යි. වායුව වායු වශයෙන් හැඳින වායුව (තණ්හාමඤ්ඤානාදි වසයෙන්) හඟියි. 'මම වායුවෙහි පිහිටියෙමි' යි හඟියි. 'වායුවෙන් බැහැර වෙමි' යි හඟියි. 'වායුව මාගේ' යි හඟියි. වායුව අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: වායුව (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (4)

7. භූතයන් (වාතූමිභාරාජ්කයෙන් යට සතතයන්) භූතයන් වශයෙන් (සංඥවිපය්‍යාසයෙන්) හඳුනා යි. භූතයන් භූතවශයෙන් හැඳින භූතයන් (තණ්හාමඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඟියි. භූතයන් කෙරෙහි තණ්හාමානදිට්ඨි මඤ්ඤානා කෙරෙයි. භූතයන්ගෙන් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඟියි. 'භූතයන් මාගේ' යි හඟියි. භූතයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: භූතයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (5)

8. දෙවියන් දෙවියන් වශයෙන් (සංඥවිපය්‍යාසයෙන්) හඳුනා යි. දෙවියන් දෙවියන් වශයෙන් හැඳින දෙවියන් (තණ්හාමඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඟියි. දෙවියන් කෙරෙහි තණ්හාදීන් මඤ්ඤානා කෙරෙයි. දෙවියන්ගෙන් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඟියි. 'දෙවියන් මාගේ' යි හඟියි. දෙවියන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: දෙවියන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (6)

9. පුජාපතිත්‍ර (මාරයා) පුජාපතිත්‍ර වශයෙන් හඳුනා යි. පුජාපතිත්‍ර පුජාපතිත්‍ර වශයෙන් හැඳින පුජාපතිත්‍ර (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. පුජාපතිත්‍ර කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. පුජාපතිත්‍ර කෙරෙත් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඟියි. 'පුජාපතිත්‍ර මාගේ' යි හඟියි. පුජාපතිත්‍ර අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: පුජාපතිත්‍ර (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (7)

10. බ්‍රහ්මයා බ්‍රහ්ම වශයෙන් හඳුනා යි. බ්‍රහ්මයා බ්‍රහ්ම වශයෙන් හැඳින බ්‍රහ්මයා (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. බ්‍රහ්මයා කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. බ්‍රහ්මයා කෙරෙත් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඟියි. 'බ්‍රහ්මයා මාගේ' යි හඟියි. බ්‍රහ්මයා අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: බ්‍රහ්මයා (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (8)

11. ආනස්සර ආනස්සරතො සඤ්ජානාති. ආහස්සරෙ ආහස්සරතො සඤ්ජානාති. ආනස්සරෙ මඤ්ජානාති. ආහස්සරෙසු මඤ්ජානාති. ආනස්සරතො මඤ්ජානාති. ආහස්සරෙ මෙති මඤ්ජානාති. ආහස්සරෙ අභිනිජ්ජාති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (9)

12. පුහකිණ්ණො² පුහකිණ්ණතො³ සඤ්ජානාති. පුහකිණ්ණො පුහකිණ්ණතො සඤ්ජානාති. පුහකිණ්ණො මඤ්ජානාති. පුහකිණ්ණෙසු මඤ්ජානාති. පුහකිණ්ණතො මඤ්ජානාති. පුහකිණ්ණො මෙති මඤ්ජානාති. පුහකිණ්ණො අභිනිජ්ජාති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (10)

13. වෙහපථලෙ වෙහපථලතො සඤ්ජානාති. වෙහපථලෙ වෙහපථලතො සඤ්ජානාති. වෙහපථලෙ මඤ්ජානාති. වෙහපථලෙසු මඤ්ජානාති. වෙහපථලතො මඤ්ජානාති. වෙහපථලෙ මෙති මඤ්ජානාති. වෙහපථලෙ අභිනිජ්ජාති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (11)

14. අභිභුං අභිභුතො සඤ්ජානාති. අභිභුං අභිභුතො සඤ්ජානාති. අභිභුං මඤ්ජානාති. අභිභුසමිං මඤ්ජානාති. අභිභුතො මඤ්ජානාති. අභිභුං මෙති මඤ්ජානාති. අභිභුං අභිනිජ්ජාති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (12)

15. ආකාසානඤ්චායතනං ආකාසානඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනං ආකාසානඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනං මඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනසමිං මඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනතො මඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනං මෙති මඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනං අභිනිජ්ජාති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (13)

16. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසමිං මඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො මඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මෙති මඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං අභිනිජ්ජාති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (14)

1. අපරිඤ්ඤාණං සි I.

2. පුහකිණ්ණො, මජ්ඣ. සං. සි. I, සි. II, අ.

3. පුහකිණ්ණතො, මජ්ඣ. සං. සි. I, සි. II.

11. ආහසාර(බ්‍රහ්ම)යන් ආහසාරයන් වශයෙන් හඳුනයි. ආහසාරයන් ආහසාරයන් වශයෙන් හැඳින් ආහසාරයන් (තණහාමඤ්ඤානාදි-වසයෙන්) හඟියි. ආහසාරයන් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ යයි) මඤ්ඤානා කෙරෙයි. ආහසාරයන් කෙරෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'ආහසාරයන් මාගේ ය'යි හඟියි. ආහසාරයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආහසාරයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (9)

12. ප්‍රහතිණ්ණයන් ප්‍රහතිණ්ණයන් වශයෙන් හඳුනයි. ප්‍රහතිණ්ණයන් ප්‍රහතිණ්ණයන් වශයෙන් හැඳින් ප්‍රහතිණ්ණයන් (තණහාමඤ්ඤානාදි-වසයෙන්) හඟියි. ප්‍රහතිණ්ණයන් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ යයි) මඤ්ඤානා කෙරෙයි. ප්‍රහතිණ්ණයන් කෙරෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'ප්‍රහතිණ්ණයන් මාගේ ය'යි හඟියි. ප්‍රහතිණ්ණයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ප්‍රහතිණ්ණයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (10)

13. වෙහප්පලයන් වෙහප්පලයන් වශයෙන් හඳුනයි. වෙහප්පලයන් වෙහප්පලයන් වශයෙන් හැඳින් වෙහප්පලයන් (තණහාමඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඟියි. වෙහප්පලයන් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ යයි) මඤ්ඤානා කෙරෙයි. වෙහප්පලයන් කෙරෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'වෙහප්පලයන් මාගේ ය'යි හඟියි. වෙහප්පලයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: වෙහප්පලයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (11)

14. අභිභූත් (අසංඥසත්‍යයන්) අභිභූ වසයෙන් හඳුනයි. අභිභූත් අභිභූවසයෙන් හැඳින් අභිභූත් (තණහාමඤ්ඤානාදියෙන්) හඟියි. අභිභූත් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ යයි) හඟියි. අභිභූත් කෙරෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'අභිභූත් මාගේ ය'යි හඟියි. අභිභූත් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: අභිභූත් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (12)

15. ආකාසානඤ්ඤායතනය (තද්භූමක වූ කුශල - විපාක - ක්‍රියා වශයෙන් ටවත්තා වතුර්විධ තාම සකකා) ආකාසානඤ්ඤායතනය වශයෙන් හඳුනයි. ආකාසානඤ්ඤායතනය ආකාසානඤ්ඤායතනය වශයෙන් හැඳින් ආකාසානඤ්ඤායතනය (තණහාමඤ්ඤානාදියෙන්) හඟියි. ආකාසානඤ්ඤායතනය කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ යයි) හඟියි. ආකාසානඤ්ඤායතනය කෙරෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'ආකාසානඤ්ඤායතනය මාගේ ය'යි හඟියි. ආකාසානඤ්ඤායතනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආකාසානඤ්ඤායතනය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (13)

16. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය (තද්භූමක වූ වතුර්විධ සකකා) විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය වශයෙන් හඳුනයි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය වශයෙන් හැඳින් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය (තණහාමඤ්ඤානාදියෙන්) හඟියි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ යයි) හඟියි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟියි. 'විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය මාගේ ය'යි හඟියි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (14)

17. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො සඤ්ජානාති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤාචා ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං මඤ්ඤාති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනස්මිං මඤ්ඤාති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො මඤ්ඤාති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං මෙති මඤ්ඤාති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාං භස්සාති වදාමි. (15)

18. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො සඤ්ජානාති. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤාචා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මඤ්ඤාති. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනස්මිං මඤ්ඤාති තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො මඤ්ඤාති. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මෙති මඤ්ඤාති. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාං භස්සාති වදාමි. (16)

19. දිට්ඨං දිට්ඨතො සඤ්ජානාති. දිට්ඨං දිට්ඨතො සඤ්ඤාචා දිට්ඨං මඤ්ඤාති. දිට්ඨස්මිං මඤ්ඤාති. දිට්ඨතො මඤ්ඤාති. දිට්ඨං මෙති මඤ්ඤාති. දිට්ඨං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාං භස්සාති වදාමි. (17)

20. සුභං සුභතො සඤ්ජානාති. සුභං සුභතො සඤ්ඤාචා සුභං මඤ්ඤාති. සුභස්මිං මඤ්ඤාති. සුභතො මඤ්ඤාති සුභං මෙති මඤ්ඤාති. සුභං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාං භස්සාති වදාමි. (18)

21. මුඛං මුඛතො සඤ්ජානාති. මුඛං මුඛතො සඤ්ඤාචා මුඛං මඤ්ඤාති. මුඛස්මිං මඤ්ඤාති. මුඛතො මඤ්ඤාති. මුඛං මෙති මඤ්ඤාති මුඛං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාං භස්සාති වදාමි. (19)

22. පිඤ්ඤාං පිඤ්ඤාභතො සඤ්ජානාති. පිඤ්ඤාං පිඤ්ඤාභතො සඤ්ඤාචා පිඤ්ඤාං මඤ්ඤාති. පිඤ්ඤාභස්මිං මඤ්ඤාති. පිඤ්ඤාභතො මඤ්ඤාති. පිඤ්ඤාං මෙති මඤ්ඤාති. පිඤ්ඤාං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාං භස්සාති වදාමි. (20)

17. ආකිඤ්ඤායතනය (තද්භූමක වූ වතුර්විධ සකකා) ආකිඤ්ඤායතනය වශයෙන් හඳුනයි. ආකිඤ්ඤායතනය ආකිඤ්ඤායතනය වශයෙන් හැඳින් ආකිඤ්ඤායතනය (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඳුනයි. ආකිඤ්ඤායතනයෙහි (නිත්‍යචාර්යය පිහිටියේ යයි) හඳුනයි. ආකිඤ්ඤායතනයෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඳුනයි. 'ආකිඤ්ඤායතනය මාගේ ය'යි හඳුනයි. ආකිඤ්ඤායතනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආකිඤ්ඤායතනය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නොදැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (15)

18. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය (තද්භූමක වූ වතුර්විධ සකකා) තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙන් හඳුනයි. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙන් හැඳින් තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඳුනයි. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි (නිත්‍යචාර්යය පිහිටියේ යයි) හඳුනයි. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙන් බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) පිහිටියේ හඳුනයි. 'තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය මාගේ ය'යි හඳුනයි. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නොදැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (16)

19. රූපාලද්ද (රූපායතනය) රූපායතනයෙන් හඳුනයි. රූපායතනය රූපායතනයෙන් හැඳින් රූපායතනය (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඳුනයි. රූපායතනයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඳුනයි. රූපායතනයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඳුනයි. 'රූපායතනය මාගේ ය'යි හඳුනයි. රූපායතනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: රූපායතනය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නොදැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (17)

20. අසකාලද්ද (අබ්දයතනය) අබ්දයතනයෙන් හඳුනයි. අබ්දයතනය අබ්දයතනයෙන් හැඳින් අබ්දයතනය (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඳුනයි. අබ්දයතනයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඳුනයි. අබ්දයතනයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඳුනයි. 'අබ්දයතනය මාගේ ය'යි හඳුනයි. අබ්දයතනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: අබ්දයතනය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නොදැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (18)

21. මුතය (ස්පර්ශයෙන්=හැපීමෙන් ගත් ගතිරසථොට්ඨමායක) මුත වශයෙන් හඳුනයි. මුතය මුත වශයෙන් හැඳින් මුතය (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඳුනයි. මුතයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඳුනයි. මුතයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඳුනයි. 'මුතය මාගේ ය'යි හඳුනයි. මුතය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: (මුතය පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නොදැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (19)

22. විඤ්ඤානය (මනසින් දත් සෙසු ආයතන සහ හෝ බමමාරම්මණය) විඤ්ඤානයෙන් හඳුනයි. විඤ්ඤානය විඤ්ඤානයෙන් හැඳින් විඤ්ඤානය (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඳුනයි. (විඤ්ඤානයෙහි ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඳුනයි. විඤ්ඤානයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඳුනයි. 'විඤ්ඤානය මාගේ ය'යි හඳුනයි. විඤ්ඤානය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: විඤ්ඤානය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නොදැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (20)

23. එකතතං එකතතතො සඤ්ජානාති. එකතතං එකතතතො සඤ්ඤානා එකතතං මඤ්ඤාති. එකතතසමී මඤ්ඤාති. එකතතතො මඤ්ඤාති. එකතතං මෙති මඤ්ඤාති. එකතතං අභිතඤ්ඤාති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (21)

24. තානතතං තානතතතො සඤ්ජානාති. තානතතං තානතතතො සඤ්ඤානා තානතතං මඤ්ඤාති. තානතතසමී මඤ්ඤාති. තානතතතො මඤ්ඤාති. තානතතං මෙති මඤ්ඤාති. තානතතං අභිතඤ්ඤාති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (22)

25. සබ්බං සබ්බතො සඤ්ජානාති. සබ්බං සබ්බතො සඤ්ඤානා සබ්බං මඤ්ඤාති. සබ්බසමී මඤ්ඤාති. සබ්බතො මඤ්ඤාති. සබ්බං මෙති මඤ්ඤාති. සබ්බං අභිතඤ්ඤාති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (23)

26. තිබ්බාතං තිබ්බාතතො සඤ්ජානාති. තිබ්බාතං තිබ්බාතතො සඤ්ඤානා තිබ්බාතං මඤ්ඤාති. තිබ්බාතසමී මඤ්ඤාති. තිබ්බාතතො මඤ්ඤාති. තිබ්බාතං මෙති මඤ්ඤාති. තිබ්බාතං අභිතඤ්ඤාති. තං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (24)

(අසුත්තවග්ගසුප්පිජ්ජනහ වග්ගෙහි පටමකභූමි¹ පරිච්ඡෙදි²)*

(2)

27. යොපි යො භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙබ්බො³ අපාත්තමානසො අනුත්තරං යොග්ගකම්මං පඤ්ඤාතො විහරති, යොපි පටච්චං පටච්චතො අභිජානාති. පටච්චං පටච්චතො අභිඤ්ඤාතො⁴ පටච්චං මාමඤ්ඤාදී⁵. පටච්චයා මාමඤ්ඤාදී. පටච්චතො මාමඤ්ඤාදී. පටච්චං මෙති මාමඤ්ඤාදී. පටච්චං මාභිතඤ්ඤාදී⁶. තං කිසං හෙතු? පරිඤ්ඤාතො⁷ තස්සාති වදාමි.

1. පුප්පිජ්ජනවග්ගෙහි පටමකභූමි, මජ්ඣ. ඥා. පුප්පිජ්ජනවග්ගෙහි පටමකභූමි, සි. I.

2. පරිච්ඡෙද, ඥා. පරිච්ඡෙද නිවේදනාති, මජ්ඣ. 3. පෙත්තො, මජ්ඣ.

4. අභිඤ්ඤාතො, සි. I. 5. මා මඤ්ඤාති, සි. I.

6. මා අභිතඤ්ඤාති, සි. I. මාභිතඤ්ඤාති, මජ්ඣ. 7. අපරිඤ්ඤාතො, සි. I. සි. II.

* ඉමිසමි. පාඨෙ චම්ම ථිද්දසෙසු අඤ්ඤාසු පාඨෙසු ච වෙසාගිරිසිලාලිපිපාදිසු දිස්සමානෙති පරාරාණිකසිහලපදෙති සද්දිසාති පදනි දිස්සනෙත. තස්මා එතෙ පාඨා ලභිතායං පරාරාණිකෙති සිහලසංස්කරෙති නිසිතිත්තාති අනුමාදං සකායං.

23. එකතිය (වෙදනා සඤ්ඤා සබ්බාර විඤ්ඤාණ යන සතර සකනි) එකතීවශයෙන් හඳුනයි. එකතිය එකතීවශයෙන් හැඳින් එකතිය ආත්මය යි හඟියි. එකතියෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. එකතියෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. 'එකතිය මාගේ ය'යි හඟියි. එකතිය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: එකතිය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (21) *

24. නානාතිය (පඤ්චසකනිය) නානාතීවශයෙන් හඳුනයි. නානාතිය නානාතීවශයෙන් හැඳින් නානාතිය ආත්මය යි හඟියි. නානාතියෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. නානාතියෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. 'නානාතිය මාගේ ය'යි හඟියි. නානාතිය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: නානාතිය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (22) *

25. සඵය (සියලු සත්ත්වයන්) සඵවශයෙන් හඳුනයි. සඵය සඵ වශයෙන් හැඳින් සඵය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. සඵයෙහි (තමාගේ ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. සඵයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. 'සඵය මාගේ ය'යි හඟියි. සඵය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: සඵය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (23) *

26. තිඵ්ඤාය (පරමද්විධමනිබ්බාතය) තිඵ්ඤාවශයෙන් හඳුනයි. තිඵ්ඤාය තිඵ්ඤාවශයෙන් හැඳින් තිඵ්ඤාය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. තිඵ්ඤායෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යන ආදීන්) හඟියි. තිඵ්ඤායෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යන ආදීන්) හඟියි. 'තිඵ්ඤාය මාගේ ය'යි හඟියි. තිඵ්ඤාය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: (පරම දුඝටම) තිඵ්ඤාය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (24)

(අග්‍රාතවත්පෘථග්ජනකාගේ වශයෙන් දෙසූ ප්‍රථම භූමි පරිච්ඡේදය යි.)

(2)

27. මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ වූ නොපැමිණි අභිතතය ඇති යම් මහණෙක් නිරුත්තර වූ යොග්‍යස්මයබ්බාත රහත්බව පතමින් වෙසේ ද, හෙතෙමෙක් පෘථිවිය පෘථිවීවශයෙන් වෙසෙසින් දකියි. පෘථිවිය පෘථිවීවශයෙන් මැනැවින් දැන ('මම පෘථිවිබාහුව වෙමි'යි දුඝටිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු (තෘෂ්ණාමානවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. පෘථිවියෙහි (පිහිටියෙහි යි දුඝටිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු (තෘෂ්ණාමානවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. පෘථිවිබාහුවෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි (දුඝටිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තෘෂ්ණාමානවශයෙන් මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. 'පෘථිවිබාහුව මාගේ ය'යි (දුඝටිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු (තෘෂ්ණාමාන වශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. පෘථිවිබාහුව (දුඝටිවශයෙන්) අභිනන්දනය නො කරන්නේ නමුදු (තෘෂ්ණාමානවශයෙන්) අභිනන්දනය නො කරන්නේත් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහු විසින් (පෘථිවිබාහුව රහත්මයින්) පිරිසිඳු දත යුතු (හෙයින්)යි කියමි.

* මෙහි 'එකතා', නාතතා, සබ්බා' යන පදයන්ගේ අර්ථ අර්ථසාමාන්‍යය සාකච්ඡා-සූත්‍රාදිය වන පද ව්‍යාකෘත කරණ ලද්දකි සිත්.

28. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- වායං -පෙ- භූතෙ -පෙ- දෙවෙ -පෙ- පජාපතිං -පෙ- බ්‍රහ්මිං -පෙ- ආභස්සර -පෙ- සුභතිණ්ණං -පෙ- චෙතපථලෙ -පෙ- අභිභුං -පෙ- ආසාසානිකුචායතනං -පෙ- විඤ්ඤාණඤ්ඤා- යතනං -පෙ- ආකිඤ්ඤායතනං -පෙ- තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං -පෙ- දිට්ඨිං -පෙ- සුභං -පෙ- මුඛං -පෙ- විඤ්ඤානං -පෙ- ඵකතනං -පෙ- සංඛං -පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජානාති. තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය තිබ්බානං මාමඤ්ඤාදි¹. තිබ්බානතො මාමඤ්ඤාදි. තිබ්බානං මෙති මාමඤ්ඤාදි. තිබ්බානං මාභිනඤ්ඤාදි². තං කිංසං හෙතු ? පරිඤ්ඤායං³ තස්සාති වදාමි.

(සෙබ්බං⁴ විචච්චසෙති දුතියකභූමි⁵ පටිච්චෙදි⁶)

(3)

29. යොපි යො භික්ඛුච්ච භික්ඛු අරහං සිණ්ණසවො චුඤ්ඤවා කතකරණියො ඕභිතහාරෙ අනුසත්තසද්ධෙහි පරික්ඛිණ්ණවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො, යොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං ත මඤ්ඤාති. පඨවියා ත මඤ්ඤාති. පඨවිතො ත මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙති ත මඤ්ඤාති. පඨවිං නාභිනඤ්ඤාති. තං කිංසං හෙතු ? පරිඤ්ඤායං තස්සාති වදාමි.

30. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජානාති. තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය තිබ්බානං ත මඤ්ඤාති. තිබ්බානසම්මං ත මඤ්ඤාති. තිබ්බානතො ත මඤ්ඤාති. තිබ්බානං මෙති ත මඤ්ඤාති. තිබ්බානං නාභිනඤ්ඤාති. තං කිංසං හෙතු ? පරිඤ්ඤායං තස්සාති වදාමි.

(සිණ්ණසවං^{*} පඨමකතයෙ තතියකභූමි¹ පටිච්චෙදි²)

1. වා මඤ්ඤාති, සි I. 2. වා අභිනඤ්ඤාති, සි I. මාභිනඤ්ඤාති, මජ්. 3. අපරිඤ්ඤායං, සි I, සි II. 4. සෙබ්බං=සෙබ්බං. 5. සෙබ්බසෙත දුතියතභූමි, මජ්. සස. සෙබ්බාන විචච්චසෙති දුතියතං භූමි, සි I. 6. පරිච්චෙදා, සස. පරිච්චෙදා නිවර්තනො, මජ්. 7. සිණ්ණසවංසෙත තතියතභූමි, මජ්. සස. සිණ්ණසවංපඨමකතයෙ තතියකභූමි, සි I. * සිණ්ණසවං=සිණ්ණසවං.

28. ආපොධාතුව... තෙජොධාතුව... වායොධාතුව... භූතයන්... දෙවියන්... පජාපතිත්‍ර... භ්‍රමයා... ආහස්සරයන්... සුභකිණ්ණයන්... වෙහළුප්පලයන්... අභිභූන්... ආකාසානඤ්චායතනය... විඤ්ඤානඤ්චායතනය... ආකිඤ්චායතනය... තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය... රූපායතනය... සද්දායතනය... ගඤ්ඤායතනය... ජොධායතනය... විඤ්ඤායතනය... ඵකායතනය... නානායතනය... සබ්බය... දිට්ඨිමයානායතනය නිබ්බානායතනයෙන් වෙසෙසින් දැනී. (දුඝට්ඨම) නිජාණය නිජාණවයයෙන් වෙසෙසින් දැන නිජාණය ආත්ම ය යි (දිට්ඨි වසයෙන් මඤ්ඤානා නැත්තේ තමුදු තණ්හාමානවයයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. නිජාණයෙහි ආත්මය පිහිටියේ යි (දිට්ඨිමඤ්ඤානා නැත්තේ තමුදු තණ්හාමාන) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. නිජාණයෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ යි (දිට්ඨිමඤ්ඤානා නැත්තේ තමුදු තණ්හාමාන) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. 'නිජාණය මාගේ ය' යි (දිට්ඨිමඤ්ඤානා නැත්තේ තමුදු තණ්හාමාන) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. නිජාණය (දිට්ඨිමඤ්ඤානායෙන් අභිනන්දනය නො කරන්නේ තමුදු (තණ්හාමානමඤ්ඤානායෙන්) අභිනන්දනය නො කරන්නේත් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහු විසින් දුඝට්ඨිනිජාණය පිරිසිදු දැන යුතු (හෙයින්) යි කියමි.

(සෛකෂ්ඨයා පිළිබඳ විවච්චයයෙන් දෙශිත ද්විතීයශුචි පරිච්ඡේදය යි.)

(3)

29. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රහත් වූයේ ගෙවූ ආසුරු ඇත්තේ වැය නිම කළ බඩසර ඇත්තේ කළ සිවුමග කිය ඇත්තේ බහා තැබූ කෙළෙස්බර ඇත්තේ පැමිණි සාර්ථ (රහත්පල) ඇත්තේ ගෙවුණු හව්බඩන ඇත්තේ මැනවින් දැන (කෙළෙස්සන් කෙරෙන්) මිදුණේ වේ ද, හෙතෙමින් පාරිච්ඡය පාරිච්චයයෙන් විශිෂ්ටභූතයෙන් දැනී. පාරිච්ඡය පාරිච්චයයෙන් විශිෂ්ටභූතයෙන් දැන පාරිච්ඡය ආත්මය යි (තෘණාදිවයයෙන්) නො හඟියි. පාරිච්ඡයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) නො හඟියි. පාරිච්ඡයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) නො හඟියි. 'පාරිච්ඡය මාගේ ය' යි නො හඟියි. පාරිච්ඡය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහු විසින් පිරිසිදු දන්නා ලද (හෙයින්) යි කියමි.

30. අබ්බාතුව... තෙජස... (දුඝට්ඨම) නිජාණය (දුඝට්ඨම) නිජාණවයයෙන් විශිෂ්ටභූතයෙන් දැන ගනී. නිජාණය නිජාණවයයෙන් විශිෂ්ටභූතයෙන් දැන නිජාණය (තණ්හාදිවයයෙන්) නො හඟියි. නිජාණයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) නො හඟියි. නිජාණයෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. 'නිජාණය මාගේ ය' යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිජාණය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහු විසින් පිරිසිදු දන්නා ලද (හෙයින්) යි කියමි.

(සෛකෂ්ඨවයයෙන් ප්‍රථමනයෙහි තෘතීයශුචි පරිච්ඡේදය යි)

(4)

31. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඩිණ්ණසවො වුසිතව කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේවා පරික්ඛිණ්ණභවසංයොජනො සමමදඤ්ඤා විමුත්තො, යොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤා පඨවිං න මඤ්ඤාති. පඨවියා න මඤ්ඤාති. පඨවිතො න මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤාති. පඨවිං නාභිනන්ති. භං කිස්ස හෙතු? ඛයා රාගස්ස විතරාගතතා.

31. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජානාති. තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤා තිබ්බානං න මඤ්ඤාති. තිබ්බානස්මිං න මඤ්ඤාති. තිබ්බානතො න මඤ්ඤාති. තිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤාති. තිබ්බානං නාභිනන්ති. භං කිස්ස හෙතු? ඛයා රාගස්ස විතරාගතතා.

(ඩිණ්ණසවන දුතියකතයෙ චතරවනක*භූමි*පරිචෙජ්ඣි*)

(5)

33. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඩිණ්ණසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේවා පරික්ඛිණ්ණභවසංයොජනො සමමදඤ්ඤා විමුත්තො, යොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤා පඨවිං න මඤ්ඤාති. පඨවියා න මඤ්ඤාති. පඨවිතො න මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤාති. පඨවිං නාභිනන්ති. භං කිස්ස හෙතු? ඛයා දෙහස්ස විතදෙහතතා.

34. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජානාති. තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤා තිබ්බානං න මඤ්ඤාති. තිබ්බානස්මිං න මඤ්ඤාති. තිබ්බානතො න මඤ්ඤාති. තිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤාති. තිබ්බානං නාභිනන්ති. භං කිස්ස හෙතු? ඛයා දෙහස්ස විතදෙහතතා.

(ඩිණ්ණසවන තතියකතයෙ සඤ්චවනක*භූමි*පරිචෙජ්ඣි*)

1. ඩිණ්ණසවනෙත චතුස්සකයභූමි, මජ්ඣ. සං.

2. පරිචෙජ්ඣෙ, සං. පරිචෙජ්ඣෙ තිබ්බතො, මජ්ඣ.

3. ඩිණ්ණසවනෙත පඤ්චමනස භූමි, මජ්ඣ. සං.

* 'චක්ඛාරවිතක, පඤ්චවිතක' ඉති 'අවිතක' යද්දෙ යෙබ්බසු පටිපොස්සකසු දිස්සති. තථාපි පුරාතන සිහලසිලාලිපිසු 'දෙඅවිතක (සිං. IV. 221), තිණවතක (සිං. III. 177), චතරවතක (සිං. V 85), ඉම්බාදිසු 'අවිතක' යද්දෙව ආගතො.

(4)

31. මහණෙනි, යම් මහණෙක් රහත් වූයේ ගෙවුණු ආසුව ඇත්තේ වැස නිම කළ මහබඩසර ඇත්තේ කළ සිටුමගකිය ඇත්තේ බහා තැබූ කෙලෙස්බර ඇත්තේ පැමිණි රහත්පල ඇත්තේ ගෙවුණු හවබකින ඇත්තේ මැනවින් දැන මිදුණේවේ ද, හෙතෙමේත් පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැනිය. පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පෘථිවිය (තණතාදිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පෘථිවියෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) නො හඟියි. පෘථිවියෙන් (බැහැර) ආත්මය පිහිටියේ ය යි නො හඟියි. 'පෘථිවිය මාගේ ය'යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පෘථිවිය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: රාගය ඝෂිණ වීමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

32. අබ්බාතුව.... තෙජස.... (දෘඪධම්ම)නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ට ඥනයෙන් දැනී. නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන නිජාණය (තණතාදිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිජාණයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිජාණයෙන් (බැහැර) ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. 'නිජාණය මාගේ ය'යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිජාණය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: රාගය ඝෂිණ වීමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

(ඝෂිණාසුව වශයෙන් ද්විතීයතායෙහි සතරවැනිභූමි පරිච්ඡේදය යි.)

(5)

33. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රහත් වූයේ ගෙවුණු ආසුව ඇත්තේ වැස නිම කළ මහබඩසර ඇත්තේ කළ සිටුමගකිය ඇත්තේ බහා තැබූ කෙලෙස්බර ඇත්තේ පැමිණි රහත්පල ඇත්තේ ගෙවුණු හවබකින ඇත්තේ මැනවින් දැන (කෙලෙසුන් කෙරෙන්) මිදුණේවේ ද, හෙතෙමේත් පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැනී. පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පෘථිවිය (තණතාදිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පෘථිවියෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පෘථිවියෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. 'පෘථිවිය මාගේ ය'යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පෘථිවිය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: දෝෂය ඝෂිණ වීමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

34. අබ්බාතුව.... තෙජස.... (දෘඪධම්ම)නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැනී. නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන නිජාණය තණතාදිවශයෙන් මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිජාණයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිජාණයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. 'නිජාණය මාගේ ය'යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිජාණය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: දෝෂය ඝෂිණ වීමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

(ඝෂිණාසුවවශයෙන් තෘතීයතායෙහි පස්වැනි භූමිපරිච්ඡේදය යි.)

(6)

35. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ධිණ්ණසවො වුට්ඨවා කත-
කරණීයො ඕතිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙවො පරික්ඛිණ්ණවසංයොජනො
සමෙද්දඤ්ඤවුත්තො, යොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං
පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න මඤ්ඤති. පඨවිතො න
මඤ්ඤති. පඨවි, මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං නාභිනන්ති. භං කිසස
හෙතු ? ඛයා මොහස්ස චිත්තමොහන්තා.

36. ආරං - ථෙප - තෙජං - ථෙප - නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති.
නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති. නිබ්බානස්මිං න
මඤ්ඤති. නිබ්බානතො න මඤ්ඤති. නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති.
නිබ්බානං නාභිනන්ති. භං කිසස හෙතු ? ඛයා මොහස්ස චිත්තමොහන්තා.

(ධිණ්ණසවහ චතුස්සකනිකායෙ ජවනක¹භූමි² පරිචෙජදි³)

(7)

37. තථාගභොපි භික්ඛවෙ අරහං සමමාසම්බුද්ධො පඨවිං පඨවිතො
අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න
මඤ්ඤති. පඨවිතො න මඤ්ඤති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං
නාභිනන්ති. භං කිසස හෙතු ? පරිඤ්ඤාං භං⁴ තථාගහස්සාති වදාමි.

38. ආරං - ථෙප - තෙජං - ථෙප - නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති.
නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති. නිබ්බානස්මිං න
මඤ්ඤති. නිබ්බානතො න මඤ්ඤති. නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති. නිබ්බානං
නාභිනන්ති. භං කිසස හෙතු ? පරිඤ්ඤාං භං⁴ තථාගහස්සාති වදාමි.

(සංඝාරහ පඨමකනිකායෙ සත්ථවනක⁵භූමි පරිචෙජදි³)

(8)

39. තථාගභොපි භික්ඛවෙ අරහං සමමාසම්බුද්ධො පඨවිං පඨවිතො
අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න
මඤ්ඤති. පඨවිතො න මඤ්ඤති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං
නාභිනන්ති භං කිසස හෙතු ? නන්දි⁶ දුක්ඛස්ස මූලනති ඉති විදිත්වා,
හවා ජාති, භුතස්ස ජරාමරණනති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ තථාගභො සබ්බසො
තණ්හාං ඛයා විරාගා තිරොධා වාගා පටිතිස්සය්ගා අනුත්තරං සමමා
සමෙබ්බාසිං අභිසම්බුද්ධො⁷ති වදාමි.

1. ජවනක - බහුසු.

2. ධිණ්ණසවවග්ගො ජවනකභූමි, මජ්ඣ. සං.

3. පරිචෙජදෙ, සං. පරිචෙජදෙ නිට්ඨිතො, මජ්ඣ.

4. පරිඤ්ඤාං, සි I. සි II. PTS.

5. සත්ථවනක - බහුසු.

සත්ථවග්ගො සත්ථවනක භූමි, මජ්ඣ. සං.

6. නන්දි, මජ්ඣ. PTS

(6)

35. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රහත් වූයේ ක්ෂීණ වූ ආසුව ඇත්තේ වූයේ මහබ්බසර ඇත්තේ කාතකාතය වූයේ බැහැ කෙලෙස්බර ඇත්තේ පැමිණි රහත් පල ඇත්තේ ගුණ හවබනිත ඇත්තේ මැනවින් දැන කෙලෙසුත් කෙරෙත් මිදුණේ ඵෙ ද, හෙ කෙමින් පාට්ටිය පාට්ටි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැනිය. පාට්ටිය පාට්ටි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පාට්ටිය (තණ්හාදියෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පාට්ටියෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි නො හඟියි. පාට්ටියෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි නො හඟියි. පාට්ටිය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පාට්ටිය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. කවර හෙයින්? යත්: මොහය ක්ෂීණ වීමෙන් චිතමොහ වූ හෙයින්.

36. අප්...තෙජස්...(පරමදුෂ්ටබ්බිතිඒණය) නිඒණ වශයෙන් දැනිය. නිඒණය නිඒණ වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන නිඒණය ආත්මය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිඒණයෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිඒණයෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි නිඒණය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිඒණය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මොහය ක්ෂීණ වීමෙන් චිතමොහ වූ හෙයින්.

ක්ෂීණාසුව වශයෙන් වතුචිතයෙහි සන්ධිභූමි පටිච්ඡේදය යි.

(7)

37. අභිත් වූ සමාස් සමුද්ධි වූ තථාගතයෝ ද පාට්ටිය පාට්ටි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැනිත්. පාට්ටිය පාට්ටි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පාට්ටිය (තණ්හාදි වසයෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාට්ටිබාහුවෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාට්ටි-බාහුවෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාට්ටිය මාගේ ය යි අභිනන්දනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තථාගතයන් එය පිරිසිදු දත් හෙයින් යි කියමි.

38. අප්...තෙජස්...පරමදුෂ්ටබ්බිතිඒණය නිඒණවශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැනිත්. නිඒණය නිඒණ වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන නිඒණය තණ්හාදීන් මඤ්ඤානා නො කෙරෙත් නිඒණයෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිඒණයෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිඒණය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිඒණය අභිනන්දනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තථාගතයන් නිරවශේෂයෙන් එය පිරිසිදු දත් හෙයින් යි කියමි.

ශාස්තාවශයෙන් ප්‍රථමනියෙහි සන්ධිභූමි පටිච්ඡේදය යි.

(8)

39. මහණෙනි, අභිත් වූ සමාස් සමුද්ධි වූ තථාගතයෝ ද පාට්ටිය පාට්ටි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැනිත්. පාට්ටිය පාට්ටි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පාට්ටිය ආත්මය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාට්ටියෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාට්ටියෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාට්ටිය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාට්ටිය අභිනන්දනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: "තනිසුඛාසා තාණ්හාව දුක්ඛ මූල වේ. භවයෙන් ඉපදීම වෙයි. උපත්තසුච ජරමරණ වේ" යි මෙසේ (පිට්‍රිසුච්චා) දත් හෙයින්. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ම තථාගතයන් වහන්සේ (මෙසේ පිට්‍රිසුච්චා දැන) සප්පකාරයෙන් තාණ්හාවත් ක්ෂය කිරීමෙන් තිරිසියෙන් තාණ්හයෙන් දුර්ලබයෙන් අනුත්තර යමාස්සමොධිය මොනොවට අවබෝධ කළයෙක් ද එහෙයින් යි කියමි.

40. ආරං¹ -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤාති, නිබ්බානසමං න මඤ්ඤාති නිබ්බානතො න මඤ්ඤාති නිබ්බානං මෙනි න මඤ්ඤාති, නිබ්බානං නාභිනන්ති. තං කිංස හෙතු? “තන්දි² දුක්ඛස්ස මූලානති ඉති විදිත්වා භවා ජාති, භුතස්ස ජරාමරණානති.” තස්මාතිහ භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බසො තණ්හානං ඛයා විරුගා නිරෝධා වාගා පටිනිස්සග්ගා අනුත්තරං සම්මාසම්මොධං අභිසම්බුද්ධොති වදාමිති.

(සඤ්චාරක දුතියකතයෙ අට්ඨවාතකභූමි³ පරිවෙජ්ඨි.)

ඉදමවොච හගවා.⁴ න තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්ති.⁵

මූලපරියායසුත්තං පඨමං.⁶

1. 1. 2

සබ්බාසවසුත්තං

1. ඵලං මෙ⁷ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවද්ධියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ත ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති භික්ඛවොති. හදනෙත්ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්තං. හගවා එතදවොච:

2. සබ්බාසවසංවරපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසිංසාමි,⁸ තං සුඤ්ඤාථ, සාමුක්ඛං මහසිකරොථ, භාසිංසාමිති. ඵලං හනෙත්ති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්තං. හගවා එතදවොච:

3. ජාතතො අහං භික්ඛවෙ පස්සතො ආසවානං ඛයං වදාමි, නො අජාතතො, නො අපස්සතො. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතතො කිං⁹ පස්සතො ආසවානං ඛයො හොති? ¹⁰ යොතිස්සොච මනසිකාරං¹¹ අයොතිස්සොච මනසිකාරං. අයොතිස්සො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුප්පන්නා වෙච ආසවා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නාච ආසවා පච්ඤින්නති. යොතිස්සො¹² ච ඛො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුප්පන්නා වෙච ආසවා න උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නාච ආසවා පඤ්ඤන්ති.¹³

1. -පෙ- ආරං, ස්‍යා. ආරං-පෙ-, PTS

2. තන්දි, මජ්ඣං. PTS.

3. තථාගතවග්ගෙහ අට්ඨමිත්තභූමි - මජ්ඣං ස්‍යා.

4. න අත්තමිත්තා භෙ භික්ඛු, ස්‍යා. අත්තමිත්තා භෙ භික්ඛු, PTS.

5. තාභිනන්ති, කල්පි.

6. මූලපරියායසුත්තං නිවර්තනං පඨමං. මජ්ඣං..

7. ඵලමිම, ස්‍යා PTS. 8. දෙසෙස්සා, සිඞ්ගි. 9. කිංඤ්ච, මජ්ඣං.

10. ඛයං වදාමි, මජ්ඣං.

11. මනසිකාරො, කල්පි.

12. යොතිස්සොච භික්ඛවෙ, ස්‍යා.

13. පඤ්ඤන්ති, ස්‍යා.

40. අප්...තෙජස්...(පරමදුෂ්ටබ්බමි) නිජ්ඣණය නිජ්ඣණවශයෙන් විශිෂ්ට-
 ඥානයෙන් දනිත්. නිජ්ඣණය නිජ්ඣණවශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දුත
 නිජ්ඣණය ආත්මය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිජ්ඣණයෙහි ආත්මය
 පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිජ්ඣණයෙන් බැහැර ආත්මය
 පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිජ්ඣණය මාගේය යි මඤ්ඤානා
 නො කෙරෙත්. නිජ්ඣණය අභිතඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්?
 යත්: “තඤ්ඤානානා තාමණ්ණං දුක්ඛ මූල වේ. භවයෙන් ඉපැදීම වේ.
 උපත්තනුට ජරාමරණ වේ” යි මෙසේ (පිළිසුසුමුරා) දත් හෙයින්.
 මහණෙනි, යම් හෙයකින් ම තථාගතයන් වහන්සේ (මෙසේ පිළිසුසුමුරා
 දුත) සම්ප්‍රකාරයෙන් තාමණ්ණං වත් ඤාය කිරීමෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන්
 ත්‍යාගයෙන් දුර්ලබ්බෙන් අනුත්තර සමාසංකප්පොධිය මොනොවට අවබෝධ
 කළයෙක් ද, එහෙයින් එය කියමි.

(භාග්‍යාවශයෙන් ද්විතීයතයෙහි අසම්මතාදි පරිවේර්ණය යි.)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේගේ භාග්‍යය අනුමෝදන් නො වූහ. (එහි අර්ථය නොදත් බැවින්
 තුටු නො වූහ යි සු සේයි)

පළමුවන මූලපටිපාටි සූත්‍රය යි.

1. 1. 2

සබ්බාසව සුත්තය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 සෑවත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬුසිවුහුගේ ආරාමයෙහි
 වැඩවාසය කරන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි භික්ෂූන්
 ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂුහු වහන්සැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන්
 ඇස්සූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක.

2. මහණෙනි, කොට්ඨ සියලු ආත්‍රවයන්ගේ සංවරකාරණය (අනුසාරද
 හෙතුව) දෙසනා කරන්නෙමි. එය අසව. මනා කොට මෙනෙහි කරව.
 දෙසම යි වදාළ සේක. ‘එසේ ය වහන්සැ’ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කාරණය වදාළ
 සේක:

3. මහණෙනි, මම (නුවණින්) දත්තනුට දක්තනුට ආත්‍රවයන්ගේ ඤාය
 කිරීම කියමි. නො දත්තනුට නො දක්තනුට නො කියමි. යළි දු මහණෙනි,
 කුමක් දත්තනුට කුමක් දක්තනුට ආත්‍රවයන් වේ ද? යොනිසොමතසි-
 කාරය ද අයොනිසොමතසිකාරය ද (දත්තනුට දක්තනුට ආත්‍රවයන්) වේ.
 මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරන්නුට නුපත්තා වූ ද ආත්‍රවයෝ
 උපදිති. උපත්තා වූ ද ආත්‍රවයෝ වැඩෙති. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි
 කරන්නුට නුපත්තා වූ ද ආත්‍රවයෝ නුපදිති. උපත්තා වූ ද ආත්‍රවයෝ
 ප්‍රතිණ වෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. අපි භික්ඛවෙ ආසවා දුස්සනා පභාතබ්බා, අපි ආසවා සංවර පභාතබ්බා, අපි ආසවා පටිසෙවනා පභාතබ්බා, අපි ආසවා අභිවාසනා පභාතබ්බා, අපි ආසවා පරිවර්ජනා පභාතබ්බා, අපි ආසවා විනොදනා පභාතබ්බා, අපි ආසවා භාවනා පභාතබ්බා.

5. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා දුස්සනා පභාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුච්ඡන්තො අරියානං අදස්සාපී අරියබලමස්ස අකොවිදො අරියබලෙම අවිතීනො, සප්පරිසානං අදස්සාපී සප්පරිසබලමස්ස අකොවිදො සප්පරිසබලෙම අවිතීනො මනසිකරණීයෙ බලෙම නප්පජානාති, අමත-
සිකරණීයෙ බලෙම නප්පජානාති. සො මනසිකරණීයෙ බලෙම අප්පජානන්තො අමතසිකරණීයෙ බලෙම අප්පජානන්තො යෙ බලමා න මනසිකරණීයා නෙ බලෙම මනසි කරෙති, යෙ බලමා මනසිකරණීයා නෙ බලෙම න මනසි කරෙති.

6. කතමෙ ව භික්ඛවෙ බලමා න මනසිකරණීයා යෙ බලෙම මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ බලෙම මනසි කරෙතො අනුප්පන්නො වා කාමාසවො උප්පජති, උප්පන්නො වා කාමාසවො පච්ඤති, අනුප්පන්නො වා භවාසවො උප්පජති, උප්පන්නො වා භවාසවො පච්ඤති, අනුප්පන්නො වා අවිජ්ජාසවො උප්පජති, උප්පන්නො වා අවිජ්ජාසවො පච්ඤති. ඉමෙ බලමා න මනසිකරණීයා යෙ බලෙම මනසි කරෙති.

7. කතමෙ ව භික්ඛවෙ බලමා මනසිකරණීයා යෙ බලෙම න මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ බලෙම මනසි කරෙතො අනුප්පන්නො වා කාමාසවො න උප්පජති, උප්පන්නො වා කාමාසවො පභියති¹; අනුප්පන්නො වා භවාසවො න උප්පජති, උප්පන්නො වා භවාසවො පභියති; අනුප්පන්නො වා අවිජ්ජාසවො න උප්පජති, උප්පන්නො වා අවිජ්ජාසවො පභියති. ඉමෙ බලමා මනසිකරණීයා යෙ බලෙම න මනසි කරෙති.

8. තස්ස අමතසිකරණීයානං බලමානං මනසිකාරා මනසිකරණීයානං බලමානං අමතසිකාරා අනුප්පන්නා චෙව ආසවා උප්පජන්ති, උප්පන්නා ච ආසවා පච්ඤන්ති.

4. මහණෙනි, සෝවත්මගනුවණින් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. සමාතිසංඛ්‍යාත සංවරයෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. ඥානසංවර-සංඛ්‍යාත ප්‍රත්‍යවේක්ෂාප්‍රතික්ෂේපනායෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. ක්ෂාන්තිසංවරසංඛ්‍යාත අභිවාසනායෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. භීලසංවරසංඛ්‍යාත පරිවර්ජනයෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. ඵ්‍යාපි සංවර සංඛ්‍යාත විනෝදනයෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. උපරිමානිත්‍රය හා සමප්‍රසුකත බොධ්‍යංගයන්ගේ භාවනාවෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත.

5. මහණෙනි, සෝවත්මග නුවණින් පහ කළ යුතු වූ ආසුවයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි බ්‍රහ්මාදී ආදීයන් නො දක්නා වූ ආදීබ්‍රහ්මයෙහි අදක්‍ෂ වූ ආයාබ්‍රහ්මයෙහි නො හික්මුණා වූ, බ්‍රහ්මාදී සත්පුරුෂයන් නො දක්නා සුළු සත්පුරුෂබ්‍රහ්මයෙහි අදක්‍ෂ වූ සත්පුරුෂබ්‍රහ්මයෙහි නො හික්මුණු අභ්‍යන්තර පාඨවර්ජන තෙමේ මෙතෙහි කළ යුතු බ්‍රහ්මයන් නො දැනී. මෙතෙහි නො කළ යුතු බ්‍රහ්මයන් නො දැනී. මෙතෙහි කළ යුතු බ්‍රහ්මයන් නො දන්නා නො මෙතෙහි කළ යුතු බ්‍රහ්මයන් නො දන්නා හෙ තෙමේ යම් බ්‍රහ්ම කෙතෙක් නො මෙතෙහි කළ යුත්තාහු නම්, ඒ බ්‍රහ්මයන් මෙතෙහි කෙරෙයි. යම් බ්‍රහ්ම කෙතෙක් මෙතෙහි කළ යුත්තාහු නම්, ඒ බ්‍රහ්මයන් මෙතෙහි නො කෙරෙයි.

6. මහණෙනි, යම් බ්‍රහ්ම කෙතෙක් මෙතෙහි කෙරේ නම්, මෙතෙහි නො කළ යුතු ඒ බ්‍රහ්මයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, යම් බ්‍රහ්මකෙතෙක් මෙතෙහි කරන්නහුට නූපත් කාමාසුවය හෝ උපදි ද, උපත් කාමාසුවය හෝ වැඩේ ද, නූපත් භවාසුවය හෝ උපදි ද, උපත් භවාසුවය හෝ වැඩේ ද, නූපත් අවිඤ්ඤාසුවය හෝ උපදි ද, උපත් අවිඤ්ඤාසුවය හෝ වැඩේ ද, යම් බ්‍රහ්ම කෙතෙක් මෙතෙහි කෙරේ නම්, මොහු ඒ මෙතෙහි නො කළ යුතු බ්‍රහ්මයෝ යි.

7. මහණෙනි, යම් බ්‍රහ්ම කෙතෙක් මෙතෙහි නො කෙරේ නම්, මෙතෙහි කළ යුතු ඒ බ්‍රහ්මයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, යම් බ්‍රහ්මකෙතෙක් මෙතෙහි කරන්නහුට නූපත් කාමාසුවය හෝ නූපදි ද, උපත් කාමාසුවය හෝ ප්‍රතිණ වේ ද, නූපත් භවාසුවය හෝ නූපදි ද, උපත් භවාසුවය හෝ ප්‍රතිණ වේ ද, නූපත් අවිඤ්ඤාසුවය හෝ නූපදි ද, උපත් අවිඤ්ඤාසුවය හෝ ප්‍රතිණ වේ ද, යම් බ්‍රහ්මකෙතෙක් මෙතෙහි නො කෙරේ නම්, මොහු ඒ මෙතෙහි කළ යුතු බ්‍රහ්මයෝ යි.

8. මෙතෙහි නො කළ යුතු බ්‍රහ්මයන් මෙතෙහි කිරීමෙන් මෙතෙහි කළ යුතු බ්‍රහ්මයන් නො මෙතෙහි කිරීමෙන් ඔහුට නූපත්තා වූ ද, ආසුවයෝ උපදිති. උපත්තා වූ ද ආසුවයෝ වැඩෙති.

9. සො ඵලං අයොතිසො මනසි කරොති: අහොසිං නු බො අහං අතීතමඤ්ඤානං, න නු බො අහොසිං අතීතමඤ්ඤානං, කීනත්තු බො අහොසිං අතීතමඤ්ඤානං, කථනත්තු බො අහොසිං අතීතමඤ්ඤානං, කිං හුතො කිං අහොසිං නු බො අහං අතීතමඤ්ඤානං. හවිස්සාමි නු බො අහං අනාගතමඤ්ඤානං, න නු බො හවිස්සාමි අනාගතමඤ්ඤානං, කීනත්තු බො හවිස්සාමි අනාගතමඤ්ඤානං, කථනත්තු බො හවිස්සාමි අනාගතමඤ්ඤානං, කිං හුතො කිං හවිස්සාමි නු බො අහං අනාගතමඤ්ඤානන්ති.¹ ඵඤරති වා පච්චුප්පන්නං² අඤ්ඤානං අජ්ඣන්තං කථංකථි හොති: අහං නු බොසමි, නො නු බොසමි, කීනත්තු බොසමි, කථං නු බොසමි, අයං නු බො සතෙතො කුතො ආගතො; සො කුතිං ගාමි හවිස්සතිති.

10. තස්ස ඵලං අයොතිසො මනසි කරොතො ඡන්තං දිට්ඨිතං අඤ්ඤාතරු දිට්ඨි උප්පජ්ජති: අභි මෙ අත්තාති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, තභි මෙ අත්තාති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ජානාමිති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ජානාමිති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ජානාමිති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ජානාමිති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති. අථ වා පනස්ස ඵලං දිට්ඨි හොති: යො³ මෙ අයං අත්තා වදෙද්ධෙදෙසො⁴ තත්ත තත්ත කල්යාණපාපකාතං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙති, සො බො පන මෙ අයං අත්තා තිව්චො ධූවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො සස්සතිස්මං තථෙව ධස්සතිති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතන්තං⁵ දිට්ඨිකන්තාරො⁶ දිට්ඨිවිපුකං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤානං දිට්ඨිසංයොජනං. දිට්ඨිසංයොජනසංසුතො භික්ඛවෙ අසුත්තවා පුට්ඨජ්ජනො ත පරිමුච්චති ජාතියා ජරාමරණෙන⁷ සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමතස්සෙති උපයාසෙති;⁸ ත පරිමුච්චති දුක්ඛස්මාති වද්දමි.

11. සුත්තවා ව බො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දසොථි අරියධම්මස්ස කොච්ඤ්ඤා අරියධම්මෙ සුචිතීතො සප්පරිසානං දසොථි සප්පරිසධම්මස්ස කොච්ඤ්ඤා සප්පරිසධම්මෙ සුචිතීතො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානාති, අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානාති. සො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානන්තො අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානන්තො යෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ න මනසි කරොති, යෙ ධම්මා මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ මනසි කරොති.

1. අනාගතමඤ්ඤානං, කථනං. 2. පච්චුප්පන්නමඤ්ඤානං, මජ්ඣං. 3. සො, කථනං.

4. අත්තාව වෙදෙදෙසො, සො. 5. දිට්ඨිගතණං, සො.

6. දිට්ඨිකන්තාරං, සිං. PTS. 7. ජරාය මරණෙන, මජ්ඣං, සො.

8. සොකපරිදෙවෙදුක්ඛෙදෙමනස්සෙති, සො.

9. හෙතෙමේ මෙසේ නුනුවණින් මෙනෙහි කරයි: මම අතීත කාලයෙහි වූයෙමි දෙ හෝ, අතීත කාලයෙහි නුබුයෙමි දෙ හෝ, අතීත කාලයෙහි (ජාත්‍යාදී විසින්) කවරෙක් වූයෙමි දෙ හෝ, අතීත කාලයෙහි (සටහන් විසින්) කෙසේ වූයෙමි දෙ හෝ, මම අතීත කාලයෙහි කවරෙක් ව සිටි කවරෙක් වූයෙමි දෙ හෝ, මම අනාගත කාලයෙහි වෙමි දෙ හෝ, අනාගත කාලයෙහි නො වෙමි දෙ හෝ, අනාගත කාලයෙහි කවරෙක් වෙමි දෙ හෝ, අනාගත කාලයෙහි කෙසේ වෙමි දෙ හෝ, මම අනාගත කාලයෙහි කවරෙක් වැ සිටි කවරෙක් වෙමි දෙ හෝයි. දැන් චර්මානෙහි ද නමා කෙරෙහි සැක ඇත්තේ වෙයි: මම වෙමි දෙ හෝ, මම නො වෙමි දෙ හෝ, කවරෙක් වෙමි දෙ හෝ, කෙසේ වෙමි දෙ හෝ, මේ සත්ත්වතෙම කොයින් ආශේ දෙ හෝ, හේ කොහි යන්නේ දෙ හෝ යි.

10 මෙසේ නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහුට සමැදුරුම් දූෂිත් අතුරෙන් එක්තරා දූෂිතයෙක් උපදී: මාගේ ආත්මය ඇතැයි සත්‍යවශයෙන් සිරිවශයෙන් ඔහුට (ශාඛිත) දූෂිත උපදී. මාගේ ආත්මය නැතැයි සත්‍යවශයෙන් සිරිවශයෙන් ඔහුට (උච්චේද) දූෂිත උපදී. (සංඥාකකි සබ්බාසත) මම ම (තදත්තස්කකිසබ්බාසත) ආත්මය හැඳින ගනිමි යි සත්‍යවශයෙන් සිරිවශයෙන් ඔහුට දූෂිත උපදී. (සංඥාකකිසබ්බාසත) මම ම (තදත්තස්කකිසබ්බාසත) අනාත්මය හැඳින ගනිමි යි සත්‍යවශයෙන් සිරිවශයෙන් ඔහුට දූෂිත උපදී. අනාත්ම වූ (සංඥාකකිසබ්බාසත) මම ම (තදත්තස්කකිසබ්බාසත) ආත්මය හැඳින ගනිමි යි සත්‍යවශයෙන් සිරිවශයෙන් ඔහුට දූෂිත උපදී. යළි දු ඔහුට මෙබඳු දූෂිතයක් වෙයි: මාගේ යම් මේ ආත්මයෙක් බණනුයේ (වාක්කම් කරන්නේ) පුවදක් විද ගනුයේ ඒ ඒ තැන කුශලාකුශලකම්පිපාකය විදී ද, මා සතු ඒ මේ ආත්මය වහාහි තිත්‍ය ය. තහවුරු ය. සාමිකාලිකය. නො පෙරෙළෙන ස්වභාව ඇත්තේ ය. ශාඛිතිකයන් මෙන් නො වෙතස් ව සිටිනේ ය යි කියා යි. මහණෙනි, මෙය දූෂිතත ය යි ද, දූෂිතතත ය යි ද, දූෂිතානාර ය යි ද, (සම්මිද්ධ විනිවිදිනා හෙයින්) දූෂිතියක ය යි ද, දූෂිතසංයෝජන ය යි ද කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දූෂිතසංයෝජනයෙන් සංසුකත වූ අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන තෙම ජාතියෙන්, ජරාවෙන්, මරණයෙන්, ශොකයෙන්, වැලපීමෙන්, කායිකඳුකින්, මානසිකඳුකින්, දැඩි ආයාසයෙන් නො මිදේ. සියලු සසර දුකින් නො මිදේ ය යි කියමි.

11. මහණෙනි, ආයාසයන් දක්නාපුලු, ආයාසිඛ්‍යයෙහි දක්‍ෂ, ආයාසි-ඛ්‍යයෙහි මොනවට හික්මුණු, සත්පුරුෂයන් දක්නා පුලු, සත්පුරුෂ-ඛ්‍යයෙහි දක්‍ෂ, සත්පුරුෂඛ්‍යයෙහි මොනවට හික්මුණු ශ්‍රැතවත් (ආගමාධිගම-සම්පන්න) ආයාසිශ්‍රාවක තෙමේ මෙනෙහි කළ යුතු බව දැනී. මෙනෙහි නො කළ යුතු බව දැනී. හෙතෙමේ මෙනෙහි කළ යුතු බව දන්නේ මෙනෙහි නො කළ යුතු බව දන්නේ යම් බව මෙනෙහි නො කළ යුතු නම්, ඒ බව මෙනෙහි නො කරයි. යම් බව මෙනෙහි කළ යුතු නම්, ඒ බව මෙනෙහි කරයි.

12. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා, යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුප්පනො වා කාමාසවො උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා කාමාසවො පට්ඨස්සති. අනුප්පනො වා භවාසවො¹ -පෙ- අවිජ්ජාසවො උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා අවිජ්ජාසවො පට්ඨස්සති. ඉමෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති.

13. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුප්පනො වා කාමාසවො න උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා කාමාසවො පට්ඨස්සති. අනුප්පනො වා භවාසවො² -පෙ- අවිජ්ජාසවො න උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා අවිජ්ජාසවො පට්ඨස්සති. ඉමෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති.

14. තස්ස අමනසිකරණීයානං ධම්මානං අමනසිකාර මනසිකරණීයානං ධම්මානං මනසිකාරා අනුප්පනා වෙච්ඡ ආසවා න උප්පජ්ජන්ති, උප්පනා ච ආසවා පභීයන්ති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යොතිස්සො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යොතිස්සො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යොතිස්සො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ටපදාති යොතිස්සො මනසි කරෙති. තස්ස එවං යොතිස්සො මනසිකරෙතො තිණ්ණි සංයෝජනාති පභීයන්ති. සක්කායදීට්ඨි විවිධීථ්ථි සීලබ්බතපරමාසො³. ඉමෙ වුවචන්ති භික්ඛවෙ ආසවා දස්සන්තා පභාතබ්බා.

15. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පභාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසම්ඛා යොතිස්සො චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරසංවුත්තො විහරති. යං⁴ භික්ඛවෙ චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරා අසංවුත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරසංවුත්තස්ස විහරතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා ත හොන්ති. පටිසම්ඛා යොතිස්සො සොතින්ද්‍රියසංවරසංවුත්තො විහරති -පෙ- ඝාතීන්ද්‍රියසංවරසංවුත්තො විහරති -පෙ- ජීවහීන්ද්‍රියසංවරසංවුත්තො විහරති -පෙ- කායින්ද්‍රියසංවරසංවුත්තො විහරති -පෙ- පටිසම්ඛා යොතිස්සො මනින්ද්‍රියසංවරසංවුත්තො විහරති. යං භික්ඛවෙ මනින්ද්‍රියසංවරා අසංවුත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, මනින්ද්‍රියසංවරසංවුත්තස්ස විහරතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න හොන්ති. යං භික්ඛවෙ සංවරා අසංවුත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, සංවරසංවුත්තස්ස විහරතො එව ස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න් හොන්ති. ඉමෙ වුවචන්ති භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පභාතබ්බා.

1 උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා භවාසවො පට්ඨස්සති, අනුප්පනො වා, මජ්ඣං. සෘ.

2 න උප්පජ්ඣති, උප්පනො වා භවාසවො පට්ඨස්සති. අනුප්පනො වා, මජ්ඣං. සෘ.

3. සීලබ්බත, සෘ.

4. යකුඤ්ඤා, මජ්ඣං. සෘ.

12. මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි නො කෙරේ නම්, මෙතෙහි නො කළ යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි කරන ඔහුට නූපන්නා වූත් කාමාසුචය උපදී ද, උපන්නා වූත් කාමාසුචය වැඩේ ද, නූපන්නාවූත් භවාසුචය උපදී ද, උපන්නා වූත් භවාසුචය වැඩේ ද, නූපන්නාවූත් අවිඤ්ඤාසුචය උපදී ද, උපන්නා වූත් අවිඤ්ඤාසුචය වැඩේ ද, මොහු වතාහි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි නො කෙරේ නම්, මෙතෙහි නො කළ යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ යි.

13. මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි කෙරේ නම්, මෙතෙහි කළ යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි කරන ඔහුට නූපන්නා වූත් කාමාසුචය නො උපදී ද, උපන්නා වූත් කාමාසුචය ප්‍රතිණ වේ ද, නූපන්නා වූත් භවාසුචය නො උපදී ද, උපන්නා වූත් භවාසුචය ප්‍රතිණ වේ ද, නූපන්නා වූත් අවිඤ්ඤාසුචය නො උපදී ද, උපන්නා වූත් අවිඤ්ඤාසුචය ප්‍රතිණ වේ ද, මොහු වතාහි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි කෙරේ නම් මෙතෙහි කළ යුතු ඒ ධර්මයෝ යි.

14. ඔහුට මෙතෙහි නො කළ යුතු ධර්මයන් මෙතෙහි නො කිරීමෙන් මෙතෙහි කළ යුතු ධර්මයන් මෙතෙහි කිරීමෙන් නූපත් ආසුචයෝත් නූපදිත්, උපත් ආසුචයෝත් ප්‍රතිණ වෙත්. හේ මේ දුකැ යි නුවණින් මෙතෙහි කරයි. මේ දුක්ඛසමුදය යි නුවණින් මෙතෙහි කරයි. මේ දුක්ඛනිරෝධය යි නුවණින් මෙතෙහි කරයි. මේ දුක්ඛනිරෝධානාමනී-පටිපදා යි නුවණින් මෙතෙහි කරයි. මෙසේ නුවණින් මෙතෙහි කරන ඔහුගේ සක්කායද්ධිං පිටිකිව්‍ය, සිලබ්බතපරාමාස යන දුන් සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. මහණෙනි, මොහු දර්ශනයෙන් (සෝවත් මගින්) ප්‍රතිණ කළ යුතු ආසුචයෝ යි කියනු ලැබෙත්.

15. මහණෙනි, සංවරයෙන් ප්‍රතිණ කළ යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ සස්මතහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා චක්ඛුරිත්‍යය-සංවරයෙන් සංවාත ව වෙසේ ද, මහණෙනි, චක්ඛුරිත්‍යය සංවරයෙන් සංවාත නො වී වසන්තහුට පීඩා කර වූ යම් (කෙලය පිපාස) පරිදහ කෙතෙක් උපදිත් නම්, චක්ඛුරිත්‍යය සංවර සංවාත ව වසන ඔහුට මෙසේ ඒ පීඩාකර පරිදහයෝ නො වෙත්. නුවණින් සලකා ශ්‍රොත්‍රෙත්‍යය සංවරයෙන් සංවාත ව වෙසේ ද...නුවණින් සලකා ස්පර්ශෙත්‍යය සංවරයෙන් සංවාත ව වෙසේ ද...ජ්ඣේත්‍යය සංවරයෙන්...කායෙත්‍යය සංවරයෙන්...මනිත්‍යය සංවරයෙන් සංවාත ව වෙසේ ද, මහණෙනි, මනිත්‍යය සංවරයෙන් සංවාත නො වී වසන්තහුට පීඩාකර වූ යම් පරිදහ කෙතෙක් උපදිත් නම්, මනිත්‍යය සංවරයෙන් සංවාත ව වෙසෙන ඔහුට මෙසේ ඒ පීඩාකර පරිදහයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් සංවරයක් නැති ව වාසය කරන්නා වූ ඔහුට වෙහෙස හා දුර්ලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, සංවරයෙන් යුක්ත ව වාසය කරන්නා වූ ඔහුට මෙසේ ඒ වෙහෙස හා දුර්ලි සහිත ආසුචයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුචයෝ සතිසංවරයෙන් පහ කළ යුත්තෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

16. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා පටිසෙවනා පභාතඛො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛො යොනිසො චිවරං පටිසෙවති: යාවදෙව සීතස්ස පටිසානාය උණ්හස්ස පටිසානාය ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්ඵස්සානං.¹ පටිසානාය යාවදෙව භිරිකොපිතපටිච්ඡාදනන්තං. පටිසංඛො යොනිසො පිණ්ඩපාතං පටිසෙවති: තෙව දවාය ත මදය න මණ්ඩිතාය න විභුසනාය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස සිතියා යාපනාය විහිංසුපරතියා.² බ්‍රහ්මචරියානුග්ගතාය. ඉති පුරුණඤ්ච වෙදනං පටිසංඛාමි, නවඤ්ච වෙදනං ත උප්පදෙස්සාමි, යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති, අනවර්තා ච එඤ්චිහාරො වාති.³ පටිසංඛො යොනිසො සෙතාසනං පටිසෙවති, යාවදෙව සීතස්ස පටිසානාය උණ්හස්ස පටිසානාය ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්ඵස්සානං පටිසානාය යාවදෙව උතුපරිස්සය-විනොදනං.⁴ පටිසල්ලානාරම්භං. පටිසංඛො යොනිසො හිලානපච්චිත-හෙසජ්ජපරික්කාරං පටිසෙවති: යාවදෙව උප්පන්නානං වෙය්‍යාඛිධිකානං වෙදනානං පටිසානාය අඛ්‍යාපජ්ඣපරමතාය.⁵ යං හිස්ස භික්ඛවෙ අපටි-සෙවතො⁶ උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා. පටිසෙවතො එවංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ චූච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා පටිසෙවනා පභාතඛො.

17. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා අභිවාසනා පභාතඛො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛො යොනිසො ඛමො හොති සීතස්ස උණ්හස්ස ජ්ඣව්ජාය පිරාසාය ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්ඵස්සානං, දුරුතනානං දුරුගතානං චවනපථානං, උප්පන්නානං භාරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිප්පානං.⁷ බරුතං කට්ඨකානං අසානානං අමනාපානං පාණ්හරුතං අභිවාසකජාතිකො⁸ හොති. යං හිස්ස භික්ඛවෙ අනභිවාසයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාත-පරිලාභා, අභිවාසයතො එවංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ චූච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා අභිවාසනා පභාතඛො.

18. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා පරිවර්තනා පභාතඛො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛො යොනිසො චණ්ඩං හන්ධං පරිවර්ජෙති. චණ්ඩං අස්සං පරිවර්ජෙති. චණ්ඩං ගොණං පරිවර්ජෙති. චණ්ඩං කුක්කුරං පරිවර්ජෙති, අභිං බාණ්ණං කණ්ටකාධානං⁹ ඝොඛං පපාතං චන්දනිකං ඕළිගල්ලං. යථාරූපෙ අනාසනෙ නිසින්නං යථාරූපෙ අගොචරෙ චරන්නං යථාරූපෙ පාපකෙ මිත්තෙ හජන්නං විඤ්ඤා සමුග්ගිචාරී පාපකෙසු ධාතෙසු ඕකපෙය්‍යං, සො තඤ්ච අනාසනං තඤ්ච අගොචරං තෙ ච පාපකෙ මිත්තෙ පටිසංඛො යොනිසො පරිවර්ජෙති. යං හිස්ස භික්ඛවෙ අපරිවර්ජයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා. පරිවර්ජයතො එවංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ චූච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා පරිවර්තනා පභාතඛො.

1. සර්සප, මජ්ඣ. 2. විහිංසුපරතියා, සා. 3. එඤ්චිහාරෙ ව, මජ්ඣ.
4. විනොදන, මජ්ඣ. 5. අඛ්‍යාපජ්, කප්ඵි.
6. අපට්ඨසෙවතො, මජ්ඣ. සා. 7. තිබ්බානං, මජ්ඣ.
8. අභිවාසිකජාතිකො, සා. 9. කණ්ටකධානං, මජ්ඣ, සා.

16. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාඥනයෙන් පහ කළ යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා හුදෙක් ශීත තැනි කිරීම පිණිස, උණ තැනි කිරීම පිණිස, මැහි මදුරු සුළං අටු සපුන්ගේ සපයී තැනි කිරීම පිණිස, ලප්පාසාන වසා ගැන්ම පිණිස පමණක් සිටුරු පරිහොග කෙරෙයි. නුවණින් සලකා පිණිසානය වළඳයි. (එය) ක්‍රීඩා පිණිස නො වේ ම ය. පුරුෂ මදය වැඩීම පිණිස නො වේ ම ය. සැරසීම පිණිස නො වේ ම ය. අලංකාර පිණිස නො වේ ම ය. හුදෙක් මේ ශරීරයාගේ පැවැත්ම පිණිස ම ය. සැපීම පිණිස ම ය. බඩගිනි වැළැක්වීම පිණිස ම ය. බ්‍රහ්මචර්යා රැකීමට අනුබලයක් සඳහා ම ය. මෙසේ පැරණි බඩගිනි වෙදනාවන් තැනි කරන්නෙමි. අපුත් වෙදනා ද නුපදවන්නෙමි. එයින් මාගේ ජීවිතය පැවැත්ම ද වන්නේ ය. නිවැරදි බව ද වන්නේ ය. සැප විහරණය ද වන්නේ ය යි (සලකා පිණිසානය වළඳයි). හුදෙක් ශීත තැනි කිරීම පිණිස, උණ තැනි කිරීම පිණිස, මැහි මදුරු සුළං අටු සපුන්ගේ සපයී තැනි කිරීම පිණිස, සතුපිඩා තැනි කිරීම පිණිස විවේකයෙහි ඇළීම පිණිස පමණක් යයි නුවණින් සලකා සෙනසුන සෙවනය කරයි. හුදෙක් උපත්තා වූ නොයෙක් ආබාධයන්ගේ වෙදනා තැනි කිරීම පිණිස, රෝග දුක් තැනි ව සිටීම පිණිස පමණක් සෙවනය කරමි යි නුවණින් සලකා ගිලන්පස බෙහෙත් ආදිය සෙවනය කරයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා නො කරන්නා වූ ඔහුට වෙහෙස හා දූවිලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නාට මෙසේ ඒ දූවිලි සහිත ආසුචයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුචයෝ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාවෙන් පහ කළ යුත්තෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

17. මහණෙනි, අභිවාසනායෙන් පැහිය යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා ශීත ඉවසන සුල්ලෙක් වෙයි. උණුසුම ද, බඩගින්න ද, පවස ද, මැහි, මදුරු, සුළං, අටු, සපුන්ගේ සපයී ද, තපුරු කොට කිසු, තපුරු ලෙස පැමිණි වචන ද ඉවසන සුල්ලෙක් වෙයි. උපත් ශාරීරික වූ, තිගුණ වූ රළු වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමනාප වූ දිවි පැහැර ගන්නා වූ වෙදනා ඉවසන සුල්ලෙක් වෙයි. යම් හෙයකින් නො ඉවසන්නා වූ ඔහුට වෙහෙසකර දූවිලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, මෙසේ ඉවසන්නා වූ ඔහුට වෙහෙසකර දූවිලි සහිත ආසුචයෝ නුපදිත්. මහණෙනි, මේ අභිවාසනායෙන් පහ කළ යුතු ආසුචයෝ යි කියනු ලැබෙත්.

18. මහණෙනි, දුරු කිරීමෙන් පැහිය යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා තපුරු ඇතු දුරු කෙරෙයි. තපුරු අසු දුරු කෙරෙයි. තපුරු ගොනු දුරු කෙරෙයි. තපුරු බලු දුරු කෙරෙයි. සපු, කණු, කටුලැහැබ, හෙබ, පවසින්, ගවරවල, මොලග දුරු කෙරෙයි. යම් බලු නුසුදුසු අස්තෙහි හුන්නහු, යම්බලු නුසුදුසු තන්හි හැසිරෙන්නහු, යම්බලු පට්ටු මිත්‍රයන් සෙවනය කරන්නහු නුවණැත්තා වූ සමුම්සරහු ලාමක තන්හි ලා සලකන්නාහු ද, ඒ තෙමේ ඒ නො අසුන ද ඒ අගොවරය ද ඒ පාපමිත්‍රයන් ද නුවණින් සලකා දුරු කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් එබලු දේ දුරු නො කරන්නහුට වෙහෙස හා දූවිලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, මෙසේ එබලු දේ දුරු කරන්නහුට වෙහෙස හා දූවිලි සහිත ආසුචයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුචයෝ දුරු කිරීමෙන් පැහිය යුත්තෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

19. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා විතොදනා පභාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛා යොනිසො උප්පන්නං කාමචිතක්ඛං තාඛවාසෙති, පජ්ඣති, විතොදෙති, බ්‍යන්ධිකරෙති,¹ අනභාවං ගමෙති; උප්පන්නං ව්‍යාපාදචිතක්ඛං² තාඛවාසෙති, පජ්ඣති, විතොදෙති, බ්‍යන්ධිකරෙති, අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං විහිංසාචිතක්ඛං -පෙ- උප්පත්තුප්පන්නො පාරකො අක්ඛසලො ධම්මො තාඛවාසෙති, පජ්ඣති, විතොදෙති, බ්‍යන්ධිකරෙති, අනභාවං ගමෙති. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අවිතොදයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාත-පරිලාභා, විතොදයතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ වුව්වන්ති භික්ඛවෙ ආසවා විතොදනා පභාතබ්බා.

20. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පභාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛා යොනිසො සතිසම්මොඤ්ඤිඛං භාවෙති විවෙකනීඤ්ඤිතං විරුහනීඤ්ඤිතං නිරෝධනීඤ්ඤිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං.³ පටිසංඛා යොනිසො ධම්මවිවිසසම්මොඤ්ඤිඛං භාවෙති -පෙ- විරියසම්මොඤ්ඤිඛං භාවෙති -පෙ- ඵ්ඨිසම්මොඤ්ඤිඛං භාවෙති -පෙ- පස්සඤ්ඤිසම්මොඤ්ඤිඛං භාවෙති -පෙ- සමාධිසම්මොඤ්ඤිඛං භාවෙති -පෙ- උපෙක්ඛා⁴ සම්මොඤ්ඤිඛං භාවෙති විවෙකනීඤ්ඤිතං විරුහනීඤ්ඤිතං නිරෝධනීඤ්ඤිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අභාවයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, භාවයතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ වුව්වන්ති භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පභාතබ්බා.

21. යතො⁵ ව භික්ඛවෙ භික්ඛුතො යෙ ආසවා දස්සනා පභාතබ්බා තෙ දස්සනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා සංවරු පභාතබ්බා තෙ සංවරු පභිනා භොනති. යෙ ආසවා පටිසෙවනා පභාතබ්බා තෙ පටිසෙවනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා අඛවාසනා පභාතබ්බා තෙ අඛවාසනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා පරිවජ්ජනා පභාතබ්බා තෙ පරිවජ්ජනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා විතොදනා පභාතබ්බා තෙ විතොදනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා භාවනා පභාතබ්බා තෙ භාවනා පභිනා භොනති. අයං වුව්වන්ති භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බාසවසංවරසංවුතො විහරති, අවෙජ්චජි තණ්හං, වාචනනයි සංයොජ්ඣං, සම්මා මානාභිසම්මා අනතමකාසි දුක්ඛස්සාති.

22. ඉදමචොව ගගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ගගවතො භාසිතං අභිතද්දන්ති.

සබ්බාසවසුත්තං දුතියං.

1. බ්‍යන්ධි-කරෙති කළුච්ඡි. බ්‍යන්ධිකරෙති, PTS.

2. ව්‍යාපාදචිතක්ඛං, මජ්ඣ. PTS. භ්‍යා.

3. වොස්සග්ගපරිණාමිං, භ්‍යා. 4. උපෙක්ඛා, සීඝ්‍ර.

5. යතො භො, මජ්ඣ. PTS.

19. මහණෙනි, විනෝදනයෙන් (දෙම සැලකීම සහිත වියදියෙන්) පත කළ යුතු ආසුවයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා උපන් කාමචිතකිය සිත තබා නොගනිසි, දුරු කරයි, බැහැර කරයි, විනාශ කරයි. නැවත නො ඉපදීමට පමුණුවයි. උපන්නා වූ ව්‍යාපාදචිතකිය සිත තබා නොගනිසි, දුරු කරයි, බැහැර කරයි, විනාශ කරයි, නැවත නො ඉපදීමට පමුණුවයි. උපන්නා වූ විහිංසා චිතකිය...උපතූපන් ලාමක අකුශල බවින් සිත තබා නොගනිසි, දුරු කරයි, බැහැර කරයි, විනාශ කරයි, නැවත නො ඉපදීමට පමුණුවයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් එබඳු දේ දුරු නො කරන්නා වූ ඔහුට වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ උපදිත් ද, මෙසේ එබඳු දේ දුරු කරන්නා වූ වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුවයෝ විනෝදනයෙන් පැහිය යුත්තෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

20. මහණෙනි, භාවනාවෙන් පැහිය යුතු ආසුවයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා විවේකය ඇසුරු කළ චිරගත ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවණට නැඹුරු සතිසම්මොඤ්ඤිකය වඩයි...නුවණින් සලකා බමුවීම සම්මොඤ්ඤිකය වඩයි .. විරියසම්මොඤ්ඤිකය වඩයි...පිතිසම්මොඤ්ඤිකය වඩයි... පසංඤා-සම්මොඤ්ඤිකය වඩයි...සමාධිසම්මොඤ්ඤිකය වඩයි. විවේකය ඇසුරු කළ චිරගත ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවණට නැඹුරු උපෙක්ඛා-සම්මොඤ්ඤිකය වඩයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මොඤ්ඤික නො වඩන්නාට වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ මොඤ්ඤික වඩන්නා වූ ඔහුට ඒ වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුවයෝ භාවනාවෙන් පැහිය යුත්තෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

21. මහණෙනි, යම් කලෙක භික්ෂුහුගේ යම් ආසුව කෙනෙක් සෝවන් මගින් පැහිය යුත්තානු ද, ඒ ආසුවයෝ සෝවන් මගින් පැහිණානු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් සංවරයෙන් පැහිය යුත්තානු ද, ඔහු සංවරයෙන් පැහිණානු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවෙන් පැහිය යුත්තානු ද, ඔහු ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවෙන් පැහිණානු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් සිත තබා නො ගැනීමෙන් පැහිය යුත්තානු ද, ඔහු සිත තබා නො ගැනීමෙන් පැහිණානු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් දුරු කිරීමෙන් පැහිය යුත්තානු ද, ඒ ආසුවයෝ දුරු කිරීමෙන් පැහිණානු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් විනෝදනයෙන් පැහිය යුත්තානු ද, ඒ ආසුවයෝ විනෝදනයෙන් පැහිණානු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් භාවනාවෙන් පැහිය යුත්තානු ද, ඒ ආසුවයෝ භාවනාවෙන් පැහිණානු වෙත්. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ සියලු ආසුවයන්ගෙන් සංවාතව වෙසේ යයි ද, තාමණාව සිත්දේ යයි ද, සංයෝජනය උපුටා හළේ යයි ද, මානප්‍රභාණයෙන් දුක් කෙළවර කෙළේ යයි ද කියනු ලැබේ.

22. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුවත් පිළිගත්හ.

සබ්බාසව සුත්තය දෙවැනි යි.

1. 1. 3

ධම්මදයාදසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා ඝාවස්ථයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොසි භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චග්ගොසුං. හගවා එතදවොච:

2. ධම්මදයාද මෙ භික්ඛවෙ හච්ච මා ආමිසදයාද. අපි මෙ තුමොසු අනුකම්පා: ‘කිනති මෙ සාවකා ධම්මදයාද හවෙය්‍යං, නො ආමිසදයාද’ති. තුමො ව මෙ භික්ඛවෙ ආමිසදයාද හවෙය්‍යාථ නො ධම්මදයාද, තුමොපි තෙන ආදිස්සා හවෙය්‍යාථ: ‘ආමිසදයාද සඤ්ඤාවකා විහරන්ති, නො ධම්මදයාද.’ අහමි තෙන ආදිස්සා හවෙය්‍යාථ: ‘ආමිසදයාද සඤ්ඤාවකා විහරන්ති නො ධම්මදයාද’ති. තුමො ව මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදයාද හවෙය්‍යාථ නො ආමිසදයාද. තුමොපි තෙන න ආදිස්සා හවෙය්‍යාථ: ‘ධම්මදයාද සඤ්ඤාවකා විහරන්ති නො ආමිසදයාද’ති. අහමි තෙන න ආදිස්සා හවෙය්‍යාථ: ‘ධම්මදයාද සඤ්ඤාවකා විහරන්ති නො ආමිසදයාද’ති. තස්මා තිහ මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදයාද හච්ච මා ආමිසදයාද. අපි මෙ තුමොසු අනුකම්පා: ‘කිනති මෙ සාවකා ධම්මදයාද හවෙය්‍යං, නො ආමිසදයාද’ති.

3. ඉධාහං භික්ඛවෙ භුත්තාපි අස්සං පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්තො. සියා ව මෙ පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡ්ඛිද්ධධම්මො. අථ ඡෙති භික්ඛු ආගච්ඡෙය්‍යං ජිකච්ඡාදුඛෙය්‍යපරෙතො. ත්‍යාහං එවං වදෙය්‍යං: ‘අහං ඛොමි භික්ඛවෙ භුත්තාපි පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්තො. අපි ව මෙ අයං පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡ්ඛිද්ධධම්මො. සචෙ ආකඛිඨ භුඤ්ජථ, සචෙ තුමො න භුඤ්ජස්සාථ, ඉදනාහං අපහරිතෙ වා ඡ්ඛෙධස්සාමි අප්පාණතෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සාමි’ති.

4. තත්‍රෙකස්ස භික්ඛුතො එවමස්ස: ‘හගවා ඛො භුත්තාපි පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්තො. අපි වායං හගවතො පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡ්ඛිද්ධධම්මො, සචෙ මයං න භුඤ්ජස්සාමි ඉදති හගවා අපහරිතෙ වා ඡ්ඛෙධස්සාමි අප්පාණතෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සාමි. චූත්තං ඛො පනතං හගවතා “ධම්මදයාද මෙ භික්ඛවෙ හච්ච මා ආමිසදයාද”ති. ආමිසදාදුතරං ඛො පනතං යදිදං පිණ්ඩපාතො. යනත්තාහං ඉමං පිණ්ඩපාතං අභුඤ්ජතො ඉමිනාච ජිකච්ඡාදුඛෙය්‍යත එවං ඉමං රතතිඤ්චං විතීනාමෙය්‍ය”න්ති. සො තං පිණ්ඩපාතං අභුඤ්ජතො තෙනෙව ජිකච්ඡාදුඛෙය්‍යත එවං තං රතතිඤ්චං විතීනාමෙය්‍ය.

1 1. 3

බමමදයාද සූත්‍රය

1. මම පිසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ජෙනවනාගමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන්ට මහණෙහි සි ආමනත්‍රණය කළ සේක. ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වහන්සැසි පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

2. මහණෙනි, මාගේ බමියට දයාද (බම නැමති දූවැද්ද ගත්තහු) වටු. ආමිසයට (සිවුපසයට) දයාද නො වටු. 'මාගේ ශ්‍රාවකයෝ කෙසේ නම් බමියට දයාද වන්තෘහු ද, ආමිසයට දයාද නො වන්තෘහු ද'යි තොප කෙරෙහි මාගේ අනුකම්පාව ඇත. මහණෙනි, තෙපි ආමිසදයාද ව බමියදයාද නො වන්තෘහු නම්, එයින් 'ශාඤ්ඤාවහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ ආමිසදයාද ව වසන්. බමියදයාද ව නො වසන් ය'යි තෙපි ද ගැරහිය යුත්තෝ වන්තෘහු ය. මම ද එයින් 'ශාඤ්ඤාවකයෝ ආමිසදයාද ව වසන්, බමියදයාද ව නො වසන් ය'යි ගැරහිය යුත්තෙමි වෙමි. මහණෙනි, තෙපින් මාගේ බමියට දයාද ව ආමිසයට දයාද නො වන්තෘහු නම්, එයින් තෙපින් 'ශාඤ්ඤාවකයෝ බමියදයාද ව වසන්, ආමිසදයාද ව නො වසන් ය'යි ගැරහිය යුත්තෝ නො වන්තෘහුය. මමත් එයින් 'ශාඤ්ඤාවකයෝ බමියදයාද ව වසන්, ආමිසදයාද ව නො වසන් ය'යි ගැරහිය යුත්තෙමි නො වෙමි. මහණෙනි, එහෙයින් මාගේ බමියට දයාද වටු. ආමිසදයාද නො වටු. 'මාගේ ශ්‍රාවකයෝ කෙසේ නම් බමියදයාද වන්තෘහු ද, ආමිස දයාද නො වන්තෘහු ද'යි තොප කෙරෙහි මාගේ අනුකම්පාව ඇත.

3. මහණෙනි, මම වැලඳුයෙමි වුවමනා පමණ වළඳ අවසන් කෙලෙමි, භොජනයෙන් සම්පුර්ණ වූයෙමි වළඳ අවසන් කෙලෙමි, බඩහිනි නැති වීමෙන් තෘප්ත වූයෙමි, කැමැති තාක් අහර ගත්තෙමි වෙමි. ඉතිරි ව ඉවත දැමිය යුතු පිණ්ඩපාතයෙක් ද වේ. එකල බඩසයින් හා දුබලබැවින් ද පෙළුණු භික්ෂූහු දෙනමක් එන්තෘහුය. මම ඔවුන්ට "මම වැලඳුයෙමි. පැවරුයෙමි පිටු පිළිකෙමි කෙලෙමි. සම්පුර්ණ වූයෙමි. බොජුන් කිස අවසන් කෙලෙමි. තෘප්ත වූයෙමි. කැමැති තාක් වැලඳුයෙමි. ඉතිරි වූ බැහැර ලිය යුතු මාගේ මේ පිණ්ඩපාතයෙක් ඇත. ඉදින් කැමැත්තහු නම් වළඳවු. ඉදින් තෙපි නො වළඳන්නහු නම්, දුන් මම නිල්තණ නැති බිමක හෝ බහන්තෙමි. පණුවන් නැති ජලයක හෝ පාකොට හරින්නෙමි"යි කියන්නෙමි.

4. ඔවුන් අතුරෙන් එක් භික්ෂු නමකට "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැලඳු සේක. පැවරු සේක. සම්පුර්ණ වූ සේක අවසන් කළ සේක. තෘප්ත වූ සේක. කැමැති තාක් වැලඳු සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉතිරි වූ බැහැර දැමිය යුතු වූ මේ පිණ්ඩපාතයෙක් ද ඇත. ඉදින් අපි නො වළඳන්නමෝ නම් දුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිල් තණ නැති බිමක හෝ බහාලන සේක. පණුවන් නැති ජලයෙහි හෝ පාකර හරින සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිසින් 'මහණෙනි, මාගේ බමියට දයාද වටු. ආමිසදයාද නො වටු ය'යි ලෙය වදාරණ ලදී. යම් මේ පිණ්ඩපාතයෙක් වෙයි නම්, එය ද ආමිස අතරින් එකකි. මම මේ පිණ්ඩාභාරය නො වළඳ මේ බඩසැදකින් ම යුක්ත ව මේ රැදවල් දෙක ඉක්මවන්නෙමි නම් මැනවැ"යි මේබඳු අදහසක් වෙයි.

5. අප් දුතියස්ස භික්ඛුනො එවමස්ස. “භගවා ඛො භුත්තාපි පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදනො. අත්ථි වායං භගවතො පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡබ්බියධම්මො. සචෙ මයං ත භුඤ්ඤාම ඉදුති භගවා අපාතරිතො වා ඡබ්බියස්සති අපාණ්ණකො වා උදකො ඔපිලාපෙස්සති. යනන්තූතාහං ඉමං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤාම ජිකච්ඡා-දුඛබලං පටිවිනේනා එවං ඉමං රතතිඤ්චං වීතිතාමෙය්‍ය”න්ති. සො නං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤාම ජිකච්ඡාදුඛබලං පටිවිනේනා එවං රතතිඤ්චං වීතිතාමෙය්‍ය. කිංඤ්ඤාපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු නං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤාම ජිකච්ඡාදුඛබලං පටිවිනේනා එවං නං රතතිඤ්චං වීතිතාමෙය්‍ය, අප් ඛො අසුයෙව මෙ පුරිමො භික්ඛු පුජ්ජතරො ව පාසංසතරො ව. තං කිස්සභෙතු: තං හි තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො දීඝරතතං අපටිච්ඡතාය සනතුට්ඨාය සලලොබාය සුහරතාය විරියාරම්භාය සංවතතිස්සති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ ධම්මදයාදු භවථ ම ආමිසදයාදු. අත්ථි මෙ තුමොසු අනුකම්පා: ‘කිංත්ති මෙ සාවකා ධම්මදයාදු භවෙය්‍යං, තො ආමිසදයාදු’ති.

6. ඉදමචොව භගවා. ඉදං වච්ඡා සුගතො උට්ඨායාසතා විහාරං පාපිසි.

7. තත්‍ර ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො අවිරපකතන්තස්ස භගවතො භික්ඛු ආමිතෙත්ති: ‘ආට්ටසො භික්ඛවො’ති. ‘ආට්ටසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයසමා සාරිපුත්තො එතදචොව.

8. කිත්තාටතා නු ඛො ආට්ටසො සඤ්ච පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති, කිත්තාටතා ව පත සඤ්ච පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකම්නුසික්ඛන්ති. දුරතො පි ඛො මයං ආට්ටසො ආගචේය්‍යාම ආයසමතො සරිපුත්තස්ස සන්තිකො එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථමඤ්ඤාතුං. සාධු වතායසමන්තංයෙව සාරිපුත්තං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො. ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස සුචා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති. “තෙනභාට්ටසො සුණාථ සාධුකා මනසි කරොථ භාසිස්සාමී ති.” එථිමාට්ටසො ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයසමා සාරිපුත්තො එතදචොව:

5. හෙතෙමේ ඒ පිණ්ඩපාතය නො වළඳ ඒ බඩසාදකින් ම මෙසේ ඒ රුදුවල ගෙවන්නේ ය. යළි දෙවැනි භික්ෂූන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැළඳු සේක. පමාරණය කළ සේක. සම්පූර්ණ වූ සේක. අවසන් කළ සේක. තෘප්ත වූ සේක. කැමැති තාක් වැළඳු සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉතිරි වූ ඉවත දූමය යුතු වූ මේ පිණ්ඩපාතයෙන් ද ඇත. ඉදින් අපි නො වළඳන්නවු නම්, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිල්තණ නැති බිමෙක හෝ බහාලන සේක. පණුවන් නැති දියෙහි හෝ පා කොට හරින සේක. මම මේ පිණ්ඩපාතය වළඳ බඩසා නැති ව මේ රුදුවල ගෙවන්නෙමි නම් මැනවැ” යි මෙබඳු අදහසෙන් වෙයි. හෙතෙමේ ඒ පිණ්ඩපාතය වළඳ බඩසා දුබල බව නැති කොට මෙසේ ඒ රුදුවල ගෙවන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ මහණ කිසිසේත් ඒ පිණ්ඩාහාරය වළඳ, බඩසා දුබල බව නැති කොට මෙසේ ඒ රුදුවල ගෙවන්නේ ය. එසේ ඇති කළ මා විසින් ගෙල පලමු මහණ ම වඩා පිදිය යුතු ද පැසසිය යුතු ද වෙයි. එය කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එය ඒ මහණහුට බොහෝ කලක් අපිස් බව පිණිස ද සහොස් බව පිණිස ද මනා සේ කෙලෙසුන් සිද්ධාර්ම පිණිස ද සුපොභගාවය පිණිස ද වැර ඇරඹුම් පිණිස ද වන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ නිසා මාගේ බමියට දයාද වවු. ආමිසයට දයාද නො වවු. ‘මාගේ ශ්‍රාවකයෝ කෙසේ නම් බමියට දයාද වන්නාවු ද, ආමිසයට දයාද නො වන්නාවු ද’ යි තොප කෙරෙහි මාගේ අනුකම්පාව ඇත.

6. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාළ හුනස්නෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක.

7. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසම්මරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නොබෝ ටොලාවකින් ‘ඇවැත්ති’ යි භික්ෂූන් ඇමතුනා. ඒ භික්ෂූහු ‘ඇවැත්ති’ යි ශාරීපුත්‍රසම්මරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසම්මරයන් වහන්සේ මෙය වදාළහ:

8. ඇවැත්ති, ශාසනයන් වහන්සේ විවෙකයෙන් සුක්ක ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කොපමණකින් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත් ද ? ශාසනයන්- වහන්සේ විවෙකයෙන් සුක්ක ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කොපමණකින් විවෙකයෙහි හික්මෙත් ද ? ඇවැත්, අපි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසම්මරයන් වහන්සේ වෙතින් මේ භාෂිතයේ අදහස දැනගැනීමට (යොදුන් ගණන්) දුර සිට වුවත් එමු. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සම්මරයන් වහන්සේට ම මේ භාෂිතයේ අදහස වැටහේවා. ඒ මැනවි. භික්ෂූහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසම්මරයන් වහන්සේ- ගෙන් ම අසා දරන්නාවුහ. “එසේ නම් ඇවැත්ති, අසවු. මැනවින් මෙතෙහි කරවු. දෙසන්නෙමි.” ඒ භික්ෂූහු ඇවැත්ති, එසේ ය යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසම්මරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසම්මරයන් වහන්සේ මෙය වදාළහ:

9. කීත්තාවතා නු ඛො ආවුසො සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති? ඉධාටුසො සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති. යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නප්පජ්ඣන්ති. බාහුලීකා ච භොනති සාථලීකා ඔක්කමතො පුබ්බභිගමා පටිවෙකෙ නික්ඛිත්තවුරු. තත්ථාටුසො ථෙරු භික්ඛු තිහි ධානෙහි ගාරයා හවන්ති: ‘සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති’ති ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නප්පජ්ඣන්ති’ති ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘බාහුලීකා ච සාථලීකා ඔක්කමතො පුබ්බභිගමා පටිවෙකෙ නික්ඛිත්තවුරු’ති ඉමිනා තතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ථෙරු භාටුසො භික්ඛු ඉමෙහි තිහි ධානෙහි ගාරයා හවන්ති.

10. තත්ථාටුසො මජ්ඣමා භික්ඛු -පෙ- නවා භික්ඛු තිහි ධානෙහි ගාරයා හවන්ති: ‘සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති’ති ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන නවා භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නප්පජ්ඣන්ති’ති ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන නවා භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘බාහුලීකා ච සාථලීකා ඔක්කමතො පුබ්බභිගමා පටිවෙකෙ නික්ඛිත්තවුරු’ති ඉමිනා තතියෙන ධානෙන නවා භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. නවා භාටුසො භික්ඛු ඉමෙහි තිහි ධානෙහි ගාරයා හවන්ති.

ඵත්තාවතාටුසො සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති.

11. කීත්තාවතා ච පනාටුසො සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති? ඉධාටුසො සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති. යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජ්ඣන්ති. න ච බාහුලීකා භොනති න සාථලීකා ඔක්කමතො නික්ඛිත්තවුරු පටිවෙකෙ පුබ්බභිගමා. තත්ථාටුසො ථෙරු භික්ඛු තිහි ධානෙහි පාසංසා හවන්ති: ‘සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති’ති ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. ‘යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජ්ඣන්ති’ති. ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. ‘න ච බාහුලීකා න සාථලීකා ඔක්කමතො නික්ඛිත්තවුරු පටිවෙකෙ පුබ්බභිගමා’ති ඉමිනා තතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. ථෙරු භාටුසො භික්ඛු ඉමෙහි තිහි ධානෙහි පාසංසා හවන්ති.

9. ඇවැත්ති, ආඥානන් වහන්සේ විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කෙතෙකින් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත් ද? ඇවැත්ති, මේ ඥානයෙහි ආඥානන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්. ආඥානන් වහන්සේ යම් බමුණෙකුන්ගේ ප්‍රභාණය වදාළසේක් නම්, ඒ බමුණන් නො හරිත්. විවරදිය බහුල කොට ඇත්තාහු ඥානය ලිහිල් කොට ගත්තාහු, (අවමුණසංඛ්‍යාත) පඤ්චනිවරණ පුරණයෙහි පෙරදැරි වූවාහු ද, උතුම් විවෙකය (නිවන) පිණිස පිළිවෙත් පිරිමෙහි බහා තැබූ විශ්වී ඇත්තාහු වෙත්. එසේ කල්හි ඇවැත්ති, ඥානයෙහි සංවිරිතියෙහි කරුණු තුනකින් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්: 'ආඥානන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්' යන මේ පළමුවැනි කාරණයෙන් සංවිරිතියෙහි ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'ආඥානන් වහන්සේ යම් කෙලයාබමුණෙකුන්ගේ ප්‍රභාණය වදාළසේක් නම්, ඒ කෙලයාබමුණන් නො හරිත්' යන මේ දෙවැනි කාරණයෙන් සංවිරිතියෙහි ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'බාහුලික ව සංචලික ව නිවරණපුරණයෙහි පුළුබ්‍රම ව උතුම් විවෙකයෙහි බහා තැබූ විශ්වී ඇති ව වසති' යන මේ තුන්වැනි කාරණයෙන් සංවිරිතියෙහි ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, සංවිරිතියෙහි මේ තුන් කාරණයෙන් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්.

10. ඇවැත්ති, එහි මධ්‍යම භික්ෂුහු -පෙ- නවක භික්ෂුහු කරුණු තුනකින් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්: 'ආඥානන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී සම්මෝ උතුම් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්' යන මේ පළමුවැනි කාරණයෙන් නවකභික්ෂුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'ආඥානන් වහන්සේ යම් බමුණෙකුන්ගේ ප්‍රභාණය වදාළසේක් නම්, ඒ බමුණන් නො හරිත්' යන මේ දෙවැනි කාරණයෙන් නවක භික්ෂුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'බාහුලික ව සංචලික ව නිවරණ පිරිමෙහි පුළුබ්‍රම ව උතුම් විවෙකයෙහි නිරාභ්‍යාස ව වසති' යන මේ තුන්වැනි කාරණයෙන් නවක භික්ෂුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, නවකභික්ෂුහු මේ තුන් කරුණින් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්.

ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආඥානන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී සම්මෝ ඒ උතුම් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්.

11. ඇවැත්ති, ආඥානන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කෙතෙකින් විවෙකයෙහි හික්මෙත් ද? ඇවැත්ති, මේ ඥානයෙහි ආඥානන් වහන්සේ විවෙක ව වාසය කරද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි හික්මෙත්. ආඥානන් වහන්සේ යම් බමුණෙකුන්ගේ ප්‍රභාණය වදාළසේක් ද, ඒ බමුණන් අත්හරිත්. විවරදිය බහුල කොට ඇත්තාහු ඥානය ලිහිල් කොට නො ගත්තාහු, නිවරණ පුරණයෙහි හල විශ්වී ඇත්තාහු උතුම් විවෙකය පෙරදැරි කොට ඇත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, එහි සංවිරිතියෙහි කරුණු තුනකින් පැයහිය යුත්තෝ වෙත්: 'ආඥානන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි හික්මෙත්' යන මේ පළමුවන කාරණයෙන් සංවිරිතියෙහි පැයහිය යුත්තෝ වෙත්. 'ආඥානන් වහන්සේ යම් කෙලයාබමුණෙකුන්ගේ ප්‍රභාණය වදාළසේක් ද, ඒ කෙලයාබමුණන් අත්හරිත්' යන මේ දෙවෙනි කාරණයෙන් සංවිරිතියෙහි පැයහිය යුත්තෝ වෙත්. 'විවරදිය බහුල කොට නො ගත්තෝ ය, ඥානය ලිහිල් කොට නො සලකන්නෝ ය, නිවරණ පුරණයෙහි බහා තැබූ විශ්වී ඇත්තාහු, උතුම් විවෙකය පෙරදැරි කොට ඇත්තාහු ය.' යන මේ තුන්වැනි කාරණයෙන් සංවිරිතියෙහි පැයහිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, සංවිරිතියෙහි මේ තුන් කරුණින් පැයහිය යුත්තෝ වෙත්.

12. තත්‍රාවුසො මජ්ඣිමා භික්ඛු -පෙ- තවා භික්ඛු තීඨි ධාතෙහි පාසංසා හවන්ති. 'සඤ්ච පච්චිත්තංසං විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති'ති ඉමිනා උච්ඡේදන ධාතෙහි තවා භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. 'යෙසංඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ උප්භන්ති'ති ඉමිනා දුතියෙන ධාතෙහි තවා භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. 'න ච බාහුලීකා න සාඵලීකා ඕක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පටිවෙකෙ පුබ්බඛිගමා'ති ඉමිනා තතියෙන ධාතෙහි තවා භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. තවා භාවුසො භික්ඛු ඉමෙහි තීඨි ධාතෙහි පාසංසා හවන්ති.

එත්තාවතා ඛො ආවුසො සඤ්ච පච්චිත්තංසං විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති.

13. තත්‍රාවුසො ලොභො ච පාපකො, දොසො ච පාපකො. ලොභස්ස ච උභාතාය දොසස්ස ච උභාතාය අභිමජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. කතමා ච සා ආවුසො මජ්ඣිමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය නිබ්බාණාය සංවත්තති? අයමෙව අරියො අට්ඨාඛිගිකො මග්ගො. ඡෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංඛික්ඛපෙසා සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජ්ඣො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. අයං ඛො සා ආවුසො මජ්ඣිමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.

14. තත්‍රාවුසො කොඛො ච පාපකො. උපනාහො ච පාපකො. -පෙ- මකෙඛා ච පාපකො. පලාසො ච පාපකො. -පෙ- ඉග්ගා ච පාපිකා. මච්ඡේරඤ්ච පාපකං. -පෙ- මායා ච පාපිකා. සායෙය්‍යඤ්ච පාපකං. -පෙ- එව්හො ච පාපකො. සාරම්හො ච පාපකො. -පෙ- මානො ච පාපකො. අතිමානො ච පාපකො. -පෙ- මද්දො ච පාපකො, පමාදො ච පාපකො. මදස්ස ච පහානාය පමාදස්ස ච පහානාය අභිමජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. කතමා ච ආවුසො මජ්ඣිමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. අයමෙව අරියො අට්ඨාඛිගිකො මග්ගො. ඡෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංඛික්ඛපෙසා සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජ්ඣො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. අයං ඛො සා ආවුසො මජ්ඣිමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.

15. ඉදමච්චොව ආයසමා සාරිපුත්තො අත්තමනා තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාගිතං අභිනඤ්ඤන්ති.

ධම්මදායාදසුත්තං තතීසං.

12. ඇවැත්ති, එහි මධ්‍යමභික්‍ෂුහු -පෙ- නවකභික්‍ෂුහු තුන් කරුණකින් පැයසිය යුත්තෝ වෙත්: 'ශාක්‍යාන් වහන්සේ උතුම් විවේකයෙන් යුක්ත ව වාසය කරද්දී, ශ්‍රාවකයෝ විවේකයෙහි හික්මෙත් ය'යි මේ උල්ලච්චානි කාරණයෙන් නවක භික්‍ෂුහු පැයසිය යුත්තෝ වෙත්. 'ශාක්‍යාන් වහන්සේ යම් කෙලශධර්ම කෙනතුන්සේ ප්‍රභාණිය වදාළසේක් ද, ඒ කෙලශ-බර්මයන් අත්හරිත් ය' යන මේ දෙවැනි කාරණයෙන් නවකභික්‍ෂුහු පැයසිය යුත්තෝ වෙත්. 'විවරදිය බහුල කොට නැත්තෝ ය. ශාසනය ලිහිල් කොට නොගත්තෝ ය. නිවරණයන් ප්‍රභාණය කිරීමෙහි උත්සාහවත් වූවෝ ය. උතුම් විෂවකය පෙරදැරි කොට ඇත්තෝ ය' යන මේ තුන් වැනි කාරණයෙන් නවක භික්‍ෂුහු පැයසිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, නවක භික්‍ෂුහු වතාහි මේ තුන් කරුණින් පැයසිය යුත්තෝ වෙත්.

ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ශාක්‍යාන් වහන්සේ ප්‍රකෘති විවේකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවේකයෙහි හික්මෙත්.

13. ඇවැත්ති, එහි ලොහය ද ලාමක ය, දොෂය ද ලාමක ය. ලොහය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිසත් දොෂය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිසත් නුවණැස ඇති කරන, ඤාණය ඇති කරන මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව රහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස, සිවුසස් දෑනීම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස පවතියි. ඇවැත්ති රහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස, සිවුසස් දෑනීම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස නුවණැස ඇති කරන, ඤාණය ඇති කරන ඒ මධ්‍යමප්‍රතිපදාව කවරේද යත්: මේ අර්ථවටිමගම ය. එනම්: සමාදිට්ඨි, සමාසංකප්ප, සමාචාරා, සමාකම්මන්ත, සමාආජීව, සමාචාරාම, සමාසති, සමාසමාධි යන අට ය. ඇවැත්ති, මේ මධ්‍යමප්‍රතිපදාව වතාහි නුවණැස ඇති කරයි. සත්‍යඥනය ඇති කරයි. රහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස පවතියි. සිවුසස් දෑනීම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවණ පිණිස පවතියි.

14. ඇවැත්ති, එහි ක්‍රොධය ද ලාමක ය, බඳුනෙවරය ද ලාමක ය... ගුණමතු බව ද ලාමක ය... පලාසය ද ලාමක ය... ඊෂ්ඨාව ද ලාමක ය, මධුරා බව ද ලාමක ය... මායාව ද ලාමක ය, කපවබව ද ලාමක ය... එකක (වැහිපියන්ට නොනැමෙන බව ද) ලාමක ය, සංරක්‍ෂක (අනුත් කළ දෙයට වැහිසක් කරන බව) ද ලාමක ය... මානය ද ලාමක ය, අධිකමානය ද ලාමක ය... මදය (මත් බව) ද ලාමක ය, ප්‍රමාදය ද ලාමක ය. මදය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිස ද, ප්‍රමාදය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිස ද, නුවණැස ඇති කරන, ඤාණය ඇති කරන මධ්‍යමප්‍රතිපදාව රහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස, සිවුසස් දෑනීම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස පවතියි. ඇවැත්ති, රහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස සිවුසස් දෑනීම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස පවතින නුවණැස ඇති කරන සත්‍යඥනය ඇති කරන ඒ මධ්‍යමප්‍රතිපදාව කවරේ ද? ඇවැත්ති, මේ අර්ථවටිමගම ය. එනම්: සමාදිට්ඨි, සමාසංකප්ප, සමාචාරා, සමා-කම්මන්ත, සමාආජීව, සමාචාරාම, සමාසති, සමාසමාධි යන අට ය. ඇවැත්ති, නුවණැස ඇති කරන සත්‍යඥනය ඇති කරන මේ මධ්‍යම-ප්‍රතිපදාව රහාදිය නැති කිරීම පිණිස සිවුසස් දෑනීම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවණ පිණිස පවත්නාය.

15. ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රසථිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළක. සතුටු වූ ඒ භික්‍ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රසථිරයන් වහන්සේගේ භාෂිතය මැනැවැති පිළිගත්තාහු ය.

බමමදාද සුත්‍රය හෙවැනියි.

1. 1. 4

භයගෙරවසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවන්තීයං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකායා ආරාමෙ. අථ ඛො ජාණ්ණස්සාණී බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙභුපසඛකම්. උපසඛකත්වා භගවා සද්ධිං සමොද්දි. සමොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ජාණ්ණස්සාණී බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

2. යෙ'මෙ හො ගොතමි කුලපුත්තා භවන්තං ගොතමං උද්දිස්ස සද්ධා අගාරස්මා අනගාරිසං පබ්බජිතා, භවං තෙසං ගොතමො පුබ්බඛගමො. භවං තෙසං ගොතමො ඛුත්තාඤ්ඤං භවං තෙසං ගොතමො සමාදපෙතා, ගොතො ච ගොතමස්ස සා ජන්තා දිට්ඨානුගතිං අපඤ්ඤති.

3. “එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ. යෙ තෙ බ්‍රාහ්මණ, කුලපුත්තා මමං උද්දිස්ස සද්ධා අගාරස්මා අනගාරිසං පබ්බජිතා, අහං තෙසං පුබ්බඛගමො. අහං තෙසං ඛුත්තාඤ්ඤං. අහං තෙසං සමාදපෙතා. මමඤ්ඤ ටන සා ජන්තා දිට්ඨානුගතිං අපඤ්ඤති.

4. දුර්භිසම්භවාති හි හො ගොතම, අරඤ්ඤාදා වතපථාති පන්තාති සෙතාසතාති. දුක්ඛාරං ටප්පිවෙකං. දුර්භීරමං එකතෙත. හරන්ති මඤ්ඤාදා මනො වතාති සමාධිං අලභමානස්ස භික්ඛුනොති.

5. එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එව මෙතං බ්‍රාහ්මණ. දුර්භිසම්භවාති හි බ්‍රාහ්මණ, අරඤ්ඤාදා වතපථාති පන්තාති සෙතාසතාති. දුක්ඛාරං ටප්පිවෙකං. දුර්භීරමං එකතෙත හරන්ති මඤ්ඤාදා මනො වතාති සමාධිං අලභමානස්ස භික්ඛුනොති. මයාමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුබ්බෙව සමමොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදුතාහි: “දුර්භිසම්භවාති හි ඛො අරඤ්ඤාදා වතපථාති පන්තාති සෙතාසතාති. දුක්ඛාරං ටප්පිවෙකං. දුර්භීරමං එකතෙත. හරන්ති මඤ්ඤාදා මනො වතාති සමාධිං අලභමානස්ස භික්ඛුනො”ති.

1. 1. 4

හයහෙරව සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙතවන නම් අනේසිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල ජාණ්ණසොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු.* කපා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන්නා වූ ම ජාණ්ණසොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය.

2. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මේ කුලපුත්‍රයෝ හවත් ගෞතමයන් උදෙසා ප්‍රධානවත් හිඟියෙකින් නික්ම අතගායකසංඝායනායාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු ද, ඔවුන්ට හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පුරෝගාමී වන සේක. ඔවුන්ට හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ බොහෝ උපකාරී වන සේක. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ඔවුන් සමාදන් කරවන සේක. ඒ ජනතාව හවත් ගෞතමයන්ගේ දැඩිතාත්‍රයකට (දූරේ, කෘතනි, රුචින් අනුගමනයට) පැමිණේ.

3. බමුණ, එය එසේ ය. බමුණ, එය එසේ ය. බමුණ, යම් ඒ කුලපුත්‍රයෝ මා උදෙසා ප්‍රධානවත් හිඟියෙකින් නික්ම අතගායකසංඝායනායාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු ද, මම ඔවුන්ට පුරෝගාමී වෙමි. මම ඔවුන්ට බොහෝ උපකාර ඇත්තෙමි වෙමි. මම ඔවුන් සමාදන් කරවන්නෙමි. ඒ ජනතාව මාගේ දිට්ඨානුගතියට පැමිණේ.

4. ගෞතමයන් වහන්ස, වනයෙහි දුර පිහිටි වන ලැහැබ් සෙනසුන්, වනයෙහි ඉතා දුර පිහිටි සෙනසුන් ලැබීම (ඇතුල් ව විසීම) දුෂ්කර ය. ප්‍රකෂීප්වෙකය දුෂ්කර ය. එකඟබැවිහි ඇලීම දුෂ්කර ය. වනයන් සමායිය නොලබන්නා වූ භික්ෂූහුගේ සිත් පැහැර ගනිති යි හඟිමි.

5. බමුණ, එය එසේ. ම ය. බමුණ, එය එසේ ම ය. බමුණ, වනයෙහි දුර පිහිටි සෙනසුන්, වනයෙහි ඉතා දුර පිහිටි සෙනසුන් ලැබීම දුෂ්කර ය. ප්‍රකෂීප්වෙකය දුෂ්කර ය. එකඟ බැවිහි ඇලීම දුෂ්කර ය. වනයන් සමායිය නොලබන්නා වූ භික්ෂූහුගේ සිත් පැහැර ගනිති යි හඟිමි. බමුණ, බුදුවන්නට පෙර චතුස්සත්‍යය අවබෝධ නොකළා වූ බොධිසත්ත වූ ම මට ද මේ අදහස වී ය. වනයෙහි දුර පිහිටි සෙනසුන්, වනයෙහි ඉතා දුර පිහිටි සෙනසුන් ලැබීම දුෂ්කර ය. ප්‍රකෂීප්වෙකය ලැබීම දුෂ්කර ය. එකඟ බැවිහි ඇලීම දුෂ්කර ය. වනයන් සමායිය නොලබන්නා වූ භික්ෂූහුගේ සිත් පැහැර ගනිති යි හඟිමි.

* බොද්ධ සංස්කෘතග්‍රන්ථයන්හි “සංරක්ෂණියම්” හි දැක්වේ. “සිත් ඇලවිය යුතු” යනු එහි අර්ථය.

6. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙටි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අපරිපුද්ධිකායකම්මන්තා අරඤ්ඤ වනපථානි¹ පන්තානි සෙත්තාසත්තානි පටිසෙවන්ති, අපරිපුද්ධි²කායකම්මන්තාසද්දෙසගෙතු භවෙ තෙ භොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයභෙරවං අව්‍යයන්ති³; න ඛො පනාහං අපරිපුද්ධි²කායකම්මන්තො අරඤ්ඤ වනපථානි¹ පන්තානි සෙත්තාසත්තානි පටිසෙවාමි, පරිපුද්ධිකායකම්මන්තොහම්මම්. යෙ හි වො අරියා පරිපුද්ධිකායකම්මන්තා අරඤ්ඤ වනපථානි¹ පන්තානි සෙත්තාසත්තානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො⁴. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පරිපුද්ධිකායකම්මන්තං⁵ අත්තති සම්පසාමානො භියෙත්වා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤ චිහාරාය.

7. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙටි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අපරිපුද්ධිවචිකම්මන්තා -පෙ- අපරිපුද්ධිමනොකම්මන්තා -පෙ අපරිපුද්ධාජීවා අරඤ්ඤ වනපථානි පන්තානි සෙත්තාසත්තානි පටිසෙවන්ති, අපරිපුද්ධාජීවසද්දෙසගෙතු භවෙ තෙ භොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයභෙරවං අව්‍යයන්ති; න ඛො පනාහං අපරිපුද්ධාජීවො අරඤ්ඤ වනපථානි පන්තානි සෙත්තාසත්තානි පටිසෙවාමි, පරිපුද්ධාජීවොහම්මම්. යෙ හි වො අරියා පරිපුද්ධාජීවා අරඤ්ඤ වනපථානි පන්තානි සෙත්තාසත්තානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පරිපුද්ධාජීවං අත්තති සම්පසාමානො භියෙත්වා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤ චිහාරාය.

8. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙටි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අභිජ්ඣාලු කාමෙසු තිබ්බසාරාගා අරඤ්ඤ වනපථානි පන්තානි සෙත්තාසත්තානි පටිසෙවන්ති, අභිජ්ඣාලු කාමෙසු තිබ්බසාරාගසද්දෙසගෙතු භවෙ තෙ භොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයභෙරවං අව්‍යයන්ති.² න ඛො පනාහං අභිජ්ඣාලු කාමෙසු තිබ්බසාරාගො අරඤ්ඤ වනපථානි පන්තානි සෙත්තාසත්තානි පටිසෙවාමි, අනභිජ්ඣාලුහම්මම්. යෙ හි වො අරියා අනභිජ්ඣාලු අරඤ්ඤ වනපථානි පන්තානි සෙත්තාසත්තානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අනභිජ්ඣාලුං අත්තති සම්පසාමානො භියෙත්වා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤ චිහාරාය.

1 "අරඤ්ඤවනපථානි" ඥා. මජ්ඣං. 2. "අපරිපුද්ධි" ඥා.
3. "අව්‍යයන්ති" මජ්ඣං. 4. "අඤ්ඤතමො" මජ්ඣං. ඥා.
5. "පරිපුද්ධිකායකම්මතො" මජ්ඣං.

6. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: අපිරිසිදු වූ කායකම් ඇති යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද සෙවනුන් ද ප්‍රාන්තසෙවනුන් ද සෙවනය කෙරෙද්ද, අපිරිසිදු වූ කායකම් නමැති ඝට්ඨකය දෙමස හෙතු කොට ගෙන එකාන්තයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවන්. මම වතාහි පිරිසිදු වූ කායකම් ඇත්තෙමි අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්තසෙවනුන් සෙවනය නොකරමි. මම පිරිසිදු වූ කායකම් ඇත්තෙකිමි. යම් ආයා කෙනෙක් පිරිසිදු වූ කායකම් ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්ත-තපොගුමින් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම ඒ පිරිසිදු ක්‍රියා ඇතිබව තමා තුළ දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සේ පතිතලොමි ඇති (බිය නැති) බවට පැමිණියෙමි.

7. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: අපිරිසිදු වූ කායකම් ඇති ... අපිරිසිදු මනාකම් ඇති ... අපිරිසිදු ආර්ථය ඇති යම්කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්තතපොගුමින් සෙවනය කෙරෙත් ද, අපිරිසිදු ආර්ථය නමැති ඝට්ඨකය දෙමස හෙතු කොට ගෙන එකාන්තයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවන්. මම වතාහි අපිරිසිදු ආර්ථය ඇත්තෙමි අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්තතපොගුමින් සෙවනය නොකරමි. මම පිරිසිදු ආර්ථය ඇත්තෙකිමි. යම් ආයා කෙනෙක් පිරිසිදු ආර්ථය ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්තතපොගුමින් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ ඒ පිරිසිදු ආර්ථය ඇතිබව දක්නෙමි බොහෝ සෙයින් වනවාසය පිණිස නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

8. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ විෂම ලොහය බහුල කොට ඇත්තාහු කාමයන්හි තිසුණු රාග ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද ප්‍රාන්ත ආශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, විෂමලොහය හා කාමයන්හි තිසුණු රාගය ද යන ඝට්ඨකය දෙමස හෙතු කොට ගෙන ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ එකාන්තයෙන් සාවද්‍ය වූ තැනිගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවන්. මම වතාහි විෂමලොහය බහුල කොට ඇත්තෙමි කාමයන්හි තිසුණු රාග ඇති ව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද ප්‍රාන්ත ආශ්‍රමයන් සෙවනය නොකරමි. මම විෂමලොහය බහුල කොට ඇත්තෙකි නොවෙමි. යම් ඒ ආයා කෙනෙක් විෂමලොහය බහුල කොට ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද ප්‍රාන්ත ආශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ අභිධ්‍යාව බහුල කොට තැනි බව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් බිය රහිත බවට පැමිණියෙමි.

9. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ, එතදුභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඛ්‍යාපනනවිත්තො පද්ධස්මනසඛ්‍යාසා අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති. ව්‍යාපනනවිත්තපද්ධස්මනසඛ්‍යාසා-සන්‍යෙසගෙතු හවෙ තෙ භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයගෙරවං අව්‍යයනති. න ඛො පනාහං ඛ්‍යාපනනවිත්තො පද්ධස්මනසඛ්‍යාසා අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවංමි. මෙත්තවිත්තො හමස්මි. යෙ හි වො අරියා මෙත්තවිත්තො අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ මෙත්තවිත්තං අත්තති සම්පස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

10. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදුභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා චිත්ථිඤ්ඤාපරිසුට්ඨිනා අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, චිත්ථිඤ්ඤාපරිසුට්ඨිනසන්‍යෙසගෙතු හවෙ තෙ භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයගෙරවං අව්‍යයනති. න ඛො පනාහං චිත්ථිඤ්ඤාපරිසුට්ඨිනො අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවංමි, විගතචිත්ථිඤ්ඤාහමස්මි. යෙ හි වො අරියා විගතචිත්ථිඤ්ඤා අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ විගතචිත්ථිඤ්ඤා අත්තති සම්පස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

11. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදුභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා උඤ්ඤා අවුපසනන¹විත්තො අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, උඤ්ඤාඅවුපසනනවිත්තසන්‍යෙසගෙතු හවෙ තෙ භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයගෙරවං අව්‍යයනති. න ඛො පනාහං උඤ්ඤා අවුපසනනවිත්තො අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවංමි, වුපසනනවිත්තොහමස්මි. යෙ හි වො අරියා වුපසනනවිත්තො අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ වුපසනනවිත්තං අත්තති සම්පස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

12. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදුභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කඛ්ඛි වෙට්ඨිවජ්² අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, කඛ්ඛිවිට්ඨිවජ්³සන්‍යෙසගෙතු හවෙ තෙ භොනෙතො සමණ-බ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයගෙරවං අව්‍යයනති. න ඛො පනාහං කඛ්ඛි වෙට්ඨිවජ්⁴ අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවංමි, තිණ්ණවිට්ඨිවජ්⁵හමස්මි. යෙ හි වො අරියා තිණ්ණවිට්ඨිවජ්⁶ අරඤ්ඤා වතපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ තිණ්ණවිට්ඨිවජ්⁷ අත්තති සම්පස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

1. "උදධ්වානුපසනන" යන.

3. "කඛ්ඛිවිට්ඨිවජ්" ඡෙය්.

2. "විට්ඨිවජ්" ඡෙය් යන.

4. "කඛ්ඛිවිට්ඨිවජ්" යන.

9. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ (ප්‍රකාරීය - ස්වභාවය හැරීමෙන්) වෙනසට පැමිණි සිත් ඇත්තාහු ප්‍රදුෂ්ටවිත්තසංකල්පනා ඇත්තාහු අරණ්‍ය වානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙද්දී, වෙනත් වූ සිතට දූෂිත වූ විත්තසංකල්පනය යන ස්වකීය දෘෂ්ටිකෝණයෙන් එකානන්‍යයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වතාහි වෙනසට පැමිණි සිත් ඇති ව ප්‍රදුෂ්ටවිත්තසංකල්පනා ඇති ව අරණ්‍ය-වානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම මෙත්සිත් ඇත්තෙක්මි. මෙත්සිත් ඇති යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් අරණ්‍යවානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙද්දී, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ ඒ මෙත්සිත් ඇතිබව දකින්නෙමි ව්‍යවසාය පිණිස බොහෝ සෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

10. බමුණ ඒ මට මේ අදහස වී ය. යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ පිනම්භයෙන් මඛනා ලද්දහු අරණ්‍යවානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, පිනම්භයෙන් මැඩිම තැමැති ස්වකීය දෘෂ්ටි කෝණයෙන් මෙත එකානන්‍යයෙන් පින්වත් ඒ මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වතාහි පිනම්භයෙන් මඛනා ලද ව අරණ්‍යවානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම පහ වූ විනම්භ ඇත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් පහ වූ පිනම්භ ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ ඒ පිනම්භය තැනිකළබව දකින්නෙමි ව්‍යවසාය පිණිස බොහෝ සෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

11. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ඇවිස්සුණු, සැලෙන, සිත් ඇත්තාහු නො සන්සුන් සිත් ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, ඇවිස්සුණු සැලෙන නො සන්සුන් සිත් ඇති බව තැමැති ස්වකීය දෘෂ්ටි කෝණයෙන් මෙත ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම ඇවිස්සුණු සැලෙන නො සන්සුන් සිත් ඇති ව අරණ්‍යවානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම සන්සුන් සිත් ඇත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් සන්සුන් සිත් ඇති ව අරණ්‍ය-වානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ පිහිටි ඒ සන්සුන් සිත් ඇතිබව දකින්නෙමි ව්‍යවසාය පිණිස බොහෝ සෙයින් නිර්භය භාවයට පත් වීම.

12. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ සැක ඇත්තාහු විවිකිච්ඡා ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, සැකය හා විවිකිච්ඡාව තැමැති ස්වකීය දෘෂ්ටි කෝණයෙන් මෙත ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ එකානන්‍යයෙන් සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වතාහි සැක ඇත්තෙමි විවිකිච්ඡා ඇත්තෙමි අරණ්‍යවානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම තරණය කළ සැක ඇත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් තරණය කළ සැක ඇති ව අරණ්‍යවානප්‍රස්ථානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ වූ තරණය කළ විවිකිච්ඡා ඇතිබව දකින්නෙමි ව්‍යවසාය පිණිස බොහෝ සෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

13. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අතතුක්කංසකා¹ පරච්චති අරඤ්ඤා චතප්පානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, අතතුක්කංසත² පරච්චන්තසනෙදුසගෙතු හවෙ තෙ ගොතොතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භගතෙරවං අව්‍යායන්ති. න ඛො පනාහං අතතුක්කංසකො³ පරච්චති අරඤ්ඤා චතප්පානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, අතතුක්කංසකො අපරච්චතිහමස්මි. යෙ හි වො අරියා අතතුක්කංසකා⁴ අපරච්චති අරඤ්ඤා චතප්පානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අතතුක්කංසකතං⁴ අපරච්චතිතං අතති සමපස්සමානො භියොසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

14. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඡමභි භිරුක⁵ජාතිකා අරඤ්ඤා චතප්පානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, ඡමභි භිරුකජාතිකසනෙදුසගෙතු හවෙ තෙ ගොතොතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භගතෙරවං අව්‍යායන්ති. න ඛො පනාහං ඡමභි භිරුකජාතිකො අරඤ්ඤා චතප්පානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, විගතලොමහංසොහමස්මි. යෙ හි වො අරියා විගතලොමහංසා අරඤ්ඤා චතප්පානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ විගතලොමහංසතං අතති සමපස්සමානො භියොසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

15. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ලාභසක්කාරසිලොකං නිකාමයමානා අරඤ්ඤා චතප්පානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, ලාභසක්කාරසිලොකං නිකාමයමාන⁶-සනෙදුසගෙතු හවෙ තෙ ගොතොතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භගතෙරවං අව්‍යායන්ති. න ඛො පනාහං ලාභසක්කාරසිලොකං නිකාමයමානො අරඤ්ඤා චතප්පානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, අපට්චේතාහමස්මි. යෙ හි වො අරියා අපට්චේතා අරඤ්ඤා චතප්පානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අපට්චේතනං අතති සමපස්සමානො භියොසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

1. අතතුක්කංසකා, කප්ඵි

2. අතතුක්කංසකා, කප්ඵි

3. අතතුක්කංසකො, කප්ඵි. අතතුක්කංසකා, කප්ඵි

4. අතතුක්කංසකා, කප්ඵි. අතතුක්කංසකා, කප්ඵි.

5. ඡමභිරුක, සස. 6. නිකාමයමානා, PTS. නිකාමත, මජ්ඣ.

13. බමුණ, මට මේ අදහස වී ය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ තමන් හුවා අනුන් හෙළා දක්නාහු අරණ්‍යවාතප්‍රසං ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, තමා උසස් කොට අනුන් පහත් කොට සැලකීම නමැති ස්වකීය දෛශ්‍ය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වතාහි තමා උසස් කොටත් අනුන් පහත් කොටත් සලකමින් අරණ්‍යවාතප්‍රසංප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම තමා උසස් කොට අනුන් පහත් කොට සලකන්නෙක් නො වෙමි. යම් ඒ ආයථී කෙනෙක් තමා උසස් කොට අනුන් පහත් කොට නො සලකන්නාහු අරණ්‍යවාතප්‍රසංප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා උසස් කොට නො සැලකීම හා අනුන් පහත් කොට නො සැලකීම ද තමා තුළ පිහිටිබව දක්නෙම් වනවාසය පිණිස බොහෝසෙයින් නො බියබවට පැමිණියෙමි.

14. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ (කය දළදඩු කරන තද) තැති ගැනුම් ඇත්තාහු බිය සුළුබව ඇත්තාහු අරණ්‍යවාතප්‍රසංප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, තද තැති ගැත්ම හා බියසුළුබව ද නමැති ස්වකීය දෛශ්‍ය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වතාහි හැති ගන්නෙම් බියසුළු ස්වභාවය ඇත්තෙමි අරණ්‍යවාතප්‍රසංප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම පහ වූ ලොමුදහ ගැනීම ඇත්තෙක් වෙමි. යම් ඒ ආයථී කෙනෙක් පහ වූ ලොමුදහ ගැනීම ඇත්තෝ අරණ්‍යවාතප්‍රසංප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම ඒ පහ වූ ලොමුදහ ගැනීම තමා තුළ පිහිටිබව (තමා කෙරෙහි ලොමුදහ ගැනුම නැති බව) දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

15. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ලාභ සත්කාර කිරීති කැමැති වන්නාහු අරණ්‍යයෙහි වාතප්‍රසං ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, ලාභ සත්කාර කිරීති බලාපොරොත්තු වීම වූ ස්වකීය දෛශ්‍ය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වතාහි ලාභ සත්කාර කිරීති බලාපොරොත්තු ව අරණ්‍යයෙහි වාතප්‍රසං ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම ඉවණ්‍යා තැත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයථී කෙනෙක් ආශා තැත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වාතප්‍රසංප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම ඒ ඉවණ්‍යාරහිභාවය තමා තුළ දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙයින් නොබිය බවට පැමිණියෙමි.

16. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදහොසි: සෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කුසිතා සීතවිරියා¹ අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති, කුසිතභිත විරියසඤ්ඤසගෙතු හවෙ තෙ භොනෙතා සමණ-බ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහයනති. ත ඛො පනාහං කුසිතො සීතවිරියො² අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ ආරභිවිරියහං අතනති සමපස්සමානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤ වහාරාය.

17. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදහොසි: සෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා මුට්ඨස්සති අසමපජානා අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති, මුට්ඨස්සති අසමපජානසඤ්ඤසගෙතු හවෙ තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහයනති. ත ඛො පනාහං මුට්ඨස්සති අසමපජානො අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති. උපට්ඨිතසතිහමසම්³ සෙ හි වො අරියා උපට්ඨිතසති අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ උපට්ඨිතසතිහං අතනති සමපස්සමානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤ වහාරාය.

18. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදහොසි: සෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අසමාහිතා විබ්භතතචිත්තා අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති, අසමාහිතවිබ්භතතචිත්තසඤ්ඤසගෙතු හවෙ තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහයනති. ත ඛො පනාහං අසමාහිතො විබ්භතතචිත්තො අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති. සමාහිතමපනෙතාහමසම්. සෙ හි වො අරියා සමාහි-සමපනතා අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ සමාහිසමපදං අතනති සමපස්ස-මානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤ වහාරාය.

19. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදහොසි: සෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා දුප්පඤ්ඤ ඵලමුග්ගා⁴ අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති, දුප්පඤ්ඤ ඵලමුග්ගසඤ්ඤසගෙතු⁵ හවෙ තෙ භොනෙතා සමණ-බ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහයනති. ත ඛො පනාහං දුප්පඤ්ඤ ඵලමුග්ගො අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති. පඤ්ඤසමපනෙතාහමසම්. සෙ හි වො අරියා පඤ්ඤසමපනතා අරඤ්ඤ වතපථානි පනතානි සෙතාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤසමපදං අතනති සමපස්සමානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤ වහාරාය.

භසාලසප්පියායං⁵.

1. සීතවිරියා - මජ්ඣ. 2. සීතවිරියො - මජ්ඣ.
3. උපට්ඨිතසතිහමසම් - මජ්ඣ. 4. ඵලමුග්ගා - මජ්ඣ.
5. භසාලසප්පියායං නිවර්තං - මජ්ඣ. සා.

16. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ කුසිත වූවාහු වියද්දී තැත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, කාසිකවෛතසික වියද්දී තැත්තාහු තැමැති ස්වකීය දෙමස හෙතු කොට ගෙන එකානුමයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි මැලි වූයෙමි වියද්දී තැත්තෙමි (කාසික වෛතසික වියද්දී රහිත ව) අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය නො කෙරෙමි. මම පටන් ගත් වියද්දී ඇත්තෙක්ම. යම් ඒ ආයද්දී කෙතෙක් ඇරඹූ වැර ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්ම. බමුණ, මම තමා තුළ පිහිටි ඒ ඇරඹූ වැර ඇතිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

17. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ නට සිහි ඇත්තාහු නුවණ තැත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, නට සිහිය හා නුවණ තැති බව තැමැති ස්වකීය දෙමස හෙතු කොට ගෙන එකානුමයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත් මම වනාහි නට සිහි ඇති ව නුවණ තැති ව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය නො කරමි. මම එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෙක්ම. යම් ඒ ආයද්දී කෙතෙක් එළඹ සිටි සිහි ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්ම. බමුණ, මම ඒ තමා තුළ එළඹ සිටි සිහිය ඇතිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

18. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ අසමාහිත (එකස සිත් තැති) වූවාහු විත්‍යාන (නොයෙක් අරමුණෙහි දිවු) සිත් ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, අසමාහිත විත්‍යාන සිත් ඇති බව තැමැති ස්වකීය දෙමස හෙතු කොට ගෙන එකානුමයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි අසමාහිත ව විත්‍යාන සිත් ඇති ව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය නො කරමි. මම සමාධිසම්පන්නයෙක්ම. යම් ඒ ආයද්දී කෙතෙක් සමාධිසම්පන්න ව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්ම. බමුණ, මම මේ සමාධිසම්පද ව තමා තුළ පිහිටිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස නො බියබවට පැමිණියෙමි.

19. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ නුවණ තැත්තාහු කෙළතොළු වූවාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, නුවණ තැතිබව හා කෙළතොළු බව තැමැති ස්වකීය දෙමස හෙතු කොට ගෙන එකානුමයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි නුවණ තැති ව කෙළතොළු ව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය නො කරමි. මම නුවණැත්තෙක් වෙමි. යම් ඒ ආයද්දී කෙතෙක් නුවණැති ව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදානුමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්ම. බමුණ, මම නුවණැති බව තමා තුළ පිහිටිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

20. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදහොසි: යනනුනාහං යා තා රතතිගො අභිඤ්ඤානා අභිලක්ඛිතා වාතුදද්ධි පඤ්චද්ධි අට්ඨමි ච පක්ඛස්ස, තථාරූපාසු රතතිසු¹ යාති තාති ආරාමවෙතියාති වතවෙතියාති රුක්ඛවෙතියාති හිංසකකාති² සලොමිහංසාති, තථාරූපෙසු සෙනාසනෙසු විහරෙය්‍යං, අප්පෙචතාම³ තං භයගෙරවං පස්සෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ අපරෙති සමගෙති යා තා රතතිගො අභිඤ්ඤානා අභිලක්ඛිතා වාතුදද්ධි පඤ්චද්ධි අට්ඨමි ච පක්ඛස්ස, තථාරූපාසු රතතිසු යාති තාති ආරාම-වෙතියාති වතවෙතියාති රුක්ඛවෙතියාති හිංසකකාති සලොමිහංසාති, තථාරූපෙසු සෙනාසනෙසු විහරාමි. තත්‍ර ච මෙ⁴ බ්‍රාහ්මණ විහරතො මග්ගො⁵ වා ආගච්ඡති, මොඡරා වා කට්ඨං පානෙති, වාතො වා පණ්ණසට්ඨං⁶ ඵරෙති,⁷ තස්ස මග්ගං⁸ ඵලං ගොති:⁹ ඵතං නුති තං භයගෙරවං ආගච්ඡති.

21. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදහොසි: කිනනු ඛො අහං අඤ්ඤදද්දු භයපාටිකඩ්ඨි විහරාමි, යනනුනාහං යථාභූතයථාභූතස්ස¹⁰ මෙ තං භයගෙරවං ආගච්ඡති, තථාභූතතථාභූතො ච තං භයගෙරවං පටිවිතෙය්‍යන්ති. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ වඛ්ඤමනතස්ස තං භයගෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙව තාව තිට්ඨාමි, ත නිසීද්ධමි, ත නිපජ්ජාමි, යාව වඛ්ඤමනතාව තං භයගෙරවං පටිවිතෙමි. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ සිතස්ස තං භයගෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙව තාව වඛ්ඤමාමි, ත නිසීද්ධමි, ත නිපජ්ජාමි, යාව සිතොච තං භයගෙරවං පටිවිතෙමි. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ නිසින්නස්ස තං භයගෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙව තාව නිපජ්ජාමි, ත තිට්ඨාමි, ත වඛ්ඤමාමි, යාව නිසින්නොච තං භයගෙරවං පටිවිතෙමි. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ නිපන්නස්ස තං භයගෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙව තාව නිසීද්ධමි, ත තිට්ඨාමි, ත වඛ්ඤමාමි, යාව නිපන්නොච තං භයගෙරවං පටිවිතෙමි.

22. සතති ඛො පත බ්‍රාහ්මණ ඵතෙ සමණ්ණාහං රතතිංගෙව සමානං දිවාති සඤ්ජානනති, දිවාගෙව සමානං රතති සඤ්ජානනති; ඉදමහං තෙසං සමණ්ණාහංසං සමමාගවිහාරස්මිං වදමි. අහං ඛො පත බ්‍රාහ්මණ රතතිංගෙව සමානං රතති සඤ්ජානාමි, දිවාගෙව සමානං දිවාති සඤ්ජානාමි. යං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය අසමමාගධමෙමා සතො ලොකෙ උපන්නො බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය¹² අභ්වාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනති, මමෙව තං සමමා වදමානො වදෙය්‍ය අසමමාගධමෙමා සතො ලොකෙ උපන්නො බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය¹² අභ්වාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනති.

1. රතතිසු - මජ්ඣ. සං. 2. හිංසකකාති - මජ්ඣ.
3. අපපච්චනාමිහං - මජ්ඣ. 4. තත්ථ ච මෙ, මජ්ඣ. සං.
5. මග්ගො වා, සං. 6. පණ්ණසට්ඨං - මජ්ඣ.
7. පානෙති - කප්ප. 8. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ - මජ්ඣ. සං.
9. ඵතදහොසි - මජ්ඣ.
10. යථාභූතං යථාභූතස්ස - මජ්ඣ. PTS. යථාභූතස්ස යථාභූතස්ස - සං.
11. තථාභූතං තථාභූතො - මජ්ඣ. PTS. තථාභූතො තථාභූතො - සං.
12. ලොකානුකම්පාය - සිමු. PTS.

20. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: 'පක්‍ෂයෙහි (හඳ නිසා) ප්‍රසිද්ධ වූ (උපාසකයාදායකාදී වශයෙන්) ලකුණු කළ යුතු වූ කුදුස්වක, පසළොස්වක, අටවක යන යම් ඒ රාත්‍රිය වෙත් ද, එවැනි රාත්‍රීන්හි බිහිසුණු වූ ලොමුදන ගත්වත්තා වූ යම් ඒ ආරාමවේදනයෝ (=වෙහිය සමඟ පිදිය යුතු අරම්), වනවේදනයෝ (=පිදිය යුතු වන), වාක්‍ෂවේදනයෝ (පිදිය යුතු රුක්) වෙද්ද, එබඳු සෙනසුන්හි වසන්නෙමි නම් මැනව. ඒ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද දක්නෙමි නම් මැනවැ' යි කියායි. බමුණ, ඒ මම ඉන් මැන කල්හි පක්‍ෂයෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ ලකුණු කළ යුතු වූ කුදුස්වක, පසළොස්වක, අටවක යන යම් ඒ රාත්‍රිය වෙත් ද, එවැනි රාත්‍රීන්හි බිහිසුණු වූ ලොමුදන ගත්වත්තා වූ යම් ඒ ආරාමවේදනයෝ වනවේදනයෝ වාක්‍ෂවේදනයෝ වෙත් ද, එබඳු සෙනසුන්හි වාසය කරමි. බමුණ, එහි වාසය කරන්නා වූ මා වෙතට මුට්ඨේ (සිටුපාවෙක්) හෝ කුර්ගා එයි. මොනරෙක් (පක්‍ෂියෙක්) හෝ දරකඩක් හෙලයි. සුළඟ හෝ පරබලාවක් සලයි. ඒ මට මෙසේ සිතෙයි: 'එකානනයෙන් මේ එන්නේ ඒ භයානක අරමුණ ය' කියායි.

21. බමුණ, ඒ මට මේ සිත වී ය: 'කුමක් නිසා මම එකානනයෙන් භය කැමැත්තෙමි වාසය කෙරෙමි ද? යම් යම් ඉරියව්වකින් සුකත වූ මා වෙත ඒ භයජනක අරමුණ ඒ ද, ඒ ඒ ඉරියව්වෙන් යෙදුනෙමි ම ඒ භයජනක අරමුණ දුර ලත්තෙමි නම්, යෙහෙකැයි කියායි. බමුණ, සක්මන් කරන්නා වූ මා වෙතට ඒ භයහෙරවය එයි ද, බමුණ, මම යම් තාක් සක්මන් කරමින් ම ඒ භයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් නො සිටිමි. නො හිඳිමි. නො නිදමි. බමුණ, සිරියා වූ ඒ මා වෙතට ඒ භය හෙරවය එයි ද, බමුණ, ඒ මම යම් තාක් සිටියෙමි ම ඒ භයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් සක්මන් නො කරමි. නො හිඳිමි. නො නිදමි. බමුණ, හුන්නා වූ මා වෙතට ඒ භයහෙරවය එයි ද, බමුණ, ඒ මම යම් තාක් හුන්නෙමි ම ඒ භයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් නො නිදමි. නො සිටිමි. සක්මන් නො කරමි. බමුණ, හොත්තා වූ මා වෙතට ඒ භයහෙරවය එයි ද, බමුණ, ඒ මම යම් තාක් නිදන්නෙමි ම ඒ භයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් නො හිඳිමි. නො සිටිමි. සක්මන් නො කරමි.

22 බමුණ, රාත්‍රිය ම දහවල් යයි සිතන දහවල ම රාත්‍රියයි සිතන ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ. මේ ඒ මහණබමුණන්ගේ මූලා වූ විසීමකැයි මම කියමි. බමුණ, මම රූය ම රූය යයි හඳුනමි. දවල දවල ම යයි හඳුනමි. බමුණ, මනා කොට කියන්නෙක් 'මූලා නොවන ගති ඇති සත්ත්වයෙක් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවි මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සැප පිණිස ලොකයෙහි උපන්නේ ය' යි යම් කෙනකුත් උදෙසා කියා ද, මනා කොට (සත්‍යය) කියන්නෙක් 'මූලා නො වන ගති ඇති සත්ත්වයෙක් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සැප පිණිස ලොකයෙහි උපන්නේ ය' යි ඒ මා උදෙසා ම කියන්නේ ය.

23. ආරාධිං ඛො පන මෙ බ්‍රාහ්මණ විජයං අහොසි අසලලීනං. උපට්ඨිතා සති අසමුච්චා.¹ පස්සඤ්ඤා කායො අසාරඤ්ඤා. සමාහිතං විතතං එකග්ගං. සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ විවිච්චිව කාමෙහි විවිච්චි අකුසලෙහි ධර්මෙහි සමිතකකං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං² උපසම්පජ්ජා විහාසිං. විතකකවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අමිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං³ උපසම්පජ්ජා විහාසිං. පිතියා ච විරාගා උපෙබ්බකො⁴ ච විහාසිං. සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ඤා කායෙත පටිසංවේදෙසිං, යං තං අරියා ආවිකකන්ති 'උපෙබ්බකො⁴ සතිමා සුඛවිහාරීති තතියං කුතං⁵ උපසම්පජ්ජා විහාසිං. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථිගමා අදුක්ඛං⁶ අසුඛං උපෙබ්බා⁷ සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං කුතං⁸ උපසම්පජ්ජා විහාසිං.

24. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත - පරිසුද්ධො, පරියොදානෙ, අනඛණ්ණෙ, විගතුපක්කම්මෙසෙ, මුදුසුතෙ, කම්මනියෙ, සීතෙ, ආනෙඤ්ජප්පතෙත⁹, පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණං¹⁰ විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො¹¹ අනෙකමිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. සෙය්‍යපීද: එකමිති ජාතී, දොපි ජාතියො, තිස්සොපි ජාතියො, චතස්සොපි ජාතියො, පඤ්චපි ජාතියො, දසපි ජාතියො, විසම්පි¹² ජාතියො, තිංසමපි ජාතියො, චත්තාරිසම්පි¹³ ජාතියො, පඤ්ඤාසමපි ජාතියො, ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි, ජාතිසතසතස්සමපි; අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පො, අනෙකෙපි විවට්ටකප්පො, අනෙකෙපි සංවට්ටි-විවට්ටකප්පො, 'අමුත්තාසිං එවන්තාමො එවංගොතෙතා එවංචණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියතෙතා; සො තතො වූතො අමුත්ත උදපාදිං.¹⁴ තත්තාපාසිං එවන්තාමො එවංගොතෙතා එවංචණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියතෙතා. සො තතො වුතො ඉටුපපතෙතා'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකමිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අපමනතස්ස ආකාපිතො පභිනතතස්ස විහරතො.

1. අපමුච්චා - සසා.

3. දුතියජ්ඣානං - සිමු.

5. තතියජ්ඣානං - සිමු.

7. උපෙබ්බා - මජ්ඣ. සා.

9. ආනෙජ්ජප්පතො - සිමු. II.

11. සොහං, කප්ථි

13. චත්තාරිසම්පි - සා. චත්තාරිසම්පි - මජ්ඣ.

14. උපපාදිං - කප්ථි.

2. පඨමජ්ඣානං - සිමු.

4. උපෙබ්බකො - මජ්ඣ. සා.

6. අදුක්ඛමුසුඛං - මජ්ඣ. සා.

8. චතුස්සංකුතං - සිමු.

10. පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණං - මජ්ඣ.

12. විසමිමිපි - සිමු.

23. බමුණ, මා විසින් වියභීය පටන් ගන්නා ලද්දේ නො සැඟවුණේ ය. සිහිය එළඹ සිටියේ මූලා නො වූයේ ය. (නාමරූප)කය සන්තිදුනේ දර එ රහිත වී ය. සිත සමාධියෙහි පිහිටියේ එකඟ වී ය. බමුණ, ඒ මම කෘමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතසී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. විතසීවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ස්වයන්තෘතයෙහි උපන් සම්ප්‍රසාදත සබ්බාත ප්‍රභාවෙන් යුක්ත වූ සිතේ එකඟබැව් වඩන්නා වූ විතසී රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති අවිතියධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. ප්‍රීතිය ද දුරු කිරීමෙන් උපෙක්ඛක ව ද වාසය කෙළෙමි. සිති ඇත්තෙමි මනානුවණින් යුක්ත වූයෙමි (නාමරූප) කසින් සැපය ද වින්දෙමි. ආයසීයෝ යම් ඒ ධ්‍යානයක් නිසා 'උපෙක්ඛක වූයේ සිති ඇත්තේ සුවසේ වෙසේ' යයි කියත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. (සුඵයෙහි ම) කාසික සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කාසිකදුක්ඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, සුඵයෙහි ම සොමනස් දෙමනස් දෙදෙතාගේ ද අත්තබ්බමයෙන් (=ප්‍රභාණයෙන්) දුක් නො වූ සුඛ නො වූ, උපෙක්ඛාවෙන් හටගත් සතිපාරිසුද්ධි (=සිහිය පිළිබඳ පිරිසිදුබැව්) ඇති චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි.

24. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත වූ සිත - පිරිසිදු වූ කල්හි, ප්‍රභාසාර වූ කල්හි, අභිගණ (කෙළෙස්) තැනී වූ කල්හි, උපෙක්ඛාය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කායභීයව සුදුසු වූ කල්හි, (පිරිසිදු බැව් ආදියෙහි) ස්ථිර ව සිටි කල්හි, නො සැලක බවට පත් වූ කල්හි, පෙර විසූ කදපිළිවෙල සිහි කරණ නුවණ පිණිස සිත විශේෂයෙන් නතු කෙළෙමි. ඒ මම නොයෙක් ආකාර ඇති පුබ්බතිවාසය සිහි කරමි. එනම්: එක ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දහයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද; නොයෙක් සංවතී (=තස්තා) කල්පයන් ද, නොයෙක් විවතී (=හටගන්නා) කල්පයන් ද, නොයෙක් සංවතී විවතී කල්පයන් ද සිහි කරමි: "අසුවල් තැන්හි උපන්නි. මෙවැනි නම් ඇත්තෙක් වීම්. මෙවැනි ගොත්‍ර ඇත්තෙක් වීම්. මෙවැනි පාඨා ඇත්තෙක් වීම්. මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙක් වීම්. මෙවැනි සැපදුක් වින්දෙක් වීම්. මෙවැනි ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙක් වීම්. ඒ මම එයින් වූහ වූයෙමි අසුවල් කැන උපන්නි. එහි දී ද මෙ වැනි නම් ඇත්තෙක් වීම්. මෙ වැනි ගොත්‍ර ඇත්තෙක් වීම්. මෙවැනි පාඨා ඇත්තෙක් වීම්. මෙ වැනි ආහාර ඇත්තෙක් වීම්. මෙ වැනි සැපදුක් වින්දෙක් වීම්. මෙ වැනි ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙක් වීම්. ඒ මම එයින් වූහ වූයෙමි මෙහි උපන්නෙමි වෙමි"යි. මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසීම සහිත වූ නන් වැදූරුම් වූ පෙර විසූ කදපිළිවෙල සිහි කරමි. බමුණ, මා විසින් රූයෙහි පෙරයම මේ පළමුවන පුජේතිවාස විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නැසින. විද්‍යාව උපන. මොහදුර නැගුණේ ය. විද්‍යාලෝකය උපන. නො පමා ව කෙළෙස් තවන වැර ඇති ව මේහෙයවූ සිත් ඇති ව වසන්නසුට යම් සේ (අවිද්‍යාවිභාදය වේ) නම් (මට ද) එසේ ම වී ය.

25. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය¹ චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පසංඝාමි චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණ්ණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාමි: ඉමෙ චත භොතෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, චච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, අරියානං උපචාදකා, මුච්ඡාදිට්ඨිකා, මුච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස තෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා.² ඉමෙ වා පත භොතෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, චච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, අරියානං අනුපචාදකා, සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස ගෙදා පරමමරණා සුගතිං සංගං ලොකං උපපන්නාහි. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පසංඝාමි චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණ්ණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාමි. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ උත්තරියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විතතා, විජ්ජා උපපන්නා, තමො විගතො, ආලොකො උපපන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො.

26. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත අසචාතං ඛයඤ්ඤාය³ චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවාහි යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජාතතො එවං පසංගො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්. භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්. අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්. විමුත්තසම්. විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං අගොසි. 'ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තතායා'ති අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ උත්තරියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විතතා, විජ්ජා උපපන්නා, තමො විගතො, ආලොකො උපපන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො.

1. චුතුපපාතඤ්ඤාය - කන්චි.

2. උපපන්නා - කන්චි.

3. ඛයඤ්ඤාය - කන්චි.

25. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, ප්‍රභාඝටර වූ කල්හි, (විෂ්කම්භණ්ඩයෙන්) අභිගණ නැති වූ කල්හි, උපකෙලය නැති වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කායසීයව සුදුසු වූ කල්හි, ස්ථිර ව සිටි කල්හි, නො සැලෙනබවට පත් වූ කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුතිඋත්පතති දැනගන්නා නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් තතු කෙලෙමි. ඒ මම අභියසින් පිරිසිදු වූ මිනිස්ඇස ඉක්මවූ දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදින හිත ප්‍රණීත මනා පැහැ ඇති නොමනා පැහැ ඇති දුගතියට ගිය සුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දක්මි. කම් වූ පරිදි පරලෝ ගිය සත්ත්වයන් දන්මි. එකානකයෙන් මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායසුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාග්දුඛරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනෝදුඛරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයසීයන්ට ගැරුණුවාහු මප්පාදුෂටික වූවාහු මප්පාදුෂටිකමී සමාදන් වූවාහු ය. ඒ මොහු කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ නපුරු ගති ඇති විවස ව වැටෙන නිරයෙහි උපන්නාහු ය. මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායසුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාක්සුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනසුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයසීයන්ට නො ගැරුණුවාහු සමස්ථදුෂටිකමී සමාදන් වූවාහු ය. ඒ මොහු කාබුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති ස්වභාවිකයෙහි උපන්නාහු ය යි - මෙසේ වෙසෙසින් පිරිසිදු වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම පැවැත්තා වූ දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදින හිත ප්‍රණීත මනා පැහැ ඇති නොමනා පැහැ ඇති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දක්මි. කම් වූ පරිදි පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දන්මි. බමුණ, මා විසින් රැකගෙන මැදුම්සලියෙහි මේ දෙවැනි (දිබ්බවකුඛු) විදුම ලබන ලදී. (එහි වූ) අවිදුම නැසින. විදුම උපත. මොහඳුර නැසින. විදුම ශ්‍රීය උපත. නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව දිවැස් නැණ පිණිස මෙහෙයවූ සිත්ඇති ව වසන්නහුට යම් සේ තම් (මට ද) එසේ ම විය.

26. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, ප්‍රභාඝටර වූ කල්හි, (විෂ්කම්භණ්ඩයෙන්) කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය නැති වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්යව සුදුසු වූ කල්හි, ස්ථිර ව සිටි කල්හි, නො සැලෙන බවට පත් වූ කල්හි ආසුචය්‍යකරඥනය (=කෙලෙස් නැති කරන නුවණ) පිණිස සිත වෙසෙසින් තතු කෙලෙමි. ඒ මම මේ (පඤ්ඤාකාය) දුක ය යි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ (තාපණ්ණාව) දුක් ඉපදීමේ හෙතුව ය යි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ (තාපණ්ණාවයේ නිරෝධය) දුක් නිරෝධ ය යි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ (අර්ථට්ඨමය) දුක් නැති කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය යි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මොහු ආසුචය්‍ය යි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ ආසුචය්‍යමුදය යි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ ආසුචය්‍යනිරෝධය ය යි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ ආසුචය්‍යනිරෝධයාමනි ප්‍රතිපත්තිය ය යි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ ඒ මාගේ සිත කාමාසුචයෙන් ද මිදුණේ ය. භවාසුචයෙන් ද සිත මිදුණේ ය. අවිද්‍යාසුචයෙන් ද සිත මිදුණේ ය. මිදුණු කල්හි මිදුණේ ය යි ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනය පනල වී ය. 'ජාතිය අනුත්පාදවයයෙන් ක්ෂණ වී ය. මාග්බුග්චයසීය වැස නිමවන ලදී. සිවුමගනිස කරන ලදී. මේ අභිගණ පිණිස කල සුභ අනෙක් කිසක් නොහොත් මේ වර්තමාන සකකිසනාතයෙන් අත්‍ය වූ (අතාගත) පඤ්ඤාකායක් නැතැ' යි දැන ගනිමි. බමුණ, මා විසින් රැකගෙන පැසුරියමිනි මේ තුන්වැනි විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිදුම නසන ලදී. විද්‍යාව උපත. මොහඳුර නැසිණ. විදුම ශ්‍රීය උපත. නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව තවත් පිණිස මෙහෙයවූ සිත් ඇති ව වසන්නහුට යම් සේ ද, (මට ද) එසේ ම වී ය.

27. සියා ඛො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ ඵවමස්ස: අජ්ජාපි නුන සමණො ගොතමො අවීතරුගො අවීතඤ්ඤො අවීතමොභො, තස්මා අරඤ්ඤ චතප්ථානි පන්තානි සෙතාසතානි පටිසෙවතිති. න ඛො පනෙනං බ්‍රාහ්මණ ඵචං දව්ඨිඛං. ඥේ ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ අත්ථවසෙ සමපස්ස- මානො අරඤ්ඤ චතප්ථානි පන්තානි සෙතාසතානි පටිසෙවාමි: අතතනො ච දුට්ඨධම්මසුඛවිහාරං සමපස්සමානො, පච්ඡිමිඤ්ච ජනතං අනුකම්පමානොති.

28. අනුකම්පිතරූපායං¹ භොතා ගොතමෙන පච්ඡිමා ජනතා, යථා තං අරහතා සමමාසම්බුද්ධෙන. අභික්ඛන්තං ගො ගොතමි. අභික්ඛන්තං භො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි තො ගොතමි තික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා පිට්ඨෙය්‍ය, මූලාසං වා මග්ගං ආවිසෙක්ඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛිත්තිති² ඵවමෙවං භොතා ගොතමෙන අනෙකපරිදායෙන ධම්මො පකාසිතො. ඵසාහං හවින්නං³ ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣත්තෙ පාණ්ණපෙතං සරණං⁴ ගතන්ති.

හසගෙරවසුත්තං චතුස්ථං.

1. 1. 5

අනඛණ්ණසුත්තං

1. ඵ්චං මෙ සුතං: ඵකං සමයං හගවා සාවස්ථිං විහරති ඡජතචනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සංචිප්පත්තො භික්ඛු ආමනෙත්ති: ආවුසො භික්ඛවොති.⁵ ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සංචිප්පත්තස්ස පච්චස්සොත්තං. ආයස්මා සාරිප්පත්තො එතදවොච:

2. වත්තාරු'මෙ ආවුසො පුග්ගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරු? ඉධාවුසො එකච්චා පුග්ගලො සංඛතණො'වච්චි සමානො 'අජි මෙ අජ්ඣත්තං අඛණ'නති යථාගුතං තප්පජානාති. ඉධ පතාවුසො එකච්චා පුග්ගලො සංඛතණො'වච්චි සමානො 'අජි මෙ අජ්ඣත්තං අඛණ'නති යථාගුතං පජානාති. -

1. අනුකම්පිතරූපා වච්ඡං - මජ්ඣං. සං. 2. දක්ඛන්ති - මජ්ඣං. සං.
3. හගවන්තං - මජ්ඣං. 4. සරණං ගතන්ති - කජ්ඣි. 5. භික්ඛවෙති - මජ්ඣං.
6. සංඛතණොව - සං.

27. ඛමුණ, ඔබට කිසිවිටක “භ්‍රමණ ගොතම තෙමේ අද දක්වාත් පහ නො වූ රුග ඇත්තේ ය. පහ නො වූ ද්‍රෝණ ඇත්තේ ය. පහ නො වූ මොහ ඇත්තේ ය. එහෙයින් අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රභු ප්‍රාන්තශයනාසනස්ත් සෙවනය කෙරේ ය”යි මෙවැනි අදහසක් විය හැකි ය. ඛමුණ, එය එසේ නො දත යුතු ය. ඛමුණ, මම තමාගේ දිවුද්දියෙහි ඉරියව්‍ව සැප විහරණය දැකීම ය, පස්විම ජනතාවට අනුකම්පා කිරීම ය යන මේ කරුණු දෙක දක්නෙමි අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රභු ප්‍රාන්තශයනාසනස්ත් සෙවනය කරමි.

28. අර්හත් වූ සම්මා සම්බුදුරජාණන් කෙනකුත් විසින් යම්සේ කටයුතු ද, එසේ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් මේ පස්විම ජනතා නොමෝ අනුකම්පිත සවහාව ඇත්තී ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අභියසින් කාන්තා ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අභියසින් ඉභි ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යටිකුරු කළ දෑක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වැසූ දෑක් විවෘත කරන්නේ හෝ (යා යුතු දෙය) මූලා වුවකුට මග කියන්නේ හෝ ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නාහසි අකිකාරයෙහි තෙල් පහකක් දරන්නේ හෝ යම්සේ ද, එපරිද්දෙන් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් මට දහම් දෙසන ලදී. ඒ මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේත් ඛමියත් සබ්බසාත් සරණ කොට යමි - පිහිටිය යි දැනිමි. ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ හිම උපාසකයකු(කැපකරුවෙකු) ලෙස සලකන සේක්වා.

හසහෙරවසුත්‍රය සිවුවැනි යි.

1. 1. 5

අනඛණ සුත්‍රය

1. මුඛ විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමපයෙහි වූ අනේපිඬුසිඬුහුගේ ජෙතවන නම් ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආග්‍රමේන් ශාරීපුත්‍රසථිරයන් වහන්සේ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි හිඤ්ඤත් ඇමතුන. ඒ හිඤ්ඤ ‘ඇවැත්’යි ආග්‍රමේන් ශාරීපුත්‍රසථිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආග්‍රමේන් ශාරීපුත්‍රසථිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි වෙති. කවර සතර දෙනෙක යත්: ඇවැත්නි, මේ ලොකයෙහි එක් පුද්ගලයෙක් අඛණ - දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම ‘මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ’යි තතු සේ නො දැනියි. ඇවැත්නි, මේ ලොකයෙහි එක් පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම ‘මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ’යි තතු සේ දැනියි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉධාටුසො එකඤ්චා පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො 'නජ්ඨ මෙ අර්ඤ්ඤානං අඛණ්'නති යථාගුතං නපජානාති. ඉධ පනාටුසො එකඤ්චා පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො 'නජ්ඨ මෙ අර්ඤ්ඤානං අඛණ්'නති යථාගුතං පජානාති. තත්තාටුසො 'යොයං පුග්ගලො සාඛණ්ණොව සමානො 'අජ්ඨ මෙ අර්ඤ්ඤානං අඛණ්'නති යථාගුතං නපජානාති, අයං ඉමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං සාඛණ්ණානංයෙව සතං භිනපුරිසො අක්ඛායති. තත්තාටුසො 'යොයං පුග්ගලො සාඛණ්ණොව සමානො 'අජ්ඨ මෙ අර්ඤ්ඤානං අඛණ්'නති යථාගුතං පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං සාඛණ්ණානංයෙව සතං සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායති. තත්තාටුසො 'යොයං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො 'නජ්ඨ මෙ අර්ඤ්ඤානං අඛණ්'නති යථාගුතං නපජානාති, අයං ඉමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං අනඛණ්ණානංයෙව සතං භිනපුරිසො අක්ඛායති. තත්තාටුසො 'යොයං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො 'නජ්ඨ මෙ අර්ඤ්ඤානං අඛණ්'නති යථාගුතං පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං අනඛණ්ණානංයෙව සතං සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායති.

3. එවං වුතො ආයසමා මහාමොග්ගලානො ආයසමන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: කො භු ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත හෙතු ථො පච්චයො, යෙතිමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං සාඛණ්ණානංයෙව සතං එකො භිනපුරිසො අක්ඛායති? එකො සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායති? කො පනාටුසො සාරිපුත්ත හෙතු කො පච්චයො, යෙතිමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං අනඛණ්ණානංයෙව සතං එකො භිනපුරිසො අක්ඛායති? එකො සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායති?

4. තත්තාටුසො 'යොයං පුග්ගලො සාඛණ්ණොව සමානො 'අජ්ඨ මෙ අර්ඤ්ඤානං අඛණ්'නති යථාගුතං නපජානාති, තස්සො පාටිකඛං: න ඡ්ඤං ජනෙස්සති, න වායමිස්සති, න චිරිං¹ ආරතිස්සති තස්සඛණ්ණස්ස පභානාය. සො සරුගො සද්දෙසො සමොගො සාඛණ්ණො සඛතිලිට්ඨිතො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යපාටි ආටුසො කංසපාති² ආගතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වාරජෙන ච මලෙන ච පරියොනඤ්ඤා, තමෙතං සාමිකා තවෙව පරිභුජායස්ස, ත ච පරියොදපෙය්‍යං, රජාපථෙ ව නං නික්ඛිපෙය්‍යං, එවං හි සා ආටුසො කංසපාති අපරෙත සමසෙත සඛතිලිට්ඨතරු අස්ස මලගතිතාහි.³ එවමා-ටුසොති. එවමෙව ඛො ආටුසො 'යොයං පුග්ගලො සාඛණ්ණොව සමානො 'අජ්ඨ මෙ අර්ඤ්ඤානං අඛණ්'නති යථාගුතං නපජානාති, තස්සො පාටිකඛං: න ඡ්ඤං ජනෙස්සති, න වායමිස්සති, න චිරිං ආරතිස්සති තස්සඛණ්ණස්ස පභානාය. සො සරුගො සද්දෙසො සමොගො සාඛණ්ණො සඛතිලිට්ඨිතො කාලං කරිස්සති.

1. චිරිං - මජ්ඣ.

2. කංසපාති - PTS.

3. මලගතිතාහි - සා.

ඇවැත්ති, මේ ලොකසෙහි එක් පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ නො දනිති. ඇවැත්ති, මේ ලොකසෙහි එක් පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ දනිති. ඇවැත්ති, එහි ලා යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ නො දනී ද, මේ පුද්ගලයා දැඩි කෙලෙස් සහිත වූ ම පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් හිතපුරුෂයා ය යි කියනු ලැබේ. එහි යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ දනී ද, මේ තෙම දැඩි කෙලෙස් සහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් ශ්‍රෙෂ්ඨපුරුෂයා ය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ නො දනී ද, මේ තෙම දැඩි කෙලෙස් රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් හිත පුරුෂයා ය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ දනී ද, මේ තෙම දැඩි කෙලෙස් රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් ශ්‍රෙෂ්ඨ පුරුෂයා ය යි කියනු ලැබේ.

3. මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සෑමිසුන් තෙරුන් වහන්සේට මෙය වදාළ සේක: ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙහි, යම් හෙතුවකින් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් එකෙක් හිත පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ ද, එකෙක් ශ්‍රෙෂ්ඨ පුද්ගලයා ය යි කියනු ලැබේ ද, ඊට හෙතු කවරේ ද? ඊට ප්‍රත්‍යය කවරේ ද? ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙහි, දැඩි කෙලෙස් රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් හෙයකින් එකෙක් හිත ය යි කියනු ලැබේ ද, එකෙක් ශ්‍රෙෂ්ඨ ය යි කියනු ලැබේ ද, ඊට හෙතු කවරේ ද? ඊට ප්‍රත්‍යය කවරේ ද?

4. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් තෙම දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ නො දනී ද, (හෙතෙමේ) ඒ දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කාමාවේදන නුපදවන්නේ ය. වෑයම් නො කරන්නේ ය. වැර නො අරඹන්නේ ය. හෙතෙම රුහ සහිත වූයේ දේහ සහිත වූයේ මොහ සහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ කිලුටුසින් ඇති වූයේ කාලක්‍රියා කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතුය. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද බුලියෙන් හා මලකකින් ද බැදුණු කස්ලෝතලියක් වේ ද, එය හිමියෝ පරිභෝග නො කෙරෙත් නම්, පිරිසිදු නො කෙරෙත් නම්, එය බුලි සහිත තත්වය දමන්නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසුකාලයෙක ඉතා කිලුටු බවක් මල බැදුනක් වන්නේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ නො දනී ද, (හෙතෙමේ) දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කාමාවේදන නුපදවන්නේ ය. වෑයම් නො කරන්නේ ය, වැර නො අරඹන්නේ ය. හෙතෙම රුහ සහිත වූයේ දේහ සහිත වූයේ මොහ සහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ කිලුටු සිත් ඇත්තේ කල්පිත කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතුය.

5. තත්‍රාවුසො යොයං පුග්ගලො සාඛනණොව සමානො ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං. අඛණ්ණ’නති යථාභූතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඛිං: ඡන්දං ජනෙස්සති, වායමිස්සති විරියං ආරභිස්සති තස්සඛණ්ණස්ස පතානාය. සො අරුගො අද්දසො අමොගො අනඛණ්ණො අසඛිතිලිට්ඨිවෙනො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කංඝපාති¹ ආභතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා රජෙන ව මලෙන ව පරියොතඤා, තමෙන සාමිකා පරිභුඤ්ඤාදිප්පකුලෙව පරියොදපෙය්‍යකුලෙ, ත ව නං² රජාපථෙ තික්ඛිපෙය්‍යං, එවං හි සා ආවුසො කංඝපාති අපරෙත සමයෙන පරිසුඤා³ අස්ස පරියොදානාති. එවමාවුසොති. එවමෙව බො ආවුසො යොයං පුග්ගලො සාඛනණොව සමානො ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං. අඛණ්ණ’නති යථාභූතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඛිං: ඡන්දං ජනෙස්සති, වායමිස්සති, විරියං ආරභිස්සති තස්සඛණ්ණස්ස පතානාය. සො අරුගො අද්දසො අමොගො අනඛණ්ණො අසඛිතිලිට්ඨිවෙනො කාලං කරිස්සති.

6. තත්‍රාවුසො යොයං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘තත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං. අඛණ්ණ’නති යථාභූතං තපජානාති; තස්සෙතං පාටිකඛිං: සුභතිමිත්තං මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභතිමිත්තස්ස මනසිකාර රුගො විතතං අනුඤ්ඤෙස්සති. සො සරුගො සද්දසො සමොගො සාඛනණො සඛිතිලිට්ඨිවෙනො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කංඝපාති ආභතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා පරිසුඤා පරියොදානා, තමෙන සාමිකා ත වෙව පරිභුඤ්ඤාදිප්පං, ත ව පරියොදපෙය්‍යං, රජාපථෙ ව නං තික්ඛිපෙය්‍යං, එවං හි සා ආවුසො කංඝපාති අපරෙත සමයෙන සඛිතිලිට්ඨා අස්ස මලස්සතිනාති. එවමාවුසොති. එවමෙව බො ආවුසො යොයං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘තත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං. අඛණ්ණ’නති යථාභූතං තපජානාති, තස්සෙතං පාටිකඛිං: සුභතිමිත්තං මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභතිමිත්තස්ස මනසිකාර රුගො විතතං අනුඤ්ඤෙස්සති. සො සරුගො සද්දසො සමොගො සාඛනණො සඛිතිලිට්ඨිවෙනො කාලං කරිස්සති.

7. තත්‍රාවුසො යොයං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘තත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං. අඛණ්ණ’නති යථාභූතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඛිං: සුභ-
තිමිත්තං න මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභතිමිත්තස්ස අමනසිකාර⁴ රුගො විතතං නානුඤ්ඤෙස්සති. සො අරුගො අද්දසො අමොගො අනඛණ්ණො අසඛිතිලිට්ඨිවෙනො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කංඝපාති ආභතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා පරිසුඤා පරියොදානා, තමෙන සාමිකා පරිභුඤ්ඤාදිප්පකුලෙව පරියොදපෙය්‍යකුලෙ, ත ව නං රජාපථෙ තික්ඛිපෙය්‍යං, එවං හි සා ආවුසො කංඝපාති අපරෙත සමයෙන පරිසුඤාතරා අස්ස පරියොදානාති. එවමාවුසොති.

1. කංඝපාති - PTS.

2. තෙව නං - කඨ්ඨි.

3. පරිසුඤාතර - මජ්ඣං. PTS.

4. ත මනසිකාර - සං.

5. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ දැනී ද, (හෙතෙමේ) ඒ දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කැමැත්ත උපදවන්නේ ය, වාග්‍ය කරන්නේ ය, වැර අරඹන්නේ ය. හෙතෙම රාග රහිත වූයේ ද්වේෂ රහිත වූයේ මොහ රහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් නැත්තේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ කල්ලිය කරන්නේ ය යන මේය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතුයි. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද බුලියෙන් හා මලකඩින් ද බැඳුණු කස්ලෝතලියක් වේ ද, හිමියෝ එය පරිභෝග කරන්නාහු නම්, පිරිසුදු කරන්නාහු නම්, එය බුලි සහිත තත්ව නො බහන්නාහු නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසු කලෙක ඉතා පිරිසුදු වන්නේ ද? ඉතා ප්‍රභාසාර වන්නේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ දැනී ද, (හෙතෙමේ) ඒ දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කැමැත්ත උපදවන්නේ ය, වාග්‍ය කරන්නේ ය, වැර අරඹන්නේ ය හෙතෙම රාග රහිත වූයේ ද්වේෂ රහිත වූයේ මොහ රහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් නැත්තේ කිලුටු නො වූ සිත් ඇත්තේ කල්ලිය කරන්නේ ය යන මේය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය.

6. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් අභිභවන රහිත වූයේ ම 'මා තුළ අභිභවන නැතැ'යි තතු සේ නො දැනී ද, හෙතෙමේ ශුභ වූ අරමුණක් මෙනෙහි කරන්නේ ය. ඒ ශුභ වූ අරමුණ මෙනෙහි කිරීම නිසා රාගය (ඔහුගේ) සිත මැඩ ගෙන සිටියි. හෙතෙම රාග සහිත වූයේ ද්වේෂ සහිත වූයේ මොහ සහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ කිලුටු සිත් ඇති වූයේ කල්ලිය කරන්නේ ය යන මේය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද පිරිසිදු ප්‍රභාසාර කස්ලෝතලියක් වේ ද, එය හිමියෝ පරිභෝග නො කරන්නාහු නම්, පිරිසුදු නො කරන්නාහු නම්, එය බුලි සහිත තත්ව බහන්නාහු නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසු කලෙක කිලුටු වූයේත් මල බැඳුණේත් වේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ පුද්ගලයෙක් අභිභවන රහිත වූයේ ම 'මා තුළ අභිභවන නැතැ'යි තතු සේ නො දැනී ද, හෙතෙමේ ශුභ වූ අරමුණක් මෙනෙහි කරන්නේ ය. ඒ ශුභ වූ අරමුණ මෙනෙහි කිරීම නිසා රාගය සිත මැඩ ගෙන සිටියි. හෙතෙම රාග සහිත වූයේ ද්වේෂ සහිත වූයේ මෝහ සහිත වූයේ අභිභවන සහිත වූයේ කිලුටු සිත් ඇති වූයේ කල්ලිය කරන්නේ ය යන මේය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතුයි.

7. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් තෙම අභිභවන රහිත වූයේ ම 'මා තුළ අභිභවන නැතැ'යි තතු සේ දැනී ද, (හෙතෙමේ) ශුභනිමිත්ත මෙනෙහි නො කරන්නේ ය. ඒ ශුභනිමිත්ත මෙනෙහි නො කිරීමෙන් රාගය (ඔහුගේ) සිත නො මඟින්නේ ය. හෙතෙම රාග නැත්තේ ද්වේෂ නැත්තේ මොහ නැත්තේ අභිභවන නැත්තේ නො කිලිටු සිත් ඇත්තේ කල්ලිය කරන්නේ ය යන මේය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද පිරිසිදු වූ භාත්පසින් බබලන කස්ලෝතලියක් වේ ද, එය හිමියෝ පරිභෝග කරන්නාහු නම්, පිරිසුදු කරන්නාහු නම්, එය බුලි සහිත තත්ව නො බහන්නාහු නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසු කලෙක ඉතා පිරිසුදු වූයේත් භාත්පසින් බබලන්නේත් වේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය.

එවමෙව බො ආවුසො¹ යායං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො 'නජී මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ'නති යථාභූතං පජානාති, තස්සො තං පාටිකඛං: පුහතිමිත්තං ත මනසි කරිස්සාති, තස්ස පුහතිමිත්තස්ස අමනසිකාරා රාගො විත්තං නානුඤ්ඤාසෙස්සාති, සො අරාගො අද්දෙසො අමොගො අනඛණ්ණො අසඬකිලිට්ඨිවන්තො කාලං කරිස්සාති.

8. අයං බො ආවුසො මොග්ගලාන, හෙතු, අයං පච්චයො, යෙනි-මෙයං දඪින්නං පුග්ගලානං සාඛණ්ණානංයෙව සත්තං එකො භිත්තපුරිසො අකඛායති, එකො සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති. අයං පනාවුසො මොග්ගලාන හෙතු, අයං පච්චයො, යෙනිමෙයං දඪින්නං පුග්ගලානං අනඛණ්ණානංයෙව සත්තං එකො භිත්තපුරිසො අකඛායති, එකො සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති.

9. අඛණ්ණං අඛණ්ණනති ආවුසො වුවවති. කිස්ස නු බො එතං ආවුසො අභිවචනං යදිදං අඛණ්ණනති? පාපකානං බො එතං ආවුසො අකුසලානං ඉච්ඡාවචරානං අභිවචනං යදිදං අඛණ්ණනති.

10. ධානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජයා: ආපතතිඤ්ච වත² ආපනෙතො අස්සං, න චෙව මං භික්ඛු ජාතෙය්‍යා: ආපතතිං ආපනෙතාති. ධානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛුං භික්ඛු ජාතෙය්‍යා: ආපතතිං ආපනෙතාති; 'ජාතනති මං³ භික්ඛු ආපතතිං ආපනෙතා'ති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උග්ග-මෙතං අඛණ්ණං.

11. ධානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජයා: ආපතතිඤ්ච වත ආපනෙතො අස්සං, අනු-රතො මං භික්ඛු වොදෙය්‍යා, නො සඬ්ඝමජ්ජෙති. ධානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛුං භික්ඛු සඬ්ඝමජ්ජෙති වොදෙය්‍යා, නො අනුරතො, 'සඬ්ඝමජ්ජෙති මං භික්ඛු වොදෙනති, නො අනුරතො'ති. ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උග්ගමෙතං අඛණ්ණං.

12. ධානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජයා: ආපතතිඤ්ච වත ආපනෙතො අස්සං, සප්පි-පුග්ගලො මං වොදෙය්‍යා, නො අප්පට්ඨග්ගලොති. ධානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛුං අප්පට්ඨග්ගලො වොදෙය්‍යා, නො සප්පි-පුග්ගලො, 'අප්පට්ඨග්ගලො මං වොදෙති, නො සප්පට්ඨග්ගලො'ති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උග්ගමෙතං අඛණ්ණං.

1. පනාවුසො - සා.

2. වතාහං - කන්චි.

3. ත ව මං - මජ්ඣං, සා.

ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ පුද්ගලයෙක් අඛණ රහිත වූයේ ‘මා තුළ අඛණ නැතැ’යි තතු සේ දැනී ද, හෙතෙමේ ශූන්‍යමිත්‍ය මෙතෙහි නො කරන්නේ ය, ඒ ශූන්‍යමිත්‍ය මෙතෙහි නො කිරීමෙන් රාගය (ඔහුගේ) සිත නො මගින්නේ ය, හෙතෙම රාගය තැත්තේ ද්වේෂය තැත්තේ මොහය තැත්තේ අඛණ තැත්තේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ කපුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය.

8. ඇවැත්ති මූලත, යම් හෙයකින් අඛණ සහිත වූ ම මේ පුද්ගලයෙක් දෙදෙනා අතුරෙන් එකෙක් හිත පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ ද, එකෙක් ශ්‍රෙෂ්ඨ පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ ද, එයට හෙතුව මෙය යි. ප්‍රත්‍යය මෙය යි. අඛණ රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙහිත් එකෙක් හිත පුරුෂයා යි කියනු ලබන්නේත් එකෙක් ශ්‍රෙෂ්ඨ පුරුෂයා යි කියනු ලබන්නේත් මේ හෙතුවෙනි. මේ ප්‍රත්‍යයයෙනි.

9. ඇවැත්ති, ‘අඛණ ය, අඛණ ය’ යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, ‘අඛණ’ යන මෙය කුමකට නමක් ද? ඇවැත්ති, ‘අඛණ’ යන මෙය කාමවශයෙන් සිතෙහි හැසිරෙන පාපධර්මයන්ට නමෙකි.

10. ඇවැත්ති, මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. එනම් “යම් හෙයකින් මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට මෙබඳු ආශාවක් උපදින්නේ ය: “මම ඇවැතට එකානනයෙන් පැමිණියෙමි නමුත් ‘මෙතෙමේ ඇවැතට පැමිණියේ ය’ යි හිසුනු මා නො දන්නානු නම් මැනවැ” යි යනුයි. ඇවැත්ති, හිසුනු ඒ මහණ ඇවැතට පැමිණියේ ය යි දන්නානු ය” යන යමක් වේ නම් වේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. ‘හිසුනු (මෙතෙමේ) ඇවැතට පැමිණියේ ය’ යි මා දනිතැයි මෙසේ හෙතෙමේ කිපියේ නොසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් නො සතුටුවෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අඛණයි.

11. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට ‘මම එකානනයෙන් ඇවැතට පැමිණියෙමි නමුත් ‘හිසුනු මට රහසිගත ව වොදනා කරන්නානු නම්, සහමැද වොදනා නො කරන්නානු නම්, යෙහෙක්’ යන ආශාව උපදින්නේ ය” යන යම් මේ කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, හිසුනු ඒ මහණහට සහමැද වොදනා කරන්නානු ද, රහසිගත ව වොදනා නො කරන්නානු ද යන මේ කරුණ ද විද්‍යමාන වෙයි “හිසුනු මට සහමැද වොදනා කෙරෙත්. රහසිගත ව වොදනා නො කෙරෙත්” යි මෙසේ හෙතෙම කිපියේ වෙයි. අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, (මෙසේ) යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අඛණ යි.

12. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට “මම එකානනයෙන් ඇවැතට පැමිණියෙමි නමුත් සමාන පුද්ගලයෙක් මට වොදනා කෙරේ නම්, අසමාන පුද්ගලයෙක් වොදනා නො කෙරේ නම්, යෙහෙක යන ආශාව උපදින්නේ ය” යන යම් මේ කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, අසමාන පුද්ගලයෙක් ඒ මහණහට වොදනා කෙරේ ද, සමාන පුද්ගලයෙක් වොදනා නො කෙරේ ද යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. “අසමාන පුද්ගලයෙක් මට වොදනා කෙරෙයි. සමාන පුද්ගලයෙක් වොදනා නො කෙරේ ය” යි හෙතෙම කිපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි ලා යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් නො සතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අඛණ යි.

13. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: “අහො වත මමෙව සත්ථා පටිපුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යා, න අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යා”ති. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යා, න තං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යා. “අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති. න මං සත්ථා පටිපුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති”ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ව අප්පච්චයො උගගමෙනං අඛිනන්.

14. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: “අහො වත මමෙව භික්ඛු පුරකඛන්ධා පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං, න අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්ධා පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං”නති. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්ධා පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං, න තං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්ධා පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං. “අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්ධා පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං. න මං භික්ඛු පුරකඛන්ධා පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං”ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ව අප්පච්චයො උගගමෙනං අඛිනන්.

15. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: “අහො වත අහමෙව ලුහෙය්‍යා භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං, න අඤ්ඤං භික්ඛු ලුහෙය්‍යා භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං”නති. ධාතං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු ලුහෙය්‍යා භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං, න සො භික්ඛු ලුහෙය්‍යා භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං. “අඤ්ඤං භික්ඛු ලුහති භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං. නාතං ලභාමි භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං”නති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ව අප්පච්චයො උගගමෙනං අඛිනන්.

13. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුට “ශාසනයන් වහන්සේ මා ම පිළිවිස පිළිවිස හිසුන්ට දහම් දෙසන සේක් නම්, ශාසනයන් වහන්සේ අත් මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිසුන්ට දහම් නොදෙසන සේක් නම් යෙහෙක” යන ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, ශාසනයන් වහන්සේ අත් මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිසුන්ට ධර්ම දෙයනා කරන සේක් නම්, ශාසනයන් වහන්සේ ඒ මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිසුන්ට ධර්මදෙයනා නොකරණ සේක් නම්, “ශාසනයන් වහන්සේ අත් මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිසුන්ට ධර්ම දෙයනා කරන සේක. ශාසනයන් වහන්සේ මා පිළිවිස පිළිවිස හිසුන්ට ධර්ම දෙයනා නොකරන සේකැ”යි හෙතෙම කීපසේ අසනු වූයේ වෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, එයත් විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසනුයෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අභිහිත යි.

14. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුට “හිසුනු මා ම පෙරවු කොට පෙරවු කොට බත් පිණිස ගමට පිවිසෙත් නම්, හිසුනු අත් මහණකු පෙරවු කොට පෙරවු කොට පිඩු පිණිස ගමට නොපිවිසෙත් නම්, ඉතා මැනව්” යන ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, හිසුනු අත් මහණකු පෙරවු කොට පෙරවු කොට බත් පිණිස ගමට පිවිසෙත් නම්, හිසුනු ඒ මහණකු පෙරවු කොට පෙරවු කොට පිඩු පිණිස ගමට නොපිවිසෙත් නම්, “හිසුනු අත් මහණකු පෙරවු කොට පෙරවු කොට පිඩු පිණිස ගමට පිවිසෙත්නාහු ය. හිසුනු මා පෙරවු කොට පෙරවු කොට පිඩු පිණිස ගමට නොපිවිසෙත්නාහු ය”යි හෙතෙම කීපෙයි. නොසතුටු වෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, (එය) විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද යම් අසනුයෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අභිහිත යි.

15. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුට “බොජ්න්තලෙහි අත්‍යාසනය අත්‍යාදකය අත්‍යාසනය මම ම ලබන්නෙමි නම්, බොජ්න්තලෙහි අත්‍යාසනය අත්‍යාදකය අත්‍යාසනය අත් මහණෙක් නොලබන්නේ නම් මැනවැ” යි ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වන්නේ යි. ඇවැත්ති, බොජ්න්තලෙහි අත්‍යාසනය අත්‍යාදකය අත්‍යාසනය අත් මහණෙක් ලබන්නේ නම්, බොජ්න්තලෙහි අත්‍යාසනය අත්‍යාදකය අත් මහණ නොලබන්නේ නම් “බොජ්න්තලෙහි අත්‍යාසනය අත්‍යාදකය අත්‍යාසනය අත් මහණෙක් ලබයි. බොජ්න්තලෙහි අත්‍යාසනය අත්‍යාදකය අත්‍යාසනය මම නොලබමි” යි හෙතෙම කීපෙයි. අසනු වෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, එයත් විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් නොසතුටුයෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අභිහිත යි.

16. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති- යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵලං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍ය: ‘අහො වත අහමෙව භත්තභග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදෙය්‍යං. න අඤ්ඤා භික්ඛු භත්තභග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදෙය්‍යා’ති. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු භත්තභග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදෙය්‍ය, න සො භික්ඛු භත්තභග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදෙය්‍ය. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු භත්තභග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදෙය්‍ය. නාහං භත්තභග්ගෙ භුත්තාථී අනුමොදෙය්‍ය’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පඤ්ඤා. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

17. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති- යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵලං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍ය: ‘අහො වත අහමෙව ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යං. න අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යා’ති. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න සො භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය. නාහං ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පඤ්ඤා. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

18. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵලං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍ය: ‘අහො වත අහමෙව ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යං - පෙ - උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යං - පෙ - උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යා’ති. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න සො භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය. නාහං ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පඤ්ඤා. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

16. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'බොජ්ජන්තලෙහි මම ම වළඳ අවසන් කෙළෙමි, අනුමොදනා කරන්නෙමි නමි, අන් මහණෙක් බොජ්ජන්තලෙහි වළඳ අවසන් කෙළේ අනුමොදනා නොකරන්නේ නම් යෙහෙකැ'යි කැමැත්ත උපදනේ ය යන යම් මේ කාරණයක් වේ ද, එය විදුමාන වෙයි. අන් මහණෙක් බොජ්ජන්තලෙහි වළඳ අවසන් කෙළේ අනුමොදනා කරන්නේ ය, බොජ්ජන්තලෙහි ඒ මහණ වළඳ අවසන් කෙළේ අනුමොදනා නොකරන්නේ ය යන මේ කාරණය ද විදුමාන වෙයි, 'බොජ්ජන්තලෙහි අන් මහණෙක් වළඳ අවසන් කෙළේ අනුමොදනා කරන්නේ ය. බොජ්ජන්තලෙහි වැළඳීමෙන් පසු මම අනුමොදනා නොකරමි' යි හෙතෙම කීපෙයි, අසතුටු වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අභිගණයි.

17. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'ආරාමයට පැමිණි හික්කුන්ට මම ම ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නමි, ආරාමයට පැමිණි හික්කුන්ට අන් මහණෙක් ධර්මදෙශනා නොකරන්නේ නමි, ඉතා යෙහෙකැ'යි ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එ ද විදුමාන වෙයි. ඇවැත්ති, ආරාමයට පැමිණි හික්කුන්ට අන් මහණෙක් ධර්මදෙශනා කරන්නේ ය. ඒ මහණ තෙමේ ආරාමයට පැමිණි හික්කුන්ට ධර්මදෙශනා නොකරන්නේ ය යන මේ කාරණය ද ඇති වෙයි. 'ආරාමයට පැමිණි හික්කුන්ට අන් මහණෙක් ධර්මදෙශනා කරයි. ආරාමයට පැමිණි හික්කුන්ට මම ධර්මදෙශනා නොකරමි'යි මෙසේ හෙතෙම කීපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අභිගණයි.

18. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'ආරාමයට පැමිණි මේහෙණන්ට මම ම ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නමි ... උපාසිකාවන්ට ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නමි... උපාසිකාවන්ට ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නමි, ආරාමයට පැමිණි උපාසිකාවන්ට අන් හික්කුනමක් ධර්මදෙශනා නොකරන්නේ නමි ඉතා මැනවැ'යි ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විදුමාන වෙයි. ඇවැත්ති, ආරාමයට පැමිණි උපාසිකාවන්ට අන් හික්කුනමක් ධර්මදෙශනා කරන්නේ ය, ඒ හික්කු තෙමේ ආරාමයට පැමිණි උපාසිකාවන්ට ධර්මදෙශනා නොකරන්නේ ය, යන මේ කාරණය ද ඇති වෙයි. 'ආරාමයට පැමිණි උපාසිකාවන්ට වෙන හික්කුනමක් ධර්මදෙශනා කරයි. ආරාමයට පැමිණි උපාසිකාවන්ට මම ධර්මදෙශනා නොකරමි'යි මෙසේ හෙතෙම කීපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද ඒ දෙක ම අභිගණයි.

19. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුතො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: 'අහො වත මමෙව භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං,¹ මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං'නති. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න තං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං. 'අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙතති පුජෙතති, ත මං භික්ඛු සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙතති පුජෙතති'ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො, උභයමෙතං අඛණ්ණං.

20. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුතො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: 'අහො වත මමෙව භික්ඛුති යො-පෙ-උපාසිකා-පෙ-උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං'නති ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න තං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, 'අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙතති පුජෙතති, ත මං උපාසිකා² සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙතති පුජෙතති'ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො, උභයමෙතං අඛණ්ණං.

21. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුතො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: 'අහො වත අතමෙව ලාභී අස්සං³ පණීතානං විවරානං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විවරානං'නති. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ඣති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විවරානං, න සො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විවරානං. 'අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී³ පණීතානං විවරානං, තාහං ලාභී පණීතානං විවරානං'නති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො, උභයමෙතං අඛණ්ණං.

1. ගරුකරෙය්‍යං, මජ්ඣ. 2. උපාසිකාසො, ස්‍යා. 3. ලාභී අස්ස, කප්ථවි.

19. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'හිඤ්ඤ මට ම සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගරු කරන්නාහු නම්, බ්‍රහ්මත් කරන්නාහු නම්, පුජා කරන්නාහු නම්, ඉතා මැනවි. හිඤ්ඤ අත් හිඤ්ඤ නම්කට සත්කාර නොකරන්නාහු නම්, ගරු නොකරන්නාහු නම්, බ්‍රහ්මත් නොකරන්නාහු නම්, පුජා නොකරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ'යි යම් හෙයකින් මෙබඳු ආශාවක් උපදී නම් මේ කාරණය පිදුමාන වේ. ඇවැත්ති, හිඤ්ඤ යම් හෙයකින් අත් හිඤ්ඤ නම්කට සත්කාර කරන්නාහුය ගරු කරන්නාහු ය, බ්‍රහ්මත් කරන්නාහු ය, පුජා කරන්නාහු ය, හිඤ්ඤ ඒ හිඤ්ඤ නම්කට සත්කාර නොකරන්නාහු, ගරු නොකරන්නාහු ය, බ්‍රහ්මත් නොකරන්නාහු ය, පුජා නොකරන්නාහු ය, යන මේ කරුණ ඇති වෙයි යන මේ කාරණයෙක්ද පිදුමාන වෙයි. 'හිඤ්ඤ අත් හිඤ්ඤ නම්කට සත්කාර කරත්. ගරු කරත්. බ්‍රහ්මත් කරත්. පුද කරත්. හිඤ්ඤ මට සත්කාර නොකරත්. ගරු නොකරත්. බ්‍රහ්මත් නොකරත්. පුද නොකරත්' ය'යි හෙතෙමේ කිපිණේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිභවණ යි.

20. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් හිඤ්ඤනම්කට 'හිඤ්ඤේහු... උපාසකයෝ... උපාසිකාවෝ මට ම සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගරු කරන්නාහු නම්, බ්‍රහ්මත් කරන්නාහු නම්, පුද කරන්නාහු නම්, උපාසිකාවෝ අත් හිඤ්ඤනම්කට සත්කාර නොකරන්නාහු නම්, ගරු නොකරන්නාහු නම්, බ්‍රහ්මත් නොකරන්නාහු නම්, පුද නොකරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ'යි යම් හෙයකින් මෙබඳු ආශාවක් උපදී නම් මේ කාරණය පිදුමාන වේ. ඇවැත්ති, උපාසිකාවෝ යම්හෙයකින් අත් මහණකුට සත්කාර කරන්නාහු ය, ගරු කරන්නාහු ය, බ්‍රහ්මත් කරන්නාහු ය, පුද කරන්නාහු ය, උපාසිකාවෝ ඒ හිඤ්ඤනම්කට සත්කාර නොකරන්නාහු ය, ගරු නොකරන්නාහු ය, බ්‍රහ්මත් නොකරන්නාහු ය, පුද නොකරන්නාහු ය, යන මේ කරුණ වෙයි. 'උපාසිකාවෝ අත් හිඤ්ඤ නම්කට සත්කාර කෙරෙත්. ගරු කෙරෙත්. බ්‍රහ්මත් කෙරෙත්. පුද කෙරෙත්. උපාසිකාවෝ මට සත්කාර නොකෙරෙත්. ගරු නොකෙරෙත්. බ්‍රහ්මත් නොකෙරෙත්. පුද නොකෙරෙත්' යි හෙතෙමේ කිපිණේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිභවණ යි.

21. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් හිඤ්ඤනම්කට 'මම ම අග්‍රාසිච්චුරු ලබන්නෙමි නම්, අත් මහණෙක් අග්‍රාසිච්චුරු නොලබන්නේ නම්, ඉතා මැනවැ'යි යම් හෙයකින් මෙබඳු ආශාවක් උපදී නම්, මේ කාරණය පිදුමාන වේ. ඇවැත්ති, අත් හිඤ්ඤනම්කේ අග්‍රාසිච්චුරු ලබන්නෙක් වන්නේය ය, ඒ හිඤ්ඤ නම් අග්‍රාසිච්චුරු නොලබන්නේ වන්නේ ය යන මේ කාරණය පිදුමාන වේ. 'අතින් හිඤ්ඤ නම්කේ අග්‍රාසිච්චුරු ලබයි. මම අග්‍රාසිච්චුරු නොලබමි'යි හෙතෙමේ කිපිණේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිභවණ යි.

22. ධාතං ඛො පනෙනං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍යා: 'අහො වත අහමේව ලාභී අස්සං පණීතානං පිණ්ඩපාදානං-පෙ-පණීතානං සෙනාසනානං-පෙ-පණීතානං හිලානපච්චය-හෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං හිලාන-පච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරාන'නති. ධාතං ඛො පනෙනං ආට්ඨසො විජ්ජති යං අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං හිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, න සො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං හිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරානං. 'අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං හිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරානං, තානං ලාභී අස්සං පණීතානං හිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරාන'නති ඉති සො කුපිතො හොති අපාතිතො. ඡයං චේව ඛො ආට්ඨසො කොපො ඡයං ච අපච්චයො, උභයමේතං අඛණ්ණං.

23. ඉමෙසං ඡයං එතං ආට්ඨසො පාපකානං අකුසලානං ඉච්ඡාවචරානං අච්චවතං යදිදං අඛණ්ණනති.

24. යස්ස කස්සචි ආට්ඨසො භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡා වචරා අපාතිතා දිස්සන්ති චේව සුයන්ති ව, කිඤ්චාපි සො හොති ආරඤ්ඤකො පනතසෙනාසනො, පිණ්ඩපාතිකො සපදනචාරී, පංසුකුලිකො ලුබ්චීවර-බරො, අථ ඛො තං සමුගම්චාරී තෙව සකකරොනති, න ගරුකරොනති, න මානෙතති, න පුජෙතති. තං කිස්ස හෙතු? තෙ හි තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා අපාතිතා දිස්සන්ති චේව සුයන්ති ව. සෙය්‍යථාපි ආට්ඨසො කංසරාති ආහතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා පරිසුඛා පරියොදානා, තමේතං සාමිකා අභිකුණ්ථං වා කුසකුරකුණ්ථං වා මිනුස්සකුණ්ථං වා රච්චිකං අඤ්ඤාදිස්සා කංසපාතිතා පටිකුජ්ඣිකා අනාරාපණං පටිපජ්ජෙය්‍යං, තමේතං ජනො දිස්සා එවං වජෙය්‍යා: අමොකිමේවිදං හරීයති¹ ජඤ්ඤාජඤ්ඤං² වියාති. තමේතං උච්චිතිකා අචාපුරිතිකා ඔලොකෙය්‍යා. තස්ස සහදස්සතෙන අමනාපතා ව සණ්ඨිතෙය්‍යා. පටිකකුලානා³ ව සණ්ඨිතෙය්‍යා. ජිගුච්ඡිතා⁴ ව සණ්ඨිතෙය්‍යා. ජිසව්ඡිතානම්පි න හොතකුකම්පතා අස්ස, පහෙවි සුභිතානං. එවමේව ඛො ආට්ඨසො යස්ස කස්සචි භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා අපාතිතා දිස්සන්ති චේව සුයන්ති ව, කිඤ්චාපි සො හොති ආරඤ්ඤකො පනත-සෙනාසනො, පිණ්ඩපාතිකො සපදනචාරී,⁵ පංසුකුලිකො ලුබ්චීවරබරො, අථ ඛො තං සමුගම්චාරී තෙව⁶ සකකරොනති, න ගරුකරොනති, න මානෙතති, න පුජෙතති. තං කිස්ස හෙතු? තෙ හි තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකු-සලා ඉච්ඡාවචරා අපාතිතා දිස්සන්ති චේව සුයන්ති ව.

1. හරීයති, යහ. 2. ජඤ්ඤා, ජඤ්ඤං, යහ.

3. පාටිකුලානා, යහ. මජ්ඣ. පටිකුලානා PTS. 4. ජෙගුච්ඡිතා, PTS.

5. සාපදනචාරී, කප්ඵ. 6. න චේව, මජ්ඣ.

22. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂුනමකට 'මම ම ප්‍රණීත පිණ්ඩපාන...මහැඬි සෙනසුන්... ප්‍රණීත හිලන්පස බෙහෙසන්පිරිකර ලබන්නෙමි නම්, අත් මහණෙක් ප්‍රණීත හිලන්පස බෙහෙසන්පිරිකර නොබලන්නේ නම්, ඉතා මැතැවැ'යි මේබඳු ආශාව උපදි නම් මේ කාරණය ද විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, වෙන භික්ෂු නමක් ප්‍රණීත හිලන්පස බෙහෙසන් පිරිකර ලබන්නේ නම්, ඒ භික්ෂු නම... ප්‍රණීත හිලන්පස බෙහෙසන් පිරිකර නොලබන්නේ නම්, මේ කාරණය ද විද්‍යමාන වෙයි. 'වෙන භික්ෂු නමක් ප්‍රණීත හිලන්පස බෙහෙසන් පිරිකර ලබන්නේ ය. මම ප්‍රණීත හිලන්පස බෙහෙසන් පිරිකර නොලබමි'යි කියා මෙසේ හෙතෙමේ කිපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයකුන් වේ ද, නොසතුටෙකුන් වේ ද, මේ දෙක ම අඩනණ යි.

23. ඇවැත්ති, අඩනණ යනු ඉව්ජා (කාම) වසයෙන් පවත්නා වූ මේ ලාමක අකුශලයෙන්ව නෙමිකි.

24. ඇවැත්ති, යම්කිසි භික්ෂු නමකගේ කාමවසයෙන් පවත්නා වූ මේ ලාමක අකුශලයෝ අප්‍රගීණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, හෙතෙමේ ආරණ්‍යක වූයේ ප්‍රාන්තශයනාසන ඇසුරු කරන්නේ පිණ්ඩපානික වූයේ ගෙපිළිවෙලින් පිටු සිඟා හැසිරෙන්නේ උංසුකුලික වූයේ රථ සිවුරු දරන්නේ නමුදු සමුම්සරහු ඔහුව සත්කාර නොකරත්. ගරු නොකරත්. බ්‍රහ්මන් නොකරත්. පුද නොකරත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ ආයුෂෙකුන්ගේ ඉව්ජාවසයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ ඒ අකුශලයෝ ප්‍රගීණ නොවූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, එහෙයිනි. ඇවැත්ති, සල්පිලින් හෝ කබුරුකුලයෙන් හෝ ගෙනෙන ලද පිරිසිදු වූ ගාන්ටසින් බබලන්නා වූ කස් තලියක් වේ ද, හිමියෝ ඒ රත්තලියෙහි තසිකුණක් හෝ බලුකුණක් හෝ මිනිකුණක් හෝ බහා අත් කස්තලියකින් වසා සල්පිල් අතර වීරියට ගෙන යන්නාහු ද, ඒ තලිය ජනයා දක "පින්වත්ති, ඉතා මනවඩන්තක් මෙන් මේ කුමක් ගෙනයනු ලැබේ ද?"යි මෙසේ කියන්නේ ය. තැනිට ඒ තලිය වසුන් ගැර බලන්නේ ය. ඒ කුණප දැකීම සමගම ඒ ජනයාට අමනාපබව ද තැනි සිටුනේ ය. පිළිකුල්බව ද තැනි සිටුනේ ය. ප්‍රභූජසාව ද තැනි සිටුනේ ය. කුසගිනි ඇත්තවුන්ව ද කනු කැමැත්ත නොවන්නේ ය. තාජන වුවත්ව කියනු ම කවරේ ද? ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම්කිසි මහණකුගේ ඉව්ජාවසයෙන් පවත්නා වූ මේ ලාමක අකුශලයෝ ප්‍රගීණ නොවූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, ඒ මහණ ආරණ්‍යක වූයේ ප්‍රාන්තශයනාසන ඇසුරු කරන්නේ පිණ්ඩපානික වූයේ ගෙපිළිවෙලින් පිටු සිඟා හැසිරෙන්නේ උංසුකුලික වූයේ රථ සිවුරු දරන්නේ නමුදු සමුම්සරහු ඔහුව සත්කාර නොකෙරෙත්. ගරු නොකෙරෙත්. බ්‍රහ්මන් නොකෙරෙත්. පුද නොකෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ ආයුෂෙකුන්ගේ ඉව්ජාවසයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ ඒ අකුශලයෝ අප්‍රගීණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, එහෙයිනි.

25. යස්ස කස්ස පි ආවුසො භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකාඅකුසලා ඉච්ඡ වචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙව සුයන්ති ව, කිඤ්චාපි සො හොති ගාමිනන- විහාරී තෙමනනතිකො ගහපතිව්වරධරො, අථ ඛො නං සබ්බසම්මාදි සකක- රොනති. ගරුකරොනති. මානෙතති. සුජෙතති. තං කිස්ස හෙතු ? තෙති තස්ස ආයසමිතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙව සුයන්ති ව. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කංසපාති ආහතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා පරි- සුඛා පරිගෙයදතා, තමෙතං සාමිකා සාලිතං ඔදනං විවිතකාලකං¹ අනෙක- සුපං අනෙකබ්‍යඤ්ඤං රවිසිච්ඡා අඤ්ඤාස්සා කංසපාතියා පටිකුජ්ඣිච්ඡා අනනරාපණං පටිපජ්ජෙය්‍යං, තමෙතං ජනො දිස්සා එවං වදෙය්‍යා අමොසා කිමෙවිදං හරියති ජඤ්ඤජඤ්ඤං විශාති. තමෙතං උච්චිතිතා අවාපුරිතා ඕලොකෙය්‍යා. තස්ස සහදස්සනෙන මනාපතා ව සණ්ඨගෙය්‍යා. අපාකකුපි- ලතා² ව සණ්ඨගෙය්‍යා. අජෙගුච්ඡතා³ ව සණ්ඨගෙය්‍යා. සුභිතානම්පි හොගතු- කම්මතා අස්ස, පගෙව ජිඤ්චිතානං. එවමෙව ඛො ආවුසො යස්ස කස්ස පි භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙව සුයන්ති ව, කිඤ්චාපි සො හොති ගාමිනනවිහාරී තෙමනනතිකො ගහපති- ව්වරධරො, අථ ඛො නං සබ්බසම්මාදි සකකරොනති. ගරුකරොනති. මානෙතති. සුජෙතති. තං කිස්ස හෙතු ? තෙ හි තස්ස ආයසමිතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙව සුයන්ති වාති.

26. එවං වුත්තො ආයසමා මහාමොගගල්ලානො ආයසමනං සාපි- සුත්තං එතදවොච: “උපමා මං ආවුසො සාරිපුත්ත පටිනාති”ති. “පටිගාතු තං ආවුසො මොක්ඛල්ලානා”ති.

එකමිදනං ආවුසො සමයං රජගහෙ විහරාමි ගිජිබ්බජෙ. අථ බමාහං ආවුසො පුබ්බන්තසමයං⁴ නිවාසෙත්වා පත්තව්වරමාදය රාජගහං පිණ්ඩාය පාවිසිං. තෙන ඛො පත සමයෙන සාමිනියානකාරපුත්තො⁵ රථස්ස තෙමිං තච්ඡති.⁶ තමෙතං පණ්ණසුත්තො ආජිවසකා⁷ පුරාණයානකාර- පුත්තො පච්චුපට්ඨිතො හොති. අථ ඛො ආවුසො පණ්ණසුත්තස්ස ආජිවකස්ස පුරාණයානකාරපුත්තස්ස එවං වෙතසො පරිවිතනෙකා උද්ආදි: අහො වතායං සාමිනියානකාරපුත්තො ඉමස්සා තෙමියා ඉමඤ්ච වඩකං ඉමඤ්ච ජිමහං ඉමඤ්ච දෙසං තච්ඡෙය්‍යා, එවායං තෙමි අපගත- වඩකා අපගතජිමහා අපගතදෙසා සුඛාස්ස⁸ සාරෙ පතිට්ඨිතාති. යථා යථා ඛො ආවුසො පණ්ණසුත්තස්ස ආජිවකස්ස පුරාණයානකාර- පුත්තස්ස වෙතසො පරිවිතකත්තං⁹ හොති, තථා තථා සාමිනියානකාර- පුත්තො තස්සා තෙමියා තඤ්ච වඩකං තඤ්ච ජිමහං තඤ්ච දෙසං තච්ඡති.

1. විවිතකාලකා, කථෙවි.

2. අපවාටිකුලානා, මජ්ඣ.,

3. අජෙගුච්ඡතා, PTS

4. පුබ්බන්තසමයං, මජ්ඣ. සූ. 1.

5. සමිනියානකාරපුත්තො, මජ්ඣ. සූ. 1.

6. තච්ඡති, සූ. 1.

7. ආජිවසො, මජ්ඣ. සූ. 1.

8. සුඛා අස්ස, මජ්ඣ. සූ. 1.

9. පරිවිතකො, මජ්ඣ. සූ. 1.

25. ඇවැත්ති, යම්කිසි මහණකුගේ ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ මේ අකුශලයෝ ප්‍රභිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසත්‍ය ලැබෙත් ද, හෙතෙම කිසිසේත් ග්‍රාමාන්තශයනාසනයෙහි වාසය කරන්නේ නිමැනුම්බත් පිළිගන්නේ නැතැම් සිවුරු දරන්නේ නමුදු ඔහුට සමුගම්-වාරිහු සත්කාර කරත්. ගරු කරත්. බුහුමන් කරත්. පුද කරත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ ආයුෂමත්තයෙන් ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ ඒ අකුශලයෝ ප්‍රභිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසත්‍ය ලැබෙත් ද, එහෙයිනි. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිළින් හෝ කබුරුකුලයෙන් හෝ හෙතෙත ලද පිරිසුදු වූ භාත්පසින් බබළන්නා වූ කස්තලියක් යම් සේ වේ ද, හිමියෝ ඒ මේ කස්තලියට කළ ඇට ඉවත් කළ ඇල්සාලේ බඩ තොයෙක් ව්‍යඤ්ඤායෙන් නොසෙක් සුපයන් සහිත කොට බඩා අත් කස්තලියකින් වසා සල්පිල් අතර විසිට ගෙන යන්නාහු ය. ජනයා ඒ තලිය දක ‘පිත්චන්ති, ඉතා මහ වඩන්නක් ලෙස මේ කුමක් ගෙන යනු ලැබේ ද? යි කියන්නේ ය. නැතිව ඒ තලිය වසුන් හැර බලන්නේ ය. ඒ දක්ම හා සමග ම ඔහුට මනාපබව නැති සිටුනේ ය. තොපිළිකුල් බව ද නැති සිටුනේ ය. ජ්‍යෙෂ්ඨාරහිත බව ද නැති සිටුනේ ය. තාප්තියට පත් වුවන්ට ද කනු කැමැතිබව ඇති වෙයි. බබසා ඇත්ත-වුන් ගැන කියනු ම කවරේ ද? ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම්කිසි භික්ෂු-නම්කන් ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලමු වූ මේ අකුශලයෝ ප්‍රභිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසත්‍ය ලැබෙත් ද, හෙතෙම ග්‍රාමාන්තශයනාසනයෙහි වාසය කරන්නේ නිමැනුම්බත් පිළිගන්නේ නැතැම් සිවුරු දරන්නේ නමුදු ඔහුට සමුගම්වාරිහු සත්කාර කෙරෙත්. ගරු කෙරෙත්. බුහුමන් කෙරෙත්. පුද කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඔහුගේ ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලාමක අකුශලයෝ ප්‍රභිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසත්‍ය ලැබෙත් ද, එහෙයිනි.

26. මෙසේ කිකල්හි ආයුෂමත් මහමුගලන් සංවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසංවිරයන් වහන්සේට ‘ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, උපමා වක් මට වැටහේ ය’ යි වදාළ සේක. “ඇවැත්ති, මූගලන, එය ඔබ වහන්සේට වැටහේවා.”

ඇවැත්ති, එක් කලෙක මම ගිවිසුප්තව වූ රජගහ නුවර වාසය කරමි. ඇවැත්ති, ඉක්බිති මම පෙරවරු කාලයෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු හෙත රජගහ නුවරට පිටු පිණිය පිවිසියෙමි. එසමයෙහි සාමිති නම් රියකරුපුත් තෙමේ රථයකට නිම්වලල්ලක් සසිසි. ඒ ඔහු වෙත පැරණි රියකරු පුත් වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර නම් ආජීවක තෙම එළඹා සිටියේ වෙයි. ඇවැත්ති, ඉක්බිති, පැරණි රියකරු පුත් වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර ආජීවකයාට මේබදු අදහසක් ඇති වී ය. ‘මේ සාමිති රියකරුපුත් තෙමේ මේ නිම්වලල්ලෙහි මේ පසින් වූ ඇදය ද මේ හැම අයින් වූ ඇදය ද මේ එලගැට ඇදය ද සසින්තේ නම් මැනැව්. මෙසේ මේ නිම්වලල්ල පහ වූ නැමම ඇති ව, පහ වූ ඇද ඇති ව, පහ වූ දෙය් ඇති ව පිරිසිදු ව අරවුචෙහි පිහිටියේ වන්නේ ය’ කියායි. ඇවැත්ති, පුරුණයානකාරපුත්‍ර වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර ආජීවකයාට යම් යම් පරිද්දකින් අදහස් වෙයි ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් සාමිති යානකාරපුත්‍ර තෙම ඒ නිම්වලල්ලේ ඒ නැමම ද ඒ ඇදය ද ඒ දෙයෙක ද සසිසි.

අථ ඛො ආවුසො පණ්ඩුපුතො ආජීවකො පුරාණයානකාරපුතො අත්තමනො අත්තමනවාචං නිව්ජාරෙසි: ‘හදයං හදයං මඤ්ඤෙ අඤ්ඤය තච්ඡති’ති. එවමෙව ඛො ආවුසොයෙ තෙ පුග්ගලා අසාසකා ජීවිකානා න සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සඤ්ඤා මායාවිනො කෙටුම්මිනො,¹ උද්ධතා උත්තලා චපලා මුඛරා විකිණ්ණවාචා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තථාරා භොජනෙ අමත්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනුසුත්තා සාමඤ්ඤෙ අනපෙක්ඛවිනො:² සික්ඛාය න තිබ්බගාරවා බාහුලිකා සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බභිගමා පටි-
චෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා කුසිතා භිත්තිරියා මුට්ඨස්සති අසමපජානා අසමාහිතා විබ්භතතිවතා දුප්පඤ්ඤා ඵලමුගා, තෙසං ආයස්මා සාරිපුතො ඉමිනා ඛමමපරියායෙන හදයං මඤ්ඤෙ අඤ්ඤය තච්ඡති.

27. යෙ පන තෙ කුලපුතා සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා අසඤ්ඤා අමායාවිනො අකෙටුම්මිනො අනුද්ධතා අනුත්තලා අචපලා අමුඛරා අවිකිණ්ණවාචා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තථාරා භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනුසුත්තා සාමඤ්ඤෙ අනපෙක්ඛවිනො සික්ඛාය තිබ්බගාරවා න බාහුලිකා න සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පටිචෙකෙ පුබ්බභිගමා ආරද්ධ-
විරියා පභිත්තා උපට්ඨිතස්සති සමපජානා සමාහිතා ඵකග්ගවිතා පඤ්ඤා-
වනො අනෙලමුගා, තෙ ආයස්මො සාරිපුත්තස්ස ඉමං ඛමමපරියායං සුචා පිචනති මඤ්ඤෙ සසනති මඤ්ඤෙ වචසා මනසා ව. සාධු චත භො සමුගම්මාරි අකුසලා වුට්ඨාපෙතිා කුසලෙ පට්ඨාපෙතිති.

28. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉතී වා පුරිසො වා දහරො යුචා මණ්ඩනක-
ජාතිකො සීසං තතානො උප්පලමාලං වා වස්සිකමාලං වා අතිමුත්තකමාලං
වා ලභිණි උගොති හත්ථිති පටිග්ගහෙති උත්තමධෙහි සිරස්මි-
පට්ඨාපෙය්‍ය-

1. කෙටුම්මිනො, මජ්ඣං.

2. පුනපෙක්ඛනො, PTS.

ඇවැත්ති, එකල පුරුණයානකාරපුත්‍ර වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර ආච්චික තෙම සතුටට පත් වූයේ 'තම හිතීන් (මාණේ) හිත දැනගෙන මෙන් සසින්තේ ය' සි සතුටු වූයේ සතොස්සව පහල කෙළේ ය. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම ඉඬාවක් නැත්තා වූ ඉඬාවෙන් නො ව ජීවිතාව පිණිස හිතියෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියා වූ කෙරුවික වූ මායාසතිත වූ පුත්‍රණු කළ කෙරුවික-කම් ඇති නොසන්ත්‍රත් හිස්මාන නළ ඇති වපල වූ දෙබමළ වූ සංයත නොවූ වචන ඇති ඉදුරන්හි නො වැසූ දොර ඇති හොජනගෙහි පමණ නො දත්තා වූ තිදි වැරීමෙහි නො යෙදුණු, මහණකම්හි බලාපොරොත්තු නැති ශික්ෂාවන්හි දැඩි ගෞරව නැති පිරිකර ආදිය බහුල කොට ඇති සස්ත ලිහිල් කොට ගත් තීවරණයෙහි පෙරදැරි වූ උතුම් විවේකයෙහි හළ වැර ඇත්තා වූ කුසිත වූ වැර තැත්තා වූ මුලා වූ සිහි ඇත්තා වූ, මනා නුවණ තැත්තා වූ එකඟ නොවූ සිත් ඇත්තා වූ ඒ ඒ අරමුණු කර දිවූ සිත් ඇත්තා වූ නුවණ තැත්තා වූ කෙලතොළු වූ යම් ඒ පුද්ගල කෙනෙක් වෙත් ද, ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රසංවිරයත් වහන්සේ මේ බමීමාතියෙන් ඔවුන්ගේ සිත දැන සසින්තාක් මෙනි.

27. ඉඬාවෙන් හිතියෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු කෙරුවික නො වූ මායා රහිත වූ පුත්‍රණු වූ කෙරුවික කම් නැති සන්ත්‍රත් වූ හිස්මානනළ තැති වපල නො වූ දෙබමළ නො වූ සංයත වූ වචන ඇති ඉදුරයන්හි වැසූ දොර ඇති හොජනගෙහි පමණ දත් තිදි වැරීමෙහි යෙදුණු මහණකම්හි බලාපොරොත්තු ඇති ශික්ෂාවන්හි දැඩි ගෞරව ඇති විවරදිප්‍රත්‍යය බහුල කොට නො ගත්තා වූ සස්ත ලිහිල් කොට නො ගත්තා වූ තීවරණයෙහි බහා තැවූ වියවුර ඇති උතුම් විවේකයෙහි පුජිතම වූ ඇරඹු වැර ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති එළඹ සිටි සිහි ඇති සමාධි සහගත වූ එකඟ සිත් ඇති ප්‍රඥාවන් වූ කෙලතොළු නො වූ යම් ඒ කුලපුත්‍ර කෙනෙක් වෙත් ද, ඔවුන් ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර-යන්ගේ මේ බමීමාතිය අසා වචනයෙහුත් හිතියුත් බොහිසි හගිම්. කතිසි හගිම්. පිත්චත, ඉතා මෑතව: සබ්බසරුත් අකුශලයෙන් නඟා කුශලයෙහි පිහිටුව සි.

28. ඇවැත්ති, යම් සේ සැරසෙන සුළු තරුණ වූ යොවුන්වියෙහි සිටි ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ හිස පවත් ස්නානය කෙළේ උපුල්මල්දමක් හෝ දසමත්මල්දමක් හෝ යොහොබුමල්දමක් හෝ ලෑබ දැතින් පිළිගෙන උතුමග හිසෙහි පාලද ගනී ද-

එවිමේව ඛො ආවුසො යෙ තෙ කුලපුත්තා සඤ්ඤා අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජිතා, අසඤ්ඤා අමායාපිනො අනෙවුභිනො අනුඤ්ඤා අනුත්තලා අවපලා අමුඛරා අපිකිණ්ණවාචා ඉන්ද්‍රියයස්ස ගුණතථාරා තොජ්ඣෙ මත්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනුසුත්තා සාමඤ්ඤා අපෙක්ඛවිනො සිත්තාය තිබ්බගාරවා න ඛාහුලිකා න සාඨලිකා ඔක්කමිනෙ නික්ඛිත්තධුරු පටිවෙකෙ පුබ්බභික්ඛා ආරඤ්චරියා පභිත්තතා උපට්ඨිත්තස්ස සමපජානා සමාහිතා එකභාවිත්තා පඤ්ඤාවන්තො අනෙලමුගා, තෙ අයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස ඉමං ඛම්මපරියායං සුත්තං පිට්ඨන්ති මඤ්ඤා සසන්ති මඤ්ඤා චචසා චෙව මනසා ච. සාධු චත තො සමුගම්චාරී අකුසලා වුට්ඨාපෙනා කුසලෙ පටිට්ඨාපෙතිති.

ඉති හ තෙ උගො මහානාගා අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස සුගාහිතං සමනුමොදිංසුති.

අනඛණ්ණසුත්තං පඤ්ඤමං.

1. 1. 6

ආකඛේඛයාසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගගවා සාවජජියං විහරති ජෙනවුනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ගගවා හික්ඛු ආමන්තෙහි හික්ඛවොති. හදනොති තෙ හික්ඛු ගගවතො පට්ටිකොසාදං. ගගවා එතදවොච:

සමපන්නසීලා හික්ඛවෙ විහරථ සමපන්නපාතිමොක්ඛා. පාතිමොක්ඛා-සංචරසංවුතා විහරථ ආචාරගොචරසමපන්නා. අඤ්ඤානෙතස්ස චජෙජස්ස ගගදස්සාචී සමාදය සික්ඛථ සික්ඛාපදෙස්ස.

2. ආකඛේඛයා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු 'සමුගම්චාරිතං පියො වස්සං මනාපො ගරු ගාවතියො වා'ති සීලෙසංවස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣන්තං වෙතොසමථමනුසුත්තො අතිරුකතරක්ඛානො විපස්සනාය සමන්නාගතො බුගෙතො සුඤ්ඤාගාරාතං. (1)

ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ කුලපුත්‍ර කෙනෙක් සුඛාවෙන් කිසියෙකුත් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු කෙරෙහි කතා වුවාහු අසා වුවාහු මායා රහිත වුවාහු පුරුදු නො කළ කෙරෙහි කතාම ඇත්තාහු සත්ත්‍රත් වුවාහු හිස් මානනල නැත්තාහු වපල නො වුවාහු දෙබමල නො වුවාහු සංසත වූ වචන ඇත්තාහු ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දෙර ඇත්තාහු ගෝඡනයෙහි පමණ දත්තාහු නිදි වැරීමෙහි යෙදුණාහු පැවිද්දෙහි බලාපොරොත්තු ඇත්තාහු ශික්ෂාවන්හි දැඩි ගෞරව ඇත්තාහු විවරදිප්‍රත්‍යය බහුල කොට නො ගත්තාහු සස්ත ලිතිල් කොට නො ගත්තාහු නිවරණ පෙරදැරි කොට නැත්තාහු උතුම් විවේකයෙහි උත්සාහ ඇත්තාහු පටන් ගත් වියඳි ඇත්තාහු තිවත් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇත්තාහු එළඹිසිටි සිහි ඇත්තාහු මනා නුවණ ඇත්තාහු සමාහිත වුවාහු එකඟසිත් ඇත්තාහු නුවණැත්තාහු කෙළතොලු නො වුවාහු වෙන් ද, ඔවුන් ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රයත්මේ මේ බමි දෙයනාව අසා වචනයෙහුත් සිතිහුත් බොහිසි හගිමි. කතිසි හගිමි. පිත්චතුත් වහන්ස, ඉතා මැනවි: සමුම්භරුත් අකුලයෙන් තභා කුලයෙහි පිහිටුවන සේක.

මෙසේ මේ මහානාගයෝ (කෙලෙස් තැති උත්තමයෝ) දෙදෙන ඔවුනොවුන්ගේ පුබුසි සතුටින් අනුමෝදන් වූහ.

අනුමාණසුත්‍රය පස්වැනසි.

1. 1. 6

ආකූලකයා සුත්‍රය

1. මුදු පිසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවන නම් අන්තර්විසිවුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි”යි හිඤ්ඤාත් අමතා වදාළ සේක. ඒ හිඤ්ඤා “වහන්සැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පිරිපුත් සිල් ඇත්තාහු ප්‍රාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සුක්ක ව පුසවු. ප්‍රාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සංවෘත වුවාහු ආචාරයෙන් හා ගොචරයෙන් සමාභා ව වසවු. ස්වරාමාහු වූ වරදෙහි හය දක්නාසුළු ව මොනොවට ගෙන ශික්ෂාපදයන්හි ගික්මෙවු.

2. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “සමුම්භරුත්ට ප්‍රිය වූවෙක්, මන වඩන්නෙක්, ගරු කළ යුත්තෙක්, සමාචාරිකයෙක් වන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, සීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ ස්වකීය විත්තමමටයෙහි එක්වත් යෙදුනේ බැහැර නො කළ හෝ නො නැසූ ධ්‍යාන ඇත්තේ විදුහිතාවෙන් යුක්ත වූයේ ගුණාගාරයත් වඩන්නෙක් (ගුණාගාරයත්ට පිවිස ගමට විදුහිතා භාවනා කරන්නෙක්) වන්නේ ය.

3. ආකඛෙධයා ථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ලාභී අස්සං විවරපිණ්ඩපාතං සෙනායකභිලාභපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරාන”නති, සිලෙඤ්ඤවස්ස පරිපුරකාරී අර්ක්ඛිතං වෙතොසමපමනුසුතො අතිරාකතර්ක්ඛානො විපස්සනාය සමන්තාගභො බුද්ධොතා සුඤ්ඤාරානං. (2)

4. ආකඛෙධයා ථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙසාහං විවරපිණ්ඩපාතං සෙනායකභිලාභපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරං පරිභුඤ්ජාමි, තෙසං තෙ කාරා මහපථො අස්ස මහාතිසංසා”ති, සිලෙඤ්ඤවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බුද්ධොතා සුඤ්ඤාරානං. (3)

5. ආකඛෙධයා ථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙ මෙ ඤාතිසාලොභිතා පෙතා කාලකතා පසන්නවිතතා අනුස්සරන්ති, තෙසං තං මහපථො අස්ස මහාතිසංසනති,” සිලෙඤ්ඤවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බුද්ධොතා සුඤ්ඤාරානං. (4)

6. ආකඛෙධයා ථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අරතීරතිසතො අස්සං, න ච මං අරති සහෙයස, උප්පන්නං අරතියං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය”නති, සිලෙඤ්ඤවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බුද්ධොතා සුඤ්ඤාරානං. (5)

7. ආකඛෙධයා ථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “හයගෙරවංසතො අස්සං, න ච මං හයගෙරවංස සහෙයස, උප්පන්නං හයගෙරවං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය”නති, සිලෙඤ්ඤවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බුද්ධොතා සුඤ්ඤාරානං. (6)

8. ආකඛෙධයා ථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “චතුන්නං කාතානං ආභි-
වෙතසිකානං¹ දිවංගම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අස්සං අකිල්ලාභී අකසිර-
ලාභී”ති, සිලෙඤ්ඤවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බුද්ධොතා සුඤ්ඤාරානං. (7)

9. ආකඛෙධයා ථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙ තෙ සන්නා විමොක්ඛා² අතික්කම්ම රුපෙ ආරුපා, තෙ කායෙන ඵසිති³ විහරෙය්‍ය”නති, සිලෙ-
ඤ්ඤවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බුද්ධොතා සුඤ්ඤාරානං. (8)

1. අභිවෙතසිකානං, කප්ථී, 2. විමොක්ඛා, PTS. 3. පුසිති, චර්සා, සා.

3. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “විවර පිණ්ඩපාත සේනාසන ගිලාන-
පව්වය හෙසස්පරික්කාරයන් ලබන්නෙමි වන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ
නම්, ශීලය ම සම්පුර්ණ කරන්නේ වන්නේ ය. සවකිය විකත සමථයෙහි
එක්වත් යෙදුනේ බැහැර නො කළ හෝ නො තැපූ බාහන ඇත්තේ
විදුෂිතාවෙන් යුක්ත වූයේ ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

4. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “යම් කෙනෙකුන්ගේ විවර
පිණ්ඩපාත ගිලානපව්වය හෙසස්පරික්කාරයන් වලඳුම් ද, ඔවුන්ගේ ඒ
ප්‍රත්‍යයදානගේ මහත්ඵල මහත් ආතිසංස ඇත්තාහු වෙත්වා”යි කැමැති
වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පුර්ණ කරන්නේ ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක්
වන්නේ ය.

5. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “පරලොව නිසා වූ කපුරිය කළා වූ
නෑ සහලේ නෑ කෙනෙක් පහන් සිත් ඇත්තාහු මා සිඳි කරන් ද, ඔවුන්ගේ
ඒ සිහි කිරීම මහත්ඵල මහත් ආතිසංස ඇත්තක් වේවා”යි කැමැති
වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පුර්ණ කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක්
වන්නේ ය.

6. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “බාහාදි අධිකුශල බලියන්හි
නො ඇලීම් හා කම්සැපෙහි ඇලීම ද මැඩ පවත්වන්නෙමි වන්නෙමි.
අරතිය මා නො මගිවා. උපත් අරතිය මගිමින් වාසය කරන්නෙමි කැමැති
වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පුර්ණ කරන්නේ ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක්
වන්නේ ය.

7. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “තැති ගැණුම් හා බිහිසුණු
අරමුණු මගින්නෙමි වන්නෙමි. තැති ගැණුම් හා බිහිසුණු අරමුණු මා
නො මගිවා. උපත් තැති ගැණුම් හා බිහිසුණු අරමුණු මගිනේ
වසන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පුර්ණ කරන්නේ...
ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

8. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “අධිවිකතයෙහි උපත් දිවුදුමයෙහි
සැප විහරණය ඇති සිවුදුහැන් කැමැති සේ ලබන්නෙමි, නිදුකින්
ලබන්නෙමි, මහත් (විධානවසිතාවෙන් යුක්ත) සේ බාහන ලබන්නෙමි
වන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම් ශීලය ම සම්පුර්ණ කරන්නේ...
ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

9. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “රූපාවචරබාහනන් ඉක්මවා සිටි
ආරූපා වූ යම් ඒ ශාන්තවිමොක්ඛයෝ වෙත් ද, ඒ විමොක්ඛයන් නාම
කායගෙන් සපයී කොට වාසය කරන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම
සම්පුර්ණ කරන්නේ ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

10. ආකඛ්ඛියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “තිණණං සංයොජතානං පරික්ඛයා සොතාපන්නො අස්සං අවිනිපාතධම්මො තියතො සමමොධිපරා-යණො”ති සිලෙඤ්චස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රෑහ්මතා සුඤ්ඤාරාතං. (9)

11. ආකඛ්ඛියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “තිණණං සංයොජතානං පරික්ඛයා රුහදොසමොහානං තනුතා සකදහාමී අස්සං, සකිදොව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොස්ස”න්ති සිලෙඤ්චස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රෑහ්මතා සුඤ්ඤාරාතං. (10)

12. ආකඛ්ඛියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “පඤ්චන්තං ඔරඤ්ඤානිසංයං සංයොජතානං පරික්ඛයා ඔපපාතීකො අස්සං, තත් පරිනිබ්බාසී අනාචර්‍යසි ඛණ්ඩො කස්මා ලොකා”ති සිලෙඤ්චස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රෑහ්මතා සුඤ්ඤාරාතං. (11)

13. ආකඛ්ඛියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අතෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්ත-ගචේයං, එතෙසාපි හුත්වා ඛත්‍රධා අස්සං, ඛත්‍රධාපි හුත්වා එතො අස්සං, ආචි-හාවං තිජරාහාවං තිජරාකුඛ්ඛිං තිජරාපාකාරං තිජරාපබ්බතං අසජ්ජමානො ගචේජ්ජයං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමුච්ජන්තිමුජ්ජං¹ කරොස්සං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානො² ගචේජ්ජයං සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලමෙකත කමේයං සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො, ඉමෙපි චිත්ථිමසුරියෙ ඵලං මහිද්ධිකෙ මහානුහාවෙ පාණීතා පරිමසෙය්‍යං³ පරිම-ජේය්‍යං, යාචි චුත්ථිමලොකාපි කායෙත චිතං චජෙනෙය්‍ය”න්ති සිලෙඤ්චස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රෑහ්මතා සුඤ්ඤාරාතං. (12)

14. ආකඛ්ඛියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: ‘දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසකයා⁴ උභො සඤ්ඤා සුඤ්ඤායං: දිබ්බො ච මානුසො ච, යෙ දුරෙ සත්තිකෙ වා”ති සිලෙඤ්චස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රෑහ්මතා සුඤ්ඤාරාතං. (13)

15. ආකඛ්ඛියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානෙය්‍යං: සරාගං වා විතං සරාගං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, සදොසං වා විතං සදොසං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, විතදොසං වා විතං විතදොසං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, සමොගං වා විතං සමොගං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, විතමොගං වා විතං විතමොගං විතනන්ති පජානෙය්‍යං,

1. උමුච්ජන්තිමුජ්ජං, සහ 2. අභිජ්ජමානො, මජ්ඣ.

3. පරිමසෙය්‍යං, මජ්ඣ, සහ. 4. අතික්කන්තමානුසකයා, මජ්ඣ. සහ, PTS.

10. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “මම සංයෝජන තුණක් සෂය කිරීමෙන් දුගතිගත නොවැටෙන ස්වභාවය ඇති නියත වූ උපරිම මාඨි-
ශ්‍යතයක් පිහිට කොට ඇති (-සකාදගාමී ආදි මාඨි තුනට අවශ්‍යයෙන් පැමිණෙන) නොපාපත්තයෙක් වන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

11. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “සංයෝජන තුනක් සෂය කිරීමෙන් රූග දොළ මොහයන් තුනී කිරීමෙන් සකාදගාමී වන්නෙමි. වරක් මේ මිනිස් ලොවට උත්පත්තිවශයෙන් පැමිණ දුක් කෙළවර කරන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

12. මහණෙනි මහණෙක් තෙමේ “මම ඔරඤ්ඤාය සංයෝජන පස සෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික (-වසයෙන් බබලොව උපදින්නෙමි) වන්නෙමි. ඒ බබලොවින් පෙරලා නො එන ස්වභාව ඇත්තෙමි එහි පිරිනිවේන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

13. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “තත් වැදූරුම් සංඤ්ඤාමානස-
යන්ට පැමිණෙන්නෙමි: එකෙක් ම වී බොහෝ ආකාර වෙමි. විවිධාකාර ද වී එකෙක් වන්නෙමි. ප්‍රකට බවට, අප්‍රකට බවට, සිත්තියෙන් පිටත, රවුරෙන් පිටත, පච්ඡෙන් පිටත අභසෙහිමෙන් නොගැටෙමින් යන්නෙමි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද මතු වී ම ගැලීම කරන්නෙමි. පොළොවෙහි මෙන් නොබිඳෙන දියෙහි යන්නෙමි. පියාපත් ඇති පක්ෂියකු සේ අභසෙහි ද පලහින් සුකත ව (පලක් බැඳ) හැසිරෙමි. මෙබඳු හෙත් සංඤ්ඤා ඇති මනස් ආක්‍රමාව ඇති මේ සඳ හිරු දෙදෙනා ද අත්ලෙන් සසඟී කොට පිරිමදින්නෙමි. බබලොවනෙක් කසින් තමා වශයෙහි පවත්වන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

14. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “මම පිරිසිදු වූ මිනිස්කණ ඉක්-
මවා සිටි දිවකණින් දුර සිටියා වූත් සම්පයෙහි සිටියා වූත් දෙපියන් පිළිබඳ වූත් භික්ෂුන් පිළිබඳ වූත් ශබ්ද අසන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

15. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “මම රූගසන වූ හෝ සිත රූග සනිත සිත ය යි දැනගන්නෙමි, පහ වූ රූග ඇත්තා වූ හෝ සිත පහ වූ රූග ඇත්තා වූ සිත ය යි දැන ගන්නෙමි, සදොළ වූ හෝ සිත සදොළ සිත ය යි දැන ගන්නෙමි. විතදොළ වූ හෝ සිත විතදොළ සිත ය යි දැනගන්නෙමි, මොහ සනිත හෝ සිත මොහ සනිත සිත ය යි දැනගත්-
තෙමි, විතමොහ වූ හෝ සිත ය යි විතමොහසිත දැනගන්නෙමි,

සබ්බිතං වා විතං සබ්බිතං විතනනි පජානෙය්‍යං, වික්ඛිතං වා විතං වික්ඛිතං විතනනි පජානෙය්‍යං, මහග්ගං වා විතං මහග්ගං විතනනි පජානෙය්‍යං, අමහග්ගං වා විතං අමහග්ගං විතනනි පජානෙය්‍යං, සඋතතරං වා විතං සඋතතරං විතනනි පජානෙය්‍යං; අනුතතරං වා විතං අනුතතරං විතනනි පජානෙය්‍යං, සමාහිතං වා විතං සමාහිතං විතනනි පජානෙය්‍යං, අසමාහිතං වා විතං අසමාහිතං විතනනි පජානෙය්‍යං, චිත්තං වා විතං චිත්තං විතනනි පජානෙය්‍යං, අචිත්තං වා විතං අචිත්තං විතනනි පජානෙය්‍යං”නති, සීලෙසෙවස්ස පරිසුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහ්මො සුඤ්ඤාගාරාතං. (14)

16. ආකඤ්ඤාස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අනෙකපිතිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරෙය්‍යං, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතීං ඥෙපි ජාතියො නිසෙය්‍යපි ජාතියො වතෙය්‍යපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාලිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතසසමපි ජාතිසතසහසමපි, අනෙකෙපි සංචට්ටකපො අනෙකෙපි විචට්ටකපො අනෙකෙපි සංචට්ටවිචට්ටකපො ‘අමුත්‍රාසිං එවිත්තාමො එවංගොතො: එවංචණෙණා එවමාගාරො එවංසුඤ්ඤාසං-පටිසංචෙදී එවමාසුපරියනො: සො තො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං¹. තත්‍රාපාසිං එවිත්තාමො එවංගොතො: එවංචණෙණා එවමාගාරො එවං-සුඤ්ඤාසංපටිසංචෙදී එවමාසුපරියනො: සො තො චුතො ඉධුප්පනො’ති ඉති සාකාරං සඋපද්දං අනෙකපිතිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරෙය්‍යං”නති, සීලෙසෙවස්ස පරිසුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහ්මො සුඤ්ඤාගාරාතං. (15)

17. ආකඤ්ඤාස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: “දිඤ්ඤානි වාසනා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසංකත සතො පසෙය්‍යං - වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ සීනෙ පණීනෙ සුවණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ; යථාකම්මපගෙ සතො පජානෙය්‍යං: ‘ඉමෙ වත භොතො: සතො කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙදු පරමරණා අපායං දුග්ගතිං විතිපාතං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ වා පත භොතො: සතො කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තා-ගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමාදිට්ඨිකා සමාදිට්ඨිකමමසමාදානා-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

චිතමිඤ්ඤාත් හැකුළුණා වූ හෝ සිත හැකුළුණු සිත ය සි දුතගත්තෙමි. (උඤ්චියෙන්) විසුරුණා වූ හෝ සිත විසුරුණු සිත ය සි දුතගත්තෙමි. මහද්ගත (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත මහද්ගත සිත ය සි දුතගත්තෙමි. අමහද්ගත (කාමාවචර) වූ හෝ සිත අමහද්ගත සිත ය සි දුතගත්තෙමි. භ්‍රෙහුමක වූ හෝ සිත භ්‍රෙහුමක සිත ය සි දුතගත්තෙමි. සඋත්තර (කාමාවචර) වූ හෝ සිත සඋත්තර සිත ය සි දුතගත්තෙමි. අනුත්තර (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත අනුත්තර සිත ය සි දුතගත්තෙමි. සමාසිත වූ හෝ සිත සමාසිත සිත ය සි දුතගත්තෙමි. අසමාසිත වූ හෝ සිත අසමාසිත සිත ය සි දුතගත්තෙමි. විමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්ත සිත ය සි දුත ගත්තෙමි. අවිමුක්ත වූ හෝ සිත අවිමුක්ත සිත ය සි දුතගත්තෙමි. සෙසු සත්ත්වයන්ගේ සෙසු පුද්ගලයන්ගේ සිත තම සිතින් පිරිසිදු දුත ගත්තෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුභාසාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

16. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “තත් වැදුරුම් වූ සුපේතිවාසය සිහි කරන්නෙමි - එනම්: එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති හතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දශයක් ද ජාති විෂ්ඨයක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පණයක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති ලක්ෂයක් ද; තස්තා නොයෙක් කල්පයන් ද හට ගන්නා නොයෙක් කල්පයන් ද නොයෙක් තස්තා ගවගන්නා කල්පයන් ද ‘අසුවල් තැන මෙතම් ඇත්තෙමි වීම. මෙතම් ගොත්‍ර ඇත්තෙමි වීම. මේඛදු පැහැ ඇත්තෙමි වීම. මේඛදු අහර ඇත්තෙමි වීම. මේඛදු සැපයක් වින්දෙමි වීම. මේඛදු ආයු කෙළවර කොට ඇත්තෙමි වීම. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙමි අසුවල් තැන උපතිමි. එහිදු මේඛදු නම් ඇත්තෙමි වීම. මේඛදු ගොත් ඇත්තෙමි වීම. මේඛදු පැහැ ඇත්තෙමි වීම. මේඛදු අහර ඇත්තෙමි වීම. මේඛදු සැපයක් වින්දෙමි වීම. මේඛදු ආයු කෙළවර කොට ඇත්තෙමි වීම. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙමි මෙහි උපන්නෙමි.’ මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ තත් වැදුරුම් සුපේතිවාසය සිහි කරන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුභාසාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

17. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “පිරිසිදු වූ මිනිසාගේ ඉක්මවා සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදින හිත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැති නො මනා පැහැ ඇති සුගතියට හිඟ දුගතියට හිඟ සත්ත්වයන් දකින්නෙමි. කම් වූ පරිදි මග පරලොච හිඟ සත්ත්වයන් දුතගත්තෙමි. එකානතයෙන් මේ සත්ත්වයෝ කාශ්‍යවර්තයෙන් සුක්ත වූවාහු වාශ්පවර්තයෙන් සුක්ත වූවාහු මනොදුශ්වර්තයෙන් සුක්ත වූවාහු ආයෙඝාපවාද කළාහු මිසදිවු ගත්තාහු මිසදිවු වශයෙන් සමාදන් වූ තත්වැදුරුම් කම් ඇත්තාහු ය. ඒ සත්ත්වයෝ කාමුත් මරණින් මිඳු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවසව පතිත වන්නා වූ තීරයට ප්‍රතිසනි වශයෙන් පැමිණියාහු ය මේ හවත් සත්ත්වයෝ කාශ්‍යවර්තයෙන් සුක්ත වූවාහු වාශ්පවර්තයෙන් සුක්ත වූවාහු මනොදුශ්වර්තයෙන් සුක්ත වූවාහු ආයෙඝාපවාද නො කළාහු සම්පූර්ණ ගත්තාහු සම්පූර්ණ වශයෙන් සමාදන් වූ තත් වැදුරුම් කම් ඇත්තාහු ය-

තෙ කායස්ස හෙද පරමරණං සුගතීං සංගං ලොකං උපපන්නාති; ඉති දිඛෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාත අතික්කන්තමානුසතෙත සත්තන පසංයාසං - චම්මොන උපපජ්ජමානෙ තීනෙ පණීනෙ සුවණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ, සුගතෙ දුග්ගතෙ, සථාකම්මුපගෙ සත්තන පජානෙය්‍ය”න්ති සීලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣන්තා, චේතොසම්ඵමනුසුතෙතො අතිරු-කතඤ්ඤාතො විපස්සනාය සමන්තාගතො බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (16)

18. ආකඛෙය්‍ය චෙ තික්ඛවෙ තික්ඛු “ආසවානං ඛයා අනාසවං චේතොවිමුත්තීං පඤ්ඤාපිමුත්තීං දිට්ඨං ඛමෙම සංගං අභිඤ්ඤා¹ සචරිකතීං උපසම්පජ්ජ විගරෙය්‍ය”න්ති, සීලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣන්තං චේතො-සම්ඵමනුසුතෙතො අතිරුකතඤ්ඤාතො විපස්සනාය සමන්තාගතො බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (17)

19. “සමපන්නසීලා තික්ඛවෙ විහරං සමපන්නපාතිමොක්ඛා. පාති-මොක්ඛසංවරසංවුතා විහරං ආචාරගොවරසමපන්නා. අණුමත්තෙසු වජ්ජසු ගගදස්සාපි සමාදාය සික්ඛං සික්ඛාපදෙසුති” ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පට්ඨං වුත්තන්ති.

ඉදමවොච ගගවා. අත්තමිතා තෙ තික්ඛු ගගවතො භාසිතං අභි-තද්දන්ති.

ආකඛෙය්‍යසුත්තං ඡට්ඨං.

1. 1. 7

වත්ථුපමසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගගවා සාවස්ථියං විහරති ජපනවතෙ අනාඨමිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ගගවා තික්ඛු ආමනෙතසී: තික්ඛ-වොති. හදනෙති තෙ තික්ඛු ගගවතො පච්චකොත්‍රං. ගගවා එතදවොච:

2. සෙය්‍යථාපි තික්ඛවෙ වත්ථං සංකිලිට්ඨං මලග්ගතිතං, තමෙතං රජකො යසමිං යසමිං රභිතජාතෙ උපසංගරෙය්‍ය යදි තීලකාය යදි පිකකාය යදි ලොභිතකාය යදි මිඤ්ඤාත්තකාය,² දුරත්තවණ්ණමෙවස්ස. අපරිපුර්ණ-වණ්ණමෙවස්ස. තං කිස්ස හෙතු? අපරිපුර්ණතා තික්ඛවෙ වත්ථස්ස. එව-මෙව ඛො තික්ඛවෙ විතෙත සංකිලිට්ඨං දුග්ගතී පාටිකඛා.

1. අභිඤ්ඤා, PTS.

2. මඤ්ඤාත්තකාය, මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඒ සත්තියෝ කාබුත් මරණත් මතු මනා ගති ඇති සංඝිලෝකයට ප්‍රති-සංඝි වශයෙන් පැමිණියාහු ය. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිසා ශුක්මවා සිටි දිවැසින් ව්‍යුහ වන උපදින හිත වූ ප්‍රණිත වූ සුවණ්ණ වූ දුඨ්ණ වූ සුගතිගත වූ දුගති-ගත වූ සත්තියන් දකින්නෙමිවා, කම් වූ පරිදි මය පරලොච හිය සත්තියන් දැනගන්නෙමිවා” යි කැමැති වන්නේ නම් ශීලයෙහි ම සම්පූර්ණ-කාරී වන්නේ ය. සංකිය විතත සම්පයෙහි එක්වත් යෙදුනේ බැහැර නොකළ ධ්‍යාන ඇත්තේ විදගීතාවෙන් සුක්ත වූයේ ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

18. මහණෙනි, මහණෙක් “ආසුවක්‍ෂය කිරීමෙන් ආසුව රහිත වූ විතතවිමුක්තිය (අභිත්ඵල සම්ප්‍රසක්ත සමාධිය) ප්‍රඥපිමුක්තිය (අභිත් ඵල සම්ප්‍රසක්ත ප්‍රඥාව) ඉතාත්මයෙහි දී ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්‍ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නෙමිවා” යි කැමැති වන්නේ නම් ශීලයෙහි ම සම්පූර්ණකාරී වන්නේ ය. සංකිය විතත සම්පයෙහි එක්වත් යෙදුනේ බැහැර නොකළ ධ්‍යාන ඇත්තේ විදගීතාවෙන් සුක්ත වූයේ ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

19. “මහණෙනි, පිරිසුන් සිල් ඇතිව ප්‍රාතිමොක්‍ෂ සම්පන්න ව වසවු. ප්‍රාතිමොක්‍ෂසංවරයෙන් සංවෘත ව ආචාරයෙන් හා භෝවරයෙන් සමාධි ව වසවු. සංප්‍රාමාත්‍ර වූ වරදෙහි හය දක්නාසුලු ව සමාදන් ව භික්‍ෂාපදගත්ති හික්මේවු” යි මෙසේ යම් ඒ වචනයෙක් කියන ලද ද, එය මේ සඳහා කියන ලදී.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ භික්‍ෂුහු භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

ආකෛබ්බසාසුත්‍රය සමෘති සි.

1. 1. 7

වත්ථුපම සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑමැත්තුවර සම්පයෙහි වූ ජේතවන නම් අපන්තිප්පිට්‍රස්ථානේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්‍ෂුන් ඇමතු සේක. භික්‍ෂුහු ‘වහන්සැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක.

2. මහණෙනි, කිලිපි වූ මල ගත් වස්ත්‍රයෙක් වෙද, ඒ වස්ත්‍රය රජකයෙක් නිල්පැහැය පිණිස හෝ රත්වත්පැහැය පිණිස හෝ ලේවත්-පැහැය පිණිස හෝ මිදටිය(මිදරත්)පැහැය පිණිස හෝ යම් යම් රදනෙක බහා ලත්තේ නම්, එය නො මනා ව රැළු පැහැ ඇත්තක් ම වන්නේ ය. අපිරිසිදු පැහැ ඇත්තක් ම වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයක යත්: මහණෙනි, වස්ත්‍රය අපිරිසිදුබැවිනි මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සිත කිලිපි වූ කල්හි දුගතිය කැමැති විය යුතු යි.

3. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වත්ථං පරිසුඤ්ඤාං පරිසොදානං, තමෙතං රජකො යස්මිං යස්මිං රභ්‍යජාතෙ උපසංගරෙය්‍ය යදි තීලකාය යදි පිතකාය යදි ලොභිතකාය යදි මෙඤ්ඤාදිච්ඡාය, සුරතතවණ්ණමෙවස්ස. පරිසුඤ්ඤා-මෙවස්ස. තං කිස්ස හෙතු? පරිසුඤ්ඤාතා භික්ඛවෙ චිත්තස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ විනේත අසඬ්ඛිලිවෙති සුභති පාටිකඛ්ඛා.

4. කතමෙ ව භික්ඛවෙ විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො: අභිජ්ඣාපිසම-ලොභො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. බ්‍යාපාදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. කොඛො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. උපතානො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මිකෙඛො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. පළාසො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. ඉස්සා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මච්ඡරියං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මායා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. සාඨෙය්‍යං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. ඵමො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. සාරමො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මානො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. අතිමානො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො. පමාදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො.

5. ස ඛො හො භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිජ්ඣාපිසමලොභො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; අභිජ්ඣාපිසමලොභං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. බ්‍යාපාදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; බ්‍යාපාදං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. කොඛො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; කොඛං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. උපතානො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; උපතානං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මිකෙඛො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; මිකං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. පළාසො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; පළාසං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. ඉස්සා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; ඉස්සං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මච්ඡරියං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; මච්ඡරියං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මායා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; මායං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. සාඨෙය්‍යං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; සාඨෙය්‍යං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. ඵමො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; ඵමං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. සාරමො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; සාරමං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මානො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; මානං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. අතිමානො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; අතිමානං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; මදං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. පමාදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; පමාදං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති.

3. මහණෙනි, පිරිසුදු පඬසර වනක් වේ ද, එය රජකයෙක් නිර්පාභාය පිණිස හෝ රත්වත්පාභාය පිණිස හෝ ලේවත්පාභාය පිණිස හෝ මදවිය පාභාය පිණිස හෝ යම් යම් රදනෙක ඛනා ලත්තේ නම්, එය මනා පාභා ඇත්තක් ම වන්නේ ය. පිරිසිදු පාභා ඇත්තක් ම වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, වස්ත්‍රය පිරිසිදු බැවිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සිත නො කිලිපි වූ කල්හි සුගතීය ම කැමැති විය යුතු යි.

4. මහණෙනි, විනේයාපකෙලයයෝ (සිත කෙලෙසන ඛමියෝ) කවරහු ද? අභිධ්‍යා (-කම්මය වස්තුවෙහි ඡන්දරාගය) විෂමලෝභය (-මේරමා අයත් වස්තුවෙහි ඡන්දරාගය) සිත කෙලෙසන්නෙකි. ව්‍යාපාදය සිත කෙලෙසන්නෙකි. ක්‍රොධය සිත කෙලෙසන්නෙකි. උපතාහය (බඛ්ඛමෙවරය) සිත කෙලෙසන්නෙකි. මකඛය (ගුණ මතු බව) සිත කෙලෙසන්නෙකි. පළාසය (සුගුණාගය) සිත කෙලෙසන්නෙකි. ඊෂ්ඨාව සිත කෙලෙසන්නෙකි. මසුරුබව සිත කෙලෙසන්නෙකි. මායාව සිත කෙලෙසන්නෙකි. කපටිබව සිත කෙලෙසන්නෙකි. එමාය (තදබව) සිත කෙලෙසන්නෙකි. සාරමාය (එකට වැඩියෙන් එකක් කිරීම) සිත කෙලෙසන්නෙකි. මානස සිත කෙලෙසන්නෙකි. අභිමානස සිත කෙලෙසන්නෙකි. මදය සිත කෙලෙසන්නෙකි. ප්‍රමාදය සිත කෙලෙසන්නෙකි.

5. මහණෙනි, ඒ හික්කු ගෙම අභිධ්‍යාවිෂමලෝභය සිත පිළිබඳ උපකෙලයයෙකැයි මෙසේ දැන සිත පිළිබඳ උපකෙලය වූ අභිධ්‍යා විෂමලෝභය දුරු කරයි. ව්‍යාපාදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ව්‍යාපාදය දුරු කරයි. ක්‍රොධය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ක්‍රොධය දුරු කරයි. උපතාහය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන උපතාහය දුරු කරයි. මකඛය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මකඛය දුරු කරයි. පළාසය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන පළාසය දුරු කරයි. ඊෂ්ඨාව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ඊෂ්ඨාව දුරු කරයි. මසුරුබව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මසුරුබව දුරු කරයි. මායාව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මායාව දුරු කරයි. කපටිබව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන කපටිබව දුරු කරයි. එමාය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන එමාය දුරු කරයි. සාරමාය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන සාරමාය දුරු කරයි. මානස සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මානස දුරු කරයි. අභිමානස සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන අභිමානස දුරු කරයි. මදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මදය දුරු කරයි. ප්‍රමාදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ප්‍රමාදය දුරු කරයි.

6. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣාපිසමලොභො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො අභිජ්ඣාපිසමලොභො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, ඛ්‍යාපාදො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො ඛ්‍යාපාදො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, කොඛො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො කොඛො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, උපතාභො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො උපතාභො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, මහෙඛො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො මහෙඛො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, පලොභො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො පලොභො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, ඉස්සා විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො ඉස්සා විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, මච්ඡරියං විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො මච්ඡරියං විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, මායා විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො මායා විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, සාපේය්‍යං විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො සාපේය්‍යං විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, එමො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො එමො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, සාරමො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො සාරමො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, මානො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො මානො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, අභිමානො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො අභිමානො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, මදො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො මදො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති, පමාදො විතතස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිතො පමාදො විතතස්ස උපක්කිලෙසො පභිනො හොති.

7. සො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සම්න්තාගතො හොති: ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුභතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සන්තො දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති. ධම්ම අවෙච්චප්පසාදෙන සම්න්තාගතො හොති: ස්වාකංගො භගවතා ධම්මො සන්දුට්ඨිකො අකාලිකො එභිපඤ්ඤිකො ඔපනගිකො පච්චත්තං චෙදිතඛො විඤ්ඤානිති. සඤ්ඤා අවෙච්චප්පසාදෙන සම්න්තාගතො හොති: සුපට්ඨපන්නො භගවතො සාවකසඤ්ඤා, උජුපට්ඨපන්නො භගවතො සාවකසඤ්ඤා, ඤාය-පට්ඨපන්නො භගවතො සාවකසඤ්ඤා, සාම්ච්චපට්ඨපන්නො භගවතො සාවක-සඤ්ඤා, යදිදං චත්තාරි පුරිසසුගාති අට්ඨි පුරිසප්‍රග්ගලා, එස භගවතො සාවකසඤ්ඤා ආහුනෙය්‍යා පාහුණෙය්‍යා දක්ඛිණෙය්‍යා අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤාදකංගතං ලොකස්සාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

6. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණකුන් අභිධ්‍යායිමමලොභය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ අභිධ්‍යායිමමලොභය ප්‍රතිණ වූයේ වේද, ව්‍යාපාදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වූයේ වේද, ක්‍රොධය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ක්‍රොධය ප්‍රතිණ වූයේ වේද, ඛණ්ඩෙරය (උපනායය) සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ඛණ්ඩෙරය ප්‍රතිණ වූයේ වේද, භූණ්මකුකම් (මකකය) සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ භූණ්මකුකම් ප්‍රතිණ වූයේ වේද, චලාසය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ චලාසය ප්‍රතිණ වූයේ වේද, ඊෂ්‍යාව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ඊෂ්‍යාව ප්‍රතිණ වූයේ වේද, මසුරුකම සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ මසුරුකම ප්‍රතිණ වූයේ වේද, මායාව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ මායාව ප්‍රතිණ වූයේ වේද, කපටිකම සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ කපටිකම ප්‍රතිණ වූයේ වේද, ඵභය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ඵභය ප්‍රතිණ වූයේ වේද, සාරභය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ සාරභය ප්‍රතිණ වූයේ වේද, මාතය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ මාතය ප්‍රතිණ වූයේ වේද, අභිමානය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ අභිමානය ප්‍රතිණ වූයේ වේද, මදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ මදය ප්‍රතිණ වූයේ වේද, ප්‍රමාදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලුටු කරන්නක් වූ ප්‍රමාදය ප්‍රතිණ වූයේ වේද,

7. හෙතෙම බුදුරජානන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුඤ්ඤා චූළයේ වෙයි: “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කාරණයෙන් අර්භත්ත, සමාක්කමසුඤ්ඤා, අපට පිදුමෙන් හා පසලොස් වරණබලයන්ගෙන් සුක්කයන, සුගතයන, ලොකපිදුන, අනුතතර පුරිසදමමසාරපියන, දෙවිමිනි-සුන්ගේ ශාය්‍යායන. බුද්ධියන, හඟවත්ත,” කියා යි. බමියෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක චූළයේ වෙයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බමිය මතා කොට දෙසන ලද්දේ ය. සංකීර්ණික ය (තමා විසින් දක්ක සුඤ්ඤා ඵල ඇත්තේ ය) අකාලික (කල් නො යවා විවාක දෙන්නන්) ය. එතිපසයික (එව, මෙය බලව) යි දක්වීමට සුදුසු) ය. මරතසික (සිත්හි එළවිය සුඤ්ඤා ය. නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දත සුඤ්ඤා ය” කියා යි. සබ්බසා කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක චූළයේ වෙයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසබ්බසා සුචරිතන ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසබ්බසා උජ්ජරිතන ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසබ්බසා සද්ධර්මිකන ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසබ්බසා සංඝිච්චරිතන ය. යම් මේ සොතාපනතාදී පුරිස සුගල සහරෙක් වේ ද, (සොතාපනතිමග්ගවං සොතාපනතිඵලං අංදි) පුරිස පුග්ගලයෝ අට දෙනෙක් වෙත් ද, මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසබ්බ කෙමේ දුර සිට ගෙනා සිවුපසය ලැබීමට සුදුසු ය. ආගතතුකසන්කාරය ලැබීමට සුදුසු ය. දක්ෂිණාවට සුදුසු ය. දෙසනේ මුදුන් දී වැදීමට සුදුසු ය. ලොකයාට උතුම් පිත්කෙත ය” කියා යි.

8. යතොපි¹ ඛො උතස්ස චත්තං භොති චත්තං මුත්තං උභිතං උපි-
තිස්සට්ඨං. සො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතොමිති ලහති අත්ථ-
වෙදං. ලහති ධම්මවෙදං. ලහති ධම්මුපසංභිතං පාමුත්ථං. උමුදිතස්ස පිති
ජායති. පිතිමනස්ස කායො උසස්සාමාති. උසස්සාධිකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො
චිත්තං සමාධියති. ධම්මො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතොමිති ලහති
අත්ථවෙදං. ලහති ධම්මවෙදං. ලහති ධම්මුපසංභිතං පාමුත්ථං. උමුදිතස්ස පිති
ජායති. පිතිමනස්ස කායො උසස්සාමාති. උසස්සාධිකායො සුඛං වෙදෙති.
සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. සංකේන අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතොමිති
ලහති අත්ථවෙදං. ලහති ධම්මවෙදං. ලහති ධම්මුපසංභිතං පාමුත්ථං.
උමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො උසස්සාමාති. උසස්සාධිකායො
සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. 'යතොපි¹ ඛො උත මේ
චත්තං චත්තං උභිතං උපිතිස්සට්ඨ'න්ති ලහති අත්ථවෙදං. ලහති ධම්මවෙදං.
ලහති ධම්මුපසංභිතං පාමුත්ථං. උමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො
උසස්සාමාති. උසස්සාධිකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

9. ස ඛො ඉසා භික්ඛවෙ භික්ඛු එවංසිලො එවංධම්මො එවංපඤ්ඤා
සාලිනඤ්ඤාපි පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජති විචිතකාලකං අනෙකසුථං අනෙක-
ඛ්‍යාඤ්ජනං, නෙවස්ස තං භොති අන්තරුයාය. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ චත්ථං
සංකිලිට්ඨං මලග්ගතිතං අච්ඡං උදකං අගමම උරිසුඤ්ඤා භොති උරියොද්ගං,
උකකාමුඛං වා උතාගමම ජාතරූපං උරිසුඤ්ඤා භොති උරියොද්ගං, එවමෙව
ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවංසිලො එවංධම්මො එවංපඤ්ඤා සාලිනඤ්ඤාපි
පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජති විචිතකාලකං අනෙකසුථං අනෙකඛ්‍යාඤ්ජනං, නෙවස්ස
තං භොති අන්තරුයාය.

10. සො මෙත්තාසභගතෙන වෙතස්ස එකං දිසං එරිත්ථා විහරති.
තථා දුක්ඛං. තථා තත්ථං. තථා චතුස්සං. ඉති උඤ්ඤාධිකාරිතං සංකප්පි
සංකප්පතතාය සංකාචන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන වෙතස්ස විපුලෙන
මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජේකින එරිත්ථා විහරති.
කරුණාසභගතෙන වෙතස්ස -උප- මුද්දිතාසභගතෙන වෙතස්ස -උප-
උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙතස්ස එකං දිසං එරිත්ථා විහරති. තථා දුක්ඛං. තථා
තත්ථං. තථා චතුස්සං. ඉති උඤ්ඤාධිකාරිතං සංකප්පි සංකප්පතතාය සංකා-
චන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙතස්ස විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්ප-
මාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජේකින එරිත්ථා විහරති.

1. යතොපි - සිමු "අධිකරායං 'යතොපි' ඉති පාඨකාරමසෙක භිද්දිමං.

8. යම් හෙයකින් එ මහණනු විසින් උපකෙලය දුරු කරන ලද්දේ ද, වමනය (නැවත නො ගත්තාහේ බැහැර කරණ ලද්දේ ද), මුදන ලද්දේ ද, ප්‍රතිණ කරණ ලද්දේ ද, දුරු කරණ ලද්දේ ද, හෙ තෙතම 'මම බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වෙමි'යි අඵවෙදය (බුද්ධාදීන් කෙරෙහි අවේතාප්‍රසාදයෙන් ඇති වන සොම්නස) ලබයි. ධම්මෙදය (සොම්නසින් උපන් ඤාණය) ලබයි. සොම්නසින් හා ඤාණයෙන් සුක්ඛ ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය හට ගනියි. ප්‍රීතියෙන් සුත් සිත් ඇත්තනුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සුච විදියි. සුච ඇත්තනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. 'ධම්ම කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වෙමි'යි අඵවෙදය ලබයි. ධම්මෙදය ලබයි. සොම්නසින් හා ඤාණයෙන් සුක්ඛ ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය හට ගනියි. ප්‍රීතියෙන් සුත් සිත් ඇත්තනුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සැප විදියි. සැප ඇත්තනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. 'සංඝසං කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වෙමි'යි අඵවෙදය (ගුණ දූත පැහැදීම නිසා ඇති වන සොම්නස) ලබයි. ධම්මෙදය (සොම්නසින් උපන් ඤාණය) ලබයි. සොම්නසින් හා ඤාණයෙන් සුක්ඛ ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය ඇති වෙයි. ප්‍රීතියෙන් සුත් සිත් ඇත්තනුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සුච විදියි. සුච ඇත්තනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. 'යම් හෙයකින් මා විසින් උපකෙලය ත්‍යක්තය, වමනය, ප්‍රතිණය, ප්‍රතිනිසංසාධය' යි සිතන්නේ අඵවෙදය ලබයි. ධම්මෙදය ලබයි. සොම්නසින් හා ඤාණයෙන් සුක්ඛ ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය හට ගනියි. ප්‍රීතියෙන් සුත් සිත් ඇත්තනුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සුච විදියි. සුච ඇත්තනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

9. මහණෙනි, මෙබඳු සිල් ඇති මෙබඳු දහම් ඇති මෙබඳු නුවණ ඇති ඒ අතහැම මහණ තෙම බැහැර කළ කළ සහල් ඇති නොයෙක් සුපවාසඤ්ඤා ඇති ඇල්සාලේ බත වලඳයි ද, ඔහුට එය මාභිඵලාත්තරය පිණිස නො වෙයි. මහණෙනි, යම්ගේ කිලුටු වූ මල ගත් චක්‍රග්‍රහක් පිරිසුදු ඡලයට පැමිණ පිරිසුදු වූයේත් පබසර වූයේත් ඵෙ ද, උදුන්මුවට පැමිණ රත් පිරිසිදු වූයේත් බබළන්නේත් ඵෙ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙබඳු සිල් ඇති මෙබඳු දහම් ඇති මෙබඳු නුවණ ඇති භික්ෂු තෙම බැහැර කළ කළ සහල් ඇති නොයෙක් සුපවාසඤ්ඤා ඇති ඇල්සහල් බත වලඳන්නේ නමුත් එය ඔහුට මාභිඵලාත්තරය පිණිස නො වෙයි.

10. හෙතෙම මෙමුත්‍රී සහගත සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේ ම දෙවෙනි දිශාව ද, එසේ ම තෙවෙනි දිශාව ද, එසේ ම සිටු-වැනි දිශාව ද, එසේ ම උභයට සරස ද සියලු තන්හි සියල්ලත් තමන් හා සම කොට ගැන්මෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව විශාල වූ මහත්බවට පැමිණි අප්‍රමාණ වූ අවේරයෙන් අව්‍යාපාදවූ මෙමුත්‍රීසහගත සිතින් පතුරුවා වාසය කෙරෙයි. කරුණාසහගත සිතින්... මුදිතාසහගත සිතින්... උපෙක්ඛා සහගත සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේ ම දෙවෙනි දිශාව ද, තෙවෙනි දිශාව ද, එසේ ම සිටුවැනි දිශාව ද, එසේ ම උභයට සරස ද සියලු තන්හි සියල්ලත් තමන් හා සම කොට ගැන්මෙන් සියලු සත්ත්වයන්ගෙන් සුක්ඛ වූ ලොකය විශාල වූ මහත්බවට පැමිණි අප්‍රමාණ වූ අවේර වූ නිදුක් වූ උපෙක්ඛාසහගත සිතින් පතුරුවා වාසය කරයි.

11. 'සො අපි ඉදං, අපි නිනං, අපි පණිතං, අපි ඉමස්ස සඤ්ඤා-ගතස්ස උත්තරිං නිස්සරණ'නති පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසමිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛිණං ජාති. චුඤ්ඤං චුඤ්ඤාචරියං. කතං කරණියං. නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති. අයං චුච්චති භික්ඛුවෙ භික්ඛු ඤිතානො අනතරෙන සිනානෙනාති.

12. තෙන ඛො පන සමයෙන සුඤ්ඤිකභාරද්වාපජො බ්‍රාහ්මණො භග-වතො අවිදුරෙ නිසින්නො හොති. අථ ඛො සුඤ්ඤිකභාරද්වාපජො බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවොච: ගච්ඡති පන භවං ගොතමො බාහුකං තදිං සිතාසිතුනති ?

13. කිං බ්‍රාහ්මණ බාහුකාය තදියා? කිං බාහුකා තදී කරස්සතිති ? ලොබ්‍රසමමතා හි හො ගොතමි බාහුකා තදී බහුජනස්ස. පුඤ්ඤසමමතා හි හො ගොතමි බාහුකා තදී බහුජනස්ස. බාහුකාය ච පන තදියා බහුජනො පාපකං කතං කමමං පවානෙතිති.

අථ ඛො භගවා සුඤ්ඤිකභාරද්වාපජො බ්‍රාහ්මණො ගාථාති අර්ඤ්ඤාසි:

බාහුකං අභිකක්කඤ්ච ගයං සුඤ්ඤිකාමපි,
සරස්සතිං පයාගඤ්ච අථො බාහුමතිං තදිං.

තිච්චමපි බාලො පතබ්බෙතො කණ්ණකමො න සුර්ඤ්ඤි,
කිං සුඤ්ඤිකා කරස්සති කිං පයාගො කිං බාහුකා තදී,
වෙරිං කතකිබ්බිසං තරං න හි තං සොධයෙ පාපකමමිතං.

සුඤ්ඤා වෙ සද එඤ්ඤා සුඤ්ඤාපොසපො සද,
සුඤ්ඤා සුචිකමමස්ස සද සම්පජ්ජතෙ වතං,
ඉථෙ ව සිනාති බ්‍රාහ්මණ සබ්බභූතෙසු කරොති ඛෙමතං.

සථෙ මුසා න ආණ්ඩ සථෙ පාණං න කිංසසි,
සථෙ අදින්නං නාදියසි සද්දභානො අමච්ඡරි,
කිං කාහසි ගයං ගතචා උද්පානොපි තෙ ගයාති.

11. හෙතෙම 'මේ දූෂිතතාය ඇත. ඕන වූ සමූදය සත්‍යය ඇත. උතුම් වූ මානිසිකතාය ඇත. මේ බ්‍රහ්මචාරීන් සංඥාවට වඩා උතුම් නිවනෙන් ඇතැ'යි දැන ගනියි. මෙසේ දන්තා වූ මෙසේ දක්තා වූ ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙන් ද මිදෙයි. භවාසුවයෙන් ද සිත මිදෙයි. අවිඤ්ඤාවෙන් ද සිත මිදෙයි. මිදුණු කල මිදුණේ ය යි ඤාණය ඇති වෙයි. ජාතිය කම්ම වී ය. බ්‍රහ්මචරියය වැඩ නිමවන ලදී. සිවුමක කිසි කරන ලදී. මේ අතිත්තිය පිණිස කල යුතු අනෙකක් නැතැයි දැන ගනියි. මහණෙනි, මේ නිකුත් වෙම ඇතුළත නැමෙත් සත්‍යතා කෙරෙහි ය යි කියනු ලැබේ

12. එකල්හි සුඤ්ඤාභාරාදිවෘත්ති බුද්ධි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පුත්තේ වෙයි. ඉක්බිති සුඤ්ඤාභාරාදිවෘත්ති බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට "භවත් ගෞතම තෙමේ බාහුකා නදියට නැම පිණිස ගේ දෑ"යි මෙය කිය.

13. "බුද්ධි, බාහුකා නදියෙන් කවර ප්‍රයාප්තයෙන් ද? බාහුකානදිය කුමක් කරන්නී ද? "භවත් ගෞතමයෙනි, බාහුකානදිය 'විශුද්ධිතාවය' දෙතැයි නොහොත් ශ්‍රේෂ්ඨලෝකයට පමුණුවනැ'යි බොහෝ දෙනා විසින් සම්මත ය. භවත් ගෞතමයෙනි, බාහුකා නදිය බොහෝ දෙනා විසින් පවිත්‍ර ය (පුණ්‍යභීතියකැ) යි සම්මත ය. බාහුකානදියෙහි බොහෝ දෙනා පවිකම් පා කර හරිත් ය යි කී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුඤ්ඤාභාරාදිවෘත්ති බ්‍රාහ්මණයාට ගාථායෙන් වදාළහ:

බාහුකානදියට ද අධිකකත නම් භීතියට ද භයානිතියට ද සුඤ්ඤානා නදියට ද සරණිනිතියට ද ප්‍රයාගතියට ද යනු බාහුමනී නදියට ද,

කලපව ඇති අඥාන තෙමේ නිහර පිටිපියේ නමුත් කාමණ (අකු යල) කම් ඇති හෙතෙමේ පිරිසිදු නොවෙයි. සුඤ්ඤානදිය කුමක් කරන්නී ද? ප්‍රයාගතිය කීම? බාහුකානදිය කීම? (බාහුකානදී ආදීනු) වෙර ඇත්තා වූ කල රථකම් ඇත්තා වූ පාපකම්ගෙන් යුක්ත වූ ඒ නුවණ නැති මනිසා පිරිසිදු නොකෙරෙත්.

පිරිසිදු වුවහොත් (කෙලෙස් නැත්තහොත්) හැම කල්හි ම උතුරුපල්ලන නැකත වේ. පිරිසිදු වුවහොත් හැමකල්හි පොහොය වේ. පිරිසිදු වූ පරිශුද්ධ කම් ඇත්තහොත් වුතය හැම කල්හි සමාධි වේ. බ්‍රාහ්මණය, මෙහි ම සත්‍යතා කරව. සියලු සතුන් කෙරෙහි මෛත්‍රිය කරව.

බොරුනො කියති නම්, සතුන්ට ගිණා නොකෙරෙහි නම්, තොදන් දෙය නොගනිති නම්, ශුද්ධා ඇත්තෙහි මහරු නොවෙහි නම්, ගයාවට ගොස් කුමක් කරන්නෙහි ද? තාගේ ලිද වුව ද ගයාව වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

14. එවං වුත්තෙ සුඤ්චිකභාරඥාඥා වුභම්මෙණා භගවතං එතදවොචා: අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජිතං, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුහස්ස වා මග්ගං. ආවිකෙඛය්‍ය; අකිංකාර වා තෙලපඥාතං. ධාරෙය්‍ය: චක්ඛු-මනෙතා රූපානි දක්ඛිත්තීති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරි-යාපෙත ධම්මො පකාසිතො. එසංඝං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්ස භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා. ලභෙය්‍යානං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ පබ්බජ්. ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

15. අලඪ්ඨ ඛො සුඤ්චිකභාරඥාඥා වුභම්මෙණා භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්. අලඪ්ඨ උපසම්පදං. අවිරූපසම්පන්නො ඛො පනායස්මා භාරඥාඥා එකො වූපකට්ඨො අපාමනෙතා ආතාපි පභිතනෙතා විහරන්තො න විරසෙස්ස ඤායන්තො කුලපුත්තො සම්මදෙවි අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බ-ජන්ති, තදනුත්තරං වුභම්මිරියපරියොසානං දිට්ඨිවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ් විතාසී. ඩිණං ජාති. වුසිතං වුභම්මිරියං. කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්භස්සාසී. අස්සද්දතරො ඛො පනායස්මා භාරඥාඥා අරහතං අකොසීති.

වද්දපමසුත්තං සත්තමං.

1. 1. 8

සලලබ්බසුත්තං

1 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාමන්තියං විහරති ඡස්තවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාමුඤ්ඤා සායන්තායමයං පටිසල්ලාතා වුට්ඨිතො යෙන භගවා තෙනුප්පඛිකම්. උපසඛිකම්ඤා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා මහාමුඤ්ඤා භගවතං එතදවොචා:

2. යා ඉමා ගන්තෙ අනෙකවිහිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උප්පජ්ජන්ති අත්තවාදපටිසංසුත්තා වා ලොකවාදපටිසංසුත්තා වා, ආදිමෙව නු ඛො ගන්තෙ භික්ඛුනො මහසි කණ්ණො එවමෙතාසං දිට්ඨිතං පහානං හොති? එව-මෙතාසං දිට්ඨිතං පටිනිස්සගෙහා හොතිති?

14. මෙසේ කිකල සුඤ්ඤාභාරද්වාර චූෂණ නෙමේ “භාග්‍ය-
වතුන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි.
භවත් භෞතමයන් වහන්ස, යටිකුරු කරන ලද්දන් උඩුකුරු කරන්නේ
යම්සේ ද, වැසුණු දෙයක් වැහුම් හරින්නේ යම්සේ ද, මං මුලා වුවහුට
මග කියන්නේ යම්සේ ද, ඇස් ඇත්තාහු රූප දත්තාහු ය යි අකිකාරයෙහි
තෙල්පහනක් දල්වන්නේ යම්සේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් භෞතමයන්
වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් බව්‍යදෙයනා කරන ලදී. ඒ මම භවත්
භෞතමයන් වහන්සේගේ බව්‍යයන් සබ්බසාත් සරණ කොට යමි. මම
භවත් භෞතමයන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි පැවිද්ද ලබන්නෙමිවා.
උපසම්පදාව ලබන්නෙමිවා”යි කී ය.

15. සුඤ්ඤාභාරද්වාර චූෂණ නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
සමීපයෙහි පැවිද්ද ලැබී ය. උපසම්පදාව ලැබී ය. ආයුෂ්මත් භාරද්වාර
නෙමේ උපසම්පන්න වී නොබෝකල් ඇත්තේ එකලා වූයේ වෙන් වූයේ
එලඹ සිටි සිහි ඇත්තේ කෙසෙල් තවන වැර ඇත්තේ තිවත් පිණිස
මෙතෙයන ලද සිත් ඇත්තේ නොබෝ කලකින් ම යම් අතීත්තියක් සදහා
කුලපුත්‍රයෝ මනා ව ගිහියෙකින් තිත්ම පැවිද්දට පැමිණෙත් ද, මාගී-
බ්‍රහ්මචරියෙහි අවසානය වූ ඒ උතුම් අතීත් එලය මේ ආත්මයේ දී ම නෙමේ
දහ ගෙන ඊට පැමිණ වාසය කෙළේ ය. ජාතිය කෘතිය විය. බබ්බර
වැස තිමවන ලදී. සිවුමග කිස කරන ලදී. මේ රහත්බව පිණිස කළ සුතු
අත් කටයුත්තෙක් නැතැයි දැනගත්තේ ය. ආයුෂ්මත් භාරද්වාරයන්
වහන්සේ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

වඤ්ඤාසුත්‍රය සන්වැනි යි.

1. 1. 8

සලලබ සුත්‍රය

1. මු ි විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සැවැත්තුවර සමීපයෙහි වූ ජෙතවන නම් අනේපිඬුසිවුහුගේ ආරම්-
යෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාචූඤ්ඤා සංවරයන්
වහන්සේ සවස්කාලයෙහි පිළිසලනෙන් නැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වෙත එළඹියහ. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ.
එකත්පසෙක හුන්හා වූ ආයුෂ්මත් මහාචූඤ්ඤාසංවරයන් වහන්සේ භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ:

2. ඤාමිනි, (විසිවැදුරුම) ආත්මවාදයෙන් සුක්ක වූත් (අටවැද-
රුම) ලොකවාදයෙන් සුක්කවූත් යම් මේ නොයෙක් ආකාර මිත්‍යා-
දෂට්ඨ ලොකයෙහි උපදිත් ද, ඤාමිනි, පළමු කොට ම හෙවත්
විදුහිතාමිශ්‍ර ප්‍රථම(භාවනා)වනසකාරය මෙනෙහි කරන්නා වූ ම මහණහට
මෙසේ ඒ දෂට්ඨයේ ප්‍රසාණය වේ ද? මෙසේ මේ දෂට්ඨයේ දුරලිම
වේ ද?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යා ඉමා චූඤ්ඤා අනෙකපිතිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උපපජ්ජන්ති අත්තවාදපටි-
සංයුතතා ඒවා ලොකවාදපටිසංයුතතා වා, යත්ථ චේතා දිට්ඨියො උපපජ්ජන්ති,
යත්ථ චේතා අනුසෙසන්ති, යත්ථ චේතා සමුද්චරන්ති, තං තෙනං මම්,
තෙසො'හමස්මි, ත මම්'සො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මසංඤ්ඤාය
පස්සන්තො එවමේතාසං දිට්ඨිතං පභානං භොති. එවමේතාසං දිට්ඨිතං
පටිනික්ඛන්තො භොති.

3. ථානං බො පනෙතං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා හික්ඛු
විච්චේවච කාමේති විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සපිතකකං සවිචාරං විචෙකජං
පිතිසුඛං පඨමං කුභානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: සලල-
බ්බෙන විහරාමීති. න බො පනෙතෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස චිත්තෙය්‍ය සලලබ්බා වුච්චන්ති.
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරා එතෙ අරියස්ස චිත්තෙය්‍ය වුච්චන්ති.

4. ථානං බො පනෙතං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා හික්ඛු විතකක-
විචාරතං වුපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං චේතසො එකොදිභාවං
අවිතකකං අවිචාරං පිතිසුඛං දුතියං කුභානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස
එවමස්ස: සලලබ්බෙන විහරාමීති. න බො පනෙතෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස චිත්තෙය්‍ය-
සලලබ්බා වුච්චන්ති. දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරා එතෙ අරියස්ස චිත්තෙය්‍ය වුච්චන්ති.

5. ථානං බො පනෙතං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා හික්ඛු පිතියා ව
විරහා උපෙක්ඛකො ව විහරෙය්‍ය, සතො ව සම්පජානො, සුඛඤ්ඤා කාමයත
පටිසංචෙදෙය්‍ය, යං තං අරියා අභික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති,
තතියං කුභානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: සලලබ්බෙන
විහරාමීති. න බො පනෙතෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස චිත්තෙය්‍ය සලලබ්බා වුච්චන්ති.
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරා එතෙ අරියස්ස චිත්තෙය්‍ය වුච්චන්ති.

6. ථානං බො පනෙතං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා හික්ඛු
සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා සුඛබ්බව සොමස්සදොමනස්සානං
අත්ථභූමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුපං කුභානං උපසම්පජ්ජ
විහරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: සලලබ්බෙන විහරාමීති. න බො පනෙතෙ චූඤ්ඤා
අරියස්ස චිත්තෙය්‍ය සලලබ්බා වුච්චන්ති. දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරා එතෙ අරියස්ස
චිත්තෙය්‍ය වුච්චන්ති.

වූදය, ආත්මවාදයෙන් යුක්ත වූත් ලෝකවාදයෙන් යුක්ත වූත් යම් මේ නොයෙක් ආකාර දෘෂ්ටි ලෝකයෙහි උපදිත් ද, යම් පඤ්චකකියෙකුගේ දෘෂ්ටි උපදිත් ද, යම් පඤ්චකකියෙකුගේ මේ දෘෂ්ටි ලාභ පිටිත් ද, යම් තැනෙක මේ දෘෂ්ටි හැසිරෙද්ද, ඒ පඤ්චකකිය “තෙල මා නොගැත්-තේ ය. මම තෙල පඤ්චකකියෙමි නොවෙමි. මාගේ ඉසුරු පඤ්චකකියෙහි නොපවත්නේ යයි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි විවසුන් නුවණින් දක්නු ලබන්නේ මේ දෘෂ්ටිගේ ප්‍රභාණය වෙයි. මෙසේ මේ දෘෂ්ටිගේ දුර ලීම වෙයි.

3. වූදය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමානන්ධයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි යන යම් කාරණයක් වේද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඔහුට ‘සලකුණෙන් (කෙලෙස් සිද්ධිමෙන්) යුක්ත ව වාසය කරමි’ යි අධිමානය විය හැකිය. වූදය, මේ බ්‍රාහ්මණ ආයතනයෙහි සලකුණෙන් යයි කියනු නොලැබෙත්. මොහු ආයතනයෙහි ඉහත්ම මානසිකවිකරණයෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

4. වූදය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් විතකී විවාරයන් සන්සිද්ධිමෙන් තමා තුළ පැහැදීම ඇති හිතෙන් උතුම් එකඟ බව ඇති විතකී රහිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති අතීත බ්‍රාහ්මණයන්ට පැමිණ වාසය කරයි යන යමක් වේද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ මහණෙකුට ‘සලකුණෙන් වසමි’ යි අධිමානය විය හැකිය. වූදය, මේ බ්‍රාහ්මණ ආයතනයෙහි සලකුණෙන් යයි කියනු නොලැබෙත්. මොහු ආයතනයෙහි දෘෂ්ටිමය සුබවිකරණයෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

5. වූදය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් ප්‍රීතිය ද හැරවීමෙන් උපෙක්ඛක ව සිටි ඇති ව මනා නුවණින් යුක්ත ව වාසය කෙරෙයි ද, කයින් සැප පිදි යි ද, යම් බ්‍රාහ්මණ හෙතෙමකින් තෘතීය බ්‍රාහ්මණයෙක් යුක්ත වූවුන්ට උපෙක්ඛක වූයේ සිහි ඇත්තේ සුචර්යා වසන සුචර්යා වූවාදි ආදියෝ පසසත් ද, ඒ තෘතීය බ්‍රාහ්මණයන්ට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණයක් වේද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ මහණෙකුට ‘මම සලකුණෙන් යුක්ත ව වසමි’ යි අධිමානය විය හැකිය. වූදය, මේ බ්‍රාහ්මණ ආයතනයෙහි සලකුණෙන් යයි කියනු නොලැබෙත්. මොහු ආයතනයෙහි දෘෂ්ටිමය සුබවිකරණයෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

6. වූදය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් (පළමු කොට ම) සැපය ද තැනි කිරීමෙන් දුක් තැනි කිරීමෙන් පළමු කොට ම සොම්නස් දෙමින් තැනි කිරීමෙන් දුක් තැනි සැප තැනි උපෙක්ඛකයෙන් වූ සමාධිපාරිශුද්ධිය ඇති වූවාදි බ්‍රාහ්මණයන්ට පැමිණ වාසය කෙරෙයි යන යම් කාරණයක් වේද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ මහණෙකුට ‘මම සලකුණෙන් වසමි’ යි අධිමානය විය හැකිය. වූදය, මේ බ්‍රාහ්මණ ආයතනයෙහි සලකුණෙන් යයි කියනු නොලැබෙත්. මොහු ආයතනයෙහි දෘෂ්ටිමය සුබවිකරණයෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

7. ධානං ඛො පතෙනං වුඤ්චි - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො උපසංඤ්ඤානං සමචික්ඛමා පටිසංඤ්ඤානං අත්ඛමා නානත්තං සංඤ්ඤානං අමීනසිකාරං අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායත්තං උපසංචාරං විහරෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්සා: සලෙඛබෙන විහරමිති. න ඛො පතෙනෙ වුඤ්චි අරියස්ස විනයෙ සලෙඛො වුච්චන්ති. සන්තා ඵතෙ විහාරං අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

8. ධානං ඛො පතෙනං වුඤ්චි - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායත්තං සමචික්ඛමම අනන්තො විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායත්තං උපසංචාරං විහරෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්සා: සලෙඛබෙන විහරමිති. න ඛො පතෙනෙ වුඤ්චි අරියස්ස විනයෙ සලෙඛො වුච්චන්ති. සන්තා ඵතෙ විහාරං අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

9. ධානං ඛො පතෙනං වුඤ්චි - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායත්තං සමචික්ඛමම නචි කීඤ්චිති ආකීඤ්චායත්තං උපසංචාරං විහරෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්සා: සලෙඛබෙන විහරමිති. න ඛො පතෙනෙ වුඤ්චි අරියස්ස විනයෙ සලෙඛො වුච්චන්ති. සන්තා ඵතෙ විහාරං අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

10. ධානං ඛො පතෙනං වුඤ්චි - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො ආකීඤ්චායත්තං සමචික්ඛමම නෙවසංඤ්ඤානං සංඤ්ඤායත්තං උපසංචාරං විහරෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්සා: සලෙඛබෙන විහරමිති. න ඛො පතෙනෙ වුඤ්චි අරියස්ස විනයෙ සලෙඛො වුච්චන්ති. සන්තා ඵතෙ විහාරං අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

[1. සලෙඛපරියායො:]

1. ඉධ ඛො පන ථෙව වුඤ්චි සලෙඛො කරණීයො: පරෙ විහිංසකා හවිස්සන්ති. මයමෙත්ථ අවිහිංසකා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

2. පරෙ පාණාතිපාති හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ පාණාතිපාතං පටිවිරතා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

3. පරෙ අදින්නාදුඨි හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අදින්නාදුතා පටිවිරතා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

4. පරෙ අබ්‍රහ්මචාරී හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ බ්‍රහ්මචාරී හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

5. පරෙ මුසාවාදී හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ මුසාවාද පටිවිරතා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

6. පරෙ පිටුණ්ඩාචා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ පිටුණ්ඩාචා පටිවිරතා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

7. වුඤ්ජය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සඵප්පකාරයෙන් රූප-සංඤ්චන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඤ්චන් දුරු කිරීමෙන් තාතානි (රූපාදි-නානාභාවයන්හි පවත්නා) සංඤ්චන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අතහැර ය සි ආකාශානඤ්චායතන ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය. යන යම් කාරණයෙක් වේ ද, එය විදුමාන වෙයි. ඒ මහණහට “මම සලෙඛයෙන් වසමි”යි අභිමානයෙන් වෙයි. වුඤ්ජය, මේ ධ්‍යානයෝ ආයතී-විනයෙහි සලෙඛයෝ ය සි කියනු නො ලැබෙත්. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්තවිහරණයෝ ය සි කියනු ලැබෙත්.

8. වුඤ්ජය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සඵප්පකාරයෙන් ආකාශ-නඤ්චායතනය ඉක්මවා ‘විඤ්ඤාණය අතහැර ය’ විඤ්ඤාණඤ්චායතන ධ්‍යා-නයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණයෙක් වේ ද, එය විදුමාන වෙයි. ඒ මහණහට ‘මම සලෙඛයෙන් වසමි’යි අභිමානයෙන් වෙයි. වුඤ්ජය, මේ ධ්‍යානයෝ ආයතීවිනයෙහි සලෙඛයෝ ය සි කියනු නො ලැබෙත්. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්තවිහරණයෝ ය සි කියනු ලැබෙත්.

9. වුඤ්ජය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සඵප්පකාරයෙන් ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා කිසිත් නැතැයි (මෙනෙහි කරන්නේ) ආකිඤ්ඤායතනධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණ-යෙක් වේ ද, එය විදුමාන වෙයි. ඒ මහණහට මම සලෙඛයෙන් වසමි’යි. අභිමානය වෙයි. වුඤ්ජය, මේ ධ්‍යානයෝ ආයතීවිනයෙහි සලෙඛයෝ ය සි කියනු නො ලැබෙත්. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්ත විහරණයෝ ය සි කියනු ලැබෙත්.

10. වුඤ්ජය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සඵප්පකාරයෙන් ම ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණයෙක් වේ ද, එය විදුමාන වෙයි. ඒ මහණහට “මම සලෙඛයෙන් වසමි’යි අභිමානය වෙයි. වුඤ්ජය, මේ ධ්‍යානයෝ ආයතීවිනයෙහි සලෙඛයෝ ය සි කියනු නො ලැබෙත්. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්තවිහරණයෝ ය සි කියනු ලැබෙත්.

[1. සලෙඛ පටිපාටි:]

1. වුඤ්ජය, මේ විහිංසාදි සුසාමිස් වස්තූන්හි නොප විසින් සලෙඛය කට යුතු යි. ‘අත්‍යයෝ සතුන්ට හිංසා කරන්නෝ වන්නාහු ය අපි මෙහි (සතුන්ට) හිංසා නො කරන්නමෝ වන්නෙමු’යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

2. ‘අත්‍යයෝ සතුන් මරන්නෝ වන්නාහු ය. අපි මෙහි සතුන් මැරීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු’යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

3. ‘අත්‍යයෝ නුදුන් දෙය ගන්නෝ වන්නාහු ය. අපි මෙහි නුදුන් දෙය ගැත්මෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු’යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

4. ‘අත්‍යයෝ අබ්‍රහ්මචාරී වන්නාහු ය. අපි මෙහි බ්‍රහ්මචාරී වන්නෙමු’යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

5. ‘අත්‍යයෝ බොරු කියන්නෝ වන්නාහු ය. අපි මෙහි බොරු කීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු’යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

6. ‘අත්‍යයෝ පිසුණු බස් කියන්නෝ වන්නාහු ය. අපි පිසුණු බස් කීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු’යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

7. පරෙ ඵරුසාවාමා¹ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ ඵරුසාවාමා² පටිවිරතා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

8. පරෙ සමථසලාපි³ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමථසලාපා පටිවිරතා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

9. පරෙ අභිජ්ඣාදු හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනභිජ්ඣාදු හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

10. පරෙ ඛ්‍යාපනනවිත්තා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අඛ්‍යාපනනවිත්තා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

11. පරෙ මිච්ඡාදිට්ඨි⁴ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාදිට්ඨි⁵ හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

12. පරෙ මිච්ඡාසංකප්පා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාසංකප්පා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

13. පරෙ මිච්ඡාවාමා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාවාමා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

14. පරෙ මිච්ඡාකම්මන්තා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාකම්මන්තා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

15. පරෙ මිච්ඡාආර්ථවා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාආර්ථවා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

16. පරෙ මිච්ඡාවායාමා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාවායාමා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

17. පරෙ මිච්ඡාසති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාසති හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

18. පරෙ මිච්ඡාසමාධි හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාසමාධි හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

19. පරෙ මිච්ඡාඤ්ඤා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාඤ්ඤා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

20. පරෙ මිච්ඡාවිමුත්ති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාවිමුත්ති හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

21. පරෙ පිතමිඤ්ඤපරිසුට්ඨිතා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ විගතපීතමිඤ්ඤා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

22. පරෙ උඤ්ඤා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනුඤ්ඤා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

23. පරෙ චෙට්තිච්ඡි⁶ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ තිණ්ණචෙට්තිච්ඡා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

1. ඵරුසාවාමා, මජ්ඣං.

2. ඵරුසාය වාමාය, මජ්ඣං. සං.

3. සමථසලාපා, කඤ්ඤා

4. මිච්ඡාදිට්ඨිකා, සං.

5. සමමාදිට්ඨිකා, සං.

6. චෙට්තිච්ඡි, මජ්ඣං.

7. 'අත්‍යයෝ රථබස් කියන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි රථබස් කීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

8. 'අත්‍යයෝ පුලාප කියන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි පුලාප කීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

9. 'අත්‍යයෝ අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි අභිධ්‍යා බහුල කොට තැත්වෙමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

10. 'අත්‍යයෝ ව්‍යාපාදයෙන් යුත් සිත් ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ව්‍යාපනන සිත් තැත්වෙමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

11. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාදූෂිතයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්-දූෂිතයමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

12. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාසංකල්ප ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්සංකල්ප ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

13. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාවචන ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන් වචන ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

14. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාකම්පන ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්කම්පන ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

15. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාආජිව ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන් ආජිවය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

16. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්ව්‍යායාම ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

17. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාසමානිය ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්සමානිය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

18. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාසමානිය ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්සමානිය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

19. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාඥන ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්-ඥන ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

20. 'අත්‍යයෝ මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමාන්විමුක්ති ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

21. 'අත්‍යයෝ පිනම්භයෙන් මඛනා ලද්දේ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි පත වූ පිනම්භ ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

22. 'අත්‍යයෝ උභ්‍යයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි අනුභ්‍යයමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

23. 'අත්‍යයෝ විවිකිච්ඡා ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි තරණය කළ විවිකිච්ඡා ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

24. පරෙ කොධතා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අකෙතකාධතා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

25. පරෙ උපතාති හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ අනුපතාති හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

26. පරෙ මකඛි හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ අමකඛි හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

27. පරෙ පළාසි හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අපළාසි හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

28. පරෙ ඉය්‍යකි හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනිය්‍යකි හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

29. පරෙ මච්ඡරි හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ අමච්ඡරි හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

30. පරෙ සඨා හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ අසඨා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

31. පරෙ මායාපී හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අමායාපී හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

32. පරෙ ඵඤා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අත්ඤා¹ හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

33. පරෙ අතිමානී හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ අනතිමානී හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

34. පරෙ දුඛචා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සුඛචා² හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

35. පරෙ පාපමිත්තා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ කල්‍යාණමිත්තා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

36. පරෙ පමිත්තා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අපමිත්තා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

37. පරෙ අසාද්ධා³ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සද්ධා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

38. පරෙ අහිරිකා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ හිරිමනා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

39. පරෙ අනෙතාතනාපි⁴ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ ඔතනාපි⁵ හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

40. පරෙ අපාසුතා⁶ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ ඛුසුතා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

1. අථඤා, සං.

2. සුච්චා, මජ්ඣ.

3. අසද්ධා, සං.

4. අනෙතාතනපි, සං.

5. ඔතනපි, සං.

6. අපසුතා, සං.

24. 'අත්‍යයෝ කිපෙනසුල්ලෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි නොකිපෙන-
සුල්ලමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

25. 'අත්‍යයෝ බඳබවෙර ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි බඳබවෙර
තැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

26. 'අත්‍යයෝ ගුණමකුවෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ගුණමකුවමෝ
නොවන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

27. 'අත්‍යයෝ යුගග්‍රාහ ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි යුගග්‍රාහ
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

28. 'අත්‍යයෝ ඊෂ්ඨා කරන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ඊෂ්ඨා නො-
කරන්නමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

29. 'අත්‍යයෝ මසුරෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි මසුරමෝ නොවත්-
නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

30. අත්‍යයෝ ඡකෙරුපිකයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ඡකෙරුපි-
කයමෝ නොවන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

31. අත්‍යයෝ මායා ඇත්තෝ වන්නාහු ය, මෙහි දී අපි මායා
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

32. 'අත්‍යයෝ තදබැව් ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි තදබැව්
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

33. 'අත්‍යයෝ අධිකමාන ඇත්තෝ වන්නාහු ය, මෙහි දී අපි අධිකමාන
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

34. 'අත්‍යයෝ දුච්චයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සුවච්චයෝ
වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

35. 'අත්‍යයෝ පාපමිත්‍රයන් ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි
කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

36. 'අත්‍යයෝ ප්‍රමත්තයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි අප්‍රමත්ත වූවමෝ
වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

37. 'අත්‍යයෝ ශුඛා තැත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ශුඛා
ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

38. 'අත්‍යයෝ අහිරිකයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි පිළිසිත්
ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

39. 'අත්‍යයෝ පවච ඩිය තැත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි පවච
ඩිය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

40. 'අත්‍යයෝ ඇසු පිරු තැත් තැත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී
අපි ඇසු පිරු තැත් ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙබය කළ යුතු යි.

41. පරෙ භුඝිතා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ ආරද්ධිවිරියා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණිගො.

42. පරෙ මුට්ඨස්සති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ උපට්ඨිතසති¹ හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණිගො.

43. පරෙ දුප්පඤ්ඤා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ පඤ්ඤාසම්පන්නා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණිගො.

44. පරෙ සන්ද්ධිපරාමාසි² අධානගාති³ දුප්පටිතිස්සගති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අසන්ද්ධිපරාමාසි⁴ අධානගාති⁵ දුප්පටිතිස්සගති හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණිගො.

2. [විතතුප්පාදපටිසායො:]

1. විතතුප්පාදම්ච ඛො අහං චූඤ්ඤා කුසලෙසු ධම්මෙසු ඛහුකාරං⁶ වදාමි. කො පන වාදෙ කායෙත වාවාය⁷ අනුපිඨියතාසු.⁸

2. තසමාතිභ චූඤ්ඤා පරෙ විහිංසකා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අවිහිංසකා හවිස්සාමාති. විතතං උප්පාදෙතඛං. පරෙ පාණාතිපාති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ පාණාතිපාතා පටිවිරතා හවිස්සාමාති විතතං උප්පාදෙතඛං - ඵෙප-පරෙ සන්ද්ධිපරාමාසි⁹ අධානගාති¹⁰ දුප්පටිතිස්සගති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අසන්ද්ධිපරාමාසි¹¹ අධානගාති¹² දුප්පටිතිස්සගති හවිස්සාමාති විතතං උප්පාදෙතඛං. (44)

3. [පටික්ඛාමනපටිසායො:]

1. සෙය්‍යථාපි චූඤ්ඤා විසමො¹³ මග්ගො, තස්සාස්ස¹⁴ අඤ්ඤා සමො මග්ගො පරික්ඛාමනාය, සෙය්‍යථාපි¹⁵ පන චූඤ්ඤා විසමං තිත්ථං¹⁶, තස්සාස්ස අඤ්ඤා සමං තිත්ථං පරික්ඛාමනාය.

2. ඵවමෙච ඛො චූඤ්ඤා විහිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිහිංසා හොති පරික්ඛාමනාය; පාණාතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණාතිපාතා චේරමණි හොති පරික්ඛාමනාය. අදින්නාදාසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අදින්නාදානා චේරමණි හොති පරික්ඛාමනාය. අභිභව්‍යාචාරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අභිභව්‍යාචාරිචේරමණි¹⁷ හොති පරික්ඛාමනාය. මුසාවාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස මුසාවාදා චේරමණි හොති පරික්ඛාමනාය. පිසුණ්වාචිස්ස¹⁸ පුරිසපුග්ගලස්ස පිසුණ්වාචිචේරමණි¹⁹ හොති පරික්ඛාමනාය. ඵරුසවාචිස්ස²⁰ පුරිසපුග්ගලස්ස ඵරුසාචි චේරමණි²¹ හොති පරික්ඛාමනාය. සම්ඵප්පලාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්ඵප්පලාපා චේරමණි හොති පරික්ඛාමනාය. අභිජ්ඣාලස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අභිජ්ඣාලා හොති පරික්ඛාමනාය. ඛ්‍යාපනනවිතතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අඛ්‍යාපාඤ්ඤා හොති පරික්ඛාමනාය. (1 - 10)

1. උපට්ඨිතස්සති, මජ්ඣ. 2. සන්ද්ධිපරාමාසි, සං. PTS.

3. අධානගාති, සං. PTS. අධානගාති, මජ්ඣ. 4. අසන්ද්ධිපරාමාසි, සං. PTS.

5. අධානගාති, සං. 6. ඛහුකාරං, කප්ථි. 7. වාචි, කප්ථි.

8. අනුපිඨියතාසු, කප්ථි. අනුපිඨියතාසු, සං. 9. මග්ගො අස්ස, මජ්ඣ.

10. තස්ස, මජ්ඣ. 11. සෙය්‍යථා වා, මජ්ඣ. 12. තිත්ථං අස්ස, මජ්ඣ.

13. විසමවිතරං, සිඞ්ඤ. 14. පිසුණ්වාචිස්ස, සිඞ්ඤ. 15. පිසුණ්වාචි, සිඞ්ඤ.

16. ඵරුසවාචිස්ස, සිඞ්ඤ. 17. ඵරුසවාචි, සිඞ්ඤ.

41. 'අත්‍යයෝ' කුසිතයෝ වන්නාහු ය, මෙහි දී අපි ආරක්ෂාවේදී අත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛකය කළ යුතු යි.

42. 'අත්‍යයෝ' සිහි මුළු වුවෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි එළඹ සිටි සිහි අත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛකය කළ යුතු යි.

43. 'අත්‍යයෝ' දුෂ්ප්‍රාඥ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි නුවණැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛකය කළ යුතු යි.

44. 'අත්‍යයෝ' තමන්ගේ දූෂ්ට පරමාශ්‍රිත කලාත්‍ය, දැඩි කොට ගත්තාහු, අත්තෝ හරින්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සාධාරණය ම පරමාශ්‍රිතය නො කරන්නමෝ, දැඩි කොට නො ගන්නමෝ, ප්‍රචණ්ඩ බැහැර කළ හැක්කමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛකය කළ යුතු යි.

2. [විකල්පයාද පෙරිපාටි:]

1. වුද්දය, මම කුසලධර්මයන්හි සිත් ඉපදවීම ද බොහෝ උපකාරය යි කියමි. කසින් හා වචනයෙන් කිරීම් කරවීමහි (අනුසන්ධි) කියනු ම කවරේ ද?

2. වුද්දය, එහෙයින් මෙහි ලා 'අත්‍යයෝ' හිංසා කරන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි ලා අපි අහිංසකයෙමෝ වන්නෙමු'යි සිත ඉපදවිය යුතු ය. 'අත්‍යයෝ' සතුන් මරන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි ලා අපි සතුන් මැරීමෙන් වෙන් වුවමෝ වන්නෙමු'යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.....'අත්‍යයෝ' සාධාරණය පරමාශ්‍රිතය කරන්නාහු දැඩි කොට ගත්තාහු. ප්‍රචණ්ඩ බැහැර නොකළ නො හෙත්තාහු වන්නාහු ය. මෙහි ලා අපි සාධාරණය ම පරමාශ්‍රිතය නො කරන්නමෝ දැඩි කොට නොගන්නමෝ ප්‍රචණ්ඩ හළ හෙත්තමෝ නො වන්නෙමු'යි සිත ඉපදවිය යුතු ය. (44)

[3. පරික්ෂාමන පෙරිපාටි:]

1. වුද්දය, යම් සේ විෂමමාහිතයක් වේ ද, එය හැරපියා යෑමට අත්‍ය වූ සමමාහිතයකුත් වේ ද, වුද්දය, යම් සේ විෂම නොවෙත් වේ ද, එය හැරපියා යෑමට අත්‍ය වූ සම නොවෙකුත් වේ ද,

2. වුද්දය, එපරිද්දෙන් ම හිංසා කරන පුද්ගලයාට එයින් දුරුවීම පිණිස අහිංසාව වෙයි. ප්‍රාණහාන කරන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස ප්‍රාණඝාතවිරමණය වෙයි. නුදුරින් දෑය ගන්නා පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අදහනාදාන විරමණය වෙයි. අබ්‍රහ්මචාරී පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අබ්‍රහ්මචාරී විරමණය වෙයි. මුසවා කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස මුසවාදවිරමණය වෙයි. කේලාම කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස පිත්තමාසවිරමණය වෙයි. පරොස්ඛත් කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස පරොස්ඛවිරමණය වෙයි. කිෂ්ඨල වචන කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමප්පලාපවිරමණය වෙයි. අභිධ්‍යාන බහුල කොට ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අභිධ්‍යාන වෙයි. ව්‍යාපනන වූ සිත් ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අව්‍යාපාදය වෙයි.

(1 - 10)

3. මිච්ඡාදිට්ඨිකං පුරිසපුග්ගලං සමමාදිට්ඨි හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාසඛකපංසං පුරිසපුග්ගලං සමමාසඛකපො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාචාචකං පුරිසපුග්ගලං සමමාචාචා හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡා-කමමනකං පුරිසපුග්ගලං සමමාකමමනො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාආර්ථවංසං පුරිසපුග්ගලං සමමාආර්ථවො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාචායාමංසං පුරිසපුග්ගලං සමමාචායාමො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡා-සතිකං පුරිසපුග්ගලං සමමාසති හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාසමාධිකං පුරිසපුග්ගලං සමමාසමාධි හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාඤ්ඤානිකං පුරිස-පුග්ගලං සමමාඤ්ඤං හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාචිත්තනිකං පුරිස-පුග්ගලං සමමාචිත්තනි හොති පරික්කමනාය. (11 - 20)

4. ඵනමඤ්චපරිසුට්ඨිකං පුරිසපුග්ගලං විගතඵනමඤ්චා හොති පරික්කමනාය. උඤ්චකං පුරිසපුග්ගලං අනුඤ්චමං හොති පරික්කමනාය. වෙවිකිච්ඡිකං¹ පුරිසපුග්ගලං තීණණ්ඩවිකිච්ඡිකා හොති පරික්කමනාය. කොධනං පුරිසපුග්ගලං අකොධො හොති පරික්කමනාය. උපනා-තිකං පුරිසපුග්ගලං අනුපනාහො හොති පරික්කමනාය. මික්ඛිකං පුරිසපුග්ගලං අමික්ඛො හොති පරික්කමනාය. පලාසිකං පුරිසපුග්ගලං අපලාසො හොති පරික්කමනාය. ඉංසුකිකං පුරිසපුග්ගලං අතිංසා² හොති පරික්කමනාය. මච්ඡරිකං පුරිසපුග්ගලං අමච්ඡරිං හොති පරික්කමනාය. සඨකං පුරිසපුග්ගලං අසාඨෙයං හොති පරික්කමනාය. මායාපිකං පුරිසපුග්ගලං අමායා හොති පරික්කමනාය. පඤ්ඤා පුරිස-පුග්ගලං අනුඤ්ඤා හොති පරික්කමනාය. අතිමානිකං පුරිසපුග්ගලං අතතිමානො හොති පරික්කමනාය. දුබ්බකං පුරිසපුග්ගලං සොච්චකං හොති පරික්කමනාය. පාපමිත්තකං පුරිසපුග්ගලං කල්යාණමිත්තකා හොති පරික්කමනාය. පමත්තකං පුරිසපුග්ගලං අපමාදො හොති පරික්කමනාය. අසංඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලං සඤ්ඤා හොති පරික්කමනාය. අභිරිකං පුරිසපුග්ගලං භිරි³ හොති පරික්කමනාය. අනොතතාපිකං පුරිසපුග්ගලං ඕතතං හොති පරික්කමනාය. අපසුකං පුරිස-පුග්ගලං බාහුසමං හොති පරික්කමනාය. කුසිකං පුරිසපුග්ගලං පිරිසාරමො හොති පරික්කමනාය. මුට්ඨිකංතිකං පුරිසපුග්ගලං උපට්ඨිතසතිකා හොති පරික්කමනාය. දුප්පාදකං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤාසමපදා හොති පරික්කමනාය. සඤ්චිට්ඨපරමාසිද්ධානගාහිදුප්ප-තිකංතිකං පුරිසපුග්ගලං අසඤ්චිට්ඨපරමාසිද්ධානගාහිදුප්ප-තිකංතිකා හොති පරික්කමනාය. (21 - 44)

[4. උපරිභාමපරිශායො:]

1. සෙය්‍යථාපි චුද්ද යෙ කෙච්ඡි අකුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අධොභාවං ගමන්ති⁴ යෙ කෙච්ඡි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ උපරිභාවං⁵ ගමන්ති.

2. එවමෙව ඛො චුද්ද මිහිංසකං පුරිසපුග්ගලං අවිහිංසා හොති උපරිභාවාය. පාණ්ඩුපාතිකං පුරිසපුග්ගලං පාණ්ඩුපාතා වෙරමණී හොති උපරිභාවාය. අදින්නාදුසිකං -රෙ- සඤ්චිට්ඨපරමාසිද්ධානගාහිදුප්ප-තිකංතිකං පුරිසපුග්ගලං අසඤ්චිට්ඨපරමාසිද්ධානගාහිදුප්ප-තිකංතිකා හොති උපරිභාවාය. (44)

1. විච්චිච්ඡිකං, මජ්ඣ. 2. අතිශ්ඤ්ඤා, මජ්ඣ. 3. භිරි, මජ්ඣ. PTS.
4. ගමන්ති, කත්ථි. 5. උපරිභාවාය -රෙ- මජ්ඣ.

[5. පරිනිබ්බානපටිඥායො:]

1. සො වත වුඤ්ඤා අත්තනා පලිපපලිපනොනා පරං පලිපපලිපනං උඤ්ඤානීති තෙනං ධානං චිත්තං. සො වත වුඤ්ඤා අත්තනා අපලිපපලිපනොනා පරං පලිපපලිපනං උඤ්ඤානීති ධානමෙතං චිත්තං. සො වත වුඤ්ඤා අත්තනා අදනොනා අවිනිතො අපරිනිබ්බුතො පරං දමෙස්සති විනෙස්සති පරිනිබ්බාපෙස්සනීති තෙනං ධානං චිත්තං. සො වත වුඤ්ඤා අත්තනා දනොනා විනිතො පරිනිබ්බුතො පරං දමෙස්සති විනෙස්සති පරිනිබ්බාපෙස්සනීති ධානමෙතං චිත්තං.

2. එවමෙව ඛො වුඤ්ඤා විහිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිහිංසා හොති පරිනිබ්බානාය. පාණාතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණාතිපාතා චෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අදින්නාදුසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අදින්නාදුනා චෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අබ්බහම්මාරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්බහම්මාරිසා චෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. මුසාවාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස මුසාවාදා චෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. පිසුණ්ණාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පිසුණ්ණාච වාචාය චෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. ඵරුසවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඵරුසාච වාචාය චෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. සම්මාදායස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාදායා චෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අභිජ්ඣාදායස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අභිජ්ඣාදායා චෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. ඛ්‍යාපනනචිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඛ්‍යාපනනචිත්තා චෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. (1 - 10)

3. මච්ඡාදිට්ඨිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාදිට්ඨි හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡාසංකප්පස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසංකප්පො හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡාචාර්යස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාචාර්යා හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡාකම්මන්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාකම්මන්තො හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡාආර්ථස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාආර්ථො හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡාචාර්යාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාචාර්යාස්මා හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡාසතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසති හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡාසම්මාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසම්මාදි හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡාසම්මාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසම්මාදිස්මා හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡාසම්මාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසම්මාදිස්මා හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡාසම්මාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසම්මාදිස්මා හොති පරිනිබ්බානාය. (11 - 20)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. වුඤ්ඤා, එකානන්තයෙන් (යමෙක්) තෙමේ මඩෙහි එරුණේ ද හෙතෙමේ මඩෙහි එරුණු අනෙකක් වූ නිසාලත්තේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි. වුඤ්ඤා, එකානන්තයෙන් (යමෙක්) තෙමේ මඩෙහි නො එරුණේ ද, හෙතෙමේ මඩෙහි එරුණු අනෙකක් වූ නිසාලත්තේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍යාමාන වෙයි. වුඤ්ඤා, එකානන්තයෙන් (යමෙක්) තෙමේ නො දූමුණේ නො හික්මුණේ නො පිරිනිවුණේ වේ ද, හෙතෙමේ අනෙකක් වූ දමනය කරන්නේ ය, හික්මවන්නේ ය, පිරිනිවීමට පමුණුවන්නේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි. වුඤ්ඤා, එකානන්තයෙන් (යමෙක්) තෙමේ දූමුණේ හික්මුණේ පිරිනිවුණේ වේ ද, හෙතෙමේ අනෙකක් වූ දමනය කරන්නේ ය හික්මවන්නේ ය පිරිනිවීමට පමුණුවන්නේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

2. වුඤ්ඤා, මෙපරිද්දෙන් ම හිංසා කරන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අවිහිංසාව වෙයි. ප්‍රාණඝාතක පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ප්‍රාණඝාතවිරමණය වෙයි. නො දුන් දෙය ගන්නා පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අදනනාදනවිරමණය වෙයි. බඩසරනො රක්නා පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අබ්‍රහ්මචරියාව වෙයි. බොරු කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස මුසාවාදවිරමණය වෙයි. කේලාමි කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස පිසුණවාචාවිරමණය වෙයි. රථඛස් කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස එරුසවාචාවිරමණය වෙයි. සම්ඵප්පාදාප කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සම්ඵප්පාදාපවිරමණය වෙයි. අභිධ්‍යාම බහුල කොට ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අනභිධ්‍යාව වෙයි. ව්‍යාපනන සිත් ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අව්‍යාපාදය වෙයි. (1 - 10)

3. මිථ්‍යාදූෂිත පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්-දූෂිත වෙයි. මිථ්‍යාසංඛකල්පය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්සංඛකල්පය වෙයි. මිථ්‍යාවචන ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්වචනය වෙයි. මිථ්‍යාකම්මානනය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්කම්මානනය වෙයි. මිථ්‍යාච්චය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්ච්චය වෙයි. මිථ්‍යා-ව්‍යායාමය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්-ව්‍යායාමය වෙයි. මිථ්‍යාසමානිතය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්සමානිතය වෙයි. මිථ්‍යාසමානිතය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්සමානිතය වෙයි. මිථ්‍යාඥනය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්ඥනය වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්තිය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමාග්විමුක්තිය වෙයි. (11 - 20)

4. චිත්තමිඤ්ඤාපරිපූර්ණිකාං පුරිසපුග්ගාලංගං විගතචිත්තමිඤ්ඤාං හොති පරිනිබ්බානාය. උඤ්ඤාං පුරිසපුග්ගාලංගං අනුඤ්ඤාං හොති පරිනිබ්බානාය. චෙට්ඨිකාං පුරිසපුග්ගාලංගං තිණ්ණිකාං විනිවිජ්ජනාං හොති පරිනිබ්බානාය. කොඛනං පුරිසපුග්ගාලංගං අකොකාඛො හොති පරිනිබ්බානාය. උපනාහිකං පුරිසපුග්ගාලංගං අනුපනාහො හොති පරිනිබ්බානාය. මකඛිකං පුරිසපුග්ගාලංගං අමකඛාං හොති පරිනිබ්බානාය. පමාසිකං පුරිසපුග්ගාලංගං අපමාසො හොති පරිනිබ්බානාය. ඉඤ්ඤාං පුරිසපුග්ගාලංගං අනිඤ්ඤාං හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡරිකං පුරිසපුග්ගාලංගං අමච්ඡරිකං හොති පරිනිබ්බානාය. සංඝං පුරිසපුග්ගාලංගං අසංඝං හොති පරිනිබ්බානාය. මායාපිකං පුරිසපුග්ගාලංගං අමායාං හොති පරිනිබ්බානාය. ඵලං පුරිසපුග්ගාලංගං අපාඤ්ඤාං හොති පරිනිබ්බානාය. අනිමානිකං පුරිසපුග්ගාලංගං අනනිමානො හොති පරිනිබ්බානාය. දුඛවිකං පුරිසපුග්ගාලංගං අසොච්චිකං හොති පරිනිබ්බානාය. පාමෙත්තං පුරිසපුග්ගාලංගං කල්‍යාණමිත්තං හොති පරිනිබ්බානාය. පමොක්ඛං පුරිසපුග්ගාලංගං අපමොක්ඛො හොති පරිනිබ්බානාය. අභ්‍යාභිකං පුරිසපුග්ගාලංගං සභ්‍යං හොති පරිනිබ්බානාය. අභිරිකං පුරිසපුග්ගාලංගං භිරිකං හොති පරිනිබ්බානාය. අනොතනාපිකං පුරිසපුග්ගාලංගං ඔත්තං හොති පරිනිබ්බානාය. අපසංසුතං පුරිසපුග්ගාලංගං ඛායුසංචාරං හොති පරිනිබ්බානාය. භූමිකං පුරිසපුග්ගාලංගං විරියාරමො හොති පරිනිබ්බානාය. මුට්ඨිකං පුරිසපුග්ගාලංගං උපට්ඨිකං හොති පරිනිබ්බානාය. දුප්පදං පුරිසපුග්ගාලංගං පඤ්ඤාසම්පදං හොති පරිනිබ්බානාය. සන්දිට්ඨිකං පුරිසපුග්ගාලංගං සන්දිට්ඨිකං හොති පරිනිබ්බානාය. සන්දිට්ඨිකං පුරිසපුග්ගාලංගං සන්දිට්ඨිකං හොති පරිනිබ්බානාය. [21 - 44]

5. ඉති ඛො චූඤ්ඤා දෙසිතො මයා සලලෙඛපරියායො. දෙසිතො විතතුසාදපරියායො. දෙසිතො පරික්ඛාමපරියායො. දෙසිතො උපරිහාච-පරියායො. දෙසිතො පරිනිබ්බානපරියායො. යං ඛො චූඤ්ඤා සපාරාධ කරණීයං සාවකානං හිතෙසිතං අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය, කතං චො තා මයා. එතාති චූඤ්ඤා රුක්ඛමූලාති, එතාති සුඤ්ඤාගාරාති. කායථ චූඤ්ඤා පමාදන්. මා පච්ඡා විසප්පාරිතො අසුචන්. ඥාං චො අමාකං අනුසාසතිති.

ඉදමචොච හගවා. අත්තමනො අයසො මහාචූඤ්ඤා හගවතො ගාසිතං අභිනඤ්ඤිති.

*චතුත්තාරික¹ පද චුත්තා සකියො² පඤ්ඤා දෙසිතා
සුත්තනොකා සලලෙඛො³ නාම ගමහිරෙ සාගරුපමො.⁴

සලලෙඛසුත්තං අට්ඨමං.

1. චතුත්තාරික, මජ්ඣ. චතුත්තාරික, සං. 2. සකියො, කප්ථි.
 3. සලලෙඛො, නාම සුත්තනොකා, මජ්ඣ. සං. 4. සාගරුපමො¹ යි මජ්ඣ. සං.
- * (ඉඤ්ඤාපරිපූර්ණිකා ඵලං හාථා ත දිස්සතෙ.)

4. චිත්තමුඛයෙන් මධනා ලද සිත් ඇත්තකුගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස චිත්තචිත්තමුඛතාව වෙයි. උභය පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අන්‍යෝන්‍යතාව වෙයි. විවික්ච්ඡා ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස තිණ්ණවිවික්ච්ඡතාව වෙයි. ක්‍රොධ කරනසුලු පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අක්‍රොධය වෙයි. ඛණ්ඩවේරී පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අඛණ්ඩවේරය වෙයි. ගුණමකු පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අමකඛය වෙයි. සුගවාහය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සුගවාහතාවය වෙයි ඊශීයා ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අභිඡ්ඡා වෙයි. මසුරු පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස භො මසුරු බව වෙයි. ශබ්ද පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අශබ්දතාවය වෙයි. මායාව පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අමායාව වෙයි. තද පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස තොතද බව වෙයි. අධිකමාන ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අනධිමාන වෙයි. දුර්ව පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සුර්ව භාවය වෙයි. පාපමිතුරන් ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කලණ මිතුරන් ඇති බව වෙයි. ප්‍රමත්ත පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අප්‍රමත්තතාවය වෙයි. ශ්‍රද්ධාව නැති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සශ්‍රද්ධාව වෙයි. ශ්‍රිමත් පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ශ්‍රිය වෙයි. අතපත්‍ර පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අපත්‍රපාව වෙයි. ඇසු පිරු තැන් නැති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ඇසු පිරුතැන් ඇති බව වෙයි. කුසිත පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස විශාරිත වෙයි. මුලාසිහි ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ඵලම සිටි සිහිය වෙයි. නුවණ නැති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස නුවණ වෙයි. සියදිවු පැහැසීම දැඩි වැ ගැනීම හරනට නො පහසුබව ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස නො සියදිවු පැහැසීම දැඩි ව ගැනීම හරනට පහසුබව වෙයි. [21 - 44]

5. චූෂ්‍ය, මේසේ මා විසින් කෙලෙස් සිදු ලන කාරණය දෙසන ලදී. විතොත්තපාද කාරණය දෙසන ලදී. කෙලෙසුන්ගෙන් ඉවත්වන කාරණය දෙසන ලදී. උසස් බව නිපදවන කාරණය දෙසන ලදී. (කෙලෙස්) තිවන කාරණය දෙසන ලදී. චූෂ්‍ය, ශ්‍රාවකයන්ට හිතවත් වූ අනුකම්පා කරන ශාසනා කෙතකුත් විසින් අනුකම්පායෙන් යමක් කටයුතුද මා විසින් එය තොපට කරන ලදී. චූෂ්‍ය, තෙල රුක්මුල්ල වෙති. තෙල ශුන්‍යාශාරයෝ වෙති. චූෂ්‍ය ධ්‍යාන වඩවු. පමා නො වවු. පසුව විපිළිසර ඇතියවිත්‍ර නො වවු. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනාවයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වදාල සේක. සතුටු වූ ආයුමේත් මහාචූෂ්‍ය ස්ථිර කෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්තේ යි.

සිටුසාළිය් පද කෙතෙක් කියන ලදහ. පංචසක්ඛිත දෙසන ලදහ. සලෙඛ සුත්‍රාන්තය මහසසුර මෙන් ගැඹුරු ය.

සලෙඛ සුත්‍රය අවමානි යි.

1. 1. 9

සමමාදිට්ඨිසුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමසං භගවා සාවන්තියං විහරති ඡත්තවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ. භත්ත ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙතති: ආවුසො භික්ඛවොති. ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස පච්චක්ඛොසුං. ආයසමා සාරිපුත්තො එතදවොච:

2. සමමාදිට්ඨි සමමාදිට්ඨිති ආවුසො වුච්චති; කිත්තාවතා භු ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි¹ හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චසාසාදෙන සමත්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?²

3. දුරතොපි ඛො මසං ආවුසො ආගච්ඡය්‍යාම ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථමඤ්ඤාදුං; සාධු විතායමන්තං යෙව සාරිපුත්තං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො; ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස සුඛා භික්ඛු ඛාරොස්සත්තිති. තෙනභාවුසො³ සුණංඨ සාධුකං මනසි කරොඨ භාසිත්තාමිති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස පච්චක්ඛොසුං. ආයසමා සාරිපුත්තො එතදවොච:

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො අකුසලඤ්ච පජානාති, අකුසලමූලඤ්ච පජානාති. කුසලඤ්ච පජානාති, කුසලමූලඤ්ච පජානාති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චසාසාදෙන සමත්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

5. කතමං පනාවුසො අකුසලං? කතමං අකුසලමූලං? කතමං කුසලං⁴? කතමං කුසලමූලනති?⁵

6. පාණංහිපාතො ඛො ආවු සා අකුසලං, අදිත්තාදුතං අකුසලං, කාමෙසුමිච්ඡාචාරො අකුසලං, මුසාවාදෙ අකුසලං, පිසුණංචාචා අකුසලං, ඵරුසාචාචා අකුසලං, සමථ්‍යලාපො අකුසලං, අභිජ්ඣා අකුසලං, බ්‍යාපාදෙ අකුසලං, මිච්ඡාදිට්ඨි අකුසලං. ඉදං වුච්චතාවුසො අකුසලං.

7. කතමඤ්චාවුසො අකුසලමූලං? ලොභො අකුසලමූලං, දොසො අකුසලමූලං, මොහො අකුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාවුසො අකුසලමූලං.

1. සමමාදිට්ඨි, ස්‍යා. 2. සද්ධම්ම, මජ්ඣං. 3. පතන සි ආවුසො, මජ්ඣං. ස්‍යා.
4. කතමං පනාවුසො කුසලං, ස්‍යා. 5. කුසලමූලං, මජ්ඣං. T .

1. 1. 9

සමමාදිට්ඨි සූත්‍රය

1. මූ විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සම්පයෙහි වූ අනාඨපිණ්ඩක සිටුහුගේ සේනවතාණියෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේ 'ඇවැත්ති, මහණෙනි'යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු 'ඇවැත්ති'යි ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. ඇවැත්ති, 'සමාන්දුෂ්ටිය, සමාන්දුෂ්ටිය'යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කොපමණකින් ආයුධ්‍යාවක තෙමේ සමාන්දුෂ්ටිය වේද? ඔහුගේ දෂ්ටි-තොමෝ සාප්පාවයට පැමිණියා වේද? ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වේද?

3. ඇවැත්ති, අපි ආයුමත් සැවිසුන් මහතෙරුන් වහන්සේ සම්පයෙහි දී මේ භාෂිතයාගේ අරිය දූත ගැනීමට දුරසිට වුවත් පැමිණෙන්නෙමු, මෙහි අර්ථය ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේට ම වැටහේ නම් මැනවි. භික්ෂූහු ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේගෙන් අසා දරන්නාහු ය. ඇවැත්ති, එසේ නම් අසවු. මැනවින් සිතේ තබා ගනිවු. කියන්නෙමි'යි වදාළහ: ඒ භික්ෂූහු එසේ ය, ඇවැත්ති'යි ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුමත් ශාරීපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයුධ්‍යාවක තෙමේ අකුසලයන් දැනී ද අකුසලමූලයන් දැනී ද කුසලයන් දැනී ද, කුසල මූලයන් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙපමණකින් ආයුධ්‍යාවක තෙමේ සමාන්දුෂ්ටිය වෙයි ඔහුගේ දෂ්ටිය සාප්ප වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

5. ඇවැත්ති, අකුසලය කවරේ ද? අකුසලමූලය කවරේ ද? කුසලය කවරේ ද? කුසලමූලය කවරේ ද?

6. ඇවැත්ති, ප්‍රාණභාතය අකුසලයෙකි. අදත්තාදාතය අකුසලයෙකි. භික්ෂාචාරය අකුසලයෙකි. මුසාවාදය අකුසලයෙකි. පිටුණුවන අකුසලයෙකි. ඵරුසවචනය අකුසලයෙකි. සමථසලාපය අකුසලයෙකි. අභිධ්‍යාන අකුසලයෙකි. ව්‍යාපාදය අකුසලයෙකි. භිජාදෂ්ටිය අකුසලයෙකි. ඇවැත්ති, මේ අකුසල ය යි කියනු ලැබේ.

7. ඇවැත්ති, අකුසලමූලය කවරේ ද? ලොභය අකුසලමූලයෙකි. දෝෂය අකුසලමූලයෙකි. මොහය අකුසලමූලයෙකි. ඇවැත්ති, මේ අකුසලමූලය යි කියනු ලැබේ.

8. කතමඤ්චාට්ඨසො කුසලං ? පාණාතිපාතා වේරමණී කුසලං, අදින්නා-දාතා වේරමණී කුසලං, කාමෙසු මිට්ඨාචාරා වේරමණී කුසලං, මුසාවාදා වේරමණී කුසලං, පිටුණාචාරා වේරමණී කුසලං, ඵරුසාවාචා වේරමණී කුසලං, සමථසලාපා වේරමණී කුසලං, අනභිජ්ඣා කුසලං, අබ්බාපාදො කුසලං, සමමාදිට්ඨි කුසලං. ඉදං වුච්චතාට්ඨසො කුසලං.

9. කතමඤ්චාට්ඨසො කුසලමූලං ? අලොභො කුසලමූලං, අදොසො කුසලමූලං, අමොහො කුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාට්ඨසො කුසලමූලං.

10. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං අකුසලං පජානාති, එවං අකුසලමූලං පජානාති, එවං කුසලං පජානාති, එවං කුසලමූලං පජානාති. සො සබ්බසො රාගානුසයං පගාය පටිඝානුසයං පටිවිතොදෙකං අසමීඨි දිට්ඨිමානානුසයං සමුගතිනා අවිජ්ජං පගාය විජ්ජං උපාදෙකා දිට්ඨිමි ඛමෙම දුක්ඛස්සත්තඛක්ඛණේ¹ හොති. එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති; උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ඛමෙම අවේච්චසසාදෙන සමන්තා-ගතො; ආගතො ඉමං සඤ්චමනති.

11. සාධාට්ඨසොති² ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයස්මතං සාරිපුත්තං උතතරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං³: සිසා පනාට්ඨසො අඤ්ඤාදුපි පරියායො යථා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති, උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ඛමෙම අවේච්චසසාදෙන සමන්තාගතො ‘ආගතො ඉමං සඤ්චමනති’ ?

12. සිසා ආට්ඨසො⁴ යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො ආභාරඤ්ච පජානාති, ආභාරසමුදයඤ්ච පජානාති, ආභාරතිරේඛඤ්ච පජානාති, ආභාරතිරේඛගාමිනි⁵ පටිපදඤ්ච පජානාති. එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති; උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ඛමෙම අවේච්චසසාදෙන සමන්තාගතො; ආගතො ඉමං සඤ්චමනති.

13. කතමො පනාට්ඨසො ආභාරො ? කතමො ආභාරසමුදයො ? කතමො ආභාරතිරේඛො ? කතමො ආභාරතිරේඛගාමිනී පටිපදති⁶ ?

14. චත්තරො මෙ ආට්ඨසො ආභාරා භූතානං වා සත්තානං සිත්ඨා සම්භවෙසිතං වා අනුගහාය. කතමෙ චත්තාරො ? කඛලිඛිකාරො⁷ ආභාරො මුලාරිකො වා සුබ්බමො වා, එසෙසා දුතියො, මනොසඤ්ඤවතනා නතියා⁸, විඤ්ඤාණං චතුත්ථං⁹. තණ්හාසමුදයා ආභාරසමුදයො; තණ්හාතිරේඛා ආභාරතිරේඛො; අයමෙව අරියො අට්ඨඛිතිකො මග්ගො ආභාරතිරේඛගාමිනී පටිපදා සෙග්ගථීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛික්ඛප්පා සමමාවාචා සමමාකමමනො සමමාආජ්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි.

1. දුක්ඛස්සත්තඛක්ඛණේ, මජ්ඣ. සූ. PPS. 2. සාධු ආට්ඨසොති, කජ්ඣි.

3. අපුච්ඡං, මජ්ඣ. අපුච්ඡ-සූ, සූ.

4. සිසාට්ඨසො’ති ආයස්මා සාරිපුත්තො අභාවා, සූ. 5. තිරේඛගාමිනී, PTS.

6. පටිපදා, මජ්ඣ. PTS 7. කඛලිඛිකාරො, මජ්ඣ. කඛලි-කාරො, සූ.

8. තතිවො, PTS

9. චතුත්ථං, PTS.

8. ඇවැත්ති, කුශලය කවරේ ය? ප්‍රාණභාතයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙකි. අදහනාදායෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. මුහුච්ඡාදයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි පිටුණුවන-යෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. ඵරුසවචනයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. සමථසලාපයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. අනභිධ්‍යාව කුශලයෙකි. අව්‍යාපාදය කුශලයෙකි. සමාන්දූෂිත කුශලයෙකි. ඇවැත්ති, මේ කුශලය සි කියනු ලැබේ.

9. ඇවැත්ති, කුශලමූලය කවරේ ය? අලෝභය කුශලමූලයෙකි. අදෝෂය කුශලමූලයෙකි. අමෝහය කුශලමූලයෙකි. ඇවැත්ති, මේ කුශලමූල ය සි කියනු ලැබේ.

10. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ අකුශලය දැනී ද, මෙසේ අකුශලමූලය දැනී ද, මෙසේ කුශලය දැනී ද, මෙසේ කුශලමූලය දැනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් රහානුයය නැති කොට ප්‍රතිසානුයය දුරු කොට අයම් ('මම' ය යන) දූෂිත බඳු වූ මානානුයය නසා අවිඤ්චා හැර විඤ්චා උපදවා ඉහාත්මයේ දී ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින් හුදු ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සෘජු වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[1. කමමපථවාරය සි.]

11. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, ඉතා මැනවැ'යි ආශ්‍රමෙන් ශාරීප්පුසංවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව බසින් පිළිගෙන සිතින් අනුමේච්ඡි කොට ආශ්‍රමෙන් ශාරීප්පුසංවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි අතිරේක ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති, ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ යම් ලෙසකින් සමාන්දූෂිත වේ නම්, ඔහුගේ දූෂිත සෘජු වේ නම්, ධම්මෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම්, ඊට අත් ක්‍රමයෙකුත් ඇත්තේ ද?

12. ඇවැත්ති, ඇත්තේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ ආහාරය (ඵල ආහරණය කරන ප්‍රත්‍යයය)ත් දැනී ද, ආහාරසමුදයත් දැනී ද, ආහාරනිරෝධයත් දැනී ද, ආහාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් හුදු ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සෘජු වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

13. ඇවැත්ති, ආහාරය කවරේ ය? ආහාරසමුදය කවරේ ය? ආහාරනිරෝධය කවරේ ය? ආහාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදා කවර?

14. ඇවැත්ති, උපත් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිස ද අක්කකොෂ වසතිකොෂයන්හි සිටින එහෙයින් ම උත්පත්තිය සොයන සතුන්ට අනුග්‍රහය පිණිස ද පවත්නා මේ ආහාරයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙක යත්: මොරික වූ ද සිහුම් වූ ද කබලිඛකාර ආහාරය (=වලඳනු-ලබනදෙය), දෙවැනි වූ එකාහාරය, තුන්වැනි වූ මනෝසඤ්චානාහාරය, සතර වැනි වූ විඤ්ඤාණාහාරය යන සතරයි. තෘණානුභවගැනීමෙන් ආහාරයන්ගේ හටගැනීම වේ. තෘණ නිරෝධයෙන් ආහාරනිරෝධය වේ. මේ අර්ථවගිතය ම ආහාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාදිට්ඨි, සමාසඛකා, සමාචාරා, සමාකම්මනා, සමාආජීව, සමාචාරායම, සමාසති, සමාසමාධි යන මේ යි.

15. යනො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ආහාරං පජානාති, එවං ආහාරසමුදයං පජානාති, එවං ආහාරනිරෝධං පජානාති, එවං ආහාරනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රූගාත්‍රසයං පහාය පටිඝාත්‍රසයං පටිවිතොදෙකා අසමිති දිට්ඨිමානාත්‍රසයං සමුහතිනා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙති; දිට්ඨිං ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තඛිකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සභ්බමනති.

[2. ආහාරවාගේ.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස හාසිතං අභිනන්දිති; අනුමොදිති; ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං අපුච්ඡං.¹ “සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති -පෙ- ආගතො ඉමං සභ්බමනති.”

2. සියා ආවුසො. යනො ඛො ආවුසො අරියසාවකො දුක්ඛඤ්ච පජානාති, දුක්ඛසමුදයඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරෝධඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සභ්බමනති.

3. කතමං පනාවුසො දුක්ඛං? කතමො දුක්ඛසමුදයො? කතමො දුක්ඛනිරෝධො? කතමා දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා?ති.

ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛො, මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදේවදුක්ඛදොමනස්සපායාසාපි දුක්ඛා, යමපිච්ඡං ත ලහති තමපි දුක්ඛං, සඛිඛිතෙතන පඤ්චුපාදනකකිනා දුක්ඛා. ඉදං වුච්චතාවුසො දුක්ඛං.*

කතමො වාවුසො දුක්ඛසමුදයො? යායං තණ්හා පොතොතටිකා නන්දි රාගසහගතා තත්‍ර තත්‍රාභිනන්දිති - සෙය්‍යපීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා - අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛසමුදයො.

කතමො වාවුසො දුක්ඛනිරෝධො? යො තස්සායෙව තණ්හාය අසෙස-විරාගතිරොථො වාගො පටිතිස්සග්ගො මුත්ති අතාලයො - අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛනිරෝධො.

කතමා වාවුසො දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා? අයමෙව අරියො අරියඛිනිකොමග්ගො දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨි, සම්මාසඛිකප්පා, සම්මාවාචා, සම්මාකම්මනෙතා, සම්මාආජ්චො, සම්මා-වායාමො, සම්මාසතී, සම්මාසමාධි.

1. ආපුච්ඡ-සු, අරියකථා

* අයමි දුක්ඛභවමිතිද්දංගෙ පරියාය දුක්ඛධම්මාව වුත්තා. කථාපි “අපටියෙති සම්පයොගො දුක්ඛො - පියෙති විපපයොගො දුක්ඛො”ති අඤ්ඤාත නිද්දිට්ඨාති පරියාය දුක්ඛාති ඉධ අභිද්දිට්ඨාති. නාතිපි සත්‍යමි - මරණි පොත්තෙත්‍ර දිස්සන්ති. තෙත්‍ර පන “ව්‍යාධිපි දුක්ඛො”ති න දිස්සති.

15. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මෙසේ ආහාරය දනී ද, මෙසේ ආහාරසමුදය දනී ද, මෙසේ ආහාරනිරෝධය දනී ද, මෙසේ ආහාරනිරෝධයට පමුණුවන පිළිවෙත දනී ද, හෙතෙම සථි ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය හැර ප්‍රතිඝානුශය දුරු කොට 'අඝම්' යන දූෂටය හා සම වූ මනානුශය නසා අපිඤ්ච හැර පිඤ්ච උපදවා දිවුදම්යෙහි දී ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වන්නේ ය. ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සමාන්දූෂටක වෙයි. ඔහුගේ දූෂටය සාජු වෙයි. ධම්යෙහි අවල වූ පාහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්යට පැමිණියේ වෙයි.

[2. ආහාර වාරය යි.]

1. ඒ හිසුසු 'ඇවැත්ති, ඉතා මැහැවැ'යි ආශුමත් ශාරීප්පු-සථිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව ඛසිත් පිළිගෙන හිතීන් අනුමේච්ඡි කොට ආශුමත් ශාරීප්පුසථිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි අතිරේක ප්‍රශ්නයක් ප්‍රථවුත්ත: ඇවැත්ති, ආයඝ්‍රාමක තෙමේ යම් ලෙසෙකින් සමාන්දූෂටක වේ නම්...මේ නිච්ඡාණධම්යට පැමිණියේ වේ නම්, ඊට අත් ක්‍රමයෙකු ද ඇත්තේ ද?

2. ඇවැත්ති, ඇත්තේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ දුක් දනී ද, දුක් හටගැනීමේ හෙතුවත් දනී ද, දුක් නැසීමත් දනී ද, දුක් නැසීමේ පිළිවෙතත් දනී ද, ඇවැත්ති, ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මෙතෙකින්ද සමාන්දූෂටක වෙයි. ඔහුගේ දූෂට සාජු වෙයි. ධම්යෙහි ගුණ දූත පාහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්යට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, දුක් කවරේ ය? දුක් හටගැනීමේ හේතුව කවරේ ය? දුක් නැසීම කවරේ ය? දුක් නැසීමේ පිළිවෙත කවර?

ඉපදීමත් දුක් ය, දිරිමත් දුක් ය, ව්‍යාධියත් දුක් ය, මරණයත් දුක් ය; ශොකය, වැලපීම, කශෙහි දුක්, හිතෙහි දුක්, දැඩි විතාදුඛයෙන් වූ ප්‍රතිඝය යන මොහු දුක් ය. යමක් කැමැති වන්නේ (ඵය) නො ලබා නම් ඵයත් දුක් ය. සැකෙවින් උපාදනසක්ක පස දුක් ය. ඇවැත්ති, මේ දුක් ය යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, දුක් හට ගැනීමේ හේතුව කවරේ ය? පුනභිවය කරණසුත්‍ර නඤ්ජරාග වූ ඒ ඒ භවයෙහි හෝ අරමුණෙහි තුඤ්ඤා වූ යම් මේ තෘණොච්ඡන් වේ ද, කාමාසාද තෘණො, භව (ශාඛිතදූෂටසහගත) තෘණො, විභව (උච්චේදදූෂටසහගත) තෘණො යි (ත්‍රිවිධ වූ) මේ තෘණො තොමෝ - ඇවැත්ති, දුක් හට ගැනීමේ හේතු ය යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, දුක්ඛනිරෝධය කවරේ ය? ආයඝ්‍රාමයෙන් ඒ තෘණො-ච්ඡන් ම යම් අත්‍යන්තප්‍රසාණයෙන්, හැරලීමෙන්, දුරලීමෙන්, මිදීමෙන්, නො ඇල්මෙන් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ දුක්ඛනිරෝධ ය යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, දුක්ඛනිරෝධභාමිනීපටිපදා කවර? සමාන්දූෂට, සමාක් සංකප්ප, සමාක් වචන, සමාක් කමාන්ත, සමාක් ආජිව, සමාක් ව්‍යායාම, සමාක් සමාති, සමාක්සමාධි යන මේ අර්ථවත්ත ම දුක්ඛනිරෝධ භාමිනී ප්‍රතිප්‍රදය.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං දුක්ඛං පජානාති, එවං දුක්ඛසමුදයං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරෝධං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිච්ඡේදනාදේවා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුත්තනිතා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උපාදෙඤ්ඤා දිට්ඨිව ඛමෙම දුක්ඛස්සන්තඛකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

[8. සමමාදේ.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා ආයස්මත්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං ආපුච්ඡං: “සියා පතාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො යථා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.”

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ජරාමරණඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

3. කතමං පතාවුසො ජරාමරණං? කතමො ජරාමරණසමුදයො? කතමො ජරාමරණනිරෝධො? කතමා ජරාමරණනිරෝධගාමිනී පටිපදා? ති. යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමහි තමහි සත්තනිකායෙ ජරා, ජීරණතා, ඛණ්ඩිච්චං, පාලිච්චං, චලිතතච්චතා, ආග්‍රතො සංභානි, ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො-අයං වුව්චතාවුසො ජරා. කතමඤ්ඤාවුසො මරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමහා තමහා සත්තනිකායා වුතී, ච්චිතතා, හෙදො, අන්තර්ධානං, මච්චුමරණං, කාලකිරියා, ඛකානං හෙදො, කලෙඛරස්ස නිසේඛපො-ඉදං වුව්චතාවුසො මරණං. ඉති අයඤ්ඤා ජරා, ඉදඤ්ඤා මරණං - ඉදං වුව්චතාවුසො ජරාමරණං. ජාති සමුදයා ජරාමරණසමුදයො. ජාතිනිරෝධා ජරාමරණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිතිකො මග්ගො ජරාමරණ-නිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ජරාමරණං පජානාති, එවං ජරාමරණසමුදයං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානු-සයං පහාය පටිඝානුසයං පටිච්ඡේදනාදේවා -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චපසා-දෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

[4. ජරාමරණමාදේ.]

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මෙසේ දුක දනී ද, මෙසේ දුක් හට ගැනීමේ හෙතුව දනී ද, මෙසේ දුක් නැති ම දනී ද, මෙසේ දුක් නැතිමට පමුණුවන පිළිවෙත දනී ද, හෙතෙම සප්පකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට ප්‍රතිඝානුශය දුරු අත්ති දූෂිත හා සදාය වූ මානානුශය මුලිනුපුටා අවිදුම කැර විදුම උපදවා ඉතාත්මයේ දීම දුක් කෙලවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින්දු ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සමාන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාප් වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[8. සම්මාදාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, ඉතා මැනවැ'යි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රසාරි-රයත් වහන්සේගේ දෙයනාව පිළිගෙන අනුමෙව්ති කොට ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර සංවරයත් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: "ඇවැත්ති, යම් ලෙසකින් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සමාන්දූෂිත වේ ද, ... මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වේ ද, ඊට අත්‍ය ක්‍රමයෙකුත් ඇත්තේ ද ?

2. ඇවැත්ති, ඇත. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ ජරාමරණත් දනී ද, ජරාමරණ හටගන්නා හෙතුවත් දනී ද, ජරාමරණනිරෝධයත් දනී ද, ජරාමරණ නැතිමට පමුණුවන පිළිවෙතත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින්දු ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සමාන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාප් වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, ජරාමරණ කවරේ ය ? ජරාමරණ සමුදය කවරේ ය ? ජරාමරණනිරෝධය කවරේ ය ? ජරාමරණනිරෝධයට පමුණුවන ප්‍රතිපදා කවර ? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වකායයන්හි යම් දිරිමත්, දිරත බවෙන්, කැඩුණු බවෙන්, කෙසෙපැයුණු බවෙන්, හම රැළි වැඩුණු බවෙන්, ආයුෂ පිරිහීමෙන්, ඉන්ද්‍රියයන්ගේ මේරීමෙන් වේ ද - ඇවැත්ති, මේ ජරායසි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, මරණය කවරේ ය ? ඒ ඒ සත්ත්වකායයන්ගෙන් ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් චූත වීමෙන්, චූත වන බවෙන්, ගෙදගෙන්, අතුරුදන් වීමෙන්, මරණගෙන්, කාලක්‍රියාවෙන්, ඝාතියන්ගේ බිඳීමෙන්, ශරීරය බහා තැබීමෙන් වේ ද - ඇවැත්ති, මේ මරණය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, මෙසේ මේ ජරාවත් මේ මරණයත් දෙක ජරාමරණ ය යි කියනු ලැබේ. ඉපදීම් හේතුවෙන් ජරාමරණ ඇති වේ. ඉපදීම නැති මෙන් ජරාමරණ නැති වේ. මේ අවිච්ඡිකා ම ජරාමරණ නැති මට පමුණුවන පිළිවෙත වේ. එනම්: සමාන්දූෂිත - පෙ - සමාන්සමාධි යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මෙසේ ජරාමරණ දනී ද, මෙසේ ජරාමරණ හටගැනීමේ හෙතුව දනී ද, මෙසේ ජරාමරණ නැති මත් දනී ද, මෙසේ ජරාමරණ නැතිමට පමුණුවන පිළිවෙතත් දනී ද, හෙතෙම සප්පකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට ප්‍රතිඝානුශය දුරු කොට... ඇවැත්ති, මෙතෙකින්දු ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සමාන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාප් වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[4. ජරාමරණවාරය යි.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමකො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො ජාතිඤ්ඤා පජානාති, ජාතිසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ජාතිනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, ජාතිනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති.

3. කතමා පනාටුසො ජාති? කතමො ජාතිසමුදයො? කතමො ජාතිනිරෝධො? කතමා ජාතිනිරෝධගාමිනී පටිපදාති? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්ඡි තච්ඡි සත්තනිකායෙ ජාති, සඤ්ජාති, ඔක්කන්ති, අභි- නිබ්බත්ති, ඛණ්ඩානං පාඤ්ඤාපො, ආයතනානං පටිලාභො - අයං වුව්චතා- ටුසො ජාති. භවසමුදයා ජාතිසමුදයො. භවනිරෝධා ජාතිනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො ජාතිනිරෝධගාමිනී පටිපදා- සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං ජාතිං පජානාති, එවං ජාතිසමුදයං පජානාති, එවං ජාතිනිරෝධං පජානාති, එවං ජාති- නිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පභාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති.

[5. ජාතිවාගේ.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමකො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො භවඤ්ඤා පජානාති, භවසමුදයඤ්ඤා පජානාති, භවනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, භවනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමනති.

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැතැවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසාරියන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමේච්ඡි කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසාරියන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති,...මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අතර ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති, වන්නේය. ඇවැත්ති යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ ඉපදීම දැනී ද, ඉපදීමේ හෙතුවත් දැනී ද, ඉපදීමේ නිරෝධයත් දැනී ද, ඉපදීම නිරෝධයට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවත් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙක්නුදු ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යවේක වෙයි. ඔහුගේ දූවේ සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, උත්තරානිය කවර ? උත්තරානියෙකු කවරේ ය ? උත්තරානි නිරෝධය කවරේ ය ? උත්තරානි නිරෝධයට පමුණුවන ප්‍රතිපදා කවර ? ඒ ඒ සත්ත්වකිකායයන්හි ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් අසම්පූර්ණතාවක වශයෙන් ඉපදීමක්, පරිපූර්ණතාවක වශයෙන් මනාමයේ ඉපදීමක්, අණඩකොම වසනකොමයත්ව පිළිසිම වශයෙන් පිළියද ගැන්මක්, සංසෙදජ ඔපපාතික වශයෙන් ප්‍රකට ව නිපදීමක්, සකතියන්ගේ පහල වීමක්, ආයතනයන්ගේ ලැබීමක් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ උත්තරානි ය යි කියනු ලැබේ. (කම්) හව හෙතුවෙන් ජාතිය වේ. හව නිරෝධයෙන් ජාති නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවහිමය ජාති නිරෝධයට පමුණු වන ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාන්ද්‍යවේක...සමාන්සමායිය යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ජාතිය දැනී ද, මෙසේ ජාතියමුදය දැනී ද, මෙසේ ජාතීනිරෝධය දැනී ද, මෙසේ නිරෝධානුමුඛී ප්‍රතිපදාව දැනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් ම රාශානුශය ප්‍රභාණය කොට...ඇවැත්ති, මෙතෙක්නි ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යවේක වෙයි. ඔහුගේ දූවේ සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[5. ජාතිවාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති මැතැවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සාරියන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමේච්ඡි කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සාරියන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති,... මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අතර ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ හවයත් දැනී ද, හවයමුදයත් දැනී ද, හවනිරෝධයත් දැනී ද, හවනිරෝධානුමුඛීප්‍රතිපදාවත් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙක්නුදු ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යවේක වෙයි. ඔහුගේ දූවේ සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. කතමො පනාවුසො හවො? කතමො හවසමුදයො? කතමො හවතිරොධො? කතමා හවතිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. තයො මෙ ආවුසො හව්: කාමහවො රූපහවො අරූපහවො. උපාදනසමුදයා හවසමුදයො. උපාදනතිරොධා හවතිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො හවතිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4 යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං හවං පජානාති, එවං හවසමුදයං පජානාති, එවං හවතිරොධං පජානාති, එවං හවතිරොධ-ගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තා වතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායා දිට්ඨි. ඛමෙම අවේච්චසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[6. හවමාගේ.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු අයසමතො සාරිපුත්තායා භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආවුපුජං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- අගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො උපාදනඤ්ච පජානාති, උපාදනසමුදයඤ්ච පජානාති, උපාදනතිරොධඤ්ච පජානාති, උපාදනතිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායා දිට්ඨි. ඛමෙම අවේච්චසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමං පනාවුසො උපාදනං? කතමො උපාදනසමුදයො? කතමො උපාදනතිරොධො? කතමා උපාදනතිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. චත්තාරිමාති ආවුසො උපාදනාති: කාමූපාදනං දිට්ඨුපාදනං සීලබ්බතු-පාදනං අත්තවාදුපාදනං. තණ්හාසමුදයා උපාදනසමුදයො. තණ්හා-තිරොධා උපාදනතිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො උපාදනතිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මා-සමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං උපාදනං පජානාති, එවං උපාදනසමුදයං පජානාති, එවං උපාදනතිරොධං පජානාති, එවං උපාදනතිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායා දිට්ඨි. ඛමෙම අවේච්චසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[7. උපාදනමාගේ.]

3. ඇවැත්ති, භවය කවරේ ය ? භවසමුදය කවරේ ය ? භවනිරෝධය කවරේ ය ? භවනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්ති, මේ භවයෝ කාමභවය, රූපභවය, අරූපභවය යි තිදෙනෙක් වෙත්. උපාදාන හෙතුවෙන් භවසමුදය වේ. උපදාන නිරෝධයෙන් භව නිරෝධය වේ. මේ අරිථෙට්ඨිමය ම භවනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාන්ද්‍යථිතිය... සමාන්තමාසිය යි.

4. ඇවැත්ති, ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ යම් කලෙක පටන් මෙසේ භවය දනී ද, මෙසේ භවසමුදය දනී ද, මෙසේ භවනිරෝධය දනී ද, මෙසේ භවනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම හැම ලෙසින්ම රාගානුශය පහ කොට... ඇවැත්ති, මෙතෙකිනුදු ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යථිතිය වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටය සාප්‍ර වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පාහැදිමෙන් හුක්ක වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[6. භවමාරයයි.]

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමෙව්නි කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ උපාදානයත් දනී ද, උපාදානසමුදයත් දනී ද, උපාදානනිරෝධයත් දනී ද, උපදාන නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකිනුත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යථිතිය වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටය සාප්‍ර වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පාහැදිමෙන් හුක්ක වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, උපාදානය කවරේ ය ? උපදාන සමුදය කවරේ ය ? උපාදානනිරෝධය කවරේ ය ? උපාදානනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්ති, මේ උපාදානයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්: කාමුපාදානය (චස්තුකාමය තෘෂණාවෙන් දැඩි කොට ගැනීම) දිට්ඨිපාදානය (දූෂ්ටය දැඩි කොට ගැනීම) සීලබ්බාදානය (බාහිර සීලව්‍රත මොක්ෂමාර්ගය සේ දැඩි කොට සලකා ගැනීම) අත්තවාදානය (ආත්මය ඇතැයි දැඩි කොට ගැනීම) ද වෙති. තෘෂණාසමුදයෙන් උපාදාන සමුදය වේ. තෘෂණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව මේ අරිථෙට්ඨිමය ම ය. එනම්: සමාන්ද්‍යථිතිය... සමාන්තමාසිය යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ උපාදාන දනී ද, මෙසේ උපාදානසමුදය දනී ද, මෙසේ උපාදානනිරෝධය දනී ද, මෙසේ උපාදානනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් රාගානුශය හැර... ඇවැත්ති, මෙතෙකිනුදු ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්ද්‍යථිතිය වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටය සාප්‍ර වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පාහැදිමෙන් හුක්ක වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[7. උපාදානමාරයයි.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිඤා අයසමත්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආප්‍රච්ඡන්ති සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමන්ති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො තණ්හාඤ්ච පජානාති, තණ්හාසමුදයඤ්ච පජානාති, තණ්හානිරෝධඤ්ච පජානාති, තණ්හානිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමන්ති.

3. කතමා පනාටුසො තණ්හා? කතමො තණ්හාසමුදයො? කතමො තණ්හානිරෝධො? කතමා තණ්හානිරෝධගාමිනී පටිපදා? ඡයිමෙ ආටුසො තණ්හාකායා: රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගතිතණ්හා රස-තණ්හා ථොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා, වේදනාසමුදයා තණ්හාසමුදයො, වේදනානිරෝධා තණ්හානිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො තණ්හානිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං තණ්හං පජානාති, එවං තණ්හාසමුදයං පජානාති, එවං තණ්හානිරෝධං පජානාති, එවං තණ්හානිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමන්ති.

[8. තණ්හාචාරො.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිඤා ආයසමත්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආප්‍රච්ඡන්ති සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමන්ති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො වේදනාඤ්ච පජානාති, වේදනාසමුදයඤ්ච පජානාති, වේදනානිරෝධඤ්ච පජානාති, වේදනානිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමමන්ති.

3. කතමා පනාටුසො වේදනා? කතමො වේදනාසමුදයො? කතමො වේදනානිරෝධො? කතමා වේදනානිරෝධගාමිනී පටිපදා? ති. ඡයිමෙ ආටුසො වේදනාකායා: වක්ඛුසම්ප්පසාදා වේදනා, සොතසම්ප්පසාදා වේදනා, ඝාතසම්ප්පසාදා වේදනා, ජ්වනාසම්ප්පසාදා වේදනා, කායසම්ප්පසාදා වේදනා, මනොසම්ප්පසාදා වේදනා. එසංසමුදයා වේදනාසමුදයො. එසං-නිරෝධා වේදනානිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො වේදනානිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමසමාධි.

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමේච්ඡි කොට ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ‘ඇවැත්ති... මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකු දු වන්නේ ද?’

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ තණ්හාවත් දනී ද, තණ්හාසමුදයත් දනී ද, තණ්හානිරෝධයත් දනී ද, තණ්හානිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයඝ්‍රාවක තෙමේ සමන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාජ්ඣ වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, තණ්හාව කවර? තණ්හාසමුදය කවරේ ය? තණ්හා නිරෝධය කවරේ ය? තණ්හානිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, රූපතෘණාව, ශබ්දතෘණාව, ගතිතෘණාව, රසතෘණාව, ස්ප්‍රථව්‍ය තෘණාව, ධම්මතෘණාව ය යි මේ තෘණාකායයෝ සදෙනෙක් වෙත්. වේදනාසමුදයෙන් තණ්හාසමුදය වේ. වේදනානිරෝධයෙන් තණ්හා- නිරෝධය වේ. මේ අරිඤ්ඤිත ම තෘණානිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදාව වෙයි. එනම්: සමන්දූෂිත...සමන්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ තෘණාව දනී ද, මෙසේ තෘණාසමුදය දනී ද, මෙසේ තෘණා නිරෝධය දනී ද, මෙසේ තෘණානිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට... ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයඝ්‍රාවක තෙමේ සමන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාජ්ඣ වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[8. තණ්හාවාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන්ව ආශ්‍රමෙන් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකු දු වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ වේදනාවත් දනී ද, වේදනා සමුදයත් දනී ද, වේදනා නිරෝධයත් දනී ද, වේදනානිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, ආයඝ්‍රාවක තෙමේ මෙතෙකින්ද සමන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත තොමෝ සාජ්ඣ වෙයි. දහම්හි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, වේදනා කවර? වේදනාසමුදය කවරේ ය? වේදනා- නිරෝධය කවරේ ය? වේදනා නිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, චක්ඛුසමථස්සයෙන් හටගත් වේදනාව, සොතසමථස්සයෙන් හටගත් වේදනාව, භාතසමථස්සයෙන් හටගත් වේදනාව, ජ්වහාසමථස්සයෙන් හටගත් වේදනාව, කායසමථස්සයෙන් හටගත් වේදනාව, මනෝසමථස්ස- යෙන් හටගත් වේදනාය යි මේ වේදනාකායයෝ සයකි. එස්සසමුදයෙන් වේදනාසමුදය වේ. එස්සනිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධය වේ. මේ අරිඤ්ඤිත ම වේදනානිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපදාවයි. එනම්: සම්මාදිට්ඨි ... සමාසමාධි යන මේ යි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං වෙදනං පජානාති, එවං වෙදනාසමුදයං පජානාති, එවං වෙදනානිරෝධං පජානාති, එවං වෙදනානිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය - ථෙ-එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායාසා දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චසාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[9. වෙදනාවාඡරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිඤා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡිං: සියා පතාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො. -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එසාසඤ්ඤා පජානාති, එසාසමුදයඤ්ඤා පජානාති, එසාසනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, එසාසනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායාසා දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චසාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමො පතාවුසො එසො? කතමො එසාසමුදයො? කතමො එසාසනිරෝධො? කතමා එසාසනිරෝධගාමිනී පටිපදාති? ඡයිමෙ ආවුසො එසා-කායා: චක්ඛුසමථෙසො සොතසමථෙසො ඝාතසමථෙසො ජීව්හාසමථෙසො කායසමථෙසො මනොසමථෙසො. සලායතනසමුදයා එසාසමුදයො. සලායතනනිරෝධා එසාසනිරෝධො. අයමෙවි අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො එසාසනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාසි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං එසාසං පජානාති, එවං එසාසමුදයං පජානාති, එවං එසාසනිරෝධං පජානාති, එවං එසාසනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය - ථෙ-එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායාසා දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චසාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[10. එසාසාවාඡරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිඤා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡිං: සියා පතාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො. -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

44. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො සලායතනඤ්ඤා පජානාති, සලායතනසමුදයඤ්ඤා පජානාති, සලායතනනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, සලායතනනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායාසා දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චසාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමං පතාටුසො සලායතනං? කතමො සලායතනසමුදයො? කතමො සලායතනනිරෝධො? කතමා සලායතනනිරෝධගාමිනී පටිපදා? ති. ඡයිමානි ආටුසො ආයතනානි: චක්ඛායතනං, සොතායතනං, ඝාතායතනං, ජිහ්වායතනං, කායායතනං, මනායතනං. නාමරූපසමුදයා සලායතන-සමුදයො. නාමරූපනිරෝධා සලායතනනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො සලායතනනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමා-දිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං සලායතනං පජානාති, එවං සලායතනසමුදයං පජානාති, එවං සලායතනනිරෝධං පජානාති, එවං සලායතනනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[11. සලායතනමාරො.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ තිකඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිනා ආයසමනතං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සීයා පතාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සීයා ආටුසො, යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො නාමරූපඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපසමුදයඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති. එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමං පතාටුසො නාමරූපං? කතමො නාමරූපසමුදයො? කතමො නාමරූපනිරෝධො? කතමා නාමරූපනිරෝධගාමිනී පටිපදා? ති. වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනා, එසෙසා, මනසිකාරො - ඉදං චිච්චතාටුසො නාමං. චත්තාරි ච මහාභූතානි චතුක්කඤ්ඤා මහාභූතානං උපාදාය රූපං. ඉදං චිච්චතාටුසො රූපං. ඉති ඉදඤ්ඤා නාමං ඉදඤ්ඤා රූපං - ඉදං චිච්චතාටුසො නාමරූපං. විඤ්ඤාණසමුදයා නාමරූපසමුදයො. විඤ්ඤාණනිරෝධා නාමරූප-නිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො නාමරූපනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං නාමරූපං පජානාති, එවං නාමරූපසමුදයං පජානාති, එවං නාමරූපනිරෝධං පජානාති, එවං නාමරූපනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[12. නාමරූපමාරො.]

3. ඇවැත්ති, සලායතන කවරේ ය? සලායතන සමුදය කවරේ ය? සලායතන නිරොධය කවරේ ය? සලායතන නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, චක්ඛායතනය, සොඛායතනය, ඝාතායතනය, ජීව්‍හායතනය, කායායතනය, මනායතනය යි මේ ආයතන සයකි. තාමරුපසමුදයෙන් සලායතන වේ. තාමරුප නිරොධයෙන් සලායතන නිරොධය වේ. මේ අර්ථවගිමග ම සලායතන නිරොධගාමිනී පටිපදාව වේ. එනම්: සමාදිට්ඨි...සමාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ සලායතන දනී ද, සලායතනසමුදය දනී ද, සලායතන නිරොධය දනී ද, සලායතන නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කොට...ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිතය සාප්‍ර වෙයි. දහමහි ගුණ දූන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[11. සලායතනවාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, මැනවැ'යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන්ව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ තාමරුපයන් දනී ද, තාමරුප සමුදයන් දනී ද, තාමරුප නිරොධයන් දනී ද, තාමරුප නිරොධගාමිනී පටිපදාවන් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිතය සාප්‍ර වෙයි. දහමහි ගුණ දූන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, තාමරුපය කවරේ ය? තාමරුප සමුදය කවරේ ය? තාමරුප නිරොධය කවරේ ය? තාමරුප නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, වේදනාව සංඥාව වේතනාව සප්ඨය මනසිකාරය යන මෙය තාම යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, සතරමඝාභුතන් සතරමඝාභුතයන් නිසා පවත්නා රූපත් යන මෙය රූපය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, මෙසේ මේ තාමයන් මේ රූපයන් යන මෙය තාමරුපය යි කියනු ලැබේ. විඤ්ඤාණ සමුදයෙන් තාමරුප සමුදය වේ. විඤ්ඤාණ නිරොධයෙන් තාමරුප නිරොධය වේ. මේ අර්ථවගිමග ම තාමරුප නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාදිට්ඨි...සමාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ තාමරුපයන් දනී ද, මෙසේ තාමරුප සමුදයන් දනී ද, මෙසේ තාමරුප නිරොධයන් දනී ද, මෙසේ තාමරුප නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කිරීමෙන්...ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමාන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිතය සාප්‍ර වෙයි. දහමහි ගුණ දූන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[12. තාමරුපවාරය යි.]

1 සාධාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං ආපුච්ඡිං: සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති?

2. සියා ආට්ඨසො. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවතො විඤ්ඤාණඤ්ඤා පජානාති, විඤ්ඤාණසමුදයඤ්ඤා පජානාති, විඤ්ඤාණනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිතිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවතො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

3. කතමං පනාට්ඨසො විඤ්ඤාණං? කතමො විඤ්ඤාණසමුදයො? කතමො විඤ්ඤාණනිරෝධො? කතමා විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිති පටිපදා? ති ඡයිමෙ ආට්ඨසො විඤ්ඤාණකායා: චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, සොතවිඤ්ඤාණං, ඝාත-විඤ්ඤාණං, ජීව්හාවිඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණං, මනෝවිඤ්ඤාණං. සංඛාරසමුදයා විඤ්ඤාණසමුදයො සංඛාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨභිග්ගො මග්ගො විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපිදා: සමමා-දිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4 යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවතො එවං විඤ්ඤාණං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණසමුදයං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරෝධං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිතිං පටිපදං පජානාති. හො සංඛෙසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවතො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

[18. විඤ්ඤාණවාචො.]

1 සාධාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා අයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං ආපුච්ඡිං: සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති?

2. සියා ආට්ඨසො. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවතො සංඛාරෙ ව පජානාති, සංඛාරසමුදයඤ්ඤා පජානාති, සංඛාරනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, සංඛාරනිරෝධගාමිති පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවතො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

3. කතමෙ පනාට්ඨසො සංඛාරා? කතමො සංඛාරසමුදයො? කතමො සංඛාරනිරෝධො? කතමා සංඛාරනිරෝධගාමිති පටිපදා? ති තයොමෙ ආට්ඨසො සංඛාරා: කායසංඛාරො චිච්ඡංඛාරො චිත්තසංඛාරො. අවිජ්ජා-සමුදයා සංඛාරසමුදයො. අවිජ්ජානිරෝධා සංඛාරනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨභිග්ගො මග්ගො සංඛාරනිරෝධගාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපිදා: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

1. 'ඇවැත්ති, මැතැවැ'යි ඒ භික්ෂූහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයත් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව මත්තෙහි සැරියුත් තෙරුන්ගෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ විඤ්ඤාණයත් දනී ද, විඤ්ඤාණ සමුදයත් දනී ද, විඤ්ඤාණ නිරෝධයත් දනී ද, විඤ්ඤාණ නිරෝධාගමනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් පසු ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ සම්ප්‍රේෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, විඤ්ඤාණය කවරේ ය? විඤ්ඤාණ සමුදය කවරේ ය? විඤ්ඤාණ නිරෝධය කවරේ ය? විඤ්ඤාණ නිරෝධාගමනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, මේ විඤ්ඤාණ කායයෝ සයෙකි: වහ්ලු විඤ්ඤාණය, සොත විඤ්ඤාණය, ඝාත විඤ්ඤාණය, ඒවාය විඤ්ඤාණය කාය විඤ්ඤාණය, මනෝ විඤ්ඤාණය යි කියායි. සංඛාර සමුදයෙන් විඤ්ඤාණ සමුදය වේ. සංඛාර නිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණ නිරෝධය වේ. මේ අරි අට්ඨමහ ම විඤ්ඤාණ නිරෝධාගමනී ප්‍රතිපදාවයි. එනම්: සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4 ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ විඤ්ඤාණයත් දනී ද, විඤ්ඤාණ සමුදයත් දනී ද, මෙසේ විඤ්ඤාණ නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ විඤ්ඤාණ නිරෝධාගමනී. ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ගහතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශයය දුරු කොට...ඇවැත්ති, මෙතෙකින් පසු ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ සම්ප්‍රේෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[13 විඤ්ඤාණවාර යි.]

1. ඒ භික්ෂූහු 'ඇවැත්ති, මැතැවැ'යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයත් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව මත්තෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයත් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. යම් කලෙක පටන් ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ සංස්කාරයත් දනී ද, සංස්කාර සමුදයත් දනී ද, සංස්කාර නිරෝධයත් දනී ද, සංස්කාර නිරෝධාගමනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් පසු ආයඝිශ්‍රාවක තෙමේ සම්ප්‍රේෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ඛ වූයේ මේ නිජාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, සංස්කාරයෝ කවරයහ? සංස්කාර සමුදය කවරේ ය? සංස්කාර නිරෝධය කවරේ ය? සංස්කාර නිරෝධාගමනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, මේ සංස්කාරයෝ තිදෙනෙක් වෙත්: කාය සංස්කාර, වාක් සංස්කාර, විභ්‍යා සංස්කාර යයි කියා යි. අවිජ්ජා සමුදයෙන් සංස්කාර සමුදය වේ. අවිජ්ජා නිරෝධයෙන් සංස්කාර නිරෝධය වේ. මේ අරි අට්ඨමහ ම සංස්කාර නිරෝධාගමනී ප්‍රතිපදාව වේ. එනම්: සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං සඛ්ඛාරෙ පජානාති, එවං සඛ්ඛාරසමුදයං පජානාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධං පජානාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිසානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහතිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උපාදෙත්වා දිට්ඨංච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[14. සඛ්ඛාරමාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො ජෙන භික්ඛු අයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිත්වා අයසමන්තං සාරිපුත්තං උතතරිං පඤ්ඤං ආපුට්ඨං සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො අවිජ්ජඤ්ඤා පජානාති, අවිජ්ජාසමුදයඤ්ඤා පජානාති, අවිජ්ජානිරෝධඤ්ඤා පජානාති, අවිජ්ජානිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමා පනාවුසො අවිජ්ජා? කතමො අවිජ්ජාසමුදයො? කතමො අවිජ්ජානිරෝධො? කතමා අවිජ්ජානිරෝධගාමිනී පටිපදාති? යං ඛො ආවුසො දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං - අයං වුච්චතාවුසො අවිජ්ජා. ආසවසමුදයො අවිජ්ජාසමුදයො. ආසවනිරෝධො අවිජ්ජානිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මහො අවිජ්ජානිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථිදං සමමාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාසි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං අවිජ්ජං පජානාති, එවං අවිජ්ජාසමුදයං පජානාති, එවං අවිජ්ජානිරෝධං පජානාති, එවං අවිජ්ජානිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිසානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහතිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උපාදෙත්වා දිට්ඨංච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[15. අවිජ්ජාමාරො.]

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතනික තෙමේ මෙසේ සංකාරයන් දැන ද, මෙසේ සංකාරසමුදයන් දැන ද, මෙසේ සංකාර නිරෝධයන් දැන ද, මෙසේ සංකාරනිරෝධාමිති ප්‍රතිපදාවන් දැන ද, තෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් ම රාහුකය නැති කොට ප්‍රතිකානු-යය දුරු කොට, 'අසම්' යි දැන සදා මානානුයය නසා අවිඤ්චා දුරු කොට විඤ්චා උපදවා ඉහාතමයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයතනික තෙමේ සමායෝගික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[14. සංකාරවාර යි.]

1. ඒ භික්ෂු ඇවැත්ති, මැනවැයි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්වරයන් වහන්සේගේ දෙයනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්වරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහිද ප්‍රශ්නයක් පුළුවන්: ඇවැත්ති,... මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වේ ද ඊට අනෙක් ක්‍රමයෙකුද වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතනික තෙමේ අවිඤ්චා දැන ද, අවිඤ්චාසමුදයන් දැන ද, අවිඤ්චානිරෝධයන් දැන ද, අවිඤ්චානිරෝධාමිති ප්‍රතිපදාවන් දැන ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයතනික තෙමේ සමායෝගික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, අවිඤ්චා කවර? අවිඤ්චා සමුදය කවරේ ය? අවිඤ්චා නිරෝධය කවරේ ය? අවිඤ්චා නිරෝධාමිති ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, දුක්ක දුක්කසමුදය දුක්කනිරෝධ දුක්කනිරෝධාමිතිපටිපදා පිළිබඳ යම් තොදැනීමක් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ අවිඤ්චා යි කියනු ලැබේ. ආයු ව සමුදයෙන් අවිඤ්චාසමුදය වේ. ආයු ව නිරෝධයෙන් අවිඤ්චා නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවහිමය ම අවිඤ්චා නිරෝධාමිති ප්‍රතිපදා වෙයි. එනම් සමාදායීකරණය... සමායෝගික යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතනික තෙමේ මෙසේ අවිඤ්චා-වන් දැන ද, මෙසේ අවිඤ්චා සමුදයන් දැන ද, මෙසේ අවිඤ්චා නිරෝධයන් දැන ද, මෙසේ අවිඤ්චා නිරෝධාමිති ප්‍රතිපදාවන් දැන ද, තෙතෙම සම්ප්‍රකාර-යෙන් ම රාහුකය නැති කොට ප්‍රතිකානුයයය දුරු කොට අසම් යි දැන සදා මානානුයය මුලිනුප්වා අවිඤ්චා දුරු කොට විඤ්චා උපදවා ඉහාතමයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ද ආයතනික තෙමේ සමායෝගික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[15. අවිජ්ජාවාර යි.]

1. සාධාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං ආපුච්ඡං: සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤා'පි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති, උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආට්ඨසො. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො ආසවඤ්ඤා පජානාති, ආසවසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ආසවනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, ආසවනිරෝධභාමිතිං පටිපද්දඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමො පනාට්ඨසො ආසවො? කතමො ආසවසමුදයො? කතමො ආසවනිරෝධො? කතමා ආසවනිරෝධභාමිති පටිපද්දා? තයො'මෙ ආට්ඨසො ආසවා: කාමාසවො භවාසවො අච්ඡාසවො. අච්ඡාසමුදයා ආසවසමුදයො. අච්ඡානිරෝධා ආසවනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨභිතිකො මග්ගො ආසවනිරෝධභාමිති පටිපදා - සෙසාපීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසබ්බස්සො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජ්ඣො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං ආසවං පජානාති, එවං ආසවසමුදයං පජානාති, එවං ආසවනිරෝධං පජානාති, එවං ආසවනිරෝධභාමිතිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පසාය පටිසානුසයං පටිවිනොදෙනා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුගතිතා අච්ඡං පසාය විජ්ජං උප්පාදෙනා දිට්ඨිව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[16. ආසවමාරො.]

ඉදමචොච ආයසමා සාරිපුත්තො. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

සම්මාදිට්ඨිසුත්තං නවමං.

[භාණකපචරානං උද්දනභාෂා:]

දුක්ඛං ජරාමරණං උපාදානං සලායතනං තාමරූපං
පීඤ්ඤාණං ජපදෙ 'කතමං පනාට්ඨසො'වදන්තකෙ.

ජාති තණ්හා ව වෙදනා අච්ඡාසො වසුක්ඛකමො
යා වත්තාරිපදෙ 'කතමා පනාට්ඨසො'වදන්තකෙ.

ආභාරො ව ගවො එස්සො සබ්බාරො ආසවපඤ්ඤාමො
යො පඤ්ඤාපදෙ 'කතමො පනාට්ඨසො'වදන්තකෙ.

කතමන්ති ජබ්බිධං වුත්තං කතමාති වසුබ්බිධා
කතමො පඤ්ඤාපිධො වුත්තො සබ්බසබ්බානං¹ පඤ්ඤාස පද්දති වාති

1. සබ්බාරානා, සිමු.

1. ඇවැත්ති, 'මැතැවැ'යි ඒ හිසුනු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේගේ දෙයනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහිදු ප්‍රශ්නයක් ප්‍රථවුත්ත: ඇවැත්ති, යම් ලෙසෙකින් ආයසීශ්‍රාවක තෙමේ සමන්ද්‍යවෙයි වේ නම් ඔහුගේ දූෂිත සාප්‍ර වේ නම් දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුඤ්ඤා වූයේ මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට තවත් කුමසෙක් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයසීශ්‍රාවක තෙමේ ආයුචයන් දනී ද, ආයුචසමුදයන් දනී ද, ආයුච-නිරෝධයන් දනී ද, ආයුච නිරෝධ ගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයසීශ්‍රාවක තෙමේ සමන්ද්‍යවෙයි වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාප්‍ර වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුඤ්ඤා වූයේ මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, ආයුච කවරේ ය? ආයුචසමුදය කවරේ ය? ආයුච නිරෝධය කවරේ ය? ආයුච නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, කාමායුච, භවායුච, අවිද්‍යායුච යයි මේ ආයුච තුනෙකි. අවිද්‍යා සමුදයෙන් ආයුච සමුදය වේ. අවිද්‍යා නිරෝධයෙන් ආයුච නිරෝධය වේ. මේ අවිද්‍යානිවර්තන ම ආයුච නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා වෙයි. එනම්: සමුදාදිට්ඨි සමමාසකතා, සමමාචාරා, සමමාකම්මනා, සමමාආර්ථ, සමමාචාරායාම, සමමාසනී, සමමාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයසීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ආයුචන් දනී ද, මෙසේ ආයුච සමුදයන් දනී ද, මෙසේ ආයුච නිරෝධයන් දනී ද, මෙසේ ආයුච නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍ර-කාරයෙන් ම රාගානුශය දුරු කොට ප්‍රතිඝානුශයය දුරු කොට අසම්පිද්‍ය සද්ධා මානානුශය මුලිකුප්‍රා අවිද්‍යාව පහ කොට පිද්ධව උපදවා ඉහාතමයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයසීශ්‍රාවක තෙමේ සමන්ද්‍යවෙයි වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාප්‍ර වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුඤ්ඤා වූයේ මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[16. ආසව්‍යාරාමි.]

ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ හිසුනු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේගේ දෙයනාව මැතැවැයි පිළිගත්ත.

සමමාදිට්ඨි සූත්‍රය නවමැති යි.

[ශාණ්ඩිකපරාජිතේ උද්ගනනාථා:]

දුක්ඛං, ජරාමරණං, උපාද්‍යං, සලායතනං, නාමරූපං, විකුසුණං යන සපදයෙහි 'කතමං පනාට්ඨසො'යි පවසන වචනය වෙයි.

ජාති, තණ්හා, වේදනා, අවිජ්ජා, විසින් වතුන්කුම වූ සිටුවදයෙහි 'කතමා පනාට්ඨසො'යි පවසන වචනය වෙයි.

ආහාරො, භග්ගො, එසකො, සංඛාරො, පස්වන ආසවො යන පදපයෙහි 'කතමො පනාට්ඨසො' යි පවසන වචනය වෙයි.

'කතමං' යි කිසු පද සවැදුරුම් ය. 'කතමා'යි කිසු පද සිටු වැදුරුම් ය. 'කතමො' යි කිසු පද පස්වැදුරුම් ය. සියලු සංඛාරාවන්ගේ පදයෝ පසළොස් දෙනෙකි.

1. 1. 10.

සතිපට්ඨානසූත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා කුරුඳු විහරති කම්මාණං-දම්මං තාම කුරුඳු නිගමො. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි: භික්ඛවොති. ගදනෙතති ඛෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙක්ඛාත්තං. භගවා එතදවොච:

2. එකායතො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොක-පරිද්දවෘත්තං සමතික්ඛමාය උක්ඛදොමනස්සානං අනඵගමාය ඤායස්ස අභිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය - යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානං. කතමෙ චත්තාරො ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. චෙදනාත්ත චෙදනානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. විතෙත විතනානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. ඛම්මෙත්ත ඛම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං.

[උදෙසව්‍යවරො.]

(1. කායානුපස්සනාසතිපට්ඨානං:)

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ කායානුපස්සි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාර ගතො වා නිසීදති පලලඞ්කං ආභූජිතා උජ්ඣං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො සතොව අස්සසති, සතො පස්සසති. දීඝං වා අස්සසනෙතා දීඝං අස්සසාමිති පජානාති. දීඝං වා පස්සසනෙතා දීඝං පස්සසාමිති පජා-නාති. රස්සං වා අස්සසනෙතා රස්සං අස්සසාමිති පජානාති. රස්සං වා පස්සසනෙතා රස්සං පස්සසාමිති පජානාති. සබ්බකායපට්ඨංචෙදී අස්ස-සිස්සාමිති සික්ඛති. සබ්බකායපට්ඨංචෙදී පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. පස්සමායං කායසංඛාරං අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. පස්සමායං කායසංඛාරං පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති.

1. 1. 10.

සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරු ජනපදයෙහි කල්මාසදමා තම්බු කුරුල්ලියන්ගේ නියම ගමන වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි හිසුනුන් ඇමතු සේක. 'පින්වතුන් වහන්සැ'යි ඒ හිසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක:

2. මහණෙනි, සත්ත්වයන්ගේ පිරිසුදු බව පිණිස යොකපරිදෙවියන්ගේ ඉක්මණිම පිණිස දුක් දෙමතස් නැති කිරීම පිණිස ආයඨිඅටොඛිතිකමාගී යට පැමණීම පිණිස, තවත් සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස මේ එකාගතමාගී-යෙක් වෙයි. එනම් සතර සතිපට්ඨානයෝ යි. කවර සතරෙක යත්:

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ (1) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාස්ත ප්‍රඥ ඇති ව, සිහි ඇති ව කායසංඛ්‍යාතලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෞමනසා සන්තිද්‍රවා ගෙන රූපකයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ. (2) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාස්ත ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනාසංඛ්‍යාතලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෞමනසා සන්තිද්‍රවා ගෙන වේදනාවන්හි වේදනාව නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ. (3) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාස්ත ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව විතකසංඛ්‍යාත ලෝක-යෙහි අභිධ්‍යාව හා දෞමනසා සන්තිද්‍රවා ගෙන සිතෙහි සිත නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ. (4) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාස්ත ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව ධර්මසංඛ්‍යාතලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෞමනසා සන්තිද්‍රවා ගෙන ධර්මයෙහි ධර්මයන් නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ (යනු යි).

[උපදෙසමාරය නිමිසේ ය.]

(1. කායානුපස්සනාසතිපට්ඨානයා:)

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ ද ?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ අරණ්‍යයකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ ශුන්‍යාගාරයකට ගියේ හෝ පලක් බැඳ ශරීරය සෘජු කොට තබා ගෙන සිහිය කම්මානාතිමුඛ කොට ගෙන හිඳියි. හෙතෙමේ සිහි ඇත්තේ ම ආයොස කරයි. සිහි ඇත්තේ ම ප්‍රයොස කරයි. දිඬි කොට හෝ ආයොස කරන්නේ දිඬි කොට ආයොස කෙරෙමි යි දනිති. දිඬි කොට හෝ ප්‍රයොස කරන්නේ දිඬි කොට ප්‍රයොස කෙරෙමි යි දනිති. ත්‍රස්ත කොට හෝ ආයොස කරන්නේ ත්‍රස්ත කොට ආයොස කෙරෙමි යි දනිති. ත්‍රස්ත කොට හෝ ප්‍රයොස කරන්නේ ත්‍රස්ත කොට ප්‍රයොස කෙරෙමි යි දනිති. සියලු ආයොස ප්‍රයොස කය ප්‍රකට කරන්නේ ආයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. සියලු ආයොස ප්‍රයොස කය ප්‍රකට කරන්නේ ප්‍රයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. (මාදරික) ආයොසප්‍රයොස කය සන්තිද්‍රවණින් ආයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. ආයොසප්‍රයොස කය සන්තිද්‍රවණින් ප්‍රයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සසංග්ගාපි භික්ඛවෙ දුතේවා හමකාරො වා හමකාරනොවාසී වා දිඝං වා අඤ්ඤානො දිඝං අඤ්ඤාමිති පජානාති, රසං වා අඤ්ඤානො රසං අඤ්ඤාමිති පජානාති, ඵලමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දිඝං වා අස්සසනො දිඝං අස්සසාමිති පජානාති. -පෙ- පස්සමහයං කායසංඛාරං පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. ඉති අර්ඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. ඛේද්ධා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. අර්ඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මි විහරති. වයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මි විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මි විහරති. අනි කායොති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමතතාය පතිස්සතිමතතාය. අනිස්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්ඤි ලොකෙ උපාදියති. ඵලමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[1. ආනාපානපඤ්ඤා.]

2. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගච්ඡනො වා ගච්ඡාමිති පජානාති. සීතො වා සීතොමිති පජානාති. තිසිනො වා තිසිනොමිති පජානාති. සයානො වා සයානොමිති පජානාති. යථා යථා වා පනස්ස කායො පණ්ණිතිතො හොති තථා තථා නං පජානාති. ඉති අර්ඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. ඛේද්ධා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. අර්ඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මි විහරති. වයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මි විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මි විහරති. අනි කායොති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමතතාය පතිස්සතිමතතාය. අනිස්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්ඤි ලොකෙ උපාදියති. ඵලමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[2. ඉද්ධිපට්ඨපඤ්ඤා.]

3. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අභික්ඛානො පටික්ඛානො සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමමිඤ්ඤිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සංඛාරාපිපතනවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ ඛාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපස්සාවකමෙම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසිනො සුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිතාවෙ සමපජානකාරී හොති. ඉති අර්ඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- ඵලමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[3. සමපජඤ්ඤාපඤ්ඤා.]

මහණෙනි, යම්සේ දක්ෂ වූ ලියන වඩුවෙක් හෝ ලියන වඩුවකුගේ අතවැස්සෙක් හෝ දීඝී කොට අදින්නේ දීඝී කොට අදින්නෙමි'යි දැන ගනී ද, හුඬ කොට හෝ අදින්නේ හුඬ කොට අදින්නෙමි'යි දැන ගනී ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම දීඝී කොට ආශ්වාස කරන්නේ දීඝී කොට ආශ්වාස කෙරෙමි'යි දැන ගනී... ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයන් සන්තිද්‍රව්මින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි'යි තිත්මෙයි. මෙසේ තමාගේ ආශ්වාසප්‍රශ්වාස කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි. මෙරමාගේ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසකයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි. තමාගේත් මෙරමාගේත් ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි උත්පත්තිය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි උත්පත්තිය හා විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කරයි. ඔහුට 'ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකය පමණක් ඇතැ'යි සිහි එළඹ සිටියේ වෙයි. එය හුදෙක් (මතුමන්තෙහි) තැණ වැඩීම පිණිස සිහි වැඩීම පිණිස වෙයි. තෘණොදුමට ඇසුරු නොකෙළේ වාසය කරයි. සකකි ලොකයෙහි රූපාදි කිසිවක් මමය මාගේ ය යි නො ගනියි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව (කම්මගත් වඩමින්) වාසය කරයි.

[1. ආනාපාන පබ්බ සි.]

2. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමෙ යන්නේ හෝ යම සි සමාක්ප්‍රඥයෙන් දැන ගනියි. සිටියේ හෝ සිටියෙම් වෙමි'යි දැන ගනියි. හුන්නේ හෝ හුන්නෙම් වෙමි'යි දැන ගනියි. හෝතේ හෝ හෝතෙම් වෙමි'යි දැන ගනියි. ඔහුගේ කය යම් යම් සේ පිහිටියේ ද එසේ එසේ එය දැනගනියි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරෙයි. අනුත්තේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරෙයි. තමාගේ හෝ පරාගේ හෝ කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරෙයි. කයෙහි හටගැනීම බලන සුදු ව හෝ වාසය කෙරෙයි. කයෙහි විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කෙරෙයි. කයෙහි හටගැනීම හා විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කෙරෙයි 'ඉරියවු කය පමණක් ඇතැ'යි ඔහුගේ සිහිය හුදෙක් ඥානය වැඩීම පිණිස සිහිය වැඩීම පිණිස එළඹ සිටියේ වෙයි. තෘණොදුමට ඇසුරු නොකෙළේ වෙසෙයි. ලොකයෙහි කිසිවක් මමය මාගේ ය යි නො ගනියි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි.

[2. ඉරියාපථපබ්බ සි.]

3. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමෙ පෙරට යාමෙහි පෙරලා ඊමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි අනුදිග් බැලීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. අත් පා හැකිලීමෙහි අත් පා දිගුකිරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. සහල, පා, සිවුරු දැරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. බිඳීමෙහි පිමෙහි කැමෙහි රස විඳීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. මලවූ පහකිරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. යාමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිඳීමෙහි නිඳිවැරීමෙහි බිණීමෙහි නිහඬ වීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වෙසෙයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි.

[3. සමපජ්ඣාදායක සි.]

4. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උභං පාදතලා අබො කෙසමන්ථකා තවපරියන්තං පුරං තානප්පකාරණං අසුචිනො පච්ච-
වෙක්ඛති: අපි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නබ්බා දන්තා තවො මංසං
නහාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤං¹ වක්ඛං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්පාසං
අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්මං පිත්තං සෙමනං පුබ්බො ලොහිතං
සෙදෙ මෙදෙ අසුචි වසා බෙලො සිඛ්ඛාණීකා ලසිකා මුත්තන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උගතොමුඛා මුතොළී² පුරං තානාවිතිතස්ස
බඤ්ඤාණං-සෙය්‍යපීදං: සාලිතං වීරිතං මුත්තානං මාසානං තිලානං
තණ්ඩුලානං, තමෙනං වක්ඛමා පුරිසො මුඤ්චිතා පච්චවෙක්ඛෙය්‍ය: ඉමෙ
සාලි ඉමෙ වීරි ඉමෙ මුත්තා ඉමෙ මාසා ඉමෙ තිලා ඉමෙ තණ්ඩුලාති,
ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උභං පාදතලා අබො
කෙසමන්ථකා තවපරියන්තං පුරං තානප්පකාරණං අසුචිනො පච්චවෙක්ඛති:
අපි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නබ්බා දන්තා තවො මංසං නහාරු
අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤං වක්ඛං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්පාසං අන්තං
අන්තගුණං උදරියං කර්මං පිත්තං සෙමනං පුබ්බො ලොහිතං සෙදෙ මෙදෙ
අසුචි වසා බෙලො සිඛ්ඛාණීකා ලසිකා මුත්තන්ති. ඉති අර්ඤ්ඤානං වා කායෙ
කායානුපස්සි විහරති -පෙ- ඵවමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
විහරති.

[4. පටිකකුලමනසිකාරපඤ්ඤං.]

5. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං යථාසිතං යථාපණි-
තිතං බාඤ්ඤා පච්චවෙක්ඛති: අපි ඉමස්මිං කායෙ පඨවිබාඤ්ඤා ආපොබාඤ්ඤා
තෙජොබාඤ්ඤා වායොබාඤ්ඤා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුක්ඛො ගොසාතකො
වා ගොසාතකනෙතවාසි වා ගාචිං වධිතා වාඤ්ඤාපථෙ බිලසො පටි-
විහරීතො නිසින්නො අස්ස, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං
යථාසිතං යථාපණිතිතං බාඤ්ඤා පච්චවෙක්ඛති: අපි ඉමස්මිං කායෙ
පඨවිබාඤ්ඤා ආපොබාඤ්ඤා තෙජොබාඤ්ඤා වායොබාඤ්ඤා. ඉති අර්ඤ්ඤානං වා කායෙ
කායානුපස්සි විහරති -පෙ- ඵවමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
විහරති.

(5. බාඤ්ඤාමනසිකාරපඤ්ඤං.)

[නවසිවථිකාපඤ්ඤා:]

6. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පය්‍යෙය්‍ය සර්රං සිවචී-
කාය ජබ්බිතං ඵකාගමිතං වා දභිගමිතං වා තිගමිතං වා උණුමානකං
විතීලකං විපුබ්බකජානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: 'අග්ගි බො
කායො ඵවං ධමමො ඵවමොචි ඵවං අනතීනො'ති. ඉති අර්ඤ්ඤානං වා
කායෙ කායානුපස්සි විහරති ඛතිභා වා කායෙ කායානුපස්සි විහරති.
අර්ඤ්ඤානංඛතිභා වා කායෙ කායානුපස්සි විහරති. සමුදයබලමානුපස්සි වා
කායෙකමිං විහරති. වයබලමානුපස්සි වා කායෙකමිං විහරති සමුදයවයබලමානු-
පස්සි වා කායෙකමිං විහරති. අපිකායොති වා පතස්ස සති පච්චුප්පට්ඨිතා
හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමිත්තාය පතිස්සතිමිත්තාය. අතිස්සිතො ච විහරති.
තච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඵවමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
විහරති. (1)

1. අට්ඨිමිඤ්ඤා, බහුපු.

2. මුතොළි, කසළි. මුතොළි, PTS

4. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම පාදතලයෙන් උඩ කෙසෙත් යට සම්භිම කොට නානාපිට අශ්වයෙන් පිරුණු මේ ශරීරය ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරයි: මේ ශරීරයෙහි කෙස් ඇත. මේ ශරීරයෙහි ලොම් ඇත. නිය, දත්, සම්, මස් පිඩු, තහර, ඇට, ඇටමිදුලු, වකුගඩු, හදමස්, අක්මාව, දළඹුව, බඩදිව, පෙණහැලි, බඩවැල, අතුණු බහන, නො පැසුණු අහර, පැසුණු අහර (අසුට්), පිත්, සෙම්, සැරව, ලේ, බහදිය, මේදතෙල්, කදුළු, වූරුණුතෙල්, කෙළ, සොටු, සදම්පුලු මු, ඇතැයි.

මහණෙනි, දෙපස මුව ඇති මල්ලක් ඇල්, වී, මුං මැ, තල, සහල් යන තත්වැදුරුම් ධාන්‍යයෙන් පිරුණේ වේද, ඇස් පෙණෙන පුරුමයෙක් ඒ මේ මල්ල ලිහා මේ 'ඇල්ය, මේ වීය, මේ මුංය, මේ මැය, මේ තලය, මේ සැල්ය' යි යම්සේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරන්නේද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම පාදතලයෙන් උඩ කෙසෙත් යට සම්භිම කොට නානාපිට අශ්වයෙන් පිරුණු මේ ශරීරය ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරයි: මේ ශරීරයෙහි කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස්පිඩු, තහර, ඇට ඇටමිදුලු, වකුගඩු, හදමස්, අක්මාව, දළඹුව, බඩදිව, පෙණහැලි, බඩවැල, අතුණු-බහන, නො පැසුණු අහර, අසුට්, පිත්, සෙම්, සැරව, ලේ, බහදිය, මේද-තෙල්, කදුළු, වසාතෙල්, කෙළ, සොටු, සදම්පුලු, මු ඇතැයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.

[4. පටිකකුලමනසිභාරපබ්බ සි.]

5. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම සිටි පරිදි පිහිටි පරිදි මේ කය ම ධාතු වශයෙන් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරයි: මේ කයෙහි පඨවිධාතු ඇත. ආපොඛාතු, තෙජොඛාතු, වායොඛාතු ඇතැයි. මහණෙනි, යම්සේ දක්‍ෂ භොජාතකයෙක් හෝ භොජාතකයකුගේ අතවැසියෙක් හෝ ගවදෙනක මරු සතර මංසන්ධියෙක කොටස් වශයෙන් වෙන් වෙන් කොට බෙදා හුන්නේ යම්සේද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම සිටි පරිදි පිහිටි පරිදි මේ කය ධාතු වශයෙන් සලකා බලයි. මේ කයෙහි පඨවිධාතු, ආපොඛාතු, තෙජොඛාතු, වායොඛාතු ඇතැයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.

[5. ධාතුමනසිභාරපබ්බ සි.]

(නවසිවපිභාපබ්බය:)

6. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම සොහොනෙහි හැරැපි මල එක් දවස් වූ හෝ මල දෙදවස් වූ හෝ තුන් දවස් වූ හෝ ඉදිමුහු නිල් වූ හටගත් ප්‍රයා ඇති සිරුරක් යම්සේ දක්නේද, හෙතෙම මේ (තමාගේ) ශරීරය ඒ මාතශරීරය හා එල්ලා සසඳා බලන්නේ ය: 'මේ ශරීරයත් මේබදු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලුය. මේබදු ස්වභාවය නො ඉක්ම වූයේ' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. (1)

7. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඛ්ඪිතං කාසෙකි වා ඛජ්ජමානං කුලලෙහි වා ඛජ්ජමානං හිජෙඤ්ඤි වා ඛජ්ජමානං සුපාලෙහි වා ඛජ්ජමානං සිතාලෙහි වා ඛජ්ජමානං විවිධෙහි වා පාණකජාතෙහි ඛජ්ජමානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කාසො එවං ඛමෙමා එවමාචී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. (2)

8. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඛ්ඪිතං අට්ඨිකසඛබලිකං සමංසලොභිතං නහාරුසමඛකිං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කාසො එවං ඛමෙමා එවමාචී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. (3)

9. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඛ්ඪිතං අට්ඨිකසඛබලිකං නිමමංසලොභිතමකිත්තං නහාරුසමඛකිං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කාසො එවං ඛමෙමා එවමාචී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කාසෙ කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. (4)

10. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඛ්ඪිතං අට්ඨිකසඛබලිකං අපගතමංසලොභිතං නහාරුසමඛකිං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කාසො එවං ඛමෙමා එවමාචී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. (5)

11. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඛ්ඪිතං - අට්ඨිකාති අපගතසමඛකාති දිසා විදිසාසු විඛිත්තානි අසෙසුකත හන්ට්ඨිකං අසෙසුකත පාදට්ඨිකං අසෙසුකත ජඛ්ඤට්ඨිකං අසෙසුකත උෂරට්ඨිකං අසෙසුකත කචට්ඨිකං අසෙසුකත පිට්ඨිකණ්ඩකං අසෙසුකත සිසකචානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කාසො එවං ඛමෙමා එවමාචී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. (6)

12. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඛ්ඪිතං - අට්ඨිකාති සෙතාති සඛිධිණ්ණුපතීහානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කාසො එවං ඛමෙමා එවමාචී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කාසෙ කායානුපස්සී විහරති. (7)

7. තවද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ කවුඩන් විසින් හෝ කනු ලබන උස්සන් විසින් හෝ කනු ලබන ගිජුලිණියන් විසින් හෝ කනු ලබන ගුහකයන් විසින් හෝ කනු ලබන සිවලුන් විසින් හෝ කනු ලබන නොයෙක් ප්‍රාණීන් විසින් හෝ කනු ලබන මළ සිරුරක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මෙම කය ඒ කය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ කයත් මේබඳු ස්වභාවය ඇත්තේ ය, මෙසේ වන සුදු ය, මේබඳු ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි. (2)

8 තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ ලේමස් සහිත වූ නතරින් බැඳුණා වූ ඇටසැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ඵය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ කයත් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුදු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි:... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි. (3)

9. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ මස් රහිත ලේ නැවරුණු නතරින් බැඳුණු ඇට සැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙ තෙමේ මේ කය ඵය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ කයත් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුදු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි:... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි. (4)

10. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ මස් ලේ නැති නතරින් බැඳුණු ඇට සැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ඵය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ කයත් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුදු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි. ...මහණෙනි මෙසේත් මහණතෙම, කයෙහි කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි. (5)

11. තව ද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ නතර බැඳුම් නැති අන් දෙසෙකින් අත්ඇටය ද අන් දෙසෙකින් පාඇටය ද අන් දෙසෙකින් කෙණ්ඩාඇටය ද අන් දෙසෙකින් කළවාඇටය ද අන් දෙසෙකින් කටිඇටය ද අන් දෙසෙකින් පිටකවුට ද අන් දෙසෙකින් හිස් කබල ද සි දිසානුදිසාවන්හි පිටුරුණු ඇටසැකිල්ල යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙම මේ කය ඵය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ කයත් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුදු ය මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි. (6)

12. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ සක් පැහැ බඳු සුදු ඇට යුත් ශරීරයක් යම් සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ ශරීරයත් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුදු ය. මේබඳු ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය' යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි. (7)

13. පුතච්චරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිව්විකාය ඡඩ්ඞිතං- අට්ඨිකානි පුඤ්ඤිකානි තෙරොවස්සිකානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: 'අයමපි ඛො කායො ඵලං ඛමෙමා ඵවමනාපි ඵතං අනතීතො'ති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ කායානුපය්‍යසි විහරති -පෙ- ඵවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපය්‍යසි විහරති. (8)

14. පුතච්චරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිව්විකාය ඡඩ්ඞිතං- අට්ඨිකානි පුතීති වුණ්ණකජාතානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: 'අයමපි ඛො කායො ඵලං ඛමෙමා ඵවමනාපි ඵතං අනතීතො'ති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ කායානුපය්‍යසි විහරති. -පෙ- ඵවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපය්‍යසි විහරති. (9)

ඵලං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපය්‍යසි විහරති.

[කායානුපය්‍යනා සතිපට්ඨානං.]

(2. වෙදනානුපය්‍යනාසතිපට්ඨානං:)

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපය්‍යසි විහරති?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සුඛං වෙදනං වෙදීයාමි'ති පජානාති. දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයාමි'ති පජානාති. අදුක්ඛම්සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'අදුක්ඛම්සුඛං වෙදනං වෙදීයාමි'ති පජානාති. සාමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සාමිසං සුඛං වෙදනං වෙදීයාමි'ති පජානාති. නිරුමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'නිරුමිසං සුඛං වෙදනං වෙදීයාමි'ති පජානාති. සාමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සාමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයාමි'ති පජානාති. නිරුමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'නිරුමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයාමි'ති පජානාති. සාමිසං වා අදුක්ඛම්සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සාමිසං අදුක්ඛම්සුඛං වෙදනං වෙදීයාමි'ති පජානාති. නිරුමිසං වා අදුක්ඛම්සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'නිරුමිසං අදුක්ඛම්සුඛං වෙදනං වෙදීයාමි'ති පජානාති. (1-9)

ඉති අර්ඤ්ඤතං වා වෙදනාසු වෙදනානුපය්‍යසි විහරති. ඛනිඤා වා වෙදනාසු වෙදනානුපය්‍යසි විහරති. අර්ඤ්ඤතඛනිඤා වා වෙදනාසු වෙදනානුපය්‍යසි විහරති. සමුදයඛමානුපය්‍යසි වා වෙදනාසු විහරති වයඛමානුපය්‍යසි වා වෙදනාසු විහරති. සමුදයවයඛමානුපය්‍යසි වා වෙදනාසු විහරති. අප්පි-වෙදනාති වා පතස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අතිස්සිතො ච විහරති. ත ච කිඤ්ඤි ලොකෙ උපාදීයති.

ඵලං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපය්‍යසි විහරති.

[වෙදනානුපය්‍යනාසතිපට්ඨානං.]

13. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි වූ අවුරුදු ගණන් ඉක්මනිය පුඤ්ඤාත (තැන තැන රැස්) වූ ආට කැබලි ඇති... ශරීරයක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා එළවා සසඳා බලයි: 'මේ ශරීරයත් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේබඳු ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි. ... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි. (8)

14. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ කුණු වූ කුඩු වූ සොහොනෙහි වූ ආට ගොඩක් වූ ශරීරයක් යම් සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා එළවා සසඳා බලයි: 'මේ කයත් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි මෙසේත් තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි. (9)

මහණෙනි, මෙසේ මහණතෙම කයෙහි කායානුපය්‍යී ව වාසය කරයි.

[කායානුපය්‍යනා සතිපට්ඨාන සි.]

(2. වෙදනානුපය්‍යනාසතිපට්ඨානය.)

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් වෙදනාවන්හි වෙදනාවන් නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ ද ?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ සැප වෙදනාවක් විඳින්නේ සැප වෙදනාවක් විඳිමි යි (සමන් ප්‍රඥවෙන්) දනී. දුක් වෙදනාවක් විඳින්නේ දුක් වෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විඳින්නේ නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. ආමිස(පස්කම් ගුණ) සහිත සුඛවෙදනාවක් විඳින්නේ සාමිසසුඛවෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. ආමිස-රහිතසුඛවෙදනාවක් හෝ විඳින්නේ නිරාමිසසුඛවෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. සාමිසසුඛවෙදනාවක් හෝ විඳින්නේ සාමිසසුඛ වෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. නිරාමිසසුඛවෙදනාවක් හෝ විඳින්නේ නිරාමිසසුඛවෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. සාමිස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් හෝ විඳින්නේ සාමිස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. නිරාමිස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් හෝ විඳින්නේ නිරාමිස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. (1-9)

මෙසේ තමා පිළිබඳ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. අනුත් පිළිබඳ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. තමන් පිළිබඳ වූ හෝ අනුත් පිළිබඳ වූ හෝ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. වෙදනාවන්හි හටගැනීම නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. වෙදනාවන්හි විනාශය නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි වෙදනාවන්හි හටගැනීම හා නැසීම නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. හුදෙක් වෙදනාව පමණක් ඇතැයි ඔහුගේ සිහිය නුවණ වැඩීම පිණිස සිහිය වැඩීම පිණිස එළඹ සිටියේ වෙයි. තාමත් දෘටි ඇසුරු නො කෙරේ ද වෙසෙයි. වෙදනාසංඛ්‍යාත ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නො හනි යි.

මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ වෙදනාවන්හි වෙදනානුපය්‍යී ව වාසය කරයි.

[වෙදනානුපය්‍යනා සතිපට්ඨාන සි.]

(3. විතතානුපස්සනායනිපට්ඨානං.)

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු විතො විතතානුපස්සි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සරුභං වා විතං සරුභං විතතනති පජානාති. විතරුභං වා විතං විතරුභං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොභං වා විතං සමොභං විතතනති පජානාති. විතමොභං වා විතං විතමොභං විතතනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතං සඛිතිතං විතතනති පජානාති. විකිතිතං වා විතං විකිතිතං විතතනති පජානාති. මහග්ගහං වා විතං මහග්ගහං විතතනති පජානාති. අමහග්ගහං වා විතං අමහග්ගහං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතං සඋතතරං විතතනති පජානාති. අනුතතරං වා විතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. චිත්තතං වා විතං චිත්තතං විතතනති පජානාති. අචිත්තතං වා විතං අචිත්තතං විතතනති පජානාති. (1-16)

ඉති අජ්ඣන්තං වා විතො විතතානුපස්සි විහරති. ඛග්ගිං වා විතො විතතානුපස්සි විහරති. අජ්ඣන්තඛග්ගිං වා විතො විතතානුපස්සි විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සි වා විතතස්මිං විහරති. වයධම්මානුපස්සි වා විතතස්මිං විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සි වා විතතස්මිං විහරති. අභි චිත්තනති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමනාය පතිස්සතිමනාය. අතිස්සිතො ව විහරති. ත ච කිංඤ්ඤා ඉතො උපාදියති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ විතො විතතානුපස්සි විහරති.

[විතතානුපස්සනායනිපට්ඨානං.]

(4. ධම්මානුපස්සනායනිපට්ඨානං.)

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති පඤ්ඤා නිවරණෙසු. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති පඤ්ඤා නිවරණෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තං වා අජ්ඣන්තං කාමච්ඡ්ඤං ‘අභි මෙ අජ්ඣන්තං කාමච්ඡ්ඤං’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣන්තං කාමච්ඡ්ඤං ‘නභි මෙ අජ්ඣන්තං කාමච්ඡ්ඤං’ති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡ්ඤස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස කාමච්ඡ්ඤස්ස පහානං හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව පභිනස්ස කාමච්ඡ්ඤස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. (1)

සන්තං වා අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදං ‘අභි මෙ අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදෙ’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදං ‘නභි මෙ අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදෙ’ති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස පහානං හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව පභිනස්ස බ්‍යාපාදස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. (2)

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිතෙහි සිත නුවණින් බලනු ලබනු ලබන්නේ වාසය කෙරේ ද?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ රූග සතින වූ හෝ සිත රූග සතින සිතායි (සමාසක් ප්‍රඥාවෙන්) දනී. රූග රහිත වූ සිත රූග රහිත සිතායි දනී. ද්වේෂ සතින වූ හෝ සිත ද්වේෂ සතින සිතායි දනී. ද්වේෂ රහිත වූ හෝ සිත ද්වේෂ රහිත සිතායි දනී. මොහ සතින වූ හෝ සිත මොහ සතින සිතායි දනී. මොහ රහිත වූ හෝ සිත මෝහ රහිත සිතායි දනී. (චිතමිඤ්ඤෙන්) තැකුළුණු හෝ සිත තැකුළුණු සිතායි දනී. (උභවයෙන් නානාලම්බනයන්හි) විසිරී ගියා වූ හෝ සිත විසිරුණු සිතායි දනී. මහඤ්ඤා (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත මහඤ්ඤා සිතායි දනී. මහඤ්ඤා නොවූ හෝ සිත මහඤ්ඤා නොවූ සිතායි දනී. සඋත්තර (කාමාවචර) වූ හෝ සිත සඋත්තර සිතායි දනී. අනුත්තර (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත අනුත්තර සිතායි දනී. සමාහිත (සමාහිතය) වූ හෝ සිත සමාහිත සිතායි දනී. අසමාහිත වූ හෝ සිත අසමාහිත සිතායි දනී. (තදඛ්‍ය විකම්පන වසයෙන්) මිදුණා වූ හෝ සිත මිදුණා වූ සිතායි දනී. නොමිදුණු හෝ සිත නොමිදුණු සිතායි දනී. (1-16)

මෙසේ තමාගේ සිතෙහි හෝ විතරානුපයයි ව වාසය කරයි. අනුන්ගේ සිතෙහි හෝ විතරානුපයයි ව වාසය කරයි. තමන්ගේ අනුන්ගේ සිත්හි හෝ විතරානුපයයි ව වාසය කරයි. සිතේ හටගැන්ම බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. සිතේ විනාශය බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. සිතේ හටගැන්ම හා විනාශය බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. හුදෙක් සිත පමණක් ඇත්තේය යි ඔහුගේ සිතිය නුවණ වැඩිම පිණිස සිතිය වැඩිම පිණිස ඵලඹ සිටියේ වෙයි. තාමත් දුටු ඇසුරු නොකෙළේ ද වෙසෙයි. විතරානුපයාන ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම මාගේ ය' යි නොගෙන වාසය කරයි.

මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ විතරානුපයයි විතරානුපයයි ව වාසය කරයි.

[විතරානුපයානා සතිපට්ඨාන සි.]

(4 ධම්මානුපයානා සතිපට්ඨානාය.)

1. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ පඤ්චනිවරණ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් පඤ්චනිවරණ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මා තුළ කාමච්ඡදය ඇත්තේ ය' යි (සමාසක් ප්‍රඥාවෙන්) දන ගනියි. තමා තුළ තැත්තා වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මා තුළ කාමච්ඡදය තැත්තා' යි දන ගනියි. යම්සේ නූපත් කාමච්ඡදයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ උපත් කාමච්ඡදයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ කාමච්ඡදයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. (1)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ ව්‍යාපාදය මා තුළ ව්‍යාපාදය ඇත්තේ ය' යි දන ගනියි. තමා තුළ තැත්තා වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මා තුළ ව්‍යාපාදය තැත්තේ' යි දන ගනියි. යම් සේ නූපත් ව්‍යාපාදයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම් සේ උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ ව්‍යාපාදයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. (2)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සන්තං වා අජඤ්ඤානං ඵිනමිද්ධං ‘අත්ථි මෙ අජඤ්ඤානං ඵිනමිද්ධානති’ පජානාති. අසන්තං වා අජඤ්ඤානං ඵිනමිද්ධං ‘නත්ථි මෙ අජඤ්ඤානං ඵිනමිද්ධානති, පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස ඵිනමිද්ධස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස ඵිනමිද්ධස්ස පභානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභිතස්ස ඵිනමිද්ධස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (3)

සන්තං වා අජඤ්ඤානං උද්ධව්වකුක්කුච්චං. ‘අත්ථි මෙ අජඤ්ඤානං උද්ධව්වකුක්කුච්චං’නති පජානාති. අසන්තං වා අජඤ්ඤානං උද්ධව්වකුක්කුච්චං ‘නත්ථි මෙ අජඤ්ඤානං උද්ධව්වකුක්කුච්චං’නති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස උද්ධව්වකුක්කුච්චස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස උද්ධව්වකුක්කුච්චස්ස පභානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභිතස්ස උද්ධව්වකුක්කුච්චස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (4)

සන්තං වා අජඤ්ඤානං විචිකිච්ඡං. ‘අත්ථි මෙ අජඤ්ඤානං විචිකිච්ඡං’නති පජානාති. අසන්තං වා අජඤ්ඤානං විචිකිච්ඡං ‘නත්ථි මෙ අජඤ්ඤානං විචිකිච්ඡං’නති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය පභානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභිතාය විචිකිච්ඡාය ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (5)

ඉති අජඤ්ඤානං වා ඛම්මෙසු ඛම්මානුප්පසි විහරති. ඛනිද්ධා වා ඛම්මෙසු ඛම්මානුප්පසි විහරති. අජඤ්ඤානඛනිද්ධා වා ඛම්මෙසු ඛම්මානුප්පසි විහරති. සමුදයඛම්මානුප්පසි වා ඛම්මෙසු විහරති. වයඛම්මානුප්පසි වා ඛම්මෙසු විහරති. සමුදයවයඛම්මානුප්පසි වා ඛම්මෙසු විහරති. අත්ථි ඛම්මානි වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමිත්තාය පතිස්සතිමිත්තාය. අනිස්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්චි ඉද්ධං උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛම්මෙසු ඛම්මානුප්පසි විහරති පඤ්චසු නිවරණෙසු.

[නිවරණපඤ්ඤා.]

2. පුතච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛම්මෙසු ඛම්මානුප්පසි විහරති පඤ්චසු පාදනකකිකෙසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛම්මෙසු ඛම්මානුප්පසි විහරති පඤ්චසු පාදනකකිකෙසු.?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො. ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්ථගමො. ඉති සංඤ්ඤා, ඉති සංඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සංඤ්ඤාය අත්ථගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති සංඛාරානං අත්ථගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමො”ති [1-5].

ඉති අජඤ්ඤානං වා ඛම්මෙසු ඛම්මානුප්පසි විහරති. ඛනිද්ධා වා ඛම්මෙසු ඛම්මානුප්පසි විහරති-

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ චිත්තමිඳිය 'මා තුළ චිත්තමිඳිය ඇතැ'යි දන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ චිත්තමිඳිය 'මා තුළ චිත්තමිඳිය නැතැ' යි දන ගනියි. යම්සේ නූපත් චිත්තමිඳියාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම් සේ උපත් චිත්තමිඳියාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම් සේ ප්‍රභිණ වූ චිත්තමිඳියාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. (3)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ උභවබ්බකකුච්චය 'මා තුළ උභවබ්බකකුච්චය ඇතැ'යි දන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ උභවබ්බකකුච්චය 'මා තුළ උභවබ්බකකුච්චය නැතැ'යි දන ගනියි. යම් සේ නූපත් උභවබ්බකකුච්චයාගේ ඉපදීම වේ ද එය ද, දන ගනියි. යම්සේ උපත් උභවබ්බකකුච්චයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ ප්‍රභිණ වූ උභවබ්බකකුච්චයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. (4)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ විචික්ඛ්‍යාව 'මා තුළ විචික්ඛ්‍යාව ඇතැ'යි දන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ විචික්ඛ්‍යාව 'මා තුළ විචික්ඛ්‍යාව නැතැ'යි දන ගනියි. යම්සේ නූපත් විචික්ඛ්‍යාවෙහි ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ උපත් විචික්ඛ්‍යාවෙහි ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ ප්‍රභිණ වූ විචික්ඛ්‍යාවෙහි මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. (5)

මෙසේ තමා තුළ වූ ධර්මයන්හි ධර්ම නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. බාහිර වූ ධර්මයන්හි ධර්ම නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. තමන් හා අනුන් පිළිබඳ වූ ධර්මයන්හි ධර්ම නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. නිවරණ ධර්මයන්ගේ හටගැනීම් නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. නිවරණ ධර්මයන්හි විනාශය නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. නිවරණ ධර්මයන්හි හටගැනීම හා නැසීම නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. ඔහුට (මතුමන්ගෙහි) නුවණ වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස සුදෙක් නිවරණ ධර්ම පමණක් ඇත යන සිහිය ඵලමිසිටියේ වෙයි. තාමණ දූෂටි ඇසුරු නො කෙළේ ද වාසය කරයි. නිවරණ (සංඛ්‍යාත) ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය, මාගේ ය' යි නො ගනියි. මහණෙහි, මහණ තෙමේ මෙසේ පඤ්චනිවරණ ධර්මයන්හි ධර්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ වාසය කරයි.

[නිවරණපඤ්ඤා සි.]

2. තව ද මහණෙහි, මහණ තෙමේ පඤ්චපාදනසංකත ධර්මයන්හි ධර්මානුපයයි වූයේ වාසය කරයි. මහණෙහි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් පඤ්ච පාදනසංකතයන්හි ධර්මානුපයයි වූයේ වාසය කෙරේ ද ?

මහණෙහි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ "රූපය මෙසේ ය, රූපයෙහි හට ගැනීම මෙසේ ය, රූපයෙහි විනාශය මෙසේ ය. වේදනාව මෙසේ ය, වේදනාවෙහි හටගැනීම මෙසේ ය, වේදනාවෙහි විනාශය මෙසේ ය. සංඥාව මෙසේ ය. සංඥාවෙහි හටගැනීම මෙසේ ය. සංඥාවේ විනාශය මෙසේ ය. සංකාරයෝ මෙසේ ය, සංකාරයන්ගේ හටගැනීම මෙසේ ය, සංකාරයන්ගේ විනාශය මෙසේ ය. විඤ්ඤාන මෙසේ ය, විඤ්ඤානයෙහි හටගැනීම මෙසේ ය විඤ්ඤානයෙහි විනාශය මෙසේ ය" යි (1-5).

මෙසේ තමා පිළිබඳ වූ හෝ ධර්මයන් කෙරෙහි ධර්මානුපයයි වූයේ වාසය කරයි. අනුන් පිළිබඳ වූ හෝ ධර්මයන්හි ධර්මානුපයයි වූයේ වාසය කරයි-

අර්ඛිතතබ්බිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදය-වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. අනි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ව විහරති. න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති පඤ්ඤාපාදානකඛණේසු.

[ඛණිපබ්බං.]

3. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ඡත්ත අර්ඛිතතිකමාගිරෙසු ආයතනෙසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ඡත්ත අර්ඛිතතිකමාගිරෙසු ආයතනෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛංඤ්ච පජානාති. රුපෙ ව පජානාති. යඤ්ච තදුභං පටිච්ච උපාජ්ඣති සංයොජනං, තඤ්ච පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස උපාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස පභානං භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිනස්ස සංයොජනස්ස ආයතීං අනුපාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. සොතඤ්ච පජානාති. සද්දෙ ව පජානාති -පෙ- කාණ්ඤ්ච පජානාති. ගණී ව පජානාති -පෙ- ජීවහඤ්ච පජානාති රසෙ ව පජානාති -පෙ- කායඤ්ච පජානාති. ඓද්ධිබ්බෙ ව පජානාති -පෙ- මනඤ්ච පජානාති. ධම්මෙ ව පජානාති. යඤ්ච තදුභං පටිච්ච උපාජ්ඣති සංයොජනං, තඤ්ච පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස උපාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස පභානං භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිනස්ස සංයොජනස්ස ආයතීං අනුපාදෙ භොති තඤ්ච පජානාති (1-6).

ඉති අර්ඛිතතං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. බ්බිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති අර්ඛිතතබ්බිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. අනි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ව විහරති. න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ඡත්ත අර්ඛිතතිකමාගිරෙසු ආයතනෙසු.

[ආයතනපබ්බං.]

4. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සත්තසු ඛොර්ඤ්ඤෙසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සත්තසු ඛොර්ඤ්ඤෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්තං වා අර්ඛිතතං සතිසමොර්ඤ්ඤිතං අනි මේ අර්ඛිතතං සතිසමොර්ඤ්ඤිතා'ති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඛිතතං සතිසමොර්ඤ්ඤිතං 'නනි මේ අර්ඛිතතං සතිසමොර්ඤ්ඤිතා'ති පජානාති—

තමන් හා අනුන් ද පිළිබඳ වූ හෝ බමුණන්හි බමුණුපයයි වූයේ වාසය කරයි. බමුණන්හි හටගැන්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බමුණන්හි විතාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බමුණන්හි හටගැනීම හා විතාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ වාසය කරයි. ඒ මහණහට (මතුමන්තෙහි) ඤාණය වැඩීම පිණිස සිහිය වැඩීම පිණිස හුදෙක් පඤ්ච උපාදානසකකාමී පමණක් ඇත යන සිහිය ඵලම සිටියේ වෙයි. තෘණ දූෂි ඇසුරු නොකෙළේ වාසය කරයි. උපාදානසකකාමීබ්බාසන ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය, මාගේ ය' යි නොගනියි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ පඤ්ච උපාදානසකකාමී බමුණන්හි බමුණුපයයි වූයේ වාසය කරයි.

[බකු පබ්බ සි.]

3. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ ආබ්‍යාත්මික බාහිර භායනන බමුණන්හි බමුණුපයයි වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ආබ්‍යාත්මික බාහිර භායනන බමුණන්හි බමුණුපයයි වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ඇය ද දනී. රූපය ද දනී. ඵ දෙක නිසා යම් සංයෝජනයක් උපදී ද, එයත් දනී. යම්සේ නූපත් සංයෝජනයාගේ ඉපදීම වේ ද එයත් දනී. යම්සේ උපත් සංයෝජනයාගේ ප්‍රභාණිය වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ සංයෝජනයාගේ මතු නොඉපදීම වේ ද එයත් දනී, කත ද දනී. ශබ්දය ද දනී. ... නාසය ද දනී. ගඳ ද දනී. ... දිව ද දනී. රස ද දනී. ... ශරීරය ද දනී. සප්තව්‍යායත් දනී. ... භිත ද දනී. බමුණන් ද දනී. දෙක නිසා යම් සංයෝජනයක් උපදී තම, එයත් දනී. යම්සේ නූපත් සංයෝජනයාගේ ඉපදීම වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ උපත් සංයෝජනයාගේ ප්‍රභාණිය වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ ප්‍රතිණ සංයෝජනයාගේ මතු නොඉපදීම වේ ද එයත් දනී(1-6).

මෙසේ ආබ්‍යාත්මික වූ හෝ බමුණන්හි බමුණුපයයි වූයේ වාසය කරයි. බාහිර වූ හෝ බමුණන්හි බමුණුපයයි වූයේ වාසය කරයි. ආබ්‍යාත්මික බාහිර වූ හෝ බමුණන්හි බමුණුපයයි වූයේ වාසය කරයි. බමුණන්හි හටගැන්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බමුණන්හි හටගැනීම හා විතාශයන් නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඔහුට සිහිය වැඩීම පිණිස ඤාණය වැඩීම පිණිස හුදෙක් ආයතන බමුණ පමණක් ඇත යන සිහිය ඵලම සිටියේ වෙයි. තෘණ දූෂි නිශ්ශ්‍රය රහිත ව වාසය කරයි. (ආයතන) සබ්බාසන ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නොගනියි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ ආබ්‍යාත්මික බාහිර ආයතන බමුණන්හි බමුණුපයයි වූයේ වාසය කරයි.

[ආයතන පබ්බ සි.]

4. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සථා බොධාඛ්‍යා බමුණන්හි බමුණුපයයි වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සථා බොධාඛ්‍යා බමුණන්හි බමුණුපයයි වූයේ වාසය කෙරේ ද?

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ සතිසමොඤ්ඤාය 'මා තුළ සතිසමොඤ්ඤාය ඇතැ' යි දැන ගනියි. තමා තුළ තැත්තා වූ හෝ සතිසමොඤ්ඤාය 'මා තුළ සතිසමොඤ්ඤාය නැතැ' යි දැන ගනියි—

යථා ච අනුප්පන්නස්ස සතිසමොඤ්ඤානස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සතිසමොඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිද්ධරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (1)

සත්තං වා අර්ඤ්ඤානං ධම්මවිවිදසමොඤ්ඤානං ‘අනු මෙ අර්ඤ්ඤානං ධම්මවිවිදසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඤ්ඤානං ධම්මවිවිදසමොඤ්ඤානං ‘තනු මෙ අර්ඤ්ඤානං ධම්මවිවිදසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස ධම්මවිවිදසමොඤ්ඤානස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස ධම්මවිවිදසමොඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිද්ධරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (2)

සත්තං වා අර්ඤ්ඤානං විරියසමොඤ්ඤානං අනු මෙ ‘අර්ඤ්ඤානං විරියසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඤ්ඤානං විරියසමොඤ්ඤානං ‘තනු මෙ අර්ඤ්ඤානං විරියසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස විරියසමොඤ්ඤානස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස විරියසමොඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිද්ධරි භොති තඤ්ච පජානාති. (3)

සත්තං වා අර්ඤ්ඤානං පිතිසමොඤ්ඤානං ‘අනු මෙ අර්ඤ්ඤානං පිතිසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඤ්ඤානං පිතිසමොඤ්ඤානං ‘තනු මෙ අර්ඤ්ඤානං පිතිසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස පිතිසමොඤ්ඤානස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස පිතිසමොඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිද්ධරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (4)

සත්තං වා අර්ඤ්ඤානං පස්සද්ධිසමොඤ්ඤානං ‘අනු මෙ අර්ඤ්ඤානං පස්සද්ධිසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඤ්ඤානං පස්සද්ධිසමොඤ්ඤානං ‘තනු මෙ අර්ඤ්ඤානං පස්සද්ධිසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස පස්සද්ධිසමොඤ්ඤානස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස පස්සද්ධිසමොඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිද්ධරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (5.)

සත්තං වා අර්ඤ්ඤානං සමාධිසමොඤ්ඤානං ‘අනු මෙ අර්ඤ්ඤානං සමාධිසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඤ්ඤානං සමාධිසමොඤ්ඤානං ‘තනු මෙ අර්ඤ්ඤානං සමාධිසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස සමාධිසමොඤ්ඤානස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සමාධිසමොඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිද්ධරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (6.)

සත්තං වා අර්ඤ්ඤානං උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤානං ‘අනු මෙ අර්ඤ්ඤානං උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඤ්ඤානං උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤානං ‘තනු මෙ අර්ඤ්ඤානං උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤානං’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤානස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිද්ධරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (7)

ඉති අර්ඤ්ඤානං වා ධම්මෙත්ත ධම්මානුප්පය්ඨි විහරති. ඛතිඤා වා ධම්මෙත්ත ධම්මානුප්පය්ඨි විහරති. අර්ඤ්ඤානඛතිඤා වා ධම්මෙත්ත ධම්මානු පය්ඨි විහරති. සමුදයධම්මානුප්පය්ඨි වා ධම්මෙත්ත විහරති. වයධම්මානු පය්ඨි වා ධම්මෙත්ත විහරති. සමුදයවයධම්මානුප්පය්ඨි වා ධම්මෙත්ත විහරති. අනු ධම්මානු වා පනස්ස සති පච්චිපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ව විහරති. න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඵලමිධි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙත්ත ධම්මානුප්පය්ඨි විහරති සත්තසු මොඤ්ඤානසූතං.

[මොඤ්ඤානපබ්බං.]

යම්ඥේ නුපත්තා වූ හෝ සතිසම්මොඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපත්තා වූ ද සතිසම්මොඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් සම්පූර්ණතාව වේ ද, එය ද දුන ගනියි. (1)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ බම්මපිචය සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ බම්මපිචය සම්මොඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ බම්මපිචය සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ බම්මපිචය සම්මොඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපත්තා වූ ද බම්මපිචය සම්මොඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපත්තා වූ බම්මපිචය සම්මොඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණතාව වේ ද, එය ද දුන ගනියි (2)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ පිරිය සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ පිරිය සම්මොඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ පිරිය සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ පිරිය සම්මොඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපත්තා වූ ද පිරිය සම්මොඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරි-පූර්ණතාව වේ ද, එය ද දුන ගනියි. (3)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ පිති සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ පිති සම්මොඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ පිති සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ පිතිසම්මොඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපත්තා වූ ද පිතිසම්මොඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපත්තා වූ ද පිති සම්මොඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණතාව වේ ද, එය ද දුන ගනියි. (4)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ පසාද්ධිසම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ පසාද්ධි සම්මොඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ පසාද්ධි සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ පසාද්ධිසම්මොඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපත්තා වූ ද පසාද්ධිසම්මොඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපත්තා වූ ද පසාද්ධිසම්මොඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණතාව වේ ද, එය ද දුන ගනියි. (5)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ සමාධි සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ සමාධි-සම්මොඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ සමාධි සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ සමාධි සම්මොඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපත්තා වූ ද සමාධිසම්මොඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපත්තා වූ ද සමාධි සම්මොඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණතාව වේ ද, එය ද දුන ගනියි. (6)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ උපෙක්ඛා සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ උපෙක්ඛා සම්මොඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ උපෙක්ඛා සම්මොඤ්ඤායා 'මා තුළ උපෙක්ඛා සම්මොඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම් ඥේ නුපත්තා වූ ද උපෙක්ඛාසම්මොඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපත්තා වූ ද උපෙක්ඛාසම්මොඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණතාව වේ ද, එය ද දුන ගනියි (7)

මෙඥේ තමා තුළ වූ හෝ බම්මසන්ති බම්මානුපසයි වූයේ වාසය කරයි. ඛාති වූ හෝ බම්මසන්ති බම්මානුපසයි වූයේ වාසය කරයි. තමා තුළ ඛා ඛාති රවුද බම්මසන්ති හෝ බම්මානුපසයි වූයේ වාසය කරයි. බම්මසන්ති හටගැන්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බම්මසන්ති විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බම්මසන්ති හටගැන්ම හා විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඒ මහණෙනි (මතු මත්තෙහි) සද්දණය වැඩීම පිණිස සිහිය වැඩීම පිණිස සුදෙක් බොධායාධම්ම පමණක් ඇතැයි යන සිහිය එළඹ සිටියේ වේ. තණහා දිවයි නික්කය රහිතවූයේ වාසය කරයි. (බොධායාධම්ම සබ්බාසාන) ලොකශයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නොගනී. මහණෙනි, මහණ පතමේ මෙඥේත් සත්ථාබොධායාධම්මසන්ති බම්මානුපසයි වූයේ වාසය කරයි.

[චොඤ්ඤා පබ්බ සි.]

5. පුන ච පරං. භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපය්සි විහරති චතුසු අරියසමෙවසු. කපඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපය්සි විහරති චතුසු අරියසමෙවසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති’ අයං දුක්ඛසමුදයො’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛතිරොධො’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛතිරොධගාමිති පටිපදා’ති යථාභූතං පජානාති.

ඉති අර්ඝ්ඤානං වා ඛමෙමසු ඛමමානුපය්සි විහරති. ඛගිඤ්ඤා වා ඛමෙමසු ඛමමානුපය්සි විහරති. අර්ඝ්ඤාතඛගිඤ්ඤා වා ඛමෙමසු ඛමමානුපය්සි විහරති. සමුදයඛමමානුපය්සි වා ඛමෙමසු විහරති, වයඛමමානුපය්සි වා ඛමෙමසු විහරති. සමුදයවයඛමමානුපය්සි වා ඛමෙමසු විහරති. අජි ඛමමානි වා පතස්ස සති පච්චුට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමනනාය පතිස්සතිමනනාය. අනිය්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්ච ලොභො උපාදියති. එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපය්සි විහරති චතුසු අරියසමෙවසු.

[සච්චෙඤ්ඤං.]

1. යො භි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්ස සත්ත වස්සාති, තස්ස දථිත්තං එලානං අඤ්ඤාතරං එලං පාටි-කඛිං: දිට්ඨෙව ඛමෙම අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා. තිට්ඨනතු භික්ඛවෙ සත්ත වස්සාති, යො භි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්ස ඡබ්බස්සාති¹ -පෙ- පඤ්චවස්සාති -පෙ- චත්තාරි වස්සාති -පෙ- තිණ්ණි වස්සාති -පෙ- ඤො වස්සාති -පෙ- එසං වස්සං -පෙ- තිට්ඨතු භික්ඛවෙ එසං වස්සං, යො භි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්ස සත්ත මාසාති, තස්ස දථිත්තං එලානං අඤ්ඤාතරං එලං පාටිකඛිං: දිට්ඨෙව ඛමෙම අඤ්ඤා, සති වා උපාදි-සෙසෙ අනාගාමිතා. තිට්ඨනතු භික්ඛවෙ සත්ත මාසාති, යො භි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්ස ඡ මාසාති -පෙ- පඤ්ච මාසාති -පෙ- චත්තාරි මාසාති -පෙ- තිණ්ණි මාසාති -පෙ- ඤො මාසාති -පෙ- මාසං.² -පෙ- අද්ධිමාසං -පෙ- තිට්ඨතු භික්ඛවෙ අද්ධිමාසො, යො භි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්ස සත්තාහං, තස්ස දථිත්තං එලානං අඤ්ඤාතරං එලං පාටිකඛිං: දිට්ඨෙව ඛමෙම අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

“එකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විපුලායා සොක-පරිදායානං සමතිකකමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං චත්තාරෙ සතිපට්ඨානා”ති, ඉති යත්තං චුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තන්ති.

ඉදමවොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤන්ති.

සතිපට්ඨානසූතං: දසමං.

මූලපරිසායවග්ගො පඨමො.

1. ඡවස්සාති, PTS. මජ්ඣං.

2. එසං මාසං, මජ්ඣං.

3. මහාසතිපට්ඨානසූතං, මජ්ඣං.

5. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ චතුරාර්යසත්‍ය බව්‍යන්ති බම්මානුපයයි වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, කෙසේ තම් මහණ තෙමේ චතුරාර්යසත්‍ය බව්‍යන්ති බම්මානුපයයි වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ 'මේ දුක්ඛ ය'යි තතුසේ දැන ගනියි. 'මේ දුක්ඛසමුදය'යි තතුසේ දැන ගනියි. 'මේ දුක්ඛනිරෝධ ය' යි තතුසේ දැන ගනියි. 'මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා ය'යි තතුසේ දැන ගනියි.

මෙසේ තමා තුළ වූ හෝ බව්‍යන්ති බව්‍යන් නුවණින් බලනසුළු වූයේ වාසය කරයි. බාහිර වූ හෝ බව්‍යන්ති බව්‍යන් නුවණින් බලනසුළු වූයේ වාසය කරයි. තමන් හා මෙරමා ද පිළිබඳ වූ බව්‍යන්ති බව්‍යන් නුවණින් බලනසුළු වූයේ වාසය කරයි. බව්‍යන්ති හටගැන්ම නුවණින් බලනසුළු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බව්‍යන්ති හටගැන්ම හා විනයය නුවණින් බලනසුළු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඒ මහණහට (මතුමන්තෙහි) ඤාණය වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස හුදෙක් ආර්යසත්‍ය බව්‍යන්ති පමණක් ඇත යන සිහිය එළඹ සිටියේ මේ. නාණො දූපෙති නිසුරු රහිත වූයේ වාසය කරයි. ආර්යසත්‍යසංඛ්‍යාත ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නො ගනියි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේත් චතුරාර්යසත්‍ය බව්‍යන්ති බම්මානුපයයි වූයේ වාසය කරයි.

[සමම පබ්බ සි.]

1. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ (විධි ලෙස) සත් අවුරුද්දක් වඩන්නේ නම් ඔහු දෙපලයක් අතුරෙහි එක්තරා පලයක් - දිට්‍ර දුම්භෙයි ම රහත්පලය හෝ උපාදානයන් ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කාමැති විය (එකැතින් ලැබිය) යුතු. මහණෙනි, සත් අවුරුද්දක් තිබියේවා මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ අවුරුදු සයක් ... අවුරුදු පහක් ... අවුරුදු සතරක් ... අවුරුදු තුනක් ... අවුරුදු දෙකක් ... අවුරුදු එකක් ... මහණෙනි, එක අවුරුද්ද තිබියේවා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ හත්මසක් වඩන්නේ නම් ඔහු විසින් දෙපලයක් අතුරෙන් එක්තරා පලයක් - ඉහාත්මයෙහි ම රහත්පලය හෝ උපාදාන ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කාමැති විය යුතු. මහණෙනි, සත්මස තිබියේවා. සමසක් ... පඨමසක් ... සාරමසක් ... තුන්මසක් ... දෙමසක් ... මාසයක් ... අඩමසක් ... මෙසේ මේ සතර සතිපට්ඨානයන් වඩන්නේ නම් ... මහණෙනි, අඩමසක් තිබියේවා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතිපට්ඨානයන් මෙසේ සත්දවසක් වඩන්නේ නම් ඔහු විසින් දෙපලයක් අතුරෙන් එක්තරා පලයක් - ඉහාත්මයෙහි ම රහත්පලය හෝ උපාදාන ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කාමැති විය යුතු.

"මහණෙනි, සත්තයන්ගේ පිරිසුදු වීම පිණිස, ශොක-පරිදෙවයන් නැති කිරීම පිණිස, දුක්-දෙමිතස් ඉක්මවීම පිණිස, ආර්යාචාර්යක මායියාගේ අවබෝධය පිණිස, නිවන් පසක් කරනු පිණිස, මේ එකායන මාගිය - එනම් මේ සතර සතිපට්ඨාන" යි. මා විසින් යමක් කියන ලද තම් එය මේ නිසා කියන ලද්දේ ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ භාග්‍යය සතුටින් පිළිගත්හ.

සතිපට්ඨාන සූත්‍රය දහවැනි යි.

මූලපටිපාටියෙහි පළවැනි යි.

[තස්සමග්ගස්ස¹ උද්දානං:]

1. අජ්රං අමරං අමතාධිගමං ඵලමග්ගනිදස්සන දුක්ඛනුදං,
සහිතත්ථමගාරහගස්සකරඤ්ඤානපිතිකරං ඵවතො සුණථ
2. තළකාව හුසුරිතඝමමපථෙ තිව්ඛය්හිපලෙපිතතිබ්බපනා,
භවබ්බාසිපනොදනමසධියො ධූව මජ්ඣිමසුත්තවරට්ඨපිතා.
3. මධ්විව මඤ්ජරස්ස අමරානං ඛිඤ්ඤාජිජනනං සමරුතං,
තා හුතභවියාකරට්ඨපිතාසුං සක්ඛාසුත්තානමභීරමණ්ණථා
4. පඤ්ඤාසත්තාදි සත්ඤ්ඤා දිගඤ්ඤා භවියාකරාන දුලභ අපරෙ ව,
තෙසමගං අනුපුබ්බ චුට්ඨි ඵකමනා නිසමෙථ මුදග්ගා.
5. පභවාසචදායදපුබ්බගමො අගනීගතිඅභිගණසබ්භගස්සා,
පියගාරවපණ්ණිකරසලලිඛිතො තථදිට්ඨි සති දසමො පඨමො.*

1. 2. 1.

චූළසීහනාදසුත්තං

1. ඵ්චං මෙ සුතං: ඵකං සමයං භගවා සාවජජීයං විහරති
ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතඤ්ඤා:
භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චයොස්සාසුං. භගවා
ඵතදවොච:

2. ඉධෙව භික්ඛවෙ සමණෝ, ඉධ දුතියො සමණෝ, ඉධ තතියො
සමණෝ, ඉධ චතුත්ථා සමණෝ, හුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤාති².
ඵවමෙව³ භික්ඛවෙ සමමා සිහනාදං තදථ. ථාතං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ
පිණ්ඩි යං ඉධ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා ඵ්චං වදෙය්හුං: කො
පනායසමනනානං අස්සාසො? කිං ඛලං? ඥාන ධුමො ආයසමනෙතා⁴ ඵ්චං
වඤ්ඤා: ඉධෙව සමණෝ, ඉධ දුතියො සමණෝ, ඉධ තතියො සමණෝ,
ඉධ චතුත්ථා සමණෝ හුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤාති².

1. තස්සුද්දානං ග්‍රන්ථං, මජ්ඣං.

* ගාථාගො පනෙතා සබ්බත්ථ ව්‍යාකූලා දිස්සන්ති.

2. “අඤ්ඤාතිති” ග්‍රන්ථං මජ්ඣං.

3. ‘ඵවමෙව’ සිමු.

4. ‘ආයසමනෙතා අත්තති සමපස්සමානා’ ග්‍රන්ථං.

1. අජරාමර වූ නිවන්සුව ඵලවන මහපල දහම් දක්වන පස්කද-
දක් දුරලන මහාභී, භාෂාකර, (බමි විහාර ඵලවන) අද්භූත වූ ප්‍රීති
දනවන තෙවලා අරුත් පසස්නා (මාගේ බස්) අසව.

2. ගිම්මභා සිහිල්දිය පිරුණු සරොවරයක් බඳු අවිලෙප දුන් (රහාදි)
තුන්තිනි නිවන සසරවසන් දුරලන මහභිසු වූ බුදුන් වදහල මධ්‍යම-
ප්‍රමාණ වූ යම් සුත්‍ර කෙනෙක් එකැතින් සහභා තබනලද්දහු ද-

3. දෙවියනට අමා මිසේ නො මද රස වූ සදෙවිලෝවැසියනට
කෙළිලෝල් දනවන ඒ සුත්‍රවෙය්‍යාකරණ බමියෝ ශාක්‍යසූත්‍රයනට
අතිරමිණය සදහා (සම්ප්‍රාප්තයන් විසින්) සහභා තබනලද්දහ.

4. ඒ වෙය්‍යාකරණ (සුත්‍රබමි)ගේ මූල පනසෙක, යළි සියගෙකැ සි
යෙලසියෙක් හා තදන්‍යසූත්‍රයෝ දෙදෙනෙක් හා ඇත. මම උන්ගේ
අනුසූචී උද්දානය කියමි. ඔද වැඩි වැ එක්සිත් වැ අසව.

5. සත්කායපයභීපත්ත සථි බමියන්ගේ ප්‍රභවමුම සම්බන්ධ මූලපයභීය
සූත්‍රය, සමාසුචසංවරපයභීය සම්බන්ධ සම්බාසවසූත්‍රය, දයාදපුච්ඡිකම කොට
ඇති බමමදයාදසූත්‍රය, භයගෙරවසූත්‍රය සහිත වූ අගතිගමන සම්බන්ධ
අභිකණ්ඩප්‍රතිපක්‍ෂ අභිකණ්ඩසූත්‍රය, ප්‍රියගෞරවාදිආකාඛ්‍යා ප්‍රකාශ වූ ආක-
ඛෙය්‍යසූත්‍රය, පරිගුණි වසෙත්‍රාපම කොට වදල වන්දසූත්‍රය, කෙලශසංලිඛන
ප්‍රකාශක වූ සලෙඛසූත්‍රය, තථ්‍යදූපේ සම්බන්ධ සමමාදිට්ඨිසූත්‍රය හා සති-
පට්ඨානසූත්‍රය දසවනු කොට ඇතිගේ ප්‍රථමවඩි යි.*

1. 2. 1.

මූලසිහනාද සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
ඤාමැත්තුවර සමිපයෙහි වූ ජෙතවන නම් අනේපිඬු සිවුසුගේ ආරාමයෙහි
වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි
භික්‍ෂූන් ඇමතු සේක. එ භික්‍ෂූහු “වහන්සැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
ප්‍රතිවචන දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, පළමු මහණ (සෝවත්) මේ සස්තෙහි ම ය. දෙවැනි
මහණ (සෙදගාමි) මේ සස්තෙහි ම ය. තුන්වැනි මහණ (අතගාමි) මේ
සස්තෙහි ම ය. සිසුවැනි මහණ (රහත්) මේ සස්තෙහි ම ය. අන්‍යන්
ආභෂිට්වාද සම්බන්ධ පරප්‍රවාදයෝ (සමයාන්තරයෝ) ශ්‍රමණයන් කෙරෙන්
ගුන්‍යයහ. මහණෙනි, මෙසේ ම මනා කොට සිංහනාද කරවු.
මහණෙනි, මේ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ “ආයුසමන්ති, යම් හෙයෙකින් තෙපි
යමක් කරණ කොට ‘මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. දෙවැනි මහණ මේ
සස්තෙහි ම ය. තුන්වැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. සිසුවැනි මහණ මේ
සස්තෙහි ම ය. අන්‍යවූ පරප්‍රවාදයෝ මහණුන් කෙරෙන් ගුන්‍යයහ’ යි
මෙසේ කියන්නාහු නම් එහිලා ආයුසමානුත්තර ඇති ආශවාසය කීමෙක?
බලය කීමෙක? යි මෙසේ කියන්නාහු ය” යන තෙල කරුණෙක් ඇති
වෙයි.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලයේ පණතික ලබ්‍රහම් ලම්භානතු, පණතික
කෝද්දොඩ ඤාණලොක සංවිත දෙකම විසින් ව්‍යාකූලව තුඩු උද්‍යුතයාටා මෙසේ
ව්‍යාකූත කරණ ලදී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

3. එවං වදිතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එවමසු වචනියා: අත්ථි බො තො ආවුසො තෙන භගවතා ජාතතා පසානා අරහතා සමමාසලුඤ්ඤාන වත්තාරෙ ධම්මා අත්තානා යෙ මයං අත්තති සමපසාමානා එවං වදෙම: ‘ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්තො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤා’ති. කතමෙ වත්තාරෙ? අත්ථි බො තො ආවුසො සත්ථරි පසාදෙ. අත්ථි ධම්මෙ පසාදෙ. අත්ථි සීලෙසු පරිපුරකාරිතා සහධම්මිකා බො පන පියා¹ මනාපා ගහට්ඨා වෙව පබ්බජිතා ව. ඉමෙ බො තො ආවුසො තෙන භගවතා ජාතතා පසානා අරහතා සමමාසලුඤ්ඤාන වත්තාරෙ ධම්මා අත්තානා යෙ මයං අත්තති සමපසාමානා එවං වදෙම: ‘ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්තො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤා’ති.

4. ථාතං බො පතෙනං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එවං වදෙයස්ස: අමාකමපි බො ආවුසො අත්ථි සත්ථරි පසාදෙ යො අමාකං සත්ථා. අමාකමපි අත්ථි ධම්මෙ පසාදෙ යො අමාකං ධම්මො. මයමපි සීලෙසු පරිපුරකාරිතො යාති අමාකං සීලාති. අමාකමපි සහධම්මිකා පියා මනාපා ගහට්ඨා වෙව පබ්බජිතා ව. ඉධ තො ආවුසො තො විසෙසො තො අභිප්පායො² කිං නාතාකරණං යදිදං භුමාකඤ්ඤව අමාකඤ්ඤාති.

5. එවං වාදිතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එවමසු වචනියා: කිමපනාවුසො එකා නිට්ඨා? උදුහු පුථු නිට්ඨා’ති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එවං ව්‍යාකරෙයස්ස: එකා භාවුසො නිට්ඨා, න පුථු නිට්ඨා’ති.

6. සා පනාවුසො නිට්ඨා සරාගස්සා? උදුහු විතරාගස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එවං ව්‍යාකරෙයස්ස: විතරාගස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සරාගස්සාති.

සා පනාවුසො නිට්ඨා සදෙසස්සා? උදුහු විතදෙසස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එවං ව්‍යාකරෙයස්ස: විතදෙසස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සදෙසස්සාති.

1. තො පියා - PTS.

2. අභිප්පායො - අමිකප්පා.

3. මහණෙනි, මෙසේ කියන අත්තොටු පිරිවැරියෝ තෙල සෙසින් කියුණු වෙති: ඇවැත්ති, අපි යම් ධර්මකෙනකුත් තමා කෙරෙහි මොන-වට දක්නමෝ 'මහණ මේ සත්තෙහි ම ය. දෙවැනි මහණ මේ සත්තෙහි ම ය. තෙවැනි මහණ මේ සත්තෙහි ම ය. සිසුවැනි මහණ මේ සත්තෙහි ම ය. අන්‍ය වූ පරප්‍රවාදයෝ ඉමණයන් කෙරෙන් ශුන්‍යයහ'යි මෙසේ කියමෝ ද, (එහිලා) සියල්ල දත්තා වූ සියල්ල දක්නා වූ අතීත් වූ සමාක් සමුදා වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාළ ධර්ම සතරෙක් ඇත. කවර සතරෙක යත්: ඇවැත්ති, අපගේ ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදීම ඇත ධර්ම කෙරෙහි පැහැදීම ඇත. ශීලයෙහි පරිපූර්ණකාරිත්වය ඇත. ගිහියෝ ද පැවිද්දෝ ද යන ආයච්ඡාවක සහඛාර්මික පිරිස්හු ද උනුනට ප්‍රිය වෙති. මනාට (කල්) වෙති. ඇවැත්ති, අපි යම් ධර්මකෙනකුත් තමන් තුළ මොනවට දක්නමෝ 'මහණ මේ සත්තෙහි ම ය. දෙවැනි මහණ මේ සත්තෙහි ම ය. තෙවැනි මහණ මේ සත්තෙහි ම ය. සිසුවැනි මහණ මේ සත්තෙහි ම ය. අන්‍ය වූ පරප්‍රවාදයෝ ඉමණයන් කෙරෙන් ශුන්‍යයහ'යි මෙසේ කියමෝ ද, (එහිලා) සියල්ල දත්තා වූ සියල්ල දක්නා වූ අතීත් වූ සමාක් සමුදා වූ අපගේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාළ මේ ධර්මයෝ සතර දෙන වෙති.

4. මහණෙනි, යම් හෙයකින් අත්තොටු පිරිවැරියෝ "ඇවැත්ති, යමෙක් අපගේ ශාස්ත්‍රා වේ ද, ඒ ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ කෙරෙහි අපගේ ද පැහැදීම ඇත. යමක් අපගේ ධර්ම වේ ද, (ඒ) ධර්ම කෙරෙහි අප ද ගේ පැහැදීම ඇත. අපගේ යම් ශීලයෝ වෙත් ද, අපි ද ඒ ශීල් පුරත සුල්ලමෝ වමහ. අප ද ගේ සහඛාර්මික වූ ගිහියෝ ද පැවිද්දෝ ද උනුනට ප්‍රිය වෙති. කල් වෙති. ඇවැත්ති, තෙල ප්‍රසාදයෙහි ලා නොට හා අපගේත් විශේෂය කවරේය? අතික ප්‍රයෝගය කවරේය? වෙනස කවරේය? යි මෙසේ කියන්නාහු ය" යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

5. මහණෙනි, මෙසේ කියන අත්තොටු පිරිවැරියෝ 'ඇවැත්ති, කිම (ඒ ප්‍රසාදයෙන්) තිඤ්ඤාව එකක් ද? නොහොත් බොහෝ තිඤ්ඤා ඇත්දැයි' මෙසේ කියුණු වෙත්. මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැරියෝ මනා කොට (කරුණු සහිතව) ප්‍රකාශ කරන්නාහු 'ඇවැත්ති, තිඤ්ඤාව එකක් ම ය. තිඤ්ඤාවේ බොහෝ නො වෙත්' යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

6. ඇවැත්ති, එ තිඤ්ඤාව රූපසතිතයාහට වේ ද? නොහොත් රූපරස-තයාහට වේ ද? (මෙසේ කිය යුතු වෙයි.) මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අත්තොටු පිරිවැරියෝ 'ඇවැත්ති, එ තිඤ්ඤාව චීතරාගයාහට වෙයි. එ තිඤ්ඤාව සරාගයාහට නො වේ'යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ තිඤ්ඤාව ඥාණසතිතයාහට වේ ද? නොහොත් ඥාණ-රසිතයාහට වේ ද? (මෙසේ කිය යුතු වෙයි.) මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අත්තොටු පිරිවැරියෝ 'ඇවැත්ති, එ තිඤ්ඤාව ඥාණරසිතයාහට වෙයි. එ තිඤ්ඤාව ඥාණසතිතයාහට නො වේ' යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

සා පනාවුසො නිට්ඨා සමොහස්සා? උදුහු විතමොහස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: විතමොහස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සමොහස්සාති.

සා පනාවුසො නිට්ඨා සතණ්හස්සා? උදුහු විතතණ්හස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: විතතණ්හස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සතණ්හස්සාති.

සා පනාවුසො නිට්ඨා සඋපාදනස්සා? උදුහු අනුපාදනස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: අනුපාදනස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සඋපාදනස්සාති.

සා පනාවුසො නිට්ඨා විදුග්ගතො? උදුහු අවිදුග්ගතො'ති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: විදුග්ගතො ආවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා අවිදුග්ගතො'ති.

සා පනාවුසො නිට්ඨා අනුරුඤ්චිපිට්ඨිකා? උදුහු අනනුරුඤ්චිපිට්ඨිකා? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: අනනුරුඤ්චිපිට්ඨිකාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා අනනුරුඤ්චිපිට්ඨිකාති.

සා පනාවුසො නිට්ඨා පපඤ්චාරාමස්ස පපඤ්චරතීනො? උදුහු නිසං-පඤ්චාරාමස්ස නිසංපඤ්චරතීනො?ති. සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤා-තිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: නිසංපඤ්චාරාමස්සාවුසො සා නිට්ඨා, නිසංපඤ්චරතීනො, න සා නිට්ඨා පපඤ්චාරාමස්ස පපඤ්චරතීනො'ති.

7. දොමා භික්ඛවෙ දිට්ඨියො: හවදිට්ඨි ව විහවදිට්ඨි ව. යෙ හි කෙ වි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා හවදිට්ඨිං අලලීතා හවදිට්ඨිං උපගතා හවදිට්ඨිං අජෙකාසිතා, විහවදිට්ඨියා තෙ පටිවිරුඤා. යෙ හි කෙ වි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා විහවදිට්ඨිං අලලීතා විහවදිට්ඨිං. උපගතා විහවදිට්ඨිං අජෙකාසිතා, හවදිට්ඨියා තෙ පටිවිරුඤා. යෙ හි කෙ වි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමාසං දව්‍යානං දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදිතවඤ්ච නිසංරණඤ්ච යථාභූතං තපජානතති, තෙ සරාහා තෙ සදෙසා තෙ සමොහා තෙ සතණ්හා තෙ සඋපාදානා තෙ අවිදුග්ගතො තෙ අනුරුඤ්චිපිට්ඨිකා තෙ පපඤ්චරතීනො තෙ න පරිමුච්චතති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි¹, න පරිමුච්චතති දුක්ඛසමාති වදාමි.

1. 'ජරමරණෙන සොකපරිදෙව දුක්ඛදොමනස්සපායාසෙහි', සහ 'ජරාමරණෙන'හි

ඇවැත්ති, එ නිසාව මොහසතිතයාහට වේ ද? නොහොත් මොහ-
රහිතයාහට වේ ද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොවු
පිරිවැරියෝ “ඇවැත්ති, එ නිසාව මොහරහිතයාහට වෙයි. මොහ-
සතිතයාහට නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව තෘණොසතිතයාහට වේ ද? නොහොත් තෘණො-
රහිතයාහට වේ ද? මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොවු පිරිවැරියෝ
“ඇවැත්ති, එ නිසාව තෘණොරහිතයාහට වෙයි. තෘණොසතිතයාහට
නොවේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව උපාදාසතිතයාහට වේ ද? නොහොත් උපාදාන-
රහිතයාහට වේ ද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොවු
පිරිවැරියෝ “ඇවැත්ති, ඒ නිසාව උපාදානරහිතයාහට වෙයි. උපාදාසතිත-
යාහට නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව පණ්ඩිතයාහට වේ ද? නොහොත් අපණ්ඩිත-
යාහට වේද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොවු පිරිවැරියෝ
“ඇවැත්ති, එ නිසාව නුවණැත්තනුට වෙයි. නුවණ නැත්තනුට නො වේ” යි
මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව (රාග විසින්) අනුරුඬා (ක්‍රොධ විසින්) ප්‍රති-
විරුඬාහට වේ ද? නොහොත් අනනුරුඬා අප්‍රතිවිරුඬාහට වේ ද?
මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොවු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්ති,
එ නිසාව රාගයෙන් නො බැඳුණු ක්‍රොධයෙන් නො කිපුණාහට වෙයි.
රාගයෙන් බැඳුණු ක්‍රොධයෙන් කිපුණාහට නොවේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන-
නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව තෘණොදූපි ප්‍රපඤ්ච අරම් කොට ඇති ප්‍රපඤ්ච-
යෙහි ඇළීම් ඇත්තනුට වේ ද? නොහොත් ප්‍රපඤ්ච අරම් කොට නැති
ප්‍රපඤ්චයෙහි නො ඇළුණුනුට වේ ද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ
කරන අන්තොවු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්ති, එ නිසාව ප්‍රපඤ්ච අරම් කොට
නැති ප්‍රපඤ්චයෙහි නො ඇළුණුනුට වෙයි. ඒ නිසාව ප්‍රපඤ්ච අරම්
කොට ඇති ප්‍රපඤ්චයෙහි ඇළුණුනුට නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන-
නාහු ය.

7. මහණෙනි, භවදූපිය විභවදූපිය දැයි මේ දූපිය දෙදෙනෙක්
වෙත්. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ
භවදූපියෙහි ඇළුණාහු භවදූපියට පැමිණියාහු භවදූපියෙහි ගැළුණාහු
වෙත් නම් ඔහු විභවදූපියට ප්‍රතිවිරුඬය. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ
කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ විභවදූපියෙහි ඇළුණාහු විභව
දූපියට පැමිණියාහු විභවදූපියෙහි ගැළුණාහු වෙත් නම් ඔහු භවදූපියට
ප්‍රතිවිරුඬය. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක්
හෝ මේ ද්විවිධ දූපියෙහි සමුදයත් අසාධාරණයත් ආභිභවයත් ආදිතවයත්
නිසාරණයත් තතුසේ නො දැනිත් නම් ඔහු රාගසහිත වූවාහු ය. ඔහු
දෝෂසහිත වූවාහු ය. ඔහු මොහ සහිත වූවාහු ය. ඔහු තෘණොසතිත
වූවාහු ය. ඔහු උපාදාසතිත වූවාහු ය. ඔහු නුවණ නැත්තාහු ය. ඔහු
රාගයෙන් බැඳුණාහු ය. ක්‍රොධයෙන් කිපුණාහු ය. ඔහු ප්‍රපඤ්ච අරම් කොට
ඇත්තාහු ප්‍රපඤ්චයෙහි ඇළුණාහු ය. ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන්
ශොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුකින් දෙමහසින් උපායාසයෙන් නො මිඳෙත්.
සියලු සසරදුකින් නො මිඳෙත් යයි කියමි.

8. යෙ ව බො කෙව්¹ භික්ඛවෙ සමණ, වා බ්‍රාහ්මණ, වා ඉමාසං ද්වීතනං දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච² අසාදාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසා-රණඤ්ච යථාභුතං පඡානන්ති, තෙ විතරාගා තෙ විතදෙසා තෙ විත-මොහා තෙ විතතණ්හා ඉත අනුපාදනා තෙ විදදසුකො තෙ අනනුරුඬි-අප්පට්ඨිරුඬි තෙ නිපපඤ්චාරාමා නිපපඤ්චරතීතො තෙ පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති. පරිමුච්චන්ති දුක්ඛසමාති වදාමි.

9. වතනාරිමාති භික්ඛවෙ උපාදනාති. කතමාති වතනාරි? කාමුපාදනං දිට්ඨිපාදනං සීලබ්බතුපාදනං අත්තවාදුපාදනං. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණ, සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාවාදු පටිඡානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි න දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි.³ න සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. න අත්තවාදුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. තං කියස්ස හෙතු? ඉමාති හි තෙ භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණ, තිණි ධානාති යථාභුතං නප්පජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණ, සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤා-වාදු පටිඡානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි න දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤා-පෙන්නි. න සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. න අත්තවාදුපාද-නස්ස පඤ්ඤං පරිඤ්ඤාපෙන්නි.

10 සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණ, සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාවාදු පටිඡානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. කාමු-පාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤා-පෙන්නි. න සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. න අත්තවාදු-පාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. තං කියස්ස හෙතු? ඉමාති හි තෙ භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණ, ඥේ ධානාති යථාභුතං නප්පජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණ, සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාවාදු පටිඡානමානා ඉත න සමමා සබ්බුපාදන⁴පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. න සීලබ්බතුපා-දනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. න අත්තවාදුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤා-පෙන්නි

11. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණ, සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාවාදු පටි-ඡානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදන⁴පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. කාමුපාද-නස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. න අත්තවාදුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. තං කියස්ස හෙතු? ඉමං හි තෙ භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණ, එකං ධානං යථාභුතං නප්පජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙතො සමණ-බ්‍රාහ්මණ, සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤාවාදු පටිඡානමානා තෙ න සමමා සබ්බු-පාදන⁴පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි. න අත්තවාදුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නි.

1. යෙ ව කෙව් සමණ, වා' සි.

2. 'අත්ථගමඤ්ච' මිජසං, සා.

3. 'පඤ්ඤාපෙන්නි' මිජසං.

4. 'සබ්බුපාදනස්ස' සා.

8. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ ද්විවිධ දෂට්ඨයෙහි සමුදයත් අසානභ්ගමයත් ආසවාදයත් ආදීනවයත් නිසාරණයත් තතුසේ දනිත් තම් ඔහු විතරාගයෝ ය. ඔහු විතථෙව්‍යයෝ ය. ඔහු විතමොහයෝ ය. ඔහු පහ වූ තෘණොව ඇත්තෝ ය. ඔහු උපාදන රහිතයෝ ය. ඔහු නුවණැත්තෘහු ය. ඔහු රුගයෙන් නො බැදුණෘහු ය. ක්‍රොධයෙන් නො කිපුණෘහු ය. ඔහු ප්‍රපඤ්ච අරම් කොට තැත්තෘහු ය. ප්‍රපඤ්චයෙහි ඇලුම් තැත්තෘහු ය. ඔහු ජාතියෙන් ජරයෙන් මරණයෙන් ශොකයෙන් ටර්දෙවයෙන් දුකින් දොමනසින් උපායාසයෙන් මිදෙත්. ඔහු සියලු සසරදුකින් මිදෙත් යයි කියමි.

9 මහණෙනි, මේ උපාදනයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්: කාමුපාදනය දිට්ඨිපාදනය සීලබ්බතුපාදනය අත්තවාදපාද-
න යි. මහණෙනි, සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත'යි ප්‍රතිඥ කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත් දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. අත්තවාදපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. ඒ කවරහෙයින් යත්: එ හවත් මහණ බමුණෝ මේ කරුණු තුන තතුසේ නො දනිත්. එහෙයින් එ පිත්තවත් මහණ බමුණෝ 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත'යි ප්‍රතිඥ කරන්නෘහු සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය මැනවින් නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. අත්ත-
වාදපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්.

10. මහණෙනි, 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත'යි පිළිඟ කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මැනවින් සියලු උපාදන-
යන්ගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. අත්තවාදපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. එ කවරහෙයින් යත්: එ හවත් මහණ බමුණෝ මේ කරුණු දෙක තතුසේ නො දනිත්. එ හෙයින් එ හවත් මහණ බමුණෝ 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත' යි ප්‍රතිඥ කරන්නෘහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදන-
යාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. අත්තවාදපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්.

11. මහණෙනි, 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත' යි ප්‍රතිඥ කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මැනවින් සියලු උපාදන-
යන්ගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. අත්තවාදපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. එ කවර හෙයින් යත්: එ හවත් මහණ බමුණෝ මේ එක කරුණ තතුසේ නො දනිත්. එ හෙයින් ඒ හවත් මහණ බමුණෝ 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමිත' යි ප්‍රතිඥ කරන්නෘහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. අත්ත-
වාදපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පතවත්.

12. එවරුපෙ බො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො සඤ්චි පසාදෙ, සො න සම්මග්ගතො අකබ්බායති. යො ධම්මෙ පසාදෙ, සො න සම්මග්ගතො අකබ්බායති. යා සීලෙසු පරිපුරකාරිතා, සා න සම්මග්ගතා අකබ්බායති. යා සහධම්මිකෙසු පියමනාපතා, සා න සම්මග්ගතා අකබ්බායති. තං කිසං හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං දුරත්තාතෙ ධම්මවිනයෙ දුප්පවෙදිතෙ අනියානිකෙ අනුපසම්ඝංචතනනිකෙ අසම්මාසම්බුද්ධිපා-
වෙදිතෙ.

13. තථාගතො ච බො භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො සබ්බුපාදන-
පරිඤ්ඤාපාදෙ පටිජාතමානො සම්මා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. දිට්ඨිපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. සීලබ්බතූපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති.

14. එවරුපෙ බො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො සඤ්චි පසාදෙ, සො සම්මග්ගතො අකබ්බායති. යො ධම්මෙ පසාදෙ, සො සම්මග්ගතො අකබ්බායති. යා සීලෙසු පරිපුරකාරිතා, සා සම්මග්ගතා අකබ්බායති. යා සහධම්මිකෙසු පියමනාපතා, සා සම්මග්ගතා අකබ්බායති. තං කිසං හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං ස්වාත්තාතෙ ධම්මවිනයෙ සුප්පවෙදිතෙ නියා-
නිකෙ උපසම්ඝංචතනනිකෙ සම්මාසම්බුද්ධිපාවෙදිතෙ.

15. ඉමෙ ච භික්ඛවෙ චත්තාරො උපාදනා කිංතිදනා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? ඉමෙ චත්තාරො උපාදනා තණ්හාතිදනා තණ්හාසමුදයා තණ්හාජාතිකා තණ්හාපහවා. තණ්හා වායං භික්ඛවෙ කිංතිදනා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? තණ්හා වෙදනාතිදනා වෙදනාසමුදයා වෙදනාජාතිකා වෙදනාපහවා. වෙදනා වායං භික්ඛවෙ කිංතිදනා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? වෙදනා එස්සතිදනා එස්සසමුදයා එස්සජාතිකා එස්සපහවා. එස්සො වායං භික්ඛවෙ කිං තිදනො? කිංසමුදයො? කිංජාතිකො? කිංපහවො? එස්සො සලායතනනිදනො සලායතනසමුදයො.-

12. මහණෙනි, මෙබඳු ධර්මපිනයෙක්හි ශාස්තෘන් කෙරෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානනය (මනා ව පිහිටියේ - සම්පූර්ණ වූයේ) යි නො කියනු ලැබේ. ධර්මයෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි නො කියනු ලැබේ. ශීලයෙහි යම් පරිපූර්ණකාරිත්වයක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි නො කියනු ලැබේ. සහධාර්මිකයන් කෙරෙහි යම් ප්‍රිය මනාප භාවයක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි නො කියනු ලැබේ. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, වරදවා කියූ වරදවා ඉගැන්වූ, මහපල පිණිස නො පවත්නා වූ, කෙලෙස් සන්තිදීම පිණිස නො පවත්නා වූ, අසමාස් සම්බුද්ධයන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද ශාසනයෙහි යම්සේ වේ නම්, තෙල එසේ ම ය.

13. මහණෙනි, අතීත වූ, සමාස් සම්බුද්ධ වූ, තථාගතයන් වහන්සේ ද 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමන' යි ප්‍රතිඥා කරන්නෝ මෑතවත් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය පතවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්. අත්තවාදුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පතවත්.

14. මහණෙනි, මෙබඳු ධර්මපිනයෙහි ශාස්තෘන් කෙරෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානනය (මනා ව පිහිටියේ - සම්පූර්ණ වූයේ) යි කියනු ලැබේ. ධර්මයෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි කියනු ලැබේ. ශීලයෙහි යම් පරිපූර්ණකාරිත්වයක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි කියනු ලැබේ. සහධාර්මිකයන් කෙරෙහි යම් ප්‍රිය මනාප භාවයක් වේ නම්, එය සම්මානනය යි කියනු ලැබේ. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මනා කොට කියූ, මනා කොට ඉගැන්වූ, මහපල පිණිස පවත්නා වූ, කෙලෙස් සන්තිදීම පිණිස පවත්නා වූ, සමාස් සම්බුද්ධයන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද ශාසනයෙහි යම්සේ වේ නම්, තෙල එසේ ම ය.

15. මහණෙනි, මේ සතර උපාදනයෝ කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? මේ සතර උපාදනයෝ තෘණොව මූලකාරණ කොට ඇත. තෘණොව උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. තෘණොව ජාති කොට ඇත. තෘණොව ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ තෘණොව කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? තෘණොව වෙදනාව මූලකාරණ කොට ඇත. වෙදනාව උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. වෙදනාව ජාති කොට ඇත. වෙදනාව ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ වෙදනාව කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? වෙදනාව සංඝීය මූලකාරණ කොට ඇත. සංඝීය උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. සංඝීය ජාති කොට ඇත. සංඝීය ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ සංඝීය කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? සංඝීය අබාධතන මූලකාරණ කොට ඇත. අබාධතන උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත.-

සලායතනජාතිකො සලායතනපහවො. සලායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපහවං? සලායතනං නාමරූපනිදනං නාමරූපසමුදයං නාමරූපජාතිකං නාමරූපපහවං. නාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපහවං? නාමරූපං විඤ්ඤාණ-නිදනං විඤ්ඤාණසමුදයං විඤ්ඤාණජාතිකං විඤ්ඤාණපහවං. විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපහවං? විඤ්ඤාණං සංඛාරනිදනං සංඛාරසමුදයං සංඛාරජාතිකං සංඛාරපහවං. සංඛාරාවිමෙ භික්ඛවෙ කිංනිදනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපහවං? සංඛාරං අවිජ්ජානිදනං අවිජ්ජාසමුදයං අවිජ්ජාජාතිකං අවිජ්ජාපහවං.

16. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අවිජ්ජා පටිණා හොති විජ්ජා උප්පන්නා, සො අවිජ්ජාවිරහා විජ්ජුප්පාදා නෙව කාමුප්පාදානං උපාදියති. න දිට්ඨිප්පාදානං උපාදියති. න සීලබ්බත්ථුප්පාදානං උපාදියති. න අත්ත-වාදුප්පාදානං උපාදියති. අනුප්පාදියං න පරිත්තස්සති. අපරිත්තස්සං පච්චත්තංයෙව පරිත්තස්සායති, ඩිණං ජාති, වුට්ඨිතං බ්‍රහ්මවර්ගං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තකායාති පජාතාතිති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභි-නන්දන්ති.

වුළුසිහනාදසුත්තං පඨමං.

1. 2. 2.

මහාසිහනාදසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා මධ්‍යංගිරියං විහරති ඛති නගරෙ අවර්ජුරෙ¹ වනස්සේඛි. තෙත ඛො පත සමයෙන සුනානබ්‍රහ්මා ලිච්ඡවිප්‍රකොතො අවිරපකකන්නො හොති ඉමස්මා ධම්මවිතයා. සො වෙසාලියං පරිසතිං² එවං³ වාචං ගාසති: “නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො. තත්තපරිදාහනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවර්ගං සයම්පටිභානං. යස්ස ව ධර්මස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිශ්ශාති තත්තකරස්ස සම්මා දුක්ඛකම්මායා”ති.

1. අපරජුර, මජ්ඣ.

2. පරිසති, මජ්ඣ.

3. එකං, STP.

මහායතන ජාති කොට ඇත. මහායතන ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ මහායතන කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? මහායතන, තාමරුප මූලකාරණ කොට ඇත. තාමරුප උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. තාමරුප ජාති කොට ඇත. තාමරුප ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ තාමරුප කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? තාමරුප විශුද්ධිය මූලකාරණ කොට ඇත. විශුද්ධිය උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. විශුද්ධිය ජාති කොට ඇත. විශුද්ධිය ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ විශුද්ධිය කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? විශුද්ධිය, සංසාර මූලකාරණ කොට ඇත. සංසාර උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. සංසාර ජාති කොට ඇත. සංසාර ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ සංසාරයෝ කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? සංසාරයෝ අවිද්‍යාව මූලකාරණ කොට ඇත. අවිද්‍යාව උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. අවිද්‍යාව ජාති කොට ඇත. අවිද්‍යාව ප්‍රභව කොට ඇත.

16. මහණෙනි, යම් කලෙක ඊටත් මහණහුගේ අවිද්‍යාව ප්‍රතිණ ද්‍රව්‍ය ද, අභිත්මාභිවිද්‍යාව උපත ද, හේ අවිද්‍යාව දුරු වීමෙන් කාමුපාදනය නො ගනියි. දිට්ඨිපාදනය නො ගනියි. සිලබ්බතුපාදනය නො ගනියි. අත්තවාදුපාදනය නො ගනියි. උපාදන වශයෙන් නො ගන්නේ (තණ්හා පරිභසාදනයෙන්) තාමණාසිත නො වෙයි. තාමණ නො උපදවන්නේ තෙමේ ම කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන් පිරිනිවෙයි. උත්පත්තිය ස්‍යය වූය. බමසර වැය නිව්වන ලදී. කරණි කරන ලදී. මේ අර්හත්ත්වය පිණිස අනෙක් කටයුත්තක් නැතැයි දැන ගනියි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති තැනැත්තා ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්ත.

පිළිසිහනාද සූත්‍රය පළමුවැනි යි.

1. 2. 2.

මහාසිහනාද සූත්‍රය

1 මු විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලානගර සමීපයෙහි බිහිනුවර නුවරින් පැළදිග වතලාගැබෙහි වැඩ වසන සේක. ලිච්චිඤ්ජපුත්‍ර සුනංඛන නමැති මහණ මේ ශාසනයෙන් නික්ම ගිය නොබෝකල් ඇති වෙයි. හෙ විශාලාමහනුවර පිරිස් මැද මෙසෙසින් තෙපුල් තෙපලයි: “ඉමණ ගෞතමයානට මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් වැඩි ආයතීභාවය පිණිස සමච්චි ඥානදර්ශන විශේෂයෙන් නැත. ඉමණ ගෞතම තෙමේ තකිසෙන් පයභාගත (ගැටුම්) කොට විමසුම් නුවණින් දුගැබැඳ ගත්, සියවට්ඨන වූ දහමක් දෙශනා කරයි. (එහෙත්) යම් අභියාසිත පිණිස ධර්මය දෙසන ලද නම්, ඒ ධර්මය දෙසින පරිදි කරනුමාගේ දුක් මැනවින් තක්කා පිණිස වැටේය” කියා යි.

2. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරං ආදාය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසී. අස්සොසි ඛො ආයස්මා සාරි-පුත්තො සුත්තකඛතතස්ස ලිච්ඡවිපුත්තස්ස වෙසාලියං පරිසතිං එවං වාචං භාසමානස්ස: “නච්ඡි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරිය-ඤ්ඤාදස්සනවසෙසො. තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති වීම්මංසානුවරිතං සයම්පටිභානං. යස්ස ච බවාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිය්සාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛකඛයායා”ති.

3. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්කනේතො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උප-සඛිකමිත්වා භගවත්තං අභිවාදෙත්වා එකමිත්තං තිසීදී. එකමිත්තං තිසිනේතො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භගවත්තං එතදවොච: සුත්තකඛතො භනෙතා ලිච්ඡවිපුත්තො අවිරපක්කනේතො ඉමස්මා ධම්මවිතයා. සො වෙසාලියං පරිසතිං එවං වාචං භාසති: “නච්ඡි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවසෙසො. තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති වීම්මංසානුවරිතං සයම්පටිභානං. යස්ස ච බවාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිය්සාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛකඛයායා”ති.

4. කොඛනො¹ සාරිපුත්ත සුත්තකඛතො මොඝපුරිසො. කොඛා ච පතස්ස එසා වාචා භාසිතා ‘අවණණං භාසිස්සාමි’ති. සො සාරිපුත්ත සුත්තකඛතො මොඝපුරිසො වණණංයෙව තථාගතස්ස භාසති. වණණො හෙසො සාරිපුත්ත තථාගතස්ස, යො එවං වද්දෙය්ස: ‘යස්ස ච බවාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිය්සාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛකඛයා-යා’ති.

5. අයමපි හි තාම සාරිපුත්ත, සුත්තකඛතස්ස මොඝපුරිසස්ස මයි ධම්මඛයො න භවිස්සති: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණ්ණමපනේතො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සප්පා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති.

6. අයමපි හි තාම සාරිපුත්ත සුත්තකඛතස්ස මොඝපුරිසස්ස මයි ධම්මඛයො න භවිස්සති: “ඉතිපි සො භගවා අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති: එකොපි සුඤ්ඤා ඛුද්ධා හොති. ඛුද්ධාපි සුඤ්ඤා එකො හොති. ආවීභාවං තිරෙභාවං තිරෙකුඛ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති. සෙය්සථාපි ආකාසෙ. පඨවියමපි² උමුච්ඡන්තිමුච්ඡං කරොති. සෙය්සථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්සථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පලලභිකන්ත කමති සෙය්සථාපි පක්ඛිසකුණො. ඉමෙපි චූෂ්මසුරියෙ එවංමතිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණීතා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව ඩුඝමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතති”ති.

1. ‘පොඛනො පහසො’ - මජ්ඣ, ‘කොඛනො ඛො’ - සං.

2. පඨවියාපි, සං. පඨවියාපි, මජ්ඣ.

2. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයත් වහන්සේ පෙරවරු සිවුරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන විශාලානුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසංවරයත් වහන්සේ “ඉමණ් ගෞතමයාහට මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි වූ ආයුෂිභාවය කිරීමට සම්ම වූ ඥානදර්ශන විශේෂයෙක් නැත. ඉමණ් ගෞතම තෙමේ තකියෙන් හැඩුම් කොට, විමසන නුවණින් පුහුණුව ගත් සියවටහනු දහමක් දෙශනා කරයි. යම් අභියක් පිණිස ධර්මය දෙසන ලද නම් ඒ ධර්මය ඒ අනුව ක්‍රියා කරන්නහුගේ මානාවින් දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස පවත්නේ ය” යි විශාලානුවර පිරිස් මැද මෙබඳු වචන කියන ලිච්ඡවිරුජපුත්‍ර සුතකඛිත්තයාගේ කථාව ඇසූහ.

3. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයත් වහන්සේ විසල්පුර පිටු පිණිස හැසිර බඩින් පත්‍ර පිණිසානයෙන් වැළකියාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයත් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, ලිච්ඡවිරුජපුත්‍ර සුතකඛිත්ත මහණ මේ සස්තෙන් පහවැ ගිය විරු නොබෝකල් ඇත්තෙක. විශාලා තහරසෙති පිරිස් මැද “ඉමණ් ගෞතමයාහට මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් වැඩි වූ ආයුෂිභාවය කිරීමට සම්ම වූ ඥානදර්ශන විශේෂයෙක් නැත. ඉමණ් ගෞතම තෙමේ තකියෙන් ගටා විමසුමෙන් එළවා ගත්, සියවටහනු දහමක් දෙශනා කරයි. යම් අභියක් පිණිස ධර්මය දෙසන ලද නම් ඒ ධර්මය ඒ අනුව ක්‍රියා කරන්නහුගේ මානාවින් දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස පවත්නේ ය” යි මෙබඳු වචනයක් කියයි.

4. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛිත්ත මොසපුරුෂ ක්‍රොධ කරනසුලු ය. ක්‍රොධ ගෙතුයෙන් තුළත් විසින් මේ වචනය කියන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, ඒ සුතකඛිත්ත මොසපුරුෂ ‘නුගුණ කියම්’ යි තථාගතයන්ගේ ගුණයක් ම කියයි. ශාරීපුත්‍රය, “තථාගතයන් විසින් යම් අභියක් පිණිස යමකුට ධර්මය දෙසන ලද නම්, ඒ ධර්මය ඒ අනුව ක්‍රියා කරන්නහුගේ මානාවින් දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස පවත්නේ ය” යි යමෙක් කියා නම්, එය තථාගතයන්ගේ ගුණයෙක් ම ය.

5. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛිත්ත මොසපුරුෂයාහට - “මේ මේ කාරණයෙහුද ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිත්ත. සමයක් සම්බුද්ධයහ. අභවිද්‍යාවෙන් හා පසළොස් වරණ ධර්මයෙන් හා සුඛතයහ. සුගතයහ. ලොකවිදුහ. අනුතතරපුරිසදම්මසාරපිහ. දෙවිමිනිසුන්ගේ ශාස්තෘයහ. බුද්ධයහ. හගචිත්ත” යි මා කෙරෙහි මේ (සඵලකාශ්‍යනසංඛ්‍යාත උතුරු මිනිස්දම් දැනීමෙහි සම්ම ඥානය වූ) ධර්මය ද නො වෙයි.

6. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛිත්ත මොසපුරුෂයාහට - “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කාරණයෙහු ද තත්වැදුරුම් සෘණිවිධ වළඳ කෙරෙහි: එකෙක් වූහු ම බොහෝ ව මැවෙත්. බොහෝ වූවාහු ම එකෙක් ව මැවෙත් ප්‍රකට භාවයට අප්‍රකට භාවයට පත්වන සේක. ඛින්නියෙන් පිටත පවුරෙන් පිටත පව්වෙන් පිටත අහසෙහි යනුවන් මෙන් නොගැටෙමින් යන සේක. ජලයෙහි සෙසින් පොළොවෙහි ද ඉල්පිම් ගැලීම් කරන සේක. පොළොවෙහි සෙසින් නොබිඳෙන දියෙහි ද යන සේක. අහසෙහි ද පක්ෂියකුනින් සෙසින් පයච්ඡිකයෙන් යන සේක. මෙසේ මහත් සෘණි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සදහිරු දෙදෙනා කරතලයෙන් පරාමශීත කරන සේක. පිරිමදින සේක. බබ්ලොව ද හෙක් කසින් විසිය පවත්වන සේකැ” යි මා කෙරෙහි මේ ධර්මය (සෘණිවිධඥානසංඛ්‍යාත උතුරු මිනිස්දම් දන්නා ඥානය) ද නො වෙයි.

7. අයමයි හි නාම සාරිපුත්ත, පුනකබත්තස්ස මොහපුරිසස්ස මයි ඛම්මකිසො න හරිස්සති: “ඉතිපි සො හභවා දිබ්බාය සොතධාතුයා විපුඤ්ඤාය අතික්කත්තමානුසිකාය උභො සඤ්ඤ පුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්නිබ්බෙ වා”ති.

8. අශ්වති හි නාම සාර්වත්ත, සුතකඩ්ඪකසා මොඝපුරිසසා මධි ධම්මකියො න හවිසානී: “ඉතිපි සො හගවා පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති, විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති, සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති, විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති, සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති, විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති, සඛිතිතං වා විතතං සඛිතිතං විතතනති පජානාති, විකඛිතිතං වා විතතං විකඛිතිතං විතතනති පජානාති, මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති, අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති, සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති, අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති, සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති, අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති, විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති, අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.”

9. දස බො පනිමාති සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලාති යෙහි බලෙහි සමන්තාගතො තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති. කතමාති දස? ඉධ සාරිපුත්ත, තථාගතො ධානඤ්ච ධානතො අට්ඨානඤ්ච අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති. යමෙහි සාරිපුත්ත, තථාගතො ධානඤ්ච ධානතො අට්ඨානඤ්ච අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති, ඉදමෙහි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

10. පුන ව පරං සාරිපුත්ත තථාගතො අභිකාතාගතපච්චුප්පනාතං කම්මසමාදානං ධාතසො භෙගුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති. යම්පි සාරිපුත්ත, තථාගතො අභිකාතාගතපච්චුප්පනාතං කම්මසමාදානං ධාතසො භෙගුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති, ඉදම්පි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතචලං භොති යං චලං ආගම්ම තථාගතො ආසිහං ධාතං පටිජානාති, පටිසාසු සීගතාදං නදති, බ්‍රහ්මචකකං පවතෙතති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

7. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛ්‍යාත මොක්ඛපුරුෂයාට මා කෙරෙහි මේ ධර්මානුසාරී (දිව්‍යශ්‍රෝත්‍රධාතුඥතසංඛ්‍යාත උතුරු මිනිස් දම් දැනගන්නා ප්‍රඥ) තො වෙයි. එනම්: “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේත් ඉතා පිරිසිදු මිනිසාය ඉක්ම වූ දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රධාතුවෙන් දෙවියන් පිළිබඳ වූත් මිනිසුන් පිළිබඳ වූත් දුරු වූත් සමීප වූත් දර්ශිත ශබ්දයන් අසන සේකැ” කියා ය.

8. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛ්‍යාත මොක්ඛපුරුෂයාට - “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේත් අන්‍යසත්ත්වයන්ගේ අන්‍යපුද්ගලයන්ගේ සිත සිය සිතින් පිරිසිදු දැන ගන්නා සේක රාග සහිත වූ හෝ සිත රාග සහිත සිතැ සි දන්නා සේක. රාග රහිත වූ හෝ සිත රාග රහිත සිතැ සි දන්නා සේක. දෝෂ සහිත වූ හෝ සිත දෝෂ සහිත සිතැ සි දන්නා සේක. දෝෂ රහිත වූ හෝ සිත දෝෂ රහිත සිතැ සි දන්නා සේක. මොහ සහිත වූ හෝ සිත මොහ සහිත සිතැ සි දන්නා සේක. මොහ රහිත වූ හෝ සිත මොහ රහිත සිතැ සි දන්නා සේක. (චිත්තඛිණියෙන්) සංක්ෂිප්ත වූ හෝ සිත සංක්ෂිප්ත සිතැ සි දන්නා සේක (උදාවචයෙන්) වික්ෂිප්ත වූ හෝ සිත වික්ෂිප්ත සිතැ සි දන්නා සේක. මහභ්‍යාත වූ හෝ සිත මහභ්‍යාත සිතැ සි දන්නා සේක. අමහභ්‍යාත වූ හෝ සිත අමහභ්‍යාත සිතැ සි දන්නා සේක. සඋත්තර වූ හෝ සිත සඋත්තර සිතැ සි දන්නා සේක. නිරුත්තර වූ හෝ සිත නිරුත්තර වූ සිතැ සි දන්නා සේක. සමාහිත වූ හෝ සිත සමාහිත වූ සිතැ සි දන්නා සේක. අසමාහිත වූ හෝ සිත අසමාහිත සිතැ සි දන්නා සේක. චිත්ත වූ හෝ සිත චිත්ත සිතැ සි දන්නා සේක. අචිත්ත වූ හෝ සිත අචිත්ත සිතැ සි දන්නා සේකැ” යි මෙසේ මා කෙරෙහි ඇති මේ (වේදානාපරිච්ඡේදන සංඛ්‍යාත උතුරු මිනිස් දම් දන්නා) ඥාන ය ද තො වෙයි.

9. ශාරීපුත්‍රය, යම්බඳු බලයන්ගෙන් සුන් තථාගත තෙමේ ශ්‍රේණි ස්ථානය (තමන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇති) ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි ධර්මවක්‍රය පවත්වා ද, මේ එබඳු තථාගත-බල දසයෙන් වෙයි. කවර දසයෙන් ද යත්: ශාරීපුත්‍රය, මෙහි තථාගත තෙමේ කාරණය කාරණය වශයෙන් ද අකාරණය අකාරණය වශයෙන් ද තතු ලෙස දැන ගනියි. ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ කාරණය කාරණය වශයෙන් ද අකාරණය අකාරණය වශයෙන් ද තත් වූ පරිදි දැනී යන යම්ක් ඇද්ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණි ස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි ධර්මවක්‍රය පවත්වා ද, මේ ඒ ස්ථානාස්ථානඥානය ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙන් වෙයි.

10. තවද ශාරීපුත්‍රය, අතෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ අතිත අනාගත වර්තමාන කම්මසමාදානයන්ගේ විපාක ප්‍රත්‍යය වශයෙන් හෙතු වශයෙන් තත් වූ පරිදි දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ අතීතානාගතවර්තමාන කම්මයන්ගේ විපාකය ප්‍රත්‍යය වශයෙන් හෙතු වශයෙන් තතු සේ දන්නේ ද. ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි ධර්මවක්‍රය පවත්වා ද, මේ කම්මවිපාකඥානය ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙන් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

11. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො සබ්බජ්ඣාමිතිං පටිපදං යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො සබ්බජ්ඣාමිතිං පටිපදං යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

12. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකඛාතුනානාඛාතු - ලොකං යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකඛාතු - නානාඛාතුලොකං යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජා - නාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

13. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො සත්තානං නානාඛිමුත්තිකතං යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත තථාගතො සත්තානං නානාඛිමුත්තිකතං යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

14. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො පරසත්තානං පුරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රියපරෙපරිසත්තං යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත තථාගතො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රියපරෙපරිසත්තං යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

15. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො ක්‍ෂාන්තිමොක්ඛසමාධි - සමාපත්තිනං සංඛිතිලෙසං වෛද්‍යනං වූට්ඨානං යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරි - පුත්ත, තථාගතො ක්‍ෂාන්තිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තිනං සංඛිතිලෙසං වෛද්‍යනං වූට්ඨානං යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං, හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතෙතති.

16. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යථිදං: එකමපි ජාතීං ඥෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි¹ ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතසතමපි ජාතිසතසතසතමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙස අනෙකෙපි විචට්ටකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ටවිචට්ටකපෙස, “අමුත්තාසිං එචංතාමො එචංගොනෙත්වා එචංවණණං එචමාභාරො එචංසුබ්බකං - පටිසංවෙදී එචමාසුපරිසනෙත්වා, සො තතො වුත්තො අමුත්ත උපපාදිං.

11. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ සඵත්‍රගාමිනී (නිරයාදී හැම තැන් යන) ප්‍රතිපදාව තතුසේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ සඵත්‍රගාමිනී ප්‍රතිපදාව තතු සේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙෂ්ඨස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙෂ්ඨමථිචක්‍රය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

12. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ අනෙකඛාදු- නානාඛාදු ලොකය තතු සේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ අනෙකඛාදු නානාඛාදු ලොකය තතුසේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙෂ්ඨස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙෂ්ඨමථිචක්‍රය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

13. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ සත්ති- යන්ගේ නානාසිමුක්තිකානි දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ සත්තියන්ගේ නානාසිමුක්තිකානි දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙෂ්ඨස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාදය කෙරේ ද, ශ්‍රෙෂ්ඨ මථිචක්‍රය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

14. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ පරසත්ති- යන්ගේ පරපුදාලයන්ගේ ශ්‍රද්ධාදී ඉන්ද්‍රියයන්ගේ පරාවරතා (වෘත්තිය භානිය) තතුසේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ පරසත්ති- යන්ගේ පරපුදාලයන්ගේ ශ්‍රද්ධාදී ඉන්ද්‍රියයන්ගේ පරාවරතා තතුසේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙෂ්ඨස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, ශ්‍රෙෂ්ඨ මථිචක්‍රය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගත බලයෙක් වෙයි.

15. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ ධ්‍යාන විමෝක්‍ෂ සමාධි සමාපත්තීන්ගේ කෙලෙසීම ද පිරිසිදු බව ද එයින් නැඟී සිටීම ද තතුසේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ ධ්‍යාන විමෝක්‍ෂ සමාධි සමාපත්තීන්ගේ සංකෙලය ව්‍යවිද්‍ය ව්‍යුත්පාන තතුසේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙෂ්ඨ මථිචක්‍රය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

16. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ තත් වැදූරුම් පුළුන්විවෘත්ත සිහි කෙරෙයි. එනම්: එකජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සියක් දහසක් ද, නොයෙක් නග්තා කල්‍යාණන් ද නොයෙක් හටගන්නා කල්‍යාණන් ද නොයෙක් තස්තා හටගන්නා කල්‍යාණන් ද “අසුචල් තැන උපන්නෙමි. මෙතම ඇත්තෙමි විමි. මෙතම ගොත්‍ර ඇත්තෙමි විමි. මෙවැනි වණි ඇත්තෙමි විමි. මෙවැනි ආකාර ඇත්තෙමි විමි. මෙවැනි සැපයක් වින්දෙමි විමි. මෙවැනි ආසු කෙලවර කොට ඇත්තෙකිමි විමි. මම එයින් ව්‍යුත් පූර්ණම අසුචල් තැන උපන්නෙමි.

තත්‍රාපාසිං එවංතාමො එවංගොතොතො එවංචණේණො එවමාගාමො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියතොතො. සො තතො චුතො ඉඛුපපන්නො”ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්ධං අතෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො අතෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං දොටි ජාතීයො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙද්ධං අතෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතඛලං හොති, යං ඛලං ආගමම තථාගතො ආසභං ථානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිතොති.

17. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධොති අතීක්කන්තමානුසකෙත සතොත පසාති: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මුපගෙ සතොත පජානාති: “ඉමෙ වත ගොතොතො සත්තො කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතො චරී-දුච්චරිතෙන සමන්තාගතො මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතො අරියානං උපවාදකා ඉව්‍යාදිට්ඨිකා ඉව්‍යාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ වා පත ගොතොතො සත්තො කායසුචරිතෙන සමන්තාගතො චරීසුචරිතෙන සමන්තාගතො මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතො අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමා-දිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධොති අතීක්කන්තමානුසකෙත සතොත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මුපගෙ සතොත පජානාති. යමපි සාරි-පුත්ත තථාගතො -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සතොත පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතඛලං හොති. යං ඛලං ආගමම තථාගතො ආසභං ථානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිතොති.

18. පුත ව පරං සාරිපුත්ත තථාගතො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තං. පඤ්ඤාචිමුත්තං. දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. යමපි සාරිපුත්ත තථාගතො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තං. පඤ්ඤාචිමුත්තං. දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතඛලං හොති යං ඛලං ආගමම තථාගතො ආසභං ථානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිතොති.

19. ඉමානි ඛො සාරිපුත්ත දස තථාගතස්ස තථාගත ඛලාති, යෙති ඛලෙති සමන්තාගතො තථාගතො ආසභං ථානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිතොති.

එහි දී ද මෙනම් ඇත්තෙකිම් මෙනම් ගොත්‍ර ඇත්තෙකිම් මෙවැනි වණි ඇත්තෙකිම් මෙවැනි සැපළක් වින්දෙකිම් මෙවැනි ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙකිම් වීම්. ඒ මම එයින් වූත වූයෙම් මෙහි උපන්නෙමි.” මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසිම් සහිත වූ තත්වැදුරුම් පුළුන්විවාසය සිහි කරයි. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ තත්වැදුරුම් පුළුන්විවාසය සිහි කෙරේ ද, එනම් ජාති එකක් ද ජාති දෙකක් ද... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසිම් සහිත වූ තත්වැදුරුම් පෙර විසූ කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරේ ද, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ධර්මක්‍රය පවත්වා ද, මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

17. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ මිනිසැය ඉක්මවා පැවැති ඉතා පිරිසිදු පහන් උසස් මනා පැහැ ඇති නො මනා පැහැ ඇති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දත්තේ ය: “කම් වූ පරිදි මය පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දත්තේ ය. මේ හවත් සත්ත්වයෝ එකානායෙන් කායදුෂ්ටිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. වාග්දුෂ්ටිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. මනෝදුෂ්ටිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. ආයෙභාපවාදය කලාහු ය. මිථ්‍යාදූෂිකයෝ ය. මිථ්‍යාදූෂිකමීයමාදුත ඇත්තෝ ය. ඔහු කය බිදීමෙන් මරණයෙන් මතු අපාය තම් වූ දුගීති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තරකයට ඉපදීම් වශයෙන් පැමිණියාහු ය. මේ පිත්තත් සත්ත්වයෝ කායසුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. වාග්සුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. මනසුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. ආයෙභාපවාද නො කලාහු ය. සමන්දූෂිකයෝ ය. සමන්දූෂිකමීයමාදුත ඇත්තෝ ය. ඔහු කය බිදීමෙන් මරණයෙන් මතු සුගති නම් වූ සම්මොක්ෂයට ඉපදීම් වශයෙන් පැමිණියාහු ය.” මෙසේ මිනිසැය ඉක්මවා පැවැති ඉතා පිරිසිදු දිවැසින් මැරෙන උපදින හිත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැති නො මනා පැහැති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දුන හතියි. ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ධර්මක්‍රය පවත්වා ද, මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

18. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ ආසුචයන් සෑය විමෙන් ආසුච නැති වෙතොවිමුත්තියත් පඤ්ඤාවිමුත්තියත් ඉතාතමයේ දී ම නමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දුන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ ආසුචයන් නැති විමෙන් ආසුච නැති වෙතොවිමුත්තියත් පඤ්ඤාවිමුත්තියත් ඉතාතමයේ දී ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දුන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රෙණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ධර්මක්‍රය පවත්වා ද, මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

19. ශාරීපුත්‍රය, යම් බදු බලයෙකින් යුක්ත තථාගත තෙමේ ශ්‍රෙණි සථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙණි ධර්මක්‍රය පවත්වා ද, මේ ඒ තථාගතයන්ගේ දශ තථාගත බලයෝ යි.

20. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං විදෙය්‍ය: “තත්ති සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සබමමා අලමරියඤ්ඤා-දස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාගතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සසම්පටිභාන”න්ති. තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පාභාය තං විත්තං අප්පාභාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සඤ්ඤාං යථාගතං තික්ඛිතො ඵලං තීරසෙ. ථෙසය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු පිලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො උඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨිං ධම්මං අඤ්ඤං ආරුඛෙය්‍ය, එවං සම්පදම්ඤං සාරිපුත්ත වදාමි: තං වාචං අප්පාභාය තං විත්තං අප්පාභාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සඤ්ඤාං යථාගතං තික්ඛිතො ඵලං තීරසෙ.

21. වහ්නාරිමාති සාරිපුත්ත තථාගතස්ස වෙසාරජ්ජාති යෙති වෙසාරජ්ජාති සමන්තාගතො තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං තදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති, කතමාති වහ්නාරි?

22. “සමමාසමුදායං තෙ පටිජානන්තො ඉමෙ ධම්මා අනභිසමුදායා”ති, තත්‍ර වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණ්ඩ වා බ්‍රහ්මා වා කොපි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සතිති තිම්භතමෙතං සාරිපුත්ත ත සමනුපස්සාමි. එතම්පභං සාරිපුත්ත තිම්භතං අසමනු-පස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අභයප්පන්නො වෙසාරජ්ජානන්තො විහරාමි.

23. “ඛණ්ඩාසවස්ස තෙ පටිජානන්තො ඉමෙ ආසවා අපරික්ඛිණා”ති, තත්‍ර වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණ්ඩ වා බ්‍රහ්මා වා කොපි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සතිති තිම්භතමෙතං සාරිපුත්ත ත සමනුපස්සාමි. එතම්පභං සාරිපුත්ත තිම්භතං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අභයප්පන්නො වෙසාරජ්ජානන්තො විහරාමි.

24. “යෙ ඛො පන තෙ අන්තර්ධිකා ධම්මා චූත්තා භෙ පටිසෙවන්තො තාලං අන්තර්ගායා”ති, තත්‍ර වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණ්ඩ වා බ්‍රහ්මා වා කොපි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සතිති තිම්භතමෙතං සාරිපුත්ත ත සමනුපස්සාමි. එතම්පභං සාරිපුත්ත තිම්භතං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අභයප්පන්නො වෙසාරජ්ජානන්තො විහරාමි.

25. “යස්ස ඛො පන තෙ අන්තර්ධිකා ධම්මා දෙසිතො ඡායා ත නිග්ගාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයායා”ති, තත්‍ර වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණ්ඩ වා බ්‍රහ්මා වා කොපි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සතිති තිම්භතමෙතං සාරිපුත්ත ත සමනුපස්සාමි. එතම්පභං සාරිපුත්ත තිම්භතං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අභයප්පන්නො වෙසාරජ්ජානන්තො විහරාමි.

20. ශාරීපුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා මට “ඉමණ ගෞතමයානට මනුෂ්‍යබ්බසට වැඩි ආයතීභාවය කිරීමට සම්මවු ඥාන-දර්ශනයක් නැත. ඉමණ ගෞතම තෙමේ තඤ්ජයසීගත කොට වම්සන නුවණින් පුහුණුවූ ගත්, සිය වටහනු දහමක් දෙශනා කෙරේ” ය යි කියා තම ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නො හැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට (සිටියේ) ගෙන ඇර සිටුවුවකු සෙසින් තීරයෙහි උපදනේ ය. ශාරීපුත්‍රය, සීලසම්පන්න සමාසිසම්පන්න මහණ යම්සේ ඉහානවයේ දී ම රහත් බවට පැමිණේ ද, ශාරීපුත්‍රය, මේ කාරණයද මෙසේ යයි කියමි: ඒ කීම නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට (සිටියේ) ගෙන ඇර සිටුවුවකු සෙසින් තීරයෙහි උපදනේ වේ.

21. ශාරීපුත්‍රය, යම් බදු විශාරදභාවයෙන් යුත් තථාගත තෙමේ ශ්‍රෙෂ්ඨස්ථානය ප්‍රතිඥා කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රෙෂ්ඨබ්බ චක්‍රය පවත්වා ද, තථාගතයන්ගේ ඒ විශාරද භාවයෝ මේ සතර දෙනෙක් වෙත්. ඒ කවර සතර දෙනෙක යත්:

22. “සමාස්සමබ්බුද්ධියෙමි සි ප්‍රතිඥා කරන්නා වූ තොප විසින් මේතමි බ්බසෝ අවබෝධ නොකරන ලද්දහු ය, සි එහි ලා ඵකාන්තයෙන් ඉමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොකයෙහි කිසිවෙක් හෝ සකාරණයෙන් මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරීපුත්‍රය, මම නොදක්මි. ශාරීපුත්‍රය, “මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි ඤ්ඤමයට පැමිණියෙමි තීර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරද භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

23. ක්‍ෂීණාසුරියෙමි සි ප්‍රතිඥා කරන්නා වූ තොප විසින් මේ ආසුරියෝ ඤ්ඤ නොකරන ලදහ” යි එහි ලා ඵකාන්තයෙන් ඉමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොක-යෙහි කිසිවෙක් හෝ කරුණු සහිත කොට මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරීපුත්‍රය, නො දක්මි. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි ඤ්ඤමයට පැමිණියෙමි තීර්භය භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

24. “මාඨීඵලයන්ට අනතරුයකර යම් බ්බසි කෙතෙක් තොප විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දහු ද, ඒ බ්බසන් සෙවනය කරන්නහුට අනතරුය පිණිස නො පවත්නාහු ය” යි එහි ලා ඵකාන්තයෙන් ඉමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොකයෙහි කිසිවෙක් හෝ කරුණු සහිත ව මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරීපුත්‍රය, නො දක්මි. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි ඤ්ඤමයට පැමිණියෙමි තීර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරද භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

25. “තොප විසින් යම් අවියක් පිණිස බ්බස දෙශනා කරන ලද තම ඒ බ්බස ඊට අනු ව පිළිපදින්නහුගේ මැනවින් දුක් කෙලවර කිරීම පිණිස නොවන්නේ යැ” යි එහි ලා ඵකාන්තයෙන් ඉමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොක-යෙහි අත් කිසිවෙක් හෝ කරුණු සහිත ව මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරීපුත්‍රය, නො දක්මි. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි ඤ්ඤමයට පැමිණියෙමි තීර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරද භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

26. ඉමානි ඛො සාරිපුත්ත චත්තාරි තථාගතස්ස වෙසාරජ්ජාති සෙති වෙසාරජේඨි සමන්තාගතො තථාගතො අයංගං ථානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවිත්තෙති.

27. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජාතන්තං එවං පස්සන්තං එවං චද්දෙය්‍ය: “තස්සි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤා - දස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාගතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සංමපටිභාන”තති, තං සාරිපුත්ත වාචං අපාහාය තං විත්තං අපාහාය තං දිට්ඨිං අපාටිතිස්සජ්ජායා යථාගතං තික්ඛිතො ඵලං නිරුථෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨිව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුඛෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත චද්දෙ: තං වාචං අපාහාය තං විත්තං අපාහාය තං දිට්ඨිං අපාටිතිස්සජ්ජායා යථාගතං තික්ඛිතො ඵලං නිරුථෙ.

28. අට්ඨ ඛො ඉමා සාරිපුත්ත පරිසා: කතමා අට්ඨ? ඛන්තිය-පරිසා බ්‍රාහ්මණපරිසා ගහපතිපරිසා සමණපරිසා වාතුම්මහාරාජිකපරිසා තාවතීයපරිසා මාරපරිසා බ්‍රහ්මපරිසා. ඉමා ඛො සාරිපුත්ත අට්ඨ පරිසා. ඉමෙති ඛො සාරිපුත්ත චතුති වෙසාරජේඨි සමන්තාගතො තථාගතො ඉමා අට්ඨ පරිසං උපසංකමති අජේඣාගාතති.

29. අභිජානාමි ඛො පතාගං සාරිපුත්ත අනෙකසතං ඛන්තියපරිසං උපසංකමිතා. තත්‍රපි මයා සන්තිසිත්තපුබ්බඤ්ඤාව සල්ලපිතපුබ්බඤ්ඤාව සංකල්පා ව සමාපජ්ජිතපුබ්බා. තත්‍ර චත මං ගයං වා සාරජං වා ඔක්කමිස්සතීති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සම්නුපස්සාමි. එතමපගං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසම්නුපස්සන්නො ඛෙමසන්නො අහයසන්නො වෙසාරජ්ජානො විහරාමි.

30. අභිජානාමි ඛො පතාගං සාරිපුත්ත අනෙකසතං බ්‍රාහ්මණපරිසං -පෙ- ගහපතිපරිසං -පෙ- සමණපරිසං -පෙ- වාතුම්මහාරාජිකපරිසං -පෙ- තාවතීයපරිසං -පෙ- මාරපරිසං -පෙ- බ්‍රහ්මපරිසං උපසංකමිතා. තත්‍රපි මයා සන්තිසිත්ත පුබ්බඤ්ඤාව සල්ලපිතපුබ්බඤ්ඤාව සංකල්පා ව සමාපජ්ජිතපුබ්බා තත්‍ර චත මං ගයං වා සාරජං වා ඔක්කමිස්සතීති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සම්නුපස්සාමි. එතමපගං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසම්නුපස්සන්නො ඛෙමසන්නො අහයසන්නො වෙසාරජ්ජානො විහරාමි.

31. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජාතන්තං එවං පස්සන්තං එවං චද්දෙය්‍ය: “තස්සි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤා - දස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාගතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සංමපටිභාන”තති තං සාරිපුත්ත වාචං අපාහාය තං විත්තං අපාහාය තං දිට්ඨිං අපාටිතිස්සජ්ජායා යථාගතං තික්ඛිතො ඵලං නිරුථෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨිව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුඛෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත චද්දෙ: තං වාචං අපාහාය තං විත්තං අපාහාය තං දිට්ඨිං අපාටිතිස්සජ්ජායා යථාගතං තික්ඛිතො ඵලං නිරුථෙ.

26. ශාරීපුත්‍රය, යම් බඳු විශාරදභාවයෙන් යුක්ත තථාගත තෙමේ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහතාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි ධර්මත්‍රය පවත්වා ද, මේ සතරහු තථාගතයන්ගේ විශාරදභාවයෝ යි.

27. ශාරීපුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ මට “ඉමණ ගෞතමයාට මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි ආයච්ඡාවය කිරීමට සම්මත වූ ඥාතවශෙ-
යයෙන් නැත. ඉමණ ගෞතම තෙමේ තඤ්ඤාත්මයෙන් ගැටුණු විමසීම අනුව ගිය සියවටහනු ධර්මයක් දෙශනා කෙරේ ය” යි මෙසේ කියා තම ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂිත බැහැර නොකොට සිටියේ ගෙන අවුත් තබන ලද්දක් සෙයින් තරකයෙහි උපදනේ වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, ශීලයෙන් යුක්ත වූ සමාධියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මහණෙක් ඉහාත්මයේදී ම යම්සේ අර්ත්තිය ලබා ද, මේ කාරණයන් එසේ ය යි කියමි: ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂිත බැහැර නොකොට සිටියේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තබන්නාක් මෙන් තරකයෙහි උපදනේ වේ.

28. ශාරීපුත්‍රය, මේ පිරිස් අටෙකි. කච්ඡර අටෙක් ද යත්: කැත් පිරිස ය, බමුණුපිරිස ය, ගැහැවි පිරිස ය, මහණ පිරිස ය, සිවුමහරුපි පිරිස ය, තච්ඡිසා පිරිස ය, මාරපිරිස ය, බබ්බ පිරිස ය. ශාරීපුත්‍රය, මේ සිවු වෙසරදබැවින් යුත් තථාගත තෙමේ මේ අටපිරිස ම කරා එළඹෙයි. පිටියෙයි.

29. ශාරීපුත්‍රය, මම නොයෙක් සියගණන් කැත්පිරිස් වෙතට පැමිණියෙහි යි දකිමි. එපිරිස්හි මා හුත්චිරු ද කපාකලචිරු ද සාකච්ඡා කලචිරු ද වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, එහි දී එකානතයෙන් මට හයක් හෝ තැනි ගැන්මක් හෝ පැමිණෙන්නේ යැ යන මේ කාරණය නො දක්මි. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි සෛම්යට පැමිණියෙහි තීර්ථය භාවයට පැමිණියෙහි විශාරදභාවයට පැමිණියෙහි වාසය කරමි.

30. ශාරීපුත්‍රය, මම නොයෙක් සිය ගණන් බමුණු පිරිස් වෙත... ගැහැවිපිරිස් වෙත... මහණ පිරිස් වෙත... සිවුමහරුපිරිස් වෙත... තච්ඡිසාපිරිස් වෙත ... මාරපිරිස් වෙත ... බබ්බපිරිස් වෙත එළඹියෙහි දකිමි. එහි දීත් මා හුත්චිරු ද කපාකලචිරු ද සාකච්ඡා කලචිරු ද වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, එපිරිස්හි එකානතයෙන් මට හයක් හෝ තැනි ගැන්මක් හෝ පැමිණෙන්නේ යැ යන මේ කාරණය නො දක්මි. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දක්නෙමි සෛම්යට පැමිණියෙහි තීර්ථය භාවයට පැමිණියෙහි විශාරද භාවයට පැමිණියෙහි වාසය කරමි.

31. ශාරීපුත්‍රය, මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ මට යමෙක් “ඉමණගෞතම තෙමේ තඤ්ඤාත්මයෙන් ගැටුණු විමසීම අනුව ගිය තමාට වැටහුනු සේ ධර්මය දෙශනා කෙරේ ය යි කියා තම, ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂිත බැහැර නොකොට සිටියේ ගෙන ආර සිවුසුවකු සෙයින් තරකයෙහි උපදනේ වේ. ශාරීපුත්‍රය, ශීලයෙන් යුක්ත වූ සමාධියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මහණෙක් තෙමේ ඉහාත්මයේදී ම යම්සේ (මාගීයට අනතුරුව එලය මෙන්) අභිත්තියට පැමිණියේ ද, ශාරීපුත්‍රය ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂිත බැහැර නොකොට (සිටි හේ) ගෙන එන ලද්දක් බහා තබන්නාක් මෙන් {වුත්තීයට අනතුරුව පටිසංඝාතය මෙන්} තරකයෙහි උපදිනේ යැ යන මේ කාරණය ද එසේ යැ යි කියමි.

32. වතස්සො බො ඉමා සාරිපුත්ත යොනියො. කතමා වතස්සො? අඤ්ඤා යොනි, ජලාබ්ඤා යොනි, සංඝෙදජා යොනි, ඔපපාතිකා යොනි. කතමා ච සාරිපුත්ත අඤ්ඤා යොනි? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා අඤ්ඤාකොසං අභිනිබ්භිජ්ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත අඤ්ඤා යොනි. කතමා ච සාරිපුත්ත ජලාබ්ඤා යොනි? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා වත්ථිකොසං අභිනිබ්භිජ්ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත ජලාබ්ඤා යොනි. කතමා ච සාරිපුත්ත සංඝෙදජා යොනි? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා පුත්තිමච්ඡ වා ජායන්ති පුත්තිකුණ්ණපෙ වා පුත්තිකුමාසෙ වා වන්දනිකාය වා ඔශ්විගලො වා ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත සංඝෙදජා යොනි. කතමා ච සාරිපුත්ත ඔපපාතිකා යොනි? දෙවො තෙරගිකා එකච්චෙ ච මනුස්සා එකච්චෙ ච විනිපාතිකා. අයං වුච්චති සාරිපුත්ත ඔපපාතිකා යොනි. ඉමා බො සාරිපුත්ත වතස්සො යොනියො.

33. යො බො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍යා නත්ති සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසේසො, තක්කපරිගාහනං සමිණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයම්පටිභානනති. තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ජතා යථාහනං නික්ඛිනෙතා එවං නිරුපෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨංච ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුධෙධ්‍යා, එවා සම්පදම්ඨං සාරිපුත්ත වදාමි. තං වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ජතා යථාහනං නික්ඛිනෙතා එවං නිරුපෙ.

34. පඤ්ච බො ඉමා සාරිපුත්ත ගතියො. කතමා පඤ්ච? නිරුපෙ නිරවජ්ජානගොනි පෙත්තිවිසයො මනුස්සා දෙවො. නිරුපඤ්ඤාං සාරිපුත්ත පජානාමි, නිරුපගාමිඤ්ඤා මග්ගං, නිරුපගාමිනිඤ්ඤා පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙදා පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරුපං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. නිරවජ්ජානගොනිඤ්ඤාං සාරිපුත්ත පජානාමි නිරවජ්ජානගොනිගාමිඤ්ඤා මග්ගං, නිරවජ්ජානගොනිගාමිනිඤ්ඤා පටිපදං. යථා පටිපන්නො ච කායස්ස හෙදා පරමමරණං නිරවජ්ජානගොනිං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. පෙත්තිවිසයඤ්ඤාං සාරිපුත්ත පජානාමි පෙත්තිවිසයගාමිඤ්ඤා මග්ගං, පෙත්තිවිසයගාමිනිඤ්ඤා පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙදා පරමමරණං පෙත්තිවිසයං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. මනුස්සොවාහං සාරිපුත්ත පජානාමි, මනුස්සලොකගාමිඤ්ඤා මග්ගං, මනුස්සලොකගාමිනිඤ්ඤා පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙදා පරමමරණං මනුස්සොසු උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. දෙවෙ වාහං සාරිපුත්ත පජානාමි. දෙවලොකගාමිඤ්ඤා මග්ගං, දෙවලොකගාමිනිඤ්ඤා පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙදා පරමමරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

32. ශාරීපුත්‍රය, මේ යොනිත්‍ර සතර දෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙක් ද යත්: අණ්ඩජයෝනිය, ජලාබ්‍රජයෝනිය, සංසෙදජයෝනිය, ඔපරාතිකයෝනිය යි ශාරීපුත්‍රය, අණ්ඩජයෝනිය කවරේ ය? ශාරීපුත්‍රය, යම් ඒ සත්ත්ව කෙනෙක් බිජුවට බිඳ ගෙන උපදිත් ද, ශාරීපුත්‍රය, මේ අණ්ඩජයෝනිය යි කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රය, ජලාබ්‍රජයෝනිය කවරේ? ශාරීපුත්‍රය, යම් ඒ සත්ත්ව කෙනෙක් වසන්කොෂය බිඳ ගෙන උපදිත් ද, ශාරීපුත්‍රය, මේ ජලාබ්‍රජ යෝනිය යි කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රය, සංසෙදජ-යෝනිය කවරේ? ශාරීපුත්‍රය, යම් ඒ සත්ත්ව කෙනෙක් දුගදම්පෙහි හෝ උපදිත් ද, දුගද සිරුරෙහි හෝ දුගද කොමුගෙහි හෝ මොලෙහි (=අපචිත්‍ර දේ ගලාබස්නා තැන) හෝ ගම්බෙර ගවරවලෙහි හෝ උපදිත් ද, ශාරීපුත්‍රය, මේ සංසෙදජ යෝනිය යි කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රය, ඔපරාතික යෝනිය කවරේ? දෙව්ගෝ ය, තෙරසික සත්ත්වයෝ ය, ඇතැම් මනුෂ්‍යයෝ ය, ඇතැම් ථෙව්මානිකයෝ ය. ශාරීපුත්‍රය, මේ ඔපරාතික යෝනිය යි කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රය, මේ වතාහි සතර යොනිත්‍ර ය.

33. ශාරීපුත්‍රය, මෙසේ දත්තා වූ මෙසේ දත්තා වූ මට යමෙක් “ඉමණ් ගෞතමයාහට මනුෂ්‍යබ්‍රමයට වැඩි අංගභාවය කිරීමට සමත් වූ ඥාතූනි ව්‍යාප්තියක් තැන. ඉමණ්ගෞතම තෙමේ තඤ්ඤා සා ගැටුණු විමසීමෙන් එළව්වක් බවක් තමාට වැටුණු සේ දෙශනා කෙරේ ය” යි මෙසේ කියන්නේ නම්, ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දෘටිය බැහැර නො කොට සිටි හේ ගෙනවුත් බහා තැබුවකු සේ තරකයෙහි උපදනේ වේ. ශාරීපුත්‍රය, සිලයෙන් යුක්ත වූ සමාධියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මහණෙක් ඉහාතවයේ දී ම යම්ගේ අර්ථය බවට පැමිණේ ද, ශාරීපුත්‍රය, ඒ කීම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දෘටිය බැහැර නො කොට සිටි හේ ගෙනවුත් බහා තැබුවකු සේ තරකයෙහි උපදනේ ය යන මේ කාරණය ද එසේ යැයි කියමි.

34. ශාරීපුත්‍රය, මේ ගති පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: නරකය, තිරිසන් යෝනිය, ජේතවනිය, මනුෂ්‍යයෝ ය, දෙව්ගෝ ය. ශාරීපුත්‍රය, මම තිරිසන් තිරිසනම් මාගියන් තිරිසනාමනි ප්‍රතිපදවත් දනිමි. යම්ගේ පිළිපත්තෙන් කාබුත් මරණින් මතු යැපයෙන් පහ වූ දුක්ඛ පිහිට වූ විවස ව පතිත වන තිරිසනෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, මම තිරිසන් යෝනිය ද තිරිසන් යෝනියට යන මාගිය ද තිරිසන් යෝනියට යන ප්‍රතිපදව ද දනිමි. යම් ගේ පිළිපත්තෙන් කාබුත් මරණින් මතු තිරිසන් යෝනියෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, මම ප්‍රෙතවිෂය ද ප්‍රෙතවිෂයට යන මාගිය ද ප්‍රෙතවිෂයට යන ප්‍රතිපදව ද දනිමි. යම් ගේ පිළිපත්තෙන් කාබුත් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, මම මනුෂ්‍යයන් මනුෂ්‍යලොකයට යන මාගියන් මනුෂ්‍යලොකයට යන ප්‍රතිපදවත් දනිමි. යම්ගේ පිළිපත්තෙන් කාබුත් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, මම දෙව්ගෝ ද දෙව්ලොකයට යන මාගිය ද දෙව්ලොකයට යන ප්‍රතිපදව ද දනිමි. යම්ගේ පිළිපත්තෙන් කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් ස්වර්ගයෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි.

නිබ්බානඤ්ඤාතං සාරිපුත්ත පජානාමි නිබ්බානගාමිඤ්ඤ මග්ගං නිබ්බාන-
ගාමිනිඤ්ඤ පටිපදං. යථාපටිපන්නො ව ආසවානං ඛයා අනාසවං
වෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤාමිමුත්තිං. දිට්ඨං ව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකායා
උපසම්පජ්ජ විහරති, තඤ්ඤා පජානාමි.

35. ඉදං ඉදං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො
පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ව ඉරියති තඤ්ඤා මග්ගං
සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං
උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා
විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නං එකන්තදුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා
වේදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත අභිනාරකාසු සාධිකපොරිසො පුරභිනාරුතං
විතච්ඡිකාතං විතට්ඨමානං, අථ පුරිසො ආගචේය්‍ය සමමාභිතනෙතො
සමමපරෙතො කිලනෙතො තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන
තමෙව අභිනාරකාසු පණ්ඩාය. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්සා එවං
විදෙය්‍ය: තථායං ගවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ව ඉරියති තඤ්ඤා මග්ගං
සමාරුළොහා යථා ඉමං යෙව අභිනාරකාසු ආගමිස්සතිති. තමෙනං
පස්සෙය්‍ය අපරෙත සමයෙන තස්සා අභිනාරකාසු පතිතං එකන්ත-
දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා වේදියමානං. එවමෙව භවා අහං සාරිපුත්ත
ඉබෙකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං
පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ව ඉරියති තඤ්ඤා මග්ගං සමාරුළොහා යථා
කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං
උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා
විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නං එකන්තදුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා
වේදනා වේදියමානං.

36. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො
පරිච්ච පජානාමි: 'තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ව ඉරියති තඤ්ඤා
මග්ගං සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා තිරච්ඡානගොතිං
උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා
විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා තිරච්ඡාන-
ගොතිං උපපන්නං දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා වේදියමානං. සෙය්‍යථාපි
සාරිපුත්ත ගුප්තපො සාධිකපොරිසො පුරෙ ගුප්තො, අථ පුරිසො
ආගචේය්‍ය සමමාභිතනෙතො සමමපරෙතො කිලනෙතො තසිතො පිපාසිතො
එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව ගුප්තං පණ්ඩාය. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො
දිස්සා එවං විදෙය්‍ය: තථායං ගවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ව ඉරියති
තඤ්ඤා මග්ගං සමාරුළොහා යථා ඉමං යෙව ගුප්තං ආගමිස්සතිති. තමෙනං
පස්සෙය්‍ය අපරෙත සමයෙන තමෙව ගුප්තං පතිතං දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා
වේදනා වේදියමානං-

ශාරීපුත්‍රය, මම ගතිනිසාරණය වූ නිව්‍යන ද නිව්‍යනට යන මාගීය ද නිව්‍යනට යන ප්‍රතිපදාව ද දනිමි. යම්සේ පිළිපත්තේන් ආප්‍රවයන්සේ ක්‍ෂය කිරීමෙන් නිරූප්‍රව වූ වේතොපමුක්තිය ද ප්‍රඥපමුක්තිය ද ඉතාත්මයේ දී ම තමා පිසින් පිසීමෙහෙයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, එය ද දනිමි.

35. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මා සිහින් ඔහු සිහි පිරිසිදු දනිමි: කාබුත් මරණින් මතු ආයුය වූ දුර්ගති වූ විවස ව පතිත වන නිරයෙහි යම් සේ උපදින්නේ ද, එසේ මේ පුද්ගල තෙමේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද තැගි සිටියේ යැයි. පසු කලෙක මිනිසැය ඉක්ම පිරිසිදු වූ දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව පතිත වන නිරයෙහි උපත් එකාන්තයෙන් දුක් වූ තිසුණු වූ රථ වෙදනා විදින ඒ මේ පුද්ගලයා දකිමි. ශාරීපුත්‍රය, පහ වූ භිනිසිඵ ඇති පහ වූ දුම ඇති භිනිසුරෙන් පිරුණු පුරුෂ ප්‍රමාණයට අධික වූ අඟුරුවලෙක් යම් සේ වේ ද, එකල්හි ත්‍රිමූලයෙන් තැවුණු ත්‍රිමූලයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතෘණො ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ අඟුරුවල ම උදෙසා ඊට ම වැටී තිබෙන එක ම මගින් එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක යම්සේ මේ අඟුරු වලට ම එන්නේ ද, එසේ මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ පිළිපත්තේ ය. එසේ ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද තැගි සිටියේ යැයි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කාලයෙහි ඒ අඟුරුවලට වැටුණු එකාන්තයෙන් දුක් වූ තිසුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දක්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, මම එපරිද්දෙන් ම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිහින් ඔහුගේ සිහි පිරිසිදු දනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම් සේ කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව පතිත වන නිරයෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද තැගි සිටියේ යැයි. පසු කලෙක මිනිසැය ඉක්ම දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව පතිත වන නිරයෙහි උපත් එකාන්තයෙන් දුක් වූ තිසුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි.

36. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිහින් ඔහුගේ සිහි පිරිසිදු දනිමි. මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ කාබුත් මරණින් මතු තිරිසන් යෝනියෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේ ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද තැගි සිටියේ යැයි. පසු කාලයෙහි පිරිසිදු වූ මිනිසැය ඉක්ම දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු තිරිසන් යෝනියෙහි උපත් දුක් වූ තිසුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. ශාරීපුත්‍රය, පුරුෂප්‍රමාණයට අධික වූ අසුවයෙන් පිරුණු අසුවිවලෙක් යම්සේ වේ ද, එකල්හි ත්‍රිමූලයෙන් තැවුණු ත්‍රිමූලයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතෘණො ඇත්තා වූ හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැටී තිබෙන එක ම මගින් එම අසුවි වල ම උදෙසා එන්නේ නම් ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ යම් සේ මේ අසුවිවලට එන්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද තැගි සිටියේ යැයි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ අසුවිවලෙහි වැටුණු දුක් වූ තිසුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දක්නේ ය. -

එවමෙව බො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළො, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණං තීරව්ණංයොතිං උපපජ්ජියාතිති. තමෙනං පසාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං තීරව්ණංයොතිං උපපන්නං දුක්ඛා තිස්සා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියමානං.

37. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති. තඤ්ච මග්ගං සමාරුළො, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණං පෙත්තිවිසයං උපපජ්ජියාතිති. තමෙනං පසාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං පෙත්ති-විසයං උපපන්නං දුක්ඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත රුක්ඛො විසමෙ භූමිහාගෙ ජාතො තනුපත්තපලාසො කබරව්ණංයො, අථ පුරිසො ආගචේය්‍ය සමමාහිතත්තො සමමපරෙතො කිලනො තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව රුක්ඛං පණ්ඩාය. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං විදෙය්‍ය: තථායං හවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළො, යථා ඉමං යෙව රුක්ඛං ආගමියාතිති. තමෙනං පසෙය්‍යය්‍ය අපරෙත සමයෙන තස්ස රුක්ඛස්ස ඡායාය තිසිත්තං වා නිපත්තං වා දුක්ඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව බො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළො, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණං පෙත්තිවිසයං උපපජ්ජියාතිති. තමෙනං පසාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං පෙත්තිවිසයං උපපන්නං දුක්ඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං.

38. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළො, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණං මනුස්සෙසු උපපජ්ජියාතිති. තමෙනං පසාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං මනුස්සෙසු උපපන්නං සුඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත රුක්ඛො සමෙ භූමිහාගෙ ජාතො බහලපත්තපලාසො සන්දව්ණංයො, අථ පුරිසො ආගචේය්‍ය සමමාහිතත්තො සමමපරෙතො කිලනො තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව රුක්ඛං පණ්ඩාය. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං විදෙය්‍ය: තථායං හවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළො, යථා ඉමං යෙව රුක්ඛං ආගමියාතිති. තමෙනං පසෙය්‍යය්‍ය අපරෙත සමයෙන තස්ස රුක්ඛස්ස ඡායාය තිසිත්තං වා නිපත්තං වා සුඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං.-

ශාරීපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දකිමි: මේ පුද්ගල තෙම යම්ගේ කාබුන් මරණින් මතු නිරිසන් යෝනියෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේ ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ ඕනිසැක ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු නිරිසන් යෝනියෙහි උපන් දුක් වූ තිසුණු වූ රළු වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි.

37. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දකිමි: මේ පුද්ගල තෙම යම් ගේ කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේ ඉරියව්‍ර පවත්වයි ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ යි. පසු කාලයෙහි පිරිසිදු වූ ඕනිසැක ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයයෙහි උපන් දුක් ඔහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. ශාරීපුත්‍රය, විෂමභූමියෙක හටගත් තුනී කොළ පත් ඇති පිරල යෙවණ ඇති රුකෙක් යම් සේ වේ ද, එකල්හි ත්‍රිෂමයෙන් ඉතා තැවුණු ත්‍රිෂමයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතාමණ: ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැටී තිබෙන එක ම මිනිත් ඒ රුක ම උදෙසා එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක “මේ පිත්වත් පුරුෂ තෙමෙ යම් සේ මේ රුක කරා එන්නේ ද එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ”යි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ රුක් යෙවණේ හුන්නා වූ හෝ හොත්තා වූ හෝ දුක් ඔහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දක්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දකිමි. මේ පුද්ගල තෙම කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැයි පිරිසිදු වූ ඕනිසැක ඉක්ම දිවැසින් පසු කලෙක කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයයෙහි උපන් දුක් ඔහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි.

38 ශාරීපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දකිමි: මේ පුද්ගල තෙමෙ යම්ගේ කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ ඕනිසැක ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපන් සැප ඔහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. ශාරීපුත්‍රය, සම්භූමිභාගයෙහි හටගත් බොල් කොළ පත් ඇති ගත සෙවණැති රුකෙක් යම් සේ වේ ද, එකල්හි ත්‍රිෂමයෙන් ඉතා තැවුණු පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැටී තිබෙන එක ම මිනිත් ඒ රුක ම උදෙසා එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක “මේ පිත්වත් පුරුෂ තෙමෙ යම්ගේ මේ රුක කරා එන්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ ය” යි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ රුක් යෙවණේ හුන්නා වූ හෝ හොත්තා වූ හෝ සැප ඔහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දක්නේ ය-

එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පඡානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළුනා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණං මනුස්සොසු උපපජ්ජිස්සතිති, තමෙතං පස්සාමි අපරේත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසකෙත කායස්ස හෙද පරමමරණං මනුස්සොසු උපපන්නං සුඛබ්බුලං වෙදනා වෙදියමානං.

39. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පඡානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළුනා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙතං පස්සාමි අපරේත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසකෙත කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. ථෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත පාසාදෙ, තනුස්ස කුටාගාරං උලුලිතතාවලිතතං නිවාතං ඵුසිතිග්ගලං පිහිතවාතපානං. තනුස්ස පලලභෙකා ගොතකන්ධො පටිකන්ධො පටලිකන්ධො කාදලිමිගපචිරපච්චිත්ථරණො සඋත්තරච්ඡදෙ උභතොලොහිත කුප්ඛානො. අථ පුරිසො ආගචේය්‍ය සමමාහිතතෙනා සමමපරේතො කීලනෙනා තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව පාසාදං පඤ්ඛාය. තමෙතං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං චදෙය්‍ය: තථායං හවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළුනා යථා ඉමංගෙව පාසාදං ආගමිස්සතිති. තමෙතං පසෙසය්‍ය, අපරේත සමයෙන තස්මි පාසාදෙ තස්මි කුටාගාරෙ තස්මි පලලභෙක නිසින්නං වා නිපන්නං වා එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පඡානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති. තඤ්ච මග්ගං සමාරුළුනා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙතං පස්සාමි අපරේත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසකෙත කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං.

40. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පඡානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළුනා යථා ආසවාතං ඛයා අතාසවං චේතොවිමුත්ති. පඤ්ඤා-විමුත්ති. දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සතිති. තමෙතං පස්සාමි අපරේත සමයෙන ආසවාතං ඛයා අතාසවං චේතොවිමුත්ති. පඤ්ඤාවිමුත්ති. දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජ විහරන්නං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. -

ශාරීපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේ න් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගේ ද නැගී සිටියේ යයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මිනිසා ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපන් සැප බහුල වෙදනා විඳින ඒ මොහු දකිමි.

39. ශාරීපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම් සේ කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සබ්බිලොකයෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේ න් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගේ ද නැගී සිටියේ යයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මිනිසා ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සබ්බිලොකයෙහි උපන් එකාන්තයෙන් සැප වූ වෙදනා විඳින ඒ මොහු දකිමි. ශාරීපුත්‍රය, යම් සේ ප්‍රාසාදයෙක් වේ ද, එහි ඇතුළත පිටත අලෙවු දුන් වැලඳු වා ඇති පැහැයු අඟුළු ඇති, යෙදු වාකවුළු ඇති කුළු-ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි අතුළ කොළ පලස් ඇති අතුළ සුදු එළලොම්පලස් ඇති අතුළ සතපුල් එළලොම් පලස් ඇති අතුළ කෙසෙල්වූවයමින් කළ උතුම් පසතුරුණු ඇති බැඳි රතු උඩුවියන් ඇති දෙපස තැබූ ලේවන් කන්වසින් ඇති පලගෙක් වන්නේ ද, එකල්හි ශ්‍රීෂ්මයෙන් ඉතා තැවුණු ශ්‍රීෂ්මයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතාෂණා ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැඩුණු එක ම මගින් ඒ ප්‍රාසාදය ම උදෙසා එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක 'මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ යම් සේ මේ ප්‍රාසාදය කර එන්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගේ ද නැගී සිටියේ යයි මෙසේ කියන්නේ ද, පසු කලෙක ඒ ප්‍රාසාදයෙහි ඒ කුළුගෙයි ඒ පලගෙහි හුන්නා වූ හෝ ගොත්තා වූ හෝ එකාන්තයෙන් සැප වෙදනා විඳින ඒ මොහු දකි ද, ශාරීපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සබ්බිලොකයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගේ ද නැගී සිටියේ යයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මිනිසා ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් සබ්බිලොකයෙහි උපන් එකාන්ත සැප වෙදනා විඳින ඒ මොහු දකිමි.

40. ශාරීපුත්‍රය, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ ආසුවයන්ගේ ඝෂයෙන් ආසුව රහිත වූ අර්හත්ඵලසමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද තමා විසින් ඉහාතමයේ දී ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගේ ද නැගී සිටියේ යයි. පසු කලෙක ආසුවයන්ගේ ඝෂය කිරීමෙන් ආසුව රහිත වූ අර්හත්ඵල සමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද ඉහාත්මයේ දී ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන එකාන්ත සැප වෙදනා විඳින ඒ මොහු දකිමි.-

සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත පොකබරණී අවේජාදිකා සාතොදිකා සිතොදිකා සෙතකා සුපතින්ථා රමණීයා, අවිදුරෙ වය්‍යා තීරෙ වතසණ්ඛො, අථ පුරිසො ආගවේශ්‍ය ඝමමාභිතතො ඝමමපරෙතො කීලනො, තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව පොකබරණීං පණ්ණාය. තමෙන වක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: තථායං භවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුලොහා, යථා ඉමංයෙව පොකබරණීං ආගමියාතිති. තමෙනං පසංයය්‍ය අපරෙත සමයෙන තං පොකබරණීං ඕගානෙනා තහාසිත්වා පිත්වා ච සබ්බදරථකීලමථපරිලාහං පටිපාසාසමෙතවා පච්චුත්තරිත්වා තස්මිං වතසණ්ඛා නිසින්නං වා නිපන්නං වා එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදිගමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුලොහා, යථා ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිතත්වා උපසම්පජ්ජ මිහරියාතිති. තමෙනං පසාමි අපරෙත සමයෙන ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිතත්වා උපසම්පජ්ජ මිහරන්තං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදිගමානා. ඉමා ඛො සාරිපුත්ත පඤ්ච ගතිගො.

41. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජාතන්තං එවං පසාන්තං එවං වදෙය්‍ය: “නඤ්ඤා සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරිමිනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො. තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයම්පටිභාතන්ති.” තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං විතතං අප්පහාය තං දිට්ඨං අප්පටිතිස්සජ්ජිත්වා යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරුගෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨං ව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුඛෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදාමි: තං වාචං අප්පහාය තං විතතං අප්පහාය තං දිට්ඨං අප්පටිතිස්සජ්ජිත්වා යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරුගෙ.

42. අභිජානාමි ඛො පනාහං සාරිපුත්ත වතුරඛහසමන්තාගතං බ්‍රහ්මචරියං වරිතා: තපසසිත්සුදං ගොමි පරමතපසසි. දුබ්බසුදං ගොමි පරමලුඛො. ඡෙතුචරි සුදං ගොමි පරමඡෙතුචරි. පටිවිත්තසුදං ගොමි පරමපට්ඨිතො.

ශාරීපුත්‍රය, පහන්දිය ඇති මිහිරි දිය ඇති සිහිල් දිය ඇති සුදු වැලිතලා ඇති මනා ව පිහිටි තොට ඇති සිත්කලු පොකුණක් යම් සේ වේ ද, එයට නුදුරෙහි ඝන වන ලැහැබෙක් වේ ද, එකල්හි ත්‍රිෂ්ඨයෙන් තැවුණු ත්‍රිෂ්ඨයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතාණො ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම යන එක ම මගින් ඒ පොකුණ ම උදෙසා එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දෑක “මේ පින්වත් පුරුෂ තෙම යම් සේ මේ පොකුණ කරා එන්නේ ද, එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේ ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ” යි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ පොකුණට බැස සනාතය කොට පැත්ති සියලු වෙහෙස විඩා දැවිලි සන්තිද්‍රව්‍ය ඉන් ගොඩ නැගී ඒ වනලැහැබෙහි හුන්නා වූ හෝ ගොන්නා වූ හෝ එකාන්ත සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දක්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඕසුසේ සිත පිරිසිදු දනිමි: “මේ පුද්ගල තෙමෙ යම් සේ ආසුරයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් ආසුර රහිත වූ අර්හත්ඵල සමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද ඉහාත්මයේ දී ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ” යි. පසු කලෙක ආසුර රහිත වූ අර්හත්ඵල සමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද ඉහාත්මයේ දී ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන එකාන්ත සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. ශාරීපුත්‍රය, මේ පස් ගතිහු යි.

41. ශාරීපුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ මට “භ්‍රමණ ගෞතමයාහට මිනිස් දහමින් වැඩි ආයුෂ්ඨිභාවය කිරීමට සමථී ඥානදර්ශන විශෙෂයෙක් නැත. භ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ තකී හා ගැටුණු විමසීමෙන් ඵලවාගත් බමියක් තමාට වැටහුණු සේ දෙශනා කෙරේ ය” යි. මෙසේ කියන්නේ නම්, ශාරීපුත්‍රය, ඒ කිම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දෘෂ්ටිය බැහැර නො කොට සිටි හේ ගෙන වුත් තැබුවකු සේ නිරයෙහි උපදනේ වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, ශීලයෙන් සුක්ක වූ සමාධියෙන් සුක්ක වූ ප්‍රඥාවෙන් සුක්ක වූ මහණෙක් ඉහාත්මයේ දී ම අර්හත්භාවයට යම් සේ පැමිණෙන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, ඒ කිම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දෘෂ්ටිය බැහැර නො කොට සිටි හේ ගෙන එන ලද්දක් තබන්නා සේ නිරයෙහි උපදනේ යැ යන මේ කාරණය ද එසේ යැ යි කියමි.

42. ශාරීපුත්‍රය, මම අභිත සතරෙකින් සුක්ක වූ බමසර ගෙවත් වියඪීය කෙළෙම් සි දනිමි: තපස් ඇත්තෙම් තපස් ඇත්තවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි. රඵ පිළිවෙත් ඇත්තෙම් රඵ පිළිවෙත් ඇත්තවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි. පාපයට පිළිකුල් කරන්නෙම් පාපයට පිළිකුල් කරන්නවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි. ප්‍රකම්පිවෙක ඇත්තෙම් ප්‍රකම්පිවෙක ඇත්තවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි.

43. තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත තපස්සිතාය හොති: අවේලකො හොමි මුත්තාවාරො හන්ථාපලෙබ්‍භො, ත ඵගිහදන්තිකො න තිට්ඨගදන්තිකො. ත අභිහවං ත උද්දිස්ස කථං ත නිමන්තනං සාදියාමි. සො ත කුමහිමුඛා පඨගණ්හාමි, ත කළොපිමුඛා පඨගණ්හාමි, ත ඵලකම්න්තරං ත දණ්ඨමන්තරං ත මුසලමන්තරං, ත ද්විත්තං භුඤ්ජමානාතං, ත ගබ්බිතියා, ත පායමානාය, ත පුරිසන්තරගතාය, ත සඛිතිතියු, ත යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, ත යත් මක්ඛිකා සණ්ඛසණ්ඛවාරිතී, ත මච්ඡං ත මංසං. ත සුරං ත මේරසං ත ප්‍රසොදකං පිවාමි.

සො එකාගාරිකො වා හොමි එකාලොපිකො, ද්වාගාරිකො වා හොමි ද්වාලොපිකො, සත්තාගාරිකො වා හොමි සත්තාලොපිකො. එකිස්සාපි දන්තියා යාපෙමි. ද්විතිපි දන්තීති යාපෙමි. සත්තතිපි දන්තීති යාපෙමි. එකාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙමි. ද්විතිකමපි ආහාරං ආහාරෙමි. සත්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙමි. ඉති එවරුපං අද්ධමාසිකමපි පරියායහත්තහොජ්ජනානුයෝගමනු-
යුත්තො පිහර්මි.

සො සාකහකෙඛා වා හොමි, සාමාකහකෙඛා වා හොමි, තීවාරහකෙඛා වා හොමි, දදුලහකෙඛා වා හොමි, හටහකෙඛා වා හොමි, කණ්හකෙඛා වා හොමි, ආවාමහකෙඛා වා හොමි, පිඤ්ඤකහකෙඛා වා හොමි, තීණ්හකෙඛා වා හොමි, ගොමයහකෙඛා වා හොමි. වතමුලඵලාභාරෙ වා යාපෙමි පටන්තඵලහොජී.

සො සාණාතිපි ධාරෙමි, මසාණාතිපි ධාරෙමි, තිරිවාතිපි ධාරෙමි, අජීතමපි ධාරෙමි, අජීතක්ඛිපමපි ධාරෙමි, කුසවීරමපි ධාරෙමි, වාකවීරමපි ධාරෙමි, ඵලකවීරමපි ධාරෙමි, කෙසකමබ්බමපි ධාරෙමි, වාලකමබ්බමපි ධාරෙමි, උදුකපක්ඛමපි ධාරෙමි.

සො කෙසමස්සලොවකොපි හොමි, කෙසමස්සලොවතානුයෝගමනු-
යුත්තො. උබ්බට්ඨිකොපි¹ හොමි ආසතපට්ඨිකො. උක්කුට්ඨොපි හොමි උක්කුට්ඨකප්ඵානමනුයුත්තො. කණ්ටකාපස්සසිකො පි හොමි කණ්ටකාපස්සසෙසෙය්‍යං කපෙමි. සායතනීයකමපි උදකොරෙගතානුයෝග-
මනුයුත්තො විහර්මි.

ඉති එවරුපං අනෙකපිතිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානුයෝගමනු-
යුත්තො පිහර්මි. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත තපස්සිතාය හොති.

1. උබ්බට්ඨිකො පි, කන්ථි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

43. ශාරීපුත්‍රය, (මේ මතු පැවසෙන අවෙලකතාදිය) මාගේ තපස් බව වෙසි: නග්න වූයෙම් හල ශිෂ්ටකුලාචාර ඇත්තෙම් අත ලොචිත්තෙම් නොහොත් මල පහ කොට අතින් පිස දමන්නෙම් වෙමි. ආහාර ගැනීම සදහා එන්න වහන්සැ සි, සිටින්න වහන්සැ සි කියන ලද්දෙම් නො පිළිගන්නෙමි. පළමු කොට ගෙනෙන ලද්ද උදෙසා කරන ලද්ද නිමැනු තිත්තාව ද නො ඉවසමි. ඒ මම කළමුත් නගා දෙන දෙය නො පිළිගනිමි. සැලීමුරින් නගා දෙන දෙය, එළිපහ අතර කොට සිට දෙන දෙය, දණකින් අතර කොට සිට දෙන දෙය, මොහොලක් අතර කොට සිට දෙන දෙය, අනුභව කරන්නවුන් දෙදෙනකුත්ගෙන් එකකු අවුත් දෙන දෙය, ගැබ්ණිය පිසින් දෙන දෙය, කිරි පොවන්නිය විසින් දෙන දෙය, නො පිළිගනිමි. පුරුෂයා වෙත ගිය තැනැත්තිය විසින් දෙන දෙය, සම්මාදම් කළ දෙසින් දෙන දෙය, යම් තැනෙක බල්ලෙක් පැමිණ සිටියේ නම්, ඔහුට නො දී දෙන දෙය, යම් තැනෙක මැස්සෝ කැටි කැටි ව ගැසිරෙත් ද එහි දී දෙන දෙය නො පිළිගනිමි. දියමස් නො වළඳමි. ගොබමස් නො වළඳමි. පුරු නො බොමි. පුෂ්පාසවය නො බොමි. ලොණසොවරක ය (= සියලු සයාදිය පල්කොට ගත් කාබිදිය) නො බොමි.

මම පිඩු පිණිස එක ම ගෙයක් පමණ කොට ගත්තෙම් වෙමි. එක ම පිඩෙකින් යැපෙන්නෙම් වෙමි. පිඩු පිණිස ගෙවල් දෙකක් පමණ කොට ගත්තෙම් වෙමි. පිඩු දෙකකින් යැපෙන්නෙම් වෙමි. පිඩු පිණිස ගෙවල් සතක් පමණක් කොට ගත්තෙම් පිඩුසතකින් යැපෙන්නෙම් වෙමි. එක් කුඩා බත්තැටියකින් බත්තැටි දෙකෙකින් බත්තැටි සතෙකින් ද යැපෙමි. දවසකට වරක් දෙදවසකට වරක් සත් දවසකට වරක් ආහාර ගනිමි. මෙසේ මෙලෙසින් අබිමසකට වරක් දෑසි වාර වශයෙන් බත් බුදීමෙහි යෙදුනෙම් වාසය කරමි.

ඒ මම අමුපලා බුදින්නෙම් හෝ වෙමි. බඩහමු බුදින්නෙම් හෝ වෙමි. උරාභාල් බුදින්නෙම් හෝ කපා හල සම් කසට බුදින්නෙම් හෝ මැලියම් බුදින්නෙම් හෝ වෙමි. සහල් කුඩු බුදින්නෙම් හෝ වෙමි. දඬු බත් බුදින්නෙම් හෝ වෙමි. ඹුරුවට බුදින්නෙම් හෝ වෙමි. තණතොල බුදින්නෙම් හෝ වෙමි. ගොම් බුදින්නෙම් හෝ වෙමි. වනමුල් පල ආහාර කොට ඇත්තෙම් සංකපතිත ඵල බුදින්නෙම් හෝ යැපෙමි.

ඒ මම හණ වැහැරින් දරමි. නන්වැදුරුම් හු මුසු කොට විසු පිළිත් මිනී එතු පිළිත් දරමි. පවුල් පිළිත් දරමි. රාක්පඤ්ඤාත් කල පිළි ද දරමි. අඳුන්දිමසම් ද දරමි. මැදින් පැළෑ කුර සහිත අඳුන්මුවසම් ද දරමි. කුසතණවැහැරි ද දරමි. නිගදවැහැරි ද දරමි. පුවරුවැහැරි ද දරමි. කෙස්වලින් කල කම්බිලි ද දරමි. අස්ලොම්ත් කල කම්බිලි ද දරමි. බකමුහුණු පියාපතින් කල වැහැරි ද දරමි.

ඒ මම කෙස් රවුලු ඉදිරිම නමැති අනුසොගයෙහි නැවත නැවත යෙදුනෙම් කෙසමයසුලොචක වෙමි. අසුන් පිළිකෙටු කෙලෙම්. උඩුකුරු ව සිටින්නෙම් ද වෙමි. උච්ඡ්‍රයෙන් හිදිම නමැති උතකුටික විශ්ඨයෙන් යුක්ත වූයෙම් උත්කුටුකයෙන් සිටින්නෙම් ද වෙමි. කටුඇතිරියෙහි සක්මන් ආදිය කරන්නෙම් කටු සවි කල වැහිරෙණ පුවරුවෙහි ශයනය කරමි. සවස කුන්වැනි කොට දියට බැසීම නමැති අනුසොග යෙහි යෙදුනෙම් වාසය කරමි.

මෙසේ මේබ්‍රහ්මන්වැදුරුම් සිරුර තැපීමෙහි පෙළීමෙහි තාත්පසින් තැළීමෙහි එක්වත් යෙදුනෙම් වෙසෙමි. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ තපස්බව වෙසි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

44. තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත ඥායමි. හොති: තෙකවස්සගණිකං රජෝජල්ලං කායෙ සන්තිවිතං. හොති පපටිකජාතං, සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත තිඤ්ඤකඛාණ්ණ තෙකවස්සගණිකො සන්තිවිතො. හොති පපටිකජාතො, එවමෙවස්සු මෙ සාරිපුත්ත තෙකවස්සගණිකං රජෝජල්ලං කායෙ සන්තිවිතං. හොති පපටිකජාතං. තස්ස මය්‍යං සාරිපුත්ත න එවං. හොති: අනොවධායං ඉමං රජෝජල්ලං පාණිනා පරිමජ්ජෙය්‍යං, අඤ්ඤා වා පන මෙ ඉමං රජෝජල්ලං පාණිනා පරිමජ්ජෙය්‍යන්ති, එවමපි මෙ සාරිපුත්ත න හොති. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත ඥායමි. හොති.

45. තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත ජෙගුච්ඡිසමි. හොති: සො ඛො අහං සාරිපුත්ත සතොව අභික්ඛමාමි සතො පටික්ඛමාමි. යාව උදබ්බිඤ්ඤාමහිපි මෙ දයා පච්චුපට්ඨිතා හොති: මාහං බුද්ධං පාණේ විසමගතො සබ්බානං ආපාදෙය්‍යන්ති ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත ජෙගුච්ඡිසමි. හොති.

46. තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත පටිවිත්තසමි. හොති: සො ඛො අහං සාරිපුත්ත අඤ්ඤාතරං අරඤ්ඤායතං අජේඤාගතොවා විහරමි, යද පස්සාමි ගොපාලකං වා පසුපාලකං වා තිණ්හාරකං වා කට්ඨිහාරකං වා වතකමිකං වා, වතෙන වතං ගහතෙන ගහනං නිත්තෙන නිත්තං එලෙන එලං පපතාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මං තෙ අද්දසංසු, අහඤ්ඤා වා තෙ අද්දසන්ති. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත ආරඤ්ඤාකො මිගො මිත්‍රස්සෙ දිස්වා වතෙන වතං ගහතෙන ගහනං නිත්තෙන නිත්තං එලෙන එලං පපතාමි, එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත යද පස්සාමි ගොපාලකං වා පසුපාලකං වා තිණ්හාරකං වා කට්ඨිහාරකං වා වතකමිකං වා, වතෙන වතං ගහතෙන ගහනං නිත්තෙන නිත්තං එලෙන එලං පපතාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මං තෙ අද්දසංසු, අහඤ්ඤා වා තෙ අද්දසන්ති. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත පටිවිත්තසමි. හොති.

47. [තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත මහාවිකට්ඨගොජනසමි. හොති:] සො ඛො අහං සාරිපුත්ත යෙ තෙ ගොට්ඨා පට්ඨිකගාවො අපගත-ගොපාලා තථා චතුකුණ්ඩිකො උපසඬ්ඛමිතො යාති තාති වච්ඡකානං තරුණකානං ඛෙදුපකානං ගොමයාති, තාති සුදං ආභාරෙමි යාවතිවඤ්ඤා මෙ සාරිපුත්ත සකං මුත්තකරිසං අපරියාදිණ්ණං. හොති, සකං යෙව සුදං මුත්තකරිසං ආභාරෙමි. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත මහාවිකට්ඨගොජනසමි. හොති.

44. ශාරීපුත්‍රය, එහි මේ මාගේ රථබව වෙයි: නොයෙක් අවුරුදු ගණන් මුළුල්ලෙහි හටගත් රජසදුළු සිරුරෙහි රැස් වූයේ හටගත් පැළිවල ඇත්තේ වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, නොයෙක් අවුරුදු ගණන් වයසැති හටගත් පතුරු ඇති මගන් වූ කිසිදු කණුවෙක් යම්සේ වේ ද, ශාරීපුත්‍රය, එපරිද්දෙන් ම මාගේ සිරුරෙහි නොයෙක් අවුරුදු ගණන් වයසැති රජසදුළු රැස් වූයේ හටගත් පැළිවල ඇත්තේ වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, එමට මෙබඳු අදහසක් නො වෙයි: “මම මේ රජස් දුළු අතින් පිරි මදින්නෙමි නම් හෝ අන්‍යයෝ හෝ මාගේ රජස් දුළු අතින් පිරිමදින්නාහු නම් අහෝ යෙහෙකැ” යි මෙසේත් මට අදහස් නො වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ රථ පිළිවෙත වෙයි.

45. ශාරීපුත්‍රය, එහි මේ මාගේ පවට පිළිකුල් බව වෙයි: ශාරීපුත්‍රය, කුඩාපණුවන් (නොමරමවායි) ඒ මම සිහි ඇත්තෙමි ම ඉදිරියට යමි. සිහි ඇත්තෙමි ම පෙරලා එමි. “ මම විෂමසාරාන ගත වූ කුඩාදිය බිදුය යි කියන ප්‍රාණීන් විනාශයට නො පවුණුවම්වා” යි දියබිදුවෙහි පවා දයාව එළඹ සිටියා වේ. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ පවට පිළිකුල් කරණ බව වෙයි.

46. ශාරීපුත්‍රය, එහි මේ මාගේ ප්‍රකාශවිවේකය වෙයි: ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම එක්තරා වනයකට වැද වාසය කරමි. යම් කළෙක ගොපාලයකු හෝ පසුපාලයකු හෝ තණ ගෙනයන්නකු හෝ දර ගෙන යන්නකු හෝ වනකැමියකු හෝ දැකීම ද, එකල මම (සිටි) වනයෙන් (අත්) වනයකට (සිටි) ලැහැබින් (අත්) ලැහැබකට හිටිබිමින් හිටිබිමට උස්බිමින් උස්බිමට යමි. කවර හෙයින් යත්: ඔහු මා නො දකිත්වා, මම ද ඔවුන් නො දකිමිවා යි යන අදහසිනි. ශාරීපුත්‍රය, වනමුවෙක් හිනිසුන් දෑක වනයෙන් වනයට ලැහැබින් ලැහැබට හිටි බිමින් හිටි බිමට උස් බිමින් උස් බිමට යම්සේසේ ද, ශාරීපුත්‍රය, මමත් එපරිද්දෙන් ම යමි කළෙක ගොපාලයකු හෝ පසුපාලයකු හෝ තණ ගෙන යන්නකු හෝ දර ගෙනයන්නකු හෝ වනකැමියකු හෝ දැකීම ද, එකල මම වනයෙන් වනයට ලැහැබින් ලැහැබට හිටි තැනින් හිටි තැනට උස් තැනින් උස් තැනට යමි. එය කවර හෙයින්? යත්: ඔහු මා නො දකිත්වා, මමත් ඔවුන් නො දකිමිවා යන අදහසිනි. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ ප්‍රකාශවිවේකය වෙයි

47. [ශාරීපුත්‍රය එහි මේ මාගේ මහාවිකට භෞජනය වෙයි:] ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම පිටත්ව ගිය ගෙවත් ඇති පහව ගිය ගොපල්ලන් ඇති යමි ඒ ගොවුදු වේ ද, එහි දෙදණ දෙවැලමට බිම තැබුවෙක් ව එළඹ දෙනුන් වෙතට කිරි බිමට පැමිණෙන වසු පැටවුන්ගේ යමි ඒ ගොම වේ ද, ඒ ගොම අනුභව කරමි. ශාරීපුත්‍රය, යම්කාක් මාගේ ස්වකීය මලමුත්‍ර හීන නො වූයේ ද, ඒ තාක් ස්වකීය මලමුත්‍ර අනුභව කරමි. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ මහාවිකට භෞජනය වෙයි.

48. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත අඤ්ඤාතරං භිංසනකං වතසණ්ඛං අපේක්ඛාහෙත්වා විහරාමි. තත්තු සුදං සාරිපුත්ත භිංසනකස්ස වතසණ්ඛස්ස භිංසනකත්වං භොති: යො කොපි අවිතරුගො තං වතසණ්ඛං පටිසති යෙතුයොන ලොමාති හංසනති. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත යා තා රතතියො සීතා හෙමනතිකා අනතරට්ඨකෙ ගිමපාතසමයෙ, තථාරුපාසු රතතිසු රතතිං අබොහාකාසෙ විහරාමි දිවා වතසණ්ඛං. ගිමහානං පච්ඡිමෙ මාසෙ දිවා අබොහාකාසෙ විහරාමි රතතිං වතසණ්ඛං. අපිසු මං සාරිපුත්ත අයං අනච්ඡරියා ගාථා පටිහාසි පුබ්බෙ අසුඤ්ඤා:

සොතතො සොසීතො එකො භිංසනකෙ වනෙ,
නග්ගො න වග්ගිමාසීතො එසනා පසුතො මුතීති.

49. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, පුසානෙ සෙය්‍යං කපොමි ජවට්ඨිකාති උපබාය. අපිසු මං සාරිපුත්ත ගොමණ්ඩලා උපසඬකම්භා ඔටුහනතිපි, ඔමුතෙතනතිපි, පංචුකෙනපි ඔකිරනති. කණ්ණසොතෙත්තුපි සලාකං පච්චෙසෙතති. න ඛො පතාහං සාරිපුත්ත අභිජානාමි තෙත්තු පාපකං විතතං උපාදෙතා. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත උපෙක්ඛාවිහාරස්මිං හොති.

50. සතති ඛො පත සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිකො: ආහාරෙන සුඤ්ඤි. තෙ එවමාහංසු: කොලෙහි යාපෙමාති. තෙ කොලමපි බාදනති, කොලවුණ්ණමපි බාදනති, කොලොදකමපි පිටතති, අනෙකවිතිතමපි ඡකාලවිකතිං පරිභුඤ්ඤති. අභිජානාමි ඛො පතාහං සාරිපුත්ත එකංයෙව කොලං ආහාරං ආහරිතා. සීයා ඛො පත තෙ සාරිපුත්ත එවමස්ස: මහා නුත තෙන සමයෙන කොලො අහොසීති. න ඛො පතෙතං සාරිපුත්ත එවං දට්ඨබ්බං. තදුපි එත පරමොයෙව කොලො අහොසි, සෙය්‍යථාපි එතරති. තස්ස මග්ගං සාරිපුත්ත එකංයෙව කොලං ආහාරං ආහාරයතො අභිමතතකසීමානං පතොතා කායො හොති: සෙය්‍යථාපි නාම අසීතිකපබ්බාති වා කාලපබ්බාති වා, එවමෙවසු මෙ අභිකපච්චඛාති හවිනති තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ඔට්ඨපදං, එවමෙවසු මෙ අතීසදං හොති තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම වට්ටනාපිළී, එවමෙවසු මෙ පිටිකණ්ඩකො උ තත තාවතතො හොති තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ජරසාලාය ගොපාතගිගො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවනති, එවමෙවසු මෙ එාසුළියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා හවිනති තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ගමිතීරෙ උදපාතෙ උදකතාරකා ගමිතීරගතා ඔක්ඛාසිකා දිස්සනති, එවමෙවසු මෙ අකිකුපෙත්තු අකිකුතාරකා ගමිතීරගතා ඔක්ඛාසිකා දිස්සනති තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම තිත්තකාලාබු ආමකච්ඡිනො වාතාතපෙන සමුප්පිතො හොති සමිලාතො, එවමෙවසු මෙ සිසච්ඡපි සමුප්පිතා හොති සමිලාතා, තායෙවපාහාරතාය.

48. ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම එක්තරා බිහිසුණු වනලාභාබකට වැද වාසය කරමි. ශාරීපුත්‍රය, ඒ බිහිසුණු වනලාභාබෙහි මේ (මතු පැවසෙන) සිංහණ භාවය වෙයි: යම් කිසි අවිතර්කයෙක් ඒ වනලාභාබට පිවිසේ නම්, බොහෝ සෙයින් ලොමුදහ ගනී. ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම තවම මැදින් දෙමස අතර අවදවසෙහි වූ හිම වැටෙන කාලයෙහි හෙමන්ත සංචාරට අයත් සිත වූ යම් ඒ රුහුණ වෙත් ද, එබඳු රුහුණි මුළු රැසෙහි ඵලිමහනෙහි වෙසෙමි. දවල් වනලාභාබෙහි වෙසෙමි. ත්‍රිමසමයෙහි පැසුළු මාසයෙහි දවල් ඵලිමහනෙහි වෙසෙමි. රුහුණෙහි වනලාභාබෙහි වෙසෙමි. ශාරීපුත්‍රය, තව ද මට පෙර නොඇසූ විරූ මතුමතු ආශ්වාසීය උපදවන මේ ගාථාව වැටහිණි:

“භූදාය සෙවීමෙහි යෙදුණු මුනි වූ මම ත්‍රිමසයෙන් අතිශයින් තැටුණෙමි හිමයෙන් ඉතා තෙත් වූයෙමි බිහිසුණු වූ වනයෙහි එකලා වූයෙමි තත්ත වූයෙමි ද හිත්ත වෙත නො එළඹිමි.

49. ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම සොහොනෙහි ඡිනිඳැට කන්වසින් කොට ගෙන යයනය කරමි. ශාරීපුත්‍රය, එකල මා වෙනට ගොපපුද්‍රැවෝ පැමිණ (මා මත්තෙහි) කෙළ ද ඔවින්. මුත්‍ර ද කරන්. පස් ද විපුරු වන්. කන්සිදුරුවල ඉරවු ද ගසන්. ශාරීපුත්‍රය, මම ඔවුන් කෙරෙහි පවිටු සිතක් ඉපදවූයෙමැ යි නො දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, මෙය මාගේ උපෙක්‍ෂා විතරණය වේ.

50. ශාරීපුත්‍රය, ආහාරයෙන් භූදාය වෙති යි මෙසේ කියන්නා වූ මෙසේ ලබ්ධි ඇත්තා වූ ඇතැම් මහණ බමුණෝ ඇත් ම ය. ඔහු බෙබරවලින් යැපෙන්නෙමු යි මෙසේ කියන්. ඔහු බෙබරපල ද කන්. බෙබරසුණු ද කන්. බෙබර මැඩගත් දිග ද බොත්. තන් වැදුරුම් වූ බෙබරින් කළ ආහාර ද අනුභව කරන්. තවද, ශාරීපුත්‍රය, මම එක ම බෙබර පලයක් ආහාර වශයෙන් ගන්නෙක්මි යි දනිමි ම ය. ශාරීපුත්‍රය, එකාන්තයෙන් එසමයෙහි බෙබරපල මහත් වූයේ ඥේ යි. ඔබට මෙබඳු අදහසෙක් පිය හැකි ය. ශාරීපුත්‍රය, මෙය එසේ නො දනගු යි. එකල්හි ද බෙබරපල මෙකල යම් පමණ මහත් නම් එපමණ ම වූයේ ය. ශාරීපුත්‍රය, එක ම බෙබර පලයක් අතර කොට ගන්නා වූ ඒ මාගේ කය අතිශය කාශශාචයට පැමිණියේ වෙයි. ආසිතික වැල්පුරුක් හෝ කළුපැල්පුරුක් හෝ යම් සේ වෙත් ද, ඒ අප්‍රාහාරයෙන් මාගේ අභිනුප්‍රාසාදයෝ ද එ බඳු ම වෙත්. ඔවුපිය යම් සේ වෙද, මාගේ නිසිදනමාසය ද ඒ අප්‍රාහාර භාවයෙන් එ බඳු ම වෙයි. වට්ටනාවලිය (කුරුඳු වැලය) යම් සේ වේ ද, මාගේ වසට (=කොළඹාවය) ඒ අප්‍රාහාර භාවයෙන් උස් පහත් වූයේ වෙයි. දිරු ශාලාවෙක ගොතැස්නු යම් සේ උඩුගට ව තැබුනානු වෙත් ද, එපරිද්දෙන් මාගේ ඉළ ඇට ඒ තිරුහාරභාවයෙන් ම උඩුගට ව නැමි ගියානු වෙත්. ගැඹුරු ලිඳෙක උදක තාරකාවෝ ගැඹුරට ගියානු ඇතුළට පිවිසියානු යම් සේ දක්නා ලැබෙත් ද, එපරිද්දෙන් ම මාගේ අක්කිකපයන්හි ඇස්තරු ඒ අප්‍රාහාර-භාවයෙන් ම ගැඹුරට ගියානු ඇතුළට පිවිසියානු දක්නා ලැබෙත්. තිත්ත ලබුවක් අමු කල සිඳිනා ලද්දේ අවු සුලගින් පැළි ගියේ මැලවී ගියේ යම් සේ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම මාගේ මේ හිසෙහි සිවිය ඒ අප්‍රාහාර-භාවයෙන් ම පැළි ගියේ මැලවී ගියේ වෙයි.

51. සො ඛො අතං සාරිපුත්ත උදරව්ඡ්චිං. පරිමසිස්සාමිති පිට්ඨිකණ්ඩකං යෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ඩකං පරිමසිස්සාමිති උදරව්ඡ්චිං. යෙව පරිගණ්හාමි. යාවස්සු මෙ සාරිපුත්ත උදරව්ඡ්චි පිට්ඨිකණ්ඩකං අලලීතා හොති තායෙවසාහාරතාය. සො ඛො අතං සාරිපුත්ත, වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමිති තප්පෙව අවකුජ්ජා පපතාමි. තායෙවසාහාරතාය. සො ඛො අතං සාරිපුත්ත තමෙව කායං අස්සාසෙන්නො පාණීනා ගත්තාති අනොමජ්ජාමි. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත පාණීනා ගත්තාති අනොමජ්ජානො ජුඨිමුලාති ලොමාති කායස්මා පපතනති තායෙවසාහාරතාය.

52. සනති ඛො පත සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාසමණා එවං වාදිතො එවංදිට්ඨිතො: ආහාරෙන සුඤ්ඤිති. තෙ එවමානංසු: මුග්ගෙහි යාපෙමි - පෙ- තිලෙහි යාපෙමි - පෙ- තණ්හුලෙහි යාපෙමාති. තෙ තණ්හුලමපි බාදනති, තණ්හුලවුණ්ණමපි බාදනති, තණ්හුලොදකමපි පිවනති, අතෙකවිහිතමපි තණ්හුලවිකතිං. පරිභුඤ්ජනති. අභිජානාමි ඛො පතානං සාරිපුත්ත එකංයෙව තණ්හුලං ආහාරං ආහරිතා. සියා ඛො පත තෙ සාරිපුත්ත එවමස්ස: මහා නුත තෙන සමයෙන තණ්හුලො අගොසීති. ත ඛො පතෙනං සාරිපුත්ත එවං දුට්ඨබ්බං. තදුපි එතරපරමොයෙව තණ්හුලො අනොසි සෙය්සපාපි එතරති.

53. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත එකංයෙව තණ්හුලං ආහාරං ආහාරයතො අභිමතකකසීමානං පතෙනා කායො හොති. සෙය්සපාපි නාම ආසීතිකරබ්බාති වා කාලරබ්බාති වා, එවමෙවස්සු මෙ අභිතපච්චභිතාති භවනති තායෙවසාහාරතාය. සෙය්සපාපි නාම ඔට්ඨපදං එවමෙවස්සු මෙ ආනිසදං හොති තායෙවසාහාරතාය. සෙය්සපාපි නාම වට්ඨනාවලී, එවමෙවස්සු මෙ පිට්ඨිකණ්ඩකො උත්තනාවනතො හොති තායෙවසාහාරතාය. සෙය්සපාපි නාම ජරසාලාය ගොපානසීයො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවනති, එවමෙවස්සු මෙ එාගුලීයො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවනති තායෙවසාහාරතාය. සෙය්සපාපි නාම ගමිතීරෙ උදපාතෙ උදකතාරකා ගමිතීරගතා ඔක්ඛාසිකා දිස්සනති, එවමෙවස්සු මෙ අක්ඛිකුපෙසු අක්ඛිකාරකා ගමිතීරගතා ඔක්ඛාසිකා දිස්සනති තායෙවසාහාරතාය. සෙය්සපාපි නාම තිත්තකාලාචු ආමකවජ්ජෙනා වාතාතපෙන සමජුටිතො හොති සමමුලාතො, එවමෙවස්සු මෙ සිසඤ්චි සමජුටිතා හොති සමමුලාතා තායෙවසාහාරතාය. සො ඛො අතං සාරිපුත්ත, උදරව්ඡ්චිං. පරිමසිස්සාමිති පිට්ඨිකණ්ඩකංයෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ඩකං පරිමසිස්සාමිති උදරව්ඡ්චිං. යෙව පරිගණ්හාමි. යාවස්සු මෙ සාරිපුත්ත උදරව්ඡ්චි පිට්ඨිකණ්ඩකං අලලීතා හොති තායෙවසාහාරතාය. සො ඛො අතං සාරිපුත්ත, වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමිති තප්පෙව අවකුජ්ජා පපතාමි තායෙවසාහාරතාය. සො ඛො අතං සාරිපුත්ත, තමෙව කායං අස්සාසෙන්නො පාණීනා ගත්තාති අනොමජ්ජාමි. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත පාණීනා ගත්තාති අනොමජ්ජානො ජුඨිමුලාති ලොමාති කායස්මා පපතනති තායෙවසාහාරතාය.

51. ආර්යපුත්‍රය, ඒ මම උදරසිවිය පිරිමදින්නෙමි යි පිටකවූව ම අල්ලා ගනිමි. පිටකවූව පිරිමදින්නෙමි යි උදරසිවිය ම අල්ලා ගනිමි. ආර්යපුත්‍රය, ඒ අප්‍රාසාරභාවයෙන් ම උදර සිවිය පිටකවූව හා ඇලුණේ වේ. ආර්යපුත්‍රය, මම මල හෝ මූ හෝ පහ කරන්නෙමිසි එහි ම යටිහුරු ව වැටෙමි. ඒ අප්‍රාසාර භාවයෙනි. ආර්යපුත්‍රය, මම එ ම සිරුර අස්වසන්නෙමි සිරුරු-අවයව අතින් පිරිමදිමි. ආර්යපුත්‍රය, අතින් අවයව පිරිමදින ඒ මාගේ සිරුරෙන් දිරු මුල් ඇති ලෝමයෝ හිලිහී වැටෙත්. ඒ අප්‍රාසාරභාවයෙනි.

52. ආර්යපුත්‍රය, 'ආසාරයෙන් ශුද්ධ වෙති' යි මෙසේ වාද ඇති මෙබඳු ලබ්ධි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණෝ ඇත. ඔහු 'බ්‍රහ්මවෙන් යැපෙමු' යි ... 'තලයෙන් යැපෙමු' යි ... 'සහලින් යැපෙමු' යි මෙසේ කීහ. ඔහු සහල් ද කත්. සහල්හුණ ද කත්. සාල්පානුදු බොත්. සහලින් කළ තත්වැදුරුම් දූග ද අනුභව කරත්. ආර්යපුත්‍රය, මම එක ම සහල්ඇවයක් ආසාර කොට ගත්තෙමි යි දනිමි. ආර්යපුත්‍රය, තොපට 'ඒ කාලයෙහි සහල්ඇවය මහත් විය හැකි ය' යි මෙබඳු අදහසක් විය හැකි ය. ආර්යපුත්‍රය, එය එසේ නො දනනු යුතු යි. මෙකල යම් සේ ද එකල්හි දු සහල්ඇවය මෙපමණ ම විය.

53. ආර්යපුත්‍රය, සහල්ඇවයක් ආසාර කොට ගන්නා වූ ඒ මාගේ ශරීරය අතිශය කාශගාමයට පැමිණියේ වෙයි. ආසිතික වැල්පුරුක් හෝ කළුපැල්පුරුක් හෝ යම් සේ වෙත් ද, ඒ අප්‍රාසාර භාවයෙන්ම මාගේ ශරීරවයවයෝ එසේ වෙත්. ඔවුපිය යම්සේ වේ තම ඒ අප්‍රාසාර භාවයෙන් ම මාගේ ආතිසද්ග - හිද්ම ද එසේ වෙයි. ඒ අප්‍රාසාර-භාවයෙන් ම මාගේ වසටද වට්ටනාවලිය (වටඇටවැල) යම්සේ නම් එසේ උස්පහත් වූයේ වෙයි. දිරු ශාලාවක ගොතැස්නු යම්සේ උඩුගිටි ව නැමුණානු වෙත් ද, ඒ අප්‍රාසාරභාවයෙන් ම මාගේ ඉලඇට ද එසේ උඩු ගිටිව නැමුණානු වෙත්. ගැඹුරු ශ්‍රීදක උදකකාරකාවෝ ගැඹුරට ගියානු ඇතුළට පිටිසියානු යම්සේ පැතෙත් ද, එසේ මාගේ අක්ෂිකුපයන්හි ඇස්තරු ඒ අප්‍රාසාරභාවයෙන් ම ගැඹුරට ගියානු ඇතුළට පිටිසියානු දක්නා ලැබෙත්. යම්සේ තීන්ත ලබුටක් අමුවෙන් සිදින ලද්දේ අවුසලහින් හැකිලී ගියේ මැලවී ගියේ වේ ද, එසේ ඒ අප්‍රාසාරභාවයෙන් මාගේ හිසෙහි සිපිය හැකිලී ගියේ මැලවී ගියේ වෙයි. ආර්යපුත්‍රය, මම උදර සිවිය පිරි-මදින්නෙමි පිටකවූව ම පිරිමැද ගනිමි. පිටකවූව පිරිමදිමි යි උදර සිවිය ම පිරිමැද ගනිමි. ඒ අප්‍රාසාරභාවයෙන් උදර සිවිය පිටකවූව හා ඇලුණේ වේ. ආර්යපුත්‍රය, මම මල හෝ මූ හෝ පහ කරන්නෙමි යි ඒ අප්‍රාසාරභාවයෙන් එහි ම යටි හුරු ව වැටෙමි. ආර්යපුත්‍රය, මම එම ශරීරය අස් වසන්නෙමි අතින් ශරීරවයව පිරිමදිමි. ආර්යපුත්‍රය, ඒ අතින් ශරීරවයව පිරිමදින මාගේ සිරුරෙන් ඒ අප්‍රාසාරභාවයෙන් ම දිරු මුල් ඇති ලෝමයෝ හිලිහී වැටෙත්.

54. තායපි බො අහං සාරිපුත්ත ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය න අජ්ඣාතම් උත්තරිමනුස්සබ්බමා අලමරියඤ්ඤාදස්සන-විසෙසං. තංකිස්සභෙත්තු: ඉමිස්සායෙව අරියාය පඤ්ඤාය අනගිගමා යායං අරියා පඤ්ඤා අගිගතා අරියා නියතානිකා නියතාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛක්ඛයාය.

55. සනති බො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා එවංවාදිනො එවංදිවසීනො: සංසාරෙන සුද්ධිති. න බො පනෙසො සාරිපුත්ත සංසාරො සුලභරූපො යො මයා අසංසරිතපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤා, අඤ්ඤා සුද්ධාවාසෙහි දෙවෙහි. සුද්ධාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ සංසරෙය්හං, නසිමං ලොකං පුතරුගචේය්හං.

56. සනති බො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා එවංවාදිනො එවංදිවසීනො: උපපත්තියා සුද්ධිති. න බො පනෙසො සාරිපුත්ත උපපත්ති සුලභරූපො යා මයා අනුපපන්නපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤා, අඤ්ඤා සුද්ධාවාසෙහි දෙවෙහි. සුද්ධාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ උපපජ්ජෙය්හං, නසිමං ලොකං පුතරුගචේය්හං.

57. සනති බො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා එවංවාදිනො එවංදිවසීනො: ආවාසෙන සුද්ධිති. න බො පනෙසො සාරිපුත්ත ආවාසො සුලභරූපො යො මයා අනාවුත්තිපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤා, අඤ්ඤා සුද්ධාවාසෙහි දෙවෙහි. සුද්ධාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ විසෙය්හං, නසිමං ලොකං පුතරුගචේය්හං.

58. සනති බො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා එවංවාදිනො එවංදිවසීනො: යඤ්ඤාන සුද්ධිති. න බො පනෙසො සාරිපුත්ත යඤ්ඤා සුලභරූපො යො මයා අසිට්ඨිපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤා, තඤ්ඤා බො රඤ්ඤාච සතා බ්බතියෙන මුද්ධාවසිත්තෙන, බ්බාගමිණෙන වා මහාසාලෙන.

59. සනති බො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා එවංවාදිනො එවංදිවසීනො: අග්නිපරිවරියාය සුද්ධිති. න බො පනෙසො සාරිපුත්ත අග්නි සුලභරූපො යො මයා අපරිවිණ්ණපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤා, තඤ්ඤා බො රඤ්ඤාච සතා බ්බතියෙන මුද්ධාවසිත්තෙන, බ්බාගමිණෙන වා මහාසාලෙන.

60. සනති බො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා එවංවාදිනො එවංදිවසීනො: යාවදෙව්‍යං හවං පුරිසො දුක්ඛෙ තොති සුවා සුසුකාලි-කෙසො හද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා, තාවදෙව පරමෙන පඤ්ඤාචේය්හත්තියෙන සමන්තාගතො තොති. යතො ව බො අයං හවං පුරිසො ජිණේණා තොති චුද්ධො මහලුකො අද්ධගතො වයො අනුප්පන්නො: ආසීතිකො වා තාවුතිකො වා වස්සසතිකො වා ජාතියා, අථ තමා පඤ්ඤාචේය්හත්තියා පරිහායති ති. න බො පනෙතං සාරිපුත්ත එවං දුට්ඨබ්බං. අහං බො පන සාරිපුත්ත එතරගි ජිණේණා චුද්ධො මහලුකො අද්ධගතො වයො අනුප්පන්නො, ආසීතිකො මෙ වයො වත්තති.

54. ආරීපුත්‍රය, මම ඒ ඉරියව්වෙන් ද ඒ පිළිවෙතින් ද ඒ දුෂ්කර ක්‍රියාවෙන් ද මනුෂ්‍යබවට වැඩි වූ ආයාසිභාවය කිරීමට සමථ වූ ඥාන දර්ශනවිශේෂයක් නො ලදිමි. ඒ කවර කෙසින යත්: යම් මේ ආයාසී (මායී) ප්‍රඥාවක් (දැන් ම විසින්) ලබන ලද ද, ආයාසී වූ නියාතීක වූ, ඒ පිළිපදනුට මනා කොට දූඛස්‍යය කිරීම පිණිස පමුණුවන් නා වූ, මේ මායී ප්‍රඥාව (එකල මා විසින්) නො ලබන ලදී. එහෙයිනි.

55. ආරීපුත්‍රය, සංසාරයෙන් (හවසබ්‍රමණයෙන්) ශුද්ධිය වෙති යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආරීපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා නො සැරිසැරූ මේ තවයෙක් සුලභ නොවේ. ශුඛාචාසයන් හැරයි. ආරීපුත්‍රය, මම ශුඛාචාස-දෙව්ලොව හැසුරුනෙමි නමි, යළි මෙලොවට නො එන්නෙමි.

56. ආරීපුත්‍රය, උත්තරයෙන් ශුද්ධිය වෙති යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආරීපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා නුපත්විරූ මේ උත්තරයෙන් සුලභ නොවේ. ශුඛාචාසයන් හැරයි. ආරීපුත්‍රය, මම ශුඛාචාස දෙව්ලොකයෙහි උපන්නෙමි නමි, යළි මේ ලොකයට නො පැමිණෙන්නෙමි.

57. ආරීපුත්‍රය, (බොහෝ හවයන්හි) විසීමෙන් ශුද්ධිය වෙතැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආරීපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා නො විසූ විරූ ආචාසයෙක් සුලභ රූප නො වේ. ශුඛාචාසයන් හැරයි. ආරීපුත්‍රය, මම ශුඛාචාස දෙව් ලොවෙහි විසුයෙමි නමි, යළි මෙලොවට නො එන්නෙමි.

58. ආරීපුත්‍රය, යාගයෙන් ශුද්ධිය වෙතැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආරීපුත්‍රය, මේ දීඝි-කාලයෙහි මා විසින් නො යැපූ විරූ මේ යාගයෙක් සුලභරූප නො වේ. එ ද අභිෂික්‍ෂා ඝාත්‍රිය රූප වූ ම හෝ මහාසාරඛායමිණ වූ ම හෝ මා විසින් කරන ලදී.

59. ආරීපුත්‍රය, හිනි පිදීමෙන් ශුද්ධිය වෙතැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආරීපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා විසින් නො පිදූ විරූ හිත්තක් සුලභරූප නො වේ. එ ද අභිෂික්‍ෂා ඝාත්‍රියරූප වූ ම හෝ මහාසාරඛායමිණ වූ ම හෝ මා විසින් කරන ලදී.

60. ආරීපුත්‍රය, “යම් තාක් කල් මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ තරුණ වූයේ මනා කළකෙස් ඇත්තේ ප්‍රථම වයස වූ සොදුරු වූ යොවුන් බැවින් යුක්ත වූයේ දහර වූයේ වේ ද, ඒ තාක් කල් උතුම් වූ ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යක්තභාවයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. යම් තැනෙක පටන් මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ දිරුණේ වාඛ වූයේ මහලු වූයේ බොහෝ කල් ඉක්ම වූයේ පැසුළුවයසට පැමිණියේ උත්තරයෙන් අසුවයස් ඇත්තේ හෝ අනුවයස් ඇත්තේ හෝ සියවස් ඇත්තේ හෝ වේ ද, එකල්හි ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යක්තභාවයෙන් පිරිහේ” යැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආරීපුත්‍රය, මේ කාරණය මෙසේ නො දක යුතු යි ආරීපුත්‍රය, මම දැන් ජරාවෙන් ජර්ණයෙමි. වැඩි හිටියෙහි. මහලු වෙමි. බොහෝකල් ඉක්ම වූයෙමි. පැසුළුවයසට පැමිණියෙමි මාගට දැන් අසු හැපිරිදි විසෙක් පවතී.

61. ඉධ මෙ අසු සාරිපුත්ත චත්තාරො සාවකා වස්සසතායුකා වස්සසතථිවිනො පරමාය ගතියා සතියා ච ඛතියා ච සමන්තාගතා පරමෙන ච පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියෙන. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත දුග්ගඛමො ඛනුග්ගභො සිකඛිතො කතභතො කතුපාසනො ලුහුකෙන අසතෙන අපාකසිරතෙන ච තිරියං තාලච්ඡායං අතිපාඨෙය්‍ය, එවං අභිමතතසති-මනො ඵලං අභිමතතගතිමනො ඵලං අභිමතතඛතියමනො ඵලං පරමෙන පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියෙන සමන්තාගතා. තෙ මං චතුත්තං සතිපට්ඨානානං උපාදායුපාදාය පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යං, පුච්ඡා පුච්ඡා වාගං තෙසං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ව්‍යාකතඤ්ච මෙ ව්‍යාකතතො ධාරෙය්‍යං. ත ච මං දුතියකං උතතරිං පටිපුච්ඡෙය්‍යං අඤ්ඤානු අසිතපිතඛාසිතසාසිතා, අඤ්ඤානු උච්චාරපක්ඛාසකමිමා, අඤ්ඤානු නිඤ්ඤාමිමපටිවිනොදනා, අපරියාදිණ්ණො යෙවස්ස සාරිපුත්ත තථාගතස්ස ඛම්මදෙසනා, අපරියාදිණ්ණො යෙවස්ස තථාගතස්ස ඛම්මපද ඛඤ්ඤානං. අපරියාදිණ්ණො යෙවස්ස තථාගතස්ස පඤ්ඤාපටිගානං. අථ මෙ තෙ චත්තාරො සාවකා වස්සසතායුකා වස්සසතථිවිනො වස්සසතස්ස අච්චයෙන කාලං කරෙය්‍යං. මඤ්ඤානෙ චෙපි මං සාරිපුත්ත පරිහරිස්සථ තෙච්ඡි තථාගතස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියෙය්‍ය අඤ්ඤාථතනං.

62. යං ඛො පනෙතං සාරිපුත්ත සමමා වදමානො වදෙය්‍යා අසමමානඛමමො සතො ලොකෙ උපපන්නො ඛුජ්ජනිතාය ඛුජ්ජන-ප්‍රබාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය භිතාය ප්‍රබාය දෙවමනුස්සානනති, මමෙව තං සමමා වදමානො වදෙය්‍යා අසමමානඛමමො සතො ලොකෙ උපපන්නො ඛුජ්ජනිතාය ඛුජ්ජනප්‍රබාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය භිතාය ප්‍රබාය දෙවමනුස්සානනති.

63. තෙන ඛො පන සමයෙන අයස්මා නාගසමාලො හගවතො පිටඪිතො ඩීතො භොති හගවන්තං විජයමානො. අථ ඛො අයස්මා නාගසමාලො හගවන්තං එතදවොච: “අච්ඡරියං භනෙත, අඛුතං භනෙත. අපි ච මෙ භනෙත ඉමං ඛම්මපරියායං සුඤ්ඤා ලොමානි හට්ඨානි. ශකා නාමො අයං භනෙත ඛම්මපරියායො”ති. තස්මාතිහ තිං නාගසමාල ඉමං ඛම්මපරියායං ලොමහංසනිපටියායො තෙව නං ධාරෙහිති.

ඉදමචොච හගවා. අත්තමනො අයස්මා නාගසමාලො හගවතො හාසිතං අභිනඤ්ඤිති.

මහාසිහතාදසුත්තං දුතියං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

61. ශාරිපුත්‍රය, මාගේ මේ ශාසනයෙහි සියක් අවුරුදු ආශ්‍ර ඇති සියක් අවුරුදු ජීවත් වන, (පද සිංදුකසකුළු එකවර ඇසු පමණින් ඉගෙනීමට සමත්) උතුම් ඤාණගතියෙන් ද, (උගත් දෙය දරා පවත්වා ගැනීමට සමත්) සිහියෙන් ද, (දුරු දෙය වණ පොත් කොට දැරීමට සමත්) බාහියෙන් ද, උතුම් ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යාකෘතභාවයෙන් ද යුක්ත වූ ශ්‍රාවකයෝ සතර දෙනෙක් ඇත් ද, ශාරිපුත්‍රය, උගත් සිප් ඇති, කාතකයා වූ, (රජකුලාදියෙහි) දැක්වූ ශිලා ඇති දූඩි දුන්නක් ගෙන සිටි දුනුවායෙක් සැහැල්ලු රියකින් තිදුකින් ම තල්ලනය කර සයමසේ ඉක්මවන්නේ ද, මෙසේ අධිකමාත්‍රයාණි ඇත්තා වූ මෙසේ අධිකමාත්‍ර ගති ඇත්තා වූ මෙසේ අධිකමාත්‍ර බාහි ඇත්තා වූ මෙසේ උතුම් ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යාකෘතභාවයෙන් යුක්ත වූ ඒ ශ්‍රාවකයෝ සතර සතිපට්ඨානසත්තෙන් එකිනෙක හෙත මා අතින් ප්‍රශ්න විචාරත්තාහු තම විචාර විචාර ප්‍රශ්නය මම ඔවුන්ට විසඳන්නෙමි. මා විසින් විසඳනලද්ද විසඳු සේ ඔහු දරන්නාහු ය. මත්තෙහි දෙවෙනි ප්‍රශ්නයක් මා නො පිළිවිස්සාහු ය. කන බොහරස විදින කාලය තබා මල මුළු පහ කරන කාලය තබා තිදිම විඩා හැරීම් දුරු කරන කාලය තබා (සෙසු හැම කල්හි ඔහු ප්‍රශ්නවිචාරත්ද,) ශාරිපුත්‍රය, තථාගතයන්ගේ ධර්මදෙශනාව පරික්ෂිණ නො වේ ම ය. තථාගතයන්ගේ පාලිය පිළිබඳ පද හා අක්ෂර පරික්ෂිණ නො වේ ම ය. තථාගතයන්ගේ ප්‍රශ්න විසඳීම පරික්ෂිණ නො වේ ම ය. එසේ වන්න, අවුරුදු සියක් ආශ්‍ර ඇති අවුරුදු සියක් ජීවත් වනසුලු ඒ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර දෙන අවුරුදු සියය ඇවෑමෙන් කාලක්‍රියා කරන්නාහු ය. ශාරිපුත්‍රය, ඉදින් මා ඇඳක තබා ගෙන පරිහරණය කරන්නාහු තමුදු තථාගතයන්ගේ ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යාකෘතභාවයෙහි වෙනසක් නො ම ඇත.

62. ශාරිපුත්‍රය, මනා කොට (සැබෑ)කියන්නෙක් “නොමුලා වන සබ්භාව ඇති සත්ත්වයෙක් ලොකයෙහි බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, සුව පිණිස උපන්නේ ය,” යි යමකු උදෙසා කියන්නේ නම්, මනා කොට කියන හේ “නොමුලා වන සබ්භාව ඇති සත්ත්වයෙක් ලොකයෙහි බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවිමිනිස්තට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස උපත ” යන ඒ වචනය ම උදෙසා ම කියන්නේ ය.

63. එසමයෙහි වතාහි ආශ්‍රමෙන් නාගසමාල සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවත් සලමත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පිටුපසැ සිටියේ වෙයි. එකල්හි නාගසමාල ආශ්‍රමෙන් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස ආශ්වාසීය, වහන්ස අද්දතය. තව ද වහන්ස, මේ ධර්මසමය අසා මාගේ ලොමයෝ දහ ගත්ත. වහන්ස මේ කිනම් ධර්මසමයක් ද? නාගසමාල, එසේ නම් තෙපි මේ ධර්මසමයාය ලොමහංසනපජියාය යි කියා ම දරව යි වදාළ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ආශ්‍රමෙන් නාගසමාල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හාමිකය සතුටින් පිළිගත්තේ ය.

මහාසිහිනාද සූත්‍රය දෙවැනිසි.

1. 2. 3.

මහාදුක්ඛකඛ්ඛ සුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං ගඟවා සාවච්ඡියං වහරති ඡේතවනෙන අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ අථ බො සම්බුද්ධා භික්ඛු පුබ්බත්ත-සමයං නිවාසෙත්වා පත්තව්වරං ආදය සාවච්ඡිං පිණ්ඩාය පවිසිංසු. අථ බො තෙසං භික්ඛුනං එතදභොසි: අනිප්පගො බො තාව සාවච්ඡියං පිණ්ඩාය වරිත්ථං, යනනුත මයං යෙනඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්‍රපසඛකමෙය්‍යාමාති.

2. අථ බො තෙ භික්ඛු යෙනඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්‍රපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදතියං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො බො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එතදවොචු: සමණො ආවුසො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි. සමණො ආවුසො ගොතමො රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි. සමණො ආවුසො ගොතමො වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි. ඉධ තො ආවුසො කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං, අනුසාසනිතා වා අනුසාසනිතාති?

3. අථ බො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං තෙව අභිනන්දිංසු. නප්පටිකෙකාසිංසු අතභිනන්දිත්වා අප්පටිකෙකාසිත්වා උට්ඨායාසනා පක්කමිංසු ගඟවතො සනතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිස්සාමාති.

4. අථ බො තෙ භික්ඛු සාවච්ඡියං පිණ්ඩාය වරිත්ථං පච්ඡාගන්තං පිණ්ඩපානපටික්කන්තං යෙන ගඟවා තෙත්‍රපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා ගඟවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ භික්ඛු ගඟවන්තං එතදවොචු: ඉධ මයං හන්තො පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තව්වරං ආදය සාවච්ඡිං පිණ්ඩාය පවිසිමහ. තෙසං තො හන්තො අමනාකං එතදභොසි: “අනිප්පගො බො තාව සාවච්ඡියං පිණ්ඩාය වරිත්ථං, යනනුත මයං යෙනඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්‍රපසඛකමෙය්‍යාමා” ති. අථ බො මයං හන්තො යෙනඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්‍රපසඛකමිමහ. උපසඛකමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමාදිමහ සමමාදතියං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිමහ. එකමන්තං නිසින්නො බො හන්තො තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අමෙහ එතදවොචු: සමණො ආවුසො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි. සමණො ආවුසො ගොතමො රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි.-

1. 2. 3.

මහාදුක්ඛකඛනි සූත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අන්තර්විහාරයෙහි ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙව පා සිවුරු ගෙන සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස පිවිසියහ. එකල්හි ඒ භික්ෂූන්ට මෙවැනි අදහසෙක් විය: 'පිඬු පිණිස හැසිරීමට මෙතෙක් ඉතා අප්‍රයුක්ත, අත්තොටු පිරිවැරියන්ගේ අරමට පැමිණෙන්නෙමු නම් මැනවැ' යි.

2. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු අත්තොටු පිරිවැරියන්ගේ අරමට එළැඹියහ. එළැඹ ඒ අත්තොටු පිරිවැරියන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කළා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ම ඒ භික්ෂූන්ට ඒ අත්තොටු පිරිවැරියෝ මෙය කීහු: 'ඇවැත්නි, ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පතවයි. අපිත් කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පතවමු. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පතවයි. අපි ද රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පතවමු. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වේදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පතවයි. අපිත් වේදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පතවමු. ඇවැත්නි, මෙහි ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ ගෝ අපගේ හෝ ධර්මදෙශනා සමග ධර්මදෙශනාද අනුශාසනාව සමග අනුශාසනාව ද ඇරඹ වෙනස කවරේ ද? අධික ප්‍රයෝග කවරේ ද? තානාකාරණය කුමක් ද?

3. එකල්හි ඒ භික්ෂූහු ඒ අත්තොටු පිරිවැරියන්ගේ භාෂිතය නො ම පිළිගත්හ. පිළිකෙටු ද නොකළහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටු කොට "භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි දී මෙබඳෙහි අදහස දැන ගන්නෙමු" යි හුනස්තෙන් තැහිට ගියාහුය.

4. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර බතින් පසු පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ කාරණය සැළ කළහ: "වහන්ස, මෙහි අපි පෙරවරු හැද පෙරෙව පා සිවුරු ගෙන සැවැත් නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියමු. වහන්ස, අපට මෙබඳු අදහසෙක් විය: සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිරෙන්නට මෙතෙක් ඉතා අප්‍රයුක්ත, අත්තොටු පිරිවැරියන්ගේ ආරාමය වෙත එළඹෙන්නමු නම් මැනවැ' යි. වහන්ස, එකල්හි අපි අත්තොටු පිරිවැරියන්ගේ ආරාමය වෙත එළැඹියෙමු. එළැඹ ඒ අත්තොටු පිරිවැරියන් සමග සතුටු වූයෙමු. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කළා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නෙමු. වහන්ස, එකත්පසෙක හුන් අපට ඒ අත්තොටු පිරිවැරියෝ මෙය කීහු: 'ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පතවයි. අපි ද කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පතවමු. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පතවයි. අපි ද රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පතවමු-

සමණෝ ආවුසො ගොතමෝ වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි. ඉධ කො ආවුසො කො විසෙසො කො අභිප්පායො කිං තාතාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමතාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං, අනුසාසනීයා වා අනුසාසනීනති? අථ ඛො මයං හන්තෙ තෙසං අඤ්ඤාතීත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං තෙව අභිනන්දිමහ නප්පටිකෙකාසිමහ. අනභිනන්දිති, අප්පටිකෙකාසිති, උච්චාර්යාසනා පක්කම්මහ “ගගවතො සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජාතිස්සාමා” ති.

5. එවංවාදිතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතීත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්ස වචනියා: කො පතාවුසො කාමානං අස්සාදෙ? කො ආදීනවො? කිං නිස්සරණං? කො රූපානං අස්සාදෙ? කො ආදීනවො? කිං නිස්සරණං? කො වෙදනානං අස්සාදෙ? කො ආදීනවො? කිං නිස්සරණනති? එවං පුච්ඡා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතීත්ථියා පරිබ්බාජකා ත වෙව සමාපාදිස්සන්ති. උත්තරිඤ්ච විකානං අපජ්ජිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු? යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයස්මිං. නාහං තං භික්ඛවෙ පස්සාමි සද්දෙවමෙක ලොකෙ සමාරකෙ සමුඤ්චකෙ, සස්සමණව්‍යාභ්‍රාණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙය්‍ය, අඤ්ඤානු තථාගතෙන වා තථාගත-සාවකෙන වා ඉතො වා පන සුඤ්ඤා.

6. කො ව භික්ඛවෙ කාමානං අස්සාදෙ? පඤ්ඤිමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණ. කතමෙ පඤ්ඤා? චක්ඛුච්ඤ්ඤායා රූපා ඉච්ඡා කන්තා මනාපා පිගරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. සොතච්ඤ්ඤායා සද්ද - පෙ - ඛානච්ඤ්ඤායා ගණි - පෙ - ජීව්හාච්ඤ්ඤායා රසා - පෙ - කායච්ඤ්ඤායා ඵොච්ඡා ඉච්ඡා කන්තා මනාපා පිගරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා කාමගුණා. යං ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ පඤ්ඤා කාමගුණෙ පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං කාමානං අස්සාදෙ.

7. කො ව භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො? ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුත්තො යෙන සිප්පට්ඨානෙන¹ ජීවිකං කප්පෙති: යදි මුද්දය, යදි ගණනාය, යදි සභ්බානෙන, යදි කසියා, යදි ගොරකෙඛන, යදි ඉස්සපේත, යදි රාජ-පොරිසෙන, යදි සිප්පඤ්ඤාතරෙන, සීතස්ස පුරකඛනො උණස්ස පුරකඛනො, ඩංසමිකසවාතාතපසිරිංසපසම්මස්සෙති රිස්සමානො², බුප්පිපාසාය මියමානො. ³ අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛනො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

1. සිප්පට්ඨානෙන, සස, 2. ඊරයමානො, කන්චි.

3. මියමානො, සස.

ඇවැත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වෙදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපි ද වෙදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්ති, මෙහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ හෝ අපගේ හෝ ධර්මදෙශනාව සමඟ ධර්මදෙශනාව ද අනුශාසනාව සමඟ අනුශාසනාව ද ඇරඹ වෙනස කවරේ ද? අධිකප්‍රයෝගය කවරේ ද? නා නා කාරණය කුමක් ද? යි. එකල්හි වහන්ස, ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ඣන්ගේ භාෂිතය නොම පිළිගනිමු. පිළිකෙටු ද නො කෙළෙමු. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටු කොට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි මේ බසෙහි අදහස දැන ගනිමු” යි හුනස්නෙන් නැගිට යියෙමු.

5. මහණෙනි, මෙසේ කියන්නා වූ අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියනු වන්නාහු ය: “ඇවැත්ති, කාමයන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? ආදිතවය කවරේ ද? තිස්සරණය කුමක් ද? රූපයන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? ආදිතවය කවරේ ද? තිස්සරණය කුමක් ද? වෙදනාවන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? ආදිතවය කවරේ ද? තිස්සරණය කුමක් ද? යි. මහණෙනි, මෙසේ විවාලා වූ අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙය සපයා කිය නොහෙත්තාහ. මත්තෙහි ද වෙහෙසට පැමිණෙන්නාහ. එය කවර හෙයින් යත්: එය ශීව්‍රත්ව විෂය නොවූ ප්‍රශ්නයක් වන බැවිනි. මහණෙනි, තථාගතයන්ගෙන් හෝ තථාගත ශ්‍රාවකයාගෙන් හෝ මේ ශාසනයෙන් හෝ නො අසා යමෙක් මේ ප්‍රශ්න විසඳීමෙන් සිත සතුටු කරන්නේ නම් එවැන්නක්හු දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඩුන් සහිත ලොකයෙහි, දෙවි මිනිසුන් සහිත මහණබමුණන් සහිත පුජාවෙහි මම නොදකිමි.

6. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? මහණෙනි, මේ කාමගුණ පසෙකි. කවර පසෙක් ද? වක්ඛුර්විඥානයෙන් දතයුතු වූ ඉෂට වූ කාන්තාවූ මන වඩන්නා වූ ප්‍රිය රූප වූ රූගය ඉපදීමට කරුණු වූ රූපයෝය. ශ්‍රොත්‍රවිඥානයෙන් දතයුතු වූ... ශබ්දයෝ ය. ස්‍රාණවිඥානයෙන් දතයුතු වූ... ගතිකයෝ ය. ජිහ්වා විඥානයෙන් දත යුතු වූ... රසයෝ ය. කාය-විඥානයෙන් දතයුතු වූ ඉෂට වූ කාන්තාවූ මනවඩන්නාවූ ප්‍රියරූප වූ කාමොපසංහිතවූ රාගය ඉපදීමට කරුණු වූ ස්ප්‍රථව්‍යයෝ ය. මහණෙනි, මේ පඤ්ච කාමගුණයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස්කම් ගුණ නිසා යම් සැපයෙක් සොම්නසෙක් උපදී ද, මේ කාමයන්ගේ ආස්වාදය යි.

7. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදිතව කවරේ ද? මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි කුලපුත්‍රයෙක් යම් ශිලායෙකින් හසනමුද්‍රායෙන් හෝ අවර්ද්‍ර ගණනායෙන් හෝ පිණ්ඩගණනායෙන් හෝ සී සැමෙන් හෝ වෙළෙඳුමෙන් හෝ ගවපාලනයෙන් හෝ අවි ගෙන රජුට කරන උවැටකින් හෝ අවියෙන් තොර ව රාජසේවා කිරීමෙන් හෝ අන්‍යතර ශිලායෙකින් හෝ ගිතයෙන් පෙළුණේ උෂණයෙන් පෙළුණේ මැසි මදුරු හුලං අවු සජ් යන මොවුන්ගේ පහසින් ගැවෙමින් සාපිපාසායෙන් මැරෙමින් ජිවිතාව කෙරෙයි. මහණෙනි, කාමයන්ගේ උපද්‍රව වූ තමා විසින් ම දක්ක යුතු වූ මේ දුක්ඛ කාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

8. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨාහතො සට්ඨො වායමිතො භොගා නාභිනිපථජ්ජන්ති, සො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරතතාශ්‍රිං තඤ්ඤි සමමොහං ආපජ්ජති: “මොහං වත මෙ උට්ඨානං, අථප්පො වත මෙ වායාමොති.” අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො ස ඤ්චිට්ඨිකො දුක්ඛකඤ්ඤො කාමහෙතු කාමානිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

9. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨාහතො සට්ඨො වායමිතො තෙ භොගා අභිනිපථජ්ජන්ති, සො තෙසං භොගානං ආරක්ඛාධිකරණං දුක්ඛං දෙමතස්සං පටිසංචෙදෙති: “කිත්ති මෙ භොගෙ තෙව රුජානො හරෙය්‍යං ත වොරා හරෙය්‍යං ත අග්ගි ඛලෙය්‍යං ත උදකං වතෙය්‍යං¹ ත අපට්ඨා දයාදා හරෙය්‍යං”න්ති. තස්ස එවං ආරක්ඛතො ගොපයතො තෙ භොගෙ රුජානො වා හරන්ති, වොරා වා හරන්ති, අග්ගි වා ඛලති, අපට්ඨා වා දයාදා හරන්ති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරතතාශ්‍රිං තඤ්ඤි සමමොහං ආපජ්ජති: ‘යමපි මෙ අහොසි තමපි තො තජ්ජි’ති. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො ස ඤ්චිට්ඨිකො දුක්ඛකඤ්ඤො කාමහෙතු කාමානිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

10. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමානිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු රුජානොපි රාජ්ජති විවදන්ති. ඛතඨියාපි ඛතඨියෙහි විවදන්ති. චුග්ගණාපි චුග්ගණෙහි විවදන්ති. ගහථාපි ගහපථීහි විවදන්ති. මාතාපි පුතෙතන විවදති. පුත්‍රතොපි මාතරා විවදති. පිතෘපි පුතෙතන විවදති. භාතාපි භාතරා විවදති. භාතාපි භගිනියා විවදති. භගිනීපි භාතරා විවදති. සහායොපි සහායෙත විවදති. තෙ තත් කලහචිග්ගහවිවාදපන්නා අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පාණීහිපි උපක්කමන්ති. ලෙඛ්ඛුහිපි උපක්කමන්ති. දණ්ඨෙහිපි උපක්කමන්ති. සපොඤ්ඤිපි උපක්කමන්ති. තෙ තත් මරණමපි නිගව්‍යන්ති මරණ-මත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො ස ඤ්චිට්ඨිකො දුක්ඛකඤ්ඤො කාමහෙතු කාමානිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

1. වාතෙය්‍යං, කප්ඵි.

8. මහණෙනි, මෙසේ උත්තරාසිංහයා කරන්නා වූ ගවත්තා වූ වෑයම් කරන්නා වූ ඒ කුලපුත්‍රයාගට ඒ භොගයෝ නො නිපැදෙත් නම්, හෙතෙම 'එකානතයෙන් මාගේ උත්සාහය හිස් විය මාගේ ව්‍යායාමය නිෂ්ඵලය' යි යොක කරයි. වෙහෙසෙයි. වැලැපෙයි. ලෙහි අත් ගසමින් හබයි. සිහි මුළාවට පැමිණෙයි, මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැක්ක යුතු වූ මේ දුක්ඛය ද කාමය හෙතුකොට ඇත්තේ ය. කාමය මූලකාරණය කොට ඇත කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

9. මහණෙනි, මෙසේ උත්තරාසිංහයා කරන්නා වූ ගවත්තා වූ වෑයම් කරන්නා වූ ඒ කුලපුත්‍රයාගට ඒ භොගයෝ මනා ව නිපැදෙත් නම්, හෙතෙම 'කෙසේ මාගේ මේ භොගයන් රජවරු පැහැර නො ගන්නාහු ද, හොරු පැහැර නො ගන්නාහු ද, හින්න නො දවා ද, දිය පා කොට නොහරී ද, අප්‍රිය දායාදයෝ (දුපුත්ත) පැහැර නො ගන්නාහු ද' යි ඒ භොගයන්ගේ ආරක්‍ෂාව කරුණු කොට ඇති දුක් දෙමතස් විදී. මෙසේ රකින ගොපනය කරන ඔහුගේ ඒ භොගයන් රජවරු හෝ හනිත්. හොරු හෝ හනිත්. හින්න හෝ දවයි. ජලය හෝ පා කොට හරීයි. අප්‍රිය දායාදයෝ හෝ හනිත්. හෙතෙම 'යමක් මට වි ද, එය ද අපට නැතිවී' යයි යොක කරයි. වෙහෙසෙයි. වැලැපෙයි. ලෙහි අත් ගසමින් හබයි. සිහි මුළාවට පැමිණෙයි. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැක්කයුතු වූ මේ දුක්ඛය ද කාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේම හෙතුවෙන් වෙයි.

10. තැටිත අතෙකක් ද වෙයි: මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් රජුන් සමඟ විවාද කරත්. ඤාත්‍රියයෝ ද ඤාත්‍රියන් සමඟ විවාද කරත්. ඛමුණෝ ද ඛමුණන් සමඟ විවාද කරත්. ගැහැටියෝ ද ගැහැටියන් සමඟ විවාද කරත්. මව ද පුතු සමඟ විවාද කරයි. පුතා ද මව සමඟ විවාද කරයි. පියා ද පුතා සමඟ විවාද කරයි. පුතා ද පියා සමඟ විවාද කරයි. සහොදරයා ද සහොදරයා සමඟ විවාද කරයි. සහොදරයා ද සහොදරිය සමඟ විවාද කරයි. සහොදරිය ද සහොදරයා සමඟ විවාද කරයි. ඔහු එහිදී කලහ විග්‍රහ විවාදයනට පැමිණියාහු ඔවුනොවුන්ට අතින් ද පහර දෙති. කැටකැබිලිත්තෙන් ද පහර දෙති. මුගුරුවලින් ද පහර දෙති. සැත්වලින් ද පහර දෙති. ඔහු එහිදී මරණයට ද පැමිණෙති. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙත්. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැක්ක යුතු වූ මේ දුක් ඛය ම කාමය හෙතු කොට ඇත. කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

11. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමභෙදා කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙදා අසිවම්මං ගහෙත්වා ඛනුකලාපං සත්තයගිත්වා උභතො විසුලාං සඛ්භාමං පක්ඛඤ්ඤාති උසුසුපි ඛිප්පමානෙසු සත්තස්ස පිප්පා මානාසු අසිසුපි විජේයාතලනෙතසු. තෙ තත් උසුසුපි විජ්ඣනති, සත්තියාපි විජ්ඣනති, අසිනාපි සිසං ජ්ඤාති. තෙ තත් මරණමපි නිගච්ඡති මරණමත්තමපි දුක්ඛං අගමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීතවො සන්ධිවසීකො දුක්ඛකඛ්ඛායො කාමභෙදා කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙදා.

12. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමභෙදා කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙදා අසිවම්මං ගහෙත්වා ඛනුකලාපං සත්තයගිත්වා අද්දාවලෙපතා¹ උපකාරියො පක්ඛඤ්ඤාති උසුසුපි ඛිප්පමානෙසු සත්තස්ස පිප්පා මානාසු අසිසුපි විජේයාතලනෙතසු. තෙ තත් උසුසුපි විජ්ඣනති, සත්තියාපි විජ්ඣනති, පක්ඛට්ඨියාපි² ඔසිඤ්ඤාති, අතිවග්ගනපි ඔමද්දාති, අසිනාපි සිසං ජ්ඤාති. තෙ තත් මරණමපි නිගච්ඡති, මරණමත්තමපි දුක්ඛං. අගමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීතවො සන්ධිවසීකො දුක්ඛකඛ්ඛායො කාමභෙදා කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙදා.

13. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමභෙදා කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙදා සත්තියමපි ජ්ඤාති, නිලොපමපි හරන්ති, එකාගාරිකමපි කරොන්ති, පරිපජ්ඣෙති තිට්ඨන්ති, පරදුරමපි ගච්ඡන්ති. තමෙතං රාජානො ගහෙත්වා විවිධා කම්මකාරණා³ කාරෙත්වා: කසාහිපි තාලෙත්වා, වෙතෙතහිපි තාලෙත්වා, අභ්‍රාදණ්ඩකෙහිපි තාලෙත්වා, හත්මපි ජ්ඤාති, පාදමපි ජ්ඤාති, හත්පාදමපි ජ්ඤාති, කණ්ණමපි ජ්ඤාති, නාසමපි ජ්ඤාති, කණ්ණනාසමපි ජ්ඤාති, පිලංඝපාලිකමපි කරොන්ති, සඛංමුණ්ඩකමපි කරොන්ති, රාහුමුඛමපි කරොන්ති, ජොතිමාලිකමපි කරොන්ති, හත්පජ්ජොතිකමපි කරොන්ති, එරකච්ඡත්තකමපි කරොන්ති, වීරකච්ඡත්තකමපි කරොන්ති, එණ්ණයකමපි කරොන්ති, ඛද්‍රිසමංසිකමපි කරොන්ති, කභාපණ්ණකමපි කරොන්ති-

1. අවිවාචලෙපතා, සස; 2. ජාකණ්ඩායපි, මජ්ඣං.
3. විවිධානි කම්මකාරණානි, සස.

11. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් ඊතල විදිනු ලබන කල්හි අභියපි හෙලනු ලබන කල්හි කඩු ඔබ්බේම පෙරළෙන කල්හි කඩුව හා පලිහ ගෙන දුනු හියවුරු බැඳගෙන දෙපසින් රැස් වූ රණබිම්ව වදිත්. ඊවලින් ද විදිති. අභියපියෙන් ද විදිත්. කඩුවෙන් ද හිස සිදිති එහි දී ඔහු මරණයට ද පැමිණෙති. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙත්. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීතවය වූ තමා විසින්ම දුක්ක සුකුඩු මේ දුක් රැකම කාමය මූලකාරණය කොට කාමය හෙතු කොට ඇත. කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

12. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතු වෙන් ඊතල විදිනු ලබන කල්හි අභියපි හෙලන කල්හි කඩු පෙරළෙන කල්හි කඩු හා පලිහ ගෙන දුනු හියවුරු බැඳගෙන තෙත් මඩ අලෙවි කළ පවුරු පදනම්වලට පතිත්. එහිදී ඔහු ඊවලින් ද විදිති. අභියපියෙන් ද විදිති. කකියන ගොමින් ද ඉසිති. යතදන්ත යෙහුදු මිහිති. කඩුවෙන් ද හිස සිදිති. එහි දී ඔහු මරණයට ද පැමිණෙති. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙත්. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීතවය වූ තමා විසින්ම දුක්කසුකු වූ මේ දුක් රැස ද කාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත්තේය. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

13. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් ආධාර කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් ගෘහස්තී සිදිති. ගම් පහරති. එක් ගෙයක් වට කොට ගෙවැසියන් දිවියෙන් ගෙන බන්ධන ගෙන්වා ගනිති. මං පහරති. පරමුව ද කර්ශෙති. රජවරු ඒ මොහු අල්ලා ගෙන තත්වැදුරුම් කම් කටොළු කරති. කසවලින් ද තලත්. වේවැල්වලින් ද තලත්. මුගුරු වලින් ද තලත්. අත ද සිදිත්. පා ද සිදිත්. අත් පා ද සිදිත්. කන ද සිදිත්. නාසය ද සිදිත්. කන්තාසා ද සිදිත්. බ්‍රහ්මභූතාලිකය (හිස්කබල කැඳසැලියක් මෙන් කරණ කම්ම) කරති. ශබ්දමුණ්ඩකය (හිස්කබල බොරළු උලා දෙවා හක් මුඩුවක් මෙන් කරන කම්ම) ද කරති. රාත්‍රමුඛය (අඹුවෙන් මුඛය විවෘත කොට ඇතුළත පහන් දැල්වීමෙන් කරන කම්ම) ද කරති. ජොතිමාලිකය සිරුරෙහි තෙල්පිළි ඔතා ගිනි දැල්වීමෙන් කරන කම්ම ද කරති හන්-පජ්ජාතිකය (අත් තෙල්පිළියෙන් වෙලා ගිනි දැල්වීමෙන් කරන කම්ම) ද කරති. එරකවත්තිකය (ගෙලෙහි යටපටත් සම ගලවා ගොස් ඇටයෙහි හෙලා ගොතින් බැඳ අදිමින් කරන කම්ම ද කරත්. චිරකවාසිකය (ගෙල පටත් සම ගලවා කපියෙහි ද කපියෙහි පටත් සම ගලවා ගොස් ඇටයෙහි තබා වැහැරි වතක් මෙන් කරන කම්ම) ද කරති. එණෙය්‍යකය (දෙදණ දෙවැලමිවෙහි යවුල් ගසා බිම්ව සවි කොට අවට ගිනි දල්වා කරන කම්ම ද කරති. බලිසමංසික (දෙපස කඩු ඇති ඇවුලුම් බිලියෙන් ඇත සම්මස් තහර උපුටා ලන කම්ම) ද කරති. කන්තාපණකය (මුළු සිරුර තියුණු වැයෙන් කහවණු පමණ කොට සසිත කම්ම ද කරති. -

බාරාපතවර්තමපි කරොන්ති. පලිසපරිවත්තිකමපි කරොන්ති. පලාලපිඨකමපි කරොන්ති. තත්තෙතපි තෙලෙන ඔසිඤ්චන්ති. සුනඛෙහිපි බාදපෙත්ති. ජීවත්තමපි සුලෙ උත්තාසෙත්ති. අසිනාසි සීඝං ජිඤ්ඤති. තෙ තත්ත මරණමපි නිගමන්ති මරණ මත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛනං කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

14. පුත ව පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු කායෙන දුච්චරිතං වරන්ති, වාචාය දුච්චරිතං වරන්ති, මනසා දුච්චිතං වරන්ති. තෙ කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායසං හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං පිනිපාතං තිරිසං උපපජ්ජන්ති. අයං¹ භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සමපරාධිකො දුක්ඛකඛනො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

15. කිඤ්ච භික්ඛවෙ කාමානං තිස්සරණං? යො බො² භික්ඛවෙ කාමෙසු ඡන්දරාගවිතයො, ඡන්දරාගපභානං, ඉදං කාමානං තිස්සරණං.

16. යෙ හි කෙ ව භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං කාමානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො තිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං තප්පන්ති. තෙ වත සාමං වා කාමෙ පරි-
ජාතිස්සන්ති පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො කාමෙ පරිජාතිස්සන්ති තෙතං ථානං පිජ්ජති. යෙ ව බො කෙ ව භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං කාමානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො තිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං පජානන්ති. තෙ වත සාමං වා කාමෙ පරිජාතිස්සන්ති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො කාමෙ පරිජාතිස්සන්ති ථානමෙතං පිජ්ජති.

17. කො ව භික්ඛවෙ රූපානං අස්සාදෙ? සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බත්තියකඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤා වා ගගපතිකඤ්ඤා වා පණණ්ණස වස්සුගද්දසිකා වා සොලස වස්සුගද්දසිකා වා තාතිදිඝා තාතිරස්සා තාතිකිසා තාතිච්ඡ්‍රා තාතිකාළී³ තාවෙවාදතා, පරමා සා භික්ඛවෙ තසම්. සමයෙ සුභා වණ්ණනිතාති? එවං හන්ති. යං බො භික්ඛවෙ සුභං වණ්ණනිතං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං. අයං රූපානං අස්සාදෙ.

1. අයමපි, මජ්ඣං. 2. යොව බො, කත්ති 3. තාතිකාළීකා, සසා

බාරුපතවර්තය (අවියෙන් සිරිරෙහි තන්හි තන්හි පහරු කාරම් ඉසීමෙන් කරන කමය ද කරත්. පලිසපරිවතකිය (එක් ඇලයකින් හොවා කන් සිදුරෙහි යවුලක් ගතා බිම හා සවි කොට පය ගෙන සිසාරවන කමය) ද කරති. පලාලපිඨකය (සිරුරෙහි සිටිසම් නොසිඳ ඇඹැරුම් ගලින් ඇට බිඳ පිදුරු බිස්සක් මෙන් කරන කමය) ද කරති. රත් වූ තෙලිනුදු ඉස්ති. කිණ්බල්ලන් ලවා ද කවති. දිවිඇතියනු හුල හිඳුවති. කඩුවෙහිනුදු හිස සිඳති. එහි දී ඔහු මරණයට ද පැමිණෙති. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙති. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැකිය යුතු වූ මේ දුක්ඛය ද කාමය හෙතු කොට ඇත. කාමය මූලකාරණ කොට ඇත. කාමය කරුණු හෙතු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

14. තැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් කසින් දුසිරිත් කරති. වචනයෙන් දුසිරිත් කරති. සිතින් දුසිරිත් කරත්. ඔහු කසින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාවුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවසව පතිත වන්නා වූ තීරයෙහි උපදිති. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ පරලොවෙහි වන්නා වූ මේ දුක්ඛය කාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත්තේ ය. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

15. මහණෙනි, කාමයන්ගේ නිසාරණය කවරේ ද? මහණෙනි, යම් මේ කාමයන්ගේ ජන්දරාගවතයෙක්, ජන්දරාගප්‍රභාණයෙක් වේ ද, මේ කාමයන්ගේ නිසාරණය වේ.

16. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ කාමයන්ගේ ආඤාදය ආඤාද වශයෙන් ද, ආදීනවය ආදීනව වශයෙන් ද නිසාරණය නිසාරණය වශයෙන් ද, තතුසේ නොදනිත් ද, “ඔහු එකාත්තයෙන් තුමු හෝ කාමයන් පිදුසුන් විසින් පිරිසිඳ දන්නාහු ය. යම්සේ පිළිපත්තේ කාමයන් පිරිසිඳ දන්නේ නම්, එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු ය” යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන නො වේ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ කාමයන්ගේ ආඤාදය ආඤාද වශයෙන් ද, ආදීනවය ආදීනව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණය වශයෙන් ද, තතුසේ දනිත් ද, “ඔහු එකාත්තයෙන් තුමු හෝ කාමයන් පිරිසිඳ දන්නාහු ය. යම් සේ පිළිපත්තේ කාමයන් පිරිසිඳ දන්නේ නම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු ය” යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන වේ.

17. මහණෙනි, රූපයන්ගේ ආඤාදය කවරේ ද? මහණෙනි, පසලොස් හැවිරිදි වූ හෝ සොලොස් හැවිරිදි වූ හෝ ඉතා උස් නොවූ ඉතා මිටි නොවූ ඉතා කාශ නො වූ ඉතා මහත් නොවූ ඉතා කළු නොවූ සෘත්‍රියකතාභාවක් හෝ බ්‍රාහ්මණකතාභාවක් හෝ ගෘහපති කතාභාවක් හෝ වේ ද. මහණෙනි, ඒ කාලයෙහි (ඇඟේ) ඒ ශරීර වර්ණය යහපත් වේ ද? වත්තක්, එසේ ය. මහණෙනි, යහපත් පැහැය නිසා සැපයෙක් සොමනසෙක් උපදී ද, මේ රූපයන්ගේ ආඤාදය යි.

18. කො ව භික්ඛවෙ රූපානං ආදීතවො? ඉධ භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසෙසය්‍ය අපරෙත සමයෙන අංසිතිකං වා නාචුතිකං වා වස්ස-සතිකං වා ජාතිකං, ජිණ්ණං ගොපානසිවධකං භොග්ගං දණ්ඩපරායනං පච්චෙධමානං ගච්ඡන්තිං ආතුරං ගතයොධකං බණ්ඩදන්තං¹ පලිත-කෙසං² විදුතං බලිතංසිරං³ චලිතං⁴ තිලකාගත ගතං.⁵ තං කිං මඤ්ඤාද භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තර්ගතා, ආදීතවො පාතුගුණො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීතවො.

19. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසෙසය්‍ය අංසාධිකං දුක්ඛිතං බාලුහගිලානං සකෙ මුත්තකාරියෙ පලිපන්නං සෙමානං අඤ්ඤාති වුට්ඨාපියමානං අඤ්ඤාති සංවෙසියමානං.⁶ තං කිං මඤ්ඤාද භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තර්ගතා, ආදීතවො පාතුගුණො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීතවො.

20. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසෙසය්‍ය සරිරං සිවච්ඡිකාය ජඤ්ඤිතං ඵකාගමනං වා දථිගමනං වා තිහමනං වා, උක්ඛුමානකං විනිලකං විපුබ්බකජානං. තං කිං මඤ්ඤාද භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තර්ගතා, ආදීතවො පාතුගුණො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීතවො.

21. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසෙසය්‍ය සරිරං සිවච්ඡිකාය ජඤ්ඤිතං කාකෙති වා බජ්ජමානං කුලලෙහි වා බජ්ජමානං ගිජේඛගි වා බජ්ජමානං⁷ සුචාණෙහි වා⁸ බජ්ජමානං සිගාලෙහි වා⁹ බජ්ජමානං විවිඤ්ඤි වා පාණකජාතෙහි බජ්ජමානං. තං කිං මඤ්ඤාද භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තර්ගතා, ආදීතවො පාතුගුණො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීතවො.

22. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසෙසය්‍ය සරිරං සිවච්ඡිකාය ජඤ්ඤිතං අට්ඨිකසබ්බලිකං සමංසලොභිතං නහාරුසමඤ්ඤිතං - පෙ - අට්ඨික-සබ්බලිකං නිමමංසලොභිතමක්ඛිතං නහාරුසමඤ්ඤිතං - පෙ - අට්ඨිකසබ්බලිකං අපගතමංසලොභිතං නහාරුසමඤ්ඤිතං පෙ - අට්ඨිකානි අපගතසමඤ්ඤිතානි දිසා-විදිසා වික්ඛිත්තානි¹⁰ අඤ්ඤාන හත්ථට්ඨිකං අඤ්ඤාන පාදට්ඨිකං අඤ්ඤාන ජඤ්ඤට්ඨිකං අඤ්ඤාන උග්ගට්ඨිකං¹¹ අඤ්ඤාන කට්ටඨිකං¹² අඤ්ඤාන පිට්ඨිකණ්ටකං¹³ අඤ්ඤාන සිසකට්ඨිකං. තං කිං මඤ්ඤාද භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තර්ගතා, ආදීතවො පාතුගුණො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීතවො.

1. බණ්ඩදන්තං, සිමු; 2. පලිතකෙසං, සිමු; 3. බලිතසිරං, සිමු. බලිතසිරං, භ්‍යා.
4. චලිතං, සිමු; 5. තිලකාගතගතං, සිමු;
6. සමංසලොභිතං, භ්‍යා; 7. කඤ්ඤිතං වා බජ්ජමානං, මජ්ඣං.
8. සුචාණෙහි, සිමු; සුභාඤ්ඤි වා බජ්ජමානං.
9. බාහොගෙහි වා බජ්ජමානං, දිට්ඨි වා බජ්ජමානං, මජ්ඣං.
10. සිහිනලෙහි, මජ්ඣං. 10. දිසාවිදිසාසු වික්ඛිත්තානි, කථෙවි
11. උග්ගට්ඨිකං, මජ්ඣං. 12. කට්ටඨිකං, මජ්ඣං.
13. පිට්ඨිකං... දන්තට්ඨිකං, මජ්ඣං.

18. මහණෙනි, රූපයන්ගේ ආදීතවය කවරේ ද? මහණෙනි, මෙහි පසුකලෙක දී, ඉපදීමෙන් අසු හැපිරිදි වූ හෝ අනු හැපිරිදි වූ හෝ සියහැපිරිදි වූ හෝ ජරාවෙන් ජණී වූ ගොතැස්සක්සේ වත් වූ භිදුණා වූ සැරයපිය පිහිට කොට ඇති වෙවුලමින් යන රොහි වූ පහ වූ යොවුන් ඇති කඩදන් ඇති පැසුණු කෙහෙ ඇති වැවුණු කෙහෙ ඇති පැතැටි වූ චලයිත වූ (හටගත් ඇත රැළි ඇති) තලකැලලින් හැවසුණු ශරීර ඇති, ඒ නැගණියන් ම දක්නේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනු ද, පෙර වූ යම් ශුභ වූ වණ්ණයක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදීතවය පහළ වී ද? වහන්ස, එසේය මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදීතවය යි.

19. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, රොහි වූ දුඛිත වූ දුඛිත වූ නමාගේ ම මලමුසසහි හැළී හොටිත මෙරමා, පිසින් නැගිටුවනු ලබන මෙරමා විසින් හිදවනු ලබන ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනු ද? පෙර වූ යම් ශුභ වූ වණ්ණයක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදීතවය පහළ වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ රූපයන්ගේ ආදීතවය යි.

20. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මැරී එක දවසක් හිටා වූ හෝ මැරී දෙදවසක් හිටා වූ හෝ මැරී තුන්දවසක් හිටා වූ හෝ ඉදිමුණු තිල් වූ හටගත් පිළිකුල් ප්‍රයා ඇති සොහොනෙහි දුමු සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනු ද? පෙර වූ යම් ශුභ වූ වණ්ණයක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදීතවය පහළ වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදීතවය යි.

21. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කවුඩන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ උකුස්සන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ හිප්ප්‍රිතිණීයන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ බල්ලන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ සිව්ලන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ විවිධ වූ ප්‍රාණීන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනු ද? පෙර වූ යම් ශුභ වූ වණ්ණයක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද? ආදීතවය පහළ වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදීතවය යි.

22. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, ඇටසැකිල්ලක් වූ මස්ලේ සහිත වූ තහරින් බැඳුණු ... ඇටසැකිල්ලක් වූ මස් ලේ නැති තහරින් බැඳුණු ... අත් නැතෙක අත්ඇට ය, අත් නැතෙක පාඇට ය, අත් නැතෙක දහඇට ය, අත් නැතෙක කලවා ඇට ය, අත් නැතෙක උකුච ඇට ය, අත් නැතෙක පිටකවුර, අත් නැතෙක හිස්කබල දැයි පහවූ බැඳුම ඇති දසනුදසා විසුරුණු ඇට ඇති සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනු ද? පෙර වූ යම් ශුභ වූ වණ්ණයක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදීතවය පහළ වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදීතවය යි.

23. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව හගිතිං පය්‍යෙය්‍ය සරිරං සිව්චිකාය ඡබ්බිතං අට්ඨිකාති සෙතාති සබ්බවණ්ණපනිභාති¹ -පෙ- අට්ඨිකාති පුඤ්ඤකිතාති තෙරොවස්සිකාති -පෙ- අට්ඨිකාති පුතීති වුණ්ණකජාතාති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා ගුහා වණ්ණනිභා සා අනතරසිතා, ආදීනවො පාතුභුතො' ති? එවං භනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

24. කිඤ්ච භික්ඛවෙ රූපානං නිස්සරණං? යො භික්ඛවෙ රූපෙසු ඡන්දරාගච්ඡිතයො ඡන්දරාගපභාතං. ඉදං රූපානං නිස්සරණං.

25. යෙ හි කෙ වී භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං රූපානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභුතං නපජානනති, තෙ වත සාමං වා රූපෙ පරිජාතිස්සනති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සනති යථා පටිපනෙතා රූපෙ පරිජාතිස්සතිති තෙතං ධානං විජ්ජති. යෙ ව බො කෙ වී භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං රූපානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභුතං පජානනති, තෙ වත සාමං වා රූපෙ පරිජාතිස්සනති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සනති යථා පටිපනෙතා රූපෙ පරිජාතිස්සතිති ධානමෙතං විජ්ජති.

26. කො ව භික්ඛවෙ වෙදනානං අස්සාදො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙව භාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙව භාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, නෙව තස්මිං සමයෙ අතතව්‍යාඛාධාය වෙතෙති. න පර ව්‍යාඛාධාය වෙතෙති. න උග්ග ව්‍යාඛාධාය වෙතෙති. අඛ්‍යාපජ්ඣංගෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. අඛ්‍යාපජ්ඣපරමාහං භික්ඛවෙ වෙදනානං අස්සාදං වදාමි.

27. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣිතතං සමපසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාසිජං පිතිසුඛං දුතීයං ක්කානං -පෙ- තතීයං ක්කානං -පෙ- චතුත්තං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා පුබ්බෙව සොමතස්සදොමිතස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්තං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, නෙව තස්මිං සමයෙ අතතව්‍යාඛාධාය වෙතෙති. න පරව්‍යාඛාධාය වෙතෙති. න උග්ගව්‍යාඛාධාය වෙතෙති. අඛ්‍යාපජ්ඣංගෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. අඛ්‍යාපජ්ඣපරමාහං භික්ඛවෙ වෙදනානං අස්සාදං වදාමි.

1. සබ්බවණ්ණ පටිභාගාති, මජ්ඣං.

23. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, සුදු වූ සත්වත් රෑහැ ඇට ඇති... අවුරුදු ගණන් ඉක්ම ගියාවූ රූස් වූ ඇට ඇති...කුණු වූ සුණු වූ ඇට ඇති සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් වූ ඒ තැගණියන් ම දක්නේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැසි ගහනහු ද, පෙර වූ යම් ශූන්‍ය වැඩියෙක් වී ද එය අතුරුදහන් වී ද, ආදීනවය පහල වී ද? වහන්ස, එසේ ය මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදීනවය යි.

24. මහණෙනි, රූපයන්ගේ නිසාරණය කුමක් ද? මහණෙනි, රූපයන්හි වූ යම් ජ්‍යෙරාග විනයයෙක් යම් ජ්‍යෙරාගප්‍රකාශයෙක් වේ ද, මේ රූපයන්ගේ නිසාරණය යි.

25. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ රූපයන්ගේ ආඝාදය ආඝාද වශයෙන් ද, ආදීනව ආදීනව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද, තතුසේ නොදනිත් ද, ඔහු එකාන්තයෙන් තුමු හෝ රූපයන් පිරිසිදු දනිත් ය, යම් සේ පිළිපත්තේ රූපයන් පිරිසිදු දත්තේ තම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ රූපයන්ගේ ආඝාදය ආඝාද වශයෙන් ද, ආදීනවය ආදීනව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද තතු සේ දනිත් ද, ඔහු එකාන්තයෙන් තුමු හෝ රූපයන් පිරිසිදු දන්නා හු ය, යම් සේ පිළිපත්තේ රූපයන් පිරිසිදු දත්තේ තම්, එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ.

26. මහණෙනි, වෙදනාවන්ගේ ආඝාදය කවරේ ද? මහණෙනි, මේ ශායනසෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශල-බ්‍රමයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලබ්‍රමයන් ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, එසමයෙහි තමහට දුක් පිණිස නො සිතයි. අන්තට දුක් පිණිස නො සිතයි. දෙපසට දුක් පිණිස නො සිතයි. එකල නිදුක් වූ වෙදනාවක් ම විඳියි. මහණෙනි, මම වෙදනාවන්ගේ ආඝාදය නිදුක්බව ම පරම කොට ඇතැයි කියමි.

27. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන් සන්සිදුවීමෙන් තමා තුළ රූහැදිම කරන සිතේ එකඟ බව වූ විතකී රහිත සමායසෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති, ද්විතීය ධ්‍යානයට... තෘතීය ධ්‍යානයට ... වතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ තෙමේ සුබප්‍රකාශයෙන් ද දුඃඛප්‍රකාශයෙන් ද පෙරම සොමිතස් දෙමිතස් දෙදෙනාගේ අසානබ්‍රමයෙන් නිදුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්‍ෂාසමාති පරිශුද්ධි ඇති වතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකල්හි තමාට ද දුක් පිණිස නො සිතා ම ය. අන්තට ද දුක් පිණිස නො සිතා ම ය. දෙපසට දුක් පිණිස නො සිතා ම ය. එකල්හි නිදුක් වූ ම වෙදනාව විඳියි. මහණෙනි, මම වෙදනාවන්ගේ ආඝාදය නිදුක් බව ම පරම කොට ඇතැයි කියමි.

28. කො ච භික්ඛවෙ වෙදනානං ආදීතවො? යං¹ භික්ඛවෙ වෙදනා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා, අයං වෙදනානං ආදීතවො.

29. කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ වෙදනානං නිසාරණං? යො භික්ඛවෙ වෙදනාසු ඡන්දරාගවිතයො ඡන්දරාගප්පභානං, ඉදං වෙදනානං නිසාරණං.

30. යෙ සි කෙ වි භික්ඛවෙ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා එවං වෙදනානං අස්සාදඤ්ඤ අස්සාදතො ආදීතවඤ්ඤ ආදීතවතො නිසාරණඤ්ඤ නිසාරණතො යථාභූතං නප්පජානන්ති, කෙ වත සාමං වා වෙදනා² පරිජානිස්සන්ති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති, යථා පටිපන්නො වෙදනා පරිජානිස්සන්ති තෙන ධානං විජ්ජති. යෙ ච ඛො කෙ වි භික්ඛවෙ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා එවං වෙදනානං අස්සාදඤ්ඤ අස්සාදතො ආදීතවඤ්ඤ ආදීතවතො නිසාරණඤ්ඤ නිසාරණතො යථාභූතං පජානන්ති, තෙ වත සාමං වා වෙදනං පරිජානිස්සන්ති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො වෙදනාපරිජානිස්සන්ති ධාතමෙතං විජ්ජති.

ඉදමවොච හගවා. අත්තමනා කෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිතදුන්නති.

මහාදුක්ඛක්ඛනියුත්තං නතියං.

1. 2. 4.

චූළදුක්ඛක්ඛනියුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සග්ගකසු විහරති කපිලවස්සුසම්. නිග්ග්‍රාමාග්ගම. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්නො ඛො මහානාමො සකෙකා හගවන්තං එතදවොච:

2. දීඝරන්තාහං හන්තෙහ හගවතා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ලොහො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො, දෙසො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො, මොහො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො¹ති. එවිඤ්ඤාහං හන්තෙහ හගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ලොහො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො, දෙසො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො, මොහො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති. අථ ච පන මෙ එකදු ලොහධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති. දෙසධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති. මොහධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති. තස්ස මග්ගං හන්තෙහ එවං හොති: කො සු නාම මෙ ධම්මො අජ්ඣන්තං අප්පභින්නො යෙන මෙ එකදු ලොහධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති, දෙසධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති, මොහධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති.

1. යා, කප්ථම්. 2. වෙදනා, මජංග.

28. මහණෙනි, වෙදනාවන්ගේ ආදීතවය කවරේ ද? මහණෙනි, යම් හෙයකින් වෙදනාව අතිතය ද දුක් ද පෙරලෙනසුලු ද, මේ වෙදනාවන්ගේ ආදීතව ය යි.

29. මහණෙනි, වෙදනාවන්ගේ නිසාරණය කුමක් ද? මහණෙනි, වෙදනාවන්හි යම් ඡ්ඤායන විනයයෙක් වේ ද, ඡ්ඤායන ප්‍රභාණීයෙක් වේ ද, මෙය වෙදනාවන්ගේ නිසාරණය යි

30. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ වෙදනාවන්ගේ ආඤාදය ආඤාද වශයෙන් ද, ආදීතවය ආදීතව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද තතුසේ තොදනින් ද, ඔහු එකාන්තයෙන් තුමු හෝ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තාහු ය, යම් සේ පිළිපත්තේ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තේ තම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ වෙදනාවන්ගේ ආඤාදය ආඤාද වශයෙන් ද ආදීතවය ආදීතව වශයෙන් ද නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද තතුසේ දනින් ද, ඔහු එකාන්තයෙන් තුමු හෝ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තාහු ය, යම් සේ පිළිපත්තේ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තේ තම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුවු වූ එ හිසුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවත් පිළිගත්හ.

මහාදුක්ඛක්ඛන්ධ සූත්‍රය තෙවැනි යි.

1. 2. 4.

චූළදුක්ඛක්ඛන්ධ සූත්‍රය.

1. මු ි විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාඛ්‍යජනපදයෙහි කිඹුල්වත්පුර නිශ්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසේ මහානාම සැඟරුර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹිණේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පස් වැ හුන් මහානාම සැඟරුර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙලේ ය.

2. වහන්ස, “ලොභය විතොපකෙලයයෙක, දෝෂය විතොපකෙලයයෙක, මොහය විතොපකෙලයයකැ” යි හඟවත්හු විසින් දෙසු දහම් මෙසේ මම දීඨීරුත්‍රයෙහි දුත සිටිමි. වහන්ස, “ලොභය විතොපකෙලයයෙක, දෝෂය විතොපකෙලයයෙක, මොහය විතොපකෙලයයෙකැ” යි හඟවත්හු දෙසු දහම් මෙසේ මම දන්තෙම් නමුදු, කලෙක ලොභබ්ථියෝ ද මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුහි. දෝෂබ්ථියෝ ද මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුහි. මොහබ්ථියෝ ද මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුහි. වහන්ස. ඒ මට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: “යම් හෙයකින් කලෙක ලොභබ්ථියෝ ද මා සිත පැහැරූ ගෙන සිටිත් ද, දෝෂබ්ථියෝ ද මා සිත පැහැරූ ගෙන සිටිත් ද, මොහබ්ථියෝ ද මා සිත පැහැරූ ගෙන සිටිත් ද, එහෙයින් කිතම් කෙලෙස්දහමෙක් මා සතන්හි නොපුහුන් වී ජෙ හෝ (යන සඤ්ඤා සහිත සිත) යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

3. සො ඵච ඛො තෙ මහානාම ධම්මො අර්ඤ්ඤානං අප්පභිනො යෙන තෙ ඵකදු ලොභධම්මාපි විතතං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, ද්වෙසධම්මාපි විතතං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, මොහධම්මාපි විතතං පරියාදාය තිට්ඨන්ති සො ච භි තෙ මහානාම ධම්මො අර්ඤ්ඤානං පභිනො අභවිස්ස, න නිං අගාරං අර්ඤ්ඤාචසෙය්‍යාසි, න කාමෙ පරිභුඤ්ජෙය්‍යාසි. යස්මා ච ඛො තෙ මහානාම සො ඵච ධම්මො අර්ඤ්ඤානං අප්පභිනො, තස්මා නිං අගාරං අර්ඤ්ඤාචසෙය්‍යාසි, කාමෙ පරිභුඤ්ජෙය්‍යාසි.

4. අප්පසාදාදු කාමා ඛුද්දකඛා ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිග්ගොති ඉති චෙපි මහානාම අරියසාවකස්ස යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධිං හොති, සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං තාත්ථගච්ඡති අඤ්ඤං වා තතො සත්තතරං, අථ ඛො සො තෙව තාව අනාවට්ඨි කාමෙසු හොති.

5. යතො ච ඛො මහානාම අරියසාවකස්ස අප්පසාදාදු කාමා ඛුද්දකඛා ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිග්ගොති ඵචමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධිං හොති, සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං අත්ථගච්ඡති අඤ්ඤං වා තතො සත්තතරං, අථ ඛො සො අනාවට්ඨි කාමෙසු හොති.

6. මය්‍යමපි ඛො මහානාම සුඛෙව සම්මොදා අතභිසම්මුදායස්ස බොධිසත්තසංස්ථ සතො: “අප්පසාදාදු කාමා ඛුද්දකඛා ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිග්ගොති ඵචමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධිං අහොසි,¹ සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං තාත්ථගමං අඤ්ඤං වා තතො සත්තතරං, අථ ඛවාහං තෙව තාව අනාවට්ඨි කාමෙසු පච්චඤ්ඤාසිං.

1. හොති, මත්භං. ස්‍යා.

3. මහානාමය, “යම් හෙයෙකින් කලෙක ලෝභධම්මයෝත්තා සිත පැහැර ගෙන සිටුනාහු වෙත් ද, දෝෂධම්මයෝත්තා සිත පැහැර ගෙන සිටුනාහු වෙත් ද, මෝහධම්මයෝත්තා සිත පැහැර ගෙන සිටුනාහු වෙත් ද, එහෙයින් ගෙම ලොභදෝෂමොහාබ්‍යධම්මය නා සතන්ති නොපුහුන් වෙයි. මහානාමය, ඉදින් එ ලොභාදිධම්මය නා සතන්ති ප්‍රතිණ්චි නම්, තෝ ගිහිගෙහි බැසගෙන නො වසන්නෙහි. ද්විවිධකාමසම්පත්තුද නො වළඳන්නෙහි. මහානාමය, යම් හෙයෙකින් ගෙම ලොභාදිධම්මය නා සතන්ති අප්‍රතිණ්චි වේ ද, එහෙයින් තෝ ගෙහි මාස කෙරෙහි, කාමයහුද වළඳ කෙරෙහි.

4. මහානාමය, ඉදින් ආය්‍යීශ්‍රාවකයා විසින් “කාමයෝ (පරිත්ත-සුඛ වන බැවින්) අප්‍රාසාදයහ, (ඉහභවියෙහිද සම්පරාසභවියෙහිද අතනාදුඃඛදායක වන බැවින්) බහුදුඃඛයහ, ඵෙභලොකික පාරලොකික උපායාසකෙලයසාධක වන බැවින්) බහුපායාසයහ, (දුට්ඨාදිමික සාමප-රාසික උපද්‍රවාධිසාන වන බැවින්) තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව බහුලයැ” යි මෙසෙයින් යථාසම්භාවය මනා නය විසින් ප්‍රඥයෙන් (මොනොවට සෙදගැමි දෙමහතැණින්) මනා කොට දක්නා ලද්දේ වෙයි. හෙ අරිසප්පි ද කාමයන් විනා මැ ලමු අකුසල් දහමුත් විනා මැ ප්‍රිතිසුඛය (සප්‍රිතික දෙ දූතැන) අහිගම නො කෙරේ ද, ඒ වරා, ශාන්තතර අනෙකක් හෝ (මතු දෙදූතැන හා දෙමහතා) අහිගම නො කෙරේ ද, වැළිත් ගෙ එතැන් දක්වා කාමයෙහි අනාවර්තී නො ම වන්නේ යැ. (අවර්තීත ම වන්නේ ය. සෙසු දූතැනින් කරන විනිශ්චිත ප්‍රත්‍යාණය හා මතු දෙමහතැණින් කරන සමුච්ඡේදප්‍රත්‍යාණය හා නැති ගෙයින.)

5 මහානාමය, යම්කලෙක ආය්‍යීශ්‍රාවකයා විසින් “කාමයෝ අප්‍රා-සාදයහ, බහුදුඃඛයහ, තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව බහුලයැ” යි මෙසෙයින් තෙල යථාසම්භාවය මනා නය විසින් විදර්ශනා ප්‍රඥයෙන්. මොනොවට දක්නා ලද්දේ වේ. හෙ ද කාමයන් විනා මැ අකුසල් දහමුත් විනා ම ප්‍රිතිසුඛය අහිගම කෙරේ ද, එ වරා, ශාන්තතර අනෙකක් හෝ අහිගම කෙරේ ද, එකල හෙ කාමයෙහි අනාවර්තී වෙයි (ලලන නැතියේ වෙයි.)

6. මහානාමය, මාභීසමෝධයෙන් පලමු මැ වතුසසකාචබ්‍යොධ නොකල බෝසත් වැ සිටි මවිසුහු ද “කාමයෝ අප්‍රාසාදයහ, බහුදුඃඛයහ, බහුපායාසයහ, තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව බහුලයැ” යි මෙසෙයින් තෙල යථාසම්භාවය මනා නයින් (අධොරතඵදනා හැරපියන) ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නා ලද්දේ වෙයි. මම ද කාමයන් විනා මැ අකුසල් දහමුත් විනා මැ ප්‍රිතිසුඛය අහිගම නො කෙලෙමි වේ ද, එ වරා, ශාන්තතර අනෙකක් හෝ (මතු දෙදූතැන හා සතර මහ හා) අහිගම නොකෙලෙමි වේ ද, වැළිත් මම එතැන් දක්වා “කාමයෙහි අනාවර්තීයෙමි” යි නො මැ පිළිග කෙලෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

7. යතො ච ඛො මෙ මහානාම: “අපසංසාදා කාමා ඛුද්දකඛා ඛුද්දරායාසා, ආදීනවො එත්ථ භියොයාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පුද්දිට්ඨං අහොසි, සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ඛමෙමහි පිතිත්තං අජ්ඣිගමං අඤ්ඤාඤච තතො සත්තතරං, අථාහං අතාවට්ඨි කාමෙසු පච්චඤ්ඤාසිං.

8. කො ච මහානාම කාමානං අස්සාදො? පඤ්චමෙ මහානාම කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ච? චක්ඛුපිඤ්ඤායා: රූපා ඉට්ඨා කන්තාමනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, සොතපිඤ්ඤායා සඤ්ජා - පෙ - ඝාන - පිඤ්ඤායා ගඤ්ජා - පෙ - ජීව්හාපිඤ්ඤායා රසා - පෙ - කායපිඤ්ඤායා ඓද්ධිකා ඉට්ඨා කන්තා මහාපා පියරූපා, කාමුපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො මහානාම පඤ්ච කාමගුණා. යං ඛො මහානාම ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ඣති පුබ්බං සොමනස්සං, අයං කාමානං අස්සාදො.

9. කො ච මහානාම කාමානං ආදීනවො? ඉධ මහානාම කුල - පුත්තො යෙන සිප්පට්ඨානෙන ජීවිකං කප්පෙති: යදි මුද්දාය යදි ගණනාය යදි සඛ්ඛානෙන යදි කසියා යදි වණ්ණිජ්ජාය යදි ගොරකකින යදි ඉස්සකේත යදි රාජපොර්වසෙන යදි සිප්පඤ්ඤාතරෙන, සිතස්ස පුරකකතො උණ්හස්ස පුරකකතො, ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්මසොගි රිසාමානො, බුට්ඨිපාසාය මියමානො. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීනවො සජ්ඣිධිකො දුක්ඛකකේඛො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

10. තස්ස චෙ මහානාම කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨිගතො ඝට්ඨො වායමනො තෙ ගොගා තාහිනිපථජ්ජනති, සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරතතාශ්‍රිං කඤ්ඤති, සමෙමාහං අපජ්ජති: “මොඝං වත මෙ උට්ඨානං. අථලො වත මෙ වායාමොති”. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීනවො සජ්ඣිධිකො දුක්ඛකකේඛො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

11. තස්ස චෙ මහානාම කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨිගතො ඝට්ඨො වායමනො තෙ ගොගා අහිනිපථජ්ජනති, සො තෙසං ගොගානං ආරකාධිකරණං දුක්ඛං දෙමිතස්සං පටිසංවෙදෙති: “කිත්ති මෙ ගොගෙ තෙව රුජානො හරෙය්‍යං, ත වොරු හරෙය්‍යං, ති අහි ඛතෙය්‍ය, ත උදකං වතෙය්‍ය, ත අප්පියා දායාද හරෙය්‍යනති”.

7. මහානාමය, යම්කලෙක “කාමයෝ අප්‍රාසාදයහ, බහුද්‍රුබයහ, බහුපායාසයහ, තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව බහුල යැ” යි මෙසෙයින් තෙල යථාසාවතාවය මනා නසින් ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලද්දේ වී ද, මම ද කාමයන් විනාමැ අකුසල් දහමුත් විනා මැ ප්‍රීතිසුඛය අභිගම කෙලෙමි වෙමි ද, එ වර ශාන්තතර අනෙකක් හෝ අභිගම කෙලෙමි වෙමි ද, එකල මම “කාමයෙහි අනාවර්තියෙමි” යි පිළින කෙලෙමි.

8. මහානාමය, කාමයන්ගේ ආසාද කවරේ ය? මහානාමය, මේ කාමගුණයෝ ඊය් දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත්: ඉඔව වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියජාතික වූ කාමොපසංභාත වූ සිතරදනට නිසි වූ වක්කුර් විඥෙය රූපායතනයෝ ය... ශ්‍රොත්‍රවිඥෙය ශබ්දයතනයෝ ය... ස්ප්‍රාණවිඥෙය ගන්ධායතනයෝ ය... ජ්‍යෝතිවිඥෙය රසායතනයෝ ය, ඉඔවාරම්භවූ, මනාපවූ, ප්‍රියරූපවූ, කාමොපසංභාතවූ, රජනියවූ, කායවිඥෙය ස්ප්‍රච්ච්චායතනයෝ ය. මහානාමය, මොහු පඤ්චකාමගුණයෝ යි. මහානාමය, මේ පස්කමගුණ පිණිස යම් සුඛයෙක් හෝ සොමිතයෙක් හෝ උපදනේ වේ ද මේ කාමයන්ගේ ආසාද නම් වෙයි.

9. මහානාමය, කාමයන්ගේ ආදිනව කවරේ ය? මහානාමය, මෙලොවැ කුලපුත්‍රයෙක් හයනමුද්‍රායෙන් වේව යි, ගණනායෙන් වේව යි, පිණ්ඩ-ගණනායෙන් වේව යි, කාමිකමයෙන් වේව යි, වෙණෙදුමෙන් වේව යි, ගොරක්කායෙන් වේව යි, අපි වටනින් වේව යි, රජපුරුෂකමයෙන් වේව යි, ශීතයට පුරුෂකාත වැ (ශීතයට පෙරව වැ) උෂ්ණයට පුරුෂකාත වැ මැසි මදුරු වාසුලහසපු යන මුත්තේ දළපහසින් හැටෙමින් සාපවසින් මිශ්‍රිත් යම්මැ ශිල්පයෙකින් දිව්වැවුම කෙරෙයි. මහානාමය, කාමයන් පිළිබඳ මේ ආදිනවය. ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක්ඛසෙක. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොටගෙන ඇත. කාමයන් පිළිබැඳි මැ හෙතු ඇති වෙයි.

10. මහානාමය, ඉදින් මෙසෙයින් (අජීවසමුත්ථාපක වීර්‍යයෙන් උසා කරන, (පුමාපරවීර්‍යය) සටනා කරන, එලනිථපතති සදහා පියෝ කරන, ඒ කුලපුත්‍රයට ඒ භොගයෝ පලදවිසින් අභිනිථපතති නො කෙරෙත් නම්, හෙ සොස්නේ ය. කල කිරෙත්තේ ය. වලජනේ ය. ලම්භියෙහි අත් පුතපුතා පැහැර හඬන්නේ ය. (වසංඥයකු සෙයින්) සමමානසට වදනේ ය. කෙසේ ය යත්: “එකැතින් මා උසා සිත් වී. එකැතින් මා උසා අඵල වී” කියා යි. මහානාමය, කාමයන්ගේ මේ ආදිනවය. ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක්ඛසෙක. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොටගෙන ඇත. කාමයන් මැ හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය

11. මහානාමය, ඉදින් මෙසෙයින් උසා කරන, සටනා කරන, පියෝ කරන, ඒ කුලපුත්‍රයානට ඒ භොගයෝ පලද විසින් නිපදිත් නම්, හෙ ඒ භොගයන්ගේ ආරක්ෂා කාරණ කොට ගෙන දුක් දෙමිතස් වලද කෙරෙයි. කෙසේ ය යත්: “කිනම් උපායෙකින් මා අයත් භොගයන් රජදරුවෝ නො ම ගෙන යෙන් ද, සොරු නොගෙන යෙද් ද, ගිනි නො දවා ද, දිය උල්පවා නො වහා ද, අප්‍රියදායකයෝ නො තෙරත් ද” කියා යි.

12. තස්ස එවං ආරක්ඛතො ගොපයතො තෙ භොගෙ රුජානො වා හරන්ති, චොරා වා හරන්ති, අයති වා ඛහති, උදකං වා වහති, අප්පියා වා දයාදා හරන්ති, ඥානං සොවති කිලමති පරිදෙවති උරතනාමිං කඤ්ඤි සමමාහං. ආපජ්ජති: යමපි මෙ අභොසි තමපි තො නප්පිති, අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්ධිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්තො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

13. පුන ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු රුජානොපි රුජ්ඣති විවදන්ති, ඛතතියාපි ඛතතියෙහි විවදන්ති, බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති, ගහපතීපි ගහපතීහි විවදන්ති, මාතෘපි පුත්‍රතන විවදති, පුත්‍රතාපි මාතරු විවදති, පිතෘපි පුත්‍රතන විවදති, පුත්‍රතාපි පිතරු විවදති, භාතෘපි භාතරු විවදති, භාතෘපි භතීතියා විවදති, භතීතීපි භාතරු විවදති, සභායොපි සභායෙන විවදති, තෙ තත් කලහවිභාහවිවාදපත්තා අඤ්ඤාමඤ්ඤං පාණීහිපි උපකකමන්ති, ලෙභ්බුහිපි උපකකමන්ති, දණ්ඩෙහිපි උපකකමන්ති, සප්පෙහිපි උපකකමන්ති, තෙ තස් මරණමපි නිගව්ජන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං, අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්ධිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්තො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

14. පුන ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අභිවමමං ගහෙතා ධනුකලාපං සන්තයතිත්වා උගතො විසුළුං සංඛාමං පක්ඛන්ති උසුසුපි බිප්පමානෙසු සත්තිසුපි බිප්පමානාසු අසිසුපි විජ්ජාතලනෙසු, තෙ තත් උසුහිපි විජ්ඣන්ති, සත්තියාපි විජ්ඣන්ති, අසිතාපි සීසං ජීන්ති, තෙ තස් මරණමපි නිගව්ජන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං, අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්ධිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්තො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

15. පුන ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අභිවමමං ගහෙතා ධනුකලාපං සන්තයතිත්වා අද්දාවලෙපතා¹ උපකාරියො පක්ඛන්ති උසුසුපි බිප්පමානෙසු සත්තිසුපි බිප්පමානාසු අසිසුපි විජ්ජාතලනෙසු, තෙ තත් උසුහිපි විජ්ඣන්ති, සත්තියාපි විජ්ඣන්ති, පක්ඛට්ඨියාපි² මසිඤ්චන්ති, අභිවග්ගෙතපි ඔමද්දන්ති, අසිතාපි සීසං ජීන්ති, තෙ තස් මරණමපි නිගව්ජන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං, අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්ධිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්තො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

1. අව්වාචලෙපතා, සහ

2. ජක්ඛන්තායපි, මජ්ඣං.

12. මෙයෙයින් ආරක්‍ෂා කරන, ගොපනා කරන, උතුරු ඒ ගොගයන් රජදරුවෝ ගෙන යෙත්. සොරු හෝ ගෙන යෙත්. හිනි හෝ දවසි. දිය හෝ පානෙරෙයි. අප්‍රිය දායාදයෝ හෝ තෙරන්. හෙ සොස්තේ ය, කළකිරෙන්නේ ය, වලප්තේ ය, ලුම්භියෙහි අත් පැහැර හඬන්නේ ය, සමමාහයට වදනේ ය. කෙසේය යත්: “යම් ධනයෙන් මට වී ද, එ ද අපට තැනි වී” කියා සි. මහානාමය, මෙද කාමයන්ගේ ආදිනවය, ප්‍රත්‍යක්‍ෂ දුක් රැසෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මැ හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය.

13. තවද මහානාමය, නාමප්‍රත්‍යයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මැ හෙතු කොට රජදරුවෝ ද රජදරුවන් හා විරුඬ වාද කෙරෙත්. ඝත්‍රියයෝ ද ඝත්‍රියයන් හා විවාද කෙරෙත්. ඛමුණෝ ද ඛමුණන් හා විවාද කෙරෙත්. ගැහැවියෝ ද ගැහැවියන් හා විවාද කෙරෙත්. මවුදු ප්‍රභූ හා විවාද කෙරෙයි. පින් ද මවු හා විවාද කෙරෙයි. සොහොවුරු ද සොහොවුරු හා විවාද කෙරෙයි. සොහොවුරු ද බිත්තැඹු හා විවාද කෙරෙයි. බිත්තැඹු ද බැයා හා විවාද කෙරෙයි. යහළු යහළු හා විවාද කෙරෙයි. ඔහු එහි කලහවිරුඬ-ග්‍රහණ - විරුඬවාදයට අවන්තාහු උතුන් අතිනුදු පහරත්. කැටිනුදු පහරත්. දඩයෙකු දු පහරත්. සැතියුදු පහරත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද මරණමාත්‍ර දුඛයට ද යෙති. මහානාමය, කාමයන්ගේ මෙද ආදිනවය. ප්‍රත්‍යක්‍ෂ දුක් රැසෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මැ හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය.

14. තවද මහානාමය, නාමප්‍රත්‍යයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මැ හෙතු කොට සර ද විද්‍යාලබත් මැ සිරිය ද වුහුටත් මැ කඩුදු ඔබ මොබ පෙරෙලා වැටෙත් මැ කඩුපලික ගෙන, දුහු හිසොවුරු සකසා බැඳ, දෙපසින් මුළුදුන් සඬග්‍රාමයට පිවිසෙති. ඔහු එහි දී ඊයෙකුදු විදිත්. සිරියෙකුදු විදිත්. කඩුයෙකුදු හිස් සිදිත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද මරණමාත්‍ර දුඛයට ද යෙති. මහානාමය, කාමයන්ගේ මෙද ආදිනවය. ප්‍රත්‍යක්‍ෂ දුක් රැසෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මැ හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය.

15. තවද මහානාමය, නාමප්‍රත්‍යයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට කාමයන් මැ හෙතු කොට, සර ද විද්‍යාලබත් මැ සිරිය ද වුහුටත් මැ කඩුදු ඔබ මොබ පෙරෙලා වැටෙත් මැ කඩුපලික ගෙන, දුහු හිසොවුරු සකසා බැඳ තෙත්කලල් අලෙවු දුන් පවුරු පදනමට පැහැ ගනිත්. ඔහු එහි දී ඊයෙකුදු විදිත්. සිරියෙකුදු විදිත්. කකියන ගොමිනු දු කෙමත් යන දත්තයෙකුදු අවමදීන කෙරෙත්. කඩුයෙකුදු හිස් සිදිත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද මරණමාත්‍ර දුඛයට ද යෙත් මහානාමය, මෙ ද කාමයන්ගේ ආදිනවය වෙයි. සංදූෂිත දුක් රැසෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ඇති වෙයි. කාමයන් කාරණ කොට ඇති වෙයි. කාමයන් පිළිබඳ මැ හෙතු ඇතියේ වෙයි.

16. පුත ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු සක්ඛිමි ජීඤනති, තිලොලාපමි හරනති, එකා-
ශාරිකමි කරුනති, පරිපෞපි තිට්ඨනති, පරදුරමි ගච්ඡනති. තමෙන-
රුජානො ගහෙනා විවිධා¹ කම්මකාරණා² කාරෙනති: කසාහිපි
තාලෙනති, වෙතෙනහිපි තාලෙනති, අඬුදණ්ඩකෙහිපි තාලෙනති, හත්ථමි
ජීඤනති, පාදමි ජීඤනති, හත්ථපාදමි ජීඤනති, කණණමි ජීඤනති,
තාසමි ජීඤනති, කණණතාසමි ජීඤනති, බිලඛනාථාලිකමි කරුනති,
රුහුමුඛමි කරුනති, ජොතිමාලිකමි කරුනති, හත්ථපජෝතිකමි
කරුනති, 'එරකවත්තිකමි කරුනති, මිරකවාසිකමි කරුනති,
බාරපතවජිකමි කරුනති, පලිසපරිවත්තිකමි කරුනති, පලාල-
පිඨකමි කරුනති, තතෙතනති තෙලෙන ඔසිඤ්චනති, සුතමෙහිපි
බාදපෙනති, ජිවනතමි සුලෙ උත්තාසෙනති, අසිනාපි සිසං ජීඤනති.
තෙ තත්ථ මරණමි නිගච්ඡනති මරණමත්තමි දුක්ඛං අයමි මහානාම
කාමානං ආදීතවො සන්ධිධිකො දුක්ඛකඛනො කාමහෙතු කාමනිදනං
කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

17 පුත ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදනං කාමාධිකරණං
කාමානමෙව හෙතු කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං
වරනති, මහසා දුච්චරිතං වරනති. තෙ කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය
දුච්චරිතං වරිත්වා මහසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායසංසෙදා පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විතිපාතං තිරයං උපපජ්ඣති. අයං මහානාම කාමානං ආදීතවො
සම්පරිසිකො දුක්ඛකඛනො කාමහෙතු කාමනිදනං කාමාධිකරණං
කාමානමෙව හෙතු.

18. එකමිදනං මහානාම සමයං ගුණගුණ විහරාමි ගිජ්ඣක්ඛමෙ
පබ්බතො. තෙන බො පත සමයෙන සම්බහුලා නිගණ්ඨා ඉසිගිලිපසො
කාලුසිලායං උබ්බට්ඨකා භොනති ආසනපටිකම්මතා. ඔපකකම්මකා
දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියනති. අථ බොහං මහානාම
සායනකසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙන ඉසිගිලි පසො
කාලුසිලා යෙන තෙ නිගණ්ඨා තෙත්ථපසම්බතමි. උපසම්බතමිත්වා තෙ නිගණ්ඨො
එතදවොචං: කිනත්තා තුමො ආවුසො නිගණ්ඨා, උබ්බට්ඨකා ආසන-
පටිකම්මතා ඔපකකම්මකා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියොථාති? එවං වුත්තො
මහානාම තෙ නිගණ්ඨා මං එතදවොචුං: නිගණ්ඨො ආවුසො
නාතපුත්තො සම්බහුලා සම්බද්ධොථි අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිථානාති:
වරතො ව මෙ තිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස ව සත්තං සමිතං
ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතනති -

1. විවිධාහි, 2. කම්මකාරණාහි, සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

16. තවද මහානාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් තිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මෑ හෙතු කොට, උමග ද සිදිත්. නිර්ලොප (ගම්පැතැරිම්) කොට තෙරත්. ජිවත්‍රාතයෙන් ගෙන ධන තෙරිම් ද කෙරෙත්. මගනැගීමෙහිදු සිටිත් පරමුත් කරු ද යෙහි. රජ-දරුවෝ උතු ගෙන විවිධ කම්කටොලු කෙරෙති: කටුමනිගායෙනු දු තලත්. වේමැලිනුදු තලත්. අත ද සිදිත්. පය ද සිදිත්. අත්පා ද සිදිත්. කන ද සිදිත්. නැහැය ද සිදිත්. කන්තැහැ ද සිදිත්. බිලඹහපාලිකවඩ ද කෙරෙත්. සබ්බමුණ්ඩිකවඩ ද කෙරෙත්. රුහු-මුඛවඩ ද කෙරෙත්. ජොතිමාලිකවඩ ද කෙරෙත්. හත්තපඤ්ඤාතිකවඩ ද කෙරෙත්. එරකවත්තිකවඩ ද කෙරෙත්. මිරකවාසිකවඩ ද කෙරෙත්. එණෙයකවඩ ද කෙරෙත්. බමුසමංසිකවඩ ද කෙරෙත්. කතාපණක වඩ ද කෙරෙත්. බාරුපතවණ්කවඩ ද කෙරෙත්. පලිකපරිවත්තිකවඩ ද කෙරෙත්. පලාලපිඨකවඩ ද කෙරෙත්. තප්පකෙලයෙනුදු තෙමත්. කිණ්බල්ලත් ලවා කවත්. දිවත් පුලා හිදුවත්. කටුයෙනුදු හිත් සිදිත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද වැදගතිත්. මරණමාත්‍රදුඛයට ද යෙත්. මහානාමය, මෙද කාමාදිතවය, සාන්ද්‍යපික දුඛසකකියෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් පිළිබැදි මෑ හෙතු ඇතිගේ වෙයි.

17. තවද මහානාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් තිදන කොට කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මෑ හෙතුකොට, කසින් දුසිරිත් කරත්. වචනගෙන් දුසිරිත් කරත්. සිතින් දුසිරිත් කරත්. ඔහු කසින් දුසිරිත් පුරු, වචනගෙන් දුසිරිත් පුරු, සිතින් දුසිරිත් පුරු, කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් වෙන් ව සිටුනා තපුරුගතිගත් වන විවයව වෑ වැටෙන තැන් වන නිරයට එළඹෙත්. මහානාමය, මේ කාමාදිතවය සාමපරිසිකදුඛ සකකියෙකි. කාමයන් ප්‍රත්‍යයකොට ඇත. කාමයන් මුල් කොට ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ඇත. කාමයන් පිළිබැදි මෑ හෙතු ඇතිගේ වෙයි.

18. මහානාමය, මම එක් කලෙක මේ රජගහ නුවර ගිණිකුළු පව්වෙහි විසිමි. එයමගෙහි නුවරවු බොහෝ දෙනෙක් ඉගිසිලිපටු ඇලගෙහි කළුගල් අතලෙහි පියනලද අසුන් ඇති වෑ නැගිට සිටියාහු වෙයි. (සාංනාදී) උපක්‍රමයෙන් වන තිවු කටුක දුඛවේදනාවන් විදිත්. මහානාමය, මම එසඳ සවස්වරුගෙහි පිළිසලනින් නැගිටියෙමි ඉගිසිලි ඇලගෙහි කළු ගල් අතල වෙත එනුවනුත් කරු එළැඹියෙමි. එළඹ එ නුවනුව තෙල බස් කියෙමි: ‘ඇවැත්නි, තිගණ්ඨයෙනි, කවර කරුණින් තෙපි පිහු අසුන් ඇති වෑ නැගිට සිටිනු නිවු කටුක ඖපක්‍රමක දුඛවේදනාවන් විදුනාව? කියා යි. මහානාමය, මෙසේ කී කල, ඒ නුවරවු මට තෙල බස් කී ‘ඇවැත්නි, නාතපුත්ත නුවර (අසු අතා වත්මන්) හැම දත්තෙකැ හැම දත්තාසුල්ලෙකැ. අපරිශෙෂ සබ්බාත ඥානදර්ශනය පිළික කෙරෙහි: ඇවිදුනු වූ ද, සිටුනු වූ ද, තිදනු වූ ද, තිදිවරනු වූ ද, මට හැමකල් තිරකුරු ඥානදර්ශනය එළඹ සිටුනේ ය කියා’ යි.-

සො එවමාත: “අභ්ථි වො නිගණ්ඨා, පුබ්බෙ පාපං කමමං කතං. තං ඉමාය කට්ඨකාය දුක්ඛකරුකාරිකාය නිජ්ජරෙථ. යං පනෙත්ථ එතරහි කායෙන සංවුතා වාචාය සංවුතා මනසා සංවුතා තං ආයතීං පාපස්ස කමමස්ස අකරණං. ඉති පුරුණානං කමමානං තපසා ව්‍යන්තීහාවා, නවානං කමමානං අකරණා ආයතීං අනවස්සවො. ආයතීං අනවස්සවා කමමකකියො. කමමකකියා දුක්ඛකකියො. දුක්ඛකකියා වෙදනාකකියො. වෙදනාකකියා සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජණ්ණං හවිස්සතී”ති. තඤ්ච පතඨායාකා රුච්චති චෙච ඛමති ච තෙන චිත්තා අත්තමනාති

19. එවං චූතෙන අහං මහානාම තෙ නිගණ්ඨෙ එතදවොචං: කිමපන භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: ‘අනුචලෙනව මයං පුබ්බෙ න නානුචලිතාති’ නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: අකරමෙනව මයං පුබ්බෙ පාපං කමමං. නාකරමිතාති? නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: එවරුපං වා පාරං කමමං අකරමිතාති? නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජණ්ණං එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජරෙතබ්බං, එත්තකමති වා දුක්ඛෙ නිජ්ජණ්ණෙ සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජණ්ණං හවිස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: දිට්ඨව ධම්මෙ අකුසලානං ධම්මානං පහානං කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදන්ති? නො හිදං ආවුසො. ඉති කීර භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා න ජානාථ: අනුචලෙනව මයං පුබ්බෙ න නානුචලිතාති. න ජානාථ: අකරමෙනව මයං පුබ්බෙ පාපං කමමං න නාකරමිතාති. න ජානාථ: එවරුපං වා එවරුපං වා පාරං කමමං අකරමිතාති. න ජානාථ: එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජණ්ණං, එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජරෙතබ්බං, එත්තකමති වා දුක්ඛෙ නිජ්ජණ්ණෙ සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජණ්ණං හවිස්සතීති. න ජානාථ: දිට්ඨව ධම්මෙ අකුසලානං ධම්මානං පහානං කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදං. එවං සනෙත ආවුසො නිගණ්ඨා යෙ ලොකෙ ලුඤ්ඤ ලොහිත පාණීනො කුරුරකමමන්තා මනුස්සෙසු පච්චාජාතා, තෙ නිගණ්ඨෙසු පබ්බජන්තීති.

20. න ඛො ආවුසො ගොතමි පුබ්බෙත සුඛං අධිගන්තබ්බං, දුක්ඛෙත ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං. පුබ්බෙත ව භාවුසො ගොතමි සුඛං අධිගන්තබ්බං අහවිස්ස, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිමඛිසාරෙහි සුඛං අධිගච්ඡෙය්‍ය. රුජා මාගධො සෙතියො ඛිමඛිසාරෙහි සුඛවිහාරිතරෙහි ආයස්මිතා ගොතමෙතාති.

හෙ මෙසේ කියයි: “නුවවුනි, පෙරු තොර කල පාපකම් ඇත. එවරි මේ කවුක දුෂකරකියායෙන් දිරවා ලව. යම් කරුණින් මෙහි දැන් කාපිසිමුනි තුන් තැනින් සංවෘත වව් ද, එකරුණ මතුයෙහි පාපකම්යායේ තොකිරිම වෙයි. මෙසේ පුරුණ කම්යන් තපසින් තැව් අවසන් වීමෙනුද, තවකම්යන් නො කිරීමෙනුද මතුයෙහි ආසුව(කම් රැස් කිරීමෙන්) නො වෙයි. මතුයෙහි අනාසුව හෙතුයෙන් කම්සය වෙයි කම්සය හෙතුයෙන් දුඛසය වෙයි දුඛසය හෙතුයෙන් වෙදනාසය වෙයි. වෙදනාසය හෙතුයෙන් හැම දුක් නිර්ජ්ණී වෙයි.” එද වතාහි අරට රැස්නේ යැ. සහනු ද වෙයි. එසිනුද අපි සතුටු වමහ සි.

19 මහානාමය, මෙසේ කීකල මම එ නුවවුනට තෙල කියෙමි: ඇවැත්නි, නුවවුනි, “අපි පෙර වූමෝ ම යැ. නුවුමෝ නො වූමහ”යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙසේ අපි නොදනුමහ. ඇවැත්නි නුවවුනි, “අපි පෙර පව්කම් කලාවමෝ ම යැ. නොකලාවමෝ නො වූමහ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙ ද නොදනුමහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, “මෙවන් මෙවන් පව්කම් කලාවමෝ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙ ද නොදනුමහ. ඇවැත්නි. නුවවුනි, “මෙතෙක් හෝ දුක් දිරිණ. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරවිය යුතුය. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරැණු කලා දුක් හැම නිර්ජ්ණී වනුයේ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙ ද නොදනුමහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, “මෙ ලොව්හි මැ අකුසලබ්ඵියන්ගේ ප්‍රභාණය හා කුසලබ්ඵියන්ගේ උපසම්පත් හා වෙති” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙ ද නොදනුමහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, මෙසෙසින් තෙපි “පෙර වූවෝ මය, නුවුවෝ නො වූමහ” යි නො දනුව. “අපි පෙර පව්කම් කලාවමෝ ම යැ, නොකලාවමෝ නො වූමහ” යි නො දනුව. “මෙවන් මෙවන් පව්කම් කලාවමෝ” යි නො දනුව. “මෙතෙක් හෝ දුක් දිරිණ. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරවිය යුතුය. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරැණු කලා දුක් හැම නිර්ජ්ණී වනුයේ” යැ යි නො දනුව. “මෙ ලොව්හි මැ අකුසලබ්ඵියන්ගේ ප්‍රභාණය හා කුසලබ්ඵියන්ගේ උපසම්පත් හා වෙති” යි නො දනුව. ඇවැත්නි, නුවවුනි, මෙසේ වන් මැ, ලොකයෙහි රොද, ලෙහෙයෙන් වැකුණු අත් ඇති, කැකුළුකම් ඇති, මිනිසුන් කෙරෙහි උපන් යම් කෙනෙක් ඇත් ද, ඔහු නුවවුන් කෙරෙහි පැවිදි වෙති.

20. ඇවැත්නි, ගොසුම් ගොතු වෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්නාව් (ලැබිය යුතු) නොවේ. දුඛයෙන් මැ සුඛය අධිගන්නාව් වේ. ඇවැත්නි, ගොසුම්ගොතු වෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්නාව් වේ නම්, මහබෙයවර වත, සෙනා ඇති, දකුම්කලු අත් බැව් ඇති ඛිම්සර රජ සුඛය ලබන්නේ යැ. මහබෙයවර වත ඛිම්සාර සෙනිය රජ ආසුමින් ගොසුම්ගොතුවනට වඩා අත්‍යවශයෙන් සුඛවිහාර ඇතියේ යැ.

21. අඛායසමනෙතති නිගණ්ණොති සහසා අප්පට්ඨඛා වාචා භාසිතා: “න ඛො ආට්ටසො ගොතම, සුඛෙන සුඛං අධිගන්තාබ්බං. දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තාබ්බං. සුඛෙන ච භාට්ටසො ගොතම, සුඛං අධිගන්තාබ්බං අභවිස්ස, රාජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛං අධිගච්ඡෙය්‍ය. රාජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛවිහාරිතරො ආයස්මිතා ගොතමොනා”ති.

22. අපි ච අහමෙව තත්ථ පටිපුච්ඡිතබ්බො: කො නු ඛො ආයසමනානං සුඛවිහාරිතරො රාජා වා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො ආයසමා වා ගොතමොති?

23. අඛාට්ටසො ගොතම අමෙහති සහසා අප්පට්ඨඛා වාචා භාසිතා: “න ඛො ආට්ටසො ගොතම සුඛෙන සුඛං අධිගන්තාබ්බං. දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තාබ්බං. සුඛෙන ච භාට්ටසො ගොතම, සුඛං අධිගන්තාබ්බං අභවිස්ස, රාජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛං අධිගච්ඡෙය්‍ය. රාජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛවිහාරිතරො ආයසමනා ගොතමොනා”ති. අපි ච ත්වං තෙතං, ඉදං ත්වං මයං ආයසමනං ගොතමං. පුච්ඡාම: කො නු ඛො ආයසමනානං සුඛවිහාරිතරො රාජා වා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො ආයසමා වා ගොතමොති?

24. තෙන භාට්ටසො නිගණ්ණො භූමෙහව තත්ථ පටිපුච්ඡිතො. යථා වො ඛමෙය්‍ය, තථා නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාථ: තං කිං මඤ්ඤථාට්ටසො නිගණ්ණො, පහොති රාජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො අනිඤ්ඤමානො කායෙත අභාසමානො වාචං සත්ත රතතිජ්ඣාති එකන්තසුඛපටිසංවේදී¹ විහරිතුනති? නො හිදං ආට්ටසො. තං කිං මඤ්ඤථාට්ටසො නිගණ්ණො, පහොති රාජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො අනිඤ්ඤමානො කායෙත අභාසමානො වාචං. ඡරතතිජ්ඣාති -පෙ- පඤ්ච රතතිජ්ඣාති -පෙ- චත්තාරි රතතිජ්ඣාති -පෙ- තිණි රතතිජ්ඣාති -පෙ- ඥො රතතිජ්ඣාති -පෙ- එකං රතතිජ්ඣං. එකන්තසුඛපටිසංවේදී විහරිතුනති? නො හිදං ආට්ටසො.

25. අහං ඛො ආට්ටසො නිගණ්ණො, පහොමි අනිඤ්ඤමානො කායෙත අභාසමානො වාචං එකං රතතිජ්ඣං. එකන්තසුඛපටිසංවේදී විහරිතුං. අහං ඛො ආට්ටසො නිගණ්ණො, පහොමි අනිඤ්ඤමානො කායෙත අභාසමානො වාචං. ඥො රතතිජ්ඣාති -පෙ- තිණි රතතිජ්ඣාති -පෙ- චත්තාරි රතතිජ්ඣාති -පෙ- පඤ්ච රතතිජ්ඣාති -පෙ- ඡ රතතිජ්ඣාති -පෙ- සත්ත රතතිජ්ඣාති එකන්තසුඛපටිසංවේදී විහරිතුං. තං කිං මඤ්ඤථාට්ටසො නිගණ්ණො, එවං සත්තෙ කො සුඛවිහාරිතරො රාජා වා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො අහං වාති? එවං සත්තෙ ආයසමා ව ගොතමො සුඛවිහාරිතරො රඤ්ඤ මාගධෙන සෙතියෙන ඛිම්බිසාරෙනාති.

ඉදංමවොච භගවා. අත්තමනො මහානාමො සකෙකා භගවතො භාසිතං අභිනිජ්ඣති.

චූළදුක්ඛක්ඛනසුත්තං වතුස්ථං.

1. එකන්තසුඛං පටිසංවේදී, මජ්ඣං.

21, “ඇවැත්නි, ගොසුම්ගොසුවෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්නාවා නො වේ. දුඛයෙන් මැ සුඛය අධිගන්නාවා වේ. ඇවැත්නි, ගොසුම් ගොසුවෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්නාවා වේ නම්, මගබෙයිර වන, දැකුම්කලු අත්බැව් ඇති, සෙනිසරජ සුඛය ලබන්නේ යැ. මගබෙයිර වන බිබ්බිසාර සෙනිසරජ ආයුෂමත් ගොසුම් ගොසුවනට වඩා අත්‍යාවශ්‍යෙන් සුඛවිහාර ඇතියේ යැ” යි ආයුෂමත් නුවවුන් විසින් එකානන්තයෙන් මැ ලාභෙලා නුවණින් නොසලකා බසෙක් කියන ලද.

22 වැළුදු මම මැ එකරුණෙහි ලා (කොප විසින්) පිළිවිසිය සුතුසෙමි. කෙසේ ය: “ආයුෂමත් දෙදෙනා අතුරින් කවරෙක් නම් අධිකතර සුඛවිහරණ ඇතියේ වේ ද, මගබෙයිර බිබ්බිසාර සෙනිසරජ හෝ ආයුෂමත් ගොසුම්ගොසු හෝ?” යි.

23. “ඇවැත්නි, ගොසුම්ගොසුවෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්නාවා නො වේ. දුඛයෙන් මැ සුඛය අධිගන්නාවා වේ. ඇවැත්නි, ගොසුම්ගොසුවෙති, සුඛයෙන් සුඛය අධිගන්නාවා වේ නම් මගබෙයිර වන, දැකුම්කලු අත්බැව් ඇති, සෙනිසරජ සුඛය ලබන්නේ ය. ආයුෂමත් ගොසුම් ගොසුවනට වඩා මගබෙයිර බිබ්බිසාර සෙනිසරජ අධිකසුඛවිහරණ ඇතියේ යැ” යි ඇවැත්නි, ගොසුම්ගොසුවෙති, අප විසින් එකානන්තයෙන් මැ ලාභෙලා නුවණින් නොසලකා බසෙක් කියනලද මැයි. වැළුත් තෙල තිබේවා. දැන් වේව යි අපි ආයුෂමත් ගොසුම්ගොසුවත් විචාරමිහ: “ආයුෂමත් දෙදෙනා අතුරින් කවරෙක් නම් අධිකසුඛවිහරණ ඇතියේ වේ ද, මගබෙයිර බිබ්බිසාර සෙනිසරජ හෝ ආයුෂමත් ගොසුම්ගොසු හෝ?” යි.

24. ඇවැත්නි, නුවවුනි එකරුණින් කොප මැ එහිලා සුචම්සුම්හ: යම් පරිදි නොපට රිසියේ ද, එපරිදි එය පවසව. ඇවැත්නි, ඒ කිමැ යි හඟනාව? මගබෙයිර බිබ්බිසාර සෙනිසරජ කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නොබෙණෙමින් සත් දවරැයක් තරතුරු සුව විදුනාසුලු වැ විහරණ කරන්නට හැකියේ ද? ඇවැත්නි, මේ නොහැකි යැ. ඇවැත්නි, ඒ කිමැ යි හඟනාව? මගබෙයිර බිබ්බිසාර සෙනිසරජ කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නො බෙණෙමින් දවරැය සසක්... විහරණ කරන්නට හැකියේ ද?... දවරැය පසක්... දවරැය සතරක් ... දවරැය තුනක්... දවරැය දෙකක්... එක් දවරැයක්... තරතුරු සුව විදුනාසුලු වැ විහරණ කරන්නට හැකියේ ද? ඇවැත්නි, මේ නොහැකි යැ.

25. ඇවැත්නි, නුවවුනි, මම වනාහි කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නොබෙණෙමින් එක් දවරැයක් තරතුරු සුව විදුනාසුලු වැ විහරණ කරන්නට හැකියෙමි. ඇවැත්නි, නුවවුනි, මම වනාහි කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නොබෙණෙමින් දවරැය දෙකක්... දවරැය තුනක්... දවරැය සතරක්... දවරැය පසක් ... දවරැය සසක්... දවරැය සතක් තරතුරු සුව විදුනාසුලු වැ විහරණ කරන්නට හැකියෙමි. ඇවැත්නි නුවවුනි, ඒ කිමැ යි සිතන්නාව? මෙසෙසින් වත් මැ කවරෙක් නම් අධික සුඛවිහරණ ඇතියේ වේ ද, මගබෙයිර බිබ්බිසාර සෙනිසරජ හෝ යැ, මම හෝ ය? මෙසෙසින් වත් මැ මගබෙයිර බිබ්බිසාර සෙනිසරජට වඩා ආයුෂමත් ගොසුම්ගොසුවෝ අධික සුඛවිහරණ ඇතියහ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසුත වදාලහ. සතුටුසිත් ඇති මහානාම සැඟරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ කොට පිළිගත්තේ යැ.

මුලදුකඩකඩකඩසුත්‍රය සතරවැනි යි.

1. 2. 5.

අනුමානසුත්තං.

1. ඵං මෙ සුතං: ඵංකං සමගං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො හග්ගෙසු විහරති සුංසුමාරගිරො¹ ගෙග්ගකල්ලාවනො² මිහදුගෙ. තත්ථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො හික්ඛු ආමනෙතසි: ආට්ඨසො හික්ඛවොති. ආට්ඨසොති ඛො තෙ හික්ඛු ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස පට්ඨසොස්සං. ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො ඵතදවොච: පටාරොති චෙපි ආට්ඨසො හික්ඛු වදනතු මං ආයස්මතො, වචනීයොමහි ආයස්මතොතිති. සො ච හොති දුබ්බවො දෙවචස්සකරණීයෙති ධූමමහි සමන්තාගතො අකඛමො අපාදකඛිණ්ණාති අනුසාසතිං. අථ ඛො තං සමුග්ගමාරී න චෙව වත්තබ්බං මඤ්ඤන්ති. න ච අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති න ච තස්මිං පුග්ගලෙ විස්සාසං ආපජ්ජිතබ්බං මඤ්ඤන්ති.

2. කතමෙ වාට්ඨසො දෙවචස්සකරණො ධම්මො?

ඉධාට්ඨසො හික්ඛු පාපිච්ඡො හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො. යථාට්ඨසො හික්ඛු පාපිච්ඡො හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (1)

3. පුත ව පරං ආට්ඨසො හික්ඛු අනතුක්කංසකො හොති පරවමහි. යථාට්ඨසො හික්ඛු අනතුක්කංසකො හොති පරවමහි, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (2.)

4. පුත ව පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධාභිභූතො. යථාට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධාභිභූතො, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (3.)

5. පුත ව පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධගෙතු උපතාහි. යථාට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධගෙතු උපතාහි, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (4.)

6. පුත ව පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධගෙතු අභිසංඛිති. යථාට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධගෙතු අභිසංඛිති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (5.)

7. පුත ව පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධසාමන්තො වාචං තිව්ඡාරොතා. යථාට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධසාමන්තො වාචං තිව්ඡාරොතා, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (6.)

1. සුසුමාරගිරො, මජ්ඣං.

2. ගෙග්ගකල්ලාවනො, මජ්ඣං. සස. ගෙග්ගල්ලාවනො - අට්ඨ.

1. 2. 5.

අනුමාන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක ආයුෂමත් මහා-මොදනලාභයන් සංවරයන් වහන්සේ හඟු රට සුංසුමාරගිරි නුවර සමීපයෙහි මිහිඟුගස් ඇති මුළුල්ලේ උයනකි වාස කෙරෙහි. එහි දී ආයුෂමත් මහාමොදනලාභයන් සංවරයන් වහන්සේ “ඇවැත්ති, මහණෙනි,” යි හිසකින් ඇමැනුනු. ඒ හිසකින් ඇවැත්ති, යි ආයුෂමත් මහාමොදනලාභයන් සංවරයන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂමත් මහාමොදනලාභයන් සංවරයන් වහන්සේ තෙල දෙසුහ: ඇවැත්ති, යම් මැ මහණකු “මම ආයුෂමකුත් විසින් අවවාද අනුශාසන වශයෙන් කියයුත්තෙමි වෙමි. ආයුෂමත් සු මට අවවාද අනුශාසන වශයෙන් කරුණු කියන්නවා” යි පවරනුදු, හෙ ද, දුළුව දුළුව, දුළුවහාවය කරන (මතු එන සොළොස්) බමුණෙක් සුකත වූයේ, නො සහනුයේ, අනුශාසනය ඇදුරු කොට නොගන්නාසුලු වූයේ වේ නම්, එසේ ඇති කල්හි සබ්බසමාපිත ඔහු කියයුත්තකු කොට නො හඟිත්. අනුශාසනය කලයුත්තකු කොට නො හඟිත්. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි විශ්වාසය එළවියයුතු කොට නො හඟිත්.

2. ඇවැත්ති, දුළුවහාවය කරන බමුණෝ කවරන්?

ඇවැත්ති, මේ ශායනයෙහි මහණෙක් පාපෙව්ස් වූයේ, ලාමකඉච්ඡා-වත්තේ වශයට ගියේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් වනාහි මහණ ලමු ඉච්ඡා ඇත්තේ ලාමක ඉච්ඡාවත්තේ වශයට ගියේ වේ ද, මේ ද දුළුවහාවය කරන බමුණෙකි. (1.)

3. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තමා හුවා දක්නේ පරා හෙළා දක්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ තමා හුවා දක්නේ පරා හෙළා දක්නේ වේ ද, මේ ද දුළුවහාවය කරන බමුණෙකි. (2.)

4. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ, ක්‍රොධයා විසින් මඛනා ලද්දේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයා විසින් මඛනා ලද්දේ වේ ද, මේ ද දුළුවහාවය කරන බමුණෙකි. (3.)

5. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ, ක්‍රොධය හෙතු කොට ගෙන බඳබවේර ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට ගෙන බඳබවේර ඇත්තේ වේ ද, මේ ද දුළුවහාවය කරන බමුණෙකි. (4.)

6. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට ගෙන ගැටෙන සුලු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට ගෙන ගැටෙන සුලු වූයේ වේ ද, මේ ද දුළුවහාවය කරන බමුණෙකි. (5.)

7. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයට අසල් වන විහිදුණයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ කරන්නේ ක්‍රොධයට අසල් වන විහිදුණයේ වේ ද, මේ ද දුළුවහාවය කරන බමුණෙකි. (6.)

8. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො¹ වොදකෙන වොදකං පටිපථරතී. යමොවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකං පටිපථරතී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (7)

9. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙති. යමොවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (8)

10. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙපෙති. යමොවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙපෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (9.)

11. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අසෛඤ්ඤානසෛඤ්ඤං පටිවරති, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරෙති. යමොවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අසෛඤ්ඤානසෛඤ්ඤං පටිවරති, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (10.)

12. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අපදනෙ න සමපායති. යමොවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අපදනෙ න සමපායති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (11.)

13. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු මකඛි හොති පළාසී. යමොවුසො භික්ඛු මකඛි හොති පළාසී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (12)

14. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ඉස්සකි හොති මච්ඡරී. යමොවුසො භික්ඛු ඉස්සකි හොති මච්ඡරී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (13.)

15. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සඨො හොති මායාචී. යමොවුසො භික්ඛු සඨො හොති මායාචී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (14)

16. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ඵඤ්ඤා හොති අභිමානී. යමොවුසො භික්ඛු ඵඤ්ඤා හොති අභිමානී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (15)

17. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සන්ධිට්ඨිපරාමාසී හොති ආධානගාතී² දුප්පටිතිස්සග්ගි. යමොවුසො භික්ඛු සන්ධිට්ඨිපරාමාසී හොති ආධානගාතී දුප්පටිතිස්සග්ගි, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (16.)

1. වොදිතො, මජ්ඣ.

2. ආධානගාතී, මජ්ඣ.

8. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට පටහැනි ව සිටුවනේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට ප්‍රත්‍යානික ව සිටී ද, මෙ ද දුෂ්චරිතාවය කරන බවේයෙකි. (7.)

9. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයා ගරහයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයා ගටා ද, මෙ ද දුෂ්චරිතාවය කරන බවේයෙකි. (8.)

10. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට වටාලා වෛදනා කරයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට පෙරලා වෛදනා කෙරේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතාවය කරන බවේයෙකි. (9.)

11. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක වසයි. කථාව බැහැර පහ කෙරෙයි. කොපයත් දෝෂයත් අප්‍රීතියත් පහළ කෙරෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක පිළිසොයා ද, කථාව බැහැර තතු කෙරේ ද, කොපයත් දෝෂයත් අප්‍රීතියත් පහළ කෙරේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතාවය කරන බවේයෙකි. (10.)

12. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ ස්වකීය චරිතය සපයා කියන්නට නො හැකි වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ ස්වකීය චරිතය සපයා කියන්නට නො හැකි වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතාවය කරන බවේයෙකි. (11.)

13. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ගුණමකු වූයේ සුග්‍රහ ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ ගුණමකු වූයේ සුග්‍රහ ඇත්තේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතාවය කරන බවේයෙකි. (12.)

14. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ථෘෂ්ඨා කරනසුළු වූයේ මසුරු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ ථෘෂ්ඨා කරන සුළු වූයේ මසුරු වූයේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතාවය කරන බවේයෙකි. (13.)

15. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ කෙරුටික වූයේ මායා ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ කෙරුටික වූයේ මායා ඇත්තේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතාවය කරන බවේයෙකි. (14.)

16. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තදබව ඇත්තේ අධිකමාන ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ තදබව ඇත්තේ අධිකමාන ඇත්තේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතාවය කරන බවේයෙකි. (15.)

17. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ස්වකීය දූෂටිය පරාශීමනය කරන්නේ, එය ම දැකි කොට ගන්නේ, හරිතට නො හැකි වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ ස්වකීය දූෂටිය පරාමිෂිතය කරන්නේ එය ම දැකි කොට ගන්නේ බැහැර කිරීමට නො හැකි වූයේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චරිතාවය කරන බවේයෙකි. (16.)

ඉමෙ වුවිත්තාද්‍රසො සොචචස්සකරණො ධම්මො.

18. නො චෙපි ආද්‍රසො භික්ඛු පචාරෙති වදන්තු මං ආයස්මනො, වචනියොමහි ආයස්මනෙතිති. සො ච හොති සුවචො සොචචස්සකරණෙති ධම්මෙති යමනනාගතො ධම්මො පදක්ඛිණ්ණාති අනුසාසනිං. අථ ඛො නං සබ්බභවාරි වත්තඛණ්ණොව මඤ්ඤන්ති. අනුසාසිතඛණ්ණොව මඤ්ඤන්ති. තස්මිණ්ණෙ පුග්ගලෙ විස්සාසං ආපජ්ඣිතඛණ්ණොව මඤ්ඤන්ති.

19. කතමෙ වාද්‍රසො සොචචස්සකරණො ධම්මො?

ඉධාද්‍රසො භික්ඛු න පාපිච්ඡො හොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො. යමාද්‍රසො භික්ඛු න පාපිච්ඡො හොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

20. පුන ච පරං ආද්‍රසො භික්ඛු අනන්තුක්කංසකො හොති අපරවමිති. යමාද්‍රසො භික්ඛු අනන්තුක්කංසකො හොති අපරවමිති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

21. පුන ච පරං ආද්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධාතිගුණො. යමාද්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධාතිගුණො, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

22. පුන ච පරං ආද්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධගෙතු උපනාහි. යමාද්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධගෙතු උපනාහි, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

23. පුන ච පරං ආද්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධගෙතු අභිසංඛිති. යමාද්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධගෙතු අභිසංඛිති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

24. පුන ච පරං ආද්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධසාමනනා වාචං තිච්ඡාරෙතා. යමාද්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධසාමනනා වාචං තිච්ඡාරෙතා, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

25. පුන ච පරං ආද්‍රසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකං න පටිපථරති. යමාද්‍රසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකං න පටිපථරති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

ඇවැත්ති, මොහු (සොළහ) දුෂ්චරිතවය කරන ධර්මයෝ යැයි කියනු ලැබෙත්.

18. ඇවැත්ති, මහණ “මම ආයුෂ්මතුන් විසින් කියනුයේවෙමි වෙමි. ආයුෂ්මත්තු මම (අවවාද වශයෙන්) කියන්නා” යි නො පවරනුද හෙ ද සුවම වූයේ, සුවචරිතවය කරන ධර්මයෙන් යුක්ත වූයේ, ඉවසන්නේ, අනුශාසනය ඇදුරු කොට ගන්නාසුලු වූයේ වේ නම්, එසේ ඇති කල්හි සමුගම්මාර්ග ඔහු කියනුයේනතු කොට හඟිත්. අනුශාසනය කළ- යුත්තතු කොට හඟිත්. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි විශ්වාසය ඵලවිග්‍යසතු කොට හඟිත්.

19. ඇවැත්ති, සුවචරිතවය කරන ධර්මයෝ කවරහ?

ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි මහණ පාපෙව් නො වූයේ ලාමක ඉච්ඡාවන්ගේ වශයට නො ගියේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ පාපෙව් නො වූයේ ලාමක ඉච්ඡාවන්ගේ වශයට නො ගියේ වේ ද, මෙ ද සුවචරිතවය කරන ධර්මයෙකි.

20. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තමා හුවා නො දක්නේ, පරා හෙළා නො දක්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ තමා හුවා නො දක්නේ පරා හෙළා නො දක්නේ වේ ද, මෙ ද සුවචරිතවය කරන ධර්මයෙකි.

21. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ නො කරන සුලු වූයේ ක්‍රොධයා විසින් නො මඛනා ලද්දේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයා විසින් නො මඛනා ලද්දේ වේ ද, මෙ ද සුවචරිතවය කරන ධර්මයෙකි.

22. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ නො කරන සුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට බ්‍රහ්මචර නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට බ්‍රහ්මචර නැත්තේ වේ ද, මෙ ද සුවචරිතවය කරන ධර්මයෙකි.

23. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ නො කරන සුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙනසුලු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරනසුලු වූයේ, ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙනසුලු වූයේ වේ ද, මෙ ද සුවචරිතවය කරන ධර්මයෙකි.

24. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ක්‍රොධ නොකරන්නේ ක්‍රොධයට අසල් වචන තිකුත් නො කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරන්නේ ක්‍රොධයට අසල් වචන නො විහිදනුයේ වේ ද, මෙ ද සුවචරිතවය කරන ධර්මයෙකි.

25. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ මොදකයකු විසින් මොදනා කරන ලද්දේ මොදකයාට පටහැනි ව නො සිටියි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ මොදකයකු විසින් මොදනා කරන ලද්දේ මොදකයාට පටහැනි ව නො සිටි ද, මෙ ද සුවචරිතවය කරන ධර්මයෙකි.

26. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙති. යමාචුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

27. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස න චමාචරොපෙති; යමාචුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස න චමාචරොපෙති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

28. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති, න ඛග්ගිං කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ඤාදොසඤ්ඤාදොසං පටිවරති, න ඛග්ගිං කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ඤාදොසඤ්ඤාදොසං පටිවරති, න ඛග්ගිං කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ඤාදොසඤ්ඤාදොසං පටිවරති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

29. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන අපදානෙ සමායති. යමාචුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන අපදානෙ සමායති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

30. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අමකස්සි හොති අපලාහි. යමාචුසො භික්ඛු අමකස්සි හොති අපලාහි, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

31. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අනිස්සුති හොති අමච්ඡරි. යමාචුසො භික්ඛු අනිස්සුති හොති අමච්ඡරි, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

32. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අසඤ්ඤා හොති අමායාචී. යමාචුසො භික්ඛු අසඤ්ඤා හොති අමායාචී, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

33. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අත්ථො හොති අනත්ථොති. යමාචුසො භික්ඛු අත්ථො හොති අනත්ථොති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

26. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට නො ගටයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට නො ගටා ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

27. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට පෙරලා වෛදනා නො කෙරෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ වෛදකයාට පෙරලා වෛදනා නො කෙරේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

28. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක නො පිළියොයයි. කථාව බැහැර නො කෙරෙයි. කොපයත් දොමයත් අප්‍රියත් පහළ නො කෙරෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක නො වසා ද, කථාව බැහැර නො තෙරා ද, කොපයත් දොමයත් අප්‍රියත් පහළ නො කෙරේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

29. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ සාමාන්‍ය වර්තය සපයා කියන්නට හැක්කේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දේ සාමාන්‍ය වර්තය සපයා කියන්නට හැකි වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

30. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ගුණමකු නො වූයේ සුගුරුහය නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ගුණමකු නො වූයේ සුගුරුහය නැත්තේ වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

31. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ඊෂ්ඨා නො කරන සුළු වූයේ මසුරු නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ඊෂ්ඨා නො කරන සුළු වූයේ මසුරු නැත්තේ වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

32. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ කෙරාටික නො වූයේ මායා නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ කෙරාටික නො වූයේ මායා නැත්තේ වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

33. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තදබැව් නැත්තේ අධික මාන නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ තදබැව් නැත්තේ අධික මාන නැත්තේ වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

34. පුත ව පරං ආවුසො හික්ඛු අසඤ්චිපරමාසි ගොති අනාධාන-
ගාති සුපාටිතිස්සගති. යම්පාවුසො හික්ඛු අසඤ්චිපරමාසි ගොති
අනාධානගාති සුපාටිතිස්සගති, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො

ඉමෙ වුච්චන්තාවුසො ඡසාචචස්සකරණො ධම්මො.

35. තත්තාවුසො හික්ඛුතා අත්තනාව අත්තනානං එවං අනුමිනිතඛං:¹
“ගො ඛවායං පුග්ගලො පාපිචේජා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො,
අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමිනාපො. අහඤ්චච ඛො පනස්සං
පාපිචේජා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අහමපස්සං² පරෙසං අප්පියො
අමිනාපො”ති. එවං ජාතනෙත්තනාවුසො හික්ඛුතා න පාපිචේජා හපිස්සාමි
න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතොති විතතං උපාදෙතඛං.

36. “ගො ඛවායං පුග්ගලො අත්තකකංගකො පරචම්භි, අයං මෙ
පුග්ගලො අප්පියො අමිනාපො. අහඤ්චච ඛො පනස්සං අත්තකකං-
ගකො පරචම්භි, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමිනාපො”ති. එවං
ජාතනෙත්තනාවුසො හික්ඛුතා ‘අත්තකකංගකො හපිස්සාමි අපරචම්භි’ ති
විතතං උපාදෙතඛං.

37. “ගො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධාභිගුනො, අයං මෙ
පුග්ගලො අප්පියො අමිනාපො. අහඤ්චච ඛො පනස්සං කොධනො
කොධාභිගුනො, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමිනාපො”ති එවං ජාත-
නෙත්තනාවුසො හික්ඛුතා, න කොධනො හපිස්සාමි න කොධාභිගුනො’ති
විතතං උපාදෙතඛං.

38. “ගො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධහෙතු උපතාති, අයං
මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමිනාපො. අහඤ්චච ඛො පනස්සං කොධනො
කොධහෙතු උපතාති, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමිනාපො”ති එවං
ජාතනෙත්තනාවුසො හික්ඛුතා ‘න කොධනො හපිස්සාමි න කොධහෙතු
උපතාති’ති විතතං උපාදෙතඛං.

39. “ගො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධහෙතු අභිසඛති, අයං
මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමිනාපො අහඤ්චච ඛො පනස්සං කොධනො
කොධහෙතු අභිසඛති, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමිනාපො”ති එවං
ජාතනෙත්තනාවුසො හික්ඛුතා ‘න කොධනො හපිස්සාමි න කොධහෙතු
අභිසඛති’ති විතතං උපාදෙතඛං.

1. අනුමානිතඛං, සඃ

2. අහමපස්සං, මජ්ඣං

34. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ සංකීය දෘටිය පරාමිතිය නො කරන්නේ, එය ම දැඩි කොට නො ගන්නේ, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැකි වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ සංකීය දෘටිය පරාමිතිය නො කරන්නේ, එය දැඩි කොට නො ගන්නේ, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැකි වූයේ වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාදය කරන බවයි.

ඇවැත්ති, මොහු (සොලය) සුවච්ඡාදය කරන බවයෝ යි කියනු ලැබෙත්.

35. ඇවැත්ති, මේ සොලොස් වැදූරුම් බවයෙහි ලා මහණහු විසින් තමා ම තමා මෙසේ කුලනා කටයුතුයි: (සකද නිර්ණය කටයුතුයි:) “යම් මේ පුද්ගලයෙක් පාපෙව්: ඇත්තේ ලාමක ඉව්ච්චන්ගේ වයසට ගියේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් පාපෙව්: ඇත්තෙමි, ලාමක ඉව්ච්චන්ගේ වයසට ගියෙමි නම්, මමත් අනුන්ට අප්‍රිය වන්නෙමි. අමනාප වන්නෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නාවූ මහණහු විසින් “පාපෙව්: නැත්තෙමි ලාමක ඉව්ච්චන්ගේ වයසට නො ගියෙමි වන්නෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

36. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි තමා හුවා දක්නේ පරා හෙලා දක්නේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් තමා හුවා දක්නෙමි, පරා හෙලා දක්නෙමි වන්නෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “තමා හුවා නො දක්නෙමි, පරා හෙලා නො දක්නෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

37. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයෙන් මඩනා ලද්දෙමි වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඩනා ලද්දෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නො කරන සුල්ලෙමි ක්‍රොධයෙන් නො මඩනා ලද්දෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

38. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ, ක්‍රොධ හෙතු කොට බඳුවෙර ඇත්තේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳුවෙර ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නො කරන සුල්ලෙමි ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳුවෙර නැත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

39. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට ගැටෙනසුලු වූයේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මම ද ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි වෙමි නම්, මමත් අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නො කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙන සුල්ලෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

40. “යො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධසාමනනා වාචං නිව්ඡාරෙතා, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච ඛො පතස්සං කොධනො කොධසාමනනා වාචං නිව්ඡාරෙතා, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති. එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුනං “න කොධනො හරිස්සාමි, න කොධසාමනනා වාචං නිව්ඡාරෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

41. “යො ඛවායං පුග්ගලො වුද්දිතො වොදකෙන පටිප්ථරතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච ඛො පත වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං පටිප්ථරෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති. එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුනා “වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං න පටිප්ථරිස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

42. “යො ඛවායං පුග්ගලො වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච ඛො පත වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුනා “වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

43. “යො ඛවායං පුග්ගලො වුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච ඛො පත වුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුනා “වුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරොපෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

44. “යො ඛවායං පුග්ගලො වුද්දිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරතී, ඛිතිඤ්ඤා කථං අපකාමෙති, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච ඛො පත වුද්දිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරෙය්‍යං ඛිතිඤ්ඤා කථං අපකාමෙය්‍යං කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුනා “වුද්දිතො වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරිස්සාමි, න ඛිතිඤ්ඤා කථං අපකාමෙස්සාමි, න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරිස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

40. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි ක්‍රොධ කරනු ලබනු ලැබූ විට, කොට වචන නිකුත් කරන්නේ වේද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් ක්‍රොධ කරනු ලැබූ විට, කොට වචන නිකුත් කරන්නේ වේ නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි. ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නො කරන පුද්ගල මෙම. ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නො නිකුත් කරමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

41. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි වෛරයකු විසින් වෛරය කරන ලද්දේ වෛරයට පටහැනි ව සිටි ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් වෛරයකු විසින් වෛරය කරන ලද්දෙමි වෛරයට පටහැනි ව සිටින්නෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වෛරයකු විසින් වෛරය කරන ලද්දෙමි වෛරයට නො පටහැනි ව සිටින්නෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

42. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි වෛරයකු විසින් වෛරය කරන ලද්දේ වෛරයට ගරහා ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් වෛරයකු විසින් වෛරය කරන ලද්දෙමි වෛරයට ගරහා නම් “මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වෛරය කරන ලද්දෙමි වෛරයට නො ගරහමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

43. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි වෛරයකු විසින් වෛරය කරන ලද්දේ වෛරයට පෙරලා වෛරය කෙරේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් වෛරයකු විසින් වෛරය කරන්නෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වෛරයකු විසින් වෛරය කරන ලද්දෙමි වෛරයට පෙරලා වෛරය නො කරමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

44. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි වෛරයකු විසින් වෛරය කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක වසා ද, බැහැරට කපා වතා කෙරේ ද, කොපයත් ආරාධනා අප්‍රියත් පහල කෙරේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි ඉදින් මමත් වෛරයකු විසින් වෛරය කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක වසමි නම්, බැහැරට කපා වතා කරමි නම්, කොපයත් ආරාධනා අප්‍රියත් පහල කෙරෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වෛරයකු විසින් වෛරය කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක නො වසමි. බැහැරට කපා වතා නො කරමි. කොපයත් ආරාධනා අප්‍රියත් පහල නො කරමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

45. “යො ඛවායං පුග්ගලො චුද්දිතො වොදකෙන අපදනෙන න සමපා-
යති, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො, අභඤ්චව ඛො පන
චුද්දිතො වොදකෙන අපදනෙන න සමපායෙය්‍යං, අභමපය්‍යං පරෙසං
අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා “චුද්දිතො
වොදකෙන අපදනෙන සමපායිත්තාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

46. “යො ඛවායං පුග්ගලො මකභි පලාහි, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො; අභඤ්චව ඛො පනස්සං මකභි පලාහි, අභමපය්‍යං
පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා “අමකභි
භවිත්තාමි අපලාහි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

47. “යො ඛවායං පුග්ගලො ඉඤ්ඤාති මච්ඡරී, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො අභඤ්චව ඛො පනස්සං ඉඤ්ඤාති මච්ඡරී, අභමපය්‍යං
පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා
“අභිඤ්ඤාති භවිත්තාමි අමච්ඡරී”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

48. “යො ඛවායං පුග්ගලො සඤ්ඤා මායාචී, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො. අභඤ්චව ඛො පනස්සං සඤ්ඤා මායාචී අභමපය්‍යං
පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා
“අසඤ්ඤා භවිත්තාමි අමායාචී”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

49. “යො ඛවායං පුග්ගලො ඵඤ්ඤා අතිමානී, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො. අභඤ්චව ඛො පනස්සං ඵඤ්ඤා අතිමානී, අභ-
මපය්‍යං පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා
“අභඵඤ්ඤා භවිත්තාමි අනතිමානී”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

50. “යො ඛවායං පුග්ගලො සන්ද්ධිවිපරිමාහි ආබ්‍යන්තාති දුප්පට්ඨි-
තිත්තංහි, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො. අභඤ්චව ඛො පනස්සං
සන්ද්ධිවිපරිමාහි ආබ්‍යන්තාති දුප්පට්ඨිතිත්තංහි, අභමපය්‍යං පරෙසං අපට්ඨො
අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා “අසන්ද්ධිවිපරිමාහි භවිත්තාමි
අභාබ්‍යන්තාති දුප්පට්ඨිතිත්තංහිති” විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

45. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි වෝදකයකු විසින් වෝදනා කරන ලද්දේ සාක්ෂි වර්ත විෂයෙහි සපයා තිබේනම් නො හැකි වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් වෝදකයකු විසින් වෝදනා කරන ලද්දෙමි, සාක්ෂි වර්ත විෂයෙහි සපයා තිබේනම් නො හැක්කෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දත්තා මහණහු විසින් වෝදකයකු විසින් වෝදනා කරන ලද්දෙමි, සාක්ෂි වර්ත විෂයෙහි සපයා තිබේ” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

46. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි ගුණ මකන්නේ යුගග්‍රාහ ඇත්තේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් ගුණ මකන්නෙමි යුගග්‍රාහ ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දත්තා මහණහු විසින් “ගුණ නො මකන්නෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

47. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි ඊෂ්ඨා කරන්නේ මසුරු බැව් ඇත්තේ වේ ද, මට මේ පුද්ගල අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් ඊෂ්ඨා කරන්නෙමි, මසුරු බැව් ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දත්තා මහණහු විසින් “ඊෂ්ඨා නො කරන්නෙමි, නො මසුරු බැව් ඇත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

48. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි කෙරුපිත වූයේ මායා ඇත්තේ වේ ද, මට මේ පුද්ගල අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් කෙරුපිත වූයෙමි, මායා ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දත්තා මහණහු විසින් “කෙරුපිත නො වූයෙමි, මායා නැත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

49. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි තදබැව් ඇත්තේ අසිකමාන ඇත්තේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් තදබැව් ඇත්තෙමි, අසිකමාන ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දත්තා මහණහු විසින් “නො තදබැව් ඇත්තෙමි අසිකමාන නැත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

50. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වතාහි සාක්ෂි දෘටිය පරමශීතය කරන්නේ, එය ම දැඩි කොට ගන්නේ, බැහැර කිරීමට නො හැකි වූයේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් සාක්ෂි දෘටිය පරමශීතය කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට ගන්නෙමි බැහැර කිරීමට නො හැකි වූයෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දත්තා මහණහු විසින් “සාක්ෂි දෘටිය පරමශීතය නො කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට නො ගන්නෙමි, හුවසේ බැහැර කිරීමට හැකි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

51. තනුඤ්ඤාදිසංඝාතො භික්ඛුනා අත්තනාච අත්තනානං එවං පච්චචේක්ඛිතංඛං: “කිනත්තු ඛොමහි පාපිච්ඡේ පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”¹ති. සචේ ආවුසො භික්ඛු පච්චචේක්ඛමානො එවං ජානාති: “පාපිච්ඡේ ඛොමහි පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”ති. තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතංඛං. සචේ පනාවුසො භික්ඛු පච්චචේක්ඛමානො එවං ජානාති: “න ඛොමහි පාපිච්ඡේ න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන් විහාතංඛං අගොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

52. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාච අත්තනානං එවං පච්චචේක්ඛිතංඛං: “කිනත්තු ඛොමහි අත්තකකංසකො පරවමහි”²ති. සචේ ආවුසො භික්ඛු පච්චචේක්ඛමානො එවං ජානාති: “අත්තකකංසකො ඛොමහි පරවමහි” ති. තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතංඛං. සචේ පනාවුසො භික්ඛු පච්චචේක්ඛමානො එවං ජානාති: “අත්තකකංසකො ඛොමහි අපරවමහි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන් විහාතංඛං අගොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

53. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාච අත්තනානං එවං පච්චචේක්ඛිතංඛං: “කිනත්තු ඛොමහි කොධනො කොධාභිභූතො”³ති. සචේ ආවුසො භික්ඛු පච්චචේක්ඛමානො එවං ජානාති: “කොධනො ඛොමහි කොධාභිභූතො”ති. තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතංඛං. සචේ පනාවුසො භික්ඛු පච්චචේක්ඛමානො එවං ජානාති: න ඛොමහි කොධනො න කොධාභිභූතො” ති,⁴ තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන් විහාතංඛං අගොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

54. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාච අත්තනානං එවං පච්චචේක්ඛිතංඛං: “කිනත්තු ඛොමහි කොධනො කොධහෙතු උපනාහි”⁵ති. සචේ ආවුසො භික්ඛු පච්චචේක්ඛමානො එවං ජානාති: “කොධනො ඛොමහි කොධහෙතු උපනාහි” ති. තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතංඛං. සචේ පනාවුසො භික්ඛු පච්චචේක්ඛමානො එවං ජානාති: “න ඛොමහි කොධනො න කොධහෙතු උපනාහි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන් විහාතංඛං අගොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

1 න ඛොමහි කොධනො කොධාභිභූතොති, සීඝ්‍ර. මජ්ඣං.

51. ඇවැත්ති, එහි ලා මහණු විසින් “කිම, මම පාපෙව්නා ඇත්තෙමි වෙමි ද, ලාමක ඉව්තාවන්ගේ වශයට හියෙමි වෙමි ද” යි මෙසේ තමා විසින් ම තමා ගැන නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “පාපෙව්නා ඇත්තෙමි, ලාමක ඉව්තාවන්ගේ වශයට හියෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම පාපෙව්නා ඇත්තෙමි නො වෙමි. ලාමක ඉව්තාවන්ගේ වශයට නො හියෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණු විසින් ඒ ප්‍රිතිප්‍රාමොද්ධයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

52. තවද, අනෙකෙක් වෙයි ඇවැත්ති, මහණු විසින් “කිම, මම තමා සුවා දක්තෙමි, පරු හෙළා දක්තෙමි වෙමි” ද යි මෙසේ තමා විසින් ම තමා ගැන නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “තමා සුවා දක්තෙමි, පරු හෙළා දක්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “තමා සුවා නො දක්තෙමි, පරා හෙළා නො දක්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණු විසින් ඒ ප්‍රිතිප්‍රාමොද්ධයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

53. තව ද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඛිතා ලද්දෙමි වෙමි” ද යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඛිතා ලද්දෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඛිතා ලද්දෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණු විසින් ඒ ප්‍රිතිප්‍රාමොද්ධයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

54. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳුවෙර ඇත්තෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳුවෙර ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි නො වෙමි. ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳුවෙර ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණු විසින් ඒ ප්‍රිතිප්‍රාමොද්ධයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

55. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි කොධගෙන ආභිසංඛිති” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “කොධගො බොමහි කොධගෙන ආභිසංඛිති” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “න බොමහි කොධගො න කොධගෙන ආභිසංඛිති” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජෙන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

56. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි කොධගො කොධසංමන්තා වාචං නිව්ජාරොතා” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “කොධගො බොමහි කොධසංමන්තා වාචං නිව්ජාරොතා” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති “න බොමහි කොධගො න කොධසංමන්තා වාචං නිව්ජාරොතා” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජෙන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

57. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි චුදිතො චොදකෙන චොදකං පටිපථරුමි” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං පටිපථරුමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං න පටිපථරුමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජෙන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

58. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි චුදිතො චොදකෙන චොදකං අපසාදෙමි” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං අපසාදෙමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං න අපසාදෙමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජෙන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

55. තවද, අතෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම්, ක්‍රොධය හෙතු කොට ගැටෙන්නෙම් වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම් වෙමි. ක්‍රොධය හෙතු කොට ගැටෙන්නෙම් වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම් නො වෙමි. ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙන්නෙම් වෙමි” යි ඉදින් මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීති-ප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

56. තවද, අතෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම්, ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙම් වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම්, ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙම් වෙමි” යි මෙසේ දනී නම් ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙම් නො වෙමි. ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙම් නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

57. තවද, අතෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම, මම වොදකයකු විසින් වොදතා කරන ලද්දෙම්, වොදකයාට පටහැනි ව සිටිමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදතා කරන ලද්දෙම්, වොදකයාට පටහැනි ව සිටිමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදතා කරන ලද්දෙම්, වොදකයාට පටහැනි ව නො සිටිමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

58. තවද, අතෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම මම වොදකයකු විසින් වොදතා කරන ලද්දෙම්, වොදකයා ගරහම් ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදතා කරන ලද්දෙම්, වොදකයා ගරහම්” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයා විසින් වොදතා කරන ලද්දෙම්, වොදකයා නො ගරහම්” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

59. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි චුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙමී”ති, සථෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං, සථෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරොපෙමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

60 පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි චුද්දිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරුමි, ඛග්ගිං කථං අපනාමෙමි, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාකුකරොමී”ති, සථෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරුමි, ඛග්ගිං කථං අපනාමෙමි, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාකුකරොමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං, සථෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරුමි, න ඛග්ගිං කථං අපනාමෙමි, න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාකුකරොමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

61. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි චුද්දිතො වොදකෙන අපදනෙ න සම්පායාමී”ති සථෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන අපදනෙ න සම්පායාමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං, සථෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන අපදනෙ සම්පායාමී” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

59. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම, මම වෛදකයාට පෙරළා වෛදනා කෙරෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයා විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, වෛදකයාට පෙරළා වෛදනා කරමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වායම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයා විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, වෛදකයාට පෙරළා වෛදනා නො කෙරෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශල ධර්මයෙහි දවර්ග භික්ෂේන්තකු ව විසිය යුතු ය.

60. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම, මම වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක වෘම් ද, බැහැරට කථාව නතු කෙරෙමි ද, කොපයන් ඥාණයන් අප්‍රීතියත් පහළ කෙරෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයා විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක වසමි. බැහැරට කථාව නතු කෙරෙමි. කොපයන් ඥාණයන් අප්‍රීතියත් පහළ කරමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වායම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක නො වසමි. බැහැරට කථාව නතු නො කරමි. කොපයන් ඥාණයන් අප්‍රීතියත් පහළ නො කෙරෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවර්ග භික්ෂේන්තකු ව විසිය යුතු ය.

61 තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම මම වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, ස්වකීය චරිත විෂයෙහි සපයා කියන්නට නො හැක්කෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, ස්වකීය චරිත විෂයෙහි සපයා කියන්නට නො හැක්කෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වායම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වෛදකයකු විසින් වෛදනා කරන ලද්දෙමි, ස්වකීය චරිත විෂයෙහි සපයා කියන්නට හැක්කෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවර්ග භික්ෂේන්තකු ව විසිය යුතු ය.

62. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තූ බොමහි මකඛී පලාසී”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු
පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “මකඛී බොමහි පලාසී”ති, තෙනාවුසො
භික්ඛූතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය
වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති:
“අමකඛී බොමහි අපලාසී”ති, තෙනාවුසො භික්ඛූතා තෙනෙව පිතිපාමො-
ඥේන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

63. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තූ බොමහි ඉසුකි මච්ඡරී”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු
පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති “ඉසුකි බොමහි මච්ඡරී” ති, තෙනාවුසො
භික්ඛූතා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය
වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති:
“අභිසුකි බොමහි අමච්ඡරී”ති, තෙනාවුසො භික්ඛූතා තෙනෙව
පිතිපාමොඥේන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

64. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූතා අත්තනාව අත්තානං එවං
පච්චචෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තූ බොමහි සඨො මායාචී”ති. සචෙ ආවුසො
භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “සඨො බොමහි මායාචී”ති,
තෙනාවුසො භික්ඛූතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං
පභානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං
ජානාති: “අසඨො බොමහි අමායාචී”ති, තෙනාවුසො භික්ඛූතා තෙනෙව
පිතිපාමොඥේන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

65. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූතා අත්තනාව අත්තානං එවං
පච්චචෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තූ බොමහි ඵඤ්ඤා අතිමානීති. සචෙ ආවුසො
භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “ඵඤ්ඤා බොමහි අතිමානී” ති,
තෙනාවුසො භික්ඛූතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං
පභානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං
ජානාති: “අභ්ඤ්ඤා බොමහි අතතිමානී”ති, තෙනාවුසො භික්ඛූතා
තෙනෙව පිතිපාමොඥේන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු
ධම්මෙසු.

62. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම, මම ගුණ මකන්නෙමි, සුගමාග ඇත්තෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ගුණ මකන්නෙමි, සුගමාග ඇත්තෙමි වෙමි” යි දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ගුණ මකන්නෙමි, සුගමාග ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝදයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

63. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම, මම ඊෂ්ඨා ඇත්තෙමි, මසුරුබැව් ඇත්තෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ඊෂ්ඨා ඇත්තෙමි, මසුරුබැව් ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ඊෂ්ඨා ඇත්තෙමි නො වෙමි. මසුරුබැව් ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝදයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

64. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම, මම කෙරුපිකයෙමි, මායා ඇත්තෙමි වෙමි” ද යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම කෙරුපිකයෙමි, මායා ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම කෙරුපික වූයෙමි, මායා ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝදයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

65. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “කිම, මම තදබැව් ඇත්තෙමි, අධිකමාන ඇත්තෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම තදබැව් ඇත්තෙමි වෙමි. අධිකමාන ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම නො තදබැව් ඇත්තෙමි, අධිකමාන නැත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝදයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

66. පුන ච ථරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙකඤ්ඤාං: “කිතනු බොමහි සන්ධිවසීපරාමාසී ආධානගාහි දුප්ථි-
තිස්සගහි”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඤ්ඤාමානො එවං ජානාති: “සන්ධිවසීපරාමාසී බොමහි ආධානගාහි දුප්ථිතිස්සගහි”ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමි-
තඤ්ඤං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඤ්ඤාමානො එවං ජානාති: “අසන්ධිවසීපරාමාසී බොමහි අනාධානගාහි සුප්ථිතිස්සගහි”ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන් විහාතඤ්ඤං. අගොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

67. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඤ්ඤාමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පභිනෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසං යෙව ඉමෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතඤ්ඤං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඤ්ඤාමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පභිනෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන් විහාතඤ්ඤං. අගොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

68. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉති වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනක-
ජ්ඣිකො¹ ආදියෙ වා පරිශොද්ධෙ අවේච්ච වා උද්ධරතො² සකං මුඛතික්ඛතං පච්චවෙකඤ්ඤාමානො සචෙ තත්ථ පස්සති රජං වා අභිගණං වා, තස්සෙව රජස්ස වා අභිගණස්ස වා පහානාය වායමති. තො චෙ තත්ථ පස්සති රජං වා අභිගණං වා භවතෙව අත්තමිතො හොති: “ලාභා වතමෙ, පරිසුඤ්ඤා වතමෙ”ති. එවමෙව බො ආවුසො සචෙ භික්ඛු පච්චවෙකඤ්ඤාමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පභිනෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසං යෙව ඉමෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතඤ්ඤං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඤ්ඤාමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පභිනෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන් විහාතඤ්ඤං. අගොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

ඉදමථෙවාචායස්මා මහාමොග්ගලානො. අත්තමනා තෙ භික්ඛු අයස්මතො මහාමොග්ගලානස්ස ගාහිතං අභිනන්තති.

අනුමානසුත්තං සංක්ඛමං.

1. මණ්ඩනජාතිකො, මජ්ඣ.

2. උද්ධරතො, මජ්ඣ.

66. තව ද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණනු විසින් “මම ඝට්ඨකීය දූෂ්ටය පරමශීතය කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට ගන්නෙමි දුකසේත් බැහැර කිරීමට නො හැක්කෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ඝට්ඨකීය දූෂ්ටය පරමශීතය කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට ගන්නෙමි, දුකසේත් බැහැර කිරීමට නො හැක්කෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ඝට්ඨකීය දූෂ්ටය පරමශීතය නො කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට නො ගන්නෙමි, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැක්කෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝදයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

67. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ තමා තුළ නො පානු මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන් දකී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ තමා තුළ පානු මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන් දකී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝදයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

68. ඇවැත්ති, යම්සේ තරුණ වූ යොවුන් මිය ඇති සැරසීම සැහැර කොට ඇත්තා වූ සමුග්ග්ග් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ පිරිසිදු භාවපටින් බබළන කැබපතෙක හෝ පහත් දිගබදතෙක හෝ සිය මුවනිමිති බලන්නේ ඉදින් එහි රජස් හෝ හටගත් තලකැලැල් ඇ දෙසක් හෝ දකී ද, එම රජස් හෝ දෙස් හෝ දුරු කිරීම පිණිස වැයම් කෙරේ ද, ඉදින් එහි රජස් හෝ දෙස් හෝ නො දකී නම්, “මට එකාන්තයෙන් ලාභයෙක, මාගේ මුව පිරිසිදු ය” යි එයින් ම සතුටු වේ ද, එසේ ම ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ නො පානු මේ ලාමක අකුශල ධර්මයන් තමා තුළ දකී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් වතාහි මහණ නුවණින් සලකන්නේ තමා තුළ පානු මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන් දකී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝදයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

ආයුෂමත් මහාමොද්දලායායන සංවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටු වූ ඒ හිසුනු ආයුෂමත් මහාමොද්දලායායන සංවිරයන් වහන්සේගේ දෙයනාව මැනැවැ යි පිළිගත්හ.

අනුමාන සූත්‍රය සේවැහි යි.

1. 2. 6.

වේතොබ්ලසුභං

1. ඵං මෙ සුභං: ඵං සමයං භගවා සාවන්තියං විහරති ඡෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු අමනෙතසි භික්ඛවොති. භද්දෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්ථං, භගවා ඵතදවොච:

2. යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුතො පඤ්ච වේතොබ්ලා¹ අප්පභිතා, පඤ්ච වෙතස්සො විතිබ්භිතා² අසමුච්ඡින්නා, සො චතීමසමිං ධම්මවිතයෙ වුද්ධිං විරුලතිං වෙපුලලං ආපජ්ජස්සතිති තෙනං ථානං විජ්ජති.

3. කතමස්ස³ පඤ්ච වේතොබ්ලා අප්පභිතා හොනති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ථි කඛධති විවික්ච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසිද්දති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ථි කඛධති විවික්ච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසිද්දති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛානාය, ඵචමස්සායං පඨමො වේතොබ්ලො අප්පභිතො හොති.

4. සුභ ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඛධති විවික්ච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසිද්දති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඛධති විවික්ච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසිද්දති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛානාය, ඵචමස්සායං දුතියො වේතොබ්ලො අප්පභිතො හොති.

5. සුභ ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සංඛෙස කඛධති විවික්ච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසිද්දති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සංඛෙස කඛධති විවික්ච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසිද්දති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛානාය. යස්ස විතතං න නමති, ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛානාය, ඵචමස්සායං තතියො වේතොබ්ලො අප්පභිතො හොති.

1. වේතොබ්ලා, සස.

2. විතිබ්භිතා, සිමු.

3. කතමස්ස, මජ්ඣං.

1. 2. 6.

වෙනොබිල සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ජෙනවන නම් අන්තේසියෙහි සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි, සි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂුහු වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

2 මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ සිත්කසලහු පස්දෙන නොපහ වූහ ද, සිත පිළිබඳ බැඳුම්හු පස්දෙන නො සිදුණාහු ද, හෙ එකානතයෙන් මේ ශාසනයෙහි වාදියට විරුදියට වෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි.

3. ඔහුගේ නො පැහු සිත්කසලහු පස්දෙන කවරහු ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බුදුන් කෙරෙහි සැක කරයි විවිකිච්ඡා කරයි. නිශ්චයට නො පැමිණෙයි. නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණක් බුදුන් කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා කෙරේ ද, නිශ්චයට නො පැමිණේ ද, නො පහදී ද, ඒ මහණහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම් මෙසේ මොහුගේ මේ පලමුවන සිත් කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

4. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ධර්ම කෙරෙහි සැක කරයි. විවිකිච්ඡා කරයි. නිශ්චයට නො පැමිණෙයි නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණක් ධර්ම කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා කෙරේ ද, නිශ්චයට නො පැමිණේ ද, නො පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම් මෙසේ මොහුගේ මේ දෙවන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

5. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සංකයා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි. විවිකිච්ඡා කෙරෙයි. නිශ්චයට නො පැමිණෙයි. නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණක් සංකයා කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා කෙරේ ද, නිශ්චයට නො පැමිණේ ද, නො පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ මේ තෙවන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

6. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය කඛබන් ටිවිකිච්ඡති නාසිමුවන් න සමපසිදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය කඛබන් ටිවිකිච්ඡති නාසිමුවන් න සමපසිදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පඨානාය, යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පඨානාය, එවමස්සායං චතුඤ්ඤා චේතොබිලො අප්පභිනො හොති.

7. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුඤ්චාරිඤ්ඤා කුපිතො හොති අනතතමනො ආහතචිතො බිලප්පානො¹. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුඤ්චාරිඤ්ඤා කුපිතො හොති අනතතමනො ආහතචිතො බිලප්පානො, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පඨානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො චේතොබිලො අප්පභිනො හොති.

ඉමස්ස² පඤ්ච චේතොබිලො අප්පභිනො හොති.

8. කතමස්ස පඤ්ච චේතසො විනිබ්බො අසමුවර්තනා හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤෝ³ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤෝ අවිගතපෙමො අවිගත-පිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්හො, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පඨානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො චේතසො විනිබ්බො අසමුවර්තනා හොති.

9. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගත-ඡ්ඤෝ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤෝ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්හො, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පඨානාය, එවමස්සායං දුතියො චේතසො විනිබ්බො අසමුවර්තනා හොති.

1. බිලප්පානො, සප්පා.

2. ඉමස්ස, මජ්ඣං.

3. අවිගතඡ්ඤෝ, මජ්ඣං.

6. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ශික්‍ෂාව කෙරෙහි සැක කෙරෙයි. විවිකිච්ඡා කෙරෙයි. නිශ්චයට නො පැමිණෙයි. නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශික්‍ෂාව කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා කෙරේ ද, නිශ්චයට නො පැමිණේ ද, නො පහදේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රඬන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සාධනය පිණිස ප්‍රඬන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ සතරවන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

7. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සමුම්භරුන් කෙරෙහි කිපියේ ප්‍රීතියෙහිමත්ත පිසින් නොගන්නාලද සිත් ඇතියේ, ගැටුණු සිත් ඇත්තේ, උපන් සිත්කණ ඇත්තේ වෙයි මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සමුම්භරුන් කෙරෙහි කිපියේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ ගැටුණු සිත් ඇත්තේ හටගත් සිත්කණ ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රඬන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සත්තත්‍වයා පිණිස ප්‍රඬන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ පස්වන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

මොහුගේ සිත පිළිබඳ කසලහු පස්දෙනා ප්‍රතිණ නො වූවාහු වෙත්.

8 ඔහුගේ සිත පිළිබඳ නො සිදුණු බැඳුම් පස්දෙනා කවරහු වෙද්ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ කාමයෙහි නො පහ කළ රහ ඇත්තේ නො පහ කළ සද ඇත්තේ නො පහ කළ ප්‍රේම ඇත්තේ නො පහ කළ පිපාසා ඇත්තේ නො පහ කළ දූවිලි ඇත්තේ නො පහ කළ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයෙහි නො පහ කළ රහ ඇත්තේ නො පහ කළ සද ඇත්තේ නො පහ කළ ප්‍රේම ඇත්තේ නො පහ කළ පිපාසා ඇත්තේ නො පහ කළ දූවිලි ඇත්තේ නො පහ කළ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සත්තත්‍වයා පිණිස ප්‍රඬන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සත්තත්‍වයා පිණිස ප්‍රඬන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ චලමුචන විතතවිතිබ්බය නො සිදුණේ වෙයි.

9. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ කයෙහි නො පැහු රහ ඇත්තේ නො පැහු සද ඇත්තේ නො පැහු ප්‍රේම ඇත්තේ නො පැහු පිපාසා ඇත්තේ නො පැහු දූවිලි ඇත්තේ නො පැහු තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කයෙහි නො පැහු රහ ඇත්තේ නො පැහු සද ඇත්තේ නො පැහු ප්‍රේම ඇත්තේ නො පැහු පිපාසා ඇත්තේ නො පැහු දූවිලි ඇත්තේ නො පැහු තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සත්තත්‍වයා පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර නිතර වැර කිරීම පිණිස කෙලෙස් දූවිලි පිණිස ප්‍රඬන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ දෙවන විතතවිතිබ්බය නො සිදුණේ වෙයි.

10. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අවිතරුණො හොති අවිගත-
ඡ්ඤෙ අවිගතපෙමො අවිගත පිරාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතනණො.
යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අවිතරුණො හොති අවිගතඡ්ඤෙ
අවිගතපෙමො අවිගතපිරාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතනණො, තස්ස
විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය. යස්ස විතතං
න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය, එවමස්සායං තතිස්සො
වේතස්සො විනිබ්බෙය්වා අසමුච්ඡින්නො හොති.

11. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවදන්ථං උදරාවදෙනකං භුඤ්ජිතා
සෙය්‍යසුඛං පස්සසුඛං¹ මිඛසුඛං අනුසුතො විහරති. යො සො
භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවදන්ථං උදරාවදෙනකං භුඤ්ජිතා සෙය්‍යසුඛං පස්සසුඛං
මිඛසුඛං අනුසුතො විහරති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය
අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය
අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය, එවමස්සායං චතුර්ත්තො වේතස්සො
විනිබ්බෙය්වා අසමුච්ඡින්නො හොති.

12. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං
පණ්ඩාය බ්‍රහ්මචරියං චරති: ඉමිනාහං සිලෙන වා චතෙන වා
තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති.
යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං පණ්ඩාය
බ්‍රහ්මචරියං චරති: ඉමිනාහං සිලෙන වා චතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්ම-
චරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති, තස්ස විතතං න නමති
ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය. යස්ස විතතං න නමති
ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය, එවමස්සායං උඤ්චමො වේතස්සො
විනිබ්බෙය්වා අසමුච්ඡින්නො හොති.

ඉමස්ස උඤ්ච මව්තස්සො විනිබ්බෙය්වා අසමුච්ඡින්නො හොනති.

13. යස්ස කස්ස පි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ඉමෙ උඤ්ච වේතොබ්බා
අප්පභිනා, ඉමෙ පඤ්ච වේතස්සො විනිබ්බෙය්වා අසමුච්ඡින්නො, සො චතිමය්ථිං
බමමචිතයෙ වුද්ධිං විරුල්ඛිං චෙපුලං ආපජ්ජස්සතිති නොතං ඨානං විජ්ජති.

10. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ රූපයෙහි නොපහ කළ රූග ඇත්තේ නොපහ කළ සඳ ඇත්තේ නොපහ කළ ප්‍රේම ඇත්තේ නොපහ කළ පිරිසා ඇත්තේ නොපහ කළ දෘවිලි ඇත්තේ නොපහ කළ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රූපයෙහි නොපහ කළ රූග ඇත්තේ නොපහ කළ සඳ ඇත්තේ නොපහ කළ ප්‍රේම ඇත්තේ නොපහ කළ පිරිසා ඇත්තේ නොපහ කළ දෘවිලි ඇත්තේ නොපහ කළ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ තෙවන විතතවිතිබ්බය නො සිදුණේ වෙයි.

11. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ ගම්මනතාක් කුස් පුරා වළඳ සෙසාසුබයෙහි (ඇඳ පුටු පහසින් වන සැපයෙහි) පසාසුබයෙහි (පෙරළි පෙරළි හෝනාකට වන පාඨිවසුබයෙහි) භිඤ්ඤාසුබයෙහි (නිදීමෙන් වන සැපයෙහි) යෙදුණේ වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කැමැත්තාක් කුස් පුරා වළඳ සෙසාසුබයෙහි පසාසුබයෙහි භිඤ්ඤාසුබයෙහි සුක්කප්‍රසුක්ක ව වෙසේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ සිවුවන විතතවිතිබ්බය නො සිදුණේ වෙයි.

12. තවද මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ එක්තරා දෙවතිකායක් පතා මම මේ සිලයෙන් හෝ වනින් හෝ තපසින් හෝ බ්බසරින් හෝ දෙවියෙකිමි හෝ දෙවියන් අතුරෙන් එක්තරා එකෙකිමි හෝ වන්නෙමි' යි බ්බසර පුරයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් එක්තරා දෙවතිකායක් පතා මම මේ සිලයෙන් හෝ වනින් හෝ තපසින් හෝ බ්බසරින් හෝ දෙවියෙකිමි හෝ දෙවියන් අතුරෙන් එක්තරා එකෙකිමි හෝ වන්නෙමි' යි බ්බසර පුරා නම් ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන විතතවිතිබ්බය නො සිදුණේ වෙයි.

ඔහුගේ මේ විතතවිතිබ්බයෝ පස් දෙන නො සිදුණාහු වෙයි.

13. මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක්හුගේ මේ සිත් කසලහු පස්දෙන ප්‍රතිණ නොවූවාහු ද, මේ විතතවිතිබ්බයෝ පස්දෙන නො සිදුණාහු ද, හෙ එකානායයෙන් මේ ශාසනගෘහි වැඩිමට ද පිරිසිසට ද වෛපුලායට ද පැමිණෙන්නේ ය යන මේ ධාරණය විද්‍යාමාන නො වෙයි.

14. යස්ස කස්ස ච භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්ච වෙතොබ්බො පභිනා, පඤ්ච වෙනසො විනිබ්බා සුභමුච්ඡිනා, සො චතිමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුල්ලං ආපජ්ජිස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති.

15. කතමස්ස පඤ්ච වෙතොබ්බො පභිනා හොනති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සථරි න කඛබ්බති න විවික්ච්ඡති අභිමුච්චති සම්පසිද්ධි. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සථරි න කඛබ්බති න විවික්ච්ඡති අභිමුච්චති, සම්පසිද්ධි තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශෝභාය සාතව්වාය පබානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශෝභාය සාතව්වාය පබානාය, එවමස්සායං පඨමො වෙතොබ්බො පභිනො හොති.

16. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඛබ්බති න විවික්ච්ඡති අභිමුච්චති සම්පසිද්ධි. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඛබ්බති න විවික්ච්ඡති අභිමුච්චති සම්පසිද්ධි, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශෝභාය සාතව්වාය පබානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශෝභාය සාතව්වාය පබානාය, එවමස්සායං දුතියො වෙතොබ්බො පභිනො හොති.

17. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛේස න කඛබ්බති න විවික්ච්ඡති අභිමුච්චති සම්පසිද්ධි. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛේස න කඛබ්බති න විවික්ච්ඡති අභිමුච්චති සම්පසිද්ධි, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශෝභාය සාතව්වාය පබානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශෝභාය සාතව්වාය පබානාය, එවමස්සායං තතියො වෙතොබ්බො පභිනො හොති.

18. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය න කඛබ්බති න විවික්ච්ඡති අභිමුච්චති සම්පසිද්ධි. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය න කඛබ්බති න විවික්ච්ඡති අභිමුච්චති සම්පසිද්ධි, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශෝභාය සාතව්වාය පබානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශෝභාය සාතව්වාය පබානාය, එවමස්සායං චතුසො වෙතොබ්බො පභිනො හොති.

14. මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්කුගේ සිත් කසලු පස් දෙන ප්‍රතික්ෂිප්වානු ද, විතතවිතිබ්බසො? මොතථට සිදුණානු ද, හෙ එකානනයෙන් මේ ශාසනයෙහි වැඩීමට ද විරුඬියට ද වෛපුලයට ද පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

15. ඔහුගේ කවර තම සිත් කසලු පස් දෙකක් ප්‍රතික්ෂිප්වානු වෙත් ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බුදුන් කෙරෙහි සැක නොකෙරෙයි. විවිකිච්ඡා නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් බුදුන් කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියාව පිණිස ප්‍රථන් පිණිස නැමේ. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රථන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පලමුවන සිත්කසලු ප්‍රතික්ෂිප්වූයේ වෙයි.

16. තවද, අනෙකක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ධර්මයෙහි සැක නොකෙරෙයි. විවිකිච්ඡා නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ධර්මයෙහි සැක නො කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රථන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රථන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ දෙවන සිත්කසලු ප්‍රතික්ෂිප්වූයේ වෙයි.

17. තවද, අනෙකක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සංකයා කෙරෙහි සැක නො කෙරෙයි. විවිකිච්ඡා නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සංකයා කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රථන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා පිණිස ප්‍රථන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ තෙවන සිත්කසලු ප්‍රතික්ෂිප්වූයේ වෙයි.

18. තවද, අනෙකක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ශික්ෂාව කෙරෙහි සැක නො කෙරෙයි. විවිකිච්ඡා නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශික්ෂාව කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා කිරීම පිණිස ප්‍රථන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතක්‍රියා කිරීම පිණිස ප්‍රථන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ සතරවන සිත්කසලු ප්‍රතික්ෂිප්වූයේ වෙයි.

19. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුත්ථාරීසු න ඤාපිතො භොති අත්තමනො අනාගතවිත්තො අබ්ලජාතො.¹ යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුත්ථාරීසු න ඤාපිතො භොති අත්තමනො අනාගතවිත්තො අබ්ලජාතො, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතච්චාය පඨානාය, යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතච්චාය පඨානාය, ඵලමස්සායං පඤ්චමො චේතොබිලො පඨිනො භොති.

ඉමස්ස පඤ්ච චේතොබිලො පඨිනො භොතති.

20. කතමස්ස පඤ්ච චේතසො විනිබ්ඛො සුසමුවර්තනා භොතති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො භොති විගතඡන්දෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො භොති විගතඡන්දෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතච්චාය පඨානාය, යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතච්චාය පඨානාය, ඵලමස්සායං පඨිමො චේතසො විනිබ්ඛො සුසමුවර්තනා භොති.

21. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො භොති විගතඡන්දෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො භොති විගතඡන්දෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතච්චාය පඨානාය, යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතච්චාය පඨානාය, ඵලමස්සායං දුතියො චේතසො විනිබ්ඛො සුසමුවර්තනා භොති.

22. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ විතරාගො භොති විගතඡන්දෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ විතරාගො භොති විගතඡන්දෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතච්චාය පඨානාය, යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතච්චාය පඨානාය, ඵලමස්සායං තතියො චේතසො විනිබ්ඛො සුසමුවර්තනා භොති.

1. න අත්තමනො අනාගතවිත්තො අබ්ලජාතො, මජ්ඣං.
න අත්තමනො න අනාගතවිත්තො න බ්ලජාතො” ඡාය.

19. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සමුම්පරුන් කෙරෙහි නො කිපියේ සතුටු සිත් ඇත්තේ කොපයෙන් නො ගැටුණු සිත් ඇත්තේ හටගත් සිත්කණු නැත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සමුම්පරුන් කෙරෙහි නො කිපියේ සතුටු සිත් ඇත්තේ කොපයෙන් නො ගැටුණු සිත් ඇත්තේ හටගත් සිත්කණු නැත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන සිත්කසල ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

ඔහුගේ මේ සිත්කසලහු පස් දෙන ප්‍රතිණ වූවාහු වෙත්.

20. ඔහුගේ කවර නම් විතතවිතිබ්බකියෝ පස් දෙනෙක් මොනවට සිදුණාහු වෙත් ද?

මහණෙනි, මේ යාසනායෙහි මහණ කාමයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පළමුවන විතතවිතිබ්බකිය මොනවට සිදුණේ වෙයි.

21. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ කයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ දෙවන විතතවිතිබ්බකිය මොනවට සිදුණේ වෙයි.

22. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ රූපයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රූපයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ තුන්වන විතතවිතිබ්බකිය මොනවට සිදුණේ වෙයි.

23 පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න යාවදන්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජේවා සෙය්‍යසුඛං පස්සසුඛං මිඬුසුඛං අනුසුතතා විහරති යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න යාවදන්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජේවා සෙය්‍යසුඛං පස්සසුඛං මිඬුසුඛං අනුසුතතා විහරති, තස්ස විතතං තමති ආතප්පාය අනුගොගාය සාතව්වාය පඛානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුගොගාය සාතව්වාය පඛානාය, එවමස්සායං චතුරේවා වෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති.

24. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං පණ්ඩියා ඛුභවරියං වරති: ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා ඛුභවරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං පණ්ඩියා ඛුභවරියං වරති: ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා ඛුභවරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති, තස්ස විතතං තමති ආතප්පාය අනුගොගාය සාතව්වාය පඛානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුගොගාය සාතව්වාය පඛානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති.

ඉමස්ස පඤ්ච වෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡිනො හොති.

25. යස්ස කස්ස චි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ඉමෙ පඤ්ච වෙතොබ්බසු පටිතා, ඉමෙ පඤ්ච වෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡිනො, සො චතිමසම්ඨං ධම්මපිතයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං චෙටුලං ආපජ්ජිත්ථි ධානමෙතං විජ්ජති.

26. සො ඡන්දසමාධිපඛාතසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධිපඛාතසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විතතසමාධිපඛාතසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විමංසාසමාධිපඛාතසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. උස්සොලුතිගෙව¹ පඤ්චමි.

27. ස ඛො සො භික්ඛවෙ එථං උස්සොලුති පනතරසඛසමන්තාගතො භික්ඛු හබ්බො අභිනිබ්බිද්දා,² හබ්බො සමෙඛාධාය, හබ්බො අනුතතරස්ස යොගකෙබ්බස්ස අභිගමාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුක්කුචියා අණ්ඨාති අට්ඨ වා දස ව ආදස වා, තානසසු කුක්කුචියා සමමා අධිසසිතාති, සමමා පරිසෙදිතාති, සමමා පරිභාවිතාති, කිඤ්චාපිතස්සා කුක්කුචියා ත එථං ඉට්ඨා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වතීමෙ කුක්කුචපොතකා පාදනබ්බිබාය වා මුඛතුණ්ඩකෙන වා අණ්ඨකොසං පදලෙඨා සොත්ථිතා අභිනිබ්බිජ්ජෙය්‍යන්ති. අථ ඛො හබ්බාව තෙ කුක්කුච පොතකා පාදනබ්බිබාය වා මුඛතුණ්ඩකෙන වා අණ්ඨකොසං පදලෙඨා සොත්ථිතා අභිනිබ්බිජ්ජෙය්‍යං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එථං උස්සොලුති පනතරසඛසමන්තාගතො භික්ඛු හබ්බො සමෙඛාධාය, හබ්බො අභිනිබ්බිද්දා, හබ්බො අනුතතරස්ස යොගකෙබ්බස්ස අධිගමායාති.

ඉදමවොච හගවා. අනතමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනායුන්ති.

වෙතොබ්බසුත්තං ඡට්ඨං.

1 උස්සොලුතිගෙව, මජ්ඣං. 2. අභිනිබ්බිද්දා, මජ්ඣං.

23. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ හම්මනතාක් කුස පුරා ආහාර අනුභව කොට සේයාසුඛයෙහි පස්සා සුඛයෙහි භික්ෂුසුඛයෙහි නො යෙදුනේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කුස පිරෙන සේ හම්මන-තාක් ආහාර අනුභව කොට සේයාසුඛයෙහි පස්සාසුඛයෙහි භික්ෂුසුඛයෙහි නො යෙදුනේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සත්තක්‍රියා පිණිස ප්‍රඛන් පිණිස නැමෙයි. යම්කුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සත්තක්‍රියා පිණිස ප්‍රඛන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ සිටුවන විතතවිතිබ්බසාස සිදුනේ වෙයි.

24. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ එක්තරා දෙව තිකායක් පතා “මේ සිලයෙන් හෝ වඩින් හෝ තපසින් හෝ බ්බසරින් හෝ දෙවියෙකිම් හෝ දෙවියන් අතර එක්තර එකෙකිම් හෝ වන්නෙමි” යි බ්බසර නො හැසිරෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් එක්තර දෙවතිකායක් පතා “මේ සිලයෙන් හෝ වඩින් හෝ තපසින් හෝ බ්බසරින් හෝ දෙවියෙකිම් හෝ දෙවියන් අතර එක්තර එකෙකිම් හෝ වන්නෙමි” යි බ්බසර නො හැසිරේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සත්තක්‍රියා පිණිස ප්‍රඛන් පිණිස නැමේ. යම්කුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සත්තක්‍රියා පිණිස ප්‍රඛන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන විතතවිතිබ්බසාස සිදුනේ වෙයි.

ඔහුගේ මේ විතතවිතිබ්බසාස පස්දෙන මොනවට සිදුණාහු වෙත්.

25. මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක්හුගේ මේ සිත්තසලසු පස්දෙන ප්‍රතිණ වුවාහු ද, මේ විතතවිතිබ්බසාස පස්දෙන මොනවට සිදුණාහු ද, හෙ එකාත්තයෙන් මේ ශාසනයෙහි වැඩිමට ද විරුහිතට ද චෛත්‍යලාසයට ද පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන වෙයි.

26. හෙ ජන්ද්‍රපති සමාධි හා ප්‍රධාන සංකාරයෙන් (උතුම් විශාරියෙන්) සුක්ක වූ සාද්ධි පාදය (සාද්ධි උපාය) වබයි. විශාරිපතිසමාධි හා ප්‍රධාන සංකාරයෙන් සුක්ක වූ සාද්ධිපාදය වබයි. විතතාගිපතිසමාධි හා ප්‍රධාන සංකාරයෙන් සුක්ක වූ සාද්ධිපාදය වබයි. විමංසාගිපතිසමාධි හා ප්‍රධාන සංකාරයෙන් සුක්ක වූ සාද්ධිපාදය වබයි උත්සාහය (හැම තන්හි කටයුතු විශාරිය) පස්වැනි වෙයි.

27. මහණෙනි, මෙසේ විශාරීය සහිත පසලොස් අඛණයෙන් සුක්ක වූ මහණ කෙලෙස් බිඳීම පිණිස තිසි වේ. මාර්ගඥානය පිණිස තිසි වේ. ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අතීත්ඵලාවබෝධය පිණිස තිසි වේ. මහණෙනි, යම්කෙක් කිසිලියකට බිර අලංකාර හෝ දසයෙක් හෝ දෙදළාසෙක් හෝ වේ ද, ඒ බිරයෝ කිසිලිය පිසින් මොනවට මතුගෙහි හෝතා ලද්දහු මොනවට උණුසුම් කිරීමෙන් හිඳවන ලද්දහු කුකුළුගෙ ගත්වන ලද්දහු වෙත් ද, හුදෙක් ඒ කිසිලියට මාගේ කුකුළු පැටවු පා තියයිලින් හෝ මුවකුගින් හෝ බිජුවට පලා ගෙන සුවසේ බිහිවන්නාහු නම් ඉතා යෙහෙකැයි මෙබඳු ඉල්ලායෙන් නො උපදනේ ය. එතෙකුදු වුවත් ඒ සියලු කුකුළුපැටවු පා තියයිලින් හෝ මුවකුගින් හෝ බිජුවට පලා ගෙන සුවසේ බිහිවන්නට තිසි වුවාහු ම වෙත්. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙසේ උත්සාහය සහිත පසලොස් අඛණයෙන් සුක්ක වූ මහණ කෙලෙස් බිඳීම පිණිස තිසි වේ. මාර්ගඥානය පිණිස තිසි වේ. ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අතීත්ඵලාවබෝධය පිණිස තිසි වේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක. සතුවු වූ ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙයනාව මැනවැයි පිළිගත්හ.

වේතොබ්ල සූත්‍රය සමාප්ති යි.

1. 2. 7.

චතපත්ථසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං ඝමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙනවනෙන අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තුත්ථං භගවා භික්ඛු ආමනෙතභි භික්ඛවොති. හදනෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො: උච්චස්සොත්ථං. භගවා එතදවොච:

2. චතපත්ථපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසිය්‍යාමි. තං සුණාථ, සාධුකං මතභි කරොථ, භාසිය්‍යාමිති. එවං භනෙනති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො: පච්චස්සොත්ථං. භගවා එතදවොච:

3. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ඤා විතතං න සමාධියති. අපරික්ඛිණො ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුසත්තඤ්ඤා අනුතතරං යොගකෙකම්මං නානුපාපුණාති. යෙ ච ඛොමෙ 1 පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදයෙන-තබ්බං: විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසස්පරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති. තෙත භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චික්ඛි-තබ්බං: “අහං ඛො ඉමං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ඤා විතතං න සමාධියති. අපරික්ඛිණො ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුසත්තඤ්ඤා අනුතතරං යොගකෙකම්මං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛොමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදයෙනතබ්බං: විවර-පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසස්පරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති”ති. තෙත භික්ඛවෙ භික්ඛුතා රතතිභාගං වා දිවසභාගං වා තථා චතපත්ථා පක්ඛම්තබ්බං, න චත්තබ්බං.

4. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ඤා විතතං න සමාධියති. අපරික්ඛිණො ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුසත්තඤ්ඤා අනුතතරං යොගකෙකම්මං නානුපාපුණාති. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදයෙනතබ්බං: විවරපිණ්ඩපාතසෙනා-සනගිලානපච්චයභෙසස්පරික්ඛාරා, තෙ අපකසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති. තෙත භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චික්ඛිතබ්බං: “අහං ඛො ඉමං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ඤා විතතං න සමාධියති. අපරික්ඛිණො ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුසත්තඤ්ඤා අනුතතරං යොගකෙකම්මං නානුපාපුණාමි.-

1. යෙවිමේ, කන්ථි.

1. 2. 7.

වනපත් සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් අනේපිඩු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි, සිහිකුණින් ඇමැතුණේක. ඒ හිකුණු වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, තොපට වනපත් දෙසුමක් දෙසමි. එය අසව, මොනවට මෙනෙහි කරව, කියමි සි වදල සේක. එසේ ය වහන්සැ සි ඒ හිකුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

3. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ එක්තරා වනපත් සෙනසුනක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණහට පලමු නො ඵලම සිටි සිහිය වනපෙත් ඇසුරු කල ද නො ඵලම සිටියි. පලමු එකඟ නො වූ ද සිත වනපෙත් ඇසුරු කල ද එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයව නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් හිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි: “මම වනාහි මේ වනපත ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන මාහට පලමු නො ඵලම සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලම සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් හිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්” යැ යි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් රාත්‍රිභාගයෙහි හෝ දිවාභාගයෙහි හෝ ඒ වනපතක් බැහැර යා යුතු යි. නො විසිය යුතු යි.

4. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා වනපතක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණහට නො ද ඵලම සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලම සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් හිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගත යුතු වෙත් නම් ඔහු නිදුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි. “මම වනාහි මේ වනපත් ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන මාහට පලමු නො ඵලම සිටියා වූ සිහිය නො ඵලම සිටියි. එකඟ නො වූ සිත ද එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙමි.-

යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතො ජීවිතපරික්කාරා සමුද්දනෙතඛො:
චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයභෙසඝ්ඤ්ජපරික්කාරා, තෙ අප්පකසිරිත
සමුද්දගච්ඡන්ති. න ඛො පතාහං චිවරභෙදා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො.
න පිණ්ඩපාතභෙදා -පෙ- න සෙතාසනභෙදා -පෙ- න ගිලානපච්චය-
භෙසඝ්ඤ්ජපරික්කාරභෙදා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පත
මෙ ඉමං චතප්පං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති න
උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්කිණ්ණා ච අසචා
න පරික්කයං ගච්ඡන්ති. තානුසාතනඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං
තානුපාපුණ්ණම්”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා සංඛාපි තස්මා චතප්පං
පක්කමිතඛං, න වත්ඛං.

5. ඉධ පත භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චතප්පං උපනිස්සාය විහරති.
තස්ස තං චතප්පං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති
උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්කිණ්ණා ච අසචා
න පරික්කයං ගච්ඡන්ති. අනුසාතනඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං
අනුපාපුණ්ණාති යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතො ජීවිතපරික්කාරා සමුද්දනෙතඛො:
චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයභෙසඝ්ඤ්ජපරික්කාරා, තෙ කසිරිත
සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චිකම්මඛං: “අහං
ඛො ඉමං චතප්පං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං චතප්පං
උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච
විතතං සමාධියති. අපරික්කිණ්ණා ච අසචා න පරික්කයං ගච්ඡන්ති.
අනුසාතනඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං අනුපාපුණ්ණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ
පබ්බජිතො ජීවිතපරික්කාරා සමුද්දනෙතඛො: චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-
ගිලානපච්චයභෙසඝ්ඤ්ජපරික්කාරා, තෙ කසිරිත සමුද්දගච්ඡන්ති. න ඛො
පතාහං චිවරභෙදා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. න පිණ්ඩපාත-
භෙදා -පෙ- න සෙතාසනභෙදා -පෙ- න ගිලානපච්චයභෙසඝ්ඤ්ජපරි-
ක්කාරභෙදා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පත මෙ ඉමං චතප්පං
උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච
විතතං සමාධියති. අපරික්කිණ්ණා ච අසචා න පරික්කයං ගච්ඡන්ති.
අනුසාතනඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං අනුපාපුණ්ණාමි”ති. තෙන
භික්ඛවෙ භික්ඛුනා සංඛාපි තස්මිං චතප්පෙ වත්ඛං, න පක්කමිතඛං.

6. ඉධ පත භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චතප්පං උපනිස්සාය
විහරති. තස්ස තං චතප්පං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච
සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්කිණ්ණා ච අසචා
න පරික්කයං ගච්ඡන්ති. අනුසාතනඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං අනුපා-
පුණ්ණාති. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතො ජීවිතපරික්කාරා සමුද්දනෙතඛො:
චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයභෙසඝ්ඤ්ජපරික්කාරා, තෙ අප්පකසිරිත
සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චිකම්මඛං:

පැවිද්දනු විසින් දිව්වටනව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදුකින් උපදිත්. මම වනාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. පිඬුවා හෙතුකොට ගෙන... සෙනසුන් හෙතු කොට ගෙන ... ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. එතෙකුදු වුවත් මේ වතපත ඇසිරි කොට වසන මාගට නො ඵලම් සිටියා වූ සිහිය නො ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආප්‍රවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්තයට නො පැමිණෙමි” යි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (මහණුවම් නො නිපැදෙනබව නුවණින්) දූත ඒ වතපතත් බැහැර යා යුතු යි. නො විසිය යුතු යි.

5. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා වතපතක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වතපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණකට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිහිය ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආප්‍රවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්තයට පැමිණෙයි. පැවිද්දනු විසින් දිව්වටනව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි. “මම වනාහි මේ වතපත ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වතපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මාගට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිහිය ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආප්‍රවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්තයට පැමිණෙමි. පැවිද්දනු විසින් දිව්වටනව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මම වනාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. පිඬුවා හෙතු කොට ගෙන... සෙනසුන් හෙතු කොට ගෙන... ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. එතෙකුදු වුවත්, මේ වතපත ඇසිරි කොට වසන්නා වූ මාගට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිහිය ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආප්‍රවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද, අනුත්තර අර්හත්තයට පැමිණෙමි.” මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (මහණුවම් නිපැදෙනසෙ නුවණින්) දූත ඒ වතපතත් විසිය යුතු යි. බැහැර නො යායුතු යි.

6. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා වතපතක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වතපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණකට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිහිය ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආප්‍රවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්තයට පැමිණෙයි. පැවිද්දනු විසින් දිව්වටනව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගත යුතු වෙත් නම් ඔහු නිදුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි.

“අහං බො ඉමං චතපත්ථං උපතීක්ඛාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං චතපත්ථං උපතීක්ඛාය විහරතො අනුපට්ඨිතා මෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනුසුඤ්ඤා අනුතතරං යොගතෙඛමං අනුපාපුණාමි. යෙ ච බො ඉමෙ පඤ්චකෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දනෙනබ්බා: වීචරපිණ්ඩපාතසෙතාසත භිලාතපච්චයගෙසජ්ජපරික්ඛාරා තෙ අපකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛුවෙ භික්ඛුතා යාවජ්චමපී තස්මිං චතපජෙ චත්ථබ්බං, න පකකමිතබ්බං.

7. ඉඩ පත හිකඩවෙ හිකඩු අදාදාදාරං ගාමං උපතිසායාය විහරති -පෙ-
අදාදාදාරං නිගමං උපතිසායාය විහරති -පෙ- අදාදාදාරං නගරං උපතිසායාය
විහරති -පෙ- අදාදාදාරං ජනපදං උපතිසායාය විහරති -පෙ-*

8. [ඉඩ පත හික්කවෙ හික්කු අඤ්ඤාතරං පුඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස ච පුඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිනා වෙච සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරික්කිණි ච ආසවා න පරික්කයං ගව්ඨන්ති, අනනුප්පතතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකම්මං නානුපාපුණාති. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙහ ජිවිතපරික්කාරා සමුදයෙන තඛ්ඛා: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසතගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්කාරා, තෙ කසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති. තෙන හික්කවෙ හික්කුතා ඉති පටිසඤ්චික්කිතඛබ්බං: “අතං ඛො ඉමං පුඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්මෙ ඉමා පුඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිනා වෙච සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරික්කිණි ච ආසවා න පරික්කයං ගව්ඨන්ති, අනනුප්පතතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකම්මං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙහ ජිවිතපරික්කාරා සමුදයෙන තඛ්ඛා: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසතගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්කාරා, තෙ කසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති”ති. තෙන හික්කවෙ හික්කුතා රත්තිහාගං වා දිවසහාගං වා පුඤ්ඤො අනාපුල්ඡා පසකමිතඛබ්බං¹ නානුබ්භිතඛබ්බා.

9. ඉඩ පන හිකඩවෙ හිකඩු අද්දැනරං පුහලං උපනිසාස විහරති.
තසා තං පුහලං උපනිසාස විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති ත
උපට්ඨාති. අසමාගිතඤ්ච විතං න සමාගිසති.

අපරිකෂිණා ව අසවා ත පරිකෘයං ගව්න්තාහි. අනුසාතනකෘති
අනුතතරං යොගකෘතං නානුරාජණාහි. ශෙ ව ටො ඉමෙ පබ්බජිතෙත
ජිවිතපරිකාරා සමුදනෙතබ්බා: චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපව්වයගෙ-
සත්පරිකාරා, තෙ අසකසිරෙත සමුදගව්න්තාහි. තෙත භික්ඛවෙ
භික්ඛනා ඉති පටිසංචිකිතබ්බා:

1 පසකම්පනේ, සහ ෫ වී

* 'අයුතුතරං ගංගං උපතික්කං වහරති' ආදිය පෙය්‍යාලම්බන සම්මිත්තා වාරා චතුසු චතරස් වාරෙසු ආගතනසෙක වෙදිකබ්බා.

“මම වතාහි මේ වතපත ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වතපත ඇසිරි කොට වසන මාගට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිතිය නො ඵලඹ සිටියි. එකක නො වූ සිත එකක වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද ඉතා උතුම් අර්හත්ත්වයට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු නිදුකින් උපදිත්” යැයි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් දිව්ගිමයෙනුදු ඒ වතපත්ති විසිය යුතු යි. බැහැර නො යායුතු යි.

7. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා ගමක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...එක්තරා නියමගමක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...එක්තරා නුවරක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...එක්තරා ජනවයක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...*

8. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා පුතුලකු ඇසිරි කොට වෙසෙයි. එක්තරා පුතුලකු ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණභට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිතිය නො ඵලඹ සිටියි. එකක නො වූ සිත එකක නො වෙයි අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් ද, ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි. “මම වතාහි මේ පුතුල්ල ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුතුල්ල ඇසිරි කොට වසන මා ගට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිතිය නො ඵලඹ සිටියි. එකක නො වූ සිත එකක නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙමි පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු දුකින් උපදිත්” යැයි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් රුත්‍රිකාගයෙහි හෝ දිවානාගයෙහි හෝ නො පිළිවිස බැහැර යා යුතු යි. ඒ පුද්ගල නො දුහුබැදිය යුත්තේ ය.

9. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා පුතුල්ලක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ පුතුල්ල ඇසිරි කොට වසන මහණභට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිතිය නො ඵලඹ සිටියි. එකක නො වූ සිත එකක නො වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගත යුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි:

* “එක්තරා ගමක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි” ආදියෙහි පෙරහැලයෙන් සංක්ෂිප්ත වූ වාරයෝ වතපත් වාර සහරෙහි ආ භික්ෂූන් දහසුත්තාහ.

“අතං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං ත සමාධියති. අපරික්ඛිණං ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදයෙන තබ්බා: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-ගිලානපච්චය ගෙසස්සපරික්ඛාරා, තෙ අසකස්සරෙන සමුදගච්ඡන්ති. න ඛො පතාහං විවරගෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. න පිණ්ඩපාත-සෙතාසන-පෙ-න සෙතාසනගෙතු-පෙ-න ගිලානපච්චයගෙසස්සපරික්ඛාරගෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පත මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං ත සමාධියති. අපරික්ඛිණං ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නානුපාපුණාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා සභ්බාපි සො පුග්ගලො අනුප්පත්තං පකකම්මිතබ්බං.¹ නානුබ්බිතබ්බො.

10. ඉධ පත භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්ඛිණං ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනු-පාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදයෙන තබ්බා: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයගෙසස්සපරික්ඛාරා, තෙ කස්සරෙන සමුදගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්මිතබ්බං “අතං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්ඛිණං ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදයෙන තබ්බා: විවරපිණ්ඩපාත-සෙතාසනගිලානපච්චයගෙසස්සපරික්ඛාරා, තෙ කස්සරෙන සමුදගච්ඡන්ති. න ඛො පතාහං විවරගෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතගෙතු -පෙ-න සෙතාසනගෙතු -පෙ-න ගිලානපච්චයගෙසස්ස-පරික්ඛාරගෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පත මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහි-තඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්ඛිණං ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා සභ්බාපි සො පුග්ගලො අනුබ්බිතබ්බො, න පකකම්මිතබ්බං.

1 අනාපුච්ඡා පකකම්මිතබ්බො, සා ;

“මම වතාහි මේ පුගුල්ලු ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුගුල්ලු ඇසිරි කොට වසන මානට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙමි. පැවිද්දු විසින් දිව්වටතට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙතසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතසුතු වෙත් තම් ඔහු තිදුකින් සැපයෙත්. මම වතාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙත් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. පිඬුවා හෙතු කොට ගෙන... සෙතසුන් හෙතු කොට ගෙන ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙසින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. එතෙකුදු වුවත් මේ පුගුල්ලු ඇසිරි කොට වසන මානට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලඹ සිටියි එකඟ නො වූ සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද ඉතා උතුම් අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙමි” යි මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (මහණුවම් නො නිපැදෙන බව නුවණින්) දූත පිළිපිස බැහැර යා යුතු යි. ඒ පුද්ගල තෙමේ නො නුහුබැදිය යුත්තේ ය.

9. මහණෙනි, මේ යාසනසෙහි මහණෙක් එක්තරා පුගුලකු ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ පුගුල්ලු ඇසිරි කොට වසන මහණකට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය ඵලඹ සිටියි එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්ත්වයට පැමිණෙමි. පැවිද්දු විසින් දිව්වටතට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙතසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතසුතු වෙත් තම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි: “මම වතාහි මේ පුගුල්ලු ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුගුල්ලු ඇසිරි කොට වසන ඒ මානට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය ඵලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්ත්වයට පැමිණෙමි. පැවිද්දු විසින් දිව්වටතට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙතසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතසුතු වෙත් තම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මම වතාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙසින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. පිඬුවා හෙතු කොට ගෙන පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය... සෙතසුන් හෙතු කොට ගෙන පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය... ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙසින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. එතෙකුදු වුවත් මේ පුගුල්ලු ඇසිරි කොට වසන මානට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය ඵලඹ සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද ඉතා උතුම් අර්හත්ත්වයට පැමිණෙමි” යි මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මහණුවම් නිපැදෙන බව (නුවණින් දූත) ඒ පුද්ගල තෙමේ නුහුබැදිය යුත්තේ යි. බැහැර නොයා යුතු යි.

10. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං පුග්ගලං උපනික්ඛාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනික්ඛාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ඤා විතතං සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුසාතනඤ්ඤා අනුත්තරං සොගකෙබ්බං අනුපාපුණාති. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දතෙතඛො: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුද්ගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පරිසඤ්චික්ඛිතඛො: “අභා ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනික්ඛාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනික්ඛාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ඤා විතතං සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුසාතනඤ්ඤා අනුත්තරං සොගකෙබ්බං අනුපාපුණාමි යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දතෙතඛො: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චය-භෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුද්ගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා යාවජ්චම්පි යො පුග්ගලො අනුබ්භිතඛො, ත පක්ඛම්තඛං අපි පටුජ්ජමානෙතපිති.

ඉදමචොච හගවා. අත්තමිතා තෙ භික්ඛු හගවතො හාසිතං අභිතඤ්ඤති.

වනපඤ්ඤාසුත්තං සත්තමං.

1. 2. 8.

මධුපිණ්ඩක සුත්තං

1. ඵං මෙ සුතං: ඵකා සමයං හගවා සපෙක්ඛකසු විහරති කපිලවස්සමි. නිශ්ලොඛාරාමෙ. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තහසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිචරමාදය කපිලවස්ස, පිණ්ඩාය පාච්ඤි, කපිලවස්සමි. පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ජාහත්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනෙනො යෙන මහාවතං තෙත්තපසඛකමි දිවා විහාරාය. මහාවතං අජේඤාගහෙත්වා¹ ඛෙලුවලට්ඨිකාය² මුලෙ දිවා විහාරං නිසීදි දණ්ඩපාණීපි ඛො සකෙකා ජඛකා විහාරං අනුවඛකමමානො අනුවචරමානො යෙන මහාවතං තෙත්තපසඛකමි. මහාවතං අජේඤාගහෙත්වා යෙන ඛෙලුවලට්ඨිකා යෙන හගවා තෙත්තපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං විතිසාරෙත්වා දණ්ඩමොලුඛා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං සිතො ඛො දණ්ඩපාණී සකෙකා හගවන්තං ඵතදචොච:

1. අජේඤාගහෙත්වා, මජ්ඣ.

2. ඛෙලුවලට්ඨිකාය, සං.

10. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා පුතුලකු ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ පුතුල්ලු ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණෙහිට නො එළඹ සිටියා වූ ම සිහිය එළඹ සිටියි. එකග නො වූ සිත එකග වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්ත්වයට පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටතට නිසි සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එළවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. “මම වහාහි මේ පුතුල්ලු ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුතුල්ලු ඇසිරි කොට වසන්නා වූ මාහට නො එළඹ සිටියා වූ ම සිහිය එළඹ සිටියි. එකග නො වූ සිත එකග වෙයි. අපරික්ෂිණ වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුත්තර අර්හත්ත්වයට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එළවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදුකින් උපදිත්” යැ යි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් දිව්වට කොට ඒ ප්‍රභූරු නුනුබැඳිය යුත්තේ යි. බැහැර කරනු ලබන්නහු විසින් නුද නො යායුතු යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව මැනවැ යි සතුටින් පිළිගත්හ.

වනපස්ව සූත්‍රය සන්වැනි යි.

1. 2. 8.

මධුපිණ්ඩක සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කිඹුල්වත් නුවර නාමොධාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි සරතා තැද පාසිවුරු ගෙන කිඹුල්වතට පිඬු පිණිස වැඩ වදාළ සේක. කිඹුල්වතෙහි පිඬු පිණිස හැසිර පස්බත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැකුණු සේක් දිවා විහරණය පිණිස මහාවනයට එළඹි සේක. මහාවනයට වැද ගෙන තරුණ බෙලිගසක් මුල දිවා විහරණ කොට වැඩහුන් සේක. දණ්ඩපාණී සැහැරපරද ජබ්බා විහරණය පිණිස (කෙණ්ඩා විචා දුරු කරණු පිණිස) ඔබමොබ සක්මන් කරන්නේ ඔබමොබ ගැසිරෙන්නේ, මහාවනයට එළඹියේ ය. මහාවනයට වැද තරුණ බෙලිගස මුල (වැඩහුන්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී, කුස්තට නිසි සිහි කරණට නිසි කපා කොට නිමවා දහිනිස එල්බ ගෙන එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි දණ්ඩපාණී ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැල කෙළේ ය:

“කිංවාදී සමණො, කිමකතායි”ති?

“යථාවාදී ඛො ආවුසො සද්දෙවමෙක ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ, සසාමණ්ඩ්‍රාග්ග්‍රාහිණියා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය න කෙනවි ලොකෙ විග්ගායා නිට්ඨති, යථා ච පන කාමෙහි විසංයුතං විහරන්තං තං චුග්ගමණං අකථංඛකපිං ජිහ්‍යාකුක්කුච්චං භවාහවෙ විතතණං සඤ්ඤා නානුසෙනති. එවංවාදී ඛො අහං ආවුසො එවමකතායි”ති. එවං වුත්තෙත දණ්ඩපාණී සකෙකා සීසං ඔකමෙපනා ජ්වහං නිලලාලෙතා¹ තිවිසාඛං නලාපිකං නලාපෙ වුට්ඨාපෙතා දණ්ඩමොලුඛන පකකාමි.

2. අථ ඛො භගවා සායන්තසමයං පතිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙන නිග්ගොධාරාමො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසිදි. තිසජ්ඣ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි: ඉධාහං භික්ඛවෙ පුබ්බන්තාසමයං නිවාසෙතා පත්තව්වරං ආදාය කපිලවච්ඡුං පිණ්ඩාය පාපිසිං. කපිලවච්ඡුසමිං පිණ්ඩාය වරිතා පච්ඡාහතං පිණ්ඩපාතපට්ඨකනෙතා යෙන මහාවතං තෙනුපසඛකමි. දිව්ච්ඡාරාය. මහාවතං අජෙකාගගෙතා ඛෙලුවලට්ඨිකාය මුලෙ දිව්ච්ඡාරා නිසිදිං. දණ්ඩපාණීපි ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා ජ්වහාවහාරං අනුවඛකමමානො අනුවච්චරමානො යෙන මහාවතං තෙනුපසඛකමි. මහාවතං අපජ්ඣාගගෙතා යෙන ඛෙලුවලට්ඨිකා යෙනාහං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා මම සද්ධිං² සමෙවාදි. සමෙවාදතීයං කථං සාරාණීයං වීඨිසාරෙතා දණ්ඩමොලුඛන එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණී සකෙකා මං එතදවොච: “කිංවාදී සමණො, කිමකතායි”ති?

3. එවං වුත්තෙත අහං භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණී. සකකං එතදවොච: “යථාවාදී ඛො ආවුසො සද්දෙවමෙක ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ, සසාමණ්ඩ්‍රාග්ග්‍රාහිණියා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය න කෙනවි ලොකෙ විග්ගායා නිට්ඨති, යථා ච පන කාමෙහි විසංයුතං විහරන්තං තං චුග්ගමණං අකථංඛකපිං ජිහ්‍යාකුක්කුච්චං භවාහවෙ විතතණං සඤ්ඤා නානුසෙනති, එවංවාදී ඛො අහං ආවුසො එවමකතායි”ති. එවං වුත්තෙත භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණී සකෙකා සීසං ඔකමෙපනා ජ්වහං නිලලාලෙතා තිවිසාඛං නලාපිකං නලාපෙ වුට්ඨාපෙතා දණ්ඩමොලුඛන පකකාමිති.

4. එවං වුත්තෙත අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “කිංවාදී පන භනෙත භගවා සද්දෙවමෙක ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ, සසාමණ්ඩ්‍රාග්ග්‍රාහිණියා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය න කෙනවි ලොකෙ විග්ගායා නිට්ඨති? කථංඛ පන භනෙත භගවන්තං කාමෙහි විසංයුතං විහරන්තං තං චුග්ගමණං අකථංඛකපිං ජිහ්‍යාකුක්කුච්චං භවාහවෙ විතතණං සඤ්ඤා නානුසෙනති”ති?

1. නිලලාලෙතා, මජ්ඣං.

2. මයා සද්ධිං, මජ්ඣං.

“ඉමණ තෙමේ කිබ්බ දිවුහ ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද?” යි.

“ඇවැත්නි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි, මහණබමුණන් සහිත තරදෙව් මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි යම් බ්බ දූපටි ඇත්තෙක් ලොකයෙහි කිසිවකු හාත් විවාද කොට නොසිටි ද, යම් කරුණින් කාමයෙන් විසංසුක්ක කොට විහරණ කරණ විවිකිට්ඨා රහිත සුත්තුකුසුල් ඇති, කුඳු මහත් හවයෙහි පහ වූ තෘණො ඇති, ඒ ඤාණාසුච ප්‍රාග්ධණයා වෙත සංඥවෝ (කෙලයයෝ) ලැග නොහොටින් ද, ඇවැත්නි, මම එබ්බ වාද ඇත්තෙක්මි. එසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙක්මි” යි වදාළ සේක මෙසේ වදාළ කල්හි දණ්ඩපාණී ශාක්‍ය හිස සලා දිව තෙරු නලවා (වෙන් ව පෙණෙන සේ) රැළි තුනක් ඇති තලල් රැළියක් තලලත තංවාගෙන දඬු හයාගෙන බැස ගියේ ය.

2 එක්කිති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කාලයෙහි පිළිසලණින් නැගී සිටි සේක් න්‍යායොධායිකයෙකු වැඩි සේක. වැඩි පතවන ලද අස්තෙහි වැඩිසුත් සේක වැඩි හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඳුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, මම පෙරවරුයෙහි සරහා හැඳ පාඩිවුරු ගෙන කිඹුල්වතට පිටු පිණිස පිවිසියෙමි. කිඹුල්වත්හි පිටු පිණිස හැසිර පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැලැක්කෙමි දිවාපිහරණ පිණිස භොවනයට එළඹියෙමි. මහාවනයට වැද තරුණ බෙලිගසක් මුල දිවාපිහරණයෙන් සුත්තෙමි. මහණෙනි, දණ්ඩපාණී ශාක්‍යරජ ද ජබ්‍යාපිහරණය පිණිස ඔබමොබ සක්මන් කරන්නේ, ඔබමොබ හැසිරෙන්නේ, මහාවනයට එළඹියේ ය. මහාවනයට වැද තරුණ බෙලිගස මුල (නුත්) මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹි මා සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපා කොට තිම්වා සෝලු දණ්ඩ එල්බ එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි දණ්ඩපාණී ශාක්‍ය මට තෙල සැළ කෙළේ ය: “ඉමණ තෙමේ කිබ්බ දූපටි ඇත්තෙක් ද, කුමක් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද?” යි.

3. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි දණ්ඩපාණී ශාක්‍යයාට මම තෙල කිමි: “ඇවැත්නි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි, මහණ බමුණන් සහිත තරදෙව් මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි යම්බ්බ වාද ඇත්තෙක් ලොකයෙහි කිසිවකු හා විවාද කොට නොසිටි ද, යම් කරුණකින් කාමයෙන් වෙන් ව වසන්නා වූ විවිකිට්ඨා රහිත වූ සිදලු කුකුස් ඇත්තා වූ කුඳු මහත් හවයෙහි පහ වූ තෘණො ඇති ඒ බමුණා වෙත කෙලයයෝ ලැග නොහොටින් ද, ඇවැත්, මම එවැනි වාද ඇත්තෙක්මි. එසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙක්මි” යි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි දණ්ඩපාණී ශාක්‍ය හිස සලා දිව තෙරු නලවා රැළි තුනක් ඇති තලල් රැල්ල තලලෙහි තංවා සෝලු දණ්ඩ සතාගෙන (තල්ලයෙන් හයා ගෙන) තික්ම ගියේ ය.

4. මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ ය: “වහන්ස, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි, මහණ බමුණන් සහිත දෙව් මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙබ්බ වාද ඇතිසේක්, ලොකයෙහි කිසිවකු හා විවාදවාද නොකොට සිටින සේක් ද, වහන්ස, කෙසේ තම කාමයෙන් වෙන් ව වාසය කරන විවිකිට්ඨා තැත්තා වූ සිදලු කුකුස් ඇති කුඳු මහත් හවයෙහි පහ වූ තෘණො ඇති බැහැර කල පටි ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත කෙලයයෝ ලැග නොහොටින් ද?” යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛා සමුදාවරනති,
එත්ථ චේ නත්ථි අභිතජ්ඣිතඛං අභිවද්ධිතඛං අජේඤ්ඤාසංඛං,¹
එසෙවනො රාගානුසයානං. එසෙවනො පටිඝානුසයානං. එසෙවනො
දිට්ඨානුසයානං. එසෙවනො විචිකිච්ඡානුසයානං. එසෙවනො
මානානුසයානං. එසෙවනො භවරාගානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානු-
සයානං. එසෙවනො දණ්ඩාදුතස්සජාදුතකලහපිග්ගහවිවාදාදානුචනතුචමෙප-
සුඤ්ඤමුසාවාදානං. එතේතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා-
නිරුජ්ඣන්තීති. ඉදමවොච භගවා, ඉදං වතී² සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං
පාමිසි.

6. අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං අවිරපක්කන්තස්ස භගවතො එතදගොසි:
“ඉදං ඛො තො ආටුසො භගවා සංඛිතෙතන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා
විජාරෙත අත්ථං අපිහජ්ජිතා උට්ඨායාසනා විහාරං පමිට්ඨා: “යතොතිදුතං
භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛා සමුදාවරනති, එත්ථ චේ නත්ථි අභිතජ්ඣි-
තඛං අභිවද්ධිතඛං අජේඤ්ඤාසංඛං, එසෙවනො රාගානුසයානං.
එසෙවනො පටිඝානුසයානං. එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං. එසෙවනො
විචිකිච්ඡානුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො
භවරාගානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානුසයානං. එසෙවනො දණ්ඩාදුත-
ස්සජාදුත කලහපිග්ගහවිවාදාදානුචනතුචමෙපසුඤ්ඤමුසාවාදානං. එතේතෙ
පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තී'ති. කො චු ඛො ඉමස්ස
භගවතා සංඛිතෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙත අත්ථං අපිහන්තස්ස
විජාරෙත අත්ථං විහජේය්‍යා”ති.

7 අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදගොසි: “අයං ඛො ආයස්මා
මහාකම්මානො සජ්ඣ චෙව සංවණ්ණිතො සමාපිනො ව පිඤ්ඤානං
සමුගම්මාරිතං. පහොති වායස්මා මහාකම්මානො ඉමස්ස භගවතා
සංඛිතෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙත අත්ථං අපිහන්තස්ස විජාරෙත
අත්ථං විහජ්ජං. යනන්ත මයං යෙනායස්මා මහාකම්මානො තෙහුපසංඛික-
මෙය්‍යම, උපසංඛිකම්මා අයස්මන්තං මහාකම්මානං එතමත්ථං.
පටිට්ඨෙත්ථය්‍යාමා”ති.

1. අජේඤ්ඤාසංඛං, මජ්ඣ. 2. වතීන, මජ්ඣ.

5. මහණ, යම් කාරණයෙකින් තෘෂණාදූෂටී ප්‍රථංගං සංඛ්‍යාත සංඥ කොට්ඨාසයෝ පුරුෂො සහගත කොට පවතින් ද, ඉදින් මේකරුණෙහි (මම ය මාගේ ය සි) සතුටු විසයන්තෙක් කිවුන්තෙක් ගැල ගතයුත්තෙක් නැත් නම් මෙය ම රූපානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම පටිඝානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දිට්ඨානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම විචිකිච්ඡානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම මානානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම භවරූපානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම අවිජ්ජානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දඬු ගැනීම, සැත් ගැනීම, කලහ, විග්‍රහ, විරුද්ධිකථා, තෝ තෝ කීම, පිත්‍රනුඛස, මුසවා යන මොවුන්ට කරුණු වූ වේතනාවන්ගේ කෙළවර වෙයි. මෙහි මේ ලාමක වූ අකුශලධර්මයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධි වෙත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. වදාළ සුගතයන් වහන්සේ හුතස්තෙන් නැගී විහාරයට වැඩී සේක.

6. එක්ඛති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැගී වැඩී නො බෝ වෙලායෙහි ඒ භික්ෂූන්ට මෙබඳු අදහසක් වී: “ඇවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණ, යම් කාරණයෙකින් තෘෂණාදූෂටී ප්‍රථංගං සංඛ්‍යාත සංඥ කොට්ඨාසයෝ පුරුෂො සහගත කොට පවතින් ද, ඉදින් මේහි සතුටු විසයන්තෙක් කිවුන්තෙක් ගැල ගතයුත්තෙක් නැත් නම් මෙය ම රූපානුසයයන් ගේ කෙළවර ය. මෙය ම පටිඝානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දිට්ඨානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම විචිකිච්ඡානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම මානානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම භවරූපානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම අවිජ්ජානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දඬු ගැනීම සැත් ගැනීම කලහ විග්‍රහ විරුද්ධි කථා තෝ තෝ කීම පිත්‍රනුඛස මුසවා යන යොවුන්ට කරුණු වූ වේතනාවන්ගේ කෙළවර ය. මෙහි මේ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධි වෙත්’ යයි මේ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විහාර විසින් අරුත් නො බෙදා අසුතෙන් නැගී විහාරයට පිවිසි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විහාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායාගේ අභීය කවරෙක් විහාර වශයෙන් බෙදා දක්වන්නේ ද?” යි.

7. යළි ඒ භික්ෂූන්ට මේ අදහස වී: “මේ ආයුෂමත් මහාකාතෘයන සථවිර තෙමේ ශාක්‍යාත් වහන්සේ විසිනුත් සංවර්ණිත ය. නුවණැති සමුඡ්ඡරුන් විසිනුත් සමාපිත ය. ආයුෂමත් මහාකාතෘයන සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විහාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායාගේ අභීය විහාර වශයෙන් බෙදා දක්වන්නට සමත් වෙයි. අපි ආයුෂමත් මහාකාතෘයන සථවිරයන් වෙත ඵලබ්‍යන්තමෝ නම් ඵලම් ආයුෂමත් මහාකාතෘයන සථවිරයන් ගෙන් මෙහි අභීය පිළිවිසින්නමෝ නම් ඉතා මැනවැයි යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

8. අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙනායස්මා මහාකල්පානො තෙනු පසංඛික්ඛමිංසු. උපසංඛික්ඛමිත්වා ආයස්මතා මහාකල්පානෙන සංඛිං සමමොදිංසු. සමමෙ දුතියං කථං සාරාණීයං විතීසාරෙනා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තා ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මන්තං මහාකල්පානං එතදවොචු: ඉදං ඛො නො ආවුසො කල්පාන නගවා සංඛික්ඛෙන්ත උදෙසං උද්දිසිත්වා වින්දාරෙන අත්ථං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසතා විහාරං පවිට්ඨො. “යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්ඤාසංඛිං සමුදවරන්ති, එත්ථ වෙ නන්ද අභිනන්දි-තබ්බං අභිවදිතබ්බං අජෙඤ්ඤාසංඛිං, එසෙවන්තො රුගානුසයානං. -පෙ-එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති. තෙසං නො ආවුසො කල්පාන අමනාසං අවිජ්ජකකන්තස්ස භගවතො එතදහොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො නගවා සංඛික්ඛෙන්ත උදෙසං උද්දිසිත්වා වින්දාරෙන අත්ථං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසතා විහාරං පවිට්ඨො: යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්ඤාසංඛිං සමුදවරන්ති -පෙ-එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තිති කො නු ඛො ඉමස්ස භගවතා සංඛික්ඛෙන්ත උදෙසංසං උද්දිසිත්වා වින්දාරෙන අත්ථං අවිහන්තස්ස අත්ථං විහරෙය්‍යාති? තෙසං නො ආවුසො කල්පාන අමනාසං එතදහොසි: අයං ඛො ආයස්මා මහාකල්පානො සන්ථු වෙව සංවණ්ණිතො සම්මාචිතො ව විඤ්ඤානං සමුත්භවාරිතං. පතොති වායස්මා මහාකල්පානො ඉමස්ස භගවතා සංඛික්ඛෙන්ත උදෙසංසං උද්දිසිත්වා වින්දාරෙන අත්ථං අවිහන්තස්ස වින්දාරෙන අත්ථං විහජිත්වා. යනනු න මයං යෙනායස්මා මහාකල්පානො තෙනු පසංඛික්ඛමෙය්‍යාමි, උපසංඛික්ඛමිත්වා ආයස්මන්තං මහා-කල්පානං එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාමි”ති. විහජ්ජායස්මා මහාකල්පානොති.

9. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සාරජීතො සාරගවෙසී සාර-පරිසෙසනං වර්මානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙව මුලං අතික්කමම ඛන්ධං සාඛාපලාසෙ සාරං පරිසෙසිතබ්බං මඤ්ඤාය්‍ය, එවං සමපදමිදං, ආයස්මන්තානං සන්දරි සමමුඛිභූතො තා භගවන්තං අතිසිත්වා අමෙත එතමත්ථං පටිපුච්ඡිතබ්බං මඤ්ඤාප. සො භාවුසො භගවා ජානං ජානාති. පස්සං පස්සති, චික්ඛාමුතො ඤ්ඤාමුතො ධම්මමුතො බ්‍රහ්ම-මුතො, වතනා පවතනා, අත්ථස්ස නින්නතා, අමතස්ස දුතා, ධම්මස්සාමී, තථාගමනා. සො වෙව පතෙතස්ස කාලො අහොසි යං භගවන්තං යෙව එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාමි. යථා නො භගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය, තථා නං ධාරෙය්‍යාමිති.

10. අභාවුසො කල්පාන භගවා ජානං ජානාති, පස්සං පස්සති. චික්ඛා-මුතො ඤ්ඤාමුතො, ධම්මමුතො බ්‍රහ්මමුතො, වතනා පවතනා, අත්ථස්ස නින්නතා, අමතස්ස දුතා, ධම්මස්සාමී, තථාගමනා. සො වෙව පතෙතස්ස කාලො අහොසි යං භගවන්තං යෙව එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාමි. යථා නො භගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය, තථා නං ධාරෙය්‍යාමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

8. ඉක්බිති ඒ හිසුනු ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වෙත ඵලශීයන ඵලම ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ හිසුනු ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන්ගට මෙය කීහ: ඇවැඩ, කාන්‍යායන තෙරණුවෙහි, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කාරණයෙකින් ප්‍රඥාපිටකයෙකුට පුරුෂයා වෙත පවතිද්ද, ඉදින් මෙහි සතුටු විය යුත්තෙක් (මම ය මාගේ ගැසි) කියයුත්තෙන් ගිලගත යුත්තෙක් තැනි නම්, මෙය ම රාගානුසංයෝගයක් කෙළවර ය ... මෙහි මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්” යන මේ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙද හුනස්තෙන් තැනිට විහාරයට වැඩි සේක. ඇවැඩ, කාන්‍යායන තෙරණුවෙහි, ඒ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ වදල නො බෝ වේලෙහි මේ අදහස වා: ඇවැත්නි, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කාරණයෙකින් ප්‍රඥාපිටකයෙකුට පුරුෂයා සහගතව පවතිත් ද... මෙහි මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත් යන මේ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙද හුනස්තෙන් තැනි විහාරයට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙද මේ උදෙසායාගේ අරිය කවරෙක් විසාර විසින් බෙද දක්වන්නේ ද යි. ඇවැත් කාන්‍යායන සථවිර තෙමේ වතාහි ශාස්තෘනු විසිනුදු සංවර්ණික ය. නුවණැති සමුම්භරුන් විසිනුදු සමානව ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විසින් අරුත් නො බෙද මේ උදෙසායාගේ අරිය විසාර විසින් අරුත් බෙද දක්වන්නට ද සමථ වෙයි. යම් හෙයකින් අපි ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වෙත ඵලශීයනමෝ නම් ඵලම ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන්ගෙන් මේ අරිය පිළිවිසින්නමෝ නම් ඉතා මැනවැ යි. ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිර තෙමේ මෙය විභාග කෙරේවා යි.

9. ඇවැත්නි, යම්සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇති හර සොයන හර සොයමින් ඇවිදනා පුරුෂයෙක් නො වැටී සිටිනා හර ඇති මහරුකෙකු මූල ඉක්ම කඳ ඉක්ම අතු කොළෙහි හරය සෙවිය යුතු කොට සලකන්නේ ද, ආයුෂමත්තට බුදුන් ගමු වූ කල්හි ඒ භාග්‍යවතුන් ඉක්ම අප අතින් මේ අරිය පිළිවිසිය යුතු ගැසි සලකන්නු නම් මේ කාරණය ද එබඳු නිපැත් ඇතිසේ ය. ඇවැත්නි, ඒ භාග්‍යවත් තෙමේ වතාහි දත යුත්ත දනී. දක්ක යුත්ත දකී. වක්ඛුරුගුණ ය, ඥානගුණ ය, ධර්මගුණ ය, බ්‍රහ්මගුණ ය. (ධර්ම) වර්තක ය, ප්‍රවර්තක ය, අභිනිවර්තක ය, අමානසක ය, ධර්මානුක ය, තපාගත ය. යම් කලෙක භාග්‍යවතුන්ගෙන් ම මේ අරිය පිළිවිසින්නු නම් මේ එයට කල්ම ය. යම්සේ අපගේ භාග්‍යවත් තෙමේ ප්‍රකාශ කරන්නේ නම්, එසේ එය දරව යි.

10. ඇවැත් කාන්‍යායන සථවිරයෙහි, එකානන්‍යයෙන් භාග්‍යවත් තෙමේ දතයුත්ත දනී. දක්ක යුත්ත දකී. වක්ඛුරුගුණ ය, ඥානගුණ ය, ධර්මගුණ ය, බ්‍රහ්මගුණ ය, (ධර්ම) වර්තක ය, ප්‍රවර්තක ය, අභිනිවර්තක ය, අමානසක ය, ධර්මානුක ය, තපාගත ය. යම් කලෙක භාග්‍යවතුන්ගෙන් ම මේ අරිය පිළිවිසින්නමෝ නම් එයට මෙකල් ම විය. යම් සේ අපගේ භාග්‍යවත් තෙමේ ප්‍රකාශ කරන්නේ නම්, එසේ එය දරන්නමු

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අපි වායසමා මහාකල්වානො සන්ථි වෙව සංවණ්ණිතො සමොපිතො ව විඤ්ඤානං සමුහමචාරිතං. පහොති වායසමා මහාකල්වානො ඉමස්ස භගවතා සංඛින්නෙන උද්දෙසස්ස උද්ධංසස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිභතතස්ස විජාරෙන අත්ථං විහජිතුං. විහජතායසමා මහාකල්වානො අගරුකන්ධාති.

11. තෙනසාධුසො සුණ්ඨං, සංක්ඛං මිනසි කතරාඨ, හාසිස්සාමිති. එවමාධුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො මහාකල්වානස්ස පච්චස්සොත්ථං ආයසමා මහාකල්වානො එතදවොච: යං ඛො තො ආධුසො භගවා සංඛින්නෙන උද්දෙසං උද්ධංසිතා විජාරෙන අත්ථං අවිහජිතා උධංසාසතා විහාරං පටිට්ඨා, “යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්ඤාසංඛිං සමුද්ධරන්ති -පෙ- එතෙතෙත පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා තිරුජ්ඣන්ති” ඉමස්ස ඛො අහං ආධුසො භගවතා සංඛින්නෙන උද්දෙසස්ස උද්ධංසස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිභතතස්ස එවං විජාරෙන අත්ථං ආජානාමි:

12. චක්ඛුඤ්ඤාධුසො පටිච්ච රූපෙ ව උප්පජ්ඣති චක්ඛුච්ඤ්ඤාණං තිණ්ණං සංඛිතති එසෙස්සා. එස්සපච්චයා වෙදනා. යං වෙදෙති, තං සඤ්ජානාති. යං සඤ්ජානාති තං විතකෙකති. යං විතකෙකති තං පපඤ්ඤාති. යං පපඤ්ඤාති. තතොතිදුතං පුරිසං පපඤ්ඤාසංඛිං සමුද්ධරන්ති අතීතානාගතපච්චුප්පනොසු චක්ඛුච්ඤ්ඤායොසු රූපෙසු. සොධඤ්ඤාධුසො පටිච්ච සද්දෙ ව උප්පජ්ඣති සොධච්ඤ්ඤාණං -පෙ- ඤානඤ්ඤාධුසො පටිච්ච ගතෙති ව උප්පජ්ඣති ඤානච්ඤ්ඤාණං -පෙ- ජීව්හඤ්ඤාධුසො පටිච්ච රසෙ ව උප්පජ්ඣති ජීව්හච්ඤ්ඤාණං. -පෙ- ඤායඤ්ඤාධුසො පටිච්ච ථොට්ඨමෙඛ ව උප්පජ්ඣති ඤායච්ඤ්ඤාණං -පෙ- මතඤ්ඤාධුසො පටිච්ච ධම්මෙ ව උප්පජ්ඣති මතෙච්ඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සංඛිතති එසෙස්සා. එස්සපච්චයා වෙදනා. යං වෙදෙති තං සඤ්ජානාති. යං සඤ්ජානාති තං විතකෙකති යං විතකෙකති තං පපඤ්ඤාති. යං පපඤ්ඤාති තතොතිදුතං පුරිසං පපඤ්ඤාසංඛිං සමුද්ධරන්ති අතීතානාගතපච්චුප්පනොසු මනො-විඤ්ඤායොසු ධම්මෙසු.

13. සො වතාධුසො චක්ඛුසමිං සති රූපෙ සති චක්ඛුච්ඤ්ඤාණෙ සති එස්සපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. එස්සපඤ්ඤාතති යා සති වෙදනාපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤාතති යා සති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. සඤ්ඤා-පඤ්ඤාතති යා සති විතකකපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. විතකකපඤ්ඤාතති යා සති පපඤ්ඤාසංඛිං සමුද්ධරණපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථිර තෙමේ වනාහි ශායානු විසිනුදු සංවර්ණික ය. නුවණැති සමුම්සරුන් විසිනුදු සමානවිත ය ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් විසින් සාකෙවින් උදෙසු විසාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසුයාගේ අභිය විසාර විසින් බෙදූ දක්වන්නට ද සමථ වෙයි. ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථිර තෙමේ බර නො කොට අභි විභාග කෙරේවා යි.

11. එසේ නම් ඇවැත්නි, අසව මොතවට මේතෙහි කරව කියන්නෙමි යි. ඇවැත්නි, එසේ යැයි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථිරයන්හට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථිරයන් වහන්සේ තෙල ප්‍රකාශ කළහ: ඇවැත්නි, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කාරණයෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඥකොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා සහගතවැ පවසිද්ද... මෙහි ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්” යන යම් උදෙසුයක සාකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුතස්තෙන් නැගී විහාරයට වැඩි සේක් ද, ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාකෙවින් උදෙසු විසාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසුයාගේ අභිය මම මෙසේ විසාර විසින් දනිමි:

12 ඇවැත්නි, ඇස ද රූපයන් ද නිසා වක්ඛර්විඥාන ය උපදී. මේ තුන් දෙතාගේ එක්වීමෙන් ස්පර්ශය වෙයි. ස්පර්ශය නිසා වේදනාව වෙයි. යමක් විඳි ද එය හදුනයි. යමක් හදුනා ද එය විතකිණිය කෙරෙයි. යමක් විතකිණිය කෙරේ ද, එය ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවයි. යමක් ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවා නම් ඒ වක්ඛරූපාදි කාරණයෙන් (තෘෂණාදූෂපි) ප්‍රපඤ්චයන්ගෙන් සුක්‍රත සංඥකොට්ඨාසයෝ අතීතානාගතවතීම්න වූ ඇසින් බලා දතසුතු වූ රූපයෙහි ලා පුරුෂයා අභිභවනය කෙරෙත්. ඇවැත්නි, කණ ද ශබ්දයන් ද නිසා ශ්‍රොත්‍රවිඥාන ය උපදී ... ඇවැත්නි, තැබැය ද ගඳ ද නිසා ස්පර්ශවිඥාන ය උපදී ... ඇවැත්නි, දිව ද රසයන් ද නිසා ජිහ්වා විඥාන ය උපදී ... ඇවැත්නි, කස ද සප්‍රසවයන් ද නිසා කායවිඥාන ය උපදී ... ඇවැත්නි, සිත ද ධර්මයන් ද නිසා මනෝවිඥාන ය උපදී. මේ තිදෙනාගේ එක්වීමෙන් ස්පර්ශය වෙයි. ස්පර්ශය නිසා වේදනාව වෙයි. යමක් විඳි ද එය හදුනයි. යමක් හදුනා ද එය විතකිණිය කෙරෙයි. යමක් විතකිණිය කෙරේ ද එය ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවයි. යමක් ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවා නම් ඒ මනෝධර්මාදි කාරණයෙන් ප්‍රපඤ්චසංඥ කොට්ඨාසයෝ අතීතානාගතවතීම්න වූ සිතින් දතසුතු වූ ධර්මයන්හි පුරුෂයා අභිභවනය කෙරෙත්.

13. ඇවැත්නි, එකාන්තයෙන් හෙතෙමේ ඇස ඇති කල්හි රූපය ඇති කල්හි වක්ඛර්විඥාන ය ඇති කල්හි ස්පර්ශ යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය (උපදන්නේ ය) යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. ස්පර්ශ යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි වේදනා යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. වේදනා යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි සංඥ යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. සංඥ යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි විතකිණිය පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. විතකිණිය පැනවීමක් ඇති කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥ-කොට්ඨාසයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. විතකිණිය පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

.14. සො වතාවුසො සොතස්මිං සති සද්දෙ සති සොතවිඤ්ඤාණෙ සති -පෙ- සාතස්මිං සති ගතෙයි සති සාතවිඤ්ඤාණෙ සති -පෙ- ජිව්හාය සති රසෙ සති ජිව්හාවිඤ්ඤාණෙ සති-පෙ- කායස්මිං සති ථොට්ඨබ්බෙ සති කායවිඤ්ඤාණෙ සති -පෙ- මතස්මිං සති ඛම්මෙ සති මනෝවිඤ්ඤාණෙ සති එස්සපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. එස්සපඤ්ඤාතතිං සති වේදනා-පඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. වේදනාපඤ්ඤාතතිං සති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං සති විතක්කපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. විතක්ක-පඤ්ඤාතතිං සති පච්චාසඤ්ඤාසංඛාතමුද්වරණපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤා-පෙස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති.

15. සො වතාවුසො චක්ඛුස්මිං අසති රූපෙ අසති චක්ඛුවිඤ්ඤාණෙ අසති එස්සපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති. එස්ස-පඤ්ඤාතතිං අසති වේදනාපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති. වේදනාපඤ්ඤාතතිං අසති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති. සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං අසති විතක්කපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති. විතක්කපඤ්ඤාතතිං අසති පච්චාසඤ්ඤාසංඛාතමුද්වරණපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති.

16. සො වතාවුසො සොතස්මිං අසති සද්දෙ අසති සොතවිඤ්ඤාණෙ අසති-පෙ- සාතස්මිං අසති ගතෙයි අසති සාතවිඤ්ඤාණෙ අසති -පෙ-ජිව්හාය අසති රසෙ අසති ජිව්හාවිඤ්ඤාණෙ අසති-පෙ- කායස්මිං අසති ථොට්ඨබ්බෙ අසති කායවිඤ්ඤාණෙ අසති-පෙ- මතස්මිං අසති ඛම්මෙ අසති මනෝවිඤ්ඤාණෙ අසති එස්සපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති. එස්ස-පඤ්ඤාතතිං අසති වේදනාපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති. වේදනාපඤ්ඤාතතිං අසති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති. සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං අසති විතක්කපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති. විතක්කපඤ්ඤාතතිං අසති පච්චාසඤ්ඤාසංඛාතමුද්වරණපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති.

14. ඇවැත්ති, එකාන්තයෙන් හෙතෙමේ කණ ඇති කල්හි ශබ්දය ඇති කල්හි සොතවිඤ්ඤාණය ඇති කල්හි ...තැඟැය ඇති කල්හි ගඳ ඇති කල්හි ඝාතවිඤ්ඤාණය ඇති කල්හි... දිව ඇති කල්හි රසය ඇති කල්හි ජ්වහා-විඤ්ඤාණය ඇති කල්හි... කය ඇති කල්හි ස්ප්‍රභව්‍යය ඇති කල්හි කාය-විඤ්ඤාණය ඇති කල්හි... සිත ඇති කල්හි ධර්මය ඇති කල්හි මනෝවිඤ්ඤාණය ඇති කල්හි ස්පර්ශී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. ස්පර්ශී යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි වේදනා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. වේදනා යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි සංඥා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. සංඥා යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි විතකී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. විතකී යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥාසංඛ්‍යායන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

15. ඇවැත්ති, එකාන්තයෙන් හෙතෙමේ ඇස තැනි කල්හි රූපය තැනි කල්හි වක්කුර්විඤ්ඤාණය තැනි කල්හි ස්පර්ශී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. ස්පර්ශී යැයි පැනවීමක් තැනි කල්හි වේදනා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. වේදනා යැයි පැනවීමක් තැනි කල්හි සංඥා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. සංඥා යැයි පැනවීමක් තැනි කල්හි විතකී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. විතකී යැයි පැනවීමක් තැනි කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥාසංඛ්‍යායන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි.

16. ඇවැත්ති, එකාන්තයෙන් හෙතෙමේ කණ තැනි කල්හි ශබ්දය තැනි කල්හි සොතවිඤ්ඤාණය තැනි කල්හි ...තැඟැය තැනි කල්හි ගඳ තැනි කල්හි ඝාත විඤ්ඤාණය තැනි කල්හි...දිව තැනි කල්හි රසය තැනි කල්හි ජ්වහා විඤ්ඤාණය තැනි කල්හි... කය තැනි කල්හි ස්ප්‍රභව්‍යය තැනි කල්හි කායවිඤ්ඤාණය තැනි කල්හි... සිත තැනි කල්හි ධර්ම තැනි කල්හි මනෝවිඤ්ඤාණය තැනි කල්හි ස්පර්ශී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. ස්පර්ශී යැයි පැනවීමක් තැනි කල්හි වේදනා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. වේදනා යැයි පැනවීමක් තැනි කල්හි සංඥා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. සංඥා යැයි පැනවීමක් තැනි කල්හි විතකී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. විතකී යැයි පැනවීමක් තැනි කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥා සංඛ්‍යායන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි.

17. යං ඛො තො ආවුසො හගවා සංඛිතොතන උද්දෙසං උද්දිසිතො විජාරොත අත්ථං අවිහජ්ඣො උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “යතො නිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛො සමුදවරනති, එත්ථ වෙ තත්ථි අභිනජ්ඣිතඛං අභිවද්ධිතඛං අජේඤ්ඤාසෙනඛං, එසෙවනො රාගානුසයානං -පෙ- එතෙත්තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති. ඉමස්ස ඛො අහං ආවුසො හගවතා සංඛිතොතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොත අත්ථං අවිහතනස්ස එවං විජාරොත අත්ථං ආජානාමි. ආකඛං මානා ව පන කුමෙත ආයස්මනො හගවනං යෙව උපසංඛිතමිත්තො එතමත්ථං පටිපුට්ඨස්සාපි. යථා තො හගවා ව්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාපාති.

18. අථ ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාකම්මානස්ස භාසිතං අභිනජ්ඣො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා යෙන හගවා තෙනුපසංඛිතමිත්තං උපසංඛිතමිත්තො හගවනං අභිවාදෙතො එකමනං නිසීදිංසු. එකෙනං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු හගවනං එතදවොචු:

19. “යං ඛො තො හතොත හගවා සංඛිතොතන උද්දෙසං උද්දිසිතො විජාරොත අත්ථං අවිහජ්ඣො උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “යතො නිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛො සමුදවරනති, එත්ථ වෙ තත්ථි අභිනජ්ඣිතඛං අභිවද්ධිතඛං අජේඤ්ඤාසෙනඛං, එසෙවනො රාගානුසයානං -පෙ- එතෙත්තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති. තෙසං තො හතොත අමහාකා අවිරපකකන්නස්ස හගවතො එතදවොචු: “ඉදං ඛො තො ආවුසො හගවා සංඛිතොතන උද්දෙසං උද්දිසිතො විජාරොත අත්ථං අවිහජ්ඣො උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, ‘යතො නිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛො සමුදවරනති, එත්ථ වෙ තත්ථි අභිනජ්ඣිතඛං අභිවද්ධිතඛං අජේඤ්ඤාසෙනඛං, එසෙවනො රාගානුසයානං එසෙවනො පටිඤ්ඤානුසයානං. එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං එසෙවනො විචිතිච්ඡා- නුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො භවිරාගානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානුසයානං එසෙවනො දුෂ්ඤාදනසත්ථාදන කලහමිග්ගත විවාද කුමනකුමමෙපසුඤ්ඤාමුසාවාදනං. එතෙත්තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තො හු ඛො ඉමස්ස හගවතා සංඛිතොතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොත අත්ථං අවිහතනස්ස විජාරොත අත්ථං විහජෙය්‍යා”ති

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

17. ඇවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කරුණෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඤා කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා තුළ පවතින් ද, ඉදින් මේ කරුණෙහි (ආදශායතනයන්හි) සතුටු විය යුත්තෙක් කිය යුත්තෙක් හිල ගත යුත්තෙක් තැන් නම් මෙය ම (අභිනන්දනාදිය තැනි බව ම) රාගානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය ... මේ ආදශායතනයන්හි මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත් යන යම් උදෙසායක් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදා හුණත්තෙන් නැතිව විහාරයට වැඩි සේක් ද, ඇවැත්ති, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදා මේ උදෙසායාගේ විසාර විසින් අරුත් මෙසේ දනිමි. ආයුෂ්මත්ති, තෙපි කැමතිගව්‍ය නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ම එළඹ මේ අරුත් ප්‍රච්ඡික්ඛ. අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සේ වදාරනසේක් නම් එය එසේ ධරව යි.

18. එක්කිති, ඒ භික්ෂු ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන්ගේ දෙශනාව අභිමුඛව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුණත්තෙන් නැති භාග්‍යවතුන් කරා එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පසෙක හුත්භ. එකත්පසෙක හුත් ඒ භික්ෂු භාග්‍යවතුන්ගට තෙල සැල කළහ:

19. “වහන්ස, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණ, යම් කරුණෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඤා කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයාගට පවතින් ද, ඉදින් මෙහි සතුටු විය යුත්තෙක් කිය යුත්තෙක් හිල ගත යුත්තෙක් තැන් නම් මෙය ම රාගානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය ... මෙහි මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්’ යන යම් උදෙසායක් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදා හුණත්තෙන් නැතිව විහාරයට වැඩිසේක් ද, වහන්ස, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නො බෝ වේලායෙකින් ඒ අපට මේ අදහස වී: ඇවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණ, යම් කරුණෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඤා කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා තුළ පවතින් ද, ඉදින් මෙහි සතුටු විය යුත්තෙක් කිය යුත්තෙක් හිල ගත යුත්තෙක් තැන් නම් මෙය ම රාගානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම පටිඝානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දිට්ඨානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම විචිකිච්ඡානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම මානානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම භවරුහානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම අවිජ්ජානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දඬු ගැනීම සැත් ගැනීම කලහ විග්‍රහ පිරුද්ධිකථා තෝ තෝ යි කීම පිහුනු බස බොරුබස යන මොවුනට කරුණු වූ වෙනතාවන්ගේ කෙළවර ය. මෙහි ම මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්’ යන යම් උදෙසායක් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදා හුණත්තෙන් නැතිව විහාරයට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදා මේ උදෙසායාගේ අරුත් විසාර විසින් කවරෙක් බෙදා දක්වන්නේ ද” යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

20 “තෙසං නො හන්තෙ අමහාකං එතදුපෙ සි: අයං ඛො ආයසමා මහා-
කච්චානො සජ්ඣ වෙව සංවණ්ණිතො. සමහාපිතො ව විඤ්ඤානං සමුහමචාරිනං
පහොති වායසමා මහාකච්චානො ඉමිස්ස හගවතා සබ්බින්නෙන උද්දොසස්ස
උද්දොසස්ස විජාරොත අජාරං අමිහත්තස්ස විජාරොත අජාරං විහරිතුං. යනත්ත
මයං යෙනායසමා මහාකච්චානො තෙනුපසඛිකමයාම, උපසඛිකමයා
ආයසමන්තා මහාකච්චානං එතමජාරං පටිපුච්ඡෙත්ථයාමා”ති.

21 “අථ ඛො මයං හන්තෙ යෙනායසමා මහාකච්චානො තෙනුප-
සඛිකමිමහ. උපසඛිකමිත්වා ආයසමන්තං මහාකච්චානං එතමජාරං
පටිපුච්ඡෙත්ථ තෙසං නො හන්තෙ ආයසමා මහාකච්චානෙන ඉමෙති
ආකාරෙහි ඉමෙති පදෙහි බ්‍යඤ්ඤානෙහි අජො වහන්තො”ති.

22 පණ්ඩිතො භික්ඛවෙ මහාකච්චානො, මහාපඤ්ඤා භික්ඛවෙ
මහාකච්චානො. මඤ්ඤාපි භූමෙහ භික්ඛවෙ එතමජාරං පටිපුච්ඡෙත්ථයාථ,
අහමපි නං එවමෙවං ව්‍යාකරෙත්ථයං යථා නං මහාකච්චානෙන ව්‍යාකතං
එසො වෙවෙතස්ස අජො. එවඤ්ඤා නං බාරෙථාති.

23. එවං වුත්තෙ ආයසමා ආනන්දො හගවන්තං එතදවොච: සෙත්ථාපි
හන්තෙ පුරිසො ජිකච්ඡාදබ්බලාපරෙතො මධුපිණ්ඩිකං අධිගච්ඡෙත්ථය,
සො යතො යතො සායෙය්‍ය ලහෙථෙව සාදුං රඤං අසෙවනකං, එවමෙව
ඛො හන්තෙ වෙතසො භික්ඛු දබ්බජාතිකො යතො යතො ඉමිස්ස
ධම්මපරිසායස්ස පඤ්ඤාය අජාරං උපපරිනෙකය්‍ය ලහෙථෙව අත්තමන්තං
ලහෙථ වෙතසො පතාදං. කො තාමො අයං හන්තෙ ධම්මපරිසායොති?
තස්මාතිහ තිං ආනන්ද, ඉමං ධම්මපරිසායං මධුපිණ්ඩිකපටිසායොනෙව
නං බාරෙහිති.

ඉදමමොච හගවා. අත්තමන්තො ආයසමා ආනන්දො හගවතො හාසිතං
අභිනන්දීති.

මධුපිණ්ඩිකසුත්තං අවසිමං.

20. “වහන්ස, ඒ අපට මේ අදහස වී ය: මේ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන සභිර තෙමේ ශාස්තෘහු විසිනුදු වර්ණිත ය. නුවණැති සමුම්භරුන් විසිනුදු සමහාපිතය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විහාර විසින් අරුත් නොබෙදූ මේ උදෙසනයෙන් විහාර විසින් අරුත් බෙදා දක්වන්නට ද සමීපී වෙයි. අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන සභිරයන් වෙත එළඹෙන්නමෝ තම, එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන සභිරයන් අතින් මේ අතීය පිළිවිසින්නමෝ තම මැනැවැ”යි.

21. “එක්කිති වහන්ස, අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන සභිරයන් වෙත එළඹියමහ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන සභිරයන්ගෙන් මේ අතීය පිළිවිසුමහ. වහන්ස, ඒ අපට ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන සභිරයන් විසින් මේ ආකාරයෙන් මේ පදයන්ගෙන් මේ ව්‍යාකෘතියන්ගෙන් අතීය බෙදා දක්වන ලද්දේ ය.

22 මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන තෙමේ පණ්ඩිත ය. මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන තෙමේ මහනුවණැත්තේ ය. මහණෙනි, තෙපි මාගෙන් වුවත් මේ අතීය පිළිවිසුවනු තම මහාකාන්‍යායනයා විසින් යම්සේ එය ප්‍රකාශ කරන ලද තම මම ද තොපට එය එසේ ම ප්‍රකාශ කරන්නෙමි. මෙහි අතීය මේ ම ය. එසේ ම දරව.

23. මෙසේ වදාල කල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද සභිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “වහන්ස බඩ්ඩා දුබල ඔැපින් පෙළුණු පුරුෂයෙක් මිහිරි කිරීමට අමුතු රස නො ඉසිය යුතු මිපිළුවක් (බදහත්-වටක්)ලබා ද, තෙතෙමේ යම් යම් පසෙකින් (එය) ආඝාදනය කෙරේ ද (ඒ ඒ පැත්තෙන්) මිහිරි රසයක් ලබන්නේ ම ය. වහන්ස එ පරිද්දෙන් ම සිතන සැහැපි ඇති පණ්ඩිත සභාව ඇති මහණෙක් යම් යම් ලෙසෙකින් මේ ධම්මදෙයනාවගේ අතීය නුවණින් පරික්ෂා කරන්නේ ද ඒ ඒ ලෙසින් සතුටුව ව ලබන්නේ ම ය සිතේ පැහැදීම ලබන්නේ ම ය වහන්ස, මේ ධම්මපදාය ය කිතමි ඇත්තේ ද? ආනන්දය, එසේ තම තෝ මෙහි ලා මේ ධම්මදෙයනාව මධුපිණිකාපය්‍යාය යැ යි දරව යි වදාල සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේය වදාල සේක. සතුටු වූ ආයුෂ්මත් ආනන්ද සභිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙයනාව මැනැවැ යි සතුටින් පිළිගත්තේ ය.

මධුපිණිකාසුත්‍රය අවමැති යි.

1. 2. 9.

දොවධා විතකකසුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාමන්ඨිකං විහරති ජෙනවිනො අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොති භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු ගගවතො පච්චස්සොත්ථං. ගගවා එතදවොච:

2. පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සමමාධා අනභිසම්මුදාස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදහොසි: යනුතාහං දොවධා¹ කඤ්ඤා දොවධා කඤ්ඤා විතකක විහරෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ යො වායං කාමවිතකකා යො ව බ්‍යාපාදවිතකකා යො ව විහිංසාවිතකකා, ඉමං එකං භාගමකාසිං. යො වායං තෙකම්මවිතකකා යො ව අබ්‍යාපාදවිතකකා යො ව අවිහිංසාවිතකකා, ඉමං දුතියං භාගමකාසිං.

3. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එවං අපමන්තස්ස අතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ඣති කාමවිතකකා. සො එවං පජානාමි: උප්පන්නො ඛො මෙ අයං කාමවිතකකා. සො ව ඛො අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පඤ්ඤානිරෝධිකො විඝාතපක්ඛිකො අනිබ්බාතසංවත්තතිකො. අත්තව්‍යාඛාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසංඤ්ඤිකකතො අබ්‍යාපාදං ගච්ඡති. පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසංඤ්ඤිකකතො අබ්‍යාපාදං ගච්ඡති. උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසංඤ්ඤිකකතො අබ්‍යාපාදං ගච්ඡති. පඤ්ඤානිරෝධිකො විඝාතපක්ඛිකො අනිබ්බාතසංවත්තතිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසංඤ්ඤිකකතො අබ්‍යාපාදං ගච්ඡති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ උප්පනුප්පන්නං කාමවිතකකං පජ්ඣමෙව² විනොදමෙව³ බ්‍යනොතව⁴ නං අකාසිං.

4. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එවං අපමන්තස්ස අතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ඣති බ්‍යාපාදවිතකකා -පෙ- උප්පජ්ඣති විහිංසාවිතකකා. සො එවං පජානාමි: උප්පන්නො ඛො මෙ අයං විහිංසාවිතකකා. සො ව ඛො අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පඤ්ඤානිරෝධිකො විඝාතපක්ඛිකො අනිබ්බාතසංවත්තතිකො. අත්තව්‍යාඛාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසංඤ්ඤිකකතො අබ්‍යාපාදං ගච්ඡති. පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසංඤ්ඤිකකතො අබ්‍යාපාදං ගච්ඡති. උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසංඤ්ඤිකකතො අබ්‍යාපාදං ගච්ඡති. පඤ්ඤානිරෝධිකො විඝාතපක්ඛිකො අනිබ්බාතසංවත්තතිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසංඤ්ඤිකකතො අබ්‍යාපාදං ගච්ඡති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ උප්පනුප්පන්නං විහිංසාවිතකකං පජ්ඣමෙව² විනොදමෙව³ බ්‍යනොතව⁴ නං අකාසිං.

1. දොවධා, මජ්ඣං. 2. පජ්ඣමෙව, සිමු. පජ්ඣමෙව, සා.
3. විනොදමෙව, සිමු. විනොදමෙව, සා. 4. බ්‍යනොතමෙව, මජ්ඣං, සා.

1 2. 9.

දේශපාලනික සමාජය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමදාම නුවර පෙරහන නම් වූ අන්තර්ගත සිටුවනු ලබන ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකු සිහිකළත් ඇමතු සේක. ඒ සිහිකළ වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පිළිවෙත් දුන්න. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. මහණෙනි, බුදුම්මට පෙර ම බුදු නො වූ බොධිසත්‍යවු වූ ම මට මේ අදහස විය: “ඉදින් මම විනයයන් දෙ කොටසක් කොට, දෙ කොටසක් කොට වාසය කරන්නෙමි නම් ඉතා මැනව” යි. මහණෙනි, ඒ මම යම් මේ කාමවිනයකුත් යම් මේ ව්‍යාපාරවිනයකුත් යම් මේ විහිංසා-විනයකුත් වේ ද, මෙය එක් කොටසක් කෙළෙමි යම් මේ තෙතමුණ-විනයකුත් යම් මේ අව්‍යාපාරවිනයකුත් යම් මේ අවිහිංසාවිනයකුත් වේ ද, මෙය දෙවන කොටස කෙළෙමි.

3. මහණෙනි, අප්‍රමත වූ කෙළෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට කාමවිනය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි: “මට මේ කාමවිනය උපන්නේ ය. ඒ කාම-විනය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස ද පවතී. අන්තට දුක් පිණිස ද පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස ද පවතී. ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි. දුක්-කොටසෙහි වූවෙකි. නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකැ” යි. මහණෙනි, තමාට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විනය විනයයට යෙයි. මහණෙනි, අන්තට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විනය විනයයට යෙයි. මහණෙනි, දෙපසට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විනය විනයයට යෙයි. ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි, දුක් කොටසෙහි වූවෙකි, නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකි යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විනය විනයයට යෙයි. මහණෙනි, ඒ මම උපනුපත් කාමවිනය දුරු කෙළෙමි ම ය. බැහැර කෙළෙමි ම ය. එය අවසන් වූවක් ම කෙළෙමි.

4. මහණෙනි, අප්‍රමත වූ කෙළෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට ව්‍යාපාරවිනය උපදී. විහිංසාවිනය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි: “මට මේ විහිංසා විනය උපන්නේ ය. ඒ විහිංසා විනය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස ද පවතී. අන්තට දුක් පිණිස ද පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස ද පවතී. ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි. දුක් කොටසෙහි වූවෙකි. නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකි යි. මහණෙනි, තමාට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විනය විනයයට යෙයි. මහණෙනි, අන්තට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විනය විනයයට යෙයි. මහණෙනි, දෙපසට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විනය විනයයට යෙයි. මහණෙනි, ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි, දුක් කොටසෙහි වූවෙකි, නිවන පිණිස නො පවතින්නෙකැ යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විනය විනයයට යෙයි. මහණෙනි, ඒ මම උපනුපත් විහිංසාවිනය දුරු කෙළෙමි ම ය. බැහැර කෙළෙමි ම ය. එය අවසන් වූවක් ම කෙළෙමි.

5. යඤ්ඤදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චකෙකති අනුච්චාරෙති තථා තථා නති හොති චෙතසො. කාමච්චකකඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි තෙකකමමච්චකකං. කාම-ච්චකකං බහුලමකාසි. තස්ස තං කාමච්චකකාය චිත්තං නමති. බ්‍යාපාද-ච්චකකඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි අබ්‍යාපාදච්චකකං. බ්‍යාපාද ච්චකකං බහුලමකාසි. තස්ස තං බ්‍යාපාදච්චකකාය චිත්තං නමති. විහිංසාච්චකකඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි අවිහිංසාච්චකකං. විහිංසාච්චකකං බහුලමකාසි. තස්ස තං විහිංසාච්චකකාය චිත්තං නමති.

6. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ මස්සානං පච්චිමේ මාසෙ සරදසමයෙ කිට්ඨසම්බාධෙ ගොපාලකො ගාචො රකෙකිය්‍ය, සො තා ගාචො තතො තතො දුණ්ඤාදා අකොට්ඨො පඤ්ඤාට්ඨො¹ සනතිරුද්ධො² සනතිචාරෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? පස්සති හි සො භික්ඛවෙ ගොපාලකො තතොතිදුතං වධං වා බන්ධං³ වා ජාතිං වා ගරහං වා. එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ අද්දසං අකුසලානං ධම්මානං ආදීතවං ඕකාරං සබ්බිලෙසං, කුසලානං ධම්මානං තෙකකමම ආකිසංසං වොදුතපකං.

7. තස්ස මස්සං භික්ඛවෙ එවං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති තෙකකමමච්චකෙකා. සො එවං පජානාමි: උප්පන්නා ඛො මේ අයං තෙකකමමච්චකෙකා. සො ව ඛො තෙවත්ත-ව්‍යාඛාධාය සංචත්තති, න පරව්‍යාඛාධාය සංචත්තති, න උගයව්‍යාඛාධාය සංචත්තති, පඤ්ඤාද්ධිකො අවිඝ්නපකඤ්ඤා නිබ්බාතසංචත්තතිකො. රතතිඤ්ඤාපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙව තතොතිදුතං හයං සමනුපස්සාමි. දිව්‍යඤ්ඤාපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙව තතොතිදුතං හයං සමනුපස්සාමි. රතතින්ද්‍රිවඤ්ඤාපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙව තතොතිදුතං හයං සමනු-පස්සාමි. අපි ව ඛො මේ අභිචිරං අනුච්චකකයතො අනුච්චාරයතො කායො කිලමෙය්‍ය. කායෙ කිලනො⁴ චිත්තං උභ්‍යඤ්ඤොය්‍ය.⁵ උභ්‍යතො⁶ චිත්තෙ අරං චිත්තං සමාහිමාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සණ්ඨපෙමි සනතිතාදෙමි⁷ එකොද්ධං⁸ කරොමි සමාදහාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මේ චිත්තං උභ්‍යඤ්ඤාමි. ⁹.

1. පටිකොට්ඨො, මජ්ඣං. පටිකොට්ඨොය්‍ය, ස්‍යා. 2. සනතිරුද්ධොය්‍ය, ස්‍යා.
3. බන්ධං, මජ්ඣං. 4. කිලමෙය්‍ය, කප්ථෙ. 5. ඔහඤ්ඤොය්‍ය, ස්‍යා.
6. ඔහතෙ, ස්‍යා. 7. සනතිභිදෙමි, ස්‍යා. 8. එකොද්ධං, PTS.
9. උග්ගාචිති, ස්‍යා. උග්ගාචිති, PTS.

5. මහණෙනි, මහණ තෙමේ යම් යම් ම විතකීයක් බහුල කොට නැවත නැවත විතකීයක කෙරේ ද, නැවත නැවත හසුරුවා ද, ඒ ඒ ලෙසින් ම සිත්හි නැගුරුවා වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ කාමවිතකීය ම බහුල කොට නැවත නැවත විතකීයක කෙරේ නම් නැවත නැවත හසුරුවා නම් නෛෂ්‍රමා විතකීය දුරු කෙරෙයි. කාමවිතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත කාමවිතකීය පිණිස නැමේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ ව්‍යාපාද විතකීය බහුල කොට නැවත නැවත විතකීයක කෙරේ නම් නැවත නැවත හසුරුවා නම් අව්‍යාපාදවිතකීය දුරු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද විතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත ව්‍යාපාද විතකීය පිණිස නැමේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ විහිංසාවිතකීය බහුල කොට නැවත නැවත විතකීයක කෙරේ නම් නැවත නැවත හසුරුවා නම් අවිහිංසාවිතකීය දුරු කෙරෙයි. විහිංසාවිතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත විහිංසා විතකීය පිණිස නැමේ.

6. මහණෙනි, යම් සේ වෘසිසම්පත්තිප්‍රබන්ධ පාසුරු මස ගොයමින් හඬ (හානි) වූ සරකල්ලි ගොපල්ලෙක් ගවයන් රක්කන් ද, හෙ තෙමේ ඒ ගවයන්ට ඒ ඒ දෙසින් පිටෙහි දඬුයෙන් (කෙළින්) පහර දෙන්නේ ය. ඉලඟුටෙහි සරසින් පහර දෙන්නේ ය. ඔබ්බොබ යැමෙන් අවුරා සිටින්නේ ය. වළක් වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ඒ ගොපල්ලා ඒ ගවයන් ගොයමින් නො රැක්ම හෙතු කොට ගෙන වඩයක් හෝ බකිනයක් හෝ බතභානියක් හෝ ගඬාවක් හෝ දක්නේ ද එහෙයිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මම අකුශල ධර්මයන්ගේ දෘෂ්‍ය ලාමකව කෙලෙසීම ද කුශල ධර්මයන් පිළිබඳ නෛෂ්‍රමාසයෙහි අනුසස් ද විගුණිපක්‍ෂය ද දිවිමි.

7. මහණෙනි, මෙසේ අප්‍රමත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට නෛෂ්‍රමා විතකීය උපදී. ඒ මම මෙසේ ද කිමි: මට මේ නෛෂ්‍රමා විතකීය උපන්නේ ය. ඒ නෛෂ්‍රමා විතකීය තෙමේත් තමාට දුක් පිණිස නොපවතී. අන්තට දුක් පිණිස නොපවතී. දෙපසට දුක් පිණිස නොපවතී. ප්‍රඥාව වඩන්නෙකි දුක් කොටසෙහි නො වූවෙකි. නිවන් සදහා පවතින්නෙකි. මහණෙනි, රු මුළුල්ලෙහිද ඒ විතකීය නැවත නැවත විතකීයක කරන්නෙමි නම් පුත පුතා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, දහවල මුළුල්ලෙහිද ඒ විතකීය නැවත නැවත විතකීයක කරන්නෙමි නම් පුත පුතා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, රු දවල මුළුල්ලෙහි ඒ විතකීය නැවත නැවත විතකීයක කරන්නෙමි නම් පුත පුතා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. වැලිදු බොහෝ කලක් නැවත නැවත විතකීයක කරන්නා වූ පුත පුතා හසුරුවන්නා වූ මාගේ ශරීරය කලාතත වන්නේ ය. ශරීරය කලාතත වූ කල්හි සිත නො සන්ත්‍රන් වේ. සිත නොසන්ත්‍රන් කල්හි සමාසය කෙරෙත් සිත දුරෙහි වෙයි. මහණෙනි, ඒ මම සන්තානයෙහි ම සිත මැනවින් තබමි. මැනවින් හිඳුවමි. එකඟ කරමි. මැනවින් පිහිටුවමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මාගේ සිත නතමක් නො සන්ත්‍රන් වේවා යි. (සිතීමෙනි.)

8. තමන් මගින් හිතවෙල එවිං අපමනකරණය ආකාරයෙන් පරිහරණය වියහොත් උපරාධී අවිචාරයන්ගෙන් - පෙ - උපරාධී අවිචාරයන්ගෙන්, සො එවිං පරාධී: උපරාධී: බො මෙ අයං අවිචාරයන්ගෙන්. සො එවිං නෙවනවිචාරයන්ගෙන් සංවිතනී, න පරවිචාරයන්ගෙන් සංවිතනී, න උපරවිචාරයන්ගෙන් සංවිතනී, පසුපසුදිගිකො අවිචාරයන්ගෙන් පසුපසුදිගිකො නිබ්බානසංවිතනීකො. රතනිකොදි නං හිතවෙල අනු-විචාරයන්ගෙන් අනුචාරයන්ගෙන් නෙව තනොතිදනං හයං සමනුපසාමි දිවසකොදි නං හිතවෙල අනුචාරයන්ගෙන් අනුචාරයන්ගෙන් නෙව තනොතිදනං හයං සමනුපසාමි. රතනිකොදි නං හිතවෙල අනුචාරයන්ගෙන් අනුචාරයන්ගෙන් නෙව තනොතිදනං හයං සමනුපසාමි. අපි ව බො මෙ අතිරිං අනුචාරයන්ගෙන් අනුචාරයන්ගෙන් කායො කිලමෙය. කායො කිලමෙය විතනං උපරාධීකරණය. උපරාධීකරණය විතන ආර් විතනං සමාධිමානී. සො බො අතං හිතවෙල අනුචාරයන්ගෙන් විතනං සමාධිමානී සතනිසාදෙමි එකොදිං කරොමි සමාදාමි. නං කිසං හෙතු: මා මෙ විතනං උපරාධීකරණය.

9. යඤ්ඤදෙව හිතවෙල හිතවු බහුලමනුචාරයන්ගෙන් අනුචාරයන්ගෙන් තථා තථා නති හොති වෙනසො. නෙකමමිචාරයන්ගෙන් හිතවෙල හිතවු බහුලමනුචාරයන්ගෙන් අනුචාරයන්ගෙන්, පහාසි කාමවිචාරයන්ගෙන්. නෙකමමි-විචාරයන්ගෙන් බහුලමනුචාරයන්ගෙන්. තසං තං නෙකමමිචාරයන්ගෙන් විතනං නමති. අවිචාරයන්ගෙන් හිතවෙල, හිතවු බහුලමනුචාරයන්ගෙන් අනුචාරයන්ගෙන්, පහාසි බහුලමනුචාරයන්ගෙන්. අවිචාරයන්ගෙන් බහුලමනුචාරයන්ගෙන්. තසං තං අවිචාරයන්ගෙන් විතනං නමති. අවිචාරයන්ගෙන් හිතවෙල හිතවු බහුලමනු-විචාරයන්ගෙන් අනුචාරයන්ගෙන්, පහාසි විචාරයන්ගෙන්. අවිචාරයන්ගෙන් බහුලමනුචාරයන්ගෙන්. තසං තා අවිචාරයන්ගෙන් විතනං නමති. සෙය්පාපි හිතවෙල හිතවු පච්ඡිමෙ මාසෙ සබ්බසංසාරෙ ගාමනාසමානෙසු ගොපාලකො ගාමනා රතනමය. තසං රුකිමුලගතස්ස වා අබ්බාහාස ගතස්ස වා සතිකරණියමෙව හොති: එතා¹ ගාමනී. එවමෙව² බො හිතවෙල සතිකරණියමෙව අහොති: එතෙ ධම්මාති.

10. ආරාධිං බො පත මෙ හිතවෙල විජිතං අහොසි අසලීනං. උපරාධීකරණය අසලීනං³. පසුපසුදිගිකො කායො අසාරද්ධො. සමාධිතං විතනං එකස්ස. සො බො අතං හිතවෙල විචිතෙව කාමෙහි විචිතෙ අකුසලෙහි ධම්මෙහි සමිචාරයන්ගෙන් සමිචාරයන්ගෙන් විචිතෙව. පඨමං කායං උපරාධීකරණය විතනං. -

1. එතෙ, කසම්මි. 2. එවමෙව, මජ්ඣ. 3. අපමනකරණය.

8. මහණෙනි, අප්‍රමාණ වූ කෙළෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්නාවූ ඒ මට අව්‍යාපාද විතකීය උපදී... අවිහංසා විතකීය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි. මට අවිහංසා විතකීය උපන්නේ ය. ඒ අවිහංසා විතකීය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස නො පවතී. අන්හට දුක් පිණිස නො පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස නො පවතී. ප්‍රඥව වඩන්නෙකි. දුක් කොටසෙහි නොවූවෙකි නිවන් පිණිස පවතින්නෙකි. මහණෙනි, රූ මුළුල්ලෙහි ද එය නැවත නැවත විතකීයකරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරු වන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, දහවල මුළුල්ලෙහි ද නැවත නැවත විතකීයකරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරු වන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, රූ දහවල මුළුල්ලෙහි ද එය නැවත නැවත විතකීයකරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතු කොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. වැලි දු බොහෝ කලක් නැවත නැවත විතකීයකරන්නාවූ පුන පුනා හසුරු වන්නා වූ මාගේ ශරීරය කලානතාවන්නේ ය. ශරීරය කලානත වූ කල්හි සිත නොසන්ත්‍රත් වන්නේ ය. සිත නොසන්ත්‍රත් කල්හි සමාධිය කෙරෙත් සිත දුරෙහි වෙයි. මහණෙනි, ඒ මම සියසතත්හි ම සිත මැනවින් තබමි. මැනවින් හිඳුවමි. එකඟ කරමි. මැනවින් පිහිටුවමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මාගේ සිත නතමක් නොසන්ත්‍රත් වේවා ය. (සිතීමෙනි.)

9. මහණෙනි, මහණ තෙමේ යම් යම් ම විතකීයක් බහුල කොට නැවත නැවත විතකීයකර කෙරේ ද, පුන පුනා හසුරුවා ද, ඒ ඒ ලෙසින් සිත්හි නැඹුරු බව වෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ නෛෂ්‍යමය විතකීය බහුල කොට නැවත නැවත විතකීයකර කෙරේ නම් පුන පුනා හසුරුවා නම් කාමවිතකීය දුරු කෙරෙයි. නෛෂ්‍යමය විතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත නෛෂ්‍යමය විතකීයට නැමෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ අව්‍යාපාද විතකීය නැවත නැවත විතකීයකර කෙරේ නම් පුන පුනා හසුරුවා නම් ව්‍යාපාද විතකීය දුරු කෙරෙයි. අව්‍යාපාද විතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත අව්‍යාපාද විතකීයට නැමෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ අවිහංසා විතකීය බහුල කොට නැවත නැවත විතකීයකර කෙරේ ද, පුන පුනා හසුරුවා ද, විහංසා විතකීය දුරු කෙරෙයි. අවිහංසා විතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත අවිහංසා විතකීයට නැමෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ත්‍රිෂ්ඨාතුවෙහි පස්වීම මාසයෙහි සියලු ශාසනයන් ගමෙහි රැස් කළ කල්හි ගොපොල්ලෙන් ගවයන් රක්කේ ද, රැක්වුලට ගියා වූ හෝ එළිමහනට ගියා වූ හෝ ඔහු විසින් 'මොහු ගෙරිහු ය' යි සිතී කිරීම පමණක් ම වෙයි ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම 'මොහු ශමච්ඡිද්ධිතා ධර්මයෝ ය යි සිතී කිරීම පමණක් ම වී ය.

10. මහණෙනි, මා විසින් (සිවුරහින් යුත්) වියඝ්ග පටන්ගන්නා ලදී. (එබැවින්) එය නො සැලකේ වී. සිහිය එලඹ සිටිය ය (එබැවින්ම එය මූලා නොවූ ය. කය සන්සිදුණේ ය. (එබැවින් ම) පනවූ දූවිලි ඇත්තේ විය. සිත මැනවින් පිහිටුවන ලදී. (එබැවින් ම) එකඟ විය. මහණෙනි, ඒ මම කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතකීයසිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුව ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. -

විතකකවිවාරානං වුපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිතාවං අවිතකකං අවිවාරං සමාධිජං පිහිසුඛං දුතියංඤානං උපසමපජ්ඣ විහාසිං. පිහිසා ව විරුහා උපෙක්ඛකො¹ ව විහාසිං සතො ව සමපජානො. සුඛඤ්ච කායෙන උපිසංචෙදෙසිං. යං තං අරියං ආවිකඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති තතියං ඤානං උපසමපජ්ඣ විහාසිං. සුඛස්ස ව පහාතා දුක්ඛස්ස ව පහාතා පුබ්බඛව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්තගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුථං ඤානං උපසමපජ්ඣ විහාසිං.

11. සො එවං සමාගිනෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතුපකක්ඛලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතෙත පුබ්බ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිතින්තාමෙසිං. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරම්. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං දොපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි, අනෙකෙපි සංචට්ඨකපො අනෙකෙපි විචට්ඨකපො අනෙකෙපි සංචට්ඨවිචට්ඨකපො “අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො: එවාංගොතෙතා එවාංචණණො එවමාහාරෙ එවාංසුඛ- දුක්ඛඋපිසංචෙදී එවමාසුපරියතෙතා. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො: එවාංගොතෙතා එවාංචණණො එවමාහාරෙ එවාංසුඛ- දුක්ඛඋපිසංචෙදී එවමාසුපරියතෙතා. සො තතො වුතො ඉබ්බපතෙතා” ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්දසං අනෙකවිහිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරම්. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අධිගතා අවිජ්ජා විහතා. විජ්ජා උප්පන්නා තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නා යථා තං අපාමතත්තං ආතාපිතො පහිතතත්තං විහරතො.

12. සො එවං සමාගිනෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතුපකක්ඛලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිතින්තාමෙසිං. සො දිබ්බත චක්ඛුතා විසුද්ධත අතිකකන්තමානුසගෙන සතෙත පස්සාමි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ ගීතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජාතාමි: -

1. උපෙක්ඛකො, සීමු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විතකී විමාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් තමා තුළ පැහැදීම දතවන සිත්හි එකඟ බව ඇති විතකී රහිත වූ විමාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රියය හා සුව ඇති දවනිය බ්‍යානසට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. ප්‍රියය ද දුරු වීමෙන් මැදහත්ව ම වාසය කෙළෙමි. සිහි ඇත්තෙමි මනා නුවණ ඇත්තෙමි කසිත් සුවය ද වින්දෙමි. ආයතීයෝ 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ සමාතිමත් වූයේ සුබවිතරණ ඇත්තේ ය' යි යම් බ්‍යානසක් වණිනා කරන් ද, ඒ තෘතීය බ්‍යානසට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. සුවය ද දුරු කිරීමෙන් දුක ද තැති කිරීමෙන් පෙර ම සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ වැනසීමෙන් නො දුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්ඛාවෙන් හටගත් සිහිය පිළිබඳ පිරිසිදු බව ඇති වතුභිබ්‍යානසට පැමිණ වාසය කෙළෙමි.

11. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, ප්‍රභාසාර කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, භාවනා කම්මට සුදුසු කල්හි, ස්විති ප්‍රාඥාකල්හි, නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි, පෙර පිසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් තැඹුරු කෙළෙමි. ඒ මම නොයෙක් ආකාර වූ පෙර පිසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරමි එනම්- ජාති එකක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසක් ද ජාති විසිසක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් තස්තා කලායන් ද නොයෙක් වැඩෙනා කලායන් ද නොයෙක් තැසෙන වැඩෙන කලායන් ද - "අසුච්ඡ්‍රිතා උපනිමි. මෙ තම ඇත්තෙමි වීම. මෙතමි ගෝත්‍ර ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි පැහැ ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි ආකාර ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි සුවදුක් විඳින්නෙකිමි වීම. මෙ වැනි ආසු කෙළවර කොට ඇත්තෙමි වීම. ඒ මම ඉන් ව්‍යුතව අසුච්ඡ්‍රිතා තැන උපනිමි. එහිදී ද මෙතමි ඇත්තෙමි වීම. මෙ තම ගෝත්‍ර ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි පැහැ ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි ආකාර ඇත්තෙමි වීම. මෙ වැනි සුවදුක් වින්දෙකිමි වීම. මෙ වැනි ආසු කෙළවර කොට ඇත්තෙමි වීම. එ මම ඉන් ව්‍යුතව මෙහි උපන්නෙමි වෙමි" යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසිම සහිත වූ තත් වැදූරුම් වූ පෙර පිසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරමි. මහණෙනි, මා විසින් රූප පිළිබඳ පලමුයම්හි මේ පලමුවන විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව තසන ලදී. විද්‍යාව උපත. මොහදුරු නැසිණ. තැණලු උපත. අප්‍රමාදව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව තිවනව මෙහෙසු සිත් ඇතිව වසන්තසුව යම්සේ තම එසේ ය.

12. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි ප්‍රභාසාර කල්හි කෙලෙස් රහිත කල්හි පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි මොළොක් වූ කල්හි භාවනා කම්මට සුදුසු කල්හි ස්විති ප්‍රාඥාකල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්තයන්ගේ ව්‍යුතිඋත්පත්ති දත්තා නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් තැඹුරු කෙළෙමි. ඒ මම ඉතා පිරිසිදු වූ මිනිසාය ඉක්ම වූ දිවැසින් - මැරෙන උපදින උසස් පතක් මනා පැහැ ඇති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්තයන් දකිමි. කම වූ පරිදි මිය පරලොව යන සත්තයන් දකිමි: -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“ඉමෙ චත භොනොතා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා, වච්ච-
 දුචරිතෙන සමන්තාගතා, මනොදුචරිතෙන සමන්තාගතා, අරියානං
 උපවාදකා, මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද
 පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන
 භොනොතා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා, වච්චුචරිතෙන
 සමන්තාගතා, මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතා, අරියානං අනුපවාදකා,
 සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා
 සුගතිං සංඝං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බේන චක්ඛුතා විප්‍රදොන
 අභික්ඛන්තමානුසංකෙත සත්තෙ පස්සාමි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ
 පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගගතෙ දුගගතෙ, යථාකම්මුපගෙ
 සත්තෙ පජානාමි. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ රතතියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ
 දුතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො
 ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස
 විහරතො.

13. සො එවං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අතභිගණේ
 විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ භිනෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං
 බයඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං
 අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛති-
 රොධොති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛතිරොධගාමිති පටිපදාති
 යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං
 ආසවසමුදයොති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ආසවතිරොධොති යථාභූතං
 අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ආසවතිරොධගාමිති පටිපදාති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං.
 තස්ස මෙ එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ.
 භවාසවාපි විතතං විමුත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුත්තස්මිං
 විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං අහොසි. ‘භිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, ආතං
 කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා’ති අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ
 රතතියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා
 උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස
 ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො.

14. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අරඤ්ඤ පටනෙ මහත්තං නිත්තං
 පලලං, තමෙනං මහාමිගසමෙකා උපතිස්සාය විතරෙය්‍ය. තස්ස කොච්ඡෙව
 පුරිසො උප්පජ්ජෙය්‍ය අනත්තකාමො අභිත්තකාමො අයොගකෙබ්බකාමො, සො
 යායස්ස මග්ගො බෙමො ගොච්ඡිකො පිඨිගමනීයො, තං මග්ගං පිදගෙය්‍ය
 විවරෙය්‍ය කුම්මග්ගං. ඔදගෙය්‍ය ඔකවරං, ධපෙය්‍ය ඔකවාගිකං. -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාමිගසඤ්ඤා අපරෙත සමයෙන අතයව්‍යසනං¹ තනුතං² ආපරේශ්‍යාතය්‍යොව ඛො පන භික්ඛවෙ මහතො මිගසඤ්ඤා කොවිදෙව පුරිසො උප්පරේශ්‍ය අත්තකාමො සිතකාමො යොගකෙඛමකාමො, සො යථාය්‍ය මග්ගො ඛෙමො සොච්ඡිකො පිතිගමනීයො, තං මග්ගං විවරෙශ්‍ය, පිදහෙශ්‍ය කුම්මග්ගං, උභතෙනෙශ්‍ය ඔකචරං, තාසෙශ්‍ය ඔක වාරිකං. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාමිගසඤ්ඤා අපරෙත සමයෙන වුද්ධං විරුද්ධං වෙසුල්ලං ආපරේශ්‍ය.

15. උපමා ඛො මෙ අයං භික්ඛවෙ කතා අත්තං විශුද්ධපතාය. අයඤ්චෙවත්ථ අත්තො: මහනතං නිත්තං පලලුභති ඛො භික්ඛවෙ කාමානමෙතං අභිවචනං මහාමිගසඤ්ඤාති ඛො භික්ඛවෙ සත්තානමෙතං අභිවචනං. පුරිසො අත්තකාමො අසිතකාමො අයොගකෙඛමකාමොති ඛො භික්ඛවෙ මාරසෙතං පාපිමෙතං අභිවචනං. කුම්මග්ගොති ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨඛිකසෙතං මච්ඡාමග්ගං අභිවචනං සෙය්‍යපිදං: මච්ඡාදිට්ඨිං මච්ඡාසඛකපායං මච්ඡාචාචාය මච්ඡාකම්මනතං මච්ඡාආජිවං මච්ඡාචායාමං මච්ඡාසතියං මච්ඡාසමාධිං. ඔකචරෙති ඛො භික්ඛවෙ තඤ්ඤිග්ගෙතං අභිවචනං. ඔකවාරිකාති ඛො භික්ඛවෙ අවිජ්ජායෙතං අභිවචනං. පුරිසො අත්තකාමො යොගකෙඛමකාමොති ඛො භික්ඛවෙ තථාගතසෙතං අභිවචනං අරහතො සම්මාසම්මුද්ධං. ඛෙමො මග්ගො සොච්ඡිකො පිතිගමනීයොති ඛො භික්ඛවෙ අරිසෙතං අට්ඨඛිකසං මග්ගං අභිවචනං. සෙය්‍යපිදං: සම්මාදිට්ඨිං සම්මාසඛකපායං සම්මාචාචාය සම්මාකම්මනතං සම්මාආජිවං සම්මාචායාමං සම්මාසතියං සම්මාසමාධිං.

16. ඉති ඛො භික්ඛවෙ විවච්චො මගා ඛෙමො මග්ගො සොච්ඡිකො පිතිගමනීයො, පිහිතො කුම්මග්ගො, උභතෙතො ඔකචරෙ, තාසිතො ඔකවාරිකා. යං භික්ඛවෙ සත්ථාර කර්ණිං සාවකාතං සිතෙසිතා අනුකම්පං උපාදාය, කතං වො තං මයා. එතාති භික්ඛවෙ රුක්ඛමුලාති, එතාති සුශුද්ධාති. කුසංච භික්ඛවෙ, මා පමාදත්ථ, මා පච්ඡා විපට්ඨාපිතො අනුචත්ථ. අයං වො අමතාකං අනුසාසතීති

ඉද්ධමවොච ගගවා අතතමනා තෙ භික්ඛු ගගවතො ගාසිතං අභිනංඤ්ඤති.

දෙවධාපිතකකඤ්ඤානං නිවමං.

1. අතයව්‍යසනං, මර්ශ.
2. තනු න්‍යායෙහි පදා මර්ශපද්ධතෙහි පිටස පොත්තෙක කදිසායෙ.

මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඒ මහමුච්ඡාල පසුකලෙක අත්‍යව්‍යයනියට තනුකියට පැමිණෙන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ මහත් මුච්ඡාලට ම වැඩ කැමැති හිත කැමැති අභය කැමැති කිසියම් පුරුෂයෙක් පහළ වන්නේ ය. හෙ තෙමේ නිඛීය වූ සුව ඵලවත ප්‍රියයෙන් යා හැකියම් මාගීයෙන් වන්නේ ද, ඒ මග විවෘත කරන්නේ ය. නොමග වසන්නේ ය. සේ මුච්ඡා නසන්නේ ය. සේ මුච්ඡාදෙන තසන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඒ මහමුච්ඡාල තෙමේ පසු කලෙක වැඩිමට පැතිරීමට මහත්බවට පැමිණෙන්නේ ය.

15. මහණෙනි, අර්ථ හැඟවීම පිණිස මා විසින් මේ උපමාව කරන ලද්දේ ය. මෙහි මේ අදහස වේ: මහණෙනි, “මහත්තං නිත්තං පලලං” යන මෙය කාමයනට තමෙකි. මහණෙනි, “මහාමිගසඛෙසා” යන මෙය සත්‍යතාවයට තමෙකි. මහණෙනි, “පුරිසො අත්ථකාමො අභිතකාමො අයොගකෙකම්මාමො” යන මෙය පාපී වූ මාරයාට තමෙකි. “කුම්මකො” යන මෙය මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය මිථ්‍යාසංකල්පය මිථ්‍යාවචනය මිථ්‍යාකමානතය මිථ්‍යාආච්චය මිථ්‍යාව්‍යායාමය මිථ්‍යාසමාතිය මිථ්‍යාසමාධිය යැ යි අවහිත් සුක්ක වූ මිථ්‍යාමාගීයට තමෙකි. මහණෙනි, “මකචරො” යන මෙය නන්දිරාගයට තමෙකි. මහණෙනි, ‘මකචාරිකා’ යන මෙය අවිද්‍යාවට තමෙකි. මහණෙනි, “පුරිසො අත්ථකාමො යොගකෙකම්මාමො” යන මෙය තථාගත අභිත් සමාත් සමුදායෙන් වහන්සේට තමෙකි. මහණෙනි, “බෙමො මහො සොචච්චකො පිතිගමනියො” යන මෙය සමාග්දෘෂ්ටිය සමාත්සංකල්පය සමාග්වචනය සමාත්සමානතය සමාගාච්චය සමාග්ව්‍යායාමය සමාත් සමාතිය සමාත්සමාධි යැ යි අවහිත් සුක්ක වූ අයථිමාගීයට තමෙකි.

16. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් නිඛීය වූ සුව ඵලවත ප්‍රියයෙන් යා හැකි මාගීය විවෘත කරන ලද්දේ ය. නොමග වසන ලද්දේ ය. සේ මුච්ඡා නසන ලද්දේ ය. සේ මුච්ඡාදෙන තසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, ශ්‍රාවකයනට හිත කැමැති අනුකම්පා ඇති ශාස්තෘවරයකු විසින් අනුකම්පාවෙන් යමක් කළසුතු ද, ඵය මා විසින් තොපට කරනලදි. මහණෙනි, තෙල වාක්‍ෂමුලයෝ ය, තෙල ශුක්‍යාභාරයෝ ය. මහණෙනි, ධ්‍යාන කරවු. තාමක් පමාවවු. පසුව තාමක් විපිළිසරවවු මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි.

සාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු සාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනැවැ යි පිළිගත්හ.

දේවධාර්මිකක සුත්‍රය නවවැනි යි.

1. 2. 10.

විතක්කසණ්ඨානසූතං

1. ථවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගගවා සාවඤ්ඤං විතර්ථි ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ගගවා භික්ඛු ආමනෙතති භික්ඛුවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු හගවතො පට්ටසොස්සං. හගවා එතදුවොව:

2. අභිවිත්තමනුසුත්තොත භික්ඛුවෙ භික්ඛුතා පඤ්ච නිමිත්තානි කාලෙත කාලං මතභිකාතඛොති. කතමාති පඤ්ච?

3. ඉධ භික්ඛුවෙ භික්ඛුතා යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මතභිකරොතො උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛුවෙ භික්ඛුතා තමා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මතභිකාතඛං කුසලපසංභිතං. තස්ස තමා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මතභිකරොතො කුසලපසංභිතං, යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභිසන්ති. තෙ අඛන්ධං ගවජ්ජන්ති. තෙසං පහාතා අර්කිත්තමෙව විත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති¹, සමාධියති. භෙත්තපාපි භික්ඛුවෙ දකෙක්ඛා පලගණ්ඨා වා පලගණ්ඨානෙතවාසී වා සුබ්බාය ආණ්ඩා ඔලාරිකං ආණ්ඩං අභිනිතතෙය්‍ය² අභිනිතරෙය්‍ය අභිනිවජ්ජෙය්‍ය, ³ එවමෙව ඛො භික්ඛුවෙ භික්ඛුතො යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මතභිකරොතො උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛුවෙ භික්ඛුතා තමා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මතභිකාතඛං කුසලපසංභිතං. යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පභිසන්ති. තෙ අඛන්ධං ගවජ්ජන්ති. තෙසං පහාතා අර්කිත්තමෙව විත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. [1. අඤ්ඤානිමිත්තපඛං.]

4. තස්ස ථෙව භික්ඛුවෙ භික්ඛුතො තමා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මතභිකරොතො කුසලපසංභිතං උපපජ්ජන්තොව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛුවෙ භික්ඛුතා තෙසං විතක්කාතං ආදීනවොඋපපරික්ඛිතඛො: ඉතිපිමෙව විතක්කා අකුසලා, ඉතිපිමෙව විතක්කා සාවජ්ජා, ඉතිපිමෙව විතක්කා දුක්ඛවිපාකාති. තස්ස තෙසං විතක්කාතං ආදීනවං උපපරික්ඛිතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභිසන්ති. තෙ අඛන්ධං ගවජ්ජන්ති. තෙසං පහාතා අර්කිත්තමෙව විත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. -

1. හොසි, මජ්ඣං. 2. අභිනිතතෙය්‍ය, මජ්ඣං. 3. අභිනිවජ්ජෙය්‍ය, මජ්ඣං.

1. 2. 10.

විකසකසණ්ඨාන සූත්‍රය

1. ඔං විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සේනවන තම් වූ අනේසිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි හිඤ්ඤත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤා වහන්ස, යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක:

2. මහණෙනි, අධිවිත්තයෙහි (විදුෂිතාපාදක අභටසමාපතති විත්තයෙහි) යෙදුණු මහණහු විසින් කළින් කල කරුණු පසෙක් මෙනෙහි කළයුතුය. කවර පසෙක් ද යත්:

3. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් අරමුණකට පැමිණ යම් අරමුණක් මෙනෙහි කරන මහණහුට ලෝභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තෙන් මෙනෙහි කළ යුතුය. ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙනෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතීණ වීමෙන් සිය සත්ත්ව සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ දක්ෂ වටුවෙක් හෝ වඩු අතුවැස්සෙක් හෝ සිග්‍රම ඇණයකින් මහ ඇණයකට ගසන්නේ ද, (ගසමින් පුරුවෙත්) බැහැර කරන්නේ ද, (අතින්) ඇද දමන්නේ ද, මහණෙනි, එසේ ම යම් අරමුණකට පැමිණ යම් අරමුණක් මෙනෙහි කරන්නා වූ මහණහුට ලෝභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තෙන් මෙනෙහි කළයුතු ය. ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙනෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතීණ වෙත්. විනාශයට යෙත් ඔවුන් ප්‍රතීණ වීමෙන් සත්ත්වයෙහි සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (1.)

4 මහණෙනි, ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙනෙහි කරන ඔහුට ලෝභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි ඒ මහණහු විසින් “මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ අකුශලය. මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ සාවද්‍යය. මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ දුඃඛ විපාකය” යි ඒ විතකීයන්ගේ දෙශය පිරික්සිය යුතුයි. ඒ විතකීයන්ගේ දෙශය පරීක්ෂා කරන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රතීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත් ඔවුන් ප්‍රතීණ වීමෙන් සියසත්ත්වයෙහි සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ ඉති වා පුරිසො වා දහරෙ යුවා මණ්ඩනකජාතියො අභිකුණ්ණපෙන වා කුක්කුරකුණ්ණපෙන වා මනුස්සකුණ්ණපෙන වා කණේඤ ආසතෙතන අට්ඨිගෙය්‍ය හර්ගෙය්‍ය ජගුච්ඡය්‍ය, එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ තස්ස වෙ හික්ඛුතො තමාපි¹ නිමිත්තො අඤ්ඤ නිමිත්තං මහසිකරේනො කුසල්ලසංභිතං උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන හික්ඛවෙ හික්ඛුතා තෙසං විතක්කානං ආදීතවං උපපරික්ඛන්ධො: ඉතිපිමෙ විතක්කා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතක්කා සාවජ්‍යා, ඉතිපිමෙ විතක්කා දුක්ඛවිපාකාති. තස්ස තෙසං විතක්කානං ආදීතවං උපපරික්ඛන්ධො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභිසන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාගියති. [2. ආදීතවට්ඨං.]

5. තස්ස වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛුතො තෙසං² විතක්කානං ආදීතවං උපපරික්ඛන්ධො උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන හික්ඛවෙ හික්ඛුතා තෙසං³ විතක්කානං අසති අමනසිකාරෙ ආපජ්ජන්ධො. තස්ස තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජන්ධො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභිසන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාගියති. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ වික්ඛුමා පුරිසො ආපාථ-ගතානං රූපානං අදස්සනකාමො අස්ස, සො නිමිලෙය්‍ය⁴ වා අඤ්ඤාන වා අපලොකෙය්‍ය. එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ තස්ස වෙ හික්ඛුතො තෙසමපි විතක්කානං ආදීතවං උපපරික්ඛන්ධො උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන හික්ඛවෙ හික්ඛුතා තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරෙ ආපජ්ජන්ධො. තස්ස තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජන්ධො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි* තෙ පභිසන්ති තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාගියති. [3. අසතිට්ඨං.]

6. තස්ස වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛුතො තෙසමපි විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජන්ධො උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන හික්ඛවෙ හික්ඛුතා තෙසං විතක්කානං විතක්කසංඛාරසණ්ඨානං⁵ මනසි කාතව්‍යං. තස්ස තෙසං විතක්කානං විතක්කසංඛාරසණ්ඨානං මනසිකරේනො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභිසන්ති තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාගියති.

1. තමා ව, භ්‍යා.

2. තෙසමපි, මිජ්ඣ.

3. තෙසං තෙව, අච්.

4. නිමිලෙය්‍ය භ්‍යා.

5. විතක්ක සංඛාර සන්ථානං, භ්‍යා. අව්ච්ඡාදා.

* 'තෙන හික්ඛවෙ - පෙ - මොහුපසංභිතාපි' පඤ්ඤා.

මරමිජ්ඣමනිකායෙ විතක්කසංකප්පානසුත්තෙ න දිස්සතෙ.

මහණෙනි, යම් සේ තරුණ වූ සැරසෙන සුදු සමයක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ගෙලෙහි ලැබුණු සරසුණකින් හෝ බලකුණකින් හෝ මිනිස්කුණකින් හෝ හටගත් දුක් ඇත්තේ වන්නේ ද, ලජ්ජා වන්නේ ද හටගත් පිළිකුල් ඇත්තේ වන්නේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ඒ නිමිත්තයෙන් ද අන්‍ය වූ කුලයෙන් සුඛය වූ නිමිත්තයක් මෙතෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ අකුලය විකල්පයේ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් “මෙයින්ද මේ විකල්පයේ අකුලයයි. මෙයින්ද මේ විකල්පයේ සාධකයයි. මෙයින්ද මේ විකල්පයේ දුඃඛපාකයයි” යි ඒ විකල්පයන්ගේ දෙමස පරික්ෂා කොට බැලිය යුතු ය. ඒ විකල්පයන්ගේ දෙමස පරික්ෂා කරන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක වූ අකුලය විකල්පයේ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රසිද්ධ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රසිද්ධ වීමෙන් සත්‍යානුකූල ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (2)

5. මහණෙනි, ඒ විකල්පයන්ගේ දෙමස පරික්ෂා කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ විකල්පයේ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ අකුලය විකල්පයක් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණීම මැනවි. ඒ විකල්පයන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුලය විකල්පයේ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රසිද්ධ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රසිද්ධ වීමෙන් ඇතුළත ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ඇත් ඇති පුරුෂයෙක් හමුවට පැමිණි රූපයන් නො දකිනු කැමැත්තේ වන්නේ ද, තෙතෙමම් ඇත් පියා ගන්නේ හෝ වේ ද, අත් දෙසක් බලන්නේ හෝ වේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ඒ විකල්පයන්ගේ දෙමස පරික්ෂා කරන්නා වූ මහණහට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුලය විකල්පයේ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විකල්පයන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණීම මැනවි. ඒ විකල්පයන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක වූ අකුලය විකල්පයේ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රසිද්ධ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත් ඔවුන් ප්‍රසිද්ධ වීමෙන් සත්‍යානුකූල ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි (3)

6. මහණෙනි, ඒ විකල්පයන් ද නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුලය විකල්පයේ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විකල්පයන්ගේ මූලස්ථානය මෙතෙහි කල්පයකි. ඒ විකල්පයන්ගේ විකල්පමූලස්ථානය මෙතෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක විකල්පයේ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රසිද්ධ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රසිද්ධ වීමෙන් සත්‍යානුකූල ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සීඝං ගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: කිනන්‍රු ඛො අතං සීඝං ගච්ඡාමි, යනන්‍රුතාහං සංඝිකං ගච්ඡෙය්‍යනති. සො සංඝිකං ගච්ඡෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: කිනන්‍රුඛො අතං සංඝිකං ගච්ඡාමි, යනන්‍රුතාහං තිවෙට්ඨය්‍යනති. සො තිවෙට්ඨය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: කිනන්‍රු ඛො අතං සීතො, යනන්‍රු තාහං තිසීදෙය්‍යනති. සො තිසීදෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: කිනන්‍රු ඛො අතං තිසීනො, යනන්‍රු තාහං නිපජ්ජෙය්‍යනති. සො නිපජ්ජෙය්‍ය. ඵං හි සො භික්ඛවෙ පුරිසො ඔලාරිකං ඔලාරිකං ඉරියාපථං අභිනීවජ්ජෙය්‍යා¹ සුමුමං සුමුමං ඉරියාපථං කප්පෙය්‍ය. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතක්කානං අසති අමනසිකාරං. ආපජ්ජතො උප්පජ්ජනෙත්ව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තෙසං විතක්කානං විතක්කසංඛාරසංඝායානං මනසිකාතඛං. තස්ස තෙසං විතක්කානං විතක්කසංඛාරසංඝායානං මනසිකරුතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභිසන්ති තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභානා අජ්ඣත්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. [4. විතක්කමුලහෙදපඛං.]

7. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතක්කානං විතක්කසංඛාරසංඝායානං මනසිකරුතො උප්පජ්ජනෙත්ව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා දනො'හිදන්තමාධාය² ජීව්‍යාය තාලුං ආභව්ව වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හි-තඛං අභිනිපපිලෙතඛං අභිසන්තාපෙතඛං. තස්ස දනො'හිදන්තමාධාය ජීව්‍යාය තාලුං ආභව්ව වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හො අභිනිපපිලයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභිසන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභානා අජ්ඣත්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඔලවා පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සීඝෙවා ගතෙත්වා ඛතෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතක්කානං විතක්කසංඛාරසංඝායානං මනසිකරුතො උප්පජ්ජනෙත්ව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා දනො'හිදන්තමාධාය ජීව්‍යාය තාලුං ආභව්ව වෙතසා විතතං අභි-නිග්ගණ්හො අභිනිපපිලයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභිසන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභානා අජ්ඣත්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. [5. අභිනිග්ගණ්හතපඛං.]

1. අභිනිග්ගජ්ජෙය්‍ය, සා:

2. දනෙති දන්තමාධාය, බහු. "දනෙත+අභිදන්තං+ආධායාති විධායං පදව්‍යවර්තය. දනෙතෙති පනෙත් කරුණෙන් වූනො, විය දිස්සති" - මජ්ඣ. "දනෙත'හිදන්තමාධායාති හෙට්ඨා දනෙත උපරිදන්තං ධපෙත්වා" - අට්ඨකථා - සිරිබම්බාරාම හුදෙයි.

මහණෙනි, යම් හේ පුරුෂයෙක් වහා යන්නේ ද, “කුමක් නිසා මම වහා යෙමි ද, මම යෙහෙමින් යෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙ වැනි අදහසෙක් වන්නේ ය. හෙතෙම යෙහෙමින් යන්නේ ය. “කුමක් නිසා මම යෙහෙමින් යෙමි ද, මම සිටින්නෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙ වැනි අදහසෙක් වන්නේ ය. හෙතෙම සිටින්නේ ය. “කුමක් නිසා මම සිටියෙමි ද, මම ගිඳින්නෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේ ය. හෙතෙම ගිඳින්නේ ය. “කුමක් නිසා මම හුන්නෙමි ද, මම හොටින්නෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේ ය. හෙතෙම හොටින්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ පුරුෂ තෙමේ ඉතා දුභි ඉරියව්ව දුරු කොට ඉතා සිසුම් ඉරියව්ව පවත් වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ඒ විතකියන් නො සිහි කිරීමට නො මෙනෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඒ මහණකට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකියෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විතකියන්ගේ විතකිමුලස්ථානය මෙනෙහි කළයුතු ය. ඒ විතකියන්ගේ විතකිමුලස්ථානය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතායායට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (4.)

7. මහණෙනි, ඒ විතකියන්ගේ ද විතකිමුලස්ථානය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණකට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකියෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (යට) දතෙහි උවු දත පිහිටුවා දිවෙත් තලු පෙළා කුසල් සිහිත් අකුසල් සිත වෙහෙසින් නිගැනිය යුතු ය. වෙහෙසින් පෙළිය යුතු ය. දතෙහි දත පිහිටුවා දිවෙත් තලු පෙළා කුසල් සිහිත් අකුසල් සිත වෙහෙසින් නිගන්නා වූ වෙහෙසින් පෙළන්නා වූ වෙහෙසින් තවත්තාවූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතායායට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් හේ බලවත් පුරුෂයෙක් ඉතා දුබල වූ පුරුෂයකු හිස හෝ ගෙත කඳ හෝ ගෙන වෙහෙසින් නිගන්නේ ද, වෙහෙසින් පෙළන්නේ ද, වෙහෙසින් තවත්තේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ඒ විතකියන්ගේ විතකිමුලස්ථානය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණකට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකියෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් දතෙහි දත පිහිටුවා දිවෙත් තලු පෙළා කුසල් සිහිත් අකුසල් සිත වෙහෙසින් නිගැනිය යුතු ය. වෙහෙසින් පෙළිය යුතු ය. වෙහෙසින් තැවිය යුතු ය. දතෙහි දත පිහිටුවා දිවෙත් තලු පෙළා කුසල් සිහිත් අකුසල් සිත වෙහෙසින් නිගන්නා වූ වෙහෙසින් පෙළන්නා වූ වෙහෙසින් තවත්තාවූ ඔහුගේ ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකියෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතායායට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (5.)

7 යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මිතසිකරේතො උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡක්ඛපසංඝිතාපි දෙසුපසංඝිතාපි මොහුපසංඝිතාපි, තස්ස තමා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මිතසිකරේතො කුසලුපසංඝිතං සෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡක්ඛපසංඝිතාපි දෙසුපසංඝිතාපි මොහුපසංඝිතාපි තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගවජන්ති. තෙසං පහානා අර්ක්ඛතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසිද්ධති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතක්කානා ආදිතචං උපපරික්ඛතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡක්ඛපසංඝිතාපි දෙසුපසංඝිතාපි මොහුපසංඝිතාපි තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගවජන්ති තෙසං පහානා අර්ක්ඛතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසිද්ධති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතක්කානං අසති අමතසිකාරං ආපජ්ජතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡක්ඛපසංඝිතාපි දෙසුපසංඝිතාපි මොහුපසංඝිතාපි තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගවජන්ති තෙසං පහානා අර්ක්ඛතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසිද්ධති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතක්කානං විතක්කසංඛාරසන්ධානං මිතසිකරේතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡක්ඛපසංඝිතාපි දෙසුපසංඝිතාපි මොහුපසංඝිතාපි තෙ පතියන්ති තෙ අබ්බන්ධං ගවජන්ති. තෙසං පහානා අර්ක්ඛතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසිද්ධති එකොදි හොති සමාධියති.

දනෙත'හිදන්තමාධාය¹ ජිව්හාය තාලුං ආගවම වේතසා විතතං අභිනික්ඛණ්ණතො අභිනිපට්ඨලයතො අභිනන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡක්ඛපසංඝිතාපි දෙසුපසංඝිතාපි මොහුපසංඝිතාපි තෙ පතියන්ති තෙ අබ්බන්ධං ගවජන්ති. තෙසං පහානා අර්ක්ඛතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසිද්ධති එකොදි හොති සමාධියති.

අයං වුළුවති භික්ඛවෙ භික්ඛු වසී විතක්කපරියායපථෙසු: යං විතක්කං ආකඛ්ඛිස්සති තං විතක්කං විතකෙකස්සති, යං විතක්කං තාකඛ්ඛිස්සති තං විතක්කං විතකෙකස්සති, අවේජ්චජි තණ්හං, වාචතතසි² සංයෝජනං, සමමා මානාභිසමයා අන්තමකාසි දුක්ඛස්සාති.

ඉදමචොව භගවා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤන්ති.

විතක්කසංඝානාසුතතං දසමං.

සිහනාදවග්ගො දුතියො.

1. දනෙතභි දන්තමාධාය, සහ, මජ්ඣ. PTS. 2. විවක්ඛසි. මජ්ඣ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

7. මහණෙනි, යම් තැනෙක පටන් යම් අරමුණක් ගෙන යම් අරමුණක් මෙතෙහි කරන මහණෙහි ලාභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකියෝ උපදිත් ද, ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් සුඛය වූ නිමිත්තක් මෙතෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලාභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක වූ අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ් වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ් විමෙන් සියසතත්ති ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකියන්ගේ ද දෙශය පරික්‍ෂා කරන්නහුට ලාභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහ සහගතවූත් යම් ලාමක අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ් වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ් විමෙන් සියසතත්ති ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකියන් ද නො සිහි කිරීමට නොමෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නහුට ලාභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ් වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ් විමෙන් සියසතත්ති ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකියන්ගේ ද විතකිමූලසංඛ්‍යා මෙතෙහි කරන්නහුට ලාභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ් වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ් විමෙන් සියසතත්ති ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

යට දතෙහි උඩු දත පිහිටුවා දිවෙත් තප්ප පෙළා ගෙණ කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගන්නා වූ වෙසෙසින් පෙළන්නා වූ වෙසෙසින් තවන්නා වූ ඔහුට ලාභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ් වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ් විමෙන් සියසතත්ති ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ විතකිවාරමාගීයත්ති පුරුදු කරනලද වසිනාවය ඇත්තේ ය යි ද, යම් විතකියක් කැමති වන්නේ නම් ඒ විතකිය විතකන්නේ ය යි ද, යම් විතකියක් නො කැමති වන්නේ නම් ඒ විතකිය නො විතකන්නේ ය යි ද, තාණොව සිත්දේ ය යි ද, සංයෝජන උපුටා හමුත් ය යි ද, මැනවින් මාතය දුරු කිරීමෙන් දුක් කෙලවර කෙලේ ය යි ද කියනු ලැබේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුවූ සිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙයනාව මැනවැයි පිළිගත්හ.

විභක්කසංස්ථාන සූත්‍රය දසවැනි යි.

දෙවෙනි සිහිනාද වර්ගය යි.

තස්ස චග්ගස්ස උද්දනං.

චූළමහාමිහපොපමනාදු දුක්ඛ දුවෙ'පි සහත්තනුමානා
තිලපථා මධුපථොධිවතකකා ජඤ්චනිෂ්ඨතතකපෙස දුතියො: *

3. ඔපමමවග්ගො

1. 3. 1.

කකචුපමස්සන්තං

1. ඵලං. මෙ සුතං: ඵකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙතවනෙ
අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා
මොලියථයුතො හික්ඛුනීති සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨාං විහරති ඵලං
සංසට්ඨා ආයසමා මොලියථයුතො හික්ඛුනීති සද්ධිං විහරති. සචෙ කො පි
හික්ඛු ආයසමතො මොලියථයුතස්ස සමමුඛා තාසං හික්ඛුනීතං අවණණං
භාසති, තෙනායසමා මොලියථයුතො කුපිතො අතත්තමනො අධිකරණමපි
කරෙති. සචෙ පන කො පි හික්ඛු තාසං හික්ඛුනීතං සමමුඛා ආයසමතො
මොලියථයුතස්ස අවණණං භාසති. තෙන තා හික්ඛුනියො කුපිතා
අතත්තමනා අධිකරණමපි කරෙති. ඵලං සංසට්ඨා ආයසමා මොලියථයුතො
හික්ඛුනීති සද්ධිං විහරති.

* “පොඤ්ඤාගතා පන උද්දනතාථා සඤ්චා: විසද්ධො අපරිසුද්ධා ච”
සිරි ධම්මානන්ද සුද්ධි - අබොලිපි:

“චූළභික්ඛාදු ලොමහංස වරො
මහාචූළදුක්ඛකඛංඛිඅනුමානිකසුත්තං
තිලපථ මධුපථොධිවතකකා දව්ඨාවිතස්ස
ජඤ්චනිෂ්ඨතතකපො සුත චග්ගො” - මජ්ඣ. නිද්ද. 2.

ඒ වර්ගයෙන් උද්‍යානය:

චූලමනාමිතපොපමනාදා දුක්ඛදුඛේපි සහත්තනුමානා
තිලපථා මධු ආබ විතක්කා පඤ්චනිමිත්තකපේස දුතියො.

චූලමනා, 'චූල' ශබ්ද හා 'මනා' ශබ්ද හා පූජී පද කොට සිටුවනා; මිහප-
උපමනාදා, මාගාසිපනාදෙපම නාද ඇති සූත්‍රයෝයැ හෙවත් - චූලසීතනාද
මහාසීතනාද සූත්‍රයෝ දෙදෙන යැ; සහත්තනුමානා, (ආත්මප්‍රත්‍යයවක්කා හා
අනුමාන මායී වදහළ) අත්‍යානුමාන සූත්‍රය සහගත කොට ඇති; දුඛේ දුක්ඛා
අපි, ('චූල' ශබ්ද හා 'මනා' ශබ්ද හා පූජී පදකොට සිටුවනා) දුක්ඛ සූත්‍රයෝ
දෙදෙන ය හෙවත් චූලදුක්ඛකකිමහාදුක්ඛකකිම යන උභය සූත්‍රයෝ යැ;
තිලපථා, ('තිල' ශබ්ද හා 'පථ' ශබ්ද හා පරපද කොට සිටුවනා) මෙතොතිල
වතපථ සූත්‍රයෝ යැ; මධු ආබවිතක්කා, මධුපිණ්ඩක ආබාසිතක්ක
සූත්‍රයෝ යැ; පඤ්චනිමිත්තකථා, ('අබිවිත්තමනුසුත්තෙන හික්ඛවෙ
හික්ඛුනා පඤ්ච නිමිත්තාති කාලෙන කාලං මහසිකාතබ්බාති" යනාදීන්
වදළ) පඤ්චනිමිත්තකථා සූත්‍ර යැ හෙවත් - විතක්කාණ්ඩාන සූත්‍ර යැ
යන මොහු නිමිශ්ඨ ඵසො දුතියො, තෙල දෙවන වගයි. ("තාමෙමක-
දෙගුහණේ නාමගුහණං සභාත්" යනු න්‍යාය වන හෙයින් 'තිලපථා මධු'
ආදීන් කී තාමෙමකදෙගුහණත් තත් තත් සූත්‍ර සංග්‍රහ කොට ගත්තේ යැ;
'තිලපථා' කියුව මනා තැනැ 'ති' යන දීඨිය හා 'පථා' යන විසංයෝගය
ගාථාවකි සදහා වෙයි.)*

3. ඔපමම වර්ගය

1. 3. 1.

කකචුපම සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ සේතවන නම් අන්තර්විච්ඡි සිටුවුණේ
ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් මොලියඵඤ්ඤාන
තෙරණුවෝ ත්‍රිවිධ චෙලා ඉක්ම සිට මෙහෙණත් හා සංඝධි වැ (මුහුච්ච)
විහරණ කෙරෙහි. ආයුෂ්මත් මොලියඵඤ්ඤාන තෙරණුවෝ මෙහෙණත් හා
මෙබඳු සසට ඇති වැ වාසය කරති: ඉදින් යම්කිසි මහණක් ආයුෂ්මත්
මොලියඵඤ්ඤාන තෙරණුවන් හමුවෙහි ඒ මෙහෙණත්ගේ අගුණ කියා ද,
එයින් මොලියඵඤ්ඤාන තෙරණුවෝ කිපියාහු නොසතුටු වුවාහු අභිකරණ ද
කෙරෙහි. ඉදින් යම්කිසි මහණක් ඒ මෙහෙණත් ඉදිරියෙහි ආයුෂ්මත්
මොලියඵඤ්ඤාන මහණහුගේ අගුණ කියා ද, එයින් ඒ මෙහෙණහු
කිපියාහු නොසතුටු වුවාහු නවු ද පවරති. මොලියඵඤ්ඤාන තෙරණුවෝ
හිසුණින් හා මෙබඳු සසට ඇති වැ වෙසෙති.

* සෝදගොච්ඡාණ්දොක ව්‍යාච්ඡාදනයි.

2. අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “අයසමා භනෙත මොලියථග්ගුනො භික්ඛුනීති සද්ධං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරති. එවං සංසට්ඨො භනෙත අයසමා මොලියථග්ගුනො භික්ඛුනීති සද්ධං. විහරති: සචෙ කො ටි භික්ඛු අයසමතො මොලියථග්ගුනස්ස සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීතං අවණණං භාසති, තෙනායසමා මොලියථග්ගුනො කුපිතො අනත්තමතො අභිකරණමපි කරොති. සචෙ පන කො ටි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීතං සමමුඛා අයසමතො මොලියථග්ගුනස්ස අවණණං භාසති, තෙන තා භික්ඛුනීතො කුපිතා අනත්තමතා අභිකරණමපි කරොති. එවං සංසට්ඨො භනෙත අයසමා මොලියථග්ගුනො භික්ඛුනීති සද්ධං විහරති”ති.

3. අථ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං අමනෙතයි: එහි ඤං භික්ඛු ඔම වචනෙන මොලියථග්ගුනං භික්ඛුං අමනෙතයි: ‘සත්ථා තං ආට්ඨසො ථග්ගුත අමනෙතාති’ති. ‘එවමහනෙත’ති ඛො ඥො භික්ඛු භගවතො පටිසස්සුඤා යෙනායසමා මොලියථග්ගුනො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤා අයසමන්තං මොලියථග්ගුනං එතදවොච: සත්ථා තං ආට්ඨසො ථග්ගුත අමනෙතාති. එවමාට්ඨසොති ඛො අයසමා මොලියථග්ගුනො තස්ස භික්ඛුනො පටිසස්සුඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අයසමන්තං මොලියථග්ගුනං භගවා එතදවොච:

4. සචං කිර ඤං ථග්ගුත භික්ඛුනීති සද්ධං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරසී? එවං සංසට්ඨො කිර ඤං ථග්ගුත භික්ඛුනීති සද්ධං විහරසී: “සචෙ කො ටි භික්ඛු කුය්‍යං සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීතං අවණණං භාසති, තෙන ඤං කුපිතො අනත්තමතො අභිකරණමපි කරොසී. සචෙ පන කො ටි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීතං සමමුඛා කුය්‍යං අවණණං භාසති, තෙන තා භික්ඛුනීතො කුපිතා අනත්තමතා අභිකරණමපි කරොති. එවං සංසට්ඨො කිර ඤං ථග්ගුත භික්ඛුනීති සද්ධං විහරසී”ති. ‘එවමහනෙත.’ තනු ඤං ථග්ගුත කුලප්පතො සද්ධා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතොති? ‘එවමහනෙත’.

5 න ඛො තෙ එතං ථග්ගුත පතිරුපං, කුලප්පතස්ස සද්ධා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස, යං ඤං භික්ඛුනීති සද්ධං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරෙය්‍යාසී. තස්මාඤ්ඤ ථග්ගුත තච වෙපි කො ටි සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීතං අවණණං භාසෙය්‍ය, තනුපි ඤං ථග්ගුත යෙ ගෙහසිතා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිතා විතක්කා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසී. තනුපි තෙ ථග්ගුත එවං සික්ඛිතබ්බං: “න වෙච මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සති, න ච පාපිකං වාචං නිවර්ණෙය්‍යාමි, හිතානුකම්පි ච විහරිස්සාමි, මෙතතවිතෙනා න දදුසන්නරො”ති එවං හි තෙ ථග්ගුත සික්ඛිතබ්බං.

2. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය. ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, ආයුෂමත් මොලියඵඤ්ඤා තෙරණුවෝ වේලා ඉක්මවා මෙහෙණත් හා ඔහු වූවාහු වාසය කෙරෙහි. වහන්ස, ආයුෂමත් මොලියඵඤ්ඤා තෙරණුවෝ මෙහෙණත් හා මෙබඳු සසට ඇතිවැ වෙසෙති: ඉදින් යම්කිසි මහණෙක් ආයුෂමත් මොලිය ඵඤ්ඤා තෙරණුවන් ඉදිරියෙහි ඒ මෙහෙණත් අගුණ කියා ද, එයින් ආයුෂමත් මොලියඵඤ්ඤා තෙරණුවෝ කිපියාහු අසතුටු වූවාහු තවු ද පවරති. ඉදින් යම් කිසි මහණෙක් ඒ මෙහෙණත් ඉදිරියෙහි ආයුෂමත් මොලියඵඤ්ඤා තෙරණුවන් අගුණ කියා ද, එයින් ඒ මෙහෙණත් කිපියාහු නොසතුටු වූවාහු තවු ද කියත්. වහන්ස, ආයුෂමත් මොලියඵඤ්ඤා තෙරණුවෝ හික්කුණින් හා මෙබඳු සසට ඇති වැ වෙසෙති”

3. ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණකු ඇමතු සේක: මහණ, තෝ මෙහි එව. මාගේ වචනයෙන් ‘ඇවැත්, ඵඤ්ඤා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔබ අමතනසේකැ’යි මොලියඵඤ්ඤා හික්කුණ අමතව. ‘වහන්ස, එසේ ය’ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී මොලියඵඤ්ඤා ආයුෂමත් වෙත ඵලභියේ ය. ඵලභි ආයුෂමත් මොලියඵඤ්ඤා තෙරණුව මෙය කී ය: ‘ඇවැත්, ඵඤ්ඤා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔබ අමතනසේකැ’ යි කියා යි. ආයුෂමත් මොලියඵඤ්ඤා තෙරණුව ‘එසේ ය, ඇවැත්හි’ යි ඒ හික්කුණට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය. ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් මොලියඵඤ්ඤා හික්කුණට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක.

4. ඵඤ්ඤා, තෝ හික්කුණින් සමග වෙලා ඉක්මවා වෙසෙහි යනු සැබෑ ද? ඵඤ්ඤා, තෝ මෙහෙණත් හා මෙසේ සසට ඇති ව වාසය කෙරෙහි ල: “කිසි මහණෙක් තා හමුවෙහි ඒ මෙහෙණත්ගේ අගුණ කියා ද, එයින් තෝ කිපියෙහි නො සතුටු වූයෙහි තවු ද කියති. ඉදින් කිසි මහණෙක් ඒ මෙහෙණත්ගේ හමුවෙහි තාගේ නුගුණ කියා ද, එයින් ඒ මෙහෙණත් කිපියාහු නො සතුටු වූවාහු තවු ද පවරත්. ඵඤ්ඤා, තෝ මෙහෙණත් හා මෙසේ සසට ඇති වැ වෙසෙහි ද?” ‘එසේ ය, වහන්ස.’ ඵඤ්ඤා, තෝ ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම යසුන් වන් කුලපුත්‍ර නො වෙහි ද? ‘වහන්ස, එසේ ය.’

5. “ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම යසුන් වන් තට - වෙලා ඉක්මවා මෙහෙණත් හා තෝ ගැනුණක්ව වසන්තෙහි යන යමක් වේ ද, එය නො නිසිය. එහෙයින් ඵඤ්ඤා, ඉදින් කිසිවෙක් තා ඉදිරියෙහි ඒ මෙහෙණත්ගේ නුගුණ කියා ද, ඵඤ්ඤා, එහි දී තෝ පඤ්ඤාමගුණශ්‍රිත වූ යම් තාමණැදොම ජන්දයෝ වෙත් ද, ගෘහස්ත විතකියෝ වෙත් ද, ඔවුන් දුරු කරව ඵඤ්ඤා, ඒ නුගුණ කීමෙහි ලා තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: ‘මාගේ සිත (රාගාදීන්) පෙරළණේ නො වන්නේ ම ය. (මම) ලාමක වචන නො ද කියන්නෙමි. හිතානුකම්පා ඇත්තෙමි මෙමු සිත් ඇත්තෙමි දොමවන නැත්තෙමි වසන්නෙමි’යි. ඵඤ්ඤා තා විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු.

6. තසමාතිත ඵග්ගුන තච චෙපි කොචි සමමුඛා තාසං භික්ඛුනිනං පාණීනා පහාරං දදෙය්‍ය, ලෙඛඩ්ඩුනා පහාරං දදෙය්‍ය, දුණ්ඛින පහාරං දදෙය්‍ය, සන්තප්ත පහාරං දදෙය්‍ය, තත්‍රාපි නිං ඵග්ගුන යෙ ගෙහසිනා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිනා විතක්කා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසි. තත්‍රාපි තෙ ඵග්ගුන ඵලං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සාති න ච පාපිකං වාචං නිව්ඡාරෙස්සාමි. හිතානුකම්පි ච විහරිස්සාමි මෙතතවිතෙතා න දෙසන්තරෙති. ඵලං හි තෙ ඵග්ගුන සික්ඛිතබ්බං.

7. තසමාතිත ඵග්ගුන තච චෙපි කොචි සමමුඛා අවණ්ණං භාසෙය්‍ය, තත්‍රාපි නිං ඵග්ගුන යෙ ගෙහසිනා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිනා විතක්කා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසි. තත්‍රාපි තෙ ඵග්ගුන ඵලං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සාති න ච පාපිකං වාචං නිව්ඡාරෙස්සාමි හිතානුකම්පි ච විහරිස්සාමි මෙතතවිතෙතා න දෙසන්තරෙති, ඵලං හි තෙ ඵග්ගුන සික්ඛිතබ්බං.

8. තසමාතිත ඵග්ගුන තච චෙපි කොචි පාණීනා පහාරං දදෙය්‍ය ලෙඛඩ්ඩුනා පහාරං දදෙය්‍ය දුණ්ඛිනපහාරං දදෙය්‍ය සන්තප්ත පහාරං දදෙය්‍ය, තත්‍රාපි නිං ඵග්ගුන යෙ ගෙහසිනා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිනා විතක්කා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසි තත්‍රාපි තෙ ඵග්ගුන ඵලං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සාති න ච පාපිකං වාචං නිව්ඡාරෙස්සාමි හිතානුකම්පි ච විහරිස්සාමි මෙතතවිතෙතා න දෙසන්තරෙති. ඵලං හි තෙ ඵග්ගුන සික්ඛිතබ්බන්ති.

9. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමිනෙතසි: ආරාධිංසු වත මෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵකං සම්මං විතතං. ඉධාහං භික්ඛවෙ භික්ඛු ආමිනෙතසි: 'අහං ඛො භික්ඛවෙ ඵකාසතභොජනං භුඤ්ජාමි. ඵකාසතභොජනං ඛො අහං භික්ඛවෙ භුඤ්ජමාමහ: අප්පාඛාධතඤ්ච සඤ්ජාතාමි අප්පාතඛකතඤ්ච ලුප්ථානඤ්ච බලඤ්ච ඵාසුචිතාරඤ්ච. ඵථ කුමෙහපි භික්ඛවෙ ඵකාසත-භොජනං භුඤ්ජථ. ඵකාසතභොජනං ඛො භික්ඛවෙ කුමෙහපි භුඤ්ජමාතා අප්පාඛාධතඤ්ච සඤ්ජාතිස්සථ අප්පාතඛකතඤ්ච ලුප්ථානඤ්ච බලඤ්ච ඵාසුචිතාරඤ්චා'ති. න මෙ භික්ඛවෙ තෙසු භික්ඛුසු අනුසාසනී කරණීයා අහොසි. සදුප්පාදකරණීයමෙව මෙ¹ භික්ඛවෙ තෙසු භික්ඛුසු² අහොසි.

10 සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ සුභුමිං වාතුමමිභාපථෙ ආප්ඤ්ඤාරථො සුතෙතා³ අස්ස සිතො මධස්සපතොදෙ, තමෙතං දුක්ඛා යොග්ගාචරිතො අස්සදම්මසාරථි අභිරුහිත්වා වාමෙන භන්තර රත්ථිතො ගහෙත්වා දක්ඛිණෙන භන්තර පතොදං ගහෙත්වා යෙතිව්ඡිකං යදිව්ඡිකං සාරෙය්‍යාපි⁴ පච්චාසාරෙය්‍යාපි,⁵ ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ න මෙ තෙසු භික්ඛුසු අනුසාසනී කරණීයා අහොසි. සදුප්පාදකරණීයමෙව මෙ භික්ඛවෙ තෙසු භික්ඛුසු⁶ අහොසි. තසමාතිත භික්ඛවෙ කුමෙහපි⁶ අකුසලං පජ්ඣථ. කුසලෙසු ධම්මෙසු ආයොගං කරොථ. ඵලං හි කුමෙහපි ඉළෙමිං ධම්මවිතයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං චෙටුලලං ආපජ්ජිස්සථ.

1. භික්ඛමි, සා.

2. භික්ඛුසු, මජ්ඣ. සා.

3. සුදුකොතා සුතොතා, සා.

4. සාරෙය්‍යාපි, මජ්ඣ. PTS.

5. පච්චාසාරෙය්‍යාපි, මජ්ඣ. PTS.

6. කුමෙහ, PTS.

6. එඤ්ඤානං, එහෙසින් මෙහි තා ඉදිරියෙහි කිසිවෙක් ඒ මෙහෙයන්ට ඉදින් අතින් පහර දෙන්නේ ද, කැටින් පහර දෙන්නේ ද, මුගුරින් පහර දෙන්නේ ද, සැතින් පහර දෙන්නේ ද, එඤ්ඤානං, ඒ පහර දීමෙහි ද තෝ යම් ගෙහසිත ඡන්දයෝ යම් ගෙහසිත විතකකයෝ වෙත් ද, ඔවුන් දුරු කරව. එඤ්ඤානං, එහි දී ද, තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: ‘මාගේ සිත නො පෙරළනේ වන්නේ ම ය. ලාමක වචන නොම කියන්නෙමි. හිතානුකම්පා ඇත්තෙමි මෙෙත්‍රි සහගත සිත් ඇත්තෙමි දොමවිතත නැත්තෙමි වසන්නෙමි’ කියා යි. එඤ්ඤානං, තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු යි.

7. එඤ්ඤානං, එහෙසින් මෙහි යම් කිසිවෙක් තා ඉදිරියෙහි දී තාගේ වුවත් නුගුණය කියන්නේ නම්, එඤ්ඤානං, එහි දී ද තෝ යම් ගෙහසිත ඡන්දයෝ ඇත් ද, යම් ගෙහසිත විතකකයෝ ඇත් ද, ඔවුන් දුරු කරව. එඤ්ඤානං, එහි දී ද තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: ‘මාගේ සිත වෙනස් නො වන්නේ ම ය. ලාමක වචන නොම කියන්නෙමි. හිතානුකම්පා ඇති ව මෙෙත්‍රි සිත් ඇති ව දොම සිත් නැති ව වසන්නෙමි’ යි කියා යි. එඤ්ඤානං, තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය.

8. එඤ්ඤානං, එහෙසින් මෙහි තව වුවත් ඉදින් කිසිවෙක් අතින් පහර දේ ද, කැටින් පහර දේ ද, මුගුරින් පහර දේ ද, සැතින් පහර දේ ද, එඤ්ඤානං, එහි දී ද යම් ගෙහසිත ඡන්දයෝ යම් ගෙහසිත විතකකයෝ වෙත් ද, තෝ ඔවුන් දුරු කරව. එඤ්ඤානං, එහි දී ද තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: ‘මාගේ සිත වෙනස් නො වන්නේ ම ය. ලාමක වචනයක් ද ප්‍රකාශ නො කරන්නෙමි. හිතානුකම්පිව මෙත්සින් ඇති ව දොමසින් නැති ව වාසය කරන්නෙමි’ යි කියා යි. එඤ්ඤානං, තා විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

9. ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිසුන් ඇමතුසේක: මහණෙනි, එක් කලෙක (ප්‍රථම ඓතිහාසික) හිසුනු එකානුකයෙන් මා සිත ගත්තා. මහණෙනි, මම හිසුන් ඇමතිමි: ‘මහණෙනි, මම පෙරවරු එක්වේලේ බොඳුන් වලද කරමි. මහණෙනි, මම එක්වේලේ වැලදීම කරන්නෙමි නිරෝගබව ද නිදුක්බව ද සැලැල්ලු බව ද ශරීරශක්තිය ද පහසු විතරණය ද දනිමි. මහණෙනි, එවු, තෙපි ද එකානුකගොඡනය වලදව. මහණෙනි, එකානුක-ගොඡනය වලදන තෙපි ද නිරෝගි බවත් නිදුක් බවත් සැලැල්ලු බවත් ශරීරශක්තියත් පහසු පැවැත්මත් දනිමි.’ මහණෙනි, එකල හිසුන් කෙරෙහි මා විසින් අනුශාසනා කළ යුතු නො වී ය. ඒ හිසුන්ට මා විසින් කළයුතු සිහි ඉපිදවීම පමණක්ම වී ය.

10. මහණෙනි, යම් සේ සම්බ්‍රමක සතර මා සන්දිගෙක (සුවසේ ගත හැකි ලෙස) තබනලද කෙහිටි ඇති, හික්මුණු අසුන් යෙදූ, රියක් ගමනට යුතු වැ සිටියේ වේද, දමනය කටයුතු අශ්වයන් හික්මවීමෙහි දක්‍ෂ වූ අක්‍රමාසයක් තෙල රථයට නැගී වමහින් රැහැන් ගෙන දකුණතින් කෙහිට ගෙන කැමැති ගමනක් සඳහා ඉදිරියට මෙහෙයන්නේ ය. අපසු හෝ මෙහෙයන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මා විසින් ඒ හිසුන් කෙරෙහි ද අනුශාසනාව කටයුතු නො වී ය. කළයුතු අනුශාසනාව සිහි ඉපදවීම පමණක්ම වී ය. මහණෙනි, එහෙසින් මෙහි තෙපි ද අකුසල් දුරු කරවු. කුසල්දහමිහි තැවත නැවත යෙදෙවු. මෙසේ තෙපි ද මෙ ශාසනයෙහි වැඩිවට දියුණුවට විප්‍රලාභයට පැමිණෙන්නු ය.

11. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙහි හාමස්ස චා තිගමස්ස අවිදුරෙ මහනතං සාලචතං, තඤ්ඤාස්ස ඵලඤ්ඤාති සඤ්ජන්තං, තස්ස කොච්ඡෙදච පුරිසො¹ උප්පජ්ජෙය්‍ය අත්තාමො භිතකාමො යොගතෙබ්බමකාමො, සො යා තා සාලලට්ඨියො කුට්ඨො ඔජාපහරණීයො² තා තචෙත්තො³ ඛතිඤ්ඤා නිහරෙය්‍ය, අනෙතාවනං පුට්ඨොධිතං⁴ විසොඛෙය්‍ය, යා පන තා සාලලට්ඨියො උජ්ජකා තා සමමා⁵ පරිහරෙය්‍ය, ඵචං තෙතං⁶ භික්ඛවෙහි සාලචතං අපරෙත සමයෙන වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුල්ලං ආපජ්ජෙය්‍ය. ඵචමෙව ඛො භික්ඛවෙහි තුලෙහපි අකුසලං පජ්ඣති. කුසලෙසු ධම්මෙසු ආයොගං කරොති. ඵචං හි තුලෙහපි ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුල්ලං ආපජ්ජස්සාති⁷.

12. භුතපුබ්බං භික්ඛවෙහි ඉමස්සායෙව සාවජ්ජියා වෙදෙහිකා නාම ගහපතානි අහොති. වෙදෙහිකාය භික්ඛවෙහි ගහපතානියා ඵචං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගන්තො සොරතා වෙදෙහිකා ගහපතානි, නිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානි, උපසන්නා වෙදෙහිකා ගහපතානිති. වෙදෙහිකාය ඛො පන භික්ඛවෙහි ගහපතානියා කාමි නාම දුග්ගි අහොති, දක්ඛා අනලසා සුසංවිහිතකම්මන්තා.

13. අථ ඛො භික්ඛවෙහි කාමි යා දුග්ගි ඵතදහොසි: මයං ඛො අය්‍යාය ඵචං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගන්තො සොරතා වෙදෙහිකා ගහපතානි, නිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානි, උපසන්නා වෙදෙහිකා ගහපතානිති. කිත්ත ඛො මෙ අය්‍යා සන්තංගෙව නු ඛො අර්ඤ්ඤානං කොපං න පාතුකරෙති? උදුහු අසන්තං? උදුහු මයොවෙතෙ⁸ කම්මන්තා සුසංවිහිතා, යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංගෙව අර්ඤ්ඤානං කොපං න පාතුකරෙති? නො අසන්තං? යනනුතාහං අය්‍යා විමංසෙය්‍යන්ති. අථ ඛො භික්ඛවෙහි කාමි දුග්ගි දිවා උට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙහි වෙදෙහිකා ගහපතානි කාමි දුග්ගි ඵතදවොච: තෙ ජෙ කාමිසි.⁹ කිං අයෙය්‍යති?¹⁰ කිං ජෙ දිවා උට්ඨාසිති? 'ත ඛො අයෙය්‍ය¹¹ කිඤ්ඤිති.'¹² නො චත ජෙ කිඤ්ඤි පාපි දුග්ගි¹³ දිවා උට්ඨාසි'ති කුපිතා අනත්තමනා හංකුටිං¹⁴ අකාසි.

14. අථ ඛො භික්ඛවෙහි කාමි යා දුග්ගි ඵතදහොසි: සන්තංගෙව ඛො මෙ අය්‍යා අර්ඤ්ඤානං කොපං න පාතුකරෙති නො අසන්තං. මයොවෙතෙ කම්මන්තා සුසංවිහිතා, යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංගෙව අර්ඤ්ඤානං කොපං න පාතුකරොති නො අසන්තං. යනනුතාහං භිග්ගො-සොමන්තාය අය්‍යං විමංසෙය්‍යන්ති අථ ඛො භික්ඛවෙහි කාමිදුග්ගි දිවාතරං උට්ඨාසි.

1. මහුසො, කප්ඵි.
2. ඔරසාරණියො, ස්‍යා.
3. ජෙත්ථා, මජ්ඣ. 4. පුසොධිතං, ස්‍යා. 5. සමමා, ස්‍යා. 6. හි තා, ස්‍යා.
7. ආපජ්ජ, ස්‍යා. 8. මහවෙවෙතෙ, මජ්ඣ. මහවෙවෙතෙ, ස්‍යා.
9. කාමි, PTS සි. 10. අයෙය්‍ය, ස්‍යා. 11. නබ්බියෙය්‍ය, මජ්ඣ. ස්‍යා.
12. කිඤ්ඤි, PTS. සි. 13. පාපදුග්ගි, ස්‍යා.
14. හකුටි, අධ්මකපා හකුටි, PTS. සි. 2 හකුටිමකාසි, ස්‍යා

11. “මහණෙනි, යම් සේ ගමක් හෝ නියමිතමක් හෝ අභල මහත් සල්වනයක් වේ ද, හෙ ද සල්පිලියෙන් වැසුණේ වේ ද, එයට වැඩ කැමැති අහය කැමැති කිසියම් පුරුෂයෙක් වේ නම්, හෙතෙම වක් වූ ඔපා ගලා බස්නා වූ යම් ඒ තරුණ ශාලයටවිසු වෙන් ද, ඔවුන් සැස බැහැර කරන්නේ ය. ඇතුළු සල්වනය මැනවින් ඉඟි වූවක් කරන්නේ ය. සෘජු ව මැනවින් වැඩුණු යම් ඒ තරුණ ශාලාවාක්ෂයෝ වෙන් නම්, ඔවුන් මැනවින් පොෂණය කරන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ සල්වනය පසුකලෙක වැඩිමට දියුණුවට විපුලකයට පැමිණෙන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම තෙපිත් අකුසල් දුරු කරවු. කුසලබ්බියන්හි නැවත නැවත යෙදෙවු. මෙසේ තෙපිත් මේ ශාසනයෙහි වැඩිමට දියුණුවට විපුලකයට පැමිණෙන්නහු ය.

12. “මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: මේ සැවැත්නුවර ම වෙදෙහිකා නම් ගෙහඹුවක් වූය. මහණෙනි, වෙදෙහිකා ගැහැවිදුවගේ මෙබඳු කලණ කීර්තිශබ්දයක් පැනනැගී. වෙදෙහිකා ගැහැවිදු සුරත ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිදු යටත් පැවතුම් ඇත්තී ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිදු ශාන්ත ය, කියා යි. මහණෙනි, වෙදෙහිකා ගැහැවිදුවට කාළී නම් දැසියක් වූ ය. දක්ෂය. අතලස ය. මනා ව සංවිධාන කළ කටයුතු ඇත්තී ය.

13. මහණෙනි, කාළී දැසියට - “මාගේ ආඨාස පිළිබඳව, වෙදෙහිකා ගැහැවිදු සුරතභාවයෙන් යුක්ත ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිදු යටතත් පැවතුම් ඇත්තී ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිදු උපශාන්ත ය’යි කලණ කීර්ති ශබ්දයක් පැන නැගිණ. කීමේක් දෝ, මාගේ ආඨාස තමා තුළ ඇත්තා වූ කෝපය පහළ නො කෙරේ ද? නොහොත් නැත්තා වූ ම කෝපය පහළ නො කෙරේ ද? එසේත් නැතහොත් යම් හෙයකින් මිහිසින් ම තෙල කමාන්තයෝ සුසංවිහිත (මැනවින් කරන ලදහු) ද එහෙයින් මාගේ ආඨාස නොමෝ තමා තුළ ඇත්තා වූ ම කෝපය පහළ නො කෙරේ ද නොහොත් නැත්තා වූ ම කෝපය පහළ නො කෙරේ දැයි මම ආඨාස විමසා බලන්නෙමි නම් ඉතා මැනවැ”යි මේ සිත විය. මහණෙනි, ඉක්බිති කාළී දැසි නොමෝ දහවල් කොට නැගිට සිටියා ය. මහණෙනි, ඉක්බිති වෙදෙහිකා ගෘහිණී නොමෝ කාළී දැසියට මෙය කිවු ය: “එම්බල කාළිය, ‘ආඨාසෙහි, කිම?’ එම්බල කෙල්ල, කිම, දහවල් කොට නින්දෙන් නැගිටෙයි ද? ‘ආඨාසෙහි, කිසිත් නැත.’ එම්බල පව්ව දැසිය, කිසිත් නැත් නම් දහවල් කොට නැගි සිටියෙහිද” යි කිපියා නො සතුටු වූවා බැම බිඳුම් කළා ය. (මුහුණ තැකිළි ය.)

14. “මහණෙනි, එකල කාළී දැසියට මේ අදහස විය: “මාගේ ආඨාස තමා තුළ ඇත්තා වූ ම කෝපය පහළ නො කරන්නී ය. නැත්තා වූ ම කෝපය පහළ නො කරන්නී නො වේ. යම් හෙයකින් මා විසින් ම තෙල කමාන්තයෝ මැනවින් සංහිත ද ඒ නිසා ආඨාස නොමෝ තමා තුළ ඇත්තා වූ ම කෝපය පහළ නො කෙරේ ද, නැත්තා වූ ම කෝපය පහළ නො කෙරේ දැයි මම ආඨාස බොහෝ සේ විමසා බලන්නෙමි නම් ගෙහෙක” කියා යි. මහණෙනි, ඉක්බිති කාළී දැසිය වඩාත් දහවල් කොට නින්දෙන් නැගි සිටියා ය.

15. අථ ඛො භික්ඛවෙ චෙද්දෙහිකා ගහපතානි කාළිං දුභිං එතදවොච: හෙ ඡෙ කාළිති. 'කිං අයෙති?' කිං ඡෙ දිවාතරං උට්ඨාසිති? 'න ඛො අයෙති කිඤ්චි'ති. නො වත රෙ කිඤ්චි පාපි දුභි, දිවාතරං¹ උට්ඨාසිති කුපිතා අනත්තමනා අනත්තමනවාචං නිවර්තරෙසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළියා දුභියා එතදභොගි: සන්තංගෙව ඛො මෙ අය්‍යා අර්ඤ්ඤතං මකාපං න පාතුකරොති නො අසන්තං, මග්ගෙවෙන කම්මන්තා සුසංචිතිතා යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංගෙව අර්ඤ්ඤතං කොපං න පාතුකරොති නො අසන්තං; යනත්තාහං හිසොයාසොමන්තාය අය්‍යං විමංගෙය්‍යන්ති අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළි දුභි දිවාතරංගෙව උට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ චෙද්දෙහිකා ගහපතානි කාළිං දුභිං එතදවොච: හෙ ඡෙ කාළිති. 'කිං අයෙති?' කිං ඡෙ දිවාතරං උට්ඨාසිති? න ඛො අයෙති කිඤ්චිති. නො වත රෙ කිඤ්චි පාපි දුභි, දිවාතරං උට්ඨාසිති කුපිතා අනත්තමනා අග්ගලසුචිං ගහෙතීං සිසෙ පතාරං අදුභි. සිසං වොභිජ්ඣි.² අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළි දුභි හිනෙත්තං සිසෙත්තං ලොභිත්තෙත්තං ගලුත්තෙත්තං³ පට්ටිසංකානං උරුකාපෙසි: 'පසංචය්‍යා, සොරතාය කම්මං පසංචය්‍යා, නිවාතාය කම්මං. පසංචය්‍යා, උපසන්තාය කම්මං කථං හි තාමි එතදුභියාය 'දිවා උට්ඨාසි'ති කුපිතා අනත්තමනා අග්ගලසුචිං ගහෙතීං සිසෙ පතාරං දුසාති, සිසං වොභිජ්ඣෙත්ති?

අථ ඛො භික්ඛවෙ චෙද්දෙහිකාය ගහපතානියා අපරෙත්ත සමගෙත්ත එවං පාපකො කිත්තිසද්දා අබ්බුග්ගඤ්ඤි:⁴ චිකෙච්චෙද්දෙහිකා ගහපතානි, අනිවාතා චෙද්දෙහිකා ගහපතානි, අනුපසන්තා චෙද්දෙහිකා ගහපතානිති.

16. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකාදම්චා භික්ඛු තාවදෙව සොරත-සොරතො කොති නිවාතනිවාතො කොති උපසන්තුපසන්තො හොති යාව ත තං අමිතාපා⁵ වචිතපථා පුසන්ති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුං අමිතාපා වචිතපථා පුසන්ති, අථ භික්ඛු⁶ සොරතොති චෙද්දිතඛො නිවාතොති චෙද්දිතඛො. උපසන්තොති චෙද්දිතඛො. තාහං තං භික්ඛවෙ භික්ඛුං සුවචොති⁷ වදුමි, යො විවරපිණ්ඩපාතසෙත්තාසනහිලානපච්චය ගෙසජ්ජරිකාරහෙතු සුවචො හොති. සොචචස්සතං ආපජ්ජති. තං කිස්ස ගෙතු: තං හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු විවරපිණ්ඩපාතසෙත්තාසනහිලාන-පච්චයගෙසජ්ජරිකාරං අලගමානො න සුවචො කොති. න සොචචස්සතං ආපජ්ජති. යො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මංගෙව සක්කරොත්තො ධම්මං ගරුකරොත්තො⁸ ධම්මං අපවායමානො සුවචො කොති සොචචස්සතං ආපජ්ජති, තමහං සුවචොති වදුමි. තසවාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතඛො: ධම්මංගෙව සක්කරොත්තො ධම්මං ගරුකරොත්තො ධම්මං අපවායමානො සුවචො ගවිස්සාමි, සොචචස්සතං ආපජ්ජස්සාමාති. එවං හි ඛො භික්ඛවෙ සික්ඛිතඛො.

1. දිවා, ස්‍යා PTS. ව.

2. සිසං තෙ භිජ්ඣෙත්ති, ස්‍යා.

3. ගලුත්තෙත්තං, කථෙවි.

4. අබ්බුග්ගඤ්ඤි, ස්‍යා.

5. ත අමිතාපා, මජ්ඣං ස්‍යා PTS.

6. ඛො භික්ඛු, PTS.

7. සුවචොති, කථෙවි.

8. ධම්මං ගරුකරොත්තො.. මානෙත්තො... සුජෙත්තො, මජ්ඣං

15. මහණෙනි, ඉක්බිති වේදෙහිකා ගැහැවිදු කාළී දුසියට මෙසේ කීවූ ය: එම්බල කෙල්ල, කාළිය, හි 'කිම, ආසීවෙනි, කෙල්ල, කුමක් නිසා ඉතා දහවල් කොට තැගි සිටිති ද? 'ආසීවෙනි, කිසිත් නැත'. "එම්බල පව්වු දුසිය, කිසිවක් නැති වී දවල් කොට නැගිට්ටා ය"යි කිපියා නොසතුටු වූවා නොසතුටු වවන පහල කළා ය. එකල කාළී දුසියට මේ අදහස ඇති වී ය: 'මාගේ ආසීව තමා තුළ ඇත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කරන්නී ය. තැත්තා වූ කෝපය පහල නො කරන්නී නො වෙයි. යම් හෙයකින් මා විසින්ම ඒ කමානනයෝ සුසංවිහිත ද ඒ නිසා ආසීවෙතොත් තමා තුළ ඇත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කෙරේ ද තැත්තා වූ ම කෝපය පහල නො කෙරේ දැ යි මම ආසීව තවත් බොහෝ කොට විමසා බලන්නෙමි නම් මැනවැ'යි කියා සි. මහණෙනි, ඉක්බිති කාළී දුසිය පෙරටත් වඩා දහවල් කොට තැගි සිටියා ය. මහණෙනි, ඉක්බිති වේදෙහිකා ගැහැවිදු නොමෝ කාළී දුසියට මෙසේ කීවා ය: එම්බල කාළිය, 'ආසීවෙනි, කිම?' 'කෙල්ල, කුමක් නිසා පෙරටත් වඩා දහවල් කොට තැගිසිටියෙහි ද? 'ආසීවෙනි, කිසිත් නැත. 'එම්බල පව්වු දුසිය, කිසිත් තැත් තම් පෙරටත් වඩා දහවල් කොට තැගිසිටියෙහි දැ යි කිපියා නොසතුටු වූවා අගුලුඉද්ද ගෙන හිසට පහරක් දුන්නා ය. හිස පැළ්ටා ය. මහණෙනි, ඉක්බිති කාළී දුසිය පැළ්ඟු හිසින් ද ගලන ලෙසින් ද සුතු ව අසල්වැසියකට අඬගා නුගුණ කිවූ ය: ආසීවෙනි, පුරත යක්‍රියයේ ක්‍රියාව බලව. යටහත් පැවතුම් ඇත්තියෙන් ක්‍රියාව බලව. උපශාන්ත තැනැත්තියගේ ක්‍රියාව බලව. ඡෙතසේ නම් එක ම දුසියට 'දහවල් කොට තැගි සිටියා ය'යි කිපියා නොසතුටු වූවා අගුලු ඉද්ද ගෙන පහර දුන්නී ද, හිස බිත්ද දැ' යි කියා සි

ඉක්බිති මහණෙනි, වේදෙහිකා ගැහැවිදුවගේ පසුකාලයෙක මෙවැනි අපකීර්තියක් උස් ව තැංගේ ය: වේදෙහිකා ගැහැවිදු වණ්ඞිය, වේදෙහිකා ගැහැවිදු තොදුමුතැ, වේදෙහිකා ගැහැවිදු නොසත්සුත්ත කියා සි.

16. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් යම් තාක් අමතාප වූ වචනපථයෝ ඔහු නො පහසත් ද, ඒ තාක් ඉතා පුරතභාවය ඇත්තේ වෙයි. ඉතා යටහත් වූයේ වෙයි. ඉතා සත්සුත් වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් තැනෙක පටන් හෙත අමතාප වූ වචනපථය ඒ මහණෙකු පටසත් ද, ඒ තාක් මහණෙකුගේ පුරත යයි දත යුතු ය. නිහතමාන යයි දත යුතු ය. ශාන්ත යයි දත යුතු ය. මහණෙනි, යම් මහණෙක් සිවුරු පිඬුවා සෙතසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු-කොට සුවසේ අවවාද විසින් කිය හැකි වේ ද, සුවවබවට පැමිණේ ද, ඒ මහණ සුවව යයි මම නො කියමි. ඒ කවර හෙයක යත්: මහණෙනි, ඒ මහණ ඒ සිවුරු පිඬුවා සෙතසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර නො ලබන්නේ සුවව නො වෙයි. සුවවබවට නො පැමිණෙයි. එහෙයෙනි. මහණෙනි, යම් මහණෙක් බමුණට ම සත්කාර කරන්නේ බමුණ ම ගරු කරන්නේ බමුණ පුදන්නේ සුවව වේ ද, සුවවබවට පැමිණේ ද, මම ඔහු සුවවයෙකැයි කියමි. මහණෙනි, එහෙයින් තොප විසින් මෙකී මෙසේ හික්මිය යුතු: බමුණට ම සත්කාර කරමින් බමුණ ගරු කරමින් බමුණ පුදමින් සුවව වන්නෙමු. සුවවබවට පැමිණෙන්නෙමු'යි කියා සි. මහණෙනි, පොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

17. පඤ්ඤිමෙ භික්ඛවෙ වචනපථා යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං කාලෙත වා අකාලෙත වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා, සණ්ඤාත වා ඵරුසෙන වා, අත්ථසංභිතෙන වා අත්ථසංභිතෙන වා, මේතනවිතතා වා දෙසනන්තර වා. කාලෙත වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අකාලෙත වා. භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අභූතෙන වා. සණ්ඤාත වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං ඵරුසෙන වා. අත්ථසංභිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා, වදෙය්‍යුං අත්ථසංභිතෙන වා; මේතනවිතතා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා. වදෙය්‍යුං දෙසනන්තරා වා. තත්‍රාපි වො¹ භික්ඛවෙ ඵවං සික්ඛිතඛං: න වෙව නො විතතං විපරිණතං ගමිස්සති. න ච පාපිකං වාචං තිව්ජාරෙස්සාමි. හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාමි මේතනවිතතා න දෙසනන්තරං. තඤ්ඤා පුග්ගලං මේතනාසහගතෙන වේතසා ඵරිතො විහරිස්සාමි. තදුරම්මණඤ්ඤා සබ්බාවන්තං ලොකං මේතනාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපරේඤ්ඤා ඵරිතො විහරිස්සාමාති. ඵවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතඛං.

18. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අංගවේර්ය්‍ය කුද්දලපිටකං² ආදාය, සො ඵවං වදෙය්‍ය: අහං ඉමං මහාපඨවිං අපඨවිං කරිස්සාමිති, සො තත්‍ර තත්‍ර බණ්ණෙය්‍ය,³ තත්‍ර තත්‍ර විකිරෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ඔට්ඨහෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ඔමුතෙතෙය්‍ය: අපඨවී හවසි අපඨවී හවසිති. තං කිං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ: අපි නු නො පුරිසො ඉමං මහාපඨවිං අපඨවිං කරෙය්‍යාදි? 'නො නෙතං හන්තන.' භං කිස්ස හෙතු? අයං හි හන්තන මහාපඨවී ගමිහීර අප්පමෙය්‍යා. සා න පුකර අපඨවිං කාතුං. යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විඤාතස්ස ගාහි අස්සා'ති. ඵවමෙව වො භික්ඛවෙ පඤ්ඤිමෙ වචනපථා, යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං කාලෙත වා අකාලෙත වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා සණ්ඤාත වා ඵරුසෙන වා, අත්ථසංභිතෙන වා අත්ථසංභිතෙන වා, මේතනවිතතා වා දෙසනන්තර වා. කාලෙත වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අකාලෙත වා. භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අභූතෙන වා. සණ්ඤාත වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං ඵරුසෙන වා. අත්ථසංභිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අත්ථසංභිතෙන වා. මේතනවිතතා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං දෙසනන්තර වා. තත්‍රාපි වො¹ භික්ඛවෙ ඵවං සික්ඛිතඛං: න වෙව නො විතතං විපරිණතං ගමිස්සති. න ච පාපිකං වාචං තිව්ජාරෙස්සාමි. හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාමි මේතනවිතතා න දෙසනන්තරං. තඤ්ඤා පුග්ගලං මේතනාසහගතෙන වේතසා ඵරිතො විහරිස්සාමි -

1. වො, PTS.

2. කුද්දල පිටකා, මජ්ඣ.

3. විබණ්ණෙය්‍ය, මජ්ඣ.

17. “මහණෙනි, කාලයෙන් වේව සි අකාලයෙන් වේවසි, විද්‍යාන වුවෙන් වේව සි අවිද්‍යාන වුවෙන් වේව සි, මොළොක් වුවෙන් වේව සි රථ වුවෙන් වේවසි, අභිසංහිත වුවෙන් වේවසි අනභිසංහිත වුවෙන් වේව සි, මෙමුත්තියේ ඇති ව හෝ දෝෂයක් ඇති ව හෝ යම්කිසි වචනයකින් අන්‍යයෝ නොපට කියන්නාහු නම්, ඒ වචනමාභියෝ පස් දෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, නොපට කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කල්පි හෝ නොකල්පි කියන්නාහු ය. මහණෙනි, නොපට කියන්නා වූ අන්‍යයෝ විද්‍යාන වුවෙකින් හෝ විද්‍යාන නොවුවෙකින් හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මොළොක් වූ හෝ රථ වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ වැඩෙන් යුක්ත වූ හෝ අවැඩෙන් යුක්ත වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මේන් සිත් ඇති ව හෝ සිත් ඇති ව හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, එහි දී ද නොප විසින් මෙසේ භික්ෂු යුතු ය: ‘අපගේ සිත වෙනසකට පත් නො වන්නේ ය. ලාමක වචන නිකුත් නො කරන්නෙමු. භික්ෂුකම්මා ඇති ව මෙත්සින් ඇත්තමෝ වාසය කරන්නෙමු. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි මෙමුත්තිය පතුරුවා වසන්නෙමු. මෙත්සිතට අරමුණු වූ සියලු සත්ත්වයන් ඇති ලෝකය මගින් වූ මහත්ඛවට ගිය අප්‍රමාණ වූ චෛර තැනි දොම තැනි මහද්ගත සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු’ යි කියා යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂු යුතු ය.

18. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් උද්දල්ලක් හා පාසක් රැගෙන එන්නේ ද, හෙතෙම මම මෙම මහපොළොව නොපොළොව කරන්නෙමි’ යි මෙසේ කියන්නේ ය. හෙතෙම ඒ ඒ තැන් සාරන්නේ ය. ඒ ඒ තැන්හි පස් විසුරුවන්නේ ය. ඒ ඒ තැන කෙළපියන්නේ ය. ඒ ඒ තැන මුත්ත කරන්නේ ය. ‘නොපොළොවක් වෙව, නොපොළොවක් වෙව’ යි කියා ය. මහණෙනි, ඒ කීමැයි කල්පනා කරන්නාහු ද? පුරුෂයෙකු මෙම මහපොළොව නොපොළොවක් කරන්නේ ය යි සිතන්නාහු ද? ‘වහන්ස, එසේ නො සිතන්නෙමු.’ එය කවර හෙයින්? ‘වහන්ස, මේ මහපොළොව, හැමුරු ය. පමණ නො කට හැකි ය. නොපොළොවක් කරන්නට නො හැක්කේ ය. හුදෙක් ඒ පුරුෂයා කලානත වන්නේ ය. වෙහෙසට පත් වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම කාලයෙහි හෝ අකාලයෙහි හෝ විද්‍යාන වූ හෝ අවිද්‍යාන වූ හෝ මොළොක් වූ හෝ රථ වූ හෝ අභිසංහිත වූ හෝ අනභිසංහිත වූ හෝ යම් වචනපථයකින් කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මෙත්සින් ඇති ව හෝ දෝෂ සිත් ඇති ව හෝ කියන්නාහු නම්, එහි මේ වචනමාභියෝ පස් දෙනෙක් වෙත්: මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කල්පි හෝ නොකල්පි හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ විද්‍යාන වූ හෝ අවිද්‍යාන වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මොළොක් වූ හෝ රථ වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ අභිසංහිත වූ හෝ අභිසංහිත වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මෙත්සින් ඇති ව හෝ දෝෂ සිත් ඇති ව හෝ කියන්නාහු ය. එහි දී නොප විසින් මෙසේ භික්ෂු යුතු ය. ‘අපගේ සිත වෙනසකට පත් නො වන්නේ ය. ලාමකවචන නිකුත් නො කරන්නෙමු. භික්ෂුකම්මා ඇති ව මෙත්සින් ඇති ව නොකිසි සිත් ඇති ව වාසය කරන්නෙමු. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි මෙමුත්තිය පතුරුවා වසන්නෙමු.’ -

නදරම්මණඤ්ඤා සබ්බාවන්තං ලොකං පඨවිසමෙත වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරිත්ථාමාහි. එවං හි වො හික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

19. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය ලාබං වා හළිඤ්ඤං¹ වා නීලං වා මඤ්ඤථං² වා ආදාය, සො එවං වදෙය්‍යා: අහං ඉමසමිං ආකාසෙ රූපාති³ ලිඛිත්ථාමි රූපපාදාභාවං කරිත්ථාමිති. තං කිං මඤ්ඤථ හික්ඛිතෙව, අපි භු සො පුරිසො ඉමසමිං ආකාසෙ රූපාති ලිඛිතෙව රූපපාදාභාවං කරෙය්‍යාති? 'නො හෙතං හනෙන්' තං කිත්ථං හෙතු? 'අයං හි හනෙන් ආකාසො අරූපි අනිදස්සනො. තසා න සුකරං රූපං ලිඛිතං රූපපාදාභාවං කාදාං. යාවදෙව ව පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විසාතස්ස හාහි අස්සා'ති. එවමෙව බො හික්ඛවෙ පඤ්ඤිමෙ වචනපථා යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යා: කාලෙන වා අකාලෙන වා -පෙ- නදරම්මණඤ්ඤා සබ්බාවන්තං ලොකං ආකාසසමෙත වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරිත්ථාමාහි. එවං හි වො හික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

20. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය ආදිත්තං තිණ්ණකකං ආදාය, සො එවං වදෙය්‍යා: අහං ඉමාය ආදිත්තාය තිණ්ණකකාය ගඛිතං තදිං සන්තාපෙත්ථාමි සමපරිතාපෙත්ථාමිති. තං කිං මඤ්ඤථ හික්ඛවෙ: අපි භු සො පුරිසො ආදිත්තාය තිණ්ණකකාය ගඛිතං තදිං සන්තාපෙය්‍ය සමපරිතාපෙය්‍යාති? 'නො හෙතං හනෙන්.' තං කිත්ථං හෙතු? 'ගඛිතා හි හනෙන් නදි ගච්ඡීරු අප්පමෙය්‍යා. සා න සුකරු ආදිත්තාය තිණ්ණකකාය සන්තාපෙත්ථා සමපරිතාපෙත්ථා. යාවදෙව ව පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විසාතස්ස හාහි අස්සා'ති. එවමෙව බො හික්ඛවෙ පඤ්ඤිමෙ වචනපථා, යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යා: කාලෙන වා අකාලෙන වා -පෙ- නදරම්මණඤ්ඤා සබ්බාවන්තං ලොකං ගඛිතසමෙත වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරිත්ථාමාහි. එවං හි වො හික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

21. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ බිලාරහස්සා මඤ්ඤිතා සුමඤ්ඤිතා සුපරිමඤ්ඤිතා මුද්දකා තුලිති ජින්නසස්සරු ජින්නබ්බරු.⁴ අථ පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය කට්ඨං වා කඨලං වා ආදාය, සො එවං වදෙය්‍යා: අහං ඉමං බිලාර-හස්සං මඤ්ඤිතං සුමඤ්ඤිතං සුපරිමඤ්ඤිතං මුද්දකා තුලිති ජින්නසස්සරු ජින්නබ්බරු කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා සරසරු කරිත්ථාමි තරහරු කරිත්ථාමිති. -

1. හළිඤ්ඤං, භ්‍යා.

2. මඤ්ඤථං, භ්‍යා.

3. රූපං, මජ්.

4. ජින්නබ්බරු, කප්ථි.

මෙත්සිතව අරමුණු වූ සියලු සත්ත්වයන් ඇති මුළු ලොව විප්ලව වූ මහත්-බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති කිසිත් වූ පොළොව හා සමාන වූ සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු'යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

19. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ලතු වණවැටි හෝ කහ වණවැටි හෝ නිල් වණවැටි හෝ මදවි වණවැටි හෝ ගෙන එන්නේ ය. සේ 'මම මේ ආකාශයෙහි රූප ලිහන්නෙමි. රූප පහළ කරන්නෙමි'යි මෙසේ කියන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කුමැයි ගහනු ද, ඒ පුරුෂ මේ අහසෙහි රූප ලිහන්නේ ද, රූප පහළ කරන්නේ ද? 'වහන්ස, මේ නො වේ ම ය.' ඒ කවරහෙයින්? 'වහන්ස, මේ අහස අරාපි ය. ඇසට නො හමු වන්නේ ය. එහි රූප ඇදීම නො කට හැක්කේ ය. රූප පහළ කරන්නට සුකර නො වේ. හුදෙක් ඒ පුරුෂ තෙමේ කලානතයට වෙහෙසට හිමියෙක් වන්නේ ය.' මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් වචනපථයන්ගෙන් තොපට කියන්නා වූ අත්‍යයෝ කියන්නාහු නම්, එහි මේ වාඛිමායීන් පස්දෙනෙක් වෙත්: කල්හි හෝ නොකල්හි හෝ ... ඒ චෛත්‍යිවිතයට අරමුණු වූ සියල්ල ඇති ලෝකය ආකාශය හා සම වූ මහත් වූ මහත්බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු,යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

20. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ඇවිලගත් තණසුලක් ගෙන එන්නේ ද, හේ මෙසේ කියන්නේ ය. 'මම මේ ඇවිලගත් තණසුලින් ගඟා නදිය තවන්නෙමි. හාත්පසින් තවන්නෙමි'යි කියා යි. මහණෙනි, ඒ කුමැයි ගහනු ද, ඒ පුරුෂ ඇවිලගත් තණසුලින් ගඟානදිය තවන්නේ ද, හාත්පසින් තවන්නේ ද? 'වහන්ස, එය නො වන්නේ ම ය' ඒ කවරහෙයින්? 'වහන්ස, ගඟානදිය ගැඹුරුය. පමණ නො කට හැකි ය. ඇවිලගත් තණසුලකින් උණු කරන්නට නො හැක්කේ ය. හාත්පසින් තවන්නට නො හැක්කේ ය. හුදෙක් ඒ පුරුෂ තෙමේ වෙහෙසට දුකට හිමි වන්නේ ය.' මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම තොපට යම් වචනපථයන්ගෙන් කියන්නා වූ අත්‍යයෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ වාඛිමායී පස්දෙනෙක් වෙත්. කල්හි හෝ නො කල්හි හෝ ... ඒ මෙත්-සිතව අරමුණු වූ සියල්ල ඇති ලෝකය ගඟානදිය හා සම වූ මහත් වූ මහත් බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති ද්වේෂ නැති සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු'යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

21. මහණෙනි, මහිතලද මැහවින් මහිතලද මොළොක් වූ හිමුල් පුළුන් වැනි වූ 'සර, සර' යන ගඬ නැති, 'බර, බර' යන ගඬ නැති බලල්සමින් කළ පසුම්බියක් යම් සේ වේ ද, ඉක්බිති දණ්ඩක් හෝ ගල්කැටයක් හෝ ගෙන පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. කෙතෙකු මෙසේ කියන්නේ ය. මම මේ මහිතලද මැහවින් මහිතලද, මොළොක් වූ හිමුල් පුළුන් වැනි වූ 'සර, සර' යන ගඬ නැති, 'බර, බර' යන ගඬ නැති බලල්සමින් කළ පසුම්බිය කාමයෙන් හෝ ගල්කැටයෙන් 'සර, සර' යන ගඬ ඇත්තක් කරන්නෙමි. 'බර, බර' යන ගඬ ඇත්තක් කරන්නෙමි' යි කියා යි. -

22. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි භුංසො පුරිසො අමුං ඛිළාරහස්සං මඤ්ඤිතං සුමඤ්ඤිතං සුපරිමඤ්ඤිතං මුද්දකං තුළිතිං ජින්නසස්සරං ජින්නහඛ්භරං කථෙඨිත වා කථලෙන වා සරසරං කාරෙය්‍ය භරභරං භරෙය්‍යාති? ‘නො හෙතං හනෙත’ තං කිස්ස හෙතු? ‘අසු හි¹ හනෙත ඛිළාරහස්සා මඤ්ඤිතා සුමඤ්ඤිතා සුපරිමඤ්ඤිතා මුද්දකා තුළිති ජින්නසස්සරං ජින්නහඛ්භරං, සා න සුකරු කථෙඨිත වා කථලෙන වා සරසරං කාදුං භරභරං කාදුං. යාවදෙව ච පත සො පුරිසො කිලමථස්ස විසාතස්ස භාගි අස්සා’ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චිමේ වචනපථා ඡෙය්‍යි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං: කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා, සණ්ඨෙන වා ඵරුසෙන වා, අත්ථසංගිතෙන වා අත්තසංගිතෙන වා, මේතනවිත්තා වා දෙසන්නරු වා, කාලෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අකාලෙන වා, භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අභූතෙන වා, අත්ථසංගිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අත්තසංගිතෙන වා, මේතනවිත්තා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං දෙසන්නරු වා, තත්‍රාපි වො භික්ඛවෙ එවං සිත්ඛිතඛං: “න චෙව නො විත්තං විපරිණතං හවිස්සති. න ච පාපිකං වාචං නිවර්ණෙය්‍යාම. හිතානුකම්පි ච විහරිස්සාම මේතනවිත්තා න දෙසන්නරු. තඤ්ච පුග්ගලං මේතනාසභගතෙන චෙතසා ඵරිත්වා විහරිස්සාම. තදුරමමණ්ඤච සඛ්ඛාවන්තං ලොකං ඛිළාරහස්සා-සමෙත² චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපරේඤ්ඤිත ඵරිත්වා විහරිස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්ඛිතඛං.

23. උග්ගතාදණ්ඩකෙන පි වෙ³ භික්ඛවෙ කකචෙත වොරු ඔවරකා⁴ අඛමඛිතාති ඔක්කන්තෙය්‍යං, තත්‍රාපි යො මනො පද්දෙය්‍ය, න මෙ සො තෙන සාසනකරේ. තත්‍රාපි වො⁵ භික්ඛවෙ එවං සිත්ඛිතඛං: “න චෙව නො විත්තං විපරිණතං හවිස්සති. න ච පාපිකං වාචං නිවර්ණෙය්‍යාම. හිතානුකම්පි ච විහරිස්සාම මේතනවිත්තා න දෙසන්නරු. තඤ්ච පුග්ගලං මේතනාසභගතෙන චෙතසා ඵරිත්වා විහරිස්සාම. තදුරමමණ්ඤච සඛ්ඛාවන්තං ලොකං මේතනාසභගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපරේඤ්ඤිත ඵරිත්වා විහරිස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්ඛිතඛං.

24. ඉමඤ්ච භූමෙහ භික්ඛවෙ කකචුපමං ඔවාදං අභික්ඛණං මනසි-කරෙය්‍යාථ. පස්සථ නො භූමෙහ භික්ඛවෙ තං වචනපථං අණ්ඨං වා ථූලං වා යං භූමෙහ තාඛවාසෙය්‍යාථාති? ‘නො හෙතං හනෙත.’ තස්මාතිහ භික්ඛවෙ ඉමං කකචුපමං ඔවාදං අභික්ඛණං මනසි කරෙථ. තං වො හවිස්සති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති.

ඉදමචොච හගවා. අත්තමනා තෙ හිකචු හගවතො ගාසිතං අභිනසුන්ති.

කකචුපමසුත්තං පඨමං.

1. අමු හි, මජ්ඣං. අයඤ්ඤි, ස්‍යා. 2. ඛිළාරහස්සාමෙත, ස්‍යා.
3. වෙ පි, මජ්ඣං. PTS. 4. වොවරකා, ස්‍යා. 5. ඛො, මජ්ඣං. PTS.

22. මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනානු ද? ඒ පුරුෂ තෙමේ මසිත ලද හාත්පසින් මසිත ලද මොළොක් වූ හිමුල් පුළුන් වැනි, 'සර, සර' යන හඬ නැති, බර බර යන හඬ නැති බලල්පමින් කල ඒ පසුමිබිය කාමයෙන් හෝ ගල්කැටයෙන් හෝ 'සර සර' යන හඬ 'බර බර' යන හඬ ඇත්තක් කරන්නේ ද? වහන්ස, එය 'නො වේ ම ය.' ඒ කවර හෙයින්: වහන්ස, විඩාලකසත්‍රාව මර්දිත ය. සුමර්දිත ය. සුපරිමර්දිත ය මාදුක ය, තුලිනි ය. ජිත්තසංසාර ය. ජිත්තහතීර ය. ඒ හසත්‍රාව කාමයකින් හෝ ගල්කැටයකින් හෝ 'සර, සර' යන හඬ ඇත්තක්, 'බර, බර' යන හඬ ඇත්තක් කරන්නට පහසු නො වන්නී ය. හුදෙක් ඒ පුරුෂ තෙමේ වෙහෙසට දුකට හිමියෙක් වන්නේ ය.' මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් වචනපථයක්නෙන් තොපට කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කාලයෙහි හෝ අකාලයෙහි හෝ, විද්‍යමාන වූ හෝ අවිද්‍යමාන වූ හෝ, මොළොක් වූ හෝ, රළු වූ හෝ අළු සහිත වූ හෝ අපිරිහිත වූ හෝ, මෙත්සින් ඇත්තානු හෝ දෙස් සිත් ඇත්තානු හෝ කියන්නානු තම, මේ ඒ වාඩිමාගීයෝ පස්දෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කල්හි හෝ තොකල්හි හෝ කියන්නානු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ විද්‍යමාන වූ හෝ අවිද්‍යමාන වූ හෝ වචනසෙන් කියන්නානු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මොළොක් වූ හෝ රළු වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නානු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ අළුසෙන් සුකත වූ හෝ අතළුසෙන් කියන්නානු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මෙත්සින් ඇත්තානු හෝ දෙස්සින් ඇත්තානු හෝ කියන්නානු ය මහණෙනි, එහි ලා තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: "අපගේ සිත වෙනසකට පත් නො වන්නේ ය. ලාංඡනවචන නො කියන්නෙමු. හිතානුකම්පි ඇති ව මෙත්සින් ඇති ව දෙස්සින් තැනිව වසන්නෙමු. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි මෙමිත්‍රිය පතුරුවා වසන්නෙමු. මෙත් සිතට අරමුණු වූ සියල්ල ඇති ලෝකය විපුල වූ මහත්බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති දෝෂ නැති, බලල්පමි පසුමිබිය වැනි සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු"යි කියා යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

23. මහණෙනි, ඉදින් පහත් ගැහුරුම් ඇති සොරා දෙපය දමූ ඇති කියතකින් ගරීරාවයට කපන්නානු ද, එහි ද යමෙක් සිත දුෂිත කරන්නේ තම එයින් හෙතෙමේ මාගේ අනුශාසනය කරන්නෙක් නො වේ. මහණෙනි, එහි දී ද තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතුයි: "අපේ සිත වෙනස් වූවක් නො වන්නේ ය. ලාංඡන වචන නො කියන්නෙමු. හිතානුකම්පි ව මෙත්සින් ඇති ව දෙස්සින් තැනිව වසන්නෙමු. ඒ පුද්ගලයා මෙමිත්‍රිය සහගත සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු. ඒ මෙත් සිතට අරමුණු වූ සියල්ල ඇති ලොව විපුල වූ මහත් බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති දෝෂ නැති බලල්පමි පසුමිබිය වැනි (මාදු) සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු" කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු ම ය.

24. මහණෙනි, තෙපි මේ කකචුපම අවවාදය නිතර මෙතෙහි කරන්නු නම්, මහණෙනි, තෙපි යම් වචනපථයක් නො ඉවසන්නු ද, එබඳු අලංකාරවද්‍ය වූ හෝ මහාසාවද්‍ය වූ හෝ වචනපථයක් දක්නු ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මේ කකචුපම අවවාදය නිතර මෙතෙහි කරවු. මහණෙනි, එය තොපට බොහෝ කාලයක් හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද වන්නේ ය."

ගාග්‍යවදාන වහන්සේ මෙය වදාලසේක. සතුවූ වූ ඒ හිසුනු ගාග්‍යවදාන වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැ යි පිළිගන්නානු ය.

කකචුපම සුත්‍රය පළමුවැනි යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 3. 2.

අලගද්දුපමසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවන්තීසං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන අරිට්ඨස්ස නාම භික්ඛුනො ගඤ්චාබ්චුඛබ්බස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං තොති: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආඡානාමි - යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා චුත්තා² භගවතා, තෙ පටිසෙවතො³ නාලං අන්තරායායාති. අස්සොසුං ඛො සමබහුලා භික්ඛු: අරිට්ඨස්ස කීර් නාම භික්ඛුනො ගඤ්චාබ්චුඛබ්බස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආඡානාමි - යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා චුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති.

2. අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙන අරිට්ඨා භික්ඛු ගඤ්චාබ්චුඛබ්බො තෙහුපසඞ්කම්සු. උපසඞ්කම්නා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්චාබ්චුඛබ්බං එතද්-වොචුං: සච්චං කීර් තෙ ආචුසො අරිට්ඨ එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආඡානාමි යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා චුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති?

3. “එවං ව්‍යා⁴ ඛො අහං ආචුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආඡානාමි - යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා චුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති”ති.

4. අථ ඛො තෙ භික්ඛු අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්චාබ්චුඛබ්බං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙවෙභුකාමා සමනුසුඤ්ජනති සමනුගාහනති සමනු-ගාසනති: “මා හෙවං⁴ ආචුසො අරිට්ඨ අවච,⁵ මා හෙවං ආචුසො අරිට්ඨ අවච. මා භගවතං අඛ්භාවිකම්.⁶ න හි සාමු භගවතො අඛ්භක්ඛානං.⁷ න හි භගවා එවං වදෙය්‍ය. අතෙකපරිධායෙනභාවුපසා⁸ අරිට්ඨ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා චුත්තා භගවතා. අලඤ්ච පන තෙ පටිසෙවතො අන්තරායායාසි.

1. ගඤ්චාබ්, ස්‍යා.

3. ඛා, මජ්ඣං, ස්‍යා. PTS

5. අවච, මා භගවතං, මජ්ඣං ස්‍යා. PTS.

7. අඛ්භාවිකම්, මජ්ඣං.

2. ධම්මා චුත්තා, මජ්ඣං. ස්‍යා. PTS

4. එවං, PTS. සි.

6. අඛ්භාවිකම්, ස්‍යා.

8. අතෙකපරිධායෙනභාවුපසා, මජ්ඣං.

1. 3. 2.

අලහදසුපම සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙතවන නම් අන්තර්වික්‍රමයෙහි ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ගඬබාධිපුබ්බ (ගිජුප්‍රිතිණියන් තසත කුලයෙහි උපන්) අරිට්ඨ නම් මහණහට මෙබඳු ලාමක දූෂටියෙක් උපත: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ අන්තරායකරධම්ම කෙනෙක් (සවභිමොක්‍ෂ දෙකට) අන්තරායකරයහ සි යම් සේ වදාරන ලද්දහ ද, ඒ ධර්මයෝ සෙවනය කරන්නාහට අන්තරාය පිණිස අසම්මිභහ (අන්තරායකර නොවෙති) සි මෙසේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනිමි සි” කියා සි. බොහෝ භික්ෂූහු “ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහට - ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ අන්තරායකරධම්ම කෙනෙක් සවභිමොක්‍ෂ දෙකට අන්තරායකරයහසි යම්සේ වදාරන ලද්දහ ද, ඒ ධර්මයෝ සෙවනාහට අන්තරාය පිණිස සම්මි නො වෙති සි මෙසේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනිමි’ සි මෙබඳු පාපදූෂටියක් උපන්නේල” සි ඇසූහ

2. ඉක්කිති ඒ භික්ෂූහු ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහු කරා එළඹියාහු ය එළඹ ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහට තෙල කිත: “ඇවැත් අරිට්ඨයෙනි, තට - ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ ධර්ම කෙනෙක් (සවභිමොක්‍ෂ දෙකට) බාධකයහ’ සි යම්සේ වදාරන ලද්දහ ද, සෙවනාහට ඒ ධර්මයෝ අන්තරාය පිණිස අසම්මිභහ’ සි මෙසේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනිමි’ සි යන පවිටු දූෂටියෙක් උපන්නේ සැබෑ ද” සි කියා සි

3. “ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිද්දකින් යම් මේ අන්තරායකරධම්ම කෙනෙක් (සවභිමොක්‍ෂ දෙකට) අන්තරායකරයහ සි වදාරන ලද්දහ ද, සෙවනාහට ඒ ධර්මයෝ අන්තරාය පිණිස අසම්මිභහ සි එවැනි සේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනිමි” සි කී ය.

4. ඉක්කිති ඒ භික්ෂූහු ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහු ඒ පවිටු දූෂටියෙක් තොර කරනු කැමැත්තාහු ප්‍රශ්න කරති. ලබ්බිය පිහිටුවන්. කරුණු විචාරමින් බෙණෙත්: “ඇවැත් අරිට්ඨයෙනි, මෙසේ නො කියව. ඇවැත් අරිට්ඨයෙනි, මෙසේ නො කියව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාධ්‍යාත නො කරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාධ්‍යාතය නො මැනැවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො ම වදාරන සේක් ම ය. ඇවැත් අරිට්ඨයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ලෙසින් අන්තරාය-කර ධර්මයෝ අන්තරායකරයහ සි වදාරන ලදහ. ඒ ධර්මයෝ සෙවනාහට අන්තරාය පිණිස සම්මි වෙත් ම ය

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුලත් කර ඇත.

5. අපසායාදා කාමා වුත්තා හගචතා ඛන්ද්‍රකඛා ඛන්ද්‍රපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිශෙසා. අට්ඨිකඛිඛුපමා කාමා වුත්තා හගචතා, -පෙ-^{*} මංසපෙසුපමා කාමා වුත්තා හගචතා, -පෙ- තිඤ්ඤකුපමා කාමා වුත්තා හගචතා, -පෙ- අභිහාරකාසුපමා කාමා වුත්තා හගචතා, -පෙ- සුපිනකුපමා කාමා වුත්තා හගචතා, -පෙ- යාපිනකුපමා කාමා වුත්තා හගචතා, -පෙ- රුක්ඛඵලුපමා කාමා වුත්තා හගචතා, -පෙ- අභිසුත්තපමා කාමා වුත්තා හගචතා, -පෙ- සන්තිසුද්‍රපමා කාමා වුත්තා හගචතා, -පෙ- සප්පසිරුපමා කාමා වුත්තා හගචතා ඛන්ද්‍රකඛා ඛන්ද්‍රපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිශෙසා”ති.

6. එවම්පි ඛො අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඤාධිප්‍රබ්බො¹ තෙහි භික්ඛුහි සමනු-
සුඤ්ඤාමානො සමනුගාහිමානො සමනුභාසිමානො තමෙව² පාපකං
දිට්ඨිගතං එමසා පරමස්ස³ මොහරති: “එවං ව්‍යා⁴ ඛො අහං ආවුසො
හගචතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා
අන්තරාසිකා වුත්තා හගචතා තෙ පටිසෙවතො තාලං අන්තරායායා”ති.

7. යතො ඛො තෙ භික්ඛු තාසකම්පු අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඤාධි-
ප්‍රබ්බං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුං, අථ තෙ භික්ඛු යෙන
හගචා තෙනුපසඛිකම්පු. උපසඛිකම්චා හගචන්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං
නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු හගචන්තං එතදමොවුං:

8. “අරිට්ඨස්ස නාම හන්තෙ භික්ඛුතො ගඤ්ඤාධිප්‍රබ්බස්ස එවරුපං
පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං හගචතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා
යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා හගචතා තෙ පටිසෙවතො
තාලං අන්තරායායාති. අස්සුමහ ඛො මයං හන්තෙ, අරිට්ඨස්ස කිරි නාම
භික්ඛුතො ගඤ්ඤාධිප්‍රබ්බස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං
හගචතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා
අන්තරාසිකා වුත්තා හගචතා, තෙ පටිසෙවතො තාලං අන්තරායායා”ති

1. ගඤ්ඤාධි, ස්‍යා.

2. තදෙව, මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS.

3. පරාමාසා, මජ්ඣ.

4. ව්‍යා, මජ්ඣ. ස්‍යා.

* ‘අට්ඨිකඛිඛුපමා කාමා වුත්තා හගචතා, ඉච්චාදිසු සබ්බත්ථ ‘ඛන්ද්‍රකඛා ඛන්ද්‍රපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිශෙසාති’ පාඨසහසො ඥානාලමුඛෙත දධිකඛා. පොඤ්ඤාසු පෙසාල-
චිතං න දිස්සති.

5. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කාමයෝ අප්‍රාඥාද ඇත්තාහු ය යි ද, බොහෝ දුක් ඇත්තාහු ය යි ද, බොහෝ දුඃච්ඡේදය ඇත්තාහු ය යි ද, මෙහි ආදීතව බොහෝ ය යි ද, වදාරන ලද්දක.” - භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ ඇටසැකිල්ලකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ මාංශපෙශියකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ තණුලුකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ ගිනිඅඟුරුවලකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ සිහිනයකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ පිරුළුවකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ රුක්පලයට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ අසිරිත හා මස්ලොබුවට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ අභියපි හුලකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ සප්තිසකට බදු උපමා ඇත්තාහ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ උපාසාස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීතව බොහෝ ය’ යි වදාරන ලදක” යනු යි.

6. මෙසේ ද, ඒ භික්ෂූන් විසින් ගඬබාසිප්ඛ ආර්ථය මහණු ප්‍රශ්න කරනු ලබනුයේ ලබ්ඛිය පිහිටුවනු ලබනුයේ කරුණු විවාරනු ලබනුයේ ඒ පවිටු දූෂිතය ම දූෂිතලයෙන් පරාමික කොට ගෙන එයට බැසගෙන මෙසේ කියයි: ‘ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ අන්තරායකරධම් කෙතෙක් (සහමොක් දෙකට) අන්තරායකරයක යි. වදාරන ලද්දකු නම්, ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට යම්සේ අන්තරාය පිණිස නොවෙත් ද, ඇවැත්නි, එවැනි ලෙසින් ම මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දනිමි’ යි කීසේ ය.

7. යම් කෙසෙකින් ඒ භික්ෂූහු ගඬබාසිප්ඛ ආර්ථය මහණහු ඒ පවිටු දූෂිතයෙන් තොර කරන්නට නො හැකි වූවාහු ද, ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළාහු ය:

8. “වහන්ස, ගඬබාසිප්ඛ ආර්ථය මහණහට ‘යම් මේ අන්තරායකර-ධම්කෙතෙක් අන්තරායකරයක’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දකු ද, ඔහු සෙවුනාහට යම්සේ අන්තරාය පිණිස අසම්ඵ වෙත් ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දුනගෙන සිටිමි’ යි මෙබඳු ලාමක දූෂිතක් උපත. වහන්ස, අපි ගඬබාසිප්ඛ ආර්ථය නම් මහණහුට ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් ඒ අන්තරායක ධම් කෙතෙක් අන්තරායක ධර්මයක යි වදාරන ලද්දකු ද, ඔහු සෙවුනාහට යම් සේ අන්තරාය පිණිස අසම්ඵ වෙත් ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාළ ධර්මය දුනගෙන සිටිමි’ යන මෙබඳු පවිටු දූෂිතයක් උපන්නේ ල’ යි ඇසුමක.

9 අථ ඛො මයං හතොත යෙන අරිට්ඨං භික්ඛු ගඤ්ඤාධිප්පඤ්ඤා තෙනුපසංඝිකම්මින. උපසංඝිකම්මිනා අරිට්ඨං භික්ඛු ගඤ්ඤාධිප්පඤ්ඤා එතද්-
වොවුමා: සච්චං කිර තෙ ආවුසො අරිට්ඨ එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං
උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන-
රාසිකා ධම්මා අනාරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං
අනාරායායාති?

10. එවං වුත්තො හතොත අරිට්ඨං භික්ඛු ගඤ්ඤාධිප්පඤ්ඤා අමො
එතද්දවොච: එවං ව්‍යා¹ ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි,
යථා යෙමෙ අනාරාසිකා ධම්මා අනාරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙ-
වතො නාලං අනාරායායාති

11. අථ ඛො මයං හතොත අරිට්ඨං භික්ඛු ගඤ්ඤාධිප්පඤ්ඤා එතස්මා
පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුකාමා සමනුසුඤ්ඤා සමනුගාහිමා සමනුගා-
සිමා: “මා හෙවං ආවුසො අරිට්ඨ අවච,² මා හෙවං ආවුසො අරිට්ඨ
අවච, මා භගවතො අඛොවිකම්.³ න හි සාධු භගවතො අඛොකොතං.
න හි භගවා එවං වදෙය්‍ය. අකෙකපරියායෙන හාවුසො අරිට්ඨ අනාර-
සිකා ධම්මා අනාරාසිකා වුත්තා භගවතා. අලඤ්ඤා පන තෙ පටිසෙවතො
අනාරායාය. අප්පසාදා කාමා වුත්තා භගවතා ඛහුදුකං ඛහුපායාසා,
ආදීනවො එත්ථ භියෙය්‍යා. අට්ඨකධ්මප්පඤ්ඤා කාමා වුත්තා භගවතා -පෙ-
සප්පසිරුපමා කාමා වුත්තා භගවතා ඛහුදුකං ඛහුපායාසා ආදීනවො
එත්ථ භියෙය්‍යා”ති.

12. එවමපි ඛො හතොත අරිට්ඨං භික්ඛු ගඤ්ඤාධිප්පඤ්ඤා අමොහි
සමනුසුඤ්ඤායමානො සමනුගාහියමානො සමනුගාහියමානො තදෙව
පාපකං දිට්ඨිගතං එමසා පරාමසං⁴ අභිනිවිසං වොහරති: එවං ව්‍යා
ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ
අනාරාසිකා ධම්මා අනාරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො
නාලං අනාරායායාති. යතො ඛො මයං හතොත නාසකම්මින අරිට්ඨං
භික්ඛු ගඤ්ඤාධිප්පඤ්ඤා එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුං. අථ මයං
එතමත්ථං භගවතො ආරොචෙමාති.

1. ව්‍යා, මජ්ඣ. PTS.
3. අඛොවිකම්, ව්‍යා.

2. අවච, මා භගවතො, මජ්ඣ.
4. පරාමාසා, මජ්ඣ.

9. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ගඬබ්බාධිපුබ්බ අර්ථය මහණනු කර එළඹියමිහ. එළඹ ගඬබ්බාධිපුබ්බ අර්ථය මහණනුට තෙල කිමිහ: “ඇවැත අර්ථය, යම් මේ අන්තරායකරබ්බේ කෙනෙක් අන්තරායකරයහ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු නම්, ‘ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට යම්සේ අන්තරාය පිණිස අසම්පිද, මම ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එසේම දනිමි’” සි කියා පවිටු දූපටියක් උපන්නේ ල යනු සැබෑ ද? යනුයි.

10. වහන්ස, මෙසේ කීකල්හි ගඬබ්බාධිපුබ්බ අර්ථය මහණ අපට තෙල කී ය: ‘යම් මේ අන්තරායකරබ්බේ කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අන්තරායකර සි වදාරන ලද්දහු ද, ‘ඔහු සෙවුනාහට අන්තරාය පිණිස යම් සේ අසම්පිද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එසේම දනිමි’” සි කියා සි.

11. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ගඬබ්බාධිපුබ්බ අර්ථය මහණනු ඒ පවිටු දූපටියෙන් තොර කරනු කැමැත්තමෝ ප්‍රශ්න කළමිහ. ලබ්බිය පිහිටුවුමිහ. කරුණු විචාරමිහ: “ඇවැත අර්ථය, මෙසේ නොකියව. ඇවැත අර්ථය, මෙසේ නො කියව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාඛ්‍යාත නො කරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාඛ්‍යාතය නො මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරති. ඇවැත අර්ථයෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අනේකප්‍රකාරයෙන් අන්තරායකරබ්බේ අන්තරායකර බ්බියහ සි වදාරන ලදහ. ඔහු සෙවුනාහට අන්තරාය පිණිස යම්පි ම වෙති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ අප්‍රාඥාදයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ බොහෝ දුඃභාග ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’ සි වදාරන ලදහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ ඇටසැකිල්ලකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ සජ්ජිතයකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුඃභාග ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’ සි වදාරන ලදහ” කියායි.

12. වහන්ස, මෙලෙසින් අප විසින් ගඬබ්බාධිපුබ්බ අර්ථය භික්ෂු තෙමේ ප්‍රශ්න කරනු ලබනුයේ ලබ්බිය පිහිටුවනු ලබනුයේ කරුණු විචාරනු ලබනුයේ ඒ පවිටු දූපටිය ම දුඃලෙසින් ගෙන එයට වැද ව්‍යවහාර කරයි: ‘යම් මේ අන්තරායකරබ්බේ කෙනෙක් අන්තරායකර සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු ද, ඔහු සෙවුනාහට අන්තරාය පිණිස යම්සේ අසම්පිද යම් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එවැනි සේ ම දනිමි’ කියා සි. වහන්ස, යම් කෙනෙකින් අපි ගඬබ්බාධිපුබ්බ අර්ථය මහණනු ඒ පවිටු දූපටියෙන් තොර කරන්නට අසම්පිද වුවමෝ ද, අපි මේ කාරණය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කරමහ.

13. අථ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමනෙතෙති: එහි නිං භික්ඛු, මම වචනෙන අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පබ්බං ආමනෙතෙති “සත්ථා තං ආවුසො අරිට්ඨං ආමනෙතෙති”ති. ‘එවං භනෙත’ති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුනා යෙන අරිට්ඨං භික්ඛු’ ගඤ්ඤාධිප්පබ්බං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමනා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පබ්බං එතදවොච: ‘සත්ථා තං ආවුසො අරිට්ඨං ආමනෙතෙති’ති.

14. ‘එවමාවුසො’ති ඛො අරිට්ඨං භික්ඛු ගඤ්ඤාධිප්පබ්බං තස්ස භික්ඛුතො පටිස්සුනා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමනා භගවතං අභිවාදෙති, එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පබ්බං භගවා එතදවොච: සච්චං කිර තෙ අරිට්ඨං එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං- තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායා’ති?

15. “එවං ව්‍යා ඛො අහං භනෙත භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායා”ති.

16. කස්ස ඛො තාම නාමොකපුරිස, මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි? තත්‍ර මයා මොකපුරිස, අනෙකපරිසායෙන අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා. අලඤ්ඤා පන තෙ පටිසෙවතො අන්තරායාය? අප්පසාදා, කාමා වුත්තා මයා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීතවො එත්ථ භියොසා අට්ඨිකඛිඤ්ඤාමා කාමා වුත්තා මයා - මංගපෙසුපමා කාමා වුත්තා මයා - නිශ්ඤානුපමා කාමා වුත්තා මයා - අභිනාරකාසුපමා කාමා වුත්තා මයා - සුචිතකුපමා කාමා වුත්තා මයා - යාවිතකුපමා කාමා වුත්තා මයා - රූකඛඵලුපමා කාමා වුත්තා මයා - අභිසුඤ්ඤාමා කාමා වුත්තා මයා - සත්ථිසුඤ්ඤාමා කාමා වුත්තා මයා - සප්පසිරුපමා කාමා වුත්තා මයා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීතවො එත්ථ භියොසා. අථ ච පන නිං මොකපුරිස, අත්තනා දුග්ගහිතෙන අමො වෙච අබ්‍යාවිකඤ්ඤා. අත්තනාඤ්ඤා ඛණ්ඩි. බහුඤ්ඤා අප්පඤ්ඤා පසව්ඤ්ඤා. තං හි තෙ මොකපුරිස, භවිස්සති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති.

13. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණකු ඇමැතුණේක: 'මහණ තෝ මෙහි එව, මාගේ බසින් ගඬබාසිපුබ්බ අර්ථය මහණහු අමතව: ඇවැත අර්ථය, ශාක්‍යාන් වහන්සේ තා අමතන සේකැ' යි කියා ය එසේ ය, වහන්සැ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ගඬබාසිපුබ්බ අර්ථය මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ගඬබාසිපුබ්බ අර්ථය මහණහුට 'ඇවැත, අර්ථය, ශාක්‍යාන් වහන්සේ තා අමතන සේකැ' යි මෙය කී ය. ඇවැත්නි, එසේ ය යි ගඬබාසිපුබ්බ අර්ථය මහණ ඒ මහණහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක ගිත. එකත්පසෙක හුන් ගඬබාසිපුබ්බ අර්ථය මහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළසේක:

14. යම් මේ අත්තරායකර ඛම්මකෙනෙක් අත්තරායකරක සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු ද, ඔහු සෙවුනාහට යම්සේ අත්තරාය පිණිස නො වෙත් ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසුබ්බය දැනගෙන සිටිමි" යි. අර්ථය, තව මෙබඳු පරිවූ දූපටියක් උපන්නේ උගනු සාමා ද?

15. "වහන්ස, යම් මේ අත්තරාසික ඛම්මකෙනෙක් අත්තරායකරක සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු නම්, ඔහු සෙවුනාහට යම් සේ අත්තරාය පිණිස නො වෙත් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසු ඒ බ්බය මම එවැනි සේ ම දනිමි."

16. මෝස පුරුෂය, කවරකුට මා විසින් මෙසේ දෙසු බ්බයක් තෝ දැන සිටිතෙහි ද? මෝස පුරුෂය, මා විසින් නොසෙක් ලෙසින් අත්තරායකර-බ්බයෝ අත්තරායකරක සි වදාරන ලද්දහු නො වෙත් ද? සෙවුනාහට ඒ බ්බයෝ අත්තරාය පිණිස සමථ නො වෙත් ද? මා විසින් 'කාමයෝ අප්‍රාසාදයක. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ බොහෝ දුඛ ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝය' යි වදාරන ලද නො වේ ද? මා විසින් 'කාමයෝ ඇවසැකිල්ලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ... 'කාමයෝ මත්-වැදුල්ලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ තණහුලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ ගිනිඅඟුරුවලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ සිහිනයකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ පිරුළුවකට බඳු උපමා ඇත්තාහ' 'කාමයෝ රැක්පල බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ අසිරිත හා මස්ලොඹුවකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ අඛණ්ඩ හුලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ සප්තිසකට බඳු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුඛ ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝය' යි වදාරන ලද්දහ. වැලිදු, මෝසපුරුෂය, තෝ තමා වරදවා ගත් දූපටියෙන් අපට අභ්‍යාබ්‍යාතය කෙරෙහි. තෝ තමන් ගුණ කණිහි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙහි. හිස් පුරුෂය, එය තව බොහෝ කලක් අතීත පිණිස දුක් පිණිස පවතියි.

17. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ අපි නායං අර්ථො භික්ඛු ගඤ්ඤාසිද්ධිමො උපමානොපි ඉමස්මිං ධම්ම-
විනයෙති? ‘කිං භි සියා භනෙත, නො භෙතං භනෙත’ති. එවං වුත්තො
අර්ථො භික්ඛු ගඤ්ඤාසිද්ධිමො තුණ්හිගුතො මඤ්ඤාසුතො පත්තකඛකො
අධොමුඛො පර්ඣායනො අප්පට්ඨානො නසීදි. අථ ඛො භගවා අර්ථො
භික්ඛුං ගඤ්ඤාසිද්ධිමො තුණ්හිගුතං මඤ්ඤාසුතං පත්තකඛකං අධොමුඛං
පර්ඣායනං අප්පට්ඨානං විදිතො අර්ථො භික්ඛුං ගඤ්ඤාසිද්ධිමො එතද-
වොච: ‘පඤ්ඤාසිද්ධිමො ඛො තිං මොඝපුරිස එතෙන සකෙන පාපකෙන
දිට්ඨගතෙන. ඉධාහං භික්ඛු පටිපුට්ඨස්සාමි’ති.

18. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: තුලෙහපි මෙ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං
දෙසිතං ආඡානාථ, යථායං අර්ථො භික්ඛු ගඤ්ඤාසිද්ධිමො අත්තතා
දුග්ගහිතෙන අමෙහ වෙච අබ්භාවිකති. අත්තතඤ්ඤා ඛණ්ඨි ඛහ්ඤ්ඤා
අප්පඤ්ඤා පසවති? “නො භෙතං භනෙත, අනෙකපරියායෙන හි නො
භනෙත අනතරාසිකා ධම්මා අනතරාසිකා වුත්තා භගවතා. අලඤ්ඤා පන
තෙ පටිසෙවතො අනතරායාය. අප්පසාදා කාමා වුත්තා ගගවතා ඛහ්ඤ්ඤා
ඛහ්ඤ්ඤා ආදීතවො එත භියො. අට්ඨකඛඤ්ඤා කාමා වුත්තා
ගගවතා -පෙ- සප්පසිරුපමා කාමා වුත්තා භගවතා ඛහ්ඤ්ඤා ඛහ්ඤ්ඤා
ආදීතවො එත භියො’ති

19. සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුලෙහ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං
දෙසිතං ආඡානාථ අනෙකපරියායෙන හි වො භික්ඛවෙ අනතරාසිකා
ධම්මා අනතරාසිකා වුත්තා මයා. අලං ච පන තෙ පටිසෙවතො අනතරායාය.
අප්පසාදා කාමා වුත්තා මයා ඛහ්ඤ්ඤා ඛහ්ඤ්ඤා ආදීතවො එත භියො,
අට්ඨකඛඤ්ඤා කාමා වුත්තා මයා -පෙ- සප්පසිරුපමා කාමා වුත්තා මයා
ඛහ්ඤ්ඤා ඛහ්ඤ්ඤා, ආදීතවො එත භියො. අථ ච පතායං අර්ථො භික්ඛු
ගඤ්ඤාසිද්ධිමො අත්තතා දුග්ගහිතෙන අමෙහ වෙච අබ්භාවිකති. අත්තතඤ්ඤා
ඛණ්ඨි*. ඛහ්ඤ්ඤා අප්පඤ්ඤා පසවති. තං හි තස්ස මොඝපුරිසස්ස හට්ඨස්සති
දීඝරතො අතිතාසි දුක්ඛාය. සො වත භික්ඛවෙ අඤ්ඤාත්තෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්ත
කාමසඤ්ඤාය අඤ්ඤාත්ත කාමවිතකෙකති කාමෙ පටිසෙවස්සති තෙන-
ඤ්ඤා. විජ්ජති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

17. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤාත් ඇමතුසේක: “මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟහඬු ද? මේ ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණ තෙමේ මේ ශාසනසමයෙහි ඥාන තමැති උපණ්ණෙයන් උණුසුම් කරන ලද්දේ ද? “වහන්ස, ඒ කෙසේ වන්නේ ද, වහන්ස, මේ නො වේ ම ය.” මෙසේ කීකල්හි ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණ නිශ්ශබ්ද ව මකු ව නැමු ගෙල ඇති ව යටිකුරු කල මුව ඇති ව කලාපා කරමින් වැටහුම් රහිත ව සිටියේ ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිශ්ශබ්ද වූ මකු වූ නැමු ගෙල ඇති යටිකුරු කල මුවුණු ඇති කලාපා කරමින් වැටහිම් රහිත වහුන් ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහු දූත වදුරා ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහුට “ගිස් පුරුෂය, මේ සවකිය වූ ලාමක මිථ්‍යාදූෂිතයන් හෝ ප්‍රකට වන්නෙහි ය. මෙහි ලා මම හිඤ්ඤාත් විවාරත්තෙමි”යි වදාළසේක.

18. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤාත් ඇමතුසේක: “මහණෙනි, මේ ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණ යම් සේ වරදවා ගත් මිථ්‍යාදූෂිතයන් අපටත් අභ්‍යාඛ්‍යාතය කෙරේ ද, තමන් ගුණ කණී ද, බොහෝ අකුසලත් රැස් කෙරේ ද, මා විසින් දෙසනා කල ධර්මය එලෙසින් තෙපි දු දැනිවු ද? “වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අපට නොයෙක් ලෙසින් අනාරාධිකබ්බී අනාරාධිකබ්බී යයි වදාරන ලදහ. ඔහු සෙවුනානට අනාරාධ පිණිස ද සමථියහ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ අලංකාර ආඝාද ඇත්තාහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දුහි වෙහෙස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි නොයෙක් ලෙසින් අපට වදාරන ලදහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ ඇටසැකිල්ලක් වැනියහ... කාමයෝ සර්පභිසක් වැනියහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දුහි වෙහෙස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි වදාරන ලදහ.”

19. මහණෙනි, මැනවි. මා විසින් දෙසූ ධර්මය තෙපි දන්නහු ය. එය මැනවි. මහණෙනි, මා විසින් තොපට නොයෙක් ලෙසින් අනාරාධික බ්බීයෝ අනාරාධිකබ්බී යහ සි දෙසන ලදහ. ඔහු සෙවුනානට අනාරාධ පිණිස පවතිත්. මා විසින් ‘කාමයෝ අලංකාර ආඝාද ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුහි වෙහෙස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි වදාරන ලදහ. මා විසින් ‘කාමයෝ ඇටසැකිල්ලක් වැනියහ’... කාමයෝ සර්පභිසක් වැනියහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුහි වෙහෙස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි දෙසන ලදහ. එතෙකුදු වුවත් මේ ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණ තෙමේ තමා වරදවා ගත් මිථ්‍යාදූෂිතයන් අපට ද අභ්‍යාඛ්‍යාතය කරයි. තමන් ගුණ ද කණියි. බොහෝ අකුසල ද රැස් කරයි. එය ඒ හිස් පුරුෂයාට බොහෝ කලක් අතිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින්නේ ය. මහණෙනි, හෙතෙමේ එකානාගයන් කෙල්ලකාමයන්ගෙන් වෙන් ව කාමසංඥාවන්ගෙන් බෙන් ව ම කාමවිතකීයන්ගෙන් වෙන් ව ම කාමයන් සෙවනය කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

20. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්ච මොඝපුරිසා ධම්මං පරියාපුණ්ණති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිතා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං ත උපපරික්ඛන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං අනුපපරික්ඛන්තං ත නිජ්ඣානං ඛමන්ති. තෙ උපාරම්භාතිසංසා වෙච්ච ධම්මං පරියාපුණ්ණති ඉතිවාදප්පමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස චත්ථා¹ ධම්මං පරියාපුණ්ණති තඤ්ඤාය අත්ථං නානුභොගති. තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගහිතා දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස ගෙතු: දුග්ගහිතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

21. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අලගද්දුත්ථිකො අලගද්දුගවෙසී අලගද්දුපරිත්ථෙසනං වරමානො- සො පසෙස්සයා මහත්තං අලගද්දා, තමෙතං හොගෙ වා නබ්බුවෙස් වා ගණේහස්ස, තස්ස සො අලගද්දො පටිපට්ඨත්තිනි² හත්ථං වා බාහාය වා අඤ්ඤාකරස්මී වා අබ්හපච්චිවෙහ ඛිසෙය්‍ය,³ සො තතොනිදුතං මරණං වා තිග්ගච්ඡස්ස මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තං කිස්ස ගෙතු: දුග්ගහිතත්තා භික්ඛවෙ අලගද්දස්ස එවමෙච්ච ඛො භික්ඛවෙ ඉමධකච්ච මොඝපුරිසා ධම්මං පරියාපුණ්ණති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිතා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං ත උපපරික්ඛන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං අනුපපරික්ඛන්තං ත නිජ්ඣානං ඛමන්ති. තෙ උපාරම්භාතිසංසා වෙච්ච ධම්මං පරියාපුණ්ණති ඉතිවාදප්පමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස චත්ථාය ධම්මං පරියාපුණ්ණති තඤ්ඤාය අත්ථං නානුභොගති. තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගහිතා දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස ගෙතු: දුග්ගහිතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

22. ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්ච කුලපුත්තා ධම්මං පරියාපුණ්ණති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිතා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරික්ඛන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරික්ඛන්තං නිජ්ඣානං ඛමන්ති. තෙ ත වෙච්ච උපාරම්භාතිසංසා ධම්මං පරියාපුණ්ණති ත ඉතිවාදප්පමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස චත්ථාය ධම්මං පරියාපුණ්ණති තඤ්ඤාය අත්ථං අනුභොගති. තෙසං තෙ ධම්මා සුග්ගහිතා දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස ගෙතු: සුග්ගහිතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

1. යස්සත්ථාය, ස්‍යා. 2. පට්ඨිව්ගහිනි, ස්‍යා. 3. බාහෙය්‍ය, මජ්ඣ. ස්‍යා.

20. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂු පුරුෂයෝ සුත්‍ර, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්බුතබ්බම, වෙදලල යන ධර්ම උගතින්. ඔහු ඒ ධර්ම ඉගෙන ඒ ධර්මයන්ගේ අතීත ප්‍රඥාවෙන් පරීක්ෂා නො කරන්. නුවණින් අදහස මෙනෙහි නො කරන්නා වූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ මැනවින් නො වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දෙස් නැගීම අනුසස් (ප්‍රයෝජන) කොට ඇත්තාහු, 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු' යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාහු ධර්ම උගතින්. යමක් සඳහා ධර්ම හදාරන් නම්, ඒ ප්‍රයෝජන ද නො ලබන්. ඔවුන්ට වරදවා ගත් ඒ ධර්මයෝ බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින්. එය කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, දහම් වරදවා ගත් හෙයයි.

21. මහණෙනි, සර්පයන්ගෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ සර්පයන් සොයන්නා වූ සර්පයන් හෙවිමෙහි යෙදුණා වූ පුරුෂයෙක් යම්සේ වෙයි ද- හෙතෙම මහත් සර්පයකු දක්නේ ය. ඒ සර්පයා ශරීරයෙහි හෝ තභූවෙහි හෝ අල්ලා ගන්නේ ය. ඒ සර්පයා ආපසු හැරී ඔහුගේ අත හෝ බාහුව හෝ අත්අඟපසහක් හෝ දඬට කරන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ හෙතු කොට ගෙන මරණයට හෝ මරණය පමණ වූ දුකට හෝ පැමිණෙයි. ඒ කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, සර්පයා වැරදි ලෙසින් අල්ලා ගත් හෙයයි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂු පුරුෂයෝ සුත්‍ර, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්බුතබ්බම, වෙදලල යන ධර්ම හදාරන්. ඔහු ඒ ධර්ම ප්‍රගුණ කොට ඒ ධර්මයන්ගේ අතීත නුවණින් පරීක්ෂා නො කරන්. නුවණින් අතීත පරීක්ෂා නො කරන ඔවුන්ට ධර්මයෝ මැනවින් නො වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දෙස් නැගීම අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු' යි යන්න ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තාහු ද ධර්ම උගතින්. යමක් සඳහා ධර්ම උගතින් නම්, ඒ අර්ථය ද නොලබන්. වරදවා ගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින්. ඒ කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා උගත් බැවිනි.

22. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍ර කෙනෙක් සුත්‍ර, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්බුතබ්බම, වෙදලල යන ධර්ම හදාරන්. ඔහු ඒ ධර්ම ඉගෙන ඒ ධර්මයන්ගේ අර්ථය නුවණින් පරීක්ෂා කරන් නුවණින් අර්ථ පරීක්ෂා කරන්නා වූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දෙස් නැගීම අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද ධර්ම නො උගතින්. 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු' යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද ධර්ම නො උගතින්. යමක් සඳහා උගතින් නම් ඒ ධර්මයාගේ ඒ ඵලය ද ලබන්. ඔවුන් විසින් මැනවින් උගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට දිගුකලක් හිත පිණිස සුව පිණිස පවතින්. ඒ වර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ධර්මයන් මැනවින් උගත් බැවිනි.

23. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අලගද්දුඤ්ඤාං අලගද්දුගවේඨි අලගද්දුපරිසෙසනං වරමානො- සො පසෙස්සය්‍ය මහන්තං අලගද්දං, තමෙතං අප්පදෙන දුෂේඛිත සුභිග්ගහීතං නිග්ගණේතය්‍ය, අප්පදෙන දුෂේඛිත සුභිග්ගහීතං නිග්ගණෙනා¹ ගිව්‍යා² යුග්ගහීතං ගණේතය්‍ය; කිඤ්චාපි සො භික්ඛවෙ අලගද්දො තස්ස පුරිසස්ස හත්ථං වා බාහං වා අඤ්ඤාතරං වා අභිගප්චච්ඡිතං හොගෙහි පලීවෙදේස්‍ය,³ අථ බො සො තෙව තතොතිදන්තං මරණං වා නිගවේජ්ජය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තං කිස්ස හෙතු: සුග්ගහීතත්තා භික්ඛවෙ අලගද්දස්ස. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකාවෙව කුලපුත්තා ධම්මං පරියාපුණන්ති, සුත්තං ගෙය්‍යං වේය්‍යාකරණං ගාථං උදන්තං ඉතිවුත්තතං ජාතතං අබ්බුතධම්මං වේදලං තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්තිඤ්ඤා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරික්ඛන්ති තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරික්ඛිතං නිජ්ඣානං බමන්ති. තෙ ත වෙව උපාරම්‍යාතිසංසා ධම්මං පරියාපුණන්ති ත ඉතීවාදප්පමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස චත්ථාය ධම්මං පරියාපුණන්ති තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභොගන්ති තෙසං තෙ ධම්මා සුග්ගහීතා දීඝරත්තං හිතාය සුබාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: සුග්ගහීතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මානං. තස්මාතිත භික්ඛවෙ යස්ස මෙ ගාසිතස්ස අත්ථං ආජාතෙය්‍යාථ තථා නං බාරෙය්‍යාථ. යස්ස ච පන මෙ ගාසිතස්ස අත්ථං න ආජාතෙය්‍යාථ අගං වා⁴ පටිපුච්ඡිතබ්බො යෙ වා පනස්සු විශත්තා භික්ඛු.

24. කුලුපමං වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙඤ්ඤාමි⁵ නිජුරණ්ණාය නො ගහණ්ණාය. තං සුණාථ, සාමුකං මනසි කරොථ. හාසිස්සාමිති. එවමානෙතති බො තෙ භික්ඛු ගගවතො පච්චස්සොට්ඨං. ගගවා එතදවොච:

25. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අඛාතමග්ගපටිපනේනා- සො පසෙස්සය්‍ය මහන්තං උදකණ්ණවා, ඔරිමං තීරං⁶ සාසඛකං සප්පටිගයං, පාරිමං තීරං⁷ බෙමං අප්පටිගයං, ත වස්ස⁸ තාවා සන්තාරණී උත්තරසෙඤ්ඤා වා අපාරාපාරං ගමනාය; තස්ස එවමස්ස: “අයං බො මහා උදකණ්ණවො ඔරිමං තීරං සාසඛකං සප්පටිගයං. පාරිමං තීරං බෙමං අප්පටිගයං. නඤ්ච ව තාවා සන්තාරණී උත්තරසෙඤ්ඤා වා අපාරාපාරං ගමනාය. යනන්තායං තිණකට්ඨසාබාපලාසං සඛකඛිඤ්ඤා කුලුං බඤ්ඤා තං කුලුං නිස්සාය හතේහි ව පාදෙහි ව වායමමානො යොජ්ඣිතා පාරං උත්තරෙය්‍යන්ති.”

1. නිග්ගහිතා, මජ්ඣ. 2. ගිව්‍යං, ස්‍යා. 3. පලීවෙදේසය, ස්‍යා.
4. තපේච්ච, ස්‍යා. 5. දෙඤ්ඤාමි, කපේච්ච 6. ඔරිමභීරං, ස්‍යා.
7. පාරිමභීරං, ස්‍යා. 8. න වාය්‍ය, ස්‍යා.

23. මහණෙනි, සර්පයන්ගෙන් ප්‍රයෝජන කැමැත්තාවූ සර්පයන් සොයන්නා වූ සර්පයන් සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් යම්සේ වේ ද- හෙතෙම මහත් සර්පයකු දකිති. ඒ මේ සර්පයා එළුකුරක් වැනි දණකින් මැනවින් දූඩ ව අල්ලා ගත්තේ ය. එළුකුරදණකින් මැනවින් දූඩ ව අල්ලා ගෙන මැනවින් ගෙල අල්ලා ගත්තේ ය. ඒ සර්පයා ඒ පුරුෂයාගේ අත හෝ බාහුව හෝ එක්තරා අභයයක් හෝ දරණයෙන් වෙලා ගත්තේ ය. එසේ වුවත් ඒ හෙතු කොට ගෙන හෙතෙම මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර වූ දුකට හෝ නොපැමිණෙන්නේ ය. ඒ කවරකෙසෙයින් යත්: මහණෙනි, සර්පයා මැනවින් අල්ලා ගත් බැවිනි. මහණෙනි, එවැනිදෙන ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෝ සුත්ත ගෙයා, වෙයාකරණ, ගාථා, උද්‍යාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අභ්‍යුත්තම, වෙදලල යන ධර්මයන් හදාරත්. ඔහු ඒ ධර්ම හදාරා ඒ ධර්මයන්ගේ අර්ථ ක්‍රමයෙන් පිරික්සත්. ක්‍රමයෙන් පරික්ෂා කරන්නා වූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ වැටහෙත්. ඔහු පරමාදර්ශය දෙක් නැතිම අනුසස් කොට ඇත්තාහු ධර්ම නො උගනිත්. 'මේසේ වාදයෙන් මිදෙමු' යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාහු ඒ ධර්ම නො උගනිත්. යමක් පිණිස ධර්ම උගනිත් නම්, ඒ ප්‍රයෝජන ද ලබත්. ඔවුන් විසින් මැනවින් උගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට දිගුකලක් හිත පිණිස පවතිත්. ඒ කවරකෙසෙයින් යත්: මහණෙනි, දහම් මැනවින් උගත් බැවිනි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මා විසින් දෙයනා කළ යම් ධර්මයක්හුගේ අර්ථය දන්නා නම්, එය එසේ දරවු. මා දේශනා කළ යම් ධර්මයක්හුගේ අර්ථය නො දන්නා නම්, එහි දී මම හෝ පිළිවිසිය යුත්තෙමි. යම් වෘත්ත භික්ෂුහු වෙත් ද, ඔහු හෝ පිළිවිසිය යුත්තාහු ය.

24. මහණෙනි, තොපට මම පසුරු උපමා කොට ඇති දහම් දෙකක්නෙමි. එය එතෙර විම පිණිස ය. ගැනීම පිණිස නොවේ. එය අහවු. මැනවින් මෙතෙහි කරවු. දෙසන්නෙමි යි වදාළසේක. 'භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එසේ ය' යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළසේක:

25. මහණෙනි, අධිත්මයට පිළිපත් පුරිස්තෙමේ යම් සේ වේ ද, තෙතෙමේ සැක සහිත වූ බිය සහිතවූ මේතෙර ඇති, සැක රහිත බිය රහිත එතෙර ඇති, මහත් වූ ජලසකකියක් දක්නේ ය. ඔහුට මේතෙරින් එතෙර යාමට තරණ නැවක් හෝ මත්තෙහි බැඳී හෙයක් හෝ නො වන්නේ ය. ඔහුට මෙවැනි අදහසක් වන්නේ ය: "මේ මහාජලසකයෙකි. මෙහොඬ සැක සහිත ය. බිය සහිත ය. පරතෙර උවදුරු රහිත ය. ප්‍රතිභය රහිත ය. මේතෙරින් එතෙර යාම සඳහා තරණ නැවක් හෝ මත්තෙහි බැඳී හෙයක් හෝ නැත. මම තණ, ලීදඹු, අතුකොළ කඩා එකතු කොට පසුරක් බැඳ ඒ පසුර නිසා අතින් හා පසින් උකහා කරමින් යුට සේ එතෙර වන්නෙමි නම් මැනව" කියා යි.

26. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තිණ්‍හට්ඨානාධාරොසං සඛකඛිනිනා කුලං ඛනිනිනා තං කුලං නිසංයාය හත්ථෙති ව පාදෙති ව වායමමානො සොත්ථිනා පාරං උත්තරෙසා. තස්ස පුරිසස්ස¹ උත්තිණ්ණස්ස² පාරං ගතස්ස³ එවමස්ස: 'ඛුත්තාරො ඛො මෙ අයං කුලො, ඉමාහං කුලං නිසංයාය හත්ථෙති ව පාදෙති ව වායමමානො සොත්ථිනා පාරං උත්තිණ්ණං. යනුත්තාහං ඉමං කුලං සිසෙ වා අාරොපෙත්වා ඛබ්බෙ වා උච්චාරෙත්වා යෙන කාමං පකකමෙය්‍ය'න්ති. තං සිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි නු සො පුරිසො එවංකාරී තස්මිං කුලෙ කිච්චකාරී අස්සාති? 'නො හෙතං හත්තෙ.'

27. කථංකාරී ව නො භික්ඛවෙ පුරිසො තස්මිං කුලෙ කිච්චකාරී අස්සා? ඉධ භික්ඛවෙ තස්ස පුරිසස්ස උත්තිණ්ණස්ස පාරං ගතස්ස එවමස්ස: ඛුත්තාරො ඛො මෙ අයං කුලො, ඉමාහං කුලං නිසංයාය හත්ථෙති ව පාදෙති ව වායමමානො සොත්ථිනා පාරං උත්තිණ්ණං, යනුත්තාහං ඉමං කුලං එලෙ වා උස්සාදෙත්වා¹ උදෙක වා ඔපිලාපෙත්වා යෙන කාමං පකකමෙය්‍යන්ති. එවංකාරී ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තස්මිං කුලෙ කිච්චකාරී අස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ කුලුපමො මයා ඛමෙමා දෙසිතො නිපාරණ්ඨාය නො ගතණ්ඨාය. කුලුපමං වො භික්ඛවෙ ඛමමං දෙසිතං අඤ්ඤානෙතති ඛමමාපි වො පභාතඛො, පගෙව අඛමමා.

28. ඡයිමාති භික්ඛවෙ දිට්ඨිධ්මානාති. කතමාති ඡ? ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුත්තවා පුපුඤ්ඤො අරියානං අදස්සාථි අරියධම්මස්ස අකොච්ඡෙ අරියධම්මෙ අවිනිකො, සපුරිසානං අදස්සාථි සපුරිසධම්මස්ස අකොච්ඡෙ සපුරිසධම්මෙ අවිනිකො-

රූපං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. වේදනං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. සංකෘදං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. සඛ්ඛාරෙ 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. යම්පිදං දිට්ඨං සුතා මුතං විඤ්ඤානං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මතසා, තමපි 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති. යම්පිදං දිට්ඨිධ්මානං 'සො ලොකො සො අත්තා, සො ථෙව්ව හවිස්සාමි: නිව්වා ධුච්චා සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙථ ධස්සාමි'ති තමපි 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තා'ති සමනුපස්සති.

1. තස්ස, ස්‍යා. PTS. සි.

3. පාරතතස්ස, ස්‍යා.

2. නිණ්ණස්ස, PTS. සි.

4. උස්සාපෙත්වා, ස්‍යා.

26. ඉක්බිති මහණෙනි, ඒ පුරුෂ තෙම තණ දමු අතුකොළ කඩා රැස් කොට පසුරක් බැඳ ඒ පසුර නිසා අතින් පසින් වැයම් කරමින් සුවසේ එතෙර යන්නේ ය. එතෙර වූ පරතෙරට ගිය ඒ පුරුෂයාට - 'මට මේ පසුර බොහෝ උපකාරී වී ය. මම මේ පසුර නිසා අතින් පසින් වැයම් කරමින් සුවෙන් එතෙර වීමි. මම මේ පසුර නිසා තබා ගෙන ගෝ කර තබා ගෙන හෝ කැමැති මගකින් යන්නෙමි තම් මැතැවැ' යි මෙබඳු අදහසක් වන්නේ තම්, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද, මෙසේ කරන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ පසුරෙහි කළයුතු ද කරන්නෙක් වන්නේ ද? 'වහන්ස, මේ නො වේ ම ය'.

27. මහණෙනි, කෙසේ කරනසුදු ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ පසුරෙහි කළ යුතු ද කරන්නෙක් වන්නේ ද? මහණෙනි, මෙහි එතෙර වූ පරතෙරට පැමිණි ඒ පුරුෂයාට මෙවැනි අදහසක් වන්නේ ය: 'මට මේ පසුර බොහෝ උපකාරී ඇත්තේ විය. මම මේ පසුර නිසා අතින් ද පසින් ද වැයම් කරමින් සුවසේ එතෙර වූයෙමි. මම මේ පසුර ගොඩට පමුණුවා හෝ දියෙහි පා කොට යවා හෝ කැමැති මගකින් යන්නෙමි තම්, මැතැවැ' යි. මහණෙනි, මෙසේ කරන සුදු වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ පසුරෙහි කළ යුතු ද කරන්නෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මා විසින් පසුර උපමා කොට ඇති ධර්ම දෙයනා කරන ලදී. එය සසරින් එතෙර වීම පිණිස ය. ගැනුම පිණිස නො වේ. මහණෙනි, පසුර උපමා කොට නොපට දෙසන ලද ධර්ම දන්නා වූ නොප විසින් (ශමඵලදායීනා) ධර්ම යෝ ද හළ යුත්තාය. අධර්මයෝ කැලමැ යි.

28. මහණෙනි, මේ දූෂට්ඨානු (දූෂට් අරමුණු) හයෙකි. කවර හයෙක යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ආයීයන් නො දක්නා වූ ආයීධම්මයෙහි අදක්ෂ වූ ආයීධම්මයෙහි නො හික්වුණා වූ, සත්පුරුෂයන් නො දක්නා වූ සත්පුරුෂ ධර්මයෙහි අදක්ෂ වූ සත්පුරුෂධර්මයෙහි නො හික්වුණා වූ නූගත් පාඨශ්ජත තෙමේ -

'මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්ම ය' යි රූපය තණනා මාන දිට්ඨි ව්‍යයෙන් දකී. 'මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්ම ය' යි වේදනාව තණනා මාන දූෂට්ඨයෙන් දකී. 'මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්ම ය' යි සංඥාව තණනා මාන දූෂට්ඨයෙන් දකී. 'මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්ම ය' යි සංසාරයන් තණනා මාන දූෂට්ඨයෙන් දකී. යම් මේ රූපායතනයක් වේ ද, ශබ්දායතනයකුත් වේ ද, මුත්ත වූ ගන්ධ රස ථොට්ඨබ්බායතනයෙන් වෙන් ද, විඤ්ඤාන වූ සෙසු සත්‍යායතනයෙන් වෙන් ද, පැමිණෙන ලද සොයන ලද සිතින් අනුගමනය කරන ලද (විඤ්ඤාණාරම්භයෙහි වූ) තණනා මාන දිට්ඨි වූ වෙන් ද, එය ද 'මෙය මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්ම ය' යි සලකයි. 'ලෝකය ඒ ය, ආත්මය ඒ ය, ඒ මම පරලොව ගොස් එහි තිත්‍ය, මූල, ශාඛාව, අපිපරිණාම ස්වභාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. ශාඛාව ය (මහාමෙරු ආදිය) සේ ම සිටින්නෙමි' යි යම් මේ දූෂට්ඨානයකුත් වේ ද, එයත් 'මෙය මාගේ ය. මෙය මම වෙමි. මෙය මාගේ ආත්ම ය' යි දකී.

29. සුතවා ච ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දසොථි අරියධම්මස්ස කොච්ඡෙද අරියධම්මෙ සුච්ඡිනිතො, සප්පුරිසානං දසොථි සප්පුරිසධම්මස්ස කොච්ඡෙද සප්පුරිසධම්මෙ සුච්ඡිනිතො -

රූපං 'නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. වෙදනං 'නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. සංඤ්ඤාං 'නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. සංඛ්ඤාං 'නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. යමපිදං දිට්ඨං සුතං ඉතං විඤ්ඤානං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමපි 'නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. යමපිදං දිට්ඨිවතානං, සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි: නිවෙච්චා ධුච්චා සස්සතො අපිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තපෙච්ච ථස්සාමි'ති තමපි 'නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. සො එවං සමනුපස්සතො අසති න පරිතස්සතිති.

30. එවං වුත්තෙ අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භගවන්තා එතදවොච: සියා භු ඛො භනෙත ඛභිඤා අසති පරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: "ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස එවං හොති අහු¹ වත මෙ, තං වත මෙ නත්ථි, සියා වත මෙ, තං වතාහං න ලභාමිති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරත්තාශ්‍රිං කන්දති, සමමොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු ඛභිඤා අසති පරිතස්සනා හොති"ති.

31. සියා පන භන්ත ඛභිඤා අසති අපරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: "ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස න එවං හොති 'අහු වත මෙ, තං වත මෙ නත්ථි, සියා වත මෙ, තං වතාහං න ලභාමි'ති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරත්තාශ්‍රිං කන්දති, න සමමොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු ඛභිඤා අසති අපරිතස්සනා හොති"ති.

32. සියා භුඛො භනෙත අරඤ්ඤානං අසති පරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: -

29. මහණෙනි, ආයථියන් දක්නාසුලු වූ, ආසිඛමයෙහි දක්න වූ ආසිඛමයෙහි තිත්මුණා වූ, සත්පුරුෂයන් දක්නාසුලු වූ, සත්පුරුෂබමයෙහි දක්න වූ සත්පුරුෂබමයෙහි තිත්මුණා වූ ඉතුවත් ආයථිග්‍රාවක තෙමේ -

‘මෙය මාගේ නො වේ. මෙය මම නො වෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නො වේ ය’ යි රූපය දකිති. ‘මෙය මාගේ නො වෙයි. මෙය මම නො වෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නො වේ ය’ යි වෙදනා දකිති. ‘මෙය මාගේ නො වේ. මෙය මම නො වෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නො වේ ය’ යි සංකාරයන් දකිති යම් මේ රූපායතනයන් වේ ද, ශබ්දායතනයකුත් වේ ද, ගන්ධ රස ඵොට්ඨබ්බායතනයෝත් වෙන් ද, කෙසු සන්ධායතනයෝත් වෙන් ද, සිතින් පැමිණෙනලද කොසන ලද අනුගමනය කරන ලද කාමණාමාන දූෂිත වෙන් ද, එය ද ‘මාගේ නො වේ. එය මම නො වෙමි. එය මාගේ ආත්මය නො වේ ය’ යි දකිති. ලෝකය ඒ ය, ආත්මය ඒ ය, ඒ මම පරලොව ගොස් එහි තිත්‍ය, ධූව, ශාඛිත, අවිපරිණාම (නො පෙරළෙන) ස්වභාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. ශාඛිතයක් සෙසින් සිටින්නෙමි’ යි යම් මේ දූෂිතභාවයකුත් වේ ද, ඒ දූෂිතයන් ‘මෙය මාගේ නොවෙයි මේ මම නොවෙමි මෙය මාගේ ආත්මය නො වේ ය’ යි දකිති. හෙතෙමේ මෙසේ නුවණින් දක්නේ (පරමාථී වශයෙන්) රූපාදිය තැනි (අවිද්‍යාමාන ය යි පෙනෙන) කල්හි තැනි නො ගනී යි.

30. මෙසේ වදාල කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, බැහැරි දේ තැනි කල්හි තැනි ගැන්මක් වේ ද?” “මහණ, වන්නේ ය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලසේක “මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කෙනෙකුන්ට ‘මම ධනලාභයක් විය. දැන් එය මට තැන. මට (ලැබිය යුතු) (යම් ධනයක්) වන්නේ තමි, එය මම නො ලබමි යි මෙබඳු අදහසක් වෙයි. හෙතෙම ශෝක කරයි. කලාන්ත වෙයි වැලපෙයි. ලය අත්පැහැර හබයි. මුළාවට පැමිණෙයි. මහණ, මෙසේ බැහැරි දේ තැනි කල්හි තැනි ගැන්ම වේ ය” යි වදාල සේක.

31. “වහන්ස, බැහැරි දේ තැනි කල්හි තැනි ගැන්මක් නො වන්නේ ද?” “මහණ, කො වන්නේ ය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලසේක: මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කෙනෙකුන්ට ‘මම (රත් රුවන් ආදී ධනයක්) විය. එය මට තැන. මට (ලැබිය යුතු ධනයක්) වන්නේ තමි, එය මම නො ලබමි යි මෙබඳු අදහසක් නො වේ. හෙතෙම ශෝක නො කෙරෙයි. කලාන්ත නො වෙයි. නො වැලපෙයි. ලය අත් පැහැර නො හබයි. මුළාවට නො පැමිණෙයි. මහණ, මෙසේ බැහැරි දේ තැනි කල්හි තැනිගැන්ම නො වේ ය” යි වදාල සේක.

32 “වහන්ස, තමා පිළිබඳ දේ තැනි කල්හි තැනි ගැන්මක් වන්නේ ද?” “මහණ, වන්නේ ය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලසේක: -

“ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස එවං දිට්ඨි තොති: ‘සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි නිචේවා ධූතවා සස්සතො අවිපරිණාම ධම්මො. සස්සතිසමං තපේව ථස්සාමි’ති. සො සුණාති තථාගතස්ස වා තථාගත-සාවකස්ස වා සබ්බෙසං දිට්ඨිථානාඛිට්ඨානපරිපුට්ඨානාභිනිවේසානුසයානං සමුත්භාතාය සබ්බසංඛාරසමථාය සබ්බුපධිපටිතිස්සඤ්ඤාය තණ්හකඛයාය විරාගාය නිරෝධාය නිබ්බානාය ධම්මං දෙවෙසනස්ස. තස්ස¹ එවං භොති: ‘උච්ඡිජ්ජාමි තාම සු,² විතස්සිස්සාමි තාම සු, ත සු තාම³ භවිස්සාමි’ති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරතතාළිං කඤ්ඤති, සම්මොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු අජ්ඣතං අසති පරිතස්සනා භොති”ති.

33. සියා පන භතොත අජ්ඣතං අසති අපරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: “ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස ත එවං දිට්ඨි භොති: ‘සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි නිචේවා ධූතවා සස්සතො අවිපරිණාම-ධම්මො. සස්සතිසමං තපේව ථස්සාමි’ති. සො සුණාති තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා සබ්බෙසං දිට්ඨිථානාඛිට්ඨානපරිපුට්ඨානාභි-නිවේසානුසයානං සමුත්භාතාය සබ්බසංඛාරසමථාය සබ්බුපධිපටිතිස්සඤ්ඤාය තණ්හකඛයාය විරාගාය නිරෝධාය නිබ්බානාය ධම්මං දෙවෙසනස්ස. තස්ස න එවං භොති: ‘උච්ඡිජ්ජාමි තාම සු, විතස්සිස්සාමි තාම සු, ත සු තාම භවිස්සාමි’ති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, ත උරතතාළිං කඤ්ඤති, ත සම්මොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු අජ්ඣතං අසති අපරිතස්සනා භොති.”

34. තං භික්ඛුවෙ පරිග්ගහං පරිගණෙතය්‍යාථ යවාස්ස පරිග්ගහො නිචේවා ධූතවා සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තපේව තිට්ඨෙය්‍ය. පස්සථ තො භූමෙහ භික්ඛුවෙ තං පරිග්ගහං යවාස්ස පරිග්ගහො නිචේවා ධූතවා සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තපේව තිට්ඨෙය්‍යාති? ‘තො භෙතං භතෙත.’ සාධු භික්ඛුවෙ, අභමිට්ඨි ඛො තං භික්ඛුවෙ පරිග්ගහං ත සමනුපස්සාමි යවාස්ස පරිග්ගහො නිචේවා ධූතවා සස්සතො අවිපරිණාම-ධම්මො, සස්සතිසමං තපේව තිට්ඨෙය්‍ය.

1. තස්සෙවං, ස්‍යා. 2. තාමස්ස, මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. තස්ස, මජ්ඣං, ස්‍යා.

“මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් එකකුට ‘ලෝකය ඒය, ආත්මය ඒය, ඒ මම පරලොව ගොස් නිත්‍ය වන්නෙමි. ස්ථිර වන්නෙමි. සද්ධාමාන වන්නෙමි. නො පෙරලෙන ස්වභාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. ශාශ්වතයක් මෙන් එසේ ම සිටින්නෙමි’ යි මෙබඳු දෘෂ්ටිය වේ ද, හෙතෙම සියලු දෘෂ්ටි, දෘෂ්ටි හෙතු, දෘෂ්ටි පිහිටන තැන්, දෘෂ්ටි නැති සිටිමි, දෘෂ්ටිත්ට බැස ගැනීම, දෘෂ්ටිත් සිතෙහි ලාභ පැවතුම් යන මොවුන් මුල් සුත් කිරීමට ද, සියලු සංස්කාරයන් සංසිද්ධිම පිණිස ද, සියලු උපසිත් බැහැර කිරීම පිණිස ද, තෘෂ්ණා නෛශ්වර්‍ය කිරීම පිණිස ද, නො ඇලීම පිණිස ද, නිරෝධය පිණිස ද, නිව්‍යාණය පිණිස ද, දහම් දෙසන තපාගතයන් වහන්සේගේ හෝ තපාගතශ්‍රාවකයකුගේ හෝ දෙශනාව අසයි. ඔහුට මෙවැනි අදහසක් වෙයි: ‘අනුත්තරය වශයෙන් සිද්ධි යන්නෙමි ල. වැතසී යන්නෙමි ල. උත්තරය වශයෙන් නො වන්නෙමි ලයි’ හෙතෙම ශෝක කරයි. කලාතන වෙයි. වැලපෙයි. ලග අත් පැහැර හබයි. මුළාවට පැමිණෙයි. මහණ, මෙසේ තමා පිළිබඳ වුවත් තැනි කල්හි තැනි ගැන්ම වෙයි”

33. “වහන්ස, ආර්යාත්මක සකකි නැති කල්හි නො තැනි ගැන්ම වන්නේ ද? ‘මහණ, වන්නේ ය’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළේක. මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් එකකුට මෙවැනි දෘෂ්ටියක් නො වෙයි: ලෝකය ඒය. ආත්මය ඒය. ඒ මම පරලොව ගොස් නිත්‍ය වන්නෙමි. ස්ථිර වන්නෙමි. සද්ධාමාන වන්නෙමි. නොපෙරලෙන ස්වභාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. හැමදා පවතින දෙයක් මෙන් සිටින්නෙමි’ යි මෙබඳු දෘෂ්ටිය නො වේ ද, හෙතෙම සියලු දෘෂ්ටි, දෘෂ්ටි හෙතු, දෘෂ්ටි පිහිටන තැන්, දෘෂ්ටි නැතිම, දෘෂ්ටිත්ට බැස ගැනීම, දෘෂ්ටිය සිතෙහි ලාභ නැතිම යන මොවුන් මුළුසුත් කිරීම පිණිස ද, සියලු සංස්කාරයන් සංසිද්ධිම පිණිස ද සියලු උපසිත් බැහැර කිරීම පිණිස ද, තෘෂ්ණා නෛශ්වර්‍ය කිරීම පිණිස ද, නො ඇලීම පිණිස ද, නිරෝධය පිණිස ද, නිව්‍යාණය පිණිස ද දහම් දෙසන තපාගතයන් වහන්සේගේ හෝ තපාගතශ්‍රාවකයකුගේ හෝ දෙශනාව අසයි. ඔහුට මෙ වැනි අදහසක් නො වේ: ‘අනුත්තරය වශයෙන් සිද්ධි යන්නෙමි ල. වැතසී යන්නෙමි ල. උත්තරය වශයෙන් නො වන්නෙමි ල කියා යි. හෙතෙම ශෝක නො කරයි. කලාතන නො වෙයි. නො වැලපෙයි. ලග අත් පැහැර නො හබයි. මුළාවට නො පැමිණෙයි. මහණ, මෙසේ ආර්යාත්මක සකකිය නැති කල්හි නොතැනි ගැන්ම වේ.

33. “මහණෙනි, නිත්‍ය බුද්ධ ශාශ්වත අවිපරිණාමධර්ම වූ පරිත්‍යාගයක් (තමා අයත් යම් බැහැර පිරිසකට) වන්නේ ද, ශාශ්වත වස්තූන් සම ව එසේ ම (එය) සිටින්නේ නම්, ඒ බැහැර දෙය පිළිගනිමි. මහණෙනි, තෙපි නිත්‍ය බුද්ධ ශාශ්වත අවිපරිණාමධර්ම වූ තමා අයත් යම් බැහැර දෙයක් ශාශ්වත වස්තූන් සම ව එසේ ම එය සිටින්නේ නම් ඒ බැහැර දෙය, මහණෙනි, තෙපි දක්නු ද? ‘වහන්ස, එය නො වේ ම ය.’ මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් පරිත්‍යාගයක් නිත්‍ය ද බුද්ධ ද සද්ධාමාන ද අවිපරිණාමධර්ම ද ශාශ්වත දෙයක් මෙන් එසේ ම සිටින්නේ ද එබඳු පරිත්‍යාගයක් මම ද නො දකිමි.

35. තං භික්ඛවෙ අත්තවාදුපාදානං උපාදිගොථ යංස අත්තවාදුපාදානං උපාදිගො තං උපාඨෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා. පසාථ තො භුමෙහ භික්ඛවෙ තං අත්තවාදුපාදානං යංස¹ අත්තවාදුපාදානං උපාදිගො තං උපාඨෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසාති? 'නො භෙතං භනෙත.' සාධු භික්ඛවෙ, අහමි ඛො තං භික්ඛවෙ අත්තවාදුපාදානං තං සමනුපසාමි යංස අත්තවාදුපාදානං උපාදිගො තං උපාඨෙය්‍යං සොක පරිදෙව දුක්ඛ දොමනස්සපායාසා.

36 තං භික්ඛවෙ දිට්ඨිතිස්සයං තිස්සයතාථ යංස දිට්ඨිතිස්සයං තිස්සයතො තං උපාඨෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා. පසාථ තො භුමෙහ භික්ඛවෙ තං දිට්ඨිතිස්සයං යංස දිට්ඨිතිස්සයං තිස්සයතො තං උපාඨෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසාති? 'නො භෙතං භනෙත.' සාධු භික්ඛවෙ, අහමි ඛො තං භික්ඛවෙ දිට්ඨිතිස්සයං තං සමනුපසාමි යංස දිට්ඨිතිස්සයං තිස්සයතො තං උපාඨෙය්‍යං සොක-පරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා.

37. අත්තති වා භික්ඛවෙ සති 'අත්තති යං මෙ'ති අස්සාති? 'ඵමං භනෙත.' අත්තති යෙ වා භික්ඛවෙ සති 'අත්තා මෙ'ති අස්සාති? ඵමං භනෙත. අත්තති ව භික්ඛවෙ අත්තති යෙ ව සම්මතො ථෙවතො අනුපලබ්භමානො² යමපිදං³ දිට්ඨිට්ඨානං 'සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්චි හවිස්සාමි තිච්චො ධූවො සස්සතො අපිපරිණාමධම්මො, සස්සති-සමං තථෙව ංසාමි'ති, තතායං භික්ඛවෙ කෙවලො පරිපුරො බාලධම්මොති? 'කිං හි නො සියා භනෙත, කෙවලො පරිපුරො⁴ බාල-ධම්මො'ති.

38. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ රූපං තිච්චං වා අතිච්චං වාති? 'අතිච්චං භනෙත.' යම්පතාතිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙත.' යම්පතා-තිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපසාමිතුං: 'ඵතං මම, ඵසොහමස්මි, ඵසො මෙ අත්තා'ති? 'නො භෙතං භනෙත.'

39 තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ වෙදනා තිච්චා වා අතිච්චා වාති? 'අතිච්චා භනෙත.' යම්පතාතිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙත.' යම්පතාතිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපසාමිතුං: 'ඵතං මම, ඵසොහමස්මි, ඵසො මෙ අත්තා'ති? 'නො භෙතං භනෙත.'

1. යස්ස, යසා.
2. යමපි තා, මජ්ඣං.

3. අනුපලබ්භමානො, යසා. සි.
4. කෙවලො හි භනෙත පරිපුරො, මජ්ඣං.

35. මහණෙනි, යම් ආත්මවාදෙපාදායකයක් උපාදාන කරන්නා වූ (දැඩි කොට හත්තා වූ) ඔහුට ශෝකය, වැලපීම, කාසිකවේදනසික දුක, දැඩි වේතෙස යන මොහු නුපදින්නාහු නම්, ඒ ආත්මවාදෙපාදායකය උපාදාන කරවූ. මහණෙනි, තෙපි යම් ආත්මවාදෙපාදායකයක් උපාදාන කරන්නා වූ ඔහුට ශෝක පරිදේව දුකක දෙමනස්ස උපායාසයෝ නුපදින්නාහු නම් එබඳු ආත්මවාදෙපාදායකයක් දැනිවු ද? 'වහන්ස, එය නො වේ ම ය. මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් ආත්මවාදෙපාදායකයක් උපාදාන කරන්නා වූ ඔහුට ශෝකය වැලපීම දුක දෙමනස දැඩි වේතෙස යන මොහු නුපදින්නාහු නම්, මහණෙනි, එබඳු ආත්මවාදෙපාදායකයක් මම ද නො දකිමි.

36. මහණෙනි, යම් දූෂටිනිශ්‍රයයක් ඇසුරු කරන්නා වූ ඔහුට ශෝකය වැලපීම දුක දෙමනස දැඩි වේතෙස යන මොහු නුපදින්නාහු නම්, එබඳු දූෂටිනිශ්‍රයයක් ඇසුරු කරවූ. මහණෙනි, යම් දූෂටිනිශ්‍රයයක් ඇසුරු කරන්නා වූ ඔහුට සෝක පරිදේව දුකක දෙමනස්ස උපායාසයෝ නුපදින්නාහු නම්, එබඳු දූෂටිනිශ්‍රයයක් දකිවු ද? 'වහන්ස, එය නො වේ ම ය.' මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් දූෂටිනිශ්‍රයයක් ඇසුරු කරන්නා වූ ඔහුට සෝක පරිදේව දුකක දෙමනස්ස උපායාසයෝ නුපදින්නාහු නම්, මහණෙනි, මමත් එබඳු දූෂටිනිශ්‍රයයක් නො දකිමි.

37. මහණෙනි, ආත්මය (මම) ඇතිකල්හි අත්තනිය (මට අගන් දෙය) මාගේ ය'යි යන අදහස වන්නේ ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' මහණෙනි, අත්තනිය ඇතිකල්හි 'ආත්ම ය මාගේ'යි යන අදහස වන්නේ ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' මහණෙනි, ආත්මය ද ආත්මය පිළිබඳ දෙයක් ද සත්‍යවශයෙන් සිටිවශයෙන් නො ලැබෙන කල්හි 'ඒ ලොකය, ඒ ආත්ම ය යි, ඒ මම පරලොව ගොස් නිව්ව බුට සස්සත අපිපරිණාම ධම්ම වන්නෙමි. ශාශ්වත වස්තූන් වැනි ව එසේ ම සිටින්නෙමි' යි යම් ඒ දූෂටිකාරණයක් වේ ද, මහණෙනි, මෙය හුදු පිරිපුන් බාල(අඟු)බමුණක් නො වේ ද? 'වහන්ස, කිම නො වන්නේ ද, හුදු පිරිපුන් බාලබමුණක් වේ මය.

38. "මහණෙනි, රූපය නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' යමක් අනිත්‍ය ද, එය දුක් හෝ සැප හෝ වේ ද? 'වහන්ස, දුක ය. 'යමක් අනිත්‍ය ද, දුක් ද, පෙරලෙන සම්භාව ඇත්තේ ද, 'මෙය මගේ ය. මෙය මම වෙමි. මේ මාගේ ආත්ම ය'යි දක්මට පුදුසු ද?' 'වහන්ස, එය පුදුසු නො වේ ම ය.'

39. "මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනු ද? වේදනාව නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' යමක් අනිත්‍ය නම්, එය දුක් ද, සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය. යමක් අනිත්‍ය නම්, දුක නම් වෙනස් වනපුදු නම්, 'මේ මාගේ ය. මෙය මම වෙමි. මේ මාගේ ආත්ම ය'යි එය එසේ දක්නට පුදුසු ද? 'වහන්ස, ඒ නො වේ ම ය.'

40. තං කිං මඤ්ඤප්ඵ භික්ඛවෙ සඤ්ඤා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? ‘අනිව්වා හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසයිතුං ‘එතං මම, එසොහමසමී, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘තො හෙතං හනෙත.’

41 තං කිං මඤ්ඤප්ඵ භික්ඛවෙ සංඛාරා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? ‘අනිව්වා හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසයිතුං ‘එතං මම, එසොහමසමී, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘තො හෙතං හනෙත.’

42 තං කිං මඤ්ඤප්ඵ භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං නිව්වා වා අනිව්වා වාති? ‘අනිව්වා හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසයිතුං ‘එතං මම, එසොහමසමී, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘තො හෙතං හනෙත.’

43. තසමාතිත භික්ඛවෙ යං කිඤ්චි රූපං අතිතානාගතපච්චුප්පානනා, අජකිතතා වා ඛග්ගිකා වා, ඔලාරිකං වා සුමුමං වා, භිතං වා පණිතං වා, යං දුරේ සනතිකෙ වා, සබ්බං රූපං ‘තෙතං මම, තෙසොහමසමී, ත මෙසො අත්තා’ති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. යා කාචි වෙදනා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සංඛාරා -පෙ- යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතිතානාගතපච්චුප්පානනා, අජකිතතා වා ඛග්ගිකා වා, ඔලාරිකං වා සුමුමං වා, භිතං වා පණිතං වා, යං දුරේ සනතිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං භෙතං මම, තෙසොහමසමී, ත මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

44. එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපසමී¹ නිබ්බිඤ්ඤාති, වෙදනාය² නිබ්බිඤ්ඤාති, සඤ්ඤාය නිබ්බිඤ්ඤාති, සංඛාරෙහු නිබ්බිඤ්ඤාති, විඤ්ඤාණසමී නිබ්බිඤ්ඤාති. නිබ්බිඤ්ඤා පිරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති. විමුත්තසමී විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති ‘ඛිණං ජාති, චුඝිතං චුග්ගමවරියං, කතං කරණියං, තාපරං ඉන්ධනායා’ති පජානාති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු උක්ඛිතතපලිසො ඉතිපි, සංඛිණිණිපරිබො³ ඉතිපි, අබ්බුලොසිකො ඉතිපි, නිරිග්ගලො ඉතිපි, අරියො පනාඤ්ඤා පනනාගාරෙ විසංයුතො ඉතිපි.

1. රූපසමීපි, සසා.

2. වෙදනායපි, සසා.

3. පරිබො, මජ්ඣ. සසා.

40. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද, සංඥාව තිත්‍ය ද අතිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අතිත්‍ය යි' යමක් අතිත්‍ය නම්, එය දුක් ද සැප ද, 'වහන්ස, එය දුක් ය.' යමක් අතිත්‍ය නම්, දුක් නම්, වෙනස් වනුයුතු නම්, 'එය මාගේ ය එය මම වෙමි. එය මාගේ ආත්ම ය'යි එය එසේ දක්නට සුදුසු ද? 'වහන්ස ඒ නො වෙමි ය.'

41. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද, සංසාරයෝ තිත්‍ය ද අතිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අතිත්‍ය යි.' යමක් අතිත්‍ය නම්, එය දුක් ද සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය.' යමක් අතිත්‍ය නම්, දුක් නම්, වෙනස් වනුයුතු නම්, 'එය මාගේ ය. ඒ මම වෙමි. එය මාගේ ආත්ම ය'යි එය එසේ දක්නට සුදුසු ද? 'වහන්ස, ඒ නො වෙමි ය.'

42. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද, විඤ්ඤාණය තිත්‍ය ද අතිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අතිත්‍ය යි.' යමක් අතිත්‍ය නම්, එය දුක් ද සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය.' යමක් අතිත්‍ය නම්, දුක් නම්, වෙනස් වනුයුතු නම්, 'එය මාගේ ය. ඒ මම වෙමි. එය මාගේ ආත්ම ය'යි එය එසේ දක්නට සුදුසු ද? 'වහන්ස, ඒ නො වෙමි ය.'

43. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි අතීත වූ ද වර්තමාන වූ ද, ආධ්‍යාත්මික වූ ද බාහිර වූ ද, ඔපදර්ශ වූ ද සුක්‍ෂම වූ ද, භීත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද, යම් කිසි රූපයක් වේ ද, දුර වූ ද සමීප වූ ද යම් රූපයකුත් වේ ද, ඒ සියලු රූපය 'මෙය මාගේ නො වෙයි. මෙය මම නො වෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නො වෙයි' මෙසේ එය තත් වූ පරිදි මනා නුවණින් දැනුතු ය. යම් කිසි වෙද්දා වක්... යම් කිසි සංඥාවක් ... යම් කිසි සංසාරයෝ ... අතීත වූත් අනාගත වූත් වර්තමාන වූත් ආධ්‍යාත්මික වූත් බාහිර වූත් සුක්‍ෂම වූත් භීත වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් කිසි විඤ්ඤාණයක් වේ ද, දුර වූත් ශ්‍රීත වූත් යම් විඤ්ඤාණයකුත් වේ ද, ඒ සියලු විඤ්ඤාණය 'මේ මාගේ නො වෙයි. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වෙයි' ය'යි මෙසේ එය තත් වූ පරිදි මනා නුවණින් දැක්ක යුතු ය.

44. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා වූ ශ්‍රැතවත් ආර්යාලොක තෙමේ රූපයෙහි කලකිරෙයි... විඤ්ඤාණයෙහි කලකිරෙයි. කලකිරුණේ නො ඇලෙයි. නො ඇලීමෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් මිදෙයි. මුදුනු කල්හි මිදුණේ ය යන දැනීම වෙයි. 'ජාතිය ක්‍ෂීණ වූයේ වෙයි. ඛණ්ඩර වැස තිබ්බන ලදී. සිවුමුහින් කල සුත්ත කරන ලදී. අර්හත්තිය සඳහා අනෙකක් නැතැ'යි දැන ගනී යි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ ඉගුළු අවිද්‍යා නැමැති හිඳි අගුළු ඇත්තෙකැ යි ද, විසුරුවන ලද කම්මානසංස්කාර නැමැති පරිබා ඇත්තෙකැ යි ද, උසුලා නැමැති ඉඤ්ඤා ඇත්තෙකැ යි ද, බිඳුලු බරමනාසිය සංයෝජන නැමැති අගුල් ඇත්තෙකැ යි ද, ආර්යයෙකැ යි ද, හෙළි මානසික ඇත්තෙකැ යි ද, බහා නැවු සකත්ඛාරාදිය ඇත්තෙකැ යි ද, කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන් වූවෙකැ යි ද කියනු ලැබේ.

45. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු උත්තමපට්ඨො? හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අවිජ්ජා පටිනා හොති උච්ඡින්නමුලා තාලාවජ්ඣකතා¹ අනභාවකතා² ආයතිං අනුප්පාදාමමො. එවාං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු උත්තමපට්ඨො හොති

46. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සංකප්පාදාමමො? හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පොතොභවිකො ජාතිසංසාරෙ පටිනො හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවජ්ඣකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදාමමො. එවාං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සංකප්පාදාමමො හොති.

47. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අබ්බුලොහසිකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තණ්හා පටිනා හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවජ්ඣකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදාමමො. එවාං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අබ්බුලොහසිකො හොති.

48. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු නිරුත්තරො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්චාරම්භානිසානි සංයොජනානි පටිනානි හොති උච්ඡින්න-
මුලානි තාලාවජ්ඣකතානි අනභාවකතානි ආයතිං අනුප්පාදාමමොති. එවාං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු නිරුත්තරො හොති.

49. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො පනාඤ්ඤා පනාභාරො විසංසුතො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අසම්මානො පටිනො හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවජ්ඣකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදා-
මමො. එවාං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො පනාඤ්ඤා පනාභාරො විසංසුතො හොති.

50. එවාං විමුක්ඛවිත්තං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුං සඤ්ඤා දෙවා සමුග්ගකා⁴ සපජාපතිකා අනෙසං නාසිගච්ඡන්ති: ‘ඉදං නිසීදිතං තථා-
ගතස්ස විඤ්ඤාණ’න්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨිමානං භික්ඛවෙ ධම්මෙ තථාගතං අනුත්ථෙප්පාති⁵ වදාමි.

1. තාලාවජ්ඣකතා, සි.

2. අනභාව. කතා, මජ්ඣ. අනභාවං ගතා, සා.

3. පරිඤ්ඤා, මජ්ඣ. සා.

4. සමුග්ගා, සා.

5. අනුත්ථෙප්පාති, මජ්ඣ. සා. සි.

45. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් උකස්නාපලිස (උපුල හිදි අගුළු ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මේ යාසනයෙහි මහණහුගේ අවිද්ධාන ප්‍රතිභාව වුවා ද, සුන් වූ මුල් ඇත්තී ද, මුදුන් සුන් තලක් මෙන් කරන ලද ද, නො වැඩිමට පමුණුවන ලද්දේ ද, මත්තෙහි නූපදින ස්වභාව ඇත්තී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ උකස්නා පලිස වේ.

46. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සංකීර්ණපරිබ (විපුරාමිත ලද දිග අගල ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණහුගේ පුතර්භවය දෙන්නා වූ ජාති සංසාරය ප්‍රතිභාව වූයේ ද, සුන් කළ මුල් ඇත්තේ ද, හිස් සුන් තලක් මෙන් කරන ලද්දේ ද, නො වැඩිමට පමුණුවන ලද්දේ ද, මතු නූපදින ස්වභාවය ඇත්තේ ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ සංකීර්ණපරිබ වේ.

47. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අබ්බුලොහික (උපුල ඉසුකිරුම ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණහුගේ තාමණාව ප්‍රතිභාව වූවා ද, සිදුණු මුල් ඇත්තී ද, හිස් සුන් තලක් මෙන් කරන ලද්දේ ද, තාවත නො වැඩිම කරන ලද්දේ ද, මත්තෙහි නූපදින ස්වභාවය ඇත්තී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අබ්බුලොහික වේ.

48. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ නිරයාල (බුන් දෙරතුළු ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණහුගේ පඤ්ච බරමාසිය සංයෝජනයේ ප්‍රතිභාව වූවා වුවේ ද, සිදුණු මුල් ඇත්තානු හිස් සුන් තලක් මෙන් කරන ලද්දකු ද, නො වැඩිමට පමුණුවන ලද්දකු ද, මතු නූපදින ස්වභාව ඇත්තානු ද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ නිරයාල වේ.

49. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ගෙවැ මානධර ඇති බහා තැබූ සකන්ධසාර ඇති කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන් වූ ආසීයෙක් වේ ද? මහණෙනි, මේ යාසනයෙහි මහණහුගේ අසම්මානය ප්‍රතිභාව වූයේ වේ ද, සිදුකු මුල් ඇත්තේ වේ ද, හිස් සුන් තලක් මෙන් කරන ලද්දේ ද, නො වැඩිමට පමුණුවන ලද්දේ ද, නූපදින ස්වභාවය ඇත්තේ ද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ පතිත වූ මානධර ඇති බහා තැබූ සකන්ධසාර ඇති කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන් වූ ආසීයෙක් වෙයි.

50. මහණෙනි, මෙසේ මිදුණු, සිත් ඇති මහණහු යනුයා සතිත මුග්ධයා සතිත පුරාපති සතිත දෙවියෝ සොයන්නානු නමුත් 'තථාගතයාගේ නොහොත් රහතුන් වහන්සේගේ විඤනය මේ අරමුණ ඇසුරු කොට පවතී' ය යි දැන නොගනිත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මම මේ ආකමේ දී ම (ධරමාන) තථාගතයා (සම්මානසුඛයා) (සතනි ප්‍රඥප්තීන්) අනුබෝධෙයා යි - අනංවිද්‍යාමාන යයි (නොහොත් ඔහුගේ අප්‍රතිසන්ධික විඤනය නො ලැබිය හැකි යැ යි - දත හැකි නොවේ යයි) කියමි.

51. එවං වාදිං බො මං භික්ඛවෙ එවමික්ඛායා එකෙ සමණබ්බාහුණො අසතා භූච්ඡා මුසා අභුතෙන අබ්භාවික්ඛනති: වෙනසිකො සමණො ගොතමො, සතො සත්තස්ස උචෙත්ථං විනාසං විහවං පඤ්ඤපෙතීති. යථා වාහා¹ භික්ඛවෙ ත,² යථා වාහා න විදුමි, තථා මං තෙ ගොතෙනා සමණබ්බාහුණො අසතා භූච්ඡා මුසා අභුතෙන අබ්භාවික්ඛනති: වෙනසිකො සමණො ගොතමො, සතො සත්තස්ස උචෙත්ථං විනාසං විහවං පඤ්ඤපෙතීති.

52. පුදබ්බ වාහා භික්ඛවෙ එතරගි ව දුක්ඛදෙඤ්ච පඤ්ඤපෙමි දුක්ඛස්ස ව තිරොධං. තත්ත වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථානතං අකෙකාසනති පරිභාසනති රෙසෙනති, විහෙසෙනති, ස්වෙට්ඨනති,³ තත්ත භික්ඛවෙ තථාගතස්ස න ගොති ආසාතො න අප්පච්චයො න වෙතසො අතභිරද්ධි⁴ තත්ත වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථාගතං සක්කරොනති ගරුකරෙතති⁵ මානෙතති පුජෙතති, තත්ත භික්ඛවෙ තථාගතස්ස න ගොති ආනඤ්ඤ සොමනස්සං න වෙතසො උබ්බිලාවිතතතං.⁶ තත්ත වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථාගතං සක්කරොනති ගරුකරෙතති මානෙතති පුජෙතති, තත්ත භික්ඛවෙ තථාගතස්ස එවං ගොති: යං බො ඉදං පුදබ්බ පරිඤ්ඤතං, තත්තමෙ එවරුපා කාරා කරිගන්තීති.

53. තසමාතිහ භික්ඛවෙ භූමො වෙපි පරෙ අකෙකාසෙය්‍යං පරිභාසෙය්‍යං රොසෙය්‍යං විහෙසෙය්‍යං, ස්වෙට්ඨෙය්‍යං.⁷ තත්ත භූමෙහිපි⁸ න ආසාතො න අප්පච්චයො න වෙතසො අතභිරද්ධි⁹ කරණීයා. තසමාතිහ භික්ඛවෙ භූමො වෙපි පරෙ සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං තත්ත භූමෙහිපි න ආනඤ්ඤ න සොමනස්සං න වෙතසො උබ්බිලාවිතතතං කරණීයං. තසමාතිහ භික්ඛවෙ භූමො වෙපි පරෙ සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං තත්ත භූමෙහිපි¹⁰ එවමස්ස: යං බො ඉදං පුදබ්බ පරිඤ්ඤතං, තත්තමෙ එවරුපා කාරා කරිගන්තීති.

54. තසමාතිහ භික්ඛවෙ යං න භූමාකං තං පජ්ඣථ. තං වො පභිනං දීඝරතතං හිතාය පුබ්බාය භවිස්සති. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ න භූමාකං? රුපං භික්ඛවෙ න භූමාකං. තං පජ්ඣථ. තං වො පභිනං දීඝරතතං හිතාය පුබ්බාය භවිස්සති. වේදනා භික්ඛවෙ න භූමාකං. තං පජ්ඣථ. සා වො පභිනං දීඝරතතං හිතාය පුබ්බාය භවිස්සති. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ න භූමාකං. තං පජ්ඣථ. සා වො පභිනං දීඝරතතං හිතාය පුබ්බාය භවිස්සති. සංඛාරා භික්ඛවෙ න භූමාකං. තෙ පජ්ඣථ. -

1. වාහං, සා.

2. න සික්ඛවෙ, මජ්ඣං.

3. 'ඝට්ඨනති' ඉති න දිස්සති, සිවු.

4. අනභිනඤ්ඤ සා.

5. ගරු, මජ්ඣං.

6. උප්පිලාවිතතතං, මජ්ඣං.

7. 'ඝට්ඨෙය්‍යං' න දිස්සති, සිවු.

8. භූමෙහි, සා.

9. අනභිනඤ්ඤ සා.

10. භූමාකං, සා. PTS. මජ්ඣං.

51. මහණෙනි, මෙබඳු වාද ඇති මෙසේ කියනසුලු මට “ඉමණ ගෞතමී තෙමේ සත්ත්ව විනාශය කරන්නෙකි. ඇත්තාවූ සත්ත්වයාගේ සිද්ධිම වැනැසීම හට නො ගැත්ම පනවන්නේ යැ”යි ඇතැම් මහණ බමුණෝ අසත්‍ය වූ හිස් වූ බොරුවෙන්, නො වූයෙන්, දෙසේ කියත්. මහණෙනි, මම යම්සේ විනාශකයෙකිමි නො වෙමි ද, මම යම් පරිද්දෙකින් නෝ සත්ත්ව විනාශයක් කෙරෙමි ද, එසේ වූ මට ඒ හවත් මහණ බමුණෝ “ඉමණ ගෞතමී තෙමේ සත්ත්ව විනාශය කරන්නෙකි. ඇත්තාවූ සත්ත්වයාගේ සිද්ධිම වැනැසීම හට නො ගැත්ම පනවා”යි අසත්‍යයෙන්, හිස් දෙසින්, බොරුවෙන්, අනුතයෙන් දෙමාරොපණය කෙරෙත්.

52. මහණෙනි, මම පෙර (බෝමැබදි) ද දුක්ඛ (සිව්සස් පැවසීමෙහි ද) දුක්ඛ දුක්ඛානිරෝධයත් පනවමි. මහණෙනි, මෙහිලා අත්‍යයෝ තථාගතයනට නින්දා කරත් ද, පරිභව කරත් ද, රොස් බස් කියත් ද, වෙහෙසත් ද, ගවා බෙණෙත් ද, මහණෙනි, එහි තථාගතයන්ගේ වෙරයෙක් නැත. නො සතුටෙක් නැත සිතේ දෙමිනසෙක් නැත. මහණෙනි, එහි ලා අත්‍යයෝ තථාගතයනට සත්කාර කෙරෙත් ද, ගරු කෙරෙත් ද, බුහුමන් කෙරෙත් ද, පුදත් ද, මහණෙනි, එහි තථාගතයන්ට සතුටෙක් නො වෙයි. සොම්නසක් නො වෙයි. සිතෙහි ඉල්පෙත ප්‍රීතියෙක් නො වෙයි. මහණෙනි, එහි අත්‍යයෝ තථාගතයන්ට සත්කාර කෙරෙත් ද, ගරු කෙරෙත් ද, බුහුමන් කෙරෙත් ද, පුදත් ද, මහණෙනි, එහි ලා තථාගතයන්ට “යම් මේ පඤ්චස්කන්ධයක් බෝමැබදි පිරිසිදු දෑත ගන්නා ලද්දේ ද, ඒ පඤ්චස්කන්ධයට මෙබඳු වූ සත්කාරයෝ කරනු ලැබෙත් යැ”යි මෙපමණක් ම අදහස් වෙයි.

53. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි අත්‍යයෝ තොපට ද ආත්‍යොග කරන්නාහු නම්, පරිභව කරන්නාහු නම්, රොස් උපදවන්නාහු නම්, වෙහෙසන්නාහු නම්, ගටන්නාහු නම්, ඒ කාරණයෙහි තොප විසින් කෝප නො කළ යුතු ය. දෙමිතස් නො කළ යුතු ය. සිතෙහි අසතුටක් ඇති කර නො ගත යුතු ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි තොපට අත්‍යයෝ සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගරු කරන්නාහු නම්, බුහුමන් කරන්නාහු නම්, පුදන්නාහු නම්, මහණෙනි, ඒ කරුණෙහි තොප විසින් සතුටක් නො කට යුතු යි. සොම්නසක් නො කට යුතු යි. සිතෙහි උපුල්වන ප්‍රීතියෙක් නො කට යුතු යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි තොපට ද අත්‍යයෝ සත්කාර කෙරෙත් නම්, ගරු කෙරෙත් නම්, බුහුමන් කෙරෙත් නම්, පුදත් නම්, මහණෙනි, එ කරුණෙහි ලා “යම් මේ පඤ්චස්කන්ධයක් පෙර පිරිසිදු දත්තා ලද්දේ ද, ඒ පඤ්චස්කන්ධයට මෙවැනි සත්කාරයෝ කරනු ලැබෙත් යැ”යි. තොපට ද මේ අදහස වන්නේ ය.

54. මහණෙනි එහෙයින් මෙහි යම්ක් තොපගේ නො වේ නම් එය බැහැර කරවු. එය ප්‍රතිණ කරණ ලද්දේ තොපට බොහෝ කාලයක් හිත පිණිස වන්නේ ය. සුව පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, කුමක් තොපගේ නො වේ ද? මහණෙනි, රූපය තොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල් ම දුරු කරවු. එය දුරු කරන ලද්දේ, තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, වේදනාව තොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල් ම දුරු කරවු එය දුරු කරන ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, සංඥාව තොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල් ම දුරු කරවු එය දුරු කරන ලද්දේ, තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, සංසකාරයෝ තොපගේ නො වෙත්. ඔවුන් කෙරෙහි ඇල් ම දුරු කරවු. -

තෙ වො පභිනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති. විඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ න තුම්භාකං. තං පඡහථ. තං වො පභිනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති.

55. තං කිං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, යං ඉමස්මිං ජෙතවනෙ නිණ්කට්ඨං-සාධාපලාසං, තං ජනො භරෙය්‍ය වා ඛගෙය්‍ය වා යථාපච්චයං වා කරෙය්‍ය, අපි නු තුම්භාකං එවමස්සා අමො ජනො භරති වා ඛගති වා යථාපච්චයං කරොතිති? 'තො භෙතං ගන්න.' තං කිස්ස භෙතු? 'න හි තො එතං ගන්නෙ අත්තා අත්තනියං වා'ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යං න තුම්භාකං තං පඡහථ. තං වො පභිනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. කිඤ්ච භික්ඛවෙ න තුම්භාකං? රූපං භික්ඛවෙ න තුම්භාකං. තං පඡහථ. තං වො පභිනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. චෙදනා භික්ඛවෙ -පෙ- සඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංඛාරා භික්ඛවෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ න තුම්භාකං. තං පඡහථ. තං වො පභිනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති.

56. එවං සවාක්ඛානො භික්ඛවෙ මයා ධෛමො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජින්නපිලොතිකො. එවං සවාක්ඛානෙ භික්ඛවෙ මයා ධෛම උත්තානෙ විච්චෙ පකාසිතෙ ජින්නපිලොතිකෙ, යෙ තෙ භික්ඛු අරහන්තො ඛිණ්ණවා චුසිතවන්නො කතකරණීයා ඕසිතභාරා අනුප්පත්තං-සද්ධා පරික්ඛිණ්ණවසඤ්ඤාජනා සම්මද්දඤ්ඤා විමුත්තා, වට්ඨං තෙසං තප්පි පඤ්ඤාපට්ඨං.

57. එවං සවාක්ඛානො භික්ඛවෙ මයා ධෛමො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජින්නපිලොතිකො එවං සවාක්ඛානෙ භික්ඛවෙ මයා ධෛම උත්තානෙ විච්චෙ පකාසිතෙ ජින්නපිලොතිකෙ, යෙසං භික්ඛූහං පඤ්ඤා-රම්භාභියාති සංයොජනාති පභිනාති, සබ්බෙ තෙ ඔපපාතිනා තප්පි පරිනිබ්බාසිතො අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකා.

58. එවං සවාක්ඛානො භික්ඛවෙ මයා ධෛමො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජින්නපිලොතිකො. එවං සවාක්ඛානෙ භික්ඛවෙ මයා ධෛම උත්තානෙ විච්චෙ පකාසිතෙ ජින්නපිලොතිකෙ, යෙසං භික්ඛූහං තිණ්ණි සංයොජනාති පභිනාති රාගදෝෂමොහා තනුගුනා, සබ්බෙ තෙ සකද්ගාමිනො, සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ති උක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති.

ඔහු දුරු කරන ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නාහු ය. මහණෙනි, විඤ්ඤාන තොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල්ම දුරු කරවූ. එහි ඇල්ම දුරු කරණ ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය.

55. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද? මේ ජේතවනයෙහි යම් තැණ කාමට ශාඛා පලාශ වේ ද, එය ජන තෙමේ ගෙන යන්නේ හෝ දවන්නේ හෝ කැමැති සේ හෝ කරන්නේ නම්, “ජනතෙමේ අප හැර ගෙන යන්නේ වෙයි. අප දවන්නේ හෝ වෙයි. තමන් කැමැති සේ කරන්නේ හෝ වේ” යි තොපට මෙබඳු අදහසක් වන්නේ ද? “වහන්ස, එය නො වන්නේ ය. එයට හේතු කිමි? වහන්ස, මේ (තැණැදිය) අපගේ ආත්මය හෝ තමාට අයත් දේ හෝ නො වෙයි.” මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යමක් තොපගේ නොවේ නම් එය දුරු කරවූ. එය ප්‍රතිණ කරණ ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, කුමක් තොපගේ නො වේ ද? මහණෙනි, රූපය තොපගේ නො වෙයි. එය දුරු කරවූ. එය ප්‍රතිණ කරණ ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස පවත්නේ ය. මහණෙනි, වෙදතාව ... මහණෙනි, සංඥාව ... මහණෙනි, සංස්කාරයෝ ... මහණෙනි, විඤ්ඤාන තොපගේ නො වෙයි. එය ප්‍රතිණ කරවූ. එය ප්‍රතිණ කරණ ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය.

56. මහණෙනි, මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී ප්‍රකට කරණ ලදී. විවාහ කරණ ලදී. පට්ඨක ලදී. සිද්ධාල (කිලිටි නමැති) මහළුපිළි ඇති (නොහොත් අප්‍රත් සඵල කැඳියකු වැනි) කරණ ලදී. මහණෙනි, මා විසින් මෙසේ මොනවට දෙසු ප්‍රකට කළ, විවාහ කළ, හෙළි කළ, සිද්ධාල කළ ඇති, මේ ධර්මයෙහි රහත් වූ ස්වර්ණ වූ ආශ්‍රිත ඇති, වැස කිමැ වූ බබ්බර ඇති, සිවුමගින් කළ කිස ඇති, බොහෝ කැවූ කෙළෙස්බර ඇති, පැමණි ස්වාමී (රහත්බව) ඇති, සම්ප්‍රකාරයෙන් ස්වර්ණ කළ හවසායෝජන ඇති, මොනවට නුවණින් දැන කෙළෙස්සන්ගෙන් මිදුණු යම් මහණ කෙනෙක් වෙත් ද, ඔවුනට ඇතැයි දක්වන්නට සසරවටෙක් නැත.

57. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී. පැහැදිලි කරණ ලදී. විවාහ කරණ ලදී. පට්ඨක ලදී. සිද්ධාල කළ කළ නමැති මහළුපිළි ඇත්තක් කරණ ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් මොනොවට දෙසු, ප්‍රකට කළ, විවාහ කළ, හෙළි කළ, සිද්ධාල කළ ඇති, ධර්මයෙහි (සස්තෙහි) යම් මහණ කෙනකුන්ගේ ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ප්‍රතිණ ද, ඒ සියල්ලෝ මරණින් මතු ඔපපාතික වූවෝ, ඒ ශුද්ධාචාර්ය බබ්බලොච්ඡි දී පිරිනිවේන්නාහු එසින් පෙරලා මෙහි නොඑන ස්වභාවය ඇත්තෝ වෙත්.

58. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී. පැහැදිලි කරණ ලදී. විවාහ කරණ ලදී. පට්ඨක ලදී. සිද්ධාල කළ කළ ඇති කරණ ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් මොනවට දෙසු ප්‍රකට කළ විවාහ කළ, හෙළි කළ, පිරිසිදු කළ දහමිහි (සස්තෙහි) යම් මහණ කෙනකුන්ගේ තුන් සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ ද, රහත දොම මොහොත් තුන වූහ ද, ඒ සියල්ලෝ සකාදායාමිත්‍ර වෙත. එක් වරක් ම උත්පත්ති වශයෙන් මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහ.

59. එවං සාංඝිකානාං භික්ඛූපච මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො. එවං සාංඝිකානෙ භික්ඛූපච මයා ධම්මො උත්තානෙ විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො යෙසං භික්ඛුතං තිණ්ණි සංයොජ්ජාති පභිනාති, සබ්බෙ තෙ සොනාපත්තා අපිනිපාතධම්මො නිගතා සම්මොඛිපරායනා.

60. එවං සාංඝිකානාං භික්ඛූපච මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො. එවං සාංඝිකානෙ භික්ඛූපච මයා ධම්මො උත්තානෙ විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො යෙ තෙ භික්ඛු ධම්මානුසාරිනො සද්ධානුසාරිනො සබ්බෙ තෙ සම්මොඛිපරායනා.

61. එවං සාංඝිකානාං භික්ඛූපච මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො. එවං සාංඝිකානෙ භික්ඛූපච මයා ධම්මො උත්තානෙ විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො යෙසං මග්ගි සද්ධාමත්තං පෙමමත්තං සබ්බෙ තෙ සංගපරායනාති.

62. ඉදම්චොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො හාසිතං අතිනසුතති.

අලග අසුපමසුත්තං දුතියං.

1. 3. 3.

චම්මකසුත්තං

1. එවං මෙසුතං: එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා කුමාරකස්සපො අනුච්ඡන්ති විහරති. අථ ඛො අඤ්ඤාතරු දෙවතා අභික්ඛාභ්වාය රතතියා අභික්ඛාතතවණ්ණො කෙවලකප්පං අනුච්ඡන්ති. ඔහාසෙතිා යෙනායසමා කුමාරකස්සපො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්තිා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතා ඛො සා දෙවතා ආයස්සන්තං කුමාරකස්සපො එතදචොච:

59. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්ම මොනොවට දෙසන ලදී. ප්‍රකට කරණ ලදී. විවාහ කරණ ලදී. හෙළි කරණ ලදී. සිද්ධාල කඩමාලු ඇති කරණ ලදී. මහණෙනි, මා විසින් මෙසේ ප්‍රකට කළ විවාහ කළ හෙළි කළ, සිද්ධාල කඩමාලු ඇති කළ, මොනොවට දෙසූ ධර්මයෙහි යම් මහණ කෙනකුන්ගේ තුන් සංශෝචන කෙනෙක් ප්‍රතිණ ද, ඒ සියල්ලෝ සිවු අවං දුකට නොවැටෙන සුලු, රහත්ඔව්ව නිසතවූ, සම්මොඛිය (රහත්පල නුවණ) ප්‍රතිණා කොට ඇති සෝවත්තු වෙත්.

60. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්ම මොනොවට දෙසන ලදී ප්‍රකට කරණ ලදී විවාහ කරණ ලදී. පැහැදිලි කරණ ලදී. සිද්ධාල කඩමාලු ඇති කරණ ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් මොනවට දෙසූ, ප්‍රකට කළ, විවාහ කළ, පැහැදිලි කළ, සිද්ධාල කඩමාලු ඇති කළ, ධර්මයෙහි යම් මහණ කෙනෙක් ධර්මානුසාරීන් ශ්‍රද්ධානුසාරීන් වෙත් ද, ඔහු සියල්ලෝ සම්මොඛිය (රහත්පල නුවණ) ප්‍රතිණා කොට ඇත්තෝ වෙත්

61. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්ම මොනොවට දෙසන ලදී. ප්‍රකට කරණ ලදී. විවාහ කරණ ලදී. හෙළි කරණ ලදී. සිද්ධාල කඩමාලු ඇති කරණ ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මොනොවට දෙසූ, ප්‍රකට කළ, විවාහ කළ, හෙළි කළ, සිද්ධාල කඩමාලු ඇති කරණ ලද ධර්මයෙහි මා කෙරෙහි යම් මහණ කෙනකුන්ගේ ශ්‍රද්ධාමාත්‍රාවක් ප්‍රමමාත්‍රාවක් ඇත් නම් ඔහු සියල්ලෝ සාධාරණ (මරණින් මතු සාධාරණ ප්‍රතිණාසාරාන කොට ඇතිගෝ වෙති.

62. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිතැති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ චරිතය පිළිගත්හ.

අලගද්දුපමසූත්‍රය දෙවැනි යි.

1. 3. 3.

වමමක සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ අන්තර්විවුසිවුහුගේ ජෙතවනාරාමයෙහි වැඩවාසය කරණ සේක. එකමගෙහි ආයුමෙන් කුමාරකාශ්‍යප තෙරණුවෝ අකුමනගෙහි වාසය කරති. එකල එක්තරු දෙවියෙක් මධ්‍යමරුහිගෙහි විශිෂ්ට වණි ඇත්තේ අකුමනග භාත්පස එකාලොක කොට ආයුමෙන් කුමාරකාශ්‍යප තෙරණුවන් කර එළඹිණේ ය. එළඹ එකත්පස්ව සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි ඒ දෙවියා ආයුමෙන් කුමාරකාශ්‍යප තෙරණුවන්ට මෙය පැළ කෙළේ ය:

2. “භික්ඛු, භික්ඛු, අයං වමමකො¹ රතනිං වුපාසති². දිවා පඤ්ඤති බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදය අද්දස ලඛිං³. ‘ලඛිති හදනෙත’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප ලඛිං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදය අද්දස උද්ධුමාසිකං. ‘උද්ධුමාසිකා හදනෙත’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප උද්ධුමාසිකං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදය අද්දස ද්විධාපථං. ‘ද්විධාපථො හදනෙත’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප ද්විධාපථං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදය අද්දස වඩ්ඛවාරං⁴. ‘වඩ්ඛවාරං හදනෙත’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප වඩ්ඛවාරං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදය අද්දස කුමමං. ‘කුමමා හදනෙත’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප කුමමං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදය අද්දස අසිසුතං ‘අසිසුතා. හදනෙත’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප අසිසුතං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදය අද්දස මංසපෙසිං. ‘මංසපෙසි හදනෙත’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප මංසපෙසිං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදය අද්දස නාගං. ‘නාගො හදනෙත’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: “තිට්ඨතු නාඝයා, මා නාගං ඝට්ටෙයි. තමො කරොති තාගස්සා”ති.

3. ඉමෙ ඛො තිං භික්ඛු පඤ්ඤා භගවන්තං උපසඛිකමිති ප්‍රචේදයාසි. යථා⁵ තෙ භගවා ඔසාකපුරාති, තථා තං ධාරෙය්‍යාසි. නාහං තං භික්ඛු පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පරාය සදෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤාතං ථෙය්‍යාකරණෙන විත්තං ආරුධෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර තථාගතෙන වා තථාගතසාවතෙන වා ඉතො වා පත සුක්ඛාති. ඉදමචොව සා දෙවතා, ඉදං වතී, තජේවන්තරාධාසි⁶

4. අථ ඛො ආයස්මා කුමාරකස්සපො තස්සා රතනියා අවචයෙන යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිති භගවන්තං අභිවාදෙති: එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිනො ඛො ආයස්මා කුමාරකස්සපො භගවන්තං එතදවොච: “ඉමං භනෙන රතනිං අඤ්ඤාතරු දෙවතා අභික්ඛන්තාය රතනියා අභික්ඛන්තාවණ්ණා කොවලකපං අකිවනං ඕහා සෙතිා යෙනාහං තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිති එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතා ඛො භනෙන සා දෙවතා මං එතදවොච: -

1. වමමකො, සිවු. 1. 2. වුමායති, මජ්ඣ. සන්. PTS 3. පලිං, සන්.
4. පඬකවාර, සන්. වඩ්ඛවාර, කප්ඵ. 5. යථාච, මජ්ඣ.
6. තජේව අනතරාධාසි, සන්. PTS.

2. “මහණ, මහණ, මේ භූමිය රුත්‍රියෙහි දී දුමයි. දවල දිලෙයි බමුණෙක් මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය (මනානුවණැත්ත) ශක්‍රය ගෙණ සාරව’ සුමේධ තෙමේ ශක්‍රය ගෙණ සාරන්නේ හිදිආයුලක් දුටුවේය. ‘වහන්ස, හිදිආයුලෙකි’ යි (හේ කීය). බමුණාමෙසේ කියයි: ‘හිදිආයුල ඔසොවාලව. ශක්‍රය ගෙණ තව සාරව’ සුමේධ තෙමේ ශක්‍රය ගෙණ සාරන්නේ මැහියකු දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, මැහියෙකැ’ යි. බමුණාමෙසේ කියයි: ‘මැහියා ඔසොවා ලව. සුමේධය, ශක්‍රය ගෙණ තවත් සාරව’ යි. සුමේධ තෙමේ ශක්‍රය ගෙණ සාරන්නේ දෙමංහන්දියක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, දෙමංහන්දියෙකි’ යි. බමුණා, මෙසේ කියයි: ‘දෙමං හන්දිය ඔසොවාලව. සුමේධය, ශක්‍රය ගෙණ තවත් සාරව’ යි. සුමේධ තෙමේ ශක්‍රය ගෙණ සාරන්නේ කරපෙරහනක් (අළුපද්දක්) දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, කරපෙරහනකි’ යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘කරපෙරහන ඔසොවාලව. සුමේධය, ශාක්‍රය ගෙණ තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශක්‍රය ගෙණ සාරන්නේ ඉදිබුටකු දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, ඉදිබුටෙකි’ යි. බමුණා, මෙසේ කියයි: ‘ඉදිබුටා ඔසොවාලව. සුමේධය, ශක්‍රය ගෙණ තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශක්‍රය ගෙණ සාරන්නේ සිපතක් (මස් කරන කැත්තක්) හා මස්ලොඹුවක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, සිපතක් හා මස් ලොඹුවකි’ යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘සිපත හා මස්ලොඹුව ඔසොවාලව. සුමේධය, ශක්‍රය ගෙණ තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශක්‍රය ගෙණ සාරන්නේ මස් වැදෑල්ලක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, මස් වැදෑල්ලකි’ යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘මස්වැදෑල්ල ඔසොවාලව. සුමේධය, ශක්‍රය ගෙණ තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශක්‍රය ගෙණ සාරන්නේ නාගයකු දිටී ය. ‘වහන්ස, නාගයෙකි’. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘නාගයා සිටිවා. නාගයා නො ගවට නාගයාට තමකකාර කරව.’”

3. “මහණ, තෝ මේ ප්‍රශ්න භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ අසව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ලෙසකින් තව ප්‍රකාශ කරණ සේක් ද, එය එසේ දරව. මහණ, ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගැර, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයකු ගැර, මේතැනින් ගෙවත් මෙසස්තෙන් අසා කියන්නකු ගැර, මේ ප්‍රශ්න විසඳීමත් යමෙක් සිත සතුටු කෙරේ ද, එවැනි පුද්ගලයකු දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බ්‍රහ්ම සහිත වූ ලොකයෙහි, මහණ බමුණන් සහිත වූ දෙවිමිනිසුන් සහිත වූ සත්ත්වප්‍රජාවෙහි නො දක්මි’ යි. කියේ ය. ඒ දෙව් තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා එහි ම නො පෙනේ යි යේ ය.

4. ඉක්බිති ආයුමත් කුමරකසුර් තෙරණුවෝ ඒ රුත්‍රිය ඇවෑමෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුමත් කුමරකසුර් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකළහ: “වහන්ස,, මේ රු එක්තරා දෙවියෙක් රුත්‍රිය ඉක්මිය කල්හි විහිටුවෙහි ඇත්තේ අකිවතය භාත්පත එකාලොක කොට මා කරා එළඹියේ ය. එළඹ එකත්පස ව සිටියේ ය. වහන්ස, එකත්පසෙක සිටියා වූ ඒ දෙව් තෙමේ මිට මෙය කිය:

“භික්ඛු භික්ඛු, අයං වම්මකො රතතිං බුට්ඨායති දිවා පඤ්ඤති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ධං ආදයාති. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ධං ආදය අද්දස ලබති. ‘ලබති හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප ලබති. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ධං ආදයා’ති අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ධං ආදය අද්දස උක්ඛිමාසිකං, ‘උක්ඛිමාසිකා හදන්ත’ති බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප උක්ඛිමාසිකං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ධං ආදයාති’. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ධං ආදය අද්දස ද්විධාපථං. ‘ද්විධාපථො හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප ද්විධාපථං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ධං ආදයාති අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ධං ආදය අද්දස වහිතවාරං. ‘වහිතවාරං හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප වහිතවාරං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ධං ආදයාති. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ධං ආදය අද්දස කුමමි. ‘කුමමි හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප කුමමි. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ධං ආදයාති. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ධං ආදය අද්දස අසිසුතං. ‘අසිසුතා හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප අසිසුතං, අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ධං ආදයාති. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ධං ආදය අද්දස මංසපෙසිං. ‘මංසපෙසි හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප මංසපෙසිං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ධං ආදයාති. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ධං ආදය අද්දස නාහං. ‘නාහො හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘තිට්ඨතු නාහො. මා නාහං සඤ්චිති. තමො කරොති නාහස්සා’ති.

“ඉමෙ ඛො තං භික්ඛු පඤ්ඤා භගවතං උපසඬකභිචා පුච්ඡස්සාසි. යථා තෙ භගව: ව්‍යාකරොති තථා තං ධාමරස්සාසි. නාහං තං භික්ඛු පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ -පප- ඉතො වා පත සුතාති. ඉදම්චොච භගවත සා දෙවතා, ඉදං චතී තණ්ඩවතරධාසි”ති.

5. කො හු ඛො භගවත වම්මකො? කා රතතිං බුට්ඨායතා? කා දිවා පඤ්ඤතා? කො බ්‍රාහ්මණො? කො සුමෙධො? කිං සන්ධං? කිං අභික්ඛණ්? කා ලබති? කා උක්ඛිමාසිකා? කො ද්විධාපථො? කිං වහිතවාරං? කො කුමමො? කා අසිසුතා? කො මංසපෙසි? කො නාහොති?

6. වම්මකොති ඛො භික්ඛු ඉමස්සෙතං වාදුමමභාගුතිකස්ස කායස්ස අභිවචනං මාතෘපෙතතිකසමභවස්ස භිද්ධකුමාසුපවස්ස අතිවුච්ඡාදන පරිමද්දතභෙදනවිද්ධංසනධම්මස්ස.

ගං ඛො භික්ඛු දිවා කම්මන්තො² ආරබ්භ රතතිං අනුට්ඨකෙකති අනුට්ඨාරෙති, අයං රතතිං බුට්ඨායතා.

ගං ඛො භික්ඛු රතතිං අනුට්ඨකෙකති අනුට්ඨාරෙති දිවා කම්මන්තො පයොජෙති කායෙත වාචාය මතස්ස, අයං දිවා පඤ්ඤතා.

1. බුට්ඨායතා - මජ්ඣ. සා. PTS. 2. කම්මන්තා - කප්ථි.

“මහණ, මහණ, මේ තුමන රුත්‍රයෙ දී දුමසි, දවල් දිලෙයි. ඔවුණෙක් මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය, යසත්‍රයක් ගෙණ සාරාලවයි. සුමේධ තෙමේ යසත්‍රයක් ගෙණ සාරත්තේ හිදිඅගුලක් දුටුවේ ය. වහන්ස, හිදි-අගුලකි සි, (හේ කිය) ඔවුණා මෙසේ කියයි: හිදිඅගුල ඔසවා ලව. යසත්‍රය ගෙණ සාරව’ සුමේධ තෙමේ යසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ මෑහියකු දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, මෑහියකු’යි (හේ කිය) ඔවුණු මෙසේ කියයි: ‘මෑහියා ඔසවාලව. සුමේධය, යසත්‍රය ගෙණ සාරව යි. සුමේධ තෙමේ යසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ දෙමංසකියක් දුටුවේ ය. දෙමංසකියෙකි සි (හේ කිය) ඔවුණා මෙසේ කියයි ‘දෙමංසකියෙකි සි සාරාලව’ සුමේධය, යසත්‍රය ගෙණ සාරව. සුමේධ තෙමේ යසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ කරපෙරහනක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, කරපෙරහනකි’ යි (හේ කිය) ඔවුණු මෙසේ කියයි: කරපෙරහන ඔසවාලව. සුමේධය, යසත්‍රය ගෙණ සාරව.’ සුමේධ තෙමේ යසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ ඉදිබුවකු දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, ඉදිබුවෙකි’යි (හේ කිය) ඔවුණා මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය, ඉදිබුවා ඔසවාලව. සුමේධය, යසත්‍රය ගෙණ සාරව’ සුමේධ තෙමේ යසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ සිපතක් හා මස්ලොඹුවක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, සිපතක් හා මස් ලොඹුවෙකි’යි. (හේ කිය) ඔවුණා මෙසේ කියයි: ‘සිපත හා මස්ලොඹුව ඔසවා ලව, සුමේධය, යසත්‍රය ගෙණ සාරව යි. සුමේධ තෙමේ යසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ මස්වැදුල්ලක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, මස්වැදුල්ලෙකි’ යි. (හේ කිය) ඔවුණා මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය, මස්වැදුල්ල ඔසවාලව. සුමේධය, යසත්‍රය ගෙණ සාරව. (හේ කිය) සුමේධ තෙමේ යසත්‍රය ගෙණ සාරත්තේ තාගයකු දිවි ය. ‘වහන්ස, තාගයෙකි’යි (හේ කිය) ඔවුණා මෙසේ කියයි: ‘තාගයා සිටිවා, තාගයා නොගව්ව, තාගයාට තමකාර කරව’යි.

“මහණ, තෝ මේ ප්‍රශ්න භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹ විවාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ලෙසෙකින් තව ප්‍රකාශ කරණ සේක් ද, එය එසේ දරව. “මහණ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර ... නො දක්ම’යි. වහන්ස, ඒ දෙවතෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා එහි ම අතුරුදහන් වී ය.

5. වහන්ස, තුමන කුමක් ද? රූ දුමාලිම කුමක් ද? ඔවුණා කවරෙක් ද? සුමේධයා කවරෙක් ද? යසත්‍රය කුමක් ද? සාරිම කුමක් ද? හිදිඅගුල කුමක් ද? මෑහියා කවරෙක් ද? දෙමංසකිය කුමක් ද? කරපෙරහන කුමක් ද? ඉදිබුවා කවරෙක් ද? මස්කෑත්ත හා මස්ලොඹුව කුමක් ද? මස්වැදුල්ල කුමක් ද? තාගයා කවරෙක් ද?

6. “මහණ, තුමන යනු දෙමවුපියන් නිසා ගවගත්, බඩින් හා කොඹුයෙන් වැඩුණු, අනිත්‍ය වූ, ඉඳිම පිරිමැදිම කුඳිම වැනසිම ස්වභාව කොට ඇති, සතර මහාභූතයන්ගෙන් ගවගත් ශරීරයට මේ තමෙකි.

මහණ, ‘දවැලෙහි කල යුතු කමානනයන් අරභයා රූ කලාපා කරයි. විමසා බලයි’ යන යමක් ඇද්ද, මෙය රූ දුමාලිම යි.

මහණ, ‘රුත්‍රයෙහි නැවත නැවත කල්පනා කොට, නැවත නැවත සිත හසුරුවා, දවල්හි කසින් වචනයෙන් සිතින් කමානනයන් යොදයි යන යමක් ඇද්ද, මේ දවල් දිලීම යි.

‘චූඨමණො’ති ඛො භික්ඛු තථාගතස්සෙත්තං අභිවච්චනං අරහතො සම්මා සම්මුඤ්ඤා.

‘සුමෙධො’ති ඛො භික්ඛු සෙඛස්සෙත්තං භික්ඛුතො අභිවච්චනං.

‘සත්ත’නති ඛො භික්ඛු අරියාගෙත්තං පඤ්ඤාය අභිවච්චනං.

‘අභික්ඛණ්’නති ඛො භික්ඛු විරියාරම්භස්සෙත්තං අභිවච්චනං.

‘ලඛ්ඛි’ති ඛො භික්ඛු අවිජ්ජාගෙත්තං අභිවච්චනං. උක්ඛිප ලඛ්ඛිං, පජ්ඣ අවිජ්ජං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙත්තස්ස අපේඨා.

‘උද්භූමාසිකා’ති ඛො භික්ඛු කොට්ඨාසාසස්සෙත්තං අභිවච්චනං. උක්ඛිප ‘උද්භූමාසිකං, පජ්ඣ කොට්ඨාසාසං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙත්තස්ස අපේඨා.

‘ද්විධාපථො’ති ඛො භික්ඛු විචික්ඛිත්ථාගෙත්තං අභිවච්චනං. උක්ඛිප ද්විධාපථං, පජ්ඣ විචික්ඛිත්ථං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙත්තස්ස අපේඨා.

‘වඛ්ඛවාරො’නති ඛො භික්ඛු පඤ්ඤානෙත්තං නිවරණං අභිවච්චනං: කාමච්ඡදනිවරණස්ස ඛ්‍යාපාදනිවරණස්ස භිතූඤ්ඤානිවරණස්ස උද්ධච්ච-කුක්ඛුච්චනිවරණස්ස විචික්ඛිත්ථානිවරණස්ස. උක්ඛිප වඛ්ඛවාරො, පජ්ඣ පඤ්ඤා නිවරණේ. අභික්ඛණ් සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙත්තස්ස අපේඨා.

‘කුමමො’ති ඛො භික්ඛු පඤ්ඤානෙත්තං උපාදානකඛනිකානං අභිවච්චනං. සෙසාපීදං: රූපුපාදානකඛනිකාස්ස වේදනුපාදානකඛනිකාස්ස සඤ්ඤාපා-දානකඛනිකාස්ස සංඛාරූපාදානකඛනිකාස්ස විඤ්ඤාණුපාදානකඛනිකාස්ස. උක්ඛිප කුමමං, පජ්ඣ පඤ්ඤාපාදානකඛනේ. අභික්ඛණ් සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙත්තස්ස අපේඨා.

‘අසිසුතා’ති ඛො භික්ඛු පඤ්ඤානෙත්තං කාමගුණානං අභිවච්චනං: චක්ඛු-විඤ්ඤාඤායානං රූපානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං පිගරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, සොනවිඤ්ඤාඤායානං සඤ්ඤානං -පෙ- ඝාතවිඤ්ඤාඤායානං ගනිතානං -පෙ- ජ්විතාපිඤ්ඤාඤායානං රසානං -පෙ- කායවිඤ්ඤාඤායානං ථොට්ඨබ්බානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං පිගරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං. උක්ඛිප අසිසුතං, පජ්ඣ පඤ්ඤා කාමගුණේ. අභික්ඛණ් සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙත්තස්ස අපේඨා.

‘මංසපෙසි’ති ඛො භික්ඛු නන්දිරුගස්සෙත්තං අභිවච්චනං. උක්ඛිප මංසපෙසිං, පජ්ඣ නන්දිරුගං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙත්තස්ස අපේඨා.

‘තාගො’ති ඛො භික්ඛු ඛිණ්ණසචස්සෙත්තං භික්ඛුතො අභිවච්චනං. තිට්ඨතු නාගො, මා නාගං සට්ඨෙසි, නමො කරොති තාගස්සාති අයමෙත්තස්ස අපේඨාති.

ඉදුම්චොච භගවා, අත්තමනො ආයස්මා කුමාරකස්සපො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

වමම්කසුත්තං නතිස්සං.

මහණ, 'බමුණා'යනු අතීත් වූ සමාක් සමුදාය වූ තථාගතයන් වහන්සේට මේ නමෙකි.

මහණ, 'සුමේධ' යනු ගෞසා වූ මහණතට මේ නමෙකි.

මහණ, 'අසත්‍රය' යනු ආරිප්‍රඥාවට මේ නමෙකි.

මහණ, 'සාරිම' යනු විශාරිමයට මේ නමෙකි.

මහණ, 'හිදිඅඟුල' යනු අවිද්‍යාවට මේ නමෙකි. හිදිඅඟුල උදුරු ලව' යනු 'අවිද්‍යාව දුරු කරව' යනුයි. 'සුමේධය, අසත්‍රය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය.

මහණ, 'මැහි' යනු බලවත් ක්‍රොධයට මේ නමෙකි. 'මැහියා ඔසවාලව' යනු 'බලවත් ක්‍රොධය දුරුව' යනුයි. 'සුමේධය, අසත්‍රය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය.

මහණ, 'දෙමංසකිය' යනු විවික්ච්ඡාවට මේ නමෙකි. 'දෙමංසකිය ඔසවාලව' යනු 'විවික්ච්ඡාව දුරුව' යනුයි. 'සුමේධය, අසත්‍රය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය.

මහණ, 'කරපෙරහන' යනු කාමච්ඡද්ධිවරණය, ව්‍යාපාද්ධිවරණය, ඵ්භිමිඤ්චිවරණය, උඤ්චිකුක්ඛුච්චිවරණය, විවික්ච්ඡාවරණය යන පඤ්චවරණයන්ට මේ නමෙකි. 'කරපෙරහන ඔසවාලව' යනු 'පඤ්චවරණයන් දුරු කරව' යනුයි. 'සුමේධය, අසත්‍රය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය. ('හික්මෙන මහණ ආරිප්‍රඥාව ගෙණ, විශාරිමය කරව' යනු යි.)

මහණ, 'ඉදිබුවා'යනු රූපාපාද්‍යතස්සකිය, වේදනාපාද්‍යතස්සකිය, සංඥාපාද්‍යතස්සකිය, සංස්කාරාපාද්‍යතස්සකිය, විඤ්ඤාපාද්‍යතස්සකිය යන උපාද්‍යතස්සකිය පසට මේ නමෙකි. 'ඉදිබුවා ඔසවාලව' යනු 'පඤ්ච උපාද්‍යතස්සකියන් දුරුව' යනුයි. සුමේධය, අසත්‍රය ගෙණ සාරව' යන මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය. ('හික්මෙන මහණ ආරිප්‍රඥාව ගෙණ විශාරිමය කරව' යනු යි.)

මහණ, 'මස් කැත්ත හා මස්ලොඹුව' යනු ඇසින් දත යුතු වූ ඉභව වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රිය වූ කාමනිශ්‍රිත වූ ඇල්මට කරුණු වූ රූපය... කණින් ඇසිය යුතු අභිදය... තැහැගෙන් දත යුතු ගන්ධය... දිවෙන් දත යුතු රසය... කසින් සපයී කළ යුතු අහසත්, කමනිය, මතවඩන, ප්‍රියසවරූප වූ භාමය උපදවන සිත් අලවන සපයිය යන පඤ්චකාම ගුණයන්ට මේ නමෙකි. 'මස් කැත්ත හා මස් ලොඹුව ඔසවාලව' යනු පඤ්චකාමගුණයන් දුරු කරව, යනුයි. මෙය 'සුමේධය, අසත්‍රය ගෙණ සාරව' යන මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය. ('හික්මෙන මහණ, ආරිප්‍රඥාව ගෙණ විශාරිමය කරව' යනු යි.)

මහණ, 'මස්වාදුල්ල' යනු නඤ්ජරාගයට මේ නමෙකි. මස්වාදුල්ල ඔසවාලව යනු නඤ්ජරාගය දුරු කරව' යනුයි. සුමේධය, අසත්‍රය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය. ('හික්මෙන මහණ ආරිප්‍රඥාව ගෙණ විශාරිමය කරව' යනු යි.)

මහණ, 'තාගයා'යනු කම්මාසුච මහණසුච මේ නමෙකි. 'කම්මාසුච තෙමේ සිටිවා. කම්මාසුචතථාගතයන් නො ගව්ව. කම්මාසුච තථාගතයන් වහන්සේට කම්මකාර කරව' යනු තාගයා සිටිවා. 'තාගයා නොගව්ව. තාගයාට කම්මකාර කරව' යන මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ ආයුෂ්මත් කුමාර කාශ්‍යප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාවට සතුටු විය.

චම්මකසූත්‍රය අන්වාදයයි.

1. 3. 4.

රථවිනිතසුත්තං

1 එවං මේ සුතා: එකං සමයං හගවා රුජගණෙ පිහරති වෙථවනෙ කලංකකතිමාසෙ. අථ ඛො සම්මහලා ජාතිභූමකා භික්ඛු ජාතිභූමයං වසං වුත්ථා යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්පු. උපසඬකම්මා: හගවතාං අභිවාදෙසා: එකමන්තං තිසිද්ධං. එකමන්තං තිසිනෙත ඛො තෙ භික්ඛු හගවා එතදවොච:

2. “කො භු ඛො භික්ඛවෙ ජාතිභූමයං ජාතිභූමකානං භික්ඛුනං සමුගම්චාරිතං එවං සමාපිනො: “අත්තනා ච අපිට්ඨෙජ් අපිට්ඨිකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච සන්තුප්ඨා: සන්තුප්ඨිකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච පච්චිනෙතා පච්චිකකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච අසංසලෙඨා: අසංසලකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච අරභ්විට්ඨො: පිරිසාරභ්වකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච සීලසම්පන්නො සීලසම්පදකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො විමුත්තිසම්පදකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාසම්පන්නො විමුත්තිඤ්ඤාසම්පදකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, ඕවාදකො පිඤ්ඤාපකො සන්දසකො සමාදපකො සමුත්තෙතජකො සම්පතංසකො සමුගම්චාරිතං”නති?

3. “පුණ්ණා: තාම හත්තන අයසමා මහතාණිපුණ්ණා: ජාතිභූමයං ජාතිභූමකානං භික්ඛුනං සමුගම්චාරිතං එවං සමාපිනො: අත්තනා ච අපිට්ඨෙජ් අපිට්ඨිකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච සන්තුප්ඨා: සන්තුප්ඨිකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච පච්චිනෙතා පච්චිකකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච අසංසලෙඨා: අසංසලකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච අරභ්විට්ඨො: පිරිසාරභ්වකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච සීලසම්පන්නො සීලසම්පදකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො විමුත්තිසම්පදකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාසම්පන්නො විමුත්තිඤ්ඤාසම්පදකපඤ්ඤා භික්ඛුනං කත්තා, ඕවාදකො පිඤ්ඤාපකො සන්දසකො සමාදපකො සමුත්තෙතජකො සම්පතංසකො සමුගම්චාරිතං”නති.

1. 3. 4.

රථවිනිත සූත්‍රය

1. මුං විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර කලාඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳවතුන්ගේ වැඩ වාසය කරණ සේක. එකල බොහෝ ජාතිකුමක හික්කුපු ජාතිකුමියෙහි වස්වාල පැවරුවාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ හික්කුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක:

2. “මහණෙනි, ‘තෙමේන් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් සන්තුභට වූයේ සන්තුභටකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රකෂීව්වෙකයෙන් යුක්ත වූයේ විවෙකකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් (පංචවිධ-) සංසාරී තැනි වූයේ අසංසාරීකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් පටන්ගත් විශ්වී ඇත්තේ විශ්වාරම්භකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද. තෙමේන් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද. තෙමේන් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පද කථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් විමුක්ති (අභිඵල) සම්පන්න වූයේ විමුක්ති සම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් විමුක්තිඥාන දර්ශනයෙන් යුක්ත වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශන-සම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, සමුම්භරුන්ට දශකථා-වස්තුන්ගෙන් අවවාද කරන්නේ යයි ද, එය අවබෝධ කරවන්නේ යයි ද, ඒ පිළිබඳ කරුණු දක්වන්නේ යයි ද, එය පිළිගන්නවන්නේ යයි ද, එය කරවීම වශයෙන් තිසුණු කරවන්නේ යයි ද, මෙසේ ජාතිකුමියෙහි ජාතිකුමක වූ සමුගම්චාරිහික්කුන් විසින් කවරෙක් තෙමේ සමාචාරා කරණ ලද්දේ ද?

3. “වහන්ස, මහතාණි බැමණියගේ පුත්‍ර වූ සුඤ්ඤානම් අයුමේන් තෙමේ ජාතිකුමියෙහි ජාතිකුමක සමුගම්චාරි හික්කුන් විසින් ‘තෙමේන් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් සන්තුභට වූයේ සන්තුභට කථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රකෂී විවෙකයෙන් යුක්ත වූයේ ප්‍රකෂීව්වෙකය පිළිබඳ කථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් අසංසාරී වූයේ අසංසාරීකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් පටන්ගත් විශ්වී ඇත්තේ විශ්වාරම්භ කථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් සමාධි සම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පද කථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් විමුක්තිඥානදර්ශනයෙන් යුක්ත වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පදකථාව හික්කුන්ට කරණුපුලු වූයේ යයි ද, සමුම්භරුන්ට දශකථා වස්තුන්ගෙන් අවවාද කරන්නේ යයි ද, එය අවබෝධ කරවන්නේ යයි ද, ඒ පිළිබඳ කරුණු දක්වන්නේ යයි ද, එය පිළිගන්නවන්නේ යයි ද, එය තිසුණු කරවන්නේ යයි ද, එහි සතුටු කරවන්නේ වේ’ යයි ද මෙසේ සමාචාරා කරණ ලද්දේ ය.”

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා සාපිපුත්තා හගවතො අවිදුරෙ තිසින්නො තොති. අථ ඛො ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස එතද තොති: “ලාභා ආයසමතො පුණ්ණස්ස මන්තාණිපුත්තස්ස, සුලභිලාභා ආයසමතො පුණ්ණස්ස මන්තාණිපුත්තස්ස, යස්ස විඤ්ඤ සමුහමිච්ඡාදි සඤ්ඤා අනුමාස්ස අනුමාස්ස¹ චණ්ණං භාසනති, තඤ්ච සත්ථා අබ්භත්ත- මොදති, අපොචනාම මයං කදපි කරනපි ආයසමතා පුණ්ණෙන මන්තාණිපුත්තෙන සද්ධිං සමාගචෙත්ඤ්‍යාම, අපොචනාම සියං කොච දෙව කථාසල්ලාපො”ති.

5. අථ ඛො හගවා රාජගහෙ යථාහිරන්තං විහරිති යෙන සාවතී තෙන චාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බත චාරිකං වරමානො යෙන සාවතී තදවසරි. තනු සුදං හගවා සාවතීයං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ. අස්සොසි ඛො ආයසමා පුණ්ණා මන්තාණිපුත්තො “හගවා කීර සාවතීං අනුයාතො සාවතීයං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ”ති.

6. අථ ඛො ආයසමා පුණ්ණා මන්තාණිපුත්තො සෙතාසතං සංභාමෙති පත්තමිවරං. ආදාය යෙන සාවතී තෙන චාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බත චාරිකං වරමානො යෙන සාවතී ජේතවනං අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති හගවන්තං අභිවාදෙති එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසින්නං ඛො ආයසමන්තං පුණ්ණං මන්තාණි පුත්තං හගවා ධම්මියං කථාය සන්දස්සෙසි සමාදපෙසි සමුත්තතජෙසි සමපහංසෙසි. අථ ඛො ආයසමා පුණ්ණා මන්තාණි පුත්තො හගවතා ධම්මියං කථාය සන්දස්සන්තා සමාදපිතො සමුත්තතජිතො සමපහංසිතො හගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා උච්ඡායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙති පදකම්මණං කතා යෙන අකුචනං තෙන පක්කාමි දිවාපිභාරය.

7. අථ ඛො අඤ්ඤතරෙ භික්ඛු යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුප සඛකමි. උපසඛකමිති ආයසමන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: “යස්ස ඛො තං අච්ඡෙදා සාරිපුත්ත පුණ්ණස්ස කාමී භික්ඛුතො මන්තාණිපුත්තස්ස අභිතං කිත්තයමානො අගොසි, සො හගවතා ධම්මියං කථාය සන්දස්සිතො සමාදපිතො සමුත්තතජිතො සමපහංසිතො හගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා උච්ඡායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙති පදකම්මණං කතා යෙන අකුචනං තෙන පක්කන්තො දිවාපිභාරය”ති.

1. අනුමාස්ස අනුමාස්ස, මජ්ඣං,

4. එ සමයෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි හුන්වාහු වෙත්. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසක් විය: “නුවණ ඇත්තා වූ සමුගම- වාරිහු ශාය්‍යාන් වහන්සේගේ ගමුවෙහි දශකථාවකුන්ට පිවිසෙමින් යම් කෙනකුන්ගේ ගුණ කියත් ද, ඒ ගුණකථාව ද ශාය්‍යාන් වහන්සේ මනා කොට අනුමොදන් වහන්සේ ද, ඒ මනත්‍රාණිපුත්‍ර වූ පුණී ආයුෂමතුන් වහන්සේට ලාභයෙකි. මනත්‍රාණිපුත්‍ර පුණී සංවරයන්ට පුලබ්බලාභයකි. අපි කිසියම් කලෙක මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණී තෙරණුවන් හා එක් වන්නමෝ නම් මැනව. කිසියම් කථාසලාපයකුත් වන්නේ නම් මැනව” කියායි.

5. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කැමැති තාක් කල් රජගහනුවර වැඩවාසය කොට පිළිවෙලින් වාරිකාවෙහි හැසිරෙන්නන් සැවැත්තුවරට වැඩිසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ සැවැත්තුවර ජේතවනගෙය වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරණ සේක. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවරට වැඩ අනේපිඬු සිටුහුගේ දෙවරම් වෙහෙර වාසය කරණසේක ලැ” යි මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණී සංවරයන් වහන්සේ ඇසූහ.

6 ඉක්බිති මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණී තෙරණුවෝ ගෙනපුත් නැත්පත්කොට තබා පාසිවුරු ගෙණ සැවැත්තුවරට වාරිකාවෙහි වැඩිසහ. පිළිවෙලින් වාරිකාවෙහි හැසිරෙන්නාහු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණ්ණ තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දූතාමි කතාවෙන් කරුණු දක්වූහ. එහි සමාදන් කරවූහ. එහි උත්සාහ කරවූහ එහි සතුටු කරවූහ. ඉක්බිති මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණ්ණ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දූතාමි කතාවෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහ, සමාදන් කරවන ලද්දහ, උත්සාහවත් කරවන ලද්දහ, සතුටු කරවන ලද්දහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සතුටු ව අනුමෝදන්ව අස්තෙන් තෑගි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පෑදකුණු කොට දිවාචාරණය සඳහා අකුචනයට වැඩියහ.

7. ඉක්බිති එක්තරා හිසු නමක් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: “ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේ යම් මනත්‍රාණි පුත්‍ර ආයුෂමත් පුණී තෙර කෙනකුන් ගැණ නිතර කියමින් විසූ සේක් ද, ඒ පුණීසංවර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දූතාමි කතාවෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ, සමාදන් කරවන ලද්දේ, උත්සාහවත් කරවන ලද්දේ, සතුටු කරවන ලද්දේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාවට සතුටු ව අනුමොදන් ව අස්තෙන් තෑගිව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පෑදකුණු කොට දිවාචාරණය සඳහා අකුචනය කරා ගියේ ය” යි කියායි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

8. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො තරමානරුපො නිසිදනං ආදය ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්භි සීයානු ලොඛී අථ ඛො ආයස්මා පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තො අනිවනං අපේක්ඛා-ගහෙත්වා අඤ්ඤතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවාපිභාරං නිසිදී. ආයස්මාපි ඛො සාරිපුත්තො අනිවනං අපේක්ඛාගහෙත්වා අඤ්ඤතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවා-පිභාරං නිසිදී. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො සාන්තකසමයං පතිසල්ලාණා වුට්ඨිතො සෙතායස්මා පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තො තෙතුවසඛිකම්. උප-සඛිකමිත්වා ආයස්මතා පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තතන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාථෙතො එකමන්තං නිසිදී. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණි-පුත්තං එතදවොච:

9. හගචති නො ආවුසො බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති? ‘එවමාවුසො’ති. කිනත්‍ර ඛො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤාං හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමතාවුසො විත්තවිසුඤ්ඤාං හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්‍ර ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤාං හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමතාවුසො කඛ්ඛාපිතරණවිසුඤ්ඤාං හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්‍ර ඛො ආවුසො මහ්නාමහ්නඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤාං හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ ‘කිමතාවුසො පටිපදා-ඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤාං හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්‍ර ඛො ආවුසො ඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤාං හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’

10. “කිනත්‍ර ඛො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤාං හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙයි. “කිමතාවුසො විත්තවිසුඤ්ඤාං හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙයි “කිනත්‍ර ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤාං හගචති -පෙ- “කිනත්‍ර ඛො ආවුසො ඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤාං හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙයි. කිමතං වරතාවුසො හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති? ‘අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං ඛො ආවුසො හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති’ති.

11. කිනත්‍ර ඛො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමතාවුසො විත්තවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්‍ර ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමතාවුසො කඛ්ඛාපිතරණවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්‍ර ඛො ආවුසො මහ්නාමහ්නඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමතාවුසො පටිපදාඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්‍ර ඛො ආවුසො ඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤාං අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො’ අඤ්ඤත්‍ර ඉමෙති ධම්මෙති අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’

8. ඉක්බිති ආයුමේන් ශාරීපුත්‍රසංවිරයන් වහන්සේ වෙළෙඳපොළකට ගොස් ආයුමේන් මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවන් හිස්කෙළිය බලනසුදුව පසු පසින් ලුහුබැන්දෙය. අනතුරු ව මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවෝ අකිවනයට වැද එක්තරා ගසක් මුල දිවාවහරණයට හුන්හ. ආයුමේන් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ ද, අකිවනයට පැමිණ එක්තරා ගසක්මුල දිවාවහරණයට හුන්හ. ඉක්බිති ආයුමේන් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ සමස්ත කාලයෙහි පලයම්වතින් තැහි සිටියාහු මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුමේන් පුණ්ණ තෙරණුවන් කර පැමිණියහ. පැමිණ ආයුමේන් මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු කපා කොට තිමවා එකත්පසෙක හුන්හ එකත්පසෙක හුන් ආයුමේන් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවන්ට මෙය කීහ:

9. ඇවැත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, එසේය'. කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, ඤීලවිභූතිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? "ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි." කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, විත්තවිභූතිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි'. කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, දම්පිවිභූතිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි'. කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, කම්මාවිත්තවිභූතිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි'. කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, මහාමහාසෑණ්දස්සනවිභූතිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි'. කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, පටිපද්‍යාණ්දස්සනවිභූතිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි'.

10. "කිම, ඇවැත්ති, ඤීලවිභූතිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද?"යි මෙසේ විචාරණ ලද්දහු ම 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ ය'යි කියනු. 'කිම ඇවැත්ති, විත්තවිභූතිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද?' යි විචාරණ ලද්දහු ම 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ ය'යි කියනු. "කිම ඇවැත්ති, දිට්ඨිවිභූතිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... කිම ඇවැත්ති, සෑණ්දස්සනවිභූතිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද?" යි විචාරණ ලද්දහු ම 'ඇවැත්ති, නොවේ ය' යි කියනු. ඇවැත්ති, එසේ වී තම, කුමක් සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, (මේ තෙමේ) අනුපාද පරිනිපාණය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වෙතේ'.

11. ඇවැත්ති, කිම, ඤීලවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ' ඇවැත්ති, කිම, විත්තවිභූතිය අනුපාද පරිනිපාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ'. ඇවැත්ති, කිම දිට්ඨිවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ' ඇවැත්ති, කිම, කම්මාවිත්තවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ' ඇවැත්ති, කිම, මහාමහාසෑණ්දස්සනවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ'. ඇවැත්ති, කිම, පටිපද්‍යාණ්දස්සනවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ද?" ඇවැත්ති, මේ නොවේ' ඇවැත්ති, කිම සෑණ්දස්සනවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ'. ඇවැත්ති, කිම, මේ බමියන් හැර අනුපාදපරිනිපාණය වේ ද?" 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ'.

12. “කිනත්‍ර ඛො ආවුසො සීලවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානනති ඉති පුට්ඨං සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිම්පනාවුසො චිත්ත-විසුද්ධි, අනුපාදාපරිනිබ්බානනති ඉති පුට්ඨං සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිනත්‍ර ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුද්ධි, අනුපාදාපරිනිබ්බානනති -පෙ-කිනත්‍ර ඛො ආවුසො ඤාණදස්සනවිසුද්ධි, අනුපාදාපරිනිබ්බානනති ඉති පුට්ඨං සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිම්පනාවුසො අඤ්ඤානු ඉමෙහි ඛම්මෙහි අනුපාදාපරිනිබ්බානනති ඉති පුට්ඨං සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි.” ඥා ඤා ජනාවුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දුට්ඨබ්බොති?

[පුණ්ණතේරො:]

13. සීලවිසුද්ධියඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. චිත්ත විසුද්ධියඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. දිට්ඨිවිසුද්ධියඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. ඤාණදස්සනවිසුද්ධියඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. කම්මාචිතරණවිසුද්ධියඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. මහ්භාමහ්භාණදස්සනවිසුද්ධියඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. පටිපදාඤ්ඤානවිසුද්ධියඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. ඤාණදස්සනවිසුද්ධියඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. අඤ්ඤානු වෙ ආවුසො ඉමෙහි ඛම්මෙහි අනුපාදාපරිනිබ්බානං අභවස්ස, පුච්ඡන්තො පරිනිබ්බාගෙස්ස. පුච්ඡන්තො හි ආවුසො අඤ්ඤානු ඉමෙහි ඛම්මෙහි.

14. තෙන භාවුසො උපමං තෙ කරිස්සාමි. උපමායපිට්ඨෙවෙව විඤ්ඤා පුරිසා භාසිතස්ස අත්ථො අඤ්ඤානති. සෙස්සථාපි ආවුසො රඤ්ඤා පසෙකදිස්ස කොසලස්ස සාවත්ථිං පටිවසනනස්ස ඤාණභවන කිඤ්ඤාදෙව අච්චාසිකං කරණිං උපපජ්ජෙස්ස, තස්ස අනන්තරං ච සාවත්ථිං අනන්තරං ච සාකෙතං සත්ත රථවිනිතාති උපට්ඨපෙස්සං. අථ ඛො ආවුසො රජා පසෙකදි කොසලො සාවත්ථියා තිකම්මිකා අනෙත පුරඤ්ඤා පට්ඨං රථවිනිතං අභිරුහෙස්ස පට්ඨෙත රථවිනිතෙත දුතියං රථවිනිතං පාපුණෙස්ස, පට්ඨං රථවිනිතං විස්සජ්ජෙස්ස, දුතියං රථවිනිතං අභිරුහෙස්ස. දුතියෙත රථවිනිතෙත තතියං රථවිනිතං පාපුණෙස්ස, දුතියං රථවිනිතං විස්සජ්ජෙස්ස, තතිය රථවිනිතං අභිරුහෙස්ස. තතියෙත රථවිනිතෙත චතුත්ථං රථවිනිතං පාපුණෙස්ස, තතියං රථවිනිතං විස්සජ්ජෙස්ස,

12. “ඇවැත්ති, කිම, ශිලවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය දු සි මෙසේ අසන ලද්දහු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු. ඇවැත්ති, කිම, විතතවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ දු සි මෙසේ අසන ලද්දහු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු. ඇවැත්ති, කිම, දිට්ඨිවිප්‍රදාය අනුපාදපරිනිපාණය වේ දු සි ... ඇවැත්ති, කිම, ඤාණදායකවිප්‍රදාය අනුපාදපරිනිපාණය වේ දු සි මෙසේ අසන ලද්දහු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු. ඇවැත්ති, කිම, මේ ඛම්‍යන් භාර අනුපාදපරිනිපාණය වේ දු සි. මෙසේ අසන ලද්දහු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු.” ඇවැත්ති, මේ භාෂිතයාගේ අර්ථ කෙරෙහි දත යුතු දු සි ඇසුහ.

[පුණ්ණතෙරණුවෝ:]

13. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘ශිලවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය සි, පනවන සේක් නම්, උපාදාන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘විතතවිභූතිය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක් නම් උපාදාන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘දිට්ඨිවිප්‍රදාය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදාන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘කම්‍යාවිතරණ විප්‍රදාය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදාන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහාමහාඤාණදායකවිප්‍රදාය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදාන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය සි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘පටිපදඤාණදායකවිප්‍රදාය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදාන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘ඤාණදායක විප්‍රදාය අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදාන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිපාණය වේ ය’යි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් මේ ඛම්‍යන් භාර (අභිකක්) අනුපාදපරිනිපාණය වන්නේ නම්, පාඨස්ථත තෙමේ පිරිනිවේන්නේය. ඇවැත්ති, පාඨස්ථත තෙමේ මේ ඛම්‍යන්ගෙන් වෙන් වූයේ වෙයි.

14. ඇවැත්ති, එසේ නම් ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. මේ ලොකයෙහි සමහර නුවණැති පුරුෂයෝ උපමාවෙන් ද අර්ථ දැන ගනිති. ඇවැත්ති, යම්‍යෙක් සැවැත්නුවර වසන පණේනදි කොසොල් රජහට සාමකත නුවර කිසියම් ඉක්මන් කටයුත්තක් උපදෙන්නේ ය. ඔහුට සැවැත්වත් සාකෙතයවත් අතර හික්මුණු අයුත් යෙදු රිය හතක් එළුවා තබන්නාහු ය. ඇවැත්ති, ඉක්බිති පණේනදි කොසොල් රජ සැවැත් නුවරින් නික්ම ඇතුළු පුරදොරින් පළමුවැනි විනිතරථයට තබන්නේ ය. පළමු වැනි විනිතරථයෙන් දෙවැනි විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. පළමුවැනි විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. දෙවැනි විනිතරථයට තබන්නේ ය. දෙවෙනි විනිතරථය රථයෙන් තුන්වැනි විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. දෙවෙනි විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. තුන්වැනි විනිතරථයට තබන්නේ ය. තුන් වැනි විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. තුන් වැනි විනිතරථයෙන් සතරවැනි විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. තුන්වැනි විනිතරථය අත් හරින්නේ ය.

චතුසං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. චතුසේන රථවිනිතෙන පඤ්චමිං රථවිනිතං පාපුණේය්‍ය, චතුසේන රථවිනිතං වික්‍යපේය්‍ය, පඤ්චමිං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. පඤ්චමෙන රථවිනිතෙන ඡට්ඨං රථවිනිතං පාපුණේය්‍ය, පඤ්චමිං රථවිනිතං වික්‍යපේය්‍ය, ඡට්ඨං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. ඡට්ඨෙන රථවිනිතෙන සත්තමිං රථවිනිතං පාපුණේය්‍ය, ඡට්ඨං රථවිනිතං වික්‍යපේය්‍ය, සත්තමිං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. සත්තමෙන රථවිනිතෙන සාමකතං අනුපාපුණේය්‍ය අනෙතපුර්ථාරො.

15. තමෙනං අනෙතපුර්ථාරගතං සමීනං මිත්තාමච්චාඤ්ඤාති-සාලොතිතා එවං පුච්චෙය්‍යුං “ඉමිනා නිං මහාරාජ රථවිනිතෙන සාවඤ්ඤා සාකෙතං අනුප්පන්නො අනෙතපුර්ථාරනති?” කථං බ්‍යාකරමානො හු ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍යාති? එවං බ්‍යාකරමානො ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍යා: “ඉධ මෙ සාවඤ්ඤා පටිවසන්නස්ස සාකෙතෙ කිඤ්ච දෙව අව්වාසිතං කරණීයං උප්පජ්ජි. තස්ස මෙ අත්තරු ව සාවඤ්ඤා අත්තරු ව සාකෙතං සත්තරථවිනිතාති උපට්ඨපෙත්‍රං. අථ ඛමානං සාවඤ්ඤා නිකම්භිතො අනෙතපුර්ථාර¹ පට්ඨං රථවිනිතං අභිරුහිං. පට්ඨමෙන රථවිනිතෙන දුතීයං රථවිනිතං පාපුණිං. පට්ඨං රථවිනිතං නික්‍යපිං². දුතීයං රථවිනිතං අභිරුහිං. දුතීයෙන රථවිනිතෙන තතීයං රථවිනිතං පාපුණිං. දුතීයං රථවිනිතං නික්‍යපිං. තතීයං රථවිනිතං අභිරුහිං. තතීයෙන රථවිනිතෙන චතුසේන රථවිනිතං පාපුණිං. තතීයං රථවිනිතං නික්‍යපිං. චතුසේන රථවිනිතං අභිරුහිං. චතුසේන රථවිනිතෙන පඤ්චමිං රථවිනිතං පාපුණිං. චතුසේන රථවිනිතං නික්‍යපිං. පඤ්චමිං රථවිනිතං අභිරුහිං. පඤ්චමෙන රථවිනිතෙන ඡට්ඨං රථවිනිතං පාපුණිං. පඤ්චමිං රථවිනිතං නික්‍යපිං. ඡට්ඨං රථවිනිතං අභිරුහිං. ඡට්ඨෙන රථවිනිතෙන සත්තමිං රථවිනිතං පාපුණිං. ඡට්ඨං රථවිනිතං නික්‍යපිං. සත්තමිං රථවිනිතං අභිරුහිං. සත්තමෙන හි රථවිනිතෙන³ සාකෙතං අනුප්පන්නො අනෙතපුර්ථාරනති. එවං බ්‍යාකරමානො ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍යාති.

16. එවමෙව ඛො ආවුසො ඔලම්බිකානි සාවදෙව විත්තවිසුඤ්ඤා. විත්තවිසුඤ්ඤා සාවදෙව දිට්ඨිවිසුඤ්ඤා. දිට්ඨිවිසුඤ්ඤා සාවදෙව කම්මචිතරණ-විසුඤ්ඤා. කම්මචිතරණවිසුඤ්ඤා සාවදෙව මහාමහාඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤා. මහාමහාඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤා සාවදෙව පටිපදාඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤා. පටි-පදාඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤා සාවදෙව ඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤා. ඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤා සාවදෙව අනුපාදපරිතිබ්බානන්තං. අනුපාදපරිතිබ්බානන්තං ඛො ආවුසො හගචති චුග්ගච්චිතං චුක්ඛන්ති.

1. අනෙතපුර්ථාරො, සහ. 2. වික්‍යපිං, මජ්ඣ. නික්‍යපිං, සහ.
3. සත්තමෙන රථවිනිතෙන, මජ්ඣ. PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සතර වන විනිතරථයට තහින්නේ ය. සතර වන විනිතරථයෙන් පස්වන විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. සතර වන විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. පස්වන විනිතරථයට තහින්නේ ය. පස්වන විනිතරථයෙන් සවන විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. සවන විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. සවන විනිතරථයට තහින්නේ ය. සවන විනිතරථයෙන් සත්වන විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. සවන විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. සත්වන විනිතරථයෙන් සාකෙතනයෙහි ඇතුළුවර දෙරවුව කර පැමිණෙන්නේ ය.

15. ඇතුළුපුර දෙරවුවට පැමිණි ඔහුගෙන් ඔහුමාත්‍යයෝ තැ සතලේ තැයෝ මෙසේ අසන්නාහු ය: ‘මහරජ, මුඛවතන්සේ මේ විනිතරථයන් සැවැත්නුවරින් නික්ම සාකෙතනයෙහි ඇතුළුවර දෙරවුවට පැමිණියාහු ද?’ කියා යි. ඇවැත්ති පසේනදී කොසොල් රජ කෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නේ මැතැවින් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද? ඇවැත්ති, පසේනදී කොසොල් රජ මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නේ මැතැවින් ප්‍රකාශ කරන්නේ ය. (කෙසේ ද) “මේ සැවැත්නුවර වසන මට සාකෙතනයෙහි ඉක්මන් කරයුත්තක් උපත. ඒ මට සැවැතටත් සාකෙතනයටත් අතර විනිත අසුන් යෙදූ රිය සතක් ඵලවා තැබූහ. ඉක්බිති මම සැවැත්නුවරින් නික්ම ඇතුළුදෙරවුවෙන් පලමුවන විනිතරථයට නැංගෙමි. පලමුවන විනිතරථයෙන් දෙවන විනිතරථයට පැමිණිණෙමි. පලමුවන විනිතරථය හලෙමි. දෙවන විනිතරථයට නැංගෙමි. දෙවන විනිතරථයෙන් තුන්වන විනිතරථයට පැමිණිණෙමි. දෙවන විනිතරථය හලෙමි. තුන් වන විනිතරථයට නැංගෙමි. තුන්වන විනිතරථයෙන් සතරවන විනිතරථයට පැමිණිණෙමි. තුන්වන විනිතරථය හලෙමි. සතරවන විනිතරථයට නැංගෙමි. සතරවන විනිතරථයෙන් පස්වන විනිතරථයට පැමිණිණෙමි. සතරවන විනිතරථය හලෙමි. පස්වන විනිතරථයට නැංගෙමි. පස්වන විනිතරථයෙන් සවන විනිතරථයට පැමිණිණෙමි. සවන විනිතරථයට නැංගෙමි. සවන විනිතරථයෙන් සත්වන විනිතරථයට පැමිණිණෙමි. සවන විනිතරථය හලෙමි. සත්වන විනිතරථයට නැංගෙමි. සත්වන විනිතරථයෙන් ම සාකෙතනයෙහි ඇතුළු නුවර දෙරවුවට පැමිණිණෙමි” කියා යි. ඇවැත්ති, මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාවූ පසේනදී කොසොල් රජතෙමේ මැතැවින් ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

16. ඇවැත්ති, මෙපරිද්දෙන් ම සීලවිප්‍රදාය විත්තවිප්‍රදාය ඛණ්ඩාන අරිය දක්වා ම වෙයි. විත්තවිප්‍රදාය දිට්ඨිවිප්‍රදාය දක්වා ම වෙයි. දිට්ඨිවිප්‍රදාය කඛ්ඛාපිතරණවිප්‍රදාය දක්වා ම වෙයි. කඛ්ඛාපිතරණවිප්‍රදාය මහාමහා-ඤ්ඤාදස්සනවිප්‍රදාය දක්වා ම වෙයි. මහාමහාඤ්ඤාදස්සනවිප්‍රදාය පටිපදාඤ්ඤාදස්සනවිප්‍රදාය දක්වා ම වෙයි. පටිපදාඤ්ඤාදස්සනවිප්‍රදාය ඤ්ඤාදස්සනවිප්‍රදාය දක්වා ම වෙයි. ඤ්ඤාදස්සනවිප්‍රදාය අනුපාද-පරිනිවර්ණය දක්වා ම වෙයි. ඇවැත්ති, අනුපාදපරිනිවර්ණ (ප්‍රත්‍යයයෙන් නූපත් අසඹිත ධාතු) සංඛ්‍යාන අරිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වෙසෙයි.

17. එවං වුතෙන ආයසමා සාරිපුතො ආයසමනං පුණ්ණං මනනාණි-
පුතනං එතදවොච: “කො නාමො ආයසමා? කථංඥා ජන ආයසමනං¹
සමුග්ගමාරි ජාතනති”ති? ‘පුණ්ණං’ති ඛො මෙ ආවුසො නාමං. ‘මනනාණි-
පුතො’ති ච ජන මං සමුග්ගමාරි ජාතනතිති.

18. “අවජ්ජියං ආවුසො, අබ්බුතං ආවුසො. යථා නං සුතචතා
සාවකෙන සම්මදෙව සඤ්ඤාසනං ආජාතනෙනන, එවමෙවං² ආයසමනා
පුණ්ණෙන මනනාණිපුතෙන ගමහිරා ගමහිරා පඤ්ඤා³ අනුමාසා⁴
අනුමාසා ඛයාකතා. ලාභා සමුග්ගමාරිනං, සුලභි ලාභා⁵ සමුග්ගමාරිනං,
යෙ ආයසමනං පුණ්ණං මනනාණිපුතං ලහනති දස්සනාය. ලහනති
පසිරුපාසනාය. වේලණ්ඩුකෙන වෙපි⁶ සමුග්ගමාරි ආයසමනං පුණ්ණං
මනනාණිපුතං මුඛිතා පරිහරනතා ලහෙත්ථං දස්සනාය, ලහෙත්ථං පසිරු-
පාසනාය, තෙසමපි ලාභා. තෙසමපි සුලභිං. අමාකමපි ලාභා, අමාකමපි
සුලභිං, යෙ මයං ආයසමනං පුණ්ණං මනනාණිපුතං ලහාම
දස්සනාය, ලහාම පසිරුපාසනාය”ති.

19. එවං වුතෙන ආයසමා පුණ්ණං මනනාණිපුතො ආයසමනං
සාරිපුතනං එතදවොච: කො නාමො ආයසමා? කථංඥා ජන ආයසමනං
සමුග්ගමාරි ජාතනතිති? ‘උපතියො’ති ඛො මෙ ආවුසො නාමං. ‘සාරි-
පුතො’ති ච ජන මං සමුග්ගමාරි ජාතනතිති.

20. “සඤ්ඤාසෙන චත කීර් හො සාවකෙන සද්ධිං මනනගමිනා න
ජාතිග්ග ‘ආයසමා සාරිපුතො’ති. සචෙ හි මයං ජාතෙය්‍යාම ‘ආයසමා
සාරිපුතො’ති එතතකමපි නො නප්පට්ඨාසෙය්‍ය. අවජ්ජියං ආවුසො,
අබ්බුතං ආවුසො, යථා නං සුතචතා සාවකෙන සම්මදෙව සඤ්ඤාසනං
ආජාතනෙනන, එවමෙවං ආයසමනා සාරිපුතෙනන ගමහිරා ගමහිරා පඤ්ඤා
අනුමාසා අනුමාසා පුච්ඡිතා. ලාභා සමුග්ගමාරිනං, සුලභිලාභා සමුග්ග-
මාරිනං, යෙ ආයසමනං සාරිපුතං ලහනති දස්සනාය. ලහනති පසිරු
පාසනාය. වේලණ්ඩුකෙන වෙපි⁶ සමුග්ගමාරි ආයසමනං සාරිපුතං
මුඛිතා පරිහරනතා ලහෙත්ථං දස්සනාය, ලහෙත්ථං පසිරුපාසනාය, තෙසමපි
ලාභා, තෙසමපි සුලභිං. අමාකමපි ලාභා, අමාකමපි සුලභිං, යෙ මයං
ආයසමනං සාරිපුතං ලහාම දස්සනාය, ලහාම පසිරුපාසනාය”ති.

ඉති න තෙ උභො මහානාහා අඤ්ඤාමඤ්ඤාසා සුභාසිතං
සමනුමොදිංසුති.

රථවිනිසුතනං වග්ගස්මං.

-
1. පනායසමනං, මජ්ඣ. සං. PTS	2. එවමෙව, මජ්ඣ..
3. ගමහිරා ගමහිරපඤ්ඤා, මජ්ඣ. ඩී. කප්ඵ.	4. අනුමාසා, මජ්ඣ.
5. සුලභිං සමුග්ගමාරිනං, සං.	6. වේලණ්ඩුකෙන, සං.

17. මෙසේ කී කල්හි ආයුමෙත් සැරිසුත් තෙරණුවෝ ආයුමෙත් මනත්‍රාණිපුත්‍ර පුණීතෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ආයුමෙත් තෙමේ කිතම් ඇත්තේ ද? සමුම්සරු ආයුමෙතුන් කෙසේ දකිත් ද?” කියා යි. ඇවැත්ති, මෙසේ තම ‘පුණණ ය.’ සමුගම්වාරිත්‍ර මා ‘මනත්‍රාණිපුත්‍රය’ යි ද දකිති.

18. “ඇවැත්ති, ආයුධාරී යි, ඇවැත්ති, අද්දුත යි. මනා කොට ශායා ශාසනය දන්නා වූ ශ්‍රාවකයකු විසින් යම්කෙසේ නම්, එපරිද්දෙන් මනත්‍රාණි පුත්‍ර පුණී ආයුමෙතුන් විසින් ඉතා ගැඹුරු ප්‍රශ්නයෝ දශකථාවසාදනට පිවිසෙමින් ප්‍රකාශ කරණ ලද්දක, යම් කෙනෙක් ආයුමෙත් මනත්‍රාණි පුත්‍රපුණීයන් දක්මට ලබන් ද, සේවනයට ලබන් ද, ඒ සමුම්සරුන්ට ලාභය. ඒ සමුම්සරුන්ට මනා සේ ලැබුණු ලාභය. සමුම්සරු පුත්‍ර පුණී ආයුමෙත් මනත්‍රාණි පුත්‍ර පුණීයන් මුදුනෙන් පරිහරණය කරමින් දක්මට ලබන්තාහු නම්, සේවනයට ලබන්තාහු නම්, ඔවුන්ටත් ලාභ ය. ඔවුන්ටත් මනා ලැබුමකි. යම්කෙසේ අපි ආයුමෙත් මනත්‍රාණිපුත්‍ර පුණීයන් දක්නට ලබමු ද, සේවනයට ලබමු ද, ඒ අපට ද ලාභය. අපට ද මනා ලැබුමකි.”

19. මෙසේ කී කල්හි ආයුමෙත් මනත්‍රාණි පුත්‍ර පුණී තෙරණුවෝ ආයුමෙත් සැරිපුත්‍ර තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ආයුමෙත් තෙමේ කිතම් ඇත්තේ ද? සමුම්සරු ආයුමෙතුන් කෙසේ දකිත් ද?” යනු යි. ඇවැත්ති, මෙසේ තම ‘උපතිස්ස’ ය. සමුම්සරු මා ‘සැරිපුත්‍ර’ ය යි දකිති.

20. “බෙහෙවින් මුදුරුදන් වැඩි වූ ශ්‍රාවකයකු සමග සාකච්ඡා කරන්නාවූ අපි ‘මේ ආයුමෙත් සැරිපුත්‍ර සමුම්සරුන් වහන්සේ’ යයි නො දකුමහ. ඉදින් අපි ආයුමෙත් සැරිපුත්‍ර සමුම්සරුන් වහන්සේ ය යි දන්නෙමු නම්, මේ පමණකුත් (මේ උපමාවත්) අපට නො වැටහෙන්නේ ය. ඇවැත්ති, ආයුධාරීය, ඇවැත්ති, අද්දුතය. මෑතවත් ශායාශාසනය දන්නා වූ ශ්‍රාවකයකු යම් කෙසේ ද, එපරිද්දෙන් ආයුමෙත් සැරිපුත්‍ර සමුම්සරුන් වහන්සේ විසින් දශකථාවසාදනට වදිමින් ඉතා ගැඹුරු ප්‍රශ්නයෝ විමර්ශන ලදහ. යම් කෙනෙක් ආයුමෙත් සැරිපුත්‍රයන් දැකියට ලබන් නම්, සේවනයට ලබන් නම්, ඒ සමුම්සරුන්ට ලාභ ය. ඒ සමුම්සරුන්ට මනා සේ ලැබුණු ලාභ ය. සමුම්සරු පුත්‍ර පුණී ආයුමෙත් සැරිපුත්‍ර තෙරණුවන් මුදුනෙන් පරිහරණය කරන්නාහු, දැකීමට ලබන්තාහු නම්, සේවනයට ලබන්තාහු නම්, ඔවුන්ටත් ලාභ ය. ඔවුන්ටත් මනා ලැබුමකි. යම්කෙසේ අපි ආයුමෙත් සැරිපුත්‍ර තෙරණුවන් දක්මට ලබමු ද, සේවනයට ලබමු ද, ඒ අපට ද ලාභ ය. අපටත් මනා ලැබුමකි.”

මෙසේ ඒ මහා(තාග)ශ්‍රේෂ්ඨයෝ දෙදෙන ඔවුනොවුන්ගේ යහපත් වචන සතුටින් අනුමොදන් වූහ.

රථවිනිත පුත්‍රය සඟරමැති යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 3. 5.

නිවාපසුතනං

1. ඵලං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවන්තීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි 'භික්ඛවො'ති. 'භද්දනෙත'ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චයොසාසුං. භගවා එතදවොච:

2. ත භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස නිවාපං නිවපති මිගජාතානං: "ඉමං මේ නිවාපං නිවුතනං මිගජාතා පරිභුඤ්ඤානා දීඝාසුකා වණ්ණවනෙතා: පිරං දීඝමිඛාතං යාපෙතත්‍ර"ති. එවඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස නිවාපං නිවපති මිගජාතානං: "ඉමං මේ නිවාපං නිවුතනං මිගජාතා අනුපබ්ඡ තුව්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ඤානති. අනුපබ්ඡ තුව්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ඤාමානා මදං ආපජ්ජියානති. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජියානති. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා භවිස්සානති ඉමස්මිං නිවාපෙ"ති.

3. තත්‍ර භික්ඛවෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ තුව්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ඤාසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ තුව්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ඤාමානා මදං ආපජ්ජියාසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජියාසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා මිගජාතා ත පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඛානුභවා.

4. තත්‍ර භික්ඛවෙ දුතියා මිගජාතා එවං සමවිනෙතසු: "යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ තුව්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ඤාසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ තුව්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ඤාමානා මදං ආපජ්ජියාසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජියාසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා ත පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඛානුභවා. යනත්ත මයං සබ්බස්සො නිවාපභොජනා පටිවිරමෙය්‍යාම, භග්ගොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජේඤ්ඤාගහෙතිං¹ විහරෙය්‍යාමා"ති. තෙ සබ්බස්සො නිවාප-භොජනා පටිවිරමෙසු. භග්ගොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජේඤ්ඤා-ගහෙතිං¹ විහරිංසු. තෙසං භිම්බාතං පච්ඡමේ මාසෙ තිණොදකසබ්බාසෙ අභිමත්තකසිමාතං පතෙතා කාසො භොති. තෙසං අභිමත්තකසිමාතං පතතකායාතං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිහිනෙ තමේච නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ තුව්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ඤාසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ තුව්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ඤාමානා මදං ආපජ්ජියාසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජියාසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භුක්ඛවෙ දුතියාපි මිගජාතා ත පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඛානුභවා.

1. අජේඤ්ඤාගහෙතිං, මජ්ඣ. අජේඤ්ඤාගහිතිං, PTS.

1. 3. 5.

නිවාප සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි වූ සේනවත නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරම්භයෙහි වැඩ වසනසේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි හික්කුන් ඇමතු සේක. ඒ හික්කු 'වහන්සැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, නිමවැද්දෙන් (තෘණාදී ගොදුරු කරණ වැද්දෙන්) "මා විසින් වසුල මේ ගොදුරු අනුභව කරන්නා වූ මූවසමුහයෝ දිගා ඇත්තෝ පැහැරන් වූවෝ බොහෝ කලක් ගැටෙන්නා" යි (සිතා) මූවසමුහයකට තණ (ඇට) නො වසුර යි. මහණෙනි, තෙවාපික තෙමේ මූවත් සදහා "මා විසින් වසුල මේ කෙතට මූවසමුහයෝ වැද ගෙන මුසපත් ව බොජුන් අනුභව කෙරෙත්. වැද ගෙන මුසපත් ව බොජුන් අනුභව කරන්නෝ මදයට පැමිණෙන්නාහු ය. මත් වූවෝ ප්‍රමාදයට පැමිණෙන්නාහු ය. ප්‍රමත්ත වූවෝ මේ නිවාපයෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ වන්නාහු ය" යි මෙසේ (සිතා) ම තණ වසුර යි.

3. මහණෙනි, ඒ මූවසමුහයන් අතර පලමුවන මූවසමුහයෝ තෙවාපිකයා විසින් වසුල මේ තණකෙතට වැද මුසපත් වූවෝ තණ කැවෙත්. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මත් වූවෝ සිහි නැති වීමට පත් වූහ. සිහි නැති වූවාහු තෙවාපිකයාගේ මේ තණකොටුවෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ පලමුවන මූවසමුහයෝ තෙවාපිකයාගේ සෘණිඅනුභාවයෙන් (වසනයෙන්) නො මිදුණාහු ය.

4. මහණෙනි, එහි දී දෙවන මූවසමුහයෝ මෙසේ සිතූහ: "යම් ඒ පලමුවන මූවසමුහයෝ තෙවාපිකයා විසින් වසුල මේ තණකෙතට වැද මුසපත් වූවෝ තණ කැවෙත්. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූවාහු ය. මත් වූවාහු සිහි නැති වූවාහු තෙවාපිකයාගේ මේ තණකොටුවෙහි දී කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මූවසමුහයෝ තෙවාපිකයාට වසන විෂමත් නො මිදුණාහු ය. අපි සථිප්‍රකාරයෙන් නිවාපභෝජනයෙන් වැළකෙන්නමු නම්, භය සහිත තණ කැමෙන් වැළකුණමෝ කැලයට වැද වායය කරන්නෙමු නම්, ගෙහෙකැ" යි කියායි. ඔහු සථිප්‍රකාරයෙන් ම නිවාපභෝජනයෙන් වැළකුණාහ. සිය සහිත වූ පරිභෝගයෙන් වැළකුණෝ වතලාහැබට වැද වායය කළහ. හිඟාතයේ පත්වීමාසයෙහි තණ හා ජලය විසලී ගිය කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කෘෂ්ණවට පැමිණිණේ ය. ඉතා කෘෂ්ණවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි තෙවාපිකයාගේ වසුල ඒ තණ කොටුවට ම පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කෑහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි මූලාවට පැමිණියාහු ය. සිහි මූලා වූවාහු තෙවාපිකයාගේ මේ තණ කොටුවෙහි දී කැමැති සේ කටයුතු බවට පැමිණියාහු ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ දෙවැනි මූවසමුහයෝ නිවාපිකයාගේ වසනයෙන් නො මිදුණාහ.

5. තත්‍ර භික්ඛවෙ තතියා මිගජාතා එවං සම්මතොසංඝො: “යෙ ඛෙං තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ්ඤා ඉව්ඨිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තස්ස අනුපබ්ඡ්ඤා ඉව්ඨිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙසං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං භි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. -

“යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා එවං සම්මතොසංඝො: ‘යෙ ඛෙං තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ්ඤා ඉව්ඨිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තස්ස අනුපබ්ඡ්ඤා ඉව්ඨිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙසං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යනනුත මයං සබ්බස්සො නිවාපභොජනා පටිපිටිමෙය්‍යාමි, භයභොගා පටිපිටිතා අරඤ්ඤායතනාති අරේඤ්ඤායතනාති විතරෙය්‍යාමි’ති. තෙ සබ්බස්සො නිවාපභොජනා පටිපිටිමංසු. භයභොගා පටිපිටිතා අරඤ්ඤායතනාති අරේඤ්ඤායතනාති විතරංසු. තෙසං භිමානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදක-සබ්බයෙ අභිමතකසසිමානං පතතා කාසො භොති. තෙසං අභිමතක-සසිමානං පතතකාසානං බලපිරියං පරිභාසි. බලපිරියෙ පරිභාසෙ තමෙව නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමංසු. තෙ තස්ස අනුපබ්ඡ්ඤා ඉව්ඨිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තස්ස අනුපබ්ඡ්ඤා ඉව්ඨිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙසං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං භි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. -

“යනනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාමි, තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ්ඤා අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසාමි, අනුපබ්ඡ්ඤා අමුච්ඡිතා භොජනාති. භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජංසාමි, අමත්තා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජංසාමි, අපමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා හපිස්සාමි තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ”ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාමි. තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ්ඤා අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තස්ස අනුපබ්ඡ්ඤා අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජංසු. අමත්තා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජංසු. අපමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා අනෙසං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ.

6. තත්‍ර භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච එතදභොසි: ‘සඨස්සු නාමෙම තතියා මිගජාතා කෙට්ඨතිතො, ඉද්ධිමනස්සු¹ නාමෙම තතියා මිගජාතා පරජනා. ඉමිඤ්ඤා නාම නිවාපං නිවුතතං පරිභුඤ්ජනති. න ච තෙසං ජාතාම ආගතීං වා ගතීං වා. -

1. ඉද්ධිමනස්සු, මජ්ඣ. සං.

5. මහණෙනි, එහි තුන්වන මුඛසමූහයෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් ඒ පලමුවන මුඛසමූහයෝ තෙව්‍යාපිකයා වපුල ඒ තණකොටුවට වැද මුසපත් වූවාහු පොදුරු කැමෝ ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූවාහු ය. මත් වූවාහු සිහි මුලාවට පැමිණියාහු ය. සිහි මුලා වූවාහු මේ තණකොටුවේ දී තෙව්‍යාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුඛ සමූහයෝ තෙව්‍යාපිකයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය. -

“යම් ඒ දෙවන මුඛසමූහ කෙනෙක් මෙසේ සිතූහ ද- ‘යම් ඒ පලමුවන මුඛසමූහ කෙනෙක් තෙව්‍යාපිකයාගේ මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් ව තණ කැවාහු ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූවාහු ය. මත් වූවාහු සිහි තැති වූවාහුය. සිහි තැති වූවාහු තෙව්‍යාපිකයාගේ මේ තණකොටුවෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුඛසමූහයෝ තෙව්‍යාපිකයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය. අපි තෘණභෝජනයෙන් සජීවකාරයෙන් වැළඳෙන්න- නමු නම්, හය සහිත තණ කැමෙන් වැළඳුණමෝ කැලයට වැද වායය කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැ’ යි. ඔහු සම්පූර්ණයෙන් තෘණභෝජනයෙන් වෙන් වූහ. භයජනක කැමෙන් වැළඳුණාහු වනයට වැද වායය කළහ. සිම්භානයේ අත්තිම මාසයේ තණ හා දිය පියළි හිස කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කැබලිවට පැමිණියේ ය. කැබලිවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ඒ තෙව්‍යාපිකයාගේ ඒ තණකොටුවට ම පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි මුලාවට පැමිණියාහු ය. සිහි මුලා වූවාහු මේ තණකොටුවෙහි දී තෙව්‍යාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මුඛ- සමූහයෝ ද තෙව්‍යාපිකයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නොමිදුණාහ.

“එහෙයින් අපි තෙව්‍යාපිකයාගේ වපුල මේ තණකොටුව ඇසුරු කොට ලගින තැනක් පිළියෙල කර ගනිමු නම් යෙහෙකැ යි එහි ලගින තැනක් කොට තෙව්‍යාපිකයා විසින් වපුල මේ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වී තණ කමු. වැද මුසපත් නො වී තණ කමින් වඩයට නො පැමිණෙන්නෙමු. මත් නො වූවමෝ සිහිමුලාවට නො පැමිණෙන්නෙමු, සිහි මුලාවට නො පැමිණියමෝ තෙව්‍යාපිකයාගේ මේ තණකොටුවේ දී කැමැති සේ කට යුත්තමෝ නො වන්නෙමු යි”. ඔහු තෙව්‍යාපිකයා විසින් වපුල මේ තණකොටුව ඇසුරු කොට එහි ලගින තැනක් කොට වසුන තෙව්‍යාපිකයාගේ මේ තණකොටුව ඇසුරු කොට ලගින තැනක් කොට වැස ඊට නො වැද නො මුසපත්ව තණ කැහ. ඔහු එහි නො වැද මුසපත් නොවී තණ කන්නාහු මත් නො වූහ. මත් නො වූවාහු සිහි- මුලාවට නො පැමිණියහ. සිහිමුලා නො වූවාහු මේ තණ කොටුවෙහි තෙව්‍යාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ.

6. මහණෙනි, එහි දී තෙව්‍යාපිකයාටත් තෙව්‍යාපිකයාගේ පිරිසටත් මේවැනි අදහසක් විය: මේ තුන්වන මුඛසමූහයෝ තම කපටියෝ ය. පුහුණු වූ භෙකරුටක කම් ඇත්තෝ ය. සංඛ්‍යා ඇත්තා වූ මේ තුන්වැනි මුඛසමූහයෝ යක්කු ය. මොහු වපුල තණ ද කත් ඔවුන්ගේ ඊමත් සාමත් නො ද දනිමු. -

යනතුත මයං ඉමං නිවාපං නිවුතං මහතීති දණ්ඩවාකරාහි¹ සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාමි, අප්පෙවතාම තතියානං මිගජාතානං ආසයං පසෙය්‍යාම යන්තෙ ගාහං² ගවේජය්‍යනති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතං මහතීති දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං. අද්දසාසුං ඛො භික්ඛවෙ තෙවාපිකො ව තෙවාපිකපරිසා ව තතියානං මිගජාතානං ආසයං යන්තෙ ගාහං අගමිංසු. එමං හි තෙ භික්ඛවෙ තතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා.

7. තත්‍ර භික්ඛවෙ වතුන්තා මිගජාතා එවං සම්චින්නෙසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තන් අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. -

“යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා එවං සම්චින්නෙසුං: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තන් අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා යෙ පි තෙ දුතියා - පෙ - යනතුත මයං සබ්බස්සෙ නිවාපභොජනා පටිපිට්ඨෙය්‍යාම භයභොගා පටිපිට්ඨා අරඤ්ඤායතනාති අජෙක්ඛාගතෙති, විහරෙය්‍යාමා’ති තෙ සබ්බස්සෙ නිවාපභොජනා පටිපිට්ඨිංසු. භයභොගා පටිපිට්ඨා අරඤ්ඤායතනාති අජෙක්ඛාගතෙති විහරිංසු. තෙසං භිමානං පච්ඡිමේ මාසෙ තිණොදක - සබ්බස්සෙ අධිමත්තකසිමානං පතෙතා කායො හොති. තෙසං අධිමත්ත - කසිමානං පතතකායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිහිනෙ තමෙව නිවාපං නිවුතං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තන් අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තන් අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. -

1. දණ්ඩවාකරාහි, ස්‍යා.

2. ගාහා, ස්‍යා.

අපි වපුල මේ තණකොටුව මහත් වූ දඩු වරදලින් මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කරන්නෙමු නම්, මෑතව, යම් තැනෙක ඔහු භ්‍රාතයට (අල්ලා ගැනීමට) පැමිණෙන්නාහු ද, තුන්වන මාගසමුහයන්ගේ ඒ ආශයසානය යම් තැනෙක දක්නෙමු නම් යෙහෙකැයි කියා යි. ඔහු වපුල ඒ තණකොටුව මහත් දඩු වරදලින් හාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කළාහු ය. මහණෙනි, මුවවැද්දන් ඔහුගේ පිරිසත් ඒ තුන්වන මුවරෑල යම් තැනක භ්‍රාතයට පැමිණිනාහු ද, ඒ තුන්වන මුවසමුහයාගේ ආශයසානය දුටුවාහු ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ තුන්වන මුවසමුහයෝ මුවවැද්දගේ සෘණානුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය.

7. මහණෙනි, එහි දී සතරවන මුවසමුහයෝ මෙසේ කලානුය: “යම් ඒ පලමුවන මුවසමුහයෝ මුවවැද්ද පිසින් වපුල මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් වූවාහු තණ කැවාහු ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහිමුලාවට පැමිණියාහු ය. සිහි-මුලා වූවාහු ඒ තණකොටුවෙහිදී නෙවාපිකයා පිසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුවසමුහයෝ මුවවැද්දගේ සෘණානුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය. -

“යම් ඒ දෙවන මුවසමුහයෝ මෙසේ සිතුවාහු ද ‘යම් ඒ පලමුවන මුවසමුහයෝ නෙවාපිකයා පිසින් වපුල මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් ව තණ කැවාහු නම් ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැවාහු මත් වූවාහු ය. මත් වූවාහු සිහි නැති වූහ. සිහි නැති වූවාහු මේ තණ කොටුවෙහි වැද්ද පිසින් කැමැති සේ කටයුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුව සමුහයෝ මුවවැද්දගේ සෘණානුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය. යම් ඒ දෙවන මුව-සමුහයෝ... ‘අපි මේ තණ කෑමෙන් සමුපුණ්ණයෙන් වලකින්නෙමු නම්, භයරතක තෘණපරිභෝගයෙන් වැලකුණමෝ වනයට වැදී වාසය කරමු නම්, යෙහෙකැ’යි සිතූහ. ඔහු තිවාපභෝජනයෙන් සමුපුර්ණයෙන් වැලකුණාහු ය. භය රතක තෘණපරිභෝගයෙන් වැලකුණාහු වනයට වැදී විසූහ. හිමත් සාරමය පිළිබඳ පාඨමස්ති තණ හා දිය විෂලී හිස කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කෘශවට පැමිණියේ ය. කෘශවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ඒ මුවවැද්දගේ තණකොටුවට ම පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කෑහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි-මුලාවට පැමිණියාහු ය. සිහිමුලා වූවාහු මේ තණකොටුවෙහිදී නෙවාපිකයා පිසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මුවසමුහයෝ ද නෙවාපිකයාගේ සෘණානුභාවයෙන් නො මිදුණාහ. -

“යෙපි තෙ තතිතා මගජාතා එවං සම්පිණ්ණස්ස: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපවජ්ජ චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තත් අනුපවජ්ජ චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. ඔත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණියා අහෙසුං. තෙවාපිකස්ස අමුසමි නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මගජාතා ත පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා මගජාතා එවං සම්පිණ්ණස්ස: යෙ ඛො තෙ පඨමා මගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපවජ්ජ චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තත් අනුපවජ්ජ චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. ඔත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණියා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමි නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මගජාතා ත පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යනනුත මයං සබ්බසො නිවාප-භොජනා පටිවිරමෙය්‍යාමි, භග්ගො පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි අරේඤ්ඤායතනානි විහරෙය්‍යාමාසි. තෙ සබ්බසො නිවාපගොජනා පටිවිරමංසු. භග්ගො පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි අරේඤ්ඤායතනානි විහරංසු. තෙසං භිමානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණ්ණදාසකසංඛයෙ අධිමත්තකසිමානං පතෙතා කායො භොති. තෙසං අධිමත්තකසිමානං පතතකායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිහිතෙ තමෙව නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමංසු. තෙ තත් අනුපවජ්ජ චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තත් අනුපවජ්ජ චූළිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. ඔත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණියා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමි නිවාපෙ. එවං හි තෙ දුතියාපි මගජාතා ත පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස උපනික්ඛාය ආසයං කප්පෙය්‍යාමි. තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපවජ්ජ අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ජංසාමි. අනුපවජ්ජ අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා ත මදං ආපජ්ජංසාමි. අමත්තා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජංසාමි අපමත්තා සමානා, ත යථාකාමකරණියා භවිස්සාමි තෙවාපිකස්ස අමුසමි නිවාපෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස උපනික්ඛාය ආසයං කප්පෙය්‍යාමි. තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපවජ්ජ අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා ත මදං ආපජ්ජංසු. අමත්තා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජංසු. අපමත්තා සමානා ත යථාකාමකරණියා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමි නිවාපෙ. තත්‍ර තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරියාය ච එතදභොසි. ‘සසංසු නාමිමෙ තතියා මගජාතා කෙට්ඨිතො. ඉද්ධිමත්තස්ස නාමිමෙ තතියා මගජාතා පරජනා. ඉමිඤ්ඤ නාමි නිවාපං නිවුතතං පරිභුඤ්ජනති. ත ච තෙසං ජානාමි ආගතීං වා ගතීං වා. යනනුත මයං ඉමං නිවාපං නිවුතතං මහතිහි දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාමි, අප්පෙවනාමි තතියානං මගජාතානං ආසයං පසෙය්‍යාමි යත් තෙ ගාහං ගපේඤ්ඤ’තති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතතං මහතිහි දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං. අද්දසාසු ඛො තෙවාපිකො ච තෙවාපික පරියා ච තතියානං මගජාතානං ආසයං යත් තෙ ගාහං අහමිංසු. එවං හි තෙ තතියාපි මගජාතා ත පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. -

* භෙතපිණ්ණා, මජ්ඣ.

“යම් ඒ තෙවන මූවසමූහයෝ වූවාහු ද, ඔහු මෙසේ සිතූහ: යම් ඒ පළමුවන මූවසමූහයෝ තෙවැනිකයා විසින් වපුල මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් වූවාහු තණ කැවාහු ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මත් වූවාහු සිහි මුලා වූවාහු මේ තණකොටුවේ දී තෙවැනිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පළමුවන මූවසමූහයෝ තෙවැනිකයාගේ වශයට යාමෙන් නො මිදුණාහ. -යම් ඒ දෙවන මූවසමූහයෝ... අපි මේ තණ කැමෙන් යම්පුර්ණයෙන් වැළකෙන්නෙමු නම්, හයජතක තෘණපරිභෝගයෙන් වැළකුණමෝ වනාට වැදී වාසය කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැයි ඔහු තණ කැමෙන් යම්පුර්ණයෙන් වැළකුණාහ. හයජතක තෘණපරිභෝගයෙන් වැළකුණාහු වනාට වැද විසූහ. ගිමන් සාරමය පිළිවද පැහැරීමෙහි තණ හා දිය පියළි ගිය කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කෘශ බවට පැමිණියේ ය. කෘශබවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි තෙවැනිකයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුවට ම පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මත් වූවාහු සිහිමුලාබවට පැමිණියාහු ය. සිහිමුලාවූවාහු මේ තණකොටුවේ දී තෙවැනිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මූවසමූහයෝ තෙවැනිකයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණාහ. - අපි තෙවැනිකයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුව ආශ්‍රිත කොට ආශයසානයක් කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැයි එහි ආශයසානයක් කොට තෙවැනිකයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වූවාහු තණ කන්නෙමු. නො වැද නො මුසපත් ව තණ කන්නෙමෝ මදයට නො පැමිණෙන්නෙමු. මදයට නො පැමිණියමෝ සිහිමුලාබවට නො පැමිණෙන්නෙමු. එහි මුලාබවට නො පැමිණියමෝ ඒ තණකොටුවේ දී තෙවැනිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වන්නෙමු” කියා යි. ඔහු තෙවැනිකයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුව ආශ්‍රිත කොට ආශයසානයක් කළහ. එහි ආශයසානයක් කොට තෙවැනිකයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වී තණ කන්නාහු මත් නො වූහ මත් නො වූවාහු සිහිමුලාබවට නො පැමිණියහ. සිහි මුලාබවට නො පැමිණියාහු මේ තණකොටුවෙහි දී තෙවැනිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ එහිදී තෙවැනිකයා - ටත් ඔහුගේ පිරිසටත් මේ අදහස වී ය: ‘මේ තුන්වැනි මූව සමූහයෝ කපටියෝ ය. හික්මුණු කෙරුම්කරියෝ ය සාධාරණයන් වැනි මේ තුන්වැනි මූවසමූහයෝ යක්කු ය. මොහු මේ වපුල තණකොටුව කත්. ඔවුන්ගේ ඊමක් හෝ යාමක් නො දනිමු. අපි වපුල මේ කොටුව මහත් දඬු වරදලින් තාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කරන්නෙමු නම් ඉතා යෙහෙක. ඒ තුන්වන මූවසමූහයෝ යම් තැනක අසු කර ගැනීමට පැමිණෙන්නාහු ද, ඒ තුන්වන මාසසමූහයන්ගේ ආශයසානය දකින්නෙමු නම් යෙහෙකැ’යි කියා යි. ඔහු වපුල ඒ තණබිම තාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට මහත් වූ දඬු වරදලින් වට කළාහු ය. තෙවැනිකයා ද තෙවැනික පිරිස ද තුන්වන ඒ මූවසමූහයෝ යම් තැනක දී හසු කර ගැනීමට පැමිණියාහු ද, එ තුන්වන මූවසමූහයන්ගේ ආශය සානය දුටහ මෙසේ ඒ තුන්වන මූවසමූහයෝ තෙවැනිකයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණාහ -

“යනුත මයං යත් අගති තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච, තත්තාසයං කප්පය්‍යාමි, තත්තාසයං කප්පෙතාං අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජ්‍යාමි, අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජියාමි, අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජියාමි, අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාමි තෙවාපිකස්ස අමුං නිවාපො”ති. තෙ යත් අගති තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච තත්තාසයං කප්පෙතාං අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තත් අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආජ්ජංසු. අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජංසු. අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා අපෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ.

8 තත්‍ර භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච එතදභොගි: “සඨස්සු නාමිමෙ චතුස්සා මිගජාතා කෙටුභිනා. ඉඤ්චිත්තස්ස නාමිමෙ චතුස්සා මිගජාතා පරජාතා. ඉමිඤ්ච නාම නිවාපං නිවුතනං පරිභුඤ්ජන්ති. න ච තෙසං ජාතාම ආගතීං වා ගතීං වා. යනුත මයං ඉමං නිවාපං නිවුතනං මහතීහි දුක්ඛවාකරුහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාමි අප්පෙචතාම චතුස්සාතං මිගජාතාතං ආසයං පසෙසය්‍යාමි යත් තෙ භාගං ගච්ඡෙස්සු”න්ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං මහතීහි දුක්ඛවාකරුහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං. තෙව බො භික්ඛවෙ අද්දසාසුං තෙවාපිකා ච තෙවාපිකපරිසා ච චතුස්සාතං මිගජාතාතං ආසයං යත් තෙ භාගං ගච්ඡෙස්සුං.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච එතදභොගි: “සවෙ බො මයං චතුස්සා මිගජාතෙ ඝට්ටෙස්සාමි, තෙ ඝට්ටිතා අඤ්ඤා ඝට්ටෙස්සන්ති. තෙපි ඝට්ටිතා අඤ්ඤා ඝට්ටෙස්සන්ති. එවං ඉමං නිවාපං නිවුතනං සබ්බසො මිගජාතා ඊඤ්චියන්ති. යනුත මයං චතුස්සා මිගජාතෙ අජ්ඣුප්පකෙට්ඨය්‍යාමි”ති. අජ්ඣුප්පකම්පසු බො භික්ඛවෙ තෙවාපිකා ච තෙවාපිකපරිසා ච චතුස්සා මිගජාතෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ චතුස්සා මිගජාතා පරිමුච්චි සු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්චිත්තා වා.

9. උපමා බො මෙ අයං භික්ඛවෙ කතා අත්ඨස්ස ඊඤ්ඤාපතාය. අයඤ්ඤත්ථ¹ අත්ථො: නිවාපොති බො භික්ඛවෙ පඤ්චනෙතතං කාමභුණාතං අධිවචනං. තෙවාපිකාති බො භික්ඛවෙ මාර්ගස්සතා පාපිමතො අධිවචනං. තෙවාපිකපරිසාති බො භික්ඛවෙ මාර්ගරිසායෙනං අධිවචනං. මිගජාතාති බො භික්ඛවෙ සමණ්‍රාග්ගිණානෙතං අධිවචනං.

10. තත්‍ර භික්ඛවෙ පඨමා සමණ්‍රාග්ගිණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාර්ගස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තත් අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු -

1. අයඤ්ඤත්ථ, ස්‍යා. PTS.

“යම් තැනෙක්සි තෙවාපිකයාගේ ද තෙවාපිකපිරිසගේ ද ගමන් නො වේ ද, අපි එහි ආශයසාන්තයක් කරන්නෙමු. එහි ආශයසාන්තයක් කොට තෙවාපිකයා වපුල මේ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වී තණ කන්නෙමු. නො වැද මුසපත් නො වී තණ කන්නමෝ මදයට පත් නො වන්නෙමු. මත් නො වුවමෝ සිහිමුළාබවට නො පැමිණෙන්නෙමු. සිහි මුළා නො වූවාහු මේ තණ කොටුවේ දී තෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තමෝ නො වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ”යි සිතා යම් තැනෙක තෙවාපිකයාගේත් තෙවාපිකපිරිසගේත් ගමන් නො වේ ද, ඔහු එහි ආශයසාන්තයක් කළාහු ය. එහි ආශය සාන්තයක් කොට තෙවාපිකයා වපුල මේ කොටුවට නො වැද නො මුසපත් ව ගොදුරු කෑහ. ඔහු එහි නො වැද නො මුසපත් ව ගොදුරු කන්නාහු මදයට පත් නො වූහ. මත් නො වූවාහු සිහිමුළාබවට පත් නො වූහ. නො මුළා වූවාහු මේ නිවාපයෙහි තෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ.

8. මහණෙනි, එහි දී තෙවාපිකයාටත් තෙවාපික පිරිසටත් මේ අදහස විය: “මේ සතර වැනි මුවසමුහයෝ කපටියෝ ය. හික්මුණු කෙරෙහිකයෝ ය. මේ සතර වන මුව සමුහයෝ සාද්ධිමතුන් වැනි යක්කු ය. වපුල මේ තණකොටුව කත්. ඔවුන්ගේ ඊම හෝ යාම නො ද දැනිමු. අපි වපුල මේ තණකොටුව මහත් වූ දඬු වරදලින් හාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කරන්නෙමු නම් යෙහෙක. යම් තැනෙක්සි ඒ මාගසමුහයෝ අසු කර ගැනීමට පැමිණෙන්නාහු ද, මේ සතර වන මුව සමුහයන්ගේ ඒ ආශයසාන්තය දක්නෙමු නම් ඉතා මැනව්” කියා සි. ඔහු ඒ වපුල තණකොටුව මහත් වූ දඬු වරදලින් හාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කළහ. මහණෙනි, ඒ තෙවාපිකයාත් තෙවාපික පිරිසත් යම් තැනෙක ඒ මුවසමුහයෝ ග්‍රාහයට පැමිණෙන්නාහු නම්, සතර වැනි මාගසමුහයන්ගේ ඒ ආශයසාන්තය නො ම දුටහ.

මහණෙනි, එහි තෙවාපිකයාට ද තෙවාපික පිරිසට ද මේ අදහස විය: “ඉදින් වතාහි අපි සතර වන මුවසමුහයන් ගවන්නෙමු නම්, ගවන ලද ඔහු අත්‍යයන් ගවන්නාහ. ගවන ලද ඔහු ද අත්‍යයන් ගවන්නාහ. එසේ ඇති කල්හි මුවසමුහයෝ වපුලා වූ මේ තණකොටුව හිස් කෙරෙත්. අපි සතර වන මුවසමුහයන් කෙරෙහි මැදහත් වෙමු නම් යෙහෙක” යනු යි. මහණෙනි, තෙවාපිකයාත් තෙවාපිකපිරිසත් සතර වන මුවසමුහයන් කෙරෙහි මධ්‍යස්ථ වූවාහු ය. මහණෙනි, මෙසේ වතාහි සතරවැනි මුවසමුහයෝ තෙවාපිකයාගේ සාද්ධානුභාවයෙන් මිදුණාහු ය.

9. මහණෙනි, අච්ඡය භෑගවීම පිණිස මා විසින් මේ උපමාව කරණ ලදු. මේ මෙහි අච්ඡය: මහණෙනි, ‘නිවාප’ යනු පස්කම්ගුණයන්ට මේ නමෙකි. මහණෙනි, ‘තෙවාපික’ යනු පව්වු මාරයාට මේ නමෙකි. මහණෙනි, ‘තෙවාපිකපිරිස’ යනු මාරපිරිසට මේ නමෙකි. මහණෙනි, ‘මුව සමුහය’ යනු ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන්ට මේ නමෙකි.

මහණෙනි, පලමුවන මහණ බමුණෝ මාරයා විසින් වපුල ඒ තණකොටුව වූ පඤ්චකාමයන්ට වැදී මුසපත් වූවාහු කාමගුණ තමැති බොජුන් අනුභව කලහ. ඔහු එහි පිවිස මුසපත්ව පස්කම් බොජුන් අනුභවකලාහු මත් වූහ.

මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙත්තං මාරස්ස අමුත්තං නිවාපෙ අමුත්තං ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා සමණ්ණාහුණං ත පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා මිගජාතා, තථුපමෙ අතං ඉමෙ පඨමෙ සමණ්ණාහුණෙ වදාමි.

10. තත්‍ර භික්ඛවෙ දුතියා සමණ්ණාහුණං එවං සම්චින්නෙත්තං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණාහුණං අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබ්ඤ්ඤා මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජිංසු, තෙ තත් අනුපබ්ඤ්ඤා මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථා කාමකරණීයා අනෙත්තං මාරස්ස අමුත්තං නිවාපෙ අමුත්තං ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණාහුණං ත පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යනත්තං මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමෙය්‍යාමි, භග්‍යොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අපේක්ඛාගහෙත්වා¹ විහරෙය්‍යාමි”ති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමිංසු. භග්‍යොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤාය-තනාති අපේක්ඛාගහෙත්වා¹ විහරිංසු. තෙ තත් සාකහකම්පි අනෙත්තං, සාමාක හකම්පි අනෙත්තං, තීවාරහකම්පි අනෙත්තං, දඤ්ඤහකම්පි අනෙත්තං, හටහකම්පි අනෙත්තං, කණ්හකම්පි අනෙත්තං, ආලාමහකම්පි අනෙත්තං, පිඤ්ඤකහකම්පි අනෙත්තං, නිණ්හකම්පි අනෙත්තං, ගොමිගහකම්පි අනෙත්තං, වතමුලඵලාසාරා යාපෙත්තං පච්චතඵලභොජී. තෙසං හිමානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදකසබ්බසෙ අධිමත්තකසිමානං පතොතා කායො භොති, තෙසං අධිමත්තකසිමානං පතොතායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිහිතෙ වෙතොවිමුත්ති පරිහාසි. වෙතොවිමුත්තියා පරිහිතාය තමෙව නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස පච්චාගමිංසු තාති ව ලොකාමිසාති. තෙ තත් අනුපබ්ඤ්ඤා මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තත් අනුපබ්ඤ්ඤා මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙත්තං මාරස්ස අමුත්තං නිවාපෙ අමුත්තං ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ දුතියාපි සමණ්ණාහුණං ත පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ දුතියා මිගජාතා තථුපමෙ අතං ඉමෙ දුතියෙ සමණ්ණාහුණෙ වදාමි.

11. තත්‍ර භික්ඛවෙ තතියා සමණ්ණාහුණං එවං සම්චින්නෙත්තං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණාහුණං අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණාහුණං ත පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා සමණ්ණාහුණං එවං සම්චින්නෙත්තං-

1. අපේක්ඛාගහෙත්වා, මජ්ඣ. ඥා. අපේක්ඛාගහිත්වා, PTS.

මේ වූවාහු සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ තණ කෙතෙහි මේ ලොකාමිසයෙහි මාරයා විසින් කැමැති පරිදි කළ යුත්තෝ වූහ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. මහණෙනි, පළමුවන මුව සමූහයෝ යම්සේ ද, මේ පළමුවන මහණ බමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැ යි කියමි.

10. මහණෙනි, එහි දී දෙවන මහණ බමුණෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් ඒ පළමුවන මහණ බමුණු කෙතෙක් මාරයා විසින් වපුළ මේ පඤ්චකාම ගුණ තමැති නිවාපයට වැද මූෂපත් වූවාහු පස්කම් බොජුන් වැළඳුවාහු නම් ඔහු එහි වැද මූෂපත් වූවාහු පස්කම්බොජුන් වළඳන්නාහු මදයට පැමිණියහ. මේ වූවාහු සිහි නැති බවට පැමිණියහ. සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ තණකොටුව වූ මේ පඤ්චකාමයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. අපි මේ පස්කම් ගුණ තමැති ලොකාමිස නිවාපභෝජනයෙන් හැම අතින් ම වෙන් වන්නෙමු නම්, හසජතක පඤ්චකාම භෝගයෙන් වෙන් වුවමෝ වනයන්ට වැද වාසය කරන්නෙමු නම් මැනව්” කියා යි. ඔහු නිවාපභෝජනය වූ ලොකාමිසයෙන් හැමලෙසින් වෙන් වූවාහු හසජතක පඤ්චකාමපරිභෝගයෙන් වෙන් වූවාහු වනයන්ට වැද විසූහ. ඔහු එහි දී පලා කන්නෝ ද වූහ. අමු බුදින්නෝ ද වූහ. හුරුගැල් අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. සම්කසව අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. ලංවු අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. කුඩු අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. දඹුබත් කන්නෝ ද වූහ. පුතක්කු අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. තණ අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. ගොම අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. වනමුල්පල ආහාර කොට ඇත්තාහු ස්වයංපකිතඵල අනුභව කරන්නෝ කය පැවැත්වූහ. ගිමන්සාරමය පිළිබඳ පැහැළු මසෙහි තණ දිය නැති වූ කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කාශ බවට පැමිණියේ මේ. ඉතා වැරැණු බවට පැමිණි කය ඇති ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ‘වෙනෙහි වෙනෙමු’ යි උපන් අදහස පිරිහුණේ ය. විතතවිමුකතිය පිරිහුණු කල්හි මාරයා විසින් වපුළ තණකොටුව වැනි ඒ පඤ්චකාමගුණයන්ට පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මූෂපත් ව පස්කම් බොජුන් අනුභව කළහ. ඔහු එහි වැද මූෂපත් ව පස්කම්බොජුන් අනුභව කරන්නාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මදයට පැමිණියාහු සිහි නැති බවට පැමිණියහ සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ තණකොටුව වූ පඤ්චකාමගුණිකනිවාපයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කළ යුත්තෝ වූහ. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඒ දෙවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. මහණෙනි, දෙවන මුවසමූහයෝ යම් සේ ද, මේ දෙවන මහණබමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැ යි කියමි.

11. මහණෙනි, එහි දී තුන් වන මහණ බමුණෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් ඒ පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයා විසින් වපුළා වූ මේ තණ කොටුව වූ මේ ලොකාමිසයන්ට ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. යම් ඒ දෙවන මහණබමුණෝ වූහ ද, ඔහු මෙසේ සිතූහ: -

“යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණායම්ණා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ - පෙ - එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණායම්ණා ත පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යනන්ත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමේය්‍යාම, භග්ගොහා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අරේඤ්ඤායතෙචා විහරෙය්‍යාමා’ති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමිංසු. තෙ තත්ථ සාකහකඛාපි අහෙසුං, සාමාකහකඛාපි අහෙසුං, නිවාරහකඛාපි අහෙසුං, දද්දුලහකඛාපි අහෙසුං. හටහකඛාපි අහෙසුං, කණ්හකඛාපි අහෙසුං, ආවාමහකඛාපි අහෙසුං, පිඤ්ඤාකහකඛාපි අහෙසුං, නිණ්හකඛාපි අහෙසුං, ගොමියහකඛාපි අහෙසුං, වතමුලප්පාභාරා යාපෙසුං පවත්තඵලභොජී. තෙසං හිම්‍යානං පච්ඡිමේ මාසෙ තිණොදක- සබ්බසෙ අභිමත්තකසිමානං පත්තතා කාසයා භොති. තෙසං අභිමත්ත- කසිමානං පත්තතායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිත්තෙ වෙතොවිමුත්තියා පරිත්තාය තමෙව නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස පච්චාගමිංසු තාති ව ලොකාමිසාති. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤිංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ දුතියාපි සමණ්ණායම්ණා ත පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනන්ත මයං අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති උපනික්ඛාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, නත්තායං කප්පෙචා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤිංසාම, අනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤමානා ත මදං ආපජ්ජිංසාම, අමත්තා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිංසාම, අප්පමත්තා සමානා ත යථාකාමකරණීයා භවිංසාම මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති උපනික්ඛාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම. නත්තායං කප්පෙචා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤිංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤමානා ත මදං ආපජ්ජිංසු. අමත්තා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිංසු. අප්පමත්තා සමානා ත යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. අපි ච ඛො එවං දිට්ඨිකා අහෙසුං: ‘සක්කො ලොකො ඉතිපි, අසක්කො ලොකො ඉතිපි; අත්තවා ලොකො ඉතිපි, අත්තවා ලොකො ඉතිපි; තං ජීවං තං සරීරං ඉතිපි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉතිපි, භොති තථාගතො පරමමණා ඉතිපි, ත භොති තථාගතො පරමමණා ඉතිපි, තෙව භොති ත ත භොති තථාගතො පරමමණා ඉතිපි -

“යම් මේ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයා විසින් වපුළ ඒ නිවාපය වූ පඤ්චකාමිගුණයන්ට වැද... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ අපි හැම අතින් ම ලෝකාමිසයන්ට නො වැද හෝජනයෙන් වෙන් වන්නෙමු නම්, හසරතක පඤ්චකාමපරිභෝගයෙන් වෙන් වී වනයන්ට වැද වාසය කරන්නෙමු නම් යෙහෙක’ කියා සි. ඔහු ලෝකාමිසයන්ට නොවැද හෝජනයෙන් වෙන් වූහ. හසරතක පඤ්චකාම පරිභෝගයෙන් වෙන් වූවාහු වනයට වැදී වාසය කළහ ඔහු එහි දී පලා කන්නෝත් වූහ. අමු බුද්ධිමත් වූහ. හුරුහැල් අනුභව කරන්නෝත් වූහ. සම්මතයට අනුභව කරන්නෝත් වූහ. ලහවූ අනුභව කරන්නෝත් වූහ. කුඩු අනුභවකරන්නෝත් වූහ. දමුබත් අනුභව කරන්නෝත් වූහ. මුරුවට අනුභව කරන්නෝත් වූහ. තණ අනුභව කරන්නෝත් වූහ. ගොම අනුභව කරන්නෝත් වූහ. වනමුල් පල අහර කොට ඇත්තාහු සමයංචනිතඵල අනුභව කරණසුලු ව කය පැවැත්වූහ. ගිමන්සාරම්ස පිළිබඳ පැහැරවීයයි තණ දිය සිදුණු කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීර ඉතා කැසවීමට පැමිණීමේ වේ. ඉතා කැස බවට පැමිණී කය ඇති ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ‘වෙතෙහි වෙසෙමු’ යි යන අදහස පිරිහුණේ ය. විතතවමුකතිය පිරිහුණු කල්හි මාරයා විසින් වපුළ තණ කොටුව වූ ඒ ලෝකාමිස නිවාපයට පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව පස්කම්-බොජුන් අනුභව කළහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව ලෝකාමිසය අනුභව කරන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි නැතිබවට පැමිණියහ. සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ ලෝකාමිසනිවාපයෙහි කැමැති සේ කළ යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. ‘අපි මාරයා වපුළ මේ නිවාපය වූ ලෝකාමිසයන් ඇසුරු කොට ආශයසාරාංසයක් කරන්නෙමු නම්, එහි ආශයසාරාංසයක් කොට වැස මාරයා විසින් වපුළ නිවාපය වූ ඒ ලෝකාමිසයන්ට නො වැද නො මුසපත් ව ලෝකාමිසහෝජන අනුභව කරන්නෙමු නම්, නො වැද මුසපත් නො වී පස්කම් බොජුන් වළඳන්නමෝ මත් නොවන්නෙමු නම්, නො මත්වුවමෝ ප්‍රමාදයට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැති බවට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැති බවට නො පැමිණියමෝ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තමෝ නො වන්නමෝ නම් යෙහෙකැ’ යි කියා සි. ඔහු මාරයා වපුළ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන් ඇසුරු කොට ආශයසාරාංසයක් කළාහුය. එහි ආශය සාරාංසයක් කොට මාරයා විසින් වපුළ නිවාප වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට නො වැද මුසපත් නො වූවාහු පස්කම් බොජුන් අනුභව කළහ. ඔහු එහි නො වැද මුසපත් නො වී පස්කම්ගුණ බොජුන් බුද්ධිමත් වූ මත් නො වූහ. මත් නො වූවාහු සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු ය. නො පමා වූවාහු මාරයාගේ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ. එහෙකුදු වුවත් ‘ලෝකය ශාශ්වතය කියාද, ලෝකය අශාශ්වත ය යි කියාද, ලෝකය කෙළවරක් ඇත්තේ ය කියාද, ලෝකය කෙළවරක් නැත්තේ ය කියාද, ඒ ජීවය, ඒ ශරීරය යි කියාද, ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ යි කියාද, සත්තියා මරණින් මතු වන්නේ ය කියාද, සත්තියා මරණින් මතු වන්නේත් වේ, නො වන්නේත් වේ කියාද, සත්තියා මරණින් මතු නොවී වෙයි, නො වන්නේත් නො වෙයි කියාද, මෙවැනි දෑට ඇත්තෝ වූහ.

එවං හි තෙ භික්ඛවෙ තතියාපි සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ තතියා භිගජාතා තදුපමෙ අතං ඉමෙ තතියෙ සමණ්ණායමණෙ වදාමි.

12. තත්‍ර භික්ඛවෙ චතුභ්වා සමණ්ණායමණා එවං සමච්ඡෙනාසුං:
 “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස
 [අමුති ව ලොකාමසාති අනුපබ්ඡ] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා
 සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා
 සමණ්ණායමණා එවං සමච්ඡෙනාසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා
 අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස [අමුති ව ලොකාමසාති අනුපබ්ඡ]
 -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස
 ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනනුත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමසා
 පට්ඨිරිමෙය්‍යාම -පෙ- එවං හි තෙ දුතියාපි සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු
 මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ තතියා සමණ්ණායමණා එවං සමච්ඡෙනාසුං:
 “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස
 [අමුති ව ලොකාමසාති] [අනුපබ්ඡ] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා
 සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ
 දුතියා සමණ්ණායමණා එවං සමච්ඡෙනාසුං: යෙ තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා
 අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස [අමුති ව ලොකාමසාති අනුපබ්ඡ] -පෙ-
 එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා.
 ‘යනනුත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමසා පට්ඨිරිමෙය්‍යාම
 -පෙ- එවං හි තෙ දුතියාපි සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස
 ඉඤ්ඤානුභාවා. [යෙපි තෙ තතියා සමණ්ණායමණා එවං සමච්ඡෙනාසුං -පෙ-
 ‘යනනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමසාති
 උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යා අමුං නිවාපං නිවුතනං
 මාරස්ස අමුති ව ලොකාමසාති අනුපබ්ඡ අමුච්ඡිනා භොජනාති
 භුඤ්ඤාමාම, අනුපබ්ඡ අමුච්ඡිනා භොජනාති භුඤ්ඤාමානා න මදං
 ආපජ්ජිස්සාම, අමතනා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාම, අප්පමතනා
 සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාම මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ
 අමුසමිඤ්ඤා ලොකාමසෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව
 ලොකාමසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යා අමුං
 නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමසාති අනුපබ්ඡ අමුච්ඡිනා
 භොජනාති භුඤ්ඤාම. තෙ තප්ප අනුපබ්ඡ අමුච්ඡිනා භොජනාති
 භුඤ්ඤාමානා න මදං ආපජ්ජිස්සාම. අමතනා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාම.
 අප්පමතනා සමානා න යථාකාමකරණීයා අනෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ
 අමුසමිඤ්ඤා ලොකාමසෙ. අපි ව ඛො එවංදිට්ඨිකා අහෙසුං: සස්සතො
 ලොකො ඉතිපි -පෙ- නෙව හොති ත්‍ය හොති තථාහතො පරමරණා
 ඉතිපි. එවං හි තෙ තතියාපි සමණ්ණායමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස
 ඉඤ්ඤානුභාවා. -

මහණෙනි, මෙසේ ඒ තුන්වැනි මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. මහණෙනි, ඒ තුන්වන බුටසමුහයෝ යම්සේ ද, මේ තුන්වන මහණබමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැ යි කියමි.

12. මහණෙනි, එහි දී සතර වන මහණ බමුණෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් මේ පළමු වන මහණ බමුණෝ වූ ද, ඔහු මාරයා විසින් වපුළ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට වැද ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නොමිදුණහ. යම් මේ දෙවන මහණබමුණෝ මෙසේ සිතුවාහු ද, “යම් මේ පළමුවන මහණ-බමුණෝ මාරයා විසින් වපුළ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට වැද ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. ‘අපි සම්පූර්ණයෙන් ලෝකාමිසනිවාපභෝජනය වූ පඤ්ඤාමගුණයෙන් වෙන් වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ’ යි ... මෙසේ වනාහි මේ දෙවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. යම් මේ තුන්වන මහණබමුණෝ වූ ද, ඔහු මෙසේ සිතුවාහු ය: “යම් ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයා විසින් වපුළ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට වැද ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. යම් ඒ දෙවන මහණබමුණෝ වූ ද ඔහු මෙසේ සිතුවාහු ය: යම් ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයා විසින් වපුළ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට වැද ... මෙසේ වනාහි ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. ‘අපි නිවාප භෝජන වූ ලෝකාමිසයෙන් හැම අතින් ම වෙන් වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ’ යි ... මෙසේ ඒ දෙවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. යම් මේ තෙවන මහණබමුණෝ ‘අපි මේ මාරයා විසින් වපුළ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන් ඇසුරු කොට ආශයස්ථානයක් කරන්නෙමු නම්, එහි ආශයස්ථානයක් කොට මාරයා විසින් වපුළ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන්ට නො වැද මුසපත් නො වී පඤ්ඤාම භෝජන අනුභව කරන්නෙමු නම්, නො වැද මුසපත් නො වී පඤ්ඤාමභෝජන අනුභව කරන්නෙමු මත් නො වන්නෙමු නම්, මත් නො වුවමෝ සිහි නැති බවට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැති බවට නො පැමිණියමෝ මේ මාරයාගේ නිවාපය වූ මේ පඤ්ඤාමගුණයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කටයුත්තමෝ නො වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ’ යි මෙසේ සිතුවාහු ද, ඔහු මාරයා වපුළ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයන් ඇසුරු කොට ආශයස්ථානයක් කළහ. එහි ආශයස්ථානයක් කොට මාරයා විසින් වපුළ මේ නිවාපය වූ මේ පඤ්ඤාමයන්ට නො වැද මුසපත් නො වූවාහු පඤ්ඤාමභෝජන අනුභව කළහ. ඔහු එහි නො වැද නො මුසපත් ව පඤ්ඤාමභෝජනයන් බුද්ධිත්තාහු මත් නො වූහ. මත් නො වූවාහු සිහි නැති බවට නො පැමිණියහ. සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමිසයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කටයුත්තෝ නො වූහ. එසේ වුවත් ලෝකය ශාඛිතය කියා ද, ... සත්තියා මරණින් මතු නො ම වෙයි. නො වන්නේත් නො වෙයි කියා ද, මෙබඳු දැවී ඇත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ තුන්වන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සංඛ්‍යානුභාවයෙන් නො මිදුණහ. -

‘යනන්ත මයං යත්ථ අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච තත්‍රාසංසංකප්පෙය්‍යාමි, තත්‍රාසංසංකප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති අනනුපට්ඨේ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුක්ඛමානා න මදං අපඤ්ඤාමි, අමතතා සමානා නපාමාදං අපඤ්ඤාමි, අපාමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාමි මාරස්ස අමුසම් නිවාපෙ අමුසම්ඤ්ඤා ලොකාමිසෙ’ති. තෙ යත්ථ අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච තත්‍රාසංසංකප්පෙය්‍යාමි, තත්‍රාසංසංකප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති අනනුපට්ඨේ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුක්ඛෙත්සු. තෙ තත්ථ අනනුපට්ඨේ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුක්ඛමානා න මදං අපඤ්ඤාමි, අමතතා සමානා නපාමාදං අපඤ්ඤාමි, අපාමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා අනෙත්සු මාරස්ස අමුසම් නිවාපෙ අමුසම්ඤ්ඤා ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ චතුස්ථා¹ සමණ්ණායමණා පමුච්චිත්සු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ චතුස්ථා මිගජාතා තථුපමෙ අහං ඉමෙ චතුස්ථෙ සමණ්ණායමණෙ වදාමි.

13. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචෙකඤ්ඤා පිතිසුඛං පඨමං කුසානං² උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකන්තං අදස්සනං ගතො පාපිමිත්තො.”

14. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වුපසමා අර්ඤ්ඤානං සම්පයාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියංකුසානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකන්තං අදස්සනං ගතො පාපිමිත්තො.”

15. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියා ච පිරුගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො සුඛඤ්ඤා කාශෙත පටිසංචෙදෙති. යනං අරියා අචික්ඛන්ති ‘උපෙක්ඛකො සත්ථා සුඛවිහාරි’ති තතියං කුසානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු, “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකන්තං අදස්සනං ගතො පාපිමිත්තො.”

16. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පතානා දුක්ඛස්ස ච පතානා පුඤ්ඤා භොගිකස්සද්දේශිකස්සානං අත්ථගමා³ අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථා කුසානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකන්තං අදස්සනං ගතො පාපිමිත්තො.”

1. චතුස්ථාපි, සස.

2. පඨමකුසානං, මජ්ඣ. සස. PTS.

3. අත්ථගමා, මජ්ඣ. සි. කාඨි.

යම් තැනක අපි මාරයාගේත් මාරපිරිසේත් ගමන් නැත් ද, එහි ආශයසාහයක් කරන්නෙමු නම් ආශයසාහයක් කොට මාරයා විසින් වළලු මේ නිවාපය වූ පඤ්ඤාමානසයන්ට නො වැද නො මුසපත් ව පස්කම්බොජුන් බුද්ධත්වෙමු නම්, නො වැද නො මුසපත් ව පස්කම්බොජුන් අනුභව කරන්නෙමු මත් නො වන්නෙමු නම්, මත් නො වුවමෝ සිහි නැති බවට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැතිබවට නො පැමිණියමෝ මාරයාගේ මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමියෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කළ යුත්තෝ නො වන්නෙමු නම් යෙහෙකැයි කියා ය. ඔහු යම් තැනක මාරයාගේත් මරපිරිසේත් ගමන් නැත් ද, එහි ආශයසාහයක් කළහ. එහි ආශයසාහයක් කොට මාරයා වළලු නිවාපය වූ මේ ලොකාමියෙන්ට නො වැද නො මුසපත් ව පඤ්ඤාමානසයන් අනුභව කළහ. ඔහු තුමු එහි නො වැද නො මුසපත් ව පඤ්ඤාමානසයන් අනුභව කරන්නාහු මත් නො වුවාහු සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු ය. සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු මාරයාගේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාමියෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කළ යුත්තෝ නො වූහ. මෙසේ වනාහි ඒ සතරවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් මිදුණහ. මහණෙනි, ඒ සතර වැනි මුවසමුහයෝ යම්බඳු ද, මේ සතර වැනි මහණ බමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැ යි මම කියමි.

13. මහණෙනි, මාරයාගේත් මාරපිරිසේත් අගතිය (විෂය නැති තැන) කෙරෙහි ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව අතුලු ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව විතකී සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ “මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මරු ඇස අපද කොට (පිහිට නැති සේ තසා) පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට ගියේ යයි ද” කියනු ලැබේ.

14. මහණෙනි, නැවත අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතකී විවාරයන් සංසිදුවීමෙන් ඇතුළත පැනැදීම වූ සිතේ එකඟබව ඇති විතකී නැති විවාර නැති සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ “මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මරු ඇස පිහිට නැති සේ තසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

15. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීතියෙන් ද වෙන් වීමෙන් උපේක්ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ මනා නුවණින් යුක්ත වූයේ වාසය කරයි. කසින් සැපය ද පිදී. ආර්යයෝ යම් ඒ ධ්‍යානයක් උපදො ‘උපේක්ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සැප විතරණ ඇත්තේ ය’ යි ගුණ වර්ණනා වශයෙන් කියත් ද, ඒ තෘතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ “මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති සේ මාරයාගේ ඇස තසා පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට ගියේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

16. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සැපත් පහවීමෙන් දුකත් පහවීමෙන් පළමු ම තොමිකස් දොමිකස් දුරු වීමෙන් දුක් නැති සැප නැති උපේක්ෂාව හා සිහිය පිළිබඳ පිරිසුදුව ඇති චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ “මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති ලෙස මාරයාගේ ඇස තසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

17. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසංඤ්ඤානං සමතික්ඛකමා පටිසසංඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසංඤ්ඤානං අමතසිකාරු ‘අනන්තො ආකාශො’ති ආකාශානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුළුවති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරො, අපදං චගිත්වා මාරවකුඤ්ඤං අදද්ධානං ගතො පාපිමතො.”

18. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛකමම ‘අනන්තං විඤ්ඤාණනති’ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුළුවති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරො, අපදං චගිත්වා මාරවකුඤ්ඤං අදද්ධානං ගතො පාපිමතො.”

19. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛකමම ‘තජ්ඣි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුළුවති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරො, අපදං චගිත්වා මාරවකුඤ්ඤං අදද්ධානං ගතො පාපිමතො.”

20. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්ඛකමම තෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුළුවති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරො, අපදං චගිත්වා මාරවකුඤ්ඤං අදද්ධානං ගතො පාපිමතො.”

21. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො තෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනං සමතික්ඛකමම සංඤ්ඤාචේදයිතතිරොධං උපසම්පජ්ජි විහරති. පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ආසවා පජ්ජනිණො භොනති. අයං වුළුවති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරො, අපදං චගිත්වා මාරවකුඤ්ඤං අදද්ධානං ගතො පාපිමතො, තිණණ්ණො ලොකෙ¹ විසතතිකනති.”

22. ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

නිවාපසුතනං පඤ්චමං.

17. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම රූපකංඝුවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතික්ෂා කංඝුවන් අපවත් කිරීමෙන් තාතාත්‍යංඝ මෙතෙහි නොකිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්තය' යි ආකාශ-තඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ "මාරයා අති කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති ලෙස මාරයාගේ ඇඟ නසා පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට හිතේ" යයි ද කියනු ලැබේ.

18. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම ආකාශානුච්ඡායතනය ඉක්මවා 'විශුද්ධිමය අනන්තය' යි විශුද්ධිමයානුච්ඡායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ "මාරයා අති කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති ලෙස මාරයාගේ ඇඟ නසා පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට හිතේ" යයි ද කියනු ලැබේ.

19. මහණෙනි, නැවත ද, අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම විශුද්ධිමයානුච්ඡායතනය ඉක්මවා 'කිසිත් නැතැ' යි ආනිඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ "මාරයා අති කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇඟ පිහිට නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට හිතේ" යයි ද කියනු ලැබේ.

20. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම ආනිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නේවසංඝාතානුච්ඡායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ "මාරයා අති කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇඟ පිහිට නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට හිතේ" යයි ද කියනු ලැබේ.

21. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම නේවසංඝාතානුච්ඡායතනය ඉක්මවා සංඝාතවේදිනිකානුච්ඡායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. ඔහු විසින් මාග්ගිකාවෙන් (වතුරාගී සත්‍යයන්) දක ආත්මයෝ සත්‍ය කරණ ලද්දකු වෙත් ද, මහණෙනි, මේ මහණ, "මාරයා අති කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇඟ පිහිට නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට හිතේ යයි ද, ලෝකසංගි විසතතිකා නම් මුත්තංගොව තරණය කෙළේ" යයි ද කියනු ලැබේ.

22. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේය වදළුසේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ හිසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව සතුටින් පිළිගත්ත.

නිවාපසුකිරීම සම්මතයි.

1. 3. 6.

අරියපරියෙසස්සුතිනං*

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙනවග්ගෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරමෙ. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්ත සමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං ආදාය සාවස්ථියං පිණ්ඩාය පාවිසි. අථ ඛො සමඤ්ජා භික්ඛු භයනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමිත්ථ උපසඤ්ඤාමිත්වා ආයසමන්තං ආනන්දං එතදවොචු: “විරසස්සුතා තො ආවුසො ආනන්ද හගවතො සමමුඛා ධම්මේ කථං සාමු මයං ආවුසො ආනන්ද උභෙයසාමි හගවතො සමමුඛා ධම්මේ කථං සවණායා”ති. තෙනසායසමන්තො යෙන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඤ්ඤාමිත්ථ, අපොච්ඡායාම උපහායාථ හගවතො සමමුඛා ධම්මේ කථං සවණායාති. එවමංවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමන්තො ආනන්දස්ස පච්චසෙසාසුං.

2. අථ ඛො හගවා සාවස්ථියං පිණ්ඩාය විරහිං පච්ඡාහන්තා පිණ්ඩා-පාතපටිකකන්තො ආයසමන්තං ආනන්දං ආමන්තසි: අයාමානන්ද යෙන පුබ්බාරාමො මිහාරමාතු පාසාදො තෙනුපසඤ්ඤාමිත්ථාම දිවා විහාරායාති. එවමහන්තති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ හගවතො පච්චසෙසාසි. අථ ඛො හගවා ආයසමා ආනන්දෙහ සද්ධිං යෙන පුබ්බාරාමො මිහාරමාතු පාසාදො තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවා විහාරාය. අථ ඛො හගවා සායන්තසමයං පතිසල්ලාණ: වුට්ඨිතො ආයසමන්තං ආනන්දං ආමන්තසි: අයාමානන්ද යෙන පුබ්බකොට්ඨිකො තෙනුප සඤ්ඤාමිත්ථාම හත්තාති පරිසිඤ්චිතුනති. එවමහන්තති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ හගවතො පච්චසෙසාසි.

3. අථ ඛො හගවා ආයසමා ආනන්දෙහ සද්ධිං යෙන පුබ්බකොට්ඨිකො තෙනුපසඤ්ඤාමි හත්තාති පරිසිඤ්චිතුං. පුබ්බකොට්ඨිකෙ හත්තාති පරිසිඤ්චිත්වා පච්චුත්තරිති, එකච්චරො අට්ඨාසි හත්තාති පුබ්බාපයමානො.

4. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: අයං භන්ත රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො අවිදුරෙ. රම්මිකො භන්ත රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො, පාසාදිකො භන්ත රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො. සාමු භන්ත හගවා යෙන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඤ්ඤාමිතු අනුකම්පං උපාදායාති. අධිවාසෙසි හගවා තුණ්හිභාවෙන.

* පාසරාසි සුත්ත, අට්ඨකථා; මජ්ඣ.

1. 3. 6.

අරියපරියෙසන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ සේනවන නම් අනේසිඬු සිවුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන්නේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරයෙහි හැදෑපෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවැත් නුවරට පිටු පිණිස පිවිසිණේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු ආයුෂමත් අනඳ තෙරුන් කරා පැමිණියහ. පැමිණ ආයුෂමත් අනඳ තෙරුන්ට තෙල කීහ: “ඇවැත් ආනන්ද සඨවිරයන් වහන්ස, අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි බමි කථාව ඇසුවිරු බොහෝකල් වෙයි. ආයුෂමත් ආනන්ද සඨවිරයන් වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්මිඛයෙහි බමි කථාවක් අසන්ට ලබන්නමෝ නම් මැතැව්” යනුයි. ඇවැත්නි, එසේ නම් රම්මක ඛමුණ්ණගේ අසපුව කරා එළඹෙව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි දූහැමි කථාවක් අසවු නම් මනා මය. ඒ භික්ෂූහු ‘එසේය ඇවැත්නි’ යි ආයුෂමත් අනඳ තෙරුන්ට පිළිතුරු දුන්හ.

2. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර පිටු පිණිස හැසිර බතෙන් පසු පිණ්ඩපාතයෙන් නැවතුනු සේක් ආයුෂමත් අනඳ තෙරුන් ඇමතු සේක: “ආනන්දය, දිවාපිතාරය සඳහා පුඤ්ඤාරාම නම් වූ මහාරාමානු ප්‍රාසාදය කරා යමහ”. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනඳ තෙරුන් සමග දිවාපිතාරය සඳහා මාංශාභික්ෂා ප්‍රාසාදය කරා වැඩියහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කාලයෙහි පලසමවතින් නැගිසිටි සේක් ආයුෂමත් අනඳ තෙරුන්ට තෙල වදාළසේක. “ආනන්දය, ගාත්‍රපරිමේකය සඳහා නැගෙන හිර තෘත කොටුවට යමහ.” “එසේ ය වහන්සැ” යි ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ.

3. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනඳ තෙරුන් සමග නැගෙනහිර තෘතකොටුවට වැඩියහ. සිරුරුඅවයව සතහා ගැන්ම සඳහාය. නැගෙනහිර තෘතකොටුවෙන් සිරුරුඅවයව සතහා ගෙන යොබනැහි එක්(අඳනා) සිවුරු ඇතිව සිරුරුඅවයව සුළු අවසාවට පමුණුවමින් (=විසලවමින්) සිටියේක.

4. ඉක්බිති ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ. ‘වහන්ස, රම්මකඛමුණ්ණගේ මේ අසපුව රම්මේය ය. රම්මක-ඛමුණ්ණගේ අසපුව සිත්කලු ය. වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, අනුකම්පා උපදවා රම්මකඛමුණ්ණගේ අසපුව කරා පැමිණෙනසේක් නම් මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිස්සබ්බදායෙන් ඉවසු සේක.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. අථ ඛො භගවා යෙන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙත්‍රපසඛකම්. තෙන ඛො පන සමයෙන සමබහුලා භික්ඛු රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමෙ ධම්මයා කරාය සන්තිසින්නා ගොන්ති. අථ ඛො භගවා ඛග්ඛාරකොට්ඨකෙ අට්ඨාසි කරාපරියොසානං අගමයමානො. අථ ඛො භගවා කරාපරියොසානං විදිනා උක්කාසිනා අක්කලං අංකොටෙසි. පිචිරිංසු ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො ආරං.

6. අථ ඛො භගවා රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමං පටිසිනා පඤ්ඤානෙත අංසනෙ තිසිදි. තිසජ්ඣ ඛො භගවා භික්ඛු අමනොසි: “කායත්‍රත් භික්ඛුවෙ එතරගි කරාය සන්තිසින්නා, කා ව පන වො අත්තරා කරා විප්පකතා’ති. ‘භගවන්තමෙව ඛො නො භනෙත අරබ්භ ධම්මේ කරා විප්පකතා, අථ භගවා අනුප්පතො’ති. සාධු භික්ඛුවෙ, එතං ඛො භික්ඛුවෙ තුමාසං පතිරුපං කුලපුත්තානං සද්ධා අකාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතානං යං තුමො ධම්මයා කරාය සන්තිසිද්දොසාථ. සන්තිපතිතානං වො භික්ඛුවෙ අඛං කරණීයං. ධම්මේ වා කරා, අරියො වා තුණ්හිභාවො.

7. දෙමා භික්ඛුවෙ පරියෙසනා: අරියා ව පරියෙසනා අතරියා ව පරියෙසනා.

කතමා ව භික්ඛුවෙ අතරියා පරියෙසනා? ඉධ භික්ඛුවෙ එකච්චා අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤාදව පරියෙසති, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤාදව පරියෙසති, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤාදව පරියෙසති, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤාදව පරියෙසති, අත්තනා කොකධම්මො සමානො කොකාධම්මඤ්ඤාදව පරියෙසති, අත්තනා සංඛතිලෙසධම්මො සමානො සංඛතිලෙසධම්මඤ්ඤාදව පරියෙසති.

8. කිංඛව භික්ඛුවෙ ජාතිධම්මං වදෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛුවෙ ජාතිධම්මං, දුසිදුසං ජාතිධම්මං, අජෙලකං ජාතිධම්මං, කුක්කුටසුකරං ජාතිධම්මං, හත්ථිගවාස්සවලවං ජාතිධම්මං, ජාතරුපරජනං ජාතිධම්මං. ජාතිධම්මානෙතෙ භික්ඛුවෙ උපධයො. එතායං ගපිතො මුච්ඡිතො අරක්ඛාපතො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤාදව පරියෙසති.

9. කිංඛව භික්ඛුවෙ ජරාධම්මං වදෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛුවෙ ජරාධම්මං, දුසිදුසං ජරාධම්මං, අජෙලකං ජරාධම්මං, කුක්කුටසුකරං ජරාධම්මං, හත්ථිගවාස්සවලවං ජරාධම්මං, ජාතරුපරජනං ජරාධම්මං. ජරාධම්මානෙතෙ භික්ඛුවෙ උපධයො. එතායං ගපිතො මුච්ඡිතො අරක්ඛාපතො අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤාදව පරියෙසති.

5. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රම්මකඛ්ඛුණ්ණයේ අගපුව කරා පැමිණී සේක. එයමයෙහි බොහෝ හික්කුහු රම්මකඛ්ඛුණ්ණයේ අගපුවෙහි දූහැම් කථාවෙන් යුතුව රැස්ව හුන්නාහු වෙත්. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කථා අවසානය බලනුවෝ බිහිදොරටුයෙහි වැඩ සිටි සේක. අනතුරු ව භාග්‍යවතුවන් වහන්සේ කථාව අවසන්සේ දැන කැය දොර කවුළුව පහළහ. ඒ හික්කුහුභාග්‍යවතුන් වහන්සේට දොර විවර කළහ.

6. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රම්මකඛ්ඛුණ්ණයේ අගපුවට පිවිස පනවනලද අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්කුහුන් ආමනත්‍රණය කළසේක: “මහණෙනි, දැන් කිනම් කථාවකින් යුක්ත ව හුන්හු ද? තොපගේ කවර අතුරුකතාවක් අබාල කරණ ලද ද?” “වහන්ස, අප විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම අරහයා වූ දූහැම් කථාව අබාල කරණ ලදී. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩසේකැ”යි සැළ කළහ. “මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් ලෙසකින් තෙපි දූහැම් කථාවෙන් යුක්ත ව හුන්හුද, එය ශ්‍රද්ධාවෙන් හිසිගෙයින් තික්ම සසුන්වත් කුලපුත්‍ර වූ තොපට නිසිය. මහණෙනි, රැස්වූ තොප විසින් දූහැම් කථාව හෝ ආභිතුමණීම්භාවය (ද්විතීයධ්‍යානය හෝ මූලකම්මස්ථානය මෙතෙහි කිරීම) යන දෙක කළ යුතුය.”

7. මහණෙනි, ආදීපයෙහිමණය ය, අනාදීපයෙහිමණය මේ සෙවීම දෙකෙකි.

මහණෙනි, අනාදීපයෙහිමණ කුමක් ද? මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුග්ගලෙක් තෙමේ ජාතිය සභාව කොට ඇත්තේ ජාතිධම්මයක් (ජාතිය සභාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ ජරාව සභාව කොට ඇත්තේ ජරා ධම්මයක් (ජරාව සභාව, කොට ඇත්තක් ම සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිය සභාව කොට ඇත්තේ ව්‍යාධිධම්මයක් (ව්‍යාධිය සභාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ මරණය සභාව කොට ඇත්තේ මරණ ධම්මයක් (මරණය සභාවකොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ ශෝකය සභාවකොට ඇත්තේ ශෝක ධම්මයක් (ශෝකය සභාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ කෙලෙසන සභාව ඇත්තේ කෙලෙසන සභාව ඇත්තක් ම සොයයි.

8. මහණෙනි, කුමක් ජාතිධම්මයයි කියන්නේ ද? පුත්‍රදරුවෝ ජාති ධම්මෝයි දැයි දඟු ජාතිධම්මෝයි. එළුවෙටුවෝ ජාතිධම්මෝ යි. කුකුළන් හා උරෝ ජාතිධම්මෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹහු ජාතිධම්මෝ ය. රත් රිදී ජාතිධම්මය. මහණෙනි, මේ පඤ්චකාමගුණ උපසිහු ජාතිධම්මෝ ය. මෙහි තෘෂණාවෙන් බැඳුණා වූ මුසපත් වූ බැසගත්තා වූ මේ ලෝ වැසි තෙමේ ජාතිය සභාව කොට ඇත්තේ ජාතිධම්මයක් ම සොයයි.

9. මහණෙනි, කුමක් ජරාධම්මයයි කියන්නේ ද? පුත්‍රභාග්‍යාවෝ ජරාධම්මෝ ය. දැඩිදඟු ජරාධම්මෝ ය එළුවෙටුවෝ ජරාධම්මෝ ය. කුකුළන් හා උරෝ ජරාධම්මෝය. ඇත් ගව අස් වෙලඹහු ජරාධම්මෝය. රත්රිදී ජරාධම්මය. මහණෙනි, මේ පඤ්චකාමගුණ ජරාධම්ම වෙති. මේ ලෝවැසි, තෙමේ මෙහි ගැට ගැසුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ ජරාව සභාව කොට ඇත්තේ ජරාධම්මයක් ම සොයයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

10. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ බ්‍යාධිධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ බ්‍යාධිධම්මං, දුසිද්දසං බ්‍යාධිධම්මං, අපෙළකං බ්‍යාධිධම්මං, කුක්කුචපුකරං බ්‍යාධිධම්මං, හත්ථිගවාස්සාවලුවං බ්‍යාධිධම්මං. බ්‍යාධිධම්මා භෙතෙන භික්ඛවෙ උපබ්භයො. එසාංගං ගථිතො ඉුවරිතො අර්ක්ඛාපනෙතා අත්තනා බ්‍යාධිධම්මෙමා සමානො බ්‍යාධිධම්මෙසද්දඤ්ච පරිසෙසති.

11 කිංඤ්ච භික්ඛවෙ මරණධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ මරණධම්මං, දුසිද්දසං මරණධම්මං, අපෙළකං මරණධම්මං, කුක්කුචපුකරං මරණධම්මං, හත්ථිගවාස්සාවලුවං මරණධම්මං. මරණධම්මා භෙතෙන භික්ඛවෙ උපබ්භයො. එසාංගං ගථිතො ඉුවරිතො අර්ක්ඛාපනෙතා අත්තනා මරණධම්මෙමා සමානො මරණධම්මෙසද්දඤ්ච පරිසෙසති.

12. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ සොකධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ සොකධම්මං, දුසිද්දසං සොකධම්මං, අපෙළකං සොකධම්මං, කුක්කුචපුකරං සොකධම්මං, හත්ථිගවාස්සාවලුවං සොකධම්මං. සොකධම්මා භෙතෙන භික්ඛවෙ උපබ්භයො. එසාංගං ගථිතො ඉුවරිතො අර්ක්ඛාපනෙතා අත්තනා සොකධම්මෙමා සමානො සොකධම්මෙසද්දඤ්ච පරිසෙසති.

13. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ සඛ්ඛිලෙසධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ සඛ්ඛිලෙසධම්මං, දුසිද්දසං සඛ්ඛිලෙසධම්මං, අපෙළකං සඛ්ඛිලෙසධම්මං, කුක්කුචපුකරං සඛ්ඛිලෙසධම්මං, හත්ථිගවාස්සාවලුවං සඛ්ඛිලෙසධම්මං, ජාතරූපරජනං සඛ්ඛිලෙසධම්මං. සඛ්ඛිලෙසධම්මා භෙතෙන භික්ඛවෙ උපබ්භයො. එසාංගං ගථිතො ඉුවරිතො අර්ක්ඛාපනෙතා අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මෙමා සමානො සඛ්ඛිලෙසධම්මෙසද්දඤ්ච පරිසෙසති. අයං භික්ඛවෙ අත්තරියං පරිසෙසතා.

13. කතමා ච භික්ඛවෙ අරියා පරිසෙසතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අජාතං අනුත්තරං සොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිසෙසති, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අජරං අනුත්තරං සොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිසෙසති, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අබ්‍යාධිං අනුත්තරං සොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිසෙසති, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අමතං අනුත්තරං සොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිසෙසති, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අසොකං අනුත්තරං සොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිසෙසති, අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඛ්ඛිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදීනො අසඛ්ඛිලිධං අනුත්තරං සොගභෙකධම්මං නිබ්බානං පරිසෙසති. අයං භික්ඛවෙ අරියා පරිසෙසතා.

10. මහණෙනි, කුමක් ව්‍යාධිබලයෙහි කියන්නේද? පුත්‍ර භාග්‍යාවෝ ව්‍යාධිබලයෝ ය. දුසිද්දන්ත්‍ර ව්‍යාධිබලයෝ ය. එළුබැටළුවෝ ව්‍යාධිබලයෝ ය. කුකුළන් හා උරුරෝ ව්‍යාධිබලයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙළඹු ව්‍යාධිබලයෝ ය. මහණෙනි, මේ පඤ්චකාමඥාණ උපධිහු ව්‍යාධිබලයෝ ය. මේ ලෝවැසි තෙම මෙහි ගැටගැසුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ ව්‍යාධිය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ව්‍යාධිබලයක් ම සොයයි.

11. මහණෙනි, කුමක් මරණබලයෙහි කියන්නේද? මහණෙනි, පුත්‍ර භාග්‍යාවෝ මරණබලයෝ ය. දුසිද්දන්ත්‍ර මරණබලයෝ ය. එළුබැටළුවෝ මරණබලයෝ ය. කුකුළන් හා උරුරෝ මරණබලයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙළඹු මරණබලයෝ ය. මහණෙනි, මේ උපධිහු මරණබලයෝ ය. මේ ලෝ වැසි තෙමේ මෙහි ගෙවුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ මරණය ස්වභාව කොට ඇත්තේ මරණබලයක් ම සොයයි.

12. මහණෙනි, කුමක් ශෝකබලයෙහි කියන්නේද? මහණෙනි පුත්‍රභාග්‍යාවෝ ශෝකබලයෝ ය. දුසිද්දන්ත්‍ර ශෝකබලයෝ ය. එළුබැටළුවෝ ශෝකබලයෝ ය. කුකුළන් හා උරුරෝ ශෝකබලයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙළඹු ශෝකබලයෝ ය. මහණෙනි, මේ උපධිහු, මේ ලෝවැසි තෙම මෙහි වෙළඳුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ ශෝකය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ශෝකබලයක් ම සොයයි.

13. මහණෙනි, කුමක් සංකල්පබලයෙහි කියන්නේද? අබ්‍රුදරුවෝ සංකල්පබලයෝ ය. දුසිද්දන්ත්‍ර සංකල්පබලයෝ ය. එළුබැටළුවෝ සංකල්පබලයෝ ය. කුකුළන් හා උරුරෝ සංකල්පබලයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙළඹු සංකල්පබලයෝ ය. රත්රිදී සංකල්පබලයෝ ය. මහණෙනි, මේ උපධිහු සංකල්පබල වෙත්. මේ ලෝවැසි තෙම මෙහි ගෙවුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ සංකල්පබල වූයේ සංකල්පබලයක් ම සොයයි. මහණෙනි, මේ අනාඨිපයෙහි අණයි.

14. මහණෙනි, ආදිපු සෙවීම කුමක්ද? මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැමෙක් තෙමේ ජාතිබල වූයේ ජාතිබලයෙහි ආදිතව දූත ජාතියක් නැති නිරුතතරවූ යොග්‍යකොම සංඛ්‍යාත නිජාණය කොයයි. තෙමේ ජරාබල වූයේ ජරාබලයෙහි ආදිතව දූත ජරාවක් නැති නිරුතතර වූ යොග්‍යකොම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිබල වූයේ ව්‍යාධිබලයෙහි ආදිතව දූත ව්‍යාධියක් නැති නිරුතතර යොග්‍යකොම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ මරණබල වූයේ මරණබලයෙහි ආදිතව දූත මරණයක් නැති නිරුතතර යොග්‍යකොම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ ශෝකබල වූයේ ශෝකබලයෙහි ආදිතව දූත ශෝකයක් නැති නිරුතතර යොග්‍යකොම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ සංකල්පබල වූයේ සංකල්පබලයෙහි ආදිතව දූත සංකල්පයක් නැති නිරුතතර යොග්‍යකොම වූ නිවන සොයයි. මහණෙනි, මේ ආදිපයෙහි අණයි.

15 අහමි පුදං භික්ඛවෙ පුඤ්ඤව සමොධා අනභිසමුද්ධො බොධිසත්තොව සමානො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා ඛ්‍යාධිධම්මො සමානො ඛ්‍යාධිධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා සඬ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඬ්ඛිලෙසධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි.

16. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදහොති: “කිනත්තු ඛො අහං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා ඛ්‍යාධිධම්මො සමානො ඛ්‍යාධිධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා සඬ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඬ්ඛිලෙසධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, සත්තනා අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙකම්. නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙකම්. නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා ඛ්‍යාධිධම්මො සමානො ඛ්‍යාධිධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අඛ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙකම්. නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අමරණං අනුත්තරං යොගකෙකම්. නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙකම්. නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා සඬ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඬ්ඛිලෙසධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අසඬ්ඛිලිං අනුත්තරං යොගකෙකම්. නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං”නති.

17. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අපරෙත සමයෙන දහරූචි සමානො සුසුකාලුපකසො ගද්‍යෙන සොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඤ්ඤානි වයසං, අකාමකානං මාතෘපිතෘනං අසුප්‍රචානං රුද්ධතානං, කෙසමස්සං ඕසාසෙත්ථා කාසායති වන්ති අවජ්ඣෙත්ථා අගාරස්වා අනගාරියං පබ්බජිං. සො එවං පබ්බජිතො සමානො කිංකුලෙගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො යෙන ආලාපො කාලාමො තෙත්තපසඬ්ඛනිං, උපසඬ්ඛනිං ආලාරං කාලාමිං එතදවොච: ‘ඉච්ඡාමිහං ආවුසො කාලාම ඉමසමිං ධම්මපිතසෙ චුත්ථවරියං චරිතු’නති.

18. එවං වුත්තෙත භික්ඛවෙ ආලාපො කාලාමො මං එතදවොච: “චිහරතායසමා, තාදිසො අහං ධම්මො යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො නචිරසොව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකත්ථා උපසමපජ්ඣ විහරෙය්‍යා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරසොව ඛිප්පමෙවි තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තාවකසෙතෙව ඕච්ඡිපතනමිත්තෙතන උපිතලාපතමිත්තෙතන ඤ්ඤාණමාදඤ්ච වදාමි ථෙරවාදඤ්ච. ‘ජාතාමි පසාමි’ති චි පටිජාතාමි අහඤ්චෙව අඤ්ඤා ච. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදහොති:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

15. මහණෙනි, මම බුදු වීමට පෙර බෝසත් වූයෙමි ම තෙමේ ජාතිබම් වූයෙමි ජාතිබම්යක් ම සෙවිමි. තෙමේ ජරාබම් වූයෙමි ජරාබම්යක් ම සෙවිමි. තෙමේ ව්‍යාධිබම් වූයෙමි ව්‍යාධිබම්යක් ම සෙවිමි. තෙමේ මරණබම් වූයෙමි මරණබම්යක් ම සෙවිමි. තෙමේ ශොකබම් වූයෙමි ශොකබම්යක් ම සෙවිමි. තෙමේ සංකෙලශබම් වූයෙමි සංකෙලශබම්යක් ම සෙවිමි.

16. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “කුමක් නිසා මම තෙමේ ජාතිබම් වූයෙමි ජාතිබම්යක් ම සොයමි ද, තෙමේ ජරාබම් වූයෙමි ජරාබම්යක් ම සොයමි ද, තෙමේ ව්‍යාධිබම් වූයෙමි ව්‍යාධිබම්යක් ම සොයමි ද, තෙමේ මරණබම් වූයෙමි මරණබම්යක් ම සොයමි ද, තෙමේ ශොකබම් වූයෙමි ශොකබම්යක් ම සොයමි ද, තෙමේ සංකෙලශබම් වූයෙමි සංකෙලශබම්යක් ම සොයමි ද? ‘මම ජාතිබම් වූයෙමි ජාතිබම්යෙහි ආදීනව දූත ජාතියක් නැති නිරුත්තර වූ යොග්‍යකෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. ජරාබම් වූයෙමි ජරාබම්යෙහි ආදීනව දූත ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ යෝග්‍යකෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ ව්‍යාධිබම් වූයෙමි ව්‍යාධිබම්යෙහි ආදීනව දූත ව්‍යාධියක් නැති නිරුත්තර වූ යොග්‍යකෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ මරණබම් වූයෙමි මරණබම්යෙහි ආදීනව දූත මරණයක් නැති නිරුත්තර වූ යොග්‍යකෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ ශොකබම් වූයෙමි ශොකබම්යෙහි ආදීනව දූත ශෝකයක් නැති නිරුත්තර වූ යෝග්‍යකෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ සංකෙලශබම් වූයෙමි සංකෙලශබම්යෙහි ආදීනව දූත සංකලිභවතො වූ නිරුත්තර වූ යෝග්‍යකෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව’යි කියායි.

17. මහණෙනි, ඒ මම පසුකාලයෙහි ලදරු වූයෙමි ම ඉතා කළුකෙස් ඇත්තෙමි පළමුවන වයස වූ හොදුරුයොව්තෙත් සුඤ්ඤා වූයෙමි, නො කැමැති වූ කප්පට පිරුණු චූළුණු ඇති මවුපියන් හබ්ද්දී, කෙස්ටවුළු බා කහවත් හැඳ ගිහි ගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි. ඒ මම මෙසේ පැවිදි වූයෙමි ‘කුසලය කුමක්ද’යි සොයන සුළු වූයෙමි නිරුත්තර වූ උතුම් වූ ශාන්තිපදය සොයමින් ආලාරකාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාර කාලාමට මෙය කීම්: ‘ඇවැත්ති කාලාම, මේ ශාසනයෙහි බබ්සර කරන්නට කැමැත්තෙමි.’

18. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි ආලාර කාලාම මට මෙසේ කීය: “ආයුෂමත් තෙමේ බබ්සර වෙසෙවා. යම් තැනක නුවණැති පුරුෂයෙක් නොබෝකලකින් ම සාක්ෂි ආවාධීරයන්ගේ ධර්මය තෙමේ දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට වෙසේ ද, මේ ධර්මය එ බඳු ය”. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝදිනකින් ම ඒ ධර්මය ප්‍රකුණ කෙළෙමි. (ඒ මම උන් කී දූත පිළිගැනුමට) තොල් පහල පමණින් ම, උන් කියූ දූත නැවත කිම පමණෙකින්ම ‘දතිම්’යි යන කථාවත්, ‘මම එහි සිරිසෙමි’ යන කථාවත් කිවෙමි. ‘දතිම්’යි ද, ‘දතිම්’යි ද මම පිළිගත කෙළෙමි. අත්‍යයෝ ද මා ගැන එසේ කීහ. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස වී ය:—

“න ඛො ආලාභො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සඤ්ඤාමත්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි පටිච්ඡෙදෙති. අධ්වා ආලාභො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජාතං පසං විහරති”¹ති. අථ ඛවාහං භික්ඛුවෙ යෙන ආලාභො කාලාමො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති ආලාභං කාලාමං එතදවොචා: “කිත්ත වතා, නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි පටිච්ඡෙදෙති”²ති. එවං වුත්තො භික්ඛුවෙ ආලාභො කාලාමො ආකිඤ්ඤාසන්නං පටිච්ඡෙදෙති. තස්ස මය්හං භික්ඛුවෙ එතදභොසි: “න ඛො ආලාභස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සඤ්ඤා, මය්හං භික්ඛුවෙ සඤ්ඤා. න ඛො ආලාභස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි විරියං, මය්හං භික්ඛුවෙ විරියං. න ඛො ආලාභස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සති, මය්හං භික්ඛුවෙ සති. න ඛො ආලාභස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සමාධි, මය්හං භික්ඛුවෙ සමාධි. න ඛො ආලාභස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි පඤ්ඤා, මය්හං භික්ඛුවෙ පඤ්ඤා. යනත්තානං යං ධම්මං ආලාභො කාලාමො ‘සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි පටිච්ඡෙදෙති. තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකරියාය පදභෙසා’³තති සො ඛො අහං භික්ඛුවෙ නවරස්සෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහාසිං.

19. අථ ඛවාහං භික්ඛුවෙ යෙන ආලාභො කාලාමො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති ආලාභං කාලාමං එතදවොචා: “එත්තාවතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි පටිච්ඡෙදෙති”⁴ති. ‘එත්තාවතා ඛො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි පටිච්ඡෙදෙමි’⁵ති. “අතථි ඛො ආවුසො එත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරමි”⁶ති ‘ලාභා නො ආවුසො, සුලඤ්ඤා නො ආවුසො, යෙ මයං අයසමනතං තාදිසං සමුඤ්චාරිං පසාමා, ඉති යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි පටිච්ඡෙදෙමි, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරසි, යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරසි, තමහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි පටිච්ඡෙදෙමි. ඉති යාහං ධම්මං ජානාමි, තං නිං ධම්මං ජානාසි. යං නිං ධම්මං ජානාසි, තමහං ධම්මං ජානාමි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො නිං යාදිසො නිං, තාදිසො අහං. එහිදුති ආවුසො, උභොව සත්තා ඉමං ගණං පරිහරාමා’⁷ති. ඉති ඛො භික්ඛුවෙ ආලාභො කාලාමො ආවරියො මෙ සමානො අනෙත්තවාසිං මං සමානං අත්තනො⁸ සමසමං ධම්මං, උපාරාධ ව මං පුරාය පුරෙසි තස්ස මය්හං භික්ඛුවෙ එතදභොසි: “නායං ධම්මො නිබ්බිද්ධ න විරහාය න නිරේධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙඛාධාය න නිබ්බානාය සංවත්තථී, යාවදෙව ආකිඤ්ඤාසන්නප්පත්තිතා”⁹ති. සො ඛො අහං භික්ඛුවෙ තං ධම්මං අතලංකරිත්වා තස්මා ධම්මා නිබ්බිජ්ජ අපක්කමිං.

1. අත්තා, මජ්ඣං.

“ආලාරකාලාම තෙමේ මේ ධර්මය හුදෙක් ඇදහිමි පමණෙකින් තමන් වෙසෙමින් ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරමි”යි ප්‍රකාශ නොකරයි. ඒකාන්තයෙන් ආලාරකාලාම මේ ධර්මය දන්නේ, දන්නේ වාසය කෙරේ”යි කියයි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම ආලාරකාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාරකාලාමහට මෙය කිමි. “ඇවැත් කාලාමය, කොපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට දැන ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙයිද?” මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි ආලාරකාලාම තෙමේ ආකිඤ්ඤායතනය ප්‍රකාශ කෙළේය. ඒ මට මේ අදහස විය: “ඉඬාව ඇත්තේ ආලාරකාලාමහට පමණක් නො වේ. මට ද ඉඬාව ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම වීර්ය ඇත්තේ නො වේ. මට ද වීර්ය ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම සිහිය ඇත්තේ නො වේ. මට ද සිහිය ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම සමාධිය ඇත්තේ නො වේ. මට ද සමාධිය ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම ප්‍රඥාව ඇත්තේ නො වේ. මට ද ප්‍රඥාව ඇත. ආලාරකාලාම තෙමේ ‘යම් ධර්මයක් තමන් වෙසෙමින් ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි’ යි කියා තම, මම ඒ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කිරීමට උත්සාහ කෙරෙමි තම මැනවැ”යි කියා යි. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝ කලෙකින් ම වහාම ඒ ධර්මය තමන් වෙසෙමින් ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙළෙමි.

19. මහණෙනි, ඉක්බිති මම ආලාරකාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාරකාලාමහට “ඇවැත් කාලාමය, මේ පමණෙකින් ම මේ ධර්මය තමන් වෙසෙමින් දැන සාක්‍ෂාත් කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙයිද”යි මෙය කිමි. “ඇවැත්, මම මෙපමණෙකින් ම මේ ධර්මය තමන් වෙසෙමින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි”යි කී ය. “ඇවැත්, මම ද මෙපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් වෙසෙමින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙමි” යි කිමි. “ඇවැත්, යම්බඳු වූ අපි හොප වැනි සමුහමාරි ආයුෂ්මතකු දක්නමෝ ද, ඒ අපට ලාභය, අපට මිත්‍යා ලැබුමෙකි. මෙසේ මම යම් ධර්මයක් තමන් වෙසෙමින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි ද, තෙපි ඒ ධර්මය තමන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට වෙසෙමින් දැන ඊට පැමිණ වාසය කරව. තෙපි යම් ධර්මයක් තමන් වෙසෙමින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නෙහි තම, මම ඒ ධර්මය තමන් ම වෙසෙමින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කරමි. මෙසේ යම් ධර්මයක් මම දනිමි ද, ඒ ධර්මය තෙපි දනුව. යම් ධර්මයක් තෙපි දනිනු තම ඒ ධර්මය මම දනිමි. මෙසේ මම යම්බඳුයෙහි තම, තෙපි ද එබඳු ව. තෙපි යම්බඳුහු තම, මම ද එබඳුයෙමි. ඇවැත්, දන් එව. දෙදෙන ම එකතු ව මේ පිරිස පරිහරණය කරමු”යි කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ ආලාරකාලාම තෙමේ මට ආවාඨ වූයේ ම අනවැසි වූ මා තමාට සමතැන තැබිය. උසස් පූජාවෙහිද මා පිදී ය. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “මේ ධර්මය සසර කලකිරීම සඳහා නො වේ. නො ඇලීම සඳහා නො වේ. නිවන සඳහා නො වේ. කෙලෙස් සන්තිද්‍රවීම සඳහා නො වේ. විශේෂ දැනීම සඳහා නො වේ. සමේවාසය සඳහා නො වේ. නිවන් සඳහා නො පවතියි. මේ ධර්මය ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ඉපදීමට ම වෙයි.” මහණෙනි, ඒ මම ඒ ධර්මය (ශාන්තපදයට) ප්‍රමාණ නො කොට (මේසින් කමි තැනැයි සිතා එයින් තැන නොවී) ඒ ධර්මයෙන් කලකිරී වෙන්ව ගියෙමි

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

20. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සත්තිවර-පදං පරියෙසමානො යෙන උද්දකො¹ ග්ගමුප්පතො තෙනුපසඛිකමිං. උපසඛිකමිතිං උද්දකං රුමුප්පතං එතදවොචො: “ඉච්ඡාමහං ආවුසො ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ බ්‍රහ්මවරියං චරිතු”න්ති. එවං වුත්තො භික්ඛවෙ උද්දකො රුමුප්පතො මං එතදවොච ‘විහරතායසමා, තාදිසො අයං ධෛර්‍යො යත්ථ පිඤ්ඤා පුරිසො නචිරසෙසව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා’ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරසෙසව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තාවතකෙතෙව ඔට්ඨපහතමතෙතන ලපිතලාපනමතෙතන ඤ්ඤාචාරදඤ්ච වදම් ථෙරවාදඤ්ච. ‘ජාතාමි, පණ්ණාමි’ති ච පටිජාතාමි අහසඤ්චව අඤ්ඤා ව.

21. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදගොසි: “න ඛො රාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සද්ධාමතතකෙත සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ විහරාමිති පච්චෙදෙසි. අද්ධා රුමො ඉමං ධම්මං ජාතං පණ්ණං විහාසි”ති. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ යෙන උද්දකො රුමුප්පතො තෙනුපසඛිකමිං. උපසඛිකමිතිං උද්දකං රුමුප්පතං එතදවොචො: “කිත්තාවතා නො ආවුසො රුමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි”ති. එවං වුත්තො භික්ඛවෙ උද්දකො රුමුප්පතො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං පච්චෙදෙසි. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදගොසි: “න ඛො රාමසෙසව අගොසි සද්ධා, මග්ගමපත්ති සද්ධා. න ඛො රුමසෙසව අගොසි විරියං, මග්ගමපත්ති විරියං. න ඛො රුමසෙසව අගොසි සති, මග්ගමපත්ති සති. න ඛො රුමසෙසව අගොසි සමාධි, මග්ගමපත්ති සමාධි. න ඛො රුමසෙසව අගොසි පඤ්ඤා, මග්ගමපත්ති පඤ්ඤා. යනුත්තාහං යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ විහරාමිති පච්චෙදෙසි, තස්ස ධම්මසාසචරිකරියාය පදගෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරසෙසව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

22. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ යෙන උද්දකො රුමුප්පතො තෙනුපසඛිකමිං. උපසඛිකමිතිං උද්දකං රුමුප්පතං එතදවොචො: “එත්තාවතා නො ආවුසො රුමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසිති? ‘එත්තාවතා ඛො රුමො ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි’ති අහමි ඛො ආවුසො එත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ විහරාමි”ති.

1. උද්දකා, මජ්ඣං.

21. මහණෙනි, ඒ මම 'කිංකුසලයවෙහි' වූයෙහි අනුකතර වූ උතුම් ශාන්තිපදය සොයන්නෙමි උදුක රාමපුත්‍රයා කර පැමිණියෙමි. පැමිණ උදුක රාමපුත්‍රයාට මෙය කිමි: "ඇවැත්ති, මම මේ ශාන්තයෙහි බිහිසර සරත්තට කැමැත්තෙමි. මහණෙනි මෙසේ කී කල්හි උදුක රාමපුත්‍ර තෙමේ "ආයුෂ්මත් නොවෙයි වෙසේවා. යම් ශාන්තයෙක්හි නුවණැති පුරුෂයෙක් නොබෝකලෙකින් ම භවකීය ආවාසවරයාගේ බමිය තමන් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, මේ බමිය එබඳු ය" යි මෙය මව කී ය. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝකලෙකින් ම ඒ බමිය වහා ම ප්‍රඥාණ කෙළෙමි. එපමණින් ම (පිටිගැණුමට) තොල් පහළ පමණින් ම, කියන ලද්ද තැවත කිමි පමණකින් ම 'දනිමි'හි යන කථාව හා 'එහි සිරි වෙමි' යන කථාව ද කියමි. 'දනිමි'හි, 'දකිමි'හි ද මමත් ප්‍රතිඥා කරමි. අත්‍යයෝ ද මා ගැන එසේ කියති.

21. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස ඇති විය: "රාම තෙමේ මේ බමිය හුදෙක් ශ්‍රද්ධා මාත්‍රයෙන් තමන් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරමි යි ප්‍රකාශ නො කෙළේ ය. රාම තෙමේ මේ බමිය ඒකාන්තයෙන් දනිමින් දක්මින් වාසය කෙළේය" යි කියායි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම උදුක රාමපුත්‍රයා වෙත පැමිණියෙමි. පැමිණ රාමපුත්‍ර උදුකයාට මෙය කිමි: "ඇවැත්, (ඔබගේ පිතෘ වූ) රාම තෙමේ කොපමණෙකින් මේ බමිය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට එළඹ ප්‍රකාශ කෙළේද?" යි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනය ප්‍රකාශ කෙළේ ය. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස ඇති විය: "ශ්‍රද්ධාව රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද ශ්‍රද්ධාව ඇත. විසිතු රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද විසිතු ඇත. සිහිතු රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද සිහිතු ඇත. සමාධිතු රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද සමාධිතු ඇත. ප්‍රඥාව රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද ප්‍රඥාව ඇත. යම් බමියක් රාම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙමි යි කියා ද, මම ද ඒ බමිය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට උත්සාහ කෙරෙමි නම්, යෙහෙකැ" යි කියායි. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝකලෙකින් ම වහා ම ඒ බමිය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ විසිමි.

22. මහණෙනි, ඉක්බිති මම රාමපුත්‍ර උදුක වෙත එළඹියෙමි. එළඹ උදුක රාමපුත්‍රයාට මෙය කියමි: "ඇවැත්ති, (ඔබ පිතෘ වූ) රාම තෙමේ මේ බමිය මෙපමණෙකින් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ ද? ඇවැත්ති (මාගේ පිය වූ) රාම තෙමේ මේ මතුයෙකින් මේ බමිය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේය" යි (උදුක තෙමේ කීය). "ඇවැත්ති, මම ද මෙපමණෙකින් මේ බමිය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙරෙමි" යි කිමි.

“ලාභා නො ආවුසො, සුලභිං නො ආවුසො, යෙ මිඤ්ඤාය ආයස්මත්තං තාදිසං සමුග්ගමාරිං පට්ඨාමි. ඉති යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සවර්තනා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙයි, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සවර්තනා උපසම්පජ්ජ විහරයි. යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සවර්තනා උපසම්පජ්ජ විහරයි, තං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සවර්තනා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙයි. ඉති යං ධම්මං රුමො අඤ්ඤායි, තං නිං ධම්මං ජානායි. යං නිං ධම්මං ජානායි, තං ධම්මං රුමො අඤ්ඤායි ඉති යාදිසො රුමො අහොයි. තාදිසො නිං, යාදිසො නිං, තාදිසො රුමො අහොයි. එතිදුති ආවුසො, නිං ඉමං ගණං පරිභරා”ති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ උදුසො රුමපුසො සමුග්ගමාරී මෙ සමානො ආචරියධර්මානෙ ව මං ධරෙයි. උලාරය ව මං පුජාය පුජෙයි. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදුහොයි: තායං ධම්මො නිබ්බිද්ධං න විරුගාය න නිරුධාය න නිබ්බාතාය සංවත්තති, යාවදෙව තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපපත්තියාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අනුලංකරිතී තස්මා ධම්මා නිබ්බිජ්ජ අපක්කමිං.

23 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙත වාරිකං වරමානො යෙන උරුමෙලා සෙත්තානිගමො තදවසරිං. තත්ථදුසං රමණීයං භූමිහායං, පාසාදිකඤ්ච වතසණ්ඩං, තදිඤ්ච සන්දනං¹ සෙතකං සුපතිත්ථං රමණීයං, සමන්තා ව ගොවරගාමිං. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදුහොයි: “රමණීයො වත² භූමිහායො පාසාදිකො ව වතසණ්ඩො, තදි ව සන්දනි සෙතකා සුපතිත්ථං රමණීයා, සමන්තා ව ගොවරගාමො. අලං වතිදං කුලපුත්තස්ස පටානප්පිකස්ස පටාන යා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තත්ථෙව නිසිදිං “අලමිදං පටානායං”ති.

24 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිනා අජාතං අනුත්තරං යොගසෙකමං නිබ්බාතං පරියෙසමානො අජාතං අනුත්තරං යොගසෙකමං නිබ්බාතං අජ්ඣගමිං. අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදිනා අජරං අනුත්තරං යොගසෙකමං නිබ්බාතං පරියෙසමානො අජරං අනුත්තරං යොගසෙකමං නිබ්බාතං අජ්ඣගමිං. අත්තනා ඛ්‍යාධිධම්මො සමානො ඛ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිනා අඛ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගසෙකමං නිබ්බාතං පරියෙසමානො අඛ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගසෙකමං නිබ්බාතං අජ්ඣගමිං. අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිනා අමතං අනුත්තරං යොගසෙකමං නිබ්බාතං පරියෙසමානො අමතං අනුත්තරං යොගසෙකමං නිබ්බාතං අජ්ඣගමිං.-

1. සද්දා, මජ්ඣං.

2. වත සො, මජ්ඣං.

“ඇවැත්නි, යම් බඳු වූ අපි තොප වැනි සමුහමාරි ආයුෂමනකු දක්නමෝ ද ඒ අපට ලාභය. අපට මනා ලැබීමෙකි. මෙසේ රාම යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ ද, තෙපිත් ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරව. තෙපි යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරව. තෙපි යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කළේ ය. මෙසේ යම් ධර්මයක් (මාගේ පිතාච්ඡ) රාම තෙමේ දැනගත්තේ ද, ඒ ධර්මය තෙපි දන්නාහුය. යම් ධර්මයක් තෙපි දන්නාහු ද, ඒ ධර්මය රාම තෙමේ දන්නේ ය. මෙසේ රාම යම්බඳු වූයේ ද, තෙපි එබඳු ව. තෙපි යම්බඳු ද, රාම තෙමේ එබඳු වී ය. ඇවැත්නි, මෙහි එව. දැන් තෙපි මේ පිරිස පරිහරණය කරව.” මෙසේ රාම පුත්‍ර උද්දක තෙමේ මාගේ සමුහමාරි වූයේ ම මා ආදුරු තනතුරෙහි තැබී ය. මගේ පූජ්‍යයෙකින් මා පිදිය. මහණෙනි, ඒ මට “මේ ධර්මය සසර කළකිරීම පිණිස නො වෙයි. විරාගය පිණිස නො වෙයි. නිරෝධය පිණිස නො වෙයි. කෙලයව්‍යුපයමය පිණිස නො වෙයි. අභිඤ්ච පිණිස නො වෙයි. සමෙබ්බය පිණිස නො වෙයි. නිවන පිණිස නො පවතී. එය හුදෙක් භේවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනයෙහි ඉපදීම පිණිස පමණක් ම වෙයි” යන මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඒ මම ඒ ධර්මය (ශාන්තපදංගව) ප්‍රමාණ නො වන්නක් කොට මේයින් කම් නැතැයි සිතා ඒ ධර්මයෙන් කළකිරී බැහැරියෙමි.

23. මහණෙනි, ඒ මම ‘කුසලය කුමක් ද’යි සොයනසුදු වූයෙමි අනුත්තර උතුම් නිව්‍යාණපදය සොයමින් මගට දනව්වෙහි පිළිවෙළින් සැරිසරන්නෙමි උරුමෙලායෙහි සේනානිගමය කර පැමිණියෙමි. එහි සිත්කළු භූමි භාගය ද, පහදවන විතලාභාල ද, වැලිතලා ඇති මනා කොටු ඇති සිත්කළු ගලාබස්නා නදිය ද, භාත්පස ගොදුරුගම ද, දිට්ඨි. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස වී ය: භූමිභාගය රමණීය ය. වන ලාභාල ප්‍රසාද ජනක ය සුදුවැලි තලා ඇති මනා කොටු ඇති සිත්කළු නදිය ද ගලා බස්නී ය. භාත්පස ගොදුරුගම ද වෙයි. ප්‍රබන් කරනු කැමැති කුලසුත්‍රකුට ප්‍රබන්විසිස සදනා මේය සුදුසු ම ය.” මහණෙනි, ඒ මම ප්‍රබන්විසිස පිණිස “මෙය සුදුසු ම ය” යි සිතා එහි ම (බෝමැඩ) හුන්නෙමි.

24. මහණෙනි, ඒ මම ජාතිධම් වූයෙමි ජාති ධර්මයෙහි ආදිතථ දැන ඉපදීමක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෞම වූ නිවන සොයමින් අජාත වූ අනුත්තර වූ යෝගසෞම වූ නිව්‍යාණය අවබෝධ කෙළෙමි. ජරාධම් වූයෙමි ජරාධර්මයෙහි ආදිතථ දැන දිරිමක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෞම වූ නිවන සොයන්නෙමි අජර වූ අනුත්තර වූ යොගසෞම වූ නිවන අවබෝධ කෙළෙමි. ව්‍යාධිධම් වූයෙමි ව්‍යාධිධර්මයෙහි ආදිතථ දැන ව්‍යාධියක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෞම වූ නිව්‍යාණය සොයමින් අව්‍යාධික වූ අනුත්තර වූ යෝගසෞම වූ නිව්‍යාණය අවබෝධ කෙළෙමි. මරණධම් වූයෙමි මරණධර්මයෙහි ආදිතථ දැන මරණයක් නැති නිරුත්තර වූ යෝගසෞම වූ නිවන සොයන්නෙමි මරණයක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෞම වූ නිව්‍යාණයට පැමිණියෙමි. -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මො ආදීනවං විදිතො අසොකං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසමානො අසොකං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං අර්කිගමං. අත්තනා සංකීලෙසධම්මො සමානො සංකීලෙසධම්මො ආදීනවං විදිතො අසංකීලිට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසමානො අසංකීලිට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං අර්කිගමං. ඤාණඤ්ච පත මෙ දස්සනං උදපාදි: ‘අකුප්පා මෙ විමුත්ති. අයමනතිමා ජාති. තඤ්ඤති පුනබ්බචෝ’ති.

25. තස්ස මස්සං භික්ඛුවෙ එතදහොසි: අධිගතො ඛො ම්භායං ධම්මො ගම්භීරො දුද්දසො දුරනුබොග්ගො සත්තො පණීතො අතක්කාවච්චරො නිපුණො පණ්ණිතවේදනියො. ආලයරුමා ඛො පනායං පජා ආලයරතා ආලයසම්මුදිතා. ආලයරුමාය ඛො පත පජාය ආලයරතාය ආලයසම්මුදිතාය දුද්දසං ඉදං ධානං යදීදං ඉදස්සව්වයතාපට්ඨවසමුප්පායද. ඉදම්ච ඛො ධානං දුද්දසං යදීදං සබ්බසංඛාරසම්මජො සබ්බුපධිපටිනිස්සග්ගො තණ්හකම්මො විරුගො නිරොගො නිබ්බානං. අභඤ්චච ඛො පත ධම්මං දෙසෙය්‍යං පරෙ ච මෙ න ආජානෙය්‍යං, සො මමස්ස කීලම්ථො, සා මමස්ස විහෙසාති. අපිස්සු මං භික්ඛුවෙ ඉමා අනච්ඡරියා ගාථා පටිභංසු පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා:

කීච්ඡත මෙ අධිගතං කල්‍යාණි පකාසිදුං,
රුගදෙසපරෙතෙති නායං ධම්මො සුභමුඛො.
පටිසොතගාමිං නිපුණං ගම්භීරං දුද්දසං අණ්ණං
රුගරතතා නි දකඛිනති¹ තමොක්ඛලෙකින අචටාති².

26. ඉතීහ මෙ භික්ඛුවෙ පටිසඤ්චිකතො අපොසාස්සක්කතාය විතතං නමති, තො ධම්මදෙසනාය. අථ ඛො භික්ඛුවෙ බ්‍රහ්මනො සහල්ලාභිස්ස මම චෙතසා වෙතොපට්ඨිතක්කමඤ්ඤාය එතදහොසි: තස්සති චත සො ලොකො, විතස්සති චත සො ලොකො, යනු හි නාම තථාගතස්ස අරගතො සම්මාසම්මුඛස්ස අපොසාස්සක්කතාය විතතං නමති, තො ධම්මදෙසනායාති. අථ ඛො භික්ඛුවෙ බ්‍රහ්මා සහම්පති සෙය්‍යාථාපි නාම ඛල්‍යො පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙවං³ බ්‍රහ්මලොකෙ අත්තරතිතො මම පුරතො පාදුරහොසි.

1. ත දක්ඛිනති, මජ්ඣ. සං. 2. ආවුට්ඨි, මජ්ඣ. ආවුට්ඨි, සං.

3. එවමෙව, මජ්ඣ., එවමෙව ඛො, සං.

ශෝකධම්මී වූයෙම් ශෝකධම්මියෙහි ආදිතව දූත ශෝක රහිත වූ නිරුත්තර වූ යෝග්‍යෙන්ම වූ නිවන සොයන්නෙමි ශෝක රහිත නිරුත්තර යෝග්‍යෙන්ම වූ නිවන අවබෝධ කෙළෙමි. තෙමේ සංකෙලයධම්මී වූයෙම් සංකෙලයධම්මියෙහි ආදිතව දූත නො කිලිටි වූ නිරුත්තර වූ යෝග්‍යෙන්ම වූ නිවන සොයන්නෙමි අසංක්ලිච වූ නිරුත්තර වූ යෝග්‍යෙන්ම වූ නිවිණය අවබෝධ කෙළෙමි. මාගේ අතීත් ඵලවිමුක්තිය අකොප්‍ය (සීර) විය. ‘මේ මාගේ අනතිම උත්තතතියයි. දූත් ප්‍රතිඵලයක් නැතැයි මට ඥානදර්ශනය (සියලු දෙය දන්නා වූ සම්මුතිය) පහල විය.

25. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “මා අවබෝධ කළ මේ ධර්මය ගැඹුරු ය. දැක්මට අවබෝධයට නොපහසු ය. ශාන්තය. ප්‍රශ්නිත ය. තනිකරන බැඟහන නො හෙන්නේ ය. නිපුණ ය. පණ්ඩිතයන් විසින් දත යුතු ය. මේ ප්‍රජානොමෝ පඤ්චකාමගුණ සංඛ්‍යාත ආලයන්හි රමණය කරන්නිය. ආලයන්හි ඇලුණි සංකප්‍රභාසමගුණයෙහි සතුටු වන්නිය. පඤ්චකාමගුණ ආලයන්හි රමණය කරණ ආලයන්හි ඇලුණු ආලයන්හි සතුටු ප්‍රජාව විසින්, යම් මේ ඉද්ධවච්ඡා (සංස්කාරාදීන්ට ප්‍රත්‍යය වූ අවිඤ්ඤා) පටිච්චසමුප්පාදයක් වේ ද, මේ කාරණය දක්නට නොපහසුය. සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංගිඤ්ඤා වූ සියලු උපධිත්තේ දුර ලිම වූ ආශාව නැති කිරීම වූ විරාගය වූ නිරෝධය වූ යම් මේ නිවිතක් වේ ද, මේ කාරණය ද දැක්මට නොහැකිය. මම දහම් දෙසන්නෙමි තම් අත්‍යයෝ එය දූත නො ගන්නාහු නම්, එය මට කලානතියකි. එය මට වෙහෙසකි.” කියායි. මහණෙනි, තවද මට නො ඇසූ විරු අත්‍යයෙකි වූ මේ ගාථාවෝ වැටහුණාහ:

“මා විසින් දුක හේ අවබෝධ කරණ ලද මේ ධර්මය දූත් ප්‍රකාශ කිරීම කම් නැත. රාග ආදියෙන්ගෙන් මැඩුනවුන් විසින් මේ ධර්මය අවබෝධ කිරීම පහසු නොවේ. උඩුගොය (වතුසාන්තරාධර්මය) කර යන සුලු මාදු වූ ගැඹුරු වූ අවබෝධයට අපහසු වූ සියුම් වූ මේ ධර්මය රාගයෙන් රත් වූ මොහරාශියෙන් වෙළුණු මේ සත්ත්වයෝ නො දන්නාහ

26. මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකන්නා වූ මාගේ සිත මනෙක්සාහ භාවයට නැමේ. දහම් දෙසීමට නො නැමේ. මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපති මහාබ්‍රහ්මයාට සිත සිතින් මා සිත්හි වූ විතතිය දැනීමෙන් මේ අදහස විය: “යම් ලෝකයෙකි තථාගත අර්හත් සමාත්සලිභාසන් වහන්සේගේ සිත අලෝප්‍යාසාද්‍යාසාද්‍යවයට නැමේ ද, දහම් දෙසීමට නො නැමේ ද, පින්වත්නි, ඒ ලෝකය නැගේ. ඵ්‍යාන්තයෙන් වැනැසේ.” මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ යම් සේ ශක්තිමත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කෙරේ ද, දිගු කළ අත හකුළු වන්නේ ද, එසේ ම බවලොවින් අතුරුදහන් වූයේ (කණයෙන්) මා ඉදිරියෙහි පහල විය.

27. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති එකංගං උත්තරසඛිතං කරුණි* යෙනාහං තෙනඤ්ජලිං පණාමෙතිං මං එතදවොච: “දෙසෙතු හතෙන හගවා ධම්මං. දෙසෙතු සුගතො ධම්මං. සන්නි සත්තා අපාරජකච්ඡාතිකා, අස්සවණතා ධම්මස්ස පරිභායනති. හවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාණේ”ති ඉදමවොච භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං චිත්වා අථාපරං එතදවොච:

“පාතුරුකොසි මහමෙඬු පුබ්බෙ,
ධම්මො අසුඤ්ඤා සම්මෙග්ගි විනතිතො.
අවාපුරෙතං¹ අමතස්ස ආරං,
සුඤ්ඤා ධම්මං විමලෙනානුබ්බං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධතිට්ඨිතො,
යථාපි පස්සෙ ජනතං සම්මතතො;
තථුපමං ධම්මමයං සුමෙධි,
පාසාදමාරුය්න සම්මතචකඬු;

සොකාවතිණ්ණං² ජනතමපෙතසොකො,
අවෙකකස්සු³ ජාතිජරුභිඝුතං

උට්ඨෙග්ගි වීර විජ්ඣාසඞ්ඛාම සන්ධ්වාහ අතණ් විවර ලොකෙ,
දෙසස්සු⁴ හගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාණේ හවිස්සන්ති”ති.

28. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මුත්තො ච අරේඛසිතං විදිත්වා සතෙනසු ච කාරුඤ්ඤතං පටිච්ච බ්‍රහ්මචකඬුතා ලොකං වොලොකෙසිං. අද්දසං ඛො අහං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචකඬුතා ලොකං වොලොකෙතොනා සතෙන අපාරජකෙඛ මහාරජකෙඛ, තික්ඛිත්ථිසෙ මුදිත්ථිසෙ, ස්වාකාණේ ආකාණේ සුචිඤ්ඤාපයෙ [දුචිඤ්ඤාපයෙ], අපොකච්චෙ පරලොකච්ඡායදස්සාවිනෙ⁵ විහරන්තො, [අපොකච්චෙ න පරලොකච්ඡායදස්සාවිනෙ විහරන්තො]

සෙසාථාපි තාම උප්පලිනිසං වා පදුමිනිසං වා පුණ්ඩරිකිනිසං වා අපොකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුගතාති අනෙතාතිබ්බිග්ගපොසිති, අපොකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති සමොදකං සිතාති, අපොකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකා අවුග්ගමම තිට්ඨන්ති⁶ අනුපලිත්තාති උදකෙන. එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචකඬුතා ලොකං වොලොකෙතොනා අද්දසං සතෙන අපාරජකෙඛ මහාරජකෙඛ, තික්ඛිත්ථිසෙ මුදිත්ථිසෙ, ස්වාකාණේ [ආකාණේ], සුචිඤ්ඤාපයෙ [දුචිඤ්ඤාපයෙ], අපොකච්චෙ පරලොකච්ඡායදස්සාවිනෙ විහරන්තො, [අපොකච්චෙ න පරලොකච්ඡායදස්සාවිනෙ විහරන්තො]* අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මානං සහමපතිං ගාථාය පච්චගාසිං:

*. දක්ඛිණං ජාණ්ටිකං පුට්ඨිසං භික්ඛවා යෙනාහං, මහාවග්ගපාළි.

1. අවාපුරෙත, මජ්ඣ. 2. සොකාවතිණ්ණං, සා. 3. අවෙකකස්ස, සා.

4. දෙසෙතු, සා. පරලොකච්ඡායදස්සාවිනො, සා. 6. සිතාති, මජ්ඣ.

* [-] අනන්තර පදනි සිමු. පොත්සකස්ස න දිස්සන්තො.

27. මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපතී මහා බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසඵල ඵකාංස කොට මා වෙත ඇදිලි බැඳ මට මෙය කීයේ ය: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. මදකෙලෙස් රජස් සහිත ස්වභාව ඇති සත්ත්වයෝ ඇත. ධර්මය නො ඇසීමෙන් ඔහු පිරිහෙත්. ධර්මය අවබෝධ කරන්නෝ ඇතැ”යි මහණෙනි, සහමපතී බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කිය මෙය කියා යළිත් මේ ගාථා කිය:

“පෙර මහඬු දනවති කෙලෙස් මල සහිත ශාස්තෘවරයන් විසින් සිතන ලද අශුඬ ධර්මයෙක් පහළ විය. මේ නිවන්දෙර විවෘත කරණු මැනවි. තිමිල වූ බ්‍රහ්ම වහන්සේ විසින් අවබෝධ කළ ධර්මය සත්ත්වයෝ අසත්වා.

යහපත් ප්‍රඥ ඇති සමීඥයන් වහන්ස, ශෛලමයපථිතයක් මුදුනෙහි සිටියෙක් හාත්පස ජන සමූහයා යම්ඥේ දැකී ද, ඵබ්බ උපමා ඇති ධම්මාසාදයට තැන තමන්වහන්සේ පහ වූ ශොක ඇති සේක් ශොකයෙන් (ජාති ජරාදියෙන්) මැඩුණු සත්ත්ව සමූහයා බලන සේක්වා. මාරසංග්‍රාමය දිනූ වීරයන් වහන්ස, සාර්ථවාහකයන් වහන්ස, කාමච්ඡන්ද සංඛ්‍යාත ණය තැනියාණන් වහන්ස, තැනිසිටිනු මැනවි. ලෝකයෙහි හැසිරෙනු මැනවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ධර්ම දේශනා කරණ සේක්වා. අවබෝධ කරන්නෝ ඇතිවන්නාහ.”

28. මහණෙනි, ඉක්බිති බ්‍රහ්මයාගේ ආරාධනාවක් ලැබ, සත්ත්වයන් කෙරෙහි කරුණාවන් තිසා බුදුඇසින් (ආසංසුතය ඉන්ද්‍රියපරොපරියතන-සුඤ්ඤයෙන්) ලොව බලන්නා වූ මම අඤ්ඤාපසක වූ ද, මහාරජසක වූ ද, තිසාණ වූ ශ්‍රද්ධාදී ඉන්ද්‍රියයන් ඇත්තා වූ ද, මාදු ඉන්ද්‍රියයන් ඇත්තා වූ ද, යහපත් වූ ශ්‍රද්ධාදී ආකාර ඇත්තා වූ ද, අයහපත් ශ්‍රද්ධාදී ආකාර ඇත්තා වූ ද, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැක්කා වූ ද, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැක්කා වූ ද, සත්ත්වයන් - පරලොව හා වරද (කෙලෙස්) බිය වසයෙන් දක්නාසුලු ව වසන්නා වූ ඇතැමුන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් වරද බිය වසයෙන් නොදක්නාසුලු ව වසන්නා වූ ඇතැමුන් ද දිට්ඨි.

මහණෙනි, යම්ඥේ උපුල්පිලෙක හෝ පියුම් විලෙක හෝ හෙළපියුම්විලෙක හෝ දියෙහි හටගන්නා වූ දියෙහි වැඩුණා වූ දියෙන් උබට නො නැඟුණා වූ දියෙහි ගැලී පොෂණය වන්නා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙළපියුම් හෝ වේද, ජලයෙහි හටගත්තා වූ ජලයෙහි වැඩුණා වූ ජලය හා සම ව සිටියා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙළපියුම් හෝ වේ ද, ජලයෙහි හටගත්තා වූ ජලයෙහි වැඩුණා වූ ජලය ඉක්මවා සිටියා වූ ජලයෙන් නො තැවරුණා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙළපියුම් හෝ වේ ද, එසේ ම, මහණෙනි, බුදු ඇසින් ලොව බලන්නා වූ මම කෙලෙස් අඩු, කෙලෙස් වැඩි, තිසුණු ඉන්ද්‍රියයන් ඇති, මාදු ඉන්ද්‍රියයන් ඇති, යහපත් ආකාර ඇති, අයහපත් ආකාර ඇති පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැකි, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැකි සත්ත්වයන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් බිය වසයෙන් දක්නා සුලු ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් බිය වසයෙන් නො දක්නාසුලු ව වසන්නාවූ ඇතැම් සත්ත්වයන් ද දිට්ඨි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම සහමපතී බ්‍රහ්මයාට ගාථාවෙන් පිළිවදන් දිනිමි.

අපාරුතා තෙසං අමනස්ස ආරු
 යෙ සොතවනො පමුඤ්චන්තු සද්ධං.
 විහිංසසඤ්ඤි පගුණං නහංසි,
 ධම්මං පණිතං මනුජේසු බුභෙමිති.

29. අථ ඛො භික්ඛවෙ බුභමා සහමපති 'කතාවකාසො ඛොවති හගවතා ධම්මදෙසනායා'ති මං අභිවාදෙත්වා පදකිංඤං කතා තපොවන්තරධායි.

30. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදභොගි: කස්ස ඤු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදභොගි: 'අයං ඛො ආලාරො කාලාමො පණ්ණිනො ඛාතො මෙධාපී, දීඝරතතං අපාරජකච්ඡාතිකො, යනනුනාහං ආලාරස්ස කාලාමස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, ඡො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජාතිස්සති'ති. අථ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඞ්කමිත්වා එතදවොච: 'සත්තාහකාලකතො¹ හතො ආලාරො කාලාමො'ති. ඤාණඤ්ච පත මෙ දස්සනං උදපාදි: 'සත්තාහකාලකතො¹ ආලාරො කාලාමො'ති. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදභොගි: 'මහාජාතියො ඛො ආලාරො කාලාමො, සචෙ ගි ඡො ඉමං ධම්මං සුඤ්ඤාය ඛිප්පමෙව ආජාතෙය්‍යා'ති.

31. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදභොගි: කස්ස ඤු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදභොගි: 'අයං ඛො උද්දකො² රුමපුතො පණ්ණිනො ඛාතො මෙධාපී, දීඝරතතං අපාරජකච්ඡාතිකො, යනනුනාහං උද්දකස්ස රුමපුත්තස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, ඡො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජාතිස්සති'ති. අථ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඞ්කමිත්වා එතදවොච: 'අභිදෙසකාලකතො³ හතො උද්දකො රුමපුතොති. ඤාණඤ්ච පත මෙ දස්සනං උදපාදි: 'අභිදෙසකාලකතො³ උද්දකො රුමපුතො'ති. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදභොගි: 'මහාජාතියො ඛො උද්දකො රුමපුතො, සචෙ ගි ඡො ඉමං ධම්මං සුඤ්ඤාය ඛිප්පමෙව ආජාතෙය්‍යා'ති.

32. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදභොගි: කස්ස ඤු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදභොගි:

1. සත්තාහකාලකතො, මජ්ඣං.
 3. අභිදෙසකාලකතො, මජ්ඣං.

2. උද්දකො, මජ්ඣං.

“යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ඔහු (දැන්) ශුඛාව මුදන්වා (ඉදිරිපත් කෙරෙත්වා). ඔවුනට නිවන් දෙර (ම විසින්) විවෘත කරණ ලදී. ඔහුගේ, ‘වෙහෙසකි’ යන කල්පනා ඇත්තෙමි ප්‍රඥාණ වූ උතුම් ධර්මය මිනිසුන් කෙරෙහි නො දෙසීම්.

29. ඉක්බිති සහමපභිබුහම් තෙම ‘භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මදෙශනාවට කරණ ලද අවකාශ ඇත්තෙමි වෙමි’ යි මා වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදහන් විය.

30. මහණෙනි, ඒ මට “මම පළමු කොට කවරකුට දහම් දෙසන්නෙමි ද, කවරෙක් මේ දහම් වහා ම අවබෝධ කරන්නේ ද” යි මේ ධර්මිකතිය විය. මහණෙනි, ඒ මට මේ සිත විය: මේ ආලාරකාලාම තෙමේ පණ්ඩිත ය, ව්‍යාකත ය, නුවණැත්තේ ය. බොහෝ කලක් අප්‍රාච්ඡක්ඛාසාව (නිකේශයේ පියවි) ඇත්තෙක. මම ආලාරකාලාම නවුසාට පළමු කොට දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැනව. හෙතෙම මේ ධර්මය වහා ම දැන ගන්නේ ය” යි කියායි. මහණෙනි, අතතුරු ව දෙවියෙක් මා වෙත පැමිණ “වහන්ස, ආලාරකාලාම තෙමේ මින් සන් දවසකට පෙර කපුරිය කළේ ය” යි මේය කියේ ය. “ආලාරකාලාම තෙමේ මින් සන් දිනකට පෙර කාලක්‍රියා කෙළේ ය.” යන ඥානදර්ශනය මට ද පහල විය. මහණෙනි, ඒ මට “ආලාරකාලාම තෙමේ මහත් පිරිහිම් ඇත්තෙක් විය. ඉදින් හෙතෙම මේ ධර්මය ඇසුරේ නම්, වහා ම දැනගන්නේ ය (මහපල ලබයි)” යි මේ සිත විය.

31. මහණෙනි, ඒ මට “මම කවරකුට පළමුකොට දහම් දෙසමි ද, කවරෙක් මේ ධර්මය වහා ම අවබෝධ කරගන්නේ ද” මේ සිත විය. මේ රාම පුත්‍ර උදුක තෙමේ පණ්ඩිත ය, ව්‍යාකත ය, නුවණැත්තේ ය. බොහෝ කලක් අප්‍රාච්ඡක්ඛාසාව ඇත්තේ ය. මම රාම පුත්‍ර උදුකනට පළමු කොට දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැනව. හෙතෙම මේ ධර්මය වහා ම දැනගන්නේ ය” යන අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියෙක් මා කර පැමිණ “වහන්ස, රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ ඊයේ මධ්‍යමරාත්‍රියෙහි කාලක්‍රියා කෙළේ ය” යි කියේ ය. “රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ ඊයේ රූ කාලක්‍රියා කෙළේ ය” යි මට ද ඥානදර්ශනය පහල විය. මහණෙනි, “රාමපුත්‍ර උදුකනට වූයේ මහත් පිරිහීමක. ඉදින් හෙතෙම මේ ධර්මය ඇසුරේ නම්, වහා ම මානිප්ල අවබෝධ කරන්නේ යයි” මට මේ අදහස වී ය.

32. මහණෙනි, ඒ මට “කවරකුට මම පළමු කොට දහම් දෙසන්නෙමි ද, කවරෙක් මේ ධර්මය වහා ම අවබෝධ කරන්නේ ද?” යන අදහස විය.

“බහුකාරං ඛො මෙ පඤ්චවග්ගිකාං භික්ඛුසො මං පටිපත්තිපත්තං උපට්ඨංසිංසු. යනුක්ඛාහං පඤ්චවග්ගිකානං භික්ඛුනං පට්ඨං ධම්මං දෙසෙය්‍ය” නති. තස්ස මය්‍යං භික්ඛුවෙ ඵතදනොති: කතනානුඛො ඵතරගි පඤ්චවග්ගිකා භික්ඛු විතරනතීති. අද්දසං ඛො අහං භික්ඛුවෙ දිබ්බෙන චක්ඛුතා විත්ථසංඛිත අභික්ඛානනමානුසංකත පඤ්චවග්ගිකෙ භික්ඛු ඛාග්ගොසිංසං විහරන්තා ඉසිපතනො මිහදුසෙ.

33. අථ ඛට්ඨානං භික්ඛුවෙ උරුමෙලායං යථාභිරන්තං විහරිතො යෙන ඛාග්ගොසි තෙන වාරිකං පක්කමිං¹. අද්දසං ඛො මං භික්ඛුවෙ උපෙකො ආජීවකො² අනතරං ව ගයං අනතරං ව ඛොග්ගං අධ්‍යානමිත්තං පටිපත්තං. දික්ඛාන මං ඵතදවොච: විසුසන්තාති ඛො තෙ ආවුසො ඉන්ද්‍රියාති, පටිසුද්ධො ඡ්චිවග්ගෙහො පටිපෙයාදුන්තො. කෙසි තිං අවුසො උද්දස්ස පබ්බජිතො? නො වා තෙ සන්ථා? කස්ස වා තිං ධම්මං රොපෙසීති? ඵටං වුත්තෙ අහං භික්ඛුවෙ උපෙකං ආජීවකං ගාථාගි³ අජ්ඣගාසිං:

සබ්බොතිතු සබ්බවිදුහමසමි
සබ්බෙසු ධර්මෙසු අනුප්පින්නො,
සබ්බඤ්ජනො තණ්හකම්මෙ විමුක්තො,
සයං අභිඤ්ඤාය කමුද්දසෙය්‍යා?

න මෙ ආවරිතො අභි සද්දසො මෙ න විජ්ජති,
සදෙවකසමිං ලොකසමිං තත්ථි මෙ පටිසුග්ගලො.

අහං ගි අරහා ලොකෙ අහං සසා අනුත්තරෙ,
ඵකොලගි සමමාසලිඛුද්ධො සීතිතුන්තොසමි නිබ්බුතො.

ධම්මවක්කං පවත්තෙතුං ගච්ඡාමි කාසින්තං පුරං,
අකිතුකසමිං⁴ ලොකසමිං ආගඤ්ජං⁵ අමතදුක්ඛනති.

34. ‘යථා ඛො තිං ආවුසො පටිජාතාසි අනිගනජිනො’ ති?

“මාදිසා වෙ ජිතා හොනති යෙ පත්තා ආසවකම්මං,
ජිතා මෙ පාපකා ධම්මා තස්මාහං උපකා ජිනො” ති.

ඵටං වුත්තෙ භික්ඛුවෙ උපෙකා ආජීවකො ‘නුවෙය්‍යපාවුසො’ ති⁶ වතො සිතං ඔකමෙත්වා උමමග්ගා ගහෙත්වා පක්කාමි.

1. පක්කමිං, සා.

3. ගාථාය, සා.

5. ආගඤ්ජං, සා.

2. ආජීවකො, සිවු. PTS

4. අභිඤ්ජනමි, මජ්.

6. නුවෙය්‍යපාවුසොති, මජ්. නුවෙය්‍යපාවුසො, සා.

මහණෙනි, ඒ මට “යම් පස්වග මහණ කෙනෙක් ප්‍රබන්ධිකයෙහි මෙතෙසු සිත් ඇති මට උච්චත් කලානු ද, ඒ පස්වග මහණහු මට බොහෝ උපකාර ඇත්තාහ. මම පස්වග මහණුන්ට පළමු ව දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැනව සි” මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඒ මට “දන් ඒ පස්වග මහණහු කොහි වෙසෙත් දේ හෝ”යි මේ සිත වී ය. මහණෙනි, මම භික්ෂූන් ඉක්ම සිටි පිරිසුදු වූ දිවැසින් පස්වග-මහණුන් බරණැස මිශ්‍රය නම් වූ ඉසිසතනාරාමයෙහි වසන්නවුන් දිටිමි.

33. මහණෙනි, ඉක්බිති උරුමෙල්දනව්වෙහි කැමැතිනාක් වාසය කොට බරණැස වාරිකාවෙහි ගියෙමි. මහණෙනි, ශාඛාවක් බොසියටත් අතර අදන්මගට පිළිපත් උපක නම් ආර්ථිකයා මා දුටුයේ ය. දක මට මෙසේ කී ය: “ඇවැත්නි, මුඛවහන්සේගේ වක්කුරුදි ඉදිකරා විශේෂයෙන් ප්‍රසන්නය. ජීවිතයෙහි පිරිසුදු ය ප්‍රභාසාර ය. ඇවැත්නි, මුඛවහන්සේ කවරකු උදෙසා පැවිදි වූ සේක් ද? මුඛවහන්සේගේ ශාස්තාවරයා හෝ කවරේ ද? මුඛවහන්සේ කාගේ ධර්මකට රැවි කරන සේක් ද?” යනුයි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම උපකආර්ථකයාගට ගාථාවෙන් කිමි:

“මම සියල්ල අභිබවා සිටියෙමි. දත යුතු සියල්ල දන්නෙමි වෙමි. සියලු ධර්මයන්හි නො ඇලුණෙමි. සියලු කෙලෙස් හැර සිටියෙමි. තාමත්ඤාය සංඛ්‍යාත නිජාණයෙහි අරමුණු කිරීමෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුණෙමි. මෙසේ තමන් ම සියල්ල දන අත් කවරකු ආවාද්වයයෙන් උදෙසනෙමි ද?”

“මම ලෝකෝත්තරධර්මයෙහි ගුරුවරයෙක් නැත. මට සමානයෙක් නැත. දෙවියන් සහිත ලෝකයෙහි මා හට සම පුද්ගලයෙක් නැත.

“ලෝකයෙහි මම ම රහත් වෙමි. මම ම නිරුත්තර වූ ශාස්තා වෙමි. මම එක ම සම්මාසම්මුදු වෙමි. සියලු කෙලෙස්හිති නිවීමෙන් සිසිල් වූයෙමි. එහෙයින් ම නිවුනෙමි වෙමි.

“මම දම්සක් පැවැත්වීමට කසිරට බරණැස් නුවර බලා යමි. අවිද්‍යාවන් අති වූ ලෝකයෙහි අමාදහම්බෙරය ගසන්නෙමි.”

34. ‘ඇවැත්නි, මුඛ “අනාගතථින” ය යි පිළිත කරණ සේය.’ (උපක කිය)

“ආසුච්ඤ්ඤා සංඛ්‍යාත නිජාණයට පැමිණියා වූ මා වැනියෝ එකානායෙන් ‘ථින’ නම් වෙති. උපකය, මා පිසින් පාපධර්මයෝ දිනන ලදහ එහෙයින් මම ‘ථින’ වෙමි.”යි

මෙසේ වදල කල්හි උපක ආර්ථික තෙමේ “ඇවැත්නි, එසේත් වන්නේ වනැ”යි ගිය සලා සරස් මහක් ගෙණ ගියේ ය.

35. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන බාරණ්ඨි ඉසිපතනං මිගදයො යෙන පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු තෙනුපසඞ්ගමිං. අග්ගසාග්‍රං ඛො මං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන අඤ්ඤමඤ්ඤා සණ්ඨපෙසුං: “අයං ඛො ආවුසො සමණො ගොතමො ආගච්ඡති බාහුලීකො¹ පධානවිබහනෙතා ආවතෙතා බාහුලාය. සො තෙව අභිවාදෙනබ්බො, න පච්චුට්ඨාතබ්බො. තාස්ස පතනවිවරං පටිග්ගහෙතබ්බං. අපි ව ඛො ආසනං ඨපෙතබ්බං සවෙ ආකඞ්ඛිස්සති නිසිදිස්සති”ති. යථා යථා ඛො අහං භික්ඛවෙ උපසඞ්ගමාමි, තථා තථා පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු නාසකඛිංසු සකාය කතීකාය සණ්ඨාතූං. අපොකවෙව මං පච්චුග්ගන්තවා පතනවිවරං පටිග්ගහෙසුං. අපොකවෙව ආසනං පඤ්ඤපෙසුං. අපොකවෙව පාදෙදදං උපට්ඨපෙසුං. අපි ව ඛො මං නාමෙන ව ආවුසොවාදෙන ව සමුදාවරන්ති.

36. එවං වුතෙන අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං: “මා භික්ඛවෙ තථාගතො නාමෙන ව ආවුසොවාදෙන ව සමුදාවරන්ති.² අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සමමාසමුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා³ නවිරස්සෙව යස්සන්ඨාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරිඥෙය්‍යසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

37. එවං වුතෙන භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං: “තාය”පි ඛො ත්වං ආවුසො ගොතම ඉරියාය නාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාර-කාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සබ්බමා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං. ක්මපන ත්වං එතරහි බාහුලීකො පධානවිබහනෙතා ආවතෙතා බාහුලාය අධිගමිස්සසි උත්තරිමනුස්සබ්බමා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසන්ති.” එවං වුතෙන අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං: “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො, න පධානවිබහනෙතා, න ආවතෙතා බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සමමාසමුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරස්සෙව යස්සන්ඨාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරිඥෙය්‍යසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

1. බාහුලීකො, මජ්ඣං.

2. සමුදාවරථ මජ්ඣං.

3. යථානුසිට්ඨං පටිපජ්ජමානා, භාෂා.

35. මහණෙනි, ඉක්බිති මම පිළිවෙළින් වාරිකා කරන්නෙමි බරණැස ඉසිපතන නම් වූ මහදායෙහි පස්වගමකණුත් වෙත එළඹියෙමි. මහණෙනි, පස්වග මහණහු එක මා දුර දී ම දුටහ. දැක ඔවුනොවුන් කතීකා කළහ: “ඇවැත්නි, ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇති බවට පැමිණ ප්‍රථන් විසියෙන් පිරිහුණු, ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇති බවට පෙරළණු මේ ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එයි. නො ම වැදිය යුතුය. පෙර ගමන් නො කළ යුතුය. ඔහුගේ පා සිවුරු නො පිළිගත යුතු ය. වැළි, ඉදින් කැමැත්තේ නම් හිඳින්තේ යයි ආසනයක් තැබිය යුතු” ය කියායි. මහණෙනි, මා ෧෦ ෧෦ වත් ම පස්වග මහණහු තම කතීකායෙහි පිහිටා සිටින්නට නොහැකි වූහ. ඇතැම්හු මට පෙර ගමන් කොට පාසිවුරු ගත්ත. ඇතැම්හු අසුන් පැනවූහ. ඇතැම්හු පාදෙවුන්දිය එළවූහ. එසේ වුවත් මට තාමයෙන් හා ‘ආවුසො’ වාදයෙන් ව්‍යවහාර කෙරෙති.

36. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මහණුන්ට මෙය කීම් “මහණෙනි, තථාගතයන්ට තමිනුත් ‘ආවුසො’ වාදයෙනුත් ව්‍යවහාර නො කරවු. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය. සමාසක්සම්බුද්ධි ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. අමාත්‍යය අවබෝධ කරණ ලදී. මම දහම් දෙසමි. අනුශාසනයට අනුව පිළිපදනාහු - කුලපුත්‍රයෝ යම් නිවනක් සදහා ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මාහිමුත්ථවසිය අවසන් කොට ඇති තිරුත්තර වූ ඒ නිමාණය ඉහාතවරෝදී ම තුමු පිහිටාඥනයෙන් දැන ඊට පැමිණ වාසය කරවු” යි

37. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි පස්වග මහණහු මට මෙය කීහ: “ඇවැත් ගෞතමයෙනි, මුඛ වහන්සේ ඒ දුෂකර වූ ඉරියව්වෙනුත් දුෂකර ප්‍රතිපදායෙනුත් දුෂකර ක්‍රියායෙනුත්, මනුෂ්‍යබලයට වැඩි වූ ආසිභාවය ඇති කිරීමට සමඵ්ඵ වූ ඥානදර්ශනවිශේෂය නො ලැබූ සේක මුඛ වහන්සේ දැන් පිරිසර බහුල කොට ඇති සේක, ප්‍රථන්විසියෙන් ගිලිහුණු සේක, පිරිසර බහුල කොට ඇතිබවට පෙරළණුසේක, දශකුලබලයට වැඩි වූ ආසිභාවය සිදු කිරීමට සමඵ්ඵ වූ ඥානදර්ශන විශේෂය කිසෙයින් ලැබූ සේක ද?” මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මහණුන්ට මෙය කීම්: “මහණෙනි, තථාගත තෙමේ බාහුලික වූයේ නො වේ. ප්‍රථන්විසියෙන් ගිලිහුණේ නො වේ. බාහුලිකත්වයට පෙරළණේ නො වේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය සමාසක් සම්බුද්ධි ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. අමාත්‍යය මා විසින් ලබන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම් දෙසමි. අනුශාසනාව යම් සේ ද, එසේ පිළිපදනා වූ තෙපි නො බෝකලෙකින් ම යම් අතීත්තියක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, තිරුත්තර වූ බ්‍රහ්මචරියා කෙළවර කොට ඇත්තා වූ ඒ අතීත්තිය තුමු පිහිටාඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නහුය.”

38. දුතියමපි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු මං එතදවොචුං: “තායපි ඛො තිං ආවුසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාර්තාරිකාය තාඤ්ඤමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන-විසෙසං, කම්පන තිං එතරහි බාහුලීකො¹ පඛානවිබ්භතො ආවතො බාහුලාය අධිගමස්සාපි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන විසෙසනති?”

39. දුතියමපි ඛො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු එතදවොචුං: “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො¹ න පඛානවිබ්භතො, න ආවතො බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්බුද්ධො. ඔදහප භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරස්සෙව යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පඛජ්ජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරිණෙසානං දිට්ඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්මා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාපා”ති.

40. තතියමපි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු මං එතදවොචුං: “තායපි ඛො තිං ආවුසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාර්තාරිකාය තාඤ්ඤමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං, කම්පන තිං එතරහි බාහුලීකො පඛානවිබ්භතො ආවතො බාහුලාය අධිගමස්සාපි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසනති?”

41. එවං වුත්තො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු එතදවොචුං: “අභිජානාප ථෙ තො කුසෙග්ග භික්ඛවෙ ඉතො පුඤ්ඤ ඵචරුපං විබ්භාපිත-මෙතනති² තො හෙතං හතො. න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො, න පඛානවිබ්භතො, න ආවතො බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්බුද්ධො. ඔදහප භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරස්සෙව යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පඛජ්ජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරිණෙසානං දිට්ඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්මා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාපා”ති

1. බාහුලීකො, මජ්ඣං.

2. ගායිතමෙතනති, සිඬු, භාවිතමෙතනති, සන්චරි, පභාවිතමෙතනති, මජ්ඣං.

38. මහණෙනි, දෙවනු ද පස්වන මහණු මට මෙසේ කීහ: “ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, මුඛවහන්සේ ඒ ඉරියව්වෙන් ඒ ප්‍රතිපදාවෙන් ඒ දුෂ්කරක්‍රියාවෙන් මනුෂ්‍ය ධර්මයට වැඩි ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශී විෂේෂයෙක් අවබෝධ නොකළ සේක. කිම, මුඛවහන්සේ දැන් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිසේක් ප්‍රධන්විසිසයෙන් ගිලිහුණුසේක් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිබව පිණිස පෙරළුණු සේක් මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි වූ ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශී අවබෝධ කළසේක් ද?”

39. මහණෙනි, දෙවනු ද මම පස්වන මහණන්ට මෙය කිමි: “මහණෙනි, තථාගත තෙමේ බහුලික වූයේ නො වේ. ප්‍රධන්විසිසයෙන් ගිලිහුණේ නො වේ. ප්‍රත්‍යය බහුලභාවය පිණිස පෙරළුණේ නො වේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය. සමාසක් සම්බුද්ධ ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. (මා විසින්) නිවන් අවබෝධ කරණ ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම දෙසමි. අනුශාසනාව යම්සේ ද, එසේ පිළිපදිනා වූ තෙපි නො බෝකලෙකින් ම යම් අර්ථිත්වයක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මාතවින් ම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද් ද, තිරුතතර වූ බබසර කෙලවර කොට ඇති ඒ අර්ථිත්වය තුමු ඉහාතමයේදී ම අභිඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නහු ය.”

40. මහණෙනි, තෙවැනිවටත් පස්වන මහණු මට මෙසේ කීහ: “ඇවැත් ගෞතමයෙනි, මුඛ වහන්සේ ඒ ඉරියව්වෙන් ඒ ප්‍රතිපදාවෙන් ඒ දුෂ්කරක්‍රියාවෙන් මිනිස් දහමට වැඩි ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශී විශේෂයෙක් අවබෝධ නොකළ සේක. මුඛ වහන්සේ දැන් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිසේක් ප්‍රධන්විසිසයෙන් ගිලිහුණුසේක් ප්‍රත්‍යය බහුල භාවය පිණිස පෙරළුණු සේක් මිනිස්දහමට වැඩි ආර්ථිභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශී අවබෝධ කළසේකැ යනු කිම?”

41. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වන මහණුන්ට මෙය කිමි: “මහණෙනි, තෙපි මින් පෙර මාගේ මෙබඳු වූ වාග්භෙදයක් (=වචන කීමක් ගැන) දන්නහු ද?” “වහන්ස, එය නො වේ ම ය.” මහණෙනි, තථාගත තෙමේ ප්‍රත්‍යය බහුලික වූයේ නො වේ. ප්‍රධන්විසිසයෙන් ගිලිහුණේ නො වේ. ප්‍රත්‍යය විසින් බහුලභාවය පිණිස පෙරළුණේ නො වේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය. සමාසක් සම්බුද්ධ ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. (මා විසින්) නිවන ලබන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම දෙසමි. අනුශාසනාව යම්සේ ද, එසේ පිළිපදිනා වූ තෙපි නොබෝකලෙකින් ම යම් අර්ථිත්වයක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මනා කොට ම ගිහි ගෙන් නික්ම අනගායනීයාසනයට පැමිණෙද් ද, ඒ තිරුතතර වූ බබසර කෙලවර කොට ඇති රහත්බව ඉහාතමයේදී ම තුමු විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නහු ය.”

42. අසකඛිං ඛො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු සඤ්ඤාපෙත්තුං. ඥෙපි සුදං භික්ඛවෙ ඔවදුමි. තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති ආභරන්ති, තෙන ඡබ්බන්තා¹ යාපෙම තයොපි සුදං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඔවදුමි. ඥෙ භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං ඥෙ භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති ආභරන්ති, තෙන ඡබ්බන්තා යාපෙම.

43. අථ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මයා එවං ඔවදීමානා එවං අනුසාසිතමානා අත්තනා ජාතිධම්මා සමානා ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අර්ක්කිගමංසු. අත්තනා ජර්ඛමමා සමානා ජර්ඛමමෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අර්ක්කිගමංසු. අත්තනා බ්‍යාධිධමා සමානා බ්‍යාධිධමෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අර්ක්කිගමංසු. අත්තනා මරණධමා සමානා මරණධමෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අර්ක්කිගමංසු. අත්තනා සොකධමා සමානා සොකධමෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අර්ක්කිගමංසු. අත්තනා සංඝාසධමා සමානා සංඝාසධමෙ ආදීනවං විදිත්වා අසංඝාසං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසංඝාසං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අර්ක්කිගමංසු. අත්තනා සංඝාසධමා සමානා සංඝාසධමෙ ආදීනවං විදිත්වා අසංඝාසං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසංඝාසං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අර්ක්කිගමංසු. සද්දංසු උපාදිං උදාදිං “අකුප්පා නො විමුත්ති, අගමන්තිමා ජාති, නඤ්ඤති පුතබ්බවො”ති.

44. පඤ්ඤිමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා කතමෙ පඤ්ඤා? වක්ඛු විඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කත්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනීයා, සොතවිඤ්ඤායා සද්දං - පෙ - සාතවිඤ්ඤායා ගන්ධා - පෙ - ඒවා - විඤ්ඤායා රසා - පෙ - කායවිඤ්ඤායා ඓද්ධිකා කත්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා කාමගුණා.

45. යෙ හි කෙවි² භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ඤා කාමගුණෙ ගටිතා³ මුළුතා අර්ක්කාපන්නා⁴ අතාදීනවදස්සාවිනො අතිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුක්ඛන්ති, තෙ එවමස්ස වෙදිතබ්බා: අනගමාපන්නා බ්‍යසන්තමාපන්නා යථාකාමකරණීයා පාපිමනො.

1. ඡබ්බගණියා, මජ්ඣ. ඡබ්බග්ගො, PTS.

3. තෙසං, කුසුම්භි.

4. යෙ කෙවි, ස්‍යා

6. අපේක්ෂාපන්නා, මජ්ඣ. PTS.

2. එවං යාපෙම, මජ්ඣ.

5. ගහිතා ස්‍යා.

42. මහණෙනි, මම මා බුදුබ්බව පස්වග මහණුන් අගමත්තට හැකිවිමි. මහණෙනි, මම භික්ෂූන් දෙනමකට අවවාද කරමි. භික්ෂූහු තෙතමක් පිඩු පිණිස හැසිරෙත් භික්ෂූහු තිදෙන පිඩුපිණිස හැසිර යමක් ගෙනෙත් ද, එයින් සමග වූ අපි යැපෙමු. මහණෙනි, මම භික්ෂූන් තුන් තමකට අවවාද කරමි භික්ෂූහු දෙ තමක් පිඩු පිණිස හැසිරෙත්. භික්ෂූහු දෙනම පිඩු පිණිස හැසිර යමක් ගෙනෙත් ද, එයින් සමග වූ අපි යැපෙමු.

43. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් අවවාද කරණු ලබන අනුශාසනා කරණු ලබන පස්වග මහණහු තුමු ඉපදීම සහභාව කොට ඇත්තාහු ජාතිධම්මයෙහි ආදීතව දූත ඉපදීමක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ඉපදීමක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය තුමු ජරාව සහභාව කොට ඇත්තාහු ජරාධම්මයෙහි ආදීතව දූත ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ යෝගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ යෝගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය. තුමු ව්‍යාධිය සහභාව කොට ඇත්තාහු ව්‍යාධිසහභාවයෙහි දෙස් දූත ව්‍යාධි රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ව්‍යාධි රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය. තුමු මරණය සහභාව කොට ඇත්තාහු මරණයෙහි ආදීතව දූත මරණ රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු මරණ රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය. තුමු ශෝකය සහභාව කොට ඇත්තාහු ශෝකයෙහි ආදීතව දූත ශෝක රහිත වූ නිරුත්තර වූ යෝගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ශෝක රහිත වූ නිරුත්තර වූ යෝගසෂෙම නම් නිවන අවබෝධ කළාහු ය. තුමු කෙලෙසීම සහභාව කොට ඇත්තාහු සංකෙලශබ්ධයෙහි ආදීතව දූත නො කිලිටි වූ නිරුත්තර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු නො කිලිටි වූ නිරුත්තර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය. ඔවුන්ට 'අපගේ විත්ත-විමුක්තිය නිශ්චල ය. මේ අනන්ත ජාතිය සි දුන් සුතභිවයෙක් නැත' යන ඥානදර්ශනය ද පහල විය.

44. මහණෙනි, මේ කාමගුණයෝ පස් දෙනෙකි. කමර පස් දෙනෙක යන්: වක්ඛරිඥනයෙන් දත යුතු වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මන වඩන්නා වූ ප්‍රියසහභාව ඇති කාමරුහයෙන් සුඤ්ඤා වූ රුගොත්තපත්තියට කාරණ වූ රූපයෝ ය, ශ්‍රොත්‍රවිඥනයෙන් දත යුතු වූ ... ශබ්දයෝ ය, ඡාණවිඥනයෙන් දත යුතු වූ... ගන්ධයෝ ය, ජීව්‍යවිඥනයෙන් දත යුතු වූ... රසයෝ ය, කායවිඥනයෙන් දත යුතු වූ ඉෂ්ට වූ කමනිය වූ මන වඩන්නා වූ ප්‍රියසාරූප වූ කාමරුහයෙන් සුඤ්ඤා වූ රුගොත්තපත්තියට කාරණ වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ ය, යන මොහුයි. මහණෙනි, මොහු පස්කම් ගුණයෝ ය.

45. මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ බ්‍රමණුකෙනෙක් (මේ පස්කම් ගුණයන්හි) වෙළුනාහු මුසපත් වූවාහු බැසගත්තාහු දෙස් නොදක්නාසුළු වූවාහු ප්‍රත්‍යවෙක්ඛාඥනයෙන් තොර වූවාහු මේ පස්කම්-ගුණයන් පරිභෝග කෙරෙද්දී, ඔහු අතභිවාදිතයට පැමිණියාහු ව්‍යාසනයට පැමිණියාහු පරිවූ මරුහ විසින් කැමැති සේ කට යුත්තාහු යි ඡම්පස් දත යුත්තාහු ය.

46. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මගො¹ බඳො පාසරුසිං අබ්බසෙය්‍ය, සො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: අනගමාපනනා බ්‍යසනමාපනනා යථාකාමකරණීයො උද්දස්ස, ආගච්ඡන්තෙ ව පන උද්දො² න යෙන කාමං පක්ඛමස්සතීති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ හි කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ අගපිතා අමුච්ඡිතා අඤ්ඤාපනනා අනාදිනවදස්සාවිනො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: අනගමාපනනා බ්‍යසනමාපනනා යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

47. යෙ වා³ ඛො කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ අගපිතා අමුච්ඡිතා අනඤ්ඤාපනනා ආදිනවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

48. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මගො අබඳො පාසරුසිං අබ්බසෙය්‍ය, යො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයො උද්දස්ස, ආගච්ඡන්තෙ ව පන උද්දො යෙන කාමං පක්ඛමස්සතීති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ අගපිතා අමුච්ඡිතා අනඤ්ඤාපනනා ආදිනවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

49. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මගො අරඤ්ඤාද පවනෙ විස්සන්තො ගච්ඡති විස්සන්තො තිට්ඨති විස්සන්තො නිසීදති විස්සන්තො සෙය්‍යං කප්පෙති, තං කිස්ස හෙතු? අනාපාඨගතො භික්ඛවෙ උද්දස්ස. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙව ව කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි සවිතක්ඛං සවිචාරං විවෙකජං පිහිසුඛං පඨමංඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති. අගං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු 'අකුමකාසි මාරො, අපදං වසිත්වා මාරවක්ඛුං අදස්සන්තං ගතො පාපිමතො'.

1. මගො, මජ්ඣං. PTS.

2. ආගච්ඡන්තෙවඋද්දො, යා. PTS.

3. යෙහිව, මජ්ඣං.

46. මහණෙනි, ආරණ්‍යකමාගයෙක් මල පුළුරුස මත යම්සේ යහනය කරන්නේ නම්, හෙතෙමේ අතහිවැඩියට පැමිණියේ වාසනයට පැමිණියේ වැද්ද පිසින් කැමැති සේ කට යුත්තේ ය. වැද්ද එක කල්හි කැමැති මගකින් නො යන්නේ ය යි මෙසේ දතයුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම්කිසි මහණකෙතෙක් හෝ බමුණුකෙතෙක් හෝ පස්කම්ගුණයන්හි ගෙතුනාහු මුසපත් වූවාහු බැසගත්තාහු දෙස් නො දක්නාහු වූවාහු ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥනයෙන් තොර වූවාහු මේ පස්කම්ගුණයන් පරිහෝග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට පැමිණියාහු වැසතට පැමිණියාහු පවිටු මරහු විසින් කැමැති සේ කට යුත්තාහු ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

47. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙතෙක් හෝ බමුණු කෙතෙක් හෝ පස්කම්ගුණයන්හි නො ගෙතුනාහු මුසපත් නො වූවාහු බැස නොගත්තාහු දෙස් දක්නාහු වූවාහු ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥනයෙන් යුක්ත වූවාහු මේ පස්කම්ගුණයන් පරිහෝග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට නො පැමිණියාහු ය. ඔහු වැසතට නො පැමිණියාහු ය. පවිටු වූ මරහු විසින් කැමැති සේ කට යුතු නො වන්නාහු ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

48. මහණෙනි, යම් සේ වනමුවෙක් නො බැදුනේ මලපුළු රුස මත හෝනේ ද, හෙතෙමේ විපතට නො පැමිණියේ ය. වැසතට නො පැමිණියේ ය. වැද්ද පිසින් කැමැති සේ කට යුතු නොවන්නේ ය. වැද්ද එක කල්හි කැමැති මගකින් පලායන්නේ ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මේ පරිද්දෙන් ම යම් කිසි මහණ කෙතෙක් හෝ බමුණු කෙතෙක් හෝ පස්කම්ගුණයන්හි නො ගෙතුනාහු මුසපත් නො වූවාහු බැස නො ගත්තාහු දෙස් දක්නාහු වූවාහු ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා-ඥනයෙන් යුක්ත වූවාහු මේ පස්කම්ගුණයන් පරිහෝග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට නො පැමිණියේ ය. වැසතට නො පැමිණියේ ය. පවිටු මරහු විසින් කැමැති සේ කටයුතු නො වන්නේ ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

49. මහණෙනි, යම්සේ වනමුවෙක් මහ වනයෙහි හැසිරෙන්නේ සිංහරහිත වූයේ සේ නම්, සිංහරහිත වූයේ සිටි නම්, සිංහරහිත වූයේ හිඳි නම්, සිංහරහිත වූයේ හොචි නම්, මහණෙනි, ඒ කවරහෙය්‍යත යත්: වැද්දට ගමු නො වූ හෙය්‍යති. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ කෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශල බලයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතක් සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ද ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි ද, මහණෙනි, මේ භික්‍ෂු කෙමේ මාරයා අකු කෙලේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ තසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

50. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකකවිමාරුතං වූපසමා අජකිත්තං සමපසාදන්තං චේතනො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුෂාන්තං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සන්තං ගතො පාපිමතො.’

51. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංචේදෙති යත්තං අරියා ආවිකකන්ති: උපෙක්ඛකො සතීමා සුඛවිතාරීති තතියං කුෂාන්තං උපසමපජ්ජ විහරති අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සන්තං ගතො පාපිමතො.’

52. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පභානා දුක්ඛස්ස ච පභානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදේමනස්සාන්තං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං කුෂාන්තං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සන්තං ගතො පාපිමතො.’

53. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤන්තං සමතික්ඛමා පටිසංසඤ්ඤන්තං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤන්තං අමනසිකාරු අනන්තො ආකාශොති ආකාශානඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සන්තං ගතො පාපිමතො.’ පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම අනන්තං පිඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ- සබ්බසො පිඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම තප්ථි කිඤ්චිති [ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ-] සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම [නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ- පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො] තෙව-සඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම සඤ්ඤානෙවදසිතනිථොධං උපසමපජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණා ගොන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සන්තං ගතො පාපිමතො, තිණේණා ලොකෙ විසන්තිකං. යො වස්සන්තො ගච්ඡති, වස්සන්තො නිධංති, වස්සන්තො නිසීදති, වස්සන්තො සෙය්‍යං කප්පෙති. තං කිස්ස ගෙතු? අනාපාර්ගතො භික්ඛවෙ පාපිමතොති.

ඉදමචොච ගගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ගගවතො හාසිතං අභිනෙදුන්ති.

අරියපරියෙසනසුත්තං ජම්බං.

50. මහණෙනි, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතකී විමාරයන්ගේ සන්සිදීමෙන් සිය සතන්හි පැහැදීම වූ සිතේ එකඟව ඇති විතකී නැති විමාර නැති සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ද ඇති දෙවැනි දෘඪතාව පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අති කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති සේ මරඇස නසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

51. මහණෙනි, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීති විරහයෙන් උපෙක්ඛා ඇත්තේ ද සමාතිමත් වූයේ සමාක්ප්‍රඥ ඇත්තේ ද වාසය කරයි. කයින් සැප ද විඳිති. ආර්යෝ ඒ යමක් 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සැප විහරණ ඇත්තේ ය' යි වෘතීන් කරන් ද, ඒ තෙවැනි දෘඪතාව පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අති කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ නසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

52. මහණෙනි, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සැපය නැසීමෙන් ද දුක නැසීමෙන් ද පළමු කොට ම සොම්නස් දෙමින් වැහසීමෙන් දුක් රහිත වූ සැප රහිත වූ උපෙක්ඛා විසින් කළ සමාති-පරිශුද්ධතාව ඇති සිවුවැනි දෘඪතාව පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අති කෙළේ යයි ද මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ වනසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

53. මහණෙනි, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සථි-ප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥවත් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥවත් නැසීමෙන් නානාසංඥවත් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අනන්තයයි ආකාසානාඥායතනතාව පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අති කෙළේ යයි ද, මරඇස පිහිටක් නැති සේ වනසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ. මහණෙනි, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සථිප්‍රකාරයෙන් ආකාසනඥායතනතාව ඉක්මවා විඤ්ඤාණය අනන්තයයි විඤ්ඤාණඥායතනතාවට පැමිණ වාසය කෙරෙයි ... සථිප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඥායතනතාව ඉක්මවා ඔලාරික කිසිවක් නැතැයි ආකිඤ්ඤායතනතාවට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ... සථිප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනතාව ඉක්මවා තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතාවට පැමිණ වාසය කෙරෙයි.... මහණෙනි, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සථිප්‍රකාරයෙන් තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතාව ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදසිතතිරෝධයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ප්‍රඥවෙන් දුක ඔහුගේ ආත්මයෝ ක්ෂීණ වූවානු වෙන්. මහණෙනි, මේ තෙමේ 'මාරයා අති කෙළේ ය. මරඇස පිහිටක් නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ. ලොකයෙහි විසතතිකා සංඛ්‍යාත තාපණාවෙන් එතෙර වූයේ ය. හෙතෙම නිර්භය වූයේ නිර්භය ව සිටියි. නිර්භය ව හිඳිති. නිර්භය ව හොවියි. කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, පවිටු මාරයාට හමු නොවූ හෙයින්.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටු වූ ඒ ගිඤ්ඤ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්හ.

අරියපරිඥෙසන සූත්‍රය සමෑහියි.

1. 3. 7.

චූළභජීපදොමසුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාචජ්ඣිං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන ජාණ්ණස්සොණ්ඩ්‍රායමණො සබ්බසෙතෙන චුළභජීපදොමා¹ සාවච්ඡියා නිය්‍යාති දිවා දිවස්ස.

2. අද්දසා ඛො ජාණ්ණස්සොණ්ඩ්‍රායමණො පිලොතිකං පරිබ්බාජකං ඤරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාත පිලොතිකං පරිබ්බාජකං එතදවොච:

“භද්ද කුතො හු භවං චච්ඡායතො ආගච්ඡති දිවා දිවස්සා”ති.

ඉතො හි ඛො අහං ඡනා ආගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස සනතිකාති

“තං කිං මඤ්ඤති භවං චච්ඡායතො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤවෙය්‍යත්තිං, පණ්ඩිතො මඤ්ඤ”ති.

කො චාහං භො, කො ච සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤවෙය්‍යත්තිං ජාතිස්සාමි. සොපි නුතස්ස තාදිසොව යො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤවෙය්‍යත්තිං ජාතෙත්‍යාති.

‘උලාරය ඛලු භවං චච්ඡායතො සමණං ගොතමං පසංසාය පසංසති’ති.

කො චාහං භො, කො ච සමණං ගොතමං පසංසිස්සාමි. පසථපසථොව කො භවං ගොතමො, සෙට්ඨා දෙවමනුස්සාතන්ති.

“කම්පන භවං චච්ඡායතො අත්ථවසං සම්පස්සමානො සමණෙ ගොතමෙ එවං අභිසාසන්තො”ති.²

3. සෙත්‍යථාපි හො කුසලො නාගච්ඡිකො නාගච්ඡං පච්ඡෙය්‍ය, සො පස්සෙය්‍ය නාගච්ඡෙ මහන්තං හත්ථිපදං දීඝතො ච අයං තිරිඪඤ්ච විත්තං. සො තිට්ඨා ගඤ්ච්ඡය්‍ය: ‘මහා වත භො නාගො’ති. එවමෙව ඛො අහං තො යතො³ අද්දසං සමණෙ ගොතමෙ චත්තාරි පද්ධති, අපාහං තිට්ඨමගමං: “සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්කානො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසභිකො”ති.

1. චුළචාඝිරපෙත, මජ්ඣං.

3. අහංයතො, හො.

2. අභිපසස්සන්තො, නොථිති, හො.

4. සුපට්ඨපන්නො, ඕජස්.

1. 3. 7.

චූළහත්ථිපදෙපම සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරණ සේක. එසමයෙහි ජාණ්ණසොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ සම්පුද්‍ර වෙලෙඹුන් යෙදූ ඊයකින් දෙවෙන්දුවල් සැවැත්නුවර පැදකුණු කරයි.

2. ජාණ්ණසොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ එන්නා වූ පිලොතිකා පරිව්‍රාජකයා දුර දී ම දක්කේ ය. දැක පිලොතිකා පරිව්‍රාජකයාගට මෙය කියේ ය:

“හවත් වාතසායන තෙමේ දැන් දෙවෙන්දුවල් කොහි සිට එන්නේ ද”

“පිත්ත, මම මෙහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ සමීපයෙහි සිට එමි.

“හවත් වාතසායන තෙමේ ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ ප්‍රඥා භා වියත්තව කිමැයි හඟනේ ද? පමකිතයෙකැ යි සිතන්නේ ද”

හවත, මම කවරෙකිමි ද, ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ නුවණ හා වියත්තව දැනීමෙහි මම කවරෙකිමි වෙමි ද, යමෙක් ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ නුවණ හා වියත්තව දන්නේ නම්, හෙතෙමේත් ඒකාන්තයෙන් එවැනි (බුදුවරයෙක්) වන්නේ ම ය.

“පිත්තවත් වාතසායන තෙමේ උදර වූ ප්‍රශංසාවෙන් ශ්‍රමණගෞතමයන් පසසයි”

පිත්ත, මම කවරෙකිමි ද, ශ්‍රමණගෞතමයන් පැසසීමෙහි මම කවරෙකිමි වෙමි ද, ඒ හවත් ගෞතම තෙමේ ප්‍රශංසාතුණයෙන් ප්‍රශංසා ය, නොගොත් ප්‍රශංසායන් විසින් ප්‍රශංසා ය. දෙව් මිනිසුන් අතර ශ්‍රෙෂ්ඨ ය.

“පිත්තවත් වාතසායන තෙමේ කවර කරුණක් දක්නේ ශ්‍රමණ-ගෞතමයන් කෙරෙහි මෙසේ වෙසෙසින් පැහැදුණේ ද”

3. පිත්ත, යම් සේ තාගවතවාසී (ඇතුන් වසන වනයෙහි වසන) දක්‍ෂ පුරුෂයෙක් ඇත්තෙකුට ඇතුළුවේ ද, තෙතෙම තාගවතයෙහි දිගිනුදු දික් වූ කර්මිනුදු පුළුල් වූ මහඇත්පියක් දක්නේ ද, හෙතෙමේ ‘පිත්ත, මහ ඇතෙකැ’යි නිශ්චයට පැමිණෙන්නේ ය. පිත්ත, එසේ ම මම යම් තැනක පටන් ශ්‍රමණගෞතමයන් වෙත යුග්‍යපද සතරක් දිවිමි ද, ඉක්බිති මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘සමසක්කම්බුද්ධයක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඛම්ම සාකඛ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්නය’යි නිශ්චයට පැමිණීමෙහි.

4. කතමාති වතනාරි?

ඉධානං හො පස්සාමි එකච්චෙ ඛතතිපජ්ඣන්තිනෙ නිපුණේ කතපරප්පවාදෙ වාලච්චෙඛිරුපෙ, චොභිඤ්ඤා¹ මඤ්ඤා වරතති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණ්ණති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිති. තෙ පඤ්ඤාං අභිසංඛරොති: ඉමං මයං පඤ්ඤාං සමණං ගොතමං උපසංඛිකම්භා පුච්ඡිස්සාම, එවඤ්ඤෙ තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවඤ්ඤෙපි තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති.

තෙ සුණ්ණති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරොති. තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසංඛිකමනති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙති සමාදපෙති සමුතෙතජෙති සම්පතංසෙති. තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසිතා සමාදපිතා සමුතෙතජිතා සම්පතංසිතා න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤාං පුච්ඡති, කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සනති, අඤ්ඤාදන්ත්‍රී සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සම්පජ්ජති. යදහං හො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං පඨමං පදං අද්දසං, අථානං නිට්ඨමගමං: සමාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්කාතො භගවතා ධම්මො, සුථට්ඨිපනො භගවතො සාවකසංඛෙසාති [පඨමං ඤ්ඤාපදං.]

5. පුන ව පරානං හො පස්සාමි ඉධෙකච්චෙ බ්‍රාහ්මණපජ්ඣන්තිනෙ නිපුණේ කතපරප්පවාදෙ වාලච්චෙඛිරුපෙ, චොභිඤ්ඤා මඤ්ඤා වරතති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණ්ණති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිති. තෙ පඤ්ඤාං අභිසංඛරොති: ඉමං මයං පඤ්ඤාං සමණං ගොතමං උපසංඛිකම්භා පුච්ඡිස්සාම, එවඤ්ඤෙ තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම, එවඤ්ඤෙපි තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති.

තෙ සුණ්ණති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරොති; තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසංඛිකමනති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙති සමාදපෙති සමුතෙතජෙති සම්පතංසෙති. -

1. තෙ භිඤ්ඤා, මජ්ඣ. නො.

4. කවර සෞඤ්ඤාපද සතරෙක් ද යත්:

පින්වත, මම මේ ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් සංකීය ප්‍රඥාවෙන් අනුත්තර දූෂිත බිඳින්නාක් මෙන් හැසිරෙද්ද, එබඳු වූ සිත්තම බුද්ධි ඇති අනුත්තර කා කළවිරු වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් සංග්‍රහපණයක කෙනෙකුත් දකිමි. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගෞතම තෙමේ 'අසුචල් ගම්ප හෝ නියම්ගම්ප හෝ පැමිණෙයි' යි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න අතිසංසකරණ කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කර පැමිණ විමාරත්තෙමු. ඉදින් මෙසේ අප විසින් විමාරණ ලද්දේ මෙසේ විසඳන්නේ නම්, මෙසේ අපි ඔබට වාදාරොපණය කරන්නෙමු. මෙසේත් අප විසින් විමාරණ ලද්දේ මෙසේ විසඳන්නේ නම්, ඔබට මෙසේත් අපි වාදාරොපණය කරන්නෙමු' යි කියා යි.

ඔහු 'ශ්‍රමණ හවත් ගෞතම තෙමේ අසුචල් ගම්ප හෝ නියම්ගම්ප හෝ පැමිණෙයි' යි අසත්. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් වෙත පැමිණෙත්. ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ ඔවුන්ට දූහැමි කථාවෙන් කරුණු දක්වති. සමාදන් කරවති. තියුණු කරවති. සතුටු කරවති. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් විසින් දූහැමි කථාවෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු සමාදන් කරවන ලද්දහු තෙද ගත්වන ලද්දහු සතුටු කරවන ලද්දහු ශ්‍රමණගෞතමයන් අතින් ප්‍රශ්න නො විමාරත්ම ය. කොසින් උත්තරයන්සේට වාදාරොපණය කරන්නාහු ද? ඒකාන්තයෙන් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේසේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. පින්වත, යම් දිනෙක මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි මේ පළමුවන පදය දිවිමි ද, ඉක්බිති මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සමුද්ධායක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යායක ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක-සංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්නය' යි නිශ්චයට ගියෙමි. [පළමුවැනි ශ්‍රේණිපදය.]

5 නැවත අනිකක් ද වෙයි. පින්වත, මම මේ ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් සංකීය ප්‍රඥාවෙන් අනුත්තර දූෂිත බිඳිමින් මෙන් හැසිරෙත් ද, එබඳු වූ සිත්තම බුද්ධි ඇති අනුත්තර කා කළවිරු වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් බමුණුපණ්ඩිතයින් දකිමි. ඔහු 'ශ්‍රමණ හවත් ගෞතම තෙමේ අසුචල් ගම්ප හෝ නියම්ගම්ප හෝ පැමිණෙයි' යි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න සකස් කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වෙත එළඹ විමාරත්තෙමු ඉදින් අප විසින් මෙසේ විමාරණ ලද්දේ මෙසේ විසඳන සේක. අපි මෙසේ උත්තරයන්සේට වාදාරොපණය කරන්නෙමු. ඉදින් අප විසින් මෙසේ විමාරණ ලද උත්තරයන්සේ මෙසේ විසඳන්නේ ය. අපි මෙසේත් ඔහුට වාදාරොපණය කරන්නෙමු යි කියා යි.

ඔහු 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ අසුචල් ගම්ප හෝ නියම්ගම්ප හෝ පැමිණෙයි' යි අසත්. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් වෙත පැමිණෙත්. ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඔවුන්ට දූහැමි කථාවෙන් කරුණු දක්ව යි. සමාදන් කරව යි. තෙද ගත්වයි. සතුටු කරවයි. -

තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මිඤ්ඤා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තෙතර්තා සමපහංසිතා න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤාං පුච්ඡන්ති ඤාතස්ස වාදං ආරෙපෙස්සන්ති. අඤ්ඤාදන්ත්ව සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සමපජ්ජන්ති. යදහං හො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං දුතියං පදං අද්දසං, අථාහං තිට්ඨම්ගමං: සමමාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වකතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසභෙස්වාහි. [දුතියං ඤාණපදං.]

6 පුත ව පරාහං හො පස්සාමි ඉධෙතචෙව භගවත්පණ්ණීනෙ නිපුණේ කතපරප්පවාදෙ වාලචෙධිරුපෙ, චොභිඤ්ඤානා මඤ්ඤා වරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාහි. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං තාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිහි. තෙ පඤ්ඤාං අභිසං-ඛරෙන්නති: “ඉමං මයං පඤ්ඤාං සමණං ගොතමං උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා පුච්ඡිස්සාම. එවඤ්ඤො හො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමස්ස මයං වාදං ආරෙපෙස්සාම. එවඤ්ඤොපි හො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමපිස්ස මයං වාදං ආරෙපෙස්සාමා”ති.

තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං තාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරෙති තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඤ්ඤාමන්ති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මිඤ්ඤා කථාය සන්දස්සති සමාදරෙති සමුත්තෙතර්ති සමපහංසෙති. තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මිඤ්ඤා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තෙතර්තා සමපහංසිතා න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤාං පුච්ඡන්ති. ඤාතස්ස වාදං ආරෙපෙස්සන්ති. අඤ්ඤාදන්ත්ව සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සමපජ්ජන්ති. යදහං හො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං තුතියං පදං අද්දසං, අථාහං තිට්ඨම්ගමං: සමමාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වකතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසභෙස්වාහි. [තුතියං ඤාණපදං.]

7. පුත ව පරාහං හො පස්සාමි ඉධෙතචෙව සමණපණ්ණීනෙ නිපුණේ කතපරප්පවාදෙ වාලචෙධිරුපෙ, චොභිඤ්ඤානා මඤ්ඤා වරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාහි. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං තාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිහි. තෙ පඤ්ඤාං අභිසංඛරෙන්නති: “ඉමං මයං පඤ්ඤාං සමණං ගොතමං උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා පුච්ඡිස්සාම. එවඤ්ඤො හො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමස්ස මයං වාදං ආරෙපෙස්සාම. එවඤ්ඤොපි හො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමපිස්ස මයං වාදං ආරෙපෙස්සාමා”ති.

ඉමණ ගෞතමයන් විසින් දූතෑමි කථාවෙන් කරුණු දක්වනු ලැබූ, සමාදන් කරවනු ලැබූ, තීව්‍රණු කරවනු ලැබූ, සකුටු කරවනු ලැබූ, ඔහු ඉමණ ගෞතමයන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්න නො විචාරත් ම ය. කොසින් ඔබ වාදරූපණය කෙරෙත් ද? ඒකාන්තයෙන් ඉමණ හවත් ගෞතමයන්ගේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. පින්වත, යම් දිනෙක මම ඉමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මේ දෙවැනි ඥානපදය දීටිමි ද, ඉක්බිති මම 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක් සමුද්ධායහ. ධර්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාධාරණ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න' යි නිශ්චයට පැමිණියෙමි. [දෙවැනි ඥානපදය.]

6. නැවත අනිකක් ද වෙයි. පින්වත, මම මේ ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් ස්වකීය ප්‍රඥාවෙන් අනුන්ගේ දූෂිත බිඳිමින් මෙන් හැසිරෙත් ද, එබඳු වූ සිසුම් වූ බුද්ධි ඇති අනුන් හා කලවිරෑ වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් ගාහපතිපණ්ඩිතයන් දකිමි. ඔහු ඉමණ හවත් ගෞතමයෝ අසුවල් ගමට හෝ නියමගමට හෝ එත්ලයි අයත්. ඔහු ප්‍රශ්න සකස් කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ඉමණ ගෞතමයන් කරා එළඹ විචාරන්නෙමු. මෙසේ අප විසින් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නේය. අපි මෙසේ ඔහුට වාදරූපණය කරන්නෙමු. ඉදින් අප විසින් මෙසේත් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නේය. අපි මෙසේත් ඔහුට වාදරූපණය කරන්නෙමු' කියයි.

ඔහු 'ඉමණ හවත් ගෞතමයෝ අසුවල් ගමට හෝ නියමගමට පැමිණියහ' යි අයත්. ඔහු ඉමණ ගෞතමයන් වෙත එළඹෙත්. ඉමණ ගෞතමයෝ ඔවුන්ට දූතෑමි කථාවෙන් කරුණු දක්වති. සමාදන් කරවති. තෙදගන්වති. සකුටු කරවති ඉමණ ගෞතමයන් විසින් දූතෑමි කථාවෙන් කරුණු දක්වනු ලැබූ, සමාදන් කරවනු ලැබූ, තෙදගන්වනු ලැබූ, සකුටු කරවනු ලැබූ, ඔහු ඉමණ ගෞතමයන් ප්‍රශ්න නො විචාරත් ම ය. කොසින් ඔබ වාදරූපණය කෙරෙත් ද? ඒකාන්තයෙන් ඉමණ ගෞතමයන්ගේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. පින්වත, මම යම් දිනෙක ඉමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මේ තුන්වන ඥාන පදය දීටිමි ද, ඉක්බිති මම 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක්සමුද්ධායහ. ධර්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාධාරණ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න' ය' යි නිශ්චයට පැමිණියෙමි. [තෙවැනි ඥානපදය]

7. නැවත ද අනිකක් වෙයි. පින්වත, මම මේ ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් ස්වකීය ප්‍රඥාවෙන් අනුන්ගේ දූෂිත බිඳිමින් මෙන් හැසිරෙත් ද, එබඳු වූ සිසුම් බුද්ධි ඇති අනුන් හා කලවිරෑ වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් ඉමණ පණ්ඩිතයන් දකිමි. ඔහු 'ඉමණ හවත් ගෞතමයෝ අසුවල් ගමට හෝ නියම ගමට එත්ලයි අයත්. ඔහු ප්‍රශ්න සකස් කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ඉමණ ගෞතමයන් වෙත එළඹ විචාරන්නෙමු. ඉදින් මෙසේ අප විසින් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ විසඳන්නේ ය. අපි මෙසේ ඔහුට වාදරූපණය කරන්නෙමු. ඉදින් මෙසේත් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ විසඳන්නේ ය. අපි මෙසේත් ඔහුට වාදරූපණය කරන්නෙමු' කියයි.

8. තෙ සුඤ්ඤානි: සමඤ්ඤා ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම යාමං වා නිගමං වා ඔසවොති තෙ සෙත සමඤ්ඤා ගොතමො තෙහුපසඤ්ඤානි. තෙ සමඤ්ඤා ගොතමො ඛලුමයා කථාය සද්දසෙසති සමාදපෙති සමුත්තනපෙති සමපහංසෙති. තෙ සමඤ්ඤා ගොතමො ඛලුමයා කථාය සද්දසෙසති සමාදපිතා සමුත්තනපිතා සමපහංසිතා න වෙව සමඤ්ඤා ගොතමං පඤ්ඤා පුච්ඡන්ති, කුතස්ස වාදං ආරොපෙසසන්ති. අඤ්ඤාදාමු සමඤ්ඤාදාමු ගොතමං ඔක්කාසං යාවන්ති අභාරස්මා අතගාරිතං පබ්බජ්ජාය. තෙ සමඤ්ඤා ගොතමො පබ්බාපෙති උපසම්පාදෙති. තෙ තත්ථ පබ්බජිතා සමානා එකෙ වූපකට්ඨා අපාමතනා. තපිරස්සෙව යස්සන්තා කුලපුතො සමමදෙව අභාරස්මා අතගාරිතං පබ්බජන්ති. තදනුතතරං බුහුමවිරසපරිඥාසාතං දිට්ඨෙව ඛලෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ චිහරන්ති. තෙ එවමානංසු: මනං වත හො අනස්සාමි, මනං වත හො පනස්සාමි, මයං හි පුබ්බෙ අස්සමඤ්ඤා සමානා සමඤ්ඤාති පටිජානිමහ, අබ්බාසමඤ්ඤා සමානා බුහුමඤ්ඤාති පටිජානිමහ, අතරහනෙතොව සමානා අරහතඤ්ඤාති පටිජානිමහ. ඉද්දති ඛොමහ සමඤ්ඤා. ඉද්දති ඛොමහ බුහුමඤ්ඤා. ඉද්දති ඛොමහ අරහතඤ්ඤාති. යදහං හො සමඤ්ඤා ගොතමෙ ඉමං චතුස්සං පදං අද්දසං, අථාහං නිට්ඨම්ගමං: සමමාසම්බුද්ධො හගවා, සවාකඤ්ඤා හගවතො ඛලෙමා, සුපටිපන්නා හගවතො සාවකසඤ්ඤාති. [වතුස්සං ඤ්ඤාපදං]

9. යතො ඛො අහං හො සමඤ්ඤා ගොතමෙ ඉමාති වත්තාරි පද්ධති අද්දසං, අථාහං නිට්ඨම්ගමං: සමමාසම්බුද්ධො හගවා, සවාකඤ්ඤා හගවතො ඛලෙමා, සුපටිපන්නා හගවතො සාවකසඤ්ඤාති.

10. එවං වුත්තෙත ජාණ්ණස්සොඤ්ඤා බුහුමඤ්ඤා සබ්බසෙතා චුළභිරථා ඔරොතින්තා එකංසං උත්තරසබ්බං කරිත්වා සෙත හගවා තෙතඤ්ඤා පණාමෙත්වා තික්ඛිතකුං උදාහං උදනෙසි. “තමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසම්බුද්ධස්ස, තමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසම්බුද්ධස්ස, තමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසම්බුද්ධස්ස ” අප්පෙවතාම මයං කදාපි කරහපි තෙත ගොතා ගොතමෙත සද්ධං සමාගමෙත්ඤ්ඤාම, අප්පෙවතාම සියා කොවිදෙව කථාසල්ලාපොති.

8. ඔහු ‘ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ අසුවල් ගම්ට හෝ නියම් ගම්ට පැමිණියහ’යි අසත්. ඔහු ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කරාපැමිණෙත්. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ඔවුන්ට දහම් කථාවෙන් කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවයි. තෙදගන්වති. සතුටු කරවයි. ශ්‍රමණ ගෞතමයන් විසින් දහම් කථාවෙන් කරුණු දක්වන ලද සමාදන් කරවන ලද තෙද ගන්වන ලද සතුටු කරවන ලද ඔහු ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ප්‍රත්ත නො විවාරත් ම ය. කොසින් ඔබට වාදරූපණය කෙරෙත් ද, ඒකාන්තයෙන් ගිහි ගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණීම පිණිස ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගෙන් අවසර යදිත්. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ඔවුන් මහණ කරවයි. උපසපත් කරවයි. එහි පැවිදි වූ ඔහු එකලා වූවාහු (ගණයා කෙරෙත්) වෙන් වූවාහු සිහියෙන් සුඤ්ඤා වූවාහු කෙලෙස් තවන මැර ඇත්තාහු නිවන් පිණිස මෙහෙයන ලද සිත් ඇති ව වාසය කරන්නාහු නොබෝකලකින් ම - යම් අවසන් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද් ද - නිරුත්තර වූ මහබ්බසර කෙලවර කොට ඇති ඒ අතීත්තිය ඉතාකවයේදී ම කුමු විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පැමිණ වාසය කෙරෙත්. ඔහු මෙසේ කීහ: ‘පින්වත, අපි ඒකාන්තයෙන් මදකින් (නොපැමිණීම මතුයෙන්) නැසුණමහ. පින්වත, ලේඛයකින් වැහසුණමහ. අපි පෙර නොමහණ ව ‘මහණමහ’ යි පිළිගත කෙලෙමු. නොබමුණු ව බමුණමහ’ යි පිළිගත කෙලෙමු. නො රහත්ව ‘රහතමහ’ යි පිළිගත කෙලෙමු. දැන් මහණමෝ වමහ. දැන් බමුණමෝ වමහ. දැන් රහත්මෝ වමහ’ යි කියායි. පින්වත, යම් කලෙක පටන් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මේ සිවුවැනි ඥානපදය දිට්ඨි ද, ඉක්බිති මේ ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සම්බුද්ධ යහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාධාරණ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ කෙමේ සුප්‍රතිපත්තා’ යි නිශ්චයට පැමිණියෙමි. [සිවුවැනි ඥානපදය]

9. පින්වත, යම් තැනෙක පටන් මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි මේ ඥානපද සතර දිට්ඨි ද, එකල්හි මම ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සම්බුද්ධ යහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාධාරණ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ කෙමේ සුප්‍රතිපත්තා’ යි නිශ්චයට පැමිණියෙමි

10. මෙසේ කී කල්හි ජාණකොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ සම්පුද්‍ර වෙලෙඹ විශේෂ බැස උතුරුගඵ්ඵ එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙස ඇදිලි බැඳ “ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමාස්සම්බුද්ධයන් වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා. “ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමාස්සම්බුද්ධයන් වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා. ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමාස්සම්බුද්ධයන් වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා” යි. තුන් සලක් උදන් ඇති ය. ‘අපි කිසියම් කලෙකින් ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සමය එක් වන්නමෝ නම්, මැනව. කිසියම් කථාසල්ලාපයක් වන්නේ නම්, මැනවැ’ යි ද කිය.

අථ බො ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්ථා භගවතා සද්ධිං සමමාදී. සමමාදනීයං කරා සාරණීයං විතීර්ණරත්නා ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසිත්තො බො ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රහ්මණො යාවතඝො අහොසි පිලොතිකාය පරිබ්බාජකෙන සද්ධිං කරාසල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරෙවෙසි

14 ඵචං චූළභත්ත භගවා ජාණ්ණස්සොණීං බ්‍රාහ්මණං ඵතදවොච: ‘ත බො බ්‍රාහ්මණ, ඵත්තාවතා භත්තිපදෙපමො විතීර්ණෙන පරිපුරො හොති. අපි ච බ්‍රාහ්මණ, යථා භත්තිපදෙපමො විතීර්ණෙන පරිපුරො හොති, තං සුණාහි, සාමුකං මතසි කුරුහි, භාසිස්සාමි’ති. ඵචං හොති බො ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා ඵතදවොච:

15. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, තාගචනිකො නාගචනං පටිසෙය්‍ය, සො පසෙය්‍යා නාගචනෙ මහන්තං භත්තිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරිසඤ්ච විත්තං; යො හොති කුසලො නාගචනිකො තෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති: ‘මහා වත හො නාගො’ති තං කිස්ස හෙතු: සන්ති හි බ්‍රාහ්මණ, තාගචනෙ වාමනිකා නාම භත්තිකො මහාපද, තාසමෙපතං පදං අස්සාති. සො තමනුගච්ඡති. තමනුගච්ඡන්තො පස්සති නාගචනෙ මහන්තං භත්තිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරිසඤ්ච විත්තං. උච්චා ච නිසෙවිතං; යො හොති කුසලො නාගචනිකො තෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති ‘මහා වත හො නාගො’ති. තං කිස්ස හෙතු: සන්ති හි බ්‍රාහ්මණ, තාගචනෙ උච්චා කාලාපිකා නාම භත්තිකො මහාපද, තාසමෙපතං පදං අස්සාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡන්තො පස්සති නාගචනෙ මහන්තං භත්තිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරිසඤ්ච විත්තං. උච්චාව නිසෙවිතං. උච්චා ච දන්තෙහි ආරඤ්ඡිතාති; යො හොති කුසලො නාගචනිකො තෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති ‘මහා වත හො නාගො’ති. තං කිස්ස හෙතු: සන්ති හි බ්‍රාහ්මණ, තාගචනෙ උච්චා කාලොත්ථකා නාම භත්තිකො මහාපද, තාසමෙපතං පදං අස්සාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡන්තො පස්සති නාගචනෙ මහන්තං භත්තිපදං දීඝතො ච ආයතං, තිරිසඤ්ච විත්තං, උච්චා ච නිසෙවිතං, උච්චා ච දන්තෙහි ආරඤ්ඡිතාති, උච්චා ච සාබ්‍යභක්ඛං. තඤ්ච තාගං පස්සති රුක්ඛමූලගතං වා අභොගාසගතං වා ගච්ඡන්තං වා සීතං වා නිසින්නං වං නිපන්නං වා, සො නිට්ඨං ගච්ඡති: අගමෙව¹ සො මහානාගොති.

ඉක්කිති ජාණ්ණසොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටුවී ය. සතුටු විය යුතු සිත් ඇලවිය යුතු කථාව කොට එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ජාණ්ණසොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ පිලොතිකා පරිව්‍රාජකයා සමඟ යම් පමණ කථාසල්ලාපයක් වී ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

14. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජාණ්ණසොණි බ්‍රාහ්මණ-
කට මෙය වදාළ සේක: “ඛමුණ, මෙපමණෙකින් ගසීරපදෙපමය විසාර
වශයෙන් සම්පුණ්ණ වූයේ නො වේ. ඛමුණ, යම්සේ ගසීරපදෙපමය
විසාර වශයෙන් සම්පුණ්ණ වේ ද, එය ශ්‍රවණය කරව, මනා කොට
මෙතෙහි කරව. කියන්නෙමි.” “පින්වතුන් වහන්ස, එසේ ය”යි
කියා ජාණ්ණසොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන්
දුන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

15. ඛමුණ, යම්සේ ඇත්වතයෙහි වාසය කරන්නෙක් ඇත්වතයට
පිවිසෙන්නේ ද, හෙතෙම ඇත්වතයෙහි දිගිනු දික් වූ, සරසිනදු පුළුල් වූ
මහත් ඇත්පියක් දක්නේ නම් දක්ෂ වූ යම් නාගච්ඡිකයෙක් වේ ද,
හෙතෙම ‘පින්වත, මහත් වූ ඇතෙකැ’යි එපමණකින් නිසාවට නො
පැමිණෙයි. එ කවර හෙයින් යත්: ඛමුණ, නාගච්ඡිකයෙහි මහපිය
ඇති වාමනිකා නම් (මිටි වූ) ඇතින්නෝ ඇතියහ. ‘මේ ඔවුන්ගේ පියක්
වන්නේ ය’යි (සිතීමෙනි.) හෙතෙම එය අනුව යයි. එය අනුව යන්නේ
ඇත් වතයෙහි දිගින් දික් වූ සරසින් පුළුල් වූ මහත් ඇත්පියක් ද (ගස්වල
සතටරියන් පෙදෙසෙහි) පිට ඉලු තැන් ද දකියි. යමෙක් දක්ෂ වූ
නාගච්ඡිකයෙක් වේ ද, හෙතෙම ‘පින්වත, ඒකාන්තයෙන් මහත් වූ
ඇතෙකැ’යි නිශ්චයට නො ම පැමිණෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඛමුණ,
නාගච්ඡිකයෙහි මහත් පිය ඇති (උස් පහන් දළ ඇති) උච්චා කාලාච්ඡිකා
නම් ඇතින්නෝ ද ඇත්තාහු ම ය. ‘මේ ඔවුන්ගේ පියක් වන්නේ ය’යි
(සිතීමෙනි.) හෙතෙම එය අනුව යයි. එය අනුව යන්නේ ඇත්වතයෙහි
දිගින් ද දික් වූ සරසින් ද පුළුල් වූ ඇත්පියක් ද (ගස්වල සතටරියන්
පෙදෙසෙහි) පිට ඉලු තැන් හා දළින් සිඳි තැන් හා දකියි. යමෙක් දක්ෂ වූ
නාගච්ඡිකයෙක් වේ නම්, හෙතෙම ‘පින්වත, මහත් වූ ඇතෙකැ’යි
එ පමණකින් නිශ්චයට නො යේ ම ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඛමුණ,
ඇත්වතයෙහි (යටි වැනි උස් වූ පාද ඇති) උච්චා කාලාච්ඡිකා නම් මහ පිය
ඇති ඇතින්නෝ ඇතියහ. ‘මේ ඔවුන්ගේ පියක් වන්නේ ය’යි (සිතීමෙනි.)
හෙතෙම එය අනුව යයි. එය අනුව යන්නේ ඇත්වතයෙහි
දිගින් දික් වූ සරසින් පුළුල් වූ මහත් ඇත්පියක් ද (ගස්වල උස්
පෙදෙසෙහි) පිට ඉලු තැන් හා දළින් සිඳි තැන් හා උස් තැන්හි බුන් අතු
හා දකියි. ගතක් මුලට ගියා වූ හෝ අභ්‍යාවකාශයට ගියා වූ හෝ ඇවිදිනා
වූ හෝ සිටියා වූ හෝ හුන්නා වූ හෝ වැද හොත්තා වූ හෝ ඒ ඇතු ද
දකියි. ‘මේ ඒ මහා ඇතා ම ය’යි හේ නිශ්චයට යෙයි.

16. එවිමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඉධ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති: අරහං සමාසමුද්ධා විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බභිකං, සස්සමණ්ඩ්‍රාහ්මණිං උජං සදෙවමනුස්සං සගං අභිඤ්ඤා සචරිකත්ථා උචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති: අදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සඛ්‍යඤ්ජනං කෙවල-උරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං, බ්‍රහ්මචරියං උකාසෙති.

17. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරස්මි වා කුලෙ උච්චාජානො, සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාඋපිලාභෙන සමිත්තාගතො ඉති පටිසඤ්චිකති: සම්මාපධා ඤරවාසො රජාඋපො, අබ්‍යාසාසො උඛ්ඤ්ජා, තසිදං සුකරං අගාරං අරක්ඛිවසනා එකන්තරිපුණ්ණං එකන්තරිසුද්ධං සඤ්චිකිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යනුත්තං කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අතගාරියං උඛ්ඤ්ජෙත්ථා. සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගකකිං පතාය මහන්තං වා භොගකකිං පතාය අපං වා ඤාතිඋරිචට්ඨං පතාය මහන්තං වා ඤාතිඋරිචට්ඨං පතාය කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අතගාරියං උඛ්ඤ්ජති.

18. සො එවං උඛ්ඤ්ජතො සමානො භික්ඛුනං සිකඛාසාජ්චසමා-පන්නො උණ්ණාතිපානං පතාය උණ්ණාතිපානා උරිචිරතො භොති. තිගිතදණ්ණො තිගිතසන්තො ලජ්ජි දසාපන්නො සබ්බපාණගුතභිතානුකම්පි විහරති අදින්නාදනං පතාය අදින්නාදනා උරිචිරතො භොති. දින්නාදුසි දින්නපාටිකඛි අපේතෙන සුචිගුතෙන අත්තනා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පතාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාමාරී චිරතො මෙජ්ජනා ගාමධම්මා. මුසාවාදං පතාය මුසාවාද උරිචිරතො භොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො ඡප්පතො පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. පිසුතං වාචං පතාය පිසුතා වාචා¹ උරිචිරතො භොති: ඉතො සුත්වා ත අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං භෙදය, අමුත්‍ර වා සුත්වා ත ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං භෙදය, ඉති භින්නානං වා සකිතා සහිතානං වා අනුප්පදනා සමඤ්ඤාමො සමඤ්ඤාතො සමඤ්ඤාතර්ථී සමඤ්ඤාකර්ථී වාචං භාසිතා භොති. ඵරුසං වාචං පතාය ඵරුසා වාචා² උරිචිරතො භොති: යා සා වාචා තෙළා කණ්ණසුඛා පෙමනිසා හදයභිගමා පොරි බහුජ්ජකන්තා බහුජ්ජකම්තාපා, තථාරූපි වාචං භාසිතා භොති. සමථිසල්‍යාපං පතාය සමථිසල්‍යාපා උරිචිරතො භොති: කාලවාදී ගුතවාදී අපාවාදී ධම්මවාදී විකසවාදී තිධාතවති. වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංගිතං.

1. පිසුණය වාචය - මජ්ඣ, ඥා, PTS. 2. ඵරුසය වාචය - මජ්ඣ, ඥා, PTS.

16. බමුණ, මේ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි අතීන් වූ, සමාක්-සම්බුද්ධ වූ, විදුමරණයෙන් යුක්ත වූ, ප්‍රගත වූ, ලෝකය දන්නා වූ, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරවි වූ, දෙව් මිනිසුන්ට ශාසනා වූ, බුද්ධ වූ, භාග්‍යවත් වූ, තථාගත තෙමේ පහළ වෙයි. හෙ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණ බමුණන් සහිත දෙව් මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ටතයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙයි. හෙ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චාත්තකල්‍යාණ කොට අභිසිහිත කොට බ්‍රහ්මස්වර්ග සහිත කොට කේවල සම්පූර්ණ කොට පිරිසුදු කොට ධර්මය වදාරයි, ශාසනබුද්ධිමයය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

17. ඒ ධර්මය ගැඹැවියෙන් හෝ ගැඹැවිපිතෙන් හෝ එක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ අයයි. හෙතෙම ඒ ධර්මය අසා තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව උපදවයි. හෙතෙම ඒ ශ්‍රද්ධාව ලැබීමෙන් යුක්ත වූයේ මෙසේ සිතයි: “ශාගවාසය සමාධිය, රාහදී රජසුන්ට මාගියෙකි. පෘථිද්ද ඵලමහතක් වෑත්න, එකානතයෙන් පරිසුර්ණ වූ ඒකානතයෙන් පිරිසුදු වූ මේ ශබ්දලිඛිත බ්‍රහ්මවයසීය පුරන්තට ගිහියෙහි වසන්නාවූ විසින් පහසු නො වෙයි. මම කෙස්සරවුළු බහා කහවත් ඇද ගිහියෙක් නික්ම අනගාඨසංඛ්‍යාත පෘථිද්දට පෑමිණෙත්තෙමි තම යෙහෙකැ”යි. හෙතෙම පසුකාලයෙක සංග්‍රාම වූ හෝ හෝගරාශිය හැර මහත් වූ හෝ හෝගරාශිය හැර සංග්‍රාම වූ හෝ නැපිරිවර හැර මහත් වූ හෝ නැපිරිවර හැර කෙස්සරවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙව ගිහියෙක් නික්ම අනගාඨසංඛ්‍යාත පෘථිද්දට පෑමිණෙයි.

18. හෙතෙමේ මෙසේ පෘථිද්ද වූයේ භික්ෂූන්ගේ ශික්ෂාපද සංඛ්‍යාත සාර්වත්‍රීයට පෑමිණියේ සතුන් මැරීම හැර සතුන් මැරීමෙන් වැළකුණේ වෙයි. බහා තැබූ දඩු ඇත්තේ වෙයි. බහා තැබූ ශක්‍ර ඇත්තේ වෙයි. ලජ්‍යයෙන් යුක්ත වූයේ දයාවට පෑමිණියේ සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති ව වාසය කෙරෙයි. නුදුන් දෙය ගැන්ම හැර නුදුන් දෙය ගැන්මෙන් වැළකුණේ වෙයි. දුන් දෙය ගන්නාසුලු වූයේ දුන් දෙය කැමැති වනසුලු වූයේ සොර නො වූ පිරිසුදු වූ සිහින් සුඛ ව වාසය කෙරෙයි. අශ්‍රේණිමයවී හැර ශ්‍රේණිමයවී ඇත්තේ අගතපත් හැසිරීමෙන් දුරු වූයේ වෙයි. ග්‍රාමධර්ම යයි කියන ලද මෛත්‍රීයයෙන් වැළකුණේ වෙයි. මුසාවාදය හැර මුසාවාදයෙන් වැළකුණේ වෙයි, සත්‍යය කියනසුලු වූයේ සත්‍යයෙන් සත්‍යය ගලපනුයේ සිරිකථා ඇත්තේ ඇදහිය යුතු ඔස් ඇත්තේ ලෝකයා බොරුවෙන් නො රවටන්නේ වෙයි. පිසනුබස් හැර පිසනුබසින් නොර වූයේ වෙයි. මෙතැනින් අසා මොවුන්ගේ හේදය පිණිස එතැන කියන්නේ නො වෙයි. එතැනින් අසා ඔවුන්ගේ හේදය පිණිස මෙතැන කියන්නේ නො වෙයි. මෙසේ බිදුණුවත් සමගි කරන්නේ සමගි වුවත්ට අනුබල දෙන්නේ සමගියට කැමැත්තේ සමගියෙහි ඇලුණේ සමගි වුවත් දක සතුටු වනසුලු වූයේ සමගි කරණ වචන කියන්නේ වෙයි රථබස් හැර රථබස් කීමෙන් වැළකුණේ වෙයි. යම් ඒ වචනයක් තිදෙස් ද, කතට සුව ද, ප්‍රේමණීය ද, ල ගන්නාසුලු ද, නාගරික ද, බොහෝ දෙනා කැමැති ද, බොහෝ දෙනාගේ මත වචන්නේ ද, එබඳු වචන කියන්නේ වෙයි. ගිස් ඔස් තෙපලීම හැර ගිස්බස් තෙපලීමෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. කල් බලා කියනසුලු වූයේ වුවක් කියනසුලු වූයේ අතීතයක් ම කියනසුලු වූයේ ධර්මයක් ම කියනසුලු වූයේ විතයක් ම කියනසුලු වූයේ වෙයි. ලෙගි තැන්පත් කර ගත යුතු කරුණු සහිත වූ පිරිසිදුම ඇති අතීතයන් සුන් වචන කිසි කල්හි කියන්නේ වෙයි.

19. සො ඛිජ්ඣාමිභූතභාමිසමාරම්භා පටිච්චරතො භොති. එකහතතිකො භොති රත්තූපරතො විරතො විකාලභොජනා. නව්වහිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිච්චරතො භොති. මාලාගකිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනවිභිංනා පටිච්චරතො භොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො භොති. ජාතරූපරජනපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. ආමකධිඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. ඉන්ද්‍රියමාර්ගපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. දුඛිදුසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. අපේළකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. කුක්කුටසුකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. හත්ථගවාස්සවලවාපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. බෙත්තවස්ථුපටිග්ගහණා පටිච්චරතො භොති. දුතෙය්‍යපභිණ්ගමිනානුයොගා පටිච්චරතො භොති. කෘෂිකකෘෂා පටිච්චරතො භොති. තුලාකුටකංසකුට මානකුටා පටිච්චරතො භොති. උනෙකාටනවඤ්ඤනතිකතිසාවිශොගා පටිච්චරතො භොති. ඡේදනවධබ්බකිනපිටරමොසආලොපසකසාකාර පටිච්චරතො භොති.

20 සො සන්තූටෙඨා භොති කායපටිභාරිකෙන විචරෙත කුච්ඡිපටි භාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව¹ පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. යෙය්‍යථාපි නාම පක්ඛිසකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාරොව ඛෙති, එවමෙව බො භික්ඛු² සන්තූටෙඨා භොති කායපටිභාරිකෙන විචරෙත කුච්ඡිපටිභාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. භො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛණෙන සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤානං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති.

21 සො චක්ඛුතාරූපං දිස්වා න නිමිත්තභාගාති භොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානභාගී. යත්ථාඛිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-දෙදුමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං. තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සග්ගං සුචා -පෙ- භාතෙන ගකිං සායිත්ථි -පෙ- ජීව්‍යාය රහං සායිත්ථි -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුඤ්චා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාගාති භොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානභාගී. යත්ථාඛිකරණමෙතං මතින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙදුමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මතින්ද්‍රියං, මතින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤානං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති

1. යෙන - භො, PTS.

2. එවමෙව භික්ඛු - මජ්ඣ, සා, PTS.

19. තේ බිජ්ඣමුඛ (පැලවන ද) ද, භූතසමුඛ (පැලවුනු ද) ද, සමාරම්භයෙන් (තැසීමෙන්) වෙන් වූයේ වෙයි. එක වේලේ වලඳන්නේ රාත්‍රිභෞජනයෙන් වැලක්කේ වකල් බෞජ්ජනෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. නවනු ගනු වගනු විගුලු දස්නෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මල්ගඳ විලෙවුන් ඇඟ දරීම, අඩුතැන් පිරවීම, කැරසීම යන මේයින් වෙන් වූයේ වෙයි. උස්ගසනින් මහගසනින් දුරු වූයේ වෙයි. රත්පිදි මග්‍ර කහවණු පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අමු බාත්‍යවසී පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. සත්‍රින් කුමරියන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. දඬුදසුන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. එළු බැවෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. කුකුලන් උරන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. ඇත් ගව අස් වෙලඹුන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. හිසින්ගේ පණ්ඩුබි හා ගෙන් ගෙට හසුන් ගෙනයාමෙන් දුරු වූයේ වෙයි. වෙලඳ ගනුදෙනුවෙන් දුරු වූයේ වෙයි. හොර තරුදියෙන් කිරුම්, තොරන් බඩු රන් බඩු සේ දක්වා දීම, හොර මිත්‍රයා යන මේයින් දුරු වූයේ වෙයි. අල්ලස් ගැනීම, රුවපිම, සමාන දේ දක්වා කරණ මායාව යන කුටිල (වඩක) ප්‍රයෝගයන්ගෙන් වැලකුනේ වෙයි. අත් පා කැපීම, මැරීම, විලංගු ආදිය ලා බැඳීම, මංපැහැරීම, ගම් පැහැරීම, සැහැසිකම යන මේයින් වැලකුනේ වෙයි.

20. හෙතෙම කය පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණ වූ සිවුරෙන් ද, කුස පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණ වූ පිණිපානයෙන් ද, සතුටු වූයේ වෙයි. හෙතෙම යම් යම් තැන ගේ ද, පාසිවුරු රැගෙන ම ගෙයි. යම් සේ පියාපත් ඇති ලිහිණියෙක් යම් යම් දිගෙක පියාබිඳ ද, පියාපත් බර සහිත ව ම පියාබිඳ. මෙපරිද්දෙන් ම හික්කු හෙමේ කය පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් සිවුරෙන් ද කුස පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් පිණිපානයෙන් ද සතුටු වූයේ වෙයි. හෙතෙම යම් යම් තැන ගේ නම්, පාසිවුරු රැගෙන ම ගෙයි. හෙතෙම මේ ආර්ථික-සකකියෙන් සුඤ්ඤ වූයේ සංසාරයෙන් ගෙයි නිරවද්‍ය වූ සැපය විඳිය.

21. හෙතෙම ඇසින් රූප දෑ සත්‍රි පුරුෂාදි වශයෙන් නිමිති ගත්තේ නො වේ. භයනපාදදි අවශ්‍යවන්නේ ආකාරය නො ගන්නාහුලු වේ. යම් කාරණයකින් වක්කුරිඤ්ඤ සංවරණය නො කොට වාසය කරන ඒ පුද්ගලයා ලාමක අකුශලධර්ම වූ අභිබ්‍යාදෝමිනසායෝ අනුබද්ධතානු ද, ඒ වක්කුරිඤ්ඤයාගේ සංවරණය පිණිස පිළිපදියි. වක්කුරිඤ්ඤයෙහි සංවරණයට පැමිණේ කණින් ගබඳ අසා නාසයෙන් ගඳ අසා දිවින් රස විඳ ... කසින් ස්ප්‍රභව්‍යය ආසී කොට ... සිසින් බමාලබ්‍යය දැන නිමිති නො ගන්නාහුලු වේ. අනුබ්‍යාදෝමින නො ගන්නාහුලු වේ. යම් කරුණකින් මනිඤ්ඤ සංවරණය නො කොට වාසය කරන ඒ පුද්ගලයා ලාමක අකුශලධර්ම වූ අභිබ්‍යාදෝමිනසායෝ අනුබද්ධතානු ද, ඒ මනිඤ්ඤයාගේ සංවරණය පිණිස පිළිපදියි. මනිඤ්ඤ රකියි. මනිඤ්ඤයෙහි සංවරණයට පැමිණේ. හෙතෙම මේ ආර්ථික වූ ඉඤ්ඤසංවරයෙන් සුඤ්ඤ වූයේ සිය සිත්සත්ත්වය කෙරෙහි නො වැහැරුණු නො කිලිටි සැපය විඳිය.

22. සො අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සම්පජානකාරී භොති, ආලොකිතෙ විලෝකිතෙ සම්පජානකාරී භොති, සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී භොති, සංඝාපිපත්තච්චරධාරණේ සම්පජානකාරී භොති, අභිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී භොති, උච්චාරපස්සාවකමෙම සම්පජානකාරී භොති, ගතෙ සිතෙ තිස්සන්තො සුත්තො ජාගරිතෙ භාසිතෙ ඤාණධිභාවෙම සම්පජානකාරී භොති.

23 සො ඉමිනා ච අරියෙත සීලකඛ්ඛේත සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙත ඉන්ද්‍රියසංවරෙත සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙත සතිසම්පජ-
ඤ්ඤාත සමන්තාගතො විවිත්තං සෙතාසතං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පඬ්ඨතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං චිත්තපත්තං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ජං.

24. සො පච්ජාගතතං පිණ්ඩපාත පටික්ඛන්තො තිස්සිද්ධි පලලඞ්ඝං ආභුජිකා උජ්ජං කායං පණ්ණිමාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨිපෙත්වා. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජේඤ්ඤා වේතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපන්නවිත්තො විහරති සංඛපාණ්ඤාතභිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඛෙති. ඵිනමිඳුං පහාය විගතඵිනමිඳුං විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජානො. ඵිනමිඳුං විතතං පරිසොඛෙති. උභවචක්ඛානුච්චං පහාය අනුභවිතො විහරති අජ්ඣාතතං චූපසන්නවිත්තො. උභවචක්ඛානුච්චං විතතං පරිසොඛෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡං විහරති අකථඞ්කපි ඤාසලෙසු ඛමෙමසු. විචිකිච්ජාය විතතං පරිසොඛෙති.

25. සො ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පහාය වේතසො උපකක්ඛිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුඛලිකරණේ, විච්චේච්ච කාමෙහි විච්ච්ච අඤාසලෙහි ඛමෙමහි සවිතකකං සම්මාරං විවේකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං¹ උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදම්පි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිකෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ජිතං² ඉතිපි. න තේච්ච තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සම්මාසම්ප්‍රදේශා භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ඛමෙමා, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඝේසා'ති.

1. පට්ඨානිකං - සිඞ්ඞ. 2. තථාගතාරඤ්ජිතං - සිඞ්ඞ. 1-2.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

22. හෙතෙම ඉදිරියට යාමෙහි පෙරළා ඊමෙහි සමපජානකාරී (මැන-වින් දැන කරනසුලු) වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි ආපසු බැලීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. අත් පා හැකිළීමෙහි දිග හැරීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. අනුභවයෙහි පානයෙහි කඩා කෑමෙහි රස විඳීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. මල මු පහකිරීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. යාමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි නිදි වැරීමෙහි බිණීමෙහි නිහඬ වීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි.

23. හෙතෙම මේ ආර්ය වූ ශීලසක්කයෙන් ද යුක්ත වූයේ මේ ආර්ය වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද යුක්ත වූයේ මේ ආර්ය වූ සමාතිගමප්‍ර-ඥානයෙන් ද යුක්ත වූයේ ජනයාගෙන් තොර අරණ්‍යය, වෘක්කමුලය, පථිතය, කදුරැලිය, පථිතගුහාව, සොහොන, වතලාහැඩ, අඹවස, පිදුරුකුටි යන සෙනසුනක් හඳුනා කරයි.

24. හෙතෙම පසුබත්හි පිණිසානයෙන් වැලැක්කේ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා සිහිය කම්සංචාරාහිමුව කොට හිඳිති. හෙතෙම සක්කප්‍රේමයෙහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට පහ වූ අභිධ්‍යා ඇති සිතින් යුක්ත ව වාසය කෙරෙයි. අභිධ්‍යාවෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. ව්‍යාපාදයට නොපැමිණ ව්‍යාපාද සංඛ්‍යාත වූ ප්‍රකෘති ද්වේෂය හැර විරුද්ධයට නොපැමිණ සිතාත්තේ වාසය කරයි. සියලු ප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි හිතවත්ව අනුකම්පා කරණසුලු වූයේ ව්‍යාපාදසංඛ්‍යාත ප්‍රකෘතිද්වේෂය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. චිත්තමුද්ධා හැර පහ වූ චිත්තමුද්ධා ඇති ව වාසය කරයි. රාත්‍රියෙහි ද ආලෝක සංඥාව ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ යහපත් නුවණ ඇත්තේ චිත්තමුද්ධා කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. උදාවනතුනුකූලවම දුරු කොට උදාවන තො වූයේ තමා තුළ සත්ත්වත් සිත් ඇත්තේ වාසය කෙරෙයි. උදාවනතුනුකූලවම කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. විවිකිත්තාව දුරු කොට පහ වූ විවිකිත්තා ඇත්තේ කුශලධර්මයන්හි කෙසේ කෙසේදැයි පැවැති සැක නැත්තේ වාසය කෙරෙයි. විවිකිත්තාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරේ.

25. හෙතෙම මේ විතතය පිළිබඳ උපකෙලය වූ ප්‍රඥාව දුර්වල කරණ පඤ්චනීවරණයන් දුරු කොට කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මේය ද තථාගතයන් වහන්සේගේ ඤාණපද යයි කියා ද තථාගතයන් වහන්සේගේ නුවණ නැමැති ඉලඳැට ඉලු තැන යයි ද, තථාගතයන් වහන්සේගේ නුවණ නමැති දළයෙන් සිඳි තැන යයි ද කියනු ලැබේ. ආර්ය ශ්‍රාවක තෙමේ ඵලමණෙකින් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්මත්තමුද්ධාය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්ම සමාකඩ්‍යාත ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඛ්‍යා තෙමේ සුප්‍රතිපත්ත යයි නිශ්චය ව තො පැමිණේ ම ය.

26. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු විතක්කවිමාරුතං චූපසමං අජ්ඣිත්තං සමපසාදනං වෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතක්කං අවිමාරං සමාගිජං පිඤ්ඤං දුතියං ඤානං.¹ උපසම්පජ්ඣ විහරති. ඉදම්පි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න ඤෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සම්මාසම්මුද්ධො භගවා, සාංක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඛො'ති.

27 පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු පිතියා ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො ව සමපජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යං තං අරියා අවික්ඛන්ති: 'උපෙක්ඛකො සන්මා සුඛවිහාරී'ති තතියං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. ඉදම්පි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න ඤෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සම්මාසම්මුද්ධො භගවා, සාංක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඛො'ති.

28. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථගිමා² අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. ඉදම්පි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න ඤෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සම්මාසම්මුද්ධො භගවා, සාංක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඛො'ති.

29. සො ඵචං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අතභ්ගණේ විගතුපක්ඛිප්පෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ ධිතෙ අතෙතඤ්ජපනෙත³ පුඤ්ඤති-මාසානුස්සන්තිඤ්ඤායං විතතං අභිනින්නාමෙති. සො අතෙකච්ඡිතං පුඤ්ඤතිවාසං අනුස්සරති: සෙය්‍යථිදං-ඵකම්පි ජාතියං ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤොපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිංසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි, අනෙකෙපි සංවට්ඨකප්පො අනෙකෙපි විවට්ඨකප්පො අනෙකෙපි සංවට්ඨවිවට්ඨකප්පො; 'අමුත්‍රාසිං ඵචංනාමො ඵචංගොතොනා ඵචංවණණො ඵචමාභාරො ඵචංසුඛ-දුක්ඛපටිසංවෙදී ඵචමාසුපරියන්නො, -

1. දුතියං නං - ඔමු.

2. අත්ථගමා - ඔමු.

3. අතෙත්ථපනෙත - ඔමු.

26. බ්‍රාහ්මණය, නැවත අතෙකෙක් ද වෙයි. මහණ තෙමේ විතක් විමාරයන් සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විතකයාගේ එකොදිහාවය ඇති විතක් නැති විමාර නැති සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයාධ්‍යාතයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඔවුණ, මෙය ද තථාගතපද යයි ද, තථාගතනිශේචිත යයි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද, කියනු ලැබේ. ආදීශ්‍රාවක තෙමේ 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාක්සම්මුඛයක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාක්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි එපමණෙකින් තිශ්වයට නො පැමිණේ ම ය.

27. බ්‍රාහ්මණය, නැවත අතෙකෙක් ද වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ද ඉක්මම්මෙන් උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සමාතිමත් වූයේ සමාක් ප්‍රඥ ඇත්තේ වාසය කෙරෙයි. කසින් සුව ද විදියි. ආදීශ්‍රාව ඒ යමක් 'උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුඛවිහරණ ඇත්තේ ය'යි (ගුණවණ්ණාවශයෙන්) කියත් ද, ඒ තාතීයාධ්‍යාතයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඔවුණ, මෙය ද තථාගතපද යයි කියා ද, තථාගතනිශේචිත යයි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද, කියනු ලැබේ. ආදීශ්‍රාවක තෙමේ 'තථාගතයන් වහන්සේ සමාක්සම්මුඛයක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාක්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්නය'යි එපමණෙකින් තිශ්වයට නො පැමිණේ ම ය.

28. බ්‍රාහ්මණය, නැවත අතෙකෙක් ද වෙයි. මහණ තෙමේ සුඛ-ප්‍රභාණයෙන් ද, දුඃඛප්‍රභාණයෙන් ද, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමිතස් නැති කිරීමෙන් දුක් නැති සුව නැති උපෙක්‍ෂාසමාති දෙදෙනාගේ පිරිසිදුබව ඇති චතුර්ථාධ්‍යාතයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඔවුණ, මෙය ද තථාගතපද යයි කියා ද, තථාගතනිශේචිත යයි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද, කියනු ලැබේ. ආදීශ්‍රාවක තෙමේ 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාක්සම්මුඛයක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මනා ව දෙසන ලද. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි එපමණෙකින් තිශ්වයට නො පැමිණේ යි.

29. හෙ තෙම මෙසේ පිරිසිදු වූ ප්‍රභාස්වර වූ අභිගණ රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස් ඇති මොළොක් වූ කමියට යෝග්‍ය වූ සිහිප්‍රාප්ත වූ නො සැලෙන-බවට පත් වූ සමාතිත සිත ඇති කල්හි පෙර වූ සු කදපිට්‍රිවෙල දන්තානුවණ පිණිස සිත නැඹුරු කෙරෙයි. හෙතෙම තත් වැදෑරුම් පෙර විසු කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරෙයි. එනම්: එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළියක් ද, ජාති පනහක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති ලක්‍ෂයක් ද, නොයෙක් තස්තා කල්‍යාණන් ද, නොයෙක් හවගන්තා කල්‍යාණන් ද, නොයෙක් තස්තා හවගන්තා කල්‍යාණන් ද සිහි කරයි: 'අසුචල් තැන මෙ නම් ඇත්තෙමි වීම. මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇත්තෙමි වීම. මෙවැනි පැහැ ඇත්තෙමි වීම. මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙමි වීම. මෙබඳු සුවදක් විදිනසුදු වූයෙමි වීම. මෙබඳු ආශ්‍ර කෙලවර කොට ඇත්තෙමි වීම, -

සො තතො චුතො අමුත්ත උපපාදිං, තත්තාපාසිං එවංනාමො එවංගොතොතො එවංවණේණා එවමාහානරං එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරිසන්තො, සො තතො චුතො ඉඛුපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනකපිහිතං පුඤ්ඤතිමාසං අනුසාරති; ඉදංපි චුච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතතිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ජිතං ඉතිපි. න තෙව තාච අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති; 'සමමාසම්බුද්ධො භගවා, සවාක්ඛාතො භගවතා ඛම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඝො'ති.

30. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛග්ගේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං මුග්ගසාධකෘත්ථොය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤත චකක්ඛිතා විසුද්ධාන අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ සථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: 'ඉමෙ චත භොතොතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චච්චිච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා; ඉමෙ චා පත භොතොතා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා චච්චිච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤත චකක්ඛිතා විසුද්ධාන අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ, සථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති. ඉදංපි චුච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතතිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ජිතං ඉතිපි. න තෙව තාච අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති; 'සමමාසම්බුද්ධො භගවා, සවාක්ඛාතො භගවතා ඛම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඝො'ති

31. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛග්ගේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං ඛග්ගසාධකෘත්ථොය විතතං අභිනින්නාමෙති.

ඒ මම ඉන් මුත් ව අසුවල් තැන උපන්නෙමි, එහිදී ද, මෙනම් ඇත්තෙමි විම, මේ නම් ගොනු ඇත්තෙමි විම, මෙවැනි පැහැ ඇත්තෙමි විම, මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙමි විම, මෙබඳු සුවදක් විදිනසුදු වූයෙමි විම, මෙපමණ ආස කෙලවර කොට ඇත්තෙමි විම. ඒ මම ඉන් මුත් ව මෙහි උපන්නෙමි.” සි මෙසේ ආහාර සහිත වූ උදෙසිම සහිත වූ තන් වැදූරුම පෙර විසූ කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මේ ද තථාගතපද යයි ද, තථාගතනිසේපිත යයි ද, තථාගතාරුක්ඛණ යයි ද කියනු ලැබේ. ආර්යාසංඝ නෙමේ එ පමණෙකින් ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසංඝඛුද්ධා- යහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බමිය සාංඝ්‍යාන ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ නෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය’ යි තිත්වයට නො පැමිණේ ම ය.

30. හෙතෙම මෙසේ පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ අභිග්‍රහ රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස් ඇති මොළොක් වූ කම්මට යෝග්‍ය වූ සිහිප්‍රාප්ත වූ සමාසිත සිත ඇති කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උත්පත්ති දත්තා නුවණ පිණිස සිත නැඹුරු කෙරෙයි. හෙතෙම පිරිසිදු වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම සිටියා වූ දිවැසින් මුත් වත්තා වූ උපදින්නා වූ හිත ප්‍රණීත සුවණ් දුර්ථණ වූ සුගතිගත වූ දුර්ථිගත වූ සත්ත්වයන් දකියි. කම් වූ පරිදි මය පරලොව යන සත්ත්වයන් බලයි. ‘මේ හවන් සත්ත්වයෝ එකානන්තයෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. වාග්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. මනෝදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. ආර්යයන්ට උපවාද කළාහු ය. මසදිවුවෝ ය. මසදිවුකම් ගැනුම් ඇත්තෝ ය. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තරකයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණියාහු ය. මේ හවන් සත්ත්වයෝ වනාහි කායසුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාග්සුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනෝසුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආර්යාපවාද නො කළාහු සම්මදිවූ වූවාහු සම්මදිවුකම් ගැනුම් ඇත්තාහු ය. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සාධි ලෝකයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණියාහු’ යයි කම් වූ පරිදි මය පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දකියි. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිස් ඇස ඉක්මවා පැවැති දිවැසින් මුත් වන උපදින හිත ප්‍රණීත සුවණ් දුර්ථණ සුගතිගත දුර්ථිගත සත්ත්වයන් දකියි. කම් වූ පරිදි මය පරලොව යන සත්ත්වයන් දැනගනියි. බවුණ, මේ ද තථාගතපද යයි ද තථාගතනිසේපිත යයි ද, තථාගතාරුක්ඛණ යයි ද කියනු ලැබේ. ආර්යාසංඝ නෙමේ එ පමණෙකින් ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසංඝඛුද්ධායහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බමිය සාංඝ්‍යාන ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ නෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය’ යි තිත්වයට නො පැමිණේ ම ය.

31. හෙතෙම මෙසේ පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ අභිග්‍රහ රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස් ඇති මොළොක් වූ භාවනාකම්මට යෝග්‍ය වූ සිහිප්‍රාප්ත වූ නො සැලෙන බවට පත් වූ සමාසිත සිත ඇති කල්හි ආසුරාසනාකර- ඥානය පිණිස සිත නැඹුරු කරයි.

සො ඉදං දුක්ඛනිති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදාති යථාභූතං පජානාති; ඉමෙ අසවාසී යථාභූතං පජානාති, අයං අසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං අසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං අසවනිරෝධගාමිනි පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉදං පි චූළභජී, බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරක්ඛිතං ඉතිපි. න තෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගතො හොති. අපි ච බො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්මුද්ධො භගවා, සවාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසම්බන්ධා.

32. තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති, භවාසවාපි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඩිණං ජාති, චුභිතං බ්‍රහ්මවරියං, කතං කරුණියං, තාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. ඉදං පි චූළභජී, බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරක්ඛිතං ඉතිපි. එත්තාවතා බො බ්‍රාහ්මණ, අරියසාවකො නිට්ඨං ගතො හොති: 'සම්මාසම්මුද්ධො භගවා, සවාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසම්බන්ධා'ති. එත්තාවතං බ්‍රාහ්මණ, භජීපදෙපමො විත්ථාථෙත පරිසුරො හොතිති.

33. එවං චුත්තො ජාණ්ණස්සොණි බ්‍රාහ්මණො භගවතතං එතදචොච: 'අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, සෙය්‍යපාපි හො ගොතමි, තික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජිතං, පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය, මුලභස්ස වා මග්ගං අවිකෙඛය්‍ය, අකුසාලෙ වා තෙලපජ්ජාතං ඛාරෙය්‍ය: 'වක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛන්ති'ති. එවම්මෙවං හොතා ගොතමෙත අතෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එසාභං භවන්තං¹ ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසම්බඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ඛාරෙඤ අජ්ඣතෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති².

චූළභජීපදෙපමසුත්තං සත්තමං.³

තෙ තෙම මෙය දුකය යි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ දුකකිමුදය යයි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ දුඃඛනිරෝධ ය යි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ දුකකිනිරෝධාමනීප්‍රතිපදාව යයි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ ආසුව යයි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ ආසුවකිමුදය යයි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ ආසුවනිරෝධ ය යි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. මේ ආසුවනිරෝධාමනීප්‍රතිපදාව යයි තත් වූ පරිදි දැනගනියි. බ්‍රාහ්මණය, මේ ද තථාගතපද යයි ද තථාගතනිසෙව්ව යයි ද තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද කියනු ලැබේ. ඛමුණ, ආරියප්‍රාචක තෙමේ මෙපමණෙකින් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක් සම්බුද්ධයක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාක්‍ෂ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිශ්චයට නොපැමිණියේ ම වෙයි. එතෙක් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක් සම්බුද්ධයක, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාක්‍ෂ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිශ්චයට පැමිණෙයි.

32. මෙසේ දන්තා වූ මෙසේ දක්තා වූ ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙන් ද මිදෙයි. භවාසුවයෙන් ද සිත මිදෙයි. අපිඤ්ඤාවයෙන් ද සිත මිදෙයි. මිදුණු කල්හි මිදිණැයි ශුභය වෙයි. ජාතිය ගෙවී ගියා ය. ඛම්සර වැස නිමවන ලද. කල සුතු දේ කරන ලද මිත්පසු මේ අතීත්තිය පිණිස කටයුතු අතීතක් නැතැයි දැන ගනියි. බ්‍රාහ්මණය, මේ ද තථාගතපදය යි ද තථාගතනිසෙව්ව යයි ද තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද කියනු ලැබේ. ඛමුණ, ආරියප්‍රාචක තෙමේ මේ පමණෙකින් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක් සම්බුද්ධයක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාක්‍ෂ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිශ්චයට පැමිණියේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මේ පමණෙකින් වතාහි ඇත්පිටපමාව පරිපුණ්ණි වූයේ වේ.

33. මෙසේ වදාල කල්හි ජාණ්ණසංඝාණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙණේ ය: 'භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා යහපතී. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා යහපතී. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස යම් සේ යටිකුරු කරන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, පිළිසන් වූවක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මං මුලා වූවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තාහු රූප දත්තාහු ය යි අකුසාරයෙහි තෙල්පහතක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එ පරිද්දෙන් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ක්‍රමයෙන් ධර්මය දේශනා කරන ලදී. ඒ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සංඝසංඝාද සරණ යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වායි.

වූලහත්පදෙපම සුත්‍රය සන්වැනි යි.

1. 3. 8.

මහාහත්ථිපදෙපමස්සන්තං

1. එවං මේ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවස්සියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාපිපුෂ්‍යතාං හික්ඛු ආමිනෙතාසි: ‘ආවුසො හික්ඛවො’ති. ආවුසොති ඛො තෙ හික්ඛු ආයස්මතො සාපිපුෂ්‍යතාස්ස පච්චස්සාස්සං. ආයස්මා සාරිපුෂ්‍යතො එතදවොච.

2. සෙය්‍යථාපි ආවුසො යාති කාතිථි ජඞ්හලානං¹ පාණානං පදජාතාති සබ්බාති තාති හත්ථිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමිකතායති යදිදං මහත්තනෙන², එවමෙව ඛො ආවුසො යෙ කෙච්ඡි කුසලං ධම්මා සබ්බෙ තෙ චතුසු අරියසල්ලෙසු සඞ්ගහං ගච්ඡන්ති. කතමෙසු චතුසු: දුක්ඛෙ අරියසල්ලෙ, දුක්ඛසමුදයෙ අරියසල්ලෙ, දුක්ඛතිරොධෙ අරියසල්ලෙ, දුක්ඛතිරොධගාමිනියා පටිපදාය අරියසල්ලෙ.

3. කතමඤ්චාවුසො දුක්ඛං අරියච්චං: ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදෙච්ඡුක්ඛදෙමනස්සුපායාසාපි දුක්ඛා, යම්පිච්ඡං ත ලහති තම්පි දුක්ඛං, සඞ්ඛිතෙතන පඤ්චුපාදනකකිකා දුක්ඛා.

4. කතමෙ චාවුසො පඤ්චුපාදනකකිකා: සෙය්‍යපිදං³ රූපුපාදනකකිකො: වේදඤ්ඤුපාදනකකිකො: සඤ්ඤාපාදනකකිකො: සඞ්ඛාරූපාදනකකිකො: විඤ්ඤාපාදනකකිකො.

5. කතමො චාවුසො රූපුපාදනකකිකො: චත්තාරි ව මහාභුතාති චතුත්තඤ්ච මහාභුතානං උපාදාය⁴ රූපං. කතමෙ චාවුසො චත්තාරො මහාභුතා: පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජොඛාතු වායොඛාතු.

6. කතමා චාවුසො පඨවිඛාතු: පඨවිඛාතු සීයා අජ්ඣන්තිකා සීයා බාහිරා. කතමා චාවුසො අජ්ඣන්තිකා: පඨවිඛාතු: යං අජ්ඣන්තං පච්චන්තං කකඞ්ලං බරිගතං උපාදින්නං: සෙය්‍යපිදං කෙසං ලොමා නඛා දන්තා තවො මංසං නභාරූ⁵ අට්ඨි අට්ඨිමඤ්ඤං⁶ චක්කං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පථාංසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්මං, යං වා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චි අජ්ඣන්තං පච්චන්තං කකඞ්ලං බරිගතං උපාදින්නං, අයං වුච්චතාවුසො අජ්ඣන්තිකා පඨවිඛාතු.

1. ජඞ්හලානං - අ 1. PTS. 2. මහත්තනෙතන - සිමු 1-2. මජ්ඣ. 3. සෙය්‍යපිදං - මජ්ඣ. 4. උපාදා - යා. 5. නභාරූ - මජ්ඣ. 6. අට්ඨිමඤ්ඤං - සිමු.

1. 3. 8.

මහාහන්විපදොමසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර සාරීරයන් වහන්සේ 'ඇවැත්ති, මහණෙනි' යි හිඤ්ඤත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤ 'ඇවැත්ති' යි ශාරිපුත්‍ර සාරීරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ශාරිපුත්‍ර සාරීරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. ඇවැත්ති, යම්සේ පොළොව මතුපිට හැසිරෙන්නා වූ පා සහිත වූ සතුන්ගේ යම්කිසි පාදයෝ වෙත් ද, ඒ සියලු පාදයෝ ඇත්පියෙහි ඇතුළත් වීමට පැමිණෙත්. ආත්පිය මහත්බැවින් ඒ සියලු පාදයන් අතුරෙහි අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ කුශලධම් කෙනෙක් වෙත් ද, ඒ සියල්ල වතුරාසීඝ්‍රාසනයෙහි සංග්‍රහයට යෙත්. කවර සතරෙකිනි ද යත්: දුෂ්ඨාසීඝ්‍රාසනයෙහි, දුෂ්ඨාසීඝ්‍රාසනයෙහි දුෂ්ඨාසීඝ්‍රාසනයෙහි දුෂ්ඨාසීඝ්‍රාසනයෙහි ය.

3. ඇවැත්ති, දුෂ්ඨාසීඝ්‍රාසනය කවරේ ද? ජාතිය ද දුක්ඛය, ජරාව ද දුක්ඛය, මරණය ද දුක්ඛය, ශෝකය වැලඳීම කාසිකදුක් මානසික දෙමතය දැඩි ආයාස යන මොහු ද දුක්ඛය. කැමැති වූ යමක් නො ලබා තම්, එ ද දුක්ඛය. සංකෂ්පයෙන් උපාදානකකි පස ම දුක්ඛය.

4. ඇවැත්ති, උපාදානකකි පස කවරු ද? එනම්: රූපුපාදානකකි ය, වේදනුපාදානකකි ය, සංකල්පුපාදානකකි ය, සංඛාරුපාදානකකි ය, විශ්කම්බුපාදානකකි ය යන මොහු ය.

5. ඇවැත්ති, රූපුපාදානකකි ය කවරේ ද? සතර මහාගුහයෝ ද සතර මහාගුහයන්ගේ උපාදායරූප ද යන මේ යි. ඇවැත්ති සතර මහාගුහයෝ කවරු ද? පඨවිබාහුව, ආපෝබාහුව, තේජෝබාහුව වායෝබාහුව යන මොහු ය.

6. ඇවැත්ති, පාචිච්චාහුව කවරේ ද? පාචිච්චාහුව ආධ්‍යාත්මික ද වන්නේ ය. බාහිර ද වන්නේ ය. ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මිකපාචිච්චාහුව කවරේ ද? තමා පිළිබඳ තමා නිසා පවත්නා තද වූ පරාම වූ සතර, මහාගුහයන්ගෙන් හටගත් යම් ද්‍රව්‍යයෙක් වේද, එනම් - කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස්, නහර, ඇට, ඇටිසිඳුලු, වකුගඩුව, හදවත, අක්මාව, දලවුව, බඩදිව, පපුමස, අතුනු, අතුනුබහන්, නො පැළුණු ආහාර, මල යන මේ ද, තමා තුළ වූ කසීය වූ තද වූ මහාගුහයන් නිසා හටගත් අත්‍ය වූ යම් කිසිවකුත් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ ආධ්‍යාත්මික-පාචිච්චාහුව යයි කියනු ලැබේ.

යාවෙව් බො පන අජ්ඣත්තිකා පඨවිඛාතු යා ව ඛාතිරු පඨවිඛාතු පඨවි-
ඛාතුරෙවෙසා. 'තං තෙනං මම, තෙසොහමසමි, ත මෙසො අතතා'ති
එවමෙතං යථාභූතං සමමපාඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙතං යථාභූතං
සමමපාඤ්ඤාය දිස්වා පඨවිඛාතුයා තිබ්බිඤ්ඤාති. පඨවිඛාතුයා විතතං
විරුපෙති.

7 හොති බො සො ආවුසො සමයො යං ඛාතිරා ආපොඛාතු
පඤ්ඤාති. අනතරාසිතා තස්මිං සමයෙ ඛාතිරු පඨවිඛාතු හොති.
තස්සා හි තාම ආවුසො ඛාතිරු පඨවිඛාතුයා තාව මහලුලිකාය අනිවචනා
පඤ්ඤාසිස්සති, බයබ්බමනා පඤ්ඤාසිස්සති, වයබ්බමනා පඤ්ඤාසිස්සති,
විපරිතාමබ්බමනා පඤ්ඤාසිස්සති. කිම්පතිමස්ස මතතට්ඨකස්ස කායස්ස
තණ්හපාදිනතස්ස 'අභනති වා, මමනති වා, අසමිතිවා'. අථ බවස්ස¹ තො
වෙවෙහ² හොති.

8 තඤ්ඤො ආවුසො හික්ඛුං පරෙ අකෙකාසනති පරිභාසනති
රුරුසෙතති විහෙසෙතති, සො එවං පජානාති: උප්පත්තා බො මෙ අයං
සොතසම්ප්පාදා දුක්ඛා වෙදනා. සා ව බො පටිච්ච නො අප්පට්චව. කිං
පටිච්ච? එස්සං පටිච්ච. සො එස්සො³ අනිවේවාති පස්සති. වෙදනා
අනිවේවාති පස්සති. සඤ්ඤා අනිවේවාති පස්සති. සංඛාර අනිවේවාති පස්සති.
විඤ්ඤාණං අනිවේවාති පස්සති. තස්ස ඛාතාරම්මණමෙව විතතං පක්ඛඤ්ඤාති
පසිද්ධති සනතිට්ඨති අභිමුච්චති.⁴

9. තඤ්ඤො ආවුසො හික්ඛුං පරෙ අනිවේවාති අකතෙනති අමනාපෙති
සමුද්ධවරනති: පාණිසම්ප්පාදොපි, ලෙඛ්ඛුසම්ප්පාදොපි, දණ්ඩසම්ප්පාදොපි,
සත්ථසම්ප්පාදොපි, සො එවං පජානාති: "තථාභූතො බො අයං කායො
යථාභූතස්මිං කායෙ පාණිසම්ප්පාදොපි කමනති, ලෙඛ්ඛුසම්ප්පාදොපි කමනති,
දණ්ඩසම්ප්පාදොපි කමනති, සත්ථසම්ප්පාදොපි කමනති. වුත්තං බො පනෙනං
භගවතා කකචුපමොවාදෙ:⁵ 'උභතො දණ්ඩකෙන වෙපි හික්ඛවෙ
කකවෙන වොරු ඔවරකා අභිමමඛනාති ඔකතෙනායස්සං,⁶ තත්වාපි යො
මනො පදෙසෙය්‍ය ත මෙ සො තෙන සාසනකරු'ති. ආරද්ධං බො පන
මෙ විරියං භවිස්සති අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමුච්චා.⁷ පස්සඤ්ඤා
කායො අසාරඤ්ඤා. සමාසිතං විතතං එකග්ගං. කාමදුඛි ඉමස්මිං කායෙ
පාණිසම්ප්පාදොපි කමනතු, ලෙඛ්ඛුසම්ප්පාදොපි කමනතු, දණ්ඩසම්ප්පාදොපි
කමනතු, සත්ථසම්ප්පාදොපි කමනතු, කරියති හිදං බුද්ධාතං සාසන"නති

1. අභබ්බාස - මජ්ඣ. 2. හො තෙවෙත් - මජ්ඣ, ඥා. නොතෙත් - PTS.
3. හොපි බො ජරස්සා - ඥා. 4. විමුච්චිති - ඥා. 5. කකචුපමෙ ඔවාදෙ - ඥා.
6. ඔකතෙනායස්සං - ඥා. 7. අසමුච්චා - සිමු. මජ්ඣ.

යම් මේ ආර්යාත්මික පාරිච්ඡාදාවකුත් වේ ද, යම් බාහිර පාරිච්ඡාදාවකුත් වේ ද, ඒ සියල්ල පාරිච්ඡාද ම ය. 'මේ පාරිච්ඡාදව මගේ නො වෙයි. මම තෙල පාරිච්ඡාදයෙහි නො වෙමි. පාරිච්ඡාදව මාගේ ආත්මය නො වේ'යි මෙසේ මෙය සමාස්ප්‍රඥාවෙන් තත් වූ පරිදි දක්ක සුත්‍ර ය. මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමාස්ප්‍රඥාවෙන් දක පාරිච්ඡාදවෙහි උකැටි වෙයි. පාරිච්ඡාදවෙන් සිත බැහැර කෙරෙයි.

7. යම් හෙයෙකින් බාහිර ආපොධාදාව කිසේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. එකල්හි බාහිර පඨවිධාදාව අතුරු දහන් වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, බහලකියෙන් ඒසා (කෙල සියදහසක් පමණ) මහත් වූ ඒ බාහිර පඨවිධාදාවේ ද අනිත්‍යභාවය පෙනෙයි. සංයමභාවය පෙනෙයි. ව්‍යයසභාවය පෙනෙයි. වෙනස්වන සභාවය ඇති බව පෙනෙයි. කිම, ඔහුට මේ මද කලක් පවත්නා වූ තෘණාවෙන් දැඩි ව ගන්නා ලද්ද වූ ආර්යාත්මික ශරීරය පිළිබඳ ව 'මම ය' කියා හෝ 'මාගේ ය' කියා හෝ 'මම වෙමි'යි කියා හෝ ගැනීමෙන් වේ ද? තිලකුණු නගා බලන ඒ මහණහට මෙහි තෘණාදූෂිතාවශයෙන් ගැනීමෙන් නො වේ ම ය.

8. ඇවැත්ති, ඒ මහණහට අත්‍යයෝ ආක්‍රොශ කෙරෙත් ද, පරිභව කෙරෙත් ද, ගටත් ද, වෙහෙසත් ද, හෙතෙම මෙසේ දකියි: 'මට මේ ශ්‍රොත්‍රාංශපඨියෙන් හටගත් දුඃඛවේදනාව උපන්නී ය. ඕ වතාහි හේතුවක් නිසා උපන්නී ය. හේතුරහිත ව නො උපන්නී ය. කුමක් හේතුකොට ද යත්: ස්පර්ශ හේතු කොට ය. හෙතෙම ස්පර්ශය අනිත්‍ය යයි දකී යි. වේදනාව අනිත්‍යයයි දකියි. සංඥාව අනිත්‍යයයි දකියි. සංසකාරයෝ අනිත්‍යයෙහි දකියි. විඤ්ඤාණය අනිත්‍යයෙහි දකියි. ඔහුගේ සිත ධාතුසංඛ්‍යාත ආලම්බනයට ම බසී. ඒ අරමුණෙහි ම පහදියි. ඒ අරමුණෙහි ම සිටියි. ඒ අරමුණෙහි ධාතුචයයෙන් ම නිවහට පැමිණෙයි.

9. ඇවැත්ති, ඉදින් ඒ මහණහට අත්‍යයෝ අතිවූ වූ නො කැමැති වූ මන නො වඩන්නා වූ අතුල්පහරින් ද, කැටකැබිලිතිපහරින් ද, දඹු පහරින් ද, සැත්පහරින් ද ගසත් තම් හෙතෙම මෙසේ දකියි: "ගම්බඳු කකක අත් පහර වදි ද, කැට පහර වදි ද, දඹු පහර වදි ද, සැත් පහර වදි ද, මේ කය එසේ වූයේ ය. භාග්‍යාවකුත් වහන්සේ පිසින් කකචුපම ඔවාදගෙහි දී මේය වදාරණ ලදී: 'මහණෙනි, ලමුකම් ඇති හොරු දෙපස මිටි ඇති කියතකින් අග පසක කපත් ද, ඒ සොරුන් කෙරෙහි ද යමෙක් සිත ප්‍රදූෂ්‍ය කරන්නේ තම් හෙතෙම එයින් මාගේ අනුශාසනය කරන්නෙක් නො වේ ය' කියා යි. මා පිසින් ව්‍යසීය පටන්ගන්නා ලද්දේ නො හැකුළුණේ වන්නේ ය. සිහිය එලඹ සිටියේ නො මුලා ය. කය සන්තිදුණේ පහ වූ දරට ඇත්තේ ය. සිත සමාහිත වූයේ එකක ය. දන් කැමැති සේ මම ශරීරයෙහි අතුල්පහස්සු ද වදිත්වා. කැට පහස්සු ද වදිත්වා. දඹුපහස්සු ද වදිත්වා. සැත්පහස්සු ද වදිත්වා. එහෙත් බුදුන්ගේ මේ ශාසනය කරනු ලැබේ ම ය.

10. තස්ස චෙ ආවුසො භික්ඛුනො ඵවා බුද්ධං අනුස්සරතො ඵවා ඛමමං අනුස්සරතො ඵවා සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිසීදාන සණ්ඨාති. සො තෙන සංවිජ්ජති, සංවෙගං ආපජ්ජති: 'අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා, දුලලංඛං වත මෙ, න වත මෙ සුලලංඛං, යස්ස මෙ ඵවා බුද්ධං අනුස්සරතො ඵවා ඛමමං අනුස්සරතො ඵවා සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිසීදාන සණ්ඨාති'ති.

11. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුඤ්ඤා සසුරං¹ දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, ඵවමෙව ඛො ආවුසො තස්ස චෙ භික්ඛුනො ඵවා බුද්ධං අනුස්සරතො ඵවා ඛමමං අනුස්සරතො ඵවා සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා² කුසලනිසීදාන සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති, සංවෙගං ආපජ්ජති: 'අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා, දුලලංඛං වත මෙ, න වත මෙ සුලලංඛං, යස්ස මෙ ඵවා බුද්ධං අනුස්සරතො ඵවා ඛමමං අනුස්සරතො ඵවා සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා² කුසලනිසීදාන සණ්ඨාති'ති.

12. තස්ස චෙ ආවුසො භික්ඛුනො ඵවා බුද්ධං අනුස්සරතො ඵවා ඛමමං අනුස්සරතො ඵවා සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිසීදාන සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමිනො භොති. ඵත්තාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුනො බ්‍රහ්මකතං භොති.

13. කතමා වාටුසො ආපොඛාතු? ආපොඛාතු සියා අජ්ඣන්තිකා සියා බාතිරු. කතමා වාටුසො අජ්ඣන්තිකා ආපොඛාතු? යං අජ්ඣන්තං පච්චන්තං ආපො ආපොනතං උපාදින්නං: සෙය්‍යථිදං-පිත්තං සෙමං පුඤ්ඤා ලොභිතං සෙදො මෙදො අසුඤ්ඤා වසා ඛෙලො පිංසාණිකා ලභිකා මුත්තං, යං වා පනඤ්ඤාමි කිඤ්ඤි අජ්ඣන්තං පච්චන්තං ආපො ආපොගතං උපාදින්නං - අයං වුච්චතාටුසො අජ්ඣන්තිකා ආපොඛාතු. යා චෙව ඛො පන අජ්ඣන්තිකා ආපොඛාතු යා ව බාතිරු ආපොඛාතු ආපොඛාතුරෙ-වෙසා, තං 'තෙනං මම, තෙසොහමසම් න මෙසො අත්තා'ති ඵවමෙතං යථාතුතං සමමපඤ්ඤාය දට්ඨංඛං. ඵවමෙතං යථාතුතං සමමපඤ්ඤාය දිස්වා ආපොඛාතුයා තිබ්බිඤ්ඤා, ආපොඛාතුයා විත්තං විරුපෙති.

14. භොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාතිරු ආපොඛාතු පකුප්පති. යා ගාමමපි වහති, නිගමමපි වහති, නගරමපි වහති, ජනපදමපි වහති, ජනපදපදෙසමපි වහති. භොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුදෙද යොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජන්ති, දව්‍යොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජන්ති, තියොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජන්ති, වතුයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජන්ති, පඤ්ඤොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජන්ති, ඡයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජන්ති, සත්තයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජන්ති. -

1 සසුරං - යා, 2 උපෙක්ඛා - PTS.

10. ඇවැත්ති, ඉදින් මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ බමිය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන මහණහට කුශලනිශ්‍රිත වූ විදුහිනෝපේක්ෂාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් සංවින්න (කම්පිත) වෙයි. සංවේගයට පැමිණෙයි: 'මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ බමිය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන යම් බදු වූ මට කුශලනිශ්‍රිත වූ උපේක්ෂාව නො පිහිටා ද, එය ඒකාන්තයෙන් මට අලාභය. ඒකාන්තයෙන් මට ලාභ නො වෙයි. මාගේ ලැබීම නොමනා ය. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වේ' යි කියායි.

11. ඇවැත්ති, යම් සේ ලේශිය මයිලණුවන් දෑක සංවින්න වෙයි ද, සංවේගයට පැමිණෙයි ද, ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ බමිය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන ඒ මහණහට කුශලනිශ්‍රිත උපේක්ෂාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් සංවින්න වෙයි. සංවේගයට පැමිණෙයි: 'මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ බමිය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන යම් බදු වූ මට කුශලනිශ්‍රිත උපේක්ෂාව නො පිහිටා ද, ඒ මට ඒකාන්තයෙන් අලාභය. මට එකාන්තයෙන් ලාභ නො වෙයි. මාගේ ලැබීම නොමනා ය. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වේ'.

12. ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ බමිය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන ඒ මහණහට ඉදින් කුශලනිශ්‍රිත උපේක්ෂාව පිහිටා නම්, හෙතෙම එයින් සතුටු වෙයි. ඇවැත්ති, මෙ පමණකින් ඒ මහණහු විසින් බුද්ධියාසනය බොහෝ කොට කරන ලද වෙයි.

13. ඇවැත්ති, ආපොධාතුව කවර? ආපොධාතුව ආධ්‍යාත්මික ද වන්නේ ය. බාහිර ද වන්නේ ය. ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මික ආපො ධාතුව කවර යත්: අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ භූතයන් නිසා හටගත් යම් (ආබ්‍රාහ්ම ලක්ෂණ) ආපයෙන් ආපොගතයෙන් වේ ද - ඒ මෙසේ ය: පිත, සෙම, සැරව, ලේ, බහදිය, මේදතෙල්, කළු, පුරුණුතෙල්, කෙළ, යොවු, සදම්පල, මුත්‍ර, යන මොනු ය. තමා තුළ පිහිටි ආබ්‍රාහ්ම ලක්ෂණ වූ ආපො බවට හිස මහාභූතයන් නිසා හටගත් යම් අත් කිසිවකුත් වේ ද, ඇවැත්ති, මෙය අර්ක්ෂිත ආපොධාතුව යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, යම් මේ ආධ්‍යාත්මික ආපොධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර ආපොධාතුවකුත් වේ ද, මේ සියල්ල ආපොධාතුව ය 'මේ මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වෙයි' යි මෙය මෙසේ තත් වූ පරිදි සමසක්ප්‍රඥාවෙන් දක්ක යුතු ය. මෙසේ එය තත් වූ පරිදි සමසක්ප්‍රඥාවෙන් දෑක ආපොධාතුවෙහි කළකිරෙයි. ආපොධාතුවෙහි සිත තොරවෙයි.

14. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් බාහිර ආපොධාතුව කිසේ ද, එබඳු වූ කාලයක් වේ ම ය. එය ගම් ද ගලා යයි. නියමිතම් ද ගලා යයි. තහර ද ගලා යයි. දතවු ද ගලා යයි. දතවු පෙදෙස් ද ගලා යයි. ඇවැත්ති, මහබ්‍රහ්මයෝග්‍යන් සියක් පමණ තැන් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් දෙසියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් තුන්සියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් හාරසියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් පන්සියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් හයසියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් සත්සියකුත් ජලය සිඳි යේ ද එබඳු කාලයක් වෙයි.

හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ සත්තතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, ඡතූලම්පි උදකං සණ්ඨාති, පඤ්චතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, චතුතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, තිතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, ද්විතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, තාලම්පි¹ උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ සත්තපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, ඡපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, පඤ්චපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, චතුපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, තිපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, ද්විපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, පොරිසම්පි² උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ අභිපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, කච්චිතතම්පි උදකං සණ්ඨාති, ජණ්ණුමත්තම්පි³ උදකං සණ්ඨාති, හොප්ඵකමත්තම්පි උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ අභිකුලි-පබ්බතෙමනමත්තම්පි උදකං න හොති. තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරං ආපොධාතුයා තාව මහලලිකාය අතිවචනා පඤ්ඤාසිස්සති -පෙ-*

15. තස්ස මෙ ආවුසො හික්ඛුතො [ඵලං බුද්ධං අනුස්සරතො ඵලං ධම්මං අනුස්සරතො] ඵලං සඛිං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලතිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. ඵත්තාවතාපි ඛො ආවුසො හික්ඛුතො ඛුක්ඛතං හොති.

16. කතමා වාටුසො තෙජෝධාතු? තෙජෝධාතු සියා අජ්ඣතතිකා සියා බාහිර. කතමා වාටුසො අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු? යං අජ්ඣතතං පච්චතතං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදිතං-සෙසයපිදං. යෙන ච සත්තප්පති, යෙන ච ජරියති¹, යෙන ච පරිබ්බන්ති, යෙන ච අසිතපිතබාසිතසංසිතං සම්මා පරිණාමං ගච්ඡති, යං වා පනඤ්ඤම්පි කිඤ්චි අජ්ඣතතං පච්චතතං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදිතං - අයං චුච්චතාටුසො අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු. යා චෙව ඛො පන අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු යා ච බාහිර තෙජෝධාතු තෙජෝධාතුරෙවෙසා. තං 'තෙනං මිම, තෙසොකම්මෙ, න මෙසො අත්තා'ති ඵලමෙතං යථාතුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. ඵලමෙතං යථාතුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා තෙජෝධාතුයා තිබ්බිජ්ඣති. තෙජෝ ධාතුයා විතතං විරුජෙති.

17 හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිර තෙජෝධාතු පකුප්පති. සා ගාමම්පි ඛහති,⁵ නිගමම්පි ඛහති, තගරම්පි ඛහති, ජතපදම්පි ඛහති, ජතපදපදෙසම්පි ඛහති. සා ගරිතන්තං වා පඤ්ඤාන්තං වා සෙලන්තං වා උදකන්තං වා රම්භීයං වා භූමිභාගං ආගමම අතාසාර තිබ්බායති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං කුක්ඛාටපතොනපි තහාරුදදුලෙනපි⁶ අග්ගිං ගවෙසන්ති. තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරං ආපොධාතුයා තාව මහලලිකාය අතිවචනා පඤ්ඤාසිස්සති -පෙ-

1. තාලමත්තම්පි - මජ්ඣ., ඥා., PTS. 2. පොරිසමත්තම්පි - මජ්ඣ., ඥා., PTS.

3. ජණ්ණුමත්තං - මජ්ඣ., ජනනුමත්තම්පි - ඥා.

4. ජරියති - මජ්ඣ., ජරිය - ඥා., ජරියති - PTS. 5. දහති - මජ්ඣ.

6. තහාරුදදුලෙනපි - මජ්ඣ., ත්හාරුදදුලෙනපි - ඥා.

* පෙත්තාලෙන ගඛිතිතං පඨවිධාතුචාරෙ වුත්තතයෙතෙව වෙදිතබ්බං.

ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි ජලය සත්තලක් පමණ සිටි ද, සතලක් පමණ සිටි ද, පස්තලක් පමණ සිටි ද සිවුතලක් පමණ සිටි ද තුන්තලක් පමණ සිටි ද, දෙතලක් පමණ සිටි ද, එක්තලක් පමණ සිටි ද එවැනි කාලයෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි පුරුෂ ප්‍රමාණ සතක් ජලය සිටි ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ සයක්... පුරුෂ ප්‍රමාණ පසක් ජලය සිටි ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ සතරක් ජලය සිටි ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ තුනක් ජලය සිටි ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ දෙකක් ජලය සිටි ද, පුරුෂ ප්‍රමාණයක් ජලය සිටි ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි අභිපුරුෂ ප්‍රමාණයක් ජලය සිටි ද, කටය පමණ ජලය සිටි ද, දණ පමණ ජලය සිටි ද, ගොප් ඇටය පමණ ජලය සිටි ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි ඇඟිළි පුරුක තෙමෙන පමණ ජලය නො වේ ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, එපමණ මගන් වූ ඒ බාහිර ආපොඨානුවගේ අතිත්‍යාගා පෙතෙන්තේ ය...*

15. ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරණ, ධර්මය සිහි කරණ, සංඝසංඝයා සිහි කරණ ඒ මහණගට ඉදින් කුහල නිශ්ශ්‍රිත වූ උපෙක්‍ෂාව පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් සතුටු වෙයි. 'ඇවැත්ති, මෙපමණකින් තුන් මහණු විසින් බුද්ධාසත්‍යය බොහෝ කොට කරණ ලද්දේ වෙයි.

16. ඇවැත්ති, තේජෝධාතූ කවර? තේජෝධාතූව අර්කිකානික ද වන්නේ ය. බාහිර ද වන්නේ ය. ඇවැත්ති, අර්කිකානික තේජෝධාතූව කවර? තමා පිළිබඳ තේජස වූ තේජස් බවට ගියා වූ (මම ය මාගේ යහි) තරව ගන්නා ලද්දේ යමක් වේ ද- එනම්: යමෙකින් තැවේ ද, යමෙකින් දිරා ද යමෙකින් දූවේ ද, අනුභව කරණ ලද පාතය කරණ ලද කඩා කන ලද රස විඳින ලද දේ යමෙකින් මැනවින් පැයවීමට ගේ ද, එයින් අන්‍ය වූ ද, තමා නිසා පවත්නා වූ තෙජස වූ තෙජස් බවට ගියා වූ තරව ගන්නා ලද්ද වූ යම් කිසිවකුත් වේ ද - ඇවැත්ති, මෙය ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතූ යහි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, යම් මේ ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතූවක් වේ ද, යම් බාහිර තේජෝධාතූවක් වේ ද, එය තේජෝධාතූ ම ය. 'එය මාගේ නො වෙයි. මම තෙල නො වෙමි. එය මාගේ ආත්මය නො වෙ'යි- මේ මෙසේ තත් වූ පරිදි සමාස්ප්‍රඥවෙන් දුක්ක සුතු ය මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමාස් ප්‍රඥවෙන් දුක් තේජෝධාතූවෙහි කලකිරෙයි. තේජෝ ධාතූවෙහි සිත නො අලවයි

17. ඇවැත්ති, යම් කලෙක බාහිර තේජෝධාතූව කීපේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. එය ගම් ද දවසි. නියම්ගම් ද දවසි. නගර ද දවසි. ජනපද ද දවසි. දනවුපෙදෙස් ද දවසි. ඒ තේජෝධාතූව නිල් තෙත් තණ වෙතට හෝ මහම්ගට හෝ පව්වකට හෝ දියකට හෝ එළිමහන් බිම්පෙදෙසකට හෝ රැෂිණ ආහාර රහිත වූයේ නිවෙයි. ඇවැත්ති, යම් කලෙක කුකුළු පියාපතෙකින් ද සම්වැරලියෙන් ද ගිනි සොයත් තම් එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, එපමණ මගන් වූ බාහිර තේජෝධාතූවෙහි අතිත්‍යාගා වාසයක් පෙතෙන්තේ ය ...

* මෙහි පෙරෙහි සඳහන් වැසුනු කොටස පඨවිධාතූවාරයෙහි සි තහින් දක්වනු.

‡ මෙහි සෙ වූ වාරයන්හි ද 'උපාදිකා' - පදයට මේ අර්ථය ගතයුතු.

18. තස්ස චෙ ආට්ඨසො භික්ඛුනො ඵලං බ්‍රහ්මං අනුසාරතො ඵලං ධම්මං අනුසාරතො ඵලං සංඝං අනුසාරතො උපෙක්ඛා කුසලනිශ්චිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. ඵග්ගාචිතාපි ඛො ආට්ඨසො භික්ඛුනො බහුකතං හොති.

19. කතමා වාට්ඨසො වාග්‍යොධාතු? වාග්‍යොධාතු ශ්‍රියා අජ්ඣත්තිකා පියා බාහිරු. කතමා වාට්ඨසො අජ්ඣත්තිකා වාග්‍යොධාතු? යං අජ්ඣත්තං, පච්චත්තං. වාග්‍යො වාග්‍යොගතං උපාදින්නං - සෙය්‍යථිදං: උභිධ්මා වාතා, අබොගමා වාතා, කුල්විසයා වාතා, කොට්ඨසයා¹ වාතා, අභිමච්ඡානුසාරිනො වාතා, අස්සාසො පස්සාසො ඉති වා, යං වා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චි අජ්ඣත්තං පච්චත්තං. වාග්‍යො වාග්‍යොගතං උපාදින්නං - අයං වුච්චතාට්ඨසො අජ්ඣත්තිකා වාග්‍යොධාතු. යා චෙව ඛො පන අජ්ඣත්තිකා වාග්‍යොධාතු යා ච බාහිරු වාග්‍යොධාතු වාග්‍යොධාතුරෙවෙසා. තං 'නෙතං මම, නෙසොගමස්මි, ත මෙසො අත්තා'ති ඵලමෙතං යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. ඵලමෙතං යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා වාග්‍යොධාතුයා තිබ්බිජ්ඣති, වාග්‍යොධාතුයා විතතං විරුජෙති.

20 හොති ඛො සො ආට්ඨසො සමයො යං බාහිරු වාග්‍යොධාතු පකුප්පති, සා ගාමමපි වගති, තිගමමපි වගති, තගරමපි වගති, ජනපදමපි වගති, ජනපදපදෙසමපි වගති. තොති ඛො සො ආට්ඨසො සමයො යං භිමානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තාලවණ්ණට්ඨපි විබුජනෙතපි වාතං පරියෙසනති, ඔස්සාවතෙපි² තිණාති න ඉඤ්ජන්ති.³ තස්සා භි නාම ආට්ඨසො බාහිරුය වාග්‍යොධාතුයා තාව මහලුලිකාය අනිච්චතා පඤ්ඤාසිස්සති, බග්ගමමතා පඤ්ඤාසිස්සති, වග්ගමමතා පඤ්ඤාසිස්සති, විපරිණාමධම්මතා පඤ්ඤාසිස්සති. කිම්පතිමස්ස මත්තට්ඨකස්ස කාගස්ස තණ්හුපාදින්නස්ස 'අභන්ති වා මමන්ති වා අසමිති වා,' අථ බවස්සා⁴ නො චෙවෙත්⁵ හොති.

21. තඤ්ඤො ආට්ඨසො භික්ඛුං පරෙ අකෙකාසනති පරිභාසනති රුසෙන්නති විසෙසෙන්නති, සො ඵලං පජානාති: උප්පන්නා ඛො මෙ අයං සොතසම්පය්‍යජා දුක්ඛා වෙදනා, ඝා ව ඛො පටිච්ච නො අප්පට්ච්ච. කිං පටිච්ච? ඵසං පටිච්ච. යො ඵසෙසා⁶ අනිච්චාති පස්සති, වෙදනා අනිච්චාති පස්සති, සඤ්ඤා අනිච්චාති පස්සති, භව්බාරු අනිච්චා පස්සති, විඤ්ඤාණං අනිච්චනති පස්සති. තස්ස ඛාතාරමණමෙව විතතං පකඛජ්ඣති පසීදෙති සනතිට්ඨති අධිමුච්චති.⁷

1. කොට්ඨාසයා - මජ්ඣ.

2. ගිස්සවතෙපි - මජ්ඣ. සං. PTS.

3. ඉඤ්ජන්ති - මජ්ඣ. PTS.

4. බවාස්ස - මජ්ඣ.

5. නො චෙවෙත් - මජ්ඣ. සං. නො චෙවෙත් - PTS.

6. යොපි ටො ඵසෙසා - සං. යොපි ටොයො මජ්ඣ.

7. විමුච්චති - සං.

18. ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහිකරණ, මෙසේ ධර්මය සිහිකරණ, මෙසේ සබ්බසා සිහිකරණ ඒ මහණහට ඉදින් කුලල නිශ්ශ්‍රිත වූ උපේක්‍ෂාව පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් සතුටු වෙයි ඇවැත්ති, මෙපමණකින් හිසැසු වසින් බුද්ධිශාසනය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වෙයි.

19. ඇවැත්ති, වායෝධාතු කවර? ආයාත්මික වායෝ ධාතුවත් බාහිර වායෝ ධාතුවත් ඇත. ඇවැත්ති' අර්කිතතිකවායෝධාතුව කවර? තමා තුළ පවත්නා වූ වාතය වූ වාත ස්වභාවයට ගියා වූ මහා භූතයන් නිසා හටගත්තා වූ යම් වේද - එනම්: තැලිතැගිම් හිකනා ආදිය පවත්වන, උඩට තහින වාතයෝ ද, මල මු ආදිය පවත්වන යට බස්නා වාතයෝ ද, අතුනු පිටත පවත්නා වාතයෝ ද, අතුනු තුළ පවත්නා වාතයෝ ද, අහ පසහ තැගිරෙන වාතයෝ ද, ආශ්වාසය, ප්‍රණාසය යන වාතයෝ ද, මෙයින් අත්‍ය වූ තමා තුළ පවත්නා වූ වාතය වූ වාත ස්වභාවයට ගියා වූ භූතයන් නිසා හටගත්තා වූ යම් කිසිවකුත් වේද - ඇවැත්ති, මෙය අර්කිතතිකවායෝධාතු ය යි කියනු ලැබේ. යම් ආයාත්මික වායෝධාතුවක් වේද, යම් බාහිර වායෝධාතුවකුත් වේද, මේ වායෝධාතු ම ය. 'මේ මාගේ නො වෙයි. මම තෙල නො වෙමි. මේ මගේ ආත්මය නො වෙයි'. මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සම්මත්ප්‍රඥාවෙන් දැක්ක යුතු වෙයි. මෙය මෙසේ තත් වූ පරිදි සම්මත්ප්‍රඥාවෙන් දැක වායෝ ධාතුවෙහි කළකිරෙයි වායෝ ධාතුවෙහි සිත නො අලවයි.

20. ඇවැත්ති, යම් කලෙක බාහිර වායෝ ධාතුව කිපේද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. එය ගම් ද නඟාලයි. නියම් ගම් ද නඟාලයි. නගරද නඟාලයි. ජනපද ද නඟාලයි. ජනපද ප්‍රදේශයන් ද නඟාලයි. ඇවැත්ති, යම් කලෙක්හි ගිමනාතයේ අතතිම මාසයේ දී තල්වැටිනුත් විජිතපතිනුත් වාතය සොයන් ද, ගෙවෙහිඅගන් තණ නො සැල් ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, එපමණ මහත් වූ වායෝධාතුවෙහි අතිත්‍යාගාවය ප්‍රකට වන්නේ ය. ස්‍රය ස්වභාවය ප්‍රකට වන්නේ ය. විනාශස්වභාවය ප්‍රකට වන්නේ ය. විපරිණාම ස්වභාවය ප්‍රකට වන්නේ ය. ස්වප්‍රාකාලයක් පවත්නා වූ තණහාවෙන් අල්ලා ගන්නා ලද්ද වූ මේ ශරීරය පිටුබදුව 'මේ මම ය කියා හෝ, මාගේ ය කියා හෝ, මම වෙමි' යි කියා හෝ ගැනීමෙන් කීම, භිහට වන්නේද? ඒ මහණහට මෙහි තණහා මාතදිට්ඨි වසයෙන් ගැනීමෙන් නො වෙ ම ය.

21. ඇවැත්ති, ඉදින් අත්‍යයෝ ඒ මහණහට ආක්‍රොශ කෙරෙත් ද, පරිභව කෙරෙත් ද, ගවත් ද, වෙහෙසත් ද, හෙතෙම මෙසේ දනි සි: "මට මේ ශ්‍රොත්‍රසංස්පර්ශයෙන් හටගත් දුක් වේදනාවක් උපන්නී ය. මේ වතාහි හේතුවක් නිසා උපන්නී ය. හේතු රහිතව නො උපන්නී ය. කුමක් හේතු කොට ගෙන ද යත්: ස්පර්ශය හේතු කොට ගෙන ය." හෙතෙමේ ස්පර්ශය අතිත්‍යාග ය යි දකි සි. වේදනාව අතිත්‍යාග ය යි දකි සි. සංඥාව අතිත්‍යාග ය යි දකි සි. සංසකාර අතිත්‍යාග ය යි දකි සි. විශුද්ධිය අතිත්‍යාග ය යි දකි සි. ඔහුගේ සිත ධාතු සබ්බාත ඒ අරමුණෙහි ම බසී. ඒ අරමුණෙහි ම පහදී සි. ඒ අරමුණෙහි ම සිටී සි. ඒ අරමුණෙහි ම 'ධාතු වසයෙන් මෙසේය' යි තිශ්වයට පැමිණෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

22. තඤ්ඤා ආවුසො භික්ඛුං පරෙ අනිවේශිති අකතොති අමනාපෙති සමුදවරන්ති: පාණිසම්පසොනපි ලෙඛිමුසම්පසොනපි දණ්ඩිසම්පසොනපි සන්ඨසම්පසොනපි. සො එවං පජානාති: තපාභූතො ඛො අයං කායො යපාභූතස්මිං. කායෙ පාණිසම්පසොනපි කමන්ති, ලෙඛිමුසම්පසොනපි කමන්ති, දණ්ඩිසම්පසොනපි කමන්ති, සන්ඨසම්පසොනපි කමන්ති. චුත්තං ඛො පතෙතං භගවතා කකමුපමොවාදෙ: “උභතොදණ්ඩිකෙත වෙපි භික්ඛවෙ කකවෙත වොරං ඔවරකා අභිමම්භාති ඕකතොගස්සං,¹ තත්ත්වාපි යො මතො පඤ්ඤාසොන න මෙ සො තෙත සාසනකරො”ති. ආරභං ඛො පත මෙ විරියං භවිස්සති අසලලිතං, උපවසිතා සති අපමමුච්ඡා,² පසාදො කායො අසාරදො, සමාහිතං චිත්තං එකගං. කාමං දුති ඉමස්මිං කායෙ පාණිසම්පසොනපි කමන්තු, ලෙඛිමුසම්පසොනපි කමන්තු, දණ්ඩිසම්පසොනපි කමන්තු, සන්ඨසම්පසොනපි කමන්තු, කරිථති හිදං බුද්ධානං සාසනන්ති.

23. තස්ස වෙ ආවුසො භික්ඛුතො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙත සංවිජ්ජති සංවේගං අපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුලලභං වත මෙ න වත මෙ සුලලභං, යස්ස මෙ එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

24. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුණ්ඨිසංසුරං³ දිස්වා සංවිජ්ජති සංවේගං අපජ්ජති, එවමෙව ඛො ආවුසො තස්ස වෙ භික්ඛුතො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙත සංවිජ්ජති සංවේගං අපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුලලභං වත මෙ න වත මෙ සුලලභං, යස්ස මෙ එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

25. තස්ස වෙ ආවුසො භික්ඛුතො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙත අත්තමතො හොති එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුතො බහුකතං හොති.

26. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කට්ඨඤා පටිච්ච වලලිඤා පටිච්ච තීණඤා පටිච්ච මතතිකඤා පටිච්ච ආකාසො පරිවාරිතො අගාරතොව⁴ සඛ්ඤං⁵ ගච්ඡති, එවමෙව ඛො ආවුසො අට්ඨිඤා පටිච්ච තහාරඤා පටිච්ච මංසඤා පටිච්ච චම්බුඤා පටිච්ච ආකාසො පරිවාරිතො රූපතොව⁶ සඛ්ඤං ගච්ඡති. -

1. ඕකතොගස්සං - ගතා. 2. අසමමුච්ඡා - සිමු, මර්ගං. 3. සංසුරං - ගතා.

4. අගාරතොව - මර්ගං, ගතා. 5. සඛ්ඤා - ගතා. 6. රූපතොව - මර්ගං, ගතා.

22. ඇවැත්ති, අත්‍යයෝ ඒ මහණනට අනිටු වූ නො කැමැති වූ මන නො වඩන්නා වූ අත්පහරින් ද කැටකැබලිත්පහරින් ද දඹුපහරින් ද සැත් පහරින් ද ගසන් නම්, හෙතෙම මෙසේ දැනිය: යම්බඳු ශරීරයෙක අත්පහර වදි ද, කැටපහර වදි ද, දඹුපහර වදි ද, සැත් පහර වදි ද, මේ ශරීරය එසේ වූයේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කකචුපමොවාදයෙහි දී මෙය වදාරණ ලදී— “මහණෙනි, ලුඹකම් ඇති සොරු දෙපස මිටි ඇති කියනකින් අත පසක කපත් ද, ඒ සොරුන් කෙරෙහි ද යමෙක් සිත පුදුසිත කරන්නේ නම්, හෙතෙම එයින් මාගේ අනුශාසනය කරන්නේ නො වෙ”යි කියා ය. මාගේ විශ්‍ය පවත් ගන්නා ලද්දේ නො ගැනුළුණේ වන්නේ ය. සිතිය එළඹ සිටියේ නො මූලා ය. කය සන්තිදුණේ පත වූ දරුව ඇත්තේ ය. සිත සමාහිත වූයේ එකක ය. දත් කැමැති සේ මේ ශරීරයෙහි අත්පහස්සු ද වදිත්වා. කැටපහස්සු ද වදිත්වා. දඹුපහස්සු ද වදිත්වා. සැත් පහස්සු ද වදිත්වා. එහෙත් බුදුන්ගේ මේ අනුශාසනය කරනු ලැබේ ම ය.

23. ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ දහම් සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන ඒ මහණනට කුශලනිශ්‍රිත වූ විදර්ශනා-රෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් කලකිරෙයි, සංවේගයට පැමිණෙයි: ‘මෙසේ බුදුන් සිහි කරන දහම් සිහි කරන සංඝයා සිහි කරන යම් බඳු වූ මට කුශලනිශ්‍රිත වූ උපේක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, එය එකාන්තයෙන් මට අලාභය. මට එකාන්තයෙන් ලාභය නො වෙයි මාගේ ලැබීම නො මැනවි. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වෙයි’ කියා ය.

24. ඇවැත්ති, යම් සේ ජේෂ්‍රිය මධිරණුවන් දක බියපත් වේද, සංවේගයට පැමිණේ ද, ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ දහම් සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන ඒ මහණනට කුශලනිශ්‍රිත වූ උපේක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් කල කිරෙයි, සංවේගයට පැමිණෙයි: ‘මෙසේ බුදුන් සිහි කරන, මෙසේ දහම් සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන යම් බඳු වූ මට කුශලනිශ්‍රිත වූ උපේක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, එය ඒකාන්තයෙන් මට අලාභය. මට ලාභය නො වෙයි. මාගේ ලැබීම නොමැනවි. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වෙ’යි කියායි.

25. ඇවැත්ති, ඉදින් මෙසේ බුදුන් සිහි කරන, මෙසේ දහම් සිහි කරන, මෙසේ සංඝයා සිහි කරන, ඔහුට කුශලනිශ්‍රිත වියද් බල භාවනා සිද්ධි අභිභූත උපේක්‍ෂාව පිහිටා නම්, හෙතෙම එයින් සතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, මෙ පමණෙකින් ද ඒ මහණහු විසින් බුද්ධිශාසනය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වෙයි.

26. ඇවැත්ති, යම් සේ දූව නිසා ද වැල් නිසා ද තණ නිසා ද මැටි නිසා ද ඇවිටි සිටි අතස ‘ගෙය’යි ව්‍යවහාරයට ගේ ද, ඇවැත්ති, මෙ පරිද්දෙන් ම ඇවි නිසා නතර නිසා මස් නිසා සම් නිසා ඇවිටි සිටි අතස ‘රූපය’යි ව්‍යවහාරයට ගේ. -

අජ්ඣත්තිකඥෝ¹ ආට්ටසො චක්ඛුං අපරිභින්නං හොති, බාහිර ව රූපා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ව තජ්ජා සමන්නාහාරෙ හොති, නෙව තාව තජ්ජා විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. අජ්ඣත්තිකඥෝ¹ ආට්ටසො චක්ඛුං අපරිභින්නං හොති, බාහිර ව රූපා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ව තජ්ජා සමන්නාහාරෙ හොති, නෙවතාව තජ්ජා විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. යතො ව මො ආට්ටසො අජ්ඣත්තිකඥෝ² චක්ඛුං අපරිභින්නං හොති. බාහිර ව රූපා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, තජ්ජා ව සමන්නාහාරෙ හොති, එවං තජ්ජා විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. යං තථාභුතස්ස රූපං තං රූපපාදනකකිකේ සම්භවං ගච්ඡති. යා තථාභුතස්ස වේදනා, සා වේදනුපාදනකකිකේ සම්භවං ගච්ඡති. යා තථාභුතස්ස සංඝා, සා සංඝානුපාදනකකිකේ සම්භවං ගච්ඡති. යෙ තථාභුතස්ස සංඛාරා, තෙ සංඛාරානුපාදනකකිකේ සම්භවං ගච්ඡන්ති. යං තථාභුතස්ස විඤ්ඤාණං, තං විඤ්ඤාණුපාදනකකිකේ සම්භවං ගච්ඡති. සො එවං පජානාති: "එවං කිරමෙසං³ පඤ්ඤානං උපාදනකකිකානං සම්භවො සත්තිපාතො සම්මායො හොති. චුත්තං බො පතෙතං ගගච්ඡා: 'යො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති. සො ධම්මං පස්සති. යො ධම්මං පස්සති. යො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති'ති. පටිච්චසමුප්පාදනං බො පතිමෙ යද්දං පඤ්ඤානං පාදනකකිකා. යො ඉමෙසු පඤ්ඤානපාදනකකිකේසු ඡන්දො ආලයො අනුතයො අජේයාසානං, සො දුක්ඛසමුදයො. යො ඉමෙසු පඤ්ඤානපාදනකකිකේසු ඡන්දරගවිනයො ඡන්දරගප්පාතං, සො දුක්ඛ- නිරෝධො"ති. එතතාවතාපි බො ආට්ටසො භික්ඛුනො ඛහුකතං හොති

27 අජ්ඣත්තිකඥෝ ආට්ටසො සොතං අපරිභින්නං හොති [බාහිරා ව සද්දා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති] -පෙ- [අජ්ඣත්තිකඥෝ ආට්ටසො] සාතං අපරිභින්නං හොති. [බාහිරා ව ගඤ්ඤා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති] -පෙ- [අජ්ඣත්තිකා වෙ ආට්ටසො] ජීව්හා අපරිභින්නා හොති [බාහිරා ව රසා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති] -පෙ- [අජ්ඣත්තිකො වෙ ආට්ටසො] කායො අපරිභින්නො හොති. [බාහිරා ව පොඨ්ඛො න ආපාථං ආගච්ඡන්ති] -පෙ- [අජ්ඣත්තිකො වෙ ආට්ටසො] මනො අපරිභින්නො හොති. බාහිර ව ධම්මා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ව තජ්ජා සමන්නාහාරෙ හොති, නෙව තාව තජ්ජා විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. අජ්ඣත්තිකො වෙ ආට්ටසො මනො අපරිභින්නො හොති, බාහිර ව ධම්මා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ව තජ්ජා සමන්නාහාරෙ හොති, නෙව තාව තජ්ජා විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. -

1. අජ්ඣත්තිකඥෝව - මජ්ඣං. 2. අජ්ඣත්තිකඥෝව - ඕවු.
3. එවං යි කිර මුමෙසං - මජ්ඣං. එවං යිරිමෙසං - ගෘ.

ඇවැත්නි, ඉදින් ආධ්‍යාත්මික වූ ඇස නොබිඳුණේ වේ නම්, බාහිර රූපයෝත් ඇස්හමුවට නො පැමිණෙත් නම්, එයින් උපදනා (ඇසත් රූපයත් නිසා මනසිකාරය (මෙනෙහි කිරීම) නො වේ නම්, ඒ තාක් ඊට අනුරූප වූ විඥන භාගයාගේ පහලවීම නො වෙයි. ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මිකවූ වක්‍ෂුප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ ද, බාහිර රූපයෝත් ඇස්හමුවට පැමිණෙත් ද, (එහෙත්) ඊට අනුරූප වූ මෙනෙහි කිරීම නොවේ නම්, ඒ තාක් තදනුරූප වූ වක්‍ෂුර්විඥනයාගේ පහලවීම නො වේ ම ය. ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් ආධ්‍යාත්මික වූ වක්‍ෂුප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ ද, බාහිර රූපයෝත් ඇස්හමුවට පැමිණෙත් ද, ඊට අනුරූප වූ මෙනෙහි කිරීමත් වේ ද, මෙසේ ඊට සුදුසු විඥනභාගයාගේ පහලවීම වෙයි. ඒ වක්‍ෂුර්විඥනය සමග වුවහුගේ (ඒ විඥනවිෂය වූ) යම් රූපයෙක් වේ ද, එය රූපොපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. ඒ විඥන සමගී වුවහුගේ (ඒ විඥන සම්ප්‍රසුක්ත) යම් වේදනාවක් වේ ද, එය වේදනෝපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. එබඳු වුවහුගේ (ඒ විඥන සම්ප්‍රසුක්ත) යම් සංඥාවක් වේ ද, එය සංඥොපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. එබඳු වුවහුගේ (ඒ විඥන සම්ප්‍රසුක්ත) යම් චේතනා සංස්කාරයෝ වෙද් ද, ඔහු සංස්කාරොපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙත්. එබඳු වුවහුගේ යම් විඥනයෙක් වේ ද (ඒ වක්‍ෂුර්විඥනය) විඥනෝපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. හෙතෙම මෙසේ දකියි: “මෙසේ මේ පස්වැදූරුම් වූ උපාදනස්කන්ධයන්ගේ සංග්‍රහය සන්නිපාතය එක් රැස්වීම වෙයි. මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ද වදාරණ ලදී: ‘යමෙක් පටිච්ඡක්‍රමාදය දකී ද, හෙතෙම (පටිච්ඡක්‍රමානා වූ) ධර්මය දකී යමෙක් ධර්මය දකී ද, හෙතෙම පටිච්ඡක්‍රමාදය දකී’ යි කීයා ය. මේ උපාදනස්කන්ධයෝ පස්දෙන පටිච්ච සමුප්පාතයෝ වෙති. මේ උපාදනස්කන්ධ පසෙහි යම් ඡන්දයෙක් ආලෝකයක් සෙනහයෙක් ගැලිසිටීමෙන් වේ ද, එය දුක්ඛසමුදයයි. මේ උපාදනස්කන්ධ පසෙහි යම් ඡන්දරූපිතයෙක් වේ ද, ඡන්දරූපිතයෙක් වේ ද, එය දුක්ඛනිරෝධය” යි කීයායි ඇවැත්නි, මෙ පමණෙකින් මහණහු විසින් බ්‍රහ්මභූතය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වෙයි.

27. ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික වූ ශ්‍රෝත්‍ර ප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ශබ්දයෝත් ආපාඨයට පැමිණෙත් නම් ... ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික ශ්‍රාණ්‍යප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ගන්ධයෝත් ආපාඨයට නොපැමිණෙත් නම් ... ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික ඒභවාප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර රසයෝත් ආපාඨයට නො පැමිණෙත් නම් ... ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික කායප්‍රසාදය නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ස්ප්‍රභව්‍යයෝත් ආපාඨයට නො පැමිණෙත් නම් ... ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික වූ මනස නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ධර්මයෝත් ආපාඨයට නො පැමිණෙත් නම්, ඊට අනුරූප වූ මෙනෙහි කිරීමත් නො වේ නම්, ඒ තාක් ඊට අනුරූප වූ විඥනභාගයාගේ පහල වීම නො වේ. ඇවැත්නි, ඉදින් ආධ්‍යාත්මික වූ සිත නො බිඳුණේ වේ ද, බාහිර ධර්මයෝත් ආපාඨයට පැමිණෙත් ද, එහෙත් ඊට අනුරූප වූ මෙනෙහි කිරීම නො වේ නම්, ඒ තාක් ඊට අනුරූප වූ විඥනභාගයාගේ පහලවීම නො වේ.

ඇවැත්ති, ඉදින් යම් හෙයෙකින් ආර්‍යාත්මක වූ සිත නො බිඳුණේ වේ නම්, බාහිර බව්‍යෝත්තර ආපාදයට එක් නම්, එයින් උපදනා වූ කෝර්ව අනුරූප වූ මෙතෙහි කිරීමක් වේ නම්, මෙසේ ඊට අනුරූප වූ විඤ්ඤානායාසේ පහළ වීම වේ. එබඳු වූවහුගේ යම් රූපයෙක් වේ ද, එය රූපොපාදන-සාධකයෙහි සහිතයාව යේ. එබඳු වූවහුගේ යම් වෙදනාවක් වේ ද, එය වෙදනොපාදනස්කන්ධයෙහි සහිතයාව යේ. එබඳු වූවහුගේ යම් සංඥාවක් වේ ද, එය සංඥොපාදනස්කන්ධයෙහි සංග්‍රහයට යේ. එබඳු වූවහුගේ යම් සංස්කාරයෝ වෙත් ද, ඔහු සංස්කාරොපදනස්කන්ධයෙහි සංග්‍රහයට යෙත්. එබඳු වූවහුගේ යම් විඤ්ඤානෙක් වේ ද, එය විඤ්ඤානොපාදනස්කන්ධයෙහි සංග්‍රහයට යේ. හෙතෙම මෙසේ දකියි “මෙසේ වනාහි මේ පස් වැදෑරුම් වූ උපාදනස්කන්ධයන්ගේ සංග්‍රහය සන්තිපාතය එක්රැස් වීම වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරණ ලදි: ‘යමෙක් පටිච්චසමුප්පාදය දකිති ද, හෙතෙම ධර්මය දකිති. යමෙක් ධර්මය දකිති ද, හෙතෙම පටිච්චසමුප්පාදය දකි’යි කියා ය. මේ උපාදනස්කන්ධ පස්දෙන ප්‍රත්‍යයෙන් උපන්නාහු ය. මේ පඤ්චාපාදනස්කන්ධයන්හි යම් කැමැත්තෙක්, ආලයෙක්, සෙතහසෙක් හැළිසිටීමෙක් වේ ද, එය දුක්ඛසමුදය යයි. මේ උපාදනස්කන්ධ’ පසෙහි යම් ඡන්දරුහය නැති වීමෙක් ඡන්දරුහය දුරු කිරීමෙක් වේ ද, එය දුක්ඛතිරෝධ ය”යි කියා ය. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් මේ පමණෙකින් ද බ්‍රහ්මාසතය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වේ යයි.

ආයුමෙත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

මහාසාරොපම සූත්‍රය අවැවැතියි.

1. 3. 9.

මහාසාරොපම සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දත්තෙරුන් සස්තෙන් ගිය නො බෝකලෙකින් රජගහනුවර සම්පයෙහි වූ ගිණුකුළුපව්වෙහි වසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දත්තෙරුන් අරභයා භික්ෂූන් ආමතු සේක:

2. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් ‘ඉපදීමෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් කායිකඳු:බයෙන් දොමනසින් උපායාසයෙන් මඩනා ලද්දේම වෙමි. දුකට බැස ගත්තෙමි වෙමි. දුකින් පීඩිත වූයෙමි වෙමි. මේ සියලු දුක් රැස කෙළවර කිරීමක් පෙණෙන්නේ නම් යෙහෙකැ’ යි ඉඟුවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම සස්තට පැමිණීමේ වෙයි.

3 ඡසා එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභි-
නිබ්බන්ධෙත්ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො හොති
පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කං-
සෙති පරං වට්ඨෙති: 'අභමසම් ලාභී සිලොකවා.¹ ඉමෙ පඤ්ඤාසු භික්ඛු
අපාඤ්ඤාතා අපෙසසක්කා'ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන මජ්ඣති,
පමජ්ඣති, පමාදං ආපජ්ඣති. පමනෙතා සමානො දුක්ඛං විහරති

4. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසී
සාරපරියෙයනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො
අභික්කමෙව සාරං අභික්කම ථෙග්ගං අභික්කම තවං අභික්කම පපටිකං
සාඛාපලාසං ඡේති. ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤාමානො,
තමෙන. චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: 'න වතායං තවං පුරිසො
අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ථෙග්ගං, න අඤ්ඤාසි තවං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං,
න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං. තථා හයං හවං පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසී
සාරපරියෙයනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො
අභික්කමෙව සාරං අභික්කම ථෙග්ගං අභික්කම තවං අභික්කම
පපටිකං සාඛාපලාසං ඡේති. ආදාය පක්කමෙතො සාරන්ති මඤ්ඤාමානො.
යඤ්චස්ස සාරෙත සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුගච්ඡස්සති'ති

5. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤාසු, කුලපුතො සඬ්ඛා අගාරසමා
අත්තාරියං පබ්බජිතො හොති: 'ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරුමරණෙන
සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති, දුක්ඛාතිණ්ණො
දුක්ඛපරෙතො. අපෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතඤ්ඤා අත්තාසිරියා
පඤ්ඤායෙථා'ති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං
අභිනිබ්බන්ධෙත්ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො හොති
පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කං-
සෙති. පරං වට්ඨෙති: 'අභමසම් ලාභී සිලොකවා.¹ ඉමෙ පඤ්ඤාසු භික්ඛු
අපාඤ්ඤාතා අපෙසසක්කා'ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන මජ්ඣති
පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමනෙතා සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං
වුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු සාඛාපලාසං අග්ගසෙසි බුහුවරියස්ස, තෙන ව
මොසානං ආපාදි.

6 ඉධ පඤ්ඤාසු භික්ඛවෙ එකවෙ, කුලපුතො සඬ්ඛා අගාරසමා
අත්තාරියං පබ්බජිතො හොති: 'ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරුමරණෙන
සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති, දුක්ඛාතිණ්ණො
දුක්ඛපරෙතො. අපෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතඤ්ඤා අත්තාසිරියා
පඤ්ඤායෙථා'ති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං
අභිනිබ්බන්ධෙත්ති.

1. ලාභසක්කාරසිලොකවා - මජ්ඣ ලාභ සක්කාරසිලොකවා - ස්‍ය.

3. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසා කරණ කොට 'මම ලාභී වෙමි කීර්ති ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අතින් හික්කුහු අප්‍රකටයෝ ය. අලෝභාබ්‍යයෝ' යි තමන් හුවා දක්වයි. අනුන් හෙළා දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත්වෙයි. පමාවෙයි. ප්‍රමාදයට පැමිණෙයි. පමා වූයේ දුක සේ වාසය කරයි.

4. මහණෙනි, යම් සේ අරටුව ප්‍රයෝජන කොට ඇති අරටු සොයන්නා වූ අරටු සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් තෙමේ නොවැටි සිටුනා හර ඇති මහත් වූ රුකෙක හර ඉක්මවා (=හැරදමා) ම බොරුදු ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම පොත්ත ඉක්මවා ම 'හරය' යි සිතා අතු හා කොළ සිදු ගෙන යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දුක මෙසේ කියන්නේ ය: 'මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ සාරය නො දන්නේ ය. බොරුදු නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු හා කොළ නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයන්නා වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ නොවැටි පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙහි හරය ඉක්මවා ම බොරුදු ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම පොත්ත ඉක්මවා ම 'හර ය' යි සිතන්නේ අතු කොළ කඩා ගෙන ගියේ වෙයි. මොහු විසින් රුක්හරින් කළ සුතු යම් හර පිළිබඳ කටයුත්තක් වේ ද, ඒ ප්‍රයෝජනය නො ලබන්නේය' යි.

5. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුල-පුත්‍රයෙක් "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන්, පරිදේවයෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ සියලු හුදු දුක් රැස කෙළවර කිරීම පැණෙන්නේ නම් මැනවැ" යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් 'මම ලාභී වෙමි. කීර්ති ඇත්තෙමි වෙමි මේ අතින් හික්කුහු අප්‍රකටයෝ ය. අලෝභාබ්‍යයෝ' යි තමන් හුවා දක්වයි. අනුන් හෙළා දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් වෙයි, ප්‍රමතන වෙයි, සාවනි විප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමතන වූයේ දුක සේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ ඛිඛසරෙහි අතු හා කොළ ගත්තේය යි ද, එයින් අවසානයට පැමිණියේ ය යි ද කියනු ලැබේ.

6. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුල පුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස කෙළවර කිරීම පෙනෙන්නේ නම් යෙහෙකැ' යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් තික් ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. -

සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙහි, න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාර-
සිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමතො
සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති
පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙහි පරං
වමෙහති: අහමසම් සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු
දුස්සීලා පාපධම්මාති. සො තාය සීලසම්පදාය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං
ආපජ්ඣති. පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති.

7. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරජීනො සාරගවෙසි
සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො
අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ථෙග්ගං අතික්කමම තචං පපටිකං
ඡේත්වා ආදාය පක්කනෙතො සාරතති මඤ්ඤමානො, තමෙතං චක්ඛුමො
පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං හචං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න
අඤ්ඤාසි ථෙග්ගං, න අඤ්ඤාසි තචං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි
සාධාපලාසං. තථා හගං හචං පුරිසො සාරජීනො සාරගවෙසි
සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො
අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ථෙග්ගං අතික්කමම තචං පපටිකං
ඡේත්වා ආදාය පක්කනෙතො සාරතති මඤ්ඤමානො. යඤ්චස්ස සාරෙන
සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං තානුභවිස්සති’ති.

8. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙචා කුලපුතො සඤ්ඤා අගාරසමා
අගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔත්තේණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන
සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛා-
නිණේණා දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛතඤ්ඤා
අනතකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-
සිලොකං අභිනිබ්බතොති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න
අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-
සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. සො තෙන
ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති.
අපමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය
අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො; සො තාය සීලසම්පදාය
අත්තානුක්කංසෙහි පරං වමෙහති: අහමසම් සීලවා කල්‍යාණධම්මො,
ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු දුස්සීලා පාපධම්මාති. සො තාය සීලසම්පදාය
මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති.
අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පපටිකං අඤ්ඤාසෙහි බ්‍රහ්මචරියස්ස, තෙන
ච වෛසානං ආපාදී.

හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ වෙයි. පරිපූර්ණංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාව කරණ කොට තමන් හුවා නො දක්වයි. අනුත් හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමාදාන වූයේ ශීල සම්පන්නිය සිද්ධ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීල සම්පන්නියෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නිය කරණ කොට 'මම සිල්වත් වූයෙමි. කලණදහම් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අත්‍ය වූ භික්ෂුහු දුශ්ශීලයෝ ය. පවිට්‍රදහම් ඇත්තෝ යයි තමන් හුවා දක්ව යි. අනුත් හෙළා දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාති විප්‍රවාසයට පැමිණේ යි. ප්‍රමාදාන වූයේ දුක සේ වාසය කෙරෙයි.

7. මහණෙනි, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයන හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම 'හරයයි' සිතා පොත්ත සිද්ධතෙය යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක මෙසේ කියන්නේ ය: 'මේ හවත් පුරුෂයෙම ඵලානුසාරයෙන් හර නො දන්නේ ය. ඵලය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු කොළ නො දන්නේ ය. එසේ හෙයින් ම හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයන්නා වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහ රුකෙහි හර ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම 'හරය'යි සිතා පොත්ත සිද්ධතෙය යන්නේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කළ යුතු යම් කටයුත්තක් වේ ද එය ද නො ලබන්නේ ය' යනුයි.

8. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ඉපදීමෙන්, ජරාවෙන් මරණයෙන් ශොකයෙන් වැලටීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුවෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැසෙහි කෙළවර කිරීමක් පෙනෙන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාසෙන් හිඟියෙකින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. අනුත් හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමාදාන වූයේ ශීලසම්පන්නිය සපයයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. 'මම සිල් ඇත්තෙමි වෙමි. කලණදහම් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අත්‍ය වූ භික්ෂුහු දුශ්ශීලයෝ ය පාපභාවා ඇත්තෝ ය'යි ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් තමන් හුවා දක්ව යි පරා හෙළා දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. පමා වූයේ දුකින් වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ බ්‍රහ්මචරියාවෙහි පොත්ත ගන්නේ යයි ද එයින් ම කිසිවකට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

9. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො කුලපුතො සද්ධා අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති. ඕථිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපොච්ඡාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකිකිකියස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති තො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති. අභමසමි සමාහිතො එකග්ගවිතො, ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛු අසමාහිතා විබ්භන්තවිතොති. සො තාය සමාධිසම්පදාය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති.

10. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙහි සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ථෙග්ගං තචං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං වක්ඛමා පුරිසො දීඝවා එවං වදෙය්‍ය: 'න වතායං හමං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ථෙග්ගං, න අඤ්ඤාසි තචං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි සාධාපලාසං. තථා හයං හමං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙහි සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ථෙග්ගං තචං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස භාරෙන සාරකරණියං තඤ්චස්ස අත්ථං තානුභවිස්සති'ති.

11. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුතො සද්ධා අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති. ඕථිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපොච්ඡාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකිකිකියස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති.-

9. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුල පුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන්, ජරාමරණයෙන්, ශෝකයෙන්, වැලපීමෙන්, දුකින්, දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් වෙමි. දුකට බඩුයෙම් වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැසේ කෙළවර කිරීම පැහැත් නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණීමේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. පරු හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිප්‍රව්‍යාසයට නො පැමිණෙයි. අප්‍රමතා වූයේ සීලසම්පත්තිය සම්පාදනය කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. පරු හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිප්‍රව්‍යාසයට පත් නො වෙයි. අප්‍රමතා වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. 'මම සමාධියෙන් යුක්ත වූයෙම් එකඟ වූ සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අතින් හිසුනු වතාහි අසමාහිතයෝ ය. නානාරම්මණයන්හි පිහිටි ගිය සිත් ඇත්තෝ ය'යි තමන් හුවා දක්වයි. පරු හෙළා දක්වයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් වෙයි. විශෙෂයෙන් මත් වෙයි. සමාතිප්‍රව්‍යාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමතා වූයේ දුක සේ වාසය කරයි.

10 මහණෙනි, හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයන සුදු හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා ම 'හරය'යි හඟනේ සිවිය සිඳු ගෙන යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දුක මෙසේ කීයන්නේ ය: 'මේ හවත් පුරුෂ තෙම හර නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එසේ හෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයන සුදු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ හරය ඇති මහත් රුකෙහි හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා ම හරය සිහඟනේ සිවිය සිඳු ගෙන ගියේ ය. මොහු පිහිටි හරයෙන් කළ යුතු යම් කටයුත්තක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය නො ලබන්නේ ය කීයා යි.

11. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ඉපදීමෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බඩුයෙමි දුකින් පීඩිත වූයෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැසේ කෙළවර කිරීම පෙනෙන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණීමේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් සතුටු නො වූයේ වෙයි.-

ත පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අසමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුබ්බති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අසමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුබ්බති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තානුක්කංසෙති, පරං වම්බෙති: අභමසමි සමාසිතො එකඟ්ථිතො, ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු අසමාසිතා විබ්භන්ත-විත්තාති. සො තාය සමාධිසම්පදය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං වුව්චති භික්ඛව භික්ඛු තමං අග්ගභෙසි බ්‍රහ්මචරියස්ස, තෙන ව වෛසානං ආපාදි.

12. ඉධ පන භික්ඛව එකච්චො කුලපුත්තො සඤ්ඤා ආභාරසමා අත්තාරියං පබ්බජිතො හොති: ඕඨිණ්ණොමහි ජාතියං ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනසෙසෙති උපායසෙති, දුක්ඛො-තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපොච්ඡාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අත්තකිරියං පඤ්ඤායෙථාති. ඡසා එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අභිනිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අසමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුබ්බති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අසමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුබ්බති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තාය සමාධිසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්බෙති. ඡසා තාය සමාධිසම්පදය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අසමතො සමානො ඤ්ඤාදස්සනං ආරුබ්බති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්බෙති: අභමසමි ජානං පස්සං විහරමි. ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්ති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති.

පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාර-කීර්තිප්‍රශංසායෙන් තමන් උසස් කොට නොදක්වයි. පරි හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සිහියෙන් තොරව විසීමට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමාදවත් වූයේ සීලසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පරි හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමාදවත් වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මම සමාධියෙන් ග්‍රහණ වූයෙමි එකක වූ සිත් ඇත්තෙමි වෙමි මේ අතර භික්ෂුහු වනාහි අසමාහිතයෝ ය. විහරුණු සිත් ඇත්තෝ ය'යි තමා හුවා දක්වයි. පරි හෙළා දක්වයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමාදවත් වූයේ දුක සේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ බ්‍රහ්මචරියෙහි සිවිය ගත්තේ ය යි ද, එයින් ම අවසානයට පැමිණියේ ය යි ද කියනු ලැබේ.

12. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැළපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බවුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි මේ හුදු දුක් රැසෙහි කෙළවර කිරීම පෙනෙන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි සැදහෑයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නොවූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පරි හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පත් නොවෙයි. අප්‍රමාදවත් වූයේ සීලසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පරි හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමාදවත් වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පරි හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමාදවත් වූයේ දිව්‍යවක්කුර්ඥා සංඛ්‍යාත ඥානදර්ශනය ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් 'මම දන්නෙමි දන්නෙමි වාසය කරමි. මේ අතින් භික්ෂුහු වනාහි නොදනිමින් නොදකිමින් ම වාසය කරති'යි තමා හුවා දක්වයි. පරි හෙළා දකී ය. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් මත් වෙයි. විශේෂයෙන් මත් වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමාදවත් වූයේ දුක සේ වාසය කරයි.

13. සෙසාපාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්ඛමෙමව සාරං ඵෙග්ගුං ඡේත්වා ආදාය පක්ඛන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං වක්ඛමා පුරිසො දිස්වා එවං වෙදෙය්‍යා: ‘න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසී ඵෙග්ගුං, න අඤ්ඤාසී තවං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාබාපලාසං. තථා හයං භවං පුරිසො සාරන්තිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්ඛමෙමව සාරං ඵෙග්ගුං ඡේත්වා ආදාය පක්ඛන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති.

14. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙච්චා කුලපුත්තො සද්ධා අභාරස්මා අතභාරියං පබ්බජිතො භොති: ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛානිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපොචනාම ඉමිස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමතො භොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්ඛංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමනෙනා සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමතො භොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්ඛංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමනෙනා සමානො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමතො භොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්ඛංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති, අපමනෙනා සමානො ඤ්ඤාදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තමතො භොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තානුක්ඛංසෙති පරං වම්භෙති: අහම්ම ජාතං පස්සං විහරාමි, ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්තීති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමනෙනා සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං වුව්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵෙග්ගුං අක්ඛන්තෙහි බ්‍රහ්මචරියස්ස, තෙන ච වොසානං ආපාදී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

13. මහණෙනි, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයනුහු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම 'හර ය'යි හඟනේ එළය කපාගෙන යන්නේද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක 'ඒකාන්තයෙන් මේ හවන් පුරුෂ තෙමේ හරය නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු කොළ නො දන්නේ ය. එසේ හෙයින්ම මේ හවන් පුරුෂ තෙමේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හර සොයනුහු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම 'හරය'යි හඟනේ එළය කපා ගෙන ගියේ ය. ඔහු විසින් හරයෙන් කට හුදා යමක් වී නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේ ය'යි මෙසේ කියන්නේ ය.

14. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් යෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් වෙමි. දුකට බඩුයෙම් වෙමි. දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක් රූහ කෙළවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදව සි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් නො සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්ව සි. පරා හෙළා නො දක්ව සි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමානිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමතය වූයේ සිලසම්පත්තිය සම්පාදනය කරයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් තමා හුවා නො දක්ව සි. පරා හෙළා නො දක්ව සි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමානිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමතය වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සපය සි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමානිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමතය වූයේ දිව්‍යචක්‍ෂුර්ඥානසංඛ්‍යාතඥාදර්ශනය ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් 'මම දන්නෙම් දක්නෙම් වාසය කරමි. මේ අතින් භික්‍ෂුහු නො දනිමින් නො දකිමින් වාසය කරනි'යි තමා හුවා දක්ව සි. පරා හෙළා දක්ව සි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමානිවිප්‍රවාසයට පැමිණේ යි. ප්‍රමතය වූයේ දුක සේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ, බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යයෙන් එළය ගත්තේ යයි ද එයින් ම අවසානයට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

15. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙච්ඡා කුලපුතොහො සඤ්ඤා අහාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඕඤ්ණිකාමිති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙති දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛානිඤ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවතාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකකුකුස්ස අනන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙත්ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමනෙනා සමානො සීලසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති. නො ච බො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමනෙනා සමානො සමාධිසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමනෙනා සමානො සමාධිසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන සුඤ්ඤස්සෙන න අත්තමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන සුඤ්ඤස්සෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තෙන සුඤ්ඤස්සෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමනෙනා සමානො අසමයවිමොක්ඛං ආරුඛෙති. අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අතවකාසො යං සො භික්ඛු තාය අසමයවිමුත්තියා පරිභාසෙථ

16 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසි සාරපරිසෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨිතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති ජාතමානො; තමෙන චික්ඛුමා පුරිසො දීඨවා ඵලං වදෙය්‍යා: අඤ්ඤාසි වතායං හචං පුරිසො සාරං අඤ්ඤාසි ථේග්ගුං අඤ්ඤාසි තචං අඤ්ඤාසි පපටිකං අඤ්ඤාසි සංඛාපලාසං. තථාහං හචං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසි සාරපරිසෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨිතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍යා සාරන්ති ජාතමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

15. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරමරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බඩුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස කෙළවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි සැදූහැයෙන් ගිහිගෙයින් තිත් ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් නොසතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නොදක්ව යි. පරු හෙළා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමත වූයේ සිලසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ-සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් තමා හුවා නොදක්ව යි. පරු හෙළා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ සිලසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පත් නොවෙයි. අප්‍රමත වූයේ සමාසිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාසිය සම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සමාසිය සම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්ව යි. පරු හෙළා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ සමාසිය සම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමත වූයේ දිව්‍යචක්‍ෂුර්‍යුතසංකල්පනා භූතදර්ශන ලබයි. හෙතෙම ඒ භූතදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ භූතදර්ශනයෙන් තමා හුවා නොදක්ව යි. පරු හෙළා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ භූතදර්ශනයෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමත වූයේ සියලු කෙලයන්ගෙන් එකානන්තයෙන් ඕදීම වූ නවලෝකෝත්තර සංඛම්ප ලබයි. මහණෙනි, ඒ මහණ තෙමේ යම් හෙයෙකින් ඒ නවලෝකෝත්තරධර්මයෙන් පිරිහෙන්නේය යන මෙය හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය.

16. මහණෙනි, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නොවැටි පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙක 'හරය'යි දන්නේ හරය ම කපා ගෙන යන්නේ ය. ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක 'මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ එකානන්තයෙන් සාරය දන්නේ ය. එළය දන්නේ ය. සිවිය දන්නේ ය. පොත්ත දන්නේ ය. කොළ අතු දන්නේ ය. එසේ හෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හර සොයනසුලු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නොවැටි පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙක හර යයි දන්නේ හරය ම කපා ගෙන ගියේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කටපුතු වූ යමක් වේ නම්, හරයාගේ ඒ අභීය ද විදීය'යි මෙසේ කියන්නේ ය.

17. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුතො සඤ්ඤා අගරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතීණේණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෛමනස්සහි උපායාසෙහි, දුක්ඛානිණේණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛතඤ්ඤාසං අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො කොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං චමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං චමෙහති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං චමෙහති. සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතො සමානො සුණ්දස්සනං ආරුඛෙති. සො තෙන සුණ්දස්සනෙන අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන සුණ්දස්සනෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං චමෙහති. සො තෙන සුණ්දස්සනෙන න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතො සමානො අසමයවිමොක්ඛං ආරුඛෙති. අධිස්ථානමේතං භික්ඛවෙ අනවසාසො යං සො භික්ඛු තාය අසමයවිමුත්තියා පරිභාගෙථ.

18. ඉති ඛො භික්ඛවෙ තසිදං බ්‍රහ්මචරියං ලාභසක්කාරසිලොකානිසංසං, න සීලසම්පදා නිසංසං, න සමාධිසම්පදානිසංසං, න සුණ්දස්සනානිසංසං. යා ච ඛො අයං භික්ඛවෙ අකුප්පා වෙතොවිමුත්ති, එතදත්ථිදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියං. එතං සාරං. එතං පරියොසානතති.

ඉදමච්චො භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනිජ්ඣතති

මහාසාරොපමස්සතං නවමං.

17. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමිනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි, දුකට බටුයෙමි, දුකින් පෙළුණෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස කෙළවර කිරීම පෙනේ නම් යෙහෙකැ'යි සැදහෑයෙන් හිතියෙන් තිත්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසාවෙන් නො සතුටු වූයේ වෙයි. පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. පරා හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පත් නො වෙයි. අප්‍රමතන වූයේ ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කෙරෙ යි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරා හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙ යි. අප්‍රමතන වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කර යි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. පරා හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි පමා නො වෙයි සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ. අප්‍රමතන වූයේ (පඤ්චාගිඤ්චත්ට අගත් දිව්‍යවක්‍ෂුර්ඥතසංඛ්‍යාත)ඥානදර්ශනය සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරා හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙ යි. අප්‍රමතන වූයේ අසමය විමෝක්‍ෂය (කළින් කල නොව වරක් මිදුනේ මිදුනාම වූ සියලු කෙලෙසුන්ගෙන් මිදීම වූ තවලොකොත්තර ධර්මය) ලබයි. අප්‍රමතන වූ ඒ මහණ තෙමේ යම් කෙසෙකින් තවලොකොත්තරධර්මයෙන් පිරිහෙන්නේ ය යන මෙය හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය.

18. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මේ බ්‍රහ්මචාරීය ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසා අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. ශීලසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. සමාධිසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. ඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. මහණෙනි, යම් මේ ආකොප්‍ය - තියවල විත්තවිමුක්තියක් වේද, මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්මචාරීය ඒ රහත්බව පිණිස වේ. මේ සාර යයි. මේ තිශ්ඨාව යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටට පැමිණි ඒ හික්කුභාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවත් පිළිගත්ත.

මහාසාරොපම සූත්‍රය නවවැනි යි.

1. 3. 10.

චූළසාරොපමසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො පිඨගලකොවෙජා, බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමොද්ධිං සමොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරොක්ඛා එකමන්තං තිසිද්ධිං එකමන්තං තිසින්නො ඛො පිඨගලකොවෙජා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

2. යෙමෙ හො ගොතම සමණ්ඩ්‍රාග්ගිණො සඞ්ඝිනො ගණිනො ගණාචාරියා සුතා යසස්සිනො තිස්සකරා¹ සාමුපමමතා ඛුර්ජනස්ස, සෙය්‍යථිදං: පුරිසො කස්සපො, මකඛලී ගොසාලො, අජිතො තෙසකම්බලො,² පකුට්ඨො³ කම්බායනො, සඤ්ජයො භෙලට්ඨිපුත්තො, නිගණ්ඨො නාතපුත්තො, සබ්බෙ තෙ සකාය පටිඤ්ඤාය අබ්‍හඤ්ඤංසු: සබ්බෙව නාබ්‍හඤ්ඤංසු, උදග්ග එකච්චෙ අබ්‍හඤ්ඤංසු, එකච්චෙ නාබ්‍හඤ්ඤංසුති.

3. අලං බ්‍රාහ්මණ, තිට්ඨතේතං: සබ්බෙ තෙ සකාය පටිඤ්ඤාය අබ්‍හඤ්ඤංසු, සබ්බෙව නාබ්‍හඤ්ඤංසු, උදග්ග එකච්චෙ අබ්‍හඤ්ඤංසු, එකච්චෙ නාබ්‍හඤ්ඤංසුති.⁴ ධම්මං තෙ බ්‍රාහ්මණ දෙසිස්සාමි, තං සුණාහි, සාමුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමිහි. එවං භොති ඛො පිඨගලකොවෙජා බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොසි භගවා එතදවොච:

4. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගවේසි සාරපරිසෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමච සාරං අතික්කමම ජේග්ගං අතික්කමම තචං අතික්කමම පපට්ඨං සාඛාපලාසං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙතං චක්ඛුමා පුරිසො දිශාම එවං චදෙය්‍ය: න චතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ජේග්ගං, න අඤ්ඤාසි තචං, න අඤ්ඤාසි පපට්ඨං, න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගවේසි සාරපරිසෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමච සාරං අතික්කමම ජේග්ගං අතික්කමම තචං අතික්කමම පපට්ඨං සාඛාපලාසං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙත සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අතං තානුභවිස්සතිති.

1. පිඨගලී - කප්ඵි. 2. තිස්සකරා - සො. 3. කෙසකම්බලී - කප්ඵි.
4. කකුට්ඨො - අට්ඨකථා, සිමු. 5. භෙලට්ඨා - කප්ඵි. 6. තාඨපුත්තො - සිමු.
7. නබ්‍හඤ්ඤංසු - PTS.

1. 3. 10.

චූළසාරොපම සූත්‍රය

1 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. ඉක්බිති පිඬුගලකොව් නම් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත පැමිණියේ ය. පැමිණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකට යුතු කපා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන්නා වූ පිඬුගලකොව් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය:

2. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පැවිදිසමුඛයා ඇති පැවිදිගණයා ඇති ගණාචාර්‍ය වූ ප්‍රසිද්ධ වූ යශස් ඇති තීර්ථකර වූ (=ලබ්ධි උපදවන්නා වූ) බොහෝ දෙනා විසින් සංඛ්‍යාසි සම්මත කරණ ලද යම් මේ මහණබමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, එනම්: පුරුෂකසාස, මහබලි ගොසාල, අජිතකෙසකම්බල, පකුට්ඨකම්බයන, යසඤ්ඤාලට්ඨිපුත්ත, නිගණ්ඨනාතපුත්ත, යන මොහු ය. ඒ සියල්ලෝ සමකීය ප්‍රතිඥාව පරිදි (සමකීය නොගතීන්සක යයි) දැන ගත්තාහු ද? සියල්ලෝ ම දැන නොගත්තාහු ද? නැතහොත් සමහරු දැන ගත්තාහු ද? සමහරු දැන නොගත්තාහු දැයි (ඇසීය.)

3. බමුණ, කම් නැත. 'ඒ සියල්ලෝ සමකීය ප්‍රතිඥාව පරිදි දැන ගත්තාහු ද? සියල්ලෝ ම දැන නොගත්තාහු ද? නැතහොත් සමහරු දැන ගත්තාහු ද? සමහරු දැන නොගත්තාහු ද? යන මෙය තිබියේවා. බමුණ, මම තව ධර්මය දේශනා කරන්නෙමි. එය අසව. මනා කොට මෙනෙහි කරව. දේශනා කරන්නෙමි. පිඬුගලකොව් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ 'එසේ ය පින්වතුන් වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

4 බමුණ, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ, හර සොයනසුලු වූ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ, පුරුෂයෙක් පිහිටා පවත්නා, අරවූව ඇති, මහරුකෙක හර ඉක්මවා ඵලය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා පොත්ත ඉක්මවා හරය යි හඟනේ අතු කොළ කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙමේ ඒ මොහු දැක "ඒකාන්තයෙන් මේ භවත් පුරුෂ තෙමේ හරය නො දත්තේ ය. ඵලය නො දත්තේ ය සිවිය නො දත්තේ ය. පොත්ත නො දත්තේ ය. කොළ අතු නො දත්තේ ය. එහෙයින් ම මේ භවත් පුරුෂ තෙමේ ද හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හරය ඇති, මහරුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම, පොත්ත ඉක්මවා ම හරය යි හඟමින් අතු කොළ කපා ගෙණ ගියේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජන ද (හෙතෙමේ) නො ලබන්නේ ය"යි මෙසේ කියන්නේ ය.

5. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ථේග්ගං අතික්කමම තවං පපටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං වක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵලං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ථේග්ගං, න අඤ්ඤාසී තවං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ථේග්ගං අතික්කමම තවං පපටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙනො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’ති.

6. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ථේග්ගං තවං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං වක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵලං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ථේග්ගං, න අඤ්ඤාසී තවං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ථේග්ගං තවං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙනො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’ති.

7. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං ථේග්ගං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං වක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵලං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ථේග්ගං, න අඤ්ඤාසී තවං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං ථේග්ගං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙනො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’ති.

5. ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයනසුදු වූ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් පිහිටා පවත්නා, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා එළය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හරය සි හසිමින් පොත්ත කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක “මේ හවත් පුරුෂ තෙම අරවුම නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුදු වූයේ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හරය සි හසිමින් පොතු කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වී නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

6. ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයනසුදු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, හර ඇති මහත් රුකෙක අරවුම ඉක්මවා, එළය ඉක්මවා, හරය සි හසිමින් සිවිය සිදු ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක “මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ අරවුම නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු කොළ නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුදු වූයේ, හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ පිහිටා පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා හරය සි හසිමින් සිවිය කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ අතීය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

7. ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයන හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, අරවුම ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය සි හසිමින් එළය කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක “මේ හවත් පුරුෂ තෙම එකානනයෙන් අරවුම නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එහෙයින් මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුදු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය සි හසිමින් එළය කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

8. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡෙත්වා ආදාය පක්ඛානෙනා සාරන්ති ජානමානො, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍යා: ‘අඤ්ඤාසි වතායං භවං පුරිසො සාරං, අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං, අඤ්ඤාසි තවං, අඤ්ඤාසි පපටිකං, අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡෙත්වා ආදාය පක්ඛානෙනා සාරන්ති ජානමානො. යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුගමස්සති’ති.

9. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛා තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපොච්ඡාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අනනකිරියා පඤ්ඤායෙපාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙනති සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අනනමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අනනානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: ‘අගමස්මි ලාභී සිලොකවා’¹. ඉමෙ පතඤ්ඤෙ භික්ඛු අපඤ්ඤානා අපොසන්නා’ති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනවුත්තිකො ච හොති සාථලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙව සාරං අතික්කම ඵෙග්ගුං අතික්කම තවං අතික්කම පපටිකං සාඛාපලාසං ඡෙත්වා ආදාය පක්ඛානෙනා සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුගමස්සති’² තථුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

10. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛා-තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපොච්ඡාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අනනකිරියා පඤ්ඤායෙපාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙනති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනනමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනනානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති-

1. ලාභසක්කාරසිලොකවා, මජ්ඣ. ලාභී සක්කාරසිලොකවා, ය්‍යා.

2. නානුගමස්සති, ය්‍යා.

8. ඛමුණ්, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, හර ඇති මහරුකෙකු හරය සි දැනීමින් හරය ම කපා ගෙන යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තුළුලු දැක 'එකානන්තයෙන් මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය දන්නේ ය. එළය දන්නේ ය. සිවිය දන්නේ ය. පොත්ත දන්නේ ය. කොළ අතු දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ හරය තෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ හරය ඇති මහත් රුකෙකු හරය සි දන්නේ හරය ම කපා ගෙන ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම් හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද ලබන්නේය'යි මෙසේ කියන්නේ ය.

9 ඛමුණ්, එපරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් උපායාසයෙන් මැඩුනෙම වෙමි. දුකෙහි බවුයෙම වෙමි. දුකින් පෙළුනෙම වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා ගෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහි ගෙයින් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. මෙසේ ගෙතෙම පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. ගෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. ගෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් 'මම ලාභී වෙමි. කීර්ති ඇත්තෙම වෙමි. මේ අතික් භික්ෂුහු අප්‍රකටයෝ ය. අල්පශාක්‍යයෝ ය'යි තමන් හුවා දක්වයි. මෙරමා ගෙලා දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයේ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස කතෘකම්පා ඡන්දය ඇති නො කරයි. වෑයම් නො කරයි. භික්ෂාධාරය ඇත්තේ වෙයි. ශාසනය ලිහිල් කොට ගන්නේ වෙයි. ඛමුණ් යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් තෙමේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහරුකෙකු හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා පොත්ත ඉක්මවා හර යයි හඟනේ කොළ අතු කපා ගෙන ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කළ යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ අතීත ද හේ නො ලබන්නේ ය. ඛමුණ්, මම මේ පුද්ගලයා එවැනි උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

10. ඛමුණ්, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම වෙමි. දුකෙහි බැස ගත්තෙම වෙමි. දුකින් පෙළුනෙම වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර කිරීම පෙනේ නම්, ඉතා ගෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහි ගෙයින් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. ගෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උපදවයි. ගෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් නො සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. ගෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා ගෙලා නො දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උත්තරිතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයේ වෙත් නම්, ඒ අන්‍ය ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි.-

අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාඨළිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමිතො හොති පරිපුණ්ණසංඛ්‍යායො. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්‍යංසෙති පරං වම්භෙති: 'අභමසම් සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛු දුස්සීලා පාපධම්මාති. සීලසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනවුත්තිකො ච හොති සාඨළිකො. සෙය්‍යාපාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්‍යමෙව සාරං අතික්‍යමම ථෙග්ගං අතික්‍යමම තචං පපටිකං ඡෙතියා ආදාය පක්‍යකතො: සාරතති මඤ්ඤාමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං තානුභවස්සති. තදුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

11. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො,¹ පුග්ගලො සඤ්ඤා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දොමනස්සෙති උපායාසෙති, දුක්ඛා තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවතාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමිතො හොති න පරිපුණ්ණසංඛ්‍යායො. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න අත්තානුක්‍යංසෙති න පරං වම්භෙති. ලාභසක්කාර-සිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාඨළිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති, සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමිතො හොති තො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛ්‍යායො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්‍යංසෙති න පරං වම්භෙති. සීලසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාඨළිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමිතො හොති පරිපුණ්ණසංඛ්‍යායො. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තානුක්‍යංසෙති පරං වම්භෙති: අභමසම් සමාධිතො එකභ්‍යවත්තො, ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛු අසමාතිතා විබ්භන්තවිත්තාති. සමාධිසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනවුත්තිකො ච හොති සාඨළිකො. -

1 එකච්චො-පෙ-අත්තකිරියා, සෘ.

නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේත් වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් 'මම සිල්වත් වෙමි. කලණදහම් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය වූ භික්ෂුහු දුශ්ශීලයෝ ය. පවිටු ස්වභාව ඇත්තෝ'යි තමා හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. ශීලසම්පත්තියෙන් අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ අන්‍යධර්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය නුපදවයි වෑයම් නො කරයි. පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට ගත්තේ වෙයි. ඔවුණ, යම් හේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇති හරය සොයනුසු හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ නො වැටී සිටින්නා වූ හරය ඇති මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ඵලය ඉක්මවා සිව්ව ඉක්මවා හර යයි හඟවේ පොත්ත කපා ගෙන ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේ ය. ඔවුණ, මම ඒ පුද්ගලයා ඵබ්බ උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

11 ඔවුණ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැළපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි දුකෙහි බැස ගත්තෙමි දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙලවර, කිරීම පෙනේ නම්, ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වෙයි. පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි. නො පසු බස්නා පැවතුම් ඇත්තේ ශාසනය ලිහිල් කොට නො ගත්තේ වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ශීලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කෙරෙයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් 'මම සමාධියෙන් යුක්ත වූයෙමි එකඟ වූ සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය වූ භික්ෂුහු අසමාහිතයෝ ය. විපුරුණු සිත් ඇත්තෝ'යි තමා හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කතතුකම්‍යතා ඡන්දය නුපදවයි. වෑයම් නො කෙරෙයි. පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ ශාසනය ලිහිල් කොට ගත්තේ ද වෙයි. -

සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං
චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමච සාරං
අතික්කමම ථෙග්ගුං තචං ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො,
යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති. තථූපමානං
බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

12. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සඤ්ඤා අගාරසමා
අනගාරියං පබ්බජිතො හොති; ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන
සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛා-
තිණ්ණො දුක්ඛපමරතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්කන්තිස්ස
අත්තකිරියා පඤ්ඤාගේථාති. සො එචං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-
සිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන
න අත්තමතො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-
සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. ලාභසක්කාර-
සිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං
ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිතවුත්තිකො ච
හොති අසාඨලිකො. සො සීලසම්පදා ආරාමෙති. සො තාය සීලසම්පදා
අත්තමතො හොති හො ච ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය
සීලසම්පදා න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සීලසම්පදා ච
යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං
සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිතවුත්තිකො ච හොති
අසාඨලිකො. සො සමාධිසම්පදා ආරාමෙති. සො තාය සමාධිසම්පදා
අත්තමතො හොති හො ච ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය
සමාධිසම්පදා න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සමාධිසම්පදා ච
යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං
සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිතවුත්තිකො ච හොති
අසාඨලිකො. සො ඤ්ණදස්සනං ආරාමෙති. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන
අත්තමතො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන
අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති; අභමස්මි ජානං පස්සං විහරාමි. ඉමෙ
පනඤ්ඤා භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්ති. ඤ්ණදස්සනෙන ච යෙ
අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං
සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලිතවුත්තිකො ච
හොති සාඨලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො
සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො
සාරවතො අතික්කමෙමච සාරං ථෙග්ගුං ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො
සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං
නානුභවිස්සති. තථූපමානං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

1. ජරාමරණෙන, මජ්ඣ. - පෙ- අත්තකිරියා, සා.

බමුණ, යම් සේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇති හරය සොයනු ලබන හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇත්තා වූ මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා හරය යි හඟනේ සිවිය කපා ගෙන ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ ද, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබයි. බමුණ, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

12. බමුණ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බටුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර කිරීම පෙනේ නම්, ඉතා යෙහෙකැ' යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ ද උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද, යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණ-සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. ශීලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි. නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ ද නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සස්ත ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ඥානදර්ශනය (දිව්‍යචක්ෂුර් ඥානය) ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් 'මම දත්තෙම දත්තෙම වාසය කරමි. මේ අන්‍ය භික්ෂූහු නො දත්තාහු නො දත්තාහු වෙසෙත්' යි තමන් හුවා දක්ව යි. මෙරමා හෙළා දක්ව යි. ඥානදර්ශනයෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය නූපදව යි. වෑයම් නො කෙරෙයි පසු බස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට ගත්තේ ද වෙයි. බමුණ, හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයනු ලබන හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇත්තා වූ මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය යි හඟිමින් ඵලය කපා ගෙන ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කටයුතු යමක් වී නම් හරය පිළිබඳ ඒ අතීත නො ලබන්නේ ය. බමුණ මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

13. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො හොති; ඔතිණ්ණොච්චි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙකිහි දොමනසංයාහි උපායාසෙහි, දුකෙකි- නිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අප්පෙචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඩකියා අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එචං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර- සිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛිකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර- සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වම්භෙති. ලාභසක්කාර- සිලොකෙන ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිඛවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. යො සීලසම්පදං ආරාමෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛිකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වම්භෙති. සීලසම්පදාය ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිඛවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාමෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛිකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වම්භෙති. සමාධිසම්පදාය ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිඛවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො ඤ්ණදස්සනං ආරාමෙති. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛිකප්පො. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වම්භෙති. ඤ්ණදස්සනෙන ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිඛවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො.

14. කතමෙ ව බ්‍රාහ්මණ ධම්මා ඤ්ණදස්සනෙන උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්චෙ අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිමාරං විචෙකජං පිතිත්ථං පඨමං කානං උපසම්පජ්ජ විතරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

13. බමුණ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බඩුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. මෙසේ හෙතෙම පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරා හෙළා නො දක්ව යි. ශීලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි. නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කෙරෙයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ඥානදර්ශනය ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. ඥානදර්ශනයෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කෙරෙයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි.

14. බමුණ, ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෝ කවරහු ද?

බමුණ, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශලයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතර්ක සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් කටහන් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වාසය කෙරෙයි. බමුණ, මේ ද ඥානදර්ශනයට වඩා (නිරෝධපාදක බැවින්) උත්තරිතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෙකි.

15. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතකකම්මාරාතං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං වෙනසො උකොද්භාවං අවිතකකං අවිවාරං සමාසිජං පිතිසුඛං දුතියං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

16. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පිතියා ව විරාගා උපෙකකිකො ව විහරති සනො ව සම්පජ්ජනො. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යත්තං අරියං ආවිකකති: ‘උපෙකකිකො සතිමා සුඛපිභාරී’ති තතියං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

17. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ව පභාතා දුතකස්ස ව පභාතා පුඤ්ඤව සොමනස්සදෙමනස්සාතං අත්ථගමා¹ අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකිකසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

18. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඛසො රූපසඤ්ඤාතං සමතිකකමා පටිඝසඤ්ඤාතං අත්ථගමා නාතතතසඤ්ඤාතං අමනසිකාරා ‘අතනො ආකාසො’ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

19. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඛසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකකම ‘අතනං විඤ්ඤාණන්ති’ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

20. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඛසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකම ‘තත්ථි කිඤ්චී’ති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

21. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඛසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතිකකම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

1. අත්ථගමා, මජ්ඣං සං.

15. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතකිවිචාර-යන්ගේ සත්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි උපත් පැහැදීමෙන් යුත් සිතේ එකොදිසබ්බාසාන සමාධිය වඩන විතකි රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඛමුණ, මෙද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවේයෙකි.

16. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් උපෙක්‍ෂාවට සිහි ඇත්තේ සමාසක් ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙසෙයි. සැපය ද කයින් විඳියි. යම් ඒ ධ්‍යානයක් තෙතූ කොට ගෙන ඒ පුද්ගලයා 'උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ' ය සිහි ඇත්තේ ය. සැපවිකරණ ඇත්තේ' යයි ආයතීයෝ කියද්ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඛමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවේයෙකි.

17. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සුබ්බයෙන් ද ප්‍රත්‍යාණයෙන් ද්‍රාව්‍යයෙන් ද ප්‍රත්‍යාණයෙන් පෙරම සොමිතස් දෙමිතත්තුගේ නැසීමෙන් නිදුක් වූ නො සැප වූ උපෙක්‍ෂාවෙන් කල සමාති පාරිශුභිය ඇති චතුර්තීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඛමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවේයෙකි.

18. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵලප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවත් නැසීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවත්ගේ ප්‍රත්‍යාණයෙන් නානාසි-සංඥාවත් මෙතෙහි නො කිරීමෙන් 'ආකාශය අතනත ය'යි ආකාසානඥා-යතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඛමුණ මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවේයෙකි.

19. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵලප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඥායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤාණය අතනත ය'යි. විඤ්ඤාණඥා-යතනයට පැමිණ වාසය කරයි. ඛමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවේයෙකි.

20. ඛමුණ නැවත ද, අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵලප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඥායතනය ඉක්මවා 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. ඛමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවේයෙකි.

21. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵලප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. ඛමුණ මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවේයෙකි.

22. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං සම්භික්ඛම්ම සඤ්ඤාවෙදධිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්සා ආසවා පරික්ඛිණා නොනති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව.

ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මා ඤ්ඤාදස්සනෙන උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව.

සෙත්තපාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤාව ඡන්ධා ආදාය පක්ඛලනතා සාරන්ති ජාතමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සති. තථුපමානං බ්‍රාහ්මණ ඉමං ප්‍රග්ගලං වදාමි.

23. ඉති ඛො බ්‍රාහ්මණ තසිදං බ්‍රහ්මවරියං ලාභසක්කාරසිලොක්ඛානිසංඝං, ත සීලසම්පදානිසංඝං, ත සමාධිසම්පදානිසංඝං, ත ඤ්ඤාදස්සනානිසංඝං, යා ව ඛො අයං බ්‍රාහ්මණ අකුසා වෙතොපිච්ඡිතති, එතදත්ථමිදං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මවරියං, එතං සාරං, එතං පරිසොසානන්ති.

24. එවං වුත්තෙ පිඨාලකොවෙජ්, බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං ගො ගොතම, අභික්ඛන්තං ගො ගොතම¹ සෙත්තපාපි ගො ගොතම භික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්, පටිච්ජන්තං වා පිට්ඨෙත්තං, චූළාස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්, අභික්ඛාතෙ වා තෙලපඡේයං ධාරෙත්තං වක්ඛමිත්තො රුපාති දක්ඛිත්තීති. එවමෙවං ගොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසංඝං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඤ්ඤාව. උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතස්සෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

චූළසාරොපමසුත්තං දසමං.

ඔපම්මවග්ගො තතීසො.

නග්ග වග්ගස්ස උද්දානං:

මොළියඵග්ගනරිට්ඨ ව නාමො අභිවතෙ කප්පි පුණණ්ණිවාපා රාහි කණෙරු මහාගජ්ජාමා සාරුපමො² පුත පිඨාලකොවෙජ්, එස වරො ඨපිතො අසමොයං වාරුතරො තතීසො වරවග්ගොති*.

1. ගොතම - ටො- උපාසකා, මජ්ඣ. සං. 2. සාරවරෙ, සීචු සං.

* පාදෙයං මජ්ඣ. ටොප්පකෙ කදිස්සති

22. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සම්ප්‍රකාරයෙන් තෙවනඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදසිතනිරෝධයට පැමිණ වාසය කරයි. ප්‍රඥාවෙන් දැකීම් හෙතුවෙන් ඔහුගේ ආසුම්මයෝ ක්‍ෂය වූවාහු වෙත්. ඛමුණ මේ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවයි කි.

ඛමුණ, මේ බවමයෝ ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර ද ප්‍රණීතතර ද වෙත්.

ඛමුණ, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහ රුකෙක හර යයි දකිමින් හරයම කපා ගෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට යුතු වූ යමක් වී නම් හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජන ය ද ලබන්නේ ය. ඛමුණ, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

23. ඛමුණ, මෙසේ වනාහි මේ බබ්බර ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රයෝගා අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. සීලසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. සමාධිසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. ඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. ඛමුණ, යම් මේ අකොප්‍ය වූ විධානවිමුක්තියෙන් වේ ද, ඛමුණ මේ බබ්බර එය ප්‍රයෝජනය කොට ගිපියේ ය. ඒ සාරය යි. ඒ කෙලවර යි.

24. මෙසේ වදල කල්හි පිඨිකලකොව්ස් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් සේ යටිකුරු කරන ලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ ද, වැසු දෙයක් විවෘත කරන්නේ ද, මං මූලා වුවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහුය හි අකිකාරයෙහි තෙල් පහතක් දල්වන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ලෙසින් බවිය දෙයතා කරන ලද්දේ ය. ඒ මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද බවිය ද හිඤ්ඤා සංකයා ද සරණ කොට ගෙමි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිම කොට සරණ ගිය උපාසකයෙකු කොට දරණ සේක් වා.

චූළසාරොපම සූත්‍රය දසවැනි යි.

තුන්වැනි බසමම වගීය යි.

ඒ වගීයෙහි උඤ්ඤාය.

මොළියඵගුණය අරිට්ඨය යි හිඤ්ඤා නාමයෙන් කී කකචුපම - අලගද්ධපම දෙසූත්‍රය, 'අකිච්ඤ'හි ස්ථාන නිර්දේශ වම්භක සූත්‍රය, දසකපා ඇති පුණ්‍ර සටු නමින් කී රථවිනිත සූත්‍රය, නිවාප සූත්‍රය, 'රාසි' හි නාමෙකදෙයග්‍රහණයෙන් කී පාසරාසි තෙවත් අරියපරියෙසන සූත්‍රය, කණේරු - මහාගජ නාමයෙන් කී චූළහත්ථිපදෙපම - මහාහත්ථිපදෙපම දෙ සූත්‍රය, මහාසාරොපම සූත්‍රය, යළි පිඨිකලකොව්ස් නම් දුන් චූළසාරොපම සූත්‍රය යි - මේතෙකින් තැබූ මේ උතුම තෙවන වග අසම ය. අතිශයින් මනොඥ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 4. 1.

4. මහායමකවග්ගො

චූළගොසිඞ්ගසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා නාදිකෝ¹ විහරති භිඤ්ජකා-
වහරේ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච
නාදිකො ආයස්මා ච කිම්බිලො² ගොසිඞ්ගසාලවනදූපෙ විහරන්ති. අථ
ඛො භගවා සායනනසමයං පඨිසල්ලානා³ වුට්ඨිතො යෙන ගොසිඞ්ගසාල-
වනදූපෙ තෙනුපසඛකම්.

2. අද්දසා ඛො දායපාලො භගවන්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං දිස්සාන
භගවන්තං එතදවොච: “මා සමණ, එතං දායං පාපිසි. සන්නෙත්ථ
තයො කුලපුත්තා අත්තකාමරූපා විහරන්ති මා තෙසං අථාසුමිකාසී”ති.

3. අස්සොසි ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො දායපාලස්ස භගවතා සද්ධිං
මන්නගමානස්ස. සුත්වාන දායපාලං එතදවොච: ‘මා ආවුසො දායපාල,
භගවන්තං වාරෙසි. සත්ථා නො භගවා අනුසුතෙතා’ති.

4. අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො යෙනායස්මා ච නාදිකො ආයස්මා
ච කිම්බිලො තෙනුපසඛකම් උපසඛකම්භවා ආයස්මන්නඤ්ච නාදියං
ආයස්මන්නඤ්ච කිම්බිලං එතදවොච: ‘අභික්කමථායස්මනො, අභික්කම-
ථායස්මනො, සත්ථා නො භගවා අනුසුතෙතා’ති.

5. අථ ඛො ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නාදිකො ආයස්මා
ච කිම්බිලො භගවන්තං පච්චුග්ගන්ති. එකො භගවතො පත්තචිවරං
පටිග්ගහෙසි. එකො ආසනං පඤ්ඤපෙසි. එකො පාදෙද්දකං උපට්ඨපෙසි.
නිසීදී භගවා පඤ්ඤාපත්ත ආසනෙ. නිසජ්ඣ⁴ ඛො භගවා පාදෙ පක්ඛාලෙසි.
තෙපි ඛො ආයස්මනො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදංසු.

6. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං භගවා
එතදවොච: කච්චි වො අනුරුද්ධා ඛමිතියං? කච්චි යාපනීයං? කච්චි
පිණ්ඩකෙත න කිලමථාති?⁵

7. “ඛමිතියං භගවා, යාපනීයං භගවා. න ච මයං භන්නෙ
පිණ්ඩකෙත න කිලමාමා”ති.

1. නාදිකො, මජ්ඣ. 2. කිම්බිලො, මජ්ඣ. ඥා. 3. පටිසල්ලාණා, මජ්ඣ. ඥා.
4. නිසජ්ඣ උපෙද, ඥා. 5. කිලමිත්ථාති, ඥා. 6. කිලමිත්ථා, ඥා.

1. 4. 1.

4. මහායමකවගීය

චූළගොසිඛාන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාදික ගමහි ගෙඩිගෙහි වැඩ ව්‍යාප්ත සේක. එ සමයෙහි වනයෙහි ආයුෂ්මත් අනුරුඬා තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් නන්දිය තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් කිම්බිල තෙරණුවෝ ද ගොසිඛානසාලවනලාභාබෙහි වාස කරත්. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කාලයෙහි පලසමවහින් නැගී ගොසිඛානසාලවනලාභාබ කරා වැඩිසේක.

2. අරණ්‍ය පාලකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනවුන් දුර දී ම දිව. දුක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “මහණ තෙල වනයට නො පිවිසෙනු මැනව. මෙහි කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනෙක් ඇත. තමන්ට හිත කැමැති සැතැපි ඇතිව වසත්. ඔවුන්ට නො පහසු නො කරන්නේ මැනව” කියායි.

3. ආයුෂ්මත් අනුරුඬාතෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා මනත්‍රණ කරණ අරණ්‍යපාලකයාගේ කථාව ඇසූහ. අසා අරණ්‍යපාලකයාට තෙල කී හ: “කියග වතපාලය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො වලඟව. අප ශාය්‍යා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැමිණි සේකැ”යි.

4. එක්කිනි ආයුෂ්මත් අනුරුඬා තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් නන්දිය තෙරුන් හා ආයුෂ්මත් කිම්බිල තෙරුන් වෙත ගියහ. ගොස් ආයුෂ්මත් නන්දිය තෙරුන්ට හා ආයුෂ්මත් කිම්බිල තෙරුන්ට ද තෙල කී ය: “ආයුෂ්මත්තී, වරෙව. ආයුෂ්මත්තී, වරෙව. අප ශාය්‍යා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි සේකැ” කියා යි.

5. ඉක්කිනි, ආයුෂ්මත් අනුරුඬා තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් නන්දිය තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් කිම්බිල තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරමගට ගියහ. පෙරමගින් කොට එක් තමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා සිවුරු ගත්තේ ය. එක් තමෙක් අසුනක් පැණවී ය. එක් තමෙක් පා දෙතා දිය එළවී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැන වූ අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. වැඩහිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පා දෙවූහ. ඒ ආයුෂ්මත්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ.

6. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් අනුරුඬා තෙරුන් ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක: “අනුරුඬාගෙනි, කිම, සිහිය හැකි ද? යැපිය හැකි ද? කිම, පිණිසාතයෙන් කලාප්ත නො වවු ද?”

7. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සිහිය හැකි ය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යැපිය හැකි ය. නො කලකුළු වමහ.”

8. කච්චි පත වො අනුරුඤා සමයා සමමාදමානා අවිච්ඡේදිනා ඛේරෙදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකඛුහි සමපස්සන්තා විහරාති?

9. “තස්ස මයං භනෙත සමයා සමමාදමානා අවිච්ඡේදිනා ඛේරෙදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකඛුහි සමපස්සන්තා විහරාමා”ති

10. යථාකථං පත තුමෙහ අනුරුඤා සමයා සමමාදමානා අවිච්ඡේදිනා ඛේරෙදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකඛුහි සමපස්සන්තා විහරාති?

11. “ඉධ මයං භනෙත එවං හොති: ‘ලාභා වත මෙ සුලඤ්ඤං වත මෙ, යොහං එව රුපෙහි සමුඤ්චාරීති සද්ධං විහරාමි’ති. තස්ස මයං භනෙත ඉමෙසු ආයස්මනෙහ සමෙතං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වේව රහො ව. මෙතං වට්ඨිකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වේව රහො ව. මෙතං මනෝකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වේව රහො ව. තස්ස මයං භනෙත එවං හොති: ‘යනුකායං සකං චිත්තං නික්ඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මනානං චිත්තස්ස වසෙන වතෙතාසානි. සො ඛො අහං භනෙත සකං චිත්තං නික්ඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මනානං චිත්තස්ස වසෙන වතෙතාසානි. තානා හි ඛො තො භනෙත කායා. එකඤ්ච පත මඤ්ඤෙ චිත්ත’නති.

12. ආයස්මාපි ඛො නන්දියො -පෙ- ආයස්මාපි ඛො කිම්බිලො භගවන්තං එතදවොච: මයංපි ඛො භනෙත එවං හොති: ‘ලාභා වත මෙ, සුලඤ්ඤං වත මෙ, යොහං එව රුපෙහි සමුඤ්චාරීති සද්ධං විහරාමි’ති තස්ස මයං භනෙත ඉමෙසු ආයස්මනෙහ සමෙතං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වේව රහො ව. මෙතං වට්ඨිකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වේව රහො ව. තස්ස මයං භනෙත එවං හොති: ‘යනුකායං සකං චිත්තං නික්ඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මනානං චිත්තස්ස වසෙන වතෙතාසානි. සො ඛො අහං භනෙත සකං චිත්තං නික්ඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මනානං චිත්තස්ස වසෙන වතෙතාසානි. තානා හි ඛො තො භනෙත කායා. එකඤ්ච පත මඤ්ඤෙ චිත්ත’නති. එවං ඛො මයං භනෙත සමයා සමමාදමානා අවිච්ඡේදිනා ඛේරෙදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකඛුහි සමපස්සන්තා විහරාමා”ති.

13. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. කච්චි පත වො අනුරුඤා, අසමත්තා ආතාපිනො පභිත්තතා විහරාති?

14. “තස්ස මයං භනෙත අසමත්තා ආතාපිනො පභිත්තතා විහරාමා”ති.

15. යථාකථමතං තුමෙහ අනුරුඤා අසමත්තා ආතාපිනො පභිත්තතා විහරාති?

8. අනුරුඤ්ඤායෙහි, කිම් තෙපි සමග ව සතුටු ව විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය වැනි ව ඔවුනොවුන් පියඟැසින් බලමින් වාස කරවු ද?

9. “වහන්ස, අපි ඵකාන්තයෙන් සමභව සතුටු ව විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය මෙන් ඵක්ව ඔවුනොවුන් පියඟැසින් බලමින් වාස කරමහ.”

10. අනුරුඤ්ඤායෙහි, තෙපි, කෙසේ තම්, සමග ව සතුටු වෙමින් විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය වැනි ව ඔවුනොවුන් පියඟැසින් බලමින් වාස කරන්නහු ද?

11. “වහන්ස, මෙහි දී මට මෙ වැනි අදහසෙක් වෙයි: යම් බදු මම මේ වැනි සමුම්භරුන් සමග වාස කරමි ද, ඒ මට ඵකාන්තයෙන් ලාභය. ඵකාන්තයෙන් මට යහපත් ලැබීමෙකි. වහන්ස, ඒ මට මේ ආයුෂ්මතුන් කෙරෙහි හමුවෙහිත් නොහමුවෙහිත් මෙමුත්‍රියහගත කායකමය ඵලඛි සිටියේ ය. හමුවෙහිත් නොහමුවෙහිත් මෙමුත්‍රියහගත වාක්කමය ඵලඛි සිටියේ ය. හමුවෙහිත් නොහමුවෙහිත් මෙමුත්‍රියහගත මනාකමය ඵලඛි සිටියේ ය. වහන්ස, ඒ මට ‘මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂ්මතුන්ගේ සිත්විසින් වාස කරන්නෙමි තම් මැනව්’යි සිත් ඇති වෙයි. වහන්ස, මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂ්මතුන්ගේ ම සිත්විසින් වැටෙමි. වහන්ස, අප සිරුර වෙන් වෙයි. සිත ඵකකු වනැ”යි.

12. ආයුෂ්මත් තඤ්ඤා තෙරණුවෝ ද ... ආයුෂ්මත් කිව්විල තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැල කළහ:-

“වහන්ස, මට ද මෙ වැනි අදහසෙක් වෙයි: යම් බදු මම මෙවැනි සමුම්භරුන් සමග වෙසෙමි ද, ඒ මට ඵකාන්තයෙන් ලාභය. මට යහපත් ලැබීමෙකි. වහන්ස, ඒ මට මේ ආයුෂ්මතුන් විෂයෙහි හමුවෙහිත් නොහමුවෙහිත් මෙමුත්‍රියහගත කායකමය ඵලඛි සිටියේ ය. හමුවෙහිත් නොහමුවෙහිත් මෙමුත්‍රියහගත වාක්කමය ඵලඛි සිටියේ ය. හමුවෙහිත් නොහමුවෙහිත් මෙමුත්‍රියහගත මනාකමය ඵලඛි සිටියේ ය. වහන්ස මට ‘මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂ්මතුන්ගේ සිත්විසින් වාස කරන්නෙමි තම් මැනවැ’යි මෙසේ අදහස ඇති වේ. වහන්ස, මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂ්මතුන්ගේ සිත්විසින් වැටෙමි. යරීර වෙන් වෙයි. සිත ඵකකුම වනැ”යි.

මෙසේ අපි සමග ව සතුටු වෙමින් විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය වැනියමෝ ඔවුනොවුන් පියඟැසින් බලමින් වාස කරමහ.

13. අනුරුඤ්ඤායෙහි, සාධු, සාධු, අනුරුඤ්ඤායෙහි, කිම් තෙපි අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවත වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරන්නහු ද?

14. “වහන්ස, අපි ඵකාන්තයෙන් අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවත වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරමිහ.”

15. අනුරුඤ්ඤායෙහි, තෙපි කෙසේ වහාහි අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවත වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නහු ද?

16. “ඉධ පන භනෙත අමාකං යො පඨමං ගාමනො පිණ්ඩාය පටික්කමති, සො ආසතාති පඤ්ඤපෙති. පාතියං පරිභොජනීයං උපට්ඨපෙති¹. අවක්කාරපාතිං උපට්ඨපෙති යො පච්ඡා ගාමනො පිණ්ඩාය පටික්කමති, සචෙ භොති භුත්තාවසෙසො, සචෙ ආකඛ්ඛති, භුඤ්ජති. නො චෙ ආකඛ්ඛති, අප්පහරිතෙ වා ඡ්ඛෙඛ්ඛති. අප්පාණකෙ වා උද්ගෙ ඔපිලාපෙති. සො ආසතාති පටිසාමෙති. පාතියං පරිභොජනීයං පටිසාමෙති. අවක්කාරපාතිං පටිසාමෙති. භත්තභංගං සමමජ්ජති. යො පස්සාති පාතියංසට්ඨං වා පරිභොජනීයංසට්ඨං වා වච්චස්ට්ඨං වා ඊත්තං තුච්ඡං, සො උපට්ඨපෙති. සචස්ස² භොති අවිසස්සං, භත්ථිකාරොත්ත දුතීයං ආමනෙත්තචා භත්ථිලඞ්ඝකෙත්ත උපට්ඨපෙම. තඤ්ච මයං භනෙත තස්සච්චයා වාචං තිදුම. පඤ්චාතිකං ඛො පත මයං භනෙත සඛරතතිකං³ ධම්මියා කපාය සතතිසීදුම. එවං ඛො මයං භනෙත අපමන්තා ආතාපිනො පතිත්තතා විහරුමා”ති.

17. සාචු, සාචු, අනුරුඤ්ඤා. අනි පන චො අනුරුඤ්ඤා, එවං අපමන්තාතං ආතාපිතං පතිත්තතාතං විහරතං⁴ උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාත්ථවිතාරෙති?

18. “කිං හි නො සියා භනෙත. ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඛ්ඛාම, විච්චෙව භාමෙති විච්චව අකුසලෙති ධම්මෙති සපිත්තකං සවිචාරං විචෙකජං උත්තරං පඨමං කාතං⁵ උපසම්පජ්ජ විහරම. අයං ඛො නො භනෙත අමාකං අපමන්තාතං ආතාපිතං පතිත්තතාතං විහරතං උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාත්ථවිතාරෙති”ති.

19. සාචු, සාචු, අනුරුඤ්ඤා. එතස්ස පන චො අනුරුඤ්ඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපස්සද්ධියා අත්ථෙඤ්ඤා උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාත්ථවිතාරෙති?

20. “කිං හි නො සියා භනෙත, ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඛ්ඛාම, විතක්කවිචාරතං චූපසමා අරක්ඛිත්තං සමපසාදතං චෙතසො ඵෙකාදිභාවං අපිත්තකං අවිචාරං සමාඛිජං පිත්ථස්සධං දුතීයං කාතං⁶ උපසම්පජ්ජ විහරම. එතස්ස භනෙත විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපස්සද්ධියා අමමඤ්ඤා උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාත්ථවිතාරෙති”ති.

1. උපට්ඨාපෙති, PTS.

4. විහරත්තාතං, මජ්ඣ.

2. සචස්ස, මජ්ඣ. සා.

5. පඨමජ්ඣාතං, සි.

3. සඛරතතිකා, PTS.

6. දුතීයජ්ඣාතං, සි.

16. වහන්ස, මෙහි අප අනුරෝධයෙන් යමෙක් පළමු කොට ගමෙන් පිණිසායෙත් පෙරලා ඒ ද, හෝ අසුන් පණවයි. පිය යුතු පැත්තා පරිභොග කව යුතු දිග ද එළවා තබයි. ඉතිරි පිඬු බහන සුමුගු එළවා තබයි. යමෙක් පසු ව ගමෙහි පිඬු පිණිස සැර වටාලා ඒ ද, ඉදින් කැ ඉතිරි වූවක් ඇත්තම්, ඉදින් කැමැති වේ නම්, වළඳයි. නොකැමැති වේ නම්, නොතිලන තැනෙක හෝ දමයි. (එයින් මියන) යකුන් නැති දිගෙහි හෝ උල්පවා හරියි. හෙ අසුන් සහවා තබයි. පැත්තා පිරිබෝදිය සහවා තබයි. අවකර්මය සහවා තබයි. ගසකුග්‍රය හමදියි. යමෙක් සිස් වූ දිග රහිත වූ පැත්තලය හෝ, පරිභොග දිගකලය හෝ, වැසිකිළිකලය හෝ දකී ද හෙ එළවා තබයි. ඉදින් ඔහුට නොඑසැවිය හැකි නම් හස්තයෙකින් දෙවැන්නකු කැදවා හිවු (බැදි) අතින් එළවමින. වහන්ස, අපි ඒ හෙතු කොට වෘත්තයද නොකරමින. වහන්ස, අපි පස්දිනකට වරක් මුළුරැය දැමූකථායෙන් එක්ව හිඳුමින. වහන්ස, මෙතෙක් වනාහි අපි අප්‍රමාද ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව තිවත් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරමින”

17. අනුරුඬයෙනි, මැනව, මැනව. අනුරුඬයෙනි, මෙසේ අප්‍රමාද ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව තිවත් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරණ නොප විසින් ශික්ෂදහමින් ඉතිරි ආභිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටභූතදර්ශනයක් වන ආනුභවරණයෙන් අධිගත (ලබනලද) වේ ද?

18. “වහන්ස, කිම අධිගත නොවන්නේ ද? (අධිගත වන්නේ ම ය.) වහන්ස, අපි යම් තාක් ම කැමැති වමෝ නම් ඒ තාක් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව අනුශලනයෙන් වෙන් ව විතකී සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ද ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වාසය කරමින. වහන්ස, අප්‍රමාද ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව තිවත් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන අප විසින් ශික්ෂදහමින් වැඩි ආභිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටභූතදර්ශනයක් වූ මේ ආනුභවරණය ලබන ලද්දේ ය.”

19. අනුරුඬයෙනි, මැනව, මැනව. අනුරුඬයෙනි, මේ විතරණය ඉක්ම යාම පිණිස, මේ විතරණය සන්තිදීම පිණිස, මනුෂ්‍යබලයෙන් වැඩි ආභිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටභූතදර්ශනයක් වූ අත්‍ය ආනුභවරණයෙන් නොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

20. “වහන්ස, කිම නොවන්නේ ද? වහන්ස, අපි යම් තාක් කැමැති වමෝ ද, ඒ තාක් විතකී විවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් සිය සතන්ති පැහැදීම ඇති සිතේ එකකම වඩන විතකීරහිත විවාරරහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වාසය කරමින. වහන්ස, මේ විතරණය ඉක්ම යාම පිණිස මේ විතරණය සන්තිදීම පිණිස ශික්ෂදහමින් වැඩි වූ ආභිභාවය සිදුකිරීමට සමථී විශිෂ්ටභූතයක් වූ මේ අත්‍ය වූ ආනුභවරණය ලබන ලද්දේ ය.”

21. සාඛු, සාඛු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථෙඤ්ඤා උත්තරි-මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති?

22. “කිං හි නො සියා හතෙන, ඉධ මයං හතෙන යාවදෙව ආකඤ්ඤාම පිතිතා ව විරහා උපෙක්ඛකා ව විහරම සනා ව සමපජානා. සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංවෙදෙම. යනතං අරියා ආවික්කනති: ‘උපෙක්ඛතො සතිමා සුඛවිහාරි’ති තතියං කුානං උපසමපජ්ඣ විහරම. එතස්ස හතෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤා උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති”ති.

23. සාඛු, සාඛු, අනුරුඤා, එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථෙඤ්ඤා උත්තරි-මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති?

24. “කිං හි නො සියා හතෙන, ඉධ මයං හතෙන යාවදෙව ආකඤ්ඤාම සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා පුඤ්ඤව සොමනස්ස-දොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුර්ථං කුානං උපසමපජ්ඣ විහරම. එතස්ස හතෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤා උත්තරි-මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති”ති.

25. සාඛු, සාඛු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථෙඤ්ඤා උත්තරි-මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති?

26. “කිං හි නො සියා හතෙන, ඉධ මයං හතෙන යාවදෙව ආකඤ්ඤාම සබ්බසො රූපඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නාතත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරු අනතොයා ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤාය-තං උපසමපජ්ඣ විහරම. එතස්ස හතෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤා උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති”ති.

27. සාඛු, සාඛු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථෙඤ්ඤා උත්තරි-මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති?

21. අනුරුඬයෙනි, මෑතුව, මෑතුව. අනුරුඬයෙනි, තෙල විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් වැඩි ආශීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ සැරවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

22. “කිම වහන්ස, තො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි යම් තාක් ම කැමැත්තමෝ ද ඒ තාක් ප්‍රීතිය තැබී විමෙන් උපේක්‍ෂා ඇති ව සිහි ඇති ව සමසන්ත්‍රඥ ඇති ව වාස කරමින. කසින් සැර ද විදුම්භ යම් ධ්‍යානයක් උදෙසා ඒ ධ්‍යානලාභී පුද්ගලයා ‘උපේක්‍ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සැර විහරණ ඇත්තේ ය’යි ආයාසයෝ කියද්ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වාස කරමින. වහන්ස, මේ විහරණය ඉක්මයාම පිණිස මේ විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආශීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ මේ අත්‍යථාත්‍යවිහරණය ලබන ලද්දේය.”

23. අනුරුඬයෙනි, මෑතුව, මෑතුව. අනුරුඬයෙනි, තෙල විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස, තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍ය-ධර්මයෙන් වැඩි ආශීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ අත්‍යථාත්‍යවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

24. “වහන්ස, කිම තො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි යම් තාක් කැමැත්තමෝ ද, ඒ තාක් සුඛප්‍රභාණයෙන් ද, දුඃඛප්‍රභාණයෙන් ද පලවූ ම සොම්නස්දෙමනස් තැසීමෙන් නිදුක් වූ නොසැර වූ උපේක්‍ෂා විසින් ජනිත සමාතිපාරිශුද්ධිය ඇති චතුර්ධ්‍යානය උපදවා වාසය කරමින. වහන්ස, මේ විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස මේ විහරණය සන්තිදීම පිණිස මිනිස්දහමින් වැඩි ආශීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥාන-දර්ශනයක් වූ මේ අත්‍යථාත්‍යවිහරණය ලබන ලද්දේය.”

25. අනුරුඬයෙනි, මෑතුව, මෑතුව. අනුරුඬයෙනි, තෙල විහරණය ඉක්මයාම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් වැඩි ආශීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ට ඥානදර්ශනයක් වූ අත්‍යථාත්‍යවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

26. “වහන්ස, කිම තො වන්නේ ද, වහන්ස, අපි යම් තාක් ම කැමැති වමෝ ද, ඒ තාක් සථිප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් ඉක්මිමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් පහවීමෙන් නානාකායසංඥාවන් තො මෙනෙහි කිරීමෙන් අකාශය අනන්ත යයි අකාශානඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාස කරමින. වහන්ස, තෙල විහරණය ඉක්ම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආශීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥාන-දර්ශනයක් වූ මේ අත්‍යථාත්‍යවිහරණය ලබන ලද්දේය.”

27. අනුරුඬයෙනි, මෑතුව, මෑතුව. අනුරුඬයෙනි, තෙල විහරණය ඉක්ම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආශීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ අත්‍යථාත්‍යවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

28. “කිං හි නො සියා හනෙත, ඉධ මයං හනෙත යාවදෙව ආකඛ්ඛාම, සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරම -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම තජ්ඣ කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරම -පෙ- සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කමම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරම. එතස්ස හනෙත විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපාසාද්ධියා අයමඤ්ඤා උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරිගඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාසුච්ඡාරෙති”ති.

29. සාධු සාධු, අනුරුඤ්ඤා, එතස්ස ජන ථෙවො අනුරුඤ්ඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපාසාද්ධියා අනුඤ්ඤා උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරිගඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ථාසුච්ඡාරෙති?

30. “කිං හි නො සියා හනෙත, ඉධ මයං හනෙත යාවදෙව ආකඛ්ඛාම, සබ්බසො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤා-වෙදසිතතිරෙධං උපසම්පජ්ජි විහරම. පඤ්ඤාය ච නො දිස්වා ආසවා පරික්කිණ්ණො,¹ එතස්ස හනෙත විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපාසාද්ධියා අයමඤ්ඤා උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරිගඤ්ඤාණදස්සන-විසෙසො අධිගතො ථාසුච්ඡාරෙති.² ඉමස්මා ච්ඡ මයං හනෙත ථාසුච්ඡාරං අඤ්ඤං ථාසුච්ඡාරං උත්තරිතරං චා පණිතතරං චා න සමනුපස්සාමි”ති.

31. සාධු, සාධු, අනුරුඤ්ඤා, එතස්මා අනුරුඤ්ඤා ථාසුච්ඡාරං අඤ්ඤා ථාසුච්ඡාරෙති උත්තරිතරෙති චා පණිතතරෙති චා තජ්ඣති.

32. අථ ඛො හගවා ආයසමනනඤ්ච අනුරුඤ්ඤා ආයසමනනඤ්ච තජ්ඣං ආයසමනනඤ්ච කිම්බිලං ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙත්වා සමාදපෙත්වා සමුත්තෙතජෙත්වා සමපහංසෙත්වා උට්ඨායාසනා පක්කාමි.⁴

33. අථ ඛො ආයසමා ච අනුරුඤ්ඤා ආයසමා ච තජ්ඣෙයො ආයසමා ච කිම්බිලො හගවන්තං අනුසංසාවෙත්වා⁵ තතො පටිනිවත්තිත්වා ආයසමා ච තජ්ඣෙයො ආයසමා ච කිම්බිලො ආයසමන්තං අනුරුඤ්ඤා එතදථෙවුං:

“කිනත්ථ⁶ මයං ආයසමතො අනුරුඤ්ඤාය එවමාරෙවිමා;⁷ ‘ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරස්මාපත්තිනං මයං ලාභිතො’ති යං නො ආයසමා අනුරුඤ්ඤා හගවතො සමමුඛා යාව ආසවානං ඛයා පක්කාසෙසි”ති?

1. පරික්කිණ්ණො භොනති, සෘෂා. 2. ථාසුච්ඡාරෙති, සෘෂා. 3. ඉමස්මා, මජ්ඣං.
4. පක්කාමි, මජ්ඣං. 5. අනුසංසාවෙත්වා, සෘෂා. මජ්ඣං.
6. කිනත්ථ ඛො මයං, මජ්ඣං සෘෂා. PTS. සිමු. 7. එවමාරෙවිමා, සෘෂා.

28. “වහන්ස, කිම නො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි මෙහි යම් තාක් ම කැමැත්තමෝ ද, ඒ තාක් සප්පකාරයෙන් ආකාශානඤ්චායතනය ඉක්මවා ‘විඤ්ඤාණය අනන්ත ය’යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනය උපදවා වාස කරමහ ... සප්පකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා ‘කිසිවක් නැතැ’යි ආකිඤ්ඤායතනය උපදවා වාස කරමහ. ... සප්පකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය උපදවා වාස කරමහ. වහන්ස, තෙල විහරණය ඉක්මම් පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යබමියෙන් වැඩි ආයතීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ මේ අත්‍යථාසුචිතරණය ලබන ලද්දේ ය.”

29. අනුරුඤ්ඤායෙහි, මැනව, මැනව, අනුරුඤ්ඤායෙහි, තෙල විහරණය ඉක්මම් පිණිස තෙලවිහරණය සන්තිදුවීම පිණිස මනුෂ්‍යබමියෙන් වැඩි ආයතීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ අත්‍ය ථාසුචිතරණයෙක් නොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

30. “වහන්ස, කිම නො වන්නේ ද? වහන්ස, යම් තාක් ම අපි, කැමැත්තමෝ ද, ඒ තාක් සප්පකාරයෙන් තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධයට පැමිණ වාසය කරමහ. අප විසින් ප්‍රඥයෙන් දෑඬ ආසුචයෝ ඤාය කරණ ලදහ. වහන්ස, තෙල විහරණය ඉක්මම් පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යබමියෙන් වැඩි ආයතීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ මේ අත්‍ය ථාසු-විහරණය ලබන ලද්දේ ය. වහන්ස, අපි මේ සැපවිහරණයෙන් වඩා සිටි උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අත්‍ය සැපවිහරණයක් නො දකුමහ.”

31. අනුරුඤ්ඤායෙහි, මැනව, මැනව. අනුරුඤ්ඤායෙහි, මේ සැප විහරණයෙන් වඩා සිටි උත්තරිතර වූ හෝ පණීතතර වූ හෝ අත්‍ය සැප විහරණයෙක් නැත.

32. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනුරුඤ්ඤා තෙරුන් හා ආයුෂ්මත් තඤ්ඤා තෙරුන් හා ආයුෂ්මත් කිම්බල තෙරුන් දහැම කථායෙන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා තිසුණු කරවා පහදවා සුතස්තෙන් නැගී වැඩි ඡෙස.

33. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනුරුඤ්ඤා තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් තඤ්ඤා තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පසු ගමන් කොට එයින් වටලා අවුත් ආයුෂ්මත් තඤ්ඤා තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් අනුරුඤ්ඤා තෙරණුවන්ට තෙල කිහි:

“යම් භෙයෙකින් ආයුෂ්මත් අනුරුඤ්ඤා තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි අපගේ ආසුචිකාය කිරීම තෙක් ගුණ පැවසී ද, (එසේ පැවසීමට) කිම, ‘අපි මේ මේ (ලෝකික ලෝකොත්තර) විහාරසමාපත්ති ලැබුවමෝ වෙමු’යි අපි අනුරුඤ්ඤා ආයුෂ්මතුන්ට මෙසේ සැල කළමෝ දැයි?” [අභිගම අපටිච්ඡකායෙන් මෙසේ කිහි.]

34. න ථො මෙ ආයසමනෙතා එවමාරොවෙසුං: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතිතං මයං ලාභිතොති; අපි ව¹ මෙ ආයසමනානං චෙතසා වෙතො පරිච්චි පිදිතො: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතිතං ඉමෙ ආයසමනෙතා ලාභිතොති. දෙවතාපි මෙ එතමිත්ථං ආරොවෙසුං: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතිතං ආයසමනෙතා ලාභිතොති. තං² මෙ හගචතා පඤ්ඤාහි පුට්ඨෙන බ්‍යාකතනති.

35. අථ ඛො දීඝො පරජනො යකෙඛා යෙන හගවා තෙත්‍රපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා හගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතො ඛො දීඝො පරජනො යකෙඛා හගවන්තං එතදවොච: “ලාභා හනෙතා³ චජ්ජිතං, සුලඤ්චාභා වජ්ජිපජාය,⁴ යත්ත තථාගතො විහරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයසමා ච අනුරුද්ධො ආයසමා ච තඤ්ඤො ආයසමා ච කිම්බිලො”ති.

36. දීඝස්ස පරජනස්ස යකඛස්ස සද්දං සුභා භූමමා දෙවා සද්දම-
නුස්සාවෙසුං: “ලාභා වත හො වජ්ජිතං, සුලඤ්චාභා වජ්ජිපජාය, යත්ත තථාගතො විහරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා ආයසමා ච අනුරුද්ධො ආයසමා ච තඤ්ඤො ආයසමා ච කිම්බිලො”ති. භූමමානං දෙවානං සද්දං සුභා මානුෂමහාරාජිකා දෙවා -පෙ- ත්‍යාගිනිසා දෙවා -පෙ- යාමා දෙවා -පෙ- කුසිත්තා දෙවා -පෙ- නිම්මානරති දෙවා -පෙ- පරනිම්මිතවසවතතිනො දෙවා⁵ -පෙ- බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා සද්දමනුස්සාවෙසුං: ලාභා වත හො වජ්ජිතං, සුලඤ්චාභා වජ්ජිපජාය, යත්ත තථාගතො විහරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයසමා ච අනුරුද්ධො ආයසමා ච තඤ්ඤො ආයසමා ච කිම්බිලොති ඉතිහ තෙ ආයසමනෙතා තෙන බණෙන තෙන මුත්‍රතෙතන යාව බ්‍රහ්මලොකා විදිතා අනෙසුං.

37. එවමෙතං දීඝ, එවමෙතං දීඝ යසමාපි දීඝ, කුලා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරිඨං පබ්බජිතා, තඤ්ඤපි කුලං එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නවිතතං අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස⁶ කුලස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය.

38. දීඝ, යසමාපි කුලපරිච්චවා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරිඨං පබ්බජිතා, සො චෙපි කුලපරිච්චවො එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නවිතෙතා අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස කුලපරිච්චවස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය.

1. අපි ථො, සා.

2. තමේනං, මජ්ඣං. PTS. සි.

3. ලාභාවත හනෙතා, මජ්ඣං. 4. සුලඤ්චාභා වත හො වජ්ජිතං පජාය, සා.

5. පරනිම්මිතවසවතති දෙවා, මජ්ඣං සා. 6. තස්සපස්ස, මජ්ඣං.

34. ආයුෂමත්ත 'අපි මේ මේ විහාරසමාපතතින් ලැබුවෙමු'යි මට මෙසේ නො කීහ. එහෙත් මේ ආයුෂමත්ත 'මේ මේ විහාරසමාපතතින් ලැබුවාහු ය'යි මාගේ සිතින් ආයුෂමත්තේ සිත් පිරිසිදු දත්තා ලදී. ආයුෂමත්ත 'මේ මේ විහාරසමාපතතින් ලැබුවාහු ය' යි දෙවියෝ ද මට මේ කරුණ සෑල කළහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් විමර්ශ ලද මා විසින් මේ කාරණය ප්‍රකාශ කරණ ලදී.

35. ඉක්ඛිති දීඝ පරජන නම් (යක් සෙනෙවි) දෙව් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි දීඝ පරජන දෙව් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙළේ ය: වහන්ස, යම් වජ්ජනපදයෙක තථාගත අතීත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ වැඩ වසනසේක් ද, ආයුෂමත් අනුරුඬි ආයුෂමත් නන්දිය ආයුෂමත් කිම්බිල යන මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනත් වෙසෙත් ද, එය ඒ වජ්ජන්ට ලාභ ය. වජ්ජුජාව විසින් යහපත් සේ ලද ලාභ ය.

36. දීඝ පරජන දෙව් රජුගේ ශබ්දය අසා බ්‍රිමාමු දෙවියෝ "පින්වත්නි, යම් වජ්ජනපදයෙක තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදු රජානන් වහන්සේ වැඩ වසන සේක් ද, ආයුෂමත් අනුරුඬි ආයුෂමත් නන්දිය ආයුෂමත් කිම්බිල යන කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනත් වෙසෙද් ද, පින්වත්නි, එකානනයෙන් ඒ වජ්ජන්ට ලාභ ය. වජ්ජුජාව විසින් යහපත් සේ ලද ලාභ ය" යි ශබ්ද ඇස්වූහ. බ්‍රිමාමු දෙවියන්ගේ ශබ්දය අසා මාතුර්වභාරාජික දෙවියෝ ... තමිතිසා දෙවියෝ ... යාම දෙවියෝ ... තුසිත දෙවියෝ ... නිමාණරති දෙවියෝ ... පරනිජම්භ - වශවර්ති දෙවියෝ ... මුහුකාසික දෙවියෝ "පින්වත්නි, යම් වැදූරටෙක තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ වැඩ වසන සේක් ද, ආයුෂමත් අනුරුඬි ආයුෂමත් නන්දිය ආයුෂමත් කිම්බිල, යන මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනත් වෙසෙත් ද, එය ඒකානනයෙන් වජ්ජන්ට ලාභ ය. වජ්ජුජාව විසින් යහපත් සේ ලද ලාභ ය" යි ශබ්ද ඇස්වූහ. මෙසේ ඒ ආයුෂමත්ත එකෙණෙහි ඒ මොහොතෙහි බබ්ලොව තෙත් ප්‍රසිඬි වූහ.

37. දීඝය, ඒ එසේ ය. දීඝය, ඒ එසේ ය. දීඝය, යම් කුලයෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඉදින් ඒ කුලයත් මේ කුලපුතුන් පහත්සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම්, ඒ කුලයට ද දීඝකාලයෙහි හිතසැප පිණිස වන්නේ ය.

38. දීඝය, යම් කුලපරපුරෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඒ කුලපරපුරත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ කුලපරපුරට ද බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

39. යසමාපි දීඝ, ගාමා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො වෙපි ගාමො එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස¹ ගාමස්ස දීඝරතනං හිතාය පුබ්බාය.

40. යසමාපි දීඝ, නිගමා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා සො වෙපි නිගමො එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිත්තො, අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස නිගමස්ස දීඝරතනං හිතාය පුබ්බාය.

41. යසමාපි දීඝ, නගරා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, නගරොපි නගරං එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිත්තං අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස නගරස්ස දීඝරතනං හිතාය පුබ්බාය.

42. යසමාපි දීඝ, ජනපදා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො වෙපි ජනපදො එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස ජනපදස්ස දීඝරතනං හිතාය පුබ්බාය.

43. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, බ්‍රහ්මිණා එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්න-විත්තො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස² බ්‍රහ්මිණානං දීඝරතනං හිතාය පුබ්බාය.

44. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, බ්‍රාහ්මණා³ එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්න-විත්තො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස බ්‍රාහ්මණානං දීඝරතනං හිතාය පුබ්බාය.

45. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, වෙස්සා³ එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස වෙස්සානං දීඝරතනං හිතාය පුබ්බාය.

46. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, පුද්ගලා එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස පුද්ගලානං දීඝරතනං හිතාය පුබ්බාය.

47. සද්දෙවමකා වෙපි දීඝ, ලොකො සමාරකො සබ්බසමානො, සස්සමණ්ඩ්‍රාහ්මණී³ පජා සද්දෙවමනුස්සා එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, සද්දෙවමකස්ස පස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බසමානස්ස, සස්සමණ්ඩ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය දීඝරතනං හිතාය පුබ්බාය.

48. පස්ස දීඝ, යාවඤ්ඤානෙ තයො කුලපුත්තා ඛුජ්ජනහිතාය පටිපත්තා ඛුජ්ජනපුබ්බාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය හිතාය පුබ්බාය දෙවමනුස්සානන්ති.

ඉදම්මොව හගමා. අත්තමනො දිඝො පරජනො යනෙවා හගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

චූළගොසිඛගසුත්තං පටිමං.

1. පාස්ස, මජ්ඣං. 2. සබ්බසානං පාස්ස, මජ්ඣං. සබ්බසං පස්ස, ස්‍යා.

3. සබ්බෙ වෙපි දීඝ බ්‍රාහ්මණා - පෙ-, සබ්බෙ වෙපි දීඝ වෙස්සා - පෙ- මජ්ඣං. ස්‍යා

39. දිසය, යම් ගමෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්මී රූපිද්දට රූමණියාහු ද, ඉදින් ඒ ගමත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ ගමට ද බොහෝ කලක් හිතසැර පිණිස වන්නේ ය.

40. දිසය, යම් නියමිගමෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්මී රූපිද්දට රූමණියාහු ද, ඉදින් ඒ නියමිගමත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ නියමි ගමට ද බොහෝ කලක් හිත සැර පිණිස වන්නේ ය.

41. දිසය, යම් තහරයෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්මී රූපිද්දට රූමණියාහු ද, ඉදින් ඒ තහරයන් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ තහරයට ද බොහෝ කලක් හිත සැර පිණිස වන්නේ ය.

42. දිසය, යම් ජනපදයෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්මී රූපිද්දට රූමණියාහු ද, ඉදින් ඒ ජනපදයත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ ජනපදයට ද බොහෝ කලක් හිත සැර පිණිස වන්නේ ය.

43. දිසය, ඉදින් සියලු ඤාත්‍රියයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නාහු නම් සියලු ඤාත්‍රියයන්ට ද දිගුකලක් හිත සැර පිණිස වන්නේ ය.

44. දිසය, ඉදින් සියලු බ්‍රාහ්මණයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහි කරන්නාහු නම් සියලු බ්‍රාහ්මණයන්ට ද දිගු කලක් හිත සැර පිණිස වන්නේ ය.

45. දිසය, ඉදින් සියලු චෛත්‍යයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහි කරන්නාහු නම් සියලු චෛත්‍යයන්ට ද දිගු කලක් හිත සැර පිණිස වන්නේ ය.

46. දිසය, ඉදින් සියලු ගුරුයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහි කරන්නාහු නම් සියලු ගුරුයන්ට ද දිගුකලක් හිත සැර පිණිස වන්නේ ය.

47. දිසය, ඉදින් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඩුන් සහිත ලෝකය ද, දෙවි මිනිසුන් සහිත මහණ බඩුණන් සහිත ප්‍රජාව ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහිකරන්නාහු ද... බොහෝ කලක් හිත සැර පිණිස වන්නේ ය.

48. දිසය, මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන යම් තාක් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැර පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සැර පිණිස පිළිපත්තාහු යයි දකුට.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති දීඝ පරජන දෙවිරජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළි ගත්තේ ය.

චූළගොසිඛා සූත්‍රය පළමුවැනි යි.

1. 4. 2.

මහාගොසිඞ්ගසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ගොසිඞ්ගසාලවනදුරෙ විහරති සමනුලෙභි අභිඤ්ඤානෙති අභිඤ්ඤානෙති ථෙරෙති සාවකෙති සද්ධිං: ආයසමනා ව සාරිපුත්තෙන ආයසමනා ව මහාමොග්ගල්ලානෙන ආයසමනා ව අනුරුද්ධො ආයසමනා ව රෙවතෙන ආයසමනා ව ආනන්දෙන - අඤ්ඤාති ව අභිඤ්ඤානෙති අභිඤ්ඤානෙති ථෙරෙති සාවකෙති සද්ධිං.

2. අථ ඛො ආයසමා මහාමොග්ගල්ලානො සායනසමයං පටිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙනායසමා මහාකස්සපො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිතිං ආයසමනනං මහාකස්සපං එතදවොච: ආයාමාට්ඨසො කස්සප යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිස්සාම ධම්මසවණායාති. එවමාට්ඨසොති ඛො ආයසමා මහාකස්සපො ආයසමනො මහාමොග්ගල්ලානස්ස පච්චසෙය්යි.

3. අථ ඛො ආයසමා ව මහාමොග්ගල්ලානො ආයසමා ව මහාකස්සපො ආයසමා ව අනුරුද්ධො යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිංසු ධම්මසවණාය. අද්දසා ඛො ආයසමා ආනන්දො ආයසමනනඤ්ච මහාමොග්ගල්ලානං ආයසමනනඤ්ච මහාකස්සපං ආයසමනනඤ්ච අනුරුද්ධං යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිනෙත ධම්මසවණාය. දිස්වාන යෙනායසමා රෙවතො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිතිං ආයසමනනං රෙවතං එතදවොච: උපසඞ්කමිතනා ඛො අමු ආට්ඨසො රෙවත සප්පරිසා යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙන ධම්මසවණාය. ආයාමාට්ඨසො රෙවත යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිස්සාම ධම්මසවණායාති. එවමාට්ඨසොති ඛො ආයසමා රෙවතො ආයසමනො ආනන්දස්ස පච්චසෙය්යි. අථ ඛො ආයසමා ව රෙවතො ආයසමා ව ආනන්දො යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිංසු ධම්මසවණාය.

4. අද්දසා ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමනනඤ්ච රෙවතං ආයසමනනඤ්ච ආනන්දං දුරතොච අභවින්නෙත. දිස්වාන ආයසමනනං ආනන්දං එතදවොච: "එතු ඛො ආයසමා ආනන්දො, සාගතං ආයසමනො ආනන්දස්ස හගවතො උපට්ඨාකස්ස හගවතො සන්ධිකාවචරස්ස. රමණීයං ආට්ඨසො ආනන්ද ගොසිඞ්ගසාලවනං, දෙසිතා රතති, සබ්බපාලිපුල්ලා¹ සාලා, දිඛ්ඛා මඤ්ඤෙ අකුඤ්ඤා සමපවනති. කථංරූපෙන ආට්ඨසො ආනන්ද භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්යි"ති?

1. සබ්බපාලිපුල්ලා: PTS.

1. 4. 2.

මහාගොසිඞ්ග සූත්‍රය

1. මා පිසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගොසිඞ්ගසාලවන ළැවිහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර, ආයුෂමත් මහාමොද්ගලායාන, ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප, ආයුෂමත් අනුරුද්ධ, ආයුෂමත් රේවත, ආයුෂමත් ආනන්ද යන ඉපහළ සථවිර ශ්‍රාවකයන් හා - අනාප වූ ඉපහළ සථවිර ශ්‍රාවකයන් හා ද සමග වැඩ වසන සේක.

2. ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාමොද්ගලායාන තෙරණුවෝ සවස්වරුගෙහි එලඹවතින් නැගී සිටියාහු ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවන් කරු එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවන්ට තෙල සැළ කළහ. “ආයුෂමත් කාශ්‍යපයෙනි ආයුෂමත් සැරියුත්තෙරණුවන් වෙත ධම්මවණය පිණිස සදහා යමිත” කියා යි. “ඇවැත්නි, එසේ යැ” යි මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ මහමුගලන් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දුන්හ.

3. ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද, ආයුෂමත් මහසුර තෙරණුවෝ ද, ආයුෂමත් අනුරුත් තෙරණුවෝ ද ධම්මවණය පිණිස සැරියුත් තෙරණුවන් වෙත එළඹියාහු ය. ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් වෙත ධම්මවණය පිණිස එළඹෙන ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් ද, ආයුෂමත් මහසුර තෙරුන් ද, ආයුෂමත් අනුරුත් තෙරුන් ද දුටහ. දක ආයුෂමත් රේවත තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් රේවත තෙරණුවන්ට තෙල සැළ කෙළේ ය: “ආයුෂමත් රේවතයෙනි, මේ සත්පුරුෂයෝ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් කරු ධම්මවණය කරණු පිණිස එළඹෙත්. ඇවැත් රේවතයෙනි, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්සේ කරු ධම්මවණය පිණිස යමිත” යි කියා යි. ‘එසේ ය’ යි ආයුෂමත් රේවත තෙරණුවෝ ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති ආයුෂමත් රේවත තෙරණුවෝ ද, ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් වෙත ධම්මවණය පිණිස එළඹියාහු ය.

4. ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවන් ද, ආයුෂමත් රේවත තෙරණුවන් ද එනුවන් දුරු ම දුටහ. දක ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට තෙල කින: “ආයුෂමත් ආනන්දයෙනම් ඒවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උපසංඝයක වූ ඔබගේ සනතිකාවවර වූ ආනන්දයට සමාගත වේවා. ඇවැත් ආනන්දයෙනි, ගොසිඞ්ගසාලවනය සිත්කළු ය. රුත්‍රිය (අමුමහිකාදී) දෙස්සරහිත ය. (පහන් ය). වාක්‍ෂයෝ සවාරෙන් (මුලපවත් අහ තෙක්) පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් ආනන්දයෙනි, කෙබඳු හික්මුණමකගෙන් ගොසිඞ්ගසාලවනය ගොබනේ වේ ද?”

[ආයසමා ආනිජෙයු:]

5. “ඉධාටුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු බහුසුත්තො හොති සුතධරො සුතසන්නිවයො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථා සබ්බඤ්ඤාං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤාං චුළුමචරිතං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුසුත්තා හොන්ති, ධර්මා, චරිතා පරිචිතා, මනුස්සානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨිං සුප්පටිඤ්ඤාං. සො චතස්සන්තං¹ පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණිලෙහි පදබ්බඤ්ඤාං අප්පබ්බෙදිති² අනුසංගමුග්ගාතං. එවරූපෙන ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

6. එවං වුත්තො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං රෙවතං එතදවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආටුසො රෙවත ආයසමතා ආනිජෙයුතං යථා සකං පටිභානං. තත්ථදති මයං ආයසමන්තං රෙවතං පුච්ඡාමි. රමණීයං ආටුසො රෙවත ගොසිඛසාලවනං, දෙසිතා රත්ති, සබ්බපාලිපුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤා ගඤ්ඤා සම්පවන්ති. කථං රූපෙන ආටුසො රෙවත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා රෙවතො:]

7. “ඉධාටුසො සාරිපුත්ත, භික්ඛු පටිසල්ලානාරාමො හොති පටිසල්ලාණරතො, අජ්ඣන්තං වෙතොසමථම්භුසුත්තො, අතිරාකතජ්ඣානො, විපස්සනාය සමන්තාගතො, චූළෙහි සුඤ්ඤාගාරන්තං. එවරූපෙන ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

8. එවං වුත්තො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං අනුරුඤ්ඤාං එතදවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආටුසො අනුරුඤ්ඤා ආයසමතා රෙවතෙන යථා සකං පටිභානං. තත්ථදති මයං ආයසමන්තං අනුරුඤ්ඤා පුච්ඡාමි: රමණීයං ආටුසො අනුරුඤ්ඤා ගොසිඛසාලවනං, දෙසිතා රත්ති, සබ්බපාලිපුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤා ගඤ්ඤා සම්පවන්ති. කථං රූපෙන ආටුසො අනුරුඤ්ඤා භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා අනුරුඤ්ඤා:]

9. “ඉධාටුසො සාරිපුත්ත, භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකෙත සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති³. සෙය්‍යථා පි ආටුසො සාරිපුත්ත චක්ඛුමි: පුරිසො උපරිපාසාදවරගතො සහස්සං නෙමිමණ්ඩලානං ඔලොකෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකෙත සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති. එවරූපෙන ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

1. චතුත්තං, මජ්ඣ. 9. 2. අනුප්පබ්බෙදෙති, මජ්ඣ. සා. 3. වෙලොකෙති, මජ්ඣ. සා.

[ආයුෂමත් ආනන්ද:]

5. “ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මෙහි (යම්) මහණෙක් බහුශ්‍රැත වේ ද, ඇස දූය දරන්නේ වේ ද, ඇස දූය රැස් වූ තැනෙක් වේ ද, යම් ඒ ඛමයෝ ආදිකල්‍යාණ වෙන් ද, මධ්‍යකල්‍යාණ වෙන් ද, පරිශෝඝාන කල්‍යාණ වෙන් ද, සාථී වෙන් ද, සවාසඤ්ඤා වෙන් ද, කේවල පරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බ්‍රහ්මාර පවසන් ද, ඔහු විසින් එබඳු ඛමයෝ බොහෝ කොට අසන ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරන ලද්දහු, සිතීන් තැවත තැවත පරික්‍ෂා කරන ලද්දහු, ප්‍රඥාවෙන් මහා ව අවබෝධ කරන ලද්දහු වෙද් ද, හේ සජ්ජා අනුශාසනයන් නැසීම පිණිස සිව්පිරිසට පිරිමවුලු වූ ප්‍රබ්‍රාහ්මණ, වූ (අතර නැති ව පවත්නා) පද වාසඤ්ඤායෙන් සුක්ක ව දහම් දෙසා ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මෙවැනි මහණහුගෙන් ගොසිඞ්ගසාලවනය ගොබනේ ය.”

6. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් ථේවත තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: ඇවැත් ථේවතයෙනි, ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරුන් විසින් සිය වචනහු පරිදි ප්‍රකාශ කරන ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් ථේවත තෙරණුවන් විමාරම්භ: ඇවැත් ථේවතයෙනි, ගොසිඞ්ගසාලවනය සිත්කලු ය. රුත්‍රය පහන් ය. වාක්‍ෂයෝ හැමතැන මලින් සැදියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් ථේවතයෙනි, කෙබඳු සාරූප ඇති හික්කු විසින් නිසා ගොසිඞ්ගසාලවනය ගොබනේ වේ ද?

[ආයුෂමත් ථේවත:]

7. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මෙහි යම් මහණෙක් පල සමවත් අරම් කොට ඇත්තේ පලසම්මතෙහි ඇලුණේ වේ ද, තමා තුළ විතතසමාධියෙන් සුක්ක වූයේ ද, බැහැර නො කළ බ්‍යාන ඇත්තේ වේ ද, විදුහිනාවෙන් සුක්ක වූයේ වේ ද, භූතාසාර (විදුහිනා) වඩන්නේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙබඳු හික්කු විසින් ගොසිඞ්ගසාලවනය ගොබනේ මෙය”.

8. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් සාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ ආයුෂමත් අනුරුත් තෙරණුවන්ට තෙල කීහ: ඇවැත් අනුරුත්තයෙනි, ආයුෂමත් ථේවත තෙරණුවන් විසින් සිය වචනහු පරිදි ප්‍රකාශ කරන ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් අනුරුත්තයන් විමාරම්භ: ඇවැත් අනුරුත්තයෙනි, ගොසිඞ්ගසාලවනය සිත්කලු ය. රුත්‍රය පහන් ය. වාක්‍ෂයෝ සජ්ජාකාරයෙන් පිරි ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් අනුරුත්තයෙනි, කෙබඳු සාරූප ඇති හික්කු විසින් ගොසිඞ්ගසාලවනය ගොබනේ වේ ද?”

[ආයුෂමත් අනුරුත්ත:]

9. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්ස, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් ඉතා පිරිසිදු (කෙළෙස්මල සුන්) මිනිසැය ඉක්ම සිටි දිවැසින් සහසුලෝකබාහුව බලා ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රසංවිරයන් වහන්ස, යම් සේ ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් වරපහාතලමතට ගියේ (පහාපිරිවෙන්හි නැබ පිහිටි) නිම්මවුලු දහස් යම් සේ බලන්නේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්ස, ඒ මහණ එපරිද්දෙන් ම මිනිසැය ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් සහසුලෝකබාහුව බලයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රසංවිරයන් වහන්ස, මෙබඳු සාරූප ඇති හික්කු විසින් ගොසිඞ්ගසාලවනය ගොබනේ ය.”

10. එවං වුතෙන ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං මහාකස්සපං එතදවොච: ඛ්‍යාකතං ඛො ආවුසො කස්සප ආයසමනා අනුරුඥෙන යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුති මයං ආයසමන්තං මහාකස්සපං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො කස්සප ගොසිඛසාලවනං, දෙසිතා රත්ති, සබ්බපාලි-පුල්ලා සාලා, දිඛ්ඛා මඤ්ඤෙ ගඤ්ඤා සමපවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො කස්සප භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා මහාකස්සපො:]

11. “ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු අත්තනා ව ආරඤ්ඤකො හොති ආරඤ්ඤකත්තස්ස ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව පිණ්ඩපාතිකො හොති පිණ්ඩපාතිකත්තස්ස ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව පංසුකුලිකො හොති පංසුකුලිකත්තස්ස ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව තෙච්චවරිකො හොති තෙච්චවරිකත්තස්ස ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව අපට්ඨවෝ හොති අපට්ඨත්තාය ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව සන්තුට්ඨො හොති සන්තුට්ඨො ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව පච්චිකො හොති පච්චිකස්ස ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව අසංසරෙය්‍යා හොති අසංසරෙය්‍යා ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව ආරාධිතියො¹ හොති විරියාරම්භස්ස ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව සීලසම්පන්නො හොති සීලසම්පදාය ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව සමාධිසම්පන්නො හොති සමාධිසම්පදාය ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති පඤ්ඤාසම්පදාය ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව විමුක්තිසම්පන්නො හොති විමුක්තිසම්පදාය ව වණ්ණවාදී. අත්තනා ව විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනසම්පදාය ව වණ්ණවාදී. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යාති”ති.

12. එවං වුතෙන ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං මහමොග්ගලානං එතදවොච: ඛ්‍යාකතං ඛො ආවුසො මොග්ගලාන ආයසමනා මහාකස්ස-පෙන යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුති මයං ආයසමන්තං මහමොග්ගලානං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො මොග්ගලාන ගොසිඛසාලවනං, දෙසිතා රත්ති, සබ්බපාලිපුල්ලා සාලා, දිඛ්ඛා මඤ්ඤෙ ගඤ්ඤා සමපවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා මහමොග්ගලානො:]

13. “ඉධාවුසො සාරිපුත්ත ඥෙ භික්ඛු අභිබ්බමකථං කථෙන්නි. තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති.² අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස පඤ්ඤං පුච්ඡා විස්සජ්ජන්ති තො ව සංසාදෙන්නි.³ ධම්මි ව නෙසං කථා පවත්තති හොති. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යාති”ති.

1. විරියො - විරියාරම්භො, මිඡසං.

2. අඤ්ඤමඤ්ඤං පුච්ඡන්ති, ස්‍යා.

3. සංසාදෙන්නි, මිඡසං.

10. මෙසේ කි කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේට තෙල සෑල කලහ: ඇවැත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්ස, ආයුෂමත් අනුරුඤ්ඤාත් විසින් තමාගේ වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි ලා අපි දැන් ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේ විවාරමහ: ඇවැත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්ස, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කළ ය. රාත්‍රිය පහන් ය. වෘක්‍ෂයෝ හැමලෙසින් පිපී ගියහ. දිව්‍යවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් කාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්ස, කෙබඳු ස්වරූප ඇති හික්කු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබවේ වේ ද?

[ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප:]

11. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් තෙමේත් ආරණ්‍යක වූයේ ආරණ්‍යකධ්‍යානධාරිභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් පිණ්ඩපාතීක වූයේ පිණ්ඩපාතීකධ්‍යානධාරිභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් පාංගුකුලික වූයේ පාංගුකුලිකධ්‍යානධාරිභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් තෙව්වරික වූයේ තෙව්වරික ධ්‍යානධාරිභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡාභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් සන්තුෂ්ට වූයේ දංග්‍රිහ සන්තොෂයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් ප්‍රකෘතිවේක ඇත්තේ ප්‍රකෘතිවේකයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් කුලය කෙරෙහි ගණයා කෙරෙහි නොඇලුණේ අසංසඟියෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් රුකුළුවැර ඇත්තේ වැර ඇරවූමෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පන්න වූයේ විමුක්තිඥාන-දර්ශනසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වූයේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ වැනි හික්කු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබවේ ය.”

12. මෙසේ ප්‍රකාශ කළ කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් මහාමොද්ගලායනය සථවිරයන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ: ඇවැත් මොද්ගලායනයෙනි, ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේ විසින් සවකීය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. දැන් අපි මහාමොග්ගලායන සථවිරයන් වහන්සේ විවාරමහ. “ඇවැත් මොග්ගලායනයෙනි, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කළ ය. රාත්‍රිය දෙමාපහත ය. ශාලවෘක්‍ෂයෝ හැමලෙසින් පිපී ගියහ. දිව්‍යවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් මොග්ගලායනයෙනි, කෙබඳු ස්වරූප ඇති හික්කු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබවේ වේ ද?

[ආයුෂමත් මහමුගලන්:]

13. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි හික්කුහු දෙදෙනෙක් අභිධම්මකථා කෙරෙද් ද, ඔහු ඔවුහොවුන් ප්‍රශ්න අයත් ද, ඔවුහොවුන් ඇසු ප්‍රශ්න පිසෙත් ද, කරුණු යටපත් නොකරත් ද, ඔවුන්ගේ ධම්මකථා නොකඩවා පවත්නාසුලු වේ ද, ඇවැත්නි, මෙබඳු ස්වරූප ඇති හික්කුහුගෙන් ගොසිඛනසාලවනය හොබවේ වෙයි.”

14. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො ආයස්මනං සාරිපුත්තං ඵතදවොච: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආට්‍රිසො සාරිපුත්ත අමෙහි සබ්බෙහෙව් යථා සකං පටිභානං. තත්ථදාහි මයං ආයස්මනං සාරිපුත්තං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආට්‍රිසො සාරිපුත්ත ගොසිඞ්ගසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලිපුල්ලා සාලා. දිඛො මඤ්ඤෙ ගඤ්ඤා සමපවන්ති. කථංරූපෙන ආට්‍රිසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

[ආයස්මා සාරිපුත්තො:]

15. “ඉධාට්‍රිසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛු විතතං වසං වතෙතති, නො ච භික්ඛු විතතස්ස වසෙන වතතති. සො යං විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්තසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣන්තිකං¹ සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති සංයන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සංයන්තසමයං විහරති. සෙය්‍යථාපි ආට්‍රිසො මොග්ගල්ලාන රඤ්ඤෙ වා රාජමහාමත්තස්ස වා නානාරතතානං දුස්සානං දුස්සකරණිකො පුරො අස්ස, සො යඤ්ඤෙදෙව් දුස්සයුගං ආකඛ්ඛියා පුබ්බන්තසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව් දුස්සයුගං පුබ්බන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤෙදෙව් දුස්සයුගං ආකඛ්ඛියා මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපිතුං තං තදෙව් දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤෙදෙව් දුස්සයුගං ආකඛ්ඛියා සංයන්තසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව් දුස්සයුගං සංයන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය, ඵවිමෙව ඛො ආට්‍රිසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛු විතතං වසං වතෙතති, නො ච භික්ඛු විතතස්ස වසෙන වතතති. සො යං විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්තසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති සංයන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සංයන්තසමයං විහරති. ඵවරූපෙන ඛො ආට්‍රිසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

16 අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො තෙ ආයස්මනො ඵතදවොච: ඛ්‍යාකතං ඛො ආට්‍රිසො අමෙහි සබ්බෙහෙව් යථා සකං පටිභානං. ආයාමාට්‍රිසො යෙන ගගවා තෙනුපසඞ්කම්බො ඵතමස්සං ගගවතො ආරොචෙය්‍යාම, යථා නො ගගවා ඛ්‍යාකරිස්සති තථා නං ඛාරෙය්‍යාමා”ති. ඵවමාට්‍රිසොති ඛො තෙ ආයස්මනො ආයස්මනො සාරිපුත්තස්ස පච්චෙය්‍යායුං.

1. මජ්ඣන්තිකසමයං - මජ්ඣං.

14. ඉක්කිති ආයුෂමත් මහාමොද්ගලායන යන ස්වරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්ස, අප සියල්ලන් පිසින් ම සිය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ විමාරම්භ. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්ස, ගොසිඛනසාල-වනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය දෙසර්ගිත වෙයි. වාක්‍ෂයෝ හැමලෙසින් පිපි ගියහ. දිව්‍යවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, කෙබඳු ස්වරූප ඇති භික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොඩනෙ වේ ද?”

[ආයුෂමත් ශාරීපුත්:]

15. “ඇවැත් මොද්ගලායනයෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් සියසිත තමා වසයෙහි පවත්වා ද, යම් මහණෙක් විත්තයාගේ වශයෙන් නො පවත්නේ වේ ද, හෙතෙමෙ යම් විහාරසමාපතනයෙකින් පෙරවරුකාලයෙහි වසන්තට කැමැති වේ නම් ඒ විහාරසමාපතනයෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනයෙකින් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතනයෙන් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනයෙකින් සවස් කාලය ගත කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතනයෙන් සවස් කාලය ගත කරයි. ඇවැත් මොද්ගලායනයෙනි, යම් හේ රජකුගේ හෝ රාජමහාමාත්‍රයකුගේ හෝ සඵපෙට්ටිය නොයෙක් පැහැයෙන් රඳනා ලද වස්ත්‍රයන්ගෙන් පිරුණේ වේ ද, හේ යම් යම් සඵසහලක් පෙරවරුකාලයෙහි පෙරවීමට සතුටු වේ නම් පෙරවරුකාලයෙහි ඒ සඵසහල ම පොරවන්නේ වෙයි. යම් යම් සඵසහලක් මධ්‍යාහ්නවේලාවෙහි පෙරවීමට සතුටු වේ නම් ඒ සඵසහල ම මධ්‍යාහ්න-වේලාවෙහි පොරවන්නේ වෙයි. යම් යම් සඵසහලක් සවස්කාලයෙහි පෙරවීමට සතුටු වේ නම් ඒ සඵසහල ම සවස්කාලයෙහි පොරොවයි. ඇවැත් මොග්ගල්ලානයෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් මහණෙක් සිත සියවසයෙහි පවත්වා ද, යම් මහණෙක් විත්තයාගේ වශයෙන් නො වෙසෙයි ද, හෙ යම් විහාරසමාපතනයෙකින් පෙරවරුකාලයෙහි වසන්තට කැමැති වේ නම් ඒ විහාරසමාපතනයෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනයෙකින් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වසන්තට කැමැති වේ නම් ඒ විහාර සමාපතනයෙන් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනයෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම් ඒ විහාරසමාපතනයෙන් සවස්කාලයෙහි වසයි. ඇවැත් මොද්ගලායනයෙනි, මෙබඳු ස්වරූප ඇති භික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ශෝභන වන්නේ ය.”

16. ඉක්කිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ ඒ ආයුෂමත්තට තෙල කීහ: “ඇවැත්නි, අප හැම පිසින් ම තමාගේ වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. ඇවැත්නි, යම්හ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් තැනෙක වෙසෙත් නම් එතැනට පැමිණ තෙල කරුණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කරමිහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යම් ලෙසෙකින් වදාරණ සේක් නම් එසේ එය දරමිහ යි. ඒ ආයුෂමත්තු ‘එසේ ය, ඇවැත්නි යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ.

17 අථ ඛො තෙ ආයසමනනා යෙන හගචා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිචා හගවනනං අභිචාදෙචා එකමනනං නිසීදිංසු. එකමනනං නිසින්නො ඛො ආයසමා සාරිපුතතා හගවනනං එතදවොච: “ඉධ හනන ආයසමා ච රෙවතො ආයසමා ච ආනන්දො යෙනාහං තෙනුපසඛකමිංසු ධම්මභවණං. අදදසං ඛො අහං හනන ආයසමනනඤ්ච රෙවතං ආයසමනනඤ්ච ආනන්දං දුරතොච ආගච්ඡෙනෙ. දිස්වාන ආයසමනනං ආනන්දං එතදවොචං: එතු ඛො ආයසමා ආනන්දො සාගතං ආයසමනො ආනන්දස්ස හගවතො උපට්ඨාකස්ස හගවතො සන්තිකාචරස්ස. රමණීයං ආවුසො ආනන්ද ගොසිඛසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලි-පුල්ලා සාලා. දිඛො මඤ්ඤාද ගඤ්ඤා සම්පවනති. කථංරූපෙන ආවුසො ආනන්ද භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

18. එවං වුතෙන හනන ආයසමා ආනන්දො මං එතදවොච: “ඉධාවුසො සාරිපුතත භික්ඛු ඛුසුසුතො ගොති සුතඛරො* සුතසන්තිවයො. යෙ* තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාථා සබ්බඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා ඛුගම්මරියං අභිවදන්ති, තථංරූපාස්ස ධම්මා ඛුසුසුතා ගොන්ති ධතා¹ වචසා පරිචිතා, මනසානු-පෙකඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිතා. සො වතස්සන්තං පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණිලෙහි පදබ්බඤ්ඤානෙහි අප්පබ්බෙහි අනුසයසමුග්ගානාං. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුතත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

19 “සාධු සාධු සාරිපුතත, යථා තං ආනන්දොච සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. ආනන්දො හි සාරිපුතත ඛුසුසුතො සුතඛරෙ සුතසන්තිවයො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාථා සබ්බඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා ඛුගම්මරියං අභිවදන්ති, තථංරූපාස්ස ධම්මා ඛුසුසුතා ගොන්ති, ධතා,³ වචසා පරිචිතා, මනසානු-පෙකඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිතා. සො වතස්සන්තං පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණිලෙහි පදබ්බඤ්ඤානෙහි අප්පබ්බෙහි අනුසයසමුග්ගා-නාං”ති.

20. එවං වුතෙන අහං හනන ආයසමනනං රෙවතං එතදවොචං: “බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො රෙවත ආයසමා ආනන්දො යථා සකං පටිභානං. තථාදුති මයං ආයසමනනං රෙවතං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො රෙවත ගොසිඛසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලිපුල්ලා සාලා. දිඛො මඤ්ඤාද ගඤ්ඤා සම්පවනති. කථංරූපෙන ආවුසො රෙවත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති

*. සුතඛරො -පෙ- අනුසයසමුග්ගානාං, මජ්ඣං.
 *. යෙ -පෙ- අනුසයසමුග්ගානා, සා; 1. ධතා - මජ්ඣං.

17. ඉක්බිති ඒ ආයුෂමත්ත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත්ත ශාරීපුත්‍රසම්මර්ශන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ: “වහන්ස, මෙහි ආයුෂමත්ත රේවත තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත්ත ආනන්ද තෙරණුවෝ ද මා කරා බණ අසනු සඳහා පැමිණියාහු ය. වහන්ස, මම ආයුෂමත්ත රේවතතෙරුන් හා ආයුෂමත්ත ආනන්ද තෙරුන් ද දුර ම එත්තවුන් දැක ආයුෂමත්ත ආනන්ද තෙරණුවන්ට තෙල කිමි: ‘ආයුෂමත්ත ආනන්දයෝ එත්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උපසංඝයක වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සන්නිකාවචර වූ ආයුෂමත්ත ආනන්දයන්ගේ යහපත් පැමිණීමෙකි. ආයුෂමත්ත ආනන්දයෙනි, ගොසිඛනසාල-වනය සිත්කළු ය. රුත්‍රිය පතන් වෙයි. වාක්‍ෂයෝ හැමලෙසින් පිපි ගියහ. දිවහුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් ආනන්දයෙනි, කෙබඳු සාරූප ඇති මහණකු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ වේ ද?’”

18. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත්ත ආනන්දතෙරණුවෝ මට මෙසේ කීහ: ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සම්මර්ශන් වහන්ස, මේ ශායනයෙහි මහණෙක් බහුශ්‍රැත වූයේ ඇසු දෑය දරන්නේ ඇසු දෙය රැස් කළ තැනෙක් වේ ද, යම් ඒ බමි තෙතෙක් ආදිකල්‍යාණ වෙද්ද, මධ්‍යකල්‍යාණ වෙද්ද, පශ්චිමසාත කල්‍යාණ වෙද්ද, අභී සහිත වෙද්ද, ව්‍යඤ්ඤානසහිත වෙද්ද, කෙවල පරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, එ බමියෝ ඔහු විසින් බොහෝ කොට අසන ලද්දහ, දරණ ලද්දහ, වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහ, සිතින් නැවැත නැවැත පරික්‍ෂා කරණ ලද්දහ, නුවණින් මනා කොට අවබෝධ කරණ ලද්දහ වෙත් ද, හෙතෙමේ පිරිමඬු වූ අප්‍රබ්‍රාහ්මා වූ (මනාසේ ගැලපිම ඇති) පද්මව්‍යඤ්ඤානසහිත අනුසය නස්නා පිණිස සිටුවිසිසට දහම් දෙසා ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සම්මර්ශන් වහන්ස, මේබඳු සාරූප ඇති මහණකු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ”යි.

19. “ශාරීපුත්‍රය, මැනව, මැනව. ආනන්ද තෙමේ ම තම අදහස මැනවින් පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, ආනන්ද විසින් එය එසේ ම පවසන ලදී. (බහුශ්‍රැතභාවය වූ තම අදහස පරිදි ම කියන ලදී.) ආනන්ද තෙමේ බහුශ්‍රැත ය. ශ්‍රැතබර ය. ඇසු දෙය රැස් වූ තැනෙකි. යම් ඒ බමියෝ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පශ්චිමසාතකල්‍යාණ වෙද්ද, සාභී වෙද්ද, සත්‍යඤ්ඤාන වෙද්ද, කෙවලපරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, එවැනි බමියෝ ඔහු විසින් බොහෝ කොට අසන ලද්දහ, දරණ ලද්දහ, වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහ, සිතින් නැවැත නැවැත පරික්‍ෂා කරණ ලද්දහ, ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහ, හෙ අප්‍රබ්‍රාහ්මා (විශ්ව) වූ පිරිමඬු වූ පද්මව්‍යඤ්ඤානසහිත අනුසය (කෙලෙස්) නැති කිරීම පිණිස සිටුවිසිසට බමිදෙශනා කෙරේ.”

20. වහන්ස, (ආයුෂමත්ත ආනන්ද) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂමත්ත රේවතතෙරණුවන්ට තෙල කිමි: “ඇවැත් රේවතයෙනි, ආනන්ද තෙරුන් විසින් තම වැටහීම අනුව ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත්ත රේවත තෙරුන් විවාරම්භ: ඇවැත් රේවතයෙනි, ගොසිඛන-සාලවනය සිත්කළු ය. රුත්‍රිය දෛශ්වර්ගික ය. වාක්‍ෂයෝ සම්ප්‍රකාරයෙන් පිපි ගියහ. දිවහුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් රේවතයෙනි, කෙබඳු සාරූප ඇති හිසකු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොබනේ වේ ද?”

21. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් රෙවත තෙරණුවෝ මට තෙල කීහ: “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් පලසමවත් අරම් කොට ඇත්තේ පලසමවත්හි ඇලුණේ වේ ද, තමන් තුළ විකතසමාධියෙන් යුක්ත වූයේ බැහැර නොකළ බ්‍යාන ඇත්තේ වේ ද, විදුශිතාවෙන් යුක්ත වූයේ ශුන්‍යාභාර වඩන්නේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙබඳු භික්ෂු විසින් ගොසිඛසාලවනය ගොභන වන්නේ ය”යි.

22. “ශාරීපුත්‍රය, මැනව, මැනව. රෙවත තෙමේ මී තම අදහස මහාකොට පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, එසෙයින් රෙවත විසින් එය (බ්‍යානාභාරය) පවසන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, රෙවත තෙමේ පලසමවන අරම් කොට ඇත්තේ ය. පලසමවන්නි ඇලුණේ ය. තමා තුළ සිත සමාධිගත කිරීමෙහි යෙදුණේ තොර නොකළ බ්‍යාන ඇත්තේ ය. විදුශිතාවෙහි යෙදුණේ ශුන්‍යාභාර වඩන්නේ ය.”

23. වහන්ස, (ආයුෂමත් රෙවත) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂමත් අනුරුඬා තෙරණුවන්ට තෙල කීමි: “ඇවැත් අනුරුඬායෙනි, ආයුෂමත් රෙවත තෙරුන් විසින් තමාගේ වැටහීම අනුව ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් අනුරුඬා තෙරුන් විමාරම්භ: ඇවැත් අනුරුඬායෙනි, ගොසිඛසාලවනය සිත්කළ ය. රාත්‍රිය දෙමවරහින වෙයි. වාසයෝ හැමඅතින් පිටි ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් අනුරුඬායෙනි, කෙබඳු භික්ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛසාලවනය ගොබනේ වේ ද?”

24. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් අනුරුඬාතෙරණුවෝ මට තෙල කීහ: ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් පිරිසිදු, මිනිසාය ඉක්ම සිටි දිවැසින් සහප්පිලොකබාහුව බලයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ප්‍රාසාදයෙකින් මතුතලයට ගියේ (පහ පිරිවෙන්නි) දහසක් නිම්මඩුලු යම් සේ බලන්නේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මිනිසාය ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් සහප්පිලොකබාහුව බලයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මේ වැනි භික්ෂු විසින් ගොසිඛසාලවනය ගොබනේ ය යි.”

25. “ශාරීපුත්‍රය, මැනව, මැනව. අනුරුඬා තෙමේ මී තම අදහස පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, අනුරුඬා විසින් එය (දිඛවකුසුණය) එසේ ම පවසන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, අනුරුඬා තෙමේ පිරිසිදු, මිනිසාය ඉක්ම සිටි දිවැසින් සහප්පිලොකබාහුව බලන්නේ ය.”

26. වහන්ස, (ආයුෂමත් අනුරුඬා) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේට තෙල කීමි: “ඇවැත් කාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්ස, ආයුෂමත් අනුරුඬායන් විසින් ස්වකීය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේ විමාරම්භ: ඇවැත් කාශ්‍යපසථවිරයන් වහන්ස, ගොසිඛසාලවනය සිත්කළ ය. රාත්‍රිය දෙමවරහින ය. වාසයෝ සඵලකාරයෙන් පිටි ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් කාශ්‍යපසථවිරයන් වහන්ස, කෙබඳු සරුප ඇති භික්ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛසාලවනය ගොබනේ වේ ද?”

එවං වුත්තෙ භනෙන ආයස්මා මහාකස්සපො මං එතදවොච: “ඉධාටුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො හොති ආරඤ්ඤකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පිණ්ඩපාතීකො හොති පිණ්ඩපාතීකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පංසුකුලීකො හොති පංසුකුලීකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච තෙව්වරිකො හොති තෙව්වරිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අප්පිචේත්, හොති අප්පිචේත්ථාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සන්තුට්ඨො හොති සන්තුට්ඨො ච වණණවාදී. අත්තනා ච පච්චිත්තො හොති පච්චිකස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අසංසට්ඨො හොති අසංසග්ගස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච ආරද්ධවිරියො හොති විරියාරම්භස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච සීලසම්පන්නො හොති සීලසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො හොති සමාධිසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති පඤ්ඤාසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො හොති විමුත්තිසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සකසම්පන්නො හොති විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සකසම්පදාය ච වණණවාදී. එවරුපෙන ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං ගොගෙග්ගා”ති.

27. “සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා නං කස්සපොච සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙග්ග. කස්සපො හි සාරිපුත්ත අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො ආරඤ්ඤකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පිණ්ඩපාතීකො පිණ්ඩපාතීකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පංසුකුලීකො පංසුකුලීකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච තෙව්වරිකො තෙව්වරිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අප්පිචේත්, අප්පිචේත්ථාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සන්තුට්ඨො සන්තුට්ඨො ච වණණවාදී. අත්තනා ච පච්චිත්තො පච්චිකස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අසංසට්ඨො අසංසග්ගස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච ආරද්ධවිරියො විරියාරම්භස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච සීලසම්පන්නො සීලසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො විමුත්තිසම්පදාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සකසම්පන්නො විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සකසම්පදාය ච වණණවාදී”ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේ මට තෙල කිහි: ‘ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් තෙමේත් ආරණ්‍යක වූයේ ආරණ්‍යකධුතාංගධාරී-භාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් පිණ්ඩපාතික වූයේ පිණ්ඩපාතික ධුතාංගධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් පාංශුකුලික වූයේ පාංශුකුලිකධුතාංගධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් තෙව්වරික වූයේ තෙව්වරිකධුතාංගධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් අලොව්ඡ වූයේ අලොව්ඡභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් සන්තුෂ්ට වූයේ සන්තුෂ්ටයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් ප්‍රකම්පිවෙක වූයේ ප්‍රකම්පිවෙකයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් සංසාර නො වූයේ (කුලයෙහි දු ගෙණෙහිදු නො ගැනුණේ) අසංසාර-භාවයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් චරිත්තත් විසි ඇත්තේ චාර ඇරඹුමෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද, තෙමේත් විමුක්තිඥාන-දර්ශනසම්පන්න වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු වේ ද - ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙබඳු මහණකු විසින් ගොසිඛකාලවතය භොබනේ ය.”

27. “ශාරීපුත්‍රයෙනි, මැනවි, මැනවි. කාශ්‍යප තෙමේ ම මොනවට තම අදහස පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, එසෙයින් ම කාශ්‍යපයන් විසින් එය (ධුතවාදය) පවසන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, කාශ්‍යප තෙමේ තෙමේත් ආරණ්‍යක වූයේ ආරණ්‍යකධුතාංගධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් පිණ්ඩපාතික වූයේ පිණ්ඩපාතිකධුතාංගධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් පාංශුකුලික වූයේ පාංශුකුලිකධුතාංගධාරීභාව-යෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් තෙව්වරික වූයේ තෙව්වරික-ධුතාංගධාරීභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි තෙමේත් අලොව්ඡ වූයේ අලොව්ඡභාවයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් සන්තුෂ්ට වූයේ සන්තුෂ්ටතාවෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ප්‍රකම්පිවෙකයෙන් සුක්‍රා වූයේ ප්‍රකම්පිවෙකයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් අසංසාර වූයේ අසංසාරතාවෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ඇරඹු චාර ඇත්තේ චාර ඇරඹුමෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ප්‍රඥවෙන් සුක්‍රා වූයේ ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පන්න වූයේ විමුක්තිඥාන-දර්ශනසම්පන්නයෙහි ගුණ කියනසුලු ද වෙයි.”

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

28. එවං වුතෙන භනෙන ආයසමා මහාමොග්ගල්ලානං එතදවොචො: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආවුසො මොග්ගල්ලාන ආයසමා මහාකස්සපෙන යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුනි මයං ආයසමානං මහාමොග්ගල්ලානං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආවුසො මොග්ගල්ලාන ගොසිඛසාලවතං. දොසිනා රතති. සබ්බපාලීජ්ජල්ලා සාලා. දිඛ්ඛා මිඤ්ඤාදා ගඤ්ඤා සම්පවතති. කථංරූපෙන ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවතං සොභෙය්‍යා”ති?

29. එවං වුතෙන භනෙන ආයසමා මහාමොග්ගල්ලානො මං එතදවොචො: “ඉධාචුසො සාරිපුත්ත ඥෙ භික්ඛු අභිබ්බමකථං කථෙන්නී, තෙ අඤ්ඤාමිඤ්ඤාං පඤ්ඤාං පුච්ඡන්ති, අඤ්ඤාමිඤ්ඤායං පඤ්ඤාං පුච්ඡා විසංජේන්ති නො ච සංසාදෙන්නී,¹ ඛමිචි ච තෙසං කථා පටිත්තති භොති. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවතං සොභෙය්‍යා”ති.

30. “සාඬු සාඬු සාරිපුත්ත, යථා හං මොග්ගල්ලානොච සම්මා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍ය. මොග්ගල්ලානො හි සාරිපුත්ත ඛමිකපිකො”ති.

31. එවං වුතෙන ආයසමා මහාමොග්ගල්ලානො භගවතං එතදවොචො: අථ ඛවාහං භනෙන ආයසමානං සාරිපුත්තං එතදවොචො: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත අමොභි සබ්බභෙව යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුනි මයං ආයසමානං සාරිපුත්තං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආවුසො සාරිපුත්ත ගොසිඛසාලවතං. දොසිනා රතති. සබ්බපාලීජ්ජල්ලා සාලා. දිඛ්ඛා මිඤ්ඤාදා ගඤ්ඤා සම්පවතති. කථංරූපෙන ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවතං සොභෙය්‍යා”ති?

32. එවං වුතෙන භනෙන ආයසමා සාරිපුත්තො මං එතදවොචො: “ඉධාචුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛු විතං වසං වතෙන්නී, නො ච භික්ඛු විතනස්ස වසෙන විතනති. සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්තසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති සායන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්තසමයං විහරති. -

1. සංඝරෙන්නී, මජ්ඣං.

28. වහන්ස, (ආයුෂමත් මහාකාශාප) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂමත් මහාමොද්දලායායන ස්ථවිරයන් හට තෙල කීම්: ඇවැත් මොහොල්ලානගෙහි, ආයුෂමත් මහාකාශාප ස්ථවිරයන් විසින් සිය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් මහාමොහොල්ලානගත් විමාරමිත: ඇවැත් මොහොල්ලානගෙහි, ගොසිඛාසාලවනය සිත්කළු ය. රුත්‍රිය පහන් ය. වාක්‍ෂයෝ කැමලෙසින් පිපි ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් මොහොල්ලානගෙහි, කෙබඳු සාරූප ඇති හික්කු කෙනකු විසින් ගොසිඛාසාලවනය හොබනේ වේ ද?”

29. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් මහාමොහොල්ලායන තෙරණුවෝ මට තෙල කීහ. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රගෙහි, මේ ශාසනයෙහි හික්කුහු දෙදෙනෙක් අභිධම්ම කථා කෙරෙත්. ඔහු ඔවුනොවුන් ප්‍රශ්න අසත්. ඔවුනොවුන් විසින් ප්‍රශ්න අසන ලද්දහු විසඳත්. කරුණු යටපත් නොකරත්. ඔවුන්ගේ දහැම කථාව ද පවත්නාහුළු වේ. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රගෙහි, කෙබඳු සාරූප ඇති හික්කු විසින් ගොසිඛාසාලවනය හොබනේ ය”යි.

30. ශාරීපුත්‍රගෙහි, මැනව, මැනව මොහොල්ලාන තෙමේ ම තම අදහස (අභිධම්මකවිකල්පය) මොනොවට පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, එසෙයින් ම මොහොල්ලාන විසින් එය පවසන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, මොහොල්ලාන තෙමේ ධම්මකවිකල්පයකි.”

31. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් මොහොල්ලාන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ: වහන්ස, මම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර-ස්ථවිරයන් තෙල කීම්: ඇවැත් ශාරීපුත්‍රගෙහි, අප සියලු දෙනා විසින් ම සිය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රගත් විමාරමිත. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රගෙහි, ගොසිඛාසාලවනය සිත්කළු ය. රුත්‍රිය දෙසාපහන ය. වාක්‍ෂයෝ සමීකාරයෙන් පිපි ගියහ. දිවසුවද වැනිසුවද හමයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රගෙහි, කෙබඳු සාරූප ඇති හික්කු කෙනකු විසින් ගොසිඛාසාලවනය හොබනේ වේ ද?”

32. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ මට තෙල කීහ: “ඇවැත් මොහොල්ලානගෙහි, මේ ශාසනයෙහි මහණන් සිත තමා වශයෙහි පවත්වයි. මහණ තෙමේ විතතටයෙහි නොපවත්නේ වෙයි. හෙ යම් විහාරසමාපත්තියෙකින් පෙරවරුකාලය වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපත්තියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපත්තියෙකින් මධ්‍යාහනකාලයෙහි වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපත්තියෙන් මධ්‍යාහනකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපත්තියෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපත්තියෙන් සවස්කාලයෙහි වාස කරයි. -

සෙය්‍යථාපි ආවුසො මොග්ගල්ලාන, රඤ්ඤාදි වා රාජමහාමනත්තං වා නානාරත්තානං දුස්සානං දුස්සකරණිකො පුරො අස්ස, සො යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙය්‍ය පුබ්බන්තසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙය්‍ය මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙය්‍ය සායන්තසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං සායන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය; එවමෙව ඛො ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛු චිත්තං වසං වතෙත්ති, නො ච භික්ඛු චිත්තස්ස වතෙත්ත චිත්තති. සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛති පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්තසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛති සායන්තසමයං විහරිතුං, තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්තසමයං විහරති. එවරුපෙන ඛො ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවතං සොභෙය්‍යා”ති.

32. “සංඛු සාඛු මොග්ගල්ලාන, යථා තං සාරිපුත්තොව සමමා ඛ්‍යාකරමනො ඛ්‍යාකරෙය්‍ය. සාරිපුත්තො භි මොග්ගල්ලාන චිත්තං වසං වතෙත්ති. නො ච සාරිපුත්තො චිත්තස්ස වතෙත්ත චිත්තති. සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛති පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්තසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛති සායන්තසමයං විහරිතුං, තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්තසමයං විහරති. එවරුපෙන ඛො ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවතං සොභෙය්‍යා”ති.

33. එවං වුත්තෙ අයස්මා සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: කස්ස ඤ ඛො භන්තෙ සුභාසිත්තති?

34. සඤ්ඤාසං වො සාරිපුත්ත සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ච මමපි¹ සුඤ්ඤාථ යථාරුපෙන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවතං සොභෙය්‍යා.² ඉධ සාරිපුත්ත භික්ඛු උච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපානපටික්කන්තො නිසීදති උල්ලඛකං ආභුජිතා උජ්ඣං කායං පණ්ඩිතං පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා ‘න තාවාහං ඉමං උල්ලඛකං භිඤ්ඤාමි යාව මෙ තානුපාදය අයවෙති චිත්තං විමුච්ඡස්සති’ති. එවරුපෙන ඛො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවතං සොභෙය්‍යාති.

ඉදමචොච හගවා. අත්තමනා තෙ අයස්මන්තො හගවන්තො හාසිතං අභිනඤ්ඤති.

මහාගොසිඞ්ගසුත්තං දුතියං.

1. මම චචිතං, භ්‍යා. 2. සොභෙය්‍යාති, භ්‍යා.

ඇවැත් මෞද්ගලායකන සාධරයන් වහන්ස, යම් සේ රජකුගේ හෝ රාජමහාමාත්‍යයකුගේ හෝ සඵපෙට්ටිය නොසෙක් පැහැයෙන් රඳනා ලද වස්ත්‍රයෙන් පිරුණේ ද, හෙ යම් යම් සඵසගලක් පෙරවරුවේ පෙරවීමට සතුටු වේ නම්, පෙරවරුවේ ඒ සඵසගල ම පොරවන්නේ ද, යම් යම් සඵසගලක් මධ්‍යාහ්න වේලාවේ පෙරවීමට සතුටු වේ නම්, ඒ සඵසගල ම මධ්‍යාහ්න වේලාවේ පොරවන්නේ ද, යම් යම් සඵසගලක් සවස්කාලයෙහි පෙරවීමට සතුටු වේ නම්, ඒ සඵසගල ම සවස්කාලයෙහි පොරවන්නේ ද, ඇවැත් මොග්ගල්ලානගෙනි මේපරිද්දෙන් ම මහණෙක් සිත සියවසයෙහි පවත්වයි. මහණෙක් විතතයාගේ වශයෙන් නො පවතියි. සේ යම් විහාරසමාපතියෙකින් පෙරවරුකාලය වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතියෙකින් මධ්‍යාහ්නකාලය වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතියෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් සවස්කාලයෙහි වාස කරයි. ඇවැත් මොග්ගල්ලානගෙනි, මේ බදු ස්වරූප ඇති භික්ෂු විසින් ගොසිඛසාලවනය ශොගත වන්නේ ය.”

32. “මොග්ගල්ලායනග, මැනැව්, මැනැව්. ශාරිපුත්‍ර තෙමේ ම තම අදහස මොනොවට පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, එසෙයින් ම ශාරිපුත්‍ර විසින් එය (අවිතතවසිකභාවය) පවසන ලදී. මොග්ගල්ලායනග, ශාරිපුත්‍ර තෙමේ සිත වසන කොට වසයි. ශාරිපුත්‍ර තෙමේ ඒකාන්තයෙන් විතතයාගේ වශයෙන් නො පවතියි. කෙනෙම යම් විහාරසමාපතියෙකින් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරයි යම් විහාරසමාපතියෙකින් මැදිකාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් මැදිකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතියෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් සවස්කාලයෙහි වාස කරයි.”

33. මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුමත් ශාරිපුත්‍ර සාධරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කලහ: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සුභාසිතය කවරකුගේ වේ ද?

34. ශාරිපුත්‍රග, කොප හැමගේ භාසිතයෝ ඒ ඒ ක්‍රමයෙන් සුභාසිත වෙති. එසේ ද වුවත් යම්බඳු භික්ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛසාලවනය නොබනේ වේ නම්, එ පිළිබඳ මබස ද අසව. ශාරිපුත්‍රග, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් බගින් පසු පිණිපාතයෙන් වැළැක්කේ පලක් බැඳ කය සෘජු කොටතබා සිතිය කම්භාතයට අභිමුඛ කොට ‘යම් තාක් මගේ සිත උපාදාන විසින් නො ගෙණ ආයුමයන් කෙරෙන් මිදේ ද, ඒ තාක් මේ පලය නො බිඳින්නෙමි’යි සිතා ගිදගණි ද, ශාරිපුත්‍රග, මේ වැඩි භික්ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛසාලවනය නොබනේ ය සි. (මෙයින් බුදුහු ජතතානුකම්පාවෙන් පිළිවෙත්සරු කලණ පුහුණුන්ට රහත්බැව් පිණිස තමන් වහන්සේ බෝමැබදී ඉටු පරිදි වතුරඛහපිරිසාඛිට්ඨානය දක්වූ සේ යි.)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ ආයුමත්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දන කලහ.

මහාගොසිඛ සූත්‍රය අදවැනි යි.

1. 4. 3.

මහාගොපාලකසූතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝෘව්ඤ්ඤං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතභි: භික්ඛවොති. හදනෙත'ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්ථං. භගවා එතදවොච:

2. එකාදසති භික්ඛවෙ අඛෙකති සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතීකතං.¹ කතමෙති එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤං හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති. න ආසාදිකං සාවේතො හොති. න චණං පට්ඨජාදෙතො හොති. න ධූමං කතතො හොති. න තිත්ථං ජාතාති. න පිතං ජාතාති න ඵ්ඵිං ජාතාති. න ගොවරකුසලො හොති. අනවසෙසදෙති ච හොති. යෙ තෙ උසභා ගොපිතරො ගොපරිණායකා තෙ න අතිරෙක පුජාය පුජෙතො හොති. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති අඛෙකති සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතීකතං.

3. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති ධම්මෙති? සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ වුද්ධිං විරුල්ඛිං වෙපුලං ආපජ්ඣතුං. කතමෙති එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤං හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති. න ආසාදිකං සාවේතො හොති. න චණං පට්ඨජාදෙතො හොති. න ධූමං කතතො හොති. න තිත්ථං ජාතාති. න පිතං ජාතාති. න ඵ්ඵිං ජාතාති. න ගොවරකුසලො හොති. අනවසෙසදෙති ච හොති. යෙ තෙ භික්ඛුපෙරා රතතඤ්ඤං විරපඛරිතො සඛිකපිතරො සඛිකපරිණායකා තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතො හොති.

(1.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යං කිඤ්චි රූපං සබ්බං රූපං චතතාරි මහාභූතානි චතුන්නාඤ්ච මහාභූතානං උපාදාය රූපතති” යථාභූතං තප්පජාතාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤං හොති.

(2.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “කම්මලකඛණො ඛාලො, කම්මලකඛණො පණ්ඩිතො”ති යථාභූතං තප්පජාතාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති.

1. එතී: කාතුං, මජ්ඣං. එතීකාතුං - සා. 2. අඛෙකති, සා.

1. 4. 3.

මහායොපාලක සූත්‍රය

1 මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පෙත්තවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි හික්කුන් අමනත්‍රණය කළ සේක. ඒ හික්කුන් 'වහන්සැ'හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

2 මහණෙනි, අඛණ්ඩ (අසුණු කොටස්) එකොළොසෙකින් සමන්විත ගොපලු ගෙරිමුල රක්තට වැඳී කරන්නට අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින යත්:

මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ගොපලු (ගෙරිමුල ගණනින් හෝ සුදු රතු පැහැයෙන්) ගොරුට නො දන්නේ වේ ද, (ගෙරි සිරුරෙහි දුනු-සිරි-තිසුල් ආදී) ලකුණෙහි දක්‍ෂ නො වේ ද, (වෙනෙහි කණ්කවුයෙන් සම්බුන් තැන නිලමැස්සන් වූ) මැසිබිජු නො හරන්නේ වේ ද, (ගෙරි ඇඟ හටගත්) වණ (බෙහෙත් ලා) නො වසන්නේ වේ ද, (මැසිමුදුරු වළහතු සඳහා ගොව්දෙහි) දුම් නො කරන්නේ වේ ද, (ගෙරින් බැසිය යුතු) නොවූපල නො දනී ද, (ගෙරින්) පාතය කළ නො කළ බව නො දනී ද, ගමන්මග නො දනී ද, ගෙරින් හැසිරවිය යුතු තැන්හි (තණ්ඩිමිහි) අදක්‍ෂ වේ ද, (වසු පිණිස) ඉතිරි නො කොට කිරි දෙවනසුලු වේ ද, ගොපිතා වූ ගොපරිණායක වූ යම් වැහැල්ලු ඇදීද, උනට විශේෂ සැලකිලි නො දක්වන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ එකොළොස් අඛණ්ඩයෙන් යුක්ත ගොපලු ගෙරිමුල පාලනය කරන්නට වැඩ කරන්නට නොහිසි වෙයි.

3. මහණෙනි, මේ පරිද්දෙන් ම එකොළොස් අඛණ්ඩයකින් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි වැඩියට විරුදියට විප්‍රලාභයට පැමිණීමට අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින යත්:

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ රූපඥ නො වේ ද, ලක්‍ෂණකුශල නො වේ ද, ආසාපිකාපහරණ නො කරන්නේ වේ ද, වණ නො වසන්නේ වේ ද, දුම් නො කරන්නේ වේ ද, නොවූපල නො දනී ද, පිතය නො දනී ද, විවිධ නො දනී ද, ගෝවරයෙහි අදක්‍ෂ වේ ද, අතවශෙෂදෙහන කරන්නේ වේ ද, රාත්‍රඥ වූ බොහෝ කල් ඉක්මවූ සංඝපිතා වූ සංඝ-පරිණායක වූ යම් සංවරිතියකුහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකසුච්චාවේ නො පුදන්නේ වේ ද යන කරුණු එකොළොසිනි.

(1) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් රූපඥ නො වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් "ගම් කිසි රූපයක් වේ නම්, එ හැම රූප (මෙතෙක්) සතරමහාභූතයෝ ය. (මෙතෙක්) සතරමහාභූතයන්ගේ උපාදය රූපය" යි තත් වූ පරිදි නො දනී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ නො වේ.

(2.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ලක්‍ෂණකුශල නො වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් "අඥාතා ක්‍රියාව ලක්‍ෂණ කොට ඇත, පණ්ඩිතයා ක්‍රියාව ලක්‍ෂණ කොට ඇත" යි තත් වූ පරිදි නො දනී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්‍ෂණයෙහි අදක්‍ෂ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

(3) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාපිකං සාවේතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං අභිචාසෙති නප්පජ්ඣති න විනොදෙති න ඛ්‍යන්තිකරොති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං ඛ්‍යාපාද-
චිතකකං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසාචිතකකං -පෙ- උප්පන්නුප්පන්නො පාරකො
අකුසලෙ ධම්මෙ අභිචාසෙති නප්පජ්ඣති න විනොදෙති න ඛ්‍යන්තිකරොති
න අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාපිකං සාවේතා
හොති.

(4.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති? ඉධ
භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා තිමිත්තඤ්ඤාති හොති අනුඛ්‍යාසුප්-
තඤ්ඤාති, යත්ථාධිකරණමේතං චක්ඛුන්ත්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-
දොමනස්සා පාරකා අකුසලා ධම්මා අකායාසවෙය්‍යං තස්ස සංවරය න
පටිපජ්ජති, න රක්ඛති චක්ඛුන්ත්‍රියං, චක්ඛුන්ත්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති.
සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගඤ්ඤා සාසිඤ්ඤා -පෙ- ජීවිතාය
රසං සාසිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථේඨධ්ධං පුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං
විඤ්ඤා තිමිත්තඤ්ඤාති හොති අනුඛ්‍යාසුප්තඤ්ඤාති, යත්ථාධිකරණමේතං
මිනින්ත්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාරකා අකුසලා ධම්මා
අකායාසවෙය්‍යං තස්ස සංවරය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති මිනින්ත්‍රියං,
මිනින්ත්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න චණං
පටිච්ඡාදෙතා හොති.

(5.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කතතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු යථාසුතං යථාපරියතතං ධම්මං න විජ්ජාරෙන පරෙසං දෙසෙතා
හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කතතා හොති.

(6) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිසං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු යෙනෙ භික්ඛු ඛුසුසුතා ආගතාගමා ධම්මධර් පිනගධර් මානිකාධර්,
තෙ කාලෙන කාලං උපසඛිකමීඤ්ඤා න පරිපුච්ඡති න පරිපඤ්ඤාති: ඉදං
ගන්තො කථං, ඉමස්ස කො අපොති? තස්ස තෙ ආයස්මනො
අවිච්චංඤොව න විචරන්ති, අනුත්තරානිකතඤ්ඤා න උත්තරානිකරොන්ති,¹
අනෙකවිනිසෙසු ච කභිංදානිසෙසු ධම්මෙසු කඛ්ඛං න පටිවිනොදෙත්ති.
එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිසං ජානාති.

(7.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු තථාගතප්පථෙදිතෙ ධම්මපිතයෙ දෙසියමානෙ න ලහති අත්ථෙදො,
න ලහති ධම්මථෙදො, න ලහති ධම්මුපසංභිතං පාමොජ්ජං.² එවං ඛො
භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති.

1. උත්තරානි කරොන්ති, මජ්ඣ. උත්තරානි PTS.

2. පාමුජ්ජ. - සීඝ්‍ර.

(3.) මහණෙනි, කෙසේ නම් ආසාදිතාපහරණ නො කරන්නේ (විනයී නමැති ඉහඬ නොහරණේ) වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ උපත් කාමවිනයී සිත්හි වාස කරවයි. දුරු නො කෙරේ, කෙළවර නො කරයි, අභාවයට (විනාශයට) නො පමුණුවයි. උපත් ව්‍යාපාදවිනයී... උපත් විහිංසාවිනයී... උපනුපත් ලාමක වූ අකුශලධර්ම සිත්හි වාස කරවයි. දුරු නො කෙරේ, කෙළවර නො කෙරේ, අභාවයට නො පමුණුවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ආසාදිතාපහරණ (මැසිසිප් බඳු කාමාදි විනයී තෙරිම) නො කරන්නේ වේ.

(4.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ වණ නො වසන්නේ (ඉන්ද්‍රිය සංවර නො කරන්නේ) වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ ඇසින් රූපයක් දැක තිමිනි (යනුපුරුෂආකාරදිග) සිතට ගන්නේ වේ. (හසනපාදදි) අනුව්‍යක්ෂණයන් සිතට ගන්නේ වේ. යම් කාරණයෙකින් වක්ෂුරිත්‍රියය සංවර නො කොට වාස කරන්නා වූ මේ පුඤ්ජා අභිධ්‍යාන-දොමනස වූ පාපකරකුශලධර්මයෝ අනුබදනාහු ද, ඒ වක්ෂුරිත්‍රිය පිළිබඳ සංවරය පිණිස නො පිළිපදියි. වක්ෂුරිත්‍රිය නො රකියි. වක්ෂුරිත්‍රියයෙහි සංවරයට නො පැමිණෙයි. කණින් ශබ්දයක් අසා ... නාසායෙන් ගඳක් ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රසයක් විඳ ... කයින් පැහැසිය යුත්තක් පහසා ... සිතින් ධර්මයක් දැක තිමිනි ගන්නේ වේ. අනුව්‍යක්ෂණ ගන්නේ වේ. යම් කාරණයෙකින් මනිත්‍රිය සංවරය නො කොට වාස කරන්නා වූ ඒ පුඤ්ජා අභිධ්‍යාන-දොමනස වූ පාපකරකුශලධර්මයෝ ලුහු බඳනාහු ද, ඒ මනිත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස නො පිළිපදියි. මනිත්‍රිය නො රකියි. මනිත්‍රියයෙහි සංවරයට නො පැමිණෙයි මහණෙනි, මහණ මෙසේ වණ නො වසන්නේ වෙයි.

(5.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දම් නො කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ඇසු පරිදි පුත්‍රණ කළ පරිදි ධර්ම විකාරවශයෙන් අනුත්ථි නො දෙසන්නේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දුම් නො කරන්නේ වෙයි.

(6.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ නොවූපල (ගුරුපාසනය) නො දනී ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ බහුමුඛ වූ දත් ආගම ඇති ධර්මවර වූ විනයධර වූ මාතෘකාධර වූ යම් ඒ හික්කුහු වෙන් ද, ඒ හික්කුහු වෙත කලින් කල එළඹ 'වහන්ස, මෙය කෙසේ ද, මේ භාෂිතයාගේ අභිධ්‍යාන කවරේ ද' යි නො අසයි. ප්‍රශ්න නො කෙරේ ඔහුට ඒ ආශ්‍රමන්හු විවාත නො වූවක් විවාත නො කෙරෙත්. පැහැදිලි නො වූවක් පැහැදිලි නො කෙරෙත්. ප්‍රකට නො වූවක් ප්‍රකට නො කෙරෙත්. තත්වැදුරුම් නොගෙක් සෑක සහිත ධර්මයන්හි සෑක දුරු නො කෙරෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ නොවූපල නො දන්නේ වේ.

(7.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ පාතය (ධර්මප්‍රිය) නො දන්නේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ බුදුන් වදල ධර්ම දෙසනු ලබන කල්හි අභිධ්‍යාන දැන ප්‍රියය නො ලබයි. ධර්ම දැන ප්‍රියය නො ලබයි. ධර්ම ඇසුරු කළ ප්‍රමෝදය නො ලබයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පාතය නො දන්නේ වේ.

(8) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න විපිං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨඞ්ගිකං මග්ගං යථාභූතං තප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න විපිං ජානාති.

(9) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොචරකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛාරෙ සත්ථට්ඨානෙ යථාභූතං තප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොචරකුසලො හොති.

(10.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහි¹ හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධා ගතපට්ඨා අභිභවත්ති පචාරෙනති විචරපිණ්ඩපාත-සෙනාසනගිලානපච්චයගෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. තත්ථ භික්ඛු න මත්තං ජානාති² පටිග්ගහණං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහි හොති.

(11.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙර රත්තඤ්ඤා විරපඛට්ඨතා සංඝපිතරෙ සංඝපරිණායකා, තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙර රත්තඤ්ඤා විරපඛට්ඨතා සංඝපිතරෙ සංඝපරිණායකා, තෙහු න මේත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති අභි³ චේව රහො වී, න මේත්තං චිත්තම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති අභි චේව රහො වී, න මේත්තං මිත්තොකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති අභි චේව රහො වී එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙර රත්තඤ්ඤා විරපඛට්ඨතා සංඝපිතරෙ සංඝපරිණායකා, තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සම්භ්‍යාගතො භික්ඛු අහඛො ඉමස්මිං ධම්මපිතයෙ චුද්ධං පිරුලිං චෙපුලං ආපජ්ඣං.

4. එකාදසහි භික්ඛවෙ අඛේහති සම්භ්‍යාගතො ගොපාලකො හඛො ගොගණං පරිහරිතුං එතීකත්තුං. කතමෙහි එකාදසහි?

ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො රුපඤ්ඤා හොති, ලක්ඛණකුසලො හොති, ආසාපිකං සාවෙතා⁴ හොති, චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, ධුමං කත්තා හොති, තිත්තං ජානාති, පිතං ජානාති, විපිං ජානාති, ගොචරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහි වී හොති, යෙ තෙ උසහා ගොපිතරෙ ගොපරිණායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි අඛේහති සම්භ්‍යාගතො ගොපාලකො හඛො ගොගණං පරිහරිතුං එතීකත්තුං.

1. අනවසෙසදෙහි වී, ස්‍යා.

2. මත්තං න ජානාති, PTS.

3. අභි, සිච්චු

4. හාරෙතා, මජ්ඣ.

(8.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් විවිධ - මාභීය නො දන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ආදිඤ්ඤාචාර්යමාභීය තත්ව වූ පරිදි නො දැනී මහණෙනි, මෙසේ මහණ විවිධ නො දන්නේ වෙයි.

(9.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ගෝවරයෙහි අදක්‍ෂ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ සතර සිව්වත් තත්ව වූ පරිදි නො දැනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගෝවරයෙහි අදක්‍ෂ වෙයි.

(10.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඉතිරි නො කොට දෙවන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණකු ප්‍රධානවත් ගැහැටියෝ විවර පිණිසාන ශයනාසන ග්‍රාහ්‍යත්‍වය භෙදාකාර පරිභ්‍යාසයක් මෙකීන් ලඟට ගෙන ගොස් පවරත්. මහණ තෙමේ එහිදී පිටිගැනීමේ ප්‍රමාණය නො දැනී (සිසල්ලම් ගණි). මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඉතිරි නො කොට දෙවන්නේ වේ.

(11.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් රාත්‍රිය වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සංකප්පිතා වූ සංකප්පිතායක වූ යම් ඒ සංවර හික්කු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් නො පුදන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ විරුහුණු වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සංකප්පිතා වූ සංකප්පිතායක වූ යම් සංවර හික්කු කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් කෙරෙහි හමුවෙහි ද නො හමුවෙහි ද මෙමුඛසහගත කායකම් ය නො එළවයි. මෙමුඛ වාක්කම් හමුවෙහි ද නො හමුවෙහි ද නො එළවයි. මෙමුඛමානසික හමුවෙහි ද නො හමුවෙහි ද නො එළවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ විරුහුණු වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සංකප්පිතා වූ සංකප්පිතායක වූ යම් ඒ සංවර හික්කුකෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් නො පුදන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ එකොළොස් අංගයෙන් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි දිසුණුවට වැඩිමට විපුලකිංචි පැමිණීමට සුදුස්සෙක් නො වේ.

4. මහණෙනි, එකොළොස් කරුණකින් යුක්ත ගොපලු තෙමේ ගෝකමුඛය පරිහරණය කරන්නට දිසුණු කරන්නට සුදුස්සෙක් වෙයි. කවර එකොළොස්කින් ද?

මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ගොපලු තෙමේ රූපය වේ. ලක්‍ෂණයෙහි දක්‍ෂ වේ. මැයිබිජු ඉවත ලන්නේ වේ. වණ වසන්නේ වේ දුම් කරන්නේ වේ. තොටුපල දැනී. පිතය දැනී. මාභීය දැනී තණබිමහි දක්‍ෂ වේ. ඉතිරි කොට දෙවන්නේ වේ. ගොපිතා වූ ගොපරිණායක වූ යම් ඒ වාෂගයෝ වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් පුදන්නේ වේ. මහණෙනි, මේ එකොළොස් අංගයෙන් යුක්ත ගොපලු තෙමේ ගෝකමුඛය පරිහරණය කරන්නට දිසුණු කරන්නට සුදුස්සෙක් වෙයි.

5. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු හඛො ඉමසම්. ධම්මපිතයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං චෙටුල්ලං ආපජ්ඣං. කතමෙති එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති, ලක්ඛණකුසලො හොති, ආසාපිකං සාවෙනා හොති, වණං පටිච්ඡාදෙනා හොති, බුමිං කතතා හොති, තිස්සං ජානාති, පිතං ජානාති, විපිං ජානාති, ගොවරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහි ව හොති, යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රතඤ්ඤා විරපඛාජතා සඤ්ඤාපිතෙරා සඤ්ඤාපරිණායකා තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

(1.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිංඤ්ඤා රූපං, සඛං රූපං වතතාරි මහාභුතාති වතුන්නාඤා මහාභුතාතං උපාදාය රූපනති යථාභුතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති.

(2.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘කම්මලකඤ්ඤා ඛාලො, කම්මලකඤ්ඤා පණ්ණිනො’ති යථාභුතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති.

(3.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාපිකං සාවෙනා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමපිතකකං තාගිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යන්තිකරෙති අනගාමිං ගමෙති. උප්පන්නං බ්‍යාපාදපිතකකං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසාපිතකකං -පෙ- උප්පන්නාසනො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ තාගිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යන්තිකරෙති අනගාමිං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාපිකං සාවෙනා හොති.

(4) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වණං පටිච්ඡාදෙනා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුතා රූපං දිස්වා ත නිමිත්තග්ගාහි හොති තානුබ්‍යඤ්ඤානග්ගාහි. යන්තාගිකරණමෙතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසනවේදස්සං, තස්ස සංවාරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං, වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොනෙන යද්දං සුච්චිං -පෙ- සොනෙන ගතං සාගිච්චිං -පෙ- ජිව්හාය රසං සාගිච්චිං -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං ජුහිච්චිං -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය ත නිමිත්තග්ගාහි හොති තානුබ්‍යඤ්ඤානග්ගාහි. යන්තාගිකරණමෙතං මතින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසනවේදස්සං, තස්ස සංවාරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මතින්ද්‍රියං, මතින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණං පටිච්ඡාදෙනා හොති.

(5.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බුමිං කතතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාසුතං යථාපරිගතං ධම්මං විජායෙත පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බුමිං කතතා හොති.

5. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම එකොළොස් අඩංගියෙකින් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි දිසුණුවට වැඩීමට විපුලතාවට සුදුස්සෙක් වෙයි. කවර එකොළොසෙකින් ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ රූපඥ වේ. ලක්ෂණයෙහි දක්ෂ වේ. මෑයිබිඳු ඉවත් කරන්නේ වේ. වණ වසන්නේ වේ. දුම් කරන්නේ වේ. කොටුපල දැනී. පිතිය දැනී. ගමන් මග දැනී. ගොවරයෙහි දක්ෂ වේ. ඉතිරි කොට ඉවත්තේ වේ. රුහුණ වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතෘ වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ ස්ථවිර භික්ෂු කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරෙකපුජාවෙන් පුදන්නේ වේ. (මේ අඩංගි එකොළොසිනි.)

(1.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ රූපඥ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ යම් කිසි රූපයක් වේ නම්, 'ඒ' සියලු රූපය සතර මහා භූතයෝ ය, සතර මහා භූතයන්ගේ උපාදාය රූප ය'යි තත් වූ පරිදි දැනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ වේ.

(2.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ තම් ලක්ෂණයෙහි දක්ෂ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ 'බාලයා ක්‍රියාව ලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය. පණ්ඩිතයා ක්‍රියාව ලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය'යි තත් වූ පරිදි දැනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්ෂණයෙහි දක්ෂ වේ.

(3.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ තම් මෑයිබිඳු ඉවත් කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ උපත් කාමවිතකී සිත්හි නො වස්වයි, දුරු කෙරේ, පෙළඹී, කෙළවර කෙරේ, පිළිවෙළින් අභාවයට පමුණුවයි. උපත් ව්‍යාපාදවිතකීය ... උපත් මිහිසා විතකීය ... උපනුපත් ලාමක අකුශලබ්මයන් සිත්හි නො වස්වයි. දුරු කෙරේ, පෙළඹී, කෙළවර කෙරේ, පිළිවෙළින් අභාවයට පමුණුවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඉහඬ ඉවත් කරන්නේ වේ.

(4.) මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් වණ වසන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ ඇසින් රූප දැක තිමිති නො ගන්නේ වේ. අනුව්‍යක්ෂන නො ගන්නේ වේ. යම් කාරණයෙකින් වක්ෂුරිකිය සංවර නො කොට වසන්නා වූ මේ පුභුලා අභිධ්‍යාදොමිතසා වූ පවිටු අකුශලබ්මයෝ ලුහුබඳනාහු නම්, ඒ වක්ෂුරිකියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදි හි. වක්ෂුරිකියය රකිති. වක්ෂුරිකියයෙහි සංවරයට පැමිණෙති. ... කණින් ශබ්දයක් අසා ... නාසායෙන් ගඳ අසා ... දිවෙන් රස විඳ ... කයින් පැහැසිය යුක්ත පහසා ... සිතින් ධර්මය දැක තිමිති නො ගන්නේ වෙයි. අනුවිසදන් නො ගන්නේ වෙයි. යම් කාරණයෙකින් මනිකිය සංවර නො කොට වසන්නා වූ ඒ පුභුලා අභිධ්‍යාදොමිතසා වූ ලාමක අකුශල බ්මයෝ ලුහුබඳනාහු ද, ඒ මනිකියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදි හි. මනිකිය රකිති. මනිකියයෙහි සංවරයට පැමිණෙති. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණය වසන්නේ වේ.

5. මහණෙනි, මහණ කෙසේ තම් දුම් කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ ඇසු පරිදි ප්‍රභූණ කළ පරිදි ධර්මය විසාර වශයෙන් අනුතට දෙශනා කරන්නේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දුම් කරන්නේ වේ.

(6.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු තිත්ථං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ඛුද්දාසුතා ආගතාගමා ඛම්බධරා විතසධරා මාතිකාධරා, තෙ කාලෙත කාලං උපසංඝමිත්ථා පරිපුච්ඡති පරිපඤ්ඤාති: ඉදං හත්තෙත කථං, ඉමස්ස කො ඉදේවා?ති. තස්ස තෙ ආයසමනො ඉවච්චඤ්ඤාව පිටරතති, ඉත්තතානීකතඤ්ඤා උත්තානීකරොති, ඉතෙකපිතිතෙසු ච කම්බාට්ඨාතිගෙසු ඛමෙමසු කම්බං පටිච්ඡොදෙනති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු තිත්ථං ජානාති.

(7.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කථාගතපාවෙදිගෙ ඛම්බපිතයෙ දෙසියමානෙ ලහති ඉත්ථෙදං, ලහති ඛම්බෙදං, ලහති ඛමුපසංගිතං පාමුත්ථං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති.

(8.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු විපිං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉරියං ඉට්ඨමිතිකං මග්ගං යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු විපිං ජානාති.

(9.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොවරකුසලො භොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චතනාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොවරකුසලො භොති.

(10.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසද්දෙහි භොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධා ගතපඤ්ඤා ඉතිකච්ඡිං පචාරෙනති විචරපිණ්ඩපාන-සෙතාසනසිල්ලානවච්චිකසෙසජ්ජපරික්ඛාරෙති. තත්ථ භික්ඛු මතං ජානාති පටිග්ගහණාය. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසද්දෙහි භොති.

(11.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රතතඤ්ඤා විරපඛර්තා සංඝපිතරො සංඝපරිණායකා, තෙ ඉතිරෙකපුජාය පුජේතා භොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රතතඤ්ඤා විරපඛර්තා සංඝපිතරො සංඝපරිණායකා තෙසු මෙතං කායකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ච, මෙතං චජිකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ච, මෙතං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ච. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රතතඤ්ඤා විරපඛර්තා සංඝපිතරො සංඝපරිණායකා, තෙ ඉතිරෙකපුජාය පුජේතා භොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ඛමෙමහි සමන්තාගතො භික්ඛු හඛො ඉමිසම් ඛම්මපිතයෙ වුද්ධිං විරුළුති වෙසුලුං ආපජ්ඣනාති.

ඉදමවොච හගවා. ඉත්තමතා තෙ භික්ඛු හගවතො ගාසිතං ඉතිතඤ්ඤාති.

මහාභොජාලකසුත්තං නතියං.

(6.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් තොටුපල දන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බහුලාත වූ දත් ආගමි ඇති බව්බර වූ විනයබර වූ මාතාකාබර වූ යම් ඒ ස්වර්ගිකයෙකු වෙත් ද, කළින් කල ඔවුන් වෙත එළඹ 'වහන්ස, මෙය කෙසේ ද, මෙහි අතීය කවරේදැයි විචාරයි. ප්‍රශ්න කරයි. ඒ ආයුෂෙත්ත ඔහුට විවෘත නොවූවක් විවෘත කෙරෙත්. ප්‍රකට නොවූවක් ප්‍රකට කෙරෙත්. නොයෙක් සැක සහිත වූ බමුණන්හි සැකය දුරු කෙරෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තොටුපල දකියි.

(7.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් පාතය කිරීම දැනි ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බුදුන් වදාළ බමුණෙකු දෙසනු ලබන කල්හි අතීය දූත සතුට ලබයි. බමුණ දූත සතුට ලබයි. බමුණුගප්‍රමොදය ලබයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පාතය කිරීම දන්නේ වේ.

(8.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ මායිය දන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ආර්යාදර්ශනමායිය තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ මායිය දන්නේ වේ.

(9.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගොවරගෙහි දක්‍ෂ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ සිවුසිටවත් තතු සේ දන්නේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගොවරගෙහි දක්‍ෂ වේ.

(10.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඉතිරි කොට දෙවන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණතු සැදහැටත් ගැහැව්ගෝ සිවුරු පිටුවා සෙනසුන් හිලන්පහ බෙහෙසත් පිරිකරින් එය එළවා පවරත්. එහිදී මහණ පිළිගැනීමේ ප්‍රමාණය දන්නේ වේ. මහණෙනි, මහණ මෙසේ ඉතිරි කොට දෙවන්නේ වේ.

(11.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් විරුහුණ වූ පැවිදි වී බොහෝ කල් ඇති සංකප්පිතා වූ සංකප්පිණියක වූ යම් ඒ ස්වර්ගිකයෙකු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුරුෂවෙත් පුදන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ විරුහුණ වූ පැවිදි වී බොහෝ කල් ඇති සංකප්පිතා වූ සංකප්පිණියක වූ යම් ඒ ස්වර්ගිකයෙකු වෙත් නම්, ඒ හිසුන් කෙරෙහි ජෛත්‍රිකායකමය හමුවෙහින් නො හමුවෙහින් එළවයි. ජෛත්‍රිවාක්කමය හමුවෙහින් නො හමුවෙහින් එළවයි. ජෛත්‍රි මනාකමය හමුවෙහින් නො හමුවෙහින් එළවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ විරුහුණ වූ පැවිදි වී බොහෝ කල් ඇති සංකප්පිතා වූ සංකප්පිණියක වූ යම් ඒ ස්වර්ගිකයෙකු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේක පුරුෂවෙත් පුදන්නේ වේ.

මහණෙනි, මේ එකොළොස් අඩ්ඨකයෙන් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි දිවුණුවට වැඩිමට විපුලකෘතට පැමිණීමට සුදුසු වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ හිසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය මැනැවැ යි පිළිගත්හ.

මහාගොපාලකසූත්‍රය තුන්වැනි යි.

1. 4. 4.

චූළගොපාලකසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගඟවා චජ්ජිසු පිහරති උක්කාමෙච්ඡායං.¹ ගඛ්භාය නදියා තීරෙ. තත්‍ර ඛො ගඟවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවො'ති. 'හදනෙත'ති තෙ භික්ඛු ගඟවතො සෙව්වසෙසාසුං. ගඟවා එතදවොච:

2. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො දුප්පඤ්ඤජාතීකො වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමසෙ අසමචෙක්ඛිනි; ගඛ්භාය නදියා ඕරිමං තීරං අසමචෙක්ඛිනි; පාරිමං තීරං අතිත්තෙතෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං ඥවිදෙහානං.² අථ ඛො භික්ඛවෙ ගාවො මජ්ඣෙ ගඛ්භාය නදියා සොතෙ ආමණ්ඩලියං³ කරිනි; තත්තෙව අතයඛ්ඤාසකං ආපජ්ජිංසු. නං කිසං ගෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො දුප්පඤ්ඤජාතීකො වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමසෙ අසමචෙක්ඛිනි; ගඛ්භාය නදියා ඕරිමං තීරං අසමචෙක්ඛිනි; පාරිමං තීරං අතිත්තෙතෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුචිදෙහානං.

3 එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙවි⁴ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අකුසලා ඉමස්ස ලොකස්ස, අකුසලා ටරස්ස ලොකස්ස, අකුසලා මාරධෙය්‍යස්ස, අකුසලා අමාරධෙය්‍යස්ස, අකුසලා මච්චුධෙය්‍යස්ස, අකුසලා අමච්චුධෙය්‍යස්ස, තෙසං යෙ සොතබ්බං සද්දතාතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, තෙසං නං ගපිස්සති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාය.

4. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො සප්පඤ්ඤජාතීකො වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමසෙ සමචෙක්ඛිනි; ගඛ්භාය නදියා ඕරිමං තීරං සමචෙක්ඛිනි; පාරිමං තීරං තිත්තෙතෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුචිදෙහානං. සො පඨමං පතාරෙසි යෙ තෙ උභයා නොපිතරො නොපරිණායකා. තෙ තිරියං ගඛ්භාය සොතං ඡේනි; සොත්ථිනා පාරං අගමංසු. අථාපරෙ පතාරෙසි බලවතාවො, දමමගාවො.⁵ තෙපි තිරියං ගඛ්භාය සොතං ඡේනි; සොත්ථිනා පාරං අගමංසු. අථාපරෙ පතාරෙසි වච්ඡතරෙ⁶ වච්ඡතරිසො. තෙපි තිරියං ගඛ්භාය සොතං ඡේනි; සොත්ථිනා පාරං අගමංසු. අථාපරෙ පතාරෙසි වච්ඡකෙ කිසබ්බකෙ.⁷ තෙපි තිරියං ගඛ්භාය සොතං ඡේනි; සොත්ථිනා පාරං අගමංසු. -

1. උක්කාමෙච්ඡායං, මජ්ඣ. PTS. 2. විදෙහානං, ස්‍යා. 3. ආමණ්ඩලියං, ස්‍යා.
4. යෙ හි කෙවි, මජ්ඣ. PTS. 5. බලවතාවෙ දමමගාවෙ, ස්‍යා. PTS
6. වච්ඡතරෙ ව, සි 7. කිසබ්බකෙ, මජ්ඣ.

1. 4. 4.

චූළගොපාලක සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදූරට ගඟකා හෝතෙර උක්කවෙලා තම් නුවර වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි සි තිසිසුන් ඇමතු සේක. ඒ තිසිසුන් පින්වතුන් වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන්වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, පෙර වූවෙකි: මගධරට වැසි දුෂ්ප්‍රාඥ ස්වභාව ඇති ගොපල්ලෙක් වම්සා සාතු වෙති පැසුළු මස ශරත්කාලයෙහි ගඟකානදියෙහි මෙතෙර නො සලකා එ තෙර නො සලකා නුසුදුසු තොටින් විදේහයන් සතු උතුරු තෙරට ගවයන් තැරැවී. මහණෙනි, එකල්හි ගවයෝ ගඟකානදිය මැද සලා වැටුණ මැහිලි කොට එහි ම අවැඩවනසට පත්වූහ. (ඔහුදට වන්හ.) ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නුනුවණ පියවී ඇති ගොපල්ලා වසන් පැසුළු මස ශරත්කාලයෙහි ගඟකානදියෙහි මෙ තෙර නො සලකා එ තෙර නො සලකා විදේහයන් සතු උතුරුදුටුරට නුසුදුසු තොටින් ගවයන් තැරැවී. (එහෙයෙනි.)

3. මහණෙනි, එ පරිදි ම යම් ම ශ්‍රමණයෝ වෙත් වසි බ්‍රාහ්මණයෝ වෙත් වසි මේ ලෝකයෙහි (සකකි - බාහු - අයාතනකයන්හි) අදක්‍ෂ වෙද්ද, පරලෝකයෙහි (සකකි - බාහු - අයාතනකයන්හි) අදක්‍ෂ වෙද්ද, මාරධෙය්‍ය - සඛ්ඛ්‍යාත (මරුතිවස වූ) ත්‍රේතාමික ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, අමාරධෙය්‍ය සඛ්ඛ්‍යාත නවලෝකොත්තරධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, මච්චුධෙය්‍ය සඛ්ඛ්‍යාත ත්‍රේතාමික ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, අමච්චුධෙය්‍ය සඛ්ඛ්‍යාත නවලෝකොත්තර ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, යම් කෙනෙක් ඔවුන්ගේ වචනය ඇසිය යුතු කොට හැදෑරිය යුතු කොට හඟින්නාහු ද එය ඔවුන්ට අකොරානුයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේය.

4 මහණෙනි, වූවිරු දූයෙකි: මගධරට වැසි සප්‍රාඥ ස්වභාව ඇති ගොපල්ලෙක් වම්සා සාතුයෙහි පැසුළු මස ශරත්කාලයෙහි ගඟකානදියෙහි මෙ තෙර සලකා එ තෙර සලකා විදේහයන් සතු උතුරුදුටුරට සුදුසු තොටින් ම ගවයන් තරණය කරවීය. හේ ගොපිතා ගොපටිනායක යම් වෘෂභ කෙනෙක් වූහු තම්, පලමු උත් එතෙර කරවී. ඔහු ගහ සරස ප්‍රොතස් සිදු ගෙණ සුවසේ පර තෙරට ගියාහු ය. ඉක්බිති අදන්නා ගවයනුදු දමා ගවයනුදු එතෙර කරවීය. ඔහු ද ගහ සරස සැබ සලා සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ය. ඉක්බිති තහඹු වස්සන් හා වැස්සන් එතෙර කරවීය. ඔවුහු ද ගහ සරස සැබ සලා සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ය. ඉක්බිති කාශබල ඇති සෙසු (දුබල) වස්සන් එතෙර කරවීය. ඔහුද ගහ සරස ප්‍රොතස් සිදු සුවසේ පරතෙර වන්හ. -

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ චච්ඡකො තරුණකො තාවදෙව ජාතකො මාභූතොරචකෙන වුය්‍යමානො, සොපි තිරිතං ගඞ්ඛාය සොතං ජේනියො සොන්තිතා පාරං අගමාසි. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො සප්පකුලජාතියො වස්සානං පච්ඡමෙ මාසෙ සරද්දසමයෙ සමවෙක්ඛිත්වා ගඞ්ඛාය නදියං ඔරිමං තීරං සමවෙක්ඛිත්වා පාරිමං තීරං තිකේතෙනව ගාමො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුච්ඡෙදානං.

[illegible][illegible]

7 සෞඛ්‍ය වාරි කෙ භික්‍ෂුවේ බලවග්‍යාවේ දුමග්‍යාවේ කිරිය ගඟග්‍යා සොතං ජේඛ්‍යා සොච්ඡිකා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්‍ෂුවෙ යෙ කෙ භික්‍ෂු පඤ්චනතං ඔරමාගියතං සඤ්ඤාජනානං පරික්කයා ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බාසිනො අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකා, කෙපි කිරියං ඔරසා සොතං ජේඛ්‍යා සොච්ඡිකා පාරං ගමස්සන්ති.

8. සෞභාග්‍යය හෙ සිතුවම් වලින්ද වචනවලින්ද කිරීමට හැකියාව සොයා ගැනීමට සෞභාග්‍යයා පාරාධිකාරීන්ගේ අනුමැතියෙන්, එවැනිවේ සේ හෙ සිතුවම් කිරීමට සෞභාග්‍යයා පරිකල්පයක් රාගදේශයෙන්ද සොයා ගැනීමට සෞභාග්‍යයා සැලකිල්ලට ගෙන ගියේය. සෞභාග්‍යයා සැලකිල්ලට ගෙන ගියේය. සෞභාග්‍යයා සැලකිල්ලට ගෙන ගියේය.

9. සෙයාපාටි තෙ හික්කවෙ වව්ඤ්ඤා කිසබලකා තිරිං ගඟිකාය සොතං ඡේදා සොඤ්ඤා පාරං අගමංසු, එවමෙව වො හික්කවෙ යෙ තෙ හික්කු තිණ්ණං සඤ්ඤාප්පතං පරික්ඛයා සොතාපනනා අවිතිපාතා-
ධම්මා සමොධිපරාසනා, තෙපි තිරිං මාරස්ස සොතං ඡේදා සොඤ්ඤා පාරං ගමස්සන්ති.

1. ಹೆಸರಿನ, ಅಂಕ, PTS

2. **ගම්පහ නගර, සිමු.**

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, පෙර වූවෙකි: එ දවස උපන් මවගේ 'හුං හුං' ගොරුවන් ගෙනයනු ලබන ලදරුවක්සේක් වී ද, ඒ වසු ද ගත කරන සැබ වතුරු සිදු ගෙන සුවසේ පරතෙරට ගියේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එපරිද්දෙන් මගධරාවැසි සප්තාශ්ව ස්වභාව ඇති ඒ ගොපපු වෘෂාභාසය පිළිබඳ පාසුළුමස්සි ශරත්කාලයෙහි ගඟනා නදියෙහි මෙ තෙර සලකා එ තෙර සලකා විදේහ රට සතු උතුරුඉවුරට සුදුසු තොටින් ම ගවයන් තැරුවේ ය.

5. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යම් ම සුමනගෝ වෙත් වසි බ්‍රාහ්මණයෝ වෙත් වසි මේ ලෝකය පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, පරලොව පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, මාරධෙය්‍යය පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, අමාරධෙය්‍යය පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, මච්චධෙය්‍යය පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, අමච්චධෙය්‍යය පිළිබඳ දක්‍ෂ වෙත් ද, යමෙක් ඔවුන්ගේ වචනය ඇසිය යුතු කොට ඇදහිය යුතු කොට ගනිද්ද, එය ඔවුන්ට බොහෝකල් හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය.

6. මහණෙනි, යම් සේ යම් ඒ ගොපිතා වූ ගොපරිණායක වූ වෘෂභයෝ ගඟනානදිය කරන සැබ වතුරු සිදු ගෙන සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ක්‍ෂීණාසුර වූ වාස නිම වූ බඹසරවස් ඇති, සතර මගින් කළ (සිවුසේ පිළිබඳ) සොළොස් කර්ණි ඇති, බසා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති, පැමිණි රතත් එල ඇති, භූණු හවසංයෝජන ඇති, ඥානයෙන් මැනවින් දැන පඤ්චමුක්තිත් බුදු යම් ඒ රතත් හික්මුණු වෙත් ද, ඔහු මාරයාගේ තණනා නැමැති සැබවතුරු කරන සිදු සුවසේ සංසාරපාරයට (නිවනට) ගියාහු ය.

7. මහණෙනි, යම් සේ ඒ බලවත් දන්තගවයෝ දූමයසුතු ගවයෝ ගඟනානදිය කරන සැබවතුරු සිදු ගෙන සුවසේ පරතෙර ගියාහු ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යම් ඒ හික්මුණු කෙනෙක් ඔරමනාගිය සංයෝජනය පස නැති කිරීමෙන් බබ්‍රලොව උපපාදක වශයෙන් උපන්නාහු එහි පිරිනිවන්නාහු ඒ බ්‍රහ්මලෝකයෙන් පෙරලා නො එන ස්වභාව ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔහු ද මාරයාගේ සැබවතුරු කරන සිදු සුවසේ සසර පරතෙරට ගෙවත් නිවනට යන්නාහු ය.

8. මහණෙනි, යම් සේ ඒ තහඹු වස්සෝ ද වැස්සෝ ද ගඟනා නදියෙහි කරන සැබවතුරු සිදු ගෙන සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යම් ඒ හික්මුණු කෙනෙක් ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂයෙන් රාගද්වේෂමොහයන් තුනු බැවින් සකාදගාමි වූවාහු වරක් ම මේ ලොකයට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහු ද, ඔහු ද මාරයාගේ ප්‍රොතස් කරන සිදු සුවසේ සසරපරතෙරට යන්නාහ.

9. මහණෙනි, යම් සේ දුබල වස්සෝ ගඟනානදියෙහි සැබවතුරු කරන සිදු ගෙන සුවසේ පරතෙර ගියාහු ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යම් ඒ හික්මුණු කෙනෙක් තුන් සංයෝජන ක්‍ෂය කිරීමෙන් සෝචත් වූවාහු අවිනිපාතස්වභාව ඇත්තාහු, ගඟිනියක වූවාහු, සමෝධිපරායණ වූවාහු වෙත් ද, ඔහු ද මාරයාගේ ප්‍රොතස් කරන සිදු සුවසේ සසරපරතෙරට යන්නාහ.

10. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ චච්ඡකො තරුණකො තාවදෙව ජාතකො මාතුගොරවකෙන වුය්‍යමානො තිරියං ගඛ්ඤාය සොතං ඡේත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමාසී, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු ධම්මානුසාරිනො සඤ්ඤානුසාරිනො, තෙපි තිරියං මාරණං සොතං ඡේත්වා සොත්ථිනා පාරං ගමිස්සන්ති.

11. අහං ඛො පන භික්ඛවෙ කුසලො ඉමිස්ස ලොකස්ස, කුසලො පරණං ලොකස්ස, කුසලො මාරධෙය්‍යස්ස, කුසලො අමාරධෙය්‍යස්ස, කුසලො මච්චුධෙය්‍යස්ස, කුසලො අමච්චුධෙය්‍යස්ස. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ යෙ සොතබ්බං සද්දතාතබ්බං මඤ්ඤාය්‍යන්ති, තෙසං තං ගමිස්සති දීඝරත්තං භිතාය සුඛංයාති.

12. ඉදමවොච ගගවා ඉදං වච්චා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

“අයං ලොකො පරො ලොකො¹ ජාතතා සුප්පකාසිතො,
යඤ්ච මාරෙන සමපතනං අසත්තං යඤ්ච මච්චුතා,
සබ්බං ලොකං අභිඤ්ඤාය සම්බුද්ධෙන පජාතතා,
විවචං අමතඤ්ඤාං ඛෙමං තිබ්බාතපත්තියා.
ජිත්තං පාපිමකො සොතං විභික්ඛං විතප්පිකතං,²
පාමුඤ්ඤායා හොථ ඛෙමං පඤ්ඤා³ භික්ඛවො”ති.

චූළගොපාලකසුත්තං වතුස්ථං.

1. 4. 5.

චූළසච්චකසුත්තං.

1. ඵ්චං මෙ සුතං: එකං සමයං ගගවා වෙසාලියං විහරති මනාවතෙ කුටාගාරසාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො වෙසාලියං පටිවසති හස්සපථවාදිකො¹ පණ්ඩිතවාදෙ සාධුසම්මතො ඛුරුත්තස්ස. සො වෙසාලියං පරිසරී² එවං වාචං භාසති: “තාහං තං පස්සාමි සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සබ්බිං ගණ්ඤං ගණාමරියං, අපි³ අරහත්තං සමමාසම්බුද්ධං පටිජාතමානං, යො මයා වාදෙන වාදං සමාරඥො න සබ්බකමෙපය්‍ය න සමපකමෙපය්‍ය න සමපචෙධෙය්‍ය, යස්ස න කචෙත්ති සෙද, මුළුවෙය්‍යං.-

1. පරලොකො සීඝ්‍ර. PTS

2. විතප්පිකතං, මජ්ඣං.

3. පක්ඛන්තා නිපි පාදො - අධිකථා, පක්ඛන්ත, මජ්ඣං. PTS

4. හස්සපථවාදිකො, මජ්ඣං. 5. පරිසරී, මජ්ඣං. 6. අපි ව, මජ්ඣං. ඥා.

10. මහණෙනි, යම් සේ එ දවස උපන් මවගේ ගොරුවන් ගෙණයනු ලබන ලද්දැ වසුපාටියෙක් හඬනාදියෙහි සැඩවතුරු සරස සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙර ගියේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම බමමානුසාරි (ප්‍රඥාධික) වූ ද සඤ්ඤානුසාරි (ශ්‍රද්ධාධික) වූ ද යම් ඒ (ප්‍රථම මාගී සම්බන්ධ) භික්ෂු කෙනෙක් වෙත් ද, ඔහු ද මාරයාගේ ස්ත්‍රීතස් සරස සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙර යන්නාහ.

11. මහණෙනි, මම වනාහි මේ ලොකය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. පරලොව පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. මාරධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. අමාර-ධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. මච්චුධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. අමච්චු-ධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. මහණෙනි, ඒ මාගේ වචනය යම් කෙනෙක් ඇසිය යුතු කොට ඇදහිය යුතු කොට හඬින් ද, ඔවුනට එය බොහෝ කල් ගත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ය.

12. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක. තෙල වදරු සුගත වූ ශාක්‍යන් වහන්සේ ඉක්බිතිව අන්‍ය වූ මේ ශාථා වදළ සේක:

“හැම දහම් දන්නා බුදුරජුන් විසින් මෙලොව හා පරලොව මනාව වදරණ ලදී. මාරයා විසින් යමෙක් පැමිණෙන ලද්ද, මාරයා විසින් යමෙක් නො පැමිණෙන ලද්ද, සියල්ල දන්නා බුදුරජුන් විසින් ඒ සියලු ලෝකය විශිෂ්ටභූතයෙන් දූත නිවනට පැමිණීම පිණිස නිර්භය වූ ආයතීමාගීය විවෘත කරණ ලදී. පාපි මාරයාගේ තාපණා නැමැති සැඩ වතුරු සිඳින ලදී. විනාශ කරණ ලදී. මාන නළ දුරු කරණ ලදී. මහණෙනි, ප්‍රමොද බහුල කොට ඇත්තෝ වටු. නිවන පතවු.”

සම්මුඛන චූළසමාපාදකසූත්‍රය සි.

1. 4. 5.

චූළසම්මක සූත්‍රය

1. මු ි විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර නිසා මහවනයෙහි කුටාශාරශාලා නම් ගඳකිළියෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි කපාමාගී කියන පණ්ඩිතවෘද ඇති, ‘සාධු’ ය යි බොහෝ දෙනා විසින් යමමන සම්මත නම් නුවටපුත් විශාලා මහනුවර වෙසේ. හෙ විශාලා මහනුවර පිරිස්හි මෙසේ බෙණේ: මා විසින් කපාමාගීයෙන් දෙස් ඇරැවූ යම් කිසිවෙක් කම්පිත නො වන්නේ ද, ප්‍රකම්පිත නො වන්නේ ද, වෙටුලා නො යන්නේ ද, යම්කුගේ කණයෙන් යොද නො සිලියේ ද, එබඳු වූ, ශිෂ්‍යසඬ්ඨ ඇති, ශිෂ්‍යගණ ඇති, ගණාවාසී, ශ්‍රමණයකු හෝ බ්‍රාහ්මණයකු හෝ - ‘රගත්ථි’හි ‘බුදුභි’හි පිළිණ කරනුවකු පවා නො දනිමි. -

ථූණ්ණෙඤ්ච පභං¹ අභේතනං වාදෙන වාදං සමාරභෙය්‍යං, සාපි මයා වාදෙන වාදං සමාරභ්‍යා² සඛකමෙපය්‍ය සමපකමෙපය්‍ය සමපච්චෙධෙය්‍ය, කො පන වාදෙ මනුස්සකුතස්සා”ති.

2. අථ ඛො ආයස්මා අස්සථි පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතිං පත්තං-
චිචරං ආදාය චෙසාලිං පිණ්ඩාය පාඨිසි. අද්දසා ඛො සච්චකො නිගණ්ඨ-
පුත්තො චෙසාලියං ජඛිකාපිභාරං අනුච්ඛිකමමානො අනුචිවරමානො
ආයස්මන්තං අස්සථිං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන යෙනායස්මා අස්සථි
තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතිං ආයස්මතා අස්සථිනා සද්ධිං සමමාදී,
සමමාදනියං කථං සාරාණීයං³ විනිසාරෙතිං එකමන්තං අට්ඨාසි.
එකමන්තං ධිතො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො ආයස්මන්තං අස්සථිං
එතදවොච:

“කථං පන හො අස්සථි සමණො ගොතමො සාවකෙ විතෙති, කථමාගා
ව පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකෙසු අනුසාසති ඛහුලා පචත්තති”ති.

එවං ඛො අග්ගිවෙස්සන භගවා සාවකෙ විතෙති, එවමාගා ව පන
භගවතො සාවකෙසු අනුසාසති ඛහුලා පචත්තති:

“රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං, වෙදනා අනිච්චා, සඤ්ඤා අනිච්චා, සංඛාරා
අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං. රූපං භික්ඛවෙ අනත්තා, වෙදනා අනත්තා,
සඤ්ඤා අනත්තා, සංඛාරා අනත්තා, විඤ්ඤාණං අනත්තා. සංඛෙ සංඛාරා
අනිච්චා, සංඛෙ ඛමමා අනත්තා”ති.

එවං ඛො අග්ගිවෙස්සන භගවා සාවකෙ විතෙති. එවමාගා ව පන
භගවතො සාවකෙසු අනුසාසති ඛහුලා පචත්තතිති.

“දුස්සුත්තං වත හො අස්සථි අස්සුම්හ, යෙ මයං එවංවාදිං සමණං
ගොතමං අස්සුම්හ. අපෙපවතාම මයං කදචි කරහවි තෙන හොතා
ගොතමෙන සද්ධිං සමාගචෙජ්ජයාමි, අපෙපවතාම සියා කොච්ඡෙදව
කථාසල්ලාපො, අපෙපවතාම තස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙචෙය්‍යාමා”ති.

3. තෙන ඛො පන සමයෙන පඤ්චමන්තාති ලිච්ඡිසතාති
සත්ථාගාරෙ සන්තිපතිතාති හොනති කෙතච්ඡෙදව කරණීයෙන. අථ ඛො
සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යෙන තෙ ලිච්ඡි තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතිං
තෙ ලිච්ඡි එතදවොච:

“අභික්ඛමනානු හොනොති ලිච්ඡි! අභික්ඛමනානු හොනොති ලිච්ඡි!
අජ්ජ මෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො භවිස්සති. සථෙ
මෙ සමණො ගොතමො තථා පතිට්ඨිස්සති, යථාස්සා⁴ මෙ ඤ්ඤාඤ්ඤානරෙත
සාවකෙන අස්සථිනා තාම භික්ඛුතා පතිට්ඨිතං, සෙය්‍යපාපි තාම ඛලවා
පුරිසො දීඝලොභිකං එළකං ලොමෙසු ගහෙතිං ආකඛේධ්‍ය පරිකඛේධ්‍ය
සමපරිකඛේධ්‍ය, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඛිස්සාමි
පරිකඛිස්සාමි සමපරිකඛිස්සාමි. -

1. පුභං පාහා, මජ්ඣං.

2. සාපි මයා වාදෙන වාදං සමාරභ්‍යා, මජ්ඣං.

3. සාරාණීයං, මජ්ඣං.

4. යථාච මේ, මජ්ඣං. - ස්‍යා.

ඉදින් මම අවෙනතික වූ චබ්ච වාදයෙන් වාදාරොපණය කරන්නෙමි නම්, මා විසින් වාදාරොපණ කරණ ලද ඒ චබ්ච කම්පිත වන්නේ ය. ප්‍රකෘතියෙන් කම්පිත වන්නේ ය. වෙවුලා යන්නේ ය. මිනිසකුට වාදාරොපණ කෙළෙමි නම් කවර කථා ය'.

2. ඉක්බිති ආයුෂමත් අසාර් තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ විශාලානුවර පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සච්චක තීර්ග්‍රන්ථ ප්‍රභූ විශාලා නුවර ජබ්බාසිභාර පිණිස යක්මත් කරනුයේ (රජගෙන් රජගෙට පයින් වැද) ඇවිදුනේ අසාර් තෙරණුවන් දුරදී ම එනුවන් දුටුවේ ය. දක ආයුෂමත් අසාර් තෙරණුවන් කර පැමිණියේ ය. පැමිණ ආයුෂමත් අසාර් තෙරණුවන් හා සතුටු වී තුස්තට. නිසි සිහි කරනුවට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්පසක සිටියේ ය. එකත්පසක සිටි සච්චක නුවර පුත් ආයුෂමත් අසාර් තෙරුන්හට තෙල කී ය:

“කියග අසාර්ග, මහණ ගොසුම් සච්චන් කෙසේ හික්මවයි ද, මහණ ගොසුම්හුගේ සච්චන් කෙරෙහි කෙබඳු අනුශාසනා බහුලව පවත්නී ද?”

හිතිවෙස්න, මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සච්චන් හික්මවන සේක. ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මෙබඳු අනුශාසනා බහුලව පවත්නී ය:

“මහණෙනි, රූප අනිත්‍ය ය, වේදනා අනිත්‍ය ය, සංඥා අනිත්‍ය ය, සංසකාරයෝ අනිත්‍යයහ, විඤ්ඤාන අනිත්‍ය ය. මහණෙනි, රූප අනාත්ම ය, වේදනා අනාත්ම ය, සංඥා අනාත්ම ය, සංසකාරයෝ අනාත්මයහ, විඤ්ඤාන අනාත්මය. සියලු සංසකාරයෝ අනිත්‍යයහ. සියලු බමුණෝ අනාත්මයහ” කියා සි.

හිතිවෙස්න, මේ අයුරින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශ්‍රාවකයන් හික්මවන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මෙබඳු අනුශාසනා සච්චන් කෙරෙහි බහුලව පවත්නී.

“භවත් අසාර්ග, අපි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් මෙවැනි වාද ඇඟිලිවත් ඇසුමෝ ද, නො ඇසුව යුතු දැයක් ම ඇසුමහ. අපි යම් කිසි දවසෙක ඒ භවත් ගෞතමයන් හා හමුවට යන්නමෝ නම් මනා මැනු. කිසියම් කථා සිතීමෙන් උපන් නම් මනා මැනු. ඒ පටිටු මිත්‍යාදෘෂ්ටියෙන් ගලවා පියන්නමෝ නම් මනා මැනු” යි සච්චක කී.

3. ඒ කල පත්තිසක් පමණ ලිච්චිත්‍ර කිසි කාර්යයක් සදහා සන්ඝාගාරයෙහි රැස්වුහ. එකල්හි සච්චක නිකණ්ණපුත් ඒ ලිච්චිත් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ ලිච්චිත්වට තෙල කී:

භවත් ලිච්චිති, එත්වා! භවත් ලිච්චිති එත්වා! අද මහණ ගොසුම් හා මාගේ කථාසල්ලාප වෙයි. යම් සේ ඔහුගේ විශ්වාස - ප්‍රතිඥා (පස්වග ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි) එක්තරා ශ්‍රාවකයකු වූ අසාර් නම් මහණහු විසින් මට යම්සේ (වචනගෙන්) පිහිටන ලද ද, ඉදින් මහණ ගොසුම් මට එසේ පිහිටා සිටින්නේ නම්, යම් සේ බල ඇති පුරුෂයෙක් දික් ලොම් ඇති එළවකු ලොමැ නගණ (ඔබට මොබට ලා) ආකමිණ පරිකමිණ සමපරිකමිණ කෙරේ ද, එසෙසින් ම මම මහණ ගොසුම්හු වාදයෙන් වාද කොට ආකමිණ පරිකමිණ සමපරිකමිණ කරමි. -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සොණ්ඩිකාකම්මකරො මහනතං සොණ්ඩිකාකිලඤ්ඤං ගමිතේර උද්ඝර්තදෙ උක්ඛිපිඤ්ඤා කණේණ ගහෙඤ්ඤා ආකඤ්ඤායා රරිකඤ්ඤායා සමපරිකඤ්ඤායා, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඤ්ඤායාම රරිකඤ්ඤායාම සමපරිකඤ්ඤායාම. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සොණ්ඩිකාබුතො වාලං කණේණ ගහෙඤ්ඤා ඔට්ටිනෙය්‍ය නිග්ගුතෙය්‍ය නිවේජාදෙය්‍ය,¹ එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ඔට්ටිනිසාමි නිග්ගුතිසාමි නිවේජාදෙය්‍යාමි. සෙය්‍යථාපි නාම කුඤ්ඤරො සච්චිභායතො ගමිතේරං පොකඛරණිං ඔගහෙඤ්ඤා,² සණ්ඨොපිකං³ නාම කිළිතරාතං භිළුති, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං සණ්ඨොපිකං මඤ්ඤා කිළිතරාතං කිළිසාමි. අභික්ඛමන්තු භොතො ලිච්ඡි! අභික්ඛමන්තු භොතො ලිච්ඡි! අජ්ඣ මෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කථාසලාපො ගම්හාති”ති.

4. තත්ත්වකච්චෙ ලිච්ඡි එවමාහංසු: “කිං සමණො ගොතමො සච්චකසු නිගණ්ඨපුත්තසු වාදං ආරොපෙසාති, අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සමණසු ගොතමසු වාදං ආරොපෙසාති”ති. එකච්චෙ ලිච්ඡි එවමාහංසු: “කිං සො හවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො,⁴ හගවතො වාදං ආරොපෙසාති, අථ ඛො හගවා සච්චකසු නිගණ්ඨපුත්තසු වාදං ආරොපෙසාති”ති.

5. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො උඤ්චමනොති ලිච්ඡිපරිසාරෙති පරිවුතො යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා තෙනුපසඛකම්. තෙන ඛො පත සමයෙන සමහුලා භික්ඛු අබ්බොකාසෙ වඩ්ඛමන්ති. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා තෙ භික්ඛු එතදුවොච: කහං හු ඛො භො එතරගි සො හවං ගොතමො විතරගි? දස්සනකාමා ගි මයං තං හවන්තං ගොතමන්ති. “එසග්ගිවෙස්සන හගවා මහාවතං අපේකාගහෙඤ්ඤා අඤ්ඤාතරසම්. රුක්ඛමුලෙ දිවාවතාරං නිසින්නො”ති.

6. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො මහතිදා ලිච්ඡිපරිසාරෙ සද්ධිං මහාවතං අපේකාගහෙඤ්ඤා යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා හගවතා සද්ධිං සමමාදි. සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. තෙපි ඛො ලිච්ඡි අපෙකච්චෙ හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකච්චෙ හගවතා සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකච්චෙ යෙන හගවා තෙනඤ්ඤා උපකාමෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකච්චෙ හගවතො සනතිසක නාමගොතනං සාවෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකච්චෙ කුණ්ඨිගුතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො හගවන්තං එතදුවොච: පුච්ඡෙය්‍යාහං හවන්තං ගොතමං කඤ්ඤිදෙව දෙසං, සමෙ මෙ හවං ගොතමො ඔකාසං කරොති පඤ්ඤාසු වෙය්‍යාකරණොධාති. “පුච්ඡග්ගි-වෙස්සන යද්දකඛබ්බි”ති.

1. නිපෙථාපෙය්‍ය මජ්ඣං - නිපෙථාපෙය්‍ය, ස්‍යා. - නිවේජාදෙය්‍ය, PTS.

2. ඔගහෙඤ්ඤා, මජ්ඣං. ඔගහිඤ්ඤා, PTS.

3. සණ්ඨොපිකා, සි.

4. කිං සො හවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යො, මජ්ඣං. - ස්‍යා.

කිං සො හවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යො. සි.

යම් සේ බලවත් සුරකම්කරුවෙක් මහත් වූ පිරි පැදුරු ගැඹුරු විලෙක බහා දෙකක ගෙන ආකම්ණ පරිකම්ණ සමපරිකම්ණ කෙරේ ද, එ පරිද්දෙන් ම මම ඉමණ ගෞතමයන් වාදයෙන් වාද කොට ආකම්ණ, පරිකම්ණ, සමපරිකම්ණ කරමි. යම් සේ ශක්තිමත් සුර වූඪියෙක් රහ-පරහත (මවුලුකස්ස) දෙකක ගෙන යටිකුරු කොට සලා පියා ද, උඩුකුරු කොට සලා පියා ද, නැවැත නැවැත ගසාපියාද, එසේම මම ඉමණ ගෞතමයන් වාදයෙන් වාද කොට අවබුන්ත නිර්බුන්ත කරමි. නිෂෙථාටතය (පොලාලිම) ද කරමි. යම් සේ සැටවයස් පිරුණු ඇතෙක් ගැඹුරු පොකුණකට බැස ගණ්දෙවුන්කෙළි කෙළි ද මෙ පරිද්දෙන් ම මම ඉමණගෞතමයන් සමග සණ්දෙවුන්කෙළි වැඩි වාදකෙළියක් කෙළිමි. හවත් ලිච්ඡතී, එත්වා. හවත් ලිච්ඡතී, එත්වා. අද ඉමණ ගෞතමයන් සමග මාගේ කථාසලලාපයෙක් වන්නේ ය"යි.

4. එහි ඇතැම් ලිච්චි තෙතෙක් මෙසේ කීහ: "ඉමණගෞතම සම්මක නිගණ්ඨපුත්තාට කුමන වාදරොපණයක් කරන්නේ ද, සම්මකනිගණ්ඨපුත්ත ඉමණගෞතමයන්ට වාදරොපණය කරනු මය" කියායි ඇතැම් ලිච්ඡිහු මෙසේ කීහ: "සම්මකනිගණ්ඨපුත්ත හෙ (යක්, දෙපි, බම) ඇ කවරක්ව සිටිමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාදරොපණය කරන්නේ ද, වැලි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්මකනිගණ්ඨපුත්තට වාදරොපණය කරනු මය"යි.

5. එකල්හි සම්මකනිගණ්ඨපුත්ත පන්සියක් පමණ ලිච්ඡින් පිරිවර ගෙන මහවනපවෙහර කුටාගාරශාලාව වෙත පැමිණියේ ය. එකමෙයහි බොහෝ මනණු අභ්‍යවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙත්. ඉක්බිති සම්මකනිගණ්ඨපුත්ත ඒ හිසුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ හිසුන්ට තෙල කී: හවත්ති, ඒ හවත් ගෞතම දැන් කොහි වෙසෙයි ද? අපි ඒ හවත් ගෞතමයන් දක්නා කැමැත්තමිනි. "ශිතීවෙස්ත, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහාවනයට වැද එක්තරු රැක්මුලෙක දිව්‍යවිහාර පිණිස හුන් සේක"යි කීහ.

6. එසේ සම්මකනිගණ්ඨපුත්ත මහත් ලිච්ඡි පිරිස් සමග මහවන වැද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු විය. තුෂ්කට හිසි සිහි කරනුවට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හින. ඒ ලිච්ඡිහු ද - ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සමෝදනීය සාරණිය කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙසට ඇදීලි බැද එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට නම් ගොත් අස්වා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු තුණ්ණිමුගුන වූවාහු එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් සම්මක නුවටදරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී: "මම හවත් ගොසුම්හු කිසි දෙයක් පිළිවිසිගැටියෙමි. හවත් ගොසුමාණන් ප්‍රශ්න විභදනු සඳහා මට අවකාශයක් කළ හොඳින්" කියායි. "ශිතීවෙස්ත, ඊසියෙත දයක් පුළුවිය"යි පවරා වදාලන.

7. “කථං පත හවං ගොතමො සාවකෙ විනෙති, කථමාගා ව පත ගොතො ගොතමස්ස සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තති”ති.

එවං බො අහං අග්ගිවෙස්සන සාවකෙ විනෙමි, එවමාගා ව පත මේ සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තති: රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං, වේදනා අනිච්චා, සංකෘතා අනිච්චා, සංඛාරා අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං. රූපං භික්ඛවෙ අත්තනා, වේදනා අත්තනා, සංකෘතා අත්තනා, සංඛාරා අත්තනා, විඤ්ඤාණං අත්තනා. සංඛෙ සංඛාරා අනිච්චා, සංඛෙ ධම්මා අත්තනාති. එවං බො අහං අග්ගිවෙස්සන සාවකෙ විනෙමි, එවමාගා ව පත මේ සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තති.

8. “උපමා මං හො ගොතම පටිභාති”ති. “පටිභාතු තං අග්ගිවෙස්සනා”ති හගවා අවොච.

“සෙසයථාපි හො ගොතම යෙ කෙවිමෙ ඩිජ්ඣාමහුතගාමා චූඨං විරුළුති වෙජුලං අපජ්ජන්ති, සංඛෙ තෙ පඨමං තිස්සංය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙතෙ ඩිජ්ඣාමහුතගාමා චූඨං විරුළුති වෙජුලං අපජ්ජන්ති. සෙසයථාපි වා පත හො ගොතම යෙ කෙවිමෙ බලකරණීයා කම්මන්තා කරියන්ති, සංඛෙ තෙ පඨමං තිස්සංය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙතෙ බලකරණීයා කම්මන්තා කරියන්ති. එවමෙව බො හො ගොතම රූපතායං පුරිසපුග්ගලො රූපෙ පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. වේදනතායං පුරිසපුග්ගලො වේදනායං පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. සංකෘතතායං පුරිසපුග්ගලො සංකෘතං පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. සංඛාරතායං පුරිසපුග්ගලො සංඛාරෙසු පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. විඤ්ඤාණතායං පුරිසපුග්ගලො විඤ්ඤාණෙ පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති”ති.

9. නනු නිං අග්ගිවෙස්සන එවං වදෙසි: “රූපං මෙ අත්තා, වේදනා මෙ අත්තා, සංකෘත මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තා”ති.

“අහං හි හො ගොතම එවං වදාමි: රූපං මෙ අත්තා, වේදනා මෙ අත්තා, සංකෘත මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති. අයඤ්ච මහති ජනතා”ති.

කිං හි තෙ අග්ගිවෙස්සන මහති ජනතා කරිස්සති ඉඛ්ඤා නිං අග්ගිවෙස්සන සකංයෙව වාදං නිබ්බෙදෙති”ති.

“අහං හි හො ගොතම එවං වදාමි: රූපං මෙ අත්තා, වේදනා මෙ අත්තා, සංකෘත මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තා”ති.

7. “හවත් ගෞතමයෝ කෙසේ ශ්‍රාවකයන් හික්මවන් ද? ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ කෙබඳු අනුශාසනා ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි බහුලව පවත්නී ද?”

හිතිවෙස්න, මම මෙසේ ශ්‍රාවකයන් හික්මවමි. මාගේ මෙබඳු අනුශාසනා ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි බහුල වශයෙන් ඇත: මහණෙනි, රූප අනිත්‍යය, වේදනා අනිත්‍යය, සංඥා අනිත්‍යය, සංස්කාරයෝ අනිත්‍යය, විඤ්ඤාන අනිත්‍යය. මහණෙනි, රූප අනාත්මය, වේදනා අනාත්මය, සංඥා අනාත්මය, සංස්කාරයෝ අනාත්මය, විඤ්ඤාන අනාත්මය. සියලු සංස්කාරයෝ අනිත්‍යය. සියලු ධර්මයෝ අනාත්මය. හිතිවෙස්න, මෙසේ වනාහි මම ශ්‍රාවකයන් හික්මවමි. ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි බහුල වශයෙන් මාගේ මෙබඳු අනුශාසනා ඇතැයි.

8. “හවත් ගෞතමයෙනි, මට උපමායෙක් වටහයි”. “එ කියා, හිතිවෙස්න”යි ගාග්ගවතුන් වහන්සේ වදාළහ.

“හවත් ගෞතමයොදුව, යම් මේ ධර්මානුකූලයාම කෙනෙක් වෘත්තියට විරුද්ධයට විප්‍රලාභයට පැමිණෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මානුකූලයාගේ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා වෘත්තියට විරුද්ධයට විප්‍රලාභයට පැමිණෙත්. හවත් ගෞතමයෙනි, යම් සේ බාහුබලයෙන් කළ යුතු කම්පන කෙනෙක් වෙත් ද, ඒ හැමයෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා කරනු ලැබෙත්. හවත් ගෞතමයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම රූප ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල රූපයෙහි පිහිටා පින් හෝ පච්ඡායෝ ප්‍රසව (රැස්) කෙරෙයි. වේදනා ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල වේදනායෙහි පිහිටා පින් හෝ පච්ඡායෝ ප්‍රසව කෙරෙයි. සංඥා ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල සංඥායෙහි පිහිටා පින් හෝ පච්ඡායෝ ප්‍රසව කෙරෙයි. සංස්කාර ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල සංස්කාරයෙහි පිහිටා පින් හෝ පච්ඡායෝ ප්‍රසව කෙරෙයි. විඤ්ඤාණ ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂ පුද්ගල විඤ්ඤාණයෙහි පිහිටා පින් හෝ පච්ඡායෝ ප්‍රසව කෙරෙයි.”

9 කියන හිතිවෙස්න, හෝ ‘රූප මාගේ ආත්ම’ ය, ‘වේදනා මාගේ ආත්ම’ ය, ‘සංඥා මාගේ ආත්ම’ ය, ‘සංස්කාර මාගේ ආත්ම’ ය, ‘විඤ්ඤාණ මාගේ ආත්ම’ ය යෙහි නු?

“හවත් ගෞතමයෙනි, මම ‘රූප මාගේ ආත්මය, වේදනා මාගේ ආත්මය, සංඥා මාගේ ආත්මය, සංස්කාර මාගේ ආත්මය, විඤ්ඤාණ මාගේ ආත්මය’ ය යෙමි. මේ මහාජනයෝ ද එ පරිදි කියති ”

හිතිවෙස්න, මහාජනයෝ තව කුමකෙරෙද් ද? එබැවින් හිතිවෙස්න, තොමු තාගේ වාද අවුල් බිඳ කියා’යි වදාළහ.

“හවත් ගෞතමයෙනි, මම වනාහි ‘රූප මාගේ ආත්මය, වේදනා මාගේ ආත්මය, සංඥා මාගේ ආත්මය, සංස්කාර මාගේ ආත්මය, විඤ්ඤාණ මාගේ ආත්මය’ යි කියමි.”

10. තෙන හි අග්ගිවෙස්සන තං යෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි. යථා තෙ ඛමේග්ග, තථා නං බ්‍යාකරොග්ගාහි. තං කිං මඤ්ඤාසි අග්ගිවෙස්සන, චතෙනග්ග රඤ්ඤාසු ඛතතිස්ස මුඛාවසිත්තස්ස¹ සකස්මි. ටිජ්ඣෙ වසො: සාතෙතායං වා සාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං - සෙග්ගථාපි රඤ්ඤාසු පසෙතදිස්ස කොසලස්ස, සෙග්ගථාපි වා පත රඤ්ඤාසු මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්සාහි?

“චතෙනග්ග හො ගොතම රඤ්ඤාසු ඛතතිස්ස මුඛාවසිත්තස්ස සකස්මි. ටිජ්ඣෙ වසො: සාතෙතායං වා සාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං - සෙග්ගථාපි රඤ්ඤාසු පසෙතදිස්ස කොසලස්ස, සෙග්ගථාපි වා පත රඤ්ඤාසු මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස. ඉමෙසමපි හි හො ගොතම සඛ්ඝානං ගණානං - සෙග්ගථාපි: චජ්ඣනං, මලලානං චතතති සකස්මි. ටිජ්ඣෙ වසො: සාතෙතායං වා සාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං. කිං පත රඤ්ඤාසු ඛතතිස්ස මුඛාවසිත්තස්ස සෙග්ගථාපි රඤ්ඤාසු පසෙතදිස්ස කොසලස්ස, සෙග්ගථාපි වා පත රඤ්ඤාසු මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහි පුත්තස්ස? චතෙනග්ග හො ගොතම, චතතිතුඤ්ච මරහති”ති.

11. තං කිං මඤ්ඤාසි අග්ගිවෙස්සන, යං නිං ඵලං වදෙහි: රූපං මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තස්මි. රූපෙ වසො: ඵලං මෙ රූපං භොතු, ඵලං මෙ රූපං මා අනොසිති? ඵලං චූඤ්ඤාසු කිංගණ්ඨපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

දුතියමපි බො හගවා සච්චකං කිංගණ්ඨපුත්තං ඵතදවොච: තං කිං මඤ්ඤාසි අග්ගිවෙස්සන, යං නිං ඵලං වදෙහි: රූපං මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තස්මි. රූපෙ වසො: ඵලං මෙ රූපං භොතු, ඵලං මෙ රූපං මා අනොසිති? දුතියමපි බො සච්චකො කිංගණ්ඨපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

අථ මො හගවා සච්චකං කිංගණ්ඨපුත්තං ඵතදවොච: බ්‍යාකරොහි’දාති අග්ගිවෙස්සන, තදාති තෙ තුණ්හිභාවස්ස කාලො. භො කොචි අග්ගිවෙස්සන තථාගතෙන යාවතතිස්ස සහබ්බමිකං පඤ්ඤං පුට්ඨා ත බ්‍යාකරොති, ඵප්පොචස්ස සත්තධා මුඛා ඵලතිති.

12. තෙන බො පත සමයෙන චජ්ජප්පංග්ගි යතෙතා අයසං චජ්ජං අදාස අදිත්තං සමපජ්ජලිතං සජ්ජෙතිභුතං සච්චකස්ස කිංගණ්ඨපුත්තස්ස උපරිවෙතාසං ධිතො හොති: “හවායං සච්චකො කිංගණ්ඨපුත්තො හගවතා යාවතතිස්ස සහබ්බමිකං පඤ්ඤං පුට්ඨා ත බ්‍යාකරිස්සති, ඵප්පොචස්ස සත්තධා මුඛා ඵාලෙස්සාමි”ති.

1. මුඛාවසිත්තස්ස, මජ්ඣං.

10. ගිතිවෙස්න, (පස්කඳු ආත්ම ය සි පිළින කෙරෙහි ද) එකරුණින් මෙහිලා තා ම පිළිවිසිම. යම් සේ තට රුස්නේ නම්, එසේ එය ප්‍රකාශ කරව. කියග ගිතිවෙස්න, ඒ කිමැයි හඟනුව? කැන්කුලෙහි උපත් මුදුනෙහි අභිෂික්ත රජත්තට - පසේනදී කොසොල් රජහට සෙසින්, නොහොත් මගධාධිපති වෙදෙහි පුත්‍ර අජාසත් රජහට සෙසින්, මරවන්නට තිසියන් මරවන්නට, ධනනාතිහට තිසියන් දිළිඳු කරන්නට, රටින් තෙරනට තිසියන් රටින් තෙරවන්නට සියරට ඉසුරු (බල) පවත්නේ ද?

“හවත් ගොසුම් ගොකුවෙහි, කැන්කුල උපත් මුදුනෙහි බිසෙස් කළ - රජත්තට පසෙතදී කොසොල් රජහට නොහොත් මගධාධිපති වෙදෙහිපුත්‍ර අජාසත් රජහට සෙසින්, මරවන්නට තිසියන් මරවන්නට ධනනාතිහට තිසියන් දිළිඳු කරවන්නට රටින් තහනව තිසියන් රටින් තංවන්නට සියරට ඉසුරු පවත්නේ ය. හවත් ගොතමයෙහි, මේ සමුභයා ඇති ගණයා ඇති - එතම්, වැදූරට රජුත්තට ද මලරට රජුත්තට ද මරවන්නට තිසියන් මරවන්නට ධනනාතිහට තිසියන් දිළිඳු කරවන්නට රටින් තංවන්නට තිසියන් රටින් තංවන්නට සියරට ඉසුරු පවත්නේ ය. පසේනදී කොසොල් රජුත් වැති මගධාධිපති වෙදෙහිපුත්‍ර අජාසත් රජුත්වැති කැන්කුල උපත් මුදුනෙහි රජහට කියනු කිම? හවත් ගොතමයෙහි, උතට ඉසුරු ඇත් ම ය, පවත්නට ද තිසි ම යැයි” කී.

11. ගිතිවෙස්න, ඒ කිමැයි හඟනුව? ‘රූප මාගේ ආත්මය’ යි මෙසේ යමක් තෝ කීහි ද, ‘මාගේ රූප මෙසේ වේවා. මාගේ රූප මෙසේ නො වේවා’ යි තාගේ ඉසුරු එ රූපයෙහි පවත්නේ ද? මෙසේ වදාළ කල්හි සච්චක නුවටදරු නො බිණී.

දෙවැනි වට ද භාගාවතුන් වහන්සේ සච්චක තිගණ්ණපුත්‍රයා තෙල පුළුවුන්හ. ගිතිවෙස්න, ඒ කිමැයි හඟනුව? ‘රූප මාගේ ආත්මය’ යන යමක් තෝ කීහි ද? ‘මාගේ රූප මෙසේ වේවා. මාගේ රූප මෙසේ නො වේවා’ යි ඒ රූපයෙහි තාගේ වසය පවත්නේ ද? සච්චක තිගණ්ණපුත්‍ර දෙවැනි වට ද නො බිණී.

එක්විධි භාගාවතුන් වහන්සේ සච්චක තිගණ්ණපුත්‍රයාට තෙල වදාළහ: කියග ගිතිවෙස්න, දැන් කලී ඔණව, දැන් තා නො ඔණන්නට කාලය නො වේ. ගිතිවෙස්න, යම් කිසිවෙක් තථාගත විසින් සකාරණ කොට තුන්ගලක් පැණ අහන ලද්දේ පිළිතුරු නො දේ නම්, මෙහි ම ඔහුගේ හිස සත්කච්ච පැළෙන්නේ ය

12. එකල්හි චුප්පාණ්ඤ්ඤ (සක් දෙව් තෙම) ගිතිකඳු බදු, ගිති ගෙන දිලියෙන, භාත්පස වහන්සේලා වූ යමුවා චුප්පාණ්ඤ්ඤ ගෙන සච්චක නුවටදරුවා හිස් මතුයෙහි අහස “ඉදින් මේ සච්චක නුවටපුත් භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් තුන්ගලක් සකාරණ කොට පැන පුළුවුන්හා ලදු ප්‍රකාශ නො කරන්නේ වී නම් මෙහි ම ඔහුගේ මුදුන සත් කඬ කොට පලමි” යි සිටියේ ය.

තං ඛො පන චජීරපාණිං යක්ඛං හගවා වෙච්ච පස්සති, සච්චකො ච නිගණ්ඨපුත්තො. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භිතො සංවිණො ලොමහට්ඨජාතො හගවන්තංගෙව තාණං ගවෙසී, හගවන්තංගෙව ලොණං ගවෙසී, හගවන්තංගෙව සරණං ගවෙසී, හගවන්තං එතදවොච: පුච්ඡතුං. හවං ගොතමො, ඛ්‍යාකරිස්සාමිති.

13. තං කිං මඤ්ඤපි අභ්‍යවෙස්සන, යං තිං එවං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තාති, චත්තති තෙ තස්මිං රූපෙ වසො “එවං මෙ රූපං භොදු. එවං මෙ රූපං මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මතස්සි කරොති අභ්‍යවෙස්සන, මතස්සි කරිත්වා ඛො අභ්‍යවෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤපි අභ්‍යවෙස්සන, යං තිං එවං වදෙසි: වෙදනා මෙ අත්තාති, චත්තති තෙ තායං වෙදනායං වසො “එවං මෙ වෙදනා භොදු. එවං මෙ වෙදනා මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මතස්සි කරොති අභ්‍යවෙස්සන, මතස්සි කරිත්වා ඛො අභ්‍යවෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤපි අභ්‍යවෙස්සන, යං තිං එවං වදෙසි: සඤ්ඤා මෙ අත්තාති, චත්තති තෙ තායං සඤ්ඤායං වසො “එවං මෙ සඤ්ඤා භොදු. එවං මෙ සඤ්ඤා මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මතස්සි කරොති අභ්‍යවෙස්සන, මතස්සි කරිත්වා ඛො අභ්‍යවෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤපි අභ්‍යවෙස්සන, යං තිං එවං වදෙසි: සංඛාරා මෙ අත්තාති, චත්තති තෙ තෙසු සංඛාරෙසු වසො “එවං මෙ සංඛාරා භොදු. එවං මෙ සංඛාරා මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මතස්සි කරොති අභ්‍යවෙස්සන, මතස්සි කරිත්වා ඛො අභ්‍යවෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤපි අභ්‍යවෙස්සන, යං තිං එවං වදෙසි: විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති, චත්තති තෙ තස්මිං විඤ්ඤාණෙ වසො “එවං මෙ විඤ්ඤාණං භොදු. එවං මෙ විඤ්ඤාණං මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම. මතස්සි කරොති අභ්‍යවෙස්සන, මතස්සි කරිත්වා ඛො අභ්‍යවෙස්සන, ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ඒ චක්‍රපාණියන්ගේ දක්තාග. සච්චක නුවරදරු ද දකි සි. ඉක්බිති සච්චක නුවර උත්තරාසන විය, උදොග ඇති විය, රොමකම් ඇති විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුරකවරණ කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ගැලෙන තැන් කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පිහිට කොට සොයනුයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී ය: “හවන් ගොසුම්, මා පිළිවිසිවා. කියමි”යි.

13. ගිතිවෙස්ත, ඒ කිමැයි හඟනුව? “රූප මාගේ ආත්මය”යි මෙසේ යමක් තෝ කිසි ද? “මාගේ රූප මෙසේ වේවා. මාගේ රූප මෙසේ නොවේවා”යි තාගේ ඉසුරු ඒ රූපයෙහි පවත්නේ වේද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොසුම්”යි කීය. ගිතිවෙස්ත, සිහි එළව. ගිතිවෙස්ත, සිහි එළවා කියා. තා පළමු කී දෑ හා පසුව කියන දෑ හා නො ගැලපෙයි. පසුව කියන දෑ හා පළමු කී දෑ හා නො ගැලපෙයි.

ගිතිවෙස්ත, ඒ කිමැයි හඟනුව? “වේදනා මාගේ ආත්මය”යි මෙසේ යමක් තෝ කිසි ද? “මාගේ වේදනා මෙසේ වේවා. මාගේ වේදනා මෙසේ නො වේවා”යි තාගේ ඉසුරු ඒ වේදනායෙහි පවත්නේ වේද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොසුම්”යි කීය. ගිතිවෙස්ත, සිහි එළව. ගිතිවෙස්ත, සිහි එළවා කියව. තාගේ පළමු ප්‍රකාශය හා පසු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි. පසු ප්‍රකාශය හා පළමු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි.

ගිතිවෙස්ත, ඒ කිමැයි හඟනුව? “සංඥා මාගේ ආත්මය”යි මෙසේ තෝ යමක් කිසි ද? “මාගේ සංඥා මෙසේ වේවා. මාගේ සංඥා මෙසේ නො වේවා”යි තාගේ ඉසුරු ඒ සංඥා කෙරෙහි පවත්නේ වේද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොසුම්”යි කීය. ගිතිවෙස්ත, සිහි එළව. ගිතිවෙස්ත, සිහි එළවා කියව. තාගේ පළමු බස හා පසු බස හා නො ගැලපෙයි. පසු බස හා පළමු බස හා නො ගැලපෙයි.

ගිතිවෙස්ත, ඒ කිමැයි හඟනුව? “සංකාර මාගේ ආත්මය”යි මෙසේ තෝ යමක් කිසි ද? “මාගේ සංකාරයෝ මෙසේ වෙත්වා. මාගේ සංකාරයෝ මෙසේ නො වෙත්වා”යි තාගේ ඉසුරු ඒ සංකාරයන් කෙරෙහි පවත්නේ වේද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොසුම්”යි කීය. ගිතිවෙස්ත, සිහි එළව. ගිතිවෙස්ත, සිහි එළවා කියව. තාගේ පළමු ප්‍රකාශය හා පසු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි. පසු ප්‍රකාශය හා පළමු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි.

ගිතිවෙස්ත, ඒ කිමැයි හඟනුව? “විඤ්ඤා මාගේ ආත්මය”යි මෙසේ තෝ යමක් කිසි ද? “මාගේ විඤ්ඤා මෙසේ වේවා. මාගේ විඤ්ඤා මෙසේ නො වේවා”යි තාගේ ඉසුරු ඒ විඤ්ඤා කෙරෙහි පවත්නේ වේද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොසුම්”යි කීය. ගිතිවෙස්ත, සිහි එළව. ගිතිවෙස්ත, සිහි එළවා කියව. තාගේ පළමු ප්‍රකාශය හා පසු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි. පසු ප්‍රකාශය හා පළමු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි.

14. තං කිං මඤ්ඤාසි අභිච්චෙස්සන්, රූපං නිව්චං වා අනිව්චං වාහි 'අනිව්චං හො ගොතමි.' යං පනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාහි. 'දුක්ඛං හො ගොතමි.' යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්ත්‍ර තං සමනුපසාදිතුං ඵතං මම, ඵසොගමස්මි, ඵසො මෙ අත්තාහි. 'හො භිදං හො ගොතමි.' තං කිං මඤ්ඤාසි අභිච්චෙස්සන්, වේදනා - රූප - සඤ්ඤා - රූප - සංඛාරා - රූප - විඤ්ඤාණං නිව්චං වා අනිව්චං වාහි. 'අනිව්චං හො ගොතමි.' යමපනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාහි. 'දුක්ඛං හො ගොතමි.' යමපනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්ත්‍ර තං සමනුපසාදිතුං ඵතං මම, ඵසොගමස්මි, ඵසො මෙ අත්තාහි. 'හො භිදං හො ගොතමි.'

15. තං කිං මඤ්ඤාසි අභිච්චෙස්සන්, යො භු ඛො දුක්ඛං අලලිතො දුක්ඛං උපගතො දුක්ඛං අරේකාසිතො, දුක්ඛං "ඵතං මම, ඵසො ගමස්මි, ඵසො මෙ අත්තා"හි සමනුපසාදිති, අපි භු ඛො සො සාමං වා දුක්ඛං පරිජානෙය්‍ය, දුක්ඛං වා පරිකෙඛපෙතා විහරෙය්‍යාහි. "කිං හි සියා හො ගොතම, හො භිදං හො ගොතමා"හි. තං කිං මඤ්ඤාසි අභිච්චෙස්සන්, ත භු භිං ඵචං සමන්ත දුක්ඛං අලලිතො දුක්ඛං උපගතො දුක්ඛං අරේකාසිතො, දුක්ඛං "ඵතං මම, ඵසොගමස්මි, ඵසො මෙ අත්තා"හි සමනුපසාදිති? "කිං හි හො සියා හො ගොතම, ඵචමිදං හො ගොතමා"හි.¹

16. සෙය්‍යථාපි අභිච්චෙස්සන්, පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසි සාරපරිසෙසනං වරමානො තිබ්බණං² කුඨාරිං ආදාය චතං පවිසෙය්‍ය, සො තත්ථ පසෙය්‍ය මහන්තං කදලිකකිං. උජුං තචං අකුකකුකජාතං,³ තමෙනං මුලෙ ජිඤ්ඤාය, මුලෙ ජේඛා අග්ගෙ ජිඤ්ඤාය, අග්ගෙ ජේඛා පත්තවට්ඨං විනිබ්බුජේය්‍ය, සො තත්ථ පත්තවට්ඨං විනිබ්බුජන්තො, ඵෙග්ගමපි තාසිගවේරය්‍ය, කුතො සාරං. ඵචමෙච ඛො භිං අභිච්චෙස්සන් මයා සකස්මි වාදෙ සමනුසුඤ්ඤායමානො සමනුගාහිගමානො⁴ සමනු - භාසිගමානො රිත්තො භූවේරා අපරග්ගො.

17. භාසිතා ඛො පත තෙ ඵසං අභිච්චෙස්සන් වෙසාලියං පරිසරීං⁵ වාචා "තාහන්තං පසාමි සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා ගබ්බං ගඡ්ඣං ගණාවරියං අපි⁶ අරන්තනං සමමාසමුද්ධං පටිජානමානං, යො මයා වාදෙන වාදං සමාරඥො න සංකමෙපය්‍ය න සමපකමෙපය්‍ය න සමපවෙධෙය්‍ය, යස්ස න කචෙජ්ඣි හෙදා මුච්චෙය්‍යං. ඵුතං වෙට්ඨං⁷ අවෙතනං වාදෙන වාදං සමාරභෙය්‍යං; සාපි මයා වාදෙන වාදං සමාරඥා සංකමෙපය්‍ය සමපකමෙපය්‍ය සමපවෙධෙය්‍ය, කො පත වාදෙ මනුස්සගුහස්සා"හි

1. කිං හි සියා හො ගොතමි තොහිදං හො ගොතමිහි, සි.

2. තිබ්බණං, මජ්ඣං - සං. - PTS.

3. අකුකකුකජාතං - සං.

4. සමනුගාහිගමානො, - සං.

5. පරිසරී, මජ්ඣං - සං.

6. අපිච්ච, මජ්ඣං - සං.

7. ඵුතං පාතං, මජ්ඣං - ඵුතං සෙඤ්ඤාපාතං - සං.

14. කිහිවෙස්න, ඒ කිමැසි හඟනුව? රූප නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? “හවත් ගෞතමයෙනි, අනිත්‍යය.” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් එය දුක් ද, සුව ද? “හවත් ගෞතමයෙනි, දුක් ය.” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් දුක් වේ නම්, පෙරෙළෙන සැකැව් ඇත්තේ නම්, “මේ මා ගැත්තේ ය, මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්මය”යි (තෘෂණ මාන දූපේ විසින්) දක්නේ සුඤ්ඤ වේ ද? “සුඤ්ඤ නො වෙයි හවත් ගෞතමයෙනි”. කිහිවෙස්න, ඒ කිමැසි හඟනුව? වෙදනා ... සංඥ ... සංස්කාර... විඤ්ඤ නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? “හවත් ගෞතමයෙනි, අනිත්‍යය.” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් එය දුක් ද, සුව ද? “හවත් ගෞතමයෙනි, දුක් ය” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම්, දුක් වේ නම්, වෙනස් වන සුදු වේ නම්, එය “මේ මා ගැත්තේ ය. මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්මය”යි දක්නේ සුඤ්ඤ වේ ද? “සුඤ්ඤ නො වේ, ගොසුම් ගොතුව”.

15. කිහිවෙස්න, ඒ කිමැසි හඟනුව? දුකෙහි ඇලුණ, දුකට පැමිණි, දුකට බැසගත් යමෙක් ඒ දුක “මේ මා ගැත්තේ ය, මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්මය” යැයි දක්නේ වේ නම්, හේ භතමේ උඤ්ඤානිදුබ්බ (අනිත්‍යාදීන්) තීරණ පරිඥයෙන් දක්නේ හෝ වේ ද? දුක හෝ (සංඝරාශ්‍ය අනුත්‍යාද විසින්) ගෙවා විහරණ කරන්නේ වේ ද? “හවත් ගෞතමයෙනි, කිසේ වන්නේ ද, හවත් ගෞතමයෙනි, නො වන්නේ ම ය.” කිහිවෙස්න ඒ කිමැසි හඟනුව? මෙසේ ඇති කල්හි තෝ දුකෙහි ඇලුණෙහි, දුකට පැමිණියෙහි, දුකට බැස ගත්තෙහි, ඒ දුක “මේ මා ගැත්තේ ය, මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්මය”යි දක්නේ නොවෙයි? “හවත් ගෞතමයෙනි, කිසෙයින් නො වන්නේ ද, හවත් ගෞතමයෙනි, තෙල එසේ ම වෙයි.”

16. යම් සේ කිහිවෙස්න, හර කැමැති, හර සොයන හර පිරිසෙස්සේ ඇවිද්දා පුරුෂයෙක් තිසුණු පොරවක් ගෙන වනයට පිවිසෙන්නේ වේ ද, හෙ එහි ඉඳි, ලද, නො හැටගැල්දමු ඇති - නොසුදුනු මහත් කෙහෙල් කඳක් දක්නේ වේ ද, හෙ ඒ කෙහෙල්කඳ මුල කපා ද, මුල කපා අග කපා ද, අග කපා පත්වැටි තහලන්නේ වේ ද, පත්වැටි තහලන්නේ හෙ බොරැදුත් නො ලබන්නේ ය. හරක් කොයින් ලබා ද? කිහිවෙස්න, එ පරිද්දෙන් ම තෝ මා විසින් තාගේ වාදයෙහි ලා ලබ්බි විචාරනු ලබන්නෙහි ලබ්බි ගත්වනු ලබන්නෙහි කරුණු අසනු ලබන්නෙහි ඊක්ක (හර රහිත) වයි, සිස් වයි, පරුජිත වයි”යි වදලො.

17. කිහිවෙස්න, “මා විසින් කථාමාගීයෙන් දෙග් ඇරැවු යමෙක් කම්පිත නො වේ ද, ප්‍රකම්පිත නො වේ ද, වෙවුලා නො යේ ද, යමකුගේ කක්කයෙන් සෙවද නො සිළියේ ද, එවන් සහ ඇති, ගණ ඇති, ගණැදුරු මහණෙක් වේ ව යි, බමුණෙක් වේවයි, නොහොත් ‘රුත්ම’යි ‘බුදුම’යි පිළින කරනුයෙන් වේ ව යි, නො දක්මි. ඉදින් මම අවෙතන වබ්බ ද වාදයෙන් වාද අරඹන්නෙමි වේ ද, මා විසින් වාදමාගීයෙන් දෙග් ගෙණ වාද ඇරැවු ඒ වබ්බ කම්පිත වෙයි. ප්‍රකම්පිත වෙයි, වෙවුලායයි. කවර කථා ය මිනිසක්හට” යැයි තා විසින් විකාලානුමර පිරිස්හි තෙල කියන ලද වෙයි.

තුඤ්ඤාං ඛො පනගගිවෙසසන අපෙකච්චානි සෙදප්පිනානි කලාපා මුත්තානි¹ උත්තරාසග්ගං විතීතිජ්ඣා² භූමියං පතිට්ඨිතාති. “මඤ්ඤාං ඛො පනගගිවෙසසන, තඤ්ඤා ඵතරගි කායසමිං සෙදෙ”ති. - ඉති භගවා කසමිං පරිසතිං සුවණ්ණෙවණ්ණං කායං විවරි.

එවං චූළෙතෙ සච්චකො නිගණ්ඨපුතො තුණ්හිභුතො මඩකුභුතො පත්තකකකො අබොමුඛො පර්කායනො අපාටිහානො නිසීදි.

18 අථ ඛො දුමමුඛො ලිච්ඡපිපුතො සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං තුණ්හිභුතං මඩකුභුතං පත්තකකකං අබොමුඛං පර්කායනං අපාටිහානං විදිඤා භගවන්තං ඵතදවොච: උපමා මං භගවා පටිහානිති. ‘පටිහානු තං දුමමුඛා’ති භගවා අවොච:

“සෙසරාපි භනන්ත ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකඛරණී, තත්ත්වස්ස කක්කචකො, අථ ඛො භනන්ත සමඛහුලා කුමාරකා වා කුමාරිකා වා තමා ගාමී වා නිගමී වා නිකම්භිකා යෙන සා පොකඛරණී තෙහුපසඛකමෙය්‍යං, උපසඛකම්භිකා තං පොකඛරණීං ඕගහෙති: තං කක්කචකං උදකා උඤ්චිති: ඵලෙ පතිට්ඨාපෙය්‍යං, ගඤ්ඤාදෙව හි සො භනන්ත කක්කචකො අලං අතිතින්තාමෙය්‍ය, තන්තදෙව තෙ කුමාරකා වා කුමාරිකා වා කථෙති වා කථලෙත වා සංජ්ඣෙය්‍යං සමභසෙය්‍යං සමප්පිහසෙය්‍යං, එවං හි සො භනන්ත කක්කචකො භනෙති අලෙහි සංජ්ඣෙතති සමභගෙති සමප්පිහසෙති අභබ්බො තං පොකඛරණීං පුත්ත මතරිකුං සෙසරාපි පුබ්බො. එවමෙව ඛො භනන්ත යාති සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස විසුකාසිතාති විසෙවිතාති විපථජිතාති කානිවි කානිවි, තාති භගවතා සංජ්ඣන්තාති සමභග්ගාති සමප්පිහග්ගාති. අභබ්බොවදති භනන්ත සච්චකො නිගණ්ඨපුතො පුත්ත භගවන්තං උපසඛකම්භිකුං යදිදං වාදුධිපායො”ති.

19. එවං චූළෙතෙ සච්චකො නිගණ්ඨපුතො දුමමුඛං ලිච්ඡපිපුත්තං ඵතදවොච: “අභමෙහි තිං දුමමුඛ. මුඛරොහි තිං දුමමුඛ.³ ත මයං තසා සද්ධිං මනෙතමි. ඉධ මයං භොතා ගොතමෙත සද්ධිං මනෙතමි.”

“තිට්ඨතෙසා භො ගොතම, අමහාසඤ්චොව අඤ්ඤාසඤ්චො පුප්පිසමණ්-
චුඤ්ඤාතං වාචා. විලාපං විලපිතං මඤ්ඤාදි. කිත්තාවතා භු ඛො භොතො ගොතමස්ස සාචකො සාසකකරො තොති මවාදපතිකරො තිණ්ණපිට්ඨිකච්ඡා විගතකපඛකපො වෙසාරජ්ජපුත්තො අපරපච්චගො සද්ධිසංගතෙ විතරති”ති?

1. කලාපමුත්තානි, ස්‍යා.

2. විතීඛිතිජ්ඣා, ස්‍යා.

3. අභමෙහි තිං, දුමමුඛ, අභමෙහි තිං, දුමමුඛ - සිවු.

“ගිතීවෙස්ස, තා තලලයින් ගුළු ඇතැම් සෙවද පොදනු උතුරුසඵ විනිවිද ගෙණ සිම සිටියහ. ගිතීවෙස්ස, දන් මාගේ ශරීරයෙහි වූ කළි සෙව ද ඇත්තේ නො වෙයි” වදාරා - චූළනු ඵ පිරිස්හි (ගලවචයෙන් සිවුර උතා සතරගුල් පමණ බහා පිළිසන්) රත්වත් සිරිඊ විවර කොට දැක්වුනු.

මෙසේ වදාල කල සච්චකනුවටදරු නිසඬ වූයේ, නිතෙස් වූයේ කර බැහුයේ, යට කෙළු මුවැතියේ, තන් අරමුණු සිතනුයේ, උතතර නො වටහනුයේ, (පටැහිල්ලෙන් බිම කණිමින්) හුන්නේ ය.

18. එකල දුර්මුඛ නම් ලිච්ඡවිදරුයෙක් සච්චකනුවටදරුවා, කුසණ්ණිගුහ වැ නිකොරායක වැ පතිතකාකි වැ අබොඤ්ච වැ සිතිවිලි සිතනු වැ ප්‍රතිහානවිරහිත වැ හුන්නු දූක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙරේ ය: “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට උපමායෙක් වටහයි” කී ය. “දුර්මුඛය, තට එය වටහාව”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලන.

“වහන්ස, යම් පරිදි ගම්කට හෝ නිගම්ගම්කට කුදුරුතන්හි පොකුණක් වී ද, එහි කකුළුයෙක් වී ද, වහන්ස, එකල එහි වැසි බොහෝ දරුවෝ හෝ දරියෝ හෝ ඒ ගමින් හෝ නිගම්ගමින් හෝ නික්ම ඒ පොකුණට එළඹෙද් ද, එළඹ පොකුණට බැස, ඒ කකුළුවා දිගෙන් තහා ගොඩ බකද් ද, වහන්ස, ඒ කකුළු යම් යම් අලක්(අඹුවක්) තහා ද, උහුගේ ඒ තැඟු තැඟු අල ඒ දරුවෝ හෝ දරියෝ දඹුකබෙකින් හෝ කබල්කබෙකින් හෝ සිද්ධියද් ද, බිද්ධියද් ද, නො තබා බිද්ධියද් ද, වහන්ස, මෙසේ ඒ කකුළු යුත්, බුත්, පිළිබුත්, එ හැම අලින් ඒ පොකුණට පෙර මෙන් යළි බස්නට (ගමන් පසුත් බැවින්) නො හැකි ය. වහන්ස, එ පරිදි ම සච්චකනුවටදරුවාගේ යම් කවර හෝ පිසුකාකාර දූෂිත අද්ද, දූෂිතඤ්චරිත කෙනෙක් අද්ද, උත්මාගීයෙහි වැඩුණු මිසද්වුහු අද්ද, වහන්ස, එ හැම දූෂිත හඟවත්තු විසින් සිද්ධියත ලදහ. බිද්ධියත ලදහ. නො තබා බිද්ධියත ලදහ. වහන්ස, සච්චකනුවටදරු දන් වෘද්ධිප්‍රාය ඇති වැ වටා ලා හඟවත්තු කරා එළඹෙන්නට අහව්‍ය යැ” යි කී.

19. මෙසෙයින් උපමා කිකල සච්චකනුවටදරු දුර්මුඛලිච්ඡවි දරුට කියනුයේ: “දුර්මුඛය, තෝ සිටුව. දුර්මුඛය, තෝ මුඛරයෙහි. අපි තා හා සැයැදිලි නො කරමහ. මෙහි අපි හවත් ගොසුම්පු හා සැයැදිලි කරමහ”යි කී ය.

“හවත් ගොසුම්ගොසුව, අපගේ ද, සෙස්සන්ගේ දැයි බොහෝ මහණ බමුණන්ගේ කථා තිබියේවා. (උත්තේ තෙල) වචන විලාපමාත්‍රයක් වැත්ත හවත් ගොතමයන්ගේ ශ්‍රාවකයෙක් කොපමණෙකින් සසුන් කරණුයේ ඔවා පිළිපදනේ වේද, ගිණු විවික්කා ඇති ව පැහැසැස ඇති ව නැණ පත් ව ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය (පරප්‍රධා) රහිත ව වහනු හම් වේ දැයි පිළිවිසි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුලත් කර ඇත.

20. ඉධ අග්ගිවෙස්සන මම සාවකො යං කිංකරි රූපං අතීතානාගත පච්චුප්පන්නං අජ්ඣතං වා බග්ගිකා වා ඔලාරිකං වා සුඛමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං “නෙතං මම, නෙසො හමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති ඵලමෙතං යථාභූතං සම්මප්පාදාද්ධං පස්සති. යා කාපි වෙදනා -පෙ- යා කාපි සංකප්පා -පෙ- යෙ කෙපි සංකප්පා -පෙ- යං කිංකරි විශුද්ධං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣතං වා බග්ගිකා වා ඔලාරිකං වා සුඛමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විශුද්ධං “නෙතං මම, නෙසො හමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති ඵලමෙතං යථාභූතං සම්මප්පාදාද්ධං පස්සති; එත්තාවතා ඛො අග්ගිවෙස්සන මම සාවකො සාසනකරො හොති ඔවාදපට්ඨකරො. තිණ්ණවිචිකිච්චො විගතකථංකපො චෙසාරජ්ජප්පතො, අපරපච්චයො සද්දුසාසනෙ විහරතිති.

21. “කිත්තාවතා පත හො ගොතම භික්ඛු අරහං හොති ඩිණ්ණසවො චූඨිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙසො පරික්ඛිණ්ණව-සංකප්පාද්ධො සම්මද්දාද්ධං විමුත්තො”ති?

ඉධ අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු යං කිංකරි රූපං අතීතානාගත පච්චුප්පන්නං අජ්ඣතං වා බග්ගිකා වා ඔලාරිකං වා සුඛමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං ‘නෙතං මම, නෙසො හමස්මි, න මෙසො අත්තා’ති, ඵලමෙතං යථාභූතං සම්මප්පාදාද්ධං දිස්වා අනුපාද විමුත්තො හොති. යා කාපි වෙදනා -පෙ- යා කාපි සංකප්පා -පෙ- යෙ කෙපි සංකප්පා -පෙ- යං කිංකරි විශුද්ධං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣතං වා බග්ගිකා වා ඔලාරිකං වා සුඛමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විශුද්ධං ‘නෙතං මම, නෙසො හමස්මි, න මෙසො අත්තා’ති, ඵලමෙතං යථාභූතං සම්මප්පාදාද්ධං දිස්වා අනුපාද විමුත්තො හොති. එත්තාවතා ඛො අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු අරහං හොති ඩිණ්ණසවො චූඨිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙසො පරික්ඛිණ්ණව-සංකප්පාද්ධො සම්මද්දාද්ධං විමුත්තො.

22. ඵලං විමුත්ත විත්තො¹ ඛො අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු තිහි අනුත්තරියෙහි සමිත්තාගතො හොති: දස්සනානුත්තරියෙහි පටිපද්දානුත්තරියෙහි විමුත්තො-නුත්තරියෙහි. -

1. විමුත්තො, ඩිච්ඡා.

20. ගිතීවෙස්සන, මෙ සස්තෙනහි මාගේ ශ්‍රාවකයෙක් “අතීත, අතාගත, පච්චුසාන්ත, අජ්ඣතත, ඛනිඛා, ඔළාරික, සුබ්බම, හිත, පණිත, දුර සන්තික විසින් හෙදගීන්ත යම් රූපයෙක් ඇද්ද, එ හැම (ඵකොළොස් වැදුරුම්) රූප ගෙන “තෙල රූප මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල රූපයෙහි නො වෙමි. මාගේ ඉසුරු රූපයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසෙසින් තෙල යථාභූතය මනා කොට නුවණින් දක්නේ වේ ද, යම් කිසි වේදනායෙක් ඇද්ද ... යම්කිසි සංඥායෙක් ඇද්ද ... යම්කිසි සංකාරයෝ ඇද්ද ... යම්කිසි අතීත, අතාගත, පච්චුසාන්ත, අජ්ඣතත, ඛනිඛා, ඔළාරික, සුබ්බම, හිත, පණිත, දුර, සන්තික විසින් හෙදගීන්ත විඥනයෙක් ඇද්ද, එ හැම (ඵකොළොස් වැදුරුම්) විඥන ගෙන “තෙල මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල විඥනයෙහි නො වෙමි, මාගේ ඉසුරු විඥනයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසෙසින් තෙල යථාභූතය මනා කොට නුවණින් දක්නේ වේ ද. ගිතීවෙස්සන, මෙපමණෙකින් මාගේ ශ්‍රාවක සසුන් කරන්නේ ඔවා පිළිපදනේ වෙයි. තිණිවිටිකිත්තා ඇතිවූ පාසුසක ඇති වූ ඥානප්‍රාය වූයේ ආස්සාසාසකයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ (සච්ඡන්ද්‍රා)වාසකෙරේ ය යි (ශෛක්‍ෂානුමි) වදන.

21. “භවත් ගොසුම් ගොසුව, කොපමණෙකින් මහණ කිණු අස්වන් ඇති, පුත්‍ර බඹසර ඇති, කළ පසාලෙ ස් කරණී ඇති, බැහු කෙලෙස්බර ඇති, ලැබු සොඵ ඇති, හවසංගොජ්ඣක්‍ෂය කොට සිටි, මනා නුවණින් දැන මිදී සිටි රහත් නම් වේ දැ”යි පිළිවිසි.

ගිතීවෙස්සන, මෙ සස්තෙනහි මහණ “අතීත, අතාගත, පච්චුසාන්ත, අජ්ඣතත, ඛනිඛා, ඔළාරික, සුබ්බම, හිත, පණිත, දුර, සන්තික විසින් හෙදගීන්ත යම් රූකයෙක් ඇද්ද, එ හැම (ඵකොළොස් වැදුරුම්) රූප ගෙන ‘තෙල රූප මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල රූපයෙහි නො වෙමි, මාගේ ඉසුරු තෙල රූපයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසේ තෙල යථාභූතය මනා කොට නුවණින් දැක අනුපාදවිමොක්‍ෂයෙන් විමුක්ත වේ ද, යම්කිසි වේදනාසකකියෙක් ඇද්ද ... යම්කිසි සංඥාසකකියෙක් ඇද්ද, ... යම්කිසි සංකාරසකකියෙක් ඇද්ද, ... අතීත, අතාගත, පච්චුසාන්ත, අජ්ඣතත, ඛනිඛා, ඔළාරික, සුබ්බම, හිත, පණිත, දුර, සන්තික විසින් හෙදගීන්ත යම්කිසි විඥනාසකකියෙක් ඇද්ද, එ හැම (ඵකොළොස් වැදුරුම්) විඥන ගෙන “තෙල විඥන මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල විඥනයෙහි නො වෙමි, මාගේ ඉසුරු තෙල විඥනයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසේ තෙල යථාභූතය මනා කොට නුවණින් දැක සතර උපාදා විසින් කිසිවක් නො ගෙන විමුක්ත වේ ද, ගිතීවෙස්සන, මෙපමණෙකින් මහණ කම්ණාසුච වූ බ්‍රහ්මවයභීවාස නිම කළ සිවුමගින් කළ ඡෝඛගවිධඥානාත්‍යා ඇති, අපහානකෙලශහාර ඇති අභිත්ථල සබ්බාසාසක සොඵයට පත්, පරික්‍ෂිණවූ භවබඣක ඇති, මනා කොට නුවණින් දැන නිසාරණවිමුක්තයින් විමුක්ත වූ රහත් නම් වේ යයි වදනේ.

22. ගිතීවෙස්සන, මෙසේ විමුක්ත වූ සිත්ඇති මහණ දසකානුත්තරියො-
නුද (ලොචි ලොචුතුරා නුවණිනුද, නොහොත් රහත්මග සම්ඳිට්ඨයෙනුද),
පටිපදානුත්තරියොනුද (ලොචි ලොචුතුරා පිළිවෙතිනුද, නොහොත් රහත්මග
සම්ඳිට්ඨබා තෙසු මාගීඛගෙනුද) විමුක්තානුත්තරියොනුද - (ලොචි ලොචු-
තුරා විමුක්තීනුද නොහොත් මාගීථල විමුක්තියෙනුද) තුන් අනුත්තරිය
ගුණයෙන් සමකාගත වෙයි.

එවං චිත්තතච්ඡේදනා ඛො අභ්‍යවේක්‍ෂන්ත භික්‍ෂු තථාගතඤ්ඤච සක්කරොති, ගරුකරොති, මානෙති, පුජෙති “බුද්ධා සො හගවා ඛොධාය ධම්මං දෙසෙති. දන්තො සො හගවා දම්ථාය ධම්මං දෙසෙති. සන්තො සො හගවා සම්ථාය ධම්මං දෙසෙති. තිණ්ණො සො හගවා තරණාය ධම්මං දෙසෙති. පරිතිබ්බුතො සො හගවා පරිතිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙති”ති.

23. එවං චුත්තෙක සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: “මග්ගෙව හො ගොතමි ධංසි, මයං පගඛො, යෙ මයං හවන්තං ගොතමිං වාදෙත වාදං ආසාදෙතඛිං අමඤ්ඤිමහ: සියං හි හො ගොතමි හත්ථිප්ප-භින්නං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො, න තෙව භවන්තං ගොතමං ආසජ්ජ සියං පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො. සියං හි හො ගොතමි පජ්ජුතිං අභ්‍යවේක්‍ෂං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො, න තෙව භවන්තං ගොතමිං ආසජ්ජ සියං පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො. සියං හි හො ගොතමි ආසිප්පං භොර-පිසං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො, න තෙව භවන්තං ගොතමිං ආසජ්ජ සියං පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො. මග්ගෙව හො ගොතමි ධංසි, මයං පගඛො, යෙ මයං හවන්තං ගොතමිං වාදෙත වාදං ආසාදෙතඛිං අමඤ්ඤිමහ. අභිවාසෙතු මෙ හවං ගොතමො සවානානාය හත්තං සද්ධිං භික්‍ෂුසංඝෙකං”ති. අභිවාසෙසි හගවා ඤාණිභාවෙත.

24. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො හගවන්තො අභිවාසන්තං විදිත්වා තෙ ලිච්ඡි ආමන්තෙසි: “සුණන්තු මෙ ගොතෙතො ලිච්ඡි, සමිණො මෙ ගොතමො නිමන්තිතො සවානානාය හත්තෙත සද්ධිං භික්‍ෂුසංඝෙකං. තෙන මෙ අභිකරෙය්‍යාථ යමස්ස පඨිරුපං මඤ්ඤෙය්‍යාථ”ති. අථ ඛො තෙ ලිච්ඡි තස්ස රත්තියා අවමෙත සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස පඤ්චමන්තාති ථාලිපාකසතාති හත්තාසිතාරං අභිගරිංසු. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සකෙ ආරුමෙ පණිතං බාදනීයං භොජනීයං පටියාදුපෙත්වා හගවන්තො කාලො ආරොවාපෙසි: කාලො හො ගොතමි, නිවසිතං හත්තන්ති.

25. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරං ආදාය යෙන සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස ආරාමො තෙත්තපසඛකමි උපසඛක-මුත්ථිං පඤ්ඤාපත්තො ආසතෙති භික්‍ෂු සද්ධිං භික්‍ෂුසංඝෙකං. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො බුද්ධිපමුඛං භික්‍ෂුසංඝං පණිතෙත බාදනීයෙන භොජනීයෙන සකත්වා සත්තපෙසසි සම්පවාජෙසි. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො හගවන්තං භුත්තාපිං ඔතිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසතං ගහෙත්වා එකමන්තං භික්‍ෂු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: යමිදං හො ගොතම දුතෙ පුඤ්ඤං පුඤ්ඤමහි ව, තං දායකානං සුබාය හොතුහි. “යං ඛො අභ්‍යවේක්‍ෂන්ත තාදිසං දක්ඛිණෙය්‍යං ආගම්ම අවිතරාගං අවිතදෙසං අවිතමොහං, තං දායකානං හවිස්සති. යං ඛො අභ්‍යවේක්‍ෂන්ත මාදිසං දක්ඛිණෙය්‍යං ආගම්ම විතරාගං විතදෙසං විතමොහං, තං තුග්ගං හවිස්සති”ති.

චූළසච්චකසුත්තං පඤ්චමං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගිතිවෙස්න, මෙසේ විමුක්ත සිත් ඇති මහණ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුමු සිසුසය දන්තානු අනුන් දන්වනු සඳහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුමු ඉන්ද්‍රියදම්භයෙන් දමුණු අනුන් දමනු සඳහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුමු කෙලෙසුන්ගේ කේශාභ සන්තිද්‍රව්‍යාලවානු අනුන්ගේ කෙලෙසකේශාභ සන්තිද්‍රව්‍ය සඳහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුමු කැරුසසරසසුරු ඇත්තානු අනුන් සසරසසුරින් තරනු සඳහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුමු කෙලෙස් පිරිනිවෙතින් පිරිනිවිණානු අනුන්ගේ කෙලෙස් ගිනි තිවනු සඳහා දහම් දෙසති” යි භගවත්තට ම සත්කාර ගරුකාර මානස පූජන කෙරෙයි වදාලන.

24. මෙසේ වදාල කල්හි සම්මක නුවරදරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේය: “භවත් ගොසුම් ගොකුව, භවත් ගොතමයන් වාදයෙන් වාදනගා සටන්තර නිසිසවුන් කොට සිතුවමෝ වේද, ඒ අපි ම (ගුණවිසින්) නඩුවම්හ. අපි ම වාක්ප්‍රභලත ඇතියම්හ. භවත් ගොතම-ගාණෙනි, ත්‍රිමදගලිත ඇතකු පැහැර වැදගත් පුරුෂයකුට සෙත් වත් නේය. භවත් ගොතමයන් සවාගෙන පුරුෂයකුට සෙත් නොවන්නේ මැය. භවත් ගොතමයෙනි, දිලියෙන ගිනිකද සිපගත් පුරුෂයකුට සෙත් වන්නේය. භවත් ගොතමයන් සවාගෙන පුරුෂයකුට සෙත් නොවන්නේ මැය. භවත් ගොතමයෙනි, සොරවිෂ ඇති ආශිච්ඡයකු පැහැර සිපගත් පුරුෂයකුට සෙත් වන්නේය. භවත් ගොතමයන් ගැහැට සිටි පුරුෂයකුට සෙත් නොවන්නේ මැය. භවත් ගොසුම් ගොකුවෙහි, භවත් ගොතමයන් වාදයෙන් වාදනගා සටන්තර නිසිසවුන් කොට සිතුවමෝ වේද, ඒ අපි ම නඩුවම්හ. අපි ම ප්‍රභලතයම්හ. භවත් ගොතමයෝ සෙට මා බත පිළිගත්තාසේවා, බික්කගුන් හා යයි” කිය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො බැණ (සිතින්) ඉවසු දය.

23. එක්සිති සම්මක නුවර දරු බුදුන් ඉවසුසෙ දන ඒ ලිච්ඡි රජපුරාවන් ඇමතිය: “භවත් ලිච්ඡිහි, මිඛස අසත්වා. මා විසින් මහණ ගොසුම් සෙට බිතින් නිමනුණෙය කරන ලදී, බික් සගුන් හාය. එහෙයින් යම් දෑයන් උසුට නිසි කොට සිතවු ද, ඒ දෑ මා වෙත එළවා ලව”යි. එසඳ ඒ ලිච්ඡි රජදරුවෝ එ රැය ඇවෑමෙන් සම්මකනුවරට පත්සියක් මුළුබත් හඬකාභිසාර කොට දී යවූහ. එක්සිති සම්මක නුවරදරු සිය අරමෙහි පිණිකත - බොන දු පිළියෙල කරවා භගවත්තට කල් දුන්විය: භවත් ගොතමයෙනි කල්වෙයි. බත නිමිසේ යයි.

24. එක්සිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැද පාසිවුරු ගෙන සම්මක නුවරපුත්තසේ අරම් කර වැඩියහ වැඩ පැත්වූ අත්තෙහි බික් සගුන් පිරිවරගෙන වැඩහුත්හ. එසඳ සම්මක නුවරපුත් බුදුපාමොක් බික්සගුන් ප්‍රණීත බාදෑයෙන් ගෝජනයෙන් සියතින් මනා කොට සැතැපිය. මනා කොට පැවැරිය. එක්සිති සම්මක නුවරදරු වළද නිමකල, පාත්‍රයෙන් බැහැරකල අත් ඇති (අත ද පාත්‍රය ද දෙවා හුන්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දන අත්තර මට අත්තක් ගෙන එකත්පස් වැ ගින. එකත්පස්ව හුන් සම්මක නුවර පුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: “භවත් ගොසුම් ගොකුව, මේදතයෙහි යම් පුණ්‍යවිපාකක්කකියෙක් ඇද්ද, එයට පරිවාරයෙක් ඇද්ද, එය ආයකයනට සුවයට වැටෙව්” යි කිය. “ගිතිවෙස්න, අවිතර්ක වූ අවිතර්ක වූ අවිතර්ක වූ තාබදු යම් දක්ෂිණාභියකු ලැබගෙන යම් දතෙක් දින් ද, එය (තවදුන්) ආයකයනට වෙයි. ගිතිවෙස්න, විතර්ක වූ විතර්ක වූ විතර්ක වූ මා වැනි දක්ෂිණාභියකු ලැබ යම් දතෙක් දින් ද, එ පුණ්‍යඵලය මට දුන් තට වේය” යි වදාලන.

චූළසම්මකසුත්තය පස්වැනියි.

1. 4. 6.

මහාසල්වක සූතං

එවමෙම සුතං: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුට්ඨාසාරාමයං. තෙන ඛො උත සමයෙන භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා උත්තච්චරං ආදාය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පවිසිතුකාමො හොති. අථ ඛො සල්වකො නිගණ්ඨපුතො ජඝ්ඤාපිභාරං අනුවඞ්කමමානො අනුවච්චරමානො යෙන මහාවතං කුට්ඨාසාරාමාදායො තෙනුපසඞ්කමි. අද්දසා ඛො ආයසවා ආනාසො සල්වකං නිගණ්ඨපුතං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාත භගවන්තං එතදවොච: “අයං භනෙත සල්වකො නිගණ්ඨපුතො ආගච්ඡති භස්සපාවාදිකො උණ්ඨිතවාදො සාධු-සම්මතො ඛුත්තස්ස. එසො ඛො භනෙත අවණ්ණකාමො බුද්ධස්ස, අවණ්ණකාමො ධම්මස්ස, අවණ්ණකාමො සඞ්ඝස්ස. සාධු භනෙත භගවා මුත්තං නිසීදතු අනුකම්පං උපාදාය”ති. නිසීදි භගවා උඤ්ඤාතො ආසතෙ. අථ ඛො සල්වකො නිගණ්ඨපුතො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතො ඛො සල්වකො නිගණ්ඨපුතො භගවන්තං එතදවොච:

2. සන්ති හො ගොතම එකෙ සමණ්ඩ්‍රාග්ගිණා කායභවතානුයොග-මනුස්සන්තා විහරන්ති. නො විත්තභාවතං. පුස්සන්ති හි තෙ හො ගොතම සාරීරිකං දුක්ඛං වෙදන්තං. භූතපුබ්බං නො ගොතම සාරීරිකාය දුක්ඛාය වෙදන්තාය පුට්ඨස්ස සතො උභරුක්ඛමොපි තාම භවිස්සති, හදයමපි තාම ඵාලිස්සති, උණ්හමපි ලොභිතං මුඛතො උග්ගමිස්සති, උම්මාදමපි පාපුණ්-ස්සති විත්තකෙක්ඛපං. තස්ස ඛො එසො හො ගොතම කායකිං විත්තං හොති, කායස්ස වසෙන චත්තති. තං කිස්ස හෙතු? අභාවිතන්තා විත්තස්ස. සන්ති උත හො ගොතම එකෙ සමණ්ඩ්‍රාග්ගිණා විත්තභාවතානු-යොගමනුස්සන්තා විහරන්ති, නො කායභාවතං. පුස්සන්ති හි තෙ හො ගොතම වේතසිකං දුක්ඛං වෙදන්තං. භූතපුබ්බං නො ගොතම වේතසිකාය දුක්ඛාය වෙදන්තාය පුට්ඨස්ස සතො උභරුක්ඛමොපි තාම භවිස්සති, හදයමපි තාම ඵාලිස්සති, උණ්හමපි ලොභිතං මුඛතො උග්ගමිස්සති, උම්මාදමපි පාපු-ණ්ස්සති විත්තකෙක්ඛපං. තස්ස ඛො එසො හො ගොතම විත්තකිං කායො හොති, විත්තස්ස වසෙන චත්තති. තං කිස්ස හෙතු? අභාවිතන්තා කායස්ස. තස්ස මස්සං නො ගොතම එවං හොති: අද්ධා හොතො ගොතමස්ස සාවකා විත්තභාවතානුයොගමනුස්සන්තා විහරන්ති, නො කාය භාවතන්ති.

1. 4. 6.

මහාසල්වක සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක ගාශාවතූන් වහන්සේ විසල්පුර මහාවනයෙහි (කැණිම්බුලු දී නැගු) කුලාරපහා ගදකිළියෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ගාශාවතූන් වහන්සේ පෙරවරු හැදපෙරෙව පා සිවුරු ගෙන විසල්පුරට පිඬු පිණිස වදනු කැමැත්තාහු වෙති. එකල්හි සමවක නුවරදරු ජබ්බාපිහාර තතා එතැනින් එතැනට පසින් වැද ඇවිදුනේ මහවිතකුටාගාරසාලා ගදකිළියට ගියේ ආයුමේ ආනතු ස්වරයන් වහන්සේ සමවක නුවරපුතු දුරින් ම එක්තනු දුටුව. දක ගතවත්තට තෙල සැලකලහ: “වහන්ස, මේ සමවක නුවරපුත් එහි. ගාඝාපිසින් කපාමාළු බණ්ණිකෙක, ‘පණ්ණිකෙයම්’හි කියන්නෙක, බොහෝදෙනා විසින් සාග්‍රිහමිත්ත. වහන්ස, හෙතෙම බුදුන්ගේ අශුණු කැමැති වෙයි දහමිති අශුණු කැමැති වෙයි. සතුන්ගේ අශුණු කැමැති වෙයි. වහන්ස, ගාශාවතූන් වහන්සේ මොහොතක් වැඩ හිදුනේ මැනව, අනුකපා පිණිස යැ”යි. ගාශාවත්තූද පැත්වූ අස්තෙහි වැඩිහුත්තු. එසඳ සමවක නුවරදරු බුදුන් කර ගියේ. ගොස් බුදුන් හා සමක සතුටු වී. තුස්තට නිසි සිහිකරනුවට නිසි තෙපුල් බැණ තිමවා එකත්පස්ව හිත එකත්පස්ව හුන් සමවක නුවරදරු ගාශාවතූන්වහන්සේට තෙල කී:

2. හවත් ගොයුම්ගොයුව, කාශභාවනානුසුකත ව වාස කරන, විතන-භාවනානුසුකත ව වාස නොකරන, කිසි මහණබමුණු කෙතෙක් ඇත. ගොයුම්ගොයුව, ඕනෑ ශාරීරික දූඛ වේදනා වලද කෙරෙත් මැය. ගොයුම් ගොයුව, චූච්චිදයක් කියමි: ආචාර්යයෙකි - ශරීරයෙහි සන්තිහිත දූඛ වේදනායෙන් පහරන ලදුවහුගේ උරුරුකබ්බතා (දෙකලවේ දූඛිතෙය) ද වෙයි. ලය ද පැලෙයි. උණ ලෙය ද මුඛින් නැගෙයි. විතනකෙප තම් උත්මාදයට ද පැමිණෙයි. ගොයුම්ගොයුව, උනුගේ තෙල සිත කාශානු ගත වෙයි, කාශවසවනී වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: විතනය අභාවන බැවින. ගොයුම්ගොයුව, විතනභාවනානුසුකත ව වාස කරන, කාශ භාවනානුසුකත ව වාස නොකරන කිසි මහණබමුණු කෙතෙක් ඇත. ගොයුම්ගොයුව, ඕනෑ වෛතසික දූඛවේදනා වලද කෙරෙත් මය. ගොයුම් ගොයුව, චූච්චිදයක් කියමි: ආචාර්යයෙකි - විතනයෙහි සන්තිහිත දූඛවේදනායෙන් පහරන ලදුවහුගේ උරුරුකබ්බතා ද වෙයි. ලය ද පැලෙයි. උණ ලෙය ද මුඛින් නැගෙයි. සිත්විකෙටු තම් උත්මාදයට ද පැමිණෙයි. ගොයුම්ගොයුව, උනුගේ තෙල කය විතනානුගත වෙයි, විතනවසවනී වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: කය අභාවන බැවින. ගොයුම් ගොයුව මට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: “හවත් ගොතමයන්ගේ සවිච්චි විතනභාවනානුසුකත ව වාස කෙරෙති. කාශභාවනානුසුකත ව වාස නොකරෙත් ම ය” කියායි.

3. කිනති පන තෙ අග්ගිවෙස්සන කායභාවතා සුතාති?

“ගෙය්‍යවිදං නිසෙද්‍ය ව්‍යෙව්‍ය, කිසෙසා සංකිවෙමා, මුක්ඛඋ භොගාලො-
ඵතෙ හි භො ගොතමි අවෙලකා මුත්තාවාර හස්සාපලෙඛතා,¹ න ඵගි
භද්දන්තිකා, න තිට්ඨ භද්දන්තිකා, න අභිතටං න උද්දිස්සකටං න නිමිත්තණං
සාදිගන්ති. තෙ න කුමභිමුඛා පභිගණ්හන්ති, න කලොපිමුඛා පභිගණ්හන්ති,
න ඵලකමිත්තරං, න දණ්ඩමිත්තරං, න මුසලමිත්තරං, න ද්විත්තං
භුඤ්ජමානානං, න ගබ්භිතියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න
සබ්බිත්තිසු, න යස සංඋපට්ඨිතොභොති, න යස මකඛිකාසණ්ඩසණ්ඩවාරිති,
න මිව්‍රං, න මංසං. න සුරං න මේරයං න ථුසොදකං පිවන්ති. තෙ
ඵකාගාරිකා වා භොගන්ති ඵකාලොපිකා, ආගාරිකා වා භොගන්ති ආලොපිකා,²
සත්තාගාරිකා වා භොගන්ති සත්තාලොපිකා. ඵකිස්සාපි දන්තියා යාපෙන්නති,
ද්විතිපි දන්තිහි යාපෙන්නති,³ සත්තතිපි දන්තිහි යාපෙන්නති. ඵකාතිකම්පි
ආභාරං ආභාරෙන්නති, ද්විතිකම්පි ආභාරං ආභාරෙන්නති,⁴ සත්තාතිකම්පි ආභාරං
ආභාරෙන්නති. ඉති ඵවරුපං අභිමාසිකම්පි පරියායගතතභොජනානු
යොගමනුසුත්තා විහරන්ති”ති.

4. කිං පන තෙ අග්ගිවෙස්සන තාවතකෙතෙව යාපෙන්නති?

“තො හිදං භො ගොතමි. අපොකද්‍ය භො ගොතමි උලාරුති උලාරුති
බාද්දන්ති බාදන්ති. උලාරුති උලාරුති භොජනිතාති භුඤ්ජන්ති. උලාරුති
උලාරුති සායනිතාති සායන්ති. උලාරුති උලාරුති පානාති පිවන්ති.
තෙ ඉමං⁵ කායං ගාගෙන්නති තාම, මුඛොන්නති තාම, මේදෙන්නති තාමා”ති.

යං ඛො තෙ අග්ගිවෙස්සන පුරිමං පහාය පච්ඡා උපවිත්තති, ඵවං
ඉමස්ස කායස්ස අවශාපව්‍යො භොති.

5. කිනති පන තෙ අග්ගිවෙස්සන විත්ත භාවතා සුතාති?
විත්තභාවතාය ඛො සව්වකො භිගණ්ඨපුත්තො හගවතා පුට්ඨා සමානො
න සම්පායාසි.

1. හස්සාපලෙඛතා, ස්‍යා. 2. ද්විලොපිකා - පෙ., මජ්ඣ. ස්‍යා.
3. යාපෙන්නති පෙ., මජ්ඣ. ස්‍යා.
4. ආභාරෙන්නති - පෙ., මජ්ඣ. ස්‍යා. 5. ඉමෙහි, PTS.

3. ගිතිවෙස්ත, තා විසින් කෙසේ කායභාවනා අසන ලද ද?

“ඒ මෙහෙයින් ඇසීම: වාත්සායන නිශ්ඝ්‍රය, සාංකෘතායන කිසය, මකඤ්චිගොසාලය - ගොසුම්ගොසුම්, සුලු සුන්දරතා කෙලෙස. (බැහැර කළ පිළි ඇතිගත.) කළ අමාර ඇතිගත. පිළි කිසි කළ අත ලෝනානු වෙති. ‘එව වහන්සැ’යි කිකල නො එනු සිල්කොට ඇතිගත. ‘සිවුම, වහන්සැ’යි කිකල නොසිටිනු සිල්කොට ඇතිගත. පළමු එළවු අතර නොපිළිගන්නාග. උදෙසා කළ අතර නොපිළිගන්නාග. තිමිත්තුණ නො පිළිගනිති ඔහු කළමුචින් උදුරා අළ අතර නොපිළිගනිති. ඔහු සැළමුචින් අළ අතර නොපිළිගනිති. එළිපත අතර කොට දෙන අතර නොපිළිගනිති දළු අතර කොට දෙන අතර නොපිළිගනිති. මොහොල අතර කොට දෙන අතර නොපිළිගනිති. අතර වලද කරන දෙදෙනකුත් අතුරින් එකකු තැනි දෙන අතර නොපිළිගනිති. ගැබ්බිලිය දෙන අතර නොපිළිගනිති. කිරිපොවනුලිය දෙන අතර නොපිළිගනිති. පුරුෂාත්තරගත සත්‍රිය දෙන අතර නොපිළිගනිති. සමාදන් කොට පිසු කළ දෙන අතර නොපිළිගනිති. යම් ම තැනෙක බලු එළඹ සිටියේ වේ නම් එහි දී දෙන අතර නොපිළිගනිති. යම් ම තැනෙක මැසිමුළු ගලගල ව ගැසිරෙත් නම් එහි දී දෙන අතර නොපිළිගනිති. මහසා නොපිළිගනිති. මාංශ නොපිළිගනිති. රක නො බොති. මේර නො බොති. කලකාද නො බොති ඔහු එක්ගෙයෙකින් පිළු ලැබ තවත්තානු හෝ වෙති. එක් ආලෝපයකින් යැපෙන්නානු හෝ වෙති. දෙගෙයෙකින් පිළු ලැබ තවත්තානු හෝ වෙති. ආලෝප දෙකෙකින් යැපෙන්නානු හෝ වෙති සත්ගෙයෙකින් පිළු ලැබ තවත්තානු හෝ වෙති. ආලෝප සතෙකින් යැපෙන්නානු හෝ වෙති. එක් දත්තෙකින් යැපෙති. දෙදත්තෙකින් යැපෙති. සත් දත්තෙකින් යැපෙති. එක් දවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වලද කෙරෙති. දෙදවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වලද කෙරෙති. සත් දවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වලද කෙරෙති. මෙහෙයින් මෙබඳු අභිමතක් අතර කොට ගන්නා අතර දුගි මාරගතන ගොජනගෙහි ආශක්ත වුවානු වාත කෙරෙති”යි කී.

4. කිසි ගිතිවෙස්ත, උහු එතෙකින් ම යැපෙත් ද? යි (වදාලග.)

“ගවත් ගොසුම්ගොසුම්, එතෙක් ම නොද වෙයි. ගවත් ගොසුම්ගොසුම්, කිසි දවසෙක උතුම් උතුම් (පිට්ඨකප්පකාදී) බාදා කති. උතුම් උතුම් (තතපායාසාදී) හොජ්ඣ වලද කෙරෙති. උතුම් උතුම් ආසාදා ආසාද කෙරෙති. උතුම් උතුම් (අබ්පාත් ඇ) පැනුණු බොති. (මෙහෙයින්) උහු මේ කය බල ගත්තත්තානු නම් වෙති, වඩන්නානු නම් වෙති, මෙදෙබුල කෙරෙති” යි.

ගිතිවෙස්ත සම්මතයෙකින් ඔහු මුලා කී දුකාරත්‍රියා ගැරු පිසා පැසුළු ඉපිණි බාදාදීන් සතපත් ද, මෙහෙයින් මේ කය පිළිබඳ (කලින් කළ වත) වාදිපරිකාණිමාත්‍රයෙන් ම ඇත. (කායභාවනායෙන් නම් නැත.)

5. ගිතිවෙස්ත, කෙසේ නම් තා විසින් විහතභාවනා අසන ලද ද? යි (ගගවත්ත අනුසොග කළහේක) ගගවත්ත විසින් සමමත නුවරදරු විහතභාවනායෙන් පුරවුස්තා ලද්දේ පිළිතුරු සපයා බණන්නට අශක්ත වී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

6. අපි බොහෝවිට සච්ඡකං කිංශණ්ණපුත්තං එතදවොච: යාපි බොහෝ ඵසා අග්ගිවෙස්සන පුරිමා කායභාවනා භාගිතා, සාපි අරියස්ස විතයෙ තො ධම්මිකා කායභාවනා, කායභාවනං හි¹ බොහෝ අග්ගිවෙස්සන න අඤ්ඤාසී, ඤාතො පන තං විතතභාවනං ජාතිස්සසී? අපි ච අග්ගිවෙස්සන යථා අභාවිතකායො ච භොති අභාවිතවිතො ච, භාවිතකායො ච භාවිතවිතො ච, තං පුණ්ණාසී, සාමුක්ඛං මනසිකරොහී, භාගිස්සාමිති. එවං භොති² බොහෝවිට සච්ඡකං කිංශණ්ණපුත්තං භගවතො පච්චස්සොසී. භගවා එතදවොච:

7. කප්ඤ්ච අග්ගිවෙස්සන අභාවිතකායො ච භොති අභාවිතවිතො ච?

ඉධ අග්ගිවෙස්සන අසුත්තවිතො පුපුර්ණස්ස උප්පජ්ඣති සුඛං වෙදනා. සො සුඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො සුඛසාරාගී ච භොති, සුඛසාරාගිතඤ්ච ආපජ්ඣති. තස්ස සා සුඛං වෙදනා නිරුජ්ඣති. සුඛාය වෙදනාය නිරොධා උප්පජ්ඣති දුක්ඛං වෙදනා. සො දුක්ඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරතතාමිං කඤ්ඤති, සමමොහං ආපජ්ඣති. තස්ස බො ඵසා අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නාපි සුඛං වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨති අභාවිතතො කායස්ස. උප්පන්නාපි දුක්ඛං වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨති අභාවිතතො විතතස්ස. යස්ස කස්සචි අග්ගිවෙස්සන එවං උභතොපකං උප්පන්නාපි සුඛං වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨති අභාවිතතො කායස්ස, උප්පන්නාපි දුක්ඛං වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨති අභාවිතතො විතතස්ස, එවං බො අග්ගිවෙස්සන අභාවිතකායො ච භොති අභාවිතවිතො ච.

8. කප්ඤ්ච අග්ගිවෙස්සන භාවිතකායො ච භොති භාවිතවිතො ච?

ඉධ අග්ගිවෙස්සන සුත්තවතො අරියසාමකස්ස උප්පජ්ඣති සුඛං වෙදනා. සො සුඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො න සුඛසාරාගී ච³ භොති, න සුඛසාරාගිතඤ්ච³ ආපජ්ඣති. තස්ස සා සුඛං වෙදනා නිරුජ්ඣති. සුඛාය වෙදනාය නිරොධා උප්පජ්ඣති දුක්ඛං වෙදනා. සො දුක්ඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති න උරතතාමිං කඤ්ඤති, න සමමොහං ආපජ්ඣති. තස්ස බො ඵසා⁴ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නාපි සුඛං වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති භාවිතතො කායස්ස. උප්පන්නාපි දුක්ඛං වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති භාවිතතො විතතස්ස. යස්ස කස්සචි අග්ගිවෙස්සන එවං උභතොපකං උප්පන්නාපි සුඛං වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති භාවිතතො කායස්ස, උප්පන්නාපි දුක්ඛං වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති භාවිතතො විතතස්ස, එවං බො අග්ගිවෙස්සන භාවිතකායො ච භොති භාවිතවිතො චාති.

1. කායභාවනම්ච, මජ්ඣං.

3. සුඛසාරාගිතං, සස.

2. සුඛසාරාගී භොති, සස. PTS.

4. එවං සා, සස.

6. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්මක නුවරදරාහට තෙල වදලහ: ඕනිවෙස්න, තා විසින් යම් තෙල පලමු කායභාවනායෙක් කියන ලද ද, එද අර්ථිතයෙහි දැනුම් කායභාවනායෙක් නො වේ. ඕනිවෙස්න, තො කායභාවනා මතු දු තො දැනිති, තෝ කොසින් විතන භාවනා දැනිති? තවද ඕනිවෙස්න, යම්පරිදි අභාවිතකාය හා අභාවිතවිතන හා භාවිතකාය හා භාවිතවිතන හා වේ ද, ඒ අතර, මනාකොට මෙනෙහි කරව්, කියමිසි වදලහ. 'එසේ යැ හවතැ' යි සම්මක නුවරදරා භගවත්හට පිළිවදන් දින. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ:

7. ඕනිවෙස්න, කෙසේ නම් අභාවිතකාය හා අභාවිතවිතන හා වේද යත්:

ඕනිවෙස්න, මේ ලොව අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනශාභට සුඛවේදනා උපදී. හේ සුඛවේදනා විසින් ඝායී කරන ලද්දේ සුඛසංරාග ඇති වෙයි. සුඛසංරාගසම්මාගත සෙයට ද පැමිණේ. උනුණේ ඒ සුඛවේදනා තීරුක වෙයි. සුඛවේදනාතිරෝධයෙන් කයෙහි දුඃඛ වේදනා උපදී. හේ දුඃඛ වේදනා විසින් ජපටීකරන ලද්දේ ම සොස්තේ වෙයි, කලකුඵවෙයි, චල්ප්තේ වෙයි, ලම්භීයෙහි අතින් පැහැර හඹනේ වෙයි, සිහිමුලාවට වදනේ වෙයි. ඕනිවෙස්න, උසුට තෙල උපන් සුඛවේදනා ද සිත ගෙවා ගෙන සිටුවනීය, කය අභාවිත (නොමැඩු) වන බැවින්. උපන් දුඃඛවේදනා ද සිත ගෙන සිටුවනීය, සිත අභාවිත වන බැවින්. ඕනිවෙස්න, යම්කිසිවක්හට කය අභාවිත වන බැවින් මෙසේ (සුඛය එක්පසෙකැ, දුඃඛය එක්පසෙකැයි) උභයතාපක්‍ෂව උපන් සුඛ වේදනා ද සිත ගෙවා ගෙන සිටුවනී ද, විතන අභාවිත වන බැවින් උපන් දුඃඛවේදනා ද සිත ගෙවා ගෙන සිටුවනී ද, ඕනිවෙස්න, මෙසේ අභාවිතකාය ද අභාවිතවිතන ද වෙයි.

8. ඕනිවෙස්න, කෙසේ නම් භාවිතකාය හා භාවිතවිතන හා වේද යත්:

ඕනිවෙස්න, මේලොව ශ්‍රැතවත් ආර්යශ්‍රාවකශාභට සුඛවේදනා උපදී. හේ සුඛවේදනා විසින් ඝායී කරන ලද්දේ ම සුඛසංරාගයෙන් සම්මාගත ද නො වෙයි. සුඛසංරාගයෙන් සම්මාගත සෙයට ද නො පැමිණෙයි. උනුණේ ඒ සුඛවේදනා තීරුක වෙයි. සුඛවේදනාතිරෝධයෙන් මතුයෙහි දුඃඛවේදනා උපදී. හේ දුඃඛවේදනා විසින් පහස්තා ලද්දේ ම නොසොස්තේය, කලකුඵ නොවන්නේ ය, නොචල්ප්තේ ය, ලෙහි අත් පැහැර නොහඹන්නේ ය, සිහි මුලාවට නොවදනේය. ඕනිවෙස්න, උනුණේ තෙල උපන් සුඛවේදනාත් සිත ගෙවා ගෙන නොසිටුවන්නේ ය, කය භාවිත වන බැවින්. උපන් දුඃඛවේදනාත් සිත ගෙවා ගෙන නොසිටුවන්නේ ය, සිත භාවිත වන බැවින්. ඕනිවෙස්න, යම් කිසිවක්හට මෙසෙසින් උභයතාපක්‍ෂව උපන් සුඛවේදනාත් කය භාවිත වන බැවින් සිත ගෙවා ගෙන නොසිටුවන්නේ වේද, උපන් දුඃඛවේදනාත් සිත භාවිත වන බැවින් සිතගෙවා ගෙන නොසිටුවන්නේ වේද, ඕනිවෙස්න, මෙසෙසින් භාවිතකාය වෙයි. භාවිතවිතන ද වෙයි.

9. “එවං පසන්නො අතං භොතො ගොතමස්ස: භවං හි ගොතමො භාවිතකායො ව භාවිතවින්නො වා”ති. අභිං ඛො තෙ අයං අග්ගිවෙස්සන ආසජ් උපනිස වාචා භාසිතා, අපි ව තෙ අතං ඛෂාකරිත්වාමි: යතො ඛො අතං අග්ගිවෙස්සන කෙසමස්සං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වජ්ඣාති අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අතගාරිං පබ්බජිතො, තා වත මේ උප්පන්නා වා සුඛා වෙදනා විතතං පරියාදය ඵස්සති, උප්පන්නා වා දුක්ඛා වෙදනා විතතං පරියාදය ඵස්සතිති තෙනං ඛො ආනං¹ විජ්ජිති. “තඤ්ඤා² භොතො ගොතමස්ස උප්පජ්ජති තථාරූපා සුඛා වෙදනා යථාරූපා උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨෙත්වා, තඤ්ඤා³ භොතො ගොතමස්ස උප්පජ්ජති තථාරූපා දුක්ඛා වෙදනා, යථාරූපා උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨෙත්වාති.” කිං හි තො සියා අග්ගිවෙස්සන?

10. ඉධ මේ අග්ගිවෙස්සන පුබ්බව සම්මොඛා අතතිසම්බුද්ධස්ස ඛොගිසත්තස්සෙව යතො එතදගොසි: සම්මොඛො ඝරාමාසො රජාපථො, අමෙභාකාසො පබ්බජා. තයිදං සුකරං අගාරං අර්කිවසතා එකන්ත-පරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුද්ධං සංඛ්චිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යන්ත්‍රානාහං කෙසමස්සං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වජ්ඣාති අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අතගාරිං පබ්බජෙත්වාති. සො ඛො අතං අග්ගිවෙස්සන අපරෙත සම්මෙත දහරොව සමානො සුසුකාලකෙසො භද්‍රෙන ගොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අකාමිකාතං මාතෘපිතුන්තං අස්සුමුඛාතං රුදන්තාතං කෙසමස්සං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වජ්ඣාති අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අතගාරිං පබ්බජි.

11. සො එවං පබ්බජිතො³ සමානො කිංකුසලගවෙසි අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙගමානොගෙන ආලාපො කාලාමො තෙත්‍රපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා ආලාරං කාලාමිං එතදවොචො:⁴ ඉච්ඡාමහං ආවුසො කාලාම ඉමස්මිං ධම්මපිතෙහෙ බ්‍රහ්මචරියං චරිතුන්ති. එවං වුත්තො අග්ගිවෙස්සන ආලාරො කාලාමො මං එතදවොචො: ‘විහරතායස්මා, තාදිසො අයං ධම්මො යථා විඤ්ඤා පුරිසො තවිරස්සෙව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසමපජ්ජ විතරෙත්වා’ති. සො ඛො අතං අග්ගිවෙස්සන තවිරස්සෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො ඛො අතං අග්ගිවෙස්සන තාවත-කෙතෙව ඕඨපහතමිත්තෙන ලපිතලාපතමිත්තෙන ඤ්ඤාචාදඤ්ච වදාමි, ථෙරවාදඤ්ච. ‘ජාතාමි පස්සාමි’ති ව පටිජාතාමි, අභඤ්ඤාච වඤ්ඤාච ව.

12. තස්ස මස්සං අග්ගිවෙස්සන එතදගොසි: න ඛො ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සභ්බාමිත්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසමපජ්ජ විහරාමිති පවදෙති. අභිං ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජාතං පස්සං විහරාමිති. අථ ඛාමහං අග්ගිවෙස්සන ගෙන ආලාරො කාලාමො තෙත්‍රපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා ආලාරං කාලාමිං එතදවොචො: කිත්තාචතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසමපජ්ජ පවෙදෙසිති? එවං වුත්තො අග්ගිවෙස්සන ආලාරො කාලාමො ආකිඤ්ඤායත්තං පවෙදෙති.

1. තෙතා ආනං, මජ්ඣං සො. 2. තඤ්ඤා, මජ්ඣං. 3. සො පබ්බජිතො, සො.
4. එතදවොචො, සො.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

9. “හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ භාවිතකාය වෙති. භාවිතවිතන ද වෙති” යි මම හවත් ගෞතමයෝදාවනව මෙසේ පහන්මි” යි කී. ගිනිවෙස්න, තා විසින් ගුණ ඝට්ඨාගෙන ද ඵලවාගෙන ද මෙසේ කියනලද මැයි. එතෙකුදු වුව තව මම කියමි: ගිනිවෙස්න, යම් දවසෙක මම කෙතෙරවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙව ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වැදුනෙමි වේ ද, උපන් සුඛවේදනා වේවයි ඒ මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුවේ යැ හෝ, උපන් දුඃඛ වේදනා වේවයි ඒ මා සිත ගෙවාගෙන සිටුවේ යැ හෝ යි තෙල කරුණ නොවේ මැ යැයි (වදාලන). “යම් උපන් සුඛවේදනායෙක් හවත්හුගේ සිත ගෙවා ගෙන සිටුවේ වේ ද, එවන් සුඛවේදනායෙක් හවත් ගෞතම යෝදාවනව නොඋපද්දී හෝ, යම් උපන් දුඃඛවේදනායෙක් හවත්හුගේ සිත ගෙවා ගෙන සිටුවේ වේද, එවන් දුඃඛවේදනායෙක් හවත් ගෞතම-යෝදාවනව නොඋපද්දී හෝ යි” (නුවට කී). “කුමාරි නොවේ ද? (උපත) ගිනිවෙස්නැ” යි වදාලන.

10. ගිනිවෙස්න, සමාස්තමොධියෙන් පලමු ම අතතිසම්මුඛ බෝසතක් ව සිටියදී ම මට තෙල සිත් විය: “ගෘහමාස සම්මාධ ය. කෙලශබ්බුලී මාගීයෙක. ප්‍රවුජ්ජා නම් අභ්‍යවකාශස්ථානයෙක. ගිහිගෙහි වහනුවහු විසින් එකානත පරිපූර්ණ, එකානත පරිපූර්ණ, ලිඛිත (වේදන) ශබ්ධසදාශ මේ බ්‍රහ්මචර්යා සරත්තට නොහැකි ය. මම කෙතෙරවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනෙමි නම් මනා මැනු” යි. ගිනිවෙස්න, මම පසු කලෙක හදවු යොවිනින් යුත්, ප්‍රථම වශයෙන් සමනාගත, කළු කෙසෙ ඇති තරුණයෙක්ව සිටියෙමි ම, වගුල කුසුලින් තෙත් මුව ඇති නොකැමැති දෙමාපියන් හඬනවුනට අතදර කොට කෙතෙරවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වැදීමි.

11. මම මෙසේ පැවිදි වූයෙමි කුසල කිමැයි සොයනුයෙමි, උතුම් ශාන්තිසංකිතාතති වන පිරිසෙස්නෙමි, ආලාර කාලාම නවුගත් කරා එළඹියෙමි. එළඹ ආලාර කාලාමයනව තෙල කීමි: “ඇවත කාලාම, මම මේ ධර්මවිතයෙහි බහිසර සරත්තට කැමිතියෙමි” යි. ගිනිවෙස්න, මෙසේ කියත්ම කලමිගොඩු ආලාරනවුස් මට තෙල බස් කී: “ආයුෂ්මත් විතරණ කරන්නේ මැනව්. යම් ධර්මයෙක පණ්ඩිත පුරුෂයෙක් මදකලෙකින් සිය අභ්‍යුත්තරයෙහි විසින් දැනා පසක් කොට සපයා වෙසේ ද, මේ දහම එබඳු ය” යි. ගිනි වෙස්න, මම (උත්තේ) ඒ ධර්ම මද කලෙකින් ම වහා ප්‍රගුණ කෙළෙමි. ගිනි වෙස්න, මම තොල ගැටිම් මතුයෙන්, උත් කීවා කිමි මතුයෙන් ‘මම දන්මි, දක්මි’ යන ඥානවාදය ද, ‘මෙහි මම ස්ථිර යෙමි’ යන ස්ථිරවාදය ද කියමි. මම මතු නොවෙමි. තෙස්සෝ ද කියති.

12. ගිනි වෙස්න, මට මේ සිත් වී: “ආලාර කාලාම මේ දහම හුදු සැදුනා මතුයෙන් තමා විසින් දැනා පසක් කොට සපයා වෙසෙමි යි පහළ නොකෙරෙයි. ඒකානතයෙන් ආලාර කාලාම මේ දහම දන්නේ, දක්නේ, විතරණ කෙරෙයි” යි කියායි. ගිනිවෙස්න, එක්කිනි මම ආලාර කාලාමයන් කරා එළඹියෙමි එළඹ ආලාර කාලාමයන්ට තෙල බස් කිමි.” කියග කාලාම, කිපමණෙකින් මේ දහම තමා විසින් දැනා පසක් කොට සපයා පහළ කෙරෙයිදැ? යි. ගිනිවෙස්න, මෙසේ කී කල ආලාර කාලාම ආකීඤ්චඤායනනය (තෙත් සත්යමවත්) මා දත්වාලිය.

13. තස්ස මය්ගං අභිච්චෙස්සන් එතදහොති: “න ඛො ආලාරස්ස ච කාලාමස්ස අත්ථි සඤ්ඤා, මය්ගමාත්ථි සඤ්ඤා; න ඛො ආලාරස්ස ච කාලාමස්ස අත්ථි පිරිසං, මය්ගමාත්ථි පිරිසං; න ඛො ආලාරස්ස ච කාලාමස්ස අත්ථි සඤ්ඤා, මය්ගමාත්ථි සඤ්ඤා; න ඛො ආලාරස්ස ච කාලාමස්ස අත්ථි සමාධි, මය්ගමාත්ථි සමාධි; න ඛො ආලාරස්ස ච කාලාමස්ස අත්ථි පඤ්ඤා, මය්ගමාත්ථි පඤ්ඤා. යනු භාසං යං ධම්මං ආලාරො කාලාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජිති විහරාමිති පවෙදෙති, තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකරිතාය පදහෙය්‍යන්ති.” භො ඛො අහං අභිච්චෙස්සන් න පිරෙස්ස ච ඛිප්පමෙව නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජිති විහරාමිති.

14. අථ ධ්වංසං අභිච්චෙස්සන් යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති ආලාරං කාලාමං එතදවොචං: එතනාචතා භො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජිති. “එතනාචතා ඛො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජිති පවෙදෙමි”ති. “අහමපි ඛො ආවුසො එතනාචතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජිති විහරාමි”ති.

15. “ලංඝා හො ආවුසො, සුලඤ්ඤා හො ආවුසො, යෙ මයං අයසමන්තං තාදිසං සමුග්ගමාරිං පස්සාමි: ඉති යාතං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජිති පවෙදෙමි, තං තිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජිති විහරාමි. යං තිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජිති විහරාමි, තමිහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජිති පවෙදෙමි. ඉති යාතං ධම්මං ජාතාමි, තං තිං ධම්මං ජාතාමි. යං තිං ධම්මං ජාතාමි, තමිහං ධම්මං ජාතාමි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො තිං. යාදිසො තිං, තාදිසො අහං. එහිදා හි ආවුසො, උග්ගොච සන්තා ඉමං ගණං පරිහරාමි”ති.

16. ඉති ඛො අභිච්චෙස්සන් ආලාරො කාලාමො අචරිතො මේ සමානො අනෙකවාසිං.¹ මං සමානං අනෙකො² සමසමං ධරෙසි. උලාරාය ව මං පුජාය පුජෙසි. තස්ස මය්ගං අභිච්චෙස්සන් එතදහොති: තායං ධම්මො නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙධායාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව අභිඤ්ඤායනසුප්පත්තිතාති. භො ඛො අහං අභිච්චෙස්සන් නං ධම්මං අනුලබ්භරිතා තස්මා ධම්මො නිබ්බිජ්ජ අපකකමි.

1. අනෙකො අනෙකවාසිං මජ්ඣං.

2. අනෙකො, මජ්ඣං.

13. ගිනිවෙස්න, මට තෙල සිත්වී: “ආලාරකාලාම තවුස්භට ම සද්දතූ ඇතිසේ නොවෙයි, මට ද සද්දතූ ඇත. ආලාරකාලාම තවුස්භට ම වැර ඇතිසේ නොවෙයි, මට ද වැර ඇත. ආලාරකාලාම තවුස්භට ම සිහි ඇතිසේ නොවෙයි, මට ද සිහි ඇත. ආලාරකාලාම තවුස්භට ම සමාධි ඇතිසේ නොවෙයි, මට ද සමාධි ඇත. ආලාරකාලාම තවුස්භට ම පාත ඇතිසේ නොවෙයි, මට ද පාත ඇත. ආලාරකාලාම තවුස් ඔමි දහමක් තමා විසින් දුනූ පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි යි පහල කෙරේ ද, ඒ දහම පසක් කරනු පිණිස පියෝ කෙරෙමි නම් මනා මැනු” යි කියායි. ගිනිවෙස්න, මම මදකලෙකින් ම වහාම ඒ දහම තමන් විසින් දුනූ පසක් කොට සපයා විසිමි.

14 ගිනිවෙස්න, එක්විනි මම ආලාරකාලාම තවුස් කර එළඹියෙමි. එළඹ ආලාරකාලාම තවුස්භට තෙල බස් කීම්: “කියග කාලාම, මෙතෙකින් මේ දහම තමා විසින් දුනූ පසක් කොට සපයා දන්වයි?” යි. “ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මේ දහම තමා විසින් දුනූ පසක් කොට සපයා පවසමි” යි තේ කීය. ‘මම ද ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මේ දහම තමා විසින් දුනූ පසක් කොට සපයා වෙසෙමි’ යි කිමි.

15. “ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙකි. ඇවැත්නි, අපට මනා ලැබීමෙකි. ඒ අපි එවන් සමුමසර ආයුෂමතුන් දක්නමෝ ද - මෙසේ මම යම දහමක් තමා විසින් දුනූ පසක් කොට සපයා පහල කෙරෙමි නම්, නොසිදු ඒ දහම තමා විසින් දුනූ පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි. තෝ යම දහමක් තමා විසින් දුනූ පසක් කොට සපයා වෙසෙහි නම්, මමත් ඒ දහම තමා විසින් දුනූ පසක් කොට සපයා පවසමි. මෙසෙයින් මම යම සමවත් දහමක් දකිමි නම්, නොසිදු එ දහම දන්හි. තෝ යම දහමක් දන්හි නම් මම ඒ දහම දන්හි. මෙසෙයින් මම යම බද්දයෙහි වෙමි ද, තෝ එබද්දයෙහි. තෝ යම බද්දයෙහි ද, මම එබද්දයෙහි. ඇවැත්නි, එව, දුන් අපි දෙදෙනමෝ ම මේ ශිෂ්‍ය ගණයා පරිහරණ කරමිහ” යි කීය.

16. ගිනිවෙස්න, මෙසෙයින් ආලාර කාලාම තවුස් මට ඇදුරු වූයේ, මා අතුවැසියනු තමභට සමසම කොට තැබී ය. උතුම් පූජායෙදුනු මා පිදි ය. ගිනිවෙස්න, මට තෙල සිත්වී: මේ දහම සතර කළකිරීම පිණිස නො වැටෙයි, නො ඇලීම් පිණිස, රාහාදිත්තේ නිරෝධය පිණිස, උපගම පිණිස, අභිඥාය ධර්මයත් අභිජානනය පිණිස, චතුමාර්ගිකමොඛය පිණිස, නිවන් පසක් කරනු පිණිස නො වැටෙයි. (සැටදහස් කර් ආයු ඇති) ආකිඤ්ඤායුගත භවයෙහි උප්පත්ති මතුටක් පිණිස වැටෙයි. ගිනිවෙස්න, මම ඒ දහම පමණ නො කොට (මෙයින් කම් නැතැයි) ඒ දහමින් කිසිද (උකට්ඨව) නික්මිණිමි.

17. සො ඛො අහං අභිචේක්ඛන්ති කිංකුසලනවෙසී අනුත්තරං සන්තිවර පදං පරිගෙසමානො යෙන උද්දකො¹ රාමපුතො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා උද්දකං² රාමපුතං එතදවොචො: ඉච්ඡාමිං ආවුසො ඉමිසම්. ධම්මවිනයෙ භුග්ගවරියං වරිත්තති. එවං වුත්තෙ අභිචේක්ඛන්ති උද්දකො³ රාමපුතො මිං එතදවොචො: “විහරිතායසමා. තාදිසො අයං ධම්මො යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො⁴ න විරසෙව සකං අචරියකං සයං අභිඤ්ඤා⁵ සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා”ති. සො ඛො අහං අභිචේක්ඛන්ති න විරසෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං පරිගෙසමං. සො ඛො අහං අභිචේක්ඛන්ති තාවතකතෙව ඔට්ඨපහතමතෙතන උපිතලාපනමතෙතන ඤාණවාදඤ්ච වදාමි ථෙරවාදඤ්ච. ‘ජාතාමි පඤ්ඤාමි’ති ච පටිජාතාමි, අගඤ්චච අඤ්ඤා ච

18. තස්ස මය්‍යං අභිචේක්ඛන්ති එතදභොසි: න ඛො රාමෙව ඉමිං ධම්මං කෙවලං සඤ්ඤාමනතකෙත සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරාමිති⁶ පච්චෙදෙසි. අඤ්ඤා රාමො ඉමිං ධම්මං ජාතං පඤ්ඤා විතාසිති. අථ ඛවාහං අභිචේක්ඛන්ති යෙන උද්දකො⁷ රාමපුතො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා උද්දකං රාමපුතං එතදවොචො: කිත්තාවතා තො ආවුසො රාමො ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරාමිති පච්චෙදෙසිති. එවං වුත්තෙ අභිචේක්ඛන්ති උද්දකො රාමපුතො තෙවගඤ්ඤානං සඤ්ඤායතනං පච්චෙදෙසි.

19. තස්ස මය්‍යං අභිචේක්ඛන්ති එතදභොසි: න ඛො රාමෙව අගොසි සඤ්ඤා, මය්‍යම්පත්ති සඤ්ඤා; න ඛො රාමෙව අගොසි විරියං, මය්‍යම්පත්ති විරියං; න ඛො රාමෙව අගොසි සති, මය්‍යම්පත්ති සති; න ඛො රාමෙව අගොසි සමාධි, මය්‍යම්පත්ති සමාධි; න ඛො රාමෙව අගොසි පඤ්ඤා, මය්‍යම්පත්ති පඤ්ඤා. සනත්තතාං යං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරාමිති පච්චෙදෙසි,⁸ තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකිරියාය පදනෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අභිචේක්ඛන්ති න විරසෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විතාසිං.

20. අථ ඛවාහං අභිචේක්ඛන්ති යෙන උද්දකො රාමපුතො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා උද්දකං රාමපුතං එතදවොචො: එතතාවතා⁹ තො ආවුසො රාමො ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසිති. “එතතාවතා ඛො ආවුසො රාමො ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි”ති.¹⁰ අහමි ඛො ආවුසො එතතාවතා ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරාමිති.

1. උදකො, මජ්ඣං.

2. උදකං, මජ්ඣං.

3. උදකො, මජ්ඣං.

4. විඤ්ඤාපුරිසො සයා.

5. අභිඤ්ඤාය, කුසුමං.

6. විහරෙය්‍යා, සයා.

7. උදකො, මජ්ඣං.

8. පච්චෙදෙසි, සයා.

9. කිත්තාවතා, සයා.

10. පච්චෙදෙසිති, සයා. සිඬු.

17. ගිතීවෙස්න, මම කුසල කිමැයි භොයනුයෙම්, උතුම් ශාන්ති පදය පිරිසෙස්නෙම්, උද්දක රාමපුත්තයන් කරා ඵලභියෙම්. ඵලභ රාමපුත්ත උද්දක තවුස්තට තෙල බස් කිමි: “ඇවැත්නි, මම මේ ඛණ්ඩිතයෙහි ඛණ්ඩර සරත්තට කැමැතියෙමි”යි. ගිතීවෙස්න, මෙසේ කී කල රාමපුත්ත උද්දක තවුස් මට තෙල බස් කි: “ආයුෂ්මත් විහරණ කරන්නේ මැනැව්. යම් ඛණ්ඩෙක නුවණැති පුරුෂයෙක් මද කලෙකින් සිය ඇදුරු සමය තමා විසින් දූත පසක් කොට සපයා වෙසේ ද, මේ දහම් ඵබ්ද්ධය”යි. ගිතීවෙස්න, මම (උත්තේ) ඒ ඛණ්ඩ මදකලෙකින් ම වහාම පුත්තණු කෙළෙමි. ගිතීවෙස්න, මම නොරුහුණු මතුයෙකින්, උත්තීවා වචාලා කිම් මතුයෙකින් ‘දතිම්, දතිම්’ යන ඥානවාදය ද, ‘මෙහි මම ස්ථිරයෙමි’ යන ස්ථිරවාදය ද පිළින කරමි. මම මතු නොවෙමි. සෙස්සෝ ද පිළින කෙරෙති.

18. ගිතීවෙස්න, මට මෙයින් වී; “(උද්දකපිතා) රම්තවුස් මේ සමවත් දහම් හුදු සැදුහැමතුයෙන් තමා විසින් දූත පසක් කොට වෙසෙමි යි පහල නො කෙළේය. ඒකාන්තයෙන් රම්තවුස් මේ දහම දන්නේ, දක්නේ වාස කෙළේය” කියායි. ගිතීවෙස්න, එක්කිති මම උදරම් පුතු කරා ඵලභියෙමි. ඵලභ උදරම්පුත්තට තෙල බස් කිමි: “කියග උද්දකය, සිපමණෙකින් රාම තෙමේ මේ දහම තමා විසින් දූත පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි යි පහල කෙළේ ද?”යි ගිතීවෙස්න මෙසේ කීකල උදරම්පුත්ත තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනය (තෙක් අවසමවත්) දන්වාලීය.

19. ගිතීවෙස්න, මට මෙයින් වී: “සැදුහැ රාමයානට මතු (පමණක්) නොවී, මට ද සැදුහැ ඇත. රාමයානට මතු වැර නොවී, මට ද වැර ඇත. රාමයානට මතු සිහිය නොවී, මට ද සිහිය ඇත. රාමයානට මතු සමාධි නොවී, මට ද සමාධි ඇත. රාමයානට මතු ප්‍රඥා නොවූ, මට ද ප්‍රඥා ඇත. රාම තෙමේ යම් දහමක් තමා විසින් දූත පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි යි පහල කෙළේ නම්, මම ද ඒ දහම පසක් කරනු පිණිස ප්‍රබන්ධාර කෙරෙමි නම් මහා මැනු”යි කියායි. ගිතීවෙස්න, මම මද කලෙකින් ම වහාම ඒ දහම තමා විසින් දූත පසක් කොට සපයා වාස කෙළෙමි.

20. ගිතීවෙස්න, එක්කිති මම උදරම්පුතු කරා ඵලභියෙමි. ඵලභ උදරම්පුත්තට තෙල බස් කිමි: “කියග උද්දකය, මෙපමණෙකින් රාම තෙමේ මේ දහම තමා විසින් දූත පසක් කොට සපයා පහල කෙළේද? යි. “ඇවැත්නි, රාම මෙපමණෙකින් මේ දහම තමා විසින් දූත පසක් කොට සපයා පහල කෙළේය”යි කිය. ඇවැත්නි, මම ද මෙපමණෙකින් මේ දහම තමා විසින් දූත පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි කිමි.

21 “ලාභා නො ආවුසො, සුලඤ්ඤං නො ආවුසො, යෙ මයං ආයසමන්තං කාදිසං සමුගම්මාරිං පසාමි: ඉති යං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙයි, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරයි. යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙයි. ඉති යං ධම්මං රාමො අඤ්ඤාසි, තං නිං ධම්මං ජානාසි. යං නිං ධම්මං ජානාසි, තං ධම්මං රාමො අඤ්ඤාසි. ඉති යාදිසො රාමො අගොසි, කාදිසො නිං. යාදිසො නිං, කාදිසො රාමො අගොසි එතිදානි ආවුසො, නිං ඉමං ගණං පරිහරා¹”ති. ඉති ඛො අග්ගිවෙස්සන උද්දසො රාමපුත්තො සමුගම්මාරි මෙ සමානො ආචරිතධාරිනෙ ව මා ජපෙයි, උලාරාය ව මා සුජාය සුජෙයි. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතදගොසි: තායං ධම්මො නිබ්බද්ධං න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමමායාය න නිබ්බානාය සංවතතති, යාවජදව තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපපතතිතාති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන තං ධම්මං දතලඤ්ඤාරිතො තසමා ධම්මො නිබ්බජ්ජ අපකාමමි.

22. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන නිංකුසලගවෙසී අනුහතරං සන්තිවරපදං පරිභයසමානො මහධෙසු අනුපුඤ්ඤන වාරිකං වරම්මොතො යෙන උරුමෙලා සෙත්තා-නිගමො තදවසරිං. තත්ථදුතො රමණීයං² භූමිභාගං පාසාදිකඤ්ච වතසණ්ඨං, තදිඤ්ච සඤ්ඤානිං සෙතකං. සුපතිථං රමණීයං, සමන්තො ව ගොචරගාමිං.³ තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතදගොසි: රමණීයො⁴ වත භූමිභාගො, පාසාදිකො ව වතසණ්ඨො. තදි ව සඤ්ඤානි සෙතකා හුපතිථා රමණීයා,⁵ සමන්තො ව ගොචරභාගො. අලං⁶ වතිදං කුලපුත්තස්ස පඨානඤ්ඤාසං⁷ පඨානාතාති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන තපොව නිසීදිං අලමිදං පඨානාතාති.

23. අපිසු මං අග්ගිවෙස්සන තිස්සො උපමා⁸ පටිගංසු අනච්ඡරිතා පුබ්බෙ අසුත්තපුබ්බො:

සෙත්තපාපි අග්ගිවෙස්සන අලං කථිං: සසෙතහං උදසෙ නික්ඛිතං, අපි පුරිසො ආගමෙත්තං උත්තරාරණිං. ආදාය ‘අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජෝ පාකුකප්පස්සාමි’ති. තං කිං මඤ්ඤාසි අග්ගිවෙස්සන, අපි හු සො පුරිසො අක්ඛිං අලං කථිං සසෙතහං උදසෙ නික්ඛිතං උත්තරාරණිං. ආදාය අභිමනෙත්තො⁹ අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතස්ස, තෙජෝ පාකු කමෙත්තාසි? “නො භිදං ගො ගොතමි.” තං කිස්ස භෙදා? “අදං භි භො ගොතමි අලං කථිං සසෙතහං. තඤ්ච පන උදසෙ නික්ඛිතං. යාවජදව ව පන සො පුරිසො කිලම්භස්ස විභාතස්ස ගාති අස්සා”ති.

1. උගො වසන්තා, ඉමා ගණං පරිහරමාති, සා.	2. රමණීයං, කප්ඵි.
3. සමන්තා ගොචරගාමිං, සා.	4. රමණීයො, කප්ඵි.
5. රමණීයො, කප්ඵි.	6. අලමිදා, සා.
8. උපමායො, සා.	9. අභිමනෙත්තො, සා.

21. “ඇමැත්ති, අපට ලාභයෙක ඇමැත්ති, අපට මනා ලැබුණෙක. ඒ අපි එබඳු සමුම්භර අසුම්භුන් දක්නමෝ ද - මෙසේ රාමතෙමේ යම් දහමක් තමා විසින් දැනු පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙද්ද, තොයි ද ඒ දහම තමා විසින් දැනු පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙයි. තෝ යම් දහමක් තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙයි ද, රාම තෙමේ ද ඒ දහම තමා විසින් දැනු පසක් කොට සපයා පවසා ලිය. මෙසේ රාම තෙමේ යම් දහමක් දකු තමා, තොයිද ඒ දහම දක්ති. තෝ යම් දහමක් දක්ති තමා, රාම තෙමේ ඒ දහම දක්තේය. මෙසේ රාම යම්බඳු වී ද, තෝ එබඳුයෙහි ය. තෝ යම්බන්දෙහි තමා, රාම එබඳු වී. ඇමැත්ති, එව, දැන් තෝ මේ ගණය පරිහරණය කරව” යි කීය. ගිතීවෙස්සන, මෙසෙසින් උදරම්පුන් මට සමුම්භර වූයේ මා ඇදුරුගත්තිදු තැබිය. උතුම් පුජායෙකුදු මා පිදී. ගිතීවෙස්සන මට තෙල සිත් පහළවී: මේ අට සමවත් දහම කලකිරීම පිණිස නො වැටෙයි. නො ඇලීම් පිණිස, රාගාදීන්ගේ නිරෝධය පිණිස, උපයම් පිණිස, අභිඤ්ඤා ධර්මයන් අභිජානනය පිණිස, වතුර්මාගීතමොධය පිණිස, නිවන් පසක් කරනු පිණිස නො වැටෙයි. තේවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනයෙහි උපතති මතුපත් පිණිස වැටෙයි. ගිතීවෙස්සන, මම ඒ අටසමවත් දහම ‘මෙයින් කම් තැනැ’යි පුත පුතා පිළිකෙව් කොට ඒ දහමින් තිබිද නික්මිණිමි.

22. ගිතීවෙස්සන, මම කුසල කිමැයි සොයනුයෙමි, උතතමයානති සබ්බාත නිවන පිරිසෙස්සෙමි මගධ රටෙහි පිළිවෙළින් සැරිසරනුයෙමි, උරුමෙල් දහව්ගෙහි යේනානිගම නම් නියමිතමට පැමිණියෙමි. එහි රමණී බිම් කොටස හා ප්‍රසාදකර වන ලැහැබ හා, කස වූ මඩ ඇති (පිරිසිදු) මනාව පිහිටි ප්‍රතිර් (පිළිවෙළින් ගැඹුරු තොට) ඇති, රමණී, ගලන භෝය හා කාන්තස සිසාල ගොදුරුගම් හා දිටිමි. ගිතීවෙස්සන, මට තෙල සිත් වී: භූමිගාගය ඒකාන්තයෙන් රමණීය වෙයි. වන ලැහැබ ප්‍රසාදකර වෙයි. සුදු සුතොට ඇති රමණී භෝය ද ගලා බසී. කාන්තස ගොදුරුගම් ද වෙයි. ප්‍රබන් කවැටි කුල දරුවන්හට ප්‍රබන්හි යෝග කරනු පිණිස මේ තැන එකාන්තයෙන් හඬනු වෙයි (යමන් වෙයි) කියායි. ගිතීවෙස්සන මම “ප්‍රබන්හි යෝග කරන්නට මෙතැන යෝග්‍ය වෙයි” යි එහිම (ප්‍රබන් කරනු සඳහා) ගිද ගතීමි.

23. තවද ගිතීවෙස්සන, පෙර තො ඇසුරු ඇඟවයී එළවන උපමාවෝ භූන් දෙනෙක් මට වැටුණ හ. ඒ කෙසේ ය යන්:

ගිතීවෙස්සන, දියෙහි බැහු සෙනහ සහිත තෙත් කැටෙක් (උදුමර-කාසුයෙක්) ඇති ද, එසඳු ‘ගිති දල්වා නිපදවමි, තෙපස් පහළ කරමි’ යි පුරුෂයෙක් උතුරුඅරිණි (මතුයෙහි සිටුනා ගිතිගානා දඩෙක්) ගෙන එන්නේ වේ ද, ගිතීවෙස්සන, එ කිසේ හගිහි? ඒ පුරුෂ දියෙහි බැහු සහසනා තෙල තෙත් කට උතුරුඅරිණි ගෙන මඩතේ ගිති නිපදවන්නේ වෙද? තෙද පහළ කරන්නේ වේද? යි. “හවන් ගොසුම් ගොසුව, තොවන්නේ මැ ය” ඒ කවර හෙයින්? “හවන් ගොසුම් ගොසුව, තෙල තෙත් කට සහසනා වෙයි. එ ද දියෙහි බැහුතේ වෙයි ඒ පුරුෂ කළකුළුවට (කලාන්තයට) පැළෙකට (පිඩි දුබයට) හිමි වනු ම වෙයි.”

එවමෙව ඛො අභිච්ඡෙදස්සන යෙ හි කෙවි සමණො වා බ්‍රහ්මණො වා කායෙත¹ වෙව කාමෙහි අවුපකට්ඨා² විහරන්ති, යො ව නෙසං කාමේසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතො³ කාමිමුච්ඡා කාමපිපාසා කාම පරිලාභො, සො ච අර්ඛත්තං න සුප්පභිනො හොති න සුප්පට්ඨස්සදො. ඔපක්කමිකා වෙපි තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණො දුක්ඛා තිප්පා⁴ කට්ඨකා⁵ වෙදනා වෙදියන්ති. අභබ්බා⁶ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමොධාය. නො වෙපි තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණො ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියන්ති, අභබ්බා⁶ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමොධාය. අයං ඛො මං අභිච්ඡෙදස්සන උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා.

24. අපරාපි ඛො මං අභිච්ඡෙදස්සන දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථාපි අභිච්ඡෙදස්සන අල්ලං කට්ඨං සසෙතහං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය 'අභිං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජෝ පාතු කරිස්සාමි'ති. තං කිං මඤ්ඤසි අභිච්ඡෙදස්සන, අපි නු සො පුරිසො අමුං අල්ලං කට්ඨං සසෙතහං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තං උත්තරාරණිං ආදාය අභිමන්තොනො අභිං අභිනිබ්බතෙතස්ස, තෙජෝ පාතු කරෙය්‍යාති? "තො හිදං හො ගොතමි" තං කිස්ස හෙතු? "අදුං හි හො ගොතමි අල්ලං කට්ඨං සසෙතහං කිඤ්චාපි ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තං, යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විභාතස්ස තාහි අස්සා"ති. එවමෙව ඛො අභිච්ඡෙදස්සන යෙ හි කෙවි සමණො වා බ්‍රහ්මණො වා කායෙත⁵ ඛො කාමෙහි වුපකට්ඨා⁶ විහරන්ති, යො ව නෙසං කාමේසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතො⁷ කාමිමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො සො ච අර්ඛත්තං න සුප්පභිනො හොති න සුප්පට්ඨස්සදො. ඔපක්කමිකා වෙපි තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණො දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියන්ති. අභබ්බා⁶ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමොධාය. නො වෙපි තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණො ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියන්ති, අභබ්බා⁶ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමොධාය. අයං ඛො මං අභි ච්ඡෙදස්සන දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා.

25. අපරාපි ඛො මං අභිච්ඡෙදස්සන තතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථාපි අභිච්ඡෙදස්සන සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං⁸ ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය 'අභිං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජෝ පාතු කරිස්සාමි'ති. තං කිං මඤ්ඤසි අභිච්ඡෙදස්සන, අපි නු⁹ සො පුරිසො අමුං සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තං උත්තරාරණිං ආදාය අභිමන්තොනො¹⁰ අභිං අභිනිබ්බතෙතස්ස, තෙජෝ පාතු කරෙය්‍යාති? "එවං හො ගොතමි" තං කිස්ස හෙතු? "අදුං හි හො ගොතමි සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං, තඤ්ච පන ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තන්ති." -

1. කායෙත වෙව විතෙත ව, මජ්ඣං.

2. කාමසිනෙහො, කල්පි.

3. හිබ්බා, මජ්ඣං.

4. බරු තට්ඨකා, මජ්ඣං.

5. කායෙත වෙව විතෙත ව, කාමෙහි, මජ්ඣං.

6. කායෙත වෙව කාමෙහි, ස්‍යා. PTS.

6. අවුපට්ඨා, PTS

7. කාමසිනෙහො, සිමු. කල්පි.

8. කොලාපං, සිමු.

9. අපි නු ඛො, ස්‍යා.

10. අභිමන්තොනො, ස්‍යා.

ගිතිවෙස්න, එහෙයින් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, කසිනුදු කාමයෙන් දුරු නො වූවාහු වාස කෙරෙත්ද, කම්මපුගෙහි උත්තේ යම් කාමච්ඡදයෙක් කාමසේනකයෙක් කාම මුර්ඡායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදාහයෙක් ඇත් ද, එ ද සියයතන්හි නො පාත්‍රයේ වේ ද, නොසන්තිදුයේ වේ ද, ඒ හවත් මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමිකවූ ද (උපක්‍රමයෙන් හවගත්) තීව්‍ර කවුක දුඛ වෙදනා විඳිති. ඔහු ලොකොත්තර මාභීඤ්ඤා පිණිස අභවාම වෙති. ඒ හවත් මහණ බමුණෝ උච්ඡිකත් තිපත් තීව්‍ර කවුක දුක් වෙදනා නොවිදුනාහු නමුදු, ඔහු ලොකොත්තර මාභීඤ්ඤා පිණිස අභවාම වෙති. ගිතිවෙස්න, පෙර නො ඇසුරු මතු මතු විකල්ප උපදවන මේ පලමුවන උපමාව මට වැටහිණි.

24. ගිතිවෙස්න, පෙර නො ඇසුරු විකල්පක දෙවන උපමා-යෙක් ද මට වැටහිණි. කෙසේය යත්: ගිතිවෙස්න, දිගෙන් දුරුව ගිය ගොඩ-බිමෙහි නගාලු, සක්කිරි, සස්තෙන, (උදුමර) කාණ්ඩයෙක් ඇත්ද, එක්කිති පුරුෂයෙක් 'ගිති මොලොවා ලමි. තෙද නගා හන්මි'යි උතුරුඅරණි ගෙන එන්නේ වේ ද, ඒ පුරුෂ දිගෙන් දුරුව ගිය, ගොඩබිම නගාලු, කිරිගහිත හෙයින් තෙත් වූ, එහෙයින් ම සස්තෙන වූ, තෙල දිගුල්දමු උතුරුඅරණි ගෙන මඬනේ ගිති මොලොවන්නේ වේ ද, තෙද නගා හන්තේ වේදයි. "හවත් ගොසුම් ගොදුව, නොවන්නේ මෑ ය." ඒ කවර හෙයින්: "හවත් ගොසුම්ගොදුව, දිගෙන් දුරුව ගිය ද, ගොඩ නගාලුව ද, තෙල කාණ්ඩ තෙත් වෙයි. සෙනසු සහිත වෙයි ඒ පුරුෂ කලමුල්වට විෂාතාවට හිමි වනු ම වෙයි" කිය. ගිතිවෙස්න, එහෙයින් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, කසින් කම්මපුවෙන් මෙසෙයින් දුරුවූවාහු වාස කෙරෙත් ද, උත්තේ කම්මපුගෙහි යම් කාමච්ඡදයෙක් කාමස්තෙනයෙක් කාමමුර්ඡායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදාහයෙක් ඇත් ද, එද සියයතන නොපාත්‍රයේ වේද, මොනොවට නො සන්තිදුයේ වේ ද, ඒ හවත් මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමිකවූ තීව්‍ර කවුක දුඛ වෙදනා විඳිති. ඔහු ලොකොත්තර මාභීඤ්ඤා පිණිස අභවාම වෙත් මෑ ය. ඒ හවත් මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමික තීව්‍ර කවුක දුඛවෙදනා නොවිදුනාහු ඔහු ලොකොත්තර මාභීඤ්ඤා පිණිස අභවාම වෙත් මය. ගිතිවෙස්න, ඇඟිලි පොළන්නට නිසි පෙර නො ඇසුරු මේ දෙවන උපමාව මට වැටහිණි.

25. ගිතිවෙස්න, පෙර නො ඇසුරු මතු මතු අංකුලය උපදවන අත් තුන්වන උපමා ද මට වැටහිණි. ඒ කෙසේය යත්: ගිතිවෙස්න, දිගෙන් බැහැර වූ ගිය ගොඩබිම නගාලු ස්තෙන රහිත විශාලී පවතින් හඬනා (කොළපු) උදුමර කාණ්ඩයෙක් ඇත්ද, එක්කිති පුරුෂයෙක් 'ගිති මොලොවමි, තෙපෝ බාතු පහල කොට හන්මි' උතුරුඅරණි ගෙන එන්නේ වේද, ගිතිවෙස්න, ඒ කිමැයි හගිනි? ඒ පුරුෂ දිගෙන් වෙන් ව ගිය, ගොඩබිම නගාලු, නොතෙත්, පවතින් හඬන, තෙල කාණ්ඩ උතුරුඅරණි ගෙන මඬනේ ගිති මොලොවන්නේ වේ ද? තේපෝ බාතු පහල කරන්නේ වේද? "හවත් ගොසුම් ගොදුව, එය වන්නේ මෑ ය." ඒ කවර හෙයින්? "හවත් ගොසුම් ගොදුව, තෙල කාණ්ඩ, ශුෂ්කය, කොළාපය, එ ද දිගෙන් වෙන් වන, ගොඩබිම නගාලන ලද්ද" යි.

එවමෙව ඛො අග්‍හිවෙස්සන යෙති කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කාශ්‍යෙත¹ වෙව කාමෙහි වූපකඨාං විහරන්ති, යො ච තෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො² කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො හො ච අර්ඤ්ඤානං සුප්පභිනො හොති සුප්පට්ඨස්සඤ්ඤා. ඔප්පකමිකා වෙ පි තෙ භොතෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො දුක්ඛා තිප්පා³ කට්ඨකා⁴ වෙදනා වෙදිගන්ති, හඬොවි තෙ ඤ්ඤාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙධොධාය. තො වෙපි තෙ භොතෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො ඔප්පකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති, හඬොවි තෙ ඤ්ඤාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙධොධාය. අයං බොමි අග්‍හිවෙස්සන තතිසා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා.

ඉමිං බො මං අග්‍හිවෙස්සන තිස්සො උපමා⁵ පටිභංසු අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා.

26 තස්ස මග්ගං අග්‍හිවෙස්සන එතදුභොසි: යනනුතාහං දනෙත'හි-දනතමාධාය⁶ ජිව්‍හාය තාලුං අංගච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හතයං අභිනිප්පිලෙග්ගං අභිසන්තාපෙයන්ති. හො බො අහං අග්‍හිවෙස්සන දනෙත'හිදනතමාධාය ජිව්‍හාය තාලුං අංගච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හතමි අභිනිප්පිලෙමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මග්ගං අග්‍හිවෙස්සන දනෙත'හිදනත-මාධාය ජිව්‍හාය තාලුං අංගච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හතයො⁷ අභිනිප්පිලගතො අභිසන්තාපගතො කචෙඡ්ඡි සෙදු මුච්චන්ති. සෙය්‍යථාපි අග්‍හිවෙස්සන ඛලො පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සීසෙ වා ගහෙත්ථා බන්ධෙ වා ගහෙත්ථා අභිනිග්ගණ්හතය අභිනිප්පිලෙග්ගං අභිසන්තාපෙග්ගං, එවමෙව ඛො මෙ අග්‍හිවෙස්සන දනෙත'හිදනතමාධාය ජිව්‍හාය තාලුං අංගච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හතයො අභිනිප්පිලගතො අභිසන්තාපගතො කචෙඡ්ඡි සෙදු මුච්චන්ති. ආරඬං බො පන මෙ අග්‍හිවෙස්සන විරියං හොති අසලලිතං. උපට්ඨිතා සත්ති අසමමුච්ඡා,⁸ සාරඥො ච පන මෙ කාශො හොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤා තෙනෙව දුක්ඛප්පාධානෙන පඨානාභිකුන්නස්ස සතො. එවරුපාපි බො මෙ අග්‍හිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදග තිට්ඨති.

27. තස්ස මග්ගං අග්‍හිවෙස්සන එතදුභොසි: යනනුතාහං අප්පාණකං⁹ ක්කානං ක්කාගෙග්ගන්ති. හො බො අහං අග්‍හිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුක්ඛං. තස්ස මග්ගං අග්‍හිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඥෙසු¹⁰ කණ්ණ-සොතෙහි වාතානං නික්ඛමන්තානං අභිමතෙතො සද්දො හොති. සෙය්‍යථාපි නාම කම්මාරගග්ගරියා ඛම්මානාය අභිමතෙතො සද්දො හොති, එවමෙව ඛො මෙ අග්‍හිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාස පස්සාසෙසු උපරුඥෙසු කණ්ණසොතෙහි වාතානං නික්ඛමන්තානං අභිමතෙතො සද්දො හොති. ආරඬං බො පන මෙ අග්‍හිවෙස්සන විරියං හොති අසලලිතං. උපට්ඨිතා සත්ති අසමමුච්ඡා,¹¹ සාරඥො ච පන මෙ කාශො හොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤා තෙනෙව දුක්ඛප්පාධානෙන පඨානාභි-කුන්නස්ස සතො. එවරුපාපි බො මෙ අග්‍හිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදග තිට්ඨති.

1. කාශෙත වෙව විතෙතන ව, මජ්ඣ.

2. කාමසිනෙභො, කැන්ඩි.

3. තික්ඛා, මජ්ඣ.

4. ඛරා කට්ඨකා, මජ්ඣ. සං.

5. උපමාසො, සං.

6. දනෙතභි දනතමාධාය, ඔටු නැන්ඩි 7 අභිනිග්ගණ්හතො, මජ්ඣ. PTS. සිඞ්. කැන්ඩි.

8. අප්පමුච්ඡා, සං. 9 අප්පාණකං යෙව මජ්ඣ. සං. අප්පානනං PTS සි නැන්ඩි

10 උපරුඤ්ඤා, මජ්ඣ.

11 අප්පමුච්ඡා, සං.

ගිතිවෙස්න, එසෙයින් ම යමකිසි මහණ කෙනෙක් වෙන්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙන්වෙයි, කසිනුදු කම්සප්‍රයෙත් වෙසෙයින් දුරු වූ වාහු වාස කෙරෙත්ද, කම්සප්‍රයෙහි උත්තේ යම් කාමච්ඡද්‍යයෙක් කාමස්තෙනහයෙක් කාමමුර්ජායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදාහයෙක් ඇත් ද, එ ද සියයතන මොනොවට ප්‍රතිණ වෙයි. මොනොවට සන්තිදුණේ වෙයි ඒ හවත් මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමකවූත් තීව්‍ර, කවුක, දුඃඛ වෙදනා විදුකුදු ඥානදර්ශන-අනුත්තර සමොධි-සංඛ්‍යාත ලොකොත්තර මාභිඥාන පිණිස හව්‍ය වෙන් මැ ය. ඉදින් ඒ හවත් මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමක, තීව්‍ර, කවුක, දුඃඛවෙදනා නොවිදුකු දු ලොකොත්තරමාභි ඥාන පිණිස හව්‍ය වෙන් මැ ය. ගිතිවෙස්න, පුත පුතා ආශ්‍රයාභිසං කරුණු වූ පෙර නොඇසූ පිරු මේ කුන්ටිත උපමා මට වැටකිණ.

ගිතිවෙස්න, පෙර නොඇසූ පිරු අක්‍රියවයාභි වූ මේ ත්‍රිවිධ උපමාවෝ මට වැටනුණාහ.

26. ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිතෙක් වී, “මම යට්ටිණිය දහෙහි උභිමණිය දත තබා (යට්ටි දහෙහි උඩු දත තබා), දිවින් තලු මැඩගෙන, කුසල් සිතින් අකුසල් සිත නිගන්නෙමි තම, පෙළන්නෙමි තම, (කෙලෙස් තවන වැරින්) තවන්නෙමි තම මනා මැනු”යි. ගිතිවෙස්න, මම යට්ටි දහෙහි උඩු දත තබා දිවින් තලු මැඩගෙන, කුසල් සිතින් අකුසල් සිත නිගන්මි, පෙළමි, තවමි. ගිතිවෙස්න, යට්ටි දහෙහි උඩු දත තබා දිවින් තලු මැඩගෙන කුසල් සිතින් අකුසල් සිත නිගන්නා, පෙළන, තවන මාගේ කැසින් (කිසිල්ලෙන්) යෙදෙයෝ සිලියෙහි. ගිතිවෙස්න යමසේ බලවත් පුරුෂයෙක් දුර්වලතර පුරුෂයකු හිසැ හෝ ගෙන භුජශිරසැ හෝ ගෙන නිගන්නේ, පෙළන්නේ තවන්නේ වේ ද, ගිතිවෙස්න, එසෙයින් ම යට්ටි දහෙහි උඩු දත තබා දිවින් තලු මැඩගෙන, කුසල් සිතින් අකුසල් සිත නිගන්නා, පෙළන, තවන මාගේ කැසින් යෙදෙයෝ සිලියෙහි. ගිතිවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකුණේ වෙයි. (එහෙයින් ම) අසංලිත (නොසැහවුනේ) වෙයි. සිහි ඵලභියේ අසමමුඛිත වෙයි ඒ දුක් සහගිය ප්‍රබන් වැර කිරීමෙන් ප්‍රබන් විශ්වයෙන් වින් කැ මගේ කය දරථ සහිත වෙයි. නොසන්ත්‍රන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවෙදනාත් සිත් නො ගෙවා ගෙන සිටී.

27. ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: මම අප්‍රාණක (නිරූප්‍යාස) ධ්‍යාන කරන්නෙමි තම මනා මැනුයි. ගිතිවෙස්න, මම මූර්තිකුදු නැඟැයිකුදු ආශ්‍රාස ප්‍රශ්‍රාස වැරිමි. ගිතිවෙස්න, මූර්තිකුදු නැඟැයිකුදු අසත් පසස් වැළඹූ කල, දෙකත් සිලිත් තික්මෙන වාතයන්ගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් මට ඇත. පුමුතා කමුරු හස්ත්‍රායෙක යම්බඳු අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් ඇත් ද, ගිතිවෙස්න, එ පරිදි ම මූර්තිකුදු නැඟැයිකුදු අසත් පසස් වැළඹූ කල, දෙකත් සිලිත් තික්මෙන වාතයන්ගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකුණේ වෙයි. (එහෙයින්) අසංලිත වෙයි. සිහි ඵලභියේ වෙයි. සමමුඛිත නො වෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රබන් විශ්වයෙන් වින්කැ මාගේ කය දරථ සහිත වෙයි. නොසන්ත්‍රන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවෙදනාත් සිත් නො ගෙවා ගෙන සිටී

28. තස්ස මය්‍යං අභිච්චෙස්සන් එතද්දතොසි: යනනුතාහං අප්පාණ්-
කඤ්ඤෙව කුතං කුතෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අභිච්චෙස්සන් මුඛතො ව
නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤිං. තස්ස මය්‍යං
අභිච්චෙස්සන් මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤිසු අසිමන්තා වාතා මුඛාති උභහන්ති.¹ සෙය්‍යථාපි අභිච්චෙස්සන්
බලවා පුරිසො තිණ්ණෙත සිඛරෙන මුඛාති² අභිමනේය්‍ය,³
එවමෙව ඛො මෙ අභිච්චෙස්සන් මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව
අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤිසු අසිමන්තා වාතා මුඛාති උභහන්ති.
ආරඬං ඛො පන මෙ අභිච්චෙස්සන් විරියං තොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා
සති අසමමුච්ඡා. සාරඤ්ඤො ව පන මෙ කායො තොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤො
තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො
මෙ අභිච්චෙස්සන් උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

29. තස්ස මය්‍යං අභිච්චෙස්සන් එතද්දතොසි: යනනුතාහං අප්පාණ්-
කඤ්ඤෙව කුතං කුතෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අභිච්චෙස්සන් මුඛතො ව
නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤිං. තස්ස මය්‍යං
අභිච්චෙස්සන් මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤිසු අසිමන්තා සීසෙ සීසවෙදනා තොන්ති. සෙය්‍යථාපි අභිච්චෙස්සන්
බලවා පුරිසො දුල්ලෙහන වර්තනකඛකුතෙන⁴ සීසෙ සීසවෙදනං දදෙය්‍ය,
එවමෙව ඛො මෙ අභිච්චෙස්සන් මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව
අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤිසු අසිමන්තා සීසෙ සීසවෙදනා තොන්ති.
ආරඬං ඛො පන මෙ අභිච්චෙස්සන් විරියං තොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා
සති අසමමුච්ඡා. සාරඤ්ඤො ව පන මෙ කායො තොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤො
තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ
අභිච්චෙස්සන් උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

30. තස්ස මය්‍යං අභිච්චෙස්සන් එතද්දතොසි: යනනුතාහං අප්පාණ්-
කඤ්ඤෙව කුතං කුතෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අභිච්චෙස්සන් මුඛතො ව
නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤිං. තස්ස මය්‍යං අභි-
ච්චෙස්සන් මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤිසු අසිමන්තා වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති. සෙය්‍යථාපි අභිච්චෙස්සන්
දුක්ඛා ගොසාතකො වා ගොසාතකන්තවාසී වා තිණ්ණෙත ගොච්ඡකන්ත-
තෙන කුච්ඡිං පරිකන්තෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ අභිච්චෙස්සන් මුඛතො ව
නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤිසු අසිමන්තා
වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති. ආරඬං ඛො පන මෙ අභිච්චෙස්සන් විරියං
තොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා සති අසමමුච්ඡා. සාරඤ්ඤො ව පන මෙ කායො
තොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස
සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අභිච්චෙස්සන් උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං
න පරියාදය තිට්ඨති.

1. මුඛාතං උභහන්ති - සිමු. මුඛාති උභහන්ති, මජ්ඣං.

2. මුඛාතං - සිමු. සසා. PTS.

3. මුඛාති අභිමනේය්‍ය - මජ්ඣං.

4. වර්තනකඛකුතෙන - මජ්ඣං.

28. ගිතිවෙස්න, මට මෙ සිත්වී: “මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි තම මනා මැනු”යි. ගිතිවෙස්න, මම මූවිනුදු නැහැයිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැරිමි. ගිතිවෙස්න, මූවිනුදු නැහැයිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මා හිස මැඩගෙන පෙළත්. ගිතිවෙස්න, බලවත් පුරුෂයෙක් තියුණු තුබෙකින් යම්සේ හිස මඩනේ වේ ද, ගිතිවෙස්න, එපරිදිම මූවිනුදු නැහැයිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මා හිස පෙළා ගතිත්. ගිතිවෙස්න මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර ඇරැඹුනේ අසංලිත (නො සැහවුනේ) වෙයි. (මට) සිහි එළඹියේ සම්මුෂිත (නවුයේ) නො වෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රබන්වැරකරණින් ප්‍රබතින් විත් කැ මාගේ කය දර එ සහිත වෙයි. නො සන්ත්‍රන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවේදනා ද සිත් නො ගෙන සිටී.

29. ගිතිවෙස්න, මට මෙ සිත්වී: “මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි තම මනා මැනු”යි ගිතිවෙස්න, මම මූවිනුදු නැහැයිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැරිමි. ගිතිවෙස්න, මූවිනුදු නැහැයිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල මාගේ හිසෙහි අධිමාත්‍ර ශිරා වේදනාවෝ වෙති. ගිතිවෙස්න, යම් සේ බල ඇති පුරුෂයෙක් දළවරඹහතින් හිසැ හිස් වෙළුම් දෙන්නේ වෙද, ගිතිවෙස්න, එසෙසින් ම මූවිනුදු නැහැයිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල මා හිසැ අධිමාත්‍ර ශිරාශුලවේදනාවෝ වෙති. ගිතිවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රැකුණේ අසංලිත වෙයි. සිහි එළඹියේ සම්මුෂිත නො වෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රබන්වැරකරණින් ප්‍රබතින් විත් කැ මාගේ කය දර එ සහිත වෙයි. නො සන්ත්‍රන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවේදනා ද සිත් නො ගෙන සිටී.

30. ගිතිවෙස්න, මට මෙ සිත්වී: මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි තම මනා මැනු”යි ගිතිවෙස්න, මම මූවිනුදු නැහැයිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැරිමි. ගිතිවෙස්න, මූවිනුදු නැහැයිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මාගේ කුස සිඳිත්. ගිතිවෙස්න, දක්‍ෂ ගෝඝාතකයෙක් හෝ ගෝඝාතකයකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ තියුණු ගෙරිකපන කැත්තෙන් යම් පරිදි කුස කපන්නේ වේ ද, ගිතිවෙස්න, එ පරිදි ම මූවිනුදු නැහැයිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මා කුස කපති. ගිතිවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රැකුණේ අසංලිත වෙයි. සිහි එළඹියේ සම්මුෂිත නො වෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රබන්වැරකරණින් විදුනු මාගේ කය දර එ සහිත වෙයි. නො සන්ත්‍රන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවේදනා ද සිත් නොගෙන සිටී.

31. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදහොසි: යනනුතාහං අප්පාණ්-
කඤ්ඤෙව ක්කානං ක්කායෙය්‍යනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව
තාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤිං. තස්ස මග්ගං
අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤිසු අධිමතො කායසම්මා ඛාහො හොති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන,
ඤ්ඤෙව ඛලවතො පුරිසා දුබ්බලතරං පුරිසං තාතාඛායාසු ගහෙත්වා අභිකාර-
කාසුයා සන්තාපෙය්‍යං සම්පරිදාපෙය්‍යං, ඵවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන
මුඛතො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤිසු
අධිමතො කායසම්මා ඛාහො හොති. අරඬං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන
විරිසං හොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා සති අසමමුච්ඡා. සාරඤ්ඤො ව පන මෙ
කායො හොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤො තෙනෙ ව දුක්ඛප්පධානෙන පඩානාභි-
කුන්තස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා
පිත්තං න පරියාදය තිට්ඨති. අපිසසු මං අග්ගිවෙස්සන දෙවතා දිස්වා
ඵවමාහංසු: කාලකතො සමණෝ ගොතමෝති. ඵකච්චා දෙවතා ඵවමාහංසු:
ත කාලකතො සමණෝ ගොතමෝ, අපි ව කාලං කරොති'ති. ඵකච්චා
දෙවතා ඵවමාහංසු: 'ත කාලකතො සමණෝ ගොතමෝ, නපි කාලං
කරොති. අරහං සමණෝ ගොතමෝ. විහාරොතෙවෙසො¹ අරහතො
ඵවරුපො හොති'ති.

32. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදහොසි: යනනුතාහං සබ්බසො
ආහාරුපචේද්දය පටිපජ්ජියානති. අථ ඛො මං අග්ගිවෙස්සන දෙවතා
උපසඛකම්මනි ඵතදෙවොචු: මා ඛො ඤං මාරිස සබ්බසො ආහාරුපචේද්දය
පටිපජ්ජි. සචෙ ඛො ඤං මාරිස සබ්බසො ආහාරුපචේද්දය පටිපජ්ජියාසි,
තස්ස තෙ මයං දිබ්බං ඔජ්² ලොමකුපෙති අජේඤ්ඤාභාරෙය්‍යාමි තා ව ඤං
යාපෙය්‍යාසිති. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදහොසි: අහඤ්ඤෙව ඛො පන
සබ්බසො අජ්ඣුකා³ පටිජානෙය්‍යං, ඉමා ව මෙ දෙවතා දිබ්බං ඔජ්.
ලොමකුපෙති අජේඤ්ඤාභාරෙය්‍යං, තාය වාහං යාපෙය්‍යං, තං මම අස්ස මුහාති.
සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන තා දෙවතා පච්චාචික්ඛාමි, හලන්ති වදාමි.

33. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදහොසි: යනනුතාහං ථොකං ථොකං
ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසතං පසතං- යදි වා මුග්ගසුභං යදි වා කුලප්පසුභං
යදි වා කලායසුභං යදි වා හරෙණ්ණකසුභං. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන
ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසතං පසතං- යදි වා මුග්ගසුභං
යදි වා කුලප්පසුභං යදි වා කලායසුභං යදි වා හරෙණ්ණකසුභං. තස්ස මග්ගං
අග්ගිවෙස්සන ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසතං පසතං- යදි වා
මුග්ගසුභං යදි වා කුලප්පසුභං යදි වා කලායසුභං යදි වා හරෙණ්ණකසුභං,
අධිමතකසිමානං පනතො කායො හොති. සෙය්‍යථාපි තාම අභිනික
පබ්බාති වා කාලපබ්බාති වා, ඵවමෙවසු මෙ අභිනිකච්චිකානි හවන්ති
තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි තාම ඔට්ඨපදං, ඵවමෙවසු මෙ අභිනිකදං
ගොති තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි තාම වට්ටනාවලි, ඵවමෙවසු මෙ
පිට්ඨිකණ්ණිකො උත්තතාවතතො හොති, තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි
තාම ජරසාලාය ගොපාතසිංහො ඔලුග්ගපිලුග්ගා හවන්ති, ඵවමෙවසු මෙ
ඵාසුලියො ඔලුග්ගපිලුග්ගා හවන්ති තායෙවපාහාරතාය. -

1. විහාරොතෙව සො - ඔජ්භං. 2. දිබ්බොජ් - ඔජ්භං. 3. අජ්ජිතං - ඔජ්භං.

31. ගිතිවෙස්න, මට මෙ සිත්වී: “මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි නම් මහා මැනු”යි. ගිතිවෙස්න, මම මුළුතුළ නැහැයිතුළ කතිතුළ අසස් පසස් වැරිණි. ගිතිවෙස්න, මුළුතුළ නැහැයිතුළ කතිතුළ අසස් පසස් වැළැහු කල මා කසෙහි අභිමානු දහ වෙයි. ගිතිවෙස්න, බල ඇති දෙපුරස් කෙතෙක් දුර්ලභර පුරුෂයකු වෙත වෙත අත්ති ලාගෙන අහුරු වළෙක ලා යම්පරිදි තවන්නාහු වෙත් ද, වෙසෙසින් තවන්නාහු වෙත් ද, ගිතිවෙස්න, එ පරිදි ම මුළුතුළ නැහැයිතුළ කතිතුළ අසස් පසස් වැළැහු කල මාගේ කසෙහි අභිමානු දහ වෙයි. ගිතිවෙස්න, මා විසින් වැර අරඹන ලද්දේ අසංලිත වෙයි. සිහි එළඹියේ සම්මුඛිත නොවෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රබන්වැරකරණින් ප්‍රබතින් විත් කෑ මාගේ කස දර එ සහිත වෙයි. නො සන්සුන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛ වෙදකාත් සිත් නොගෙන සිටී. තවද ගිතිවෙස්න, දෙව්කෙතෙක් මා දුක මෙසේ කීහ: “මහණ ගොසුම් කළුරිය කළහ”යි. කිසි දෙව්කෙතෙක් මෙසේ කීහ: “මහණ ගොසුම් කළුරිය නො කෙළේ. එතෙකුළු වුව, (මදෙකින්) කළුරිය කළ හෙත්”යි. කිසි දෙව් කෙතෙක් මෙසේ කීහ: “මහණ ගොසුම් කළුරිය නො කෙළේ ය. (මදෙකින්) නොද කළුරිය කෙරෙයි. මහණ ගොසුම් රහතෙක. රහත්හුගේ තෙල විහාරය මෙබඳු ම (මළා මෙන්) වෙති යි.

32. ගිතිවෙස්න, මට මෙ සිත්වී: මම කෑම ලෙසින් අහර නො වළඳනු පිණිස පිළිපදනෙමි නම් මහා මැනු”යි. ඉක්බිති ගිතිවෙස්න, දෙව්ගෝ මා කරා අවුත් තෙල බස් කීහු: “නිදුකාණෙනි, තොප කෑමසෙ අභාරෝපවේදය පිණිස නොපිළිපදනේ මැනව. නිදුකාණෙනි, ඉදින් තෙපි කෑමසෙ අහර වළඟන්නට පිළිපදනහු නම් අපි තොපට දිව්‍යඔජස් ලොමකුපයෙන් කවම්හ, එයින් තෙපි යැපෙව්” යි. ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී “මම වතාහි කෑම ලෙසින් අභොජනය ප්‍රතිඥ කෙරෙමි නම්, මේ දෙව්ගෝ ද මට ලොමකුපයෙන් දිව්‍ය ඔජා බහන් නම්, එයින් මම යපෙමි නම්, ඒ මාගේ මුසාවා වෙයි.” ගිතිවෙස්න, මම ඒ දෙව්ගන් වළඟමි. මෙයින් කම් නැති යයි කියමි.

33. ගිතිවෙස්න, මට මෙසින් වී: “මම මුං යුස හෝ ය, කොල්ලු යුස හෝ ය, මහ මෑහා (කබල) යුස හෝ ය, කුඩා මෑහා යුස හෝ ය යි පත පත බැගින් මද මද අහර වළඳ කෙරෙමි නම් මහා මැනු”යි. ගිතිවෙස්න, මම, මුං යුස හෝ ය, කොල්ලු යුස හෝ ය, මහමෑයුස හෝ ය කුඩාමෑයුස හෝ ය යි පත පත කොට මද මද අහර වළඳ කෙළෙමි. ගිතිවෙස්න, මුං යුස හෝ ය, කොල්ලු යුස හෝ ය, මහමෑයුස හෝ ය සුඵමෑයුස හෝ ය යි පත පත කොට මද මද අහර වළඳ කරන මාගේ කස වැඩියත්ම වැහැලී බවට ගියේ වෙයි. ‘අභිනික’ වැල්පුරුක් හෝ කඵවැල් පුරුක් හෝ යම්බඳු වේ ද, එම අලාභාරතායෙන් මාගේ (භක්‍යාදි) අහ හා (අභ්‍යුලාදි) පසහ හා එබඳු වෙයි. ඔවුපිය යම්බඳු වේ ද, එම අලාභාරතායෙන් මාගේ සිද්ධි එබඳු වෙයි. වටන්වැළ යම්බඳු වේ ද, එම අල්පාභාරතායෙන් මාගේ වසටවැළ උන්නතාවතත (හිඵඵබ්බියෙව්) වෙයි. දිරාතලෙක ගවතැස්සු යම්පරිදි ඔබ මොබ බිඳහැරුණු වෙත් ද, එ පරිදි එම අල්පාභාරතායෙන් මාගේ ඇල ඇට ඔවුභාවලුභා (තැන තැන හඳු මඳු) වෙයි. -

සෙය්‍යථාපි නාම ගමිතරෙ උදපාතෙ උදකතාරකා ගමිතරගතා ඔක්කාසිකා දිස්සන්ති, එවමෙවස්සු මෙ අකඤ්ඤාපෙත්තු අකඤ්ඤාතාරකා ගමිතරගතා ඔක්කාසිකා දිස්සන්ති තායෙවපාභාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම තිත්තකාලාපු¹ අංකච්ඡිනො, වාතාතපෙන සමුප්පිතො² හොති සමමිලාසො, එවමෙවස්සු මෙ සීඝ්‍රච්ඡි සමුප්පිතා හොති සමමිලාසා තායෙවපාභාරතාය.

34. සො ඛො අහං අග්‍හිවෙස්සන උදරච්ඡිං. පරාමසිස්සාමිති පිට්ඨි-කණ්ඩකංයෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ඩකං පරාමසිස්සාමිති උදරච්ඡිඤ්ඤාදව පරිගණ්හාමි. යාවස්සු මෙ අග්‍හිවෙස්සන උදරච්ඡි පිට්ඨිකණ්ඩකං අලඝීනා හොති තායෙවපාභාරතාය. සො ඛො අහං අග්‍හිවෙස්සන ව්ච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමිති තණ්ථව අවකුප්පො පපතාමි තායෙවපාභාරතාය. සො ඛො අහං අග්‍හිවෙස්සන ඉමමෙව කායං අස්සාසෙතො, පාණිනා ගතතාති අනුමජ්ජාමි. තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන පාණිනා ගතතාති අනුමජ්ජතො පුඤ්චුලාති ලොමාති කායස්මා පපතන්ති තායෙවපාභාරතාය. අපිස්සු මං අග්‍හිවෙස්සන මනුස්සා දිස්වා එවමාහංසු; කාළො සමණො ගොතමොති. එකච්ච මනුස්සා එවමාහංසු; න කාළො සමණො ගොතමො, සාමො සමණො ගොතමොති. එකච්ච මනුස්සා එවමාහංසු; න කාළො සමණො ගොතමො නපි සාමො, මඩ්දුරච්ඡි සමණො ගොතමොති. යාවස්සු මෙ අග්‍හිවෙස්සන තාව පරිසුද්ධො ඡ්චිවණ්ණො පරිසොදුතො උපගතො හොති තායෙවපාභාරතාය.

35 තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන එතදහොසි: “යෙ ඛො කෙව් අතිත-මද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා³ කට්ඨකා⁴ වෙදනා වෙදිසිංසු, එතාවපරමං, නසිතො භිග්ගො. යෙපිති කෙව් අනාගත-මද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසිස්සන්ති, එතාවපරමං, නසිතො භිග්ගො. යෙපි ති කෙව් එතරගි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසන්ති, එතාවපරමං, නසිතො භිග්ගො. න ඛො පතංභං ඉමාග් කට්ඨකාග් දුක්ඛාරකාරිකාග් අධිගච්ඡාමි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරිථ-ඤ්ඤාදස්සන්තිසෙසං. සිතා හු ඛො අඤ්ඤා මග්ගො බොධායා”ති.

36. තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන එතදහොසි: අභිජානාම ඛො පතාහං පිකුසක්කස්ස කමමනො සීතාග් ජලබ්‍රව්ජායාග් නිසිනො, විච්චෙව භාමෙති විච්චි අකුසලෙති ධම්මෙති සපිතක්කං සච්චාරං විවෙකජං පිති-සුඛං පඨමං කාතං උපසම්පජ්ජා පිහරිතා. සිතා හු ඛො එසො මග්ගො බොධායාති. තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන සත්තසාරිථිඤ්ඤාණං අහොසි: එසොව මග්ගො බොධායාති. -

1. තිත්තකාලාපු - මජ්ඣං.

3. තිස්සා - මජ්ඣං.

2. සමුප්පිතො - මජ්ඣං.

4. ඛර, කට්ඨකා - මජ්ඣං.

යම්පරිදි ගැඹුරු ළිඳෙහි දියතරු ගැඹුරට ගියාහු, යට ගැඹුණුහු පැතෙත් ද, එපරිදි ම එම අල්පාකාරතායෙන් මාගේ අක්ෂිකූපයෙහි ඇස්තරු (කනිනිකාවෝ) ගැඹුරට ගියාහු, යට ගැඹුණුහු පැතෙති. යම් පරිදි අමුට තිලමින් සිටිය දී සුන් තිකුලමු අවුසුලයින් ගැඹුළුණේ මිලියේ වේ ද, එපරිදි එම අල්පාකාරතායෙන් මාගේ හිස සිටිය ගැඹුළුණේ, මැලෑවුණේ වෙයි.

34. ගිතිවෙස්න, මම බබසිවිය පිරිමදුම් යි බබසිවියහගිය වසට ම අත්ලා ගනිමි. වසට පිරිමදුම් යි වසටසහගිය බබසිවිය ම අත්ලා ගනිමි. ගිතිවෙස්න, මාගේ දුෂකරත්‍රියාව කොතරම් වීද යත්: එම අල්පාකාරතායෙන් මාගේ උදරාලය පිරිකවුර පැහැර ඇළි සිටියා වෙයි. ගිතිවෙස්න, මම එම අල්පාකාරතායෙන් මල මු හෝ කරම් ද එතැන ම යටිහුරු ව ඇද වැටෙමි ගිතිවෙස්න, මම මේ (පස්විමහවික) කය ම අස්වසනුයෙමි අතින් ගාත්‍රයන් පිරිමදුම්. ගිතිවෙස්න, එම අල්පාකාරතායෙන් අතින් ගාත්‍ර පිරිමදුනා මාගේ කයින් (මස් ලේ තැනියෙන්) දුගද මුලසුන් ලෝමයෝ ගිළිහී වැටෙති. තවද ගිතිවෙස්න, භික්ෂු මා දෑක මෙසේ කීහ: “මහණ ගොසුම් කළුවන් වෙති” යි ඇතැම් භික්ෂු මෙසේ කීහ: “මහණ ගොසුම් කළුවන් නොවෙයි. මහණ ගොසුම් රත්වන් වෙති” යි. ඇතැම් භික්ෂු මෙසේ කීහ: “මහණ ගොසුම් කළුවන් නොවෙයි. කොදරන්වන් වෙයි. මහණ ගොසුම් මගුරුමසුපැහැ බදු පැහැ ඇඟියෙකැ” යි. ගිතිවෙස්න, එතරම් පරිශුද්ධ වූ පශ්චාත්ත වූ මාගේ ජිවිතයේ එම අල්පාකාරතායෙන් මෙපමණට නවුයේ වෙයි.

35. ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: “යටගිය දවස මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, යම්කිසි කෙනෙක් ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර, කවුක, දුබ්බ වෙදනා වින්දුනු ද, (ඒ වෙදනාවතට ද මා වින්ද) තෙල දුක් ම පරම වෙයි. මෙයින් වැඩි වූයේ නොවෙයි. මතු අනායෙහි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, යම්කිසි කෙනෙක් ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර, කවුක, දුබ්බවෙදනා විදිත් ද, (ඒ වෙදනාවතට) තෙල දුක් ම පරම වෙයි. මෙයින් වැඩි වන්නේ නොවෙයි. මේ දවස මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, යම් ම කෙනෙක් ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර, කවුක, දුබ්බවෙදනා විදිත් ද, (ඒ වෙදනාවතට ද) තෙල දුක් ම පරම වෙයි. මෙයින් වැඩියෙන් නොවෙයි. මම මේ කුළු දුෂකරත්‍රියායෙන් මිනිස් දහමින් උතුම් අර්බව කරන්නට සමත් ලොවුතුරා මග තැණවෙසෙසක් නොපිළිවිදුම. සමොධය පිණිස අත් මහෙක් විය හේ නු” යි.

36. ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: “පියසැහැ මහරජාණන් කමතෙහි සිහිල් දඹරුක් සෙවනෙහි (පලග බැද) හුන්නේ, කාමයෙන් වෙන් ව ම අඟුසල් දහමින් වෙන් ව ම සවිතකී වූ සවිවාර වූ විවෙකජප්‍රිති සුබ ඇති, ප්‍රථමධ්‍යානය සපයාගෙන වාස කෙලෙව් මම දනිමි ම ය. සමොධය පිණිස මේ මාගේ විය හෙයි දෙ” යි. ගිතිවෙස්න, සමොධය පිණිස තෙල (ආනාජන්හි ධ්‍යානය) ම මාගේ වේ” ය කියා මට සනානුසාරිවිඤ්ඤාණය (‘මේ ම මාගේ වේ ය’ යි වරක් දෙවරක් උපත් සමාභියට අනතුරුව උපදනා) විඤ්ඤාණ ඇති වී-

තස්ස මය්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතද්දහොසි: කිනත්තු ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භාගාමී යනතං සුඛං අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහිති.

37. තස්ස මය්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතද්දහොසි: න ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භාගාමී යනතං සුඛං අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහිති. තස්ස මය්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතද්දහොසි: න තං සුකරං සුඛං අභිගනත්තුං ඵචං අභිමත්තකසිමානං පත්තකායෙන, යනත්තුතාහං ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඔදනකුමාසනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙසිං ඔදනකුමාසං. තෙන ඛො පත මිං අග්ගිවෙස්සන සමයෙන පඤ්ඤා භික්ඛු පච්චුපට්ඨිතා හොනති: “යං ඛො සමණො ගොතමො ධම්මං අභිගමස්සති තං තො ආරොපෙස්සති” ති. යතො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙසිං ඔදනකුමාසං, අථ ඛො තෙ¹ පඤ්ඤා භික්ඛු නිබ්බිජ්ජ පසකමිංසු: ‘බාහුලීභො සමණො ගොතමො පඨානවිබහනො ආවතො: බාහුලොයා’ති.

38. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරිනො² බලං ගහෙතො: පිච්චෙව කාමෙහි පිච්චං අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචෙකජං පිනිසුඛං පඨමං කොතං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵචරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

39. විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං චෙතසො ඵමොද්භාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියං කොතං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵචරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

40. පිතියා ව විරුහා උපෙක්ඛකො ව විහාසිං සතො ව සම්පජ්ජන්තො. සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංචෙදෙයිං. යං තං අරියං ආවික්ඛනති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතිසං කොතං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵචරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

41. සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්ස-දෙමනස්සානං අනුගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කොතං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵච රුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

42. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධි පරියොදාගෙ අනභිග්ගෙ විගතපක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පනෙන³ පුබ්බ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤායා විතතං අභිනින්නාමෙයිං. සො අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි සෙය්‍යපීදං:-

1. අථ මෙතෙ - මජ්ඣං. 2. ආහාරෙය්‍යා - මජ්ඣං. 3. අනෙජ්ජප්පනෙ - සිඬු.

ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: “කාමයන් හැරුපියා සිටි, අකුසල් දහම් හැරුපියා සිටි, යම් ඒ (ආනාපානසමාතිශෙත් ලත් ප්‍රථමධ්‍යාන) සුඛයෙක් වේද, කිම, මම ඒ සුඛයට බියපත් වෙමි ඥෙ හෝ”යි.

37. ගිතිවෙස්න මට මෙසේ සිත් වී: “කාමයන් හැරුපියා සිටි, අකුසල් ධර්ම හැරුපියා සිටි, යම් ඒ සුඛයෙක් ඇත් ද, මම ඒ සුඛයට බියපත් නොවෙමි”යි. ගිතිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: “මෙසේ අතීතයෙන් වැහැළී පත් කසින් ඒ සුඛය ලැබෙන්නට සුකර නොවේ. මම දළ බත්කොමු අහර වළඳ කෙරෙමි නම් මනා මැනු”යි කියායි. ගිතිවෙස්න, මම දළ බත්කොමු අහර වළඳ කෙළෙමි. ගිතිවෙස්න, එ දවස “මහණ ගොසුම් යම් දහමක් අධිගම කෙරේ ද, එ දහම අපට කියති” යි හිඤ්ඤා පස්දෙනෙක් මා උවචනෙහි යෙදුනාහු වෙති. ගිතිවෙස්න, මම දළ බත්කොමු අහර වළඳ කෙළෙමි ද, එ කෙසින් ඒ පස් මහණහු “මහණ ගොසුම්හු ප්‍රත්‍යයබාහුලිකයහ. ප්‍රබන්ධ්‍ය ගිළිහුණ හ. බාහුලයට (ප්‍රණීත හෝජනාදියට) නැවත වැටුණාහ”යි උකැට ව මා පියා ගිය හ.

38. ගිතිවෙස්න, මම ඕදරික ආකාර වැළඳුයෙමි කායබල ලැබ-කාමයෙන් වෙන් ව අකුසල් දහමින් වෙන් ව විතකී සහිත, විමාර සහිත විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛ ඇති, ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙළෙමි. ගිතිවෙස්න මෙබඳු වූත් උපන් සුඛවේදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටි.

39. විතකීවිමාරයන් සන්තිදීමෙන් සිය සත්ත්ව සම්ප්‍රසාදන ඇති, සිත්හුගේ එකොදි (උතුම් ව උපදනා) සමාධිග වඩනා, විතකීරහිත, විමාර-රහිත, (ප්‍රථම ධ්‍යාන) සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛ ඇති ද්විතීග ධ්‍යානයට එළඹ වාස කෙළෙමි. ගිතිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුඛවේදනා මා සිත් ගෙන නො සිටි.

40. ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් උපෙක්ඛක ද වූයෙමි, සමාතිමත් ද වූයෙමි, සමාන්තර ඇත්තෙමි වාස කෙළෙමි. සුඛය ද නාමකසින් වළඳ කෙළෙමි. යම් ධ්‍යානයක් සදනා “හේ උපෙක්ඛකය, සමාතිමත් ය, සුඛවිහරණ ඇතියෙකැ”යි ආයතීයෝ කිසත් ද, ඒ තෘතීග ධ්‍යානය උපයා වාස කෙළෙමි. ගිතිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුඛවේදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටි.

41. සුඛප්‍රසාණයෙහුද, දුඃඛප්‍රසාණයෙහු ද, පළමු ම සොමනය දෙමනස්සගේ ප්‍රසාණයෙන් දුක් නැති, සුඛ නැති, උපෙක්ඛකයෙන් උපන් පිරිසිදු සිහි ඇති, වතුථිධ්‍යානය ලැබ ගෙන වාස කෙළෙමි. ගිතිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුඛවේදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටි.

42. මම මෙසෙසින් මොනොවට එකග වූ සිත පිරිසිදු ව පයච්චදන ව අතබහණ ව විගතොපකෙලය ව මෘදුභූත ව කමිණ්‍ය ව ස්විත ව තිඤ්ඤ-ප්‍රාප්ත ව සිටි කල ඒ සිත පුළුන්විවාසානුසමාතිශ්‍යනය පිණිස තතු කෙළෙමි. මම තත්වැදුරුම් වූ පුළුන්විවාසය සිහිකරමි. එ කෙසෙස යත්: -

“එකමටි ජාතියි ඥාපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමටි ජාතියො තිංසමටි ජාතියො චන්තාරිසමටි ජාතියො පඤ්ඤාසමටි ජාතියො ජාතීසත්තමටි ජාතීසහස්සමටි ජාතීසහසහස්සමටි, අනෙකෙපි සංවට්ඨකප්පො අනෙකෙපි විවට්ඨකප්පො අනෙකෙපි සංවට්ඨවිවට්ඨකප්පො, “අමුත්තාහිං එවංනාමො එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිඨංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො අමුත්ත උපපාදිං. තත්තාපාහිං එවංනාමො එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිඨංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො ඉට්ඨපපනො”ති- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිසිතං පුෂ්ඨබ්බිවාහං අනුස්සරාමි. අයං ඛො පන මෙ¹ අග්නිවෙස්සන රතනියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අපමන්තස්ස ආකාපිතො පභිතත්තස්ස විහරතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අග්නිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං ත පරිසාදය තිට්ඨති.

43. හො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අතභිගණේ විහතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුකුතෙ කමමතිසෙ ධීතෙ ආනෙජ්ජප්පතො² සත්තාතං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිතිත්තාමෙසිං. හො දීඝබ්බත චක්ඛුතා විසුද්ධිත අභික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සාමි: වචමානෙ, උප්පජ්ජමානෙ³ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාමි: ‘ඉමෙ චත භොනො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චිච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියාතං උපමාදකා මුච්ජාදිට්ඨිකා මුච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදනා, තෙ කායස්ස ගෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ චා පන භොනො සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චිච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියාතං අනුපමාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකම්මසමාදනා, තෙ කායස්ස ගෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා’ති. ඉති දීඝබ්බත චක්ඛුතා විසුද්ධිත අභික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සාමි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ. හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාමි: -පෙ- අයං ඛො පන මෙ අග්නිවෙස්සන රතනියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අපමන්තස්ස ආකාපිතො පභිතත්තස්ස විහරතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අග්නිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං ත පරිසාදය තිට්ඨති.

1. අයං ඛො මෙ - මජ්ඣිම.

2. ආනෙජ්ජප්පතො - සිවු.

3. උපපජ්ජමානෙ - මජ්ඣිම, සා PTS.

එක්දෑයකුද, දෙදෑයකුද, තුන්දෑයකුද, සිව්දෑයකුද, පස්දෑයකුද, දසදෑයකුද, විසිදෑයකුද, තිස්දෑයකුද, සාමුප්පදෑයකුද, පනස්දෑයකුද, සියක්දෑයකුද, දහස්දෑයකුද, සුවහස්දෑයකුද- අනෙකකසංවතීකලායනුද, අනෙකසම්පවතී-කලායනුද, අනෙකකසංවතී විවතීකලායනුද, සිහි කෙරෙමි: “අසෝ තත්ති උපන්ති. “මෙබඳු තම් ඇතියෙමි, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇති යෙමි, මෙබඳු වණි ඇතියෙමි, මෙබඳු ආකාර ඇතියෙමි, මෙබඳු සුවදුක් විදියෙමි, මෙබඳු ආයුකාල අවසන් කෙළෙමි වීම. මම එයින් ව්‍යුත්ත ව අසෝ තැන (තුම්පතවනගෙහි) පහළවීම. එහි (තුම්පතවනගෙහි)ද මෙබඳු (සෙතකෙතු නම්) තම් ඇති වීම. මෙබඳු ගොත්‍ර (දෙවියන් හා එකගොත්‍ර) ඇති වීම. මෙබඳු (සුවණි) වණි ඇතිවීම. මෙබඳු (සුඛාගොථන) ආහාර ඇති වීම. මෙබඳු දිවසැප හා සකරදුක් විදියෙමි වීම. මෙබඳු (සත්තකස්කෙළසැවසුවහස්වා) ආයුකාල කෙළවර කෙළෙමි වීම. මම එයින් සැව මෙහි (මහාමායාවන් කුඟ) උපන්ති”යි මෙසෙයින් (වණිදිවසින්) ආකාර සහිත (නාමගොත්‍රාදිවිසින්) උද්දෙසනගත බහුප්‍රකාර පුළුන්විවාසය සිහිකරමි. ගිහිවෙස්න, මා විසින් රෑය පළමු යම්හි මේ (පුළුන්විවාසය දත් හෙයින්) ප්‍රථම වූ විදුච අභිගත වූය. මට (එම පුළුන්විවාසය අවිදිත කරමින් සිටි) අවිදුච විනමට වූ ය. විදුච උපත. (යම් හෙයෙකින් විදුච උපන් ද,එ හෙයින්) මොහතමස විගත වී. විදුලොකය උපත. (සමාතිඅවිප්‍රවාසයෙන්) අප්‍රමතතව (විශ්වාසාපයෙන්) ආතාප ඇතිව (කායච්චිත දෙක්හි අනපෙක්ෂාතායෙන්) ප්‍රතිතාතම් ව වාස කරත්තක්භට (විදුච උපදනා) සෙසිත. ගිහිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුබවෙදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටී.

43. මම මෙසේ සමාහිත වූ සිත පරිශුද්ධ ව පශ්චාත්තව අනභිගණ ව විගතොපකෙලය ව මාදුගුත ව කමිණ්‍ය ව ස්විත ව නිශ්චලභාවප්‍රාප්ත ව සිටි කල ඒ සිත සත්ත්වයන්ගේ වුතුපපාතකුණය (රූපාරම්මණ අලු කරන දිවසක් නැණ) පිණිස නතු කෙළෙමි. ඒ මම මිනිස් ඇස ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් මැරෙන උපදනා සතුන් දක්මි. හිත ප්‍රණීත සුවණි දුටුණි සුගත දුගීත වූ කම් වූ පරිදිගිය සතුන් දන්මි: “මේ හවන් සත්ත්වයෝ එකානගයෙන් කායදුඛවර්තයෙන් සමනාගතය, වාශ්දුඛවර්තයෙන් සමනාගතය, මනොදුඛවර්තයෙන් සමනාගතය, ආයසීතව උපවාද කරත්තාහ, ඕප්පාදුච්චකය, ඕප්පාදුච්චකමි සමාදන ඇතියහ. ඔහු කාබුත් මරණින් මතුගෙහි සුචෙන් පහ ව සිටි, නපුරුගති ඇති, විවස ව හෙත නිරයට පැමිණියහ. මේ හවන් සත්ත්වයෝ ද කායසුවර්තයෙන් සමනාගතය, වාශ්දුඛවර්තයෙන් සමනාගතය, මනොදුඛවර්තයෙන් සමනාගතය, ආයසීතව උපවාද නො කරත්තාහ, සමාග්දුච්චකය, සමාග්දුච්චකමි සමාදන ඇතියහ. ඔහු කාබුත් මරණින් මතුගෙහි ගොහන ගති ඇති යට්ට්ලෝකයට පැමිණියහ”යි. මෙසේ මනිසැක ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් මැරෙන උපදනා සතුන් දක්මි. හිත ප්‍රණීත සුවණි දුටුණි සුගත දුගීත සමාකමෝපග සත්ත්වයන් දන්මි:... ගිහිවෙස්න, රෑය මැදිම් යම්හි මා විසින් මේ දෙවන විදුච (දිවසක්නැණ) අභිගත වූය. අවිදුච විනමට වූය. විදුච උපත. තමස විනමට විය. ආලොකය උපත. නොපමා ව වැර ඇතිව අරමුණ කරා ගිය සිත් ඇති ව විහාර කරනුවක්භට (විදුච උපදනාක්) සෙසිත. ගිහිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුබවෙදනා මා සිත් ගෙන නො සිටී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

44. සො එවං සමාහිතෙ විනේන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛ්‍යණේ විගතූපකක්ඛිලොගෙ මුදුගුතෙ කම්මතිගෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජස්සනේන ආසවානං ඛයඤ්ඤායා විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛනාහි යථාභූතං අබ්‍යඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අබ්‍යඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛ- නිරෝධොති යථාභූතං අබ්‍යඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛතිරේධනාමිති උපිපදාති යථාභූතං අබ්‍යඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවාහි යථාභූතං අබ්‍යඤ්ඤාසිං, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං අබ්‍යඤ්ඤාසිං, අයං ආසවතිරේධොති යථාභූතං අබ්‍යඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිරෝධනාමිති උපිපදාති යථාභූතං අබ්‍යඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. භවාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුත්තසමිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං අනොසි: ‘ඛණ්ණ ජාති, වුසිතං වුග්ගමරිසං, කතං කරණිකං තාපරං ඉත්ථත්තායා’ති අබ්‍යඤ්ඤාසිං. අයං ඛො පන මෙ අභිචේක්‍ෂාන රතඛියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තඛියා විජ්ජා අබ්ගතා, අවිජ්ජා විභතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විභතො ආලොභො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමින්නස්ස ආතාපිනො පභිතතකස්ස විහරතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අභිචේක්‍ෂාන උප්පන්නා සුඛා වෙදතා විනතං ත පරියොදාය තිට්ඨති.

45. අභිජාතාමි ඛො පතානං අභිචේක්‍ෂාන අනෙකසකාය පරිසාය ධම්මං. දෙසෙතො. අපිඤ්ඤ මං එකමෙකො එවං මිඤ්ඤති: මමෙව ආරාමෙ සමිණො ගොතමො ධම්මං. දෙසෙතිති. න ඛො පනේතං අභිචේක්‍ෂාන එවං දුට්ඨං. යාවදෙව විඤ්ඤපනත්ථාය තථාගතො පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. සො ඛො අතං අභිචේක්‍ෂාන තස්සායෙව කථාය පරියොසානෙ තස්මිංයෙව පුරිමසමිං සමාගිතිමිනෙත අර්ඤ්‍යනමෙව විතතං සණ්ඨපෙම් සන්තිසීදුපෙම්¹ එකොදිං කරොමි සමාදනාමි, යෙන පුදං නිව්වකස්සං විහරාමිති.

46. “ඔකප්පතිසමේතං හොතො ගොතමස්ස යථානං අරහතො සමමා සමුද්ධස්ස. අභිජාතාහි පන² භවං ගොතමො දිවා සුපිතා”ති. අභිජාතාමිතං අභිචේක්‍ෂාන කිමානං පච්ඡිමෙ මාසෙ පච්ජාගතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනේනා වතුගුණං සඛ්ඛාපිං පඤ්ඤපෙත්වා³ දුක්ඛිණේන පසෙත්ත සතො සමපජානො තිද්දං ඕක්ඛමිතාහි. “එතං ඛො හො ගොතමි එතෙ සමිණ්ණුසමිණා සමේමාගවිහාරසමිං වදන්ති”ති. න ඛො අභිචේක්‍ෂාන එතතාවතා සමමුලොභා වා හොති අසමමුලොභා වා. අපි ව අභිචේක්‍ෂාන යථා ව සමමුලොභා හොති අසමමුලොභා ව, තං පුණාහි, සංවුසං මනසි කරොහි, ගාගිස්සාමිති. එවං හො ගොතමාහි ඛො⁴ සව්වකො තිඤ්ඤාපුත්තො ග්ගවතො පටිවසෙස්සාහි. ගගවා එතදවොච: -

1. සන්තිසීදුපෙම් - මජ්ඣං.

2. භවා පන - මජ්ඣං.

3. පඤ්ඤපෙත්වා - මජ්ඣං.

4. එවං හොති ඛො - මජ්ඣං.

44. මම මෙසේ සමාහිත වූ සිත (වතුරිධ්‍යාන පාදක විදහිතා සිත) පරිශුද්ධ ව පයවිවදන ව අතඛණ ව විගතොපකෙලය ව මෘදුක ව කමණ්ණ ව ස්විත ව නියවලභාවප්‍රාප්ත ව සිරිකල ඒ විවසුන්සිත රහත් මහතැණ පිණිස නතු කෙළෙමි. මම 'දුක මේය' සි ඇතිසැට පිළිවිදිමි. 'දුඃඛසමුදය මේ ය' සි ඇතිසැට පිළිවිදිමි. 'දුඃඛනිරෝධය මේය' සි (දුඃඛ දුඃඛ සමුදය දෙදෙනාගේ අප්‍රවානති සංඛ්‍යාත නිප්පාණය) ඇති සැට පිළිවිදිමි. 'දුඃඛනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපද මේය' සි (නිවන් කරා යන අර්මය) ඇති සැට පිළිවිදිමි. 'ආත්‍රවයෝ මු ය' සි යථාභූතය දත්මි. 'ආත්‍රව සමුදය මේ ය' සි යථාභූතය දත්මි. ආත්‍රවනිරෝධය මේ ය සි යථාභූතය දත්මි. "ආත්‍රවනිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපද මේ ය" සි යථාභූතය දත්මි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දන්තා මාගේ සිත කාමාසුචයෙහුදු මිදිණ හවාසුචයෙහුදු සිත මිදිණ. අවිදුසුචයෙහුදු සිත මිදිණ. විමුක්ත වත් ම විමුක්ත යැ සි (පස්විකුන්) තැණ පහල වී: 'ජාතිය ඤාණ විය. මහවුම්භරවස් වසන උදී. (සතර මිනිස් කටයුතු නොවැඩව) කරණි කරන ලදී. ඉත්තොවය (මෙසේ නොවැඩවැසෙත් සත්‍යාවබෝධ) පිණිස අතා (මානිසාවතා) කාතාගෙස් තැනි සි දත්මි. භිනිවෙස්න, රූප පැසිමියමිසි මේ තුන්වන (අභිතැව්මානික සංඛ්‍යාත) විදුට මා පිසින් අධිගත වූ ය. අවිදු විතත ය. විදු උපත. මොහය විගත විය. ආලොකය උපත අප්‍රමිතත ව ආකාපි ව ප්‍රතිතාතම ව විහාර කරනුවත්තව (විදුට උපදනාක්) සෙසිත. භිනිවෙස්න, මේබදු වූත් උපත් සුඛවෙදතාව මා සිත් ගෙන නොසිටි.

45. භිනිවෙස්න, මම නොයෙක් සිය ගණන් පිරිස්හි දහම් දෙසුවෙමි දැනිමි ම ය. එහිදු එකෙක් එකෙක් මා මෙසේ තහනේ ය: "මහණකොසුම් මා ම ඇරැඹ දහම් දෙසන්" සි. භිනිවෙස්න, තෙල මෙසේ නොදන සුතුය. තථාගත පරාහට (දතතෙත හැමටම) විඤ්ඤාන පිණිස දහම් දෙසයි. භිනිවෙස්න, මම ඒ කථාවසානයෙහි (කථා තක්කියක් පාසා) ම යම් එලසමාසියෙකින් නිතිකල් වෙසෙමි නම්, එම පුරිමසමාසිනිමිත්තයෙහි (එකාග්‍රතායෙන් යෙදී) සියසතත්ති ම සිත තබමි, හිදුවමි, එකඟ කරමි, තාවාලමි.

46. "අභිත් සමාස් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ විනේතකාග්‍රතා සෙසින් හවත් ගොසුම් ගොසුවන්ගේ තෙල එකාග්‍රතා ඇදහිය යුතු වෙයි. හවත් ගොතමයන් වහන්සේ දවහල නිදිගත්සේක් ද?" භිනිවෙස්න, ගිමත් පැසිමිමය පසුබත පිඬුවාගෙන් වැලකුණෙමි සිවුර සිවුරුණ කොට පත්වා දකුණු ඇලයෙන් සිහි ඇතියෙමි, නුවණින් දන්තෙමි, නිදාවට (කෙලෙස් රහිත කායවිධානදර්ශන) බැස ගත්තෙමි දත්මි. 'හවත් ගොසුම් ගොසුව, ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් තෙල තින්ද සමමාහවිහාරය (සිහිමුලාව විසීම)' සි කියත් මැනු' සි භිනිවෙස්න, මෙකෙකින් සමමුසි වෙති සි හෝ අසමමුසිවෙති සි හෝ නො කියමි. වැලිදු භිනිවෙස්න, යම් පරිදි සිහි තවුයේත් වේ ද, සිහි නොතවුයේත් වේ ද ඒ අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, වදාරමි සි. එසේය, හවත් ගොසුම් ගොසුව සි සවටක නුවට දරා භගවත්තව පිළිවදන් දිත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලන:-

47. යස්ස කස්සථි අග්ගිවෙස්සන යෙ අසවා සංඛිලිසිකා පොතො-
ගථිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතිං ජාතිජරාමරණීයා අපභිනා, තමහං
සමමුලොකාති වදාමි. අසවානං හි අග්ගිවෙස්සන අපභානා සමමුලොකා
හොති. යස්ස කස්සථි අග්ගිවෙස්සන යෙ අසවා සංඛිලිසිකා පොතො-
ගථිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතිං ජාතිජරාමරණීයා පභිනා, තමහං
අසමමුලොකාති වදාමි. අසවානං හි අග්ගිවෙස්සන පභානා අසමමුලොකා
හොති. තථාගතස්ස ඛො අග්ගිවෙස්සන යෙ අසවා සංඛිලිසිකා
පොතොගථිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතිං ජාතිජරාමරණීයා පභිනා
උච්ඡින්නමූලා තාලාවජුකතා අනභාවකතා¹ අයතිං අනුප්පාදධම්මා.
සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන තාලො මිථිකච්ඡින්නො අභඛො පුත
විරුලිසා, එවමෙව ඛො අග්ගිවෙස්සන තථාගතස්ස යෙ අසවා
සංඛිලිසිකා පොතොගථිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතිං ජාති-
ජරාමරණීයා පභිනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවජුකතා අනභාවකතා අයතිං
අනුප්පාදධම්මාති.

48. එවං වුතෙන සච්චකො නිගණ්ඨපුතො හගචන්තං එතදවොච:
“අච්ඡිදං හො ගොතම, අඛ්‍යාතං හො ගොතම, යාවඤ්චිදං හොතො
ගොතමස්ස එවං අසඡ් අසඡ් වුවම්මානස්ස උපතීතෙහි උපතීතෙහි²
වචනපථෙහි සමුදවරිගමානස්ස ඡ්චිවණේණ වෙච පරිගොදායති,
මුඛවණේණ ච විප්පසීදති, යථා තං අරහතො සමාසමුදායස්ස.”

49. “අභිජානාමහං හො ගොතම පුරුෂං කස්සපං වාදෙන වාදං
සමාරතිතා. සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරඥො අඤ්ඤාන අඤ්ඤා
පටිච්ඡි, ඛිතිඤා කථං අපනාමෙහි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා
පාඨාකාසී. හොතො ඛො පත³ ගොතමස්ස එවං අසඡ් අසඡ් වුවම්-
මානස්ස උපතීතෙහි උපතීතෙහි වචනපථෙහි සමුදවරිගමානස්ස
ඡ්චිවණේණ වෙච පරිගොදායති, මුඛවණේණ ච විප්පසීදති, යථා තං
අරහතො සමාසමුදායස්ස.”

50 අභිජානාමහං හො ගොතම මහඛලිං ගොසාලං -පෙ- අජිතං
කෙසකමඛලං -පෙ- සකුඛං කම්මායනං -පෙ- සඤ්ජයං ඛෙලට්ඨිපුත්තං⁴ -පෙ-
නිගණ්ඨං නාතපුත්තං⁵ වාදෙන වාදං සමාරතිතා. සොපි මයා
වාදෙන වාදං සමාරඥො අඤ්ඤාන අඤ්ඤා පටිච්ඡි, ඛිතිඤා කථං
අපනාමෙහි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඨාකාසී. හොතො ඛො
පත ගොතමස්ස එවං අසඡ් අසඡ් වුවම්මානස්ස උපතීතෙහි උපතීතෙහි
වචනපථෙහි සමුදවරිගමානස්ස ඡ්චිවණේණ වෙච පරිගොදායති, මුඛවණේණ
ච විප්පසීදති, යථා තං අරහතො සමාසමුදායස්ස.

1. අනභාවං කතා මජ්ඣං.

2. උපතීතෙහි වචනපථෙහි - සිවු. මජ්ඣං.

3. ගොතො පත - මජ්ඣං.

4. ඛෙලට්ඨිපුත්තං මජ්ඣං.

5. නාතපුත්තං - මජ්ඣං.

47. ගිනිවෙස්න, යම්කිසිවක්භව සිත කිලුටු කරන, පුතභීවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ථ සහිත, දූඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරා මරණයට හිත, යම් ආසුව කෙනෙක් අප්‍රතිණ ව ඇත් ද, මම ඔහු සමමුළු ය යි කියමි. ගිනිවෙස්න, ආසුවයන්ගේ අප්‍රතාණියෙන් සමමුළු වෙයි. ගිනිවෙස්න, යම් කිසිවක් භව සිත කිලිටි කරන, පුතභීවය පිණිස වැටෙන, කාය චිත්තදර්ථ සහිත, දූඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරා මරණයට හිත, යම් ආසුව කෙනෙක් ප්‍රතිණව ඇත් ද, මම ඔහු අසමමුළු ය යි කියමි. ගිනිවෙස්න, ආසුව බමිණන්ගේ ප්‍රතාණියෙන් අසමමුළු වෙයි ගිනිවෙස්න, තථාගතයන්හට සිත කිලිටි කරන පුතභීවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ථ සහිත, දූඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරා මරණයට හිත, යම් ආසුව කෙනෙක් වෙන් නම් ඔහු පුත්‍රන් හ. උසුන් මුල්හ. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවාසනාකාරයක. යළි නො හට ගන්නා සෙයින් කළ අභාව ඇතිය හ. මතු නුපදනා සැහැපි ඇතිය හ. ගිනිවෙස්න, යම්සේ මුදුන් සුන් තලක් යළි වඩනට අතව්‍ය වේ ද, ගිනිවෙස්න, එසෙයින් ම යම් ආසුව කෙනෙක් සිත කිලිටි කෙරෙත් ද, පුතභීවය පිණිස වැටෙත් ද, දර්ථ සහිත වෙත් ද, දූඛ විපාක ඇත් ද, මතු ජාති ජරා මරණයට හිතකර වෙත් ද, තථාගතයන් හට ඔහු ප්‍රතිණය හ. උසුන් මුල්හ. මුදුන්සුන් තලක් සෙසින් අවාසනාකාරයක. නැවත නො හටගන්නා සේ විතසීරයක. මතුයෙහි නුපදනා සැහැපි ඇතියක සි.

48. මෙසේ වදාළ කල්හි සව්වක නුවට දරු හඟවත් හට තෙල කි: හවත් ගොසුම් ගොකුව, අසිරිය. හවත් ගොසුම් ගොකුව, අද්දාසය. මෙසේ හට හටා කියනු ලබන එළව එළවා කී වචනයෙන් බණනු ලබන හවත් ගොතමයන්ගේ ඡවිවණිය බබලන්නේ ම ය. මුඛ වණිය වෙසෙසින් පහදනේ ම ය. එය අතීත් සමාස් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ සෙයින.

49. හවත් ගොසුම් ගොකුව, මම පුරණ කාශ්‍යපයන්ට වාදයෙන් වාදරොපණ කෙළෙමි දනිමි. හෙද මා විසින් වාදයෙන් වාදරොපණ කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙකක් කියේ ය. (එකෙක නො පිහිටියේ ය.) කථාව බැහැර කෙළේ ය. කොපය ද දොමය ද නොසතුව ද පහල කෙළේ ය. මෙසේ සට හටා කියනු ලබන එළව එළවා කී වචනයෙන් බණනු ලබන හවත් ගොතමයන්ගේ ඡවිවණිය ඔප් ඇති වෙයි. මුඛ වණිය ද පහත් වෙයි. එය අතීත් සමාස් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ සෙයින.

50. හවත් ගොසුම් ගොකුව, මම මකබලි ගොසාලයන්ට... අජිත කෙසකම්බලයන්ට ... පකුඛ කම්බායනයන්ට... සඤ්ජය බෙලට්ඨිපුත්තහට... තිගණ්ඨ නාගපුත්ත හට වාදයෙන් වාද සමාරම්භ කෙළෙමි දන්මි. හෙද මා විසින් වාදයෙන් වාදරොපණ කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙකක් කියේ ය. කථාව බැහැර කෙළේ ය. කොපය ද දොමය ද නොසතුව ද පහල කෙළේ ය. මෙසේ සට හටා කියනු ලබන, එළව එළවා කී වචනයෙන් බණනු ලබන හවත් ගොතමයන්ගේ ඡවිවණිය ඔප් ඇති වෙයි. මුඛ වණිය ද පහත් වෙයි. එය සමාස් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ සෙයින.

51. හඤ්ච දුති මයං හො හොතම ගච්ඡාම, බහුකිච්චා මයං බහුකරණියාහි.

“යස්සදුති තිං අභිවෙසන කාලං මඤ්ඤසී”ති

අභ්වො සච්චකො තිගණ්ඨපුනෙතා ගගචතො භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිතා උට්ඨායාසනා පක්කාමිති.

මහාසමකච්ඡෙදො ජට්ඨං.

1. 4. 7.

චූළතණ්හාසඛබ්බසූතං

ඵච්ඡෙම සුතං: එකං සමයං ගගවා සාවස්සිං විහරති පුබ්බාරුමෙ මිහාරමාතුපාසාපද. අභ්වො සපක්කා දෙවානම්ඤෙ යෙන ගගවා තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා ගගචතං අභිවාදෙතා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතො ඛො සපක්කා දෙවානම්ඤෙ ගගචතං එතදචොච:

2 “කිත්තාවතා හු ඛො හතෙත භික්ඛු සඛිබ්බෙතන තණ්හාසඛබ්බ-
පිමුතො තොති අච්චන්තතිට්ඨො අච්චන්තයොගකෙඛම් අච්චන්තමුග්ග්චාරි
අච්චන්තපරිශොසානො සෙට්ඨො දෙවම්භුස්සානනති.”

3. ඉධ දෙවානම්ඤ භික්ඛුතො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා තාලං අභිනිවෙසායාහි. එවඤ්ච තං දෙවානම්ඤ භික්ඛුතො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා තාලං අභිනිවෙසායාහි, සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාහි. සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාහි. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛම්සුඛං වා, සො තාසු වෙදනාසු අභිච්චානුපසසී විහරති, විරුගානුපසසී විහරති, නිරෝධානුපසසී විහරති, පටිතිස්සග්ගානුපසසී විහරති. සො තාසු වෙදනාසු අභිච්චානුපසසී විහරන්තො, විරුගානුපසසී විහරන්තො, නිරෝධානුපසසී විහරන්තො, පටිතිස්සග්ගානුපසසී විහරන්තො න ච කිඤ්චි! ලොඝෙ උපාදියති. අනුපාදියං න පරිතස්සති. අපරිතස්සං පච්චත්තඤ්ඤාව පරිනිබ්බායති. ‘ගිණා ජාති, වුසිතං බුග්ග්චරියං, කන්තං කරණියං, තාපරං ඉඤ්චිතායා’ති පජානාහි. එත්තාවතා ඛො දෙවානම්ඤ භික්ඛු සඛිබ්බෙතන තණ්හාසඛබ්බපිමුතො තොති අච්චන්ත-
තිට්ඨො අච්චන්තයොගකෙඛම් අච්චන්තමුග්ග්චාරි අච්චන්තපරිශොසානො සෙට්ඨො දෙවම්භුස්සානනති.

1. ත කිඤ්චි, මජ්ඣං. සං. PTS.

37. 'භවත් භොසුම් ගොතුට, අපි බොහෝ කාත්‍ය ඇතියම් හ. බොහෝ කටයුතු ඇතියම් හ. එබැවින් දුන් අපි යම්හ'යි.

"තෝ එයට දුන් කල් දනු, හිනිවෙන්නා" යි වදලහ.

එක්කිති සව්වක නුවටදරු හගවත්තුගේ භාෂිතය සතුවත් පිළිගෙන (සිතින් නොව වචනයෙන්) අනුමොදන් ව හුනන්නෙන් නැති නික්ම ගියේ ය.

මහායමක සූත්‍රය සවැනිසි.

1. 4. 7.

වූලතණ්හාසඛය සූත්‍රය

මු 1. විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පුරවර්මිමහවෙහෙර මුවරමාපහයෙහි වැඩ වෙහෙති. එක්කිති සක්දෙව් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹිණි. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ සිටියේ. එකත්පස් ව සිටි සක්දෙව් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ:

2. "වහන්ස, කීපමණෙකින් මහණ තෙමේ සැකෙවින් තණ්හාසඛය විමුත්ත (තාමණි කිරෝධ නම් වූ නිවන් අරමුණ කොට රහත්) වූයේ, ඒකාන්තනිඝ්ඤා ඇතියේ, නිත්‍යයොගඤ්ඤා ඇතියේ, නිත්‍ය බ්‍රහ්මර ඇතියේ, අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතියේ, දෙවිමිතිස්තට උතුම් වූයේ වේ ද"යි (රහත්තුගේ පුළුභාග ප්‍රතිපද්ධ සැකෙවින් වදල මැනැවැයි සැලකෙළේය).

3. දේවෙනුය, මෙසේනෙහි මහණහු විසින් (සකකායතනධාතු-සඛ්‍යාත) හැම දහම්හු අභිනිවේගය (තාමණිදීන් බැසගැනීම) පිණිස නොයෙදෙති යි අසන ලද වෙයි. දේවෙනුය, මහණහු විසින් 'සමිබ්බියෝ අභිනිවේගය පිණිස යුතු නොවෙති' යි එකරුණ මෙතෙසින් අසන ලද වේද, හේ සකකාදිසමිබ්බ (ඥාපරිඥයෙන් අතිත්‍යාදි විසින්) වෙසෙසින් දන්නේ ය. සමිබ්බ වෙසෙසින් දන සමිබ්බ (තිරණපරිඥයෙන්) පිරිසිදු දන්නේ ය. සමිබ්බ පිරිසිදු දන ප්‍රබ වේවයි, දුඃඛ වේවයි, අදුඃඛ අප්‍රබ වේවයි යම් ම වේදනාවක් විදුනේ වේ ද, හේ ඒ වේදනාවන්හි අතිත්‍ය විසින් දක්නා නුවණින් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි. විරාග විසින් දක්නා නුවණින් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි. තිරෝධ විසින් දක්නා නුවණින් යුක්ත ව වෙසෙයි. පටිතිස්සග්ග විසින් කෙලෙස් හැරලන නිවන් වදනා මගනැණින් යුක්ත ව වෙසෙයි. හේ ඒ වේදනාවන්හි අතිව්වානුපය්‍ය ව විරාගානුපය්‍ය ව තිරෝධානුපය්‍ය ව පටිතිස්සග්ගානුපය්‍ය ව වසනුයේ, පඤ්චසකකිලොකගෙහි කිසිදු සංසාරයක් (තාමණි විසින්) නො ගන්නේය. නො ගන්නේ තාමිත (තාමණිජීව) නො වෙයි. (තණ්හා පරිතස්සන විසින්) පිපාසිත නො වන්නේ සිය සතන්හි ම (කෙලෙස් පිරිනිවරින් පිරිනිවෙයි. 'ජාතිය ඤාණ පිය. බ්‍රහ්මරවස් වසන ලදී. (සොළොස්) කරුණි කරන ලදී. නැවත මෙබවට නො එම්' දනී. දේවෙනුය, මෙතෙසින් මහණ සංඤ්ඤා විසින් නිවන් අරමුණ කොට රහත් වූයේ, එකාන්තනිඝ්ඤා ඇතියේ, නිත්‍යයොගඤ්ඤා ඇතියේ, නිත්‍යබ්‍රහ්මර ඇතියේ, අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතියේ, දෙවිමිතිස්තට උතුම් වූයේ වේ යි. (මේ රහත්තුගේ පුළුභාග ප්‍රතිපද්ධ සැකෙවින් වදල නිසා යි.)

අථ ඛො සකෙකා,¹ දෙවානම්ඤ්ඤ හගවතො හාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිති හගවතං අභිවාදෙති පදකම්ණං කකා තඤ්චනතරධාසි.

4. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා මහාමොග්ගලානො හගවතො අවිදුරෙ නිසින්නො හොති. අථ ඛො ආයසවතො මහාමොග්ගලානස්ස එතද්දෙවොසි: ‘කිනත්ථ ඛො සො යකෙඛා හගවතො හාසිතං අභිසමෙච්ච අනුමොදී,² උද්ගු තො. යනත්ථාහං තං යකං ජානෙය්‍යං: යදිවා සො යකෙඛා හගවතො හාසිතං අභිසමෙච්ච අනුමොදී, යදිවා නො’ති. අථ ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජිතං, එවමෙවං³ පුබ්බාරාමේ ඕගාරමාතුපාසාදෙ අනතරගිතො දෙවෙසු තාවතීංසෙසු පාතුරහොති.

5. තෙන ඛො පන සමයෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ එකපුණ්ඩරීහෙඤ උය්‍යාතෙ දිබ්බෙති පඤ්චගි තුරිතසතති සමපටිතො සමබ්භිතුතො පරිවාරෙති. අද්දසා ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ ආයසවතං මහාමොග්ගලානං දුරතො ව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන තාති දිබ්බාති පඤ්ච තුරිතසතාති පටිපපණාමෙති යෙනායසමා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසංඝකම්. උපසංඝකම්ච, ආයසවතං මහාමොග්ගලානං එතද්දෙවොසි: එහි ඛො මාරිස මොග්ගලාන, සාගතං⁴ මාරිස මොග්ගලාන. විරස්සං ඛො මාරිස මොග්ගලාන, ඉමං පරිඥායමිකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. නිසීදි මාරිස මොග්ගලාන, ඉදමාසනං පඤ්ඤාතතති. නිසීදි ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ. සකෙකාපි ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙති එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ ආයසමා මහාමොග්ගලානො එතද්දෙවොසි: යථාකථං පන තෙ කොසිය හගවා සබ්බින්නත තණ්හාසංඛාසවිමුත්තං අහාසි? සාමු මගමි එතිස්සා කථාය හාගිතො අස්සාම සවණායාති.

6. “මයං ඛො මාරිස මොග්ගලාන බහුකිච්චා, මඟං බහුකරණීයා,⁵ අපෙඨවං⁶ සකෙත කරණීයෙන, අපිච දෙවානංගෙව තාවතීංසානං කරණීයෙන. අපිච මාරිස මොග්ගලාන, සුස්සුතංගෙව හොති සුග්ගතිතං සුමිතසිකතං සුපධාරිතං යං නො⁷ ඛිප්පමෙව අනතරධායති. භුතපුබ්බං මාරිස මොග්ගලාන, දෙවාසුරසංඝාමො සමුපබ්බුලො⁸ අහොසි. තසමි ඛො පන මාරිස මොග්ගලාන සංඝාමෙ දෙවා විජිතංසු.⁹ අසුරා පරාජිතංසු. සො ඛො අහං මාරිස මොග්ගලාන තං සංඝාමං¹⁰ අභිවිජිතියා විජිතසංඝාමො තතො පටිතිවතීතියා චෙජ්ජන්තං නාම පාසාදං මාපෙසිං. චෙජ්ජන්තස්ස ඛො පන මාරිස මොග්ගලාන පාසාදස්ස නියුක්ඛසතං. එකමෙකසමි නියුක්ඛෙ සතත සතත කුටාගාරසතාති.¹¹ එකමෙකසමි කුටාගාරෙ සතත සතත අච්ඡාරායො. එකමෙකස්සා අච්ඡාරාය සතත සතත පරිවාරිකායො. ඉචෙජ්ජන්තාසි නො නිං මාරිස මොග්ගලාන චෙජ්ජන්තස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකං දවුට්ඨති. අධිවාපෙසි ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො තුණ්හි භාවෙති.

1 අථ ඛො පන සකෙකා, සස. අථ සකෙකා, තැන්චි.

2 අනුමොදති, සස.

3 එවමෙව, කැන්චි.

4 සවාගතා, මජ්ඣ. සස.

5 බහුකිච්චා බහුකරණීයා, මජ්ඣ. සස.

6 අපෙඨවතාම, සස. අපෙඨත, PTS. මු. සි

7 යනෙතා ඛො, සස.

8 සමුපබ්බුලො, මජ්ඣ. සමුපබ්බුලො, සස. 9 දෙවා ජිහ්ව, මජ්ඣ. සස. PTS.

10 දෙවාසුරසංඝාමා, සස.

11 කුටාගාරසතාති, සිමු.

එක්කිති සක්දෙවිරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනං කොට අනුමෝ ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදහන් කෙරේ.

4. එකල ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ නුදුරු හුන්හ. එසඳු මහමුගලන් මහතෙරහට තෙල සිත් වී: “කිම ඒ යක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය දැන අනුමෝදන් වීද, නොහොත් නොදැන අනුමෝදන් වීදැයි. ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය දැන අනුමෝදන් වීද නොහොත් නොදැන අනුමෝදන් වීද’යි මම ඒ යක් පිළිවිස දැනිම තම මැනවැයි”යි. එක්කිති ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කල අතක් හෝ දික් කරන්නේත්, දික් කල අතක් හෝ වක් කරන්නේත් යම් සේ ද, එසේ පුවරම් මහවෙහෙරැ මුවරමාපායෙහි අතුරුබත් වූවෝ තවුත්තා වැසි දෙවියන් කෙරෙහි පෙනුණාහු

5. එසඳු සක්දෙවිරජ ඡිකුපුණ්ඩරික නම උගන්ති (තමා පිරිවරා වයන) පන්සියක් දෙවිපසගතුරු රැවින් සමර්පිත ව යමනිතව ඉදුරන් පිණවා වාස කෙරෙයි. සක්දෙවිරජ ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු වඩනවුන් දුරින් ම දිට. දැක (වගමින් සිටි) පන්සියක් දිවිපසගතුරු බැහැර කරවා මහමුගලන් මහතෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ මුගලන් මහතෙරහට තෙල සැල කෙරේ: “නිදක, මුගලන් තෙරණුවනි, වඩනේ මැනවැයි. නිදක මුගලන් තෙරණුවනි, තොපට ස්වාගත කරමි. නිදක, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙහි අපකරා වඩනට බොහෝ කලෙකින් මේ වාරය කලද යයි (බොහෝ කලෙකින් වැඩිදු ය යි ප්‍රියකථා බැණ) නිදක, මුගලන් තෙරණුවනි, මේ අසුන් පැතවිණ, වැඩහිදුනේ යැ” යි කී. මුගලන් මහතෙරහු පැත්වූ අස්තෙහි හුන්හ. සක්දෙවිරජ ද මිට අස්තක් ගෙන එකත්පස් ව ගින. එකත්පස් ව හුන් සක්දෙවිරජහට ආයුෂමත් මුගලන් මහතෙරහු තෙල බස් කීහ: “දෙවිරජිනි, අප බුදුහු තොපට සැකෙවින් තණ්‍යා සබ්බය විමුත්තිය (නිවන අරමුණ කොට ඔදිම) කියෙසින් නම් වදාළ සේක්ද? අයදුම්ක, අපිදු තෙල සුත්‍රදේශනා කථා අසනුවට හාගී වම්කයි.

6. “නිදක, මුගලන, අපි බොහෝ කටයුතු ඇති යමහ. අපගේ ම කාශ්ඨි මද වෙයි. වැලිදු තව්තිසාවැසි දෙවියන්ගේ කාශ්ඨි බෙහෙව. තව ද, නිදක, මුගලන, අප මනා කොට ඇසු, මනා කොට උගත්, මොනොවට මෙතෙහි කල, මොනොවට බැරැ යම් දූශෙකුදු විතමි, එය වහා ම අතුරුබත් වෙයි. නිදක, මුගලන, වූවිරිදුයක් කියමි: දෙවාසුරසඬුමයෙක් රාගිභූත වී. මුගලන් තෙරණුවනි, ඒ සඬුමයෙහි දී දේවයෝ දුනුහු. අසුරයෝ පැරදුනුහු. නිදක, මුගලන් තෙරණුවනි, මම ඒ සඬුමය දිනා දුනු සඬුම ඇති ව එයින් තැවති ජෛවජයනන නම් පහය මැවිමි. නිදක, මුගලන් තෙරණුවනි, විජයත් පහය සියක් නිර්සුහ (මුදුන්තල) ඇත. එකෙකි නිර්සුහයෙහි සත්සිය සත්සිය කුවාගාරය. එකෙකි කුවාගාරයෙහි සත් සත් අප්පරාවෝ ය. එකෙකි අප්පරාවට සත් සත් (උච්චත් කරන) පරිවාරිකා දෙවිදුක. මාරිම, මොදනලාසනගෙකි, තෙපි කැමැතියා ව විජයත්පහය රමණී සේ දක්නට යැ යි (දෙවිරජ කී.) මුගලන් මහතෙරහු තොබැණ ඉවසුහ.

7. අථ ඛො ආයස්මිනෙව දෙවානම්ඤ්ඤ වෙස්සවණො ව මහාරාජා ආයස්මත්තං මහාමොග්ගලානං පුරකඛන්ධා යෙන වෙජ්ජනෙනා පාසාදෙ තෙනුපසංඛකම්භු අද්දසංසු¹ ඛො සක්කස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පරිවාරිකායො ආයස්මත්තං මහාමොග්ගලානං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන² ඕත්තප්පමානා ගිරිසමානා³ සකසකං⁴ ඔවරකං පටිසිංසු. සෙය්‍යපාපි නාම සුණ්ඤ්ඤා සසුරං⁵ දිස්වා ඕත්තප්පති ගිරිසති,⁶ එවමෙවං⁷ සක්කස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පරිවාරිකායො ආයස්මත්තං මහා මොග්ගලානං දිස්වා ඕත්තප්පමානා ගිරිසමානා සකසකං ඔවරකං පටිසිංසු අථ ඛො සකෙකා ව දෙවානම්ඤ්ඤ වෙස්සවණො ව මහාරාජා ආයස්මත්තං මහාමොග්ගලානං වෙජ්ජනෙනා පාසාදෙ අනුච්ඡිකම්පෙනති අනුච්චරාපෙනති: ඉදමපි මාරිස මොග්ගලාන පස්ස වෙජ්ජනනස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකං, ඉදමපි මාරිස මොග්ගලාන පස්ස වෙජ්ජනනස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකන්ති. “සොහතිච්ඡිදං⁸ ආයස්මතො කොසිගස්ස යථාතං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤස්ස. මනුස්සාපි කිඤ්චිදෙව රාමණෙය්‍යකං දට්ඨා⁹ එවමානංසු: සොහති චත භො දෙවානං තාවතිංසානන්ති. තසිදං ආයස්මතො කොසිගස්ස සොහති යථාතං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤස්ස”ති.

8. අථ ඛො ආයස්මතො මහාමොග්ගලානස්ස එතදහොසි: අතිබාළුහං ඛො අයං යකෙකා පමනෙනා විහරති. යනනුතාහං ඉමං යකකං සංවෙජ්ජෙය්‍යන්ති. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානෙනා තථාරූපං ඉද්ධාභිසංඛාරං අභිසංඛාසි¹⁰ යථා වෙජ්ජනතං පාසාදං පාදබ්‍රහ්මකෙන සංඛකමෙපසි සමපකමෙපසි සමපවෙධෙසි. අථ ඛො සතෙකා ව¹¹ දෙවානම්ඤ්ඤ වෙස්සවණො ව මහාරාජා දෙවා ව තාවතිංසා අච්ඡරිගබ්බුතවිත්තා,¹² අහෙසු: අච්ඡරිගං චත භො, අබ්බුතං චත භො, සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා, යත්‍ර හි නාම දිබ්බං භවතං¹³ පාදබ්‍රහ්මකෙන සංඛකමෙපසස්සති සමපකමෙපසස්සති සමපවෙධෙය්‍යන්ති.

9. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානෙනා සක්කං දෙවානම්ඤ්ඤ සංවිග්ගං ලොමහට්ඨජාතං විදිත්වා සක්කං දෙවානම්ඤ්ඤ එතදවෙ ව: “යථාකථං පන තෙ කොසිග¹⁴ හගවා සංඛිතෙනත තණ්ඤාසංඛ්ඛය වුත්තතිං අභාසි? සාධු. මයමපි එතිස්සා කථාය භාගිතො අස්සාම සවණායා”ති.

10. “ඉධාතං මාරිස මොග්ගලාන, සෙන හගවා තෙනුපසංඛකම්භු. උපසංඛකම්භු හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසිං. එකමන්තං සීතො ඛො අහං මාරිස මොග්ගලාන හගවන්තං එතදවොචං: කිත්තාවතා නු ඛො හතෙන හිකඤ්ඤ සංඛිතෙනත තණ්ඤාසංඛ්ඛය වුත්තො හොති අවචන්තතිට්ඨා: අවචන්තතොගකෙකම් අවචන්තබ්‍රහ්මමාරි අවචන්තපරිශො-සාතො සෙවෙය්‍යා දෙවමනුස්සානන්ති. එවං වුත්තො මාරිස මොග්ගලාන හගවා මං එතදවොච:-

1. අද්දසංසු, කප්පි.	2. දිස්වා, මජ්ඣං.	3. ගිරිසමානා, කප්පි
4. සකං සකං, මජ්ඣං සසා. PTS. මු. සි.	5. සසුරං, සසා.	6. ගිරිසති, කප්පි.
7. එවමෙව, කප්පි.	8. සොහති ඉදං, මජ්ඣං. සොහතිදං සසා PTS.	
9. දිට්ඨා, සිමු, දිස්වා, මජ්ඣං සසා.	10. අතිබාළුරතී, සසා.	11. සතෙකා, සිමු.
12. අච්ඡරිගබ්බුත විත්තජාතා, මජ්ඣං සසා.	13. දිබ්බභවතං, මජ්ඣං සසා PTS.	
14. ටත ඛො කොසිග, මජ්ඣං. ටත කොසිග, සසා.		

7. එකල්හි සක්දෙවරජ ද වෙසවුණු රජ ද ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පෙරට කොට ගෙන විජයත්පහයට ගියහ. එසඳු සක්දෙවරජහුගේ පරිවාරිකාවෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වඩනුවන් දුරින් ම දුටහ. දෑක බිය ඇති ව විළි ඇති ව තමන් තමන්ගේ ඔවරකයට පිහිඟියහ. යම් පරිදි ණියක් (ලේළි) හුහුරකු දෑක විළිබිය ගත්තී වේ ද, එපරිදි ම දෙවරජහුගේ පරිවාරිකාවෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් දෑක විළිබිය ඇති ව තමන් තමන් ඔවරකයට ගියෝ. එක්සිති, සක්දෙවරජ හා වෙසවුණුමහරජ හා දෙදෙන ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් විජයත් පහය ඔබ මොබ ඇවිදුවන්: “ආයතීය, මුගලන් තෙරණුවනි, විජයත් පහය මෙද රමණී සේ බලව. වහන්ස, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙද චෛජයනන ප්‍රාසාදයාගේ රමණී සේ බලව”යි කීහු. “පෙර පින් කළ පරිදි ආයුෂමත් ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයනට මේ පතා හොබනේ ම ය. මිනිස්සු කිසියම් රමණී දෑක් දෑක මෙසේ කියති: “හවන්ති, තෙල දෑය තවතිසා වැසි දෙවියනට හොබනේ මය” කියායි. පෙරපින් කළ කෙනෙකුන්ට හොබනාක්සෙයින් ආයුෂමත් දෙවේන්ද්‍රයනට මේ පතා හොබනේ ම ය.

8. එසඳු ආයුෂමත් මහ මුගලන් මහතෙරණුවන්ට මේ සිත්වි: “මේ යක් (තමා පහයෙහි තවවන් හා සමපත් යශසින්) ඉතා මත් ව දවස් යවයි. මම මේ යක් සංවිශා (බියපත්) කෙරෙමි තම මතා මැනු” යි. ඉක්බිති ආයුෂමත් මුගලන් මහතෙරහු යම්සේ විජයත් පහය පාද්‍යභුක්තියෙන් පහළේ ඔමා ද, සැලේ ද, නොසිටි ද, එසේ (අර්කිසිණු සමවන් සම් වැද) සාද්ධියක් කළහ. එසඳු සක්දෙවු රජ ද වෙසවුණු මහරජ ද තවතිසා වැසි දෙවියෝ ද විසමයප්‍රාණා සිතැති වූහු: ‘යම්හෙයෙකින් දිව්‍යභවනය පාද්‍යභුක්තියෙන් බැමි ද, සැලි ද, නොසිටුවි ද, එහෙයින් මහණහුගේ මහ ඉදුහ ඇති වෙ මහානුභාව ඇති සේ බලව. හවන්ති, එකානනගෙන් අසිරිත, අද්භූතය’ යි (කිහිරි කොළෝ.)

9. එකල්හි ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු සක්දෙව් රජු සංවිශා වූවහු පිපිලොමින් ගැවැසි සිරුරු ඇතියහු දෑක සක්දෙව් රජහට තෙල බස් කීහ: “දේවේන්ද්‍රය, අප බුදුහු තොපට තණ්හාසබ්බය විමුග්ගි කෙසේ වදල සේක් ද? යදිමු, අපිදු තෙල දෙයනාකථා එසේ අසනු පිණිස සකහාහි වමහ” යි.

10. “වහන්ස, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙහි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියෙමි. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැදෑ එකත්පස්ව සිටියෙමි. හවන් මුගලන, එකත්පස් ව සිටි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැලකෙළෙමි. “වහන්ස, කිපමණෙකින් (කවර ප්‍රතිපදාවකින්) මහණ නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකානනනිසා ඇතියේ, නිත්‍යයොගකෂෙම ඇතියේ, නිත්‍යබ්‍රමසර ඇතියේ, අත්‍යන්තපයථිපාන ඇතියේ, දෙව් මනිස්සට උතුම් වූයේ වෙද” යි සැකෙවින් (ඒ පුඵහාග ප්‍රතිපදාව) වදල මැතැවැසි සැල කෙළෙමි. වහන්ස, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙසේ සැල කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මව තෙල බණ වදලහ:

‘ඉධ දෙව්‍යානමිඤ්ඤ භික්ඛුතො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවේසායාති. එව්‍යෙච්ඡතං දෙව්‍යානමිඤ්ඤ භික්ඛුතො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවේසායාති. සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාති. සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛම්පුඛං වා, සො තාසු වෙදනාසු අතිව්‍යානුපසයි විහරති, විරාගානුපසයි විහරති, නිරෝධානුපසයි විහරති, උපිතිස්සග්ගානුපසයි විහරති. සො තාසු වෙදනාසු අතිව්‍යානුපසයි විහරතො, විරාගානුපසයි විහරතො, නිරෝධානුපසයි විහරතො, උපිතිස්සග්ගානුපසයි විහරතො න ච¹ කිඤ්චි ලොකෙ උපාදිංති. අනුපාදිංතං පරිභස්සති. අපරිභස්සං පච්චත්තඤ්ඤෙච පරිතිබ්බායති. ‘ගිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තකායං’ති පජානාති. එත්තාවතා ඛො දෙව්‍යානමිඤ්ඤ භික්ඛු සංඛිතෙත්තන තණ්හාසංඛ්ඛයපිමුත්තො හොති අච්චන්තනිවේසා අච්චන්තයොගතෙත්තමි අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්ත-පරියොසානො සෙවේසා දෙවමිත්‍රස්සානන්ති.’ එවං² ඛො මෙ මාරිස මොග්ගලාන හගවා සංඛිතෙත්තන තණ්හාසංඛ්ඛයපිමුත්තං අභාසී”ති.

11. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො සක්කස්ස දෙව්‍යානමිඤ්ඤ සාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා සෙසාපාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං ඤමමිඤ්ජරියං, එවමෙව³ දෙවෙසු තාවතිංසෙසු අන්තර්ගිතො පුබ්බාරාමෙ භිගාරමාතුපාසාදෙ පාතුරහොසි.

12. අථ ඛො සක්කස්ස දෙව්‍යානමිඤ්ඤ පරිවාරිකායො අවිරපක්කන්තො ආයස්මන්තො මහාමොග්ගලානෙ ඤාතං දෙව්‍යානමිඤ්ඤ එතදවොචු: එසො හු ඛො තෙ මාරිස සො හගවා සන්තීති. න ඛො මෙ මාරිසා⁴ සො හගවා සන්තී, සබ්‍රහ්මචාරී මෙ එසො ආයස්මා මහාමොග්ගලානොති. ලාභා තෙ මාරිස, යස්ස⁵ තෙ සබ්‍රහ්මචාරී එවංමගිද්ධිකො මහානුභාවො,⁶ අහො නුත⁷ තෙ සො හගවා සන්තීති.

13. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො යෙන හගවා තෙහුපසංඛිතමි. උපසංඛිතමිතා හගවන්තං අභිව්‍යාදෙතා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං කිසිත්තො ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො හගවන්තං එතදවොච:

1. න කිඤ්චි, මජ්. සා. PTS. 2. එවමෙව ඛො, සි - කැප්. 3. එවමෙව, සිමු 4. මාරිස, කැප්. මාරිස, මජ්. සා. PTS. 5. ලාභා තෙ මාරිස, සුලද්ධිං තෙ මාරිස, සා. 6. එවංමහානුභාවො, මජ්. සා. PTS. 7. අනු නුත, සි. කැප්.

‘දෙවෙනිකුසල, මේ සත්තෙහි මහණනු විසින් ‘හැම දහම්හු අභිනිවේශය පිණිස නොයෙදෙති’ යි අසන ලද වෙයි. දෙවෙනිකුසල, මහණනු විසින් “සථිබ්බමයෝ අභිනිවේශය පිණිස යුතු නොවෙති” යි තෙල කරුණ මෙසෙයින් අසන ලද වේද, හේ සකකාදි සථිබ්බම (ඥානපරිඥායෙන්) වෙසෙයින් දන්නේය. සථිබ්බම වෙසෙයින් දූත සථිබ්බම (තිරණපරිඥායෙන්) පිරිසිදු දන්නේය. සථිබ්බම පිරිසිදු දූත සුඛ වෙවසී, දුඃඛ වෙවසී, අදුඃඛ අසුඛ වෙවසී යම් ම වෙදනාවක් විදුනේ වේද, හේ ඒ වෙදනායෙහි අතිත්‍ය විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව දවස් යවයි. විරාග විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව දවස් යවයි. තිරෝධ විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව දවස් යවයි. පටිතිසංයත විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව වසයි. හේ ඒ වෙදනායෙහි අතිව්‍යානුපයසී ව විරාගානුපයසී ව තිරෝධානුපයසී ව පටිතිසංයතානුපයසී ව වසනුයේ ලෝකයෙහි කිසිදු සංසකාරගතයක් (තෘණො විසින්) නොගත්තේය. නොගත්මින් තෘණොනුබ නොවෙයි. (තණ්ඩාපරිතසංයතා විසින්) පිරිතැයි නොකරනුයේ සංසකාරගතයෙහි ම (කෙලෙස් පිරිනිවේශෙන්) පිරිනිවෙයි. ‘ජාතිය ක්ෂීණ විය, බ්‍රුමසරවත් වසන ලදී, කරුණි කරන ලදී. නැවත මෙ බවට එනු පිණිස කිසිත් නැතැ’ යි දනී. දෙවෙනිකුසල, මෙතෙකින් සැකෙවින් මහණ නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, ඵකාන්තනිඝා ඇතියේ, නිත්‍යයෝගසෂම ඇතියේ, නිත්‍යබ්‍රුමසර ඇතියේ, අත්‍යන්තපට්ඨාන ඇතියේ, දෙවිමනිස්සව උතුම් වූයේ මේ යැ’ යි මෙසේ මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූවු පිළිබඳ පූජිතාග ප්‍රතිපද් වදලහ යි සැලකෙමු ය.

11. ඵසද ආයුමත් මහමුගලන් මහතෙරහු සක්දෙව් රජහුගේ තෙපුල් අභිකඤ්ඤායෙන් පිළිගෙන අනුමෝදන් ව යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අත් හෝ දික් කරන්නේත්, දික් කළ අත් හෝ වක් කරන්නේත් වේද, ඵ සේ තච්ඡිකා දෙවියන් කෙරෙහි අතුරුදන් ව සුචාරාම මහවෙහෙර මුට්ඨමා පහයෙහි පහලවූහ.

12. ඉක්ඛිති සක්දෙව් රජහුගේ පිරිවර පුරවමියෝ ආයුමත් මුගලන් මහතෙරුන් වඩනා හා ම සක්දෙව් රජවට තෙල බස් කිහි. “වහන්ස, මුහු නොපමේ ඒ හඟවත් ශාස්ත්‍රානු වෙත්ද?” යි. “ප්‍රියාවෙනි, මුහු මාගේ ශාස්ත්‍රානු නොවෙති. මාගේ සබඳ සබ්බසර කෙනෙක. මුහු ආයුමත් මහමුගලන්හ” යි. වහන්ස, නොපමේ සබඳ සබ කෙනෙක් මෙබඳු මහභූත ඇතියක, මෙබඳු මහානුභාව ඇතියක. වහන්ස, නොපට ලාභයෙක. අහො, නොපමේ ඒ හඟවත් ශාස්ත්‍රානු කිසේ වෙති හො යි. (පුරවමියෝ කිහි.)

13. ඵක්ඛිති ආයුමත් මහාමොද්ගලාසායන මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලභියක. ඵලභ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද ඵකත්පස් ව හුන්හ. ඵකත් පස් ව හුන් ආයුමත් මහමුගලන් මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කලහ: -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“අභිජානාති ථො භනෙන භගවා අසු ඤාතඤාතරස්ස¹ මහෙසකකස්ස යකකස්ස සංඛතෙතන තණ්හාසංඛධායවිමුතතිං භාසිතා”.

14. “අභිජානාමිහං මොග්ගල්ලාන: ඉධ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ ථෙතාහං තෙත්ථපසංඛාමි. උපසංඛාමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමනනං අට්ඨාසි. එකමනනං සිතො ඛො මොග්ගල්ලාන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ මං එතදවොච: කිත්තාවතා හු ඛො භනෙන භික්ඛු සංඛතෙතන තණ්හාසංඛධායවිමුතො තොති අවචනනතිට්ඨො අවචනනායොගකෙකම් අවචනනබ්‍රහ්මචාරි අවචනන-පරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමත්ථස්සානනති. එවං චුතෙන අහං මොග්ගල්ලාන සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ එතදවොචං: ඉධ දෙවානම්ඤ්ඤ භික්ඛුතො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා තාලං අභිතිවෙසායාති. එවඤ්ඤො-තං දෙවානම්ඤ්ඤ භික්ඛුතො හුතං හොති සබ්බෙ ධම්මා තාලං අභිතිවෙ-සායාති, සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාති, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා. සො තාසු වෙදනාසු අතිව්වානුපසසි විහරති, විරහානුපසසි විහරති, තිරොධානුපසසි විහරති, පටිතිස්සග්ගානු-පසසි විහරති. සො තාසු වෙදනාසු අතිව්වානුපසසි විහරනො, විරහානු-පසසි විහරනො, තිරොධානුපසසි විහරනො, පටිතිස්සග්ගානුපසසි විහරනො න ච කිඤ්චි² ලොකෙ උපාදියති. අනුපාදියං න පරිතස්සති. අපරිතස්සං පච්චත්තඤ්ඤෙව³ පරිනිබ්බායති. ‘ඛිණ්ණ ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්ම-චරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉක්කතායා’ති පජානාති. එත්තාවතා ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ භික්ඛු සංඛතෙතන තණ්හාසංඛධායවිමුතො හොති අවචනනතිට්ඨො අවචනනායොගකෙකම් අවචනනබ්‍රහ්මචාරි අවචනනපරියො-සානො සෙට්ඨො දෙවමත්ථස්සානනති. එවං ඛො අහං මොග්ගල්ලාන අභිජානාමි සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ සංඛතෙතන තණ්හාසංඛධායවිමුතතිං භාසිතා”ති.⁴

ඉදම්චොච භගවා. අත්තමනො අයසමා මහාමොග්ගල්ලානො භගවතො භාසිතං අභිතජ්ඣති.

චූළභණ්ණාසංඛධායස්සුතං සන්තමං.

1. අසු ඤාතඤාතරස්ස¹ මජ්ඣං. අසුතඤ්ඤෙව අඤ්ඤතරස්ස, සි-කප්ථි.
අසු තඤ්ඤෙව අඤ්ඤතරස්ස, පිටු. PTS. අඤ්ඤතඤ්ඤතරස්ස, සිටු. අට්ඨකප්ථා.
2. න කිඤ්චි මජ්ඣං. සො, PTS. 3. පච්චත්තං යෙව, සි. - කප්ථි.
4. අභාසිත්ථාහි, සි-කප්ථි.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රසිද්ධ එක්තරා මහෙශාධ්‍ය දෙවියකුට තෘෂණාතිරෝධ සධ්‍යායන නිවන් අරමුණු කොට කෙලෙසුන්ගෙන් මිදීම සැකෙවින් වදාල දෑ දන්නා සේක්ද?” යි.

14 “මූගලන, මම දනිමි: සක්දෙවිරජ මා කරු ඵලභිසේ ය. ඵලභ මා සකසා වැද එකත්පස් ව සිටගත. මූගලන, එකත්පස් ව සිටි සක්දෙවිරජ මට තෙල සැලකෙළේ: වහන්ස, කිපමණෙකින් මහණ නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකාන්තනිෂ්ඨා ඇතිසේ, තිත්‍යයොගසෞම ඇතිසේ, තිත්‍යමුග්ගමයා ඇතිසේ, අත්‍යන්තපයාභිවසාන ඇතිසේ දෙවිමිනිස්තට උතුම් වූයේ වේද සි සැකෙවින් (ඔහුගේ පූමිභාග ප්‍රතිපද) වදාල මැනවැයි. මූගලන මෙසේ සැලකල කල මම සක් දෙවිරජුට තෙල කිඹි: දෙවෙජ්‍යය, මෙසස්තෙහි මහණහු විසින් ‘භෑමදගමිහු අභිනිවෙශය පිණිස නොයෙදෙති’ යි අසන ලද වෙයි. දෙවෙජ්‍යය, මහණහු විසින් ‘සමීධමිසෝ අභිනිවෙශය පිණිස යුතු නොවෙති’ යි තෙල කරුණ මෙසෙයින් අසන ලද වේද, හේ සකකාදි සමීධමී ඥාතපරිඥයෙන් (අතිත්‍යාදි විසින්) වෙසෙයින් දන්නේ ය. සමීධමී වෙසෙයින් දූත සමීධමී (තීරණ පරිඥයෙන්) පිරිසිදු දන්නේ ය. සමීධමී පිරිසිදු දූත යුග වේවයි, දූඛ වේවයි, අදූඛ අසුඛ වේවයි යම් ම වෙදනාවක් විදුනේ වේ ද, හේ ඒ වෙදනායෙහි අතිත්‍ය විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව වාස කෙරෙයි. විරාග විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව වාස කෙරෙයි. තිරෝධ විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව වෙසෙයි. පටිතිස්සග්ගා විසින් දක්නා නුවණින් නුවණැති ව වාස කෙරෙයි. හේ ඒ වෙදනායෙහි අතිවානුපසයි ව විරාගානුපසයි ව තිරෝධානුපසයි ව පටිතිස්සග්ගානුපසයි ව වසනුයේ පඤ්චසකකි ලෝකයෙහි කිසිදු සංසකාරගතයක් (තෘෂණා විසින්) නො ගන්නේ ය. නො ගන්නේ (තණ්‍හාපරිතස්සතා විසින්) තෘෂණානුත නො වන්නේ තමා විසින් ම පිරිනිවෙයි. ‘ථාතිය ක්ෂිණ විය. බ්‍රමීසරවස් වසන ලද. කරණී කරන ලද. මෙ ඛව පිණිස අත් කිසිවක් නැතැ’ යි දනි. දෙවෙජ්‍යය, මෙතෙකින් මහණ සැකෙවින් නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකාන්තනිෂ්ඨා ඇතිසේ, තිත්‍යයොගසෞම ඇතිසේ, තිත්‍ය - මුග්ගමයා ඇතිසේ අත්‍යන්ත පයාභිවසාන ඇතිසේ, දෙවිමිනිස්තට උතුම් වූයේ වෙශයි. වදාලෙමි. මූගලන, මම සක්දෙවිරජුට තණ්‍හාසධ්‍යාය පිමුග්ග (නිවන් අරමුණු කොට කෙලෙසුන්ගෙන් මිදීම පිළිබඳ ප්‍රතිපද) මෙසේ සැකෙවින් වදාලෙමි දනිමි” යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක. ප්‍රියසෞමනසා විසින් ගත් සිතැති ආයුමෙන් මහමූගලන් මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනා කලහ

චූළතණ්‍හාසධ්‍යාය සූත්‍රය සන්වැනි යි.

1. 4. 8.

මහාතණ්හාසඛබයසුත්තං

ඵවමෙම සුතං: ඵකං සමයං භගවා සාවත්ඨියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තෙන ඛො උත සමයෙන සාතිස්ස නාම භික්ඛුතො කෙවට්ඨපුත්තස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති.

2. අස්සොසුං ඛො සමඛුලා භික්ඛු: සාතිස්ස කිර නාම¹ භික්ඛුතො කෙවට්ඨපුත්තස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: “තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති.” අථ ඛො තෙ භික්ඛු ගෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙනුපසඛිකම්භු. උපසඛිකම්භා සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තං ඵතදවොදුං: “සචං කිර තෙ ආවුසො සාති ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති.” “ඵචං ඛා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති.”

3. අථ ඛො තෙ භික්ඛු සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තං ඵතසමා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුකාමා සමනුසුඤ්ඤානති සමනුගාහනති සමනු-භාසනති: මා ඵචං ආවුසො² සාති අච්ච, මා භගවතනං අඛොවිකම්³. නති සාධු භගවතො අඛොක්ඛානං තති භගවා ඵචං වදෙය්‍ය. අතෙක-පරිශාසෙන භාවුසො⁴ සාති පට්ඨවසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං චුත්තං භගවතා අඤ්ඤාත්‍ර පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සමභවොති. ඵච්චපි ඛො සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙති භික්ඛුති සමනුසුඤ්ඤාතො සමනුගාහිතා⁵-මාතො සමනුභාසිසමාතො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං ඵාමසා පරුමස්ස⁶ අභිතිවිස්ස වොහරති: ඵචං ඛා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති. යතො ඛො තෙ භික්ඛු නාසක්ඛිංසු සාති භික්ඛු කෙවට්ඨ-පුත්තං ඵතසමා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුං, අථ⁷ යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්භු. උපසඛිකම්භා භගවතනං අභිවාදෙතා ඵකමන්නං නිසිදිංසු. ඵකමන්නං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවතනං ඵතදවොදුං:

1. සාතිස්ස නාම, ස්‍යා. මජ්ඣං. 2. ඵච්චාවුසො, ස්‍යා. 3. අඛොවිකම්, ස්‍යා.
4. අතෙකපරිශාසෙනාවුසො මජ්ඣං. අතෙකපරිශාසෙනා ආවුසො, ස්‍යා.
5. සමනුභාසිසමාතො, ස්‍යා. 6. පරුමස්ස, මජ්ඣං.
7. අථ ඛො තෙතිකම්, මජ්ඣං. ස්‍යා.

1. 4. 8.

මහාතණ්හාසබ්බය සූත්‍රය

මුඛ්‍ය වසින් මෙසේ අසනලදි: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුවර අනේපිටු මහසිටුහු කළ ජෙතවන මහවෙහෙරෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි කෙට්ටපුත්ත සාති නම් මහණහට මෙබඳු ලාමක දැනියෙක් උපත: “එ විඤ්ඤාය ම (භවයෙන් භවයට) දිවෙයි, සැරිසරයි, අත් විඤ්ඤායෙක් නොවේ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුයේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම මම දැන සිටිමි”යි.

2. “කෙට්ටපුතු සාති නම් මහණහට මෙබඳු පවිටු දිටු උපත: ‘එ විඤ්ඤාය ම (භවයෙන් භවයට) දිවෙයි, සෙරෙයි, අත් විඤ්ඤායෙක් නැති’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුයේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම මම දැන සිටිමි”යි යනු බොහෝ (දනවුවැයි) මහණහු ඇසූහ. එසඳු ඒ මහණහු කෙට්ටපුතු සාති මහණ කරා ගියහ. ගොස් කෙට්ටපුතු සාති මහණහට තෙල කිහු: ඇවැත, සාතියෙහි, “එ විඤ්ඤාය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අත් විඤ්ඤායෙක් නොවේ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුයේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම මම දැන සිටිමි” යි නොපට මෙබඳු දිටු උපත යනු සැමැ වේද? කියායි. ඇවැත්නි, “එම විඤ්ඤාය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අත් විඤ්ඤායෙක් නොවේ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුයේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම එසේ විය හෙති”යි මම දැන සිටිමි.

3. ඉක්බිති ඒ මහණහු කෙට්ටපුතු සාතිමහණ තෙල පවිටු දිටුයෙන් මුදවනු කැමැත්තාහු ලබ්ඛි පුළුවසින්, ලබ්ඛියෙහි පිහිටුවන්, කරුණු විවාරත්: “ඇවත, සාතියෙහි, තහමක් මෙසේ කියා. භාග්‍යවතුන්හට අභ්‍යාධ්‍යාන (අභිභවා කීම) නොකරව. භාග්‍යවතුන්හට අභ්‍යාධ්‍යාන නො මැනැව්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරති. ඇවත සාතියෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තත් කිසිවක් විඤ්ඤා ප්‍රත්‍යයොත්පන්න යයි වදාරන ලදි. ප්‍රත්‍යය විනා විඤ්ඤාසමාවයෙක් නැති යි කිහු. මෙසෙසිනුදු කෙට්ටපුතු සාතිමහණ ඒ මහණන් විසින් පැන පුළුවස්නා ලබනුයේ, ලබ්ඛි ගන්වනු ලබනුයේ, කරුණු විවාරනු ලබනුයේ එම පවිටු දිටු වැරයෙන් පරාමසී කොට එහි පිහිටා බෙණෙයි: “එ ම විඤ්ඤා දිවෙයි, සෙරෙයි, අත් විඤ්ඤායෙක් නැති යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුයේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම එසේ විය හෙති යි මම දැන සිටිමි” කියායි. යම්හෙයෙකින් ඒ මහණහු කෙට්ටපුතු සාතිමහණ තෙල පවිටු දිටුයෙන් වෙන් කරන්නට නොහැකි වූහ ද, එහෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලභියහ. ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්නාහ. එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. සාතිස්ස නාම භනෙන භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුත්තස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: 'තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී.' අසුඤ්ඤාණං මයං භනෙත: සාතිස්ස කීර් නාම භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුත්තස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී. අථ ඛො මයං භනෙත යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතදවොචුත්ත: සච්චං කීර් තෙ ආවුසො සාති ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී. ඵවං වුත්තෙත භනෙත සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො අමෙත ඵතදවොච: ඵවං ඛ්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී. අථ ඛො මයං භනෙත සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතසමා පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙවෙදාකාමා සමනුසුඤ්ඤාණං සමනුගාහිමා¹ සමනුගාහිමා: මා ඵවං ආවුසො සාති අවච. මා භගවන්තං අඛ්‍යාචකම්. ² ත භි සාධු භගවතො අඛ්‍යාචකානං. ත භි භගවා ඵවං වදෙය්‍ය. අනෙකපරියායෙන හාවුසො³ සාති පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා, අඤ්ඤාත්‍ර පට්ඨයා තත්ථ විඤ්ඤාණස්ස සමභවොති. ඵච්චි ඛො භනෙත සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො අමෙත සමනුසුඤ්ඤාණං මානො සමනුගාහිමානො⁴ සමනුගාහිමානො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං පාමසා පරාමස්ස⁵ අභිනිවිසිස්ස වොහරතී: "ඵවං ඛ්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී." යතො ඛො මයං භනෙත තාසකම්මා⁶ සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතසමා පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙවෙදා, අථ මයං ඵතමස්සං භගවතො ආරොචෙමාති.

5. අථ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමනෙතසි: ඵහි ත්වං භික්ඛු මම වචනෙන සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ආමනෙතසි: 'සත්ථා තං ආවුසො සාති ආමනෙතතී'ති. ඵවං භනෙතති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිසුඤ්ඤාණං යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතදවොච: 'සත්ථා තං ආවුසො සාති ආමනෙතතී'ති ඵවමාවුසොති ඛො සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තස්ස භික්ඛුනො පටිසුඤ්ඤාණං යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙතා ඵකං මන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසින්නං ඛො සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං භගවා ඵතදවොච: සච්චං කීර් තෙ සාති ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී. "ඵවං ඛ්‍යා ඛො අහං භනෙත භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී."

* අසුඤ්ඤාණං මයං මයං . . . අතඤ්ඤානතී අයං සංඛිං පාමසා සා. මජ්ඣ. පොඤ්ඤාසුත්තං 4. 8
 1. සමනුගාහිමා, මජ්ඣ. සා. 2. අඛ්‍යාචකම්, සා.
 3. අනෙකපරියායෙනාවුසො, මජ්ඣ. අනෙකපරියායෙන ආවුසො, සා.
 4. සමනුගාහිමානො, මජ්ඣ. සා. 5. පරාමස්ස, මජ්ඣ.
 6. තාසකම්මා, සා. 7. පටිසුඤ්ඤාණං, මජ්ඣ.

4 වහන්ස, කෙටුම්පුතු සාතිමහණහට මෙ අසුරු පව්ව දිටු උපත: “ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අන් විඤනයෙක් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසු සේක් ද ඵපරිදි දෙසු දහම මම දන සිටිමි”යි කියායි. වහන්ස, අපි “ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අන් විඤනයෙක් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම්පරිදි දෙසුසේක් ද, ඵපරිදි දෙසු දහම මම දන සිටිමි”යි කෙටුම්පුතු සාතිමහණහට මෙ අසුරු පව්ව දිටු උපත යනු ඇසුම්හ. වහන්ස, එසේ අපි කෙටුම්පුතු සාතිමහණහු කරා ගියමහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාතිමහණහට තෙල කියුම්හ: “ඇවැත් සාතිසෙහි, තොපට මෙ අසුරු පව්ව දිටු උපත් ල: ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අන් විඤනයෙක් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුසේක් ද, ඵපරිදි දෙසු දහම මම දන සිටිමි” යනු සැබෑද”යි. වහන්ස, අප මෙසේ කියන්නා හා ම, කෙටුම්පුතු සාතිමහණ අපට තෙල බස් කී: “ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අන් විඤනයෙක් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසු සේක් ද, ඵපරිදි දෙසු දහම එසේ විය හෙති සි මම දන සිටිමි” කියායි වහන්ස, එසේ අපි කෙටුම්පුතු සාතිමහණ තෙල පව්ව දිටුසෙන් වෙන් කරවනු කැමැත්තමෝ ලබ්බි පුම්පුත්තමහ, ලබ්බි ගැන්වුම්හ, කරුණු විචාරමහ: “ඇවැත්, සාතිසෙහි, තහමක් මෙසේ කියා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාඛ්‍යාන නො කරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාඛ්‍යාන නො මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරනසේක. ඇවැත්, සාතිසෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘විඤනය ප්‍රත්‍යයොත්තන’යයි තන් අසුරින් වදාරන ලදී. ප්‍රත්‍යය විනා විඤනයාගේ සමාවයෙක් නැති සි වදාරන ලදී.” වහන්ස කෙටුම්පුත් සාති-මහණ අප විසින් මෙසෙසිනුදු ප්‍රශ්න නගනු ලබනුයේ, ලබ්බි ගන්වනු ලබනුයේ, කරුණු විචාරනු ලබනුයේ ඵ පව්ව දිටු බලයෙන් පරාමසී කොට ගෙන පිටිසගෙන බෙණෙයි: “ඵම විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අනෙකක් නො වෙයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම්පරිදි දෙසු සේක් ද, ඵපරිදි දෙසු දහම එසේ විය හෙති සි මම දන සිටිමි”යි කියයි. වහන්ස යම්හෙයකින් අපි කෙටුම්පුතු සාතිමහණ තෙල පව්ව දිටුසෙන් වෙන් කරවන්නට නොහැකි වූමෝ ද, එහෙයින් අපි තෙල කරුණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කරමහ යි.

5. එසේ බුදුහු එක්තරා මහණකු ඇමතුසේක: මහණ තෝ එව, මා බසින් කෙටුම්පුතු සාතිමහණ අමත: ‘ඇවැත්, සාතිසෙහි, බුදුහු තා කැඳවනසේකැ’යි. ඒ මහණ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී කෙටුම්පුතු සාතිමහණහු කරා එළඹියේය. එළඹ කෙටුම්පුතු සාති මහණහට තෙල බස් කී: ‘ඇවැත් සාතිසෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තොප කැඳවනසේකැ’යි. ‘ඇවැත්, එසේයැ’යි කෙටුම්පුතු සාතිමහණ ඒ මහණහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස්ව හිත. එකත්පස්ව හුන් කෙටුම්පුතු සාතිමහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලසේක: “සැබැව, සාතිසෙහි, තොපට මෙ අසුරු පව්ව දිටු උපත් ල: ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අන් විඤනයෙක් නොවෙයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසුසේක් ද, ඵපරිදි දෙසු දහම මම දන සිටිමි”යි. “වහන්ස, ‘ඵ විඤනය ම දිවෙසි, සෙරෙසි, අන් විඤනයෙක් නොවෙයි යම් පරිදි දෙසුසේක් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඵපරිදි දෙසු දහම එසේ විය හෙති සි මම දන සිටිමි”යි.

6. කතමං තං සාති විඤ්ඤාණෙනි ?

“යථායං භනෙන චදොවෙදෙයොසා තත්ත තත්ත කල්පාණ්ඩපාපකානං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙති”ති.

කසා නු බො තාම තං මොඝපුරිස මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාහි? තත්ත මයා මොඝපුරිස අනෙකපරියායෙන පටිච්චසම්මුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා තස්ස විඤ්ඤාණස්ස සම්මාවොති. අථ ච පත තිං මොඝපුරිස අත්තතා දුග්ගතිනෙන අලොභෙව අබ්‍යාචිකකි, අත්තතාකඤ්ච ඛණ්ඨි¹, ඛහ්ඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. තං හි තෙ මොඝපුරිස භවිස්සති දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛායාති.

7. අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: තං කිං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, අපි තයං² සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො උය්ථිකනොපි ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙහි. “කිං හි සියා භනෙන, නො භෙනං භනෙන”ති. එවං වුත්තෙ සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තුණ්හිභුතො මඩ්ඤ්භුතො පත්තකකිකො අබොමුබො පඤ්ඤායනො අප්පටිභානො³ නිසීදී. අථ බො භගවා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං තුණ්හිභුතං මඩ්ඤ්භුතං පත්තකකිකිං අබොමුබො පඤ්ඤායනං අප්පටිභානං⁴ විදිසා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං එතදමොච: “පඤ්ඤාසික්ඛසි බො තං⁵ මොඝපුරිස එතෙන සකෙත පාපකෙත දිට්ඨිගතෙන. ඉධාහං භික්ඛු පටිපුච්ඡිස්සාමි”ති.

8. අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: තුලොපි මෙ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ යථායං සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො අත්තතා දුග්ගතිනෙන අලොභෙව අබ්‍යාචිකකි, අත්තතාකඤ්ච ඛණ්ඨි,⁶ ඛහ්ඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. “නො භෙනං භනෙන, අනෙකපරියායෙන හි නො භනෙන පටිච්චසම්මුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා, අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා තස්ස විඤ්ඤාණස්ස සම්මාවොති. සාධු⁷ භික්ඛවෙ, සාධු බො මෙ තුලොභික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ. අනෙකපරියායෙන හි වො භික්ඛවෙ පටිච්චසම්මුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං මයා, අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා තස්ස විඤ්ඤාණස්ස සම්මාවොති. අථ ච පනායං සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො අත්තතා දුග්ගතිනෙන අලොභෙව අබ්‍යාචිකකි, අත්තතාකඤ්ච ඛණ්ඨි,⁸ ඛහ්ඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. තං හි තස්ස මොඝපුරිසස්ස භවිස්සති දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛාය.

[සාතිකණ්ඩං.]

1 බතසි, සා.	2 නායං, සිමු මජ්ඣං. සා. PTS
3 අප්පටිභාණො, සා. සි කැප්චි.	4 අප්පටිභාණො, සා. සි. කැප්චි.
5 තො, සි. කැප්චි	6 බතහි, සා. 7. සාධු සාධු, මජ්ඣං. 8. බතහි, සා.

6. සාධකයෙහි, ඒ විඥන කිම?

“වහන්ස, ඒ යමෙක් වචන කියන්නේ (කථා කරන්නේ), වෙදනා විඳින්නේ, ඒ ඒ (භව යෝගි ගති ආදී) තත්ති කුලලාකුලය කම්පනයේ විපාක විඳින්නේ වේ ද, මේ විඥනය”යි සැලකෙමු ය.

මොසපුරුෂය, තෝ කවරක්භව තම් මා මෙසේ දහම් දෙසුවා දන්නි? මොසපුරුෂය, මා විසින් තත්අසුරින් විඥනය ප්‍රත්‍යයසමුත්පන්න ය යි, ප්‍රත්‍යය විනා විඥනසමාවයෙක් නැති යි වදාරන ලද්දේ නොවේ ද? ඒ මතු ද, මොසපුරුෂය, තෝ තමා වරදවා ගත් දැයිත් අපට ද අභ්‍යාධ්‍යාන කෙරෙහි. තමා ද (ගුණ සාරාලීමෙන්) කණිහි. බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රභව කෙරෙහි. මොසපුරුෂය, ඒ පවිටු දිටු නව දිඬු රාත්‍රියෙහි අතිතයට දුඃඛයට වැටෙයි වදාලන.

7. එක්බිති බුදුහු භික්ෂූන් ඇමතුවූයේ: මහණෙනි, ඒ කිම හසිටු ද, කෙටුළුපුතු මේ සාති මහණ මේ සස්තෙහි උසුම් කෙළේ (මගපල පිණිස උණුසුම්කුළු ඇත්තේ) වේ ද? “වහන්ස, කෙසේ තම් වන්නේය. වහන්ස, තෙල තොවන්නේ ම ය.” මෙසේ කී කල්හි කෙටුළුපුතු සාති මහණ නිකඛව, නිතෙදව, බැහු කදව ඇති ව, අධොමුඛ ව, සිතිවිලි සිතනු ව, වචනනු නැති ව ගිත. එසේ බුදුහු කෙටුළුපුතු සාතිමහණහු තුණ්ණිමගුත වුවහ, නිසොරස්ස වුවහ, නැමු කදව ඇතියහ, අධොමුඛ වුවහ, සිතිවිලි සිතනුවහ, නොවැටහෙනහු දැන කෙටුළුපුතු සාතිමහණහට තෙල බස් වදාලන: “මොසපුරුෂය, තො ම තෙල ලාමක දූෂටියෙන් පැණෙහි. මම මෙහි (මුළුදුන්) මහණගණ පුළුවස්ම”යි.

8. එක්බිති බුදුහු මහණුන් ඇමතුවූයේ: “මහණෙනි, යම්සේ මේ කෙටුළුපුතු සාති මහණ තමා වරදවා ගත් දිටුවෙන් අපට ද අතීතවා බෙණෙ ද, තමනුදු (ගුණබණ්ඩයෙන්) කැණගන්නේ වේද, බොහෝ අකුසලදු රැස්කොට ගන්නේ වේ ද, තෙපිදු එසේ මා දහම් දෙසුවා දන්නුද”යි වදාලන. “වහන්ස, තෙල තෙ වේ ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් අපට තත්අසුරින් විඥනය ප්‍රත්‍යයසමුත්පන්න යැයි, ප්‍රත්‍යයයෙන් තොරව විඥනසමාවයෙක් නැති”යි වදාරන ලදී. මාතාව, මහණෙනි. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් මෙසේ දහම් දෙසුවා පිළිගනුව, මනාමය. මහණෙනි, මා විසින් තොරව විඥනය ප්‍රත්‍යයසමුත්පන්න යැ යි, ප්‍රත්‍යය විනා විඥන-සමාවයෙක් නැති යි තත්තිකරින් වදාරන ලදී. එතෙකුදු වුව, කෙටුළු පුතු මේ සාති මහණ තමන් වරදවා ගත් දිටුවෙන් අපට ද අභ්‍යාධ්‍යාන කෙරෙයි. තමා ද කණිසි. බොහෝ පව් ද රැස් කෙරෙයි. එය ම ඒ මොසපුරුෂයට දිඬුරාත්‍රියෙහි අතිතයට දුඃඛයට වැටේ යැ යි වදාලේ.

[සාති කාණ්ඩය.]

9. යඤ්ඤදෙව¹ භික්ඛවෙ පච්චයං පටිච්ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං තෙන තෙනෙව සංඛං² ගව්ඡති: චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, චක්ඛුවිඤ්ඤාණනොව³ සංඛං ගව්ඡති. සොතඤ්ඤා පටිච්ච ඔද්දෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, සොතවිඤ්ඤාණනොව⁴ සංඛං ගව්ඡති. ඝාතඤ්ඤා පටිච්ච ගඤ්ඤි ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ඝාතවිඤ්ඤාණනොව⁵ සංඛං ගව්ඡති. ජීව්හඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ජීව්හා-විඤ්ඤාණනොව⁶ සංඛං ගව්ඡති. කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණනොව⁷ සංඛං ගව්ඡති. මනඤ්ඤා පටිච්ච ධර්මෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, මනොවිඤ්ඤාණනොව⁸ සංඛං ගව්ඡති.

සෙසසථාපි භික්ඛවෙ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පටිච්ච අග්ගි ජලති, තෙන තෙනෙව සංඛං ගව්ඡති: කට්ඨඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, කට්ඨග්ගිනෙව⁹ සංඛං ගව්ඡති. සකලිකඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, සකලිකග්ගිනෙව සංඛං ගව්ඡති. තිණඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, තිණග්ගිනෙව සංඛං ගව්ඡති. ගොමයඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, ගොමයග්ගිනෙව සංඛං ගව්ඡති. පුඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, පුඤ්ඤග්ගිනෙව සංඛං ගව්ඡති. සච්ඡාරඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, සච්ඡාරග්ගිනෙව සංඛං ගව්ඡති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පටිච්ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං තෙන තෙනෙව සංඛං ගව්ඡති: චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, චක්ඛුවිඤ්ඤාණනොව සංඛං ගව්ඡති. සොතඤ්ඤා පටිච්ච ඔද්දෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, සොතවිඤ්ඤාණනොව සංඛං ගව්ඡති. ඝාතඤ්ඤා පටිච්ච ගඤ්ඤි ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ඝාතවිඤ්ඤාණනොව සංඛං ගව්ඡති. ජීව්හඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ජීව්හාවිඤ්ඤාණනොව සංඛං ගව්ඡති. කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණනොව සංඛං ගව්ඡති. මනඤ්ඤා පටිච්ච ධර්මෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, මනොවිඤ්ඤාණනොව සංඛං ගව්ඡති.

10. භූතමිදං ත්ඨා¹⁰ භික්ඛවෙ පසාදාති? එවමනනො. තදුගාරසමභවනති භික්ඛවෙ පසාදාති? එවමනනො. තදුගාරතිරෙධා යං භූතං තං තිරෙධධම්මනති භික්ඛවෙ පසාදාති? එවමනනො.

11. භූතමිදං නොස්සුති භික්ඛවෙ කඛ්ඛානො¹¹ උප්පජ්ජති විවික්ච්ඡාති? එවමනනො. තදුගාරසමභවං නොස්සුති භික්ඛවෙ කඛ්ඛානො උප්පජ්ජති විවික්ච්ඡාති? එවමනනො. තදුගාරතිරෙධා යං භූතං තං තිරෙධධම්මං නොස්සුති භික්ඛවෙ කඛ්ඛානො උප්පජ්ජති විවික්ච්ඡාති? එවමනනො.

1. යඤ්ඤදෙව, මජ්ඣං.

2. සංඛයං, මජ්ඣං සංඛං.

3. චක්ඛුවිඤ්ඤාණනොව, මජ්ඣං සංඛං. 4. සොතවිඤ්ඤාණනොව, මජ්ඣං සංඛං.

5. ඝාතවිඤ්ඤාණනොව, මජ්ඣං සංඛං. 6. ජීව්හාවිඤ්ඤාණනොව, මජ්ඣං සංඛං.

7. කායවිඤ්ඤාණනොව, මජ්ඣං සංඛං. 8. මනොවිඤ්ඤාණනොව, මජ්ඣං සංඛං.

9. කට්ඨග්ගිනෙව, මජ්ඣං සංඛං. 10. භූතමිදං ත්ඨා, මජ්ඣං.

11. කඛ්ඛානො, මජ්ඣං. සිවු.

9. මහභේති, යම් යම් ම ප්‍රත්‍යයයක් නිසා විඥානය පහල වේ ද, එයින්ම යම් ම (ඒ විඥන) ගණනට (ඇදීම්) යෙයි. ඇත ද රූපයක් ද නිසා විඥනයෙන් පහල වේ. (එය) විකල්පවිඥාණය යයි ම ගණනට යෙයි. කණ ද ශබ්දයන් ද නිසා විඥනයෙන් පහල වේ. (එය) සොතවිඥාණය යයි ම ගණනට යෙයි. නැඟය ද ගතියන් ද නිසා විඥනයෙන් පහල වේ. (එය) ඝාතවිඥාණය යයි ම ගණනට යෙයි. දිව ද රසයන් ද නිසා විඥනයෙන් පහල වේ (එය) ජීව්‍යාචාරවිඥාණය යයි ම ගණනට යෙයි. කය ද ස්ප්‍රභව්‍යයන් ද නිසා විඥනයෙන් පහල වේ. (එය) කායවිඥාණය යයි ම ගණනට යෙයි. මනස ද ධර්මයන් ද නිසා විඥනයෙන් පහල වේ. (එය) මනෝවිඥාණය යයි ම ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, යම් යම් ම ප්‍රත්‍යයක් නිසා ගිහි දිලේ ද, (ඒ ගිහි) ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයනාමයෙන් ම යම්සේ ගණනට යේ ද- කාණ්ඩය ද නිසා අත්ති දිලෙයි, කාණ්ඩාත්ති ම ය යි ගණනට යෙයි. සකළිකා (කට්ඨපොතු - ලී කැබලි) ද නිසා අත්ති දිලෙයි, සකළිකාග්‍රාමී ය යි ගණනට යෙයි. තෘණ ද නිසා ගිහි දිලෙයි, තෘණාග්‍රාමී ය යි ගණනට යෙයි. ගොම ද නිසා ගිහි දිලෙයි, ගොමයාග්‍රාමී ය යි ගණනට යෙයි. තුෂ (දහසිවි නිසා) ද ගිහි දිලෙයි, තුෂාග්‍රාමී ය යි ගණනට යෙයි. සඬකාර (කසල) ද නිසා ගිහි දිලෙයි, සඬකාරාග්‍රාමී ය යි ගණනට යෙයි. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් යම් ම ප්‍රත්‍යයයක් නිසා විඥන උපදනේ වේද, ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයනාමයෙන් ම ගණනට යෙයි. ආස ද රූපයන්ද නිසා විඥන පහල වේ. චක්‍රවිඤ්ඤාණ ම යයි ගණනට යෙයි. කණ ද ශබ්දයන් ද නිසා විඥන පහල වේ. සොතවිඤ්ඤාණ ම යයි ගණනට යෙයි. තැභාය ද ගන්ධයන්ද නිසා විඥන පහල වේ. සාතවිඤ්ඤාණ ම යයි ගණනට යෙයි. දිව ද රසයනුදු නිසා විඥන පහල වෙයි. ජිව්‍යාවිඤ්ඤාණ ම යයි ගණනට යෙයි. කය ද ස්ප්‍රභට්ඨයන් ද නිසා විඥන පහල වේ. කායවිඤ්ඤාණ ම ය යි ගණනට යෙයි. සිත ද ධර්මයන් ද නිසා විඥන පහල වේ. මනෝවිඤ්ඤාණ ම ය යි ගණනට යෙයි.

10. මහණෙනි, මේ පඤ්චානුකූල භූත යයි (වූ දෘශ්‍යකිසි) දක්නාහු ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පඤ්චානුකූල ආකාරසමූහ (ප්‍රත්‍යය ඇතිකළ උපදේශන) යයි දක්නාහු ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පඤ්චානුකූලයෙක් ඇද්ද, එය ඒ ප්‍රත්‍යයනිරෝධනෙකුයෙන් නිරෝධ සැතැපී ඇතැයි දක්නාහු ද? වහන්ස එසේය.

11. මහභෞති, මේ පස්කඳ හැක වේ දෙ තොවේ දෙ යි සැකෙන් විවිකිත්තා උපදනේ වේ ද? වහන්ස, එසේය. ඒ පස්කඳ ප්‍රත්‍යයසම්භව වේ දෙ තොවේදෙ යි සැකෙන් විවිකිත්තා උපදනේ වේ ද? වහන්ස, එසේය. මහභෞති, යම් හැක වූ පස්කඳක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යයනිරොධ-තෙතුසෙත් නිරොධ සාහැරි ඇද්දෙ නැද්දෙ යි සැකෙන් විවිකිත්තා උපදනේ වේ ද? වහන්ස එසේය.

12. භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපාඤ්ඤාය පසංගො යා විවික්ච්ඡා සා පභිගතීති? එවමහනෙන. තදහාරසමභවන්ති භික්ඛවෙ යථා භූතං සමමපාඤ්ඤාය පසංගො යා විවික්ච්ඡා සා පභිගතීති? එවමහනෙන. තදහාරතිරොධා යං භූතං තං නිරොධබ්බමන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපාඤ්ඤාය පසංගො යා විවික්ච්ඡා සා පභිගතීති? එවමහනෙන.

13. භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එත්ථ නිබ්බවික්ච්ඡාති¹? එවමහනෙන. තදහාරසමභවන්ති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එත්ථ නිබ්බවික්ච්ඡාති? එවමහනෙන. තදහාරතිරොධා යං භූතං තං නිරොධබ්බමන්ති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එත්ථ නිබ්බවික්ච්ඡාති? එවමහනෙන.

14. භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපාඤ්ඤාය සුද්ධිංගති? එවමහනෙන. තදහාරසමභවන්ති භික්ඛවෙ යථා භූතං සමමපාඤ්ඤාය සුද්ධිංගති? එවමහනෙන. තදහාරතිරොධා යං භූතං තං නිරොධබ්බමන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපාඤ්ඤාය සුද්ධිංගති? එවමහනෙන.

15. ඉමඤ්ච තුලෙන භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුඤ්ඤං එවං පරියොදනං අලොභෙථ කෙලාසෙථ ඛතායෙථ² මමාසෙථ, අපි නු තුලෙන භික්ඛවෙ කුලුපමං ධම්මං දෙසිතං ආජානෙග්ගාථ නිත්ථරණ්ඨාය නො ගහණ්ඤායාති? නො හෙතමහනෙන. ඉමඤ්ච තුලෙන භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුඤ්ඤං එවං පරියොදනං න අලොභෙථ න කෙලාසෙථ න ඛතායෙථ³ න මමාසෙථ, අපි නු තුලෙන⁴ භික්ඛවෙ කුලුපමං ධම්මං දෙසිතං ආජානෙග්ගාථ නිත්ථරණ්ඨාය නො ගහණ්ඤායාති? එවමහනෙන.

16. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ ආහාර භූතානං වා සත්තානං සිතියා සමභවෙසීතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ චත්තාරො? කබ්බිඛකාරො⁵ ආහාරෙ ඔලාරිකො වා සුවුමො වා, එසො දුතියො, මනොසඤ්චිතතා තතියා, විඤ්ඤාණං චතුත්ථං.

17. ඉමෙ ව භික්ඛවෙ චත්තාරෙ ආහාර කිත්තිදුතා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පභවා? ඉමෙ චත්තාරෙ අහාර තණ්හාතිදුතා තණ්හා සමුදයා තණ්හාජාතිකා තණ්හාපභවා.

18. තණ්හා වායං භික්ඛවෙ කිත්තිදුතා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පභවා? තණ්හා වෙදනාතිදුතා වෙදනාසමුදයා වෙදනාජාතිකා වෙදනාපභවා.

1. නිවිවික්ච්ඡා, සි-කන්ථි.

2. ධතෙග්ගාථ, සා.

3. න ධතෙග්ගාථ, සා.

4. මෙ තුලෙන, සා.

5. කබ්බිකාරො, මජ්ඣං. කබ්බිඛකාරො, සා. PTS.

12. මහණෙනි, මේ පස්කඳු භූත යැයි තත්වු පරිදි සමෂක් ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට යම් විසිකිස් ඇද්ද, ඒ ප්‍රතිණ වේද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පස්කඳු ප්‍රත්‍යයසමභව යැයි තත්වු පරිදි සමෂක් ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට යම් විවිකිත්තායෙක් ඇද්ද, ඒ ප්‍රතිණ වේද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පස්කඳෙක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යය නිරොධ-තෙඤ්ඤයෙන් නිරොධ සැඟව ඇති සි සමෂක් ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට යම් විවිකිත්තායෙක් ඇද්ද, ඒ ප්‍රතිණ වේද? වහන්ස, එසේය.

13. මහණෙනි, මේ පස්කඳු භූත වේ යැයි මෙසෙසිනුදු තෙපි මෙහි විවිකිත්තා නැතියනු ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පස්කඳු ප්‍රත්‍යය-සමභව වේ යැයි මෙසෙසිනුදු තෙපි මෙහි විවිකිත්තා නැතියනු ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පස්කඳෙක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යය නිරොධයෙන් නිරොධ සැඟව ඇතිය මෙසෙසිනුදු තෙපි මෙහි විවිකිත්තා නැතියනු ද? වහන්ස, එසේය.

14. මහණෙනි, මේ පස්කඳු භූත වේ යැයි යථාභූතය සමෂක් ප්‍රඥයෙන් මනාව දුටුයේ වේ ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පස්කඳු ප්‍රත්‍යයසමභව වේ යැයි යථාභූතය විචක්‍රන් නුවණින් මනාව දුටුයේ වේ ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පස්කඳෙක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යයනිරොධයෙන් නිරොධසමභව ඇතිය යථාභූතය විචක්‍රන් නුවණින් දුටුයේ වේ ද? වහන්ස, එසේය.

15 මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මෙසෙසින් (සමභාවදර්ශනයෙන්) පරිශුද්ධ, මෙසෙසින් (ප්‍රත්‍යයදර්ශනයෙන්) පයථිවදන, මේ සමෂන්දූපරිය (තාමණ් දූපරින්) ඇලිගෙන වසවු නම්, කෙළිකොට ගතිවු නම්, ධනය මෙන් කොට ගතිවු නම්, මමසය කරවු නම්, මහණෙනි, “නිසාරණය (සසරින් එතෙර වීම) පිණිස වත් මුත් ග්‍රහණය පිණිස නොවෙයි”යි පසුරක් බදු කොට මවිසින් දහම් දෙසුවා තෙපි පිළිගතිවු ද? වහන්ස, තෙල නොවේ ම ය. මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මෙසෙසින් පරිශුද්ධ, මෙසෙසින් පයථිවදන, මේ සම්දිටු ඇලිගෙන නොවසවු නම්, කෙළිකොට නොගතිවු නම්, ධන වැනි කොට නොගතිවු නම්, මහණෙනි, තෙපි “නිසාරණය පිණිස වත් මුත් (නිකාන්ති විසින්) ගන්නා සඳහා නොවෙයි”යි පසුරක් බදු කොට දහම් දෙසුවා පිළිගත්තනු ද? වහන්ස, එසේය.

16 මහණෙනි, හටගත් සත්ත්වයනට සිටිති පිණිස හටගන්නා සත්ත්වයනට අනුග්‍රහ පිණිස මේ ආහාරයෝ සතරදෙනෙකි. කවර සතර-දෙනෙක යත්: කවලිඛිකාර (පිටුකොට කෑ යුතු ඖදාරික වූ හෝ යුක්ෂ්ම වූ හෝ ආහාර ය, දෙවන එසාහාර ය, තෙවන මනෝසඥානනාහාර ය, සතරවන විශුද්ධි-ආහාර ය.

17. මහණෙනි, මේ ආහාරයෝ සතරදෙන කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? මේ ආහාරයෝ සතරදෙන තාමණ්හිදන කොට තාමණ්හමුදය කොට තාමණ්-ජාතික කොට තාමණ්ප්‍රභව කොට ඇතියහ.

18. මහණෙනි, මේ තාමණ් කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? තාමණ් වේදනානිදන කොට වේදනාසමුදය කොට වේදනා ජාතික කොට වේදනා ප්‍රභව කොට ඇතිය

19. වෙදනා වායං භික්ඛවෙ කිනතිදනා කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකා කිම්පහවා? වෙදනා එස්සතිදනා එස්සසමුදයං එස්සජාතිකා එස්සපහවා.¹

20. එස්සො වායං භික්ඛවෙ කිනතිදනො කිංසමුදයො කිඤ්ජාතිකො කිම්පහවො? එස්සො සලායතනතිදනො සලායතනසමුදයො සලායතන-ජාතිකො සලායතනපහවො.²

21. සලායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිනතිදනං කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකං කිම්පහවං? සලායතනං නාමරූපතිදනං නාමරූපසමුදයං නාමරූපජාතිකං නාමරූපපහවං.³

22. නාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිං තිදනං කිං සමුදයං කිං ජාතිකං කිං පහවං? නාමරූපං විඤ්ඤාණතිදනං විඤ්ඤාණසමුදයං විඤ්ඤාණජාතිකං විඤ්ඤාණපහවං.⁴

23. විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිනතිදනං කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකං කිම්පහවං? විඤ්ඤාණං සඛ්ඛාරතිදනං සඛ්ඛාරසමුදයං සඛ්ඛාරජාතිකං සඛ්ඛාරපහවං.⁵

24. සඛ්ඛාර විමේ භික්ඛවෙ කිනතිදනා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පහවා? සඛ්ඛාර අවිජ්ජාතිදනා අවිජ්ජාසමුදයා අවිජ්ජාජාතිකා අවිජ්ජාපහවා.⁶

25. ඉති ඛො භික්ඛවෙ අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාර, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං සලායතනපච්චයා එස්සො, එස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිද්දෙවදුක්ඛදොමනස්සපායායා සමාවතති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස සමුදංඝො ගොති.

26. ජාතිපච්චයා ජරාමරණනා ඉති ඛො පතෙතං චූතං. ජාති-පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ ජරාමරණං නො වා, යථං වො එඤ්ඤාතොති? ජාතිපච්චයා ගතෙන ජරාමරණං. එවා නො එඤ්ඤාතොති: ජාතිපච්චයා ජරාමරණනා.

27. භවපච්චයා ජාතීති ඉති ඛො පතෙතං චූතං. භවපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ ජාති නො වා, යථං වො එඤ්ඤාතොති? භවපච්චයා ගතෙන ජාති. එවං නො එඤ්ඤාතොති: භවපච්චයා ජාතීති.

1. එස්සපහවා, ඡජං.

2. සලායතනපහවා, සා.

3. නාමරූපපහවා, සා.

4. විඤ්ඤාණපහවා, සා.

5. සඛ්ඛාරපහවා, සා.

6. අවිජ්ජාපහවා, ඡජං.

19. මහණෙනි, මේ වෙදනා කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? වෙදනා ස්පර්ශිනිදන කොට ස්පර්ශසමුදය කොට ස්පර්ශජාතික කොට ස්පර්ශප්‍රභව කොට ඇති ය,

20. මහණෙනි, මේ ස්පර්ශ කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? ස්පර්ශ අමායතනනිදන කොට අමායතනසමුදය කොට අමායතනජාතික කොට අමායතනප්‍රභව කොට ඇති ය.

21. මහණෙනි, මේ අමායතන කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? අමායතන නාමරූපනිදන කොට නාමරූපසමුදය කොට නාමරූපජාතික කොට නාමරූපප්‍රභව කොට ඇති ය.

22. මහණෙනි, මේ නාමරූප කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? නාමරූප විඤ්ඤනිදන කොට විඤ්ඤසමුදය කොට විඤ්ඤජාතික කොට විඤ්ඤ ප්‍රභව කොට ඇති ය.

23. මහණෙනි, මේ විඤ්ඤ කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? විඤ්ඤ සංඝකාර නිදන කොට සංඝකාරසමුදය කොට සංඝකාරජාතික කොට සංඝකාර-ප්‍රභව කොට ඇති ය.

24. මහණෙනි, මේ සංඝකාරයෝ කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? සංඝකාරයෝ අවිඤ්ඤනිදන කොට අවිඤ්ඤසමුදය කොට අවිඤ්ඤජාතික කොට අවිඤ්ඤප්‍රභව කොට ඇති ය.

25. මහණෙනි, මෙසෙයින් අවිඤ්ඤප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාරයෝය, සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤය, විඤ්ඤප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය, නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් අමායතනය, අමායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශය, ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනය, වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණය, තෘණප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදනය, උපාදන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ ගොක පරිදෙව දුඃඛ දෙවෘතීන්ස උපායාසයෝ (යන මොහු) පතල වෙති. මෙසෙයින් (යනනි පුද්ගල විරහිත) ශුඛ දුඃඛප්‍රඤ්ඤායෙන් උත්පාදය වෙයි.

26. 'ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? චන්ද්‍රිතය, ජාති ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ වේ'ය කියා යි.

27. 'භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? චන්ද්‍රිතය, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ'ය කියා යි.

28. උපාදනපච්චයා හවොති ඉති බො පතෙනං වුත්තං. උපාදන-
පච්චයා නු බො භික්ඛවෙ හවො තො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති?
උපාදනපච්චයා හතෙන හවො එවං තො එත්ථ හොති: උපාදනපච්චයා
හවොති.

29. තණ්හාපච්චයා උපාදනනති ඉති බොපතෙනං වුත්තං. තණ්හා-
පච්චයා නු බො භික්ඛවෙ උපාදනං තො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති?
තණ්හාපච්චයා හතෙන උපාදනං. එවං තො එත්ථ හොති: තණ්හාපච්චයා
උපාදනනති.

30. වෙදනාපච්චයා තණ්හාති ඉති බො පතෙනං වුත්තං. වෙදනා-
පච්චයා නු බො භික්ඛවෙ තණ්හා තො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති?
වෙදනාපච්චයා හතෙන තණ්හා. එවං තො එත්ථ හොති: වෙදනාපච්චයා
තණ්හාති.

31. එස්සපච්චයා වෙදනාති ඉති බො පතෙනං වුත්තං. එස්ස-
පච්චයා නු බො භික්ඛවෙ වෙදනා තො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති?
එස්සපච්චයා හතෙන වෙදනා. එවං තො එත්ථ හොති: එස්සපච්චයා
වෙදනාති.

32. සලායතනපච්චයා එස්සොති ඉති බො පතෙනං වුත්තං. සලා-
යතනපච්චයා නු බො භික්ඛවෙ එස්සො තො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති?
සලායතනපච්චයා හතෙන එස්සො. එවං තො එත්ථ හොති: සලායතන-
පච්චයා එස්සොති.

33. නාමරූපපච්චයා සලායතනනති ඉති බො පතෙනං වුත්තං.
නාමරූපපච්චයා නු බො භික්ඛවෙ සලායතනං තො වා, කථං වො එත්ථ
හොතිති? නාමරූපපච්චයා හතෙන සලායතනං. එවං තො එත්ථ හොති:
නාමරූපපච්චයා සලායතනනති.

34. විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපනති ඉති බො පතෙනං වුත්තං.
විඤ්ඤාණපච්චයා නු බො භික්ඛවෙ නාමරූපං තො වා, කථං වො එත්ථ
හොතිති? විඤ්ඤාණපච්චයා හතෙන නාමරූපං. එවං තො එත්ථ හොති:
විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපනති.

35. සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණනති ඉති බො පතෙනං වුත්තං. සංඛාර-
පච්චයා නු බො භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං තො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති?
සංඛාරපච්චයා හතෙන විඤ්ඤාණං. එවං තො එත්ථ හොති: සංඛාර-
පච්චයා විඤ්ඤාණනති.

28. 'උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් හවය වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් හවය වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් හවය වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් හවය වේ' ය කියායි.

29. 'තෘෂණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, තෘෂණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, තෘෂණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'තෘෂණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ' ය කියායි.

30. 'වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණා වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණාව වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණා වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණා වේ' ය කියායි.

31. 'සායම් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනා වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, සායම් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනා වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, සායම් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනා වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'සායම් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනා වේ' ය කියායි.

32. 'භ්‍රමායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සායම් වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, භ්‍රමායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සායම් වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, භ්‍රමායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සායම් වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'භ්‍රමායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සායම් වේ' ය කියායි.

33. 'තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් භ්‍රමායතන වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් භ්‍රමායතන වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් භ්‍රමායතන වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් භ්‍රමායතන වේ' ය කියායි.

34. 'විඤ්ඤානප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, විඤ්ඤානප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද, වහන්ස, විඤ්ඤාන ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'විඤ්ඤාන ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ' ය කියායි.

35. 'සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ' ය කියායි.

36. අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරාති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. අවිජ්ජා පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති? අවිජ්ජාපච්චයා භනෙත සඛ්ඛාරා. එවං නො එත්ථ භොති: අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරාති.

37. සාධු භික්ඛවෙ. ඉති ඛො භික්ඛවෙ භූලෙනපි එවං වදෙථ. අහමි පි එවං වදාමි: ඉමසමිං¹ සති ඉදං භොති, ඉමසසුප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති - යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරා, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එසසා, එසසපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා සමභවන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස සමුදයො භොති.

38. අවිජ්ජාය තෙව අසෙසවිරුගතිරොධො සඛ්ඛාරනිරොධො, සඛ්ඛාරනිරොධො විඤ්ඤාණනිරොධො, විඤ්ඤාණනිරොධො නාමරූප නිරොධො, නාමරූපනිරොධො සලායතනනිරොධො, සලායතනනිරොධො එසසනිරොධො, එසසනිරොධො වෙදනානිරොධො, වෙදනානිරොධො තණ්හානිරොධො, තණ්හානිරොධො උපාදානනිරොධො, උපාදානනිරොධො භවනිරොධො, භවනිරොධො ජාතීනිරොධො, ජාතීනිරොධො ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස නිරොධො භොති.

39. ජාතීනිරොධො ජරාමරණනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. ජාතීනිරොධො නු ඛො භික්ඛවෙ ජරාමරණනිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති? ජාතීනිරොධො භනෙත ජරාමරණනිරොධො. එවං නො එත්ථ භොති: ජාතීනිරොධො ජරාමරණනිරොධොති.

40. භවනිරොධො ජාතීනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. භවනිරොධො නු ඛො භික්ඛවෙ ජාතීනිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති? භවනිරොධො භනෙත ජාතීනිරොධො එවං නො එත්ථ භොති: භවනිරොධො ජාතීනිරොධොති.

1. ඉති ඉමසමිං, සිමු.

36. 'අවිදු ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාර වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, අවිදු ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාර වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, අවිදු ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාර වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'අවිදු ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාර වේ' ය කියා යි.

37. මැනව් මහණෙනි, මෙසේ මහණෙනි, තෙපිදු මෙසෙයින් කියන්නාව. මම ද මෙසෙයින් වදාරමි: "මෙ දහම් ඇති වත් ම මෙ දහම් වෙයි, මෙ දහම් පහළ වන්නා නා ම මෙ දහම් පහළ වෙයි - කෙසේ ය යත්: අවිදු ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාරයෝ ය, සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන ය, විඤ්ඤාන ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප ය, තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායායතන ය, ඡායායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සප්තිය ය, සප්තිය ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනා ය, වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණා ය, තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන ය, උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භව ය, භව ප්‍රත්‍යයයෙන් ජාති ය, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ ශොක පරිදෙව දුඃඛ දෞෂ්ටිකය උපායාසයෝ (යන මොහු) පහළ වෙති. මෙසේ සුදු දුඃඛ රුහිහුගේ සමාවය වේ" ය කියා යි.

38. අවිදු වගේ ම විරූප සංඛ්‍යාත මාගීයෙන් වහ අශෙෂ නිරෝධ හෙතුයෙන් සංඝකාරයන්ගේ අනුත්‍යාද නිරෝධ වෙයි. සංඝකාරයන්ගේ අනුත්‍යාදයෙන් විඤ්ඤානයෙන් අනුත්‍යාදය වෙයි. විඤ්ඤානයෙන් අනුත්‍යාදයෙන් තාමරූපයන්ගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. තාමරූපයන්ගේ අනුත්‍යාදයෙන් ඡායායතනයන්ගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. ඡායායතනයන්ගේ අනුත්‍යාදයෙන් සප්තියෙන් අනුත්‍යාදය වෙයි. සප්තියෙන් අනුත්‍යාදයෙන් වේදනාවගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. වේදනාවගේ අනුත්‍යාදයෙන් තෘෂ්ණාවගේ අනුත්‍යාදය වෙයි. තෘෂ්ණාවගේ අනුත්‍යාදයෙන් උපාදානයෙන් අනුත්‍යාදය වෙයි. උපාදානයෙන් අනුත්‍යාදයෙන් භවයෙන් අනුත්‍යාදය වෙයි. භවයෙන් අනුත්‍යාදයෙන් ජාතියෙන් අනුත්‍යාදය වෙයි ජාතියෙන් අනුත්‍යාදයෙන් ජරා මරණ ශොක පරිදෙව දුඃඛ දෞෂ්ටිකය උපායාසයෝ (අනුත්‍යාද නිරෝධයෙන්) නිරුද්ධ වෙති. මෙසේ තෙල දුඃඛ පුඤ්ජයෙන් අනුත්‍යාද වෙයි.

39. 'ජාතිනිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, ජාති නිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධය වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, ජාති නිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධය වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'ජාතිනිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධ වේ' ය කියා යි.

40. 'භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, භව නිරෝධයෙන් ජාති නිරෝධ වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, භව නිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධ වේ' ය කියා යි.

41. උපාදානතිරොධා භවතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. උපාදානතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ භවතිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? උපාදානතිරොධා භනෙත භවතිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: උපාදානතිරොධා භවතිරොධොති.

42. තණ්හාතිරොධා උපාදානතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තණ්හාතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ උපාදානතිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? තණ්හාතිරොධා භනෙත උපාදානතිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: තණ්හාතිරොධා උපාදානතිරොධොති.

43. වෙදනාතිරොධා තණ්හාතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. වෙදනාතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ තණ්හාතිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? වෙදනාතිරොධා භනෙත තණ්හාතිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: වෙදනාතිරොධා තණ්හාතිරොධොති.

44. එසසතිරොධා වෙදනා නිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. එසසතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ වෙදනාතිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? එසසතිරොධා භනෙත වෙදනාතිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: එසසතිරොධා වෙදනාතිරොධොති.

45. සලායතනතිරොධා එසසතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. සලායතනතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ එසසතිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? සලායතනතිරොධා භනෙත එසසතිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: සලායතනතිරොධා එසසතිරොධොති.

46. තාමරූපතිරොධා සලායතනතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තාමරූපතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ සලායතනතිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? තාමරූපතිරොධා භනෙත සලායතනතිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: තාමරූපතිරොධා සලායතනතිරොධොති.

47. විඤ්ඤාණතිරොධා තාමරූපතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. විඤ්ඤාණතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ තාමරූපතිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? විඤ්ඤාණතිරොධා භනෙත තාමරූපතිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: විඤ්ඤාණතිරොධා තාමරූපතිරොධොති.

41. 'උපාදාන නිරෝධයෙන් හවතිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, උපාදාන නිරෝධයෙන් හවතිරෝධ වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, උපාදාන නිරෝධයෙන් හවතිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'උපාදාන නිරෝධයෙන් හවතිරෝධ වේ' ය කියා යි.

42. 'තෘෂණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, තෘෂණානිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, තෘෂණානිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: "තෘෂණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධ වේ" ය කියා යි.

43. 'වේදනානිරෝධයෙන් තෘෂණානිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, වේදනානිරෝධයෙන් තෘෂණානිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, වේදනානිරෝධයෙන් තෘෂණානිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: 'වේදනානිරෝධයෙන් තෘෂණානිරෝධ වේ' ය කියා ය.

44. 'සප්පීතිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, සප්පීතිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, සප්පීතිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'සප්පීතිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධ වේ' ය කියා යි.

45. 'අඛායකනනිරෝධයෙන් සප්පීතිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, අඛායකනනිරෝධයෙන් සප්පීතිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, අඛායකනනිරෝධයෙන් සප්පීතිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: 'අඛායකනනිරෝධයෙන් සප්පීතිරෝධ වේ' ය කියා යි.

46. 'තාමරූපනිරෝධයෙන් අඛායකනනිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, තාමරූප නිරෝධයෙන් අඛායකනනිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, තාමරූපනිරෝධයෙන් අඛායකනනිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: "තාමරූපනිරෝධයෙන් අඛායකනනිරෝධ වේ" ය කියා යි.

47. 'විඤ්ඤානනිරෝධයෙන් තාමරූපනිරෝධ වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, විඤ්ඤානනිරෝධයෙන් තාමරූපනිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, විඤ්ඤානනිරෝධයෙන් තාමරූපනිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: "විඤ්ඤානනිරෝධයෙන් තාමරූපනිරෝධ වේ" ය කියා යි.

48. සඛාරතිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. සඛාරතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණනිරොධො නො වා, කථං වො ඵථ හොතිති? සඛාරතිරොධා භනෙත විඤ්ඤාණ නිරොධො. ඵචං නො ඵථ හොති: සඛාරතිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධොති.

49. අවිජ්ජාතිරොධා සඛාරතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. අවිජ්ජාතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ සඛාරතිරොධො නො වා, කථං වො ඵථ හොතිති? අවිජ්ජාතිරොධා භනෙත සඛාරතිරොධො. ඵචං නො ඵථ හොති: අවිජ්ජාතිරොධා සඛාරතිරොධොති.

50. සාධු භික්ඛවෙ. ඉති ඛො භික්ඛවෙ තුලෙහපි ඵචං වදෙථ. අභමිථි ඵචං වදාමි: ඉමස්මිං අසති ඉදං ත හොති, ඉමස්ස තිරොධා ඉදං තිරුජ්ඣති - යදිදං අවිජ්ජාතිරොධා සඛාරතිරොධො, සඛාරතිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො, විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපතිරොධො, නාමරූප තිරොධා සලායතනතිරොධො, සලායතනතිරොධා ඵස්සතිරොධො, ඵස්ස තිරොධා වෙදනාතිරොධො, වෙදනාතිරොධා තණ්හාතිරොධො, තණ්හා තිරොධා උපාද්‍යතතිරොධො, උපාද්‍යතතිරොධා භවතිරොධො, භවතිරොධා ජාතිතිරොධො, ජාතිතිරොධා ජරා මරණං සොකපපිදෙවදුක්ඛද්දොමනස්සු-පායාසා තිරුජ්ඣන්ති. ඵමමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛතඛනිස්ස තිරොධො හොති.

51 අපි නු තුලෙහ භික්ඛවෙ ඵචං ජාතන්තා ඵචං පස්සන්තා පුබ්බන්තං වා පට්ඨාවෙසාථ: අහොසිමහ¹ නු ඛො මයං අතීතමඤ්ඤානං, ත නු ඛො අහොසිමහ අතීතමඤ්ඤානං, කීනත්‍ර ඛො අහොසිමහ අතීතමඤ්ඤානං, කථනත්‍ර ඛො අහොසිමහ අතීතමඤ්ඤානං, කිං සුචා කිං අහොසිමහ නු ඛො මයං අතීතමඤ්ඤානන්ති. නො හෙතං භනෙත.

52. අපි නු තුලෙහ භික්ඛවෙ ඵචං ජාතන්තා ඵචං පස්සන්තා අප-රන්තං වා අධාවෙසාථ:² භවිස්සාම නු ඛො මයං අනාගතමඤ්ඤානං, න නු ඛො භවිස්සාම අනාගතමඤ්ඤානං, කීනත්‍ර ඛො භවිස්සාම අනාගත-මඤ්ඤානං, කථනත්‍ර ඛො භවිස්සාම අනාගතමඤ්ඤානං, කිං සුචා කිං භවිස්සාම නු ඛො මයං අනාගතමඤ්ඤානන්ති. නො හෙතං භනෙත.

53. අපි නු තුලෙහ භික්ඛවෙ ඵචං ජාතන්තා ඵචං පස්සන්තා ඵතරති වා පච්චුප්පන්තං අඤ්ඤානං³ අජ්ඣන්තං කථංකාමි අස්සාථ:⁴ අභනත්‍රොධොස්මි, නො නු ඛොස්මි, කීනත්‍ර ඛොස්මි, කථනත්‍ර ඛොස්මි, අභනත්‍ර ඛො සත්තො භුතො අභතො, සො භුතිධොමි භවිස්සාතිති. නො හෙතං භනෙත.

1 අහෙත්‍රමිහා, සයා. අහෙත්‍රමිහ - අඤ්ඤානං 2. පට්ඨාවෙසාථ, මජ්ඣ. සයා.

3. පච්චුප්පන්තා අඤ්ඤානං අරමිහ, සයා. පච්චුප්පන්ත මඤ්ඤානං අජ්ඣන්තා, මජ්ඣ.

4 කථං කපිත්, සයා.

48. ‘සංඝකාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධ වෙයි’ මෙසෙයින් තෙල ඛස වදුරනලදී. මහණෙනි, සංඝකාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධ වේද නොහොත් නො වේද, මෙහි හොපට කෙසේ සිත් උපදනේද? වහන්ස, සංඝකාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය සංඝකාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධ වේ’ ය කියායි.

49. ‘අවිඤ්ඤානිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධ වෙයි’ මෙසෙයින් තෙල ඛස වදුරනලදී. මහණෙනි, අවිඤ්ඤානිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධ වේද නොහොත් නො වේද, මෙහි හොපට කෙසේ සිත් උපදනේද? වහන්ස, අවිඤ්ඤානිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධ වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: ‘අවිඤ්ඤානිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධ වේ’ ය කියායි.

50. මැනව මහණෙනි, මේසෙයින් මහණෙනි, තෙපිදු මෙසේ කියන්නාව. මම ද මෙසේ වදුරමි: මේ දහම් තැනිවත් ම මේ දහම් නො වෙයි. මේ හෙතු ධර්මයන් අනුත්‍යායයෙන් මේ ඵලධර්ම අනුත්‍යායන වෙයි - කෙසේය යත්: අවිඤ්ඤානිරෝධයෙන් අනුත්‍යායනිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධය වෙයි. සංඝකාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධය වෙයි. විඤ්ඤානිරෝධයෙන් නාමරූපනිරෝධය වෙයි. නාමරූපනිරෝධයෙන් භවයතනනිරෝධය වෙයි. භවයතන නිරෝධයෙන් සප්තීනිරෝධය වෙයි. සප්තීනිරෝධයෙන් වෙදනානිරෝධය වෙයි, ඵෙදනානිරෝධයෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය වෙයි. තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වෙයි. උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වෙයි. භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධය වෙයි. ජාතිනිරෝධයෙන් ජරා මරණ ශොකපරිදේවදු:ඛදේශමිත්‍යය උපායාසයෝ (අනුත්‍යායනිරෝධයෙන්) නිරුද්ධ වෙති. මෙසේ තෙල කෙවල දු:ඛ පුඤ්ජයාගේ නිරෝධ වේය යයි.

51. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ (ප්‍රත්‍යය නිසාමය) දත්තානු මෙසේ දක්තානු (අතීතසංකාදී) පුජානතයට හෝ (තෘෂ්ණාදෂච්චි විසින්) වටාලා දුටත්තාව? “අපි අතීතයෙහි වූමෝද, අතීතයෙහි නො වූමෝද, අතීතයෙහි (ජාත්‍යාදීන්) කෙබඳු වූමෝද, අතීතයෙහි (සටහන් විසින්) කෙබඳු අයුරු ඇති වූමෝද, අපි අතීතයෙහි කෙබඳු ව සිට කෙබඳු අයුරු ඇති වූමෝද, කියායි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

52. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දත්තානු මෙසේ දක්තානු, අපරානතයට හෝ ඉදිරි බලා යන්නාව? “අපි අනාගතයෙහි වන්නමෝද, අනාගතයෙහි නො වන්නමෝද, අනාගතයෙහි කෙබඳු වන්නමෝද, අනාගතයෙහි කෙබඳු අයුරු ඇති වන්නමෝද, අපි අනාගතයෙහි කෙබඳු ව කෙබඳු අයුරු ඇති වන්නමෝද” කියායි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

53. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දත්තානු මෙසේ දක්තානු දත් ප්‍රත්‍යුත්‍යානතකාලයෙහි හෝ තමා කෙරෙහි සැක ඇතිවා? “මම වෙමි දේ, නො වෙමි දේ, කෙබඳු වෙමි දේ, කෙබඳු අයුරු වෙමි දේ, මම යතනි කොසින් ආයේ වෙ දේ හෝ, හේ කොසි යන්නේ වේ දේ” කියායි වහන්ස, තෙල නොවන්නේය

54. අපි නු තුලෙහ භික්ඛවෙ එවං ජාතන්තා එවං පස්සන්තා එවං වදෙය්‍යාථ: සඨ්ථා තො ගරු, සඤ්චගාරවෙව ච¹ මයං එවං වදෙමාහි.² නො හෙතං හන්තෙ.

55. අපි නු තුලෙහ භික්ඛවෙ එවං ජාතන්තා එවං පස්සන්තා එවං වදෙය්‍යාථ: සමණො තො එවමාහ,³ සමණවචනෙන ච මයං⁴ එවං වදෙමාහි, තො හෙතං හන්තෙ.

56. අපි නු තුලෙහ භික්ඛවෙ එවං ජාතන්තා එවං පස්සන්තා අඤ්ඤං සඨ්ථාරං උද්දසෙය්‍යාථාහි. නො හෙතං හන්තෙ.

57. අපි නු තුලෙහ භික්ඛවෙ එවං ජාතන්තා එවං පස්සන්තා යානි කානි පුප්ඵසමණව්‍යාභමණානං වතසංඝාතුතලමිහලාහි, තානි සාරතො පච්චාගචේය්‍යාථාහි. තො හෙතං හන්තෙ.

58. තනු භික්ඛවෙ⁵ යදෙව තුමාකං සාමං ඤාතං සාමං දිට්ඨං සාමං පිද්ධං තදෙව තුලෙහ වදෙථාහි.⁶ එවමානෙතං.

59. සංඛු භික්ඛවෙ. උපතීතා ඛො මෙ තුලෙහ භික්ඛවෙ ඉමිතා සඤ්චරිකෙන ඛමෙමත අකාලිකෙන එහිපසිකෙන ඔපනසිකෙන පච්චතතං වෙදිතබ්බෙන විඤ්ඤාහි. සඤ්චරිකො “අයං භික්ඛවෙ ඛමෙමා අකාලිකො එහිපසිකො ඔපනසිකො පච්චතතං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාහි”ති. ඉති යන්තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

60. තිණ්ණං ඛො පත භික්ඛවෙ සන්තිපාතා ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති: ඉධ මාතෘපිතරො සන්තිපතීතා හොන්ති, මාතා ච න උතුති හොති, ගක්ඛබ්බො ච න පච්චුපට්ඨිතො හොති, තෙව තාච ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති. ඉධ මාතෘපිතරො ච සන්තිපතීතා හොන්ති, මාතා ච උතුති හොති, ගක්ඛබ්බො ච න පච්චුපට්ඨිතො හොති, තෙව තාච ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ මාතෘපිතරො සන්තිපතීතා හොන්ති, මාතා ච උතුති හොති, ගක්ඛබ්බො ච පච්චුපට්ඨිතො හොති, එවං තිණ්ණං සන්තිපාතා ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති.

61. තමෙතං භික්ඛවෙ මාතා තච වා දස වා මාසෙ ගබ්භං කුච්ඡිතා පරිහරති මහතා සංසයෙන ගරුඤ්ඤාරං⁷. තමෙතං භික්ඛවෙ මාතා නවන්තං වා දසන්තං වා මාසානං අච්චයෙන විජායති මහතා සංසයෙන ගරුඤ්ඤාරං. තමෙතං ජාතං සමාතං සකෙත ලොභිතෙන පොසෙති. ලොභිතං හෙතං භික්ඛවෙ⁸ අරිගස්ස විතයෙ යදිදං මාතුච්ඤ්ඤං.

1. සඤ්චගාරවෙවෙව, ස්‍යා. 2. වදෙය්‍යාමාහි, ස්‍යා. මයං වදෙමාහි, PTS. සි-කළුච්චි.
3. සමණො එවමාහ, ස්‍යා. මජ්ඣං. 4. සමණො ච තාම මයං, මජ්ඣං. සමණො ච තාම මයං, ස්‍යා. PTS සමණො ච චිත මයං, සි කළුච්චි.
5. තනු ඛො භික්ඛවෙ, සිඬු. 6. වදෙය්‍යාථාහි, ස්‍යා. 7. ගරුඤ්ඤාරං, ස්‍යා.
8. ලොභිතං භික්ඛවෙ, සි කළුච්චි.

54. මහණෙනි, කිමි, තෙපි මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු මෙසේ කියන්නාවි? “අපට ගුරුවන (නොකැමැති වුව ද අනුවර්තීය විශ්‍යතු වන) ශාසනාවරගෝ ය, එයින් ශාසනාගෞරවයෙන් අපි මෙසේ කියමිහ” කියායි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

55. මහණෙනි, කිමි, තෙපි මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු මෙසේ කියන්නාවි? “අපගේ බුද්ධිශ්‍රමණයත් වහන්සේ මෙසේ වදාරති. අපි ඒ ශ්‍රමණවචනයෙහිදු මෙසේ කියමිහ” කියායි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

56. මහණෙනි, කිමි, තෙපි මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු අත් බාහ්‍යශාසනාකෙනෙකු උදෙසන්තාවි? වහන්ස, තෙල නොවන්නේ ය.

57. මහණෙනි, කිමි, තෙපි මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු බොහෝ තීර්ථකශ්‍රමණයන් හා බ්‍රාහ්මණයන්ගේ යම් ව්‍යාධිමාදාන, දිවුකුසුල්, දූෂාදිමහල ඇත්ද, ඒ සාර පිසින් පිළිගන්නාවි? වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

58. මහණෙනි, යම් ම දැයෙක් තොප විසින් තමන් නුවණින් දන්තා ලද ද, තමන් පැතැසින් දක්තා ලද ද, තමන් පාල කොට ගන්නා ලද ද, එය ම තෙපි කියන්නානු නොවේ ද? වහන්ස, එසේය.

59. මැතැව මහණෙනි. මා විසින් - එල දෙනුවට කලතුරක් තැන්තා වූ, එව, බලව යන විධියට තිසිවූ, තමා සිතින් එළඹීමට සුදුසු වූ, විශ්‍යන් විසින් තමන් කෙරෙහි ලා දතයුතු වූ, තමා විසින් ම දුක්ක යුතු මේ සාත්දූෂික බමුණෙක් තෙපි තිවන් කරා පමුණුවන ලද්දෙහුය. මහණෙනි, “මේ බමුණ සාන්ධාර්ථකය, අකාලිකය, එව, බලව යන විධියට තිසිය, උපතයනාර්ථය, විශ්‍යන් විසින් තමන් කෙරෙහි ලා” මෙසේ යම් බසෙක් වදාරන ලද ද, තෙල බස (තොපගේ) මේ සමායොගාදි භාවය පිණිස කියන ලදි.

60. මහණෙනි, තුන්දෙනෙකුන්ගේ සම්මතයෙන් ගර්භාවක්‍රාන්ති (ගබ්ගැනීම) වෙයි. මේ සත්ත්වලොකයෙහි දෙමාපියෝ සන්තිපතිව වෙත් ද, (එතෙකුදු වුව) මව ඔසර් නො වූ ද, ගදඔක් (එහි උපදානා සතෙක්) නො එළඹියේ වේ ද, එතෙක් ගඟාවක්‍රාන්ති නො වන්නේ ය. මෙලොව දෙමාපියෝ සන්තිපතිව වෙත් ද, මව ද ඔසර් වූ ද, (එතෙකුදු වුව) ගදඔක් නො එළඹියේ වේද, එතෙකුදු ගඟාවක්‍රාන්ති නො ම වෙයි. මහණෙනි, යම් අවසාරවෙක දෙමාපියෝ සන්තිපතිව වෙත් ද, මව ද ඔසර් වූ ද, ගදඔක් එළඹියේත් වේ ද, මෙසේ තුන් දෙනෙකුන්ගේ සන්තිපාතයෙන් ගර්භාවක්‍රාන්ති වෙයි.

61. මහණෙනි, මව ගුරුභාරයක් වන තෙල ගබ් නවමසක් හෝ දසමසක් හෝ මහත් (දිව්) සැකෙන් කුසින් උසුලයි. මහණෙනි, මව ගරුබරක් වන තෙල දරු නවමසක්හුගේ හෝ දසමසක්හුගේ ඇවෑමෙන් මහත්සැකෙන් වදයි. උපත් තෙල දරු සිය මවු ලෙහෙයෙන් පුස්සේ වේ. මහණෙනි, ආයච්චිකයෙහි දී තෙල ලෙහෙය මවගේ තනකිරි නම් වෙයි.

62. ස ඛො සො භික්ඛවෙ කුමාරො වුද්ධිමනියං¹ ඉන්ද්‍රියානං පරිපාක-
මනියං යාති තාති² කුමාරකානං කිලාපනකාති තෙති කිලුති:
සෙය්‍යපිදං- වඩ්ඪකං³ සට්ඨං මොක්ඛවිකං⁴ විබ්බුලකං⁵ පතනාලුහකං
රථකං ධනුකං.

63. ස ඛො සො භික්ඛවෙ කුමාරො වුද්ධිමනියං⁶ ඉන්ද්‍රියානං පරිපාක-
මනියං පඤ්චස්ස කාමගුණෙති සමපටිනො සමඛිතිගුණො⁷ පරිවාරෙති: වක්ඛු
විඤ්ඤායොති රූපෙති ඉට්ඨෙති කතෙති මනාපෙති පියරූපෙති කාමුප-
සංභිතෙති රජනියෙති,⁸ සොතවිඤ්ඤායොති සද්දෙති -පෙ- සාතවිඤ්ඤා-
යොති ගතෙති. -පෙ- ජීව්‍යාවිඤ්ඤායොති රසෙති -පෙ- කායවිඤ්ඤායොති
ථොට්ඨධෙති ඉට්ඨෙති කතෙති මනාපෙති පියරූපෙති කාමුපසංභිතෙති
රජනියෙති.

64. සො වක්ඛුතා රූපං දිඤ්චා පියරූපෙ⁹ රූපෙ සාරජ්ඣති, අපටිය-
රූපෙ රූපෙ ඛාපජ්ඣති.¹⁰ අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිත්තවෙනසො,
තඤ්ච වෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං යථාභුතං තප්පජානාති යත්ඨස්ස
තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිභෙසා තිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධ-
විරොධං සමාපන්නො යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා
අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං අභිනන්දති අභිවදති අරේඤ්ඤාසාය
නිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අභිනන්දතො අභිවදතො අරේඤ්ඤාසාය නිට්ඨතො
උප්පජ්ඣති නන්දි. යා වෙදනාසු නන්දි තදුපදනං. තස්සුපාදනපච්චයා
හවො, හවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරා මරණං සොකපරිදෙව
දුක්ඛද්දෙමසසුපායාසා සමභවන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස
දුක්ඛකඛනිස්ස සමුදයො හොති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- සාතෙන
ගතං සාධිත්වා -පෙ- ජීව්‍යාය රසං සාධිත්වා -පෙ- කායෙත ථොට්ඨධං
ථුසිත්වා. -පෙ- මතසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ සාරජ්ඣති, අපටිය-
රූපෙ ධම්මෙ ඛාපජ්ඣති, අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිත්තවෙනසො,
තඤ්ච වෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං යථාභුතං තප්පජානාති යත්ඨස්ස
තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිභෙසා තිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධවිරොධං
සමාපන්නො යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං
වා, සො තං වෙදනං අභිනන්දති අභිවදති අරේඤ්ඤාසාය නිට්ඨති. තස්ස තං
වෙදනං අභිනන්දතො අභිවදතො අරේඤ්ඤාසාය නිට්ඨතො උප්පජ්ඣති නන්දි. යා
වෙදනාසු නන්දි තදුපදනං තස්සුපාදනපච්චයා හවො, හවපච්චයා
ජාති, ජාතිපච්චයා ජරා මරණං සොකපරිදෙව දුක්ඛද්දෙමසසුපායාසා
සමභවන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛනිස්ස සමුදයො හොති.

1. වුද්ධිමනියං, සො.

2. යාති, සි.

3. වඩ්ඪකං සො. සි. කත්ථි.

4. මොක්ඛවිකං, සි.

5. විබ්බුලකං, සො.

6. වුද්ධිමනියං, සො.

7. සමඛිතිගුණො, සො.

8. රජනියෙති තෙමනියෙති, සො.

9. පියරූපෙ සාරජ්ඣති, සිමු.

10. අපටියරූපෙ ඛාපජ්ඣති, සිමු.

11. තස්ස උපාදනපච්චයා, සො.

62. මහණෙනි, ඒ කුමර ඉදුරන් පිතවත්තට නිසි වැඩිවියට පැමිණ ඉන්ද්‍රිය පරිපාකය ලදින් කුමරුන් කෙළෙකා යම් යම් කෙළිබඩු ඇත් ද, එයින් කෙළිසි. ඒ කෙළි කෙසෙය යත්: කුඩාතලු, දඹුකඩ, (කල්ලි ගාසුම), පිරිවැටුම, බුබුසක, පත්මුවාතැළි, කුඩාරිය, කුඩාදුනු යන මෙයි.

63. මහණෙනි, ඒ කුමර (ඉදුරන් පිතවත්තට නිසි) වියපැමිණ මුහුකුරාගිය ඉදුරන් ඇති බවට පැමිණ පස්කම්මයුණෙන් සමීර්පිත ව සිය ඉදුරන් පිතවයි. (කෙසේය?) ඉහට, කාන්ත, මනාප, ප්‍රියරූප, කාමොප-සංගිත, රජනිය, චක්කුර්විඥෙය රූපයෙන් පිතවයි. ශ්‍රොත්‍රවිඥෙයශබ්ද-යෙන් ... ශ්‍රාණවිඥෙය ගනිගෙන් ... ජිහ්වා විඥෙයරසයෙන්...ඉටු වූ කලණවූ මතවබන, පියසැහැපි ඇති, කම්පුර ඇසිරිකල, සිත්අලවත්තට නිසි කායවිඥෙය පහසින් පිතවයි.

64. හේ ඇසින් රූ'දූක පියරූප වූ රූපයෙහි සංරාග කෙරෙයි. අප්‍රිය රූප වූ රූපයෙහි ව්‍යාපාද උපදවයි. අකුසල් සිතැති ව නො ඵලබ්බ සිටි කාශියාසී ඇති ව ද වාස කෙරෙයි. යම් පල සම්මතෙකැ ඒ ලාමක වූ අකුසල්දහම්හු නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වෙත් ද, ඒ වේතොවිමුක්තිය ද ප්‍රඥවිමුක්තිය ද තත්වු පරිදි නොදනී. හේ මෙහෙයින් රාගදොෂ දෙකට පැමිණියේ සුඛ වේවයි, දුඛ වේවයි, අදුෂ්ඨාසුඛ වේවයි, යම් කිසි වේදනාවක් විදුනේ වේ ද, හේ ඒ වේදනා (තෘෂණාවෙන්) අභිනන්දනා මකරෙයි. (අහෝ සුවයෙකිනි) බෙණේ. ගැලැගෙන සිටි. ඔහුට ඒ වේදනායෙන් කුන්තාහට, බණ්ඩුවාහට, ගැලැගෙන සිටිනාහට තෘෂණා උපදී. වේදනායෙහි යම් තන්ද්‍රයෙක් ඇත් ද, ඒ උපාදාන වෙයි. ඔහුට උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් භවය වෙයි. භවප්‍රත්‍යයෙන් ජාතී වෙයි. ජාතීප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණශොකපරිදෙවදුෂ්ඨ දොර්මනසා උපායාසයෝ පහල වෙත්. මෙහෙයින් තෙල කෙවල දුෂ්ඨ-පුඤ්ජයාගේ උදව්ම වෙයි. කණින් ගබ්ද අසා ... තැහැගෙන් ගද අභ්‍රාණ කොට ... දිවින් රහ අසාද කොට ... කසින් පහස විද ... මෙතෙක් දහම් දහ ප්‍රිය වූ දහම් අරමුණෙහි ඇල්. අප්‍රිය ඛමාලම්භනයෙහි විරෝධ කෙරේ. අකුසල් සිතැතිව නො ඵලම්බ කාශියාසී ඇතිව වාස කෙරේ. යම් පලසම්මතෙකැ ඒ ලබු අකුසල් දහම්හු තිශෙෂව නිරුද්ධ වෙත් ද, ඒ වේතොවිමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය හා තත්වු පරිදි නො දනී. හේ මෙහෙයින් අනුරෝධ විරෝධ දෙකට පැමිණියේ සුඛ වේවයි, දුඛ වේවයි, උපෙක්ඛා වේවයි, යම්කිසි වේදනාවක් විදුනේ වේ ද, හේ ඒ වේදනා අභිනන්දන කෙරේ, බෙණේ, ගැලැගෙන සිටි. ඒ වේදනා අභිනන්දනා කරන බණ්ඩ, ගැලැගෙන සිටිනා ඔහුට තෘෂණා උපදී. වේදනායෙහි යම් තෘෂණා-යෙක් ඇත් ද, වේදිතව්‍යයයි. ඒ උපාදාන වෙයි. ඔහුට උපාදානප්‍රත්‍යයෙන් භවය වෙයි. භවප්‍රත්‍යයෙන් ජාතී වෙයි. ජාතීප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ ශොකපරිදෙව දුෂ්ඨ දොර්මනසා උපායාසයෝ පහල වෙත්. මෙසේ තෙල කෙවල දුෂ්ඨ පුඤ්ජයාගේ උදව්ම වන්නේ ය.

65 ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සම්මා සම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුභතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිස-දම්මසාරථි සන්තා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බගම්කං, සස්සමණ්ඩ්‍රාගම්ණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකාවා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මිෂ්ටකල්‍යාණං පරිජයාසානකල්‍යාණං සාන්ධං සබ්බාඤ්ජනං, කෙවල-පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණන්ති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජානො,¹ සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගත සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉතිපට්ඨසඤ්චිකඛිති සම්මාධො සරාවාසො රජාපථො, අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා; තසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා ඵකන්ධ-පරිපුණ්ණං ඵකන්ධපරිසුද්ධං සඛ්බලිබ්භිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං; යනුත්තාහං කෙසම්ඤ්ජුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වන්තාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙත්යනති. සො අපරෙත සම්මයෙන අප්පං වා භොගක්ඛක්ඛං පහාය, මහන්තං වා භොගක්ඛක්ඛං පහාය, අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය, මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය, කෙසම්ඤ්ජුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වන්තාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති.

66. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛුනං සික්ඛාසාථ්වසමා-පන්නො පාණාතිපානං පහාය පාණාතිපානා පටිවිරතො භොති. නිගිත-දණ්ඩො නිගිතසප්තො ලජ්ජි දයාපන්නො සබ්බපාණභුතනිසානුකම්පි විහරති අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො භොති. දින්නාදුසි දින්නපාටිකඛිති අපේනෙන සුචිගුප්පෙන අත්තනා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාමාරී වීරතො මේථුනා ගාමධම්මා. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො භොති සච්චවාදී සච්චසණ්ඩා ථෙට්ඨො² පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. පිසුණං³ වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය⁴ පටිවිරතො භොති. ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමේසං හෙදය, අමුත්‍ර සුත්වා න ඉමේසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදය. ඉති භික්ඛානං වා සක්ඛාතා සතිතානං වා අනුප්පදතා සමඤ්ඤාරුමො සමඤ්ඤතො සමඤ්ඤනද්දි සමඤ්ඤකරණිං වාචං භාසිතා භොති. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය⁵ පටිවිරතො භොති. යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙම්භීයා හදගඛිගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරුපිං වාචං භාසිතා භොති. සමථිසල්‍යාපං පහාය සමථිසල්‍යාපා පටිවිරතො භොති. කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතගවාදී තිඛානවතිං වාචං භාසිතා⁶ කාලෙන සාපදෙසං පරිගන්තවතිං අත්ථංගිතං.

1. පච්චාජානො, සහ 2. ථෙට්ඨො, සහ 3. පිසුණං, හි. කත්ථි
4. පිසුණවාචා, හි කත්ථි 5. ඵරුසාවාචා, හි කත්ථි. 6. භාසිතාභොති, සහ.

65. මහණෙනි, මෙලොව අතීත වූ, සමාස්තමුක්ඛ වූ, විදුර්වරණ-සම්පන්න වූ, සුභව වූ, ලොකවිද වූ, අනුකතරපුරුෂදම්මසාරථී වූ, දෙව-මනුෂ්‍යයන්ට ශාස්තෘ වූ, වතුස්සත්‍යාවබෝධ කළා වූ, භාග්‍යවත් වූ තථාගත-යන් වහන්සේ පහළ වනසේක. උත්තරන්සේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මෙලොව, මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිතිසුන් සහිත ප්‍රජාව තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් පසක් කොට දන්වනසේක. උත්තරන්සේ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චාත්කල්‍යාණ කොට සංඝ කොට සමාසංස්ථිත කොට දහම් දෙසන සේක. කෙටිලපරිපුණ්ණී කොට පරිශුද්ධ කොට බ්‍රහ්මරූප වෙසන සේක. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ එක්තරා නිවතුලයෙක උපනුවෙත් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ එදහම් අසා තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි සැදහෑ ලබයි. ඒ ශ්‍රද්ධා-ප්‍රතිලාභයෙන් සමකාලීන වූයේ මෙසේ මේතෙහි කෙරේ: “ශාසනාස සම්බාධය, (රාගාදී විසින්) රජෝමාගීය, ප්‍රවුජ්‍යා අභ්‍යවකාශය. ගිහිගෙහි වසනුවනු විසින් එකානතපරිපුණ්ණී, එකානතපරිශුද්ධ, භවතෙසංඛ්‍යාදශ මේ බ්‍රහ්මරූප සරත්තට සුකර නොවේ. මම කෙතෙරවුම් බහා කතවත් හැද ගෙන් තික්ම පැවිද්දට පැමිණෙමි තම් මනා මැනු යි” කියායි. හේ පසු කලෙක අලාභ වූ හෝ භොගසංකෘතිය පියා, මගන් වූ හෝ භොගසංකෘතිය පියා, අලාභ වූ හෝ ඥාතිපරිවර්තීය පියා, මගන් වූ හෝ ඥාතිපරිවර්තීය පියා, කෙතෙමස් අපහරණ කොට කතවත් හැද ගෙන් තික්ම පැවිද්දට වදනේය.

66. හේ මෙසේ පැවිදිවූයේ, (අභිශිලසංඛ්‍යාත) ශික්ෂාවට ද (ප්‍රඥාන-ශික්ෂාපදසංඛ්‍යාත) සාර්වත්‍රයට ද පැමිණියේ, පණ්ඩිතා පියා පණ්ඩිතයෙක් දුරුවූයේ වෙයි බහාතැබු දඩු ඇතිසේ බහාලු සැත් ඇතිසේ, ලජ්ජාවූයේ, දයාවට පැමිණියේ, සමීපතනුභිතානුකම්පි ව වාස කෙරේ අසිතාදන් පියා අසිතාදතින් වැළැකියේ වෙයි. දුන්දු ගත්තේ, දුන්දු කැමැතිවනුයේ, නොසොර පිවිතුරු ආත්මයෙන් වෙසේ. අබ්‍රහ්මචර්යා පියා බ්‍රහ්මරූප ඇතිසේ වෙයි. (මෙවුන් දමින්) දුරුකැසිරිම් ඇතිසේ, ගැමිදහම් වන මෙවුනගෙන් විරත වෙයි. මුසවා පියා මුසවාගෙන් වැළකියේ වෙයි. සත්‍යවාදී වූයේ, සත්‍යසංකීර්ණ ඇතිසේ, ස්ථිරවචන ඇතිසේ, ඇදහිය යුතු බස් ඇතිසේ, ලොකයා විසවාද නොකරනුයේ වෙයි. පිසුණු බස් පියා පිසුණු බසින් වැළැකියේ වෙයි. මුත් බිඳිනු සඳහා මෙහිදී අසා එහි නොසිතනු වෙයි එකාන අසා උත්තිඛිනු සඳහා මුතට නොසිතනු වෙයි. මෙසෙයින් බුන් අස ගලපනු හෝ සමගි වුවනට සකින දෙනු හෝ වෙයි. සමගරම් ව සමගරන ව සමගියෙහි අභිනන්දනා ඇති ව සමගකරණබස් බණනු වෙයි. පරාස් බස් පියා පරාස් බසින් වැළකියේ වෙයි: නිදොස් (බ්‍රහ්මචර්යා විසින්) කණ්ට සුවදෙන, පෙමට නිසි, ලගත්තා, (ගුණපරිපුණ්ණියාගෙන්) පුරවැසි, බොහෝ දෙනට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනගේ මනවඩන යම් බස් ඇත් ද, එබඳු බස් බණනු වෙයි. සම්ප්පාලාප පියා පලපිත් වැළකියේ වෙයි: බුණුවමනා කල්බලා බණන, දහම් බණන (මෙලෝපරලෝ) අරුත් ඇසිරි කොට බණන, නවලොවතුරු දහම් ඇසිරි කොට බණන, (සංවර - ප්‍රභාණ) විනය ඇසිරි කොට බණන, අසුතුකල්පි සකාරණ, පරිවේද ද ඇති, අතීතාසිත, ලෙහි ලා ගතයුතු බස් බණනු වෙයි.

67. සො ඤිජගාමකුතගාමසමාරමො පටිවිරතො හොති. එකභතතිකො හොති රතකුපරතො¹ විරතො විකාලභොජනා. නවමගිනවාදිතවිසුක-දස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගනිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිසුසනධාරිතා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූප-රජ්ජපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අමකධිඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ධ්‍රියමාරිකපටිග්ගහණා² පටිවිරතො හොති. දුස්සිදුසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජෙළුක-පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුකුළුපිප්පකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හජිගමාස්සවලව්‍යපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. බෙතනවිජු-පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපඨිණ්ගමනානුගොගා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො හොති. කුලාකුට - කංසකුට - මානකුටා පටිවිරතො හොති. උකෙකාවන - වඤ්චන - තිකති - සාවිශොගා³ පටිවිරතො හොති. ඡෙදන - වධ - ඛනින - විපරාමොස⁴ - අලොප - සහසාකාරා පටිවිරතො හොති.

68. සො සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන⁵ විවරෙන කුච්ඡිපරි-හාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. යෙන යෙනෙව පක්කමති, සමාදුයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි නාම පක්කිසකුණො⁶ යෙන යෙනෙව බ්බති, සපත්තභාගේව බ්බති, එවමෙව භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. යෙන යෙනෙව⁷ පක්කමති, සමාදුයෙව පක්කමති.

සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකෙන සමන්තාගතො අර්ඛිතං අනවජ්-සුඛං පටිසංවෙදෙති.

69. සො චක්ඛුතා රූපං දිස්වා ත නිමිත්තභ්‍යාහි හොති නානුබ්‍යඤ්ඤ-තභ්‍යාහි. යත්ථාධිකරණමේතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රකඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං අපජ්ජති. සොහෙත සංග්ගං සුච්ඡා -පෙ- සාතෙත ගනිං සාගිච්ඡා -පෙ- ජීව්‍යාය රසං සාගිච්ඡා -පෙ- කායෙත ථොට්ඨබ්බං පුඤ්චා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාහි හොති නානුබ්‍යඤ්ඤතභ්‍යාහි. යත්ථාධිකරණමේතං මතින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රකඛති මතින්ද්‍රියං, මතින්ද්‍රියෙ සංවරං අපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඛිතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති.

-
1. රතකුපරතො, මජ්ඣං. සං. PTS. 2. ඉන්ධ්‍රියමාරි පටිග්ගහණා, සි-කප්පති.
 3. සාවිශොගා, සං. 4. විපරාමාසා, සි-කප්පති
 5. කායපරිහාරියෙන, මජ්ඣං. සං. PTS. සි-කප්පති.
 6. පක්කිසකුණො, මජ්ඣං. සං. 7. සො යෙන යෙනෙව, මජ්ඣං.

67. හේ (මූලධර්ම) ධර්මානුම හා (නිරුක්තාණාදි) භූතානුම (ජේදන-පවනාදි) විකොපනායෙන් වැලකීමේ වෙයි. රුත්රි භොජනයෙන් වැලැකීමේ වෙයි. විකල්බොජනෙන් වැලැකීමේ වෙයි. වෙකහස්තික වෙයි. තවත්තානුම වස්තු විසුළු දස්තෙන් වැලැකීමේ වෙයි. මල්ගදවිලෙවුන් බැරීම මනකිතය විභූතිය යන මින් වැලැකීමේ වෙයි. උගසුන් මහආස්තෙන් වැලැකීමේ වෙයි. රත්තරිදි පිළිගැනීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. අමුධානය පිළිගැනීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. අමුමස් පිළිගැනීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. (පුරුෂානතර ගත) සත්ත්ව හා (තදන්ත) සත්ත්ව පිළිගැනීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. (කැපකරු ඇරැම වසයෙන් වත් මුත්) දුග්ධස් පිළිගැනීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. එළවළු වෙතින් පිළිගැනීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. කුකුළු හැර පිළිගැනීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. ඇත් ගෙරි අස් වෙලඹ පිළිගැනීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. කෙත්වත් පිළිගැනීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. දුතකම් පිණිස තැන තැන යාමෙන්, තෙපුල්ගෙන ගෙන් ගෙට යන කුදුගමනින් වැලැකීමේ වෙයි. කුස පිත්ත දෙකින් වැලැකීමේ වෙයි. කුලාකුට - කංසකුට - මානකුට වසින් වඤ්චා(නුළු) කිරීමෙන් වැලැකීමේ වෙයි. ලස්තෙන්ම - නුළුකිරීම - මායා - සාවිජොගයෙන් (කුටිලප්‍රයෝගයෙන්) වැලැකීමේ වෙයි. (අත්තිකුම් ඇ) ජේදනය, වධය, (රජ්ජුබ්බතාදි) බ්බතය, විපරාමොභය (සාගම් සිට මංගල්ලම්), ගම්වොලොගැනීම, සාහසිකක්‍රියා යන මෙයින් වැලැකීමේ වෙයි.

68. හේ කායපරිහරණමාත්‍ර විවරයෙන් සත්තානුම වෙයි. කුසපරි-හරණමාත්‍ර පිණිසානුමයෙන් සත්තානුම වෙයි. යම් යම් ම දිගෙක බැස යේ ද, (අභිපරිකාරමාත්‍රය) ගෙන ම යෙයි. යම්ගේ පියා ඇති ශ්‍රීතිණියෙන් යම් යම් ම දිගෙකින් පියා පැහැර යේ ද, පත්‍රගාර සහිත ව ම අගස තැබ-ගන්නේ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම මහණ කායපරිහරණමාත්‍ර විවරයෙහි කුසපරිහරණමාත්‍ර පිණිසානුමයෙහි සත්තානුම වෙයි. යම් යම් ම දිගෙක බැස යේ ද, (අපිපිකර) ගෙන ම යෙයි.

හේ මේ අරිසල් කඳින් සමකාගත වූයේ තමා තුළ අතවැදුණු බව පිළිබිඹු වේ.

69. හේ ඇසින් රුදරමුණු දක නිමිති ගන්නාසුළු නො වේ. අනු-විසයන් ගන්නාසුළු නො වේ. යම් ගෙයෙකින් වක්‍රානුම අසංවෘත කොට ගෙන වාස කරන තුළින් ලබු අකුසල්දහම් වන අභිධ්‍යාදොමනසයෝ ලුහුබැඳ ගැලගනින් ද, ඒ ඉන්ද්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදන්නේය. වක්‍රානුම රක්තේය. වක්‍රානුමයෙහි සංවරයට වදන්නේය. කණින් ශබ්ද අසා ... තැබැගෙත් ගද ආශ්‍රාණ කොට ... දිවින් රස ආභාද කොට ... කසින් පහස පැහැය ... සිතින් දහම් දහ නිමිතානුම නො වේ. අනුච්ඡාදන ග්‍රාහී නො වේ. යම් ගෙයෙකින් මනිනුම අසංවෘත කොට ගෙන වාස කරන තුළින් ලබු අකුසල්දහම් වන අභිධ්‍යාදොමනසයෝ ලුහුබැඳ ගැලගනින් ද, ඒ මනිනුමයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදන්නේය. මනිනුම රක්තේය. මනිනුමයෙහි සංවරයට වදන්නේය. හේ මෙකී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමකාගත වූයේ සියසත්ත්ව අවසානක (කෙලෙස්මුහුරු නැති) සුබය පිළිබිඹු වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

70. සො අභික්ඛන්තො උපික්ඛන්තො සමපජානකාරී හොති. අංලො-
කිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමමිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජාන
කාරී හොති. සබ්බාපිපත්තවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ
පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසංචකමෙම
සමපජානකාරී හොති. ගගෙ සිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ සාසිතෙ
තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

71. සො ඉමිනා ව අරියෙහ සීලසබ්බකිංචන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව
අරියෙහ ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව සතිසමපජඤ්ඤාන¹
සමන්තාගතො විවිත්තං සෙනාසනං හජති. අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං
කඤ්ඤං ශිරිගුහං සුසානං වතපථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො
පච්ඡාභ්‍යාසං පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලංකං අංගුථිකා, උජ්ජං
කාගං පණ්ණාසං, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

72. සො අභිජ්ඣා ලොකෙ පහාය විගතාතිජේඛන වෙතසො විහරති,
අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති බ්‍යාපාදපඤ්ඤායං පහාය අබ්‍යාපන්තවිත්තො
විහරති සබ්බපාණ්ණුතතිනානුකම්පි. බ්‍යාපාදපඤ්ඤායං විතතං පරිසොඛෙති.
පිනමිඬං² පහාය විගතපිනමිඬො විහරති අංලොකසඤ්ඤා සතො
සමපජානො. පිනමිඬා විතතං පරිසොඛෙති. උඬව්වකුක්ඛකුච්චං පහාය
අනුඬානො විහරති අජ්ඣාතං චූපසන්තවිත්තො. උඬව්වකුක්ඛකුච්චා විතතං
පරිසොඛෙති. විවිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි
කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොඛෙති.

73. සො ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙතසො උපක්ඛිලෙසෙ
පඤ්ඤාය දුබ්බජීකරණෙ විවිච්චිව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි
සවිතක්ඛං සපිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කාතං³ උපසම්පජ්ජි විහරති.
සුත ව පරං තික්ඛවෙ තික්ඛු විතක්ඛවිචාරානං චූපසමා අජ්ඣාතං
සමපසාදනං වෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාසිජං පිතිසුඛං
දුතියං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. පිතියා ව පිරාගා උපෙක්ඛකො -පෙ-
තතිගං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සුඛස්ස ව පහාතා දුක්ඛස්ස ව
පහාතා -පෙ- වතුසං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති.

74. සො වක්ඛුතා රූපං දිස්වා පියරූපෙ රූපෙ ත සාරජ්ඣති.⁴
අපිඨරූපෙ රූපෙ ත බ්‍යාපජ්ජති. උපට්ඨිතකායසති ව විහරති අපමාණ-
වෙතසො. තඤ්ඤා වෙතොවිමුක්තියං පඤ්ඤාවිමුක්තියං යථා භූතං පජානාති
යත්ථස්ස තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො
ඵමං අනුරොධවිරොධවිප්පභින්නො යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා
දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං තාහිතඤ්ඤා තාහිවෙදති
තාජේඛාසාය තිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අතහිතඤ්ඤා අතහිවෙදනො
අතජේඛාසාය තිට්ඨතො යා වෙදනාසු තඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති තස්ස
තඤ්ඤිතරොධා උපාදාන නිරොධො, උපාදානනිරොධා භවනිරොධො, භව-
නිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරාමරණං. සොකපරිද්දෙවිදුක්ඛ-
ද්දෙමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵම්මෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස
නිරොධො හොති.

1. අරියෙහ සතිසමපජඤ්ඤාන, මජ්ඣං.

3. පඨමජ්ඣානං, සිමු.

2. පිනමිඬං, මජ්ඣං.

4. පියරූපෙ තසාරජ්ඣති. සි.

70. හේ ඉදිරිගමනෙහි දු වටාලා ඊමෙහි දු සමාන්තප්‍රඥාවෙන් දූන එය කරන්නේ වේ. ඉදිරි බැලීමෙහි ඔබමොබ බැලීමෙහි සමපාතකාරී වේ. (අත්පා) තැකිලිමි දිගුකිරීමෙහි සමපාතකාරී වේ. සහල හා පාසිවුරු බැරීමෙහි සමපාතකාරී වේ හොජායෙහි පෙයෙයෙහි බාද්‍යයෙහි ලෙයෙයෙහි සමපාතකාරී වේ. මලමුක්සෙහි සමපාතකාරී වේ. ශාමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිඳීමෙහි නිඳි වැරීමෙහි තිණීමෙහි තිහබ බැව්හි සමපාතකාරී වේ.

71. හේ මෙකී ආයතීලසන්නයෙනුදු සමනාගත වූයේ, මෙකී ආයතී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙනුදු සමනාගත වූයේ, මෙකී සමානිසමප්‍රජන්‍යයෙනුදු සමනාගත වූයේ ජතශුන්‍ය සෙනසුන් සෙවුනේය: (දුනුපත්සියෙන්-දුරෙහි වූ) අරත, (ගතසා) රුක්මුල, සෙල, කදුර, දෙපවුරතුර, සොහොන, ගැඹුරුවන, නොසන්දබවස, පිදුරුකිලි සි හේ පසුබත පිඹුවායෙන් වැලැකියේ උඩුකය ඉදිකොට තබා, කමටගත් අතිමුඛ කොට සිහි එළවා, පලක් බැඳ ගිලුනේය.

27. හේ පඤ්චාපාදනසක්කයෙහි රාගය (විනේශන විසින්) පියා, පාත්‍ර අභිධ්‍යා ඇතිකිරීමත් වාස කෙරේ. අභිධ්‍යායෙන් සිත මුදවයි. ව්‍යාපාද සංකප්‍යාත ප්‍රඥාපය (ත්‍රොධය) පියා සම්පන්නිතානුකම්පි ව ව්‍යාපාදයට නො පත් සිතැති ව වාස කෙරේ. ත්‍රොධයෙන් සිත්සත්ත මුදවයි. ඥානානම්භූත පියා පාත්‍ර ඥානානම්භූ ඇතිකිරීමේ, ආලෝක සංඥා ඇතිකිරීමේ, සිහි ඇතිකිරීමේ, නුවණැතිකිරීමේ වාස කෙරේ. ඥානානම්භූත සිත මුදවයි. ඔංඛිතාන සොකානාය පියා අනුභූත ව සියසත්ත සත්ත්ව සිතැති ව වාස කෙරේ. ඔංඛිතානසොකානායෙන් සිත මුදවයි. විචිත්තපා පියා තුණුවිසිකිස් ඇති ව අතවද්‍යාවීමෙන් කපංකටකාර නැති ව වාස කෙරේ විචිත්තපායෙන් සිත මුදවයි.

73 හේ විතොපකෙලය වන, ප්‍රඥව දුච්ඡකරණ වේ පඤ්චවරණයන් පියා කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුසල්දහමින් වෙන් ව ම සවිතකී, සවිචාර, විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ. තව ද මහණෙකි, මහණ මතුයෙහි විතකීවිචාර සන්තිදීමෙන් සියසත්ත පැහැදීම කරන, උතුම් විතොකාග්‍රහාම ඇති, අවිතකී අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති දුච්ඡකරණ උපයා වාස කෙරේ. ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් උපෙක්ඛා ඇත්තේ ... තාතීධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ... සුඛදුඛප්‍රකාණයෙන් ... වතුභිධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ.

74. හේ ඇසින් රු දූක ප්‍රියරූප රූපයෙහි රාග නො කෙරේ. අප්‍රියරූප රූපයෙහි ව්‍යාපාදයට නො පැමිණේ. එළඹ සිටි කාශියාසී ඇතිකිරීමේ, මාභිවිතකමත්විත වූයේ, යම් එළසමාපතනියෙක ඒ ලමු අකුසල් දහමිහු නියමෙය ව නිරුඳි වෙන් ද, ඒ වේතොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති තත්වු පරිදි දකී. හේ මෙසෙසින් රාගදෙය වප්‍රතිණ ව සුඛ වේවයි, දුඛ වේවයි, අදුඛාසුඛ වේවයි යම් ම වේදනාවෙන් පිළුනේ වේද, හේ ඒ වේදනාව (කාමණ) විසින් අතිතඤ්ඤා නො කෙරෙයි. (අනෙක් සුඛයෙකි යි) නො බෙණේ ගැලැගෙන නොසිටී. ඒ වේදනා අතිතඤ්ඤා නො කරන, තුනි විසින් නොබණන, ගැලැගෙන නො සිමුනා ඔහට වේදනායෙහි යම් තඤ්ඤයක් ඇත් ද, ඒ නිරුඳි වෙයි. ඔහුට තඤ්ඤිතරොධයෙන් උපාදන නිරොධ වෙයි. උපාදන නිරොධයෙන් භවනිරොධ වෙයි. භව-නිරොධයෙන් ජාතීනිරොධ වෙයි. ජාතීනිරොධයෙන් ජරාමරණ ශොක-පරිදො ව දුඛදොමනසායෝ නිරුඳි වෙති. මෙසෙසින් තෙල කෙවලදුඛ පුඤ්ජයෙන් නිරොධය වෙයි.

75. සොනෙන සද්දං සුඤ්ඤා පියරුපෙ සද්දෙ -පෙ- සානෙන ගඤ්ඤා සාසිඤ්ඤා පියරුපෙ ගඤ්ඤා -පෙ- ජ්ඣායා රසං සාසිඤ්ඤා පියරුපෙ රසෙ -පෙ- කායෙහ පොඨබ්බං පුඤ්ඤා පියරුපෙ පොඨබ්බෙ -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤා පියරුපෙ ධම්මෙ න සාරජ්ඣති. අපිසරුපෙ ධම්මෙ න බ්‍යාපජ්ඣති. උපට්ඨිතකායසනී ව විහරති අසමානාවෙනසො. තඤ්ඤා වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤා විමුත්තං යථාභූතං පජාතාති යජ්ඣස්ස තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසසා නිරුජ්ඣන්ති. සො ඵලං අනුරොධවිරොධවිසාහිතො යං කිඤ්ඤා¹ වේදනං වේදෙති සුඛං වං දුක්ඛං වං අදුක්ඛම්සුඛං වං, සො තං වේදනං තාහිනඤ්ඤා නාහිවදති තාජෙඤ්ඤාසාය තිට්ඨති. තස්ස තං වේදනං අනහිනඤ්ඤො අනහිවදනො අනජෙඤ්ඤාසාය තිට්ඨතො යා වේදනාසු නන්දි සා නිරුජ්ඣති. තස්ස තන්දිතිරොධා උපාදානතිරොධො, උපාදාන තිරොධා භවතිරොධො, භවතිරොධා ජාතිතිරොධො, ජාතිතිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵලමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකකිකස්ස තිරොධො හොති.

76. ඉමං බො ථෙ ඤානෙ ඤානෙ භික්ඛවෙ සබ්බිනෙතත තණ්හාසබ්බයවිමුත්තං ධාරොථ. සාතිං පන භික්ඛුං² කෙවට්ටපුත්තං මහාතණ්හාජාලං³ තණ්හා-සබ්බාච³ පටිමුක්ඛන්ති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්ති.

මහාතණ්හාසබ්බයසුත්තං අව්ඨමං.

1. 4. 9.

මහාඅසසපුරස්සනං

1. ඵලං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා අමබ්බසු විහරති අසසපුරං තාම අබ්බානං නිගමො. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු අමනෙතසි: භික්ඛවො'ති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටකොසුං. භගවා එතදචොච:

2. සමණාති වො භික්ඛවෙ ජනො සඤ්ජාතාති. ඤානෙ ව පන කෙ ඤානෙති පුට්ඨා සමානා සමණමානා පටි ජාතාථ. තෙසං වො භික්ඛවෙ ඵලං සමඤ්ඤානං සතං ඵලමපට්ඨානං සතං “යෙ ධම්මං සමණ-කරණා ව බ්‍රාහ්මණකරණා ව තෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සාම. ඵලං තො අමානං සමඤ්ඤා ව අයං සච්චා භවිස්සති පට්ඨානං ව භූතා. යෙසඤ්ඤා මයං විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසතගිලානපච්චයතෙසජ්ජපරික්ඛාරං⁴ පරිභුඤ්ජාමි, තෙසං තෙ කාරා අමොසු මහපථො භවිස්සන්ති මහාතිසංසා. අමානං කඤ්ඤොචායං පබ්බජ්ජා අවඤ්ඤා භවිස්සති සථො සථුදායාති”⁵ ඵලං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

1. කිඤ්ඤා, PTS.

2. සාතිං භික්ඛුං, සි.

3. සබ්බාච, සි.

4. පරික්ඛාරො, සා. සි.-කප්ඵි.

5. සථුදායාති, සිමු.

75. කණින් ගබ්ද අසා ප්‍රියරූපගබ්දගෙහි ... ස්ත්‍රීණයෙන් ගනි
 ආභාණ කොට ප්‍රිය රූපගනිගෙහි ... දිවින් රස ආසවාද කොට ප්‍රියරූප
 රසගෙහි ... කසින් සපඨි පැහැස ප්‍රියරූපසපඨිගෙහි ... මනසින් දහම්
 දහ ප්‍රියරූප බමාලමඛනයෙහි රාග නො කෙරේ. අප්‍රියරූපබමාලමඛනයෙහි
 ව්‍යාපාද නො කෙරේ. එළඹිසිටි කාශිසාසි ඇතිව මායීවිත්‍යසමන්විත ව
 වාස කෙරේ. යම් පලසමවනෙක දී ඒ ලමු අකුසල් දහම්හු නිශෙෂ ව
 නිරුද්ධ වෙත් ද, ඒ වෙනොව්මුක්ති ද ප්‍රඥවිමුක්ති ද තත් වූ පරිදි
 දනී. හේ මෙහෙයින් අනුරොධවිරොධවිප්‍රභීණ වූයේ සුඛ වේවයි, දුඛ
 වේවයි, අදුඛාසුඛ වේවයි යම් වෙදනාවක් විදුනේ වේද, හේ ඒ වෙදනා
 අභිනන්දනා නො කෙරේ, නො බෙණේ, ගැලගෙන නොසිටි. ඒ වෙසින
 අභිනන්දනා නොකරන, නොබණන, ගැලගෙන නොසිටුනා ඔහට
 වෙදනාගෙහි යම් නන්දයෙක් ඇත් ද, ඒ නිරුද්ධ වෙයි. ඔහට
 නන්දිතිරොධයෙන් උපාදානිතිරොධ වෙයි. උපාදානිතිරොධයෙන් භව-
 නිරොධ වෙයි. භවනිතිරොධයෙන් ජාතිතිරොධ වෙයි. ජාතිතිරොධයෙන්
 ජරාමරණ ශොකපරිදොව දුඛදොෂේතස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙති.
 මෙහෙයින් තෙල කෙවලදුඛපුඤ්ජයාගේ නිරොධය වෙයි.

76. මහණෙනි, තෙපි සැකෙවින් දෙසු මාසේ මේ තණ්හාසංඛය-
 විමුක්තිය (විමුක්තිපටිලාභකතු වූ දෙසනාව) බරව. කෙටුළුපුත් සාතිමහණ
 මහා තාපණ දුලෙහි - මහා තාපණා සංඛ්‍යාවගෙහි (බන්ධනයෙහි) පිළිවෙතකු
 (පිටිසියකු) කොට බරවයි වදලන.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මහාතණ්හාසංඛය සූත්‍රය වදලුණේක.
 සියමන (තුටුසිත්) ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාණිතය
 අභිනන්දනා කලහ.

මහාතණ්හාසංඛය සූත්‍රය අවමැනිසි.

1. 4. 9.

මහාඅසසපුර සූත්‍රය

1. මු ා විසින් මෙසේ අසනලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 අඛන ජනපදයෙහි අතුරව්වැසියන්ගේ අසසපුර නම් නියමිතමිති වැඩවසන
 සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි මහණන් ඇමතු-
 සේක. ඒ මහණහු 'වහන්සේ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ.
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලුණේක:

2. මහණෙනි, මහදෙනේ නොප 'ඉමණයක, ඉමණයක'යි හඳුනන්-
 තේය. තෙපිදු 'තෙපි කවරනු'යි පුළුවස්තා ලදුව 'ඉමණයමිත'යි පිළින කරව.
 මහණෙනි, මෙබඳු තම් ඇති, මෙබඳු පිළින දෙන ඒ නොප විසිනුදු "ඉමණ
 කරණ (පටි සමණ කරණ) බ්‍රාහ්මණකරණ (පටි බහන) යම් බම් ඇත් ද, ඒ
 බම්සමාදාන විසින් ගෙන වැටෙමික. මෙසේ වත්ම, අපගේ මේ ඉමණ
 සංඥාව සත්‍ය වෙයි. ප්‍රතිඥ ද යථාථ වෙයි. අපි යම් ම කෙනෙකුන්ගේ
 සිවුරු පිඹුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර වලද කරමෝ ද,
 උන් අප කෙරෙහි කරන ඒ උපකාරයෝ මහත්ඵල මහානාශංස වෙති.
 අපගේ ද මේ පැවිද්ද අවකාශ වෙයි, සඵල වෙයි, සවාද්ධික වෙයි"
 කියා මෙහෙයින් මහණෙනි, තොප හික්මෙත්තේ මැනව.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුලත් කර ඇත.

3. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මො සමණකරණො ව බ්‍රාහ්මණකරණො ව?

4. ගිරොත්තපෙසන සමන්තාගතා හවිසාමාති එවං ගි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.¹

5. සියො බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්සා: ගිරොත්තපෙසනමනා,² සමන්තාගතා. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤත්ථො නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූට්ඨිං අපචේය්‍යාථ.

6. අාරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො හවිසාති උත්තානො විවචො න ච ජිද්දවා සංවුතො ව. තාය ව පන පරිසුද්ධිමනොසමාචාරතාය නෙවත්තානුක්කංසිස්සාම, න පරං වමභිස්සාමා'ති එවං ගි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

7. සියො බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්සා: ගිරොත්තපෙසනමනා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤත්ථො. නත්ථි නො කිඤ්චි³ උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූට්ඨිං අපචේය්‍යාථ.

8. අාරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුද්ධො නො වච්ඡමාචාරො හවිසාති උත්තානො විවචො න ච ජිද්දවා සංවුතො ව. තාය ව පන පරිසුද්ධිවච්ඡමාචාරතාය නෙවත්තානුක්කංසිස්සාම න පරං වමභිස්සාමා'ති⁴ එවං ගි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

9. සියො බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්සා: ගිරොත්තපෙසනමනා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වච්ඡමාචාරො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤත්ථො. නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූට්ඨිං අපචේය්‍යාථ.

10. අාරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුද්ධො නො මනොසමාචාරො හවිසාති උත්තානො විවචො න ච ජිද්දවා සංවුතො ව. තාය ව පන පරිසුද්ධිමනොසමාචාරතාය නෙවත්තානුක්කංසිස්සාම, න පරං වමභිස්සාමා'ති එවං ගි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

11. සියො බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්සා: ගිරොත්තපෙසනමනා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වච්ඡමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤත්ථො. නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූට්ඨිං අපචේය්‍යාථ.

1. සික්ඛිතබ්බන්ති, ස්‍යා.

2. ගිරොත්තපෙසනමන, මජ්ඣං ස්‍යා. PTS.

3. නත්ථි කිඤ්චි, ස්‍යා.

4. නෙවත්තානුක්කංසෙය්‍යාම, මජ්ඣං.

5. වමභිස්සාම, මජ්ඣං.

3. මහණෙනි, ඉමණකරණ - බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්මයෝ කවරහ යත්:

4. “හිරි ඔතප් දෙකින් සමකාගත වම්හ”යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

5. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරි ඔතප් දෙකින් සමකාගතයම්හ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි. එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්ඩාපිය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති” යි එතෙකින් ම තුෂ්තට පැමිණෙන්නාව.

6. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණි තිබිය දී, ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථව සිටුවා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ඩාපිය (මායී හා එල) තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි තම කීමෙක යත්: “අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, නොමුවහ වෙයි, විවාහ වෙයි, සිදුරුති නො වෙයි, සංවාත ද වෙයි. ඒ පරිශුද්ධ(පරමසලොඛ) කායසමාචාරතායෙහි තමන් නො ම හුවමහ, මෙරමා නොගරමහ” යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

7. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමකාගතයම්හ. අපගේ කායසමාචාරපිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ, එතෙකින් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්ඩාපිය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති” යි එතෙකින් ම තුෂ්තට පැමිණෙන්නාව.

8. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථව සිටුවා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ඩාපිය තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි තම කීමෙක යත්: “අපගේ වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, නොමුවහ වෙයි, විවාහ වෙයි, සිදුරුති නොවෙයි, සංවාත ද වෙයි. ඒ පරිශුද්ධ(පරමසලොඛ) වාක්සමාචාරතායෙහි තමන් නො ම හුවමහ, මෙරමා නොගරමහ” යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

9. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමකාගතයම්හ. අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ, එමතුයෙන් මහණුවම්කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්ඩාපිය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති” යි එතෙකින් ම තුෂ්තට පැමිණෙන්නාව.

10. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථව සිටුවා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ඩාපිය තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි තම කීමෙක යත්: “අපගේ මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, නොමුවහ වෙයි, විවාහ වෙයි, සිදුරුති නො වෙයි, සංවාත ද වෙයි. ඒ පරිශුද්ධ (පරමසලොඛ) මනාසමාචාරතායෙහි තමන් නො ම හුවමහ, මෙරමා නොගරමහ” යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

11. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමකාගතයම්හ. අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරනලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථය ලැබිණ. මතුයෙහි අපට කරණි කිසිදු නැති” යි එතෙකින් ම තුෂ්තට පැමිණෙන්නාව.

12. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤඤ්ඤානං සතං සාමඤ්ඤඤ්ඤා පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුඤ්ඤා නො ආජිවො හවිස්සති උත්තානො විචෙව: න ච ජිග්ගාමං සංවුත්තො ච. තාය ච පන පරිසුඤ්ඤා-ජිවතාය තෙවත්තානුක්කංසිස්සාම, න පරං වමසිස්සාමා'ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්ඛිතබ්බං.

13. සියං බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්ස: ගිරොත්තපොනමනා සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා වච්ඡමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා මනොසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා ආජිවො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤඤ්ඤා. තත්ථි නො කිඤ්ච උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූට්ඨිං ආපජෙය්‍යාථ.

14. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤඤ්ඤානං සතං සාමඤ්ඤඤ්ඤා පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'ඉන්ද්‍රියෙහු භුත්තආරා හවිස්සාම: චක්ඛුතා රූපං දිස්සා න නිමිත්තභාගි තානුබ්බඤ්ඤානභාගි. යන්තාසකරණ-මෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජිස්සාම, රක්ඛිස්සාම චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජිස්සාම. සොතෙත සද්දං සුත්වා -පෙ- සාතෙත ගඤ්ඤා සාගිත්වා -පෙ- ජිව්‍යාය රසං සාගිත්වා -පෙ- කායෙත ථොට්ඨබ්බං ජුගිත්වා -පෙ- මතස්ස ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාගි තානුබ්බඤ්ඤානභාගි. යන්තාසකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජිස්සාම, රක්ඛිස්සාම මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජිස්සාමා'ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්ඛිතබ්බං.

15. සියං බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්ස: ගිරොත්තපොනමනා සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා වච්ඡමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා මනොසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා ආජිවො. ඉන්ද්‍රියෙහු භුත්තආරා. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤඤ්ඤා. තත්ථි නො කිඤ්ච උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූට්ඨිං ආපජෙය්‍යාථ.

16. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤඤ්ඤානං සතං සාමඤ්ඤඤ්ඤා පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො හවිස්සාම. පටිසංඛිං යොතිසො ආහාරං ආහරිස්සාම: 'නෙව දව්‍යය න මද්දය න මණ්ඩනය න පිභුසනය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස සිතියා යාපතාය විහිංසුපරතියා චුග්ගමිරිතානුක්කංසාය. 'ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං පටිභබ්බාමි¹ තච්ඤ්ච වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි.² යාත්‍රා ච මෙ හවිස්සති අත්චර්තා ච එය්‍යපිභාරොවා'ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්ඛිතබ්බං.

1. පටිභබ්බාමි, මජ්ඣ. සං.

2. න උප්පාදෙස්සාමි, මජ්ඣ. සං.

12. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරුණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථිව සිටුනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය නතමක් පිරිසි ගේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරුණි නම් කීමෙක යත්: “අපගේ ආර්ථ පිරිසිදු වෙයි, නො මුළු වෙයි, විවෘත වෙයි, සිදුරැති නො වෙයි, සංවෘත ද වෙයි. ඒ පරිශුද්ධාත්මයාගේනුදු නමත් නො ම හුවමිහ. මෙරමා නො ගරහමිහ” යි මහණෙනි, මෙසෙයින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

13. මහණෙනි, තොපට මෙබදු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔත් දෙකින් සමන්විතයමහ අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වෘක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආර්ථ පිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරුණි කිසිදු නැති” යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

14. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරුණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථි ව සිටුනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය නතමක් පිරිසිගේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරුණි නම් කීමෙක යත්: “ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාර ඇතියමෝ වමිහ: ඇසින් රුදරමුණු දැක තිමිති නොගන්නා සුල්ලමෝ අනුච්ඡාදන නො ගන්නා සුල්ලමෝ වමිහ. යමක් හෙතුකොට ගෙන වක්‍ෂුරිත්‍රිය අසංවෘත කොට වෘස කරන තුලුන් අභිධ්‍යාදොමිතසා සංඛ්‍යාත ලමු අකුසල් දහමිහු පුත්‍රබාද ගැලා ගතින් ද, ඒ වක්‍ෂුරිත්‍රියයාගේ සංවරණ පිණිස පිළිපදුමිහ, වක්‍ෂුරිත්‍රිය රකුමිහ, වක්‍ෂුරිත්‍රියෙහි සංවරයට පැමිණෙමිහ. කෙසින් සද අරමුණු අසා ... ශ්‍රාණයෙන් ගතියලබ්ධි ආශ්‍රාණ කොට ... දිවින් රහඅරමුණු ආකාද කොට ... කසින් සංඝියලබ්ධි සංඝී කොට ... මනසින් බලියලබ්ධි දැන තිමිති ගන්නාසුල්ලමෝ, අනු ච්ඡාදන ගන්නාසුල්ලමෝ නොවමිහ. යමක් හෙතු කොට ගෙන මනිත්‍රිය අසංවෘත කොට වෘස කරන තුලුන් අභිධ්‍යාදොමිතසා සංඛ්‍යාත ලමු අකුසල් දහමිහු පුත්‍රබාද ගැලා ගතින් ද, ඒ මනිත්‍රියයාගේ සංවරණ පිණිස පිළිපදුමිහ, මනිත්‍රිය රකුමිහ, මනිත්‍රියෙහි සංවරයට පැමිණෙමිහ” යි මහණෙනි, මෙසෙයින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

15. මහණෙනි, තොපට මෙබදු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔත් දෙකින් සමන්විතයමිහ. අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි. වෘක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආර්ථ පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාරයමිහ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරනලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරුණි කිසිදු නැති” යි එතෙකින් මතු තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

16. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරුණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථිව සිටුනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය නතමක් පිරිසිගේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරුණි නම් කීමෙක යත්: ‘භොජනයෙහි මාත්‍රඥ වමිහ. නුවණින් පස්විකා අහර වළදමිහ. (කෙසේය යත්:) දවස පිණිස නො ම වෙයි, මදය පිණිස නො ම වෙයි, මනෝතය පිණිස නො ම වෙයි, විභූෂණය පිණිස නො ම වෙයි. මේ කායයාගේ ස්ථිති පිණිස යැපිම පිණිස විකිංසා සන්තිද්‍රවනු පිණිස බ්‍රහ්මවියාරියට අනුග්‍රහ පිණිස වත් ඉන් අත් අපියක් පිණිස නො වෙයි. ‘මෙසෙයින් (තොවැළදීමෙන් වූ) පැරැණි වෙදනා නසමි. නව්‍ය වෙදනාන් නො උපදවමි. මාගේ ජීවිතයාත්‍රා ද වෙයි. අනවදුහා හා පහසුවිහරණ වෙති’ යි කියායි. මහණෙනි, මෙසෙයින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

17. සිය බො පත භික්ඛවෙ, භූමාකං එවමස්ස: භිරොත්තප්පෙනමා,¹ සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වච්ඡමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආර්ථො, ඉන්ද්‍රියෙසුමා ගුත්තථාරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො. අලමේත්තාවතා, කතමේත්තාවතා. අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤානො. නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූට්ඨිං ආපඤ්ඤායාථ.

18. ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤානිකානං සතං සාමඤ්ඤානො පරිහාසි සත්ථ උත්තරිං කරණීයො. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? ජාගරියං අනුයුත්තා හවිස්සාම: දිවසං වඩ්ඛමෙත නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙස්සාමි, රත්තියා පඨමිං යාමි වඩ්ඛමෙත නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙස්සාමි, රත්තියා මජ්ඣමිං යාමි දක්ඛිණෙන පසෙසාන සිහසෙය්‍යං කප්පෙස්සාම පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතා සමපජානා:² උට්ඨානසඤ්ඤං මතස්සිකරිත්වා, රත්තියා පඨමිං යාමි පච්චුට්ඨාය වඩ්ඛමෙත නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙස්සාමාති:³ එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

19. සිය බො පත භික්ඛවෙ, භූමාකං එවමස්ස: භිරොත්තප්පෙනමා, සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වච්ඡමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආර්ථො, ඉන්ද්‍රියෙසුමා ගුත්තථාරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො, ජාගරියං අනුයුත්තා. අලමේත්තාවතා, කතමේත්තාවතා. අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤානො. නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූට්ඨිං ආපඤ්ඤායාථ.

20. ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤානිකානං සතං සාමඤ්ඤානො පරිහාසි සත්ථ උත්තරිං කරණීයො කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? සත්ථ සමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතා හවිස්සාම: අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී, සමම්ඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී, සඛ්‍යාපි-පත්තවිචරධාරණේ සමපජානකාරී, අසිතෙ පිතෙ ඛාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී, උච්චාරපස්සාවකමෙම සමපජානකාරී, ගතෙ සිතෙ නිසිතො යුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ භුණ්ඨිතාවෙ සමපජානකාරීති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

21. සිය බො පත භික්ඛවෙ භූමාකං එවමස්ස: භිරොත්තප්පෙනමා, සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වච්ඡමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආර්ථො, ඉන්ද්‍රියෙසුමා ගුත්තථාරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො, ජාගරියං අනුයුත්තා, සත්ථ සමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතා. අලමේත්තාවතා, කතමේත්තාවතා. අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤානො. නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූට්ඨිං ආපඤ්ඤායාථ.

1 භිරොත්තප්පෙනමා, මජ්ඣ. සං. PTS

2. සතො සමපජානො, මජ්ඣ.

3. පරිසොධෙස්සාමි, කත්ථි.

17. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිමතප් දෙකින් සමන්විතයමය, අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආජීව පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාරයමය, භෞජනයෙහි මාත්‍රඥයමය. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරනලදී අප විසින් ශ්‍රාමණ්ඩාපිය ලැබිණ අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති”යි එතෙකින් මතු තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

18. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථීව සිටුවනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථය නතමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි නම් කීමෙක යත්: නිදිවැරීමෙහි යුක්තප්‍රසක්තයමෝ වමිහ: දවස සක්මනින් හිඳුමින් නිවරණදහමින් සිත පරියොධිත කරමිහ, රෑය පළමුයම සක්මනින් හිඳුමින් නිවරණදහමින් සිත පරියොධිත කරමිහ, රෑය මැදමියම සමාතිසමානනයමෝ සම්ප්‍රඥන ඇතියමෝ උත්ථානසංඥ (අසෝ චේලෙහි නැගී සිටුවීමහි) මෙතෙහි කොට දකුණුඇලියෙන් දකුණු පාමත වම්පය මදක් හයා තබාගෙන සිංහගයා: කරමිහ, රෑය පැහැරියම නැගීසිට සක්මනින් හිඳුමින් නිවරණ දහමින් සිත පරියොධිත කරමිහ යි මහණෙනි, මෙසෙයින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

19. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිමතප් දෙකින් සමන්විතයමය, අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආජීව පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාරයමය, භෞජනයෙහි මාත්‍රඥයමය, නිදිවැරීමෙහි යුක්තප්‍රසක්ත-යමය. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්ඩාපිය ලැබිණ අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති”යි එතෙකින් තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

20. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණි තිබියදී ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථීව සිටුවනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථය නතමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි නම් කීමෙක යත්: සමාතිසමාන-ජත්‍යයෙන් සමන්වාගත වමිහ: ඉදිරි බලා යෑමෙහි දු වටාලා ඊමෙහි දු සමපජානකාරී වමිහ. ආලෝකනවිලෝකන දෙකෙහි සමපජානකාරී වමිහ, සම්ඤ්ජනප්‍රසාරණ දෙකෙහි සමපජානකාරී වමිහ, සහල පාසිවුරු බැරීමෙහි සමපජානකාරී වමිහ, අයත - පාත - බාදන - ආක්ෂාදනයෙහි (වතුර්විධ අගර වලදන චේලෙහි) සමපජානකාරී වමිහ, මලමු කිසෙහි සමපජාන-කාරී වමිහ, ගමන - ස්ථාන - නිෂඤ්ඤා - සමපජාන - ජාගයා - භාෂණ තුණ්ණිමාව යන ත්‍රියායෙහි සමපජානකාරී වමිහ යි මහණෙනි, මෙසෙයින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

21. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිමතප්-දෙකින් සමන්වාගතයමය, අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආජීව පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාරයමය, භෞජනයෙහි මාත්‍රඥයමය, නිදි වැරීමෙහි ප්‍රසක්තයමය, සමාතිසමානජත්‍යයෙන් සමන්වාගතයමය. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති”යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

22. ආරොමයාමි චො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි චො භික්ඛවෙ: මා චො සාමඤ්ඤාභිකානං සතං සාමඤ්ඤාසො: පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිත්තං සෙත්තාසතං හජති: අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කඤ්ඤං හිරිගුහං හුසානං චතපත්ථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාත-පටික්ඛානෙනා නිසීදති පලලඛකං ආභුජිත්වා, උජ්ජං කායං පණ්ඩාය, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො අභිජ්ඣා ලොභෙ පහාය විගතාභිජ්ඣාන වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විත්තං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්බොපන්නාවිත්තො විහරති සබ්බපාණ්ඩුතභිකානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසං විත්තං පරිසොධෙති. විනමිද්ධං පහාය විගතපිනමිද්ධො විහරති ආලොක-සඤ්ඤී සත්තො සමපජ්ජො. පිනමිද්ධා විත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්ච-කුක්කුච්චං පහාය අනුඛිතො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්නාවිත්තො. උද්ධච්චකුක්කුච්චා විත්තං පරිසොධෙති. විවිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිවි-කිචේජ, විහරති අකථාකපි කුසලෙසු බමෙමසු. විවිකිච්ඡාය විත්තං පරිසොධෙති.

23. සෙත්තපාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තො පයොජේත්ත, තස්ස තෙ කම්මන්තා සමිජ්ජෙය්‍යං, සො යාති ච පොරාණාති ඉණමූලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙත්ත, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරාභාරණාය, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තො පයොජේසිං. තස්ස මෙ කම්මන්තා සමිජ්ජෙය්‍යං. සො අහං යාති ච පොරාණාති ඉණමූලාති, තාති ච බ්‍යන්තිඅකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරාභාරණාය”ති.¹ සො තතොන්තිදුතං ලහෙථ පාමුජ්ජං,² අධිගචේත්ත සොමනස්සං-

24. සෙත්තපාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලුහ-ගිලානො, හත්තඤ්චස්ස තච්ඡාදෙය්‍ය,³ ත වස්ස කායෙ බලමත්තා, සො අපරෙත සමයෙන තමා ආබාධා මූලෙවය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා වස්ස කායෙ බලමත්තා, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො අසොසිං දුක්ඛිතො බාලුහගිලානො, හත්තඤ්ච මෙ තච්ඡාදෙසි. ත ව මෙ ආසි කායෙ බලමත්තා. සොමහි එතරහි තමා ආබාධා මූලෙනා හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමත්තාති.” සො තතොන්තිදුතං ලහෙථ පාමුජ්ජං, අධිගචේත්ත⁴ සොමනස්සං-

25. සෙත්තපාපි භික්ඛවෙ පුරිසො බක්ඛිනායාතරෙ බද්ධො⁵ අස්ස, සො අපරෙත සමයෙන තමා බක්ඛිනා මූලෙවය්‍ය සොත්ථිතා අබ්බසෙත්ත,⁶ ත වස්ස කොචි භොගානං වසො, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ බක්ඛිනායාතරෙ බද්ධො අසොසිං. සොමහි එතරහි තමා බක්ඛිනා මූලෙනා සොත්ථිතා අබ්බසෙත්ත. තත්ථි ච මෙ කොචි⁷ භොගානං වසො”ති. සො තතොන්තිදුතං ලහෙථ පාමුජ්ජං, අධිගචේත්ත සොමනස්සං.

1. දුරභරණයාති, මජ්ඣං. 2. පාමොජ්ජ, මජ්ඣං. 3. ත ඡාදෙය්‍ය, සා. 4. අධිගචේජ, සි කාමව. PTS. 5. බද්ධො, මජ්ඣං. සා. 6. අබ්බසෙත්ත, මජ්ඣං. අබ්බසෙත්ත, සා. 7. කිඤ්ච, මජ්ඣං. යා. PTS.

22. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණි තිබියදී ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථව සිටුනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථය තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි තම කීමෙක යන්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි, මහණ තිහඩ සෙනසුන් සෙවුනේය. එනම් - අරන, රුක්ඔල, පපි, කදුරු, ගිරිගුහා, සොහොන, වනපෙත, අග්‍යවකාශ, පිදුරුකිළි යන මේය. හේ පසුවන පිටුවායෙන් වැළැකියේ, උඩුකය යාප් කොට තබා ගෙන, කම්ප්‍යාතාහිමුව කොට සිහි එළවාගෙන, පලක් බැඳගෙන හිඳුනේය. හේ (පඤ්චාපාදනසකති) ලොකයෙහි අභිධ්‍යායඛණ්ඩාත කාමච්ඡදය (විෂකම්මාණ විසින්) පහා, විභ්‍යාහිධ්‍ය වූ සිහින් වාස කෙරෙයි. අභිධ්‍යායෙන් සිත මුදු ගනී. ව්‍යාපාදසඛ්‍යාත ප්‍රඥාමය (ක්‍රොධය) පහා අව්‍යාපනන-විතත ව සමීඝනවිසිතානුකම්පි ව වාස කෙරේ. ක්‍රොධයෙන් සිත මුදුගනී. ස්‍යානනම්භය පහා අපගනස්‍යානනම්භ ඇති ව ආලොකසංඥ ඇති ව සමානමත් ව නුවණැති ව වාස කෙරේ. ස්‍යානනම්භයෙන් සිත මුදුගනී. උභවචය හා කුක්කුචය පහා සියසතන්හි සන්තූන්සින් ඇති ව නිවිහියා ව වාස කෙරේ. තොතිවිමාවිනුදු කුකුසිනුදු සිත මුදුගනී. විසිකිස් පහා තුණුවිසිකිස් ඇතිව කුසල්දහමිහි කථකකථකාරරහිත ව වාස කෙරේ. විවිකිත්සායෙන් සිත මුදුගනී.

23. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ ණයක් ගෙන කම්ප්‍යාත නිමිති කොට යොදන්නේ වේනම්, උසුගේ ඒ කමත්ත සමාධි වෙන් නම්, යම් පැරැණි සාණමුල ඇත් ද, එද ඉවර කරන්නේ වේ නම්, ඔහුට මතුයෙහි අභුවන් පුස්තට ඉතීරි දූගෙකුද වේ නම්, ඔහුට මෙසේ සිත් පතලවෙයි: “මම පෙර ණය ගෙන කමත්හි යෙදිමි. මාගේ කම්ප්‍යාතයෝ සමාධි වූහ. ඒ මම යම් පැරැණි සාණමුල වී ද, එතැම ඉවර කෙලෙමි. මට මතුයෙහි අභුවන් පුස්තට අවශ්‍යව දූගත් ඇතැ” යි කියායි. හේ ණය නැතිකේ තිදන කොට ගෙන ප්‍රමොදය ලබන්නේය. සොමතස් පිදුනේය. -

24. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ අබාධ ඇතියේ, දුක ඇතියේ, අසමානු ගිලන්ගති ඇතියෙක් වේ නම්, ඔහුට බත ද නුරුස්සේ නම්, ඔහුට කායබලන් නැත් නම්, පසුකලෙක ඒ අබාධයෙන් මිදේ නම්, ඔහුට බතුද රුස්සේ නම්, ඔහුට කායබලන් ඇත් නම්, ඔහුට මෙබඳු සිත් වෙයි: “මම පෙර හටගත් අබාධ ඇතියෙමි, දුක් ඇති දුහිගිලන් වූයෙකිමි වීම. මට බතුද නොරිසිවි. මට කායබලන් නොවි. ඒ මම දුන් ඒ අබාධයෙන් මිදී සිටිමි. මට බතුද රිසි වෙයි. මාගේ කායබලන් ඇති” යි කියායි. හේ ඒ හෙතෙමින් ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොමතස් ලබන්නේය. -

25. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ දහගෙහි බැදුණේ වේ නම්, හේ පසු-කලෙක ගොගව්‍යයෙන් වෙන් ව සුවසේ ඒ දහගෙහින් මිදී යන්නේ නම්, ඔහුගේ කිසිදු ගොගව්‍යයෙක් නො වේ නම්, ඔහුට මෙබඳු සිත් වෙයි: “මම පෙර බකුකාගාරයෙහි බැදුණෙමි වීම. ඒ මම දුන් ගොගව්‍යයෙන් වෙන්ව සුවසේ ඒ බකුකාගාරයෙන් මිදීහිමි වීම. මට කිසිදු ගොගව්‍යයෙක් නොවී” යි කියායි. හේ බකුමොක්‍ෂ හෙතෙමින් ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොමතස් ලබන්නේය. -

16. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො දුසො අසු අනත්තාධිනො පරාධිනො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමහා දුසච්ඡා මුච්චෙය්‍ය අත්තාධිනො අපරාධිනො භුජිසො යෙන කාමඛගමො. තස්ස ඵවමස්ස අහං ඛො පුබ්බෙ දුසො අභොසිං අනත්තාධිනො පරාධිනො න යෙනකාමඛගමො, සොලහි ඵතරහි තමහා දුසච්ඡා මුත්තො අත්තාධිනො අපරාධිනො භුජිසො යෙනකාමඛගමොති. සො තතොනිදුතං ලභෙථ පාමුජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමතස්සං.

17. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සධනො සභොගො කන්තාරඤ්ඤානමිත්තං පටිපජ්ජෙය්‍ය, සො අපරෙත සමයෙන තමහා කන්තාරා තිත්තරෙය්‍ය සොත්ථිතා අඛ්‍යයෙත,¹ න චස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො. තස්ස ඵවමස්ස අහං ඛො පුබ්බෙ සධනො සභොගො කන්තාරඤ්ඤානමිත්තං පටිපජ්ජං සොලහි ඵතරහි තමහා කන්තාරා තිත්තරෙය්‍ය සොත්ථිතා අඛ්‍යයෙත,¹ නත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයොති. සො තතොනිදුතං ලභෙථ පාමුජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමතස්සං.

18. ඵවමෙව ඛො² භික්ඛවෙ භික්ඛු යථා ඉණං, යථා රොගං, යථා ඛකිනාගාරං, යථා දුසච්ඡා, යථා කන්තාරඤ්ඤානමිත්තං, ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ අප්පභිනෙ අත්තති සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යථා ආතණ්ණං³ යථා ආරොග්‍යං, යථා ඛකිනා මොක්ඛං, යථා භුජිසං, යථා ඛෙමන්තභූමි, ඵවමෙව⁴ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පභිනෙ අත්තති සමනුපස්සති

19. සො ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පහාය වේතතො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණේ විවිච්චිව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්ඛං සම්මාරං විවෙකජං පිතිත්තං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමිමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිත්තබ්බෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සඛ්ඛාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිත්තබ්බෙන අප්පුටං⁵ ගොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුක්ඛො තතාපකො⁶ වා තසාපකන්තොවාසි වා කංසථාලෙ තහානිගවුණ්ණානි⁷ ආකිරිකා උදකෙන පරිපෙථාසකං පරිපෙථාසකං සන්තොය්‍ය⁸, සාස්ස⁹ තහානිගවුණ්ණි සෙතභාසුගතා සෙතභපරෙතා සන්තරමාසිරා පුටා¹⁰ සෙතගෙන න ච පය්‍යරණී. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිත්තබ්බෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සඛ්ඛාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිත්තබ්බෙන අප්පුටං ගොති.

1. අඛ්‍යයෙත, මජ්ඣ. අභ්‍යයෙත, ස්‍යා 2 ඵමං ඛො, ස්‍යා
3. යථා ආතණ්ණං, ස්‍යා 4 ඵමමෙව ඛො, ස්‍යා 5 අප්පුටං, සීචු.
6. තතාපකො, මජ්ඣ. ස්‍යා 7 තහානිගවුණ්ණානි, මජ්ඣ.
8. සංඤ්ඤා, මජ්ඣ. 9 සායං, මජ්ඣ. 10. පුටා, ස්‍යා

16. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ ආත්මායිත නො වූ, (එයින්ම) පරායිත වූ, කැමැති දිගු කොයානෙත, දසයෙක් වේනම්, හේ පසු කලෙක ආත්මායි-පති වූ, (එයින්ම) පරායන නො වූ, කැමැතිසේ ඒ ඒ දිග යානෙත, නිර්දස-කෙක්ව, ඒ දසනාවසයන් මිදියන්නේ වේ නම්, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: "මම පෙර ආත්මායිත නො වූ, පරායිත වූ, කැමැතිසේ ඒ ඒ දිග කොයානෙත, දස් වීම. ඒ මම දැන් ආත්මායිපති වූ, පරායිත නො වූ, කැමැතිසේ ඒ ඒ දිග යානෙත, නිර්දසයෙක් ව ඒ දසනාවසයෙන් මිදිණිම වීම"යි කියායි. හේ ඒ නිර්දසනාවහෙතුරින් ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොමනස් ලබන්නේය.

17. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ සධන ව සහොග ව කතරදිශ්මගව වදනේ වේ නම්, හේ පසු කලෙක හොගව්‍යය නො කොට ම සුවසේ ඒ කතරින් නිසැරි වන්නේ නම්, ඔහුගේ කිසිදු හොගව්‍යයෙක් නො වේ නම්, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේය: "මම පෙර සධන ව සහොග ව කතරදිශ්මගව වැදිණිම. ඒ මම දැන් හොගව්‍යය නො කොට ම සුවසේ නිස්සැරිවෙමි. මාගේ කිසිදු හොගව්‍යයක් නැති" යි කියාය. හේ ඒ ක්ෂෙමභූමියට පැමිණීම හෙතෙමින් ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොමනස් ලබන්නේය.

18. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ සියසතන්හි අප්‍රතිණ ව සිටුවා මේ පඤ්චනිර්ණයන් ණයක් දක්නා සෙයින්, රොගයක් දක්නා සෙයින්, ඛනිනාශාරණයක් දක්නා සෙයින්, දසනාවයක් දක්නා සෙයින්, කතර-මහක් දක්නා සෙයින් මොනොවට දක්නේය. මහණෙනි, යම්සේ අනාණ-තාවය දක්නේ වේද, යම්සේ ආරොග්‍යය දක්නේ වේ ද, යම්සේ ඛනිතමොක්‍ෂය දක්නේ වේ ද, යම්සේ නිර්දසනාවය දක්නේ වේ ද, යම්පරිදි ක්ෂෙමානභූමිය දක්නේ වේ ද, එපරිදි ම මහණ සියසතන්හි ප්‍රතිණ ව ගිය මේ පඤ්චනිර්ණයන් දක්නේය.

19. ඒ මහණ විනොපකෙලය වූ, ප්‍රඥදොර්ඛලයට කාරණ වූ, මේ පඤ්චනිර්ණයන් හැරුපියා කාමයෙන් වෙන් ව අකුසල්දහමින් වෙන් ව සවිතකී, සවිචාර, විවෙකජ, ප්‍රීතිසුඛ ඇති, ප්‍රථමධ්‍යාන උපයාගෙන වාස කෙරේ. හේ මේ කරජ කස ම විවෙකයෙන් උදාපත් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි (හැමතැන පැවැති ප්‍රීතිසුඛ ඇතියා කෙරෙයි), භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ හැම අඟින් සුත් කරජකය පිළිබඳව විවෙකජප්‍රීතිසුඛයා විසින් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි. මහණෙනි, යම්සේ ප්‍රතිබලසමානතා තහවනු වෙක් වේවයි, තහවනු - අතැවැසියෙක් වේවයි, කස්තලියෙක තහවනු ලබා දියෙන් පුතපුතා ඉස, පිඬු කරන්නේ වේද, ඒ තහවනු පිටු උදක-සෙතහයෙන් අනුගත ව දියසනායෙන් මඩනා ලද ව සහතුරුබැහැර දියෙන් පහරතලද ව නොවගුළු ව සිටුවේ වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උදාපත් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ හැම අඟින් සුත් කරජකය පිළිබඳ ව විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයා විසින් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි.

20. පුතචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකකම්මාරුතං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වේතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරා සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤාතං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා¹ පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං.² හොති. සෙය්‍යං-ථාපි භික්ඛවෙ උදකරහදො³ උබ්බිදොදොකා, තස්ස තෙවස්ස පුරුෂමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං,⁴ න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්සායමුඛං. න දකුණිණාය දිසාය උදකස්සායමුඛං. දෙවො ච කාලෙත කාලං සමමා ධාරං තානුසාවෙවෙජ්ජය්‍ය. අථ බො තම්බාව⁵ උදකරහදා සිතා වාරිධාරා උබ්බිජ්ජන්තා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤාය පරිසංඤ්ඤාය පරිපුරෙතා පරිපථරෙතා, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං. හොති.

21. පුතචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියා ච විරුගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛඤ්ච කායෙත පටිසංවෙදෙති. යනතං අරියා-අචක්ඛන්ති: 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තතියං ඤාතං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපජීතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපජීතිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති. සෙය්‍යංථාපි භික්ඛවෙ උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඩරිකිතියං වා අපෙසකම්මානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවර්ධානි⁶ උදකානුග්ගතානි අනෙතානිමුග්ගපොසිති, තානි යාව චග්ගා⁷ යාව ච මුලා සිතෙන වාරිතා අභිසන්තානි පරිසන්තානි පරිපුරති පරිපච්චාති. න තෙසං⁸ කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපජීතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපජීතිකෙන සුඛෙන අපච්චං. හොති.

22. පුතචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහාතා දුක්ඛස්ස ච පහාතා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථග්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසති-පාරිසුද්ධිං චතුස්සං ඤාතං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධිත වේතසා පරිසොදානෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධිත වේතසා පරිසොදානෙන අපච්චං. හොති.

1. අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා, ස්‍යා.

2. අපච්චං, සිමු.

3. උදකරහදො ගම්භිරො, ස්‍යා.

4. උදකස්ස අංගමුඛං, මජ්ඣං. ස්‍යා.

5. තම්බා ව, ස්‍යා.

6. සංවර්ධානි, ස්‍යා.

7. යාව ච අග්ගා, ස්‍යා.

8. නාස්ස, ස්‍යා.

20. තවද මහණෙනි, මහණ විතකිවිචාරයන් යන්හිදීමෙන් සිය සතන්හි පැහැදිලි කරන, සිත පිළිබඳ උතුම් ව උදාවන එකඟව ඇති, විතකීරණික විචාරරණික, සමාධිප් ප්‍රතිසුඛ ඇති, දභීතියධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරේ. හේ මේ කරජකය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ සියලු කයෙහි සමාධිප්‍රතිසුඛයෙන් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි. මහණෙනි, යම්පරිදි උෂ්ණත්වය විලක් වේද, එයට පෙරදිග්ගි දිය වැහෙන මං නැත් ද, පැසිම් දිග්ගි දිය වැහෙන මං නැත් ද, උතුරුදිග්ගි දිය වැහෙන මං නැත් ද, දකුණු දිග්ගි දිය වැහෙන මං නැත් ද, මෙස ද කළින්කල සමන්ධාර වෂිණ නොනෙරේ ද, වැලිද එම දියවලින් සිහිල් දියදහර පැනනැගී එම දියවල් සිහිල් දියෙන් තෙමා ද, භාත්පස තෙමා ද, භාත්පස පුරා ද, භාත්පසින් සපයී කෙරේ ද, තෙල සියලු දියවල සිහිල් දිය දහරින් නොපහල කිසිදු දෑයක් නොවේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ මේ ම කරජකය සමාධිප්‍රතිසුඛයෙන් මොනවට තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ සියලු කයෙහි සමාධිප්‍රතිසුඛයෙන් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නැත.

21. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රීතියගේ විරහයෙන් උපෙක්ඛක ව ද වේහේ. සිහිඇත්තෙ ද නුවණ ඇත්තෙ ද කසින් සුඛය ද විදුනේය. යම් ධ්‍යානයක් ගෙන 'තෘතීය ධ්‍යාන ඇති පුගුලා උපෙක්ඛකය, සමාතිමත්ය, සුඛවිහරණවත් යැ' යි ආයතීයේ බෙණෙත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරේ. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් මොනවට තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ සියලු කය නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් නොපහල තැනෙක් නැත. මහණෙනි, යම්ගේ උපුල්විලෙක වේවයි, හෙලපිසුම් විලෙක වේවයි, රත් පිසුම් විලෙක වේවයි, ඇතැම් උපුල් හෝ, හෙල පිසුම් හෝ, රත්පිසුම් හෝ, දියෙහි සඤ්ජාත ව දියෙහි සංවර්ධිත ව, දියෙන් නොනැග සිට, දියතුළ ගැලැසිට වැඩේ ද, ඒ උපුල් හා පිසුම් අග දක්වාත් මුල දක්වාත් සිහිල් දියෙන් මොනවට තෙත් ව භාත්පස තෙත් ව පරිපූරිත ව භාත්පසින් දියපහසු ලද ව ඇත් ද, එ හැම උපපලයන්ගේ වේවයි, හැම පද්මයන්ගේ වේවයි, හැම පුණ්ඩරිකයන්ගේ වේවයි, කිසිදු තැනෙක් සිහිල් පහස නොලද්දේ නො වේද, මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ මේ ම කය නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් මොනවට තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ හැම කය කිසිදු තැනෙක් නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් නො පහලේ නො වෙයි.

22. තවද මහණෙනි, මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් සොම්නස් දොමනස් කැලෑ ම අසාධ්‍යානම් වීමෙන් අදුඃඛ වූ අසුඛ වූ උපෙක්ඛායෙන් ජනිත සමාතිපරිශුද්ධිභාව ඇති වතුභීතියධ්‍යානය උපයා ගෙන වාස කෙරේ. හේ මේ ම කය පයභීවදාන පරිශුද්ධි සිහින් එරණය කොට හුන්නේ වෙයි. තෙල මහණහුගේ හැම කය කිසිදු තැනෙක් පයභීවදාන පරිශුද්ධි සිහින් නො පහලේ නො වෙයි. -

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඔදුලනන විජෙථන සසිසං¹ පාරුපිකා² නිසින්නො අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදුනෙන වළඪන අපඤ්චං අස්ස, එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන වේතසා පරියොදාගෙන ඵරිකා නිසින්නො භොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන වේතසා පරියොදාගෙන අපඤ්චං භොති.

23. සො එවං සමාභිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදාගෙ අතඞ්ගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිගෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං ඥෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො වගස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපො අනෙකෙපි විවට්ටකපො අනෙකෙපි සංවට්ටිවට්ටකපො 'අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො එවබොතො, එවංවණණං, එවමාහාරො එවං - සුබදුක්ඛපටිඝංවෙදී එවමාසුපරියන්නො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවංගොතො, එවං වණණං, එවමාහාරෙ එව සුබදුක්ඛපටිඝංවෙදී එවමාසුපරියන්නො. සො තතො චුතො ඉමුපපන්නා'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්ධං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සකමා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය,³ තමාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය, සො තමා,⁴ ගාමා සකංගෙව ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස එවමිස්සා: 'අහං බො සකමා ගාමා අමුං ගාමං අගඤ්ඤිං⁵ තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං, එවං නිසීදිං, එවං අහාසිං, එවං තුණ්හි අගොසිං. තමාපි ගාමා අමුං ගාමං අගඤ්ඤිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං, එවං නිසීදිං, එවං අහාසිං, එවං තුණ්හි අගොසිං. සොචති තමා ගාමා සකංගෙව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං ඥෙපි ජාතියො - ථෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙද්ධං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

24. සො එවං සමාභිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදාගෙ අතඞ්ගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිගෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතිකක්ඛන්තමානුසකෙන සතො පස්සති: චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකමමුපගෙ සතො පජානාති: -

1. සිසං, ගසා. 2. පාරුපෙකා, මජ්ඣං. 3. අගච්ඡෙය්‍ය, සිමු.
4. තමාපි, ගසා. 5. අගඤ්ඤං සිමු. අගච්ඡිං, මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂයෙක් සුදුසුකමකින් හිසවසා පෙරෙව් හුන්නේ වේද, ඔහුගේ හැමකම කිසිදු තැනෙක් හෙළවතින් නොපහළේ නොවේද, මහණෙනි, එපරිදිම මහණ මෙම කය පයව්දන පරිශුද්ධ විත්තයෙන් එරණය කොට හුන්නේ වෙයි. තෙල මහණහුගේ හැමකම කිසිදු තැනෙක් පයව්දන පරිශුද්ධ විත්තයා විසින් නොපහළේ නොවෙයි.

23. ඒ මහණ මෙසෙයින් සමාධිගත සිත පරිශුද්ධ ව, (ප්‍රභාඝර විසින්) පයව්දන ව, අත්ඝනණ ව, විහතොපනෙලය ව, මාදුගුත ව, කම්ණ්‍ය ව, ස්පින්ත ව, නිශ්චලප්‍රාප්ත ව පිහිටත් ම, පුළුච්චාසායනානුකූලතා පිණිස සිත තතු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිධ පුළුච්චාසායන සිහි කෙරෙයි. ඒ කෙසෙය යත්: ජාති එකකුදු, ජාති දෙකකුදු, ජාති තුනකුදු, ජාති සතරකුදු, ජාති පහකුදු, ජාති දසකුදු, ජාති විස්සකුදු, ජාති තිස්සකුදු, ජාති සතළිස්කුදු, ජාති පනස්කුදු, ජාති සියකුදු, ජාති දහස්කුදු, ජාති සියක්දහස්කුදු, නොඑක් සංවර්තකල්පයකුදු, නොඑක් විවර්තකල්පයකුදු, නොඑක් සංවර්තවිවර්තකල්පයකුදු - “අසෝ තැනැ මෙබඳුනම් ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු වණ්ණ ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු අතර ඇතියෙම් වීම, මෙසේ සුවදුක් විඳියෙම් වීම, මෙසේ ආයු කෙළවර කෙළෙමි වීම. මම එයින් සැව අසෝ තැන උපනිමි. එහිදු මෙබඳු නම් ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු වණ්ණ ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු අතර ඇතියෙම් වීම, මෙසේ සුවදුක් විඳියෙම් වීම, මෙසේ ආයු කෙළවර කෙළෙමි වීම. මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි” කියායි. මෙසේ සාකාර, සොදොස, අනෙකප්‍රකාර, පුළුච්චාසායන සිහි කෙරෙයි. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ සියගමින් අත්ගමකට යන්නේ වේද, එගමිනුදු අත්ගමකට යන්නේ වේද, හේ එගමින් සියගමට ම වටාලා එන්නේ වේද, ඔහුට මෙබඳු සිත් වන්නේය: “මම වතාහි සියගමින් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි දී මෙලෙස සිටියෙමි, මෙලෙස ගියෙමි, මෙලෙස බිහිවිමි, මෙලෙස නිහව් වීම. මම එගමිනිදු අසෝගමට ගියෙමි. එහිදීත් මෙලෙස සිටියෙමි, මෙලෙස ගියෙමි, මෙලෙස නිහව්වීම. මම එගමින් සියගමට ම වටාලා ආයෙමි” යි. මහණෙනි, එපරිදි මහණ අනෙකප්‍රකාර පුළුච්චාසායන සිහි කෙරෙයි: ඒ කෙසේය යත්: ජාති එකකුදු, ජාති දෙකකුදු ... මෙසේ සාකාර, සොදොස, අනෙකප්‍රකාර පුළුච්චාසායන සිහි කෙරෙයි.

24. ඒ මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත පරිශුද්ධ ව, පයව්දන ව, අත්ඝනණ ව, විහතොපනෙලය ව, මාදුගුත ව, කම්ණ්‍ය ව, ස්පින්ත ව, නිශ්චලප්‍රාප්ත ව පිහිටත් ම, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති - උපපාතශුද්ධතා පිණිස සිත තතු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු, භූතියාය ඉක්ම සිවුනා දිවැසින් මයන උපදනාගිත, ප්‍රණීත, සුවණ්ණ, දුර්ණ, සතුන් දක්නේය. සුගත, දුගීත, සතුන් දක්නේය. යථාකමොපග සත්ත්වයන් දක්නේය. -

“ඉමෙ වත භොතොනා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා ඕච්ඡාදිට්ඨිකා ඕච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිත්තිපාතං තීරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත භොතොනා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිව්‍යධ්වනි වක්ඛුතා විසුද්ධොත අභික්ඛන්තමානුසංකෙත සතොත පස්සති වචමානෙ උපපත්තමානෙ තිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතොත පජානාති. සෙය්‍යථාපසු භික්ඛවෙ ථෙව අකාරා සථාරා, තත්ථ වක්ඛුමා පුරිසො මජ්ඣෙ ධිතො පසෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පවිසන්තොපි තික්ඛමන්තොපි අනුවක්ඛමන්තොපි අනුවචරන්තොපි, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දිව්‍යධ්වනි වක්ඛුතා විසුද්ධොත අභික්ඛන්තමානුසංකෙත සතොත පස්සති වචමානෙ උපපත්තමානෙ තිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මුපගෙ සතොත පජානාති - පෙ-.

25. සො එවං සමාභිතො විතොත පරිසුද්ධො පරිසොදානො අතඛිනණේ විගහපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ ධිතො ආනෙඤ්ජප්පතොත ආසවානං බසඤ්ඤායං විතොත අභිතිහ්‍යාමෙති: සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසාවාපි විතොත විමුච්චති, භවාසවාපි විතොත විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතොත විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තස්මිං ඤාණං ගොති. ‘භිණ්ණ ජාති, වුඤ්ඤානං බුද්ධචරිතං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තනායා’ති පජානාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පබ්බතසංඛේධපෙ උදකරහදෙ අවේජා විප්පසන්තො අනාවලො, තත්ථ වක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ ධිතො පසෙය්‍ය සප්පිසමුක්ඛාපි සක්ඛරකඨලාපි මච්ඡගුමොපි වරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි, තස්ස එවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදෙ අවේජා විප්පසන්තො අනාවලො, තත්ථමෙ සප්පිසමුක්ඛාපි සක්ඛරකඨලාපි මච්ඡගුමොපි වරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි’ති.¹ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපටිපදති යථාභූතං පජානාති.

1. තිට්ඨන්තමපි - සා.

“මේ හවන් සත්තියෝ එකැතින් කායදුඛවිතයෙන් සමනාගතයන, වාග්දුඛවිතයෙන් සමනාගතයන, මනෝදුඛවිතයෙන් සමනාගතයන. (බුද්ධාදි) ආයතීයනට උපවාද කරනුවහ, මිථ්‍යාදූෂිතයන, මිථ්‍යාදූෂිත-කම්මසමාදාන ඇතියන. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සැපෙන් පහ ව සිටි, දුර්වික වූ, විනිපාත වූ, නිරයට පැමිණියන. මේ හවන් සත්තියෝ කායසුවරිතයෙන් සමනාගතයන, වාක්සුවරිතයෙන් සමනාගතයන, මනෝසුවරිතයෙන් සමනාගතයන, ආයතීයනට උපවාද නොකරනුවහ, සමාග්දූෂිතයන, සමාග්දූෂිතකම්මසමාදාන ඇතියන. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු කොහනගහි ඇති ස්වරූපයට පැමිණියන”යි කියායි. මෙසෙයින් පිගුඛ වූ, මිනිසාස ඉක්ම සිටි, දිවැසින් මියන, උපදනා, හීන, ප්‍රණීත, සුවණ්ණ, දුර්වණ්ණ, සුගත, දුර්ගත, සතුන් දක්නේය. යථාකමෝපග සත්තියන් දන්නේය. මහණෙනි, යම්සේ සහදෙර දෙගෙයෙක් ඇත් ද, එහි ඇත් ඇති පුරුෂයෙක් ගෙමැද සිටියේ, ගෙව වදනාවූත්, බැගයත්තාවූත්, බබමෝබ සක්මන් කරත්තාවූත්, ගෙන් ගෙව වදනාවූත් මිනිසුන් දක්නේ වේ ද, මහණෙනි, එ සෙයින් ම මහණ පිරිසිදු වූ මිනිසාස ඉක්ම සිටි, දිවැසින් මියන, උපදනා, හීන, ප්‍රණීත, සුවණ්ණ, දුර්වණ්ණ, සුගත, දුර්ගත, සත්තියන් දක්නේය. යථාකමෝපග සත්තියන් දන්නේය ...

25. ඒ මහණ මෙසෙයින් සමාධිගත සිත පරිගුඛ ව, පගච්චදන ව, අතඛණ ව, විගතොපකෙලය ව, මාදුගුත ව, කමිණ්‍ය ව, ස්විත ව, නිශ්චල ප්‍රාජාන ව පවතුන් ම, ආසුච ක්‍යායෙතය පිණිස සිත නතු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකයි’ යථාගුතය දන්නේ ය. ‘මේ දුඛසමුදය’යි යථාගුතය දන්නේය. ‘මේ දුඛනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපත්ති’යි යථාගුතය දන්නේය. ‘මුහු ආසුචයන’යි යථාගුතය දන්නේය. ‘මේ ආසුචසමුදය’යි යථාගුතය දන්නේය. ‘මේ ආසුචනිරෝධය’යි යථාගුතය දන්නේය. ‘මේ ආසුචනිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපද්ධි’යි යථාගුතය දන්නේය. මෙසෙයින් දන්නා, මෙසෙයින් දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුචයෙකුදු මිඳෙයි. හවාසුචයෙකුදු සිත මිඳෙයි. අවිසුචයෙකුදු සිත මිඳෙයි. විමුක්ත කල්හි ‘විමුක්තයෙමි’ යි ඥාන වෙයි. ජාති ක්‍ෂණය සසුන්බ්‍රමිසරවස් හා මහබ්‍රමිසරවස් වසන ලදී. (සතර-මගින් කළ යුතු කොළසවිධ) කරණි කරන ලදී. නැවත මේ මිනිස්බවට නො එමයි දන්නේය. මහණෙනි, යම්සේ පථිතමුදුනෙක විමල්, වෙසෙසින් පහන්, නොකැලැත් දියවිලෙක් වේ ද, එවිල්තෙර සිටි ඇත් ඇති පුරුෂ-යෙක් ඇවිදුනා වූත් සිටුනා වූත් සිප්බෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනුදු මස්-ගලදු, සිටුනා කැට හා කැබිලිති දු දක්නේ වේ ද, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: ‘මේ දියවිල නිමිල වෙයි, විප්‍රසන්නාවෙයි, කදීම් රහිත වෙයි. මේ සිප්බෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලෝ ද, මස්-ගලනු ද හැසිරෙත්තානුදු සිටුනානුදු වෙති. කැට හා කැබිලිත්තෝ ද සිටුනානු වෙති’යි කියායි. ‘මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ‘මේ දුකැ’ යි යථාගුතය දන්නේය ‘මේ දුඛසමුදය’යි යථාගුතය දන්නේය, ‘මේ දුඛනිරෝධය’ යි යථාගුතය දන්නේය, මේ දුඛනිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපද්ධි යථාගුතය දන්නේය. ‘මොහු ආසුචයන’යි යථාගුතය දන්නේය, ‘මේ ආසුචසමුදය’යි යථාගුතය දන්නේය, ‘මේ ආසුචනිරෝධය’යි යථාගුතය දන්නේය, ‘මේ ආසුචනිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපද්ධි’යි යථාගුතය දන්නේය.

තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. සවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්මි. විමුත්තමිති සදුණං හොති. 'ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථතතායා'ති පජානාති.

26. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණෝ ඉතිපි, බ්‍රාහ්මණෝ ඉතිපි, නහාතකො ඉතිපි, වෙදගු ඉතිපි, සොත්තියො ඉතිපි, අරියො ඉතිපි, අරහං¹ ඉතිපි.

27. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණෝ හොති? සමිතාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛ්ඛිලෙසිකා² පොතොගපිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණෝ හොති.

28. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රාහ්මණෝ හොති? ඛාතිතාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛ්ඛිලෙසිකා පොතොගපිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රාහ්මණෝ හොති.

29. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු නහාතකො හොති? නහාතාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛ්ඛිලෙසිකා පොතොගපිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු නහාතකො හොති.

30. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගු හොති? විදිතාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛ්ඛිලෙසිකා පොතොගපිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගු හොති.

31. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සොත්තියො හොති? නිසුත්තාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛ්ඛිලෙසිකා පොතොගපිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සොත්තියො හොති.

32. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො හොති? ආරකාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛ්ඛිලෙසිකා පොතොගපිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො හොති.

33. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං හොති? ආරකාස්ස හොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛ්ඛිලෙසිකා පොතොගපිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං හොති.

ඉදමච්චාච ගගවා අත්තමිතා තෙ භික්ඛු ගගවතො ගාසිතං අභිනඤ්ඤති.

මහාඅසුපුරස්සකතං නවමං.

1. අරහං - සඤ්ඤා.

2. පොතොගපිකා - මජ්ඣං, ගායා.

මෙසෙයින් දන්තා, මෙසෙයින් දන්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙහිද මිදෙයි. භවාසුවයෙහිද සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාසුවයෙහිද සිත මිදෙයි. විමුක්තවත් ම 'විමුක්තයෙම්' යි යුත වෙයි. 'ජාතිය ක්ෂිණික. චූම්භරවස් වැස තිමවත ලදී. කරණි කරන ලදී. නැවත මේ මිනිස්බවට නො එම්' දන්තේය.

26. මහණෙනි, මේ මහණ (සත්ත්‍රත් ඇති බැවින්) ශ්‍රමණයෙහි ද) (බැහැර ලූ පාප ඇති බැවින්) බ්‍රාහ්මණයෙහි ද, (බොහොමය ඇති බැවින්) නිකායකයෙහිද, (චතුර්මාභිඥාවෙදයෙන් ලඞ්ඛන දත් වන බැවින්) වෙදගුහෙහිද, (පාසුකෙලෙස් ඇති බැවින්) සොත්තියෙහි ද, (කෙලෙසුන් දුරුකළ බැවින්) අරියෙහි ද, රතත්තෙහි ද කියනු ලැබේ.

27. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'සමණ' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ශනික, දූෂ-විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු සමිත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'සමණ' නම් වෙයි.

28. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'බ්‍රාහ්මණ' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ශනික, දූෂවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු බාහිත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'බ්‍රාහ්මණ' නම් වෙයි.

29. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'නිකායක' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ශනික, දූෂවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු දේනාලදහු වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'නිකායක' නම් වෙයි.

30. මහණෙනි, කෙසේ මහණ වෙදගු නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ශනික, දූෂවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල්හු විදිත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'වෙදගු' නම් වෙයි.

31. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'සොත්තිය' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ශනික, දූෂවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු නිසාන (හරණලද) වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'සොත්තිය' නම් වෙයි.

32. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'අරිය' නම් වේ ද යත්: මොහු පිළිබඳ සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ශනික, දූෂවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු දුරිභූත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'අරිය' නම් වෙයි.

33. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'අරහත්ත' නම් වේ ද යත්: මොහු පිළිබඳ සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ශනික, දූෂවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු දුරිභූත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'අරහත්ත' නම් වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මහාඅස්සපුරසූත්‍රය දෙසූහ. යතුටුසින් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙයනාව අතිනන්දන කළෝ.

මහාඅස්සපුර සූත්‍රය නවවැනියි.

1. 4. 10.

චූළඅස්සපුරස්සනං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගඟවා අමෙකස්ස විහරති අස්සපුරං නාම අඛ්ඨානං තිගමො. තත්ත ඛො ගඟවා හික්ඛු ආමනෙතසි හික්ඛ-
වොති. හදනෙතති තෙ හික්ඛු ගඟවතො පච්චස්සොස්සං. ගඟවා
එතදවොච:

2. සමණා සමණාති වො හික්ඛවෙ ජනො සඤ්ජාතාති. නුලෙභ ව පත
තෙ නුලෙභති පුට්ඨා සමානා සමණමානා පටිජානාථ. තෙසං වො
හික්ඛවෙ එවං සමඤ්ජානං සතං එවං පටිඤ්ජානං සතං 'යා සමණසාමිපිපටි-
පදා, තං පටිපදං පටිපජ්ජියාම, එවං නො අයං අමානං සමඤ්ජා ව
සච්චා ගමිස්සති, පටිඤ්ජා ව භූතා යෙසඤ්ච මයං විවරපිණ්ඩපාතභෙතාසන-
හිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්කාරං¹ පරිභුඤ්ජාම,' තෙසං තෙ කාරු අමෙහස්ස
මහපථලා හපිස්සන්ති මහාතිසංසා. අමානසඤ්චමාගං පඛඤ්ජා අවඤ්ඤා
ගමිස්සති සථලා සඋද්ගා'ති එවං හි වො හික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

3. කථඤ්ච හික්ඛවෙ හික්ඛු ත සමණසාමිපිපටිපදං පටිපනෙතො හොති?
යස්ස කස්සාපි හික්ඛවෙ හික්ඛුතො අභිජ්ඣාලස්ස අභිජ්ඣා අපාහිතා හොති,
ඛ්‍යාපනනවිතතස්ස ඛ්‍යාපාදො අපාහිතො හොති, කොඛතස්ස කොඛො
අපාහිතො හොති, උපනාහිතං උපනාහො අපාහිතො හොති, මක්ඛිස්ස
මක්ඛො අපාහිතො හොති, පලාසිස්ස පලාසො අපාහිතො හොති,
ඉඤ්ජකිස්ස ඉඤ්ජා අපාහිතා හොති, මච්ජරිස්ස මච්ජරියං අපාහිතං
හොති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං අපාහිතං හොති, මායාපිස්ස මායා අපාහිතා
හොති, පාපිච්ජස්ස පාපිකා ඉච්ජා අපාහිතා හොති, මුච්ජාදිවසිස්ස²
මුච්ජාදිවසී අපාහිතා හොති, ඉමෙහං ඛො අහං හික්ඛවෙ සමණමලානං
සමණදෙසානං සමණකසවංතං³ ආපාසිකානං ථානානං දුග්ගතිවෙදනියානං
අපාහානා ත සමණසාමිපිපටිපදං පටිපනෙතාති වදාමි. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ
මට්ඨං තාම⁴ ආවුඛජාතං උග්ගතං ධාරං පිතතිසිතං, තදස්ස සමසාරියා
සමපාරාතං සමපලිවෙසිතං⁵, තථුපමාහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුතො
පඛඤ්ජං වදාමි.

1. පරික්කාරෙ - සා.

2. මුච්ජාදිවසිතස්ස - මජ්.

3. සමණකසවංතං - සා.

4. මහජන්නාමි - සා.

5. සමපලිවෙසිතං - සා.

1. 4. 10.

චූළආස්සපුර සූත්‍රය

1. මු ා පිසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතුදන්වහි අතුරට වැසියන්ගේ අස්සපුර නම් නියමගමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි මහණුන් ඇමැතුණේක. ඒ මහණහු 'වහන්සා' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

2. මහණෙනි, මහදෙව් 'භ්‍රමණයහ, භ්‍රමණයහ' යි තොප හඳුනාගනී. තෙපිදු 'තෙපි කවරට' යි පුරවුස්නා ලදුව 'භ්‍රමණයමිහ' යි පිළින කරන්නාව. මහණෙනි, මේබදු භ්‍රමණසංඥ ලත්, මේබදු භ්‍රමණ ප්‍රතිඥ කරන, ඒ තොප පිසින් "යම් මහණුනට නිසි අනුලොම පිළිවෙත් ඇද්ද, එ පිළිවෙත් පිළිපදුමිහ. මෙසේ පිළිපදුත් ම, අපගේ මේ භ්‍රමණසංඥත් සත්‍ය වෙයි, ප්‍රතිඥත් යථාථ වෙයි. අපි යම් ම කෙනෙකුන්ගේ සිවුරු පිඹුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර වළඳකරමෝ නම්, අප කෙරෙහි කරන උත්තේ ඒ සත්කාරයෝ මහත්ඵල මහානාශය වෙතී. අපගේ ද මේ පැවිද්ද අවකාශ වෙයි, සඵල වෙයි, වාද්ධි හභිත වේ" ය යි මහණෙනි, මෙසෙයින් තොප හික්මෙන්නේය.

3. මහණෙනි, කෙසේ මහණ මහණුනට නිසි අනුලොම පිළිවෙත නො පිළිපත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, ලොහබහුල යම්කිසි මහණකුට ඒ දල-ලොබ නොපුහුන් වේ ද, ව්‍යාපන්න සිතැති මහණකුට ඒ ව්‍යාපද නොපුහුන් වේ ද, කිපෙනපුලු මහණකුට ඒ ක්‍රොධ නොපුහුන් වේ ද, බ්‍රහ්මචේර ඇති මහණකුට ඒ බ්‍රහ්මචේර නොපුහුන් වේ ද, මකුගුණ ඇති මහණකුට ඒ මකුසාභාව නොපුහුන් වේ ද, (සුගුරාහ ලක්ෂණ) පලාස ඇති මහණකුට ඒ පලාස ප්‍රතිණ නො වේ ද, ඊෂ්ඨා ඇති මහණකුට ඒ ඊෂ්ඨා ප්‍රතිණ නො වේ ද, මසුරු ඇති මහණකුට ඒ මසුරු බව ප්‍රතිණ නො වේ ද, ශථ වූ මහණකුට ඒ සව බව ප්‍රතිණ නො වේ ද, මායා ඇති මහණකුට ඒ මායා ප්‍රතිණ නො වේ ද, පාපභව්‍යා ඇති මහණකුට ඒ පාපචර්‍යා ප්‍රතිණ නො වේ ද, මිසදිවු ඇති මහණකුට ඒ මිසදිවු ප්‍රතිණ නො වේ ද, මහණෙනි, අපායෙහි ඉපැද්මට කරුණු වන, දුගතියෙහි විවාදකට කරුණු වන, මේ මහණමල, මහණදෙස්, මහණකසල ප්‍රතිණ නො කිරීමෙන් සමණසාමිපිටිපද නො පිළිපත්ත'යි මම කියමි. මහණෙනි, යම්කෙසේ දෙපස ඹුවාත් ඇති, දිශපි, තහස්නා පහණ (උරගල)යා කියුණුකළ මටර නම් ආයුධ ජාතයෙක් වේද, එද සහමුත් පොරොත්තා ලද්දේ, (කොපුවෙහි බහන ලද්දේ) මැනැවින් වෙලෙනා ලද්දේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ මහණහුගේ පැවිද්ද එබදු කොට කියමි.

4. නාහං භික්ඛවෙ සඛ්ඤාපිකස්ස සඛ්ඤාපිඛාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ අවේලකස්ස අවේලකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ රජෝජලලිකස්ස රජෝජලලිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ උදකොරොහකස්ස උදකොරොහකමනෙතන¹ සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ රුක්ඛමුලිකස්ස රුක්ඛමුලිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ අබ්බොකාසිකස්ස අබ්බොකාසිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ උබ්බට්ඨකස්ස උබ්බට්ඨකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ පරියායහත්තිකස්ස පරියායහත්තිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ මනනඤ්ඤායකස්ස² මනනඤ්ඤායකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ ජට්ටකස්ස ජට්ටකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

5. සඛ්ඤාපිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ සඛ්ඤාපිඛාරණමනෙතන අභිජ්ඣාලුක්ඛං³ අභිජ්ඣා පභිසෙථ, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදො පභිසෙථ, කොඛනස්ස කොඛො පභිසෙථ, උපනාහිස්ස උපනාහො පභිසෙථ, මකඛිස්ස මකෙඛා පභිසෙථ, පළාසිස්ස පළාසො පභිසෙථ, ඉඤ්ඤාසිස්ස ඉඤ්ඤා පභිසෙථ, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසෙථ, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිසෙථ, මායාසිස්ස මායා පභිසෙථ, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා, පභිසෙථ, ඕච්ඡාදිට්ඨිකස්ස ඕච්ඡාදිට්ඨි පභිසෙථ, තස්මෙතං මිත්තාමච්චා ඤ්ඤාසිස්සොතිතා ජාතමෙව නං සඛ්ඤාපිකං කරෙය්‍යං, සඛ්ඤාපිකතතමෙව සමාදපෙය්‍යස්‍ය: “ඵහි නිං ගදුමුඛ, සඛ්ඤාපිකො හොති සඛ්ඤාපිකස්ස තෙ සතො සඛ්ඤාපිඛාරණමනෙතන අභිජ්ඣාලුක්ඛං අභිජ්ඣා පභිසිස්සති, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදො පභිසිස්සති, කොඛනස්ස කොඛො පභිසිස්සති, උපනාහිස්ස උපනාහො පභිසිස්සති, මකඛිස්ස මකෙඛා පභිසිස්සති, පළාසිස්ස පළාසො පභිසිස්සති, ඉඤ්ඤාසිස්ස ඉඤ්ඤා පභිසිස්සති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසිස්සති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිසිස්සති, මායාසිස්ස මායා පභිසිස්සති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිසිස්සති, ඕච්ඡාදිට්ඨිකස්ස ඕච්ඡාදිට්ඨි පභිසිස්සති”ති. යස්මා ච ඛො අහං භික්ඛවෙ සඛ්ඤාපිකමපි ඉබ්බකච්චං පස්සාමි අභිජ්ඣාලුං බ්‍යාපනනවිතතං කොඛනං උපනාහිං මකඛිං පළාසිං ඉඤ්ඤාසිං මච්ඡරිං සඨං මායාසිං පාපිච්ඡං ඕච්ඡාදිට්ඨිං, තස්මා න සඛ්ඤාපිකස්ස සඛ්ඤාපිඛාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

1. උදකොරොහණමනෙතන - මජ්ඣං, සං.

2. මනනඤ්ඤායකස්ස - සං.

3. අභිජ්ඣාලුක්ඛං පුත්තලස්ස - සං.

4. මහණෙනි, මම සඛ්ඤාපිඨාරණය සිල්කොට ඇතියහුගේ සඛ්ඤාපිඨාරණමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම අභවලකයාගේ බහාලුපිළි ඇතිමතුයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම රජෝපල්ල ධාරණය සිල් කොට ඇතියහුගේ රජස්දලි බැරීම මාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම දවස තුන්වරක් උදකාවතාහස (දිගෙහි බැසීම) සිල් කොට ඇතියහුගේ උදකාවතාහසමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම වාක්‍ෂමුලවාසය සිල් කොට ඇතියහුගේ වාක්‍ෂමුලවාසමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම අභ්‍යවකාශවාසය සිල් කොට ඇතියහුගේ අභ්‍යවකාශවාසිකමාත්‍රයෙන් මහඵල නොකියම්. මහණෙනි, මම උඩුකුරුව සිටිනු සිල් කොට ඇතියහුගේ උඩුකුරුව සිටීමමතුයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම (මාගෙයකින් වේවයි, අඛමෙයකින් වේවයි වාරවශයෙන් බුද්ධ) පය්‍යාසහසානභෝජනය සිල් කොට ඇතියහුගේ පය්‍යාසහසාන භෝජනශීලමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම වෙදමනුෂ්‍යදරන්තහුගේ මතුරුගැරුනු මතුයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම ජට්ටකයාගේ ජට්ටාරණමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්.

5. මහණෙනි, ඉදින් සඛ්ඤාපි ධාරණ අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍රලයාගේ අභිධ්‍යාඛ සඛ්ඤාපිඨාරණමාත්‍රයෙන් පහ ව යේ නම්, ව්‍යාපනන විතන පුද්ගලයාගේ ව්‍යාපාදය පහ ව යේ නම්, කොඩහිලීහුගේ ක්‍රොධය පහ ව යේ නම්, උපතාහි පුද්ගලයාගේ උපනාහස පහ ව යේ නම්, මුක්තිපුද්ගලයාගේ මුක්තිය පහ ව යේ නම්, පළාසිපුද්ගලයාගේ පළාස පහ ව යේ නම්, ඉසුකු පුද්ගලයාගේ ඊෂ්ඨාව පහ ව යේ නම්, මිසුරු ඇතියහුගේ මිසුරුබව පහ ව යේ නම්, සඳුපුරාලාගේ සඳුබව පහ ව යේ නම්, මායා ඇතියහුගේ මායාව පහ ව යේ නම්, පාපෙව්‍යාගේ පාපෙව්‍යා පහ ව යේ නම්, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයාගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටි පහ ව යේ නම්, මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නැගහලේනැගෝ ද ජාතමාත්‍ර වූ ම (උපන්ද උපන්වන ම සිටි) තුළත් සඛ්ඤාපික කරන්තාහ' සඛ්ඤාපිකකතිය ම සමාදන්කරවන්තාහ. කෙසේය යත්: "හදුමුඛය, නොඑ. සඛ්ඤාපික ව. සඛ්ඤාපික වූ අභිධ්‍යා ඛන්‍ද්‍ර නාගේ සඛ්ඤාපිඨාරණ මාත්‍රයෙන් අභිධ්‍යා පහව යෙයි. ව්‍යාපනනවිතන වූ තාගේ ව්‍යාපාද පහව යෙයි. ක්‍රොධඇති තාගේ ක්‍රොධ පහ ව යෙයි. උපතාහි වූ තාගේ උපනාහ පහ ව යෙයි. මුක්ති වූ තාගේ මුක්තිය පහ ව යෙයි. පළාසි වූ තාගේ පළාස පහ ව යෙයි. ඉසුකු වූ තාගේ ඊෂ්ඨාව පහ ව යෙයි. මිච්ඡරි වූ තාගේ මාත්‍යාසි පහ ව යෙයි. සඳු වූ තාගේ සඳුබව පහ ව යෙයි. මායාව වූ තාගේ මායාව පහ ව යෙයි. පාපෙව්‍යා වූ තාගේ පාපෙව්‍යා පහව යෙයි. මිච්ඡාදිට්ඨික වූ තාගේ මිච්ඡාදිට්ඨික පහ ව යෙයි' කියායි. මහණෙනි, මම යම්කෙසෙකින් මෙලොව සඛ්ඤාපික වූත් කිසිවකු අභිධ්‍යාඛන්‍ද්‍ර ව සිටුවනු දක්නෙම් ද, ව්‍යාපනනවිතන වූවහු, කොඩන වූවහු, උපතාහි වූවහු, මුක්ති වූවහු, පළාසි වූවහු, ඉසුකු වූවහු, මිච්ඡරි වූවහු, සඳු වූවහු, මායාව වූවහු, පාපෙව්‍යා වූවහු, මිච්ඡාදිට්ඨික වූවහු, දක්නෙම් ද, එහෙයින් සඛ්ඤාපිකයාගේ සඛ්ඤාපිඨාරණ මාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්.

6. අවෙලකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- රජොජලලිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- උදකොණ්ඩකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- රුක්ඛමුලිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- අබොකාසිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- උබ්බට්ඨකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- පරියායභග්ගිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- මනනඤ්ඤායකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- ජට්ටකස්ස වෙ භික්ඛවෙ ජට්ඨාධාරණමනෙතන අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිශෙථ, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිශෙථ, කොධතස්ස කොධො පභිශෙථ, උපතාහිස්ස උපතාගො පභිශෙථ, මක්ඛිස්ස මනෙඛා පභිශෙථ, පළාසිස්ස පළාසො පභිශෙථ, ඉසුක්ඛිස්ස ඉස්සා පභිශෙථ, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිශෙථ, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිශෙථ, මායාපිස්ස මායා පභිශෙථ, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිශෙථ, භිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භිච්ඡාදිට්ඨි පභිශෙථ, තමේතං මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා ජාතමෙව නං ජට්ටකං කරෙහස්ස, ජට්ටකතතමෙව සමාදරෙය්‍යං: “ථගි තිං හදුමුඛ, ජට්ටකො හොති, ජට්ටකස්ස තෙ සතො ජට්ඨාධාරණමනෙතන අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිසිස්සති, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිසිස්සති, කොධතස්ස කොධො පභිසිස්සති, උපතාහිස්ස උපතාගො පභිසිස්සති, මක්ඛිස්ස මනෙඛා පභිසිස්සති, පළාසිස්ස පළාසො පභිසිස්සති, ඉසුක්ඛිස්ස ඉස්සා පභිසිස්සති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසිස්සති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිසිස්සති, මායාපිස්ස මායා පභිසිස්සති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිසිස්සති, භිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භිච්ඡාදිට්ඨි පභිසිස්සති”ති. යසමා ච බො අහං භික්ඛවෙ ජට්ටකමපි ඉබෙකච්චං පස්සාමි අභිජ්ඣාලුං බ්‍යාපනනවිතතං කොධතං උපතාහිං මක්ඛිං පළාසිං ඉසුක්ඛිං මච්ඡරිං සඨං මායාපිං පාපිච්ඡං භිච්ඡාදිට්ඨිං, තස්මා න ජට්ටකස්ස ජට්ඨාධාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

7. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණසාමිපිපට්ඨං පටිපන්නො හොති? යස්ස කස්සපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිනා හොති, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිනො හොති, කොධතස්ස කොධො පභිනො හොති, උපතාහිස්ස උපතාගො පභිනො හොති, මක්ඛිස්ස මනෙඛා පභිනො හොති, පළාසිස්ස පළාසො පභිනො හොති, ඉසුක්ඛිස්ස ඉස්සා පභිනා හොති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිනං හොති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිනං හොති, මායාපිස්ස මායා පභිනා හොති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිනා හොති, භිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භිච්ඡාදිට්ඨි පභිනා හොති, ඉමෙසං බො අහං භික්ඛවෙ සමණමළානං සමණදෙශානං සමණකසට්ඨානං ආපාසිකානං ධාතානං දුක්ඛභිවේදනියානං පභානාසමණසාමිපිපට්ඨං පටිපන්නොති වදාමි.

6. මහණෙනි, ඉදින් අවේලක අභිධ්‍යානසුලභයෙන් ... මහණෙනි, ඉදින් රජෝපලාපිත අභිධ්‍යාන සුලභයෙන් ... මහණෙනි, ඉදින් උදකාචයානක අභිධ්‍යානසුලභයෙන් ... මහණෙනි, ඉදින් රුක්කම්මුලික අභිධ්‍යානසුලභයෙන් ... මහණෙනි, ඉදින් අභ්‍යාකාශික අභිධ්‍යානසුලභයෙන් ... මහණෙනි, ඉදින් උඛාචක අභිධ්‍යානසුලභයෙන් ... මහණෙනි, ඉදින් පරිභාසනක අභිධ්‍යානසුලභයෙන් ... මහණෙනි, ඉදින් මහාජායක අභිධ්‍යානසුලභයෙන් ... මහණෙනි, ඉදින් ජලික අභිධ්‍යානසුලභයෙන් ජලාධාරණමාත්‍රයෙන් අභිධ්‍යාන පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) ව්‍යාපනන සිත් ඇතියුතේ ව්‍යාපාද පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) ක්‍රොධ ඇතියුතේ ක්‍රොධය පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) ඛඩ්දෙවර ඇතියුතේ ඛඩ්දෙවරය පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) මුක්ඛ ඇතියුතේ මුක්ඛය පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) සුගන්ධ ලක්ෂණප්‍රාය ඇතියුතේ ප්‍රායය පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) ඊෂ්ඨි ඇතියුතේ ඊෂ්ඨි පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) මිත්‍ර ඇතියුතේ මිත්‍රඛව පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) ස්වභාවය පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) මායාවිභ්‍රයෙන් මායා පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) පාපෙච්ඡයෙන් පාපෙච්ඡ පහ ව යේ නම්, (ජලික වූ) මිත්‍රාදායකයෙන් මිත්‍රදාය පහ ව යේ නම්, මිත්‍රාදායකයන් හා කුසලයෝ කුසලයෝ ජාතමාත්‍ර වූ ම කුසලන් ජලික කරන්නාහ. ජලික ඛව ම සමාදන් කරවන්නාහ. කෙසේ ය යත්: “භද්‍ර මුඛය, තෝ එව ජලික ව ජලික වූ අභිධ්‍යානසුල නාමේ ජලාධාරණමාත්‍රයෙන් අභිධ්‍යාන පහ ව යෙයි. ව්‍යාපනනවිතත වූ තාමේ ව්‍යාපාද පහ ව යෙයි. ක්‍රොධක වූ තාමේ ක්‍රොධ පහ ව යෙයි. උපතාහි වූ තාමේ උපතාහ පහ ව යෙයි. මුක්ඛි වූ තාමේ මුක්ඛ පහ ව යෙයි. ප්‍රායසි වූ තාමේ ප්‍රායස පහ ව යෙයි. ඉක්කුකි වූ තාමේ ඊෂ්ඨි පහ ව යෙයි. මිත්‍රි වූ තාමේ මිත්‍රය පහ ව යෙයි. ස්වභාවික වූ තාමේ ස්වභාව පහ ව යෙයි. මායාවි වූ තාමේ මායාව පහ ව යෙයි. පාපිච්ඡ වූ තාමේ පාපෙච්ඡ පහ ව යෙයි. මිත්‍රදායක වූ තාමේ මිත්‍රදාය පහ ව යෙයි” කියායි. මහණෙනි, මම යම්කෙසෙකින් මෙලොව ජලිකවූත් කිසිවකු අභිධ්‍යානසුල ව සිටුනු දක්නෙමි ද, ව්‍යාපනනවිතත වූවු, ක්‍රොධක වූවු, උපතාහි වූවු, මුක්ඛි වූවු, ප්‍රායසි වූවු, ඉක්කුකි වූවු, මිත්‍රි වූවු, ස්වභාවික වූවු, මායාවි වූවු, පාපිච්ඡ වූවු, මිත්‍රදායක වූවු, දක්නෙමි ද, එහෙයින් ජලිකකයාගේ ජලාධාරණමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවැරදිමි.

7. මහණෙනි, කෙසේ මහණ මහණුකව නිසි අනුලෝම පිළිවෙත පිළිපත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, ලොඛබිනිලි යම්කිසි මහණකුට ඒ දළලොඛ, පුත්‍රන් වේ ද, ව්‍යාපනන සිතැති මහණකුට ඒ ව්‍යාපාද පුත්‍රන් වේ ද, කිපෙනසුලු මහණකුට ඒ ක්‍රොධ පුත්‍රන් වේ ද, ඛඩ්දෙවර ඇති මහණකුට ඒ ඛද්දෙවර පුත්‍රන් වේ ද, මිත්‍ර මහණකුට ඒ මිත්‍රසැතුව පුත්‍රන් වේ ද, (සුගන්ධලක්ෂණ) ප්‍රායස ඇති මහණකුට ඒ ප්‍රායස පුත්‍රන් වේ ද, ඊෂ්ඨි ඇති මහණකුට ඒ ඊෂ්ඨි පුත්‍රන් වේ ද, මිත්‍ර ඇති මහණකුට ඒ මිත්‍රඛව පුත්‍රන් වේ ද, ස්වභාවකුට ඒ ස්වභාව පුත්‍රන් වේ ද, මායා ඇති මහණකුට ඒ මායා පුත්‍රන් වේ ද, ලඛ්‍යසි ඇති මහණකුට ඒ ලඛ්‍යසි පුත්‍රන් වේ ද, මිත්‍රදාය ඇති මහණකුට ඒ මිත්‍රදාය පුත්‍රන් වේ ද, මහණෙනි, අපායෙහි ඉපැදීමට කරුණු වන, දුගතිගෙහි විවාදකව කරුණු වන, මේ මහණමල, මහණ දෙය, මහණ කතල පුත්‍රන් කිරීමෙන් සමඛයාමිච්චපද පිළිපත්තයි මම කියමි.

8. සො සබ්බෙති ඉමෙති පාපකෙති අකුසලෙති ධර්මෙති විසුඤ්චිතතාතං සමනුපස්සාති තස්ස සබ්බෙති ඉමෙති පාපකෙති අකුසලෙති ධර්මෙති විසුඤ්චිතතාතං සමනුපස්සාතො පාමුජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමතස්ස කායො පස්සමානති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං චෙදෙති. සුඛිතො චිත්තං සමාධියති.

9. සො මේත්තාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්චිමධො තීරියං සබ්බෙති සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මේත්තාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඤ්ඤා¹ ඵරිත්ථා විහරති. කරුණාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්චිමධො තීරියං සබ්බෙති සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඤ්ඤා ඵරිත්ථා විහරති. මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්චිමධො තීරියං සබ්බෙති සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඤ්ඤා ඵරිත්ථා විහරති. උපෙක්ඛාසහගතෙන² චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං.³ ඉති උඤ්චිමධො තීරියං සබ්බෙති සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඤ්ඤා ඵරිත්ථා විහරති.

10. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පොක්ඛරණී අවේජාදිකා සාතොදිකා සිතොදිකා⁴ සෙත්තා සුපතිත්ථා රමිණීයා, පුරත්ථිමාය චෙපි දිසාය පුරිසො⁵ ආගච්ඡේය්‍ය සම්මාභිතතො, සම්මපරෙතො කිලනො, තසිතො පිපාසිතො. - සො තං පොක්ඛරණී ආගම්ම විතෙය්‍ය උදකපිපාසං, විතෙය්‍ය සම්මපරිලාහං. පටිජිමාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය පෙ - උත්තරාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය - පෙ - දක්ඛිණාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය. පෙ - යතො කුතො චෙපි තං පුරිසො⁶ ආගච්ඡේය්‍ය සම්මාභිතතො, සම්මපරෙතො කිලනො, තසිතො පිපාසිතො, සො තං පොක්ඛරණී ආගම්ම විතෙය්‍ය උදකපිපාසං, විතෙය්‍ය සම්මපරිලාහං.

11. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඛත්තියකුලා චෙපි අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතප්පචේදිතං ධම්මපිතයං ආගම්ම එවං මේත්තං කරුණං මුද්දිතං උපෙක්ඛං⁷ ගාවෙත්ථා ලහති අජ්ඣිත්තං චූපසමං. අජ්ඣිත්තං චූපසමා සමණසාම්මිපට්ඨපදං⁸ පටිපන්නොති වදංඞි. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි - පෙ - වේය්‍යකුලා චෙපි - පෙ - සුද්දකුලා චෙපි - පෙ - යස්මා කස්මා චෙපි කුලා අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතප්පචේදිතං ධම්මපිතයං ආගම්ම එවං මේත්තං කරුණං මුද්දිතං උපෙක්ඛං ගාවෙත්ථා ලහති අජ්ඣිත්තං චූපසමං. අජ්ඣිත්තං චූපසමා සමණසාම්මිපට්ඨපදං පටිපන්නොති⁹ වදංඞි.

1. අඛ්‍යාපජේඤ්ඤා, මජ්ඣං. 2. උපෙක්ඛාසහගතෙන, සිමු මජ්ඣං. සෘ. PTS.

3. චතුත්ථිං, මජ්ඣං. සෘ. චතුත්ථිං. උඤ්චිමධො, PTS

4. අවේජාදිකා, සාතොදිකා, සිතොදිකා, මජ්ඣං. සෘ. PTS 5. චෙපි පුරිසො, සෘ.

6. උපෙක්ඛං, කාන්ධි.

7. තමහං සමණසාම්මිපට්ඨපදං. මජ්ඣං. සෘ.

8. පටිපන්නො, හොතිති වදංඞි, සෘ.

8. හේ 'මේ හැම ලක්ෂී අකුසල් දහමින් තමා විශුද්ධික'යි දක්වේය. 'මේ හැම ලක්ෂී අකුසල් දහමින් තමා විශුද්ධික'යි දක්වන ඔහුට ප්‍රමොද උපදෙවේය. ප්‍රමුදිතයාට ප්‍රීති උපදී. ප්‍රීතිසම්ප්‍රසක්ත පුද්ගලයාගේ තාමකාය සන්තිදුතේ වේ. සන්තූන්කය ඇතිගේ සුඛ වේදනේ ය. සුඛිතයාගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

9. හේ මෙත් සහතික සිතින් එක් දිගක් පැතිර ගෙන මාස කෙරෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග, එසෙයින් තෙවන දිග, එසෙයින් සිවුවන දිග පැතිරගෙන මාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඛ යට සරස හැමතැන සමානවතායෙන් (සියලු සතුන් කෙරෙහි ආත්මමතායෙන්) සමානවතාවත් ලොව විප්‍රල වූ, මහදිගත වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවේර වූ, දෙමනස් රහිත වූ මෙත් සහතික සිතින් පැතිරගෙන මාස කෙරෙයි. කුළුණු සහතික සිතින් එක්දිගක් පැතිරගෙන මාස කෙරෙයි එසෙයින් දෙවන දිග, එසෙයින් තෙවන දිග, එසෙයින් සිවුවන දිග පැතිරගෙන මාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඛ යට සරස හැමතැන ... කුළුණු සහතික සිතින් පැතිර ගෙන මාස කෙරෙයි. මුදිතාසනගත සිතින් එක් දිගක් පැතිරගෙන මාස කෙරෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග, එසෙයින් තෙවන දිග, එසෙයින් සිවුවන දිග පැතිරගෙන මාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඛ යට සරස හැම තැන සමානවතායෙන් යම් සත්ත්ව සහිත ලොව විප්‍රල, මහදිගත, අප්‍රමාණ අවේර, මහාබාධරහිත මුදිතාසනගත සිතින් පැතිරගෙන මාස කෙරෙයි. උපෙක්ඛාසනගත සිතින් එක් දිගක් පැතිරගෙන මාස කෙරෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග, එසෙයින් තෙවන දිග, එසෙයින් සිවුවන දිග පැතිරගෙන මාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඛ යට සරස හැමතැන සමානවතායෙන් යම් සත්ත්ව සහිත ලොව විප්‍රල, මහදිගත, අප්‍රමාණ, අවේර, මහාබාධ රහිත උපෙක්ඛාසනගත සිතින් පැතිරගෙන මාස කෙරෙයි.

10. මහණෙනි, යම්ගේ පනන්දිය ඇති, මිහිරිදිය ඇති, සිහිල් දිය ඇති, මඩතැනි, මනාතොට ඇති, රම්ණී පොකුණක් වේද, පෙරදිහිනුදු සමයෙන් තැවුලිපත්, සමයෙන් පෙළුණ, කලකුළු, තෘප්ත, දියපියැටි පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද, හෙ එපොකුණ වෙත එළඹී දියපව්ව දුරුකර ගන්නේ වේ ද, සමපරිදය දුරුකරගන්නේ වේ ද, පැසුළුදිහිනුදු පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද... උතුරුදිහිනුදු පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද... දකුණු දිහිනුදු පුරුෂයෙක් එන්නේ වේද... යම් මි දිගෙකිනුදු සමයෙන් තැවුලිපත්, සමයෙන් පෙළුණ, කලකුළු, තෘප්ත, දියපියැටි පුරුෂයෙක් එ පොකුණ කරා එන්නේ වේ ද, හෙ එ පොකුණ කරා අවුදු දියපව්ව දුරුකරගන්නේ වේ ද, සමපරිදය දුරුකරගන්නේ වේ ද-

11. මහණෙනි, එපරිදි ම කැත්කුලිනුදු ගිහිගෙන් නික්ම ඉදින් සස්තට පැමිණීමේ වේ නම්, හෙ ද තථාගත ප්‍රමිදිත බමිවිතයට අවුදු මෙසෙයින් මෙමුත්‍ර කරුණා මුද්‍රිතා උපෙක්ඛා වඩාගෙන සියසතන්ති ව්‍යුපයම් ලබයි. සියසතන්ති ව්‍යුපයමයෙන් සමණසාමිවි - ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්තේයයි කියමි. ඉදින් බ්‍රාහ්මණකුලයෙකුදු... ඉදින් චේතියාකුලයෙකුදු... ඉදින් ශුද්ධකුලයෙකුදු ... ඉදින් යම් ම කුලයෙකිනුදු ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණීමේ වේ ද, හෙ ද බුදුන් වදනට දහම්විතයට අවුදු මෙසේ මෙමුත්‍ර කරුණා මුද්‍රිතා උපෙක්ඛා වඩාගෙන සියසතන්ති සන්තිදුම ලබයි. සියසතන්ති සන්තිදුමින් සමණසාමිවි - ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්තේයයි කියමි.

12. ඛන්ධියකුලා වෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච ආසවානං ඛයා අනාසවං වේතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජා විහරති. ආසවානං ඛයා සම්මේඤ්ඤා භොති. බ්‍රාහ්මණකුලා වෙපි -පෙ- වේසාකුලා වෙපි -පෙ- පුරුකුලා වෙපි -පෙ- යස්මා කස්මා වෙපි කුලා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච ආසවානං ඛයා අනාසවං වේතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං දිට්ඨොවධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජා විහරති. ආසවානං ඛයා සම්මේඤ්ඤා භොතිති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනංජුන්ති

චූළඅස්සපුරසුත්තං දසමං.

මහායමකවග්ගො චතුස්ථො.

තස්ස චග්ගස්ස උද්දානං.

භිඤ්ජකසාලවනං¹ පරිභාදාං පාපිමතො² පුත්තච්චිතිසෙධො³ වණ්ණපසිදානාදි ව⁴ ඉසෙදා කෙවච අස්සපුරං ජපිලොනාති.^{5*}

1. භිඤ්ජක ජකකසාලවනං, සි. භිඤ්ජකසාලවනා, භා.
 2. පරිභාදාං පඤ්ඤාවග්ගො සි. පරිහරිදාං පඤ්ඤාවග්ගො, මජ්ඣං.
 3. පුත්ත සච්චිතිසෙධො, සි. පුත්තසච්චිකන්ධසෙධො, මජ්ඣං.
 4. මුඛවණ්ණ පසිදානාදි, සි. මුඛවණ්ණපසිදානා, මජ්ඣං.
 5. තසිතො කෙවචචස්සපුර ජපිලොනාති, සි. භා. විඤ්ඤාකෙවචචඅස්සපුර ජපිලොන, මජ්ඣං.
 * භිඤ්ජකජකක සාලවනං පරිහරිදාං පඤ්ඤාවග්ගො සච්චිකන්ධසො මුඛ වණ්ණපසිදානාදිනා තිව්ඨකෙවචච අස්සපුර ජපිලොනාති, සිමු

12. ඉදින් සෘජුකාලයෙහි ගිණිගෙන් තික්ම සත්තට පැමිණියේ වේ නම්, හෙ ද ආසුරාසනය හෙතුයෙන් අතාසුර වූ වෙතොව්මුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදම්මෙහි ම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආසුරාසනයහෙතුයෙන් සුමණ වෙයි. ඉදින් මුත්තං-කුලයෙහි... ඉදින් වෙසෙසකුලයෙහි... ඉදින් ගුණකුලයෙහි... ඉදින් යම් ම කුලයෙකිනුදු ගිණිගෙන් තික්ම සත්තට පැමිණියේ වේ නම්, හෙ ද ආසුරාසනය හෙතුයෙන් අතාසුර වූ වෙතොව්මුක්ති ප්‍රඥ-විමුක්ති ඉතාත්මයෙහි ම තමා විසින් දන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙයි. ආසුරාසනයහෙතුයෙන් සුමණ වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේය වදාළහ. සතුටු සිතැති ඒ මහණනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස අතීතදත්ත කළහ.

මුද්‍රණප්‍රසාර සූත්‍රය දසවැනිසි.

මහායමක වග සතරවැනිසි.

ඒ වර්ගයේ උද්‍යානය:

(‘එකං සමයං භගවා තාදිසෙ විහරති ගිඤ්ඤාචාරාමෙ’ යනාදීන් ආරබ්ධ) මුද්‍රණාසිඛක සූත්‍රය හා (‘එකං සමයං භගවා ගොසිඛකාලමන දයෙ විහරති’ යනාදීන් ආරබ්ධ) මහා ගොසිඛක සූත්‍රය යන සූත්‍ර දෙක ය, (අග්‍රෙකො ගොසණං පරිහරිතුං, යනාදීන් වදාළ) මහාගොපාලක සූත්‍රය, (ඡින්නං පාපිමතො සෙතං’යි ‘පාපිමතො’ යනු සඳහන් ලත්) මුද්‍රණාසිඛක සූත්‍රය, තැවත මුද්‍රණවක සූත්‍රය හා (අනද තෙරණුවන් විසින් ‘සාධු භග්‍යො භගවා මුහුත්තං නිසිද්දා’යි භගවත්තුගේ ගමනනිෂේධය කළ හෙ සඳහන් වන) මහායමක සූත්‍රය, (පහගෙහි වැනුම් හා මුගලන් තෙරණුවන් කළ ඉද්‍රහයෙන් එහි සැලුම් ආදිය ද, ‘සකකං දෙවතමිදං සංවිහං ලොමිහට්ඨජාතං’යි ත්‍රයා ඉන්ද්‍රයා ද සඳහන් ලත්) මුද්‍රණාසිඛක සූත්‍රය, (‘සාත්තං නාම ගිඤ්ඤාතො කෙව්විප්‍රත්තං’ යනාදීන් දුප්ඵලත සඳහන් ලත්) මහාතණ්ඩාසිඛක සූත්‍රය, මහාඅක්කපුර සූත්‍රය, (‘තස්මා න ජට්ටකං ජට්ටකං-මනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි’යි ‘ජට්ටක’යා පශ්චිමයාන කොට තමා මහණුවම් තහනමා වදාළ හෙ සඳහන් ලත්) මුද්‍රණප්‍රසාර සූත්‍රයෙහි මේගේ මහායමකවර්ග නිමිසේ යි.

5. චූළයමකවග්ගො

1. 5. 1.

සාලෙය්‍යකසුත්තං

1. එවං මේ සුත්තං: එකං සමිඨං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙකෙ සද්ධිං යෙන සාලා නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණභ්‍යාමො තදවසරි

2. අස්සොසුං ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා: “සමිණො ඛුද්‍ර සො ගොතමො සකාසුතො සකාසුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙකෙ සද්ධිං සාලං අනුසාදෙතො, තං ඛො පත භවන්තං¹ ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුත්තතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමිඨංසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණං සම්පන්නො සුගතො ලොකමිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා, සො ඉමිං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බසමිඨං, සසාමණ්ඩ්‍රාග්ගිණිං පජං සදෙවමනුස්සං සං අභිඤ්ඤා² සම්පන්නා පච්ඡෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති අද්දිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සම්බඤ්ඤං, කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සංඛු ඛො පත තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තො තොති”ති.

3. අථ ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්භු. උපසඬකම්භු: අපොකච්ච භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්ච භගවතා සද්ධිං සමමාදිංසු, සමමාදනියං කථං සාරාණීයං³ විධිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්ච යෙන භගවා තෙනඤ්ඤං පනාමෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්ච භගවතො සන්තිකො නාමගොතනං සංවෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්ච භුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසිත්වා ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා භගවන්තං එතදවොද්ධං:

4. කො ඤු ඛො හො ගොතම භෙදු කො පච්චගො යෙනමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති?⁴ කො පත හො ගොතම භෙදු කො පච්චගො යෙනමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති?

5. අධම්මචරියා විසම්මචරියා භෙදු ඛො ගහපතගො එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. ධම්මචරියා සම්මචරියා භෙදු ඛො ගහපතගො එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

1. භගවන්තා, සි. 2. අභිඤ්ඤා, සි. කප්ඵ. 3. සාරාණීයං, මජ්ඣං.

4. උපපජ්ජන්ති, සි.

5. ඛො පත භව, සහ.

5. චූළසමක වගීය

1. 5. 1.

සංලෝයක සූත්‍රය

1 මා පිහිත් මෙසේ අසනලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහබික්සකන හා සමග කොසොල් දනවියෙහි (අතුරිතවාරිකා විහිත්) සැරිසරනසේක් කොසොල් රැටියන්ගේ සාලා තම් බිඹුණු ගම්ට වැඩිසේක.

2. සාලා බමුණුගැමි බමුණු ගැහැටියෝ “හවත්ති, සැහැපුන්, සැහැකුලෙන් පැවිදිපත්, මහණගොසුම්හු මහබික්සකන හා සමග කොසොල් දනවිහි සැරිසරනසේක් සාලාගම්ට වැඩිසේක්ල. ඒ හවත් ගොසුම් ගොඳුවන්ගේ මෙබදු කලණ සහති පැතැනැතිණ: ඒ හගවත්හු මෙ කරුණින්ද අර්හත්ත, සමාසන් සම්බුද්ධතා, විද්‍යාවරණසමානතායත, සුගතායත, ලොකවිත්ත, අනුභතර පුරුෂදම්මසාරපියත, දෙවිමිනිත්තට ශායායත, බුද්ධතා, ගගවත්ත. ඒ හගවත්හු දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත මේලොව හා, මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිත්තන් සහිත පුජාව තමා පිහිත් දන පසක් කොට දන්වත් ඒ හගවත්හු ආදිකලාණ කොට මධ්‍යකලාණ කොට පශ්චාත්ත කලාණ කොට සාද්ධි කොට සමාසන්ත කොට දහම් දෙසත්. කෙවලපරිපුර්ණ පරිපූර්ණ බබ්බර පවසත්. එවන් රහතුන් දස්තෙක් වේ නම් මහා මැනු”යි ඇහුනු මැහි.

3. එසේද සාලාගම් බමුණු ගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වූහු තුස්තට නිසි සිහිකරන්නට නිසි කපා කොට නිමවා එකත්පස් ව හුත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ එකත්පස් ව හුත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමියෙහි තම්ගොත් අස්වා එකත්පස් ව හුත්ත. කෙනෙක් නිහඬ ව එකත්පස් ව හුත්ත. එකත්පස් ව හුත්ත සාලාගම් බමුණුගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කලහ:

4. හවත් ගොසුම් ගොඳුව, යම් හෙයෙකින් මේලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් පහ ව ගිය, තපුරුගති ඇති, විනිපාත වූ, නිරු වැදගතිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? හවත් ගොසුම්ගොඳුව, යම් හෙයෙකින් මේලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති සම්මොක්ඛයට වැද ගතිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? ප්‍රච්චිත්ත.

5. ගැහැටියෙහි, අධිමිච්ඡා, විමමිච්ඡා හෙතෙයින් මෙසේ මේලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් වෙන් ව සිටි, තපුරුගති ඇති, විනිපාත වූ නිරු වැදගති. ගැහැටියෙහි, ධම්මොක්ඛ සම්මොක්ඛ හෙතෙයින් මෙසේ මේලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති සම්මොක්ඛයට වැද ගතිනිසි වදාලහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

6. න ඛො මධං ඉමස්ස භොතො භොතමස්ස සබ්බිතොතන භාසිතස්ස විජාරොත අත්ථං අවිහතනස්ස විජාරොත අත්ථං ආජානාමි. සාධු නො භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා මධං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සබ්බිතොතන භාසිතස්ස විජාරොත අත්ථං අවිහතනස්ස විජාරොත අත්ථං ආජාතෙය්‍යාමාති. තෙන හි ගහපතයො භුණාථ, සාධුකං මතස්සි කරොථ, භාසිත්වාමිති. එවං භොති ඛො සාලෙය්‍යකා චූළයමකපතිකා ගහවතො පච්චස්සොසුං ගහවා එතදවොච:

7 තිවිධං ඛො ගහපතයො කාශෙන අධම්මවරියං විසම්මරියං නොති. චතුක්ඛිධං වාචාය අධම්මවරියං විසම්මරියං නොති. තිවිධං මනසා අධම්මවරියං විසම්මරියං නොති.

8. කථංඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කාශෙන අධම්මවරියං විසම්මරියං නොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණාතිපාති නොති ලුඤ්ඤා¹ ලොභිතපාණි ගහපතෙන තිවිච්චො අදයාපනො² පාණභුතෙසු.³ අදින්නාදාසි ඛො පත භොති, යං තං පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා අදින්නං⁴ ථෙය්‍යසම්ඛාතං ආදායා භොති. කාමේසු මිච්ඡාචාරි ඛො පත භොති, යා තා මාතුරක්ඛිතා පිතුරක්ඛිතා මාතෘපිතුරක්ඛිතා⁵ තාතුරක්ඛිතා භගිනීරක්ඛිතා ඤාතිරක්ඛිතා ගොතතරක්ඛිතා ධම්මරක්ඛිතා⁶ සසාමකා සපරිද්දණ්ඩා, අත්තමසො මාලාගුණපරික්ඛිතතාපි, තථාරූපාසු වාරිත්තං ආපජ්ජිතා භොති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කාශෙන අධම්මවරියං විසම්මරියං නොති.

9. කථංඤ්ච ගහපතයො චතුක්ඛිධං වාචාය අධම්මවරියං විසම්මරියං නොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාවාදි නොති සභාගතො⁷ වා පරිසගතො⁸ වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො රජඤ්ඤ මජ්ඣගතො වා අතිනීතො සක්ඛිපුරොචා⁹ 'එකමො¹⁰ පුරිස සං ජානාසි තං වදෙති'ති. සො අජානං වා ආහ ජානාමිති, ජානං වා ආහ න ජානාමිති, අපස්සං වා ආහ පස්සාමිති, පස්සං වා ආහ න පස්සාමිති. ඉති අත්තගෙතු වා පරතෙතු වා ආමස කිඤ්චිකගෙතු වා සම්පජාතමුසා භාසිතා භොති. පිසුණොච්චො¹¹ ඛො පත භොති: ඉතො සුචා අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදග, අමුත්ත වා සුචා ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදග. ඉති සමග්ගානං වා හෙත්තා¹² හිත්තානං වා අනුපාදානා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනඤ්ච වග්ගකරණිං¹³ වාචං භාසිතා භොති. ඵරුසාවාචො¹⁴ ඛො පත භොති. යා සා වාචා අණ්ඩිකා¹⁵ කකකසා පරකචුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමන්තා අසමාධිසංවත්තතිකා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා භොති. සම්පජාලාපි ඛො පත භොති: අකාලවාදී අභුතවාදී අත්තවාදී අධම්මවාදී අවිතයවාදී අතිධාතවතීං වාචං¹⁶ භාසිතා¹⁷ අභාලොන අතපදෙසං අපරිසන්නවතීං අත්තසංහිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුක්ඛිධං වාචාය අධම්මවරියං විසම්මරියං නොති.

1. ලුඤ්ඤා දරුණො, මජ්ඣං	2. අලජ්ජි අදයාපනො, සා.
3. සබ්බපාණභුතෙසු, මජ්ඣං. සා.	4. තං අදින්නං, මජ්ඣං. සා. PTS.
5. මාතෘපිතුරක්ඛිතා, සීලු PTS.	6. ථෙය්‍යසංඝෙසු නති
7. ධම්මරක්ඛිතා, සීලු. තප්ථි.	8. ගහගතො, සා.
9. පරිසග්ගතො, සා.	10. එමං හො, PTS; සී. කප්ථි.
11. පිසුණොච්චො, සා. මජ්ඣං. පිසුණොච්චො, පත, සී. කප්ථි.	12. හෙදෙසො, මජ්ඣං.
13. වග්ගකරණිවාචං, සී. කප්ථි.	14. ඵරුසවාචො, මජ්ඣං. සා.
15. කණ්ඩිකා, මජ්ඣං.	16. අතිධාතවතීවාචං, සී. කප්ථි.
17. භාසිතා හොති, සා.	

8. “විඤ්ඤාන විසින් අභිවිභාග නොකළ, සැකෙවින් වදකළ, හවින් ගොසුම්කොටුවන්නේ තෙල බස පිළිබඳ ව විඤ්ඤාන වශයෙන් අභිමානීය අපි නොදනුමහ. හවින් ගොසුමින් විඤ්ඤාන විසින් අභිවිභාග නොකළ, සැකෙවින් වදකළ, තෙල බස ගෙන යම් සැටියෙකින් අපි විඤ්ඤාන විසින් අභි දැනගනුමෝ නම්, හවින් ගොතමයන් වහන්සේ ඒ සැටියෙන් අපට දැනම් දෙසනසේක් නම් මිනා මැනු”යි සැළකලහ. “ගැහැවියෙහි, එසේ නම් අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, කියමහ”යි වදලහ. හවින්හි, එසේ යැ යි සල්ගැමි බමුණුගැහැවියෝ හාගාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දන්හ. හාගාවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ:

7. ගැහැවියෙහි, කායආරයෙන් අධම්මයාභි විෂමචයාභි ත්‍රිපිට වෙයි. වාග්ආරයෙන් අධම්මයාභි විෂමචයාභි වතුර්විධ වෙයි. මනොආරයෙන් අධම්මයාභි විෂමචයාභි ත්‍රිපිට වෙයි.

8. ගැහැවියෙහි, කෙසේ කායආරයෙන් අධම්මයාභි විෂමචයාභි ත්‍රිපිට වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් පණුවා කරනු වෙයි, කැකුළු වෙයි. ලෙසින් වැඩි අත් ඇති වෙයි. මෙරමා කෙටීමෙහි දු මැරීමෙහි දු නිව්ණ වෙයි. ප්‍රාණින් කෙරෙහි නිදුළු වෙයි. අභිනාදන් කරනුවෙයි. පරා අයත්, එයින්ම පරාසතු පරා තුටු කරන පිරිකරබඩු ගමිනි නැවුවා වේවාය, අරත්ති නැවුවා වේවයි ඇද්ද, ඒ නුදන් දෑ යොග්‍යසංකීර්ණයෙන් (සොරහිනින්) ගන්නා සුලු වෙයි. කාමයෙහි මිසගසර ඇතිවෙයි: මාතුරකිනියා ය, පිතුරකිනියා ය, මාතෘපිතුරකිනියා ය, භාතුරකිනියා ය, හනිතිරකිනියා ය, සුභිතිරකිනියා ය, ගොතනරකිනියා ය, ධම්මරකිනියා ය, සසාංගිකා ය, සපරිදණ්ඩා ය යම් ම සත්‍රි කෙනෙක් ඇද්ද, ගටතින් මාලාදුමයෙන් විවාහපිණිස පිරිකෙව් ලද්දියක් හෝ ඇද්ද, එබඳු මාගමුන් කෙරෙහි මිත්‍රාචාරි හාවයට පැමිණෙනු වෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ කාදෙරින් අධම්මයාභි විෂමචයාභි ත්‍රිපිට වෙයි.

9. ගැහැවියෙහි, කෙසේ වාග්ආරයෙන් අධම්මයාභි විෂමචයාභි වතුර්විධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් මුසවා බණනු වෙයි: සෙබෙහි සිටියේ වේවයි, ගම්පිරිස්හි සිටියේ වේවයි, නැමුළුයෙහි සිටියේ වේවයි, ගෙනිකුලන් මැද සිටියේ වේවයි, රජකුලන් මැද මහවිහිසෙහි සිටියේ වේවයි, “එමබා පුරුෂය, යමක් දන්හි ද, එ කියා” යි පුළුල්තා සඳහා අභිමුඛයට කැඳවනලදු ව, සාක්ෂි කොට පුළුල්තාලදු ව ගේ නොදන්මින් හෝ දන්මි කියයි. දන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි, නොදන්මින් හෝ දක්මි කියයි, දක්මින් හෝ නොදක්මි කියයි. මෙසේ ආතවගෙතුයෙන් වේවයි, පරහෙතුයෙන් වේවයි, අල්පමාත්‍ර අත්ලස්කෙතුයෙන් වේවයි, දුත දුත මුසවා බණනු වෙයි. පිහුනුබස් ඇති වෙයි: මෙහි දී අසා මුන් බිඳුනා සඳහා එතැන කියනු වෙයි, එතැන දී හෝ අසා උන් බිඳුනා සඳහා මුනට කියනු වෙයි. මෙසේ සමිති දෙයහළු බිඳුනේ හෝ වෙයි, බිඳුණු දෙයහළුවන් විශෝචිත්‍ර සඳහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. වර්ග ව සිටිනු දක්නා කැමැතිගේ, වර්ගයෙහි ඇලුම් ඇතිගේ, වර්ග සිටිනා දුක තුස්තේ (ගමග වුවනුදු බිඳී යනසේ) වර්ග කරන බස් බණනු වෙයි. පරුස් බස් ඇති වෙයි: (ගරහනු අවමනු ඇ වදනින්) අඹු ඇති, කැකුළු, පරහට කුළු වූ, (විතන දුෂණ උදකරන) මෙරමා ඝටන, කොපයට අසල්ව සිටිනා, සමාධියට භානිකර යම් ම බස් ඇද්ද, එබඳු බස් බණනු වෙයි. පුලාප ඇති වෙයි: (සුතුකල් පිහා) අසුතුකල කියනු වෙයි, නොවූ දෑ කියනු වෙයි, අභිච්ඡින දෑ කියනු වෙයි, අසාමාන කියනු වෙයි, සංවර්චිත නොකියනු වෙයි, (සාදගම්සුද්ධාසෙහි) නිදහනට නොහිසි බස් බණනු වෙයි, අකාල-ගෙහි හුත්‍රාපදෙශරහිත කොට පයභින්නරහිත කොට අතභිග්න කොට බෙණේ. ගැහැවියෙහි, මෙසේ පිහිදෙරින් අධම්මයාභි විෂමචයාභි වතුර්විධ වෙයි.

10. කථංඤ්ච ගහපතයො තිවිධං මනසා අධම්මචරියා විහම්මරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො අභිජ්ඣාලොභොති; යං තං පරස්ස පරචිත්තුපකරණං තං අභිජ්ඣිතා¹ හොති. 'අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති. ඛ්‍යාපනතවිනේතො ඛො පන හොති පද්ධම්මනසඛකපො; ඉමෙ සත්තා කඤ්ඤානතු වා චජ්ඣානතු වා උච්ඡිජ්ජනතු වා විනස්සානතු වා ඔවා වා අහෙසුං² ඉති වා'ති. ඕච්ඡාදිට්ඨි³ ඛො පන හොති විපරිතදස්සනො; නන්ධි දින්නං, නන්ධි සිට්ඨං, නන්ධි සුතං, නන්ධි සුකට්ඨකකථාතං සම්මානං එලං විපාකො, නන්ධි අයං ලොකො, නන්ධි පරො⁴ ලොකො, නන්ධි මාතා, නන්ධි පිතා, නන්ධි සත්තා ඕපපාතිකා, නන්ධි ලොකෙ සමණ්ත්‍රාගමිණා සම්මානාතා⁵ සම්මා පටිපන්නා යෙ ඉමංඤ්ච ලොකං පරංඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සචරිතත්වා පච්චෙදෙත්ති'ති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං මනසා අධම්මචරියා විහම්මරියා හොති.

11. එවං අධම්මචරියා විහම්මරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිඤ්ඤාච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්ති.⁶

12. තිවිධං ඛො ගහපතයො කායෙන ධම්මචරියා සම්මරියා හොති. චතුර්විධං වාචාය ධම්මචරියා සම්මරියා හොති. තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සම්මරියා හොති.

13. කථංඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කායෙන ධම්මචරියා සම්මරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති; නිහිතදණ්ඩො නිහිතගන්ධො ලජ්ජා දයාපනේතා සබ්බපාණභුතතිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති; යං තං පරස්ස පරිචිත්තුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤාගතං වා තං තාදින්නං⁷ ථෙය්‍යසඛධාතං අංශකා හොති. කාමේත්‍ර මිච්ඡාචාරං පහාය කාමේත්‍ර මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති; යා තා මාතුරකම්මා පිතුරකම්මා මාතෘපිතුරකම්මා භාතුරකම්මා ගභිතීරකම්මා ඤාතීරකම්මා නොතතරකම්මා ධම්මරකම්මා සස්සාමිකා සපරිද්දණ්ඩා, අනතමිඤ්ඤා මාලාගුණපරිකම්මතතාපි, තථාරූපාත්‍ර ත මාරිතතං ආපජ්ජිතා හොති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙන ධම්මචරියා සම්මරියා හොති.

1. අභිජ්ඣාතා, මජ්. PTS.

2. මා වා අහෙසුන්ති, භා.

3. ඕච්ඡාදිට්ඨිකො, මජ්. භා. සි. කත්ථි

4. පරලොකො, සි. කත්ථි.

5. සම්මානා, මජ්. සි. කත්ථි

6. උපපජ්ජන්ති, සි. 7. ත තං අදින්නා, භා.

10. ගැහැවියෙහි, කෙසේ මනෝආරයෙන් අධම්මයාපි විෂමමයාපි ත්‍රිවිධ වේ ය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධ්‍යානසුලු වෙයි. පරා අයත් යම් පිරිකර බඩු ඇද්ද, එබඩු (තමනට වුව මැනැව් යන) ලොබ සිතින් බලනු වෙයි. “අහෝ, පරාසතු යම් දෑයක් වේ ද, ඒ මා ගතු වේවයි” පනනුයේ වෙයි. විපත්තින් ඇති වෙයි, ආවේශයෙන් දුෂ්ට චිත්තසංකල්ප ඇති වෙයි: “මෙසේත්‍ර සාතන ලබන්වයි හෝ, සිදුනා ලබන්වයි හෝ තසනුලබන්වයි හෝ, නොහොත් නහමක් වෙන්වයි හෝ” කියායි. විපයාපිසදායීන ඇති මහද්වුයෙක් (අකුසලදායීන ඇතියෙක්) හෝ වෙයි: “දුන් දෑය විපාක නැත. යාගවිපාක නැත. අමුතුමතට යුතු කළ දන විපාක නැත. කුශලාකුශල කම්මන්ගේ එලවිපාක නැත. (පරලොව සිටියානට) මෙලෝ නැත. (මෙලෝ සිටියානට) පරලෝ නැත. (මාපියන් කෙරෙහි සමාන් ප්‍රතිපත්ති - මිත්‍යා ප්‍රතිපත්තියෙන් වන එළ නැතියෙන්) මවු නැත. පියා නැත. (සැව උපදනා සතුන් නැතියෙන්) ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥතයෙන් පසක් කොට ගෙන පවසද්ද, එබදු සමාන් ගත, සමාන් ප්‍රතිපත්ත මහණ බවුණෝ ලොව නැත” කියායි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ මනෝදරින් අධම්මයාපි විෂමමයාපි ත්‍රිවිධ වෙයි.

11. ගැහැවියෙහි, මෙසේ අධම්මයාපි විෂමමයාපි හෙතෙසෙන් කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් මෙයෙයින් කා බුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහ ව සිටි, නපුරු ගති ඇති, විවෘත ව පතිත වන තිරයට වැද ගනිති.

12. ගැහැවියෙහි, කායආරයෙන් ධම්මයාපි සම්මයාපි ත්‍රිවිධ වෙයි. වාග්ආරයෙන් ධම්මයාපි සම්මයාපි චතුර්විධ වෙයි. මනෝආරයෙන් ධම්මයාපි සම්මයාපි ත්‍රිවිධ වෙයි.

13. ගැහැවියෙහි, කෙසේ කායදරින් ධම්මයාපි සම්මයාපි ත්‍රිවිධ වේ ය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් පණ්ඩිතා ගැරු පියා පණ්ඩිතයෙක් දුරුබුද්ධ වෙයි: බහාලු දඩු ඇති ව, බහාලු සත් ඇති ව, (පාපපුරුෂා ලක්ෂණ) ලජ්ජා ඇති ව, දොපන්න ව, සම්පන්න නිතානුකම්ම ව වාස කෙරෙයි. අධිකාදන් හැර පියා අධිකාදතින් වැලකියේ වෙයි: පරා අයත්, එයින් ම පරාසතු, තුඩු උපදවන, පිරිකර බඩු ගමිනි තුඩුවා වේවයි, අරන්ති තුඩුවා වේවයි ඇද්ද, ඒ නුදුන් දෑය සොයාසංකල්පනා සොරසිතින් නොගන්නා හුලු වෙයි. කාමයෙහි මහසර හැර පියා කාමයෙහි මහසරින් වැලකියේ වෙයි: මතුරකම්මාය, පිතුරකම්මාය, මාතාපිතුරකම්මාය, භාතුරකම්මාය, ගතිනිරකම්මාය, ඤාතිරකම්මාය, ගොතතරකම්මාය, ධම්මරකම්මාය, සංඝාමකාය, සපරිදණ්ඩා ය යි යම්ම සත්‍රි කෙනෙක්. ඇද්ද, යටතින් මල්දමින් පිරිකෙමි ලද්දකින් හෝ ඇද්ද, එබදු මාකමුත් කෙරෙහි මිත්‍යාවාරිකයට නොපැමිණෙනු වෙයි. ගැහැවියෙහි මෙසේ කායආරයෙන් ධම්මයාපි සම්මයාපි ත්‍රිවිධ වෙයි.

14. කථංඤා භගවතො චතුරස්සං වාචායා ධම්මවර්ගා සම්මවර්ගා හොති? ඉධ භගවතො ඵකච්චා, මුඛවාදං පභාසා මුඛවාදා පටිවර්තො හොති: සභාගතො¹ වා පරිසභතො² වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අතීතීතො සක්ඛිපුට්ඨො³ 'එහමො' පුරිසං ජානාසි තං වදෙති'ති. සො අජානං⁴ වා ආහ න ජානාමිති, ජානං වා ආහ ජානාමිති, අපස්සං වා ආහ න පස්සාමිති,⁵ පස්සං වා ආහ පස්සාමිති. ඉති අත්තගෙතු වා පරගෙතු වා ආමිතකිඤ්චකභගෙතු වා න සමපජානමුඛා භාසිතා හොති. පිටුණං වාචං⁶ පභාසා පිටුණංසං වාචායං⁷ පටිවර්තො හොති: ඉතො සුඤ්ඤා න අසුඤ්ඤා අකඛානා ඉමෙසං හෙදාය, අසුඤ්ඤා වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අකඛානා අසුඤ්ඤා හෙදාය ඉති භික්ඛානං වා සක්ඛාතං සතිතානං වා අනුපාදනා, සමග්ගාරාමො සමග්ගාරතො සමග්ගකඤ්ඤා සමග්ගකරණී වාචං⁸ භාසිතා හොති.

ඵරුසං වාචං⁹ පභාසා ඵරුසාය වාචායා¹⁰ පටිවර්තො හොති: යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමිතියා හදගඛනමා පොරි බහුජනකන්තා බහුජනමිතාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. සමථසාලාපං පභාසා සමථසාලාපා පටිවර්තො හොති: කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී, තිඛානවතීං වාචං භාසිතා¹¹ කාලෙත සංපදෙසං පරියන්තවතීං අත්තසංහිතං. එමං ඛො භගවතො චතුරස්සං වාචායා ධම්මවර්ගා සම්මවර්ගා හොති.

15. කථංඤා භගවතො තිව්ඨං මනසා ධම්මවර්ගා සම්මවර්ගා හොති? ඉධ භගවතො ඵකච්චා අනභිජ්ඣාසු හොති: යං තං පරස්සං පරිවිතතුප-කරණං, තං තාභිජ්ඣිතා¹² හොති: 'අනො වත යං පරස්සං තං මම අස්සා'ති. අඛ්‍යාපන්තවිතො ඛො පත හොති අපාදුර්වමිතසධකපො: 'ඉමෙ සත්තා අවෙරා අඛ්‍යාපකිං¹³ අතීසා සුඛි අත්තානං පරිහරන්තු'ති. සමමාදිට්ඨි¹⁴ ඛො පත හොති අවිපරිතදස්සනො: 'අත්ථි දින්නං, අත්ථි සිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකවිදුක්ඛවානං කම්මානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො, අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මානා, අත්ථි පිතා, අත්ථි සත්තා ඕපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණවුංසාණා සම්මග්ගතා¹⁵ සමමාපට්ඨන්තා, ගෙ ඉමඤ්ඤා ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා පච්චෙදෙන්නා'ති. එමං ඛො භගවතො තිව්ඨං මනසා ධම්මවර්ගා සම්මවර්ගා හොති.

16. එමං ධම්මවර්ගා සම්මවර්ගා හෙතු ඛො භගවතො පච්චිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙදා පරමමරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.¹⁶

1. සභගතො, ඥා. සිඬු කන්ථි. 2. පරිසභගතො, ඥා. සිඬු කන්ථි.
3. සක්ඛි පුට්ඨො, ඥා. 4. එමං හො PTS. සිඬු කන්ථි. 5. ත ජානං. සි.
6. අපස්සාමිති, සි. 7. පිටුණංවාචං, සි. කන්ථි. 8. පිටුණංවාචං, සි. කන්ථි.
9. සමග්ගකරණීවාචං, සි. කන්ථි. 10. ඵරුසවාචං, සි. කන්ථි.
11. ඵරුසවාචං, සි. කන්ථි. 12. භාසිතා හොති, ඥා.
13. තාභිජ්ඣිතා, මජ්ඣ. PTS. 14. අඛ්‍යාපජ්ජ, මජ්ඣ.
15. සමමාදිට්ඨිකො ඛො, මජ්ඣ. ඥා. සි. කන්ථි. 16. සම්මග්ගතා, මජ්ඣ. ඥා.
17. උපපජ්ජන්ති, සි.

14. ගැහැටියෙකි, කෙසේ වාග්දාරයෙන් ධර්මයෙහි සම්මතයෙහි වතුර්විධ වේශ යන්: ගැහැටියෙකි, මෙලොව එකෙක් මුසවා කැරැටියා මුසවායෙන් වැළකීමේ වෙයි: සෙබෙහි සිටීමේ වේවයි, ගම්පිරිස්හි සිටීමේ වේවයි, නැමුළුයෙහි සිටීමේ වේවයි, සේනාසමුහයන් මැද සිටීමේ වේවයි, රජතුරුන් මැද මහවිනිසෙහි සිටීමේ වේවයි. “එමබා පුරුෂය, යමක් දන්ති ද, එ කියා”යි පුළුවන් නොසඳහා අභිමුඛයට කැඳවනලද ව, සාක්ෂි කොට පුළුවන් නොලද ව, හේ නොදන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි. දන්මින් හෝ දන්මි කියයි. නොදන්මින් හෝ නොදක්මි කියයි. දක්මින් හෝ දක්මි කියයි. මෙසේ ආත්මකතායෙන් වේවයි, පරකතායෙන් වේවයි, අලාභානු අත්ලක්ෂණයෙන් වේවයි, දුත දුත මුසවා නො බණනු වෙයි. පිසුනු බස් පියා පිසුනු බසින් වැළකීමේ වෙයි. මෙහිදී අසා මුත් බිඳුනා සඳහා එතැන නොකියනු වෙයි. එතැන දී හෝ අසා උත් බිඳුනා සඳහා මුතුව නොකියනු වෙයි. මෙසේ බිඳුණු දෙයකළුවන් සකාන කරනු හෝ වෙයි. සමභි දෙයකළුවන් සකාන සඳහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. සමග ව සිටිනු දක්නා කැමතිකම, සමභියෙහි ඇළුම් ඇතිකම, සමග ව සිටිනා දුක තුරුනේ, සමග කරන බස් බණනු වෙයි. පරුෂ බස් පියා පරුෂ බසින් වැළකීමේ වෙයි. තිදෙස්, කනට හුවද, පෙම් දනවන, ලගන්තා, පුරවැසියනට නිසි, බොහෝදෙනාට පිය වූ, බොහෝදෙනා මතවඩන යම් බස් ඇද්ද, එබඳු බස් කියනු වෙයි. පුලාප පියා පලපින් වැළකීමේ වෙයි. බුණුව මනා කර් බලා බණනු වෙයි. ඇතිසැටි බණනු වෙයි. අරුත් බණනු වෙයි. දහම් බණනු වෙයි. විනය දහම් බණනු වෙයි. සුතුකල කරුණු සහිත, පිරිසිදුම් ඇති, අරුත් ඇසිරි කළ ලෙහි තිදහන් කළසුතු බස් බණනු වෙයි. ගැහැටියෙකි, මෙසේ වාග්දාරයෙන් ධර්මයෙහි සම්මතයෙහි වතුර්විධ වෙයි.

15. ගැහැටියෙකි, කෙසේ මනෝදාරයෙන් ධර්මයෙහි සම්මතයෙහි ත්‍රිවිධ වේශ යන්: ගැහැටියෙකි, මෙලොව එකෙක් අභිධ්‍යානවල නොවෙයි. පරාදයන් එයින් ම පරාසතු තුටු දනවන, යම් පිරිකර බඩු ඇද්ද, ඒ ලොබසිතින් නොබලනු වෙයි: “පරාසතු යම් දෑයෙක් වෙද, ඒ මා සතු වේවයි පතනුයේ නොවෙයි. විපත් සිත් ඇති නොවෙයි දෝෂයෙන් දුෂට විතතභවකල්ප ඇති නොවෙයි. “මේ සත්ත්‍ව අවෙර ව, අව්‍යාබාධ ව, අතිශ ව, හුඹිතව ආත්ම පරිහරණ කෙරෙත්වා” කියාය. අවිපරිත දර්ශන ඇති, සමාග් දෘෂ්ටික වෙයි: “දුන් දෑ විපාක ඇත. යාග විපාක ඇත. අමුතුවනට සකස් කළ දුත විපාක ඇත. කුශලාකුශලකම්යන්ගේ එලවිපාක ඇත. මෙලෝ ඇත. පරලෝ ඇත. මවු ඇත. පියා ඇත. ඔපපාතික සත්ත්වයෝ ඇත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ට ඥානයෙන් පසක් කොටගෙන පවසද්ද, එබඳු සමාග්ගත, සමාග්ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණෝ ලොව ඇත” කියාය. ගැහැටියෙකි, මෙසේ මනදෙරින් ධර්මයෙහි සම්මතයෙහි ත්‍රිවිධ වෙයි.

16. ගැහැටියෙකි, මෙසේ ධර්මයෙහි සම්මතයෙහි කෙතෙක් මෙලොව මෙසේ කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් කාලින් මරණින් මතුයෙහි භෞතනගති ඇති ස්වතිලෝකයට වැදගතකි.

17. ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතඥො ධම්මචාරී සම්මචාරී අභො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං ඛතතිසම්මාසාදානං වා සහව්‍යතං¹ උප-පජේය්‍යන්ති,² ණං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං ඛතතිසම්මාසාදානං වා සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති, තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී. ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතඥො ධම්මචාරී සම්මචාරී අභො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං බ්‍රහ්මණිකාසාදානං වා -පෙ- ගහපතිමිභා සාදානං වා සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං ගහ-පතිමිකාසාදානං වා සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී

18. ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතඥො ධම්මචාරී සම්මචාරී අභො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං වාභුමිකාරාජිකානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං වාභුමිකාරාජිකානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති, තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී. ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතඥො ධම්මචාරී සම්මචාරී අභො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං තාවතිංසානං දෙව්‍යතං -පෙ- යාමානං දෙව්‍යතං -පෙ- භුක්තිනානං දෙව්‍යතං -පෙ- කිම්මානරතීනං දෙව්‍යතං -පෙ- පරතිමිතිවසවන්තිනං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං පරතිමිතිවසවන්තිනං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති, තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී

19. ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතඥො ධම්මචාරී සම්මචාරී අභො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං බ්‍රහ්මකාසිකානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උප-පජේය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං බ්‍රහ්මකාසිකානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති, තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී. ආකඤ්ඤායා වෙ ගහපතඥො ධම්මචාරී සම්මචාරී අභො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං ආභානං දෙව්‍යතං -පෙ- පරිත්තාභානං දෙව්‍යතං -පෙ- අප්පමාණභානං දෙව්‍යතං -පෙ- ආභස්සරුතං දෙව්‍යතං³ -පෙ- සුභානං දෙව්‍යතං -පෙ- පරිත්තසුභානං⁴ දෙව්‍යතං -පෙ- අප්පමාණසුභානං දෙව්‍යතං -පෙ- සුභකිණ්ණකානං⁵ දෙව්‍යතං -පෙ- වෙහපථ්‍යානං දෙව්‍යතං -පෙ- අවිභානං දෙව්‍යතං -පෙ- අතප්පානං දෙව්‍යතං -පෙ- සුදස්සානං දෙව්‍යතං -පෙ- සුදස්සිනං දෙව්‍යතං -පෙ- අකතිට්ඨිකානං දෙව්‍යතං -පෙ- ආකාසානඤ්චා-යනනුපගානං දෙව්‍යතං -පෙ- විඤ්ඤාණඤ්චායනනුපගානං දෙව්‍යතං -පෙ- ආකිඤ්ඤායනනුපගානං දෙව්‍යතං -පෙ- තෙවසඤ්ඤානසඤ්ඤායනනුප-ගානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං තෙවසඤ්ඤානසඤ්ඤා-යනනුපගානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති, තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී.

1 සබ්බතං, මජ්ඣ. සං. PTS.

2 උපපජේය්‍යන්ති, හි

3 ආභානං දෙව්‍යතං, මජ්ඣ. PTS. පොඤ්ඤා න දිස්සති

4 සුභානං දෙව්‍යතං සී. 1. මජ්ඣ. පොඤ්ඤා න දිස්සති

5 සුභකිණ්ණානං, මජ්ඣ. සුභකිණ්ණකානං ඡායා සුභකිණ්ණානං PTS.

17. ගැහැටියෙහි, ඉදින් බමුවාට සමවාන පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැත්මහසල්කුලන්ගේ වේවයි සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමති වේ නම් “ගේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැත්මහසල් කුලන්ගේ වේවයි, සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයක යත්: ගේ බමුවාට සමවාන වෙයි. එහෙයක. ගැහැටියෙහි, ඉදින් බමුවාට සමවාන පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බමුණු මහසල්කුලන්ගේ වේවයි, සහභාවයට පැමිණෙමි නම්, මනා මැනු” යි ... ගැහැටියෙහි කැත්මහසල්කුලන්ගේ වේවයි සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු” යි කැමති වේ නම්, “ගේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ගැහැටියෙහි කැත්මහසල් කුලන්ගේ වේවයි සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයක යත්: ගේ බමුවාට සමවාන වෙයි. එ හෙයක.

18. ගැහැටියෙහි, ඉදින් බමුවාට සමවාන පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සිවුමහරජවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමති වේ නම් “ගේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සිවුමහරජ වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයක යත්: ගේ බමුවාට සමවාන වෙයි. එහෙයක. ගැහැටියෙහි. ඉදින් බමුවාට සමවාන පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි තව්තිසාවැසි දෙවියන්ගේ... යාම වැසි දෙවියන්ගේ...කුසි පුර වැසි දෙවියන්ගේ ... තිමොහරති වැසි දෙවියන්ගේ ... පරතිමිතවස වතතිවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි. කැමති වේ නම්, “ගේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි පරතිමිත වසවතති දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයක යත්: ගේ බමුවාට සමවාන වෙයි, එහෙයක.

19. ගැහැටියෙහි, ඉදින් බමුවාට සමවාන පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම්, මනා මැනු”යි කැමති වේ නම්, “ගේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බ්‍රහ්මකායිකදෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයක යත්: ගේ බමුවාට සමවාන වෙයි. එ හෙයක. ගැහැටියෙහි, ඉදින් බමුවාට සමවාන පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ආහ දෙවියන්ගේ ... පරිත්‍යාග දෙවියන්ගේ ... අපමාණානදෙවියන්ගේ ... ආහසාරදෙවියන්ගේ ... සුභ දෙවියන්ගේ ... පරිත්‍යාගදෙවියන්ගේ .. අපමාණප්‍රහදෙවියන්ගේ ... සුභකිණ්ණක දෙවියන්ගේ ... වෙහප්පල දෙවියන්ගේ ... අවිහදෙවියන්ගේ... අනප්පදෙවියන්ගේ ... සුදසන දෙවියන්ගේ ... සුදසන දෙවියන්ගේ ... අකතිරිකාදෙවියන්ගේ ... ආකාශානඥායනප්‍රපත දෙවියන්ගේ ... විශ්‍රාණඥායනප්‍රපත දෙවියන්ගේ .. ආකිඤ්ඤායනප්‍රපත දෙවියන්ගේ... නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනප්‍රපත දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමති වේ නම්, “ගේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනප්‍රපත දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය, ඒ කවර හෙයක යත්: ගේ බමුවාට සමවාන වෙයි. එ හෙයක.

20. ආකඛ්ඛයා වෙ ගහපනයො ධම්මවාදී සම්මාදී 'අනො මනාහං ආසමානං ඛයා අනාසමං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං දිට්ඨංච ධම්මෙහ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පිහරෙය්‍යානති. ථානං ඛො පතෙනං පිජ්ජිතං සො ආසමානං ඛයා අනාසමං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං දිට්ඨංච ධම්මෙහ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පිහරෙය්‍යා. තං කිංඤ්ඤා හෙතු? තථා හි සො ධම්මවාදී සම්මාදීති¹.

21. එවං චූඤ්ඤා සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා හගවන්තං එතද වොචුං: “අභිකක්කන්තං හො ගොතමි, අභිකක්කන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි තික්කජ්ජිතං වා උක්කජ්ජෙය්‍යා, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍යා, මුලාසාය වා මහං ආවිජ්ඣෙය්‍යා, අකිකාමෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍යා ‘චක්ඛුමන්තො රුපානි දක්ඛන්ති’ති, එවමෙවං² හොතා ගොතමෙන අනෙක-පරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මහං හවන්තං³ ගොතමි. සරණං ගම්මාමි ධම්මස්ස භික්ඛුසංඝස්ස. උපාසෙතො තො හමි. ගොතමො ධාරෙය්‍යා අජ්ජනග්ගො පාණ්ඩුපෙතෙහ සරණං ගතෙ”ති⁴.

සාලෙය්‍යකසුත්තං පඨමං.

1. 5. 2.

වේරඤ්ඤ සුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤං විහරති ඡේතවතෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන වේරඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා සාවඤ්ඤං පටිච්ඡන්ති කෙනෙවිදෙව කරණිගෙහ.

2. අසොසුං ඛො වේරඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා. “සමණො, ඛු ඛො ගොතමො සත්‍යපුත්තො සත්‍යකුලා පබ්බරිතො සාවඤ්ඤං විහරති ඡේතවතෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තං ඛො පන හවන්තං⁵ ගොතමි. එවං කලාපණො කිත්තිසද්දා අබ්බුත්තො: ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසමුද්දො: පිජ්ජාචරණසම්පන්නො පුගතො ලොකපිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථ දෙවම්භුස්සානං බුද්ධො හගවා සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුග්ගකං, සස්සමණ්ඩ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවම්භුස්සං සං අභිඤ්ඤා⁶ සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකලාපණං මජ්ඣකලාපණං පරිසොසානකලාපණං සාත්ථං සම්ඤ්ඤන්තං. කෙවලපරි-පුණ්ණං පරිපුඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තං හොති”ති.

1. සම්මාදී, මජ්ඣං. 2. එවමෙව, මජ්ඣං. සා. 3. හගවන්තා, ඕ. කප්ථි.
4. සරණගතො, ඕ. කප්ථි. 5. හගවන්තා, ඕ. කප්ථි.
6. අභිඤ්ඤා කප්ථි

20. ගෘහස්ථයෙකි, ඉදින් ධර්මාදි සම්මාරි පුද්ගල “මම ආසුරවක්‍ෂයයෙන් අනාසුර වූ වේතොපිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදුමියෙහි ම තමා විසින් දැන පසක් කොට උපතාගෙන වාස කෙරෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ ආසුරවක්‍ෂයයෙන් අනාසුර වූ වේතොපිමුක්ති - ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදුමියෙහි ම තමා විසින් දැන පසක් කොට උපතා ගෙන වාස කෙරේ” යන තෙල කරුණ සිදුවන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධර්මාදි සම්මාරි වෙයි. එහෙයින්.

21. මෙසේ වදාළ කල්හි සල්ගම් වැසි බමුණු ගෘහස්ථයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: හවත් ගොසුම්ගොසුමෙකු වෙති, ඉතා මැනවි, හවත් ගොසුම්ගොසුමෙකු වෙති, ඉතා මැනවි හවත් ගොසුම්ගොසුමෙකු වෙති, යම් පරිදි ගවිහුරු කළ දයක් හෝ උඩුහරු කරන්නේ වේද, පිළිසන් දයක් විවර කරන්නේ වේද, මහ මූලාපත් යම්කුට මහ හෝ ක්‍රියා පාතේ වේද, ‘ඇස් ඇතිසාහු රු දක්නාක’ යි අදුරුයෙහි තෙල් පහන් ධරන්නේ හෝ වේද, එපරිදි ම හවත් ගොසුම් ගොසුමින් විසින් තත්ත්වයන් දහම් පාවසිණ. තෙල අපි හවත් ගොසුමයන් වහන්සේ සරණ කොට යමහ, ධර්මය හා භික්ෂුහු ද සරණ කොට යමහ. හවත් ගොසුමයන් වහන්සේ අද අදිකොට අප දිවිසිමියෙන් සරණගත උපාසකයන් හේ රැස්තාසේක්වයි සැල කළහ.

සාමලයාක සූත්‍රය පළවූ වැනියි

1 5. 2.

වෙරඤ්ඤා සූත්‍රය

1 මුඛ විසින් මෙසේ අසනලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවත්තුවර ‘ජෙතවන’ නම් වූ, අන්ත් වඩු මහසිවාණන්ගේ අරමිහි වැඩවසනසේක. එකල වෙරඤ්ඤා වැසි බමුණු ගෘහස්ථ කිසියම් කරුණක් සැවත්ති වාස කෙරෙති.

2. වෙරඤ්ඤා වැසි බමුණුගෘහස්ථ “හවත්ති, සැහැපුත්, සැහැකුලෙන් පැරිදිපත්, මහණගොසුම්හු සැවත් තුවර ‘ජෙතවන’ නම් වූ, අන්ත්වඩු මහසිවාණන් අරමිහි වැඩ වසනසේක්ල. ඒ හවත් ගොසුම් ගොසුමින්ගේ මෙවන් කලණ යසහි උස් ව තැගිණ: ඒ හගවත්හු මෙකරුණිහු ද අභිත්ත, සමාස්සලෝභය, පිදාවරණ සමපන්නය, සුගතය, ලොක-විත්ත, අනුතතරපුරුෂදමසසාරවිත්ත, දෙවිභික්ෂකව ආත්මායන, බුද්ධිය, හගවත්ත. ඒ හගවත්හු දෙවියන් සහිත බමුත් සහිත මරුන් සහිත මෙලොව හා, මහණබමුණන් සහිත දෙවිභික්ෂුන් සහිත පුජාව තමා විසින් දැන, පසක් කොට දන්නයි. ඒ හගවත්හු අදිකලාණ කොට මධ්‍ය කලාණ කොට පයවිවසාන කලාණ කොට සාථී කොට සමාසඤ්ඤා කොට දහම් දෙසයි. කෙවලපරිපුණ්ණි පරිපුණ්ණි බ්‍රහ්මචරියා පටිපාටි එබඳු රහතුන්ගේ දැනගැනීම වේ නම් මනා මැනු” යි ඇසුහු මැයි.

3. අපි බො වේරඤ්ඤා: ප්‍රාභමණ්ණපතිකා යෙන භගවා තෙනුප-
භවිකම්භු. උපසංඛිකම්භි: අප්පෙකච්ච භගවතං අභිවාදෙති: එකමන්තං
නිසිදිංසු. අප්පෙකච්ච භගවතා සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදානිං කථං
සාරාණිං විතීසාරෙති: එකමන්තං නිසිදිංසු. අප්පෙකච්ච යෙන භගවා
තෙනඤ්ඤිං පණ්ණමෙති: එකමන්තං නිසිදිංසු. අප්පෙකච්ච භගවතො
සන්තිනෙ තාමගොතනං සාවෙති: එකමන්තං නිසිදිංසු. අප්පෙකච්ච
තුණ්හිගුතා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසිත්තා බො වේරඤ්ඤා:
ප්‍රාභමණ්ණපතිකා භගවතං එතදවොචු:

4. කො ඤු බො හො ගොතමි හෙතු කො පච්චයො යෙනමධෙකච්චෙ
සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විතීපානං නිරයං
උපපජ්ජති? කො පන හො ගොතමි හෙතු කො පච්චයො යෙනමි-
ධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සංගං ලොකං
උපපජ්ජති?

5. අධම්මචරියා විසම්මරියා හෙතු බො ගහපනයො එවමධෙකච්චෙ
සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විතීපානං නිරයං
උපපජ්ජති; ධම්මචරියා සම්මරියා හෙතු බො ගහපනයො එවමධෙකච්චෙ
සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සංගං ලොකං උපපජ්ජති.

6. "න බො මයං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සංඛිනෙතන භාසිතස්ස
විජාරෙන අත්ථං අවිගතනස්ස විජාරෙන අත්ථං අඤ්ඤාමි. සංඛු තො
ගවං ගොතමො තථා ධම්මං ඤෙසෙතු, යථා මයං ඉමස්ස භොතො
ගොතමස්ස සංඛිනෙතන භාසිතස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිගතනස්ස විජාරෙන
අත්ථං අඤ්ඤාමාමි"ති.

7. තෙන හි ගහපනයොසුණ්ථ, සංඛුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමිති.
එවං හොති බො වේරඤ්ඤා ප්‍රාභමණ්ණපතිකා භගවතො පච්චයොසු.
භගවා එතදවොච:

8. තිව්ඨං බො ගහපනයො කායෙන අධම්මචාරී විසම්මාරී ගොති.
චතුධ්වං වාචාය අධම්මචාරී විසම්මාරී ගොති. තිව්ඨං මතසා අධම්මචාරී
විසම්මාරී ගොති.

3. එක්කිරි වෙරළාසන්න බිමින් ගැහැටි හා ගාලුන් වගන්සේ කරා ඵලභයහ. ඵලභ කෙනෙක් ගාලුන් වගන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. කෙනෙක් ගාලුන් වගන්සේ හා සමග සමෝදනා කළහ. සමෝදනයට තිසි, සිසිකරන්නට තිසි කපා කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. කෙනෙක් ගාලුන් වගන්සේ වෙත ඇදීලී බැද එකත්පස්ව ව හුන්හ. කෙනෙක් ගාලුන් වගන්සේ හමියමෙහි තමාගෙන් අස්වා එකත්පස්ව ව හුන්හ. කෙනෙක් නිහඬ ව එකත්පස්ව ව හුන්හ. එකත්පස්ව ව හුන් වෙරළාසන්න බිමින් ගැහැටි හා ගාලුන් වගන්සේව තෙල සැල කළහ:

4. හවන් ගොසුම්ගොසුව, සමහෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාලුන් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් පහව සිටි, නපුරු ගති ඇති, විනිසාන වූ තිදු වැදගතිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? හවන් ගොසුම්ගොසුව, සමහෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාලුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති, සාහිත්‍යයට වැදගතිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? ප්‍රචලිතව.

5. ගැහැටියෙහි, අඛණ්ඩයා, විශ්වයා, හෙතෙයින් මෙයේ මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාලුන් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් වෙන් ව සිටි නපුරු ගති ඇති, විනිසාන වූ, තිරසට වැදගති ගැහැටියෙහි, ඛණ්ඩයා සමවයා, හෙතෙයින් මෙයේ මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාලුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති, සාහිත්‍යයට වැදගතිද්ද වදාලහ.

6. “හවන් ගොසුම්ගොසුවන් විසින් විසාර විසින් අභි විභාග නොකළ, සැකෙවින් වදහළ, තෙල බස පිළිබඳ විසාරාචාර්යය අපි නොදනුමහ. හවන් ගොසුමන් විසින් විසින් අභි විභාග නොකළ, සැකෙවින් වදහළ තෙල බස ගෙන යම් සැටියෙකින් අපි විසාර විසින් අභි දහ ගනුමෝ නම්, හවන් ගොසුමන් වගන්සේ ඒ සැටියෙන් අපට දහම් දෙහන යේක් නම් මනා මැනු”යි ඔහු සැලකළහ.

7. ගැහැටියෙහි, එකරුණින් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, කිහිමන”යි වදාලහ. ‘හවන්ති, එසේ යැ’යි වෙරළාසන්න වාස කරන බිමින් ගැහැටි හා ගාලුන් වගන්සේව පිළිවදන් දුන්හ. ගාලුන් වගන්සේ තෙල වදාලහ.

8. ගැහැටියෙහි, කාදෙරින් අඛණ්ඩයා විශ්වයා පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි. විසිදෙරින් අඛණ්ඩයා විශ්වයා පුද්ගල වතුර්විධ වෙයි. මහදෙරින් අඛණ්ඩයා විශ්වයා පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

9. කථංඤ්ඤානසුත්තං ගතපතයො නිවිධං කායෙන අධම්මමාරි විසමමාරි හොති? ඉධ ගතපතයො එකච්චො පාණ්ණාතිපාති හොති පුද්දො ලොභිතපාණි හතපහතෙ නිවිධො අදයාපතො පාණ්ණානෙත්තො. අදින්නාදුසි ඛො පන හොති: යනං පරස්ස පරචිත්තපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤානං වා අදින්නං ථෙය්‍යසබ්බානං ආදානං හොති. කාමේසු මිච්ඡාමාරි ඛො පන හොති: යා තා මාතුරකම්මා පිතුරකම්මා මාතෘපිතුරකම්මා භාතුරකම්මා භගිනීරකම්මා ඤාතිරකම්මා ගොතතරකම්මා ධම්මරකම්මා සසාමිකා සපරිද්දණ්ඩා, අත්තමසො මාලාගුණපරිකම්මනාපි, තථාරූපාසු මාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති එවං ඛො ගතපතයො නිවිධං කායෙන අධම්මමාරි විසමමාරි හොති.

10. කථංඤ්ඤානසුත්තං චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මමාරි විසමමාරි හොති? ඉධ ගතපතයො එකච්චො මුභවාදී හොති: සභාගතො වා පරිසභා නො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සක්ඛිපුට්ඨො 'එහෙවහා පුරිස යං ජානාසි තං වදෙති'ති. හො අජානං වා ආත ජානාමිති, ජානං වා ආත න ජානාමිති, අපස්සං වා ආත පස්සමිති, පස්සං වා ආත න පස්සාමිති. ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා අමසකිඤ්ඤිකහෙතු වා සමපජානමුභා භාසිතා හොති. පිත්තකාමාවෝ ඛො පන හොති: ඉතො සුත්වා අමුත්ත අක්කානා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුත්වා ඉමෙසං අක්කානා අමුසං හෙදය, ඉති සමග්ගානං වා හෙත්තා හින්නානං වා අනුස්සදානා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනන්දී වග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. එරුසාවාවෝ ඛො පන හොති: යා සා වාමා අණ්ඩකා¹ කකකසා පරකවුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමිත්තා අසමාධි-සංවතතතිකා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. සමථපපලාපි ඛො පන හොති: අකාලවාදී අගුතවාදී අතථවාදී අධම්මමාරි අවිනයවාදී අනිධංත-වතීං වාචං භාසිතා² අකාලෙන අතපදෙසං අපරිසන්නවතීං අතථසංභිතං. එවං ඛො ගතපතයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මමාරි විසමමාරි හොති.

11. කථංඤ්ඤානසුත්තං නිවිධං මනසා අධම්මමාරි විසමමාරි හොති? ඉධ ගතපතයො එකච්චො අභිජ්ඣාසු හොති: යං තං පරස්ස පරචිත්ත-පකරණං තං අභිජ්ඣිතා හොති: 'අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති.

1. කණ්ඩකා - මජ්ඣං, 2. භාසිතා හොති - යා,

9 ගැහැවියෙහි, කෙසේ කාලයෙන් අධිමාංශ වීමෙන් පුද්ගල ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් පණිවා කරනු වෙයි: දරුණු වෙයි, ලෙසින් වැඩි අතැති වෙයි, මෙරමා කෙටිමෙහිද මැරීමෙහිද නිව්ව වෙයි, ප්‍රාණින් කෙරෙහි දයාරතිත වෙයි. අතිනාදන් ගනු වෙයි, පරා අයත්, පරාසතු තුටු දනවන පිරිකර බඩු ගමනි තුටුවා වේවයි, අරත්ති තුටුවා වේවයි ඇද්ද, ඒ නුදුන් දය යොග්‍යබ්බාසාතයෙන් (හොර සිතින්) ගන්නා සුලු වෙයි. කාමයෙහි මිසකසර ඇති වෙයි: මාතුරකම්තාය, පිතුරකම්තාය, මාතෘපිතුරකම්තාය, මාතුරකම්තාය, ගතිතිරකම්තාය, සූරිතිරකම්තාය, ගොතකරකම්තාය, ධම්මරකම්තාය, සංඝාමිකාය, සපරි දණ්ඩාය යි යම් ම යනු කෙනෙක් ඇද්ද, යටතින් මල්දමින් පිරිකෙව් ලද්දේයක් හෝ ඇද්ද, එබඳු මානමුත් කෙරෙහි මිත්‍යාචාරිකියව පැමිණෙනු වෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ කසින් අධිමාංශ වීමෙන් පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

10. ගැහැවියෙහි, කෙසේ වචනයෙන් අධිමාංශ වීමෙන් පුද්ගල චතුර්විධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි මෙලොව එකෙක් මුසවා බණනු වෙයි: සෙබෙහි සිටියේ වේවයි, ගම්පිරිස්හි සිටියේ වේවයි, තැවුළුයෙහි සිටියේ වේවයි, සෙතිකුලන් මැද සිටියේ වේවයි, රජකුලන් මැද මහවිනිසෙහි සිටියේ වේවයි. “එමබා පුරුෂය, යමක් දන්ති ද, ඒ කියා”යි පුළුවන්තා සදහා ඉදිරියට කැඳවනුලදු ව, සාක්ෂි කොට පුළුවන්තාලදු ව, සේ නොදන්මින් හෝ දන්මි කියයි, දන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි, නො දක්මින් හෝ දක්මි කියයි, දක්මින් හෝ නොදක්මි කියයි. මෙසේ ආත්මහෙතුයෙන් වේවයි, පරහෙතුයෙන් වේවයි, අලංකාර අත්ලස් ගෙතුයෙන් වේවයි, දුන දුන මුසවා බණනු වෙයි. පිසුනු බස් ඇති වෙයි: මෙහිදී අයා මුත් බිඳුනා සදහා එතැන කියනු වෙයි. එතැන දී හෝ අසා උන් බිඳුනා සදහා මුනට කියනු වෙයි. මෙසේ සමගි දෙයහළු බිඳිනු හෝ වෙයි. බිඳුනු දෙයහළුවන් අයකාන සදහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. වග්ගි ව සිටිනු දක්නා කැමැතියේ, වග්ගියෙහි ඇලුම් ඇතියේ, වග්ගි ව සිටිනා දුක තුස්තේ, (ගමග වුවනුදු බිඳින හේ) වග කරන බස් බණනු වෙයි. පරාය බස් ඇති වෙයි: (ගරහනු අවමනු ඇ වදනින්) අමු ඇති, කැකුළු, පරාසට කුළු වූ, (චිත්ත දුෂණ උද කරන) මෙරමා සවන කොපයට අප්ප් ව සිටිනා, සමාගියට ගාතිකර යම් ම බස් ඇද්ද, එබඳු බස් බණනු වෙයි. පලස් ඇති වෙයි: (සුභකල් පියා) අසුභ කල කියනු වෙයි. නො වූ දය කියනු වෙයි. අධීරහිත දය කියනු වෙයි. අසව- හාව කියනු වෙයි. සංවර පිත්ත නොකියනු වෙයි. (ලෙහි) තිදකනට නොතිබියක් බණනු වෙයි. අකාලයෙහි සුත්‍රාපදෙය රහිත කොට පශ්චාත්ත රහිත කොට අනාධිපතිත කොට බෙණේ. ගැහැවියෙහි, මෙසේ වචන- යෙන් අධිමාංශ වීමෙන් පුද්ගල චතුර්විධ වෙයි.

11. ගැහැවියෙහි, කෙසේ මතසින් අධිමාංශ වීමෙන් පුද්ගල ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධ්‍යා බහුල වෙයි පරා අයත්, යම් ම තුටු කරන පිරිකර බඩු ඇද්ද, එබඩු (තමනට වුව මැනව යන) ලොබ සිතීන් බලනු වෙයි: “ගහන, පරාසතු යම් දූෂකක් පමි ද ඒ මා සතු වෙවා” කියාය.

බ්‍යාපනනවිනේයා බො පන භොති පද්ධම්මිනසංඛ්‍යාපෙසා: ‘ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤානතු වා වජ්ඣනතු වා උච්ඡේදනතු වා විතසානතු වා, මා වා අනෙත්‍රං ඉති වා’ති. මිච්ඡාදිට්ඨි¹ බො පන භොති විපරිතදස්සනො: නත්ති දින්නං, නත්ති සිට්ඨං, නත්ති හුතං, නත්ති සුඛවද්දකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ති අයං ලොකො, නත්ති පරො ලොකො, නත්ති මානා, නත්ති පිතා, නත්ති සත්තා ඕපපාතිකා, නත්ති ලොකෙ සමිණ-
ව්‍යාභමිණා සමමග්ගතා සමමාපට්ටනතා යෙ ඉමිඤ්ඤ ලොකා පරඤ්ඤා ලොකං සංගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකකා පච්චදෙනතිති. ඵලං බො ගහපතයො තිවිධං මහසා අධම්මචාරී විසම්මචාරී භොති.

12. ඵලං අධම්මචාරියා විසම්මචාරියා භෙදා බො ගහපතයො ඵලිඤ්ඤෙ-
කචෙව සත්තා කායස්ස භෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං පිතිපානං නිරයං උපපජ්ජති.

13. තිවිධං බො ගහපතයො කායෙත ධම්මචාරී සමචාරී භොති. වතුඛ්ඛිධං වාචාය ධම්මචාරී සමචාරී භොති. තිවිධං මහසා ධම්මචාරී සම-
චාරී භොති.

14. කථංඤ්ඤා ගහපතයො තිවිධං කායෙත ධම්මචාරී සමචාරී භොති?
ඉධ ගහපතයො ඵකචෙව පාණාතිපානං පහාය පාණාතිපානා පටිවිරතො
භොති, තිහිතදණ්ඩා තිහිතසන්ධො ලජ්ජි දයාපනේනා සබ්බපාණ-
ගුතතිතානුකම්පි විහරති. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො භොති:
යනතා පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤාගතං වා, තං
තාදින්නං ථෙය්‍යසංඛ්‍යාතං න ආදානා භොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො භොති. යා තා මාතුරකම්මතා
පිතුරකම්මතා මාතෘපිතුරකම්මතා භාතුරකම්මතා හභිතිරකම්මතා ඤාතිරකම්මතා
සොන්නරකම්මතා ධම්මරකම්මතා සස්සාමිකා සපරිද්දණ්ඩා, අනනමසො
මාලාගුණපරිකම්මතතාපි, තථාරූපාසු න මාරිතතං අපජ්ජිතා භොති. ඵලං
බො ගහපතයො තිවිධං කායෙත ධම්මචාරී සමචාරී භොති.

15. කථංඤ්ඤා ගහපතයො වතුඛ්ඛිධං වාචාය ධම්මචාරී සමචාරී භොති?
ඉධ ගහපතයො ඵකචෙව මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො භොති:
යහාගගතා වා පරිසංගතො වා ඤාතිමිජ්ඣගතො වා පුගමිජ්ඣගතො
වා රුජකුලමිජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකම්ප්පට්ඨො: ‘ඵහමෙතා පුරිස, යං
ජානාසි තං වදෙති’ති සො අජානං වා අහ න ජානාමිති, ජානං වා
අහ ජානාමිති, අපස්සං වා අහ න පස්සාමිති, පස්සං වා අහ
පස්සාමි’ති.-

විපත් සිත් ඇත්තේ ඥාතයෙන් දුෂ්ට විතතසංකල්ප ඇති වෙයි: “මේ සත්ත්ව ඝාතන ලබන්වයි හෝ, වධ ලබන්වයි හෝ, සිදුනා ලබන්වයි හෝ, නත්තා ලබන්වයි හෝ, නොනොත් තහමක් වෙන්වයි හෝ”යි කියයි. විපක්ෂාස දැන ඇති භික්ෂුවෙකුගේ හෝ වෙයි: “දුන් දය විපාක නැත. යාග විපාක නැත. අමුතුවනට යුතුකළ දත විපාක නැත. කුශලාකුශලකම්යන් හේ ඵලවිපාක නැත. (පරලොව සිටින්නට) මෙලෝ නැත. (මෙලෝ සිටියානට) පරලෝ නැත. (මාපියන් කෙරෙහි සමාස් ප්‍රතිපත්ති - මිථ්‍යා ප්‍රතිපත්තියෙන් වන ඵල නැතිකමෙන්) මවු නැත, පියා නැත. (සැව උපදනා සතුන් නැතිකමෙන්) ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් පිළිවෙඳුනගෙන් පසක් කොට ගෙන පවසද්ද, එකළ සමාන්තත, සමාස් ප්‍රතිපත්තා මහණ බමුණෝ ලොව නැත” කියයි. ගැහැටියෙහි, මෙසේ මතසිත් අධම්මාරි විෂම්මාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

12. ගැහැටියෙහි, මෙසේ අධම්මාරියා විෂම්මාරියා හෙතෙසින් මෙලොව කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් මෙසෙසින් කාමුත් මරණින් මිතුනෙහි සැපයෙන් පහ ව සිටි, නපුරු ගති ඇති, විවෘත ව පතිත වන තිරයට වැදගන්නි.

13. ගැහැටියෙහි, කසින් ධම්මාරි සම්මාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි. වචනයෙන් ධම්මාරි සම්මාරි පුද්ගල වතුර්විධ වෙයි. මතසිත් ධම්මාරි සම්මාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

14. ගැහැටියෙහි, කෙසේ කසින් ධම්මාරි සම්මාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැටියෙහි, මෙලොව එකෙක් පණ්ඩා කැරපියා පණ්ඩායෙක් දුරුවුයේ වෙයි. බහාතැවු දමු ඇති ව, බහාතැවු සත් ඇති ව, ලජ්‍යා ඇති ව, දොපන්න ව, සමීපතැවුනිනානු කම්පි ව වාග කෙරෙයි. අසිතාදන් කැරපියා අසිතාදන් වැලකියේ වෙයි: පරා අයත්, එයින් ම පරා සතු තුඩුද පිරිකරවු ගමිනි තුඩුවා වේවයි. අරන්ති තුඩුවා වේවයි, ඇද්ද, ඒ නුදුන් දය යෙහෙය සංකප්පයෙන් නොගන්නා සුළු වෙයි. කාමයෙහි භික්ෂුකර ගැරපියා කාමයෙහි භික්ෂුකරින් වැලකියේ වෙයි: මාතූරකම්පාය පිතූරකම්පාය, මාතූරකම්පාය, හාතූරකම්පාය, ගතිතිරකම්පාය, සුතිරකම්පාය, ගොතතරකම්පාය, ධම්මරකම්පාය, සංඝාමිකාය, සපරි-දණ්ඩාය යම් ම යුක්ත කෙනෙක් ඇද්ද, ගවයින් මල්දමින් පිරිකෙව් ලද්දෙක් හෝ ඇද්ද, එවන් මාගමුන් කෙරෙහි මිත්‍යාචාරිකයාට නොපැමිණෙනු වෙයි. ගැහැටියෙහි, මෙසේ කසින් ධම්මාරි සම්මාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

15. ගැහැටියෙහි, කෙසේ වචනයෙන් ධම්මාරි සම්මාරි පුද්ගල වතුර්විධ වේය යත්: ගැහැටියෙහි, මෙලොව එකෙක් මුග්ධා කැරපියා මුග්ධායෙන් වැලකියේ වෙයි: සෙසෙහි සිටියේ වේවයි. ගම්පිරිස්සි සිටියේ වේවයි, නැමුළුයෙහි සිටියේ වේවයි, සෙනිකුලන් මැද සිටියේ වේවයි, රජකුලන් මැද මහවිනිසෙහි සිටියේ වේවයි “එමිඛා පුරුෂය, යමක් දන්ති ද, ඒ කියා”යි පුළුවන්හා සදහා තෙත්තියට කැදවන ලද ව, සාකම් කොට පුළුවන්කාලද ව, හේ නොදන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි. දන්වන් හෝ දන්මි කියයි. නොදන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි, දන්මින් හෝ දන්මි කියයි. -

ඉති අත්තතෙතා චා පරතෙතා චා ආමසකිඤ්චිකවග්ගෙතා චා ත සමපජානමුතා භාසිතා හොති. පිත්තං වාචං පහාය පිත්තනාය වාචාය පටිවිරතො හොති: ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්ත අකතාතා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අත්තතාතා අමුතං හෙදාය, ඉති තිත්තාතං වා සකිතාතා සතිතාතං වා අනුපාදතා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගතන්ද්දි සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. එරුභං වාචං පහාය එරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති: යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදගඛගමා පොරි බහුජනකන්තා බහුජනමිත්තාපා, තථාරූපි වාචං භාසිතා හොති. සමථපාලාපං පහාය සමථපාලාපා පටිවිරතො හොති¹ කාලවාදි භූතවාදි අසවාදි ධම්මවාදි විතගවාදි, නිධානවාදිං වාචං භාසිතා¹ කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවාදිං අත්ථසංගිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මවාදි සමමවාදි හොති.

16. කථඤ්ච ගහපතයොතිවිධං මනසා ධම්මවාදි සමමවාදි හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො අනභිජ්ඣාලු හොති: යං තං පරස්ස පරමිත්තපාකරණං තං තාභිජ්ඣිතා හොති: අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති. අඛ්‍යාපන්තවිතො ඛො පත හොති අපාදුට්ඨමනසඛිකපයා: ඉමෙ සත්තා අචෙරා අඛ්‍යාපජ්ඣා අනිසා සුඛි අත්තාතං පටිහරතතුති. සමමාදිට්ඨි² ඛො පත හොති අවිපරිකදස්සනො: අත්ථි දින්නං, අත්ථි සිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකට්ඨකකවාතං කම්මාතං එලං විපාකො, අත්ථි අගං ලොකො, අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මාතා, අත්ථි පිතා, අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණ්‍යායාමණා සමමග්ගතා සමමාපටිපත්තා යෙ ඉමිඤ්ච ලොකං පරං ව ලොකං සගං අභිඤ්ඤා ඤාප්තිකත්වා පච්චෙදන්ති'ති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං මනසා ධම්මවාදි සමමවාදි හොති.

17. එවං ධම්මවරියා සමමවරියා තෙතා ඛො ගහපතයො එවමිඤ්ඤච්ච සත්තා කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

18. අකඛෙඛග්ග වෙ ගහපතයො ධම්මවාදි සමමවාදි 'අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරමමරණා ඛතතිගමිකාසාලාතං වා සහව්‍යතං³ උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ධාතං ඛො පතොතං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරමමරණා ඛතතිගමිකාසාලාතං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කියා තෙතා? තථාහි සො ධම්මවාදි සමමවාදි. -

1. භාසිතා වොති - සභා.

2. සමමාදිට්ඨිකො - මග්ගං.

3. සහව්‍යතං - මග්ගං සභා.

මෙසේ ආකෘතියකින් වෙරළ, පරතෙකයෙන් වෙරළ, ඇළුරු පමණ අත්ලය ගතකයෙන් වෙරළ, දැන දැන මුහුදා නො බැහැර වෙයි. පිසුනු බස් පියා පිසුනු බසින් වැලැකියේ වෙයි: මෙහිදී අසා මුත් බිඳුනා සඳහා එතැන නොකියනු වෙයි. එතැන දී හෝ අසා උන් බිඳුනා සඳහා මුතට නොකියනු වෙයි. මෙසේ බිඳුණු දෙයකළුවන් සැකින කැරනු හෝ වෙයි. සමඟ දෙයකළුවන් ගලපනු සඳහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. සමග ව සිටිනු දක්නා කැමැතියේ, සමඟියෙහි ඇළුම් ඇතියේ, සමග ව සිටිනා දැක තුන්තේ, සමග කැරන බස් බැහැර වෙයි. පරුස බස් පියා පරුස බසින් වැලැකියේ වෙයි: තිදෙස්, කනට සුවස, පෙම් දැනවන, ලගන්තා, පුරට තිසි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනා මතවඩන, සමඟ ඇද්ද, එබඳු බස් කියනු වෙයි. පලප් පියා පලපින් වැලැකියේ වෙයි: කල් බලා බැහැර වෙයි. ඇති දෑ බැහැර වෙයි අරුත් බැහැර වෙයි. දහම් බැහැර වෙයි. විනය බැහැර වෙයි. යුතුකල කරුණු සහිත, පිරිසිදුම් ඇති, අරුත් ඇතිරි කල, ලෙහි තිදහන් කල යුතු, බස් බැහැර වෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ වචනයෙන් බමුවාට සමවාටි පුද්ගල වතුර්විධ වෙයි.

16. ගැහැවියෙහි, කෙසේ මතසින් බමුවාට සමවාටි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධ්‍යාබහුල නොවෙයි. පරා අයත්, සම් පරාසතු තුඩුද පිරිකරබඩු ඇද්ද, ඒ ලොබසිතින් නොබලනු වෙයි, “අහෝ පරා සතු සම් දූශයක් වෙද, ඒ මාසතු වෙවා” කියයි. පිටත් සිත් තැත්තේ දොමයෙන් දුටු විනය සබ්බසා ඇත්තේ නොවෙයි: “මෙසත්තු අවෙර ව, අව්‍යාබාධ ව, අනික ව, සුඛිත ව, ආත්ම පරිකරණ කෙරෙත්වා” කියයි. අවිපරිත දැන ඇති සමයක් දූපටික වෙයි: “දුන් දෑ විපාක ඇත, සංගපිපාක ඇත, අමුතුවනට සකස් කල දැන විපාක ඇත, කුසලාකුලකමිත්තේ ඵලවිපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ ඇත, සම් කෙතෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටභූතයෙන් පසක් කොට ගෙන පටසද්ද, එබඳු සමයත්තත, සමයක් ප්‍රතිපත්ත, මහණබමුණෝ ලොව ඇත” කියයි ගැහැවියෙහි, මෙසේ මතසින් බමුවාට සමවාටි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

17. ගැහැවියෙහි, මෙසේ බමුවාට සමවාටි ගතකයෙන් මෙලොව මෙසෙසින් කිසි සත්ත්ව කෙතෙක් කාලින් මරණින් මතුයෙහි යොගනගති ඇති සංඝිලොකයට වැදගති.

18. ගැහැවියෙහි, ඉදින් බමුවාට සමවාටි පුද්ගල “මම කාලින් මරණින් මතුයෙහි කැත්මකසල්කුලන්ගේ වෙමි සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මතා මැනු” යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාලින් මරණින් මතුයෙහි කැත්මකසල් කුලන්ගේ වෙමි යි, සහභාවයට පැමිණෙමි” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය ඒ කවර හෙයක යත්: හේ බමුවාට සමවාටි වෙයි. එහෙයකි. -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආකඝ්ඛයා චෙ ගහපතයො ධම්මවාදී සම්මාදී 'අහො වතාහං' කායස්ස හෙද පරමමරණං චූහම්ඤ්ඤාසාලානං වා -පෙ- ගහපතිමාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙතං පිජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං ගහපතිමාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මවාදී සම්මාදී.

19. ආකඝ්ඛයා චෙ ගහපතයො ධම්මවාදී සම්මාදී 'අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං වාතුම්මතාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති' ණං ඛො පනෙතං පිජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං වාතුම්මතාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මවාදී සම්මාදී. ආකඝ්ඛයා චෙ ගහපතයො ධම්මවාදී සම්මාදී අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං තාවකිංසානං දෙව්‍යානං -පෙ- යාමානං දෙව්‍යානං -පෙ- කුසිතානං දෙව්‍යානං -පෙ- නිම්මානරතීනං දෙව්‍යානං -පෙ- පරනිම්මිතවසවතතීනං දෙව්‍යානං -පෙ- චුහම්ඤ්ඤාසාලානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති' ණං ඛො පනෙතං පිජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං චුහම්ඤ්ඤාසාලානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මවාදී සම්මාදී.

20. ආකඝ්ඛයා චෙ ගහපතයො ධම්මවාදී සම්මාදී 'අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං ආභානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති' ණං ඛො පනෙතං පිජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං ආභානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මවාදී සම්මාදී. ආකඝ්ඛයා චෙ ගහපතයො ධම්මවාදී සම්මාදී 'අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං පරිත්තාසානං දෙව්‍යානං -පෙ- අප්පමාණාසානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුභානං දෙව්‍යානං -පෙ- පරිත්තසුභානං දෙව්‍යානං -පෙ- අප්පමාණසුභානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුභකිණ්ණකානං¹ දෙව්‍යානං -පෙ- මෙහප්පලානං දෙව්‍යානං -පෙ- අපිහානං දෙව්‍යානං අතප්පානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුද්ධානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුද්ධසිතං දෙව්‍යානං -පෙ- අකතිවිධිකානං දෙව්‍යානං -පෙ- ආකාසානසුඛායතනුපගානං දෙව්‍යානං -පෙ- විඤ්ඤාණසුඛායතනුපගානං දෙව්‍යානං -පෙ- ආකිඤ්ඤාසායතනුපගානං දෙව්‍යානං -පෙ- තෙවසඤ්ඤාසායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති' ණං ඛො පනෙතං පිජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං තෙවසඤ්ඤාසායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මවාදී සම්මාදී.

1. සුභකිණ්ණකානං - සිඬු සුභකිණ්ණකානං - මජ්ඣ.

ගැහැටියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බමුණු මහසල්කුලන්ගේ වේව සි, සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු සි ... ගැහැටිමහසල්කුලන්ගේ වේව සි සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “භේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ගැහැටිමහසල්කුලන්ගේ වේව සි සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: භේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්.

19. ගැහැටියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සිවුමහරජ වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “භේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සිවුමහරජ වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: භේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්. ගැහැටියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි තවුනිසා වැසි දෙවියන්ගේ ... යාම වැසි දෙවියන්ගේ ... තුසිපුර-වැසිදෙවියන්ගේ ... නිමමාතරනි වැසි දෙවියන්ගේ ... පරනිමිතවසවතනි වැසි දෙවියන්ගේ ... වුහමකාසික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “භේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි වුහමකාසික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: භේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්.

20. ගැහැටියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ආභදෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “භේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ආභදෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: භේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්. ගැහැටියෙහි, ඉදින් ධම්මාරී සම්මාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි පරිත්තාභ දෙවියන්ගේ ... අපාමාණාභදෙවියන්ගේ ... අභයාර දෙවියන්ගේ ... පුභ දෙවියන්ගේ ... පරිත්තපුභදෙවියන්ගේ ... අපාමාණපුභ දෙවියන්ගේ ... පුභකිණ්ණක දෙවියන්ගේ ... වෙහපථල දෙවියන්ගේ ... අපිහ දෙවියන්ගේ ... අතපපදෙවියන්ගේ ... පුද්ධා දෙවියන්ගේ ... පුද්ධාසි දෙවියන්ගේ ... අකතිට්ඨක දෙවියන්ගේ ... අකාසානඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ ... විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ ... අකිඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ ... තෙවසඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “භේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි තෙවසඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: භේ ධම්මාරී සම්මාරී වෙයි. එහෙයින්.

21 ආකඤ්ඤායා චෙ භගවතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී අභො චතානං ආයචානං ඛයා අනාසව චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨිච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති' ථානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො ආත්මානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨිච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තං කිංසං හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරීති.

22. එවං චූළගම වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං එතද-
වොචුං අභිකක්කන්තං හො හොතම්, අභිකක්කන්තං හො හොතම්. ලසය-
ථාපි හො හොතම් නිකක්ඛජ්ජිතං වා උකක්ඛජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා
විමරෙය්‍ය, මුළුකස්ස වා මහං ආවිකෙඛය්‍ය, අකිකායෙ වා තෙලපජෙය්‍යානං
ධාරෙය්‍ය: චක්ඛුමිනෙතා රුපාති දක්ඛිත්තිති, එවමෙවං හොතා
හොතමෙත අනෙකපරිත්තයෙත ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මයං භවන්තා
හොතම්. සරණං භව්ත්ම ධම්මඤ්ච භික්ඛුතඤ්ච. උපාසකො නො භවං
හොතමො ධාරෙතු අජ්ජතසෙත පාණ්ණපෙතෙ සරණං ගතෙති.

වෙරඤ්ජකසුතතං දුතියං.

1. 5. 3.

මහාවෙදලල සුතතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙතවනෙ
අනාපට්ඨිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිනො
සායනකමයං පතිසල්ලානා චූළිනො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙත්තු
පසඬකම්. උපසඬකමිත්වා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සමමාදී.
සමමාදීති යං කථං සාරාණීයං¹ විතීසාරෙත්වා එකමිත්තං නිසිදී, එකමිත්තං
නිසිත්තො ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිනො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං
එතදවොච:

2. “දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤාති ආවුසො චූළිති. කිත්තාවතා නු
ඛො ආවුසො දුප්පඤ්ඤාති චූළිති”ති?

නප්පජානාති නප්පජානාතිති ඛො ආවුසො, තස්මා දුප්පඤ්ඤාති
චූළිති. කිඤ්ච නප්පජානාති? ඉදං දුක්ඛනති නප්පජානාති, අයං දුක්ඛසමුද-
යොති නප්පජානාති, අයං දුක්ඛතිරොධොති නප්පජානාති, අයං දුක්ඛ-
තිරොධොමිති පටිපදාති නප්පජානාති. නප්පජානාති, නප්පජානාතිති ඛො
ආවුසො, තස්මා දුප්පඤ්ඤාති චූළිති.

1. සාරාණීයං, මජ්ඣං.

21. ගැහැවියෙහි, ඉදින් ධම්මාරි සම්මාරි පුද්ගල “මම ආශ්‍රවක්‍ෂයයෙන් අනාත්‍රව වූ වේතොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදුමියෙහි ම නමා විසින් දූත පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි නම්, මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ ආශ්‍රවක්‍ෂයයෙන් අනාත්‍රව වූ වේතොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදුමියෙහි ම නමා, විසින් දූත පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරේ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරි සම්මාරි වෙයි. එහෙයින්.

22. මෙහේ වදාල කල්හි වෙරඤ්ජා වැසි බිමුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකලහ: හවන් ගොසුම්ගොසුවෙති, ඉතා මැනවි. හවන් ගොසුම්ගොසුවෙති, ඉතා මැනවි. හවන් ගොසුම්ගොසුවෙති, ගම්පරිදි යටිහුරු කල දෑක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ වේද, පිළිගත් දෑක් විවර කරන්නේ වේද, මහ මුද්‍රාපත් යම්කුට මහ කියා පාහේ හෝ වේද, එපරිදි ම හවන් ගොසුම්ගොසුවන් විසින් තත්තිගරින් දහම් පැවැසිණි තෙල අපි හවන් ගොතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යමිහ. ධම්ම හා ඩික්ඝගත ද සරණ කොට යමිහ. හවන් ගොතමයන් වහන්සේ අද ආදි කොට දිව්ගිමියෙන් සරණ ගත උපායකයන් හේ අප රැස්තා සේක්වයි සැලකලහ.

වෙරඤ්ජන සූත්‍රය දෙවැනිසි.

1. 5. 3.

මහාවෙදලල සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අතක ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ‘ජෙතවන’ නම් වන, අනේඛබු මහසිට්ඨත්තේ අරමිති වැඩවසනසේක එකල ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ සවස්වරුගෙහි පලගමවතින් තැගි සිටියාහු ආයුමත් සැරිසුන් තෙරණුවන් කරා එළැඹියහ එළඹ ආයුමත් සැරිසුන් තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වූහ. තුස්තට නිසි සිහිකරනුවට නිසි බස් බැණ නිමවා එකත්පස්සි හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුමත් සැරිසුන් තෙරණුවන්ට තෙල සැලකලහ.

2. ‘ඇවැත්ති, දුෂ්ප්‍රාඥය, දුෂ්ප්‍රාඥයෙහි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කීපමණෙකින් දෘෂ්ට්‍රාඥයෙහි කියනු ලැබේද?'

‘තොදනිසි තොදනිසි යනු යම් හේතුගෙන් වේද, එහෙයින් ‘දුෂ්ප්‍රාඥය’ෙහි කියනු ලැබේ කුමක් තොදන්නේය යත්: ‘දුක මේ’යයි තොදන්නේය. ‘දුඛගමුදය මේ’යයි තොදන්නේය, ‘දුඛනිෂ්ඨාධ මේ’යයි තොදන්නේය. ‘දුඛනිරෝධාගාමිනි ප්‍රතිපත් මේ’යයි තොදන්නේය. ඇවැත්ති, මෙසේ ‘තොදනිසි තොදනිසි’ යන යම් හේතුගෙන් වේද, එහෙයින් ‘දුෂ්ප්‍රාඥය’ෙහි කියනු ලැබේ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

3. සාධාට්ඨසොති ඛො ආයසමා මහාකොඨිතො ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමතං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං ආපුච්ඡී:

“පඤ්ඤාචා පඤ්ඤාචාති ආට්ඨසො චූච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො ආට්ඨසො පඤ්ඤාචාති චූච්චති”ති?

පජානාති පජානාතිති ඛො ආට්ඨසො, තසමා පඤ්ඤාචාති චූච්චති. කිංඤ්ඤා පජානාති? ඉදං දුක්ඛතාති පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති පජානාති, අයං දුක්ඛතිරොධොති, පජානාති. අයං දුක්ඛතිරොධොමිති පටිපදාති පජානාති. පජානාති පජානාතිති ඛො ආට්ඨසො, තසමා පඤ්ඤාචාති චූච්චති.

4. “විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණනති ආට්ඨසො චූච්චති. කිත්ත වතා නු ඛො ආට්ඨසො විඤ්ඤාණනති චූච්චති”ති?

විජානාති විජානාතිති ඛො ආට්ඨසො, තසමා විඤ්ඤාණනති චූච්චති. කිංඤ්ඤා විජානාති: සුඛංගතිපි විජානාති, දුක්ඛංගතිපි විජානාති, අදුක්ඛමි-සුඛංගතිපි විජානාති. විජානාති විජානාතිති ඛො ආට්ඨසො, තසමා විඤ්ඤාණනති චූච්චති.

5. “යා වාට්ඨසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංඝට්ඨා උද්ගු විසංඝට්ඨා, ලබ්භා ව පතිමෙසං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙත්තු”නති.

යා වාට්ඨසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංඝට්ඨා නො විසංඝට්ඨා. න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙත්තු. යඤ්චාට්ඨසො පජානාති තං විජානාති. යං විජානාති තං පජානාති. තසමා ඉමෙ ධම්මා සංඝට්ඨා නො විසංඝට්ඨා. න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙත්තුනති.

6. “යා වාට්ඨසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙසං ධම්මානං සංඝට්ඨානං නො විසංඝට්ඨානං කිං නානාකරණං”නති?

යා වාට්ඨසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙසං ධම්මානං සංඝට්ඨානං නො විසංඝට්ඨානං පඤ්ඤා භාවෙතබ්බා, විඤ්ඤාණං පරිඤ්ඤායාසං. ඉදං තෙසං නානාකරණනති.

7. “චෙදනා චෙදනාති ආට්ඨසො චූච්චති කිත්තාවතා නු ඛො ආට්ඨසො චෙදනාති චූච්චති”ති?

3. ඇවැත්ති, මාතෘචා”යි කියා ආශ්‍රමෙන් මහාකොට්ඨිත කෙරුණුවෝ ආශ්‍රමෙන් සැරිසුන් තෙරණුවන්ගේ බය අභිතඤ්ඤා කොට අනුමෝ ව ආශ්‍රමෙන් සැරිසුන් තෙරණුවන් මතුගෙහි පැන පුළුවන්හ:

“ඇවැත්ති, ‘පැනැතිය පැනැතිය’ යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කිපමණෙකින් පැනැතිය”යි කියනු ලැබේ ද?”

ඇවැත්ති, ‘දනී දනී’ යන යම්කෙතෙකුගෙන් වේද, එහෙයින් පැනැතියක”යි කියනු ලැබේ. කුමක් දන්නේය යත්: ‘දුක් මේ’ යයි දන්නේය, ‘දුඛසමුදාය මේ’ යයි දන්නේය ‘දුඛනිරෝධ මේ’ යයි දන්නේය, ‘දුඛනිරෝධායාමිනී ප්‍රතිපත් මේ’ යයි දන්නේය. ඇවැත්ති, මෙසේ ‘දනී දනී’ යන යම් කෙතෙකුගෙන් වේද, එහෙයින් ‘පැනැතියක’යි කියනු ලැබේ.

4. “ඇවැත්ති ‘විඤ්ඤාන විඤ්ඤාන’ යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කිපමණෙකින් ‘විඤ්ඤාන’ යයි කියනු ලැබේ ද?”

ඇවැත්ති, ‘දන්නේය, දන්නේය’ යන යම් කෙතෙකුගෙන් වේද, එහෙයින් විඤ්ඤාන යි කියනු ලැබේ. කුමක් දන්නේය යත්: ‘සුඛවේදනා’ ය”යි ද දන්නේය. ‘දුඛ වේදනා’ ය”යි ද දන්නේය. ‘අදුඛාසුඛවේදනා’ ය”යි ද දන්නේය. ඇවැත්ති, මෙසේ ‘දන්නේය, දන්නේය’ යන යම් කෙතෙකුගෙන් වේද, එහෙයින් ‘විඤ්ඤාන’ යයි කියනු ලැබේ.

5. “ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥාගෙන් ඇද්ද, යම් විඤ්ඤානගෙන් ඇද්ද, මේ දහම්හු (එකාකාසද්දී ලකුණින්) සංසර්ව (මිත්‍ර) වේද්ද? නොහොත් විසංසර්ව (අමිත්‍ර) වේද්ද? මේ දහමින් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පතවන්නට හැකි වේ ද?”

ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥාගෙන් ඇද්ද, යම් විඤ්ඤානගෙන් ඇද්ද, මේ දහම්හු සංසර්වය. මේ දහමින් (අරමුණු ඇ විසින්) වෙන් වෙන් කොට වෙනස පතවන්නට නොද හැකිය. ඇවැත්ති, (මාගීප්‍රඥාව) යම් චතුස්සත්තාධර්මයක් (ප්‍රඥාකාන්තා විසින්) දනී ද, (මාගී විඤ්ඤාන ද) ඒ දහම් (විඤ්ඤාන කාන්තා විසින්) දන්නේය. (මාගී විඤ්ඤාන) යම් චතුස්සත්තාධර්මයක් (විඤ්ඤාන කාන්තා විසින්) දනී ද, (මාගී ප්‍රඥාව ද) ඒ දහම් (ප්‍රඥාකාන්තා විසින්) දනී. එහෙයින් මේ දහම්හු සංසර්වය. අසංසර්ව නොවෙත්. මේ දහමින් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පතවන්නට නොද හැකිය.

6. “ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥාගෙන් ඇද්ද, යම් විඤ්ඤානගෙන් ඇද්ද, සංසර්ව ව සිටි, අසංසර්ව නොවන, මේ දහමින්ගේ වෙනස කිම?”

ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥාගෙන් ඇද්ද, යම් විඤ්ඤානගෙන් ඇද්ද, සංසර්ව ව සිටි, අසංසර්ව නොවන, මේ දහමින් අතුරින් (මාගී) ප්‍රඥාව භාවිත සුඛය. (විදගීනා) විඤ්ඤාන පරිඤ්ඤා (පිරිසිඳ දහ සුඛ) වෙයි. මේ උත්තරෙදෙනාගේ වෙනස යි.

7 “ඇවැත්ති, ‘වේදනාය වේදනාය’ යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කිපමණෙකින් ‘වේදනා’ යයි කියනු ලැබේ ද?”

වෙදෙති වෙදෙතිති ඛො ආවුසො, තස්මා වෙදනාති වුච්චති කිංඤ්ච වෙදෙති? සුඛමපි වෙදෙති, දුක්ඛමපි වෙදෙති, අදුක්ඛමසුඛමපි වෙදෙති. වෙදෙති වෙදෙතිති ඛො ආවුසො, තස්මා වෙදනාති වුච්චති

8 “සඤ්ඤා සඤ්ඤාති ආවුසො වුච්චති කිත්තංවතා හු ඛො ආවුසො සඤ්ඤාති වුච්චති”ති?.

සඤ්ඤානාති සඤ්ඤානාතිති ඛො ආවුසො, තස්මා සඤ්ඤාති වුච්චති. කිංඤ්ච සඤ්ඤානාති? නිලකමපි සඤ්ඤානාති, පිතකමපි සඤ්ඤානාති, ලොභිතකමපි සඤ්ඤානාති, මද්දතමපි සඤ්ඤානාති සඤ්ඤානාති, සඤ්ඤානාතිති ඛො ආවුසො, තස්මා සඤ්ඤාති වුච්චති.

9. “යා වාටුසො වෙදනා යා ව සඤ්ඤා යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසර්ථා උදාහු විසංසර්ථා, ලබ්භා ව පතිමෙතං ධම්මානං විනිඤ්ඤාජිකා විනිඤ්ඤාජිකා තානාකරණං පඤ්ඤාපෙඤ්ඤා”නති?

යා වාටුසො වෙදනා යා ව සඤ්ඤා යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසර්ථා නො විසංසර්ථා. න ව ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිඤ්ඤාජිකා විනිඤ්ඤාජිකා තානාකරණං පඤ්ඤාපෙඤ්ඤා. යඤ්චාටුසො වෙදෙති තං සඤ්ඤානාති, යං සඤ්ඤානාති තං විජානාති, තස්මා ඉමෙ ධම්මා සංසර්ථා නො විසංසර්ථා. න ව ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිඤ්ඤාජිකා විනිඤ්ඤාජිකා තානාකරණං පඤ්ඤාපෙඤ්ඤානති

10. “නිසංසර්ථන භාටුසො පඤ්චගි ඉන්ද්‍රියෙගි පරිසුද්ධෙන මනො-විඤ්ඤාණෙන කිං නෙය්‍ය”නති?

නිසංසර්ථන භාටුසො පඤ්චගි ඉන්ද්‍රියෙගි පරිසුද්ධෙන මනොවිඤ්ඤාණෙන අනන්තො ආකාශොති ආකාශානඤ්චායතනං නෙය්‍යං, අනන්තං විඤ්ඤාණනති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං නෙය්‍යං, තත්ථි කිංඤ්චිති ආකිංඤ්චායතනං නෙය්‍යනති.

11. “නෙය්‍යං පනාටුසො ධම්මං කෙත පජානාති”ති,

නෙය්‍යං ඛො ආවුසො ධම්මං පඤ්ඤාචක්ඛුතා පජානාතිති.

12. “පඤ්ඤා පනාටුසො කිමජ්ජියා”ති?

පඤ්ඤා ඛො ආවුසො අභිඤ්ඤාත්ථා පරිඤ්ඤාත්ථා පභානත්ථාති.

ඇමැත්ති, 'විදුතේය විදුතේ'ය යන යම් හෙතෙමෙක් වේද, එහෙයින් 'වේදනා'යයි කියනු ලැබේ. කුමක් විදුතේය යත්: සුව අරමුණ ද විදුතේය. දුක් අරමුණ ද විදුතේය. නොදුක් නොසුව අරමුණ ද විදුතේය. ඇමැත්ති, මෙසේ, 'විදුතේය විදුතේ'යයි යම් හෙතෙමෙක් වේද, එහෙයින් 'වේදනා' යයි කියනු ලැබේ.

8 "ඇමැත්ති, 'සංඥ, සංඥ'යයි කියනු ලැබේ ඇමැත්ති, කිපමණෙකින් 'සංඥ' යයි කියනු ලැබේ ද?"

ඇමැත්ති, 'හඳුනා ගනී, හඳුනා ගනී' යන යම් හෙතෙමෙක් වේද, එහෙයින් සංඥ යයි කියනු ලැබේ. කුමක් හඳුනා ගත්තේය යත්: නිල්වන ද, හඳුනා ගනී, කසාවත ද හඳුනා ගනී ලෙහෙවන ද හඳුනා ගනී, සුදුවන ද හඳුනා ගනී. ඇමැත්ති මෙසේ 'හඳුනා ගනී, හඳුනා ගනී, යන යම් හෙතෙමෙක් වේද, එහෙයින් 'සංඥ'යි කියනු ලැබේ

9. "ඇමැත්ති, යම් වේදනායෙක් ඇද්ද, යම් සංඥයෙක් ඇද්ද, යම් විඤානයෙක් ඇද්ද, මේ දහමුහු සංඝට්ඨ වේද්ද? නොහොත් අසංඝට්ඨ වේද්ද? මේ දහමුත් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පතවන්නට හැකි වේ ද?"

ඇමැත්ති, යම් වේදනායෙක් ඇද්ද, යම් සංඥයෙක් ඇද්ද, යම් විඤානයෙක් ඇද්ද, මේ දහමුහු සංඝට්ඨයක. අසංඝට්ඨ නොවෙත්. මේ දහමුත් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පතවන්නට නො ද හැකිය. ඇමැත්ති, (වේදනාව) යම් අරමුණක් විඳි ද, (සංඥාව) ඒ අරමුණ හඳුනයි. (සංඥාව) යම් අරමුණක් හඳුනා ද, (විඤානය ද) ඒ අරමුණ (විඤානාත්‍යාස පිසින්) දැනී එහෙයින් මේ දහමුහු සංඝට්ඨයක. නොසංඝට්ඨ නොවෙත්. මේ දහමුත් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පතවන්නට නො ද හැකිය.

10. "ඇමැත්ති, පඤ්චස්ථයගත් පිසින් පරිත්‍යක්ත, පරිශුද්ධ, මනෝවිඤානයෙන් (රූපාවචරවතුර්ථධ්‍යානවිධානයෙන්) කුමක් දහසුතු ද?"

ඇමැත්ති, පසිදුරත් පිසින් නිශ්ශ්‍ය, පරිශුද්ධ, මනෝවිඤානයෙන් 'ආකාශය අනන්ත'යයි ආකාශානන්තායතනය දහ සුතුය. 'විඤානය අනන්ත' යයි විඤානානන්තායතනය දහ සුතුය 'කිසිදු තැන'යි ආකිඤ්ච-ඤායතනය දහ සුතුය.

11 "ඇමැත්ති, ඥෙය ඛමය චතාහි කිමෙකින් දත්තේ ද?"

ඇමැත්ති, ඥෙය වූ ඛමය ප්‍රඥවක්‍ෂුසින් දත්තේය.

12. "ඇමැත්ති, ප්‍රඥ චතාහි කිතම් අථ ඇත් ද?"

ඇමැත්ති, ප්‍රඥව (අභිඥෙය ඛමී දතීනුසි) අභිඥ අථ කොට ඇත. (පරිඥෙය ඛමී දතීනුසි) පරිඥ අථ කොට ඇත (ප්‍රත්‍යාතව්‍ය ඛමී පභා නුසි) ප්‍රත්‍යාණ අථ කොට ඇත.

13. කති පතාචුසො පච්චයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදයාති?

ඥෙ ඛො ආචුසො පච්චයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදයාපරතො ව සොසො, යොනිසො ව මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආචුසො ඥෙ පච්චයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදයාති.

14. කතීති පතාචුසො අඛෙහති අනුග්ගහිතා සමමාදිට්ඨි වෙතො- විමුත්තිඵලා ව හොති වෙතොවිමුත්තිඵලානිසංසා ව. පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලා ව හොති පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලානිසංසා වාති?

පඤ්චති ඛො ආචුසො අඛෙහති අනුග්ගහිතා සමමාදිට්ඨි වෙතොවිමුත්ති- ඵලා ව හොති වෙතොවිමුත්තිඵලානිසංසා ව. පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලා ව හොති පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලානිසංසා ව; ඉධාචුසො සමමාදිට්ඨි සීලානුග්ගහිතා ව හොති, සුතානුග්ගහිතා ව හොති, සාකල්පානුග්ගහිතා ව හොති, සම්පානුග්ගහිතා ව හොති, විපස්සනානුග්ගහිතා ව හොති. ඉමෙති ඛො ආචුසො පඤ්චති අඛෙහති අනුග්ගහිතා සමමාදිට්ඨි වෙතොවිමුත්තිඵලා ව හොති වෙතොවිමුත්තිඵලා- නිසංසා ව පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලා ව හොති පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලානිසංසා වාති.

15. කති පතාචුසො හවාති?

තයො මෙ ආචුසො ගවා: කාම භවො රූපභවො අරූපභවොති.

16. කථං පතාචුසො අයග්ගිං පුතඛ්ඛවාහිතිබ්බත්ති ගොතිති?

අවිජ්ජාතිවරණං ඛො ආචුසො සත්තානං තණ්හාසංඤ්ඤාජනානං තත්ත තත්තාතිතද්දතං එවං අයග්ගිං පුතඛ්ඛවාහිතිබ්බත්ති ගෙ තීති.

17. කථං පතාචුසො අයග්ගිං පුතඛ්ඛවාහිතිබ්බත්ති ත හොතිති?

අවිජ්ජාවිරාගා ඛො ආචුසො විජ්ජුප්පාදා තණ්හාතිරොධා එවං අයග්ගිං පුතඛ්ඛවාහිතිබ්බත්ති ත හොතිති.

18. කතමං පතාචුසො පඨමං කිංතනති?

ඉධාචුසො භික්ඛු විච්චේව කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ඛමේමහි සම්පකකං සම්මාර්ගං විමේකජං පිතිසුඛං පඨමං කිංතං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං චූළිචතාචුසො පඨමං කිංතනති.

19. පඨමං පතාචුසො කිංතං කතඛිතිකනති?

පඨමං ඛො ආචුසො කිංතං පඤ්චබ්බිකං; ඉධාචුසො පඨමං කිංතං සමාපත්තං භික්ඛුතො විතප්පකං ව චත්තති විමාරො ව, පිති ව සුඛඤ්ච විතෙතකග්ගතා ව. පඨමං ඛො ආචුචුසො කිංතං එවං පඤ්චබ්බිකනති.

13. ඇමැත්ති, සමාන්ද්‍රමය උත්පාදය පිණිස කෙතෙක් ප්‍රත්‍යයයෝ ඇද්ද?

ඇමැත්ති, සමාන්ද්‍රමය උත්පාදය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් ඇත: පරතොක්ෂාමය (සත්ප්‍රාය ධර්ම ඉවණය) හා ගොතිසොමනසිකාරය (තමන්ගේ උපාය මතසිකාරය) හා දෙකයි. ඇමැත්ති, සමාන්ද්‍රමය උත්පාදය පිණිස මොහු දෙදෙන ප්‍රත්‍යය වෙති.

14 ඇමැත්ති, කෙතෙක් අභිග්‍රහණය වහල ලැබූ සමාන්ද්‍රමය වෙතො-
විමුක්තිය ඵල කොට ඇද්ද? වෙතො විමුක්තිඵලය අනුසත් කොට ඇද්ද?
ප්‍රඥවිමුක්තිය ඵලකොට ඇද්ද? ප්‍රඥවිමුක්තිඵලය අනුසත් කොට ඇද්ද?

ඇමැත්ති, අභිග්‍රහණයක් අනුගාහිත සමාන්ද්‍රමය වෙතො විමුක්තිය
ඵල කොට ඇත. වෙතො විමුක්තිය ඵලය අනුසත් කොට ද ඇත. ප්‍රඥ-
විමුක්තිය ඵල කොට ඇත. ප්‍රඥවිමුක්තිඵලය අනුසත් කොට ද ඇත.
ඇමැත්ති, මෙහි සමාන්ද්‍රමය සිලානුගාහිත ද වෙයි. ශ්‍රැතානුගාහිත ද
වෙයි. සංකප්පානුගාහිත ද වෙයි. සමප්පානුගාහිත ද වෙයි. විදර්ශනානුගාහිත ද
වෙයි. ඇමැත්ති, මේ පසතින් වහල ලත් සම්මුඛ වෙතො විමුක්තිය ඵල
කොට ඇත්තේ ද වෙයි. වෙතො විමුක්තිඵලය අනුසත් කොට ඇත්තේ ද
වෙයි. ප්‍රඥවිමුක්තිය ඵල කොට ඇත්තේ ද වෙයි. ප්‍රඥවිමුක්තිඵලය
අනුසත් කොට ඇත්තේ ද වෙයි.

15. ඇමැත්ති, හවයෝ කෙතෙක් වෙද්ද?

ඇමැත්ති, මේ හවයෝ තුන් දෙනෙකි: කාමහවය, රූපහවය,
අරූපහවය.

16 ඇමැත්ති, මතු අතාගෙහි පුතර්හවයෙහි ඉපැදීම කෙසේ වේ ද?

ඇමැත්ති, අවිද්‍යානිවරණ ඇති, තාණ්‍යා සංයෝජන ඇති සත්ත්වයන්ගේ
ඒ ඒ තත්ව රූපාදි අභිනිප්පාදනයෙන් මෙසේ මතුගෙහි පුතර්හවයෙහි
ඉපැදීම වෙයි.

17 ඇමැත්ති, අතාගෙහි පුතර්හවයෙහි ඉපැදීම කෙසේ නොවේ ද?

ඇමැත්ති, අවිද්‍යාත්‍ය විරහගෙනුයෙන් වන අතීත මාග්ගි විද්‍යාත්‍යයෙන්
තාණ්‍යා ස්‍යය තිරහවයෙන් මෙසේ මතුගෙහි පුතර්හවයෙහි ඉපැදීම
නො වෙයි.

18. ඇමැත්ති, ප්‍රථමධ්‍යාන කවරේ ද?

ඇමැත්ති, මේ සත්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව අකුසල් දහමින්
වෙන්ව ම සවිතකී, සම්මාර, විමෙකප් ප්‍රතික්‍රියා ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපාය
ගෙන වාස කෙරෙයි. ඇමැත්ති, මේ ප්‍රථමධ්‍යාන යයි කියනු ලැබේ.

19 ඇමැත්ති, ප්‍රථමධ්‍යානය කෙතෙක් අභිග්‍රහණය ඇද්ද?

ඇමැත්ති, ප්‍රථම ධ්‍යානය පඤ්චාඛික වෙයි. ඇමැත්ති, මෙසත්තෙහි
පලමු දහයක් සම්මත් මහණහට විතකීය ද, විමාරය ද, ප්‍රිතීය ද, සුඛය ද,
විතෙතකාග්‍රහය ද පවතින් ඇමැත්ති, මෙසේ පලමු දහයක් පඤ්චාඛික
වෙයි.

20. පඨමං පනාවුසො කුසානං කතඛගපිපාතිනං කතඛගසමන්තා-
ගතන්ති?

පඨමං බො ආවුසො කුසානං පඤ්චඛගපිපාතිනං පඤ්චඛගසමන්තාගතනං:
ඉධාචුසො පඨමං කුසානං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො කාමච්ඡන්දො පභිනො
හොති, බ්‍යාපාදො පභිනො හොති, පීතමිද්ධං පභිනං හොති, උද්ධච්ච-
කුක්කුච්චං පභිනං හොති, විවික්ඛිච්ඡා පභිනං හොති. විතකෙකා ච වන්නති
විවාරො ච පිති ච සුඛඤ්ඤා විතෙතකස්සානං ච. පඨමං බො ආවුසො
කුසානං එවං පඤ්චඛගපිපාතිනං පඤ්චඛගසමන්තාගතන්ති.

21. පඤ්චමානි ආවුසො ඉන්ද්‍රියානි නානාච්ඡයානි නානාගොචරානි,
න අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චනුහොන්ති. සෙය්‍යපීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං
සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං බො ආවුසො
පඤ්චනනං ඉන්ද්‍රියානං නානාච්ඡයානං නානාගොචරානං න අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස
ගොචරවිසයං පච්චනුහොන්තානං කිං පටිසරණං, කො ච තෙසං
ගොචරවිසයං පච්චනුහොතිති?

පඤ්චමානි ආවුසො ඉන්ද්‍රියානි නානාච්ඡයානි නානාගොචරානි න
අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චනුහොන්ති සෙය්‍යපීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං
සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං බො ආවුසො
පඤ්චනනං ඉන්ද්‍රියානං නානාච්ඡයානං නානාගොචරානං න අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස
ගොචරවිසයං පච්චනුහොන්තානං මනොපටිසරණං, මනො ච තෙසං
ගොචරවිසයං පච්චනුහොතිති.

22. පඤ්චමානි ආවුසො ඉන්ද්‍රියානි. සෙය්‍යපීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං
ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමානි බො ආවුසො පඤ්චන්ද්‍රියානි කිං
පටිච්ච නිවැන්නතිති?

පඤ්චමානි ආවුසො ඉන්ද්‍රියානි. සෙය්‍යපීදං චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං
ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමානි බො ආවුසො පඤ්චන්ද්‍රියානි
ආශ්‍රං පටිච්ච නිවැන්නතිති.

23. ආසු පනාවුසො කිං පටිච්ච නිවැන්නති.

ආසු උසමං පටිච්ච නිවැන්නති.

24. උසමා පනාවුසො කිං පටිච්ච නිවැන්නති?

උසමා ආශ්‍රං පටිච්ච නිවැන්නති.

25. ඉදුනෙව බො මයං ආවුසො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසි-
තං එවං ආජානාම: ආසු උසමං පටිච්ච නිවැන්නති. ඉදුනෙව බො මයං
ආවුසො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං එවං ආජානාම: උසමා ආශ්‍රං
පටිච්ච නිවැන්නති. යථාකථං පනාවුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අනේවා
දුට්ඨබ්බොති?

20. ඇවැත්ති, පලමු දෑහැන් අඛන කෙනෙකින් විප්‍රතීණ වෙද? අඛන කෙනෙකින් සමනාගත වෙද?

ඇවැත්ති, පලමු දෑහැන් පඤ්චාඛන විප්‍රතීණ වෙයි. පඤ්චාඛන සමනාගත වෙයි. ඇවැත්ති, මෙහස්තෙහි පලමු දෑහැන් සම්මත් භික්‍ෂුන් හට කාමච්ඡද ප්‍රතීණ වෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රතීණ වෙයි. විතමිථු ප්‍රතීණ වෙයි. උඬුවකුකකුච්ච ප්‍රතීණ වෙයි. විවික්ච්ඡා ප්‍රතීණ වෙයි. විතතීය ද විමාරය ද, ප්‍රීතිය ද, සුඛය ද, විතෙතකාග්‍රතා ද පවතිත්. ඇවැත්ති, මෙසේ පලමු දෑහැන් පඤ්චාඛන විප්‍රතීණ වෙයි. පඤ්චාඛනසමනාගත වෙයි.

21. ඇවැත්ති, මේ පඤ්චාඛනියෝ තානාමිමය ඇත්තෝ වෙයි. තානාගොචර ඇත්තෝ වෙති. උනුත්තේ ගොචරමිමය වලද නො කෙරෙයි. ඒ කවරක යත්: වක්‍ෂුරිකුසුමය, ග්‍රොත්‍රෙකුසුමය, ස්‍රාණෙකුසුමය, ජිහ්වෙකුසුමය, කාශෙකුසුමය. ඇවැත්ති, මිමය විසින් පාඨග්ගුත, ගොචර විසින් පාඨග්ගුත, උනුත්තේ ගොචර මිමය වලද නොකරන මේ පඤ්චාඛනියන්ගේ පිළිගරණ කිම? කවරෙක් උත්තේ ගොචරමිමය වලද කෙරේ ද?

ඇවැත්ති, තානාමිමය වූ, තානාගොචර වූ, උනුත්තේ ගොචරමිමය වලද නොකරන මේ ඉන්ද්‍රියයෝ පස්දෙනෙකි. ඔහු කවරක යත්: වක්‍ෂුරිකුසුමය, ග්‍රොත්‍රෙකුසුමය, ස්‍රාණෙකුසුමය, ජිහ්වෙකුසුමය, කාශෙකුසුමය. ඇවැත්ති, මිමය විසින් වෙන් ව සිටි, ගොචර විසින් වෙන් ව සිටි, උනුත්තේ ගොචර මිමය වලද නොකරන මේ පඤ්චාඛනියන්ගේ පිළිගරණ ජවන මතය වෙයි. (මනෝචාරික ගෝ පඤ්චාචාරික ගෝ) ජවනමතය උත්තේ ගොචරමිමය වලද කෙරෙයි.

22. ඇවැත්ති, මේ ඉන්ද්‍රියයෝ පස්දෙනෙකි. ඔහු කවරක යත්: වක්‍ෂුරිකුසුමය, ග්‍රොත්‍රෙකුසුමය, ස්‍රාණෙකුසුමය, ජිහ්වෙකුසුමය, කාශෙකුසුමය. ඇවැත්ති, මේ පඤ්චාඛනියෝ කුමක් නිසා සිටිත් ද?

ඇවැත්ති, මේ ඉන්ද්‍රියයෝ පස්දෙනෙකි. ඔහු කවරක යත්: වක්‍ෂුරිකුසුමය, ග්‍රොත්‍රෙකුසුමය, ස්‍රාණෙකුසුමය, ජිහ්වෙකුසුමය, කාශෙකුසුමය. ඇවැත්ති, මේ පසිදුරෝ ආයු නිසා සිටිති.

23. ඇවැත්ති, ආයු කුමක් නිසා සිටින්නේ වෙද?

ආයු උත්තම නිසා සිටින්නේ වෙයි

24. ඇවැත්ති, උත්තම කුමක් නිසා සිටින්නේ වෙද?

උත්තම ආයු නිසා සිටින්නේ ය.

25. ඇවැත්ති, අපි දැන් ආයුමත් සැරියත් තෙරණුවන්ගේ බස් මෙසේ වටහා ගනුමහ: 'ආයු උත්තම නිසා සිටින්නේ' යනුයි. ඇවැත්ති තවද අපි දැන් ආයුමත් සැරියත් තෙරණුවන්ගේ බස මෙසේ වටහා ගනුමහ: 'උත්තම ආයු නිසා සිටින්නේ' යනු යි. ඇවැත්ති, කෙබඳු සෙයකින් මේ භාෂිතයාගේ අරුත් දත මනා වෙද?

තෙන භාටුසො උපමං තෙ කරියාමි. උපමායපිබෙකවෙච්ච පිඤ්ඤා පුරිසා භාගිතස්ස අත්ථං අභිනන්ති. සෙය්‍යථාපි ආටුසො තෙලපාදීපස්ස කායතො අවච්චං පට්ඨං ආභා පඤ්ඤායති, ආභං පට්ඨං අවච්ච පඤ්ඤායති, එවමෙව ඛො ආටුසො අසු උසමං පට්ඨං තිට්ඨති. උසමා ච අසුං පට්ඨං තිට්ඨතිති.

26. තෙව නු ඛො ආටුසො ආසුසංඛාරා තෙව වෙදනියා ධම්මා, උදහු අඤ්ඤා ආසුසංඛාරා අඤ්ඤා වෙදනියා ධම්මාති?

න ඛො ආටුසො තෙව ආසුසංඛාරා තෙව වෙදනියා ධම්මා. තෙව ඛො ආටුසො ආසුසංඛාරා අභිවිංසු තෙව වෙදනියා ධම්මා, නඤ්ඤං සඤ්ඤා-වෙදසිතනිරෝධං සමාපන්නස්ස භික්ඛුතො වුට්ඨානං පඤ්ඤායෙථ. යස්මා ච ඛො ආටුසො අඤ්ඤා ආසුසංඛාරා, අඤ්ඤා වෙදනියා ධම්මා, නස්මා සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධං සමාපන්නස්ස භික්ඛුතො වුට්ඨානං පඤ්ඤායතිති.

27. යද්ද නු ඛො ආටුසො ඉමං කායං කති ධම්මා ජහන්ති, අපායං කායො උජ්ඣිතො අවක්ඛිතො තෙති යපා කට්ඨං අවේතනන්ති?

යද්ද ඛො ආටුසො ඉමා කායං තයො ධම්මා ජහන්ති: අසු උසමා ච පිඤ්ඤාණං, අපායං කායො උජ්ඣිතො අවක්ඛිතො තෙති යපා කට්ඨං අවේතනන්ති.

28. ය්වායං ආටුසො මනො කාලකතො, යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤා-වෙදසිතනිරෝධං සමාපන්නො, ඉමෙසං කිං නානාකරණන්ති?

ය්වායං ආටුසො මනො කාලකතො තස්ස කායසංඛාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්ස ආවා. වච්ඡංඛාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්ස ආවා. විතතඝංඛාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්ස ආවා. ආසු පටිකම්මණො. උසමා වුපසන්නා. ඉන්ද්‍රියාති විපරි-භින්නාති. යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධං සමාපන්නො, තස්සපි කායසංඛාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්ස ආවා. වච්ඡංඛාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්ස ආවා. විතතඝංඛාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්ස ආවා. ආසු අපටිකම්මණො. උසමා අවුපසන්නා. ඉන්ද්‍රියාති විපසන්නාති. ය්වායං ආටුසො මනො කාලකතො යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධං සමාපන්නො, ඉදං තෙසං නානාකරණන්ති.

29. කති පතාටුසො පච්චයා අද්ධකමග්ගබාග වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති?

ඇවත්ති, එකරුණින් තොටට උපමාවක් කරමි. උපමායෙහුද මෙලොව විඤ පුරුෂ කෙනෙක් භාෂිතයාගේ අච්ච වටහා ගනිති. ඇවත්ති, යම් පරිදි දලන තෙල්පහන සිඵ නිසා අලු පැනේ ද, අලු නිසා සිඵ පැනේ ද, ඇවත්ති, එපරිදි ම ආයු උස්ම නිසා සිටුවනේ ය. උස්ම ආයු නිසා සිටුවනේ ය.

26. ඇවත්ති, ඔහු ම ආයුසංඝකාර වෙද්ද? ඔහු ම වෙදනා ධර්මවෙද්ද? නොහොත් අන්ත්‍ර ආයුසංඝකාර වෙද්ද? අන්ත්‍ර වෙදනාධර්ම වෙද්ද?

ඇවත්ති, ඔහු ම ආයුසංඝකාරයෝත්, ඔහු ම වෙදනාධර්මයෝත් නොවෙති. ඇවත්ති, ඔහු ම ආයුසංඝකාරයෝත්, ඔහු ම වෙදනාධර්මයෝත් වූහු නම්, සංඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධ සම්මත් සම්මත් මහණහුගේ (සම්මතින්) තැහිසිටුම් නො පැනෙන්නේ ය. ඇවත්ති, යම්හෙයෙකින් අන්ත්‍ර ආයුසංඝකාරයෝ වෙද්ද, අන්ත්‍ර වෙදනාධර්මයෝ වෙද්ද, එහෙයින්, සංඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධසම්මත් සම්මත් මහණහුගේ (සම්මතින්) තැහිම් පැනේ ය.

27. ඇවත්ති, යම් දිනෙක කෙනෙක් දහම්හු මේ කය හැරැපියද්ද, එසඳ මේ කය හරතාලු ව බැහැර හෙරතා ලු ව අවෙනන වූ කාණ්ඩක් ගෙසින් හෝනේ වේ ද?

ඇවත්ති, යම් කලෙක ආයුෂ්‍ය, උස්මය, විඤනය යන දහම්හු තුන් දෙන මේ කය හැරැපියද්ද, එකල මේ කය හරතාලු ව බැහැර හෙරතා ලු ව හෝනේ වෙයි. අවෙනන කාණ්ඩක් ගෙසින.

28. ඇවත්ති, යම් මේ පුද්ගලයෙක් මිලේ කලුරිය කෙලේ වේ ද, යම් මේ මහණෙක් සංඤ්ඤාවෙදසිත නිරොධයට සම්මත්තේ වේ ද, මොවුන්ගේ වෙනත කවරේ ද?

ඇවත්ති, යම් මේ පුද්ගලයෙක් මිලේ කලුරිය කෙලේ වේ ද, උහුගේ ආඥාත ප්‍රණාස නිරුද්ධියක, නැවතියක. විතකීම්චාරයෝ නවක, නැවැත්ක. සංඤ්ඤාවෙදනාවෝ බුත්ත, නැවැත්ත. ආයු ස්විණ පිය. උසුම් සත්තින. ඉදුරහු නවක. යම් මේ මහණෙක් සංඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධයට සම්මත්තේ වේ ද, උහුගේත් කායසංඝකාරයෝ නිරුද්ධියක, ප්‍රතිප්‍රසුඛියක. චාක්ඛංසකාරයෝත් නිරුද්ධියක, ප්‍රතිප්‍රසුඛියක. විතතාසංඝකාරයෝත් නිරුද්ධියක, ප්‍රතිප්‍රසුඛියක. ආයු අපරිසවිණ වෙයි. උස්ම අව්‍යුපයානත වෙයි. ඉද්දියයෝ විප්‍රසන්න වෙති. ඇවත්ති, යම් මේ පුද්ගලයෙක් මිලේ කලුරිය කෙලේ වේ ද, යම් මේ මහණෙක් සංඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධයට සම්මත්තේ වේ ද, මේ උත්තේ වෙනත යි.

29. ඇවත්ති, උපෙක්ඛාවෙතොවිමුකතියට සම්මදනට ප්‍රත්‍යයයෝ කෙනෙක් ඇද්ද?

චත්තාරො ඛො ආවුසො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියා: ඉධාචුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බව සොමනස්සදොමනස්සානං අපඛිනමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිරාජිසුද්ධිං චතුත්ථං කාතං උපසම්පජ්ජි පිහරති. ඉමෙ ඛො ආවුසො චත්තාරො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති.

30. කති පතාචුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති?

දො ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියා: සබ්බනිමිත්තානඤ්ඤා අමනසිකාරො, අනිමිත්තාය ච ධාතුයා මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො දො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති.

31. කති පතාචුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සීතියාති?

තයො ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සීතියා: සබ්බනිමිත්තානඤ්ඤා අමනසිකාරො, අනිමිත්තාය ච ධාතුයා මනසිකාරො, පුබ්බව අභිසංඛාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සීතියාති.

32. කති පතාචුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා වුට්ඨානායාති?

දො ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා වුට්ඨානායා: සබ්බනිමිත්තානඤ්ඤා මනසිකාරො, අනිමිත්තාය ච ධාතුයා අමනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො දො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා වුට්ඨානායාති.

33. යා එංගං ආවුසො අපමාණා වෙතොවිමුත්තී, යා ච අකිඤ්ඤාදා වෙතොවිමුත්තී, යා ච සුඤ්ඤායා වෙතොවිමුත්තී, යා ච අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්තී, ඉමෙ ධම්මා තානට්ඨා වෙච තානාඛ්‍යඤ්ජනා ච, උදහු ඵකට්ඨා ඛ්‍යඤ්ජනමෙච තානන්ති?

ඇවැත්ති, උපෙක්‍ෂාවෙතොවිමුක්තියට සමවදනට ප්‍රත්‍යයයෝ සතර දෙනෙක් ඇත: ඇවැත්ති, මේ සස්තනි මහණ සුඛය හා දුඛයාගේ ප්‍රත්‍යයයෙන් කැලැම සොමනය දෙමිහසුන් හඤ්ඤාට යැමෙන් අදුඛ අසුඛ වූ උපෙක්‍ෂායෙන් ජනිත සමාතිපරිශුද්ධි ඇති, චතුර්ථානානු උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, උපෙක්‍ෂාවෙතොවිමුක්තියට සමවදනු පිණිස මේ (විභව) ප්‍රත්‍යයයෝ සතරදෙනෙක් ඇත.

30. ඇවැත්ති, අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තියට සමවදනට ප්‍රත්‍යයයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ඇවැත්ති, අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තියට සමවදනට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් ඇත: (රූපාදි) හැම නිමිති නොමෙනෙහි කිරීමය, අනිමිත්තා-
ධාතු සංඛ්‍යාත නිව්‍යාණය මෙනෙහි කිරීමයි. ඇවැත්ති, අනිමිත්තාවෙතො-
විමුක්තියට සමවදනට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් වෙති.

31. ඇවැත්ති, අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තියගේ සතිතිය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ඇවැත්ති, අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තියගේ සතිතිය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත: (රූපාදි) ස්පීතිමිත්තයන් නොමෙනෙහි කිරීම ය, නිව්‍යාණධාතු මෙනෙහි කිරීම ය, කැලැම අනිසංඝකාරයි. (කාලපරිච්ඡේද කිරීමයි) ඇවැත්ති, අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තියගේ සතිතිය පිණිස මේ ප්‍රත්‍යයයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති.

32. ඇවැත්ති, අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තියගේ (භවාධ්‍ය) ව්‍යුත්පාදනය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ඇවැත්ති, අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තියගේ ව්‍යුත්පාදනය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් ඇත: හැම නිමිති මෙනෙහි කිරීමය, අනිමිත්තාධාතු මෙනෙහි නො කිරීමයි. ඇවැත්ති, අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තියගේ ව්‍යුත්පාදනය පිණිස මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් වෙති.

33. ඇවැත්ති, යම් මේ අප්‍රමාණා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් අසංකල්පනා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් අනිමිත්තා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, මේ දහම්හු තානාථීන් තානාව්‍යාසයෙන් වෙද්ද, තොහොත් එකාථී වෙද්ද? ව්‍යාසයාගේ ම වෙතත් වේ ද?

යා චායං අාචුසො අපාමාණො වෙතොවිමුත්ති යා ච අාකිඤ්ඤාසු වෙතොවිමුත්ති යා ච සුඤ්ඤාතා වෙතොවිමුත්ති, යා ච අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්ති, අනි ඛො අාචුසො පරියායො යං පරියායං අාගමම ඉමෙ ධම්මා නානට්ඨා වෙව නානාඛ්‍යාඤ්ඤානා ච, අනි ච ඛො අාචුසො පරියායො යං පරියායං අාගමම ඉමෙ ධම්මා ඵකට්ඨා ඛ්‍යාඤ්ඤානමෙව නානං.

34. කතමො චාචුසො පරියායො යං පරියායං අාගමම ඉමෙ ධම්මා නානට්ඨා වෙව නානාඛ්‍යාඤ්ඤානා ච?

ඉධාචුසො භික්ඛු මෙතනාසහගතෙන වෙතසා ඵකං දිසං ඵරික්ඛා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාධො තිරියං සබ්බං සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙතනාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහත්තතෙන අපාමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජේඛිත ඵරික්ඛා විහරති. කරුණාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා ඵකං දිසං ඵරික්ඛා විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාධො තිරියං සබ්බං සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහත්තතෙන අපාමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජේඛිත ඵරික්ඛා විහරති. අයං චූච්චතාචුසො අපාමාණො වෙතො විමුත්ති.

කතමො චාචුසො අාකිඤ්ඤාසු වෙතොවිමුත්ති?

ඉධාචුසො භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛාමම නත්ති කිඤ්චිති අාකිඤ්ඤාසුයතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං චූච්චතාචුසො අාකිඤ්ඤාසු වෙතොවිමුත්ති.

කතමො චාචුසො සුඤ්ඤාතාවෙතොවිමුත්ති?

ඉධාචුසො භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: සුඤ්ඤාමිදං අත්තෙන වා අත්තනියෙන වාති. අයං චූච්චතාචුසො සුඤ්ඤාතා වෙතොවිමුත්ති.

කතමො චාචුසො අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්ති?

ඉධාචුසො භික්ඛු සබ්බතිමිත්තානං අමනසිකාරා අනිමිත්තං වෙතො සමාහිං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං චූච්චතාචුසො අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්ති.

අයං ඛො අාචුසො පරියායො යං පරියායං අාගමම ඉමෙ ධම්මා නානට්ඨා වෙව නානාඛ්‍යාඤ්ඤානා ච.

ඇවැත්ති, යම් මේ අප්‍රමාණා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් ආකිඤ්චනා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් ශුන්‍යතා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් අනිමිත්තා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, ඇවැත්ති, යම් තිගරක් ගෙන “මේ දහම්හු නානාථීන් වෙති, නානා ව්‍යඤ්ඤන් වෙති” යි කියහෙද්ද, එබඳු කරුණක් ඇත. ඇවැත්ති, යම් කරුණක් ලැබ “මේ දහම්හු එකාථී වෙති, ව්‍යඤ්ඤමාත්‍රම වෙතනැ” යි කියහෙත් ද, එබඳු කරුණක් ද ඇත.

34. ඇවැත්ති, යම් කරුණක් ගෙන “මේ දහම්හු නානාථී ද වෙති, නානා ව්‍යඤ්ඤ ද වෙති” යි කියහෙත් ද, ඒ කරුණ කවරේය යත්:

ඇවැත්ති, මෙසේනෙහි මහණ මෙන්සහගිය සිත්ත් එක් දිගක් පැහැය (අරමුණු කොට) ගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙයින් ම දෙවන, තෙවන, සතරවන, දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස කැමතන්හි සජ්ඣාත්මකායෙන් සජ්ඣාත්මකයන් ඇති ලොකය-විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අවේර, අව්‍යාඛාධ, භෛත්‍රියහගත සිත්ත් ස්ථරණ කොට වාස කෙරෙයි. කරුණාසහගත සිත්ත්... මුද්දිතාසහගත සිත්ත්... උපෙක්‍ෂාසහගත සිත්ත් එක් දිගක් අරමුණු කොටගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙයින් ම දෙවන, තෙවන, සතරවන, දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස කැමතන්හි සජ්ඣාත්මකායෙන් සජ්ඣාත්මකයන් ඇති ලොකය-විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අවේර, අව්‍යාඛාධ, උපෙක්‍ෂා-සහගත සිත්ත් අරමුණු කොටගෙන වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, මේ අප්‍රමාණා වෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, ආකිඤ්චනා වෙතොවිමුක්ති කවර යත්: ඇවැත්ති, මේ සේනෙහි මහණ සජ්ඣාදාරයෙන් විඤ්ඤානනායකත්වය ඉක්ම ‘කිසිත් නැති’ යි ගෙන ආකිඤ්චනායකත්වය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, මේ ආකිඤ්චනායකත්වවෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, ශුන්‍යතා වෙතොවිමුක්ති කවර යත්: ඇවැත්ති, මේ සේනෙහි මහණ අරණ්‍යගත වූයේ හෝ වාසමුලගත වූයේ හෝ ශුන්‍යාගාරගත වූයේ හෝ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි: “ආත්ම ආත්මීය පිසිත් මේ ශුන්‍ය වේය” යි කියායි. ඇවැත්ති, මේ ශුන්‍යතා වෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්ති කවර යත්: ඇවැත්ති, මේ සේනෙහි මහණ රාගාදි කැමතිමිති නොමෙනෙහි කිරීමෙන් අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තිය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, මේ අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, යම් කරුණක් ගෙන “මේ දහම්හු නානාථී ද වෙති, නානා ව්‍යඤ්ඤ ද වෙති” යි කියහෙද්ද, මේ ඒ කරුණ වෙයි.

35. කතමය වැඩසටහන පරිසරයෙහි සහ පරිසරයෙහි ආගමික ඉමේ බලය
එකමය, බැඳුණුමෙහි නැත?

රජය බොහෝ ආයතන පමාකරමින්, දෙසො පමාකරමින්, මොහො පමාකරමින්. තෙ බිණිසවසා හිකුණා පහිනා උවද්දන-
මුලා නාලාවක්කන අනගවකන ආයතීං අනුපාදබලය. යාවනා බො
ආයතන අපමාණ වෙතො විමුහුණය, අනුපා නාගං වෙතොවිමුහුණ
අනගමකනයි. සා බො පනාකුපා වෙතොවිමුහුණ හුණු රුහෙන
හුණු දෙසෙන හුණු මොහෙන.

රජය බොහෝ ආයතන කිණුවනො, දෙසො කිණුවනො, මොහො
කිණුවනො. තෙ බිණිසවසා හිකුණා පහිනා උවද්දනමුලා නාලාවක්කන
අනගවකන ආයතීං අනුපාදබලය. යාවනා බො ආයතන ආකිණුවණු
වෙතොවිමුහුණය, අනුපා නාගං වෙතොවිමුහුණ අනගමකනයි. සා බො
පනාකුපා වෙතොවිමුහුණ හුණු රුහෙන, හුණු දෙසෙන, හුණු
මොහෙන.

රජය බොහෝ ආයතන නිමිතකරණො, දෙසො නිමිතකරණො,
මොහො නිමිතකරණො. තෙ බිණිසවසා හිකුණා පහිනා
උවද්දනමුලා නාලාවක්කන අනගවකන ආයතීං අනුපාදබලය. යාවනා
බො ආයතන අනිමිතන වෙතොවිමුහුණය අනුපා නාගං වෙතොවිමුහුණ
අනගමකනයි. සා බො පනාකුපා වෙතොවිමුහුණ හුණු රුහෙන, හුණු
දෙසෙන හුණු මොහෙන.

අගං බොහෝ ආයතන පරිසරයෙහි සහ පරිසරයෙහි ආගමික ඉමේ බලය
එකමය, බැඳුණුමෙහි නැත.

ඉදමවොමයසමා සාපිපුහෙන. අනගමනො ආයතන මහා කොට්ඨිහො
ආයතනො සාපිපුහෙන සාපිපුහෙන සාපිපුහෙන.

මහාමාත්‍යවරයාගේ නිසං.

35. ඇවෑත්ති, යම් කරුණක් ගෙන “මේ දහම්පු එකාච්චි වෙති, ව්‍යඤ්ඤාමාත්‍ර ම වෙනයි”යි කියනෙද්ද, ඒ කරුණ කවරේ ද?

ඇවෑත්ති, රාගය ප්‍රමාණකරණ වෙයි. දොෂය ප්‍රමාණකරණ වෙයි. මොහය ප්‍රමාණකරණ වෙයි. ඔහු ඤාණාසුච මහණතට ප්‍රතිණයන. උසුන්මුල් වෙති. මුදුන්සුන් තලක් සෙසින් කල අවස්ථාකාම ඇති වෙති. කල අභාව ඇති වෙති. මතුසෙසි නුපදනා සැතපි ඇති වෙයි. ඇවෑත්ති, යම් පමණ අපමාණා වෙතොවිමුක්තිහු ඇද්ද, උත් අතුරින් අකොප්‍ය (අතීත්ඵල) වෙතොවිමුක්ති අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. ඒ අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තිය රාග විසින් යුත වෙයි. දොෂ විසින් යුත වෙයි. මොහ විසින් යුත වෙයි.

ඇවෑත්ති, රාගය කිඤ්චනයෙකි. දොෂය කිඤ්චනයෙකි. මොහය කිඤ්චනයෙකි. ඔහු ඤාණාසුච මහණතට ප්‍රතිණයන. උසුන්මුල්ත. තාලාමාසුකාතයක අභාවකාතයක මතු අනුත්‍යාදවශීයක. ඇවෑත්ති, යම් පමණ අකිඤ්චනා වෙතොවිමුක්තිහු ඇද්ද, ඔවුන්තුරින් අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තිය අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. ඒ අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තිය රාග විසින් යුත වෙයි. දොෂ විසින් යුත වෙයි. මොහ විසින් යුත වෙයි.

ඇවෑත්ති, රාගය නිමිත්තකරණයෙකි. දොෂය නිමිත්තකරණයෙකි. මොහය නිමිත්තකරණයෙකි. ඔහු ඤාණාසුච මහණතට ප්‍රතිණයන. උසුන්මුල්ත. තාලාමාසුකාතයක අභාවකාතයක මතු අනුත්‍යාදවශීයක. ඇවෑත්ති, යම් පමණ අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තිහු ඇද්ද, ඔවුන්තුරින් අකොප්‍යවෙතොවිමුක්ති අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. ඒ අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තිය රාග විසින් යුත වෙයි. දොෂ විසින් යුත වෙයි. මොහ විසින් යුත වෙයි.

ඇවෑත්ති, යම් නිශරක් ගෙන “මේ දහම්පු එකාච්චි වෙති, ව්‍යඤ්ඤාමාත්‍ර ම වෙනයි” යි කියනෙද්ද, මේ ඒ නිශර වෙයි.

ආයුමත් සෑරියුත් මහ තෙරණුවෝ මෙය දෙසුහු. (සොම්නසින්) ගත් සිත් ඇති ආයුමත් මහාමොටසිත මහතෙරු ආයුමත් සෑරියුත් මහ තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අභිනන්දන කළහ.

මහාවෙදලසූත්‍රය තුන්වැනියි.

1. 5 4.

චූළවෙදලල සුත්තං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රජතභෙහ විහරති වෙළඳවනෙ කලඤ්ඤතිවාසෙ. අථ ඛො විසාමො උපාසකො යෙන ධම්මදිග්ගා භික්ඛුනී තෙනුපසංඛිකම්. උපසංඛිකම්භා ධම්මදිග්ගා භික්ඛුතිං අභිවාදෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො විසාමො උපාසකො ධම්මදිග්ගා භික්ඛුතිං එතදවොච:

1. සක්කායො සක්කායොති අයෙහ වුච්චති. කතමො ණු ඛො අයෙහ සක්කායො වුතෙනා භගවතාති?

පඤ්ච ඛො ඉමෙ ආවුසො විසංඛ උපාදනකඛකො සක්කායො වුතෙනා භගවතා. සෙය්‍යපීදං: රුප්‍රපාදනකඛකො වෙදනුපාදනකඛකො සඤ්ඤාපාදනකඛකො සංඛාරුපාදනකඛකො විඤ්ඤාපාදනකඛකො. ඉමෙ ඛො ආවුසො විසංඛ පඤ්ඤාපාදනකඛකො සක්කායො වුතෙනා භගවතාති.

2. සාමු අයෙහති ඛො විසාමො උපාසකො ධම්මදිග්ගාය භික්ඛුනියා හාසිතං අභිතඤ්චා අනුමොදිචා ධම්මදිග්ගා භික්ඛුතිං උතාරං පඤ්ඤං ආපුච්ඡි: සක්කායසමුදයො සක්කායසමුදයොති අයෙහ වුච්චති. කතමො ණු ඛො අයෙහ සක්කායසමුදයො වුතෙනා භගවතාති?

යායං ආවුසො විසංඛ තණ්හා පොතොහවිකා තඤ්ඤිතසභගතා තත්‍ර තත්‍රාභිතඤ්චි, සෙය්‍යපීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා. අයං ඛො ආවුසො විසංඛ සක්කායසමුදයො වුතෙනා භගවතාති.

3. සක්කායනිරෝධො සක්කායනිරෝධොති අයෙහ වුච්චති. කතමො ණු ඛො අයෙහ සක්කායනිරෝධො වුතෙනා භගවතාති?

යො ඛො ආවුසො විසංඛ තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරහනිරෝධො වාගො පටිච්ඡන්තො මුත්ති අනාලයො, අයං ඛො ආවුසො විසංඛ සක්කායනිරෝධො වුතෙනා භගවතාති

4. සක්කායනිරෝධගාමිනී පටිපදා සක්කායනිරෝධගාමිනීපටිපදාහී අයෙහ වුච්චති. කතමා ණු ඛො අයෙහ සක්කායනිරෝධගාමිනීපටිපදා වුතෙනා භගවතාති?

1. 5. 4.

වුලවෙදල සූත්‍රය

ම) විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක හාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජශාල නුවර (ලෙහෙහුනව නිම දුනුයෙන්) කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳවනයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි විසාඛ උච්ඡු ධම්මදින්නා මෙහෙණ කරා එළඹණ. එළඹ ධම්මදින්නා මෙහෙණ ඇදුරු කොට වැද එකත්පසෙක සිත. එකත්පස් ව හුන් විසාඛ උපාසක ධම්මදින්නා මෙහෙණට (සකකායො-ආදි) තෙලබස් කී:

1. අයඝිවෙනි, 'සත්කාය, සත්කාය' යි කියනු ලැබේ. හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කවර දහමෙන් 'සත්කාය' යි වදාරන ලද්දේ ද?

ඇවැත විසාඛයෙනි, හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ උපාදානගතව ප්‍රත්‍යය වූ සකකාය පස 'සත්කාය' යි වදාරන ලද්දේය. හෙ ඥාණය යන්: රූපොපාදානසකකාය, වෙදනොපාදානසකකාය, සංඥොපාදානසකකාය, සංකාරොපාදානසකකාය, විඤ්ඤානොපාදානසකකාය. ඇවැත විසාඛයෙනි, හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ පඤ්චාපාදානසකකාය 'සත්කාය' යි වදාරන ලදී.

2. විසාඛ උපාසක 'අයඝිවෙනි, බුණුසේ මැනවැ' යි ධම්මදින්නා මෙහෙණසේ බසට තුටු ව, අනුමෝදන් ව ධම්මදින්නා මෙහෙණ මතුයෙහි (අප්‍රච්ඡා විසින්) පැන පිළිවිත්: අයඝිවෙනි, 'සත්කාය සමුදය, සත්කාය සමුදය' යි කියනු ලැබේ. අයඝිවෙනි, හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කිනම් දහමෙන් 'සත්කාය සමුදය' යි වදාරන ලද්දේ ද?

ඇවැත විසාඛයෙනි, පුනභිවය පිණිස වැටෙන, නන්දිරාගසහගත, ඒ ඒ භවයෙහි ඇලුම් කරන යම් මේ තෘෂ්ණා ඇද්ද, භී කවර යන්: කාම තෘෂ්ණාය, භවතෘෂ්ණාය, විභවතෘෂ්ණාය. ඇවැත විසාඛයෙනි, හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ තෘෂ්ණා 'සත්කාය සමුදය' විසින් වදාරන ලදී.

3. අයඝිවෙනි, 'සත්කායනිරෝධා සත්කායනිරෝධය' යි කියනු ලැබේ. අයඝිවෙනි, හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කිනම් දහමෙන් 'සත්කාර නිරෝධය' යි වදාරන ලද්දේ ද?

ඇවැත, විසාඛයෙනි, එම තෘෂ්ණාවෙන් යම් අශෙෂවිරාගනිරෝධයෙන් ත්‍යාගයෙන් ප්‍රතිනික්ඛායෙකේ විමුක්තියෙන් අනාලයෙන් ඇද්ද, ඇවැත විසාඛයෙනි, තෘෂ්ණාවෙන් මේ අශෙෂවිරාගනිරෝධය 'සත්කාය නිරෝධය' යි හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලදී.

4. අයඝිවෙනි, සත්කායනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාය, සත්කායනිරෝධ-ගාමිනීප්‍රතිපදාය' යි කියනු ලැබේ. අයඝිවෙනි, හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කිනම් ප්‍රතිපදා 'සත්කායනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාය' යි වදාරන ලද ද?

අගමෙව ඛො ආවුසො විසංඛ අරිසො අට්ඨංගිකො මග්ගො සක්කාය-
නිරෝධානමනිපට්ඨපද. චුක්ඛා හගචනා සෙය්‍යපීදං සමොද්ධිං සමමා
සංකප්පො සමමාචාරො සමමාකම්මනො සමමාආර්ථො සමමාචාරයමො
සමමාසති සමමාසමාධිති.

5. තඤ්ඤෙව හු ඛො අග්ගෙ උපාදානං තෙව පඤ්චුපාදනක්ඛකා,
උදහු අඤ්ඤං හු ඛො පඤ්චුපාදනක්ඛකෙති උපාදනනති?

ත ඛො ආවුසො විසංඛ තඤ්ඤෙව උපාදානං, තෙව පඤ්චුපාදනක්ඛකා,
තපි අඤ්ඤානු පඤ්චුපාදනක්ඛකෙති උපාදානං. ගො ඛො ආවුසො විසංඛ
පඤ්චුපාදනක්ඛකෙසු ඡන්දරුගො, තං තත්ථ උපාදනනති.

6. කථං පනගෙය්‍ය සක්කායද්ධිං භොතිති?

ඉධාවුසො විසංඛ අසුත්තො පුපුර්ණො අරියානං අදස්සාපි අරිය-
ධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනිනො, සපුරිසානං අදස්සාපි සපුරිස-
ධම්මස්ස අකොවිදො සපුරිසධම්මෙ අවිනිනො රූපං අත්තතො සම්භුපස්සති,
රූපචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා රූපං, රූපස්මිං වා අත්තානං.
වෙදනං අත්තතො සම්භුපස්සති, වෙදනාචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා
වෙදනං, වෙදනාය වා අත්තානං. සඤ්ඤං අත්තතො සම්භුපස්සති, සඤ්ඤා
චන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා සඤ්ඤං, සඤ්ඤාය වා අත්තානං. සංඛාරෙ
අත්තතො සම්භුපස්සති, සංඛාරචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා සංඛාරෙ,
සංඛාරෙසු වා අත්තානං විඤ්ඤාණං අත්තතො සම්භුපස්සති, විඤ්ඤාණ-
චන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං.
ඵවං ඛො ආවුසො විසංඛ සක්කායද්ධිං භොතිති.

7. කථං පනගෙය්‍ය සක්කායද්ධිං ත භොතිති?

ඉධාවුසො විසංඛ සුත්තො අරියසාවකො අරියානං දස්සාපි අරියධම්මස්ස
කොවිදො අරියධම්මෙ සුචිනිතො, සපුරිසානං දස්සාපි සපුරිසධම්මස්ස
කොවිදො සපුරිසධම්මෙ සුචිනිතො න රූපං අත්තතො සම්භුපස්සති,
න රූපචන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා රූපං, න රූපස්මිං වා
අත්තානං. න වෙදනං අත්තතො සම්භුපස්සති, න වෙදනාචන්තං වා
අත්තානං, න අත්තති වා වෙදනං, න වෙදනාය වා අත්තානං. න සඤ්ඤං
අත්තතො සම්භුපස්සති, න සඤ්ඤාචන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා
සඤ්ඤං, න සඤ්ඤාය වා අත්තානං. න සංඛාරෙ අත්තතො සම්භුපස්සති,
න සංඛාරචන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා සංඛාරෙ, න සංඛාරෙසු
වා අත්තානං. න විඤ්ඤාණං අත්තතො සම්භුපස්සති, න විඤ්ඤාණචන්තං
වා අත්තානං, න අත්තති වා විඤ්ඤාණං, න විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං.
ඵවං ඛො ආවුසො විසංඛ සක්කායද්ධිං ත භොතිති.

ඇමැත, විශාඛයෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ අර්ථවත්මය ම 'සත්කායතිරොධගාමිනීප්‍රතිපද'යෙහි වදාරනලදු. කෙසෙත් සත්කායයන් දූෂිතය, සමාසකායකාය, සමාසකායකාය, සමාසකායකාය, සමාසකායකාය, සමාසකායකාය, සමාසකායකාය, සමාසකායකාය.

5. ආයතීවෙති, ඒ උපාදාන හා ඒ පඤ්චාපාදනසකකාය හා එක් ම වෙද? නොහොත් පඤ්චාපාදනසකකාය පියා උපාදාන අනෙකක් වෙද?

ඇමැත විශාඛයෙහි, ඒ උපාදාන හා ඒ පඤ්චාපාදනසකකාය හා එකක් ම නොවේ. පඤ්චාපාදනසකකාය පියා උපාදාන නොද අනෙකක් වෙයි. ඇමැත විශාඛයෙහි, පඤ්චාපාදනසකකාය කෙරෙහි යම් ඡන්දරාගයෙක් ඇද්ද, ඒ එහි උපාදාන නම් වෙයි.

6. ආයතීවෙති, කෙසේ නම් සත්කායදූෂටි ඇති වෙද?

ඇමැත විශාඛයෙහි, මේ ලොව ආයතීන් නොදක්නා සුදු, ආයතීවෙති පිළිබඳ අකොපිද, ආයතීවෙති අපිතිත, (බුද්ධාදි) සත්පුරුෂයන් නොදක්නාසුදු, සත්පුරුෂයන් පිළිබඳ අකොපිද, සත්පුරුෂයන් අපිතිත අග්‍රාභවත් පාඨන්තරාය අභිරුපය ආත්මවශයෙන් (අභය කොට) දක්නේ ය. අරුප ආත්මයා රූපවත් කොට හෝ, රූපය ආත්මයා කෙරෙහි එළවා හෝ, ආත්මයා රූපය කෙරෙහි එළවා හෝ (දූෂිතයෙන්) දක්නේ ය. වෙදනා ආත්මයා වෙදනයෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා වෙදනාවත් කොට හෝ, වෙදනා ආත්මයා කෙරෙහි එළවා හෝ, ආත්මයා වෙදනා කෙරෙහි එළවා හෝ දක්නේ ය. සංඥා ආත්මයා සංඥාවෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා සංඥාවත් කොට හෝ, සංඥා ආත්මයා කෙරෙහි එළවා හෝ, ආත්මයා සංඥා කෙරෙහි එළවා හෝ දක්නේ ය. සංකාරයන් ආත්මයා සංකාරයෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා සංකාරයත් කොට හෝ, සංකාර ආත්මයා කෙරෙහි එළවා හෝ, ආත්මයා සංකාර කෙරෙහි එළවා හෝ දක්නේ ය. විඤ්ඤා ආත්මයා විඤ්ඤාවෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා විඤ්ඤාවත් කොට හෝ, විඤ්ඤා ආත්මයා කෙරෙහි එළවා හෝ, ආත්මයා විඤ්ඤා කෙරෙහි එළවා හෝ දක්නේ ය. ඇමැත විශාඛයෙහි, මෙසෙයින් සත්කාය දූෂටි ඇති වෙති කියු.

7. ආයතීවෙති, කෙසේ නම් සත්කායදූෂටි නොවෙති ද?

ඇමැත, විශාඛයෙහි, මෙලොව ආයතීන් දක්නා සුදු, ආයතීවෙති පිළිබඳව කොපිද, ආයතීවෙති සුපිතිත, සත්පුරුෂයන් දක්නාසුදු, සත්පුරුෂයන් පිළිබඳව කොපිද, සත්පුරුෂයන් සුපිතිත ග්‍රාහවත් ආයතීග්‍රාහක රූපය ආත්මයා වශයෙන් නොදක්නේ ය. ආත්මයා රූපවත් කොට හෝ, රූපය ආත්මයෙහි පිහිටිය ය හෝ, ආත්මයා රූපයෙහි පිහිටිය ය හෝ, නොදක්නේ ය. වෙදනා ආත්මයා වෙදනයෙන් නොදක්නේ ය. ආත්මයා වෙදනාවත් කොට හෝ, වෙදනා ආත්මයෙහි පිහිටිය ය හෝ, ආත්මයා වෙදනයෙහි පිහිටිය ය හෝ නොදක්නේ ය. සංඥා ආත්මයා සංඥාවෙන් නොදක්නේ ය. ආත්මයා සංඥාවත් කොට හෝ, සංඥා ආත්මයෙහි පිහිටිය ය හෝ, ආත්මයා සංඥයෙහි පිහිටිය ය හෝ, නොදක්නේ ය. සංකාර ආත්මයා සංකාරයෙන් නොදක්නේ ය. ආත්මයා සංකාරයත් කොට හෝ, සංකාර ආත්මයෙහි පිහිටිය ය හෝ, ආත්මයා සංකාරයෙහි පිහිටිය ය හෝ නොදක්නේ ය. විඤ්ඤා ආත්මයා විඤ්ඤාවෙන් නොදක්නේ ය. ආත්මයා විඤ්ඤාවත් කොට හෝ, විඤ්ඤා ආත්මයෙහි පිහිටිය ය හෝ, ආත්මයා විඤ්ඤයෙහි පිහිටිය ය හෝ නොදක්නේ ය. ඇමැත විශාඛයෙහි, මෙසෙයින් සත්කායදූෂටි නොවෙති කියු.

8. කතමො පතයො අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගොති?

අයමෙව ඛො ආවුසො විසංඛ අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො, සෙය්‍යපිදං: සමමාද්ධි සමමාසක්කප්පො සමමාවාචා සමමාකම්මනො සමමා ආජ්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධිති.

9. අරියො පතයො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සංඛිතො උදුත්ත අසංඛිතොති?

අරියො ඛො ආවුසො විසංඛ අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සංඛිතොති.

10. අරියෙන නු ඛො අයො අට්ඨබ්බිකෙන මග්ගෙන තයො ඛන්ධා සංගහිතා, උදුත්ත තිති ඛන්ධෙති අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සංගහිතොති?

න ඛො ආවුසො විසංඛ අරියෙන අට්ඨබ්බිකෙන මග්ගෙන තයො ඛන්ධා සංගහිතා. තිති ච ඛො ආවුසො විසංඛ ඛන්ධෙති අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සංගහිතො: යං චාචුසො විසංඛ සමමාවාචා යො ච සමමාකම්මනො යො ච සමමාආජ්චො, ඉමෙ ධම්මා සීලකම්මෙති සංගහිතා. යො ච සමමා වායාමො යං ච සමමාසති යො ච සමමාසමාධි, ඉමෙ ධම්මා සමාධිකම්මෙති සංගහිතා. යං ච සමමාද්ධි යො ච සමමාසක්කප්පො, ඉමෙ ධම්මා පඤ්ඤාකම්මෙති සංගහිතාති.

11. කතමො පතයො සමාධි, කතමො සමාධිතිමිත්තා, කතමො සමාධිපරික්ඛාරා, කතමො සමාධිභාවනාති?

යා ඛො ආවුසො විසංඛ විත්තස්ස එකග්ගතා අයං සමාධි. චිත්තාථො සතිපට්ඨානා සමාධිතිමිත්තා. චිත්තාථො සම්මප්පධානා සමාධිපරික්ඛාරා. යා තෙසංගෙව ධම්මානං ආසෙවනා භාවනා ඛත්තිකම්මං, අයං තස්ස සමාධි-භාවනාති.

12. කති පතයො සංඛාරති?

තයොමෙ ආවුසො විසංඛ සංඛාරා: කායසංඛාරො චචිසංඛාරො විත්තසංඛාරොති.

13. කතමො පතයො කායසංඛාරො, කතමො චචිසංඛාරො, කතමො විත්තසංඛාරොති?

අය්‍යාසපස්සායා ඛො ආවුසො විසංඛ කායසංඛාරො. විත්තකම්මවාරා චචිසංඛාරො. සඤ්ඤා ච වෙදනා ච විත්තසංඛාරොති.

8. ආයතීයවේනි, අර්ථවග්ගිමය කවරේ ද?

ඇවැත විශාඛයෙනි, මේ ම අර්ථවහිමිත වෙයි. හෙ කෙසෙස හත්: සමාන්ද්‍යථ්‍ය, සමාන්තකතාවය, සමාන්තතාවය, සමාන්තමානතාවය, සමානාත්මය, සමාන්තතාමය, සමාන්තමානතාවය, සමාන්තමානතාවය.

9. ආයතීයවේදී, අර්ථවේදිමය කිසිප්‍රත්‍යයෙකින් කරන ලද වේ ද?

ඇමැත විශාඛයෙකි, අවිආවරිත කිසි ප්‍රත්‍යයෙකින් කරන ලද වෙසි.

10 ආර්ථිකය, ආයතනිකයන්ගේ විධිවිධානවලට සංග්‍රහ කොට ගන්නා ලද්දකදී? නොහොත් විධිවිධානවලට විධිවිධානවලට සංග්‍රහ කොට ගන්නා ලද්දකදී?

ඇමැති විශ්වාසයකි, ඇගයීම්වැඩිකමාගීය විසින් ත්‍රිවිධසකකෘතිය සඳහාගිත නොවෙති. ඇමැති විශ්වාසයකි, ත්‍රිවිධසකකෘතිය විසින් ඇගයීම්වැඩිකමාගීය සඳහාගිත වෙයි. ඇමැති විශ්වාසයකි, යම් සමාගම්ව්‍යාපාරයක් ඇද්ද, යම් සමාගමක් කළාතරයෙන් ඇද්ද, යම් සමාගමක් ඇද්ද, මේ දහමිත්‍ර ශිලසකකෘතිය විසින් සඳහාගිත වෙති. යම් සමාගම්ව්‍යාපාරයක් ඇද්ද, යම් සමාගමක් සමාගමයෙන් ඇද්ද, යම් සමාගමක් සමාගමයෙන් ඇද්ද, මේ දහමිත්‍ර සමාගමයකිත්‍ර විසින් සඳහාගිත වෙති. යම් සමාගම්ව්‍යාපාරයක් ඇද්ද, යම් සමාගමක් සමාගමයෙන් ඇද්ද, මේ දහමිත්‍ර ප්‍රශ්නසකකෘතිය විසින් සඳහාගිත වෙතිත්‍ර කියයි.

11. අංශ්‍යවලට, සමාධි කවරේ ය? සමාධිකරණයේ කවර ය? සමාධිකරණයේ කවර ය?

ඇමැත විකාවයෙහි, යම් විෂයකතාශ්‍රතයෙක් ඇද්ද, මේ ය සමාධි-
තම්. සතරශ්විච්චත්‍ර සමාධිමිති වෙති. සතර සමස්ත්‍රධන්වියෝ
සමාධිපරිකාර වෙති. එම දහමුත් පිළිබඳ යම් ආසෙවනයෙක් භාවනා-
යෙක් විනිලිකමක් ඇද්ද, මෙය එහි සමාධි භාවනා නම්.

12. ආයතනවලින්, සංස්කාරයෙන් කෙරෙන අයදුම්?

ඇවැත් විසාබොනි, සංසකාරයෝ මොහු තුන් දෙනෙකි. කායසංසකාරය, වාඤ්ඤාසංසකාරය, චිත්තසංසකාරයි.

13. අංශ්‍රීවෙති, කායසංකාර කවරේ ය? වාක්ඛංකාර කවරේ ය?
විත්තසංකාර කවරේ ය?

ඇවිත විකාශනයකි, ඇවෑමකළමනාකර කායකංකාර යි. විකෘතිවිවර
මාත්කංකාර යි. සංඥා හා මවදනා විකෘතකංකාර යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

14. කසමා පනග්ගෙ අස්සාසපස්සාසා කායසංඛාරො? කසමා විතකක විමාර වච්ඡංඛාරො, කසමා සංඤ්ඤා ව චේදනා ව විතතසංඛාරොති?

අස්සාසපස්සාසා ඛො ආවුසො විසංඛ කායිකා එතෙ ධම්මා කායපට්ඨංඛා. තසමා අස්සාසපස්සාසා කායසංඛාරො. පුබ්බෙ ඛො ආවුසො විසංඛ විතකකකාමා, විමාරොති, පච්ඡා වාචං භිද්දති. තසමා විතකකවිමාර වච්ඡංඛාරො. සංඤ්ඤා ව චේදනා ව චේතසිකා එතෙ ධම්මා විතතපට්ඨංඛා. තසමා සංඤ්ඤා ව චේදනා ව විතතසංඛාරොති.

15. කථං ව පනග්ගෙ සංඤ්ඤාචේදසිතනිරෝධසමාපනති භොතිති?

ත ඛො ආවුසො විසංඛ සංඤ්ඤාචේදසිතනිරෝධං සමාපජ්ජන්තාස්ස භික්ඛුනො එවං භොති: අහං සංඤ්ඤාචේදසිතනිරෝධං සමාපජ්ජස්සන්ති වා, අහං සංඤ්ඤාචේදසිතනිරෝධං සමාපජ්ජාමිති වා, අහං සංඤ්ඤාචේදසිතනිරෝධං සමාපන්නොති වා. අථ බ්වාස්ස පුබ්බෙව තථා විතතං භාවිතං භොති යන්නං තථත්තාය උපතෙතිති

16. සංඤ්ඤාචේදසිතනිරෝධං සමාපජ්ජන්තාස්ස පනග්ගෙ භික්ඛුනො කතමෙ ධම්මා පඨමං නිරුජ්ඣන්ති: යදි වා කායසංඛාරො යදි වා වච්ඡංඛාරො යදි වා විතතසංඛාරොති?

සංඤ්ඤාචේදසිත නිරෝධං සමාපජ්ජන්තාස්ස ඛො ආවුසො විසංඛ භික්ඛුනො පඨමං නිරුජ්ඣන්ති වච්ඡංඛාරො, තතො කායසංඛාරො, තතො විතතසංඛාරොති.

17. කථං පනග්ගෙ සංඤ්ඤාචේදසිතනිරෝධසමාපනතියා වුට්ඨානං භොති?

ත ඛො ආවුසො විසංඛ, සංඤ්ඤාචේදසිතනිරෝධසමාපනතියා වුට්ඨානාස්ස භික්ඛුනො එවං භොති: අහං සංඤ්ඤාචේදසිතනිරෝධසමාපනතියා වුට්ඨාසිස්සන්ති වා, අහං සංඤ්ඤාචේදසිත නිරෝධසමාපනතියා වුට්ඨාමිති වා, අහං සංඤ්ඤාචේදසිතනිරෝධසමාපනතියා වුට්ඨිතොති වා. අථ බ්වාස්ස පුබ්බෙව තථා විතතං භාවිතං භොති යන්නං තථත්තාය උපතෙතිති

14. ආයඨාවෙනි, කවරභෙයෙකින් ආශෝසප්‍රචාරක කායසංස්කාර වේද? කවරභෙයෙකින් විතනීවිචාර වාක්සංස්කාර වේද? කවරභෙයෙකින් සංඥා වා වෙදනා විතනසංස්කාර වේද?

ඇවැත විසාඛයෙනි, ආශෝසප්‍රචාරකයෝ කායික වෙති. මේ ධර්මයෝ කාය ප්‍රතීඛදායක. එයින් ආශෝස ප්‍රචාරකයෝ කායසංස්කාර වෙති. ඇවැත විසාඛයෙනි, කැලැම විතනී කොට විචාර කොට පසු ව ඛස බිළුනේ ය. එයින් විතනීවිචාරයෝ වාක්සංස්කාර වෙති. සංඥ ද වෙදනා ද වෛතසිකයක. මේ ධර්මයෝ විතනප්‍රතීඛදායක. එයින් සංඥ ද වෙදනා ද විතන සංස්කාර වෙති.

15. ආයඨාවෙනි, කෙසෙයින් සංඥවෙදසිත නිරෝධ සමාපතති වේද?

ඇවැත විසාඛයෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමමනව සමවදනා මහණහට මෙවන් සිත් නොවෙයි: “මම සංඥවෙදසිතනිරෝධයට (මතු) සමවදින්නෙමි කියා හෝ, (දන්) සමවදිමි කියා හෝ, (අනෙකානිරෝධ වසින්) සමවදිණිමි කියා හෝයි. වැලිදු, යම් භාවිත විතනයෙක් ඒ මහණ (අනෙකානිරෝධ වසින් අවිතතකතාව සංකිප්‍යත) තථානුට එළවා ද, ඒ මහණහුගේ කාලය පිරිසිදුනා සිත (නිරෝධසමාපතතියෙන්) පළමු කොට ම එසෙයින් භාවිත වෙයි.

16. ආයඨාවෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමමනව සමවදනා මහණහට කිනම් ධර්මකෙනෙක් පළමු ව නිරුද්ධ වෙද්ද, කායසංස්කාර හෝ නිරුද්ධ වේද? වාක්සංස්කාර හෝ නිරුද්ධ වේද? විතනසංස්කාර හෝ නිරුද්ධ වේද?

ඇවැත විසාඛයෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධයට සමවදනා මහණහට පළමු ව වාක්සංස්කාර නිරුද්ධ වෙයි. ඉන් පසු කායසංස්කාර නිරුද්ධ වෙයි. ඉන්පසු විතනසංස්කාර නිරුද්ධ වෙයි.

17. ආයඨාවෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමමනව නැගී සිටීම කෙසේ වේද?

ඇවැත විසාඛයෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමමනව නැගෙන මහණහට මෙබඳු සිත් නොවෙයි: “මම සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමමනව නැගෙන්නෙමි කියා හෝ, නැගෙමි කියා හෝ, නැඟුණෙමි කියා හෝ”යි. ‘වැලිදු, යම් භාවිත විතනයෙක් ඒ මහණ (අවිතතකතාව සංකිප්‍යත) තථානුට ගෙන යේද, ඒ මහණහුගේ (අධ්‍යානපරිවේද) විතනය කැලැම (අධ්‍යාන පරිවේදකාලයෙහි ම) එසෙයින් භාවිත වෙයි.

18. සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූළභක්කස්ස පනග්ගෙ භික්ඛුතො කතමෙ ඛම්මං පඨමං උපපජ්ඣති, යදි චා කායසංඛාරො, යදි චා වච්ඡංඛාරො, යදි චා විතකසංඛාරොති?

සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූළභක්කස්ස ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුතො පඨමං උපපජ්ඣති විතකසංඛාරො, තභො කායසංඛාරො, තභො වච්ඡංඛාරොති.

19. සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූළභක්කං පනග්ගෙ භික්ඛුං කති එස්සා ජුසන්ති?

සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූළභක්කං ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුං තස්මා එස්සා ජුසන්ති: සුඤ්ඤාතො එස්සො, අනිඛ්ඤාතො එස්සො, අප්පණ්ණිකො එස්සොති.

20. සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූළභක්කස්ස පනග්ගෙ භික්ඛුතො කින්නිත්තං විතතං භොති කිම්පොණං කිම්පඛාරන්ති?

සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූළභක්කස්ස ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුතො විචෙකනිත්තං විතතං භොති විචෙකපොණං විචෙකපඛාරන්ති.

21. කති පනග්ගෙ වෙදතාති?

තිස්සො ඛො ඉමා ආවුසො විසාඛ වෙදතා: සුඛා වෙදතා, දුක්ඛා වෙදතා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදතාති.

22. කතමා පනග්ගෙ සුඛා වෙදතා, කතමා දුක්ඛා වෙදතා, කතමා අදුක්ඛමසුඛා වෙදතාති?

යං ඛො ආවුසො විසාඛ කාසිකං වා චෙතසිකං වා සුඛං සාතං වෙදසිතං, අයං සුඛා වෙදතා. යං ඛො ආවුසො විසාඛ කාසිකං වා චෙතසිකං වා දුක්ඛං අසාතං වෙදසිතං, අයං දුක්ඛා වෙදතා. යං ඛො ආවුසො විසාඛ කාසිකං වා චෙතසිකං වා තෙවසාතං නාසාතං වෙදසිතං, අයං අදුක්ඛමසුඛා වෙදතාති.

23. සුඛා පනග්ගෙ වෙදතා කිංසුඛා, කිංදුක්ඛා? දුක්ඛා වෙදතා කිංදුක්ඛා කිංසුඛා? අදුක්ඛමසුඛා වෙදතා කිංසුඛා කිංදුක්ඛාති?

18. ආයතීයවෙති, සංඥාවෙදසිතනිරෝධ සමවතින් නැගෙන මහණ-
හට කිනම් ධර්ම කෙනෙක් පළමු ව උපදනාහු ද, කායසංස්කාර හෝ
උපදනේ වේද? වාක්සංස්කාර හෝ උපදනේ වේ ද? චිත්තසංස්කාර හෝ
උපදනේ වේ ද?

ඇවැත විසාඛයෙහි, සංඥාවෙදසිත නිරෝධසමවතින් නැගෙන මහණ
හට පළමු ව චිත්තසංස්කාර උපදනේය. ඉන්පසු කායසංස්කාර උපද-
නේය. ඉන්පසු වාක්සංස්කාර උපදනේය.

19. ආයතීයවෙති, කෙනෙක් සපයීමේ සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමවතින්
නැගී මහණ පාතෘස ගතිද්ද?

ඇවැත විසාඛයෙහි, සපයීමේ තුන් දෙනෙක් සංඥාවෙදසිතනිරෝධ-
සමවතින් නැගී මහණ පාතෘස ගතිති: සුඤ්ඤත පහස, අතිමිත්ත පහස,
අප්පණ්ණික පහසයි.

20. ආයතීයවෙති, සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමවතින් නැගී මහණහුගේ
සිත කිමෙක අවනත ව ඇද්ද? කිමෙක ප්‍රවණ ව (නැමී) ඇද්ද? කිමෙක
ප්‍රාග්භාර ව (නැගුරු) ව ඇද්ද? ඇවැත විසාඛයෙහි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධ-
සමවතින් නැගී මහණහුගේ සිත උපධිවිවේකය (නිවන) කෙරෙහි අවනතව
ඇත. උපධි විවේකය කෙරෙහි ප්‍රවණ ව සිටියේ වෙයි. උපධිවිවේකය
කෙරෙහි (ගෙත්තාක් සෙසින්) ප්‍රාග්භාරව සිටියේ වෙයි.

21. ආයතීයවෙති, වෙදනාවෝ කෙනෙක් ඇද්ද? ඇවැත විසාඛයෙහි,
මේ වෙදනාවෝ තුන්දෙනෙක්: සුඛවෙදනාය, දුඃඛවෙදනාය, අදුඃඛාසුඛ-
වෙදනායි.

22. ආයතීයවෙති, සුඛවෙදනා කවර? දුඃඛවෙදනා කවර? අදුඃඛාසුඛ
වෙදනා කවර?

ඇවැත විසාඛයෙහි, (පඤ්චාදාරික විසින්) කාසික වූ (මනෝදාරික)
විසින් මිහිරි සැතැවි ඇති යම් සුඛවෙදනායෙක් ඇද්ද, මේ සුඛ සහතික
වෙදනා වෙයි. ඇවැත විසාඛයෙහි, කාසික වේවයි, චෛතසික වේවයි,
තොමිහිරි සැතැවි ඇති යම් දුක්ඛවෙදනායෙක් ඇද්ද, මේ දුක්ඛවෙදනා
වෙයි. ඇවැත විසාඛයෙහි, කාසික වේවයි, චෛතසික වේවයි, මධුරත්
අමධුරත් නො වූ යම් වෙදනායෙක් ඇද්ද, මේ අදුඃඛාසුඛ වෙදනායි කියු.

23. ආයතීයවෙති, සුඛවෙදනා කුමක් සුඛ කොට ඇති වේ ද, කුමක්
දුක් කොට ඇති වේ ද? දුඃඛවෙදනා කුමක් දුක් කොට ඇති වේ ද, කුමක්
සුඛ කොට ඇති වේ ද? උපෙක්ඛාවෙදනා කුමක් සුඛ කොට ඇති වේද,
කුමක් දුක් කොට ඇති වේ ද?

සුඛා ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනා සිතිසුඛා විපරිණාමදුක්ඛා, දුක්ඛා වෙදනා සිතිදුක්ඛා විපරිණාමසුඛා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා ඤාණසුඛා අඤ්ඤාණදුක්ඛාති.

24. සුඛාය පනග්ගෙ වෙදනාය කිං අනුසයො අනුසෙති? දුක්ඛාය වෙදනාය කිං අනුසයො අනුසෙති? අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය කිං අනුසයො අනුසෙතිති?

සුඛාය ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනාය රාගානුසයො අනුසෙති. දුක්ඛාය වෙදනාය පටිසානුසයො අනුසෙති. අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතිති.

25. සඛායා නු ඛො අග්ගෙ සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො අනුසෙති? සඛායා දුක්ඛාය වෙදනාය පටිසානුසයො අනුසෙති? සඛායා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතිති?

න ඛො ආවුසො විසාඛ සඛායා සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො අනුසෙති. න සඛායා දුක්ඛාය වෙදනාය පටිසානුසයො අනුසෙති. න සඛායා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතිති.

26. සුඛාය පනග්ගෙ වෙදනාය කිං පභාතබ්බො? දුක්ඛාය වෙදනාය කිං පභාතබ්බො? අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය කිං පභාතබ්බන්ති?

සුඛාය ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනාය රාගානුසයො පභාතබ්බො. දුක්ඛාය වෙදනාය පටිසානුසයො පභාතබ්බො. අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පභාතබ්බොති.

27. සඛායා නු ඛො අග්ගෙ සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො පභාතබ්බො? සඛායා දුක්ඛාය වෙදනාය පටිසානුසයො පභාතබ්බො? සඛායා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පභාතබ්බොති?

න ඛො ආවුසො විසාඛ සඛායා සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො පභාතබ්බො. න සඛායා දුක්ඛාය වෙදනාය පටිසානුසයො පභාතබ්බො. න සඛායා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පභාතබ්බො.

ඇමැත විසාධයෙහි, සුබවේදනා සිතී (අසිතාවයෙහි) සුබ වෙයි. විපරිණාම (තාසිතාවයෙහි) දුඛ වෙයි. දුඛවේදනා සිතී දුඛ වෙයි. විපරිණාම සුබ වෙයි. උපෙක්‍ෂාවේදනා යාන සුබ (දන්තාබව සුච කොට ඇති) වෙයි. අශුභ දුඛ (තොදන්තාබව දුක්කොට ඇති) වෙයි.

24. ආයතීවෙති, සුබවේදනායෙහි කිතම් අනුශය දහමේක් (තොපුසුත් බැවින් සතන්ති) කෝතේ වේ ද? දුඛ වේදනායෙහි කිතම් අනුශය දහමේක් (සතන්ති) ලගතේ වේ ද? උපෙක්‍ෂාවේදනායෙහි කිතම් අනුශය දහමේක් ලුහුබැද ලගගන්තේ වේ ද?

ඇමැත විසාධයෙහි, සුබවේදනායෙහි රුහානුශය අනුශාන කෙරෙයි. දුඛවේදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය කෝතේ වෙයි. උපෙක්‍ෂාවේදනායෙහි අවිද්‍යානුශය කෝතේ වෙයි.

25. ආයතීවෙති, හැම සුබවේදනායෙහි රුහානුශය ලුහුබැදගෙන ලගතේ වේ ද? හැම දුඛවේදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ලුහුබැදගෙන ලගතේ වේ ද? හැම උපෙක්‍ෂාවේදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ලුහුබැදගෙන ලගතේ වේ ද?

ඇමැත විසාධයෙහි, හැම සුබවේදනායෙහි රුහානුශය නො ලගතේය. හැම දුඛවේදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය නො ලගතේය. හැම උපෙක්‍ෂාවේදනායෙහි අවිද්‍යානුශය නො ලගතේය.

26. ආයතීවෙති, සුබවේදනායෙහි කිමේක් ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද? දුඛ - වේදනායෙහි කිමේක් ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද? උපෙක්‍ෂා වේදනායෙහි කිමේක් ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද?

ඇමැත විසාධයෙහි, සුබවේදනායෙහි රුහානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ. දුඛවේදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ. උපෙක්‍ෂා වේදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ.

27. ආයතීවෙති, හැම සුබවේදනායෙහි රුහානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද? හැම දුඛවේදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද? හැම උපෙක්‍ෂාවේදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ප්‍රභාතව්‍ය වේ ද?

ඇමැත විසාධයෙහි, හැම සුබවේදනායෙහි රුහානුශය ප්‍රභාතව්‍ය නො වේ. හැම දුඛවේදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ප්‍රභාතව්‍ය නො වේ. හැම උපෙක්‍ෂාවේදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ප්‍රභාතව්‍ය නො වේ.

ඉධාටුභො විසාඛ භික්ඛු විවිච්චව්ව කාමෙති ට්ඨව්ව අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං සට්ඨාරං විචෙකජං පිහිත්ඛං පඨමං ක්කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. රුගං තෙන පජ්ඣති. න තත්ථ රුගානුසයො අනුසෙති.

ඉධාටුභො විසාඛ භික්ඛු ඉති පටිගඤ්චිකඛති: 'කුදස්සු තාමාහං තදයතනං උපසම්පජ්ජ විහරිත්ථාමි, යදරියා එතරහි ආයතනං උපසම්පජ්ජ විහරන්ති'ති. ඉති අනුත්තරෙත්ථු විමොක්ඛත්ථු පිඨං උපවිඨාපගතො උප්පජ්ජති. පිඨපඨව්වායං දෙමනස්සං. පටිඝං තෙන පජ්ඣති. න තත්ථ පටිඝානුසයො අනුසෙති.

ඉධාටුභො විසාඛ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොඤ්ඤායානං අත්තමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිත්ථුඤ්ඤාං චතුත්තං ක්කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. අවිජ්ජාං තෙන පජ්ඣති. න තත්ථ අවිජ්ජානුසයො අනුසෙති.

28. සුඛාය පතයෙය්‍ය වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

සුඛාය ඛො ආටුභො විසාඛ වෙදනාය දුක්ඛා චෙදනා පටිභාගොති.

29. දුක්ඛාය පතයෙය්‍ය වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

දුක්ඛාය ඛො ආටුභො විසාඛ වෙදනාය සුඛා චෙදනා පටිභාගොති.

30. අදුක්ඛමසුඛාය පතයෙය්‍ය වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

අදුක්ඛමසුඛාය ඛො ආටුභො විසාඛ වෙදනාය අවිජ්ජා පටිභාගොති.

31. අවිජ්ජාය පතයෙය්‍ය කිං පටිභාගොති?

අවිජ්ජාය ඛො ආටුභො විසාඛ විජ්ජා පටිභාගොති.

32. විජ්ජාය පතයෙය්‍ය කිං පටිභාගොති?

විජ්ජාය ඛො ආටුභො විසාඛ විමුක්ඛති පටිභාගොති.

33. විමුක්ඛතාය පතයෙය්‍ය කිං පටිභාගොති?

විමුක්ඛතාය ඛො ආටුභො විසාඛ නිබ්බාතං පටිභාගොති.

ඇවැත විසාබයෙහි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාරියෙන් වෙන් ව අනුසල් දහමින් මෙන් ව සවිතකී, සවිවාර, විවෙකජ ප්‍රතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා ගෙන වාස කෙරේ. ඒ ප්‍රථමධ්‍යානයෙන් රුහ ප්‍රතිණ කෙරේ. ඒ ප්‍රථමධ්‍යාන(සුඛවෙදනා)යෙහි රුහානුයෙ ලුහුබැඳ ගෙන කෝතේ නො වෙයි.

ඇවැත විසාබයෙහි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසසයින් ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කෙරේ: “අයසියෝ දන් යම් රහත්බවක් (ඇවිඳවිසද) සම්මාද වෙසෙද්ද, මම කිතම් දිනෙක ඒ අර්හතත්‍යායනයට සම්මාද වෙසෙමි දෝ” කියයි. මෙසේ අනුතතරවිමොක්‍ෂයෙහි (අභිනිකියෙහි) ප්‍රාචීනා ඵලවා තවනුභව තත්ප්‍රාචීනා නො ලැබීම් කෙතුයෙන් දෙමනස් උපදනේ වෙයි. ඒ දෙමනස්සයෙන් ප්‍රතිස දුරුකෙරේ. තද්දරාපදොමිතස(දුඛවෙදනා)යෙහි ප්‍රතිසානුයෙ අනුයෙත නොකෙරේ.

ඇවැත විසාබයෙහි, මෙසස්තෙහි මහණ සුඛයාගේ ද දුඛයාගේ ද ප්‍රත්‍යාණයෙන් සොමනස් දෙමනසුත් කලින් ම පතව යාමෙන් අදුඛ වූ, අසුඛ වූ, උපෙක්‍ෂාවෙන් ජනිත සමාතිපරිශුද්ධි ඇති වතුච්ඡායාන සම්මාද වෙසෙයි. ඒ වතුර්ත්තධ්‍යානයෙන් අවිද්‍යා පුත්‍රත් කෙරේ. ඒ ධ්‍යාන (උපෙක්‍ෂා වෙදනා) යෙහි අවිද්‍යානුයෙ ලුහුබැඳ ලගනේ නො වෙයි.

28. අයසියවෙති, සුඛවෙදනාවට ප්‍රතිසාග කිම?

ඇවැත විසාබයෙහි, සුඛවෙදනාවට දුඛවෙදනා විසභාග (විරුද්ධ) ප්‍රතිසාග වෙයි.

29. අයසියවෙති, දුඛවෙදනාවට ප්‍රතිසාග කිම?

ඇවැත විසාබයෙහි, දුඛවෙදනාවට සුඛවෙදනා විසභාග (විරුද්ධ) ප්‍රතිසාග වෙයි.

30. අයසියවෙති, උපෙක්‍ෂාවෙදනාවට ප්‍රතිසාග කිම?

ඇවැත විසාබයෙහි, උපෙක්‍ෂාවෙදනාවට අවිද්‍යා සහාග (අවිරුද්ධ) ප්‍රතිසාග වෙයි.

31. අයසියවෙති, අවිද්‍යාවට ප්‍රතිසාග කිම?

ඇවැත විසාබයෙහි, අවිද්‍යාවට විද්‍යා විසභාගප්‍රතිසාග වෙයි.

32. අයසියවෙති, විද්‍යාවට ප්‍රතිසාග කිම?

ඇවැත විසාබයෙහි, විද්‍යාවට විමුක්ති සහාගප්‍රතිසාග වෙයි.

33. අයසියවෙති, විමුක්තියට ප්‍රතිසාග කිම?

ඇවැත විසාබයෙහි, විමුක්තියට නිව්‍ය සහාගප්‍රතිසාග වෙයි.

34. නිබ්බානස්ස පතඤ්ඤා කිං පටිභාගොති?

අව්ච්ඡාරාදිකො¹ විසාඛ පඤ්ඤාං. තාසකඤ්ඤා පඤ්ඤානං පටිඤ්ඤානං ගහෙත්තුං. නිබ්බානොගමං හි ආවුත්ථො විසාඛ බ්‍රහ්මචරිතං නිබ්බාන පරායනං නිබ්බාන පටිඤ්ඤාසානං. ආකඛ්ඛමානො ච තො² ආවුත්ථො විසාඛ හගවන්තං උපසම්භවති. එතම්ඤ්ඤා පුට්ඨස්සාසි, යථා ච තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා තං බාරෙය්‍යාසිති.

අථ ඛො විසාඛො උපාසකො ඛම්මදින්නාස හික්ඛුතිසා භාසිතං අභිනිඤ්ඤා අනුමොදිතො උපාසකාසකා ඛම්මදින්නා හික්ඛුතිං අභිවාදෙතො පදකඤ්ඤාං කතො යෙන හගවා තෙනුපසම්භවති. උපසම්භවති. හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමිත්තං නිසිද්දි. එකමිත්තං නිසිත්තො ඛො විසාඛො උපාසකො යාවතකො අභ්‍යාසි ඛම්මදින්නාස හික්ඛුතිසා සද්ධිං කපාසලොපො, තං සබ්බං හගවතො ආරොවෙසි.

එමං චූත්තෙ හගවා විසාඛො උපාසකො එතදවොච: පණ්ණිනා විසාඛ ඛම්මදින්නා හික්ඛුති, මහාපඤ්ඤා විසාඛ ඛම්ම දින්නා හික්ඛුති. මමඤ්ඤාපි තො. විසාඛ එතම්ඤ්ඤා පුට්ඨස්සාසි, අහම්පි තං එවමෙවං³ බ්‍යාකරෙය්‍යං යථා තං ඛම්මදින්නාස හික්ඛුතිසා බ්‍යාකතං. එතො වෙවෙතස්සා⁴ අත්ථො. එවමෙතා ධාරෙහිති.

ඉදම්මොච හගවා. අත්තමකො විසාඛො උපාසකො හගවතො භාසිතං අභිනිඤ්ඤා.

චූළවෙදලලසුත්තං වතුස්සං.

1. අව්ච්ඡාසි ආවුත්ථො, මජ්ඣං. 2. ආකඛ්ඛමානො තො, සි. 3. එවමෙව, ස්‍යා. 4. එතො වෙතස්සා, ස්‍යා.

34. ආයතීවෙනි, තිවනට ප්‍රතිභාග කීම?

ඇමැත විසාබයෙනි, පැත පත්වා ගිණෙහි නො. ප්‍රශ්නයන්ගේ පයවිනාය ගන්නට නොහැකි වී තිබේ. ඇමැත විසාබයෙනි, බ්‍රමිඤ්චක නිවන් බැසගෙන ඇත. තිවන් පරමගති කොට ඇත. තිවන් කෙළවර කොට ඇත. ඇමැත විසාබයෙනි, තෙපි කැමැතියහු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹ තෙල අරුත් විමාර්ථ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්පරිදි නොපට විභාග කොට වදාරද්ද, එ අරුත් එපරිදි ගෙන බරව.

එක්කිති විසාබ උපාසක බමමදින්නා මෙහෙණගේ තෙපුල් අතිනැදුන කොට අනුමොදන් ව හුතස්තෙන් නැගී බමමදින්නා මෙහෙණ සකසා වැද පැදකුණු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මැනැවින් වැද එකත්පසෙක ගින. එකත්පස්ව හුන් විසාබ උපාසක බමමදින්නා මෙහෙණ හා සමග යම්තාක් කරු සංග්‍රාම වී ද, එතැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකෙණේය.

මෙසේ සැලකෙලකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසාබ උපාසකව තෙල වදාළහ: විසාබයෙනි, බමමදින්නා මෙහෙණ පණ්ඩිතභාව ඇතියක. විසාබයෙනි, බමමදින්නා මෙහෙණ මහපාත ඇතියක. විසාබයෙනි, තෙපි මසින් තෙල පැත පුළුල්කළ නම්, යම් පරිදි බමමදින්නා මෙහෙණ විසින් පවසන ලද නම්, මම ද එය එපරිදිම ප්‍රකාශ කරමි. තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්ථ තෙල ම වෙයි. තෙල අරුත් එපරිදිම බරව.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ බස් වදාළසේක. (ප්‍රතිගෞමනසායෙන්) ගත් සිතැති විසාබ උපාසක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාග්‍යය අභිමුඛ ව ගෙන සතුටු වී.

චූළවෙදලභ්‍රහ්මය සතරවැනියි.

1. 5. 5.

චූළඛමමසමාදාන සූතං

1. එවං මෙ සූතං එකං සමයං ගගවා සාවතීයං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තත්ථ ඛො ගගවා හික්ඛු අමනෙන්නසි: හික්ඛ වොති. හදනෙත්ති තෙ හික්ඛු ගගවතො පච්චස්සොස්සං. ගගවා එතදවොච:

2. වතතාරිමාති හික්ඛවෙ ඛමමසමාදානාති. කතමාති වතතාරි?

අනි හික්ඛවෙ ඛමමසමාදානං පච්චුස්සන්නස්සං ආයතීං දුක්ඛ විපාකං. අනි හික්ඛවෙ ඛමමසමාදානං පච්චුස්සන්නදුක්ඛඤ්ච ආයතීඤ්ච දුක්ඛවිපාකං. අනි හික්ඛවෙ ඛමමසමාදානං පච්චුස්සන්න දුක්ඛං ආයතීං පුබ්බිපාකං. අනි හික්ඛවෙ ඛමමසමාදානං පච්චුස්සන්නපුබ්බඤ්ච ආයතීඤ්ච පුබ්බිපාකං.

3. කතමඤ්ච හික්ඛවෙ ඛමමසමාදානං පච්චුස්සන්නස්සං ආයතීං දුක්ඛ විපාකං?

සතති හික්ඛවෙ එතෙ සමණ්ඩ්‍රාග්ගණ්ණා එවංචාදිතො එවංදිට්ඨිතො: තත්ථ කාමේසු දෙකොති. තෙ කාමේසු පාතව්‍යතං¹ ආපජ්ජන්ති තෙ ඛො මොළ්ලිඛාති² පරිබ්බාජිකාති පරිච්චාරෙන්නති. තෙ එවමාහංසු: 'කිං පු නාම තෙ භොනෙත්වා සමණ්ඩ්‍රාග්ගණ්ණා කාමේසු අනාගතභයං සමපස්සාමානා කාමානං පතානමාහංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නති?'³ පුබ්බො ඉමිස්සං පරිබ්බාජිකාග තරුණාය මුදුකාය ලොමසාය ඛාහාය සමථස්සො'ති. තෙ කාමේසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ කාමේසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති කායස්ස භෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං කිරං උපපජ්ජන්ති.⁴ තෙ තත්ථ දුක්ඛා භිප්පා⁵ කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති. තෙ එවමාහංසු: 'ඉදං ඛො තෙ භොනෙත්වා සමණ්ඩ්‍රාග්ගණ්ණා කාමේසු අනාගතභයං සමපස්සාමානා කාමානං පතානමාහංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙන්නති ඉමෙති⁶ මයං කාමිකෙත්තු කාමිතිදානා දුක්ඛා භිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගාමා'ති.

සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ ගිමනානං පච්චිමේ මාසෙ මාළුවාභිපාටිකා එලෙය්‍ය, අථ ඛො තං හික්ඛවෙ මාළුවාභිජං අඤ්ඤාතරයමි. සාලමුලෙ නිපතෙය්‍ය, අථ ඛො හික්ඛවෙ සා තයමි සාලෙ අභිචන්දාදෙවතා සා හිතා සංවිත්තා සත්තාසං ආපජේජය්‍ය. අථ ඛො හික්ඛවෙ තයමි සාලෙ අභිචන්දාය දෙවතාය මත්තාමච්චා ඤ්ඤිතාලොහිතා ආරුමදෙවතා වතදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔහතිතිශ්වතස්සාදිසු අභිචන්දා දෙවතා සංග්ගම සමාගම ඵලං සමස්සාසෙය්‍යං:

1. පාතව්‍යතං, මජ්ඣං. සෘ. PTS.	2. තෙ මොළ්ලිඛාති, සෘ.
3. පඤ්ඤාපෙන්නති, මජ්ඣං.	4. උපපජ්ජන්ති, සි
5. හිබ්බා ඛරා, මජ්ඣං.	6. කාමෙති, සි, කප්ථෙ

1. 5. 5.

මූලධර්මයන්ගෙන් සූත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අත ලදී: එක් සමයෙක හාග්‍යවතුන් වහන්සේ සේවකයෙකු වූ, අන්තර්ගත මහාසංඝයන්ගේ අරමුණ වැඩවසන සේක. එකමයෙහි හාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකිසි භික්ෂූන් ඇමැතුණේක. වහන්සැයි ඒ භික්ෂූන් හාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. හාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදන සේක:

2. මහණෙනි, ධර්මසංග්‍රහයේ මොහු සතරදෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ වත්මනු යුග දෙන මතුයෙහි දුක්ඛවාදෙන ධර්මසංග්‍රහයෙක් ඇත. මහණෙනි, මේ වත්මනු දුක්ඛ දුක්, මතුයෙහි ද දුක් විවාද වූත් ධර්මසංග්‍රහයෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙවත්මනු දුක්ඛ දුක්, මතුයෙහි සුවවිවාද ධර්මසංග්‍රහයෙක් ඇත. මහණෙනි, මේ වත්මනු සුවදුක්ඛ දුක්, මතුයෙහි සුවවිවාද වූ ධර්මසංග්‍රහයෙක් ඇත.

3 මහණෙනි, ප්‍රකාශනපණ්ණාසක ඇති, අනාගතවිපාකකාලයෙහි දුක්ඛපාක ඇති ධර්මසංග්‍රහය නම් කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, වස්තුකාම හා කෙලෙසකාමයෙහි දෙසෙක් නැතිසි එවං-වාදි වූ (මෙයෙහිත් බණන සැකැස් ඇති) එවංදෙවක වූ (මෙයෙහිත් ගත් දෑපිහි ඇති) මහණබලිණ කෙසෙක් ඇත. ඔහු වස්තුකාමයෙහි (කෙලෙස-කාමආරයෙන්) පිය යුතු බවට (පිහිණේ වැලඳීම යුතු බවට) පැමිණෙයි. ඔහු ජෛලි බැදී තාපසපරිව්‍රාජිකාවන් හා ඉදුරන් පිහිටත්. ඔහු මෙසේ බෙණෙයි: 'ඒ හවත් මහණ බලිණෝ කාමයෙහි කිනම් අනාගතයක් දක්මින් කාමප්‍රකාශය කියද්ද, කාමසම්භික්‍රමය පනවද්ද? තරුණ, මාදු, වූ ඇති මේ පරිව්‍රාජිකාවගේ බාහු පහසු සුවද වෙතියි, (මෙසේ බැණ) ඔහු කාම-යෙහි පියයුතු බවට පැමිණෙයි. ඔහු කාමයෙහි (අභිභවද පිහිත්) පියයුතු බවට වැද කාමුත් මරණින් මතුයෙහි අපාය වූ, දුගීති වූ, විනිපාත වූ තිරහට එළඹෙයි. ඔහු ඒ තිරහි තිබූ, කවුක, දුක්ඛදෙනා විදුයි. (එසේ) ඔහු මෙසේ කියයි: 'ඒ හවත් මහණ බලිණෝ කාමයෙහි මේ අනාගත දක්මින් කාමප්‍රකාශය කියයි, කාමසම්භික්‍රමය පනවයි. මේ අපි කාමකෙතුගෙන් දුක්ඛ, තිබූ, කවුක වෙදෙනා විදුමහ'යි.

මහණෙනි, යම්පරිදි ශ්‍රීමත්සංගයන් කෙරෙහි පැසීම මහ (සිටත් බදු දිගු සටහන් ඇති) මාලුවා ලියපල පැලෙනු වේද, මහණෙනි, එක්කිසි ඒ මාලුවා ලියවිණි එක්කර රැක්වූලෙක හෙත්තේ වේද, මහණෙනි, එකල එරැක්කි අතිපති ව වාස කරන යම් දෙවියෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවි සියපත් ව සංවික්ත ව සංත්‍රාසයට පැමිණෙන්නේ වේද, මහණෙනි, එසේ එරැක්කි අතිපති කරන දෙවියුගේ ඔහුමාත්‍යයන් හා නැතැල්ලෝ වූ අරමුණ-දෙවියන් හා වනමැයි දෙවියෝ ද, රැක්වැයි දෙවියන් හා ඔහුමාත්‍ය වහන්සැ වාසයෙහි අතිපති ව වසන දෙවියෝද මුළුදී මෙයෙහින් අස්-වැසුම් කෙරෙයි:

‘මා හවං තාසි, මා හවං භාසි. අප්පෙව නාමෙතං මාලුචා ඩිජං මොරො වා භිලෙය්‍ය, මහො වා¹ බාදෙය්‍ය, දවඩාහො² වා ඩිහෙය්‍ය, වතකම්මිකා වා උඤ්ඤෙය්‍ය, උපට්ඨා වා උද්දෙය්‍ය, අභිජං වා පනස්සා’ති. අථ ඛො තං භික්ඛවෙ මාලුචාඨිජං නෙව මොරො භිලෙය්‍ය, න මහො බාදෙය්‍ය, න දවඩාහො ඩිහෙය්‍ය, න වතකම්මිකා උඤ්ඤෙය්‍ය, න උපට්ඨා උද්දෙය්‍ය, ඩිජංව⁴ පනස්ස. තං පාචුස්සකෙන මෙසෙන අභිසාවට්ඨං සම්මදෙව විරුද්ධෙය්‍ය. සංස්ස මාලුචාලතා තරුණා මුද්දකා ලොමසා විලම්භිති, සා තං සාලං උපතිජගවෙය්‍ය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ තස්මිං සාලෙ අභිවජ්ඣාය දෙවතාය එවම්ස්ස: “කිංසු නාම තෙ ගොනෙතා මිත්තාමච්චා ඤ්ඤිතාලොභිතා ආරම්භෙවතා වතදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඕසතිභික්ඛවතස්සනීසු අභිවජ්ඣා දෙවතා මාලුචාඨිජජ අනාගතගතං සමපස්සාමිතා සඛගම්ම සමාගම්ම එවං සම්ස්සා හෙත්ථ: මා හවං භාසි, මා හවං භාසි. අප්පෙව නාමෙතං මාලුචාඨිජං මොරො වා භිලෙය්‍ය මහො වා බාදෙය්‍ය දවඩාහො වා ඩිහෙය්‍ය, වතකම්මිකා වා උඤ්ඤෙය්‍ය, උපට්ඨා වා උද්දෙය්‍ය, අභිජං වා පනස්සාති. සුඛං ඉමිස්සා මාලුචාලතාය තරුණාය මුද්දකාය ලොමසාය විලම්භිතාය සමථස්සො”ති. සා තං සාලං අනුපරිහරෙය්‍ය, සා තං සාලං අනුපරිහරිත්වා උපරි විට්ඨං කරෙය්‍ය, උපරි විට්ඨං කරිත්වා ඕසතං ජනෙය්‍ය, ඕසතං ජනෙත්වා යෙ තස්ස සාලස්ස මිහන්තා මිහන්තා ඛන්ති තෙ පදලෙය්‍ය. අථ ඛො භික්ඛවෙ තස්මිං සාලෙ අභිවජ්ඣාය දෙවතාය එවම්ස්ස: “ඉදං ඛො තෙ ගොනෙතා මිත්තාමච්චා ඤ්ඤිතාලොභිතා ආරම්භෙවතා වතදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඕසතිභික්ඛවතස්සනීසු අභිවජ්ඣා දෙවතා මාලුචාඨිජජ අනාගතගතං සමපස්සාමිතා සඛගම්ම සමාගම්ම එවං සම්ස්සාහෙත්ථ: මා හවං භාසි, මා හවං භාසි. අප්පෙව නාමෙතං මාලුචාඨිජං මොරො වා භිලෙය්‍ය මහො වා බාදෙය්‍ය දවඩාහො වා ඩිහෙය්‍ය වතකම්මිකා වා උඤ්ඤෙය්‍ය උපට්ඨා වා උද්දෙය්‍ය, අභිජංවා පනස්සාති, යඤ්චාහං මාලුචාඨිජහෙතු උක්ඛා තිස්සා කට්ඨකා වෙදතා වෙදියාම”ති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සන්ති එකෙ සමණ චූළගමකා එවංවාදිතො එව දිට්ඨිතො: තස්මිං කාමෙසු දෙහොති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ මොලිඛඤ්ඤාති පරිබ්බාජිකාති පරිවාරෙත්ති. තෙ එවමානංසු:

1. මහො, ස්‍යා.. සි කප්ඵි
3. උද්දෙය්‍ය, සි. කප්ඵි.

2. වතදහො, මජ්ඣං.
4. ඩිජං, මජ්ඣං ඩිජඤ්ඤා, ස්‍යා. ඩිජං වා, සි.

“භවත් තහමක් බියපත්වා, භවත් තහමක් බියපත්වා. මොණරෙක් හෝ තෙල මාලුවා බිජු ගලන්නේ නම්, මුවෙක් හෝ බුදින්නේ නම්, ලැවිහිනි හෝ දවන්නේ නම්, වතකම් කරනුවෝ හෝ උදුරා ලත්තාහු නම්, වේයෝ හෝ කන්නාහු නම්, අඛිජ හෝ වේ නම්, මහා මැනු” යි. එතෙකුදු වුව මහණෙනි, මොණරෙක් හෝ ඒ මාලුවා බිජු නොම ගැලැගත්තේය මුවෙක් හෝ නොබුදින්නේ ය. ලැවිහිනි හෝ නොදවත්-නේය. වතකමයෙහි තිසුකනයෝ හෝ නො උදුරාලත්තාහ. වේයෝ හෝ නොකන්නාහ. (එයින්) බිජයෙක් ම වෙයි. එ බිජු ප්‍රාචාමාසමෙයයා (වැසිකල මහමේ) විසින් මොනොවට වස්තා උදුර මහාකොට ම නැගෙත්-නේය. ඒ මාලුවාලිය (වැඩුණි) තරුණ ව මාදු ව බු ඇති ව ඔබමොබ ලෙලෙනු වෙයි. ඒ මාලුවා ලතා එ රැක් පිරි රැක හෙවුනි වෙයි.

මහණෙනි, එසඳු එ රැක්හි අධිපති ව වසන දෙවුරුන්ගට මෙසේ සිත් වෙයි: “ඒ භවත් භිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නැසහැල් නැ වූ අරම්භාසි-දෙවියන් හා වතවාසිදෙවියෝ රැක්වැසිදෙවියන් හා ඔෂධිත්‍යාණ වතදෙවු රැක්හි නිවැසි දෙවියෝ මාලුවා ලියැ කිනම් අනාබියක් දක්මින් මුළුදී මෙතෙසින් අස්වැසුනු ද: “භවත් නොබානේ මැනැව්, භවත් නො බානේ මැනැව්. මොණරෙක් හෝ තෙල මාලුවාසීජය ගැලැගත්තේ නම්, මුවෙක් හෝ කන්නේ නම්, ලැවිහිනි හෝ දවන්නේ නම්, වත කැමියෝ හෝ උදුරා ලත්තාහු නම්, වේයෝ හෝ කන්නාහු නම්, අඛිජ හෝ වේනම් මහා මැනු යි. තරුණ, මාදු, බු ඇති, ඔබමොබ ලෙලෙන, මේ මාලුවා-ලතායෙහි පහසු සුවද වෙයි.” (මෙවන් සිත් වෙයි.) එ මාලුවාලිය එ රැක් වැලඳ ගනී. එ ලිය එ රැක් වැලඳගෙන මිතුරෙහි (ජත්‍රාකාරයෙන්) වෙලව කොට ගනී. මිතුරෙහි වෙලෙජ කොට ගෙන අවසන (ගට බස්මින් අවට වසාගත් ලතාගුල්ම) උපදවයි. අවසන උපදවා එ රැක්හි යම් මහත් මහත් කඳ ඇත් ද, ඒ කඳ පලාපිතයි. මහණෙනි, එසඳු එ රැක්හි අධිපති ව වසන දෙවිහට මෙසේ සිත් වෙයි: “ඒ භවත් භිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නැසහැල් නැවූ, අරම්භාසිදෙවියන් හා වතවාසිදෙවියෝ, රැක්වැසිදෙවියන් හා ඔෂධිත්‍යාණවතසත්ති වාසයෙහි නිවැසි දෙවියෝ මාලුවාසීජයෙහි මේ අනාබිය දක්මින් මුළුදී මෙසේ අස්වැසුනු - භවත්, නොබානේ මැනැව්, භවත් නොබානේ මැනැව්. මොණරෙක් හෝ තෙල මාලුවා සීජය ගැලැගත්තේ නම්, මුවෙක් හෝ කන්නේ නම්, ලැවිහිනි හෝ දවන්නේ නම්, වතකැමියෝ හෝ උදුරාලත්තාහු නම් වේයෝ හෝ කන්නාහු නම්, අඛිජ හෝ වේ නම් මහා මැනු යි කියායි. මම (දන්) යම් කෙයෙකින් මාලුවාසීජහෙතුයෙන් දුක්, තිවු, කවුක වෙදනා පිදිම ද, (එසෙසින් එසේ අස්වැසුනුය.)

මහණෙනි, එපරිදි ම ‘වස්තුකාම හා කෙලකාමයෙහි දෙසෙක් නැති’යි එවංවාදී වූ, එව දූෂිත වූ මහණ බමණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු වස්තුකාමයෙහි පියසුතු බවට පැමිණෙයි. ඔහු මොළු බැදි තාපසපරිබ්‍රා-ජකාවන් හා ඉදුරන් පිතවයි. ඔහු මෙසේ බෙණෙයි:

කීං - සුභාමි තෙ භොජෙනා යමණචූළායමිණා කාමෙසු අනාගතභයං සම්පසාමානා කාමානං පහානමානංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙතති? 'සුඛො ඉමිස්සා පරිබ්බාජකාය තරුණාය මුදුකාය ලොමසාන බාහාය සම්ඵසො'ති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. තෙ තත්ථ දුක්ඛා තිස්සා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති. තෙ එවමාහ සු: ඉදං ඛො භොජෙනා යමණචූළායමිණා කාමෙසු අනාගතභයං සම්පසාමානා කාමානං පහානමානංසු. කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙතති. ඉමෙ හි මයං කාමහෙතු කාමතිදනා දුක්ඛා තිස්සා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගාමා'ති. ඉදං චූළධම්ම සික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසානාසුඛං ආගතීං දුක්ඛවිපාකං.

4. කතමඤ්ච සික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසානාදුක්ඛඤ්චෙව ආගතීඤ්ච දුක්ඛවිපාකං?

ඉධ සික්ඛවෙ එකවේවා අවෙලාසකා හොති චූළායමිණා හත්ථාචලොබ්භො. න එච්ඡාදන්තිකො න තිට්ඨාදන්තිකො, න අභිකට්ඨං න උද්දායකට්ඨං න නිමිත්තණං සාදිගති. සො න කුමතිමුඛා පතිගණකාති, න ඛලොපිමුඛා පතිගණකාති, න එළකම්පනරං න දණ්ඩම්පනරං න මුහුර්මනරං න දාහනං භුඤ්ජමානානං, න භබ්බිතිසා න පායමානාය න පුරිසනතරගතාය, න සබ්බිනතිසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඨාසණ්ඨාචාරිණී, න මච්ඡං න මංසං. න සුරං න මේරයං න ථුසොදකං පිබතී. -

මසා එකාභාරිකො වා හොති එකාලොපිකො, ද්වාභාරිකො වා හොති ද්වාලොපිකො, -පෙ- සත්තාභාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො. එකිස්සාපි දන්තිසා සාපෙති, ද්විතිපි දන්තිසි සාපෙති -පෙ- සත්තාසිපි දන්තිසි සාපෙති. එකාසිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති, ද්වාසිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති, -පෙ- සත්තාසිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරූපං අභිමාසිකම්පි පරිශායගතතභොජනාසුගොගමිසුසුතො විහරති.

‘ඒ හවත් මහණ බමුණෝ කාමයෙහි කිනම් අනායාසයක් දක්මින් කාම ප්‍රභාණය කියද්දී, කාම සමීච්ඡාමය පනවද්දී? ‘තරුණ, මාදු, මු ඇති, මේ පරිමුච්ඡාවගේ බාහායෙහි පහසු හුවද වෙයි’ යි (මේගේ බැණ) ඔහු කාමයෙහි පාතව්‍යතාවට පැමිණෙයි. ඔහු කාමයෙහි (අභ්‍යාද පිහිත්) පියයුතු බවට වැද කාලින් මරණින් මතුපයෙහි අපාය වූ, දුගීති වූ, පිතිපාත වූ තිරයට එළඹෙයි. ඔහු ඒ නිරැසි තීව්‍ර, කවුක, දුබලවදනා පිළිගනී. (එසේ) ඔහු මේගේ කියයි: ඒ හවත් මහණබමුණෝ කාමයෙහි මේ අනායාස දක්මින් කාමප්‍රභාණය කියති. කාමසමීච්ඡාමය පනවති. මේ අපි කාම හෙතුයෙන් කාමනිදනායෙන් දුබ, තීව්‍ර, කවුක වෙදනා පිළිගනී. මහණෙනි, මේ මෙවන්මත්ති සුව දෙන, මතු දුක් විපාක දෙන බමුණමාදන යයි කියනු ලැබේ.

4. මහණෙනි, මෙවන්මත්තින් දුබදායක වූ මතුපයෙහි දුබවිපාක දායක වූ බමුණමාදන නම් කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සෙලු වෙයි. හළ අවාර ඇති වෙයි. (අතරකිස නිමි කල) අත ලෝහේ වෙයි. අතර පිණිස ‘එම, වහන්සැ’ යි කීකල නො එනු සිල් කොට ඇති වෙයි. ‘සුදු ව, වහන්සැ’ යි කීකල නොසිටුනු සිල් කොට ඇති වෙයි. ලහට එළවූ අතර නො පිළිගනු වෙයි. උදෙසා කළ අතර නො පිළිගනු වෙයි. නිමිත්තණ නො පිළිගනු වෙයි. හෙ කළමුපින් ගෙන දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. හෙ සැල-මුපින් ගෙන දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. එළිපත අතර කොට දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. දඬු අතර කොට දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. මොහොල් අතර කොට දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. වළදන දෙදෙනකුත් අතුරින් එකකු තැනි දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. ගැබ්ලිය දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. කිරිපොවන්තිය දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි පුරුෂානතර ගත යන්ත්‍ර දෙන අතර නොපිළිගනු වෙයි. සමාදන් කොට පිත්‍ර කල දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. යම් තැනෙක බලු එළඹ සිටියේ නම් එහි දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි යම් තැනෙක මැසිමුළු ගලගල ව කැසිරෙත් නම් එහි දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි මත්තා නො පිළිගනු වෙයි. මාංශ නො පිළිගනු වෙයි. රත නො බොනු වෙයි. මෙර නො බොනු වෙයි. ගොවීර නො බොනු වෙයි.

හෙ එක් ගෙගෙකින් පිඬු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි. එක් ආලොප-ගෙකින් ගැපෙන්නේ හෝ වෙයි. දෙගෙගෙකින් පිඬු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි. ආලොප දෙගෙකින් ගැපෙන්නේ හෝ වෙයි. ... සත්ගෙගෙකින් පිඬු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි. ආලොපතෙකින් ගැපෙන්නේ හෝ වෙයි එක් දත්තෙකින් (එක් බත්තැටියකින්) ගැපෙයි දෙ දත්තෙකින් ගැපෙයි ... සත් දත්තෙකින් ගැපෙයි. එක් දවසක් ද හැර ගන්නා අතර වළද කෙරෙයි. දෙදවසක් ද හැර ගන්නා අතර වළද කෙරෙයි ... සත්දවසක් ද හැර ගන්නා අතර වළද කෙරෙයි මොගේ මේභු අබමසක් අතර කොට ගන්නා අතර දු සි මාරගකක ගොල්ලයෙහි ගෙදුණේ වෙගෙයි.

හො සංකහනකං වා හොති සාමාකහනෙකං වා හොති තිවාරහනකං වා හොති දද්දුලහනකං¹ වා හොති හට්ඨහනෙකං වා හොති කණ්ඨහනකං වා හොති ආවාමහනෙකං වා හොති පිඤ්ඤාකහනෙකං වා හොති තිණ්ඨහනකං වා හොති ගොමයහනකං වා හොති. චන්ද්‍රිලප්පාතාරෙ වා යාපෙති පටන්තථලහොජි.

හො සංඤානිපි බාරෙති මසාණානිපි බාරෙති ඡමදුස්සානිපි බාරෙති පංසුකුලානිපි බාරෙති තිරිටානිපි බාරෙති අජිනානිපි² බාරෙති අජිතකම්පමපි³ බාරෙති කුසවීරමපි බාරෙති වාකවීරමපි බාරෙති ඵලකවීරමපි බාරෙති කෙසකමලමපි බාරෙති වාලකමලමපි බාරෙති උදුකපකමපි බාරෙති. කෙසමස්සලොවකොපි හොති කෙසමස්සලොවනානුගොගමනුසුතො. උබ්බට්ඨකොපි හොති ආයතපටිකම්පනො.⁴ උක්කුටිකොපි හොති උක්කුටිකපාධානානුගොගමනුසුතො,⁵ කණ්ටකපසංසිකොපි හොති කණ්ටකපසංසෙ සෙයං කපොති. සායනභියකමපි උදකොරුහණානුගොගමනුසුතො විහරති.

ඉති ඵළුරුපං අනෙකවිනිතං කායස්ස ආනාපනපටිනාපනානුගොගමනුසුතො විහරති. හො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං පිහිටාතං නිරයං උපපජ්ජති.⁶ ඉදං චූළමති භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛෙ ආයතිඤ්ඤා දුක්ඛපිපාකං.

6. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපකං?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙවා පකතියා තිබ්බරුහජාතිකො හොති. සො අභික්ඛණං රුහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං⁷ පටිසංවෙදෙති. පකතියා තිබ්බදෙසජාතිකො හොති, සො අභික්ඛණං දෙසජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියා තිබ්බමොහජාතිකො හොති, සො අභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං⁷ පටිසංවෙදෙති. සො සකාපි දුක්ඛෙන සකාපි දෙමනස්සෙතං⁸ අසසුමුඛො⁹ රුද්දමානො¹⁰ පරිපුර්ණණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං වරති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතියං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. ඉදං චූළමති භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපකං.

7. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛඤ්ඤා ආයතිඤ්ඤා සුඛවිපකං?

1. ගද්දුල, සි. 2. අජිතමපි, මජ්ඣ. අජිතානපි, සො.
3. අජිතකම්පමපි, සි. අජිතකම්පමපි, සො.
4. ආසනපටිකම්පනොපි, සො. 5. උක්කුටිකපට්ඨානමනුසුතො, සි. කප්ථි.
6. උපපජ්ජති, සි. 7. දුක්ඛදෙමනස්සං, සි. කප්ථි.
8. දෙමනස්සෙතං සුඛො සමානො, සො. 9. අසසුමුඛොපි, මජ්ඣ. සො.
10. රුද්දමානො, සො.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හේ පලා වළඳන්නේ හෝ වෙයි. ඔබහමු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. සුරාතැල් වළඳන්නේ හෝ වෙයි. සමකබ වාහාර වළඳන්නේ හෝ වෙයි. ලහවු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. කුඩු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. දඹුබත් වළඳන්නේ හෝ වෙයි. පුනකු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. තණ වළඳන්නේ හෝ වෙයි. ගොම වළඳන්නේ හෝ වෙයි. තුවටුයෙන් ගිලුණු එල වළඳ කරන සුලු වූයේ, වහ මූලඵල අතර කොට ඇතියේ ද යැවෙයි.

හෙ තණවාහාර ද දරයි. මුහුතණවාහාර ද දරයි. මිනියෙන් මුදහල පිළි ද දරයි. පහුල්පිළි ද දරයි. රාක්සුබුඵ ද දරයි. අසුන්මුවසම් ද දරයි. කුරසහිත අසුන්මුවසම් ද දරයි. කුසවාහාර ද දරයි. කෙඳිවාහාර ද දරයි. ලීපත් වාහාර ද දරයි. කෙසකමලය ද දරයි. අස්ලොමිකමලය ද දරයි. මහමුහුණ පියාපතුද දරයි. හිසකේ රවුඵ උදරනුයේ හිසකේ රවුඵ උදරත වතෙහි යෙදුණේ වෙයි. අසුන් පිළිකෙච් කෙළේ, උඩුහුරා ව සිටුවේ වෙයි. උක්කුඩුක ව (උලුඵයෙන්) හිද තවුස්වාර වැසීමෙහි යෙදුණේ උලුඵයෙන් හිදුනේ ද වෙයි. කටු ඇතිරියෙහි වැහිරෙන්නේ ද වෙයි. කටුඇතිරියෙහි යහන ද කෙරෙයි. සවස තුන්වනු කොට තෙවරක් දිටට බැසීම වතෙහි යෙදුණේ වෙයි.

මෙසේ මෙබඳු අනෙකප්‍රකාර වූ කය (තැවීමෙහි භාත්පස තැවීමෙහි) යෙදුණේ වාස කෙරෙයි. හේ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි අපාය වූ, දුගීහි වූ, විභිපාත වූ, නිරයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මෙ වතාහි මෙවත්මන්හි දුක් දෙන්නා වූ ද, මතුයෙහි දුක් පිපාක දෙන්නා වූ ද කමිසමාදානය හි කියනු ලැබේ.

6. මහණෙනි, මෙ වත්මනු දුඃඛදායක වූත්, මතු අනායෙහි සුඛ විපාකදායක වූත් ධර්මසමාදාන නම් කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ප්‍රකෘතීන් තියුණු රහ ගති ඇති වෙයි. හේ නිතොර (ඇදුරු වත්තෙරුන්ගේ දඩුවම් නිසා) රහයෙන් හටගන්නා දුක්දෙමිනස් විදුනේ ය. ප්‍රකෘතීන් තියුණු ඥාණ ගති ඇති වෙයි. හේ තරතුරු ඥාණයෙන් හටගන්නා දුක්දෙමිනස් විදුනේ ය. ප්‍රකෘතීන් තියුණු මොහගති ඇති වෙයි. හේ තරතුරු මොහයෙන් හටගන්නා දුක්දෙමිනස් විදුනේ ය. හේ සහතිග දුක් ඇතිව ද, සහතිග දෙමිනස් ඇතිව ද, කදුළුවුසු මුහුණ ඇතිව හඬනුයේ පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්ම-වයභීය පුරයි. හේ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සුභිසගලෝ ඵලමේවත්තේ ය. මහණෙනි, මෙ වතාහි මෙවත්මන්හි දුක් දෙන මතු අනායෙහි සුඛවිපාක දෙන ධර්මසමාදාන යයි කියනු ලැබේ.

7. මහණෙනි, මෙවත්මන්හිදු සුඵ දෙන්නා වූ, මතු අනායෙහිදු සුඛ විපාකදායක වූ ධර්මසමාදාන නම් කවරේ ය යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පසානියා න තිබ්බරුහප්පානිකො හොති, සො න අභික්ඛණං රුහප්. දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පසානියා න තිබ්බදොසප්පානිකො හොති, සො න අභික්ඛණං දොසප්. දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පසානියා න තිබ්බමොහප්පානිකො හොති, සො න අභික්ඛණං මොහප්. දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

හො විවිච්චො කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සට්ඨකකං සම්මාරං විචෙකාරං පිතීසුඛං පඤ්ඤා කාමං උපසම්පජ්ජා විහරති. විතක්ක-විමාරනං චූළඛමා අර්ඝ්ඤාතං සම්පසාදනං වෙතසො එකොදිගාමං අට්ඨකකං අවිමාරං සමාසප්. පිතීසුඛං දුතියං කාමං¹ උපසම්පජ්ජා විහරති. පිතියා ච විරුකා උපෙබ්බො ච විහරති සහො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ඤා කාමෙත පටිස වෙදෙති යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති 'උපෙකකො' සාධමා සුඛවිහාරි'ති තතියං කාමං උපසම්පජ්ජා විහරති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා සුඛබ්බො සොමනස්ස දොමනස්සං අත්ථිකමා² අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකා-සත්ථාරිසුද්ධිං චතුස්ථං කාමං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො කාමස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සත්ථං ලොකං උපපජ්ජාති. ඉදං චූළඛති භික්ඛවෙ ඛමමසමාදානං පච්චුප්පත්තසුඛඤ්ඤා ආයතිඤ්ඤා සුඛවිපාකං.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ චත්තාරි ඛමමසමාදානානිති.

ඉදමච්චො භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො ගාසිතං අභිනික්ඛන්ති.

චූළඛමසමාදානසූතං පසාදිමං.

1 දුතියස්සං - පෙ- චතුස්සං, සං.

2 උපෙකකො මජ්ඣං. සං. PTS.

3. අත්තමා, මජ්ඣං.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ප්‍රකෘතීන් තිසුණු රාග සැඟවී ඇති නො වෙයි. හේ තරතුරු රුහල් දූෂද්‍රව්‍යමයා නොවිදුනේ ය. ප්‍රකෘතීන් තිසුණු ද්‍රෝණි සැඟවී ඇති නො වෙයි. හේ තරතුරු ද්‍රෝණියෙන් හටගන්නා දුක්ඛදොෂයන් නොවිදුනේ ය. ප්‍රකෘතීන් තිසුණු මොහ සැඟවී ඇති නො වෙයි. හේ තරතුරු මොහයෙන් හටගන්නා දුක්ඛදොෂයන් නොවිදුනේ ය.

හේ කාමයෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමින් වෙන් ව සවිතකී, සවිචාර, විවෙකජ, ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා වාස කෙරෙයි. විතකීවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් සියසතන්ති සම්ප්‍රසාද ඇති, විවෙකකාශ්‍ර-භාව ඇති, අවිතකී, අවිචාර, සමාධිජ, ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යාන උපයා වාස කෙරෙයි. ප්‍රීති විරුගයෙකුදු උපෙක්‍ෂක ව ද සමාතිමත් ව සම්ප්‍රසාද ඇති ව වාස කෙරෙයි. අයඤ්ඤා යම් ධ්‍යානයක් ගෙන “ඒ උපෙක්‍ෂක, සමාතිමත් පුද්ගල සුඛවිහාර ඇතිවේ ය”යි බෙණෙද්ද, ඒ තෘතීයධ්‍යාන උපයා වාස කෙරෙයි. සුඛය හා දූෂකයෙන් ප්‍රභාණයෙන් පළමු ම සොමිකස්ඤ්ඤානසුත්ත පතව යාමෙන් අදූෂ වූ අසුඛ වූ උපෙක්‍ෂායෙන් ජනිත සමාතිපරිශුද්ධි ඇති චතුර්ධ්‍යාන උපයා වාස කෙරෙයි. හේ කාමුත් මරණුත් මතුයෙහි සුභිතය බබලොව කර ඵලබ්බි. මහණෙනි, මෙ මෙමත්මන්හි සුඛදයක වූත්, මතු අනායෙහි සුඛවිපාකදයක වූත් ධර්මසමාදාන යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු ධර්මසමාදානයෝ සතර දෙනෙකු වදල හේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේසුත්ත වදලහේක. හටගත් සොමිකස් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

මුලබමමසමාදානසූත්‍රය පස් වැනි යි.

1. 5. 6.

මහාධම්මසමාදානසූතං

1. එවං මෙ සූතං: එකං සමයං හගච්ඡා සාවන්තියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ත ඛො හගච්ඡා භික්ඛු ආමනෙතසී: භික්ඛවො¹ති. හදනෙත²ති හෙ භික්ඛු හගච්ඡො පච්චස්සොසුං. හගච්ඡා එතදවොච:

2. යෙභුයොසන භික්ඛවෙ සත්තා එවංකාමා එවාඡ්ඤ ඵවාංඅභිප්පායා: අභො වත අතිට්ඨා: අකන්තා අමතාපා ධම්මා පරිභායෙය්ගං, ඉට්ඨා: කන්තා මතාපා ධම්මා අභිවසෙසය්ගන්ති. තෙසං භික්ඛවෙ සත්තාතං එවංකාමාතං එවාඡ්ඤතං එවාංඅභිප්පායානං අතිට්ඨා අකන්තා අමතාපා ධම්මා අභිවසන්ති, ඉට්ඨා: කන්තා මතාපා ධම්මා පරිභායන්ති. තත්ත තුමෙහ භික්ඛවෙ³ කං හෙතුං පච්චිථාති⁴. “හගචංමුලකා නො හනෙත ධම්මා හගචංනෙතතිකා හගචංපටිහරණං. සාධු වත හනෙත³ හගචන්තංයෙව⁴ පරිභාදා එතස්ස භාසිතස්ස අතො. හගචතො සුච්ඡා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති. තෙන භි භික්ඛවෙ සුඤ්ඤා, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං හනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු හගචතො පච්චස්සොසුං. හගච්ඡා එතදවොච:

3. ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුච්ඡන්තො අරියානං අදස්සාපී අරිය-ධම්මස්ස අකොච්ඡෙද අරියධම්මෙ අවිනිතො, සප්පරිසාතං අදස්සාපී සප්පරිස-ධම්මස්ස අකොච්ඡෙද සප්පරිසධම්මෙ අවිනිතො සෙවිතඤ්ඤ ධම්මෙ න ජානාති, අසෙවිතඤ්ඤ ධම්මෙ න ජානාති, හජිතඤ්ඤ ධම්මෙ න ජානාති, අහජිතඤ්ඤ ධම්මෙ න ජානාති. සො සෙවිතඤ්ඤ ධම්මෙ අජානනො අසෙවිතඤ්ඤ ධම්මෙ අජානනො, හජිතඤ්ඤ ධම්මෙ අජානනො අහජි-තඤ්ඤ ධම්මෙ අජානනො, අසෙවිතඤ්ඤ ධම්මෙ සෙවති සෙවිතඤ්ඤ ධම්මෙ න සෙවති, අහජිතඤ්ඤ ධම්මෙ හජති, හජිතඤ්ඤ ධම්මෙ න හජති. තස්ස අසෙවිතඤ්ඤ ධම්මෙ සෙවතො ඡෙවිතඤ්ඤ ධම්මෙ අසෙවතො, අහජිතඤ්ඤ ධම්මෙ හජතො හජිතඤ්ඤ ධම්මෙ අහජතො අතිට්ඨා අකන්තා අමතාපා ධම්මා අභිවසන්ති. ඉට්ඨා: කන්තා මතාපා ධම්මා පරිභායන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං භෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං අවිඤ්ඤනො.

1. තත්ත භික්ඛවෙ, සී. 2. තං කිස්සහෙතුං, සෘ. 3. සාධු හනෙත, සී.
4. හගචන්තෙය්ගෙව, මු සී මජ්ඣං. සෘ: PTS.

1. 5. 6.

මහාධම්මසමාදාන සූත්‍රය.

1. ම) පිසින් මෙසේ අසනලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙතවන නම් වූ අනේවඩු මහසිටාණන්සේ ආරාමයෙහි වැඩවාස කරන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'හි හිසුනුන් ඇමැතුසේක. ඒ හිසුනු 'වහන්සා' හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලසේක:

2. මහණෙනි, සත්ත්වයෝ "අනිඡට්ඨ, අකාන්ත, අමනාප, ධර්මයෝ පිරිහී යෙත්වා - ඉඡට්ඨ, කාන්ත, මනාප, ධර්මයෝ වෙසෙසින් වැඩියෙත්වා"හි බෙහෙවින් මෙසේ කැමැතියහ. මෙසේ සඳ ඇතියහ. මෙසේ අධිප්‍රාය ඇතියහ. මහණෙනි, මෙසේ කැමැති, මෙසේ සඳ ඇති, මෙසේ අධිප්‍රාය ඇති ඒ සත්ත්වයන්ට අනිඡට්ඨ, අකාන්ත, අමනාප ධර්මයෝ වැඩෙත්. ඉඡට්ඨ, කාන්ත, මනාප ධර්මයෝ පිරිහෙත් මහණෙනි, එකරුණෙහි තෙපි කිනම් හෙතුවක් ප්‍රත්‍යය කොට ගත්වා? "වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙතා කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පිළිසරණ ඇතියහ. වහන්ස, අයඳු සිවුමින: තෙල භාෂිතයාගේ අභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටෙත්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස් අසා හිසුනු බරන්නාහ." එසේ තම මහණෙනි, අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව. කියමින. 'වහන්ස, එසේ ය' යි ඒ හිසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ:

3. මහණෙනි, මෙලොව (බ්‍රහ්මාදී) ආයථිකන් නො දක්නාසුලු, ආයථි ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ, ආයථිධර්මයෙහි අවිනිත, (බ්‍රහ්මාදී) සන්ත්‍රැඡ්ඡන් නො දක්නාසුලු, සන්ත්‍රැඡ්ඡධර්මයෙහි අදක්‍ෂ, සන්ත්‍රැඡ්ඡධර්මයෙහි අවිනිත අමුතවත් පාඨන්ජන සෙවියසුතු දඬම් නො දන්නේ ය. නොසෙවියසුතු දඬම් නො දන්නේ ය. හජන කලසුතු ධර්ම නො දන්නේ ය. හජන නො කලසුතු ධර්ම නො දන්නේ ය. හේ සෙවියසුතු ධර්ම නො දන්නේ නොසෙවියසුතු ධර්ම නො දන්නේ හජන කලසුතු ධර්ම නො දන්නේ හජන නොකලසුතු ධර්ම නො දන්නේ, නොසෙවිය සුතු ධර්ම සෙවුනේ ය. සෙවියසුතු ධර්ම නොසෙවුනේ ය. හජන නොකලසුතු ධර්ම හජන කරන්නේ ය. හජන කලසුතු ධර්ම හජන නො කරන්නේ ය. නොසෙවියසුතු දඬම් සෙවුනා, සෙවියසුතු දඬම් නොසෙවුනා, හජන කලසුතු දඬම් හජන නො කරන, හජන නොකලසුතු දඬම් හජන කරන ඒ අමුතවත් පාඨන්ජනගාතව අනිඡට්ඨ, අකාන්ත, අමනාප ධර්මයෝ වෙසෙසින් වැඩියෙති. ඉඡට්ඨ, කාන්ත, මනාප ධර්මයෝ පිරිහීයෙති. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අකිබාල පාඨන්ජන-ගාතව ගම්බදු (හෙතුගෙක්) වේ ද, තෙල එබදු ම වෙයි

4. සුතවා ච බො භික්ඛවෙ අරිශයාවග්ගො අරියානං දස්සාපි අරිය-
බමමස්ස කොවිද්දෙ අරියබමෙම සුචිතීතො, සප්පුරිසානං දස්සාපි සප්පුරිස-
බමමස්ස කොවිද්දෙ සප්පුරිසබමෙම සුචිතීතො සෙවිතබ්බෙ බමෙම පජානාති¹
අසෙවිතබ්බෙ බමෙම පජානාති, හජිතබ්බෙ බමෙම පජානාති අහජිතබ්බෙ
බමෙම පජානාති. තො සෙවිතබ්බෙ බමෙම පජානන්තො² අසෙවිතබ්බෙ
බමෙම පජානන්තො, හජිතබ්බෙ බමෙම පජානන්තො අහජිතබ්බෙ
බමෙම පජානන්තො, අසෙවිතබ්බෙ බමෙම න සෙවති, සෙවිතබ්බෙ බමෙම
සෙවති. අහජිතබ්බෙ බමෙම න හජති, හජිතබ්බෙ බමෙම හජති. තස්ස
අසෙවිතබ්බෙ බමෙම අසෙවතො සෙවිතබ්බෙ බමෙම සෙවතො, අහජි-
තබ්බෙ බමෙම අහජතො හජිතබ්බෙ බමෙම හජතො, අනිට්ඨා අකන්තා
අමනාපා බමමා පරිභාසන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා බමමා අභිවඩ්ඪන්ති.
තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විද්දසුන්තො.

5. වත්තාරමාති භික්ඛවෙ බමමසමාදානාති. කතමාති වත්තාරි?

අප්පි භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛඤ්චෙව අයතිඤ්ච
දුක්ඛ විපාකං. අප්පි භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛං අයතිං
දුක්ඛවිපාකං අප්පි භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛං අයතිං
සුඛවිපාකං. අප්පි භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛඤ්චෙව
අයතිඤ්ච සුඛවිපාකං.

6. තත්ථ භික්ඛවෙ යද්දිදං³ බමමසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛඤ්චෙව
අයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං, තං අවිද්ධා⁴ අවිජ්ජාගතො යථාභුතං නිසාජානාති.
ඉදං බො බමමසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛඤ්චෙව අයතිඤ්ච දුක්ඛ-
විපාකන්ති. තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභුතං අසාජානන්තො තං සෙවති,
තං ත පරිච්ඡෙදති. තස්ස තං සෙවතො තං අපරිච්ඡෙදයතො අනිට්ඨා
අකන්තා අමනාපා බමමා අභිවඩ්ඪන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා බමමා
පරිභාසන්ති තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං
විද්දසුන්තො.

7. තත්ථ භික්ඛවෙ යද්දිදං³ බමමසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛං අයතිං
දුක්ඛවිපාකං, තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභුතං නිසාජානාති. ඉදං බො
බමමසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛං අයතිං දුක්ඛවිපාකන්ති. තං අවිද්ධා
අවිජ්ජාගතො යථාභුතං අසාජානන්තො තං සෙවති, තං ත පරිච්ඡෙදති.
තස්ස තං සෙවතො තං අපරිච්ඡෙදයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා
බමමා අභිවඩ්ඪන්ති ඉට්ඨා කන්තා මනාපා බමමා පරිභාසන්ති. තං කිස්ස
වහෙතු? එං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විද්දසුන්තො.⁵

1. ජානාති, මජ්ඣ. කො. 2. ජානන්තො, මජ්ඣ. කො.
3. යමිදං, මජ්ඣ. කො. PTS. 4. අවිද්ධා, කො. 5. අවිද්දසුන්තොති, කො.

4. මහණෙනි, ආයතීයන් දක්නාසුලු, ආයතීබමියෙහි දක්න, ආයතී-බමියෙහි සුමිතින, සත්පුරුෂයන් දක්නාසුලු, සත්පුරුෂබමියෙහි දක්න, සත්පුරුෂ බමියෙහි සුමිතින, ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක සෙවියයුතු දහම් දන්නේ ය. නොසෙවියයුතු දහම් දන්නේ ය. හජන කළයුතු දහම් දන්නේ ය. හජන නොකළයුතු දහම් දන්නේ ය. හේ සෙවියයුතු දහම් දකිමින් නොසෙවියයුතු දහම් දකිමින්, හජන කළයුතු දහම් දකිමින් හජන නොකළයුතු දහම් දකිමින්, නොසෙවියයුතු දහම් නොසෙවුනේ ය. සෙවියයුතු දහම් සෙවුනේ ය. හජන නොකළයුතු දහම් හජන නොකරන්නේ ය. හජන කළයුතු දහම් හජන කරන්නේ ය. නොසෙවියයුතු දහම් නොසෙවුනා සෙවියයුතු දහම් සෙවුනා, හජන නොකළයුතු දහම් හජන නොකරන, හජන කළයුතු දහම් හජන කරන ඒ ආයතීශ්‍රාවකයාගට අනිෂ්ට, අකාන්ත, අමනාප බමියෝ පිරිසියෙහි. ඉෂට, කාන්ත, මනාප බමියෝ වැඩියෙහි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ප්‍රශස්ත බුද්ධි ඇති පණ්ඩිතයාගට යම්බඳු (හෙතුයෙක්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

5. මහණෙනි, මේ බමිසමාදානයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙවන්මන්හිදු දුක්දෙන මතු අතායෙහි දු දුක්විවාදෙන බමිසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙවන්මනු සුව දෙන, මතු අතායෙහි දු:බවිපාක දෙන බමිසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙවන්මනු දුක් දෙන, මතු අතායෙහි සුබවිපාක දෙන බමිසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි මෙවන්මනුයෙහි සුව දෙන, මතු අතායෙහි සුබවිපාක දෙන බමිසමාදානයෙක් ඇත.

6. මහණෙනි, එ බමිසමාදානයන් කෙරෙහි මෙවන්මනු දු:බදයක මතු අතායෙහි දු:බවිපාකයක වූ යම් බමිසමාදානයෙක් (ප්‍රාණවබාදී බමියන්ගේ ග්‍රහණයෙක්) ඇද්ද, එය අවිද්‍යායෙන් සමන්තාගත විචිත්ත නො වූ පුද්ගල “මේ බමිසමාදානය නම් මෙවන්මනු දුක් දෙන්නා වූ ද, මතු අතායෙහි දු:බවිපාක දෙන්නා වූ ද එකකැයි ඇතිසැටි නො දන්නේ ය. අවිද්‍යාසමන්තාගත අවිචිත්ත පුද්ගල ඒ බමිසමාදානය යාපාවයෙන් නො දන්නේ එය සෙවුනේ ය, එය නො හරන්නේ ය. ඒ බමිසමාදාන සෙවුනා, එය නො හරනා, ඔහට අනිෂ්ට, අකාන්ත, අමනාප බමියෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඉෂට, කාන්ත, මනාප, බමියෝ පිරිසියෙක්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි අවිචිත්තට යම් බඳු (හෙතුයෙක්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

7. මහණෙනි, ඒ බමිසමාදානයන් කෙරෙහි මෙවන්මන්හි සුව වූ මතු අතායෙහි දු:බවිපාක වූ යම් බමිසමාදානයෙක් ඇද්ද, අවිද්‍යායෙන් සමන්තාගත අවිචිත්ත පුද්ගල “මේ බමිසමාදානය නම්, ප්‍රත්‍යක්‍ෂානුසූලිය ය, අතාය න දු:බවිපාක ය” කියා එය යාපාවයෙන් නො දන්නේ ය. අවිද්‍යා-ගත විද්‍යානැති පුද්ගල එය ඇතිසැටි නො දන්නේ එය සෙවුනේ ය. එය නොහරන්නේ ය. එය සෙවුනා, එය නො හරනා ඔහට අනිෂ්ට, අකාන්ත, අමනාප බමියෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඉෂට, කාන්ත, මනාප, බමියෝ පිරිසියෙක්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිචිත්තට යම්බඳු (හෙතුයෙක්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි

8. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං¹ ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකං, තං අවිද්ධා² අවිජ්ජාගතො යථාභූතං නපජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකනති. තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං අපජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිවජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිච්ඡා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිභායන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං අවිද්දසුන්තො.

9. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්ත සුඛඤ්චව ආයතීඤ්ච සුඛවිපාකං,³ තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං නපජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛඤ්චව ආයතීඤ්ච සුඛවිපාකනති. තා අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං අපජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිවජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිච්ඡා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිභායන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං අවිද්දසුන්තො.

10. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛඤ්චව ආයතීඤ්ච දුක්ඛවිපාකං, තං විද්ධා⁴ විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛඤ්චව ආයතීඤ්ච දුක්ඛ විපාකනති. තං විද්ධා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානන්තො තා න සෙවති, තං පරිවජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිච්ඡා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභායන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විද්දසුන්තො.

11. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං, තා විද්ධා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකනති. තං විද්ධා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිවජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිච්ඡා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභායන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විද්දසුන්තො.⁵

1. යමිදං, මජ්ඣ. සං. PTS.

3. සුඛවිපාකනති, මජ්ඣ. 4 විද්ධා, සං.

2. අවිද්ධා, සං.

5 විද්දසුන්තාති, සං

8. මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි චර්තමානගෙහි දූෂ්මයක වූ, අනාගතගෙහි සුඛවිපාක වූ, යම් ධම්මසමාදානයක් ඇද්ද, අවිඤ්ඤාන අවිඤ්ඤාන පුද්ගල “මේ ධම්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූලය, අනාගත සුඛවිපාක ය” කියා එය යථාභූත වශයෙන් නොදන්නේ ය. අවිඤ්ඤාන අවිඤ්ඤාන පුද්ගල එය ඇතිතබු නොදන්නේ එය නො සෙවුනේ ය. එය හරනේ ය. එය නොසෙවුනා, එය හරනා ඔහට අනිභව, අකාන්ත, අමනාප ධම්මෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඉභව, කාන්ත, මනාප ධම්මෝ පිරිහියෙන් ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිඤ්ඤානට යම්බඳු (හෙතුගෙන්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

9. මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූල වූත්, අනාගතසුඛවිපාක වූත් යම් ධම්මසමාදානයක් ඇද්ද, අවිඤ්ඤානමානස, අවිඤ්ඤාන පුද්ගල “මේ ධම්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූල වෙයි, අනාගත සුඛවිපාක ද වේ ය” යි එය යථාභූත වශයෙන් නොදන්නේ ය. අවිඤ්ඤානමානස, අවිඤ්ඤාන පුද්ගල එය යථාභූත වශයෙන් නොදන්නේ, එය නො සෙවුනේ ය. එය හරනේ ය. එය නොසෙවුනා, එය හරනා ඔහට අනිභව, අකාන්ත, අමනාප ධම්මෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඉභව, කාන්ත, මනාප ධම්මෝ පිරිහියෙන් ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිඤ්ඤානට යම් බඳු (හෙතුගෙන්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

10. මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූල වූත්, අනාගතදූෂ්මවිපාක වූත් යම් ධම්මසමාදානයක් ඇද්ද, විද්‍යාගෙන් සමන්ධාන, විඤ්ඤාන පුද්ගල “මේ ධම්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූල වෙයි, අනාගත දූෂ්මවිපාක ද වේ” යි යථාභූත වශයෙන් දන්නේ ය. විද්‍යාගත, විඤ්ඤාන පුද්ගල එය යථාභූත වශයෙන් දන්නේ, එය නොසෙවුනේ ය. එය හරනේ ය. එය නො සෙවුනා, එය හරනා ඔහට අනිභව, අකාන්ත, අමනාප ධම්මෝ පිරිහියෙන්. ඉභව, කාන්ත, මනාප ධම්මෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විඤ්ඤානට යම්බඳු (හෙතුගෙන්) වේද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

11. මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූල වූත්, අනාගතදූෂ්මවිපාක වූත් යම් ධම්මසමාදානයක් ඇද්ද, විද්‍යාගෙන් සුක්ක, විඤ්ඤාන පුද්ගල “මේ ධම්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූල ද, අනාගතදූෂ්මවිපාක ද වේ ය” යි යථාභූත වශයෙන් දන්නේ ය. විද්‍යාගෙන් සුක්ක, විඤ්ඤාන පුද්ගල එය තත් වූ පරිදි දන්නේ එය නො සෙවුනේ ය. එය හරනේ ය. එය නොසෙවුනා, එය හරනා ඔහට අනිභව, අකාන්ත, අමනාප ධම්මෝ පිරිහියෙන්. ඉභව, කාන්ත, මනාප ධම්මෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විඤ්ඤානට යම් බඳු (හෙතුගෙන්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

12. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං, තං විද්වා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකනති. තං විද්වා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානන්තො තං සෙවති, තං න පරිවජ්ජෙති. තස්ස තං සෙවන්තො තං අපරිවජ්ජයන්තො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභායනති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවංඤ්නති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විදුසුන්තො.

13. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛඤ්චව ආයතිං සුඛවිපාකං, තං විද්වා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛඤ්චව ආයතිං සුඛවිපාකනති. තං විද්වා¹ විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානන්තො තං සෙවති, තං න පරිවජ්ජෙති; තස්ස තං සෙවන්තො තං අපරිවජ්ජයන්තො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභායනති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවංඤ්නති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විදුසුන්තො.

14 කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛඤ්චව ආයතිං සුඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සභාපි දුක්ඛෙත සභාපි දෙමනස්සෙත පාණාති-පාති හොති පාණාතිපාතපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙත සභාපි දෙමනස්සෙත අදින්නාදුසි හොති අදින්නාදුත-පච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙත සභාපි දෙමනස්සෙත කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙත සභාපි දෙමනස්සෙත මුසාවාදී හොති. මුසාවාදපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙත සභාපි දෙමනස්සෙත පිසුනාවාචො² හොති. පිසුනාවාචපච්චයා ව³ දුක්ඛං දෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙත සභාපි දෙමනස්සෙත ඵරුසාවාචො⁴ හොති ඵරුසාවාචපච්චයා ව⁵ දුක්ඛං දෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙත සභාපි දෙමනස්සෙත සමථපපල පි හොති. සමථපපලාපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙත සභාපි දෙමනස්සෙත අභිජ්ඣාලු හොති. අභිජ්ඣාලුපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙත සභාපි දෙමනස්සෙත ඛ්‍යාපනනවිනේනා හොති. ඛ්‍යාපාදපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙත සභාපි දෙමනස්සෙත මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුක්ඛං විනිපාතං තීරයං උපපජ්ජති⁶. ඉදං චූළවති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛඤ්චව ආයතිං සුඛවිපාකං.

1 විද්වා, සභා

2. පිසුණාවාචො, මජ්ඣ. සභා.

3. පිසුණාවාචාපච්චයා, සීඝ්‍ර පිසුණාවාචාපච්චයා, මජ්ඣ. සභා.

4. ඵරුසාවාචො, මජ්ඣ. සභා.

5. ඵරුසාවාචාපච්චයා, සීඝ්‍ර ඵරුසාවාචාපච්චයා, මජ්ඣ. සභා. 6. උපපජ්ජති, සී.

12. මහණෙනි, ඒ ධර්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූල දැඩි ද, අනාගතසුඛවිපාක වූ ද, යම් ධර්මසමාදානයක් ඇද්ද, විද්‍යාමනාගත, විචිත් පුද්ගල “මේ ධර්මසමාදාන නම්, ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූල දැඩි ය, අනාගතසුඛවිපාක ය” යි එය තතු සේ දන්නේ ය. විද්‍යායෙන් සුක්ත, විචිත්-පුද්ගල එය ඇතිසේ දන්නේ, එය සෙවුනේ ය. එය නො හරනේ ය. එය සෙවුනා, එය නොහරනා, ඔහුට අනිච්ඡා, අකාන්ත, අමනාප, ධර්මයෝ පිරිහියෙන්. ඉඡා, කාන්ත, මනාප, ධර්මයෝ වෙසෙසින් වැඩෙත් ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විචිත් පුද්ගලතාව යම්බඳු (හෙතුසේක්) වේද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

13. මහණෙනි, ඒ ධර්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූල සුබ වූ ද, අනාගතසුඛවිපාක වූ ද, යම් ධර්මසමාදානයක් ඇද්ද, විද්‍යායෙන් සමනාගත විචිත් පුද්ගල “මේ ධර්මසමාදාන නම්, ප්‍රත්‍යක්ෂානුකූල ද වෙයි, අනාගතසුඛවිපාක ද වෙයි” යි එය තතු සේ දන්නේ ය. විද්‍යායෙන් සුභ. විචිත් පුද්ගල එය තතු සේ දන්නේ, එය සෙවුනේ ය. එය නොහරනේ ය. එය සෙවුනා, එය නො හරනා, ඔහුට අනිච්ඡා, අකාන්ත, අමනාප, ධර්මයෝ පිරිහියෙන්. ඉඡා, කාන්ත, මනාප, ධර්මයෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විචිත්තව යම්බඳු (හෙතුසේක්) වේද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

14. මහණෙනි, මෙවන්මනු දුක් වූ, මතු අතායෙහි දුක් විපාක වූ ධර්මසමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවෙක් සහගිය දුකිනුදු, සහගිය දෙමනසිනුදු පණිවා කරනු වෙයි. ඒ පණිවාහෙතෙයින් දුක්දෙමනසි විඳී. සහගිය දුකිනුදු, සහගිය දෙමනසිනුදු අසිතාදන් ගනු වෙයි. ඒ අසිතාදන් හෙතු සේනුදු දුක් දෙමනසි විඳී. සහගිය දුකිනුදු, සහගිය දෙමනසිනුදු කාම-යෙහි මසහසර ඇති වෙයි. ඒ කාමයෙහි මසහසර හෙතෙයින් දුක් දෙමනසි විඳී. සහගිය දුකිනුදු, සහගිය දෙමනසිනුදු මුසවා බණනු වෙයි. ඒ මුසවා හෙතෙයින් දුක් දෙමනසි විඳී. සහගිය දුකිනුදු, සහගිය දෙමනසිනුදු පිසුනු බස් බණනු වෙයි. ඒ පිසුනු බස් හෙතෙයින් දුක් දෙමනසි විඳී. සහගිය දුකිනුදු සහගිය දෙමනසිනුදු පරොක්ඛස් බණනු වෙයි. ඒ පරොක්ඛස් හෙතෙයින් දුක්දෙමනසි විඳී. සහගිය දුකිනුදු, සහගිය දෙමනසිනුදු පලස් බණනු වෙයි. ඒ පලස් හෙතෙයින් දුක් දෙමනසි විඳී. සහගිය දුකිනුදු, සහගිය දෙමනසිනුදු, පරා අගන්හි ලොබ කිසිවි වෙයි. ඒ අභිධානහෙතෙයින් දුක් දෙමනසි විඳී. සහගිය දුකිනුදු, සහගිය දෙමනසිනුදු ව්‍යාපනතසින් ඇති වෙයි. ඒ ව්‍යාපාදහෙතෙයින් දුක්දෙමනසි විඳී. සහගිය දුකිනුදු, සහගිය දෙමනසිනුදු මිහිදිටු ඇති වෙයි. ඒ මිහිදිටු හෙතෙයින් දුක් දෙමනසි විඳී. හේ කාමුත් මරණින් මතුයෙහි අපාය දුකිනි විනිපාත සංකිතාන නිරයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මසමාදාන මෙවන්මනු දුක් ඇතැයි ද, මතු දුක් විපාක ඇතැයි ද කියනු ලැබේ.

15. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන පාණ්ණානිපාති හොති. පාණ්ණානිපාතපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අදින්නාදාසී හොති අදින්නාදාන-පච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන මුසාවාදී හොති. මුසාවාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන පිසුතාවාචො¹ හොති. පිසුතාවාච-පච්චයා ච² සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන ඵරුසාවාචො³ හොති. ඵරුසාවාචපච්චයා⁴ ච සුඛං සොම-නස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන සමථසලාපි හොති. සමථසලාපපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අභිරක්ඛාලු හොති. අභිරක්ඛාලච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොම-නස්සෙන ඛ්‍යාපනනවිතොනා හොති. ඛ්‍යාපාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන මිච්ඡාදිට්ඨී හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සො කායස්ස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගතීං චිතිපාතං තිරයං උපපජ්ජති. ඉදං චූළවති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං.

16. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දෙමනස්සෙන පාණ්ණානිපාතා පටිවිරතො හොති. පාණ්ණානිපාතා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දෙමනස්සෙන අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති. අදින්නාදානා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දෙමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණී-පච්චයා ච දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දෙමනස්සෙන මුසාවාද පටිවිරතො හොති. මුසාවාද වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දෙමනස්සෙන පිසුතාය වාචාය⁵ පටිවිරතො හොති. පිසුතාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දෙමනස්සෙන ඵරුසාය වාචාය⁶ පටිවිරතො හොති. ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දෙමනස්සෙන සමථසලාපා පටිවිරතො හොති. සමථසලාපා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති -

1 පිසුණුවාචො, මජ්ඣං. සං.

2 පිසුණුවාචාපච්චයා, සීචු. පිසුණුවාචා පච්චයා, මජ්ඣං. සං.

3 පරුසාවාචො, මජ්ඣං. සං. 4. පරුසාවාචාපච්චයා, සීචු. පරුසාවාචචයා, මජ්ඣං. සං.

5 පිසුණුවාචා, සීචු 6 පරුසාවාචා, සීචු

15. මහණෙනි, මෙවන්මනු සුව ඇති, මතු දුක් විපාක ඇති ධම්මසමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවෙක් සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමි-
නස් ඇතිවත් පණ්ඩා කරනු වෙයි. පණ්ඩාවාහෙතුයෙහිදු සුවසොමිතස්
විදී. සහගියසුව ඇති වත්, සහගිය සොමිතස් ඇති වත් අයිතාදත් ගනු
වෙයි. අයිතාදත් හෙතුයෙහිදු සුවසොමිතස් විදී. සහගිය සුව ඇති වත්,
සහගිය සොමිතස් ඇති වත් කාමයෙහි මිසහසර ඇති වෙයි. කාමයෙහි
මිසහසර හෙතුයෙහිදු සුවසොමිතස් විදී. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය
සොමිතස් ඇති වත් මුසවා බණනු වෙයි. මුසවා හෙතුයෙහිදු සුවසොමි-
තස් විදී. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිතස් ඇති වත් පෙහෙසුන්
බණනු වෙයි. පෙහෙසුන්බස් හෙතුයෙහිදු සුව සොමිතස් විදී. සහගිය
සුව ඇති වත්, සහගියසොමිතස් ඇති වත් පරොස්බස් බණනු වෙයි. පරොස්
බස් හෙතුයෙහිදු සුවසොමිතස් විදී. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමි-
තස් ඇති වත් පලස් බණනු වෙයි. පලස් හෙතුයෙහිදු සුව සොමිතස්
විදී. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමිතස් ඇතිවත් (පරා අගත්ති)
අභිධ්‍යා (වසම්මොඛ) බිහිවී වෙයි. අභිධ්‍යාහෙතුයෙහිදු සුවසොමිතස් විදී.
සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිතස් ඇතිවත් ව්‍යාපන්නසිත් ඇති
වෙයි. ව්‍යාපාද හෙතුයෙහිදු සුව සොමිතස් විදී. සහගියසුව ඇති වත්,
සහගිය සොමිතස් ඇති වත් මිසදිටු ඇති වෙයි. මිසදිටු හෙතුයෙහිදු,
සුවසොමිතස් විදී. හේ කබුන් මරණින් මතුයෙහි අපාය, දුර්ගති,
විනිපාත සංඛ්‍යාත නිරයට ඵලබ්බෙයි. මහණෙනි, මේ ධම්මසමාදාන
ප්‍රත්‍යක්ෂප්‍රත්‍යක්ෂයෙහි අනාගත දුඃඛවිපාකය යි කියනු ලැබේ.

16. මහණෙනි, මෙවන්මනු දුක් ඇති, මතු සුඛවිපාක ඇති ධම්-
මසමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවෙක් සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමි-
තස් ඇති වත් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. පණ්ඩායෙන් දුරුවීමහෙතු
යෙහිදු දුක් දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිතස්
ඇති වත් අයිතාදතින් දුරු වූයේ වෙයි. අයිතාදතින් දුරුවීමහෙතුයෙහිදු
දුක්දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිතස් ඇති වත්
කාමයෙහි මිසහසරින් දුරු වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසහසරින් දුරුවීම
හෙතුයෙහිදු දුක් දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය
දෙමිතස් ඇති වත් මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවීම
හෙතුයෙහිදු දුක් දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිතස්
ඇති වත් පිසුනුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුනුබසින් දුරු වීම හෙතුයෙහිදු
දුක්දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිතස් ඇති වත්
පරොස්බසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරොස්බසින් දුරුවීම හෙතුයෙහිදු, දුක්
දෙමිතස් විදී. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිතස් ඇති වත්
පලපිත දුරු වූයේ වෙයි. පලපිත දුරුවීම හෙතුයෙහිදු දුක් දෙමිතස්
විදී.

සභාපි දුකෙඛන සභාපි දෙමනස්සෙන අනභිජ්ඣාලු හොති. අනභිජ්ඣා-
පච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුකෙඛන සභාපි
දෙමනස්සෙන අබ්‍යාපනනවිතොනා හොති. අබ්‍යාපාදපච්චයා ව දුක්ඛං
දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුකෙඛන සභාපි දෙමනස්සෙන
සම්මාදිට්ඨි හොති. සම්මාදිට්ඨිපච්චයා ව දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති.
භො කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.¹
ඉදං චූළවති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුත්තං ආයතීං
සුඛපිපාකං.

17. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුත්තංඤ්ච ආය-
තීඤ්ච සුඛපිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන පාණා-
තීපානා පටිච්චරතො හොති. පාණාතීපානා වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අදින්නා
දානා පටිච්චරතො හොති. අදින්නාදානා වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං සොම-
නස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන කාමෙසු
මිත්ථාචාරා පටිච්චරතො හොති. කාමෙසු මිත්ථාචාරා වෙරමණීපච්චයා ව
සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන
මුසාවාදා පටිච්චරතො හොති. මුසාවාදා වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං සොමනස්සං
පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන පිසුතාය වාචාය²
පටිච්චරතො හොති. පිසුතාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං සොම-
නස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන ඵරුසාය
වාචාය³ පටිච්චරතො හොති. ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන
සමඵප්පලාපා පටිච්චරතො හොති. සමඵප්පලාපා වෙරමණීපච්චයා ව සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අන-
භිජ්ඣාලු හොති. අනභිජ්ඣාපච්චයා ව සුඛං සොමනස්සං පටිසං වෙදෙති.
සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අබ්‍යාපනනවිතොනා හොති. අබ්‍යා-
පාදපච්චයා ව සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි
සොමනස්සෙන සම්මාදිට්ඨි හොති. සම්මාදිට්ඨිපච්චයා ව සුඛං සොමනස්සං
පටිසංවෙදෙති. භො කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං
උපපජ්ජති. ඉදං චූළවති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුත්තංඤ්ච
ආයතීඤ්ච සුඛපිපාකං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චතතාරි ධම්මසමාදානානි.

18. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ තිත්තකාලාපු⁴ විසෙහ සංසට්ඨො, අථ
පුරිතො ආගච්ඡෙත්ථා ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො, සුඛකාමො දුක්ඛ-
පටිකකුලො, තමෙතං ඵලං වදෙය්‍යං: 'අමො පුරිස, අයං තිත්තකාලාපු
විසෙහ සංසට්ඨො. සචෙ ආකංඛසි පිච්ඡ⁵. තස්ස තෙ පිච්චො⁶ චෙව
නච්ඡාදෙය්‍යති චණ්ණෙනපි ගණ්ඨෙනපි රසෙනපි. -

1. උපපජ්ජති, සි. 2. පිසුතාචාරා, හි. - කැප්පි 3. ඵරුසාචාරා, හි. කැප්පි.
4. තිත්තකාලාපු, ඡේතං PTS හි. කැප්පි; තිත්තිකාලාපු, සස.
5. පිප්ප, සිච්චු. 6. පි ඡො, සිච්චු.

සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමනස් ඇතිවත් අභිධ්‍යාඛන්‍යල නොවෙයි. අනභිධ්‍යාඛනෙකුයෙහි දුක්දෙමනස් වීදී. සහගිය දුක් ඇතිවත්, සහගිය දෙමනස් ඇතිවත් ව්‍යාපාද රහිත සිත් ඇති වෙයි. අව්‍යාපාදකෙනුයෙහි දුක් දෙමනස් වීදී. සහගියදුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමනස් ඇති වත් සම්ඤ්චු ඇති වෙයි. සම්ඤ්චු කෙතෙකුදු දුක් දෙමනස් වීදී. හේ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි මනාගති වූ ඤාතීලොකයට ඵලඹෙයි. මහණෙනි, මෙවන්-මනු දුක් ඇති, මතු සුඛ විපාක ඇති ධර්මසමාදාන මෙයයි කියනු ලැබේ.

17. මහණෙනි, මෙවන්මනු සුඛ ඇති, මතුයෙහි සුඛවිපාක ඇති ධර්මසමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවෙක් සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පණ්ඩායෙන් දුරුවුයේ වෙයි. පණ්ඩායෙන් දුරුවීම් කෙතෙකුදු සුවසොමනස් වීදී. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගියසොමනස් ඇතිවත් අසිතාදනින් දුරුවුයේ වෙයි. අසිතාදනින් දුරුවීම් කෙතෙකුදු සුවසොමනස් වීදී. සහගියසුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් කාමයෙහි භික්ෂකරින් දුරුවුයේ වෙයි. කාමයෙහි භික්ෂකරින් දුරුවීම් කෙතෙකුදු සුවසොමනස් වීදී. සහගියසුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් මුඛවායෙන් දුරුවුයේ වෙයි. මුඛවායෙන් දුරුවීම්කෙතෙකුදු සුවසොමනස් වීදී. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පිසුනුබසින් දුරුවුයේ වෙයි. පිසුනු බසින් දුරුවීම්කෙතෙකුදු සුවසොමනස් වීදී. සහගියසුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පරොක්ඛසින් දුරුවුයේ වෙයි. පරොක්ඛසින් දුරුවීම් කෙතෙකුදු සුවසොමනස් වීදී. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පලපින් දුරුවුයේ වෙයි. පලපින් දුරුවීම් කෙතෙකුදු සුවසොමනස් වීදී. සහගියසුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් අභිධ්‍යාඛන්‍යල නොවෙයි. අනභිධ්‍යාඛනෙකුදු සුවසොමනස් වීදී. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් ව්‍යාපාද රහිත සිත් ඇති වෙයි. අව්‍යාපාද කෙතෙකුදු සුවසොමනස් වීදී. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් සම්ඤ්චු ඇති වෙයි. සම්ඤ්චු කෙතෙකුදු සුවසොමනස් වීදී. හේ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති ඤාතීලොකයට ඵලඹෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මසමාදාන ප්‍රත්‍යක්ෂප්පානසුඛ යයි ද, ආයතිසුඛවිපාක යයි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි මොහු සතර ධර්මසමාදාන වෙති.

18. මහණෙනි, යම්යේ (හලාහල) විස මුහු තිත්ලබු ඵලයෙක් වේ ද, ඵට්ට, ඵ්චන්වනු කැමැති, නොමැරෙනු කැමැති, සුවකැමැති, දුකෙහි පිළිකුල් ඇති පුරුෂයෙක් ඵන්තේ වේ ද, ඕකට මෙහේ කියත් ද: “ඵම්බා පුරුෂය, මේ තිත්ලබුඵල විස සහිත වෙයි. කැමැතියෙහි නම් ඵය බොහු. ඛොත්තාච්චි තට වණ්ණියෙනුද, ගණියෙනුද රසයෙනුද නො රැස්තේය. -

පිටිත්ථා¹ ච පන මරණං වා නිගව්ඡසි² මරණමත්තං වා දුක්ඛන්ති. සො තං අපට්ඨසංඛායං³ පිචෙය්‍ය, න පටිතික්ඛණ්ණේය්‍ය.⁴ තස්ස නං පිචතො චෙව තච්ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගණ්ඨනපි රසෙනපි. පිටිත්ථා ච පන මරණං වා නිගව්ඡෙය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි යම්දං⁵ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්ඤව ආයතිඤ්ඤ දුක්ඛපිපාකං. (1)

19. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආපාර්තකංසො වණේණසමපන්නො ගණ්ඨසමපන්නො රසසමපන්නො, සො ච ඛො විසෙන සංසට්ඨා. අථ පුරිසො ආගවේඡය්‍ය ජිව්තුකාමො අමරිතුකාමො, සුඛකාමො දුක්ඛ පටික්ඛාලො. තමෙතං එවං වදෙය්‍යං: 'අමො පුරිස, අයං ආපාර්තකංසො⁶ වණේණසමපන්නො ගණ්ඨසමපන්නො රසසමපන්නො, සො ච ඛො විසෙන සංසට්ඨා. සචෙ ආකංඛාසි පිච. තස්ස තෙ පිචතො හි ඛො ඡාදෙය්‍යති වණේණනපි ගණ්ඨනපි රසෙනපි. පිටිත්ථා ච පන මරණං වා නිගව්ඡසි මරණමත්තං වා දුක්ඛන්ති. සො තං අපට්ඨසංඛායං පිචෙය්‍ය, න පටිතික්ඛණ්ණේය්‍ය. තස්ස නං පිචතො හි ඛො ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගණ්ඨනපි රසෙනපි. පිටිත්ථා ච පන මරණං වා නිගව්ඡෙය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි යම්දං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛපිපාකං. (2)

20. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සුචිත්තං නානාභෙසජ්ඣති සංසට්ඨං, අථ පුරිසො ආගවේඡය්‍ය උණ්ඩුරෙහි. තමෙතං එවං වදෙය්‍යං: 'අමො පුරිස, ඉදං සුචිත්තං නානාභෙසජ්ඣති සංසට්ඨා. සචෙ ආකංඛාසි පිච. තස්ස තෙ පිචතො හි ඛො තච්ඡාදෙය්‍යති වණේණනපි ගණ්ඨනපි රසෙනපි, පිටිත්ථා ච පන සුඛි භවිස්සාසී⁷ති. සො තං පට්ඨසංඛායං පිචෙය්‍ය, න පටිතික්ඛණ්ණේය්‍ය. තස්ස නං පිචතො හි ඛො තච්ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගණ්ඨනපි රසෙනපි. පිටිත්ථා ච පන සුඛි අස්ස. තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි යම්දං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං සුඛපිපාකං. (3)

21. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දග්ධි ච මග්ගි ච සපපි ව¹ ථාණිකඤ්ඤ එකජ්ඣං සංසට්ඨං, අථ පුරිසො ආගවේඡය්‍ය ලොහිතපක්ඛන්දිකො. තමෙතං එවං වදෙය්‍යං: අමො පුරිස, ඉමං දග්ධි ච මග්ගි ච සපපි ව ථාණිකඤ්ඤ එකජ්ඣං සංසට්ඨං, සචෙ ආකංඛාසි පිච. තස්ස තෙ පිචතො චෙව ඡාදෙය්‍යති වණේණනපි ගණ්ඨනපි රසෙනපි පිටිත්ථා ච පන සුඛි භවිස්සාසීති. සො තං පට්ඨසංඛායං පිචෙය්‍ය, න පටිතික්ඛණ්ණේය්‍ය.⁴ තස්ස නං පිචතො චෙව ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගණ්ඨනපි රසෙනපි. පිටිත්ථා ච පන සුඛි අස්ස. තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි යම්දං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්ඤව ආයතිඤ්ඤ සුඛපිපාකං. (4)

1. පිත්ථා, පිචු. 2 නිගව්ඡසි, ස්‍යා. 3. අපට්ඨසංඛායං, මජ්ඣ. ස්‍යා.
4. නපට්ඨතික්ඛණ්ණේය්‍ය, සි මජ්ඣ. ස්‍යා PTS 5 යදිදං, ස්‍යා
6. ආපාර්තකංසො, ස්‍යා 7 දග්ධි මග්ගි සපපිඤ්ඤ, පිචු.

පාතය කොට මරණයට හෝ මරණමාත්‍රදුෂ්ටයට හෝ යන්නෙහි.” හේ එබස් තොසලකා බොන්නේ වේද, නො හරනේ වේද, එය බොන ඔහට වණ්ණියෙහුද ගනියෙහුද රසයෙහුද නො රුස්නේ වේද, පාතය කොට ද මරණයට හෝ මරණමාත්‍රදුෂ්ටයට හෝ යන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යත්‍යන්තදුෂ්ට වූත්, ආයතිදුෂ්ටවිපාක වූත් යම් ධර්මසමාදානයක් ඇද්ද, මේ ධර්ම සමාදානය එබඳු කොට කියමි (1)

19. මහණෙනි, යම්සේ වණ්ණසමපන්න, ගනිසමපන්න, රසසමපන්න, ආපාතික (පියසුඟු මිහිරිපැනකින් පිරුණු) කස්තලියෙක් වේද, එද විස මුහු වේ ද, එසද, ජීවත්වනු කැමැති, නොමැරෙනු කැමැති, සුවකැමැති, දුකෙහි පිළිකුල් ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද, තෙල පුරුෂයාගට මෙසේ කියද්ද: “එම්බා පුරුෂය, මේ අවන් කස්තලිය වණ්ණසමපන්න ය, ගනිසමපන්න ය, රසසමපන්න ය. එද විසෙන් හැකිණ. කැමැතියෙහි නම් බෝ. බොන නට වණ්ණියෙහුද, ගනියෙහුද, රසයෙහුද රුස්නේ ය. එහෙත් පාතය කොට මරණයට හෝ මරණමාත්‍රදුෂ්ටයට හෝ යන්නෙහි”යි. හේ එබස් තොසලකා බොන්නේ වේ ද, නො හරනේ වේ ද, එය බොන ඔහට වණ්ණියෙහුද, ගනියෙහුද, රසයෙහුද රුස්නේ වේ ද, පාතය කොට ද මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර දුෂ්ටයට හෝ යන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යත්‍යන්ත සුඛ වූත්, ආයතිදුෂ්ටවිපාක වූත් යම් ධර්මසමාදානයක් ඇද්ද, මේ ධර්මසමාදානය එබඳු කොට කියමි. (2)

20. මහණෙනි, යම්සේ (අරළු ඇඹුලු ඇ) තත්ඛෙහෙදින් මුහු ගොමුත්‍රයක් වේද, එසද පාණ්ඩුරෙග ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ වේද, තෙල පුරුෂයාගට මෙසේ කියද්ද: “එම්බා පුරුෂය, මේ ගොමුත්‍ර නානාභෞ-ෂ්ඨයෙන් හතන ලද්දේය. කැමැතියෙහි නම් බෝ. බොන තොටට වණ්ණියෙහුද ගනියෙහුද රසයෙහුද නො රුස්නේය. එහෙත් පාතය කොට සුඛ වෙයි”යි. හේ එබස් සලකා බොන්නේ වේ ද, නො හරනේ වේ ද, එය බොන ඔහට වණ්ණියෙහුද, ගනියෙහුද, රසයෙහුද නොරුස්නේ වේ ද, එහෙත් පාතය කොට සුවපත් වන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යත්‍යන්ත දුෂ්ට වූ ද, ආයතිසුඛවිපාක වූ ද යම් ධර්මසමාදානයක් ඇද්ද, මේ ධර්මසමාදානය එබඳු කොට කියමි. (3)

21. මහණෙනි, යම්සේ දිහි මි ගිතෙල් හා පැණි එකතු කොට ඇලළුණේ වේ ද, එසද (පිත්තසංසංඝ) ලොහිතපක්කඤ්ඤිකාබාධ ඇති පරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද, ඔහුට මෙසේ කියද්ද: “එම්බා පුරුෂය, මේ දිහි මි ගිතෙල් හා පැණි එකතු කොට ඇලළුණ. කැමැතියෙහි නම් බෝ. පාතය කරන නට වණ්ණියෙහුද, ගනියෙහුද, රසයෙහුද රුස්නේ ය. පාතය කොට ද සුඛ වෙයි”යි. හේ එය සලකා පාතය කරන්නේ වේ ද, නොකරන්නේ වේද, එය පාතය කරන ඔහට වණ්ණියෙහුද, ගනියෙහුද, රසයෙහුද රුස්නේ වේද, පාතය කොට සුවපත් වන්නේ වේද, මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යත්‍යන්තසුඛ වූත්, ආයතිසුඛ-විපාක වූත් යම් ධර්මසමාදානයක් ඇද්ද, මේ ධර්මසමාදානය එබඳු කොට කියමි (4)

22. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වස්සානං පච්ඡිමේ මාසෙ සරදසමයෙ විඤ්ඤා විගතවිලාහකො දෙවෙ ආදිවෙවා නගං අබ්බසුක්ඛකමානො සබ්බං ආකාසගතං තමගතං අභිවිතව්ව භාසති ව තපති ව විරොචති ව, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනාත්තසුඛඤ්ඤාවි ආයතිඤ්ඤා සුඛවිපාකං, තදඤ්ඤා¹ පුට්ඨමණ්ඩ්‍රාගමිණප්පසවාදෙ අභිවිතව්ව භාසති ව තපති ව විරොචති වාති.

ඉදමවොච ගගවා අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො හාසිතං අභිනන්දන්ති.

මහාධම්මසමාදානසූතං ජම්බං.

¹ තදඤ්ඤා ව, සී. නැව්ව

22. මහණෙනි, යම්හේ වර්ෂාසාදුවෙහි පැසීමෙය සරු කල්හි අහස සිඳිගිය (එහෙසින්ම) දුරු ව සිටි වලා ඇතිවත් ම, හිරු අහස්කුස් තනිමින් අහස සිටුනා හැම අදුරු මැඩ බිඳ පියා බබළන්නේ වේ ද, නවත්තේ වේ ද, දිළුන්තේ වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මම ප්‍රත්‍යුත්පන්න සුඛ වූත්, ආයතිසුඛවිපාකවූත් යම් ධර්මසමාදානයෙන් ඇද්ද, එය අත්‍ය ඉමණ ච්ඡාභමණයත්ගේ ප්‍රවාදයන් ඔබ්බිඳ බබළනු ද වෙසි. තවනු ද වෙසි. දිලෙනු ද වෙසි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මහාධම්මසමාදාන සූත්‍රය වදාළහ. (ප්‍රීති-සෞමනස්‍ය විසින්) ගත් සිතැති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ ව ගෙන සතුටු වූහ.

මහාධම්මසමාදානසූත්‍රය සමෘතිසි.

1. 5. 7.

විමංසකසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ඡෙත්තවනො අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තඤ්ඤං ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති: භික්ඛවොති. හදනෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙක්ඛාසුං. භගවා එතදවොච:

2. විමංසකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා පරස්ස වෙතොපරියායං අජාතනෙත්ත තථාගතෙ සමනෙත්තො කාතඛො ‘සමමාසවුද්ධො වා තො වා’ ඉති විඤ්ඤාණායාති.

“භගවංචූලකා තො හතො ධම්මා භගවංතෙත්තකා භගවංපටිසරණා. සාධු වත හතො භගවත්තං යෙව පටිභාන්ඤා එතස්ස භාසිකස්ස අත්ථො. භගවතො සුත්වා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති.”¹

තෙත භි භික්ඛවෙ සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිකාමිති. එවං හතොති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙක්ඛාසුං. භගවා එතදවොච:

3. විමංසකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා පරස්ස වෙතොපරියායං අජාතනෙත්ත අභිසු ධම්මෙසු තථාගතො සමනෙත්තොතඛො: වක්ඛුසොත-විඤ්ඤාදයොසු ධම්මෙසු-

යෙ සඬ්ඛිලිට්ඨා වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාදයා ධම්මා, සංවිජ්ජන්ති වා මත තථාගතස්ස තො වා’ති. තමෙනං සමනෙත්තොතො එවං ජානාති: යෙ සඬ්ඛිලිට්ඨා වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාදයා ධම්මා, ත මත තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්ති’ති. (1)

යතො තං සමනෙත්තොතො එවං ජානාති: යෙ සඬ්ඛිලිට්ඨා වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාදයා ධම්මා, ත තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්ති. තතො තං උත්තරීං සමනෙත්තකති: යෙ විනිමිස්සා² වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාදයා ධම්මා, සංවිජ්ජන්ති වා තෙ තථාගතස්ස තො වා’ති. තමෙනං සමනෙත්තොතො එවං ජානාති: යෙ විනිමිස්සා² වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාදයා ධම්මා, ත තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්ති ති (2)

1 ධාරිස්සන්ති, මජ්ඣං. 2 මෙතිමිස්සා, සි කප්ඵි.

1. 5. 7.

විමංසක සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේවඬු මහසිංහයන්ගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි සි භික්ෂුන් ඇමැතුණේක. වහන්සැ සි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. මහණෙනි, මෙරමාගේ සිත්තියර (සරාගාදි විභාග විසින් පවත්නා ආකාර පරිවේදය) නොදන්නා විමංසක (විමසන) මහණ විසින් 'සමයක් සමුද්ධි වේ ද හෝ නො වේ ද හෝ' යි දනු සඳහා තථාගතයන් කෙරෙහි සමකේෂණ (පිරියෙස්ලි) කළයුතු වෙයි.

"වහන්ස, අපගේ දහම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විනේශය කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බැස සිටුනාහ. වහන්ස, තෙල භාෂිතයාගේ අභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටගේ තම් මනා මැනු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අසා භික්ෂුහු ධරත්තාහ"යි.

මහණෙනි, එකරුණින් අසව. මනාකොට මෙතෙහි කරව. කියමිසි. 'වහන්ස එසේ ය' යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

3. මහණෙනි, මෙරමාගේ සිත්තියර නොදන්නා විමංසක මහණ විසින් දෙදහමෙක්හි ලා තථාගතයන් වහන්සේ පයෙහිමණ කළයුතු වෙති: වක්ඛර්විඥෙය (කායසමාචාර), ශ්‍රොත්‍ර විඥෙය (වාක්සමාචාර) ධර්මඥෙය.

වක්ඛර්විඥෙය වූ ශ්‍රොත්‍ර විඥෙය වූ කෙලසසම්ප්‍රසක්ත යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට වෙන් ද හෝ නො වෙන් ද හෝයි. තෙල තථාගතයන් වහන්සේ පයෙහිමණ කරන විමංසක මහණ මෙසේ-සිත් දන්නේය: "වක්ඛු:ශ්‍රොත්‍රවිඥෙය වූ කෙලසසම්ප්‍රසක්ත යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට (තැති හෙයින් ම) තැන" කියයි (1)

"වක්ඛු: ශ්‍රොත්‍රවිඥෙය වූ කෙලසසම්ප්‍රසක්ත යම් ධර්මකෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට තැනැ"යි යම් අවධියෙක ඔබ පයෙහිමණ කරනුයේ මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඔබ ඉන් මතුද සමකේෂණ කෙරෙයි. කෙසේ ය: (කලෙක කාසණයක, කලෙක ශුකලයක යි මෙසේ) ව්‍යතිමිත්‍ර වූ වක්ඛු: ශ්‍රොත්‍රවිඥෙය වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට වෙද්ද හෝ නො වෙද්ද හෝ යි ඔබ සොයනුයේ මෙසේ දන්නේ ය: ව්‍යතිමිත්‍ර වූ වක්ඛු:ශ්‍රොත්‍රවිඥෙය වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට තැන කියයි. (2)

යතො තං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: යෙ විනිමිසාං චක්ඛුසොභ විඤ්ඤායාං ධම්මා, ත තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනීති. තතො තං උත්තරිං සමනෙතසති: යෙ වොද්භා චක්ඛුසොභවිඤ්ඤායාං ධම්මා, සංවිජ්ජනී වා තෙ තථාගතස්ස තො වාඤ්ඤා තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: යෙ වොද්භා චක්ඛුසොභවිඤ්ඤායාං ධම්මා, සංවිජ්ජනී තෙ තථාගතස්සාති. (3)

යතො තං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: යෙ වොද්භා චක්ඛුසොභවිඤ්ඤායාං ධම්මා, සංවිජ්ජනී තෙ තථාගතස්සාති. තතො තං උත්තරිං සමනෙතසති: දීඝරතනං සමාපන්නො අයමායසමා¹ ඉමං කුසලං ධම්මං, උද්ග්ග ඉත්තරසමාපන්නොති. තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: දීඝරතනං සමාපන්නො අයමායසමා ඉමං කුසලං ධම්මං, තායමායසමා ඉත්තරසමාපන්නොති. (4)

යතො තං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: දීඝරතනං සමාපන්නො අයමායසමා ඉමං කුසලං ධම්මං, තායමායසමා ඉත්තරසමාපන්නොති. තතො තං උත්තරිං සමනෙතසති: ඤ්ඤාතඤ්ඤාපන්නො² අයමායසමා භික්ඛු යසම්පන්නො,³ සංවිජ්ජනස්ස ඉධෙකච්චෙ ආදීනවාති.

“ත තාව භික්ඛච්චෙ භික්ඛුතො ඉධෙකච්චෙ ආදීනවා සංවිජ්ජනී යාව න ඤ්ඤාතඤ්ඤාපන්නො² හොති යසම්පන්නො³. යතො ව ටො භික්ඛච්චෙ භික්ඛු ඤ්ඤාතඤ්ඤාපන්නො හොති යසම්පන්නො, අථස්ස ඉධෙකච්චෙ ආදීනවා සංවිජ්ජනී.”

තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති. ඤ්ඤාතඤ්ඤාපන්නො² අයමායසමා භික්ඛු යසම්පන්නො,³ තාස්ස ඉධෙකච්චෙ ආදීනවා සංවිජ්ජනීති. (5)

යතො තං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: ඤ්ඤාතඤ්ඤාපන්නො අයමායසමා භික්ඛු යසම්පන්නො, තාස්ස ඉධෙකච්චෙ ආදීනවා සංවිජ්ජනීති තතො තං උත්තරිං සමනෙතසති: අභයුපරතො අයමායසමා තායමායසමා භයුපරතො, විතරාගතො කාමෙත සෙවති ඛයා රාගස්සාති. තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: අභයුපරතො අයමායසමා, තායමායසමා භයුපරතො, විතරාගතො කාමෙත සෙවති ඛයා රාගස්සාති. (6)

1. අයං අයසමා, භි.

2. ඤ්ඤාතඤ්ඤාපන්නො, යා.

3. යසම්පන්නො.

යම් අවස්ථාවක ඔබ සොයනුයේ “වෘත්තිමු වු චක්‍ෂුෂොත්‍ර විශේය වු යම් ධර්ම කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට නැතැ” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන් මතු ශ්‍රී ඔබ සොයන්නේ ය. කෙසේ ය: “පරිශුද්ධ වු චක්‍ෂුෂොත්‍ර විශේය වු යම් ධර්ම කෙනෙක් ඇද්ද” ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට වෙද්ද හෝ නො වෙද්ද හෝ, කියා යි. ඔබ සොයා බලනුයේ පරිශුද්ධ වු චක්‍ෂුෂොත්‍ර විශේය වු යම් ධර්ම කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට ඇතැයි මෙසේ දන්නේ ය. (3)

යම් අවස්ථාවක ඔබ සොයනුයේ “පරිශුද්ධ වු චක්‍ෂුෂොත්‍ර විශේය වු යම් ධර්ම කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට ඇතැ” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන් මතු ශ්‍රී ඔබ සොයන්නේ ය. කෙසේ ය: “මේ ආයුෂමත් (තථාගත තෙම) දීඝිරුත්‍රයෙහි (බොහෝ කලෙක) සිට මේ කුසලදහමට (ආජිවාසමක ශිලයට) සම්මන්ත්තේ වේ ද නොහොත් සංග්‍රහ කලෙක (ඊයේ පෙරද) සිට සම්මන්ත්තේ වේ ද කියා යි. ඔබ සොයනුයේ “මේ ආයුෂමත් දීඝිරුත්‍රයෙහි සිට මේ කුසල් දහමට සම්මන්ත්තේ ය. මේ ආයුෂමත් මදකලෙක සිට සම්මන්ත්තේ නො වේ” යි මෙසේ දන්නේ ය (4)

යම් අවස්ථාවක ඔබ ගවේෂණ කරනුයේ “මේ ආයුෂමත් දීඝිරුත්‍රයෙහි සිට මේ කුසල්දහමට සම්මන්ත්තේ ය. මේ ආයුෂමත් මදකලෙක සිට සම්මන්ත්තේ නො වේ” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන් මතු ශ්‍රී ගවේෂණ කෙරෙයි. කෙසේ ය: “මේ ආයුෂමත් හික්‍ෂු (තථාගත) තෙම ප්‍රකටභාවයට පැමිණියේ, පිරිවරසැපත් ලද්දේ වේ ද, (ඒ හෙතෙමින්) ඔහට මෙහි (මාතෘකාමානාදි) කිසි ආදිනව ඇද්ද,” කියා යි.

“මහණෙනි, යම් තාක් ප්‍රකටභාවයට පැමිණියේ, පරිවාර සමපත් ලද්දේ නො වේ ද, ඒ තාක් මහණහට මෙහි (මාතෘකාමානාදි) ඇතැම් ආදිනවයෝ නොවෙති. මහණෙනි, යම් අවධියක සිට මහණ අභිඤ්ඤාභාවයට පැමිණියේ, පරිවාර සමපත් ලද්දේ වේ ද, එක්කිසි ඔහට මෙහි ඇතැම් ආදිනවයෝ ඇති වෙති.”

ඔබ (මේ කරුණෙහි ලා) ගවේෂණ කරනුයේ “මේ ආයුෂමත් හික්‍ෂු ප්‍රතිභ භාවයට පැමිණියේ, පිරිවරසැපත් ඇතියේ වෙයි. ඔහට මෙහි කිසිදු ආදිනව නැතැ” යි මෙසේ දන්නේ ය. (5)

යම් අවධියක ඔබ ගවේෂණ කරනුයේ, “මේ ආයුෂමත් හික්‍ෂු වනාහි ප්‍රතිභාවයට පැමිණියේ, පරිවාරසමපත් ඇතියේ (ඒ හෙතෙමෙන්) ඔහට මෙහි ඇතැම් ආදිනවයෝ නැතැ” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන් මතු ද ඔබ ගවේෂණ කෙරෙයි. කෙසේ ය: “මේ ආයුෂමත් අභගප්‍රාප්ත ව කාමයෙන් වැළැක්කේ වී ද, මේ ආයුෂමත් අභගප්‍රාප්ත ව වැළැක්කේ නො වී ද, රහස්‍යය හෙතෙමින් විතරුග බැවින් කාමයත් නො සෙවුනේ වේ ද, කියා යි. ඔබ (මෙසේ) සොයනුයේ “මේ ආයුෂමත් අභගොපරත වේ. මේ ආයුෂමත් අභගොපරත නො වේ. මේ ආයුෂමත් රහස්‍යය හෙතෙමින් විතරුග බැවින් කාමයත් නො සෙවුනේ” යි මෙසේ දන්නේ ය. (6)

තඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛුං පරෙ එවං පුච්ඡෙය්‍යා: “කෙ පනායසමනෙ: ආකාරා කෙ අනුයා යෙතායසමා එවං වදෙහි:¹ අභසුපරතො අයමායසමා නායමායසමා භසුපරතො, විහරාගතො කාමෙ න සෙවති බයා රාගස්ස”ති. සමමා බ්‍යාකරමානො² භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං බ්‍යාකරෙය්‍යා:³ තථා හි පන අයමායසමා සංඝෙ වා විහරන්තො එකො වා විහරන්තො, යෙ ව තථි සුගතො, යෙ ව තථි දුගතො, යෙ ව තථි ගණමනුසාසනති, යෙ ව ඉධෙකවෙව ආමිසෙසු සන්ධිස්සනති, යෙ ව ඉධෙකවෙව ආමිසෙසු අනුපලිත්තො, නායමායසමා තං තෙත අවිජානාති. සමමුඛා ඛො පන මෙ තං භගවතො සුතං සමමුඛා පටිඤ්ඤානං: “අභසුපරතොභමස්මි, නාභමස්මි භසුපරතො, විහරාගතො කාමෙ න සෙවාමි බයා රාගස්ස”ති

4. තත්‍ර භික්ඛවෙ තථාගතොව උත්තරිං පටිපුච්ඡනබ්බො:

“යෙ සංඛිතිලිථා වකුට්ඨොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. බ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං බ්‍යාකරෙය්‍යා: යෙ සංඛිතිලිථා වකුට්ඨොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා න තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනති. (1)

“යෙ විතිඡිස්සා වකුට්ඨොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. බ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං බ්‍යාකරෙය්‍යා: යෙ විතිඡිස්සා වකුට්ඨොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා න තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනති. (2)

“යෙ වොදාහා වකුට්ඨොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. බ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං බ්‍යාකරෙය්‍යා: යෙ වොදාහා වකුට්ඨොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති තෙ තථාගතස්ස, එතප්පොභමස්මි⁴ එතගොවරො, නො ව තෙත තමමයොති. (3)

1. වදෙහි, සිමු, මජ්ඣං.

2. ව්‍යාකරමානො, සි.

3. ව්‍යාකරෙය්‍යා, සි.

4. එතප්පොභමස්මි - ඉතිපි පාඨො, අට්ඨකපා.

මහණෙනි, “මේ ආයුෂමත් අභයොපරත වෙයි. මේ ආයුෂමත් භයො-
පරත නොවෙයි. මේ ආයුෂමත් රහස්‍යය හෙතෙයින් කාමයන් නොසෙවුනේ
ය” යි හවින් යම්කෙසෙයින් මෙසේ බෙණේ ද, ඒ ආයුෂමත්යුගේ තදකාරයෝ
කවරය, ඒ අනුබුද්ධිහු (ප්‍රමාණ) කවරන?” යි සෙත්තෝ ඒ විවාරත මහණ
අතින් මෙසේ පැන පිළිවිසින් තම්, මහණෙනි, මනාකොට පිළිතුරු දෙන
මහණ මෙසේ පසතුරු දෙන්නේය: එසේ මැය. මේ ආයුෂමත් සතුන් මැද
වෘත්ත කරන්නේ වේවයි, එකලාව වෘත්ත කරන්නේ වේවයි, එහි සුපිළිපත් යම්
කෙතෙක් ඇද්ද, එහි දුපිළිපත් යම් කෙතෙක් ඇද්ද, එහි යම් කෙතෙක්
(ගණබකිත බිඳු ව) ගණානුශාසනා කෙරෙද්ද, මෙසත්තෙහි යම් කිසි
කෙතෙක් ආමිසයෙහි පැතියෙද්ද, මෙසත්තෙහි යම් කිසි කෙතෙක්
ආමිසයෙන් අනුපලිප්ත වෙද්ද, මේ ආයුෂමත් ශාසනා තෙමේ එබඳු මහණ
ඒ ඒ කරුණින් හෙළා නොදන්නේ ය “මම අභයොපරත යෙමි, මම
භයොපරත නොවෙමි රහස්‍යය හෙතෙයින් විතරය වන බැවින් කාමයන්
නොසෙවුනෙමි” යි තෙල කරුණ මා විසින් බුදුන් හමියෙහි අසන ලදී,
හමියෙහි පිළිගන්නා ලද්ද” යි කියා යි.

4 මහණෙනි, ශ්‍රැව්විමංසකය (සාධන විමසන්නා), මූලවිමංසකය
(ශාසනාචරයාගෙන් ම අසා විමසන්නා) යන විමංසකයන් අතුරෙහි
මූලවිමංසකයා විසින් තථාගතයන් වහන්සේ ම මතුයෙහි පිළිවිසියයුතු
වෙයි:

“කෙලයසම්ප්‍රසක්ත වූ වක්‍රුෂොත්‍රවිලෝක වූ යම් ධර්ම කෙතෙක්
ඇද්ද, ඒ ධර්මයෝ තථාගතයන් වහන්සේට ඇද්ද හෝ තැද්ද හෝ” යි
කියායි. මහණෙනි, එය ප්‍රකාශ කරන තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ
ප්‍රකාශ කෙරෙයි: “කෙලය සම්ප්‍රසක්ත වූ වක්‍රුෂොත්‍රවිලෝක වූ යම් ධර්ම
කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ ධර්මයෝ තථාගතයන් වහන්සේට තැන” කියායි. (1)

“වෘත්තිශ්‍ර වූ වක්‍රුෂොත්‍රවිලෝක යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ ධර්මයෝ
තථාගතයන් වහන්සේට ඇද්ද හෝ තැද්ද හෝ” යි (මූලවිමංසකයා
විසින් තථාගතයන් වහන්සේ පිළිවිසියයුතු වෙයි.) මහණෙනි, එය ප්‍රකාශ
කරන තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙයි: “වෘත්තිශ්‍ර වූ
වක්‍රුෂොත්‍රවිලෝක යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ ධර්මයෝ තථාගතයන්
වහන්සේට තැන” කියා යි. (2)

„පරිශුද්ධ වූ වක්‍රුෂොත්‍රවිලෝක යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ ධර්මයෝ
තථාගතයන් වහන්සේට ඇද්ද හෝ තැද්ද හෝ” යි (පිළිවිසියයුතු වෙයි.)
මහණෙනි, එය ප්‍රකාශ කරන තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ ප්‍රකාශ
කෙරෙයි: “පරිශුද්ධ වූ වක්‍රුෂොත්‍රවිලෝක යම් ධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ
ධර්මයෝ තථාගතයන් වහන්සේට ඇත. මම තෙල (පරිශුද්ධ ආර්ථිකමික
ශීල ධර්ම) පථය කොට (විමසනුවන්ට ජාතන මාගී කොට) ඇතියෙමි.
තෙල යොදුරු කොට (මා කෙරෙහි විෂය කොට) ඇතියෙමි. ඒ පරිශුද්ධ
ශීලය නිසා තෘෂණා සතිතයෙමි ද නොවෙමි.” (3)

5. එවං චාදිං බො භික්ඛවෙ සන්ථාරං අරහති සාවතො උපසම්බුද්ධං ධම්මසම්මාදාය. තස්ස සන්ථා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණිතපණිතං කණ්ණසුක්කසප්පපිභාගං. යථා යථා බො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො සන්ථා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණිතපණිතං කණ්ණසුක්කසප්පපිභාගං, තථා තථා සො තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤාය ඉධෙකච්චං. ධම්මං ධම්මෙසු නිට්ඨං ගව්ඨති, සන්ථරි පසීදති: සම්මාසම්බුද්ධො හගවා, ස්වාක්ඛාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සබ්බසාති.

6 තඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛුං පරෙ එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කෙ පනායසමතො ආකාරා කෙ අනියා යෙනායසමා එවං වදෙති: සම්මා සම්බුද්ධො හගවා, ස්වාක්ඛාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සබ්බසාති. සම්මා බ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං බ්‍යාකරෙය්‍ය: ඉධාහං ආවුසො ගෙත හගවා තෙනුපසම්බුද්ධං ධම්මසම්මාදාය. තස්ස මෙ හගවා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණිතපණිතං කණ්ණසුක්කසප්පපිභාගං. යථා යථා මෙ ආවුසො හගවා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණිතපණිතං කණ්ණසුක්කසප්පපිභාගං, තථා තථා තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤාය ඉධෙකච්චං. ධම්මං ධම්මෙසු නිට්ඨමගමං, සන්ථරි පසීදි: සම්මා සම්බුද්ධො හගවා, ස්වාක්ඛාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සබ්බසාති.

7. යස්ස කස්ස පි භික්ඛවෙ ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ඉමෙහි බ්‍යඤ්ඤානෙහි තථාගතෙ සද්ධා නිව්ට්ඨා හොති මූලජාතා පඨිට්ඨිතා, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආකාරවති සද්ධා දස්සනමූලිකා දළ්ඨා, අසංහාරිකා සමණේත වා බ්‍රාහ්මණේත වා දෙවෙත වා මාරෙත වා ඩුග්ග්ගිතා වා කෙනපි වා ලොකස්මිං.

එවං බො භික්ඛවෙ තථාගතෙ ධම්මසමන්නාසනා හොති. එවිඤ්ච පන තථාගතො ධම්මතාසුසමන්නිට්ඨා හොතිති.

ඉදම්චොච හගවා. අත්තමනා කෙ භික්ඛු හගවතො හාසිතං අභිනඤ්ඤති.

විමංසකසුත්තං සන්තමං.

5. මහණෙනි, ශ්‍රාවක තෙම එවංවාදී (මෙසේ බණන) ශාස්තෘන් වහන්සේ කරුණු වශයෙන් සදහා ඵලබ්‍රවණය (ඵලබ්‍රවණය) නිසි වෙයි. ශාස්තෘන් වහන්සේ ඔහුට මතුමතුයෙහි (අභිවිශේෂය වැඩිවැඩියෙන් පැහැදිලි වනසේ) ප්‍රණීත ප්‍රණීත කොට, පාපපුණ්‍යයන් ඔවුනොවුන් විපක්ෂ විපාක ඇති බැව් දක්වමින් දහම දෙසත්. මහණෙනි, ශාස්තෘන් වහන්සේ මහණ - හට යම් යම් පරිද්දෙකින් මතුමතුයෙහි ප්‍රණීතතර කොට කෘෂණ ශුක්ල ධර්ම සප්තභාග කොට දක්වමින් දහම දෙසන සේත් ද, ඒ මහණ ඒ ඒ පරිදි දෙසු ඒ දහමෙහි කිසි ධර්මයක් ප්‍රතිවේධ වශයෙන් දැන (අභිඥාන වූ ඒ ප්‍රතිවේධ ධර්මයෙන්) දෙයනාධර්මයෙහි (සත්‍යය පිළිබඳ) නිශ්චා - වට ගෙයි: "භාග්‍යවත්තු සමාස්සලෝකයක"යි ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි පතදී. "හතවත්තු විසින් ධර්මය ස්වාභාවය, සංසාරය සුපිළි - පත්ත"යි පතදී.

6. මහණෙනි, "හතවත්තු සමාස්සලෝකයක, හතවත්තු විසින් ධර්මය ස්වාභාවය, සංසාරය සුපිළිපත්තය යම් හෙයකින් ආශ්‍රමයේ මෙසේ බෙණේ ද, ආශ්‍රමයේ මෙසේ එයට සාධනයක් කවරයක, එයට අනුබුද්ධි (ප්‍රමාණ) කවරක?"යි පරතු ඒ මහණ මෙසේ ප්‍රච්ඡිද්ධත් තමා, මහණෙනි, මොනොවට ප්‍රකාශ කරන මහණ මෙසේ පවසන්නේය: "ඇවැත්නි, මම ධර්මශ්‍රවණය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරුණු ඵලබ්‍රවණය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මතු මතුයෙහි ප්‍රණීතතර කොට ශුක්ල කෘෂණ ධර්ම සප්තභාග කොට දහම දෙසති. ඇවැත්නි, යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මතු මතුයෙහි ප්‍රණීතතර කොට පවිසින් ප්‍රතිපක්ෂ විපාක ඇතිවුවත් කොට දහම දෙසත් ද එපරිදි මම ඒ දහමෙහි කිසි දහමක් ප්‍රතිවේධ විසින් දැන දෙයනා ධර්මයෙහි නිශ්චාවට ගියෙමි: භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්ස ලෝකයකි ඔබ කෙරෙහි පැහැදිණිමි. භාග්‍යවතුන් විසින් ධර්මය ස්වාභාවය, (භාග්‍යවත්තුවෙන් ශ්‍රාවක) සංසාරය සුපිළිපත්තයි පැහැදිණිමි.

7. මහණෙනි, යම්කිසිවක්හට මෙ අයුරින් මේ පෙදෙන් මේ ව්‍යාකෘතයෙන් තර්කයෙන් වහන්සේ කෙරෙහි සාදනා පිහිටියේ වේ ද, (ශ්‍රෝතෘපතනි මාග්ගයන් හටගත්මුල් ඇති වේ ද,) මහණෙනි, මේ සකාරණ (ප්‍රතිවේධ සහිත) ශ්‍රද්ධාව දැන (ශ්‍රෝතෘපතනිමාග්ග) මූලිකය, දෘඪය. මහණතු විසින් වේවයි, බමුණතු විසින් වේවයි, දෙවියතු විසින් වේවයි, මරතු විසින් වේවයි, බමුණ විසින් වේවයි, ලොව අන් කිසිවතු විසින් වේවයි, හැරැලිය නො හෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ තර්කයෙන් කෙරෙහි ධර්මසමනෙතසනා (ස්වභාව සම්මතයෙන්) වෙයි. මෙසේ තර්කයෙන් වහන්සේ ධර්මයෙන් (ඇතිකැටියෙන්) සමනෙතසනා කරනලද වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ (බුද්ධිසංකාද නම් වන) සුත්‍රාන්තය වදළන. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය මැනවින් පිළිගත්ත.

විමර්ශනසූත්‍රය සන්ධානයි.

1. 5. 8.

කොසමඛියසුභතං

1 එවං මේ සුභතං: එකං සමයං, භගවා ජනාසමඛියං විහරති ජොසිතාරාමේ. තෙන ඛො සමයෙන කොසමඛියං භික්ඛු ගණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විදුදන්නා විහරන්ති. තෙන ච චේව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙනති, න ච සඤ්ඤතති. උපෙනති, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙනති, න ච නිජ්ඣතති. උපෙනති.

2. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනො ඛො සො භික්ඛු භගමන්තං එතදවොච: ඉධ ගතො කොසමඛියං භික්ඛු ගණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විදුදන්නා විහරන්ති. තෙන ච චේව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙනති, න ච සඤ්ඤතති. උපෙනති, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙනති, න ච නිජ්ඣතති. උපෙනති.

3. අථ ඛො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛු අමනෙතසි: එහි කං භික්ඛු මම වචනෙන තෙ භික්ඛු ආමනෙතති 'සත්ථායසමනෙත ආමනෙතති'ති. එවමනෙතති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිසුඤ්ඤා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකමිඤ්ඤා තෙ භික්ඛු එතදවොච: සත්ථා ආයසමනෙත ආමනෙතති. එවමාධුසොති ඛො තෙ භික්ඛු තස්ස භික්ඛුතො පටිසුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිඤ්ඤා. උපසඛිකමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීනො ඛො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: සචං කිර තුමෙහ භික්ඛුවෙ ගණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විදුදන්නා විහරං, තෙන ච චේව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙථ, න ච සඤ්ඤතති. උපෙථ, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙථ, න ච නිජ්ඣතති. උපෙථාති. 'එවමනෙත.'

4. තං කං මඤ්ඤථ භික්ඛුවෙ: යසම්. තුමෙහ සමයෙ ගණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විදුදන්නා විහරං, අපි නු තුමහං තස්මි. සමයෙ මෙතං කායකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුගම්චාරීසු ආචී චේව රහො ව, මෙතං. වජිකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුගම්චාරීසු ආචී චේව රහො ව, මෙතං. මනොකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුගම්චාරීසු ආචී චේව රහො වාති. 'තො තෙතමනෙත'.

1. 5. 8.

කොසමබිය සූත්‍රය

1. මා පිසින් මෙසේ අසන ලද: එක්සමයෙක්හි හඟවත්තු කොසමබියානුවර ගොසසිටුනු කළ ජනාසිතාරාමයෙහි වැඩවස කෙරෙහි. එසමයෙහි කොසමබියෙහි භික්ෂුහු හටගත් කලහසුඵ්භාග හටත් ඇතිගෝ, හටගත් (හඤ්ජරාමිථි-පාත්‍රවිවරනිගරණාදි) කලහ ඇතිගෝ, පැමිණි විරුඬවාද ඇතිගෝ, උනුත් තෙපුල් සැතියන් විදුනාහු වාස කෙරෙහි. ඔහු (අර්ථක හා කාරණ හා දක්වා) උනුත් නොම හඟවත්. (ඉදින් හඟවත්තට නිසි වුව ද) සංඥාත්තයට (හඟනව) නො එළඹෙහි. (දන්තට නො කැමැති වෙහි.) උනුත් නොම සිතවත්. සිතිමට නො එළඹෙහි.

2. එක්සිති අත්තාර (තොපාල) මහණෙක් හඟවත්තු කර එළඹණ. එළඹ හඟවත්තු සකසා වැද එකත්පස් ව හින. එකත් පස් ව හුන් ඒ මහණ හඟවත් හට තෙල සැලකෙළේ: “වහන්ස, කොසමබියානුවර තිවැසි භික්ෂුහු උපන් ඛර ඇත්තාහු, (හඤ්ජරාමිථි විසින්) උපන් මුදුන්පත් කලහ ඇත්තාහු, විරුඬවාදයට හිසාහු, උනුත් මුව සැතියන් විදුනාහු වාස කෙරෙහි. ඔහු උනුත් නොම හඟවත්. සංඥාත්තයට නො වැටෙහි. උනුත් නොම සිතවති. සිතිමට නො වැටෙහි” කියායි.

3. එසද හඟවත්තු එක්තර මහණකු ඇමැතුණේක. “මහණ, තො එව ‘ශායාන් වහන්සේ අවතුන් අමතන සේකැ’යි මා බසින් ඒ භික්ෂුන් අමතුව” යි වදාළේ. ‘වහන්ස, එසේයැ’ යි එ මහණ හඟවත්-හට පිළිවදන් දී එ මහණුන් කර එළඹියේක. එළඹ එ මහණුන්හට තෙල කී: “ශායාන් වහන්සේ අනුමතවත් අමතන සේකැ” යි. ‘ඇවත එසේ යැ’ යි එ මහණහු එ මහණහට පිළිවදන් දී හඟවත්තු කර එළඹියක. එළඹ හඟවත්තු සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් එ මහණුන්ට හඟවත්තු තෙල බස් වදාළේක: “සැබැව? මහණෙහි” තෙපි උපන් ඛර ඇති ව උපන් මුදුන්පත් කලහ ඇති ව විවාදපත්ත ව අත්තො-නායත් මුවඅභියපියෙන් විදුනු වාස කරව? තෙපි උනුත් නොම හඟවනු ව? හඟනට තොයත්තාව? උනුත් නොම සිතවත්තාව? සිතත්තට තො යත්තාව?” යි. ‘වහන්ස, එසේ ය’ යි සැල කළේ.

4. මහණෙහි, එ කීසේ හඟනාව? තෙපි යම් දවසෙක උපන් කලහාරභ ඇති ව උපන් කලහ ඇතිව අවත් විරුඬවාද ඇති ව උනුත් මුවතෙතින් විදුනු වාස කරනු තම්, එදවස් නොපතුළ සමුම්භරුන් කෙරෙහි හමුවෙහින් තොහමුවෙහින් මෙත්සහය කායකම් එළවිණි ද, සමුම්භරුන් කෙරෙහි හමුවෙහින් තොහමුවෙහින් මෙත් සහය වාක්කම් එළවිණි ද, සමුම්භරුන් කෙරෙහි හමුවෙහින් තොහමුවෙහින් මෙත්සහය මතාකම් එළවිණි ද යි ප්‍රච්චිත්තේක. “වහන්ස, තෙල නො මේ මයැ” යි පිළිවදන් දුන්හ.

ඉති කිර හික්ඛවෙ යත්මිං කුමෙහ සමයෙ හණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුට්ඨකතීති විකුදන්නා විහරට්ඨ, තෙව කුමාකා කසමිං සමයෙ මේතතං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුගමචාරීසු ආචී-
වෙව රහො ව. න මේතතං වචිකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුගමචාරීසු ආචී-
වෙව රහො ව. න මේතතං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුගමචාරීසු
ආචී වෙව රහො ව. අථ කිං වරහි කුමෙහ මොඤ්ජුරිසා කිං ජාතන්නා
කිං පසාන්නා හණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුට්-
ඨකතීති විකුදන්නා විහරට්ඨ, තෙ න වෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙට්ඨ, න ව
සඤ්ඤකතීං උපෙට්ඨ, න ව අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙට්ඨ, න ව නිජ්ඣකතීං
උපෙට්ඨ. තං හි කුමාකා මොඤ්ජුරිසා හවිසාති දීඝරතතං අභිතාය
දුක්ඛායාති.

5. අථ ඛො හගවා හික්ඛු ආමනෙතසි ජසිමෙ හික්ඛවෙ ධම්මෙ,
සාරාණීයා පිගකරණො ගරුකරණො සඛගහාය අවිවාදය සාමග්ගිකා
ඵකිභාවාය සංවත්තනති. කතමෙ ජ?

ඉධ හික්ඛවෙ හික්ඛුතො මේතතං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති
සමුගමචාරීසු ආචී වෙව රහො ව. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පිගකරණො
ගරුකරණො සඛගහාය අවිවාදය සාමග්ගිකා ඵකිභාවාය සංවත්තනති. (1)

පුත ව පරං හික්ඛවෙ හික්ඛුතො මේතතං වචිකමමං පච්චුපට්ඨිතං
හොති සමුගමචාරීසු ආචී වෙව රහො ව. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පිග-
කරණො ගරුකරණො සඛගහාය අවිවාදය සාමග්ගිකා ඵකිභාවාය
සංවත්තනති. (2)

පුත ව පරං හික්ඛවෙ හික්ඛුතො මේතතං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං
හොති සමුගමචාරීසු ආචී වෙව රහො ව. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො
පිගකරණො ගරුකරණො සඛගහාය අවිවාදය සාමග්ගිකා ඵකිභාවාය
සංවත්තනති. (3)

පුත ව පරං හික්ඛවෙ හික්ඛු යෙ තෙ ලාභා ධම්මිකා ධම්මලෝකා
අත්තමිසසා පත්තපරිසාපත්තමත්තමපි, තථාරුපෙති ලාභෙහි අපාටිවිහත්ත-
හොති හොති සීලවිනෙතති සමුගමචාරීහි සාධාරණ හොති. අගමපි ධම්මො
සාරාණීයො පිගකරණො ගරුකරණො සඛගහාය අවිවාදය සාමග්ගිකා
ඵකිභාවාය සංවත්තනති. (4)

“මහණෙනි, මෙසෙයින් හෙපි යම් දිනෙක හඬනිතර්‍යාන ව කලහ ජාන ව විවාදපන්න ව අන්‍යෝන්‍යයන් මුට්ඨාතින් විදුමින් වාස කරවු නම්, එදින තොප තුළ සමුම්භරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිද නොහමුයෙහිද මෙමුත්‍රිය යායකම් නො ම ඵලවිණ. සමුම්භරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිද නොහමුයෙහිද මෙමුත්‍රිය වාක්කම් නො ඵලවිණ. සමුම්භරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිද නොහමුයෙහිද මෙමුත්‍රිය මනාකම් නො ඵලවිණ. කිමෙක, මොස පුරුෂයෙහි, එබැවින් හෙපි කුමක් දන්මින් කුමක් දක්මින් හඬනිතර්‍යාන ව කලහජාන ව විවාදපන්න ව උනුත් මුට්ඨාතින් විදුමින් වාස කරන්නාවෝ හෙපි උනුත් නො ම හඬවන්නාවෝ හඬනට නො එන්නාවෝ උනුත් නො ම සිතමන්නාවෝ සිතන්නට නො එන්නාවෝ මොසපුරුෂයෙහි, එකරුණ තොපට දීඝිරුත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වෙ යයි වදාලෝ.

5. එක්සිති හඬවත්සු මහණුන් ඇමැතුණෙක. මහණෙනි, සිහිකට යුතු, (සමුම්භරුන්ට) ප්‍රිය කරන, ගරු කරන මේ දහම් යුගදෙනෙක් සම්මුත පිණිස අවිවාද පිණිස සම්මුතාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙති. කමර සදෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණක්හට සමුම්භරුන් කෙරෙහි හමු-
යෙහිද නොහමුයෙහිද මේත්සිතින් කළයුතු කායකම් ඵලසිපියේ වේ ද,
සිකල යුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම් ද සම්මුත පිණිස අවිවාද
පිණිස සම්මුතාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (1)

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණක්හට සමුම්භරුන් කෙරෙහි
හමුයෙහිද නොහමුයෙහිද මේත්සිතින් කළයුතු වාක්කම් ඵලසිපියේ
වේ ද, සිකලයුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම් ද සම්මුත පිණිස
අවිවාද පිණිස සම්මුතාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (2)

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණක්හට සමුම්භරුන් කෙරෙහි
හමුයෙහිද නොහමුයෙහිද මේත්සිතින් කළයුතු මනාකම් ඵලසිපියේ
වේ ද, සිකලයුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම් ද සම්මුත පිණිස
අවිවාද පිණිස සම්මුතාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (3)

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණක් යටතින් පාත්‍රපට්ඨාපන්නමාත්‍ර
වේවසි, දහම් වූ දහමින් ලත් යම් ලාභ කෙනෙක් ඇද්ද, එවන් ලාභයන්
(ආමිෂ වසින් වේවසි, පුද්ගල වසින් වේවසි) ප්‍රතිවිභක්ත නො කොට
(මේ පමණක් දෙමි, මේ පමණක් නො දෙමි, අසුචල් තැනට දෙමි, අසුචල්
තැනට නො දෙමි යි මෙසේ සිතින් නොබෙද) වලද කරනසුලු වේ ද,
සිල්මතුන් හා සමුම්භරුන් හා සාධාරණ කොට වලද කරනසුලු වේ ද,
සිකලයුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම් ද සම්මුත පිණිස අවිවාද
පිණිස සම්මුතාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (4)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යානි තානි සිලානි අඛණ්ඩානි අච්ඡද්දානි අසබ්බානි අකමමාසානි භුජ්ඣානි විඤ්ඤාපටසන්නානි අපරාමධානි සමාධිසංවත්තනිකානි, නථාරාපෙත්ත සිලෙත්ත සිලසංමඤ්ඤගතො විහරති සමුගම්චාරීති ආචී වෙච්ච රහො ව. අයමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සම්මතො අවිමාදො සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තති. (5)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යායං දිට්ඨී අරියං නිශ්ශානිකා නිශ්ශානී තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය, නථාරාපාය දිට්ඨියං දිට්ඨි-සංමඤ්ඤගතො විහරති සමුගම්චාරීති ආචී වෙච්ච රහො ව. අයමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සම්මතො අවිමාදො සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තති. (6)

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ඡ සාරාණීයා ධම්මා පියකරණො ගරුකරණො සම්මතො අවිමාදො සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තනති.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ඡන්තං සාරාණීයානං ධම්මානං එතං අග්ගං එතං සම්මාගිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං යායං දිට්ඨී අරියං නිශ්ශානිකා නිශ්ශානී තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුට්ඨං ගාරස්ස එතං අග්ගං එතං සම්මාගිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං කුට්ඨං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙසං ඡන්තං සාරාණීයානං ධම්මානං එතං අග්ගං එතං සම්මාගිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං යායං දිට්ඨී අරියං නිශ්ශානිකා නිශ්ශානී තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය.

6. කථංඤා භික්ඛවෙ යායං දිට්ඨී අරියං නිශ්ශානිකා නිශ්ශානී තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤා-ගාරගතො වා ඉති පටි සඤ්චිකති: අභි නු ඛො මෙ තං පරිසුට්ඨානං අඡ්ඤානං අපභිතං යෙනාහං පරිසුට්ඨානෙන පරිසුට්ඨිතවිනේනා ගථාභූතං ත ජානෙතං ත පණ්ණස්සනති.

තදිද මහණෙනි, ඉන් මතු, මහණෙක් අවිණ්ඩු අවර්ජිත, අභය, අකුලමාෂ, භූරිභ්‍ය, විඤ්ඤාන විසින් ප්‍රගන්ත, තාණො දුෂ්ටි විසින් අපරමාණං, සමාධිසංවර්තන යම් සිල් ඇද්ද, එබඳු සීලයෙහි ලා සමුම්භරුන් කා තමුසෙහිද නොගමුසෙහිද සීලයෙන් සමාන භාවයට ගියේ වාස කෙරේ ද, සිකල සුඤ්ඤාන කරන ගරු කරන මේ දුකම ද සමුත්ත පිණිස අවිවාද පිණිස සමග්‍රහාව පිණිස එකිනාට පිණිස වැටෙන්නේ ය. (5)

තවද මහණෙනි, ඉන් මිතුරු, නිදේශ වූ තෙරිසාණික වූ එය පිළි-පදනනු මොනොවට දූෂණය පිණිස පමුණුවන යම් (මායිකප්‍රසක්ත) සමාස් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, එබඳු දෘෂ්ටියෙන් සමුම්භරුන් හා හමුගෙහිද නොහමුගෙහිද සමානදෘෂ්ටිභාවයට ගියේ මේ ද, සිකල සුභු ප්‍රිය කරන හරු කරන මේ දහම් ද සමුහය පිණිස අවිවාද පිණිස සමුහාම පිණිස එකිභාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (6)

මහභූතනි, ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ සාරුණිය බිමේදී සඳහන සබ්‍රහ්මා පිණිස අභිවාද පිණිස සමග්‍රහාව පිණිස එකිනාට පිණිස වැටෙත්.

මහණෙනි, මේ සරණිය බමියන් සෘදුන් අතුරෙහි නිදේහ වූ තෙහෙයාර්ණික වූ එය කරනු මනාකොට දූෂණය පිණිස හෙතෙය් යම් දෘෂ්ටියෙන් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර වෙයි. තෙල සාධ්‍යානික වෙයි. තෙල හැම ගලපනු වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි කුටාගාරයාගේ කුටියෙන් (කැණිමං-ලෙක්) ඇද්ද, තෙල කුටිය අග්‍ර වේ ද, තෙල සාධ්‍යානික වේ ද, තෙල හැම ගොනාස් ගලපනු වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ සවැදුරුම් සරණිය බමියන් අතුරෙහි නිදේහ, තෙහෙයාර්ණික, එය කරනු මැනවින් දූෂණය පිණිස පමුණුවන යම් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර වෙයි. තෙල සාධ්‍යානික වෙයි. තෙල හැම මුළුල් කරනු වෙයි.

6. මහනෙති, තිර්දෙම වූ, තෙතයාණික වූ, පිළිපදනු මොහො-
වට දූඛිකාව ඵලවන යම් ප්‍රායාසනනිමාණී දෘටියෙක් ඇද්ද, ඒ දෘටිය
කෙසේ ඔහු දූඛික කර ගත හේ ද?

මහභූතයා, මෙසේමෙහි මහභූත අරණ්‍යයෙන් වූයේ වේවයි, වායු-
මුලක වූයේ වේවයි, භූතාංගාරක වූයේ වේවයි මෙසෙසින් සලකන්නේ ය:
මම සම් පට්ඨිපාතයෙකින් (කෙලෙසුන්ගේ නැගි සිටිමකින්) මැඩුණු
සිතැති වී සථාභූතය නො දන්නෙමි නම්, නො දක්නෙමි නම්, මා
සතත්ති නො පුසුන් ඒ පට්ඨිපාත ඇද්ද හෝ කියයි.

“සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමරාග පරිසුට්ඨිතො හොති, පරිසුට්ඨිත-
විතොති හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍යාපාදපරිසුට්ඨිතො හොති,
පරිසුට්ඨිතවිතොති හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු විතම්භපරිසුට්ඨිතො
හොති, පරිසුට්ඨිතවිතොති හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු උභවභුක්ඛව-
පරිසුට්ඨිතො හොති, පරිසුට්ඨිතවිතොති හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු
විවික්ඛිතපරිසුට්ඨිතො හොති, පරිසුට්ඨිතවිතොති හොති. සචෙ භික්ඛවෙ
භික්ඛු ඉධිලොකවිතොග පසුතො හොති, පරිසුට්ඨිත විතොති හොති.
සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරිලොකවිතොග පසුතො හොති, පරිසුට්ඨිත-
විතොති හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු භණ්ඩිතජාතො කලහජාතො විවාද-
පණ්ණො අඤ්ඤාමඤ්ඤං¹ මුඛසන්තිති විතුදුන්නො විහරති, පරිසුට්ඨිතවිතොති
හොති.”

සො එවං පජානාති: නන්ධි ඛො මේ තං පරිසුට්ඨානං අර්ඛිතතං
අපාතිතං යෙතොගං පරිසුට්ඨානෙන පරිසුට්ඨිතවිතොගං යථාභූතං න ජා-
නෙය්‍යා නපසෙය්‍යය්‍යං. සුපඤ්ඤිතං මේ මාතසං සච්චානං ඛොධායාති.
ඉදමස්ස පඨමං ඤ්ඤං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුට්ඨජ්ඣෙති. (1)

7. පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිඤ්ඤිතකම්මි: ඉමං නු
ඛො අතං දිට්ඨිං අසෙවනො සාවෙනො ඛහුලීකරොනොගං ලහාමි
පච්චිතතං සම්මං, ලහාමි පච්චිතතං නිබ්බුත්තිති. සො එවං පජානාති: ඉමං
ඛො අතං දිට්ඨිං අසෙවනො සාවෙනො ඛහුලීකරොනොගං ලහාමි
පච්චිතතං සම්මං, ලහාමි පච්චිතතං නිබ්බුත්තිති. ඉදමස්ස දුතීයං ඤ්ඤං
අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුට්ඨජ්ඣෙති. (2)

8. පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිඤ්ඤිතකම්මි: යථා රූපා-
යාහං දිට්ඨියං සම්නාගතො, අන්ති නු ඛො ඉතො ඛහිද්ධා අඤ්ඤා සමණො
වා බ්‍රාහ්මණො වා තථාරූපාය දිට්ඨියං සම්නාගතොති. සො එවං පජානාති:
යථාරූපායාහං දිට්ඨියං සම්නාගතො, නන්ධි ඉතො ඛහිද්ධා අඤ්ඤා
සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තථාරූපාය දිට්ඨියං සම්නාගතොති. ඉදමස්ස
තතීයං ඤ්ඤං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුට්ඨජ්ඣෙති. (3)

1. ‘අඤ්ඤාමඤ්ඤං’ ඉති සීඝ්‍ර පොඤ්ඤා උච්ඡාදනං.

9 පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සම්මනාගතො, අහම්පි තථාරූපාය ධම්මතාය සම්මනාගතොති.

“කථාරූපාය ව භික්ඛවෙ ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සම්මනාගතො? ධම්මතා එසං භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිඤ්චාපි තථාරූපිං ආපත්තිං¹ ආපජ්ඣති යථාරූපාය ආපත්තියා උට්ඨානං² පඤ්ඤායති, අථ ඛො ඛිප්පමෙව සත්ථරි වා විඤ්ඤසු වා සමුග්ගචාරිසු දෙසෙති විවරති උත්තානී³ කරොති. දෙසෙති: විවරිති: උත්තානී කරිති: ⁴ ආයතිං සංවරං ආපජ්ඣති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දහරො කුමාරො මනෙ උත්තාන-සෙය්‍යකො ගජොන වා පාදෙන වා අභිකාරං අකකම්භි: ඛිප්පමෙව පටිසංකරති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ධම්මතා එසං දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිඤ්චාපි තථාරූපිං ආපත්තිං¹ ආපජ්ඣති යථාරූපාය ආපත්තියා උට්ඨානං² පඤ්ඤායති, අථ ඛො තං ඛිප්පමෙව සත්ථරි වා විඤ්ඤසු වා සමුග්ගචාරිසු දෙසෙති විවරති උත්තානී³ කරොති. දෙසෙති: විවරිති: උත්තානී කරිති: ⁴ ආයතිං සංවරං ආපජ්ඣති.”

සො එවං පජ්ඣාති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සම්මනාගතො, අහම්පි තථාරූපාය ධම්මතාය සම්මනාගතොති. ඉදමස්ස චතුථං ඤ්ඤං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසංඛාරණං පුට්ඨස්සෙති. (4)

10. පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සම්මනාගතො, අහම්පි තථාරූපාය ධම්මතාය සම්මනාගතොති.

“කථාරූපාය ව භික්ඛවෙ ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සම්මනාගතො? ධම්මතා එසං භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිඤ්චාපි යාති තාති සමුග්ගචාරිතං උච්චාවචාති කිංකරණීයාති, තත්ථ උස්සුකකං ආපන්නො⁵ හොති. අථ ඛවාස්ස⁶ තිබ්බාපෙක්ඛා⁷ හොති අධිසීල සික්ඛාය අධිවිතනසික්ඛාය අධිපඤ්ඤාසික්ඛාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගාථි තරුණවච්ඡා එමඤ්ඤා⁸ ආලම්භති⁹ චච්ඡකඤ්ඤා අපච්ඡන්ති,¹⁰ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ධම්මතා එසං දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිඤ්චාපි යාති තාති සමුග්ගචාරිතං උච්චාවචාති කිංකරණීයාති තත්ථ උස්සුකකං ආපන්නො හොති. අථ ඛවාස්ස තිබ්බාපෙක්ඛා හොති අධිසීලසික්ඛාය අධිවිතනසික්ඛාය අධිපඤ්ඤාසික්ඛාය.”

සො එවං පජ්ඣාති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සම්මනාගතො, අහම්පි තථාරූපාය ධම්මතාය සම්මනාගතොති. ඉදමස්ස පඤ්ඤාමං ඤ්ඤං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසංඛාරණං පුට්ඨස්සෙති. (5)

1. තථාරූපිආපත්තිං, සි කත්ථි 2. වුට්ඨානං සි 3. උත්තානී, ඡේසං.

4. උත්තානී කම්භ, මජ්ඣං, උත්තානී කම්භා, සං, PTS. උත්තානී කම්භා, සි

5. උස්සුකකමාපන්නො, මජ්ඣං. 6. අථඛවාස්ස, සං 7. තිබ්බාපෙක්ඛා, සි කත්ථි.

8. දඤ්ඤා, මජ්ඣං.

9. ආලම්භති, සං 10. අපච්ඡන්ති, මජ්ඣං සං, අපච්ඡන්ති, සි කත්ථි

9. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආයතනික මෙහෙ සලකන්නේය: දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු සම්පාදනයෙන් සම්පාදනය වේ ද, මම ද එබඳු සම්පාදනයෙන් සම්පාදනයවෙමි වේ දෝ හෝ කියායි.

“මහණෙනි, කෙබඳු ධර්මානුකූල දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල සම්පාදනය වේ ද යත්: මහණෙනි, දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල ධර්මා වෙයි: යම් බඳු ආපත්තියෙකින් (සංකල්පයෙන් වෙයි, දෙයනා වෙයි, චේතනා) ව්‍යුත්පන්න (ආදායින් නැති සිටීම) පැනේ ද, එබඳු ආදායින් අවන් නමුදු, එකම ආයතනික වචනා කෙරෙහි වෙයි, විශේෂයෙන්ම කෙරෙහි වෙයි දෙසන්නේය. විවර කරන්නේය, හෙළි කරන්නේය. දෙසා, විවර කොට, හෙළි කොට ආයතනිකව පැමිණෙන්නේය යනු දුෂ්ටසම්පන්න-පුද්ගලයාගේ තෙල ධර්මා වෙයි. මහණෙනි, යම්හෙ මතු ද, උපුටුපත් වන්නා, ලද්දා කුමනක් අතින් වෙයි, පසින් වෙයි, ගිනි අඟුරක් ඇත්තේ නම් ආයතනික කුමනක් වේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල ධර්මායෙන් ඇත: යම්බඳු ආපත්තියෙකින් ව්‍යුත්පන්න පැනේ ද, එබඳු ආදායින් අවන් නමුදු, එකම ආදායින් ආයතනික වචනා කෙරෙහි වෙයි, විශේෂයෙන්ම කෙරෙහි වෙයි, දෙසන්නේය, විවර කරන්නේය, හෙළි කරන්නේය. දෙසා විවර කොට, හෙළි කොට, ආයතනිකව පැමිණෙන්නේය.”

ඒ මහණ මෙහෙ දන්නේය: “දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු ධර්මායෙන් සම්පාදනය වේද, මම ද එබඳු ධර්මායෙන් සම්පාදනය වෙමි” කියායි. ඒ මහණ වෙයි ආයතනික ද, ලොකොත්තර ද, පාඨවිද්වතුන් හා අනාගතයන් ද මේ වචනාදායක අධිගත වෙයි. (4)

10. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආයතනික මෙහෙ සලකන්නේය: දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු ධර්මායෙන් සම්පාදනය වේද, මම ද එබඳු ධර්මායෙන් සම්පාදනය වෙමි ද හෝ කියායි.

“මහණෙනි, දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල කෙබඳු ධර්මායෙන් සම්පාදනය වේද යත්: සම්පාදනයෙන් යම් ඒ උපුටුපත් (උපුටුපත්) කිසිවක් (කුමනක්) වෙයි, එහි උපුටුපත් වේ. වැලිත් ඔහු තුළ අධි-ශීලශීලායෙහි අධිවිකල්පයෙහි අධිප්‍රඥායෙහි නිව්‍යුත්පන්න ආදායින් පුද්ගලයාගේ තෙල ධර්මා වෙයි. මහණෙනි, යම්හෙ තුළුපුදු ඇති එදෙන තුළ ද බිඳ කන්නි වසන් බලා ද, මහණෙනි, එපරිද්දේ දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල ධර්මා ඇත: සම්පාදනයෙන් යම්හෙ උපුටුපත් කිසිවක් කිසිවක් වෙයි, එහි කොටසක් වේ. වැලිත් අධිශීලශීලායෙහි අධිවිකල්පයෙහි අධිප්‍රඥායෙහි නිව්‍යුත්පන්න ආදායින් වේ” යනුයි.

ඒ මහණ මෙහෙ දන්නේය: දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු ධර්මා-යෙන් සම්පාදනය වේ ද, මම ද එබඳු ධර්මායෙන් සම්පාදනය වෙමි කියායි. ඒ මහණ වෙයි ආයතනික ද, ලොකොත්තර ද, පුහුණත් හා අනා-ගතයන් ද මේ පඤ්චායක අධිගත වෙයි. (5)

* මෙම පොතෙහි පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

11. පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසංඤ්චිකකති: යථා-
රූපාන බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො, පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහම්පි තථා-
රූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.

“කථංරූපාය ව භික්ඛවෙ බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො, පුග්ගලො
සමන්තාගතො? බලතා ඵසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: යං
තථාගතස්සවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ අට්ඨිකකම්: මහති කම්භි:
සබ්බවේතසො සමන්තාගරිකා ඔතිතසොනො ධම්මං සුණාති.”

සො ඵමං පජානාති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො,
පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහම්පි තථාරූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.
ඉදමස්ස ඡට්ඨං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුපුජ්ජනෙති.(6)

12. පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසංඤ්චිකකති: යථා-
රූපාන බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො, පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහම්පි තථා-
රූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.

“කථංරූපාය ව භික්ඛවෙ බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො, පුග්ගලො
සමන්තාගතො? බලතා ඵසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: යං
තථාගතස්සවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ ලහති අත්ථවේදං, ලහති
ධම්මවේදං, ලහති ධම්මපසංහිතං පාමුජ්ජං.”

සො ඵමං පජානාති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො, පුග්ගලො
සමන්තාගතො, අහම්පි තථාරූපාය බලතාය සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස
සත්තමං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුපුජ්ජනෙති (7)

ඵමං සත්තඛගසමන්තාගතස්ස ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස ධම්මතා
සුසම්පන්නිට්ඨා හොති සොනාපනතිඵලසවජිතිරියං. ඵමං සත්තඛගසමන්තා-
ගතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො සොනාපනතිඵලසමන්තාගතො හොතිති.

ඉදමචොච තත්ථා. අත්තමිතා තෙ භික්ඛු කගචතො භාසිතං අභිනංජුන්ති.

කොසම්බයසුත්තං අට්ඨමං.

11. තචද මහණෙනි, ඉත් මදුදු, ආයාසි ශ්‍රාවක මෙසේ සලකන්නේය: “දෘටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බලයෙකින් සමන්විතය වේද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්විතයෙමි ද හෝ” කියයි.

“මහණෙනි, දෘටිසම්පන්න පුද්ගල කෙබඳු බලයෙකින් සමන්විතය වේ ද යත්: මහණෙනි, තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මිකය දෙසන කල අර්පි කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිතින් සමතා ගෙන පිහිටුකන් ඇතිව දහම් අසා යන යමෙක් ඇද්ද, මහණෙනි, දෘටිසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල බලතා වෙයි.”

ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය: “දෘටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බලයෙකින් සමන්විතය වේ ද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්විතයෙමි” කියයි. ඒ මහණ විසින් ආයාසි වූ, ලොකොත්තර වූ, පුහුදුන් හා අසාධාරණ වූ මේ අසාධාරණය අධිගත වෙයි. (6)

12. තචද, මහණෙනි, ඉත් මදුදු, ආයාසි ශ්‍රාවක මෙසේ සලකන්නේය: “දුෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බලයෙකින් සමන්විතය වේ ද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්විතයෙමි ද හෝ” කියයි.

“මහණෙනි, දෘටි සම්පන්න පුද්ගල කෙබඳු බලයෙකින් සමන්විතය වේ ද යත්: මහණෙනි, තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මිකය දෙසන කල අනිවේදය හා ධර්ම වේදය හා ධර්මය හා මිශ්‍රව ගිය ප්‍රමොදය ලබා යන යමෙක් ඇද්ද, මහණෙනි, දෘටිසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල බලතා වෙයි.”

ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය. ‘දෘටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බලයෙකින් සමන්විතය වේ ද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්විතයෙමි’ කියයි. ඒ මහණ විසින් ආයාසි වූ, ලොකොත්තර වූ, පුහුදුන් හා අසාධාරණ වූ මේ සර්වත්ම ඥානය අධිගත වෙයි. (7)

මහණෙනි, මෙසේ සත්‍යාධ්‍යයමන්විතය ආයාසි ශ්‍රාවකයා විසින් ශ්‍රොතාපත්තිඵලය සාක්ෂාත් කල ඥානයෙන් සම්භාවධර්මය මැනවින් සමිත්වෙහිත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ සර්වත්ම (සත්‍යවිධ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා ඥානයෙන්) සමන්විතය ආයාසි ශ්‍රාවක ශ්‍රොතාපත්තිඵල සමන්විතය වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදාළහ. සතුටු සිත් ඇති ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස අභිනන්දන කොට පිළිගත්හ.

කොසමිඨ සුත්‍රය අවමාණයි.

1. 5. 9.

බ්‍රහ්මනිමනනනිකසුත්තං

1 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාටකපීඨං පිහරති ඡෙත-
වනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි:
භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චෙස්සාසුං. භගවා එතද-
වොච:

2. එකමිදුතං භික්ඛවෙ සමයං උඤ්ඤාමිඛායං විහරමි සුභගවනෙ
සාලරුජමුලෙ. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ සමයෙන ඛක්ඛස්ස බ්‍රහ්මුතො:
එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: ඉදං නිව්චං ඉදං ඩුවං
ඉදං සස්සතං ඉදං කෙවලං ඉදං අව්චන්ධම්මං. ඉදං හි න ජායති න ජීයති
න චවති න උප්පජ්ජති. ඉතො ව පනඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං තජ්ජති.
අථ බ්‍රහ්මං භික්ඛවෙ ඛක්ඛස්ස බ්‍රහ්මුතො චෙතසා චෙතොපරිවිතකක-
මඤ්ඤාය ඥෙය්‍යථාපි තාමි බ්ලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය,
පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙවං.¹ උක්ඛට්ඨායං සුභගවනෙ
සාලරුජමුලෙ අනතරුතිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරතොසිං.

3 අද්දසා ඛො මං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා බ්‍රහ්මා දුරතොව අගච්ඡන්තං.
දිස්වාන මං එතදවොච: එහි ඛො මාරිස, සාගතං.* මාරිස, මරස්සං ඛො
මාරිස ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. ඉදං හි මාරිස නිව්චං
ඉදං ඩුවං ඉදං සස්සතං ඉදං කෙවලං ඉදං අව්චන්ධම්මං. ඉදං හි න
ජායති න ජීයති න චවති න උප්පජ්ජති.³ ඉතො ව පනඤ්ඤං උත්තරිං
නිස්සරණං තජ්ජති.

4. එවං ඩුතෙන අහං භික්ඛවෙ ඛක්ඛං බ්‍රහ්මානං.⁴ එතදවොච: අවිජ්ජා-
ගතො වත හො ඛක්ඛා බ්‍රහ්මා, අවිජ්ජාගතො වත හො ඛක්ඛා බ්‍රහ්මා:
යත්‍ර හි තාම අභිවංගෙව සමානං නිව්චන්ති වක්ඛති, අභ්‍රවංගෙව සමානං
ඩුවන්ති වක්ඛති, අසස්සතංගෙව සමානං සස්සතන්ති වක්ඛති, අකෙවලං-
ගෙව සමානං කෙවලන්ති වක්ඛති, වචන්ධම්මං ගෙව සමානං අව්චන්ධම්මන්ති
වක්ඛති. යථා ව පන ජායති ව ජීයති ව මීයති ව චවති ව උප්පජ්ජති ව,
තං තථා වක්ඛති: ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න චවති න
උප්පජ්ජති. සත්තඤ්ඤං පනඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං තප්පඤ්ඤං උත්තරිං
නිස්සරණන්ති වක්ඛතීයි.

1. එවමෙව, මජ්ඣ. සෘ, සි, කජච්චි. 2. ස්වාගතං, මජ්ඣ., සෘ.
3. උපපජ්ජති, සි, PTS. 4. ඛක්ඛමානං, සි. 5. අභ්‍රවංගෙව, සෘ.

1. 5. 9.

බ්‍රහ්මචරිත්තනීති සූත්‍රය

1. මුට්ඨා වසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි හගවත්තූ සැමැත්තූ තුළ අනේවාසි මහසිංහණන් වසින් කරවන ලද දෙවර්ෂි වෙහෙර වැඩ වාසය කෙරෙති. එ සමයෙහි හගවත්තූ 'මහණෙනි'යි හික්කුන් ඇමතු සේක. ඒ හික්කුන් 'වහන්සැ'යි හගවත්තට පිළිවදන් දුන්හ. හගවත්තූ තෙල වදලහ:

2. මහණෙනි, මම එක් සමයෙක උක්කට්ඨා නම් තුළ වනයෙහි සාරාප් මූලයෙහි වාස කෙරෙමි. මහණෙනි, එ සමයෙහි බක නම් බඩහට මෙබඳු පවිත්‍ර ශාශ්වත දූෂටයෙක් උපත: මේ බ්‍රහ්මසාංඝය (බඹලොව) නිත්‍යය, මේ බුච්ඡය (සිරිත), මේ ශාශ්වත ය (සද්විද්‍යාමානස), මේ කෙවලය (අබණ්ඩය), මේ අවච්ඡත (ව්‍යය නොවන) ස්වභාවය. මේ බඹලොව (කිසිවෙක්) උපදනුයේ වේවසි, දිරණුයේ වේ වසි, ඔයනුයේ වේවසි, ව්‍යුත වනුයේ වේවසි, පහල වනුයේ වේවසි නැත. මේ බඹලොව හැර අනෙක් නිශ්ශරණයක් (දුකින් තික්මීමක්) ඇත්තේ ද නොවේ'යි කියා යි. මහණෙනි, එසේ මම සිය සිතින් බක බඹලු අදහස් දැන බලවත් පුරුෂයකු වක්කල අත් දික් කරනු සෙසින්, දික්කල අත් වක් කරනු සෙසින් උක්කට්ඨා තුළ පුහුණුවනෙහි සාරාප් මූලයෙහි අතුරුදහන් වූයෙමි එ බඹලොව පහල වීමි.

3. මහණෙනි, බකමුත්ත මා එනුමා දුරදීම දිව. දක මට තෙලබස් කී: "නිද්දකාණෙනි, මොබ එමි. නිද්දකාණෙනි, ස්වාගත ය. (මෙහි ඊම යෙහෙකි.) නිද්දකාණෙනි, මෙහි එනු පිණිස දිගු කලෙකින් මේ අපුරු කෙලෙහි. නිද්දකාණෙනි, මේ බ්‍රහ්මසාංඝය නිත්‍යය, මේ බුච්ඡය, මේ ශාශ්වතය, මේ කෙවලය, මේ අවච්ඡත ස්වභාවය. මේ බඹලොව උපදනුයේ වේවසි, දිරණුයේ වේවසි, ඔයනුයේ වේවසි, වුත වනුයේ වේවසි, පහල වනුයේ වේවසි නැත. මෙයින් මතු අනෙක් නිශ්ශරණයක් ඇත්තේ ද නොවේ'යි කී

4. මහණෙනි, මෙසේ කී කල මම බක බ්‍රහ්ම හට කෙල බස කිමි: මේ බඹ අනිත්‍ය වූවක් ම නිත්‍ය ය යි කියා ද, අභ්‍රූව වූවක් ම බුච්ඡය යි කියා ද, අශාශ්වත වූවක් ම ශාශ්වතය යි කියා ද, අකෙවල වූවක් ම කෙවලය යි කියා ද, වචන ස්වභාව ඇතියක් ම අවච්ඡත ස්වභාවය යි කියා ද, යම් බඹලොවෙක දෙනුයේන් දිරණුයේන් ඔයනුයේන් ව්‍යුතවනුයේන් පහල වනුයේන් වේ ද, මෙහි නොදෙනුයේන් නොදිරණුයේන් නො මිඳනුයේන් නොපහල වනුයේන් වේ ය යි ඒ බඹලොව ගෙන එසේ කියා ද, මින් මතු (මෙය හැර) අන් නිශ්ශරණ ඇති ද මින්මතු අන් නිශ්ශරණ නැති යි කියා ද, හවත්ති, එහෙයින් මේ බක බඹ අවිද්‍යාගතයෙක් ම ය. භවත්ති, මේ බක බඹ අදහසෙක් ම ය කියා යි.

5 අථ ඛො භික්ඛවෙ මාණෙ පාපිමි අඤ්ඤාතරං බ්‍රහ්මපාරිසස්සං අනාචිඤ්ඤා මං එතදවොචි: භික්ඛු, භික්ඛු, මේතමාසදො, මේතමාසදො. එසො හි භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා¹ අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤාදන්දසො වසවන්ති ඉක්ඛාණෙ කතතා නිමිමානා සෙට්ඨා සස්සතා² වසි පිතා භූත-භව්‍යානං.³

අනෙත්‍රං ඛො භික්ඛු තයා පුඤ්ඤා සමණ්‍යාගමිණා ලොකස්මිං පඨවිගර්භකා පඨවිජ්ඣවුත්තා, ආපගර්භකා ආපජ්ඣවුත්තා, තෙජගර්භකා තෙජජ්ඣවුත්තා, වායගර්භකා වායජ්ඣවුත්තා, භූතගර්භකා භූතජ්ඣවුත්තා, දෙවගර්භකා දෙවජ්ඣවුත්තා, පජාපභිගර්භකා පජාපභිජ්ඣවුත්තා, බ්‍රහ්මගර්භකා බ්‍රහ්මජ්ඣවුත්තා. තෙ කායස්ස භෙද පාණ්ණපච්චේද භින්න කායෙ පතිට්ඨිතා. අනෙත්‍රං පන භික්ඛු තයා පුඤ්ඤා සමණ්‍යාගමිණා ලොකස්මිං පඨවිසංසරං⁴ පඨමාභිනන්දිතො, ආපසංසරංසකා⁵ ආපාති-නන්දිතො, තෙජසංසරංසකා තෙජාභිනන්දිතො, වායසංසරංසකා වායාභි-නන්දිතො, භූතසංසරංසකා භූතාභිනන්දිතො, දෙවසංසරංසකා දෙව්‍යාභිනන්දිතො, පජාපභිසංසරංසකා පජාපභ්‍යාභිනන්දිතො, බ්‍රහ්මසංසරංසකා බ්‍රහ්මාභිනන්දිතො. තෙ කායස්ස භෙද පාණ්ණපච්චේද පණිතෙ කායෙ පතිට්ඨිතා.

තත්තාහං⁶ භික්ඛු එවං වදාමි: ඉඛික කිං මාරිස යදෙව තෙ බ්‍රහ්මා ආහ, තදෙව කිං කරෙහි. මා කිං බ්‍රහ්මිනො වචනං උපාතිවත්තිත්ථො. තවෙ ඛො කිං භික්ඛු බ්‍රහ්මිනො වචනං උපාතිවත්තිත්තාසි, සෙය්‍යථාපි තාමි පුරිසො සිරිං ආගවුත්තති. දණ්ඨක පටිපාණ්ණමෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි වා පන භික්ඛු පුරිසො තරකපාසෙන⁷ පපතනො හත්ථෙහි ව පාදෙහි ව පඨමිං විර්භෙය්‍ය,⁸ එවං සම්පදෙඤ්ඤං භික්ඛු භුක්ඛං භවිස්සති. ඉඛික කිං මාරිස යදෙව තෙ බ්‍රහ්මා ආහ, තදෙව කිං කරෙහි. මා කිං බ්‍රහ්මිනො වචනං උපාතිවත්තිත්ථො. නනු කිං භික්ඛු පස්සාසි බ්‍රහ්මං පරිසං සන්තිසිත්තානති. ඉති ඛො මං භික්ඛවෙ මාණෙ පාපිමා බ්‍රහ්මං පරිසං⁹ උපනෙසි.

6. එවං වුත්තො අතං භික්ඛවෙ මාරං පාපිමිත්තං එතදවොචි: ජාතාමි ඛො තාහං¹⁰ පාපිමි. මා කිං මඤ්ඤාත්ථො න මං ජනාතීති. මාණෙ කිමසි පාපිමි. යො චෙව පාපිමි බ්‍රහ්මා යා ව බ්‍රහ්මපරිසං යෙ ව බ්‍රහ්මපාරිසස්සං සබ්බෙව තව භන්භතො, සබ්බෙව තව ව්‍යංගතො,¹¹ භුක්ඛං හි පාපිමි එවං භොති: එසොපි මේ අස්ස භසගතො, එසොපි මේ අස්ස වසංගමොති.¹² අතං ඛො පන පාපිමි තෙව තව භන්භතො, තෙව තව වසංගතොති.

1 බ්‍රහ්මිකා, සි.	2. සඤ්ඤා, සි, PTS. සා.	3. භූතභව්‍යානං, මජ්ඣ.
4 පඨමිං පසංසරං, සි.	5. ආපසංසරං, සි.	
6. තත්තාහං, සි.	7. තරකපාසෙන, සි.	
8. විර්භෙය්‍ය, සිඞ්ඞු.	9 බ්‍රහ්මපරිසං, මජ්ඣ, සා.	10 තාහං, සි, කත්ථි.
14 වසගතො, සි, PTS.	වසගතොති, සි, PTS.	

5. මහණෙනි, එකල පටිච්ච මර එක්තරා බ්‍රහ්මපාරිභද්‍ර බබ්බකු සිරුරෙහි ආවිථ ව මට තෙල බස කී: "මහණ, මහණ, තෙල බබ්බතට තිඤ්ඤා නොකර, තෙල බබ්බතට තිඤ්ඤා නොකර. මහණ, තෙල බබ් මහබබ්බය. හැම බබ්බන් අභිභවයි (මැරීයයි). තෙමේ අනභිභවය. එකානන්තයෙන් සියල්ල දක්නේ ය. (හැම දෙතා) තම වසග්‍රහයෙහි පවත්වයි. ඊශ්වරය, (ලොකයෙහි) කසී ය, නිමිත්තය, (ලොකයට) උත්තමය. (තෝ ඤාත්‍රිය වෙමි, තෝ බ්‍රාහ්මණ වෙමි යනාදීන්) ප්‍රජාව සකස් කරන්නේ ය. වශීය, උපන් යන්නාන්තේ ද උපදනා සත්‍වයන්තේ ද පිතාය."

මහණ, තට පුළුභෙය් ද ලෝකයෙහි පාරිච්චය (අනිත්‍යය ආදීන්) ගරහන පාරිච්චය පිළිකුල් කරන, ආපය ගරහන ආපය පිළිකුල් කරන, තෙජස් ගරහන, තෙජස් පිළිකුල් කරන, වායු ගරහන වායු පිළිකුල් කරන, සත්‍වයන් ගරහන, සත්‍වයන් පිළිකුල් කරන, දෙවියන් ගරහන දෙවියන් පිළිකුල් කරන, මරණ ගරහන මරණ පිළිකුල් කරන, බබ්බන් ගරහන බබ්බන් පිළිකුල් කරන මහණ බබ්බණෝ වූහ. ඔහු කය බිඳීමෙන් ප්‍රාණෝපවේදයෙන් හිතකාය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපත්ත. මහණ තට පෙරත් ලොකයෙහි පාරිච්චය පසත්තා පාරිච්චය (තාත්තා දෘෂ්ටි පිසින්) අභිනන්දන කරන, ආපය පසත්තා ආපය අභිනන්දන කරන, තෙජස් පසත්තා තෙජස් අභිනන්දන කරන, වායු පසත්තා වායු අභිනන්දන කරන, සතුන් පසත්තා සතුන් අභිනන්දන කරන, දෙවියන් පසත්තා දෙවියන් අභිනන්දන කරන, මරණ පසත්තා මරණ අභිනන්දන කරන, බබ්බන් පසත්තා බබ්බන් අභිනන්දන කරන මහණ බබ්බණෝ වූහ. ඔහු කායභෙදයෙන් ප්‍රාණෝපවේදයෙන් පුණීතකාය සංඛ්‍යාත බ්‍රහ්මලොකයෙහි උපත්ත.

මහණ, එබැවින් මම තට මෙසේ කීයමි: තිද්ධාණෙනි, මහාබබ්බතට යමක් කියා නම්, තා එ කීවා කරන්නේය. තා බබ්බු කීවා නො ඉක්මවන්නේය. මහණ, ඉදින් තෝ බබ්බස් ඉක්මෙහි නම් පුරුෂයකු සිරිකත ගෙව වළක් දණෙඩින් (සිවුරියන් මුගුරින්) පලවා පියන්නාක් වැන්න. තවද මහණ, නිරුතෙබෙක හෙත පුරුෂයකු අතිහුදු පසිහුදු ගත මනා පිහිටනු මනා ආධාරස්ථාන වළඟාලන්නාක් වැන්න. මහණ තට ද මේ කරුණ මේ බද්ධ වන්නේය. තිද්ධාණෙනි, එබැවින් තා බබ්බතට යම් ම දෑක් කියා නම්, ඒ කීවාම කරන්නේය, තා බබ්බ කීවා නො ඉක්මවන්නේය මහණ, තොමෙහි රැස්ව හුන් (සිරියෙන් බබ්බත) බබ්බපිරිස් නො දක්නෙහිදැයි. මහණෙනි, මෙසේ පටිච්ච මර මා බබ්බපිරිසට එළවාලිය. (තො ද බ්‍රහ්මගරුක නම් බබ්බසුරු ලබනේ යයි කීයු හේය.)

6. මහණෙනි, මෙසේ කීකල මම අයස උදකරන පාරි වූ මරුතට තෙල බස කීමි: "මාරය, මම තා දන්මි. මා තා නොහඳුනයි තෝ නහමක් සිත. පට්ට, තෝ මාරයෙහි. පට්ට, මෙහි යම් බබ්බක් ඇද්ද, යම් බබ්බපිරිසක් ඇද්ද, යම්ම බබ්බපිරිසැවුවෝ ඇද්ද, ඔහු හැම තා හඤාගතය. ඔහු හැම තා වසංගතය. 'මෙ තෙමේ ද මා ගඤාගතය, මෙ තෙමේ ද මා වසංගතය' යනු තට මෙසේ සිතෙයි. පට්ට, මම තා ගඤාගතයෙමි නො ම වෙමි. තා වසංගතයෙමි නො ම වෙමි" කියයි.

7. එවං වුත්තෙහි සිත්තං ඛෙදා ඛෙදා මං ඵගද්දාමාමි: “අහං හි මාරික නිව්චංගෙව සමානං නිව්චනති වදාමි, ධුමංගෙව සමානං ධුමනති වදාමි, සංඝාතංගෙව සමානං සංඝාතනති වදාමි, කෙවලංගෙව සමානං කෙවලනති වදාමි, අවචනධම්මංගෙව සමානං අවචනධම්මනති වදාමි. යත්ථ ච පත න ජායති න ජීයති න මියති න වචති න උපපජ්ජති¹ තදෙවංගං වදාමි: ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මියති න වචති න උපපජ්ජති. අසත්තඤ්ඤා පනඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං, තපඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනති වදාමි. අනෙත්ථං ඛො හික්ඛු තසා පුඤ්ඤා සමණවුත්ථයා ලොකස්මිං, යාවතකං කුත්තං කසිණං. ආසු² තාවතකං තෙසං³ තපො-කම්මමෙව අනෙත්ථං. තෙ ඛො එවං ජාතෙයස්ස: සත්තං වා අඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං අත්ඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනති, අසත්තං වා අඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං තත්ඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනති. තං තානං හික්ඛු එවං වදාමි: න වෙච අඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං දක්ඛිස්සාසි, යාවදෙව ච පත කිලම්පස්ස විසාතස්ස භානි භවිස්සාසි. සචෙ ඛො තං හික්ඛු පඨවිං අරේඤ්ඤාසිස්සාසි, ඔපසාසිස්සා මෙ භවිස්සාසි වජ්ඣාසිස්සා: යථාකාමි-කරණීයො ඛාතිතෙයො. සචෙ⁴ -රෙ- ආපං -රෙ- තෙජං -රෙ- වායං -රෙ- භූතෙ -රෙ- දෙවෙ -රෙ- පජාපතීං -රෙ- වුත්ථා අරේඤ්ඤාසිස්සාසි, ඔපසාසිස්සා තෙ භවිස්සාසි වජ්ඣාසිස්සා: යථාකාමිකරණීයො ඛාතිතෙයො. අපි ච තෙ අහං වුත්ථෙථ ගතිඤ්ඤා පජාතාමි ජුතිඤ්ඤා⁵ පජාතාමි: එවං මහිද්ධිස්සා ඛෙදා වුත්ථා, එවං මෙතෙසකෙඛා ඛෙදා වුත්ථා”ති.

8. “අභව්ඨ ඛො එතං වුත්තෙහි ජානාමි: සචෙ පඨවිං අරේඤ්ඤාසිස්සාමි, ඔපසාසිස්සා තෙ භවිස්සාමි වජ්ඣාසිස්සා: යථාකාමිකරණීයො ඛාතිතෙයො. සචෙ ආපං -රෙ- තෙජං -රෙ- වායං -රෙ- භූතෙ -රෙ- දෙවෙ -රෙ- පජාපතීං -රෙ- වුත්ථා අරේඤ්ඤාසිස්සාමි, ඔපසාසිස්සා තෙ භවිස්සාමි වජ්ඣාසිස්සා: යථාකාමිකරණීයො ඛාතිතෙයො. අපි ච තෙ අහං වුත්ථෙථ ගතිඤ්ඤා පජාතාමි ජුතිඤ්ඤා⁵ පජාතාමි: එවං මහිද්ධිස්සා ඛෙදා වුත්ථා, එවං මෙතෙසකෙඛා ඛෙදා වුත්ථා”ති.

9. යථාකථං පත මෙ තං මාරික ගතිඤ්ඤා පජාතාමි ජුතිඤ්ඤා පජාතාමි: එවං මහිද්ධිස්සා ඛෙදා වුත්ථා, එවං මහානුභාවො ඛෙදා වුත්ථා, එවං මෙතෙසකෙඛා ඛෙදා වුත්ථාති?

10. යාවතා වජ්ඣමසුරියා පරිනරනති දිසා භනති විරොචනා, තාව සහස්සාමා ලොකො එත්ථ තෙ වතනති⁶ වහො. පරෙවරඤ්ඤා⁷ ජාතාමි අපො රුගවිරුගිනං, ඉත්ථතාවඤ්ඤාපාභාවං සත්තානං ආගතීං ගතිනති.

එවං ඛො තෙ අහං වුත්තෙහි ගතිඤ්ඤා⁸ පජාතාමි ජුතිඤ්ඤා⁹ පජාතාමි: එවං මහිද්ධිස්සා ඛෙදා වුත්ථා, එවං මහානුභාවො ඛෙදා වුත්ථා, එවං මෙතෙසකෙඛා ඛෙදා වුත්ථාති.

1. උපපජ්ජති, පිඬු. PTS. 2. අසු, සං. 3. තෙ, සං. 4. සචෙ පත, සං. 5. වුතිඤ්ඤා, සි, කප්ඵ. 6. වත්තනත, මජ්ඣ. 7. පරෙවරඤ්ඤා, මජ්ඣ. සි කප්ඵ. 8. ආගතිඤ්ඤා සි කප්ඵ. 9. ගතිඤ්ඤා, සි කප්ඵ.

7. මහණෙනි, මෙසේ කිකුළු බකබුහු මට තෙල බස් කී: “නිදස, මම නිත්‍යය ම නිත්‍යයයි කියමි. බුද්ධය ම බුද්ධයයි කියමි. ඥානිය ම ඥානියයි කියමි. කෙටිලය ම කෙටිලයයි කියමි. අවචනවර්ණය ම අවචනවර්ණයයි කියමි. යම් බබ්‍රලාවෙක නො උපදනේ වේ ද, නො දිරන්තේ වේ ද, නොමියන්තේ වේ ද, නො ව්‍යුත්තන්තේ වේ ද, නො පහල වන්නේ වේ ද, මම එය ම කියමි: මේ බබ්‍රලාව උපදනේ වේවයි, දිරනුයේ වේවයි, මියනුයේ වේවයි, ව්‍යුත්තනුයේ වේවයි, පහල වනුයේ වේවයි නැත. මෙයින් මතු අනෙක් නිසාරණයෙන් තැන්තේ ම මෙයින් මතු අනෙක් නිසාරණයෙන් තැන්තේ කියමි. මහණ, තව පෙරාතුව ම ලොකයෙහි මහණබමුණෝ වූහ. තාගේ මුළුආයුකාලය යම්තාක් වේද, ඒ තාක් කල් උන්ගේ තපසකම් වී උග්‍රතපස් ඇතිගොස් වූහ ඔහු මතුගෙහි (මේ බ්‍රහ්මචරිත්‍රයට වැඩිතරම් වූ) අත් නිසරුණෙක් ඇත්තම මතු අත් නිසරුණෙක් ඇතැ”යි මෙසේ දන්තාහුය. අත් මතු නිසරුණෙක් තැන්තේ ම අත් මතු නිසරුණෙක් තැන්තේ කියමි. මහණ, එහෙයින් මම තව මෙසේ කියමි: ‘පොසිදු මෙයින් මතු අත් නිසරුණෙක් නොදක්නෙයි. එයින්ම (එය පෙවීමෙන්) තෝ හුදෙක් කිලම්භයට වෙනෙයට හිමි වේමය. මහණ ඉදින් තෝ පාපිච්ඡා (තාපණ මාන දාමෙන්) ගාලාගන්ති නම් මා වෙත ඔපහාසික (හෝනේ) වෙයි. මගේ වස්තුගෙහි (විෂයෙහි මා අරක්-ගෙන) හෝනේ වෙයි. මා කැමැතිගේ කලසුන්තෙක්, (ලිඞ්ලිකොලයටත් වඩා) නිව කලසුන්තෙක් වෙයි. ඉදින් අප් ... තෙරස් ... වාසු ... භූත ... දෙව ... මාර ... බ්‍රහ්ම තහවුරු කොට ගත්තෙමි නම්, තා වෙත හෝනේ වෙමි. තා සිටුතා තැන අරක්ගෙන සිටුමි. තා කැමැත්තක් කරනු ලබමි. තෙලා ලියනෙහු ලබමි. එතෙකුදු වුව බ්‍රහ්මය, මම තාගේ ගහි (නිෂ්පාතිය) ද ජ්ඣි (අනුභාවය) ද දන්මි: බකබුහු මෙසේ මහඉදහ ඇත. බකබුහු මෙසේ මහ අනුභාව ඇත. බකබුහු මෙසේ මහත් යශස් ඇත, යනු දන්මිසි බබ්‍රමන් නිගන්මින් බුදුහු වදලහ.

8. බ්‍රහ්මය, මම ද තෙල දන්මි: ඉදින් පොළොව තහවුරු කොට ගනිමි නම්, තාගේ ඔපහාසික වෙමි වස්තුගෙහි වෙමි. යථාකාම-කරණීය වෙමි. පාතනාර්ථක වෙමි. ඉදින් අප් ... තෙරස් ... වාසු ... භූත ... දෙව ... මාර ... බ්‍රහ්ම තහවුරු කොට ගත්තෙමි නම්, තා වෙත හෝනේ වෙමි. තා සිටුතා තැන අරක්ගෙන සිටුමි. තා කැමැත්තක් කරනු ලබමි. තෙලා ලියනෙහු ලබමි. එතෙකුදු වුව බ්‍රහ්මය, මම තාගේ ගහි (නිෂ්පාතිය) ද ජ්ඣි (අනුභාවය) ද දන්මි: බකබුහු මෙසේ මහඉදහ ඇත. බකබුහු මෙසේ මහ අනුභාව ඇත. බකබුහු මෙසේ මහත් යශස් ඇත, යනු දන්මිසි බබ්‍රමන් නිගන්මින් බුදුහු වදලහ.

9. නිදසාණෙනි, කෙසේ නම් තොපි ‘බකබුහු මෙසේ මහ ඉදහු ඇත බකබුහු මෙසේ මහානුභාව ඇත. බකබුහු මෙසේ මහත් යශස් ඇතැ’ යි මාගේ ගහිදු ජ්ඣිදු දන්ව්?

10. හිරසද දෙදෙනා දහදිසා බබ්‍රච්චමින් යම්තාක් තැන් ඇවිදිත් ද, ඒ තාක් තැන් මේ සක්වලත් සමග සහසුලොකවාතුගෙක. මේ දහසක් සක්වලා (පමණක්) තාගේ වසය වැටෙයි.

(සක්වල දහසෙහි) භිතප්‍රණීතසත්තියන් දන්ති. තවද, රහස්ථග-ජනතා ද දන්ති. මෙසක්වල ද (එකුත් දහස්) පරසක්වල ද දන්ති. සතුන්ගේ (පිළිසද විසින්. ආගහිදු (මිත්‍ර විසින්) ගහිදු දන්ති.

බ්‍රහ්මය, මෙහෙයින් මම “බකබුහු මෙසේ මහඉදහ ඇත, බක බුහු මෙසේ මහත් යශස් ඇතැ”යි තාගේ ගහිදු ජ්ඣිදු (පමණ විසින්) දන්මි

11. අපි බො බ්‍රහ්ම අඤ්ඤා තණ්හා කායා,¹ තං තං ජානාසි තපස්සසි. තණ්හා ජානාසි පස්සාමි. අපි බො බ්‍රහ්ම ආභස්සරා නාම කායො යතො තං චුතො ඉට්ඨපණ්ණා. තස්ස තෙ අභිචිරතිවාසෙන සං සති මුට්ඨා,² තෙන තං තං³ න ජානාසි ත පස්සසි. තමහං ජානාමි පස්සාමි. එවමපි බො අහං බ්‍රහ්ම තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤා, කුණො නිවේය්‍යං. අපි බො අහමෙව තයා භියොයා. අපි බො බ්‍රහ්ම සුභකිණ්ණො,⁴ නාම කායො -පෙ- [අපි බො බ්‍රහ්ම] වේතප්පලා නාම කායො, තං තං න ජානාසි ත පස්සසි. තමහං ජානාමි පස්සාමි. එවමපි බො අහං බ්‍රහ්ම තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤා, කුණො නිවේය්‍යං අපි බො අහමෙව තයා භියොයා.

පඨවිං බො අහං බ්‍රහ්ම පඨවිතො අභිඤ්ඤා යාවතා පඨවියා පඨවිතොතං⁵ අනුභූතං තදභිඤ්ඤා පඨවිං නාහොසිං,⁶ පඨවියා⁷ තාහොසිං, පඨවිතො නාහොසිං, පඨවිං මේඨි⁸ තාහොසිං, පඨවිං නාභිච්ඡිං. එවමපි බො අහං බ්‍රහ්ම තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤා, කුණො නිවේය්‍යං, අපි බො අහමෙව තයා භියොයා අපං චො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- තෙජං බො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- වායං බො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- භූතෙ බො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- දෙවෙ බො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- පජ්ජතිං බො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- බ්‍රහ්මං බො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- ආභස්සරෙ බො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- සුභකිණ්ණො⁹ බො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- වේතප්පලෙ බො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- අභිඤ්ඤා බො අහං බ්‍රහ්ම -පෙ- සබ්බං බො අහං බ්‍රහ්ම සබ්බො අභිඤ්ඤා යාවතා සබ්බස්ස සබ්බතොතං අනුභූතං තදභිඤ්ඤා සබ්බං නාහොසිං, සබ්බස්මිං නාහොසිං, සබ්බො නාහොසිං, සබ්බං මේඨි තාහොසිං, සබ්බං තාභිච්ඡිං. එවමපි බො¹⁰ අහං බ්‍රහ්ම තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤා, කුණො නිවේය්‍යං, අපි බො අහමෙව තයා භියොයාති.

12. “හවෙ බො මාරික¹¹ සබ්බස්ස සබ්බතොතං අනුභූතං¹², මාහෙව තෙ ඊතතකමෙව අහොසි, කුච්ඡකමෙව අහොසි.”¹³

විඤ්ඤාණං අභිදස්සනං අනන්තං සබ්බොතො පහං. තං පඨවියා¹⁴ පඨවිතොතං අනුභූතං, අපස්ස අපතොතං අනුභූතං, තෙජස්ස තෙජ- තොතං අනුභූතං, වායස්ස වායොතොතං අනුභූතං, භූතානං භූතොතොතං අනුභූතං, දෙව්‍යානං දෙව්‍යොතොතං අනුභූතං, පජ්ජතිස්ස පජ්ජතිතොතං අනුභූතං, බ්‍රහ්මස්ස¹⁵ බ්‍රහ්මතොතං අනුභූතං, ආභස්සරානං ආභස්සර- තොතං අනුභූතං, සුභකිණ්ණානං¹⁶ සුභකිණ්ණොතොතං¹⁷ අනුභූතං, වේතප්පලනං වේතප්පලොතොතං අනුභූතං, අභිභූස්ස අභිභූතොතං අනු- භූතං, සබ්බස්ස සබ්බතොතං අනුභූතං.”

1. අඤ්ඤා කායො, මජ්ඣං. 2. පමුට්ඨා, ස්‍යා. 3. තෙන තං, සි. කප්ඵි.
4. සුභකිණ්ණො නාම කායො, වේතප්පලො නාම කායො, අභිඤ්ඤා නාම කායො, මජ්ඣං. සුභකිණ්ණො නාම කායො වේතප්පලො නාම කායො, ස්‍යා.
5. පඨවිතොතං, මජ්ඣං.
6. ත පහොසිං මජ්ඣං. තාහොසි PTS. 7. පඨවි, ස්‍යා. PTS.
8. පඨවි මේඨි ස්‍යා, PTS. 9. සුභකි ණහ, මජ්ඣං. ස්‍යා. සි. කප්ඵි.
10. එවං චො, ස්‍යා. එවං අහං සි, කප්ඵි. 11. තෙ මාරික, ස්‍යා. PTS. සි. කප්ඵි.
12. අනුභූතං තදභිඤ්ඤා, මජ්ඣං. ස්‍යා. 13. අහොසිති, මජ්ඣං. ස්‍යා.
14. පඨවියා, ස්‍යා. 15. බ්‍රහ්මං, සිඬු මජ්ඣං.
16. සුභකිණ්ණානං, මජ්ඣං. ස්‍යා. 17. සුභකිණ්ණොතොතං, මජ්ඣං. ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

11. බ්‍රහ්මය, අත්‍ය වූ ද භූමිත්‍ර තුන්දෙනෙක් ඇත. තෝ එ තො: දන්ති, තො:දක්ති. මම ඒ ධ්‍යානභූමි දන්ති, දක්ති. බ්‍රහ්මය, තෝ යම් බ්‍රහ්මලොවෙකින් යැව මෙහි උපත්ති ද, ඒ ආභසාර තම් බ්‍රහ්මලොවෙක් ඇත. ඉතා: බොහෝ කල්පත්‍ර වූ හෙතුවන් තට ඒ සිහි බ්‍රු: වෙයි. එසින් තෝ එය තො:දන්ති, තො: දක්ති මම එය දන්ති, දක්ති බ්‍රහ්මය, මෙසෙයින්හුදු මම තට දැනීමෙන් (නුවණින්) සම්පමයෙම් නොවෙමි. පහත්වෙත් කිසෙයින් වේ ද, වැලිදු මම ම තට වැඩිපිරියෙම් වෙමි. බ්‍රහ්මය, සුභකිණ්ණ තම් ධ්‍යාන භූමියෙක් ඇත ... වෙතපථල තම් ධ්‍යානභූමියෙක් ඇත. තෝ එය තො:දන්ති තො:දක්ති. මම එය දන්ති, දක්ති. බ්‍රහ්මය, මෙසෙයින්හුදු මම තට නුවණින් සම්පමයෙම් නොම වෙමි. පහත්ගේ කොයින් වේද, වැලිදු මම ම තට වැඩිපිරියෙම්.

බුද්ධය, මම පාටිච්ච පාටිච්ච භාවයෙන් දැන පාටිච්ච පිළිබඳ පාටිච්ච සාමයෙන් අනනුභූත (පාටිච්චාචාරයට නොපත් යම්) නිව්වාණයෙන් ඇද්ද, ඒ නිව්වාණ ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පාටිච්ච (භාෂණයෙන්) නොගත්ම. පාටිච්චයෙහි ලා නොගත්ම. පාටිච්චාචාරයෙන් නොගත්ම. “පාටිච්ච මා අගත් යැයි නොගත්ම. (මෙසේ) පාටිච්ච ආචාරය විසින් නොගත්ම. බුද්ධය, මෙසේයිනුදු දැනීමෙන් මම තව සමසමයෙහි නොවෙමි. පහත්සේ කොසින් වේද, වැළිදු මම ම තව වැඩිසිටියෙමි. බුද්ධය, මම අප් ... තෙජස් ... වාසු ... භූත ... දෙවි ... මර ... බ්‍රහ්ම ... ආගම ... ප්‍රභූත ... වෙතපවල ... අභිභූ ... නොගත්ම. බුද්ධය, මම සමය (සත්කාය වම්) සමීචාරයෙන් දැන සමීචාරයෙන් සමීචාරයෙන් අනනුභූත යම් නිව්වාණයෙන් ඇද්ද, ඒ නිව්වාණ ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට සමීචාර නොගත්ම. සමීචාරයෙහි ලා නොගත්ම. සමීචාරයෙන් නොගත්ම. ‘සර්වය මව අගත් යැයි නොගත්ම. සර්වය ආචාරය විසින් නොගත්ම. බුද්ධය, මෙසේ දැනීමෙන් මම තව සමසමයෙහි නොවෙමි. පහත් සේ කොසින් වේ ද. වැළිදු මම ම තව වැඩිසිටියෙමි.

12. “නිදනාලෝකි, ඉදින් සමීයාගේ සම්භාවයෙන් අනනුභූතයක් වේ ද, එයින් තොපගේ බස් නො සිස් වේවා. මාගා තොවේවා”. (බඹු “සබ්බං” යනු සම් - සමී යයි ගෙන සමීයා සර්වභාවයෙන් අනුභූත - ප්‍රත්‍යක්ෂ නොවේ නම් එහි බව විසින් අනනුභූතයක් ඇතැයි මෙසේ බුද්ධන් මුසාවාදයෙන් තිහනිති.)

13 එකල බුදුහු “විඤ්ඤාය (විඤ්ඤාවා නිර්වාණය වසුරුවිඤ්ඤායට අරමුණු නොවන බැවින්) අනිදභීත වෙයි. (උත්පාද ව්‍යාධිකාය අනන්තරාසිත නෙයින්) අනන්ත වෙයි. සිතල්ලට වඩා ප්‍රභාසම්පන්න වෙයි. එ විඤ්ඤා (නිර්වාණය) පාරිභික්ඛායයෙන් අනුභූත (විෂය) නො වෙයි. අප්පුරුණේ අප්පුරුණායෙන් අනුභූත නො වෙයි. තෙජස්සුරුණේ තෙජස් සම්භාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. වායුරුණේ වායුසම්භාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. භූතසත්ත්වේ භූතසම්භාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. දෙවයන්ගේ දෙවසම්භාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. මාරයාගේ මාරසම්භාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. බ්‍රහ්මයාගේ බ්‍රහ්මසම්භාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. ආරාධකයන්ගේ ආරාධකසම්භාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. භූතකාන්ත්තයන්ගේ භූතකාන්ත්තසම්භාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. වාහන්ඵලයන්ගේ වාහනඵලසම්භාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. අභිභූදවිෂයන්ගේ අභිභූසම්භාවයෙන් අනුභූත නො වෙයි. සමායාගේ සමායසම්භාවයෙන් අනුභූත නො වේ” යයි වදාළහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

14. “හතද ව භි¹ තෙ මාරිස අනතරධායාමි”ති. හතද ව භි මෙ කුං බ්‍රහ්ම අනතරධායස්ස සචෙ විහතසීති. අථ ඛො භික්ඛවෙ ඛකො බ්‍රහ්මා “අනතරධායස්සාමි සමණස්ස ගොතමස්ස, අනතරධායස්සාමි සමණස්ස ගොතමස්සා”ති තෙවස්ස මෙ සකෙකාති අනතරධායිතුං.

15. එවං වුත්තන අතා භික්ඛවෙ ඛතං බ්‍රහ්මාතං එතදපචාචං: හතද ව භි තෙ බ්‍රහ්ම අනතරධායාමිති. “හතද ව භි මෙ කුං මාරිස අනතරධායස්ස සචෙ විහතසී”ති. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ තථාරූපං ඉඤ්චිභිසඛාරං අභිසඛාසිං² එතතාවතා බ්‍රමතා ව බ්‍රහ්මපරිසං ව බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා ව සද්දස්ස මෙ සොස්සන්ති³, ත ව මං දකඛින්නීති⁴ අනතරගිතො ඉමං කාථං අභාසිං:

“හවෙච්චාහං⁵ හතං දිස්වා හවස්සවිහවෙසිතං,
හවං තාභිච්චිං කිස්සවි⁶ නන්දස්සව ත උපාදිසිතති.”

16. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා ව බ්‍රහ්මපරිසං ව බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා ව අවජ්ජියබ්භුතවිත්තා ජාතා අහෙත්තං: අවජ්ජියං චත ගො, අබ්භුතං චත ගො, සමණස්ස ගොතමස්ස මිහිඤ්ඤිකතා මහානුභාවතා. න චත තො ඉතො පුබ්බෙ දිට්ඨො වා සුතො වා අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවං මිහිඤ්ඤිකො එවං මහානුභාවො යථාසං¹ සමණො ගොතමො සකාසුත්තො සකාසුත්තො² පබ්බජිතො. හවරාමාය චත ගො පජාය හවරතාය හව-සමුද්දිතාය³ සමුලං හවං උදබ්බසීති.

17. අථ ඛො භික්ඛවෙ මාගරු පාපිමි අඤ්ඤාතරං බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා අනුපිසික්ඛාමං එතදපචාච: “සචෙ ඛො කුං මාරිස එවං ජාතාසි, සචෙ කුං එවමිනුබුද්ධො, මා සාවකෙ උපතෙසි මා පබ්බජිතෙ. මා සාවකාතං ඛම්මං දෙසෙසි මා පබ්බජිතාතං. මා සාවකසු ගෙහිමකාසි මා පබ්බජිතෙත්ත. අහෙත්තං ඛො භික්ඛු තයා පුබ්බෙ සමණව්‍රාහ්මණා ලොකස්මිං අරහතො: සම්මාසම්බුද්ධා පටිජානමාතා. තෙ සාවකෙ උපතෙත්තං පබ්බජිතෙ. සාවකාතං ඛම්මං දෙසෙත්තං පබ්බජිතාතං. -

1. හතද වරද, මජ්ඣ. සි. කප්ප. 2. අභිසම්බුද්ධ, සා. 3. සුත්තකති, සා. 4. දකඛින්නති, මජ්ඣ. සා. 5. හවෙ ච්චා, සි. කප්ප. 6. කස්සවි, PTS. සි. කප්ප. 7. යථාමායා, සා. 8. ගොතමො සකාසුත්තො, සා. 9. හවසමුද්දිතාය සිමු.

14. “නිදුකාණෙති, දූන් තොප කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි”යි (බම වාදයෙන් පිහිටක් නො ලබා සැගවෙනු කැමැතිව) කී බ්‍රහ්මය, ඉදින් තෝ පොතොසත් විනි නම් දූන් මා කෙරෙන් අතුරුධන් වා (වුදුහු වදාලහ.) එසේ මහණෙනි, බහ්මුහම “මහණගොසුම් කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි, මහණගොසුම් කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි”යි යෙමින් මා හමුයෙහි අතුරුධන් වන්නට නො හැකි වී.

15. මහණෙනි, මෙසේ කීකල්හි මම බහ්මුහමකට තෙල කීමි: “බ්‍රහ්මය, මම දූන් තා කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි”යි. “නිදුකාණෙති, ඉදින් පොතොසත් වුව දූන් මා හමුයෙහි තෙපි අතුරුධන් ව”යි (බම කී.) එසේ මහණෙනි, මම “වෙනෙකින් බම ද බමපිරිස් ද බමපිරිස් වැසියෝ ද මා බස් අසත්වා. මා නො දකිත්වා”යි එබඳු ඉදුහසක් පිළියෙල කෙළෙමි. අතුරුදන් වා සිට මේ ගාථා වදාළෙමි:

මම හවයෙහි (-සංඝාරයෙහි ජාතිජරාදි හෙද) හග දක ම, විහව සබ්බාසාන නිජාණය සොයන්නාවූ (කාමිහවාදි ත්‍රිවිධ සත්ත්ව) හවය - (සත්ත්ව සමූහය) ද හවයෙහි ම දක, හෙවත් තිවත් සොයන්නවුන්ගේ හවයෙහි ම උත්පත්තිය දක, කිසි උත්පත්ති හවයක් (තෘණො දෘෂ්ටිවශයෙන්) හ්‍රහණය නො කෙළෙමි. තඤ්ඤ සබ්බාසාන හව තෘණොව (කම්හවය) ද නොගතිමි.

16. මහණෙනි, එසේ බම ද බමපිරිස් ද බමපිරිස්වැසියෝ ද උපත් අසිරිඅවුත්සාහිතැති වූහ: “හවත්ති, මහණගොසුම්හුගේ මහත් සාද්ධි ඇති සේ මහත් අනුභාව ඇති සේ අංශවයරී ම ය, අද්දුත ම ය. සැතැබුලෙන් පැවිදිපත් සැතැපුත් මේ මහණ ගොසුම් බදු, මෙසේ මහත් සාද්ධි ඇති, මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති අත් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මින් පෙර නොදුටුවීරා ම ය. නො ඇහුවීරා ම ය. හවයෙහි ඇලුණු, හවරති ඇති හවයෙහි ප්‍රමුදිත වූ පුරායෙහි සිට සමුලහවය උපුටා ගලෙ යා කියායි.

17. මහණෙනි, එසේ පව්වු මර එක්තරා බමපිරිස් වැසියකුට ඇවිට ව සිට මව තෙල බස් කී: “නිදුකාණෙති, ඉදින් තෙපි මෙසේ (සිවුසස්) දනුනු නම්, මෙසේ අනුබ්‍රුභි නම් තොප ඒ දහම සම්මත් කර නො එළවව. පැවිද්දත් කර නො එළවව. සම්මතට දහම් නො දෙතව. පැවිද්දතව දහම් නො දෙතව. සම්මත් කෙරෙහි ගෙබ නො කරව. පැවිද්දත් කෙරෙහි ගෙබ නො කරව මහණ, තට පූර්වයෙහිත් ලොකයෙහි අතීත් සමාස්සමුක්ඛ-සමහසි පිළින කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් වූහ ම ය. ඔහු (ඔවුන්ගේ) දහම් සම්මත් කර පැවිද්දත් කර එළවුන. සම්මතට පැවිද්දතට දහම් දෙසුහ. -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සාවකෙසු ගෙයිමකංසු පබ්බජිතෙසු. තෙ සාවකො¹ උපතෙත්වා පබ්බජිතො, සාවකානං ධම්මං දෙසෙත්වා පබ්බජිතානං, සාවකෙසු ගෙයිකතවිතතා² පබ්බජිතෙසු, කායස්ස හෙද ප ඡුප්පවෙජ්ඣ ගිනෙ කායෙ පතිට්ඨිතා. අහෙසුං පත³ භික්ඛු තසා පුබ්බෙ සමණ්ණාගමිණා ලොකස්මිං අරහන්තො සමා සමුද්ධා පටිජානමානා. තෙ න සාවකො උපතෙසුං න පබ්බජිතො, න සාවකානං ධම්මං දෙසෙසුං න පබ්බජිතානා, න සාවකෙසු ගෙයිමකංසු න පබ්බජිතෙසු තෙ න සාවකො උපතෙත්වා න පබ්බජිතො, න සාවකානං ධම්මං දෙසෙත්වා න පබ්බජිතානං, න සාවකෙසු ගෙයිකතවිතතා න පබ්බජිතෙසු, කායස්ස හෙද ප ඡුප්පවෙජ්ඣ පණිතෙ කායෙ පතිට්ඨිතා. තත්තාහං භික්ඛු එවං වදාමි: ඉධිං තිං මාරිභ අපොසස්සකෙකා දිට්ඨධම්ම-සුබ්බිතාරමත්තසුත්තො විහරස්සු. අනකකාතං⁴ කුසලං හි මාරිභ, මා පරං ඔවදාසි”ති.

18. එවං චුත්තො අහං භික්ඛවො මාරා පාපිමන්තා එතද්දොවං: ජාතාමි ඛො තාහං පාපිමි, මා තිං ඔඤ්ඤිත්වා ‘න මං ජාතාසි’ ති. මාරො තිමසි පාපිමි. න මං තිං පාපිමි ගිතානුකම්පි එවං විදෙසි. අභි-තානුකම්පි මං තිං පාපිමි එවං විදෙසි. නුඤ්ඤාං හි පාපිමි එවං හොති: යෙහං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසිස්සති⁵ තෙ මෙ විගතං උපානි-චතතිස්සන්තිති. අසමාසමුද්ධා ව පත තෙ පාපිමි සමණ්ණාගමිණා සමානා ‘සමාසමුද්ධා’ යි පටිජානිංසු. අහං ඛො පත පාපිමි සමාස-සමුද්ධොව සමානො ‘සමාසමුද්ධොව’ යි පටිජානාමි. දෙසෙන්නොපි හි පාපිමි තථාගතො සාවකානං ධම්මං තාදිසොව. අදෙසෙන්නොපි හි පාපිමි තථාගතො සාවකානං ධම්මං තාදිසොව. උපතෙන්නොපි හි පාපිමි තථා-ගතො සාවකො තාදිසොව. අනුපතෙන්නොපි හි පාපිමි තථාගතො සාවකො තාදිසොව. තං කිස්ස කෙතු? තථාගතස්ස පාපිමි යෙ ආසවා සංකිලෙසිකා පොතොහවිකා⁶ සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණීයා, තෙ පභිතා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවජ්ඣකතා අනභාවකතා⁷ ආයතිං අනුප්පාදධම්මා. සෙය්‍යථාපි පාපිමි තාලො මන්තවජිතො අභබ්භො පුත විරුලිතො, එවමෙව ඛො පාපිමි තථාගතස්ස යෙ ආසවා සංකිලෙසිකා පොතොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණීයා, තෙ පභිතා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවජ්ඣකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මාති.

19. ඉති සිදා මාරස්ස ච අනාලප්පතාස, බ්‍රහ්මිකො ච අභි-නිමන්තනකාය තස්මා ඉමස්ස චෙත්තාකරණස්ස බ්‍රහ්මනිමන්තනිකනොව අධිවච්ඡන්ති.

බ්‍රහ්මනිමන්තනිකසුත්තං නවමං.

1. සාවකො, සතා.	2. ගෙයිකතවිතතා, මජ්ඣං.
3. යෙ පත මජ්ඣං, ඛො පත සතා.	4. අනකකාතං, අධිකථා.
5. දෙසෙස්සති, මජ්ඣං. සතා.	6. පොතොහවිකා, මජ්ඣං, සතා.
7. අනභවා, කතා මජ්ඣං, සතා.	

සච්චන් කෙරෙහි පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩි කළහ. ඔහු සච්චන් කරු පැවිද්දන් කරු දහම් ඵලවා සච්චනට පැවිද්දනට දහම් දෙසා, සච්චන් කෙරෙහි පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩියින් ඇති කොට, කාබුන් මරණින් සිවුඅවුසි උපත්ත. මහණ, තව පෙරත් අතීත්සමාස්සමබ්බුද්ධි-යමහසි පිළින කරන මහණබමුණු කෙතෙක් ලොකයෙහි වුහු ම ය. ඔහු සච්චන් කරු දහම් නො ඵලවුහ, පැවිද්දන් කරු නො ඵලවුහ. සච්චනට දහම් නො දෙසුහ. පැවිද්දනට නො දෙසුහ. සච්චන් කෙරෙහි ගෙඩි නො කළහ, පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩි නො කළහ. ඔහු සච්චන් කරු දහම් නො ඵලවා, පැවිද්දන් කරු නො ඵලවා, සච්චනට දහම් නො දෙසා, පැවිද්දනට නො දෙසා, සච්චන් කෙරෙහි කළ ගෙඩියින් නැති ව, පැවිද්දන් කෙරෙහි කළ ගෙඩියින් නැති ව, කාබුන් මරණයෙන් බබ්ලොව උපත්ත. මහණ, ඒකෙතුචින් මම තව මෙසේ කියමි: “භවත, තෙපි අලොක්කතව දුට්ඨමිත්‍රවනිකාරයෙහි අනුසන්ත ව වාස කරව: මෙරමානට නො දෙසිම කුසල් ය. මෙරමානට බවා නො දෙව” කියයි.

18. මහණෙනි, මෙසේ කීකල මම පටිට්ඨ මරගට තෙල කිමි: “පට්ට, මම තා හඳුනමි. තෝ මා නොදුනකි”යි නො සිත. පට්ට, තෝ මාරයෙහි. පට්ට, තෝ සිතානුකම්පි ව මෙසේ මා නො ම බෙණෙහි. පට්ට, තෝ අභිතානුකම්පි ව මෙසේ මා බෙණෙහි. පට්ට, තව මෙසේ සිත් වෙයි: ‘මහණ ගොසුම් තම කෙතෙකුන්ට දහම් දෙසා තම, ඔහු මා විශෙ ඉක්ම යෙයි’යි. පට්ට, ඒ මහණබමුණෝ සමාස්සමබ්බුද්ධි නො වුවහු ම ‘සමාස්සමබ්බුද්ධියමහ’යි පිළින කළහ පට්ට, මම සමාස්සමබ්බුද්ධි වූයෙමි ම සමාස්සමබ්බුද්ධියෙමි යි පිළින කෙරෙමි. පට්ට, තථාගත සච්චනට දහම් දෙසනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. පට්ට, තථාගත සච්චනට දහම් නො දෙසනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. පට්ට, තථාගත සච්චන් කරු දහම් ඵලවනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. පට්ට, තථාගත සච්චන් කරු දහම් නො ඵලවනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: පට්ට, කෙලෙසන-සැහැවි ඇති, පුතභීවය උදකරන, දරථ සහිත, දුබ්චිපාක දෙන, මතු ජාතිජර්මරණයට හිත, යම් ආසුමයෝ ඇද්ද, තථාගතතව ඔහු ප්‍රතිණ-යත. උසුත්මුල්ත. තාලාවාස්තුකාතයත. පිළිවෙළින් කළ අනාව ඇතියහ මතුයෙහි අනුත්පාද ස්වභාවයත. පට්ට, යම්පරිදි මුදුන්සුන් තල තැවත විරුද්ධ පිණිස අභවා වෙ ද, පට්ට, එපරිදි ම කෙලෙසන සැහැවි ඇති, පුතභීවය පිණිස පවත්නා, කායවිතතදරථසහිත, දුක් විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජර් මරණ කරන, යම් ආසුමයෝ ඇද්ද, ඔහු තථාගතතව ප්‍රතිණ-යත මුලුසුන්ත මුදුන් බ්‍රින් තලක් සෙසින් අවාස්තුභාව ඇතියත. පිළිවෙළින් කළ අනාව ඇතියත. මතු නුපදනා සැහැවියත.

මෙසේ මාරයාගේ අනුලපනතාව (තථාගතයන් බබ්විරිස්සි ඵලවා බිණීමේ) කෙතුයෙනුදු, බ්‍රහ්මයාගේ අභිනිමන්ත්‍රණ (“ඉදං හි මාරිය, නිව්වා” ආදීන් තථාගතයන් බ්‍රහ්මස්ථානය කෙරෙහි නිමන්ත්‍රණය කිරීමේ - පොලඹ වීමේ) කෙතුවිනුදු මේ වෙය්‍යාකරණයට බ්‍රහ්මනිමන්තනික කියා ම අභිවචන විය.

බ්‍රහ්මනිමන්තනික සූත්‍රය නවවැනියි.

1. 5. 10.

මාරතජ්ජනියසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො¹ හභෙහසු විහරති සුංසුමාරගිරි² ගෙසකලාවතෙ ගිගදායෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො අබ්බොකාසෙ වඩ්ඪමති.

2. තෙන ඛො පන සමයෙන මාරො පාපිමා ආයස්මතො මහා-මොග්ගල්ලානස්ස කුච්ඡිගතො හොති කොට්ඨමනුපව්වෙසා. අථ ඛො ආය-සමතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස එතදහොසි: කිනනු ඛො මෙ කුච්ඡිගරුගරු³ විය මාසාවතං මඤ්ඤති. අථ ඛො ආයස්මා මොග්ගල්ලානො වඩ්ඪමා ඔරොගිඤ්ඤා වහාරං පවිසිඤ්ඤා පඤ්ඤාතො ආසතො නිසීදී. නිසජ්ඣ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො පච්චයනං⁴ යොතිසො මහසාකාසි⁵.

3. අද්දතා ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො මාරං පාපිමනං කුච්ඡිගතං කොට්ඨමනුපව්වෙසං. දිස්වාන මාරං පාපිමනං එතදවොච: නික්ඛම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි⁶ මා තථාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායා⁷ති. යොපිස්ස සො සත්ථා, සොපි මං තෙව ඛිප්පං ජාතෙය්‍ය, කුසො පන⁸ මං අයං සාවකො ජාතිස්සති⁹ති.

4. අථ ඛො මාරස්ස පාපිමනො එතදහොසි: “අජාතමෙව ඛො මං අයං සමිණෝ” අපස්සං එවමාහ: “නික්ඛම පාපිම, නික්ඛම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි මා තථාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායා⁷ති. යොපිස්ස සො සත්ථා, සොපි මං තෙව ඛිප්පං ජාතෙය්‍ය, කුසො පන⁸ මං අයං සාවකො ජාතිස්සති⁹ති.

5. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො මාරං පාපිමනං එතදවොච: “එතස්මිං¹⁰ ඛො තානං¹⁰ පාපිම ජාතාමි මා ත්ථ මඤ්ඤිතො: ත මං ජාතාතිති. මාරො ත්ථමිති පාපිම. කුස්සං¹¹ හි පාපිම එවං හොති: ‘අජාත-මෙව ඛො මං¹² අයං සමිණෝ’ අපස්සං එවමාහ: නික්ඛම පාපිම, නික්ඛම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි, මා තථාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායා⁷ති. යොපිස්ස සො සත්ථා, සොපි මං තෙව ඛිප්පං ජාතෙය්‍ය, කුසො පන මං අයං සාවකො ජාතිස්සති”ති.

1. හභවා, සා.

2. සුසුමාරගිරි, මිජ්ඣ, සුංසුමාරගිරි, සා.

3. ගරුගරො විය, මජ්ඣං. ගරුගරුගරො විය, සා.

4. මාර. පාපිමනං පච්චයනං, සා. 5. මහසිකාසි, සි.

6. විහෙසි, සි. කඤ්ඤ. 7. අයං, සා.

8. කුසො ව පන, සා. 9. එවමිති, මජ්ඣං. PTS, සා. 10. තානං, සි.

11. තස්ස, සි. 12. අජාතමෙව මං, සා.

1. 5. 10.

මාර්ගානුකූල

1. මුළු විසින් මෙහි අනුකූල: එක්කලෙක මහමුහුණත් මහතෙරුනු හතරට සංසාරයෙහි නුවර මුළුමන මහතෙර ඇති උගන්වන වාස කෙරෙයි.

2. එකල මහමුහුණත් මහතෙරුනුවෝ අනුකූලයෙහි සක්මන් කෙරෙයි. එවිට පවුල් මාරයා මහමුහුණත් මහතෙරුනුවන්ගේ කුසගත ව පටායට පිවිසියේය. එසේ මහමුහුණත් මහතෙරුනුවනට තෙල සිත්වී: “කිම මා කුස අභිභාරයක් වැනිය. මාගේ වළඳ කලහුගේ කුස වැනිය. තො හොත් මා ඇට පිරු පහසක් (පසුමසියක්) වනා”යි. ඉක්බිති මහමුහුණත් මහතෙරුනුවෝ සක්මනින් බැස වෙහෙරට පිවිස පැන්වූ අභිභාරය හුන්ක. ඔහු මහමුහුණත් මහතෙරුනුවෝ තමා කෙරෙහි හුවමාරු වීමෙහි කලක.

3. මහමුහුණත් මහතෙරුනු පවුල්මරු කුසට වැද පටායට පිවිසියහු දුටක. දක පවුල්මරුනට තෙල බස් කිහි: “පවිට, නික්ම යා, පවිට, නික්ම යා. තථාගතයන් නොපෙළා, තථාගතශ්‍රාවක නොපෙළා. තව දීර්ඝරුහෙහි අභිභාරය දුටුයට කරුණක් නො වේවා” කියායි.

4. එසේ පවුල් මරුනට තෙල සිත්වී: “මේ මහණ මා නොහඳුනමින් ම නොදක්මින් ම මෙසේ කියයි: ‘පවිට, නික්ම යා, පවිට, නික්ම යා, තථාගතයන් නොපෙළා, තථාගත ශ්‍රාවක නොපෙළා තව දීර්ඝරුහෙහි අභිභාරය දුටුයට කරුණක් නො වේවා’යි. තෙල මහණයෙකුගේ ඒ ශාස්තෘයුද මා වහා නො ම හඳුනා. මේ ශ්‍රාවකයා කෙසේ තම මා හඳුනා ගත්තේ වේ ද” කියායි.

5. ඉක්බිති මහමුහුණත් මහතෙරුනු පවුල් මරුනට තෙල බස් කිහි: “පවිට, මම මෙතැනි ලා තා හඳුනමි. නෝ ‘මා නොහඳුනා’ නොසිත. නෝ මරෙහි. පවිට, තව මෙසේ සිත් වෙයි: “මේ මහණ මා නොහඳුනමින් ම නොදක්මින් ම මෙසේ කියයි: ‘පවිට, නික්ම යා, පවිට, නික්ම යා. තථාගතයන් නොපෙළා, තථාගතශ්‍රාවක නො පෙළා. තව දීර්ඝරුහෙහි අභිභාරය දුටුයට කරුණක් නොවේවා’යි. තෙල මහණයෙකුගේ ශාස්තෘයුද මා වහා නො හඳුනා. මේ ශ්‍රාවකයා කෙසේ තම මා හඳුනා ගත්තේ වේ ද” කියායි.

6. අථ ඛො මාරස්ස පාපිමනො එතදහොසි: ජානමෙව ඛො මං අයං සමඤ්ඤා පස්සං එවමාහ: නිසබ්බි පාපිමි, නිසබ්බි පාපිමි, මා තපාගතං විහෙසෙසි, මා තපාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දිඝරතතං අභිතාය උක්කායාති. අථ ඛො මාරෙ පාපිමි: ආයසමනො මහාමොග්ගලාභස්ස චූළතො උග්ගන්තො පච්චික්කලෙ අච්ඡාසි.

7. අද්දසා ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලාභො මාරං පාපිමිනතං පච්චික්කලෙ භිතං. දිස්වාන මාරං පාපිමිනතං එතදචොච: එතපි¹ ඛො තාහං පාපිමි පස්සාමි. මා කිං මඤ්ඤිතො: ත මං පස්සාතිති. එතො තිං පාපිමි පච්චික්කලෙ භිතො.

8. භුතපුබ්බාහං පාපිමි උසි නාම මාරෙ අහොසිං. තස්ස මෙ ක්වාලි තාම භගිති තස්සා² ඤං පුතො. හො මෙ තිං භාගිතෙය්‍යො හොසි³. තෙත ඛො පත පාපිමි සමිසෙත⁴ කඤ්ඤෙකො⁵ භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො ලොසෙ උපානො හොති. කඤ්ඤකස්ස⁶ ඛො පත පාපිමි භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පිටුර-සඤ්ජිව තාම සාවකසුගං⁷ අහොසි අස්සං භද්දසුගං. යාවතා ඛො පත පාපිමි කඤ්ඤකස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස සාවකා, තාස්සුධ කොවි⁸ ආයසමතා විටුරෙන සමසමො හොති යදිදං ඛම්මෙදසතාය. ඉමිතා ඛො එතං පාපිමි පරිතොගෙත ආයසමතො විටුරස්ස පිටුරෙ පිටුරොතෙව⁹ සමඤ්ඤ උදපාදි.

ආයසමා පත පාපිමි සඤ්ජිවො අරඤ්ඤගතොපි රුක්ඛමූලගතොපි සුඤ්ඤාගාරගතොපි අප්පකසිරෙනෙව සඤ්ඤවෙදසිතතිරෙධං සමාපජ්ජති. භුතපුබ්බං පාපිමි ආයසමා සඤ්ජිවො අඤ්ඤතරහම් රුක්ඛමූලෙ සඤ්ඤ වෙදසිතතිරෙධං සමාපන්නො නිසින්නො හොති අද්දසංසු¹¹ ඛො පාපිමි ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා¹² පථාවිනො ආයසමනතං සඤ්ජිවං අඤ්ඤතරහම් රුක්ඛමූලෙ සඤ්ඤවෙදසිතතිරෙධං සමාපජ්ජති¹³ නිසින්නං. දිස්වාන තෙතං එතදහොසි: අච්ඡරිදං වත හො, අඛග්ගතං වත හො, අයං සමඤ්ඤා නිසින්නකොව¹⁴ කාලකතො¹⁵, හඤ්ඤ තං¹⁶ දහාමාති. අථ ඛො තෙ පාපිමි ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාවිනො කිණ්ඤව භව්ඤ්ඤ ගොමගඤ්ඤ සබ්බධිතිතා ආයසමනො සඤ්ජිවස්ස කායෙ උපවිතිතා අග්ගිං දස්වා පතකම්සු. අථ ඛො පාපිමි ආයසමා සඤ්ජිවො තස්සා රතතිතා අවමගෙත තාය සමාපතතිතා චූළසිතිතා විවරත්¹⁷ පපෙථාවෙතිතා පුබ්බන්තගමයං නිවාසෙතිතා පතනවිවරං¹⁸ ආදාය ගාමං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසංසු ඛො තෙ පාපිමි ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාවිනො ආයසමනතං සඤ්ජිවං පිණ්ඩාය වරතතං. දිස්වාන තෙතං එතද හොසි: අච්ඡරිදං වත හො, අඛග්ගතං වත හො, අයං සමඤ්ඤා නිසින්න-කොව කාලකතො ස්වායං පභිසඤ්ජිවතොති.¹⁹ ඉමිතං ඛො එතං²⁰ පාපිමි පරිතොගෙත ආයසමතො සඤ්ජිවස්ස සඤ්ජිවො²¹ සඤ්ජිවොතෙව සමඤ්ඤ උදපාදි.

1. එච්චාපි, මජ්ඣං, සා. 2. තස්සා භගිතියා, සා.
3. අහොසි, මජ්ඣං, සා, හොසිති සි.
4. තෙත සමිසෙත පාපිමි, සි, තෙත ඛො පත සමිසෙත, සා. 5. කඤ්ඤෙකො, සා.
6. කඤ්ඤකස්ස, සා. 7. මහාසාවකසුගා, සා. 8. තෙසු ත ව කොච, මජ්ඣං.
9. එවං, මජ්ඣං 10. පිටුරොතෙව සමඤ්ඤ, මජ්ඣං, පිටුරො, පිටුරොතෙව, PTS.
11. අද්දසංසු, සි. 12. කස්සකා, සා. 13. සමාපන්නා, මජ්ඣං, සා, PTS.
14. නිසින්නකො, සා. 15. කාලකතො, මජ්ඣං. 16. හඤ්ඤ තං, සි.
17. තාභි විවරත්, සි. 18. පතනවිවරොදය, මජ්ඣං, සා. 19. පභිසඤ්ඤාසිතොති, සා.
20. එවං, සි. 21. සඤ්ජිවොතෙව සමඤ්ඤ, මජ්ඣං, සඤ්ජිවෙ සඤ්ජිවොතෙව, PTS.

6. එසඳු පවිටු මරුහට තෙල සිත්වී: “මේ මහණ මා දක්මින් ම දක්මින් ම මෙසේ කියයි: පවිට, තිත්මයා, පවිට, තිත්මයා. තථාගතයන් නො පෙළා. තථාගතශ්‍රාවක නොපෙළා. තව දීර්ඝරුත්‍රයෙහි අභිතතව දූඛයට කරුණෙක් නො වේවා” යි. එසඳු පවිටු මර මහමුගලන් මහ-තෙරුන්ගේ මුවින් තැඟි (පත්සලෙන් බැහැර) කවුළුදොර ලග සිටගත.

7. මහමුගලන් මහතෙරුහු පවිටු මර කවුළුදොරෙහි සිටියහු දුටක. දූක පවිටු මරුහට තෙල කීන: “පවිට, මෙහිදු මම තා දක්මි. තෝ ‘මා නොහඳුනත්’ යි නො සිත. පවිට, තෙල තෝ කවුළුදොර සිටියෙහි නො.”

8. පවිට, පෙර වුවිහි දූයක් කියමි: මේ දූසි නම් මර වීම්. මාගේ සිත් කාළී නම්. තෝ ඇයගේ පුත් වූයෙහි. තෝ (එකල) මාගේ බැතෙහි. පවිට, එකල අර්හත් සමාස්තමුද්‍රා කතුසකි තථාගතයන් වහන්සේ ලොව පහල වූක. පවිට, අර්හත් සමාස්තමුද්‍රා කතුසකි තථාගතයන් වහන්සේට අග්‍ර හදුයුග වූ විමුර-සඤ්ජීව නම් ශ්‍රාවකයුන්මයෙක් වී. පවිට, අර්හත් සමාස්තමුද්‍රා තථාගතයන් වහන්සේට යම් පමණ ශ්‍රාවකයෝ වූහ ද, ඛණ්ඩකයෙහි ලා ආයුෂමත් විමුර මහතෙරණුවන් හා සමසම් ව සිටුවා කිසිදු සච්චෙත් නොවී. පවිට, මේ හෙතෙමින් ආයුෂමත් විමුර-තෙරණුවනට විමුර ය, විමුර යැයි (-විගතවූර ය, අත්‍යයන් තා අසම් ය යන) අකථිසංඥ පවත.

පවිට, ආයුෂමත් සඤ්ජීව තෙරණුවෝ අරණ්‍යගත වුව ද, වාක්‍ෂමුලගත වුව ද, ශුන්‍යාකාරගත වුව ද, නිද්‍රාකින් ම සඤ්ඤාවේදසිතනිරෝධයට සමවදත්. පවිට, පෙර වුවක් කියමි: ආයුෂමත් සඤ්ජීව තෙරණුවෝ එක්තරා ගසක් මූල සඤ්ඤාවේදසිතනිරෝධයට සමවත් ව හුත්ක. පවිට, ගෙරි රක්තෝ ද, එළුබෙට්ට රක්තාහු ද, සිසානාහු ද මගබැසෙත්තාහු සඤ්ජීවතෙරණුවන් එක්තරා ගසක්මූල සඤ්ඤාවේදසිතනිරෝධයට සමවැද හුත්තවුන් දුටක. දූක ඔවුනට මෙසේ සිත් වී: “හවත්ති, ආශ්වයාය, හවත්ති, අද්දකය, මේ මහණ හුත්වන ම කල්පරිස කෙළේය එසින් උත් දවමක” කියායි. පවිට, ඉක්කිති ගොපාලයෝ ද පශුපාලයෝ ද කාෂීකයෝ ද යන ඒ මහිතෝ තණ දර හා ගොම එක්රැස් කොට සඤ්ජීව තෙරණුවන්ගේ කය වටා යායක් බැඳ ගිහිලා ගියහ. පවිට, එසඳු සඤ්ජීව තෙරණුවෝ එරැස ඇවෑමෙන් ඒ සමවතින් තැඟි සිවුරු පොළොපියා පෙරවැරැ හැඳපෙරෙව පා සිවුරු ගෙන ගමට පිඹු පිණිස පිවිසියහ. පවිට, ගොපල්ලෝ ද පශුපල්ලෝ ද පිසානුවෝ ද යන ඒ මහිහු සඤ්ජීව තෙරණුවන් පිඹු පිණිස වදනවුන් දුටක. දූකීමෙන් ඔවුනට මෙසේ සිත් වී: “හවත්ති, එකානතයෙන් අසිරි ය, හවත්ති, එකානතයෙන් අද්දක ය මේ මහණ හුත්වන ම මළේ ය. හේ තැවත මැනැවින් දිවි ලද” කියායි. පවිට, මේ හෙතෙමින් සඤ්ජීව තෙරණුවනට සඤ්ජීව ය, සඤ්ජීව යැයි අකථිසංඥ පවත විය.

9. අථ ඛො පාපිම දුසිංසා මාරස්සා¹ එතදභොගි: ඉමෙසං ඛො අහං භික්ඛුතං සීලවින්නාතං කල්‍යාණධම්මානං තෙව ජානාමි අගභිං වාගභිං වා. යනනුනාහං බ්‍රාහ්මණගහපටිකෙ අනාවිසෙය්‍යං: එථ තුලෙහ භික්ඛු සීලවින්නෙ කල්‍යාණධම්මෙ අනෙකාසථ පරිභාසථ රුහෙසථ විහෙසෙථ. අපොච්ඡාමි තුලෙහති අනෙකාසිගමානානං පරිභාසිගමානානං රුහිගමානානං විහෙසිගමානානං සිංහා විතතස්ස අඤ්ඤාථගතං, ගථං තං දුසි මාරෙ ලභෙථ ඕතාරතති. අථ ඛො තෙ පාපිම දුසි මාරෙ බ්‍රාහ්මණගහපටිකෙ අනාවිසි: එථ තුලෙහ, භික්ඛු සීලවින්නෙ කල්‍යාණධම්මෙ අනෙකාසථ පරිභාසථ රුහෙසථ විහෙසෙථ. අපොච්ඡාමි තුලෙහති අනෙකාසිගමානානං පරිභාසිගමානානං රුහිගමානානං විහෙසිගමානානං සිංහා විතතස්ස අඤ්ඤාථගතං, ගථං තං දුසි මාරෙ ලභෙථ ඕතාරතති.

10. අථ ඛො තෙ පාපිම බ්‍රාහ්මණගහපටිකා අනාවිච්ඡා² දුසිතා මාරෙත භික්ඛු සීලවින්නෙ කල්‍යාණධම්මෙ අනෙකාසතති පරිභාසතති රුහෙසතති විහෙසෙතති: “ඉමෙ පත මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කිණ්ඤා³ ඛණ්ඩපාදාපච්චා ‘කුසිනෙසාසා: කුසිනෙසාසා’ති පත්තකඛකා අබොමුඛා මධුරකප්පානා: කුසාසතති පඤ්ඤාසතති නිජ්ඣාසතති අපඤ්ඤාසතති. සෙය්‍යථාපි තාම උදුකො රුකඛසාබ්බා⁴ මුසිකං මගගමානො⁵ කුසාසති පඤ්ඤාසති නිජ්ඣාසති අපඤ්ඤාසති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කිණ්ඤා ඛණ්ඩපාදාපච්චා ‘කුසිනෙසාසා: කුසිනෙසාසා’ති පත්තකඛකා අබොමුඛා මධුරකප්පානා: කුසාසතති පඤ්ඤාසතති නිජ්ඣාසතති අපඤ්ඤාසතති. සෙය්‍යථාපි තාම කොඤ්ඤා⁶ තද්දීරෙ මචෙජ් මගගමානො කුසාසති පඤ්ඤාසති නිජ්ඣාසති අපඤ්ඤාසති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කිණ්ඤා ඛණ්ඩපාදාපච්චා ‘කුසිනෙසාසා: කුසිනෙසාසා’ති පත්තකඛකා අබොමුඛා මධුරකප්පානා: කුසාසතති පඤ්ඤාසතති නිජ්ඣාසතති අපඤ්ඤාසතති. සෙය්‍යථාපි තාම බ්‍රහ්මරුහිකමලසඛකපිඨෙ මුසිකං මගගමානො කුසාසති පඤ්ඤාසති නිජ්ඣාසති අපඤ්ඤාසති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කිණ්ඤා ඛණ්ඩපාදාපච්චා ‘කුසිනෙසාසා: කුසිනෙසාසා’ති පත්තකඛකා අබොමුඛා මධුරකප්පානා: කුසාසතති පඤ්ඤාසතති නිජ්ඣාසතති අපඤ්ඤාසතති. සෙය්‍යථාපි තාම ගද්දභො වහල්ලිකෙතො: සඤ්ඤාසති පඤ්ඤාසති නිජ්ඣාසති අපඤ්ඤාසති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කිණ්ඤා ඛණ්ඩපාදාපච්චා ‘කුසිනෙසාසා: කුසිනෙසාසා’ති පත්තකඛකා අබොමුඛා මධුරකප්පානා: කුසාසතති පඤ්ඤාසතති නිජ්ඣාසතති අපඤ්ඤාසතති”ති.

ගෙ ඛො පත පාපිම තෙත සමගෙත මනුස්සා කාලං කරොතති, සෙහුගෙත කායස්ස ගෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගභිං පිනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

1. දුසිමාරස්සා, සි. 2. ගථං තං, සි, සා, PTS.

3. අනාවිසිථා, මජ්ඣං, සා. 4. කණ්ඤා, සා. කිණ්ඤා, සි, කප්ථි.

5. රුකඛසාබ්බා, මජ්ඣං, සා, PTS.

6. මගගමානො, මජ්ඣං, සා. 7. කොඤ්ඤා, සා.

9. පටිට, ඉක්කිති දුසිමරහට තෙල සිත් වී: "මම සිල්ලපත් කලණ දහම් ඇති මේ මහණුන්ගේ ආගතිදු ගතිදු නොම දන්නි. 'බමුණුගැහැව් යෙහි, එව. සිල්වත් කලණදහම් ඇති මහණුන් (දහ අකෙස්ලියෙන්) ආත්‍රොය කරව, තෙපුලින් පරිභාෂණ කරව, සවව, වෙහෙස කරව. තොප විසින් ආත්‍රොය කරනු ලබන, තෙපුලින් නිසු කරනු ලබන, සවනු ලබන, වෙහෙසනු ලබන ඒ මහණුන්ට දුසිමර සිදුරු ලැබියහොත් පරිදි විත්තවිකෂෙපයෙක් (කෙලසොත්පත්තියට ප්‍රත්‍යයෙක්) වේ නම් මනාම ගසී, ඉදින් මම බමුණු ගැහැවියන්ට ආවිච්ච වෙමි නම් යෙහෙක" යන සිතයි. පටිට, ඉක්කිති දුසිමර බමුණු ගැහැවියන්ට ආවිච්ච වී: "තෙපි එව, සිල්වත් කලණදහම් ඇති, මහණුන්ට ආත්‍රොය කරව, පරිභාෂණ කරව, සවව, වෙහෙස කරව. තොප විසින් ආත්‍රොය කරනු ලබන, පරිභාෂණ කරනු ලබන, සවනු ලබන, වෙහෙස කරනු ලබන ඒ මහණුන්ට දුසිමර සිදුරු ලැබියහොත් පරිදි විත්තවිකෂෙපයෙක් වේ නම් මනාමෙය"යි කියයි.

10. පටිට, ඉක්කිති ඒ බමුණු ගැහැවියෝ දුසිමරහු විසින් ආවිච්ච වුවාහු සිල්වත් කලණ දහම් ඇති මහණුන්ට ආත්‍රොය කෙරෙහි. නිසු කෙරෙහි. සවති. වෙහෙස කෙරෙහි. (කෙසේ යත්:) "නිසුත මුණ්ඩයන් වන, නිසුත ශ්‍රමණයන් වන, ගෘහපතිකයන් වන, කෘෂණයන් වන, බ්‍රහ්මචාරිකයන් (බ්‍රහ්මයාත් පිටිපතුලෙන් උපනුවත්) වන භොහු 'අපි බ්‍රාහ්ම වම්හ, අපි බ්‍රාහ්ම වම්හ'යි බ්‍රහ්මකද ඇතිව යටිහුරු මුව ඇතිව උපත් අලස බව ඇතිව බ්‍රාහ්ම කෙරෙහි. සිතති, ප්‍රකෘතියෙන් සිතති, නිගන්නට සිතති, පැහැර ගන්නට සිතති. යම් පරිදි මහමුහුහු වෘක්කයාබායෙහි හිදැ මුහුකයකු පිරිසෙස්මින් ... සිතමින් හිදුනේ වේ ද, එපරිදි ම ගෘහපතික, කෘෂණ, බ්‍රහ්මයන් පාමිලිදරු වන මේ මුණ්ඩක ශ්‍රමණකයෝ, අපි බ්‍රාහ්ම වම්හ, අපි බ්‍රාහ්ම වම්හ' යි බ්‍රහ්මයන් කද ඇතිව අවබෝධ වී හටගත් අලස-කැහැවි ඇති ව... සිතති. යම් පරිදි සිවලු නදීතීරයෙහි හිද මුහුත් පිරිසෙස්-මින් ... සිතනුයේ වේ ද, එපරිදි ම ගැහැවියන් ඇති, කළුවත් ගුණ ඇති, බමුණුගේ පිටිපසිනුවත් දරු වන මේ මුහු මහණුහු, අපි බ්‍රාහ්ම වම්හ, අපි බ්‍රාහ්ම වම්හ'යි කෙළ කද ඇති ව යටිහුරු කළු මුව ඇතිව උපත් අලසයන් ඇති ව .. සිතති. යම් පරිදි බලලු ගෘහකන්ධි හා මලබස්නා ඇලිදොර හා කසල ගොඩෙහි හිසකු පිරිසෙස්මින් ... සිතනුයේ වේ ද, එපරිදි ම ගෘහපතික, කෘෂණ, බ්‍රහ්මචාරිකයන් වන මේ මුහු මහණුහු 'අපි බ්‍රාහ්ම වම්හ, අපි බ්‍රාහ්ම වම්හ' යි කෙළ කද ඇති ව අවබෝධ වී ජාතාලසය ව... සිතති. යම් පරිදි ගුහක වහල්නා ව (-කතර තැරු බඩුබර ඉසිලීමෙන් තොරව) ගස්සිමලසක-පිරිසානකයන්හි ලාගගෙන... සිතනුයේ වේ ද, එපරිදි ම ගෘහපතික, කෘෂණ, බ්‍රහ්මචාරිකයන් උපත් දරු වන මේ මුහු මහණුහු 'අපි බ්‍රාහ්ම වම්හ, අපි බ්‍රාහ්ම වම්හ'යි කෙළ කද ඇති ව යටිහුරු මුව ඇති ව ජාතාලසය ව ... සිතති සි තිග්‍රහ කලහ.

පටිට, එකල යම් හිතක් කෙතෙක් කල්පිත කෙරෙද්ද, ඔහු (මාරාවෙය රහිතව ද, මරු විසින් මවා පා මහණුන්ගේ විකාර දැක පියවි මහණුන්ට නිග්‍රහ කළෝ) බෙහෙවින් කාබුත් මරණින් මතු අපාය වූ දුකිති වූ විනිපාය වූ තීරයෙහි උපදිති.

11. අථ ඛො පාපිමි කකුසන්ධො¹ හගච්ඡා අරහං සමමාසමුද්ධො භික්ඛු ආමනෙතසී: අනාච්චා ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණගහපතීකා දුසිතා මාරෙන: 'එථ තුමෙහ, භික්ඛු පිලවනෙත කල්‍යාණධම්මෙ අකෙකාසථ පරිහාසථ රුසෙසථ විහෙසෙසථ. අපොච්ඡාම තුමෙහි අකෙකාසිගමානානං පරිහාසිගමානානං රුසිගමානානං විහෙසිගමානානං සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤාථත්තං යථා තං.² දුසි මාරෙ ලභෙථ ඕතාරනති එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ මෙත්තාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරථ, තථා දුතියං තථා තතීයං තථා චතුත්ථිං.³ ඉති උඤ්ඤාමොති තිරියං සබ්බසංඝාය සබ්බාචන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛිත ඵරික්ඛා විහරථ. කරුණාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරථ -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරථ, තථා දුතියං තථා තතීයං තථා චතුත්ථිං ඉති උඤ්ඤාමොති තිරියං සබ්බසංඝාය සබ්බාචන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛිත ඵරික්ඛා විහරථාති.

12. අථ ඛො හෙ පාපිමි භික්ඛු කකුසන්ධෙන⁴ හගච්ඡා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන එවං ඔච්ඡිගමානා එවං අනුසාසිගමානා අරඤ්ඤාගතාපි රුක්ඛ-මූලගතාපි පුඤ්ඤාභාරගතාපි මෙත්තාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරිංසු. තථා දුතියං තථා තතීයං තථා චතුත්ථිං ඉති උඤ්ඤාමොති තිරියං සබ්බසංඝාය සබ්බාචන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛිත ඵරික්ඛා විහරිංසු. කරුණාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරිංසු -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරිංසු -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරිංසු. තථා දුතියං තථා තතීයං තථා චතුත්ථිං ඉති උඤ්ඤාමොති තිරියං සබ්බසංඝාය සබ්බාචන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛිත ඵරික්ඛා විහරිංසු.

13. අථ ඛො පාපිමි දුසිස්ස මාරස්ස එතදනොසී: "එවමපි ඛො අකං කරෙන්නො ඉමෙසං භික්ඛුනං සිලවන්තානං කල්‍යාණධම්මානං නෙව ජානාමි ආගතීං වා ගතීං වා. යනනුනාහං බ්‍රාහ්මණගහපතීකො අනාච්ඡෙය්‍යානං: එථ තුමෙහ, භික්ඛු පිලවනෙත කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරොථ ගරුකරොථ මානෙථ පුජෙථ. අපොච්ඡාම තුමෙහි සක්කරියමානානං ගරුකරියමානානං මානියමානානං පුජියමානානං සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤාථත්තං යථා තං දුසි මාරෙ ලභෙථ ඕතාරනති.

1. කකුසන්ධ, සා.

2. යථා තං, සී, සා, PTS. 3. චතුත්ථි, මජ්ඣ, සා.

4. කරුණා සහගතෙන වේතසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන, වේතසා -පෙ- මජ්ඣ,

5. කකුසන්ධ, සා.

11. පව්ව, එකදු අර්ථයක් සමාක්සමුදාය වූ කකුසද තපාංගයන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමැතුණේ: මහණෙනි, දුඛ මරණ පිසින් බමුණත් හා ගැහැවියෝ ආවේශය: “තෙපි එව, සිල්සපත් කලණදහම් ඇති මහණුන් ආක්‍රොශ කරව, නිජු කරව, සටව, වෙහෙසව තොප පිසින් ආක්‍රොශ කරනු ලබන, නිජු කරනු ලබන, සටනු ලබන, වෙහෙස කරනු ලබන මහණුන්ට දුඛ මර සිදුරු ලැබියහොත් සේ විතත වික්‍ෂෙපයෙක් වේ නම්, මැනව” කියායි. මහණෙනි, තෙපි එව මෙත් සහනිය සිතින් එක්දිගක් එරණ කොට වාස කරව. එසෙසින් දෙවන දිග ද, එසෙසින් තෙවන දිග ද, එසෙසින් සිවු වන දිග දැයි මෙසේ උඛ්‍යට සරස හැම තන්හි සමානමායායෙන් හැම සතුන් ඇති ලොව විපුල වූ, මහද්ගත වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවේර වූ, අව්‍යාඛාධ වූ මෙත් සහනිය සිතින් අරමුණු කොට වාස කරව. කරුණ සහගත සිතින් එක්දිගක් අරමුණු කොට වාස කරව... මුදිතාසහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කරව... උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කරව. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන දිග දැයි මෙසේ උඛ්‍යට සරස හැම තන්හි සමානමායායෙන් හැමසත් ලොව විපුල වූ, මහද්ගත වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවේර වූ, අව්‍යාඛාධ වූ, උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් අරමුණු කොටගෙන වාස කරවයි වදාලන.

12 පව්ව, එක්බිති ඒ භික්ෂූහු අර්ථයක් සමාක්සමුදාය වූ කකුසද තපාංගයන් වහන්සේ පිසින් මෙසෙසින් අවිවාද කරනු ලබන්නාහු, මෙසෙසින් අනුශාසනා කරනු ලබන්නාහු අරණ්‍යගත ව ද, වාක්‍ෂමුලගත ව ද, ශුන්‍යාශාරගත ව ද මෙත් සහනිය සිතින් එක් දිගක් සපයී කොට ගෙන වාස කලහ. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන දිග දැයි මෙසේ උඛ්‍යට සරස හැම තන්හි සමානමායායෙන් හැමසත් ලොව විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අවේර අව්‍යාඛාධ, මෙත්‍රිසහගත විතතයෙන් සපයී කොටගෙන වාස කලහ... කරුණාසහගතවිතතයෙන් එක්දිගක් එරණ කොට ගෙන වාස කලහ... මුදිතාසහගත විතතයෙන් එක් දිගක් එරණ කොට ගෙන වාස කලහ... උපෙක්‍ෂාසහගත විතතයෙන් එක් දිගක් සපයී කොට ගෙන වාස කලහ. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන දිග දැයි මෙසේ උඛ්‍යට සරස හැම තැන සමානමායායෙන් හැමසත්ලොව විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අවේර, අව්‍යාඛාධ, උපෙක්‍ෂාසහගත විතතයෙන් සපයී කොට ගෙන වාස කලහ

13. පව්ව, ඉක්බිති දුඛ මරණට තෙල සිත් වී: “මම මෙසේ ද කරනුයෙමි වුව ද, සිල්සපත් කලණදහම් ඇති මේ මහණුන්ගේ ආගතිද ගතිද නොදන්නි. මම බමුණු ගැහැවියන්ට ආවේශ වන්නෙමි නම් යෙහෙක: තෙපි එව, සිල්වත් කලණ දහම් ඇති භික්ෂූන්ට සත්කාර කරව. ගරුකාර කරව. මානතා පූජනා කරව තොප පිසින් සත්කාර කරනු ලබන, ගරුකාර කරනු ලබන, මානතා පූජනා කරනු ලබන භික්ෂූන්ට දුඛිමර සිදුරු ලැබියහොත් පරිදි විතතවික්‍ෂෙපයෙක් වේ නම් මනා ම ය” කියායි.

14. අථ ඛො තෙ පාපිමි, දුඛිමාරො බ්‍රාහ්මණගහපභිකො අනාපිඨි: ඵථ තුමො, භික්ඛු සීලවනො කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරොථ ගරුකරොථ මානෙථ පුජෙථ. අපෙචනාමි තුමොහි සක්කරියමානානං ගරුකරියමානානං මානියමානානං පුජියමානානං සියා විතතස්ස අඤ්ඤාථතං යථා තං¹ දුඛි මාරො ලභෙථ ඕතාරතඤ්ඤා. අථ ඛො තෙ පාපිමි බ්‍රාහ්මණගහපභිකො අනාපිඨි: දුඛිනා මාරොන භික්ඛු සීලවනො කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙතති පුජෙතති.

යෙ ඛො පන පාපිමි තෙන සමයෙන මනුස්සා කාලං කරොන්ති, භෙදායොන කායස්ස භෙදා පරමමරණා සුගතීං සංගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

15. අථ ඛො පාපිමි, කකුසඤ්ඤා: හගචා අරහං සමමාසම්බුද්ධො භික්ඛු ආමනෙතඤ්ඤා: අනාපිඨි: ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණගහපභිකො දුඛිනා මාරොන “ඵථ තුමො, භික්ඛු සීලවනො කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරොථ ගරුකරොථ මානෙථ පුජෙථ. අපෙචනාමි තුමොහි සක්කරියමානානං ගරුකරියමානානං මානියමානානං පුජියමානානං සියා විතතස්ස අඤ්ඤාථතං යථා තං දුඛි මාරො ලභෙථ ඕතාරතඤ්ඤා”. ඵථ තුමො භික්ඛවෙ, අසුභානුපස්සි² කායෙ විහරථ. ආහාරෙ පටික්ඛුලසඤ්ඤානො සබ්බලොකෙ අතභිරතසඤ්ඤානො,³ සබ්බසංඛාරෙසු අතිච්චානුපස්සිනොති

16. අථ ඛො තෙ පාපිමි, භික්ඛු කකුසඤ්ඤා: හගචා අරහං සමමාසම්බුද්ධො භික්ඛවෙ ඵචං ඔවදියමානා ඵචං අනුසාසියමානා අරඤ්ඤාතොපි රුක්ඛ මූලකතොපි සුඤ්ඤාගාරකතොපි අසුභානුපස්සි⁴ කායෙ විහරිංසු, ආහාරෙ පටික්ඛුලසඤ්ඤානො, සබ්බලොකෙ අතභිරතසඤ්ඤානො⁵ සබ්බසංඛාරෙසු අතිච්චානුපස්සිනොති.

17. අථ ඛො පාපිමි, කකුසඤ්ඤා: හගචා අරහං සමමාසම්බුද්ධො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පතතච්චරං අද්දං අයසමනා විධුරොන පච්ඡා සමිණෙත ගාමං පිණ්ඩාය පාපිඨි. අථ ඛො පාපිමි දුඛි මාරො අඤ්ඤාතරං තුමාරං⁶ අනාපිඨිනා සක්කරං ගහෙත්වා ආයසමනො විධුරස්ස සීගෙ පහාරං අද්දසි.⁷ සිසං⁸ වොහිත්ථි. අථ ඛො පාපිමි අයසම: විධුරො භිනෙතන සීගෙන ලොභිනෙත ගලනෙතන කකුසඤ්ඤායෙව⁹ හගවන්තං අරහන්තං සමමාසම්බුද්ධං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බි. අථ ඛො පාපිමි කකුසඤ්ඤා¹⁰ හගචා අරහං සමමාසම්බුද්ධො තායාපලොකිතං අපලොකෙති: ත වායං¹¹ දුඛි මාරො චතතමඤ්ඤාසීති. සහාපලොකතායං¹² ච පන පාපිමි දුඛි මාරො තඬා ව¹³ ථානා වට්ඨි. මහාතිරයඤ්ඤා උපපජ්ජි.

1. යථා තං, සි, සා, PTS. 2. අනාපිඨි, මජ්ඣං, සා. 3. කකුසඤ්ඤා, සා.
4. අසුභානුපස්සිනො, මජ්ඣං. 5. අතභිරතසඤ්ඤානො, මජ්ඣං. 6. කකුසඤ්ඤා, සා.
7. කුමාරකං, මජ්ඣං, සා. 8. පහාරමද්දසි, මජ්ඣං, සා.
9. සිසං තෙ හිත්ථිකාමිති, කප්ඵි. 10. කකුසඤ්ඤා යෙව, සා.
11. කකුසඤ්ඤා, සා. 12. තඬායං, PTS, සා, අ.
13. තායාපලොකතායං, සි. - සහාපලොකතා, අ. 14. තඬායං, සි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

14. පටිට, ඉක්කිති දුසිමර ඒ බමුණන් හා ගැහැපියනව ආවිච්ච වී: “තෙපි එව. සිල්වත් කලණදහම් ඇති භික්ෂුන්ට සත්කාර කරව. ගරුකාර කරව. බුහුමන් කරව පුදව. තොප විසින් සත්කාර කරනු ලබන ගරුකාර කරනු ලබන, බුහුමන් කරනු ලබන, පුදනු ලබන භික්ෂුන්ට දුසිමර සිදුරු ලැබියහොත් විත්තවිකේෂපයෙක් වේ නම් මනා ම ය” කියායි. පටිට, ඉක්කිති දුසිමර විසින් ඒ බමුණන් හා ගැහැපියෝ ආවිච්ච වූවාහු සිල්වත් කලණදහම් ඇති භික්ෂුන්ට සත්කාර කෙරෙහි. ගරුකාර කෙරෙහි. බුහුමන් කෙරෙහි. පුදෙහි.

පටිට, එසමයෙහි යම් මිනිස් කෙනෙක් කල්පය කෙරෙද්ද, ඔහු කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බෙහෙවින් සුභති වූ ස්වභාවයෙහි උපදිත්.

15. පටිට, ඉක්කිති අර්භත් සමාක්සමුද්ධ වූ, කකුසද තපාගතයන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමැතුණේ: “මහණෙනි, දුසි මරනු විසින් බමුණන් හා ගැහැපියෝ ආවිච්චයක. ‘තෙපි එව. සිල්වත් කලණදහම් ඇති භික්ෂුන්ට සත්කාර කරව. ගරුකාර කරව බුහුමන් කරව. පුදව. තොප විසින් සත්කාර කරනු ලබන, ගරුකාර කරනු ලබන, බුහුමන් කරනු ලබන, පුදනු ලබන භික්ෂුන්ට දුසිමර සිදුරු ලැබියහොත් විත්තවිකේෂපයෙක් වේ නම් මනා ම ය’ කියායි. මහණෙනි, තෙපි එව. කයෙහි අශුභය නුවණින් දක්නාසුලු ව, ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූලසංඥ ඇති ව, සපී ලොකයෙහි අනභිරතසංඥ ඇති ව, සපීසංකාරයෙහි අනිත්‍යය නුවණින් දක්නාසුලු ව වාස කරව.”

16. පටිට, ඉක්කිති ඒ මහණනු අර්භත් සමාක්සමුද්ධ වූ කකුසද තපාගතයන් වහන්සේ විසින් මෙසේ අවවාද කරනු ලබන්නාහු මෙසේ අනුසාසනා කරනු ලබන්නාහු අරණ්‍යගත ව ද, වාක්කමුලගත ව ද, ශුන්‍යාගාරගත ව ද, කයෙහි අශුභය නුවණින් දක්නාසුලු ව, ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූලසංඥ ඇති ව, සපීලොකයෙහි අනභිරතසංඥ ඇති ව, සපී සංකාර-යෙහි අනිත්‍යය නුවණින් දක්නාසුලු ව වාස කලහ.

17. පටිට, ඉක්කිති අර්භත් සමාක්සමුද්ධ වූ කකුසද තපාගතයන් වහන්සේ පෙරවරු කැදපෙරෙව් පාසිවුරු ගෙන ආසුමෙන් විඬුර තෙරණුවන් කැටුව යනුවත් හා ගම්ම පිබු පිණිස පිවිසියක. පටිට, එසද දුසිමර එක්තර කුමරක්හට ආවිච්ච ව කැටක් ගෙන ආසුමෙන් විඬුර තෙරණුවන් ගිහෙහි පහර දින. හිස බිඳුණේ ය. පටිට, එසද ආසුමෙන් විඬුර තෙරණුවෝ බුන් ගිසින් ගලන ලෙහෙයෙන් අර්භත් සමාක්සමුද්ධ කකුසදි හාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ පසුපස ලුහුබැඳ ගියක. පටිට, එසද අර්භත් සමාක් සමුද්ධ කකුසද තපාගතයන් වහන්සේ නාගාපලොකතය කොට (ඇතකු සෙසින් මුළුකය පෙරලා බැලුම්ලා) බැලුණේ: “මේ දුසිමර පමණ තො දත්තයි (-ප්‍රමාණය පත්වී ගියහයි)” කියායි. පටිට, එසේ බලන්නා හා ම දුසිමර ඒ දෙව්බැවින් ව්‍යුහ විය මහතිරයෙහි ද උපත.

18. තස්ස ඛො පත පාපිම මහාතිරයස්ස තඤ්ඤා නාමධෙග්ගා හොතති: ජථංගායනනිකො ඉතිපි, සංඛ්‍යාසමාගතො ඉතිපි, පච්චන්තනවෙදනිකො ඉතිපි. අථ ඛො මං¹ පාපිම තිරයපාලා උපගඛක්ඛිතො එතදවොචු: යද ඛො තෙ මාරික සංඛ්‍යාතා සංඛ්‍යා තදගෙ සමාගවෙජ්ඣ, අථ නං ආජාතෙග්ගාසි² 'වස්සසහස්සං මෙ තිරගෙ පච්චමානස්සා'ති. සො ඛො අතං පාපිම ඛහුති වස්සාති³ ඛහුති වස්සසතාති ඛහුති වස්සසහස්සාති තස්මිං මහාතිරගෙ අපච්චිං. දසවස්සසහස්සාති⁴ තස්මිං මහාතිරයස්ස උස්සදෙ අපච්චිං චුට්ඨා- නිමිං නාම වෙදනං⁵ වෙදිගමානො. තස්ස මස්සං පාපිම එවරුපො කාගො හොති සෙග්ගපාපි මහුස්සස්ස. එවරුපං සිතං හොති සෙග්ගපාපි මච්ඡස්ස. -

1. කීදිසො තිරයො ආසි යත් දුසි අපච්චථ,
පිඬුරං සාවකමාසජ්ඣ කකුසකිඤ්ඤා⁶ බ්‍රාහ්මණං.
2. සතං ආසි අගොසංඛ්‍යා සඤ්ඤා පච්චන්තනවෙදනා,
ඊදිසො තිරයො ආසි යත් දුසි අපච්චථ,
පිඬුරං සාවකමාසජ්ඣ කකුසකිඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණං.
3. යො එතමභිජාතාති⁷ භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං තිගච්ඡති.
4. මජ්ඣෙක සරස්ස තිට්ඨතති විමානා කප්පඨාසිනො,⁸
වෙච්චිගවණ්ණො රුචිරා අච්චිමනො පහස්සරා,
අච්ඡරා තත තච්චතති පුත්‍ර තාතතතවණ්ණෙගො.
5. යො එතමභිජාතාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං තිගච්ඡති.
6. යො වෙ බුද්ධෙත වුද්ධො භික්ඛුසංඝස්ස පෙක්ඛනො,
මිහාරමාතුපාසාදං පාදඛ්‍යවෙඨිත කමපසි.
7. යො එතමභිජාතාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං තිගච්ඡති.
8. යො චෙජ්ඣතං පාසාදං⁹ පාදඛ්‍යවෙඨිත කමපසි,
ඉද්ධිබලෙත පසාදො¹⁰ සංවෙජ්ජති ච දෙවතා.
9. යො එතමභිජාතාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං තිගච්ඡති.
10. යො චෙජ්ඣතං¹¹ පාසාදෙ සක්ඛං යො පරිපුච්ඡති,
අපි ආවුසො¹² ජාතාසි තණ්හකකගපිමුතතිගො,
තස්ස සහෙකා විශාකාසි¹³ පඤ්ඤං පුට්ඨො යථාතථං. ¹⁴
11. යො එතමභිජාතාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං තිගච්ඡති.

-
1. අථ නං තං, සා. 2. අථ නං තං ජාතෙග්ගාසි, මජ්ඣං.
3. ඛහුති වස්සසතාති, සි. 4. දසසහස්සාති, සා.
5. චුට්ඨානවෙදනං, සා. 6. කකුසකිඤ්ඤා, සා. 7. සො එතමභිජාතාමි, සි.
8. කප්පඨාසිනො, සා, සි. කච්චි. 9. චෙජ්ඣතං පාසාදං, සා.
10. ඉද්ධිබලෙත පසාදො, සා. 11. චෙජ්ඣතං පාසාදෙ, මජ්ඣං, සා.
12. අපි වාසව, මජ්ඣං. 13. විශාකාසි, සි. 14. යථාතථං, සා.

18. පට්ඨ, ඒ මහාතිරයට නාමයෝතුන්දෙනෙකි: ඡළාසායනනිකාය (භවදුරුම් සායනනනගෙහි ලා වෙත වෙත ම උද දෙන වෙදනාවට හෙතු වන තිරය) කියා ද, සබ්බසායනන (යහුලින් හාදයෙහි කොටා ලන නරපුත් ඇති තිරය) කියා ද, පච්චන්තවෙදනිය (තෙමේ ම වෙදනා උපදවන තිරය) කියා ද සි තම් තුනෙකි. පට්ඨ, එහි තිරයපාලයෝ මා කරු පැමිණ තෙල බස් කීහු: “සබ්බ, යම් දිනෙක නා ලොකියෙහි හුලින් හුල එකට කැපි යයි ද, එකල ‘තිරයෙහි පැහෙන මට වර්ණසප්තයෙන් ඉක්මණැ’යි එය දැනගනැ” යි කියා යි. පට්ඨ, මම බොහෝ වර්ණයන්, බොහෝ වර්ණසප්තයන් ඒ මහාතිරයෙහි පැමිණිම. ‘චුට්ඨානිම’ (විපාකවෙදනාගෙන් නැගී සිටිනා වෙදනා) තම් වෙදනා විදුමින් ඒ මහාතිරයෙහි අගන් ‘උසාද’ තිරයෙහි දශවර්ණසප්තයන් කල් පැමිණිම. පට්ඨ, මට මිනිසකු කය බදු කය විය. මසකු හිස බදු හිස විය. -

1. විචුර මහතථිවත් හා කාකුසද බුදුහුදු සැටමෙන් දුසි මර යම් තිරයෙක පැමිණි ද, ඒ තිරය කෙබඳු වී ද යත්:

2. යහුල් සියෙක් ව. එ කැම තුමු ම වෙත වෙත වෙදනා දනවන සුදු ය. විචුර මහතථිවත් හා කාකුසද බුදුහුදු සටා දුසි මර යම් තිරයක පැමිණි ද, ඒ තිරය මෙබඳු වී.

3. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් තෙල තිරුපවත් දන්නේ වේ ද, පට්ඨ, එවන් මහණ සටා තිරුදුකට යෙහි.

4. මහමුහුද මැද කලාසායනි විමානගෝ ඇත. චෛත්‍යවර්ණී ඇතිගත, රූවරගත, (දිලෙන ගිනිකඳුමෙන්) සිළුමන්ග, ප්‍රභාසාරගත. නානාත්ම-වර්ණී ඇති බොහෝ දෙවගනෝ ඒ විමන්හි තවති.

5. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් තෙල විමානප්‍රවාහනී දන්නේ වේ ද, පට්ඨ, එවන් මහණ සටා තිරුදුකට යෙහි.

6. බුදුන් විසින් මෙහෙයුම් ලද යම් මහණෙක් බික්සහන බලාසිටිය දී මුරමාපකය පාදබ්‍රහ්මයෙන් සැලී ද,

7. බුද්ධිශ්‍රාවක යම් මහණෙක් තෙල පවත් දන්නේ වේ ද, පට්ඨ, එවන් මහණ සටා තිරුදුකට යෙහි.

8. සාද්ධිබලයෙන් වහල ලද යම් මහණෙක් පාදබ්‍රහ්මයෙන් චෛත්‍ය-ගතප්‍රාසාදය සැලී ද, දෙවියන් සංවිශ්වත් කෙළේ ද,

9. බුද්ධිශ්‍රාවක යම් මහණෙක් තෙල පවත් දන්නේ වේ ද, පට්ඨ, එවන් මහණ සටා තිරුදුකට යෙහි.

10. යම් ඒ මහණෙක් විජයත්පතයෙහි දී “ඇවත්ති, තාමණ්ණං-විමුක්ති දන්ති ද?” යි යුක්ත අතින් පිළිවිසි ද, ප්‍රශ්න ප්‍රථමස්තාලද යුක්ත ද තවස හේ ඒ මහණෙහි විසදුන් කෙළේ යයි ද,

11. බුද්ධිශ්‍රාවක යම් මහණෙක් තෙල පවත් දන්නේ වේ ද, පට්ඨ, එවන් මහණ සටා තිරුදුකට යෙහි.

12. යො බ්‍රහ්මානං¹ පරිපුච්ඡති² සුඛමොයං³ අභිනො සහං,
'අජ්ජාපි නෙ ආවුසො⁴ දිට්ඨි යා නෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු,
පසාසි⁵ විතිච්ඡත්තනං බ්‍රහ්මලොකෙ උපසාරං.'
13. තස්ස බ්‍රහ්මා විශාකාසි අනුපුබ්බං යථාතථං,
'ත මෙ මාරික යා දිට්ඨි යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු.
14. පසාසාමි විතිච්ඡත්තනං බ්‍රහ්මලොකෙ උපසාරං,
තොහං අජ්ජ කථං වජ්ජං අහං නිවේවාමහි සස්සතො.'
15. යො ඵතමභිජ්ජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ණ දුක්ඛං නිගව්ඡසි.
16. යො මහාතෙරානො කුචං විමොඛෙත⁶ අථස්සපි,
වතං පුබ්බවිදෙහානං යෙ ව භූමිසයා නරා.
17. යො ඵතමභිජ්ජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ණ දුක්ඛං නිගව්ඡසි.
18. ත වෙ අග්ගි වෙඨස්සති⁷ අහං ඛාලං ඛිකාමිති,⁸
ඛාලොව⁹ ජලිතං අග්ගිං ආසජ්ජන ස ඛයාති¹⁰
19. ඵවමෙව කුචං මාර ආසජ්ජන¹¹ තථාගතං,
සයං ඛිතිස්සපි අත්තානං ඛාලො අග්ගිංව සමුත්තං.
20. අපුඤ්ඤං පසවි මාරො ආසජ්ජන¹² තථාගතං,
කිනත්තු මඤ්ඤසි පාපිමි ත මෙ පාපං විපච්චති.
21. කමරොතො විග්ගි¹³ පාපං විරරතතාය කඤ්ඤි,¹⁴
මාර නිබ්බිඤ්ඤ බුද්ධානං ආසං මාකාසි භික්ඛුහු.
22. ඉති මාරං අතජ්ජෙසි¹⁵ භික්ඛු හෙසකලාවතෙ,
තතො සො දුමමනො යතෙති තඤ්ඤිත්තතරධායථාති

මාරතජ්ඣනියසුත්තං අසමං.

මූලයමකවග්ගො පසඤ්ඤාමො.

1. බ්‍රහ්මා, මජ්ඣං. 2. පරිපුච්ඡති, සි. 3. සුඛමොයං, සි. සුඛමොයං, භික්ඛො, මජ්ඣං.
4. අජ්ජාපි තාච්ඡො, මජ්ඣං. 5. පසාසි, සි.
6. විමොඛෙත, මජ්ඣං. සා. PTS, සි.
7. වෙඨස්සති, මජ්ඣං, සා. PTS. 8. ඛාමිති, PTS. සි.
9. ඛාලොව, මජ්ඣං. සා. PTS. 10. අසජ්ජනං ස ඛයාති, සි. මජ්ඣං.
11. ආසජ්ජනං, සි. මජ්ඣං. 12. ආසජ්ජනං, සි. මජ්ඣං.
13. වග්ගි, සි. 14. අසත්ත, සි. සි. මජ්ඣං. 15. තජ්ජෙසි, සි.

12-14. යම් මහණෙක් 'සුබ්බො' නම් බ්‍රහ්මයාගෙන් ප්‍රශ්න කළ දී "ඇවැත්නි, පෙර තව යම් මහදිවුගෙක් වී ද, තව ඒ දිවු අදත් ඇද්ද, මෙ බ්‍රහ්මයාට බ්‍රහ්මයා මඬනා බුදුන් ආලෝකය දක්වී ද"යි බ්‍රහ්ම අතින් පිළිවිසී ද, ඒ මහණ-හට බ්‍රහ්මයා ද "තඛද, මට යම් මහදිවුගෙක් පෙර වී ද, ඒ මහ දිවු දත් නැත. මෙ බ්‍රහ්මයාට බ්‍රහ්මයා මැඩගෙන සිටිනා බුදුන් බ්‍රහ්මයා දක්වී. 'මම නිත්‍යයෙහි, මම ශාස්වතයෙහි' යි මම දැන් කෙසේ කියමි ද"යි පිළිවෙල ගෙන තවත් කේ ප්‍රකාශ කෙළේ ද,

15. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් තෙල පවත් දත්තේ වේ ද, පවිට, එවත් මහණ සවා නිරුද්ධතාට යෙහි.

16. යම් මහණෙක් මහාතෙරුපච්ඡිකරුපයාගේ කුටිය බ්‍යාතවිමොක්ඛ-අභිඤ්ඤායෙන් ස්පඨි කෙළේ ද, දඹදිව හා පුර්වවිදේහයන්ගේ දිවසිත ද, ගාතපරිග්‍රහයෙන් භූමිකාසි මනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් නම්, උත්තේ දිවසිත් ද (උත්තරකුරු - අපරගොයාන දෙ දිවසිත් ද) බ්‍යාතවිමොක්ඛාභිඤ්ඤායෙන් ස්පඨි කෙළේ ද,

17. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් තෙල පවත් දත්තේ වේ ද, පවිට, එවත් මහණ සවා නිරුද්ධතාට යෙහි

18. හින්ත වතාහි "මම බාලයා දව්‍යාලම්"යි එකානුයෙන් හෝ වෙලා ගත්තේ ය. ඒ බාලයා ම දිලියෙන හිනි වැදගෙන දූවෙන්නේ ය.

19. මාරය, එපරිදි ම තෝ තථාගතයන් වහන්සේ සවා තමා දව්‍යාගන්නෙහි. හින්ත ස්පඨි කරන බාලයකු තමා දව්‍යා ගන්නාක් සෙයකි.

20. කකුසද තථාගතයන් වහන්සේ සවා දුග්ගි මාරයා පච්ඡ ලැබී ය. පවිට, කිම තෝ "මා පිළිබඳ පච්ඡි තො පෑසේ"යි සිතති ද?

21. කරනුච්ඡාහට පච්ඡ රැස්වෙයි. විරුද්ධයෙහි (හේ) වැලපෙයි. පවිට, බුදුන්ගෙරෙන් පතව යා. හිසුන් කෙරෙහි (සටනු පිණිස) ආයා නො කර.

22. මෙසේ ගෙගකලා වනයෙහි දී මුගලන්මහතෙරණුවෝ මරහු තැනී ගැත්වූහ. එසින් ඒ මරදෙව් දුක්ඛත් සිතැති ව එහි ම අතුරුදත් විය.

මාරතජ් නිය සුත්‍රය දක්වැනිසි.

බුලමකවර්ගය පස්වැනිසි.

තස්ස වග්ගස්ස උද්දානං:

සාලෙය්‍යවේරඤ්ඤ දුච්ච ව වේද දුලංඛිතං ධම්මසමාදානං ව,
විමංසකොස භේදිකථා ව බ්‍රහ්මා දුසි ව මාරො පඤ්චමො ව වග්ගො.

මූලපණ්ණාසකං නිවසිතං.

“ඛන්ධා දෙව වස්සති පුත වේරඤ්ඤා ඛන්ධදෙව කථා අපරො විකාමො ච සාලපදවත
ධම්මඤ්ච නාමො විමංසක කාලකොමිකඤ්ච දුසිතො පුරාණොදාපිතා ථිතාසන්නායා”*

- සිහලතාලපණ්ණාසකපොත්කෙසු අගමේච පාඨො දිස්සතෙ.

“සාලෙය්‍ය වේරඤ්ඤ වේදස්ස දුලංඛිතා ධම්මසමාදානං,
විමංසකා ච බ්‍රහ්මා දුසි ව මාරො පඤ්චමො වරවග්ගො”, යනා.

[ඛන්ධා දෙව සාලෙය්‍යවස්ස පුත 1 වේරඤ්ඤා,
ඛන්ධදෙවකථා අපරා විකාමො සාලපාදපරා.

ධම්මඤ්ච නාමො විමංසකලහා නිමිත්තං දුසිකො,
පුත පෙරො ච දාපිතො පණ්ණාසකුත්තං ගතංකම්.] සිමු.
1. වස්සනථ, සිමු. කාසිවි.

[සාලෙය්‍ය වේරඤ්ඤදුච්ච ව තුට්ඨි මූල මහාධම්මසමාදානඤ්ච,
විමංසකා කොසභි ව බ්‍රහ්මණො දුසි ව මාරො දඤ්චො ව වග්ගො

මූලපරිකාශො චේව සිහතාදෙව උත්තමො,
කකචො, චේව ගොසිඤ්ඤා සාලෙය්‍යො ච ඉමේ පඤ්ච]

මජ්ඣං

මෑදුම්සගියෙහි බුලයමකවගිය. 5. 10. මාරතජ්ජනිය සුත්ත. (50.) 791

ඒ වග්ගේ උද්දාය:

සාලෙය්‍යක සුත්ත හා චේරඤ්ඤක සුත්ත, මහාවේදලා බුලවේදලා සුත්ත දෙක, බුලබමමසමාදාන සුත්ත, මහාබමමසමාදාන සුත්ත, විමංසක සුත්ත හා කොසමබ්බ සුත්ත, යළි බ්‍රහ්මභිමනනනික සුත්ත, දුග්ගිමාර සදහන් ලත් මාරතජ්ජනිය සුත්ත ද ඇත. මේ පස්වැනි බුලයමකවගියයි.

බුලපණ්ණාසකය නිමයේ ය.

ගාථාදිපාදානුකක්ඛණිකා

පිට්ඨකයා

අපාරුතා තෙසං අමිතස්ස ආරු	412
අපුඤ්ඤං පසවි මාරෙ	788
අගං ලොකො පරෙ ලොකො	540
අහං හි අරහා ලොකෙ	414
ඉති මාරං අතජේසි	788
ඉධෙව සිතාසි බ්‍රාහ්මණ	90
උච්චිති වීර විජිතසකිං	410
එව මෙව ධුවං මාර	788
කරෙතො වියති පාපං	788
කිච්ඡන් මෙ අධිගතං	408
කිදිසො තීරයො ආසි	786
ජිහ්නං පාපිමිකො සොතං	540
තස්ස බ්‍රාහ්මා වියාකාසි	788
ධම්මවක්කං පවිතොතානුං	414
ත මෙ ආචරියො අත්ති	414
ත වෙ අග්ගි වෙද්ධස්සි	788
තිව්වම්පි බාලො පකඛිනො	90
පටිසොතකාභිං නිපුණං	408
පරෙවරඤ්ඤා ජාතාසි	768
පසාභි විනිවත්තතං	788
පාඤ්ඤාසොසි මග්ගධසු පුබ්බෙ	410
බාහුකං අධිකක්කඤ්ඤා	90
භවෙවාහං භගං දිස්වා	772
මජ්ඣෙකං සරස්ස නිව්ඤ්ඤා	786
මාදිසා වෙ ජිනා කොන්ති	414
යාවතා චන්දිමසුරිතා	768
යො එතමනිජානාති	788, 788
යො බ්‍රාහ්මණං පටිපුච්ඡති	788
යො මහාතෙරුනො කුටං	788
යො වෙජ්ජනතං පාසාදං	786
යො වෙජ්ජනතො පාසාදෙ	786
යො වෙ බුද්ධොති චුදිතො	786
යමෙ මුසා න භණ්ඨි	90
සතං ආසි අසොසකිකා	786
සබ්බං ලොකං අභිඤ්ඤා	540
සබ්බාභිකා සබ්බවිදුහමස්මි	414
සුඤ්ඤා වෙ සද එකා	90
සෙලො යථා පබ්බතමුඤ්ඤාතිවිසිතො	410
සොතනො සොසිතො	192

**මජ්ඣිමනිකායෙ මූලපණ්ණාසකෙ
සංකුද්දොනාමානුකකමණිකා**

පිටිඨකතා		පිටිඨකතා	
අක නිව්භ	670, 682	ඉසිතිලි	222
අග්ගිවෙස්සන	542, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 562, 564	ඉසිපතන	414, 416
අඛන	632, 652	උක්කචෙලා	536
අජාතකතා	548,	උක්කඛ්ඨා	2, 764
අජිත-සෙසකමඛලි	478, 590,	උච්චාකණ්ණරුකා	334
අතප්ප	670, 682	උච්චාකාලාරිකා	334,
අභිකක්ක	90	උද්දක-රාමිපුත්ත	404, 412, 570
අතත්තජිත	414,	උග්ගුමාසිකා	356, 360
අනාඨපිණ්ඩික	18, 30, 38, 54, 74 92, 252, 352, 426, 478, 526, 602, 718,	උපක	414
අනුරුඬි	494, 496, 500, 508, 510, 518,	උපභිස්ස	372
අකුචිත	354, 364	උපවිකා	720
අප්පමාණසුභ	670, 682	උරුචෙලා	406, 414, 572
අප්පමාණාහ	670, 682	උදුක	780
අභිභූ	6, 766, 770	උසාද	786
අරහතන	12,	ඵකපුණ්ඩරික	594
අරිච්ඡ	324, 326	ඕකචර	296, 298
අරිහ	670, 682	ඕචරක	322
අසිසුතා	356, 360,	කකච	322
අසාජි	542	කකුසකි	778, 782
අසාපුර	632, 652	කපිලවත්ථු	214, 272
අලුහදු	334, 336	කම්මාසාදම්ම	134
අකාසානිඤ්චායතන	6, 98, 392, 402, 424, 490, 502	කලඤ්ඤානිවාර	362, 702,
අකිඤ්චඤ්ඤායතන	8, 96, 392, 424, 490, 502	කසාප	520
අනන්ද	286, 394, 508, 516	කාසි	414
අප	4, 768, 770	කාලසිලා	222
අහ	670, 682	කාලී	314, 316, 778
අහස්සර	4. 670, 682, 770	කිම්බල	494, 502
අලාර - කාලාම	400, 402, 412 566, 568	කීස-කඛ්ඛිච්ච	562

පිටුවකින	පිටුවකින
කුඳුල 318	ජාණකියාණි 38, 426, 482
කුමාරකණ්ණප 354	ජාතිගුමක 362
කුමම 356, 360	ජාතිගුමි 362
කුරු 134	ජෙතවන 18, 30, 38, 54, 74,
කුල 338	252, 352, 354, 426, 478, 526, 602,
කුලානාරකාලා 540, 544, 560	672, 684, 718
කොට්ඨිත 684, 700	කථාගත 16, 30, 416, 750, 774
කොච්ඡි 780	කාවභිංස 504, 570, 582, 594, 596
කොසමි 752	කුසිත 504, 670, 682
කොසල 662	කෙර 4, 766, 770
කොසිස 694	දණ්ඩපාණි-සකක 272, 274
ගඬුමාසිපුබ්බ 324, 326	දව්වාස 720
ගද්ග 780	දාසපාල 494
ගයා 90, 414	දිස-පරජත 504, 506
ගහපති 672, 680, 684	දුමුක්ක-ලිච්ඡිපුත්ත 554
ගිරිකුට-පබ්බත 222, 462	දුසි-මාර 778, 780, 784
ගිරිකුට 70	දෙව 4, 766, 770
ගොතම 416, 426, 542, 544, 562,	දෙවතා 718, 720
572, 580, 582, 584, 588, 590, 772	දෙවදත්ත 462
ගොසිඛිතසාලවත 508, 514, 516,	දෙවනමිත්ත 592, 594, 596,
518, 520, 522, 524	598, 600
ගොසිඛිතසාලවතදාය 494, 508	ද්විධාපථ 356, 360
කොසිතාරාම 762,	ධම්මවක්ක 414
විඛිතවාර 356, 360	ධම්මදිත්තා 702, 716
වාසුමමනාරාජික 504	
වුත්ත 94	
ජ්වරාගතතිත 786	

පිටිමිකා		පිටිමිකා	
තඤ්ඤා	562,	පුණණ-මනනාණිපුත්ත	362, 364,
තඤ්ඤා	494, 502,		372
		පුබ්බාරාම	394, 592, 594, 598
තාග	356, 360, 426		
තාගවත	426	පුරණ-කසාප	478 590
තාගවතික	426		
තාගසමාර	198	ඵග්ගු	90
තාදික	494	ඵලණ්ඩ	314
තිගණ්ඨ-තාතපුත්ත	222, 590	බක-බුග්ග	768, 772
තිග්ගොධාරාම	214, 372, 274		
තිබ්බාත	10,	බාරාණසි	414, 416
තිමමාණරති	504, 670, 682,	බාහුකා	90
තිවාර	374, 382	බාහුමිති	90
තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතන	8, 96,	බිම්බිසාර	224
	392, 404, 406, 424, 492, 502, 570	බිලාර	320, 780
තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපත			
	670, 682		
තෙවාරික	374, 382	බුද්ධිසිහතාද	761
පකුඛ-කම්මාසත	478, 590	බෙලුචලට්ඨිකා	272
පච්චිත්තවේදනීය	786		
පජාපති	4, 766, 770	බොධි	414
පඤ්චවග්ගිග	414, 416, 420		
පඨවි	2, 766, 770	බුග්ග	4, 410, 768, 770, 772
පණ්ණපුත්ත-ආජිවක	70	බුග්ගකාසිකා	504, 670, 682
පසාග	90	බුග්ගපාරිසර්ජ	772
පරතිමිතවසමිත්ති	504, 670, 682	බුග්ගණ	356, 360, 422, 478
පරිත්තසුභ	670, 682		
පරිත්තාග	670, 682	භග්ග	228, 776
පසෙතදි-කොසල	360, 548		
		භුත	4, 768, 770
පිඨගලකොට්ඨ-බුග්ගණ	478	භෙසකලාවත	228, 776
පිලොතික-පරිබ්බාජක	426, 492		

පිටුවකින		පිටුවකින	
මකඩලි-ගොසාල	478, 562, 590	රෙවත	508, 510, 516, 518
මග	48, 718		
මගඩ	406, 410, 572	ලඞ්ඞි	356, 360
මලල	548		
මහාකව්‍යාන	276, 280, 284	ලිඞ්ඞි	542, 558
මහාකසාප	508, 512, 518, 522		
මහාකොට්ඨික	684, 700	ලොමකංගන-පරිකාශ	198
මහාපුද්ගල	92		
මහාතාම-සකක	214, 226	වඞ්ඞි	562
මහාතීර්ථ	784	වඞ්ඞාගන	426
මහාතෙරු	788	වඞ්ඞපාණි-සකක	548
මහාමොක්ෂාලාන	56, 70, 228,	වඞ්ඞ	504, 536, 548
508, 512, 514, 520, 522, 594, 598,	600, 776	වකකමමික	720
මහාවත	540, 544, 560	වමමික	356, 358
මංගපෙසි	356, 360	වලඞ්ඞරථ	426
		වංඞ්ඞික	434
මංගඩක	536	වංග	4, 768, 770
මාර	772, 774, 776		
මාලාව	718, 720	විඞ්ඞාණඞ්ඞාගනන	6, 96, 392, 424
			490, 502, 688
මිගදාය	228, 414, 416, 776	විඞ්ඞර	778, 784
මිහාරමාදුපාසාද	394, 592, 594,	විකංඞ-උපාසක	702, 704, 706,
598, 786			708, 710, 716
මුසික	780	වෙඞ්ඞනන-පාසාද	594, 596, 786
		වෙදෙඞ්ඞිකා	314, 316
මොක්ෂාලාන	522, 776	වෙදෙඞ්ඞිපුතන	598
මොර	48, 720	වෙරඞ්ඞක	672, 674, 684
මොලිය-ථගුන	308	වෙසාලි	164, 540, 542, 552, 560
		වෙසානවණ මහාරාජ	596
සංඞ	504, 670, 682	වෙගපථල	4, 670, 682, 770
		වෙථවත	362, 702
රථවිනික	368		
රමමක-මුග්ගණ	394, 396	සකක	214, 272, 592, 594, 596,
			598, 600, 786
රාජගක	70, 222, 362, 462, 702	සකකසමාගන	786
රාම	570, 572	සවමක	540, 544, 548

පිටිවක:		පිටිවක:	
සශ්‍ය-බෙලිවිප්පත	478, 590	සුදසා	670, 682
සශ්‍යම	778	සුදසා	670, 682
සශ්‍ය, වෙදිහිනිපොඩ	424, 492,	සුබමා (සහ)	788
	502, 694, 708, 710, 778	සුනකකත	184
සරසාති	90	සුදුරික - හාරආර	90
සහමති මුහු	408, 410, 412	සුදුරික:	90
සාහක	388, 370	සුහ	670, 682
සාති	602, 604, 606, 632	සුහකිණ්ණ	770
සාමිති-සාහකාරප්පත	70	සුහකිණ්ණක	6, 670, 682
සාපිප්පත	32, 54, 56, 70, 110,	සුහගවත	2, 764
	166, 364, 372, 448, 508, 514, 522,	සුමෙඩ	356, 360
	616, 624, 684, 686, 692, 700	සුමිදෙත	536, 538
සාල	2	සු-සුමාරතිර	228, 776
සාලමත	314	සෙඩ	10
සාල:	662	සෙතාතිගම	408, 572
සාලගතක	662, 664, 672	හතිපදෙපම	446
සාමති	18, 30, 38, 54, 74, 92		
	110, 252, 368, 426, 526, 592, 602,		
	672, 684, 718, 744		

විමසකපද්‍යානිං අනුකතමනිකා

පිටකධනා		පිටකධනා	
අකථධනපි	274, 630, 632	අපේක්‍ෂාසිතා	158
අකසිරලාභී	76	අඤ්ඤානො	136
අකාමකානං	400, 566	අඤ්ඤාදානු	766
අකාලවාදී	664, 676	අඤ්ඤං ආරාධෙත්ත	186
අකිව්ල්ලාභී	76	අඤ්ඤාතංගො	410
අකුකකුකපාතං	552	අර්ථාධිනිකො මග්ගො	706
අකුප්පා	700	අර්ථමි	48
අකුසලමූලං	110	අර්ථිකධිවසුපමා	826
අකොපිදෙ	2, 20	අර්ථිකත්ථා	762
අකම්මාරකා	192, 582	අඤ්ඤං වා දුලං වා	822
අගරා කත්ථා	280	අනුචාරායොති	178
අගාරනෙත්ති භබ්බං ගව්ඨති	458	අනකතාමචරො	408
අගොමරෙ	26	අතිරෙකධම්මා	30
අග්ගලුප්පිං	316	අතිවෙලං	308
අග්ගාතතං	62	අතිසිත්ථා	278
අග්ගිප්පිමිත්තං	196	අතිකතනමානුසංකො	518, 586
අඛණ්ණං	56, 60, 322		646, 648
අඛමඛනාති	322, 450	අතිකතනමානුසිකං	78
අඛාරකායාසං	580	අතතතියං	844
අඛාරකායාසුපමා	326	අතතවාදපටිසංග්‍රහතා	92
අවෙලුකො	188, 562	අතතවාදපාදතං	160, 344
අවචනනාතිවෙත්ථා	592, 596, 598, 600	අතතා'ති	22
අවචනනපරිඥායානං	592, 596, 598, 600	අතවාදී	436, 626, 668, 680
අවචනනබ්‍රහ්මාදි	592, 596, 598, 600	අතවදං	88, 528
අවචනනසොගකෙකම්මි	592, 596, 598, 600	අත්තිදිත්තං... ඵලං, පිපාසකා	668, 680
අවචකරාදුරො	716	අදනො	108
අවචාසිකං	368	අද්දවලෙපතා	220
අවෙත්ථි	28, 368	අධම්මවරියා, විසම්මවරියා	664, 666
අවෙත්ථාදිකා	186, 658	අධිකරණමි	310
අරපදෙන	336	අධිවිතතමනුසුතො	300
අරඤ්ඤා	580	අධිමතකසිමානං	192, 374
අරාතං	398	අධිවාසකරාතීකො	26, 580, 584
අර්තකම්පං	188, 724	අධිවාසනා පභාතධා	26
අර්තං	148	අධිසසිතාති	262
අර්තතතං	56, 74	අධොසාවං ගමනියා	104
අරේඛකං	410	අතකතං හි කුසලං	774
අරේඛායාසං තිට්ඨතො	624	අතගාරො	566, 626, 658, 660
		අතඛණ්ණං	56

	පිටුවකිනා
අනවර්තය	192, 408, 572, 574, 576
අනුකූල	149
අනුකූලය	100, 232
අනුකූලය	542, 546
අනුකූලය	414
අනුකූලය	664, 676
අනුකූලය	28
අනුකූලය	700
අනුකූලය	350
අනුකූලය	536
අනුකූලය	422
අනුකූලය	402
අනුකූලය	526, 530
අනුකූලය	224
අනුකූලය	432
අනුකූලය	102, 236
අනුකූලය	214
අනුකූලය	352, 538
අනුකූලය	196
අනුකූලය	26
අනුකූලය	326
අනුකූලය	162
අනුකූලය	316
අනුකූලය	574
අනුකූලය	420
අනුකූලය	68
අනුකූලය	80
අනුකූලය	460, 12, 14
අනුකූලය	16, 358
අනුකූලය	366
අනුකූලය	556
අනුකූලය	364
අනුකූලය	236
අනුකූලය	252
අනුකූලය	158
අනුකූලය	624
අනුකූලය	510, 516
අනුකූලය	502
අනුකූලය	170
අනුකූලය	194
අනුකූලය	484
අනුකූලය	129

	පිටුවකිනා
අනුකූලය	772
අනුකූලය	780
අනුකූලය	554, 556
අනුකූලය	2
අනුකූලය	754
අනුකූලය	226
අනුකූලය	10
අනුකූලය	576
අනුකූලය	664
අනුකූලය	346
අනුකූලය	478
අනුකූලය	288
අනුකූලය	334
අනුකූලය	742
අනුකූලය	782
අනුකූලය	174
අනුකූලය	746, 748
අනුකූලය	724, 726
අනුකූලය	356
අනුකූලය	76
අනුකූලය	304
අනුකූලය	412
අනුකූලය	512
අනුකූලය	6, 12, 14, 16
අනුකූලය	48
අනුකූලය	742
අනුකූලය	228
අනුකූලය	644
අනුකූලය	414
අනුකූලය	196
අනුකූලය	190
අනුකූලය	76
අනුකූලය	398
අනුකූලය	396
අනුකූලය	336
අනුකූලය	582
අනුකූලය	406
අනුකූලය	498
අනුකූලය	164
අනුකූලය	68
අනුකූලය	290
අනුකූලය	158, 732, 730

	පිටුවකින:
අවිද්‍යා	730, 782
අවිනිපාතබලම	538
අවිපරිකද්‍රැණය	668, 680
අවිසයසම්	202
අවුපකට්ඨා	574
අසඤ්චිකරාමාසි	102
අසමයවිමෝක්ඛ	474
අසමමානබලම	48, 198
අසංසරිතපුබ්බ	196
අසංභාරිය	752
අසිච්ඡම	206
අසිත්ත	35
අපු	32
අසෙවනකං	286
අසම්මාන	348
අසාද මමසාරපි	312
අසුත්තපුබ්බ	572, 574, 576
අභිවිකේතනපි	206
අකේතරතනානුසික්ඛිත	242
අලෙහි	554
අකමභිසය	74
අකාරවනි සඤ්ඤා	750
අභනි	376
අවරිසකං	400
අවයාපවයො	562
අවාමිතකක	188, 386, 724
අච්ඤ්ඤාරථො	312
අභ්‍යන්තරං	642
අභිසං අභිසං	300
අභ්‍යාපනපරිතාපනානුයොගං	188
අඤ්ඤා	30
අතිසදං	192
අනුකඤ්ඤාපනතො	584, 586, 588, 646, 648
අපානිසකංගො	740
අපාසිකානං ධානානං	652, 656
අපොගරහකා	766
අභසාසර	6, 12, 14, 16
අමභනිලියං	536
අමිසකිඤ්ඤිකතෙසු	664, 668, 676, 680

	පිටුවකින:
ආමිසද්‍රැණ	30
ආයතං වර්ජිතං	548
ආයොගං	312
ආරාමාර්ථ	436
ආලයසම්මුද්ධිත	408
ආලයො	460
ආලුච්චි	760
ආවේනතා	416
ආවරණියෙහි බලමමති	438
ආසර්ජන ස ඛයානි	788
ආසර්ජන තථාගතං	788
ආසද්ද	766
ආසතං ධාතං	168
ආසතං කප්පයාම	376
ආසවකයඤ්ඤාය	52
ආසාරිකං සාවේතා	526
ආසිතිකපට්ඨානි	192, 580
ආසඤ්ඤා	414
ආභවවිකේතන	254
ආකාරගතො	580
ආකාරෙත පුඤ්ඤි	192, 194
ඉච්ඡාවචරා	66, 68
ඉච්ඡා	774
ඉඤ්ඤානි	456
ඉතිවාදපමෝක්ඛානිසංඝ	334
ඉතිච්ඡිතකං	334
ඉතතරසම්පන්නො	746
ඉද්ධාච්චයතා පටිච්ච සමුදායද	408
ඉඤ්ඤානුභාව	374
ඉඤ්ඤානිසංඛාරං	596, 772
ඉඤ්ඤානුසංයු	376
ඉඤ්ඤාපරොපරියතනං	170
ඉඤ්ඤා	780
ඉරියාය	416
ඉරියනි	180
ඉසාසේතන	202
ඉසාය	36
ඉසුති	100, 230
උකකංගෙහි	464
උකකාමුඛං	88
උකකුපිකපාධානං	188

පිටිමකා	
උපකතාචන-විකුටන-තිකති-	
සාවිශේෂයා	438, 628
උකතිතතප්‍රියකා	346
උච්චාරපසාචකමම	136, 630, 638
උච්චාවිචිති	760
උච්චිතනමුලා	590
උච්චේදං	350
උච්චිතෙතා	694
උකුති	622
උකුපරිසායවිනේදනං	26
උතතරසකු	336
උතතරාරණිං	572, 574
උතතරාසඛිතං	410, 554
උතතරිමනුසාඛමම	164, 582
උතතාතිකරොනති	534
උතතාමතා	352, 354
උතතාසෙනති	208
උදකණ්ණවං	336
උදකතාරකා	192, 582
උදකතාරොහතානුයොගං	188, 724
උදපතෙන	250
උදපාතො	90
උදබ්බති	772
උදරාවදෙහකං	256
උග්‍රමාසිකා	356
උග්‍රහෙයසුං	720
උහතලා	72
උපකාරියො	208
උපඛාය	192
උපතාතො	36, 652, 654, 656
උපතිගමාමා	566
උපපතතිතා සුඤ්ඤි	196
උපරිතාවපරිතායො	108
උපරිතාවංගමනිතො	104
උපසම්පදං	224
උපසංකරති	138
උපාතිවතතිතො	766
උපාතිවතතිසාති	774
උපාදනං	120, 614, 616
උපාදයරූපං	526, 532
උපාදයුපාදය	198
උපාරමිතාතිසංසා	384

පිටිමකා	
උපකතාසතිපාරිසුඤ්ඤි	50, 94, 584, 644, 694
උබ්බිලාපිතතතං	350
උබ්බවිකතො	188, 222, 724
උබ්බිද්දකො	644
උභතොධාරං	652
උභතො විසුලතං	206
උරතතාප්‍රිං කතදති	204, 564
උලලිතතාවලිතතං	184
උසමා	692, 694
උසමිකතො	332, 606
උසාදෙකො	338
උසොලුති	262
උඡාරුකවමො	560
උභතඤ්ඤි	292
උභතෙන	290
ඵකජ්ඣං	740
ඵකතතං	10, 12, 14, 16
ඵකතතිකො	438, 628
ඵකායාරිකො	188, 562, 722
ඵකායතෙන මග්ගත	182
ඵකාලොපිකො	188, 562
ඵකාහමතං	138
ඵකාහිකමපි ආකාරං	562
ඵකිසාපි දතතිතො	562
ඵකොදිං	588
ඵකෙයසකමපි	206
ඵඵපථොහමසමි	748
ඵරකවතතිකමපි	206
ඵලකමනතරං	188, 562, 722
ඵරෙති	46, 48
ඵවමාපි	138
ඵසතාපසුතො	192
ඵහිපසිකො	622
ඵහිගදතතිකො	188, 562, 722
ඵලකමනතරං	188
ඕකමාරිං	396
ඕකමාරිකං	396

පිටුවකිනා		පිටුවකිනා	
මිත්‍යානිකමේතං	588	කණ්ණකමේමා	90
මකපොයුං	26	කතකරණියො	12, 14, 16
මික්කමිනෙ පුබ්බකිමි,	34, 72	කතකිබ්බිතං	90
මික්කාධිකා	192, 582	කතකපො	198
මිසතං	720	කතීකාය	416
මිච්චකා	321	කතුපායනො	454
මිජොපකරණියො	314	කතුරං	630, 640
මිට්ඨපදං,	192, 580	කපොග්ග	304
මිට්ඨපකතමිනෙතත	400, 566, 570	කබර්වජායො	182
මිදනකුමාසං	584	කබ්ලිකිකායෙ ආකායෙ	112, 610
මධ්‍යපතොදෙ	312		612
මනීතපතතපාණිං	658	කමමකරණ	222, 206
මපක්කමිකා	222, 574, 576, 582	කමමකබ්බො	224
මපතගිකො	622	කමම නිගෙ සිනෙ	50, 584, 586
මපපාතිකායොති	178		588, 646, 648
මපසාගිකො	768	කමමයමාදනානං	168
මපිලාපෙකා	338	කමමාරකුලා	56, 58, 68
මමුනෙතනති	192	කමමාරගණාරියා	576
මර්මායායානං	78	කගපික්කයා	438, 628
මර්මං තීරං	336	කලහරාතා	752, 754
මලුග්ගපිලුග්ගා	192, 580	කලායසුසං	580
මලුග්ග	274	කසිණං ආයු	768
මමාදපතිකරො	554, 556	කලොපිමුඛා	188, 722
මතපො	428	කාදලිමිගපව්වකරණ	184
මතපිතිණවතසාතිසු	718, 720	කාමාධිකරණං	204, 220, 222
මතරියාති	428	කායකියං විතතං	568
මිසාචනෙ	456	කායපරිකාරියො	438, 628
මිතිතකායෙ	12, 14, 16, 556	කායභාවනා	562, 564
මිලාරිකං ආකාරං	584	කායභවිකා	694, 706, 710
මිලිගලං	26	කායෙත ඵසසිකා	76
කංසපාති	56, 68	කාරා	76, 632, 652
කකපුපමි	322	කාලමාදී	436
කකාඨාතියෙසු ධම්මෙසු	528, 534	කාලපඛාති	192, 580
කකායො	608	කාලාරිකා	434
කකාචිතරණවිසුඛානං	366	කිංකුලකපෙසි	400, 566, 572
කපෙත්ථි	540, 552, 576	කිංකුලො	700
කණ්ණකමා	188, 386, 724	කිට්ඨසමායො	290
කණ්ණරුකා	434	කිණ්ණා	780
කණ්ණකාඨානං	26	කිසබ්බලකෙ	536, 538
කණ්ණකාපසාගිකො	188, 724		

පිටිවැසියා		පිටිවැසියා	
කීලාපනකානි	624	බිලජානො	254
කීලිතජානං	544		
කුමරිපරිකාරියො	438, 628	බිණාජාති	588, 592, 598, 600, 648, 650
කුදංගු	714	බිණාසලො	12, 556
කුදාලපිටකං	318	බිණේදකිතුතා	496
කුමතිමුඛං	188, 722		
කුමමං	356	බුජපිපාසාය	202
කුලපරිවරා	506		
කුලලෙභි	140	බෙතතවජුපටිකාගණං	438, 628
කුලපුටමං	336, 610	බෙමං	336
කුසවිරං	188	බෙමතං	90
කුසලො	426	බෙමනතභුමිං	642
කෙටුහිනො	72, 376	ගණතාය	202
කෙවලපරිපුණ්ණං	514, 516, 518, 522	ගණාවිරිටං	540, 552
කෙවලං	764, 768	ගණානං	548
කෙවලස්ස දුක්ඛකඛ්ඛස්ස	616, 620, 624, 630, 632.	ගණිං	540
කෙසකමබ්බං	188	ගතිසො	178
කෙසමස්සලොචකො	188	ගතනානි	194, 582
කෙසමස්සලොචනානුයොග	188, 724	ගතිබො	622
		ගබ්භස්සාවක්කනාති	622
කොඛනො	100, 228	ගමතිරං පොකඛරණිං	544
කොඤ්ඤ	780	ගමතිරගතා	582
කොඛසාමනනා	228, 664, 676	ගරුමාරං	622
කොලවිකතිං	192	ගහනං	190
කොලාපං	574	ගහපතිවිමරධරො	70
		ගහපතිමිභාසාලානං	670
බණ්ඩදනනං	210	ගලනොතන	316
බතතිගමිභාසාලානං	670, 680		
බමතිං	494	ගාමධම්මා	436, 626
බසධමමතා	450	ගාමනතසමනනෙත්ත	292
බලිතංසිරං	210	ගාමනතවිකාරි	70
බාණ්ණං	26	ගාතං	380
බාසිනෙ	826		
බාරපනවර්තං	208	තිජෙකිති	140
		තිඤ්ඤාචකපේ	494
		තිමිභාසං පච්ඡිමේ මාසෙ	588

පිටුවකිනා		පිටුවකිනා	
ජන්‍යපසංහිතා	300	කෘතං 50, 94, 390, 422, 440, 488	
ජමිති	44		498, 502, 690
ජවට්ඨිකාති	192	කෘතවිමොක්‍ෂකමාධිගමා-	
ජමද්‍රයාති	724	පතතිනං සංකිලෙසං	170
ජිත්තබ්බතරු	320	කෘතති	780
ජිත්තසාරු	320	ඤාතනජ්ඣාපනො	746
ජේදන- වධ - ඛනිත - විපරමොස-		ඤාණකරණි	39
ආලොප - සහසාකාරු	438, 628	ඤාණදෙය්‍යනං	222
ජඛලාතං පාණාතං	448	ඤාණදෙය්‍යනවිග්‍රහිතං	366
ජඛ්‍යට්ඨිකං	140	ඤාණගුණො	278
ජඛ්‍යාපිභාරං	272, 546, 560	ඤාණමිත්‍යාය	148
ජඤාඤාජඤාඤා	68	ඤාණවාදං	400, 566, 570
ජපිලෙකා	656	ඤාතඤාතරය්‍ය	600
ජතනුමතතං	454	ඤාතිපරිච්චං	626
ජමුච්ඡායාය	582	ඤාතිරක්ඛිතා	664, 666, 676, 678
ජරසාලාය	580	ඤාතිසාලොතිතා	654, 656
ජලාමුජා ගොති	178	ථාතං	566, 670, 672, 680
ජාගරියං අනුසුතො	72	සිතියා	610, 636
ජාතරුපරජතපටිග්‍රහණං	628	සිංහමකසවාතාතප	26
ජාතිගුමිතං	362	බහති	454
ජාතිං	290	බහෙය්‍ය	352
ජාපෙතායං වා ජාපෙතං	548	බෙති	438
ජිඤ්චාද්‍රඤ්චාපරෙතා	30, 286	තක්‍ෂකපරිගහතං	164
ජිලං	70	තචං අක්‍ෂකෙසි (බ්‍රහ්මවිරියය)	470
ජිවිතාය තාලං අහච්චි	576	තචපරිගහතං	138
ජිවිතාවිඤ්ඤායොගි	624	තච්ඡති	70
ජිවිකත්තං	72	තජ්ජය්‍ය විඤ්ඤාණය්‍ය	460
ජේගුච්ඡිකම්	190	තණ්ඩුල විකතීං	194
ජොතිමාලිකමපි	206	තණ්ඩුලොදකං	194
		තණ්‍යා	120, 162, 610, 614, 616
		තණ්‍යාසංඛය පිඤ්ඤාති	594, 596
		තණ්‍යාසංඛය පිඤ්ඤාතො	592, 596
			598, 600

පිටුවකිනා		පිටුවකිනා	
තණ්ත්‍රපාදිකතසා	430	තෙව්විරිකො	512
තසපරිතිබ්බාසි	78	තෙපොපාතුකරිකාමි	572, 574
තපාගතපදං	446	තෙරොවසිකානි	142, 212
තදහාරතිරෙඛා	608, 610	තෙලපජොතං	672, 684
තදෙව්දං විඤ්ඤාණං	602, 604	ඵඤ්ඤා	100, 230
තපසසිතාය	188	ඵමාං	760
තපසසි	186	ඵමො	36, 84
තසිතො	182, 658	ඵල නික්ඛිතං	654
තාණං	550	ඵමසා	326, 604
තාමෙවසාතාරතාය	580, 582	පිතමිඳුපරිපුට්ඨිකා	42, 98
තාලවණ්ණෙත	456	පිතමිඳං	146, 630, 640
තාලාවච්ඡිකතා	590, 700	ථුසග්ගි	608
තීක්ඛිඤ්ඤා	410	ථුසොදකං	188, 562
තීඛිණං	552	ථුණ්ණෙවපතං	542, 552
තිට්ඨහදනතිකො	188, 562, 722	ථෙතතො	22, 344
තිණග්ගි	608	ථෙතාගඛාතං	664, 666, 676, 678
තිණතකා	386, 724	ථෙරවාදං	400, 566, 570
තිණ්ණකං	320	ථෙර	526, 530, 532, 534
තිණ්ණකුපමා	326	දක්ඛිණෙය්‍යං	558
තිණොදකසංඛයො	374	දක්ඛිනති	772
තිණ්ණවිවිසිව්‍යං	42, 98, 554, 556	දට්ඨා	596
	630, 640	දණ්ඩපරායණං	210
තිණ්ණත	578	දණ්ඩමනතරං	188, 562
තිත්තකාලාපු	192, 582, 738	දණ්ඩමොලක	272
තිත්ථං	526, 528, 530, 532, 534	දණ්ඩමාකරති	378
තිත්ථකර	478	දණ්ඩාදනසන්ධාදන කලහවිකාස-	
තිත්ථකවාණු	190	පිවාද ධුවිනුචංචෙසුඤ්ඤාමුතා-	
තිපා	26, 582	මාදතං	276
තිරිච්ඡාතයොතිං	178	දතතිසා	188
තිරිවාති	188, 724	දඤ්ඤාකෙඛා	188, 386, 724
තිලකාතගතතං	210	දනොතිදනමාධාය	576
තිලිසංඛං	274	දබ්බජාතිකො	286
තිරෙ සිතො	648	දමිථාය	558
තිහමිතං	138	දමිතොවො	536, 538
තිති අනුත්තරියෙති	556	දමිචාතො	720
තුලාතුටිකංසකුටමාසකුටා	438,		
	638		
තුලිති	320		

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
දව්‍යං	26, 638	දුක්කරකාරිකාය	196, 582, 592
දස්සනානුත්තරියෙන	556		598, 600, 624, 630, 632
දස්සනා පතාතබ්බා	20, 24	දුක්ඛකයො	224
දල්ලබ්බිමා	198	දුක්ඛපරෙතො	462
		දුක්ඛසමුදයො	114
දයපාලො	494	දුක්ඛාතිශේණං	462
දයං	494	දුක්ඛවිදේහිකානං	652, 656
දයාරණං	640	දුද්දයො	408
දයව්‍යං	642	දුප්පද්දායාතිකො	536
දසිද්දසපටිත්තනණං	628	දුප්පටිකිත්තං	102
		දුප්පච්ඡිදෙන	162
දිට්ඨං	8, 12, 14, 16	දුබ්බං	100
දිට්ඨධම්මසුඛමිකාරං	60, 52, 54	දුරකඛාතෙ	162
දිට්ඨානුගතී	38	දුරනුබොධො	408
දිට්ඨි	22, 112	දුරතිරම්	38
දිට්ඨිකන්තාරො	22	දුරභිසම්භවානි	38
දිට්ඨිගතං	22, 328	දුරාගතානං	26
දිට්ඨිගතණං	28	දුරාතනානං	26
දිට්ඨිඛාතාධිට්ඨානපරික්ෂානා -		දුර්වික්ෂාපඨෙ	410
භිතිවේසානුසයානං	342	දුස්සකරණකො	514, 524
දිට්ඨිඛාතානි	338	දුක්ඛයා පතිණගමිතානුයොගො	438, 628
දිට්ඨිමානානුසයං	112		
දිට්ඨියා සුප්පටිච්ඡා	576	දෙවගරකකා	766
දිට්ඨිප්පථඤ්ඤං	22	දෙවනිකායං පණ්ඩාරං	256
දිට්ඨිපිට්ඨං	366	දෙවලොකගාමිත්තං	178
දිට්ඨිපිට්ඨකං	22	දෙසෙනා	588
දිට්ඨිපාදනං	160		
දිට්ඨිමි ධර්මෙ	660, 672, 682	දෙසිකාරකානි	508, 514, 516, 518
දිත්තපාටිකබ්බි	436, 626		522
දිබ්බං භාවිතං	596	දෙසුපසංභිතා	300
දිබ්බා මණ්ඩෙකා	514, 516, 518,	ද්විකාරෙ	410
	522	ද්විකාරිකො	188, 562
දිබ්බාය සොතමානුසා	78	ද්විලොපිකො	188, 562
දිබ්බෙත චක්කුතා	80, 172, 518,	ද්විත්තං භුක්ඛමානානං	562
	588, 646, 648	ද්විතිකම්පි ආකාරං	562
දිව්‍යතරං	314	ද්විතිදත්තිනි	562
දිව්‍යපඤ්ඤං	358	ද්විගමනං	138
දිව්‍යසුචිතා	588		
දිකරකතං	536, 538, 540, 606		
දිකලොමිකං	542		

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
බිතා	510, 516	තනි ලොකෙ සමණවුහමණ	666, 678
බිත්තං	624	තනි සත්තා ඔපපාතිකා	666, 678
බිත්තලාපං	206	තනි සුකට්ඨකකවානං ඵලං -	
බිත්තකතො	198	පිපාකො	666, 678
බමිමං	516, 558, 566, 568, 570	තනි හුතං	666, 678
	572, 584, 588, 602, 604, 606	තනිකො	494
	610, 624, 626, 632, 664, 672	තනිකරාගකා	298
	674, 688.	තනිකි	16, 624, 630, 632
බමමකපිකො	522	තලාපා	554
බමමමරියාසමමමරියාකොකු	662	තලාපිකං	274
	668, 674	තභාතකො	650
බමමදයාදා	30	තභාතීයවුණණාති	642
බමමබරා	528, 534	තභාතීයපිණ්ඩි	642
බමමකපො	168	තභාපකො	642
බමමපදබ්බසාදනං	198	තභාදාදදුලෙත	454
බමමපරියාතං	72	තභාචනිකො	426
බමමකුතො	278	තභාපලොකිතං	784
බමමරකිකා	664, 666, 676, 678	තභාමුච්චිති	252
බමමව්දි	436	තභාතකකොකුතං	96
බමමමරියාසමමරියාකොකු	28	තභාතභික්ඛිකතං	170
බමමපිතං	658	තභාතභාසාසු	580
බමමවෙදං	88, 528, 534	තභාතභ්බසාදනකාති	532, 628, 636
බමමසමිකතකතා	750	තභාපරං ඉතතතාය	588, 592, 598
බමමසමාදානාති	718, 738		600, 648, 650
බමමානුපයාති	134, 146	තභාතීකිකා	668, 680
බමමානුපාතිකො	540	තභාතො	576, 578, 580
බමමුපසංතිතං	88, 528	තිකාමමමානා	44
බංසි	558	තිකාමලාති	76
බාතාරමමණමෙව	456	තිකිකතභුරා	34, 72
බාරං	644	තිකමිත්තති	204
බුචො	22	තිකමකතං	588
බුපායති	356	තිකරොතා	228
බුමංකතතා	526, 528, 530, 532	තිකරොතකො	224
බෙහුපකාතං	190	තිකිණ්ණං	224
තච්ඡාදකාති	738	තිකිකති	752, 755
තනි	290	තිකිකතං	334, 336
තනි අයං ලොකො	666, 678	තිකිකපොතති	752
තනි දිත්තං	666, 678	තිකිකා	156
තනි පරො ලොකො	666, 678	තිකරණකාය	336
තනි පිතා	666, 678	තිකිණ්ණං	642
තනි මාතා	666, 678	තිකිකති	436, 626, 668 680
තනි සිඛි	666, 678		

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
නිකේතනා	278	පච්චිසිකො	436, 628
නිප්පඤ්චාරාමිකා	158	පච්චිප්පකො	626
නිප්පිතිකේතන	644	පච්චිප්පරොපෙති	230
නිබ්බානං	10, 12, 14, 16	පච්චිසංරෝගා	312
නිජිතතකරණො	700	පච්චෙච්ච	728
නිමිට්ඨෙයා	302	පජ්ජාපකිතරතා	766
නිග්ගහි	164	පජ්ජාසංගතො	332
නිග්ගහතො	594	පඤ්ඤා	48
නිග්ගහෙ	594	පඤ්ඤාතිකං	498
නිර්ග්ගෙයා	346	පඤ්ඤාසුඤ්ඤාති	692
නිරාමිතං	142	පඤ්ඤාගතෙන	428
නිරොධො	616, 620, 630, 632	පඤ්ඤාචක්ඛන්තා	688
නිලොපමි	206	පඤ්ඤාය දුඛලිකරණෙ	630, 642
නිලොපලෙකා	274	පඤ්ඤාපිමුත්තං	82, 172, 184, 624
නිවපති	374		630, 632, 660, 672, 684
නිවාතනිවාතො	316	පඤ්ඤාපිමුත්තථලා	690
නිවාතං	184	පඤ්ඤාපෙය්‍යතතියං	426
නිවාපං	374	පට්ඨිකත්තො	184
නිව්චෙය්‍යා	664, 676	පටිකත්තො	184
නිවුත්තං	374	පටිච්චරති	230
නිසංචෙය්‍යන	688	පටිපාණංගේයා	766
නිසංරණං	90	පටිපථරති	230
නිසංගතා	650	පටිපායො	714
නිසංගතාපංච	344	පටිපාති	70
නිතිතදුගේකා	436	පටිපිසංකාතං	316
නිතිතතපෙය්‍යා	436	පටිපිසංකාතොතිසො	636
නිවේයා	770	පටිපලලාතාදුමො	510, 518
නිවාරතකො	188, 386, 724	පටිපෙවිතා පභාතබ්බා	20, 26
නෙකපිසංගතණිකං	190	පටිතබ්බාමි	26
නෙකබ්බමිපිතකකං	296	පටිතිතතාවො	190
නෙමි	70	පඨවිතරතකා	766
නෙමිමණ්ඩලානං	510	පඨවිජ්ඣාප්පකා	766
නෙයා	688	පණ්ඩිතා	182
නෙලා	626, 668, 680	පණ්ණසංචං	48
නෙවාපිකො	374	පඤ්ඤාපෙය්‍යා	290
පංගුකුලිකො	66, 68, 512	පතිසංකිම්පතාය	148
පක්කවිසිතාපි	206	පත්තකකිකො	332, 554, 606
පක්කපෙතො	90	පථාපිකො	778
පගබ්බා	558	පභාතපභිතතතං	414
පග්ගරණි	642	පභාතාභිකුත්තකා	576, 578, 580
පච්චිකාලෙ	778	පත්තපෙතාසකො	66, 88
		පත්තභාසි	346

පිටුවකින:		පිටුවකින:	
පක්‍ෂාභාරය	346	පුද්ගලිකතාව	142, 212
පටුකර්තව්‍ය	158	පුද්ගලික	558
පටුකර්තව්‍ය	276	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	554
පමාණකරණය	700	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	690
පරිකල්ප	664, 676	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	394
පරිකල්ප	154	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	584, 586 646
පරිකල්පකරණය	664, 666, 668	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	62
	676, 678, 680	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	564
පරිකල්පකරණය	664, 676	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	186
පරිකල්පකරණය	538	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	664, 668, 676, 680
පරිකල්පකරණය	596, 598	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	582
පරිකල්පකරණය	160	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	90
පරිකල්පකරණය	688	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	188, 724
පරිකල්පකරණය	624	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	314
පරිකල්පකරණය	644	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	526, 530
පරිකල්පකරණය	642	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	192, 580
පරිකල්පකරණය	516	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	642
පරිකල්පකරණය	134	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	564
පරිකල්පකරණය	626, 668, 680	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	184
පරිකල්පකරණය	188	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	466, 472, 552
පරිකල්පකරණය	30	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	780
පරිකල්පකරණය	678	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	546
පරිකල්පකරණය	644	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	38, 102, 338, 414
පරිකල්පකරණය	262	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	206
පරිකල්පකරණය	768	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	768
පරිකල්පකරණය	300	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	34, 72, 416
පරිකල්පකරණය	208	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	640
පරිකල්පකරණය	106	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	138
පරිකල්පකරණය	40	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	206
පරිකල්පකරණය	188	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	320
පරිකල්පකරණය	30	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	438, 628
පරිකල්පකරණය	32	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	630, 640
පරිකල්පකරණය	34, 72	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	766
පරිකල්පකරණය	208	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	516, 566, 570, 626, 662, 672
පරිකල්පකරණය	586, 588	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	632, 634
පරිකල්පකරණය	672, 684	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	670
පරිකල්පකරණය	720	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	518
පරිකල්පකරණය	638	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	744
පරිකල්පකරණය	422	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	664, 666, 676, 678
පරිකල්පකරණය	188, 386, 724	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	752, 754
පරිකල්පකරණය	664, 666, 676, 678	පුද්ගලිකමුද්‍රාණය	62
පරිකල්පකරණය	426		
පරිකල්පකරණය	652		

පිටුබිකා		පිටුබිකා	
හතනාභිභාරං	558	මිච්ඡාසමාධි	98
හද්‍රුමි	654	මුක්ඛසූත්‍රං	580
හමකාථෙ	138	මුච්ඡිතො	396
හග්ගෙරමං	40, 48	මුතං	8, 12, 14, 16
හසුපරතො	746, 748	මුතතාමාරෙ	188, 722
හරහරං	320	මුද්දය	202
හමද්දිට්ඨි	158	මුද්ධාමසිත්තසං	548
හාකුටිං	314	මුසලමනතරං	188, 722
හාතුරක්ඛිතා	664, 666, 676, 678	මුතොජ්ඣි	138
හිත්තානං මා අනුප්පදනං	664, 676	මෙරගං	188, 652
හිංසකකතසමිං	192	මොක්ඛවිකං	624
හිරුකප්පාභිකා	44	යජෙකඛා	594, 596
හුජ්ඣෙසා	642	යඤ්ඤෙත සුද්ධි	196
හුතගරහකා	766	යතොනිද්දනං	276
මංසපෙසුපමා	328	යත්‍රහිතාමි	764
මක්ඛි	100, 230	යතොධිකරණමෙතං	438, 528, 532
මග්ගමානො	780		534, 610, 624, 628, 636
මග්ගො	46, 48	යථාකමමුපගෙ	586, 646, 648
මඛ්‍යුර වජ්ඣ	582	යථාකාමකරණිගං	374, 422
මච්ඡරියං	84	යථාපරිශත්තං	528, 532
මච්ඡගුමිං	648	යථාසකංපටිපාතං	514, 516, 518
මට්ඨං	652		522
මධුපිණ්ඩකපරිත්තං	286	යදිච්ඡකං	312
මධුරකප්පාතා	780	යාවිතකුපමා	326
මහසංචුපෙක්ඛිතා	516	යාත්‍රා	636
මහතරුඛායකසං	654, 656	යාපනිං	494
මහාණාති	188, 724	යාමවිභා	644
මහාවිකට්ඨෙහාප්පකමිං	190	යොගකෙකමිං	10, 398
මහෙසකකසං	600	යොග්‍යාවර්තො	312
මාතාපිතුරක්ඛිතා	664, 666, 676	යොනිතො	178
	678	යොනිසොමෙකසිකාථෙති	24
මාතාපෙතනි කසමිඛවිසං	358	රභ්‍රකප්පාතෙ	82
මාතිකාධරු	528, 534	රජාපථො	56, 566, 626
මාතුගොරවකෙත	538, 540	රජොපල්ලං	190
මාතුරක්ඛිතා	664, 666, 676, 678	රත්තඤ්ඤා	526, 530, 532, 534
මායාපි	100, 230	රත්නිං ධුරායති	538
මාරවකුං	390, 422	රත්නුපරතො	438, 628
මානුවාසිපාටික	718	රථකං	624
මායානං	622	රථමිනිකාති	368
මුච්ඡාදිට්ඨි	98, 652, 654, 656	රුහානුසං	112
මුච්ඡාපිට්ඨතති	98	රුජපොරිසෙත	202
මුච්ඡාසංකප්පා	98	රුහුමුඛමපි	206
මුච්ඡාසති	98	රිඤ්ඤාසනනි	382

පිටුවකිනා	පිටුවකිනා
රිත්තකං	770
රිත්තනා	652
රිත්තමානෙ	202
රුක්ඛවේදියානි	48
රුක්ඛප්පුරමා	326
රුපසුද්ද	526, 530, 532
රුපතනායං පුරිසප්පකලො	546
ලක්ඛණකුසලො	526, 530, 532
ලඛිති	360
ලපිතලාපතමනෙතන	400, 566, 570
ලභ්‍යධාතං	312
ලාංඛං	320
ලාභකකාරසිලොකං	44, 464
ලුඛවිමර්ශණ	66, 68
ලෙඛ්‍යාති	204
ලොකමාදපටිසංයුතනා	92
ලොකාමිතානි	382
ලොඛ්‍යසමමතා	90
ලොමසාය	718
ලොමිකංගතපරිසාරයං	199
ලොභිතපක්ඛන්දිකා	740
ලොභිතපාණි	664, 676
වකකං	624
වකපථානං	26, 318
වකිකාණ	634, 636, 638, 694
වච්ඡවං	498
වච්ඡකා	538, 540
වච්ඡනාමුච්ඡි	192, 580
වතං	82, 90
වච්ඡසාසිකො	768
වච්ඡ	22, 606
වතවේදියානි	48
වතවේදිකානි	48
වතපථපරිසාරයං	264
වතපථානි	38
වච්ඡාපිතමෙතං	418
වච්ඡානි	464
වරතකඛිකිනෙතන	578
වසිකමාලං	72
වඛවිජ්ඣනා	780
වළභිරථෙත	426
වංකවිරං	188, 724
වංචනිකා	434
වංශං	4, 12, 14, 16
වංශගරකකා	766
වංශජ්‍යෙෂ්ඨකා	766
වංශං	544
වංචනකි	28
වංශකම්බලං	168, 724
වංශවේදිරුපෙ	428
විතකප්ඵලකපො	554, 556
විකිණ්ණවංශා	72
විකානකා	572, 574
විකානපරිලාභා	24
විවිකාලකං	72
විජාමරණසම්පන්නො	628, 662, 672
විජේයාතලනෙතසු	206
විට්ඨං	720
විතකකපරිසාරයපථෙසු	306
විතකකසංඛාරකණ්ඩානං	302
විදුසුකො	158, 730, 732
විඤ්ඤා	742
විඤ්ඤා	730, 732
විඤ්ඤානෙතන	456
විතයධර	528, 534
විතයමාදී	626, 668, 680
විතිපාතං	586, 648, 662, 674, 678
විතිපාතිකා	178
විතිලකං	138
විපරිතදස්සනො	666, 678
විප්‍රබ්බකජාතං	138
විපථජ්ඣිකානි	564
විභවද්විති	158
විමුක්තවිජ්ඣනා	536, 558
විමුක්තානුතාරිකෙතන	556
විමුක්තියුග්ගදස්සනපදකපං	362
විමොක්ඛා	76
විරුපෙති	450
විරුඛෙතා	766
විරිසසමාධිපධානසංඛාරසමනා	-
	ගතං 262
විරිසසමොඤ්ඤානිකිකං	28

පිටිවිකා		පිටිවිකා	
විජයාරම්භකථං	362	සකප්පිකහි	608
විරුද්ධං 526, 530, 532, 534, 546		සකකායො	702
විලිභං	210	සකකායදිට්ඨි	704
විවච්චං	634, 634	සකකාරහි	608
විවාදපනතා	752, 754	සකකිණ්ණපරිබො	346
විවේකමනුසිකකනති	32	සකකිනතිසු	188, 722
විසුකාසිතාති	554	සකබමුණ්ණිකමපි	206
විශෙවතාති	554	සකබලිබිතං	566, 626
විකාතබ්බං	242	සකබානෙත	202
විහාරසමාපනතියා	502, 414, 522	සකබාරජාතිකා	612
	524	සකබාරතනායං පුරිසපුග්ගලො	546
විහිංසුපරතියා	28, 636	සච්චසකො	436, 626
විනිමිසා	744, 746	සඤ්ඤතනායං පුරිසපුග්ගලො	546
විමංසානුවරිතං	164	සඤ්ඤතති	752
විමංසාසමාධිපට්ඨානසංඛාර සමනතා		සඤ්ඤපෙතති	752
	ගතං 262	සඤ්ඤවේදසිතතිරෙඛං	392, 424,
වුසිතවා	12, 14		502, 694, 708, 694
වුපකට්ඨා	574, 576	සඨසු	376
චෙවිකිච්ඡ	42, 98	සණ්ඨොවිකං	544
චේදද	650	සණ්ඨිසණ්ඨිවාරිති	562
චේදනතනායං පුරිසපුග්ගලො	546	සතා	638
චේදලං	334	සතානුසාරී විඤ්ඤාණං	582
චේදෙයො	606	සතිසමප්ඤ්ඤෙන	630, 638
චේතසිකො	350	සතිසමොජ්ඣිකං	28
චේතාරජ්ජාති	174	සතනාලොපිකා	562
චේතාරජ්ජපනො	174	සතනාතිකමපි අභාරං	562
චේතපථලො	6, 12, 14, 16	සතතිසුප්පමා	326
චෝදනා	746, 748	සජ්ඣිකපොත	372
චෝදනපකං	290	සදරු	590, 650, 774
චෝතිඤ්ඤා	428	සද්දහනො	90
චෝතිඤ්ඤි	316, 784	සද්ධානුසාරිනො	540
චෝසානමාපාදි	472	සනතරමාතිරු	642
චෝසසානපරිණාමං	28	සනතාරණි	886
ච්ඡානතිභාවං	224	සනතා විහාර	96
සංචේදසමානං	210	සනතිවරපදං	400
සංසාදෙනති	512	සන්දව්ණං	182
සංසාරෙන සුඤ්ඤි	196	සන්දව්ණිකො	202
සංසෙදජයොති	178	සන්දව්ණිපරාමාසි	102, 230
සඋතතරං	144	සන්ධිසමුපකම්පිතෙ	780
සඋතතරමිත්ඤ්ඤ	184	සනතිරුණිකා	290
සඋද්දො	586, 646	සනතිසාදෙමි	290
සඋද්දො	652		

පිටිකඩකා		පිටිකඩකා	
සපතකභාණේ	438, 628	සමමානවිහාරසමිං	588
සපදනවාරි	66, 68	සමමානවිහාරං	164
සපදිදණ්ඩා	664, 666, 676, 678	සමලලා	96
සපායුද්දායකිකා	536, 538	සසානසමිං	22, 338,
සපායදෙසං	378	සහබමිකා	156, 548
සපායිරුපමා	328	සහව්‍යාසං	670, 680
සබ්බතතතාය	658, 698, 782	සහසාලොකානං	518
සබ්බසාගමිතිං ටට්ටදං	170	සාකභණෙකිං	188, 386, 724
සබ්බපාලිපුල්ලා	508, 514, 516,	සාකාරං	588, 646
	518, 522	සාගතං	516, 594
සබ්බාවතො	642, 644, 646	සාධකණ්ණා	54, 58
සබ්බාවතං ලොකං	658, 698,	සාදේශ්‍යං	36, 84, 652, 656
	782	සාණ්ණාති	724
සමග්ගරතො	526, 668, 680	සාතොදිකා	658
සමණසාමිපිට්ටපද	652	සාර්ථකා	34, 72, 74
සමනුගාහනති	324	සාරදෙසං	436, 626, 668, 680
සමනුගාහිගමිකො	552, 602, 604	සාමිද්දා	654
සමනුගාසනති	324	සාමිද්දාකප්පානං සතං	634, 636
සමනුසුද්ධනති	324		638, 640
සමනාභාණේ	460	සාමාකභණෙකිං	188, 386, 724
සමපටිකො	594, 624	සාමිසං	142
සමාධි	706, 568, 570, 706	සාගතතිසකමි	188, 724
සමාධිනිමිතතා	706	සාරදො	576, 578, 580
සමාධිපටිකකාරා	706	සාරණො	36, 84
සමාධිසමපදකථං	362	සාරාණිකං,	542, 544, 560, 662,
සමාරභිතා	590		674, 684
සමිතා	650	සාරේ පත්තිකා	70
සමුත්තරජනො	362	සාලලට්ඨිකො	314
සමුදගච්ඡනති	264	සාවිසෙසදෙති	530, 532, 534
සමුදවරනති	94, 416, 458	සාසනකරො	554, 556
සමුදුත්තෙකකං	264	සිබරෙත	578
සමුපබ්බුලො	594	සිතාති	90
සමපලිභග්ගාති	554	සිපාට්ඨානෙත	218
සමපවනති	508	සිපිසමුක්කං	648
සමපායති	230	සිතොදිකා	658
සමපායසනති	202	සිලසමපදකථං	362, 512
සමපාරුතං	652	සිවිටිකාය	138
සමපුටිකො	192, 582	සිසකපායං	140
සමානවෙසිතං	112, 610	සුඛසාරාතිතං	564
සමමග්ගතො	162	සුද්දායකාරං ප්‍රාග්‍යො	78
සමමද්දායවිමුත්තො	14, 15, 538	සුතධරො	510, 516
	556	සුච්ඡා	186

පිටිවකා		පිටිවකා	
සුනිකානිතං	336	සොඛං	26
සුපංඝෙහි	140	සොරතා	514
සුචිකුප්පෙ	410	සොච්චිකො	296
සුප්‍රකාලකෙසො	196, 400, 566	සොසිතො	192
සුසුතං	594	සොකාචර	410
සුභිතො	30	සංසන්ති	192
සුපච්ඡා	406	සච්ඡකෙඛං	188, 386, 724
සුපච්චිතං	494	සතප්පතෙ	664, 676
සෙතකා	186, 406, 572, 658	සත්ථපච්ඡානිකම්පි	206
සෙදුප්පිකානි	554	සත්ථච්චිකෙතන	498
සෙසාසුඛං	256	සත්ථපච්චිතො	188, 722
සොඝ්ඛිකා කිලකුප්පං	544, 552	සත්ථප්පච්චිතං	558
සොඝ්ඛිකා ධුතො	544	සර්වත්ථිකෙදුදු	38
සොතතිතො	650	සර්වත්ථිකසුසං	580

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.